

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

דע את ביטחונך | פחד כנגד ביטחון

פחד רוחני מתוקן - פחד שמא ינתק מהשורש - שמא יפרד מתפיסת ה-'אחד'

עד כמה שבכללות הגדרנו כי פחדו של הקב"ה הוא - שהענפים לא יכרתו משורשם. אם כן, מהכיוון ההפוך, מצד הנבראים שהם ענפיו של הקב"ה, הפחד המתוקן - פחדו של קדושה גדרו - שהאדם מפחד לא להיות נכרת ונפרד מהקב"ה.

נגדיר את הפחד של קדושה בלשון מופשטת וכללית - אדם המתוקן שנמצא בהווה במקום ה-'אחד של קדושה'. הוא מקושר, מחובר, מאוחד ומצורף ל-'אחד', חל בו כוח של פחד שמא הוא ינתק ויפרד מאחדותו עם ה-'אחד'.

כלומר, לעומת הפחד הרוחני הנפול שהינו פחד החל על מצבו של האדם בהווה - הוא פוחד בהווה מחמת שהוא אינו נמצא במקום ה-'אחד', הוא נתרחק משם. הפחד של הקדושה הוא פחד המיוחס למצב העתידי, האדם פוחד על מצבו העתידי שמא הוא ינתק ויפרד ויתרחק ממקומו של ה-'אחד'. להלן נביא מספר פנים בפירוש התורה ודוגמאות מעשיות בהם הגדרה זו מקבלת ביטוי.

פחדו של יצחק אבינו ע"ה

בכל דבר יש כלל ופרט, גם ביחס לפחדו של קדושה ישנו כלל וישנו פרט: בכללות עניינו נאמר - 'אשרי אדם מפחד תמיד', כפי שהזכרנו לעיל את דרשת חז"ל כי לשון הפחד בפסוק מיוחס לפחד מדברי תורה. בפרטות עניינו - במספר מקומות משתמשת התורה בלשון פחד, אך היחיד שהלשון פחד משמש אצלו מצד הקדושה הוא יצחק אבינו ע"ה. על יצחק אבינו התורה מזכירה פעמיים לשון פחד: 'לולי אלהי אבי וגו' ופחד יצחק היה לי וגו'', 'וישבע יעקב בפחד אביו יצחק'. עניינו של 'פחד יצחק' עמוק, אך ננסה בס"ד לבארו כדי צרכו.

יצחק אבינו הוא נשגב השלימות בדבקות בקב"ה, שהרי אין לך מי שיכול להיות דבוק יותר מיצחק אבינו בהיותו עולה כליל להשי"ת. יתר על כן, הגע עצמך כי דווקא מכוח דבקות עצומה זו חלה עליו נשגבות שלימות פחד הקדושה - שחש ושלומו הוא לא יהא מט או נרפה מדבקות זו. דווקא ביצחק אבינו יותר מכל אחד אחר שייך הפחד העצום והנורא הזה שמא הוא יאבד ממעלת אחדותו ב-'אחד', ונבאר מדוע. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך.

פחדו של הקב"ה - שמא ינתקו הענפים משורשם

הגדרנו והסברנו כי הפחד הוא הפך הביטחון. עד כמה שברור כי הביטחון הוא משורשי כוחות הקדושה, אם כן לכאורה הפחד הוא משורשי כוחות הטומאה (ואכן כך ביארנו בפסקה הקודמת). ברם, כבר הזכרנו רבות כי לכל כוח וכוח שקיים בבריאה יש מקום בתיקון, ורק כאשר משתמשים בו חוץ למקומו ושלא במידה ובמינון הראוי, הוא גורם להפרת איזון וחולי, וזו היא רעתו. לפיכך ברור שגם לכוח הפחד קיים מקום בצד הקדושה והתיקון. נעמוד על עניינו של הפחד דקדושה.

התורה הקדושה מצווה אותנו ללכת בדרכי ה' יתברך ולהדמות אליו, היא כופלת את הציווי הזה ארבעה פעמים בפירוש. חז"ל דורשים את הפסוק 'אחרי ה' אלהיכם תלכו' - וכי אפשר לו לאדם להלך אחר שכינה והלא כבר נאמר - כי ה' אלוקיך אש אוכלה הוא, אלא להלך אחר מידותיו של הקב"ה. דהיינו, הוי דומה לו: מה הקב"ה נקרא חנון, אף אתה היה חנון; מה הקב"ה נקרא רחום, אף אתה היה רחום; מה הקב"ה נקרא חסיד, אף אתה היה חסיד. מכאן למדנו כי כל מידה והנהגה שורשה הוא בקב"ה, ואנו צריכים לדמות עצמנו אליו בהפעלת המידה כראוי.

וביחס למציאות הפחד, ישנה קושיה שהתקשו בה רבותינו - היכן היא מידת הפחד המיוחסת לקב"ה, על מנת שנוכל להידמות אליו וללכת בדרכיו גם במידה זו. ותירצו רבותינו: כיוון שהקב"ה נתן בחירה לאדם, א"כ ישנה אפשרות המונחת בפניו לחטוא, ועל ידי כן להיפרד ולהכרת מבראו. הקב"ה הוא שורש נשמות ישראל, על כן פחדו הוא שמא חס ושלומו בניו יבחרו ברע ויחטאו, ובכך יאבדו את הצירוף והחיבור שלהם אליו ית"ש.

לעיל הגדרנו כי הוית כוח הפחד המתגלה ב'ענף' הוא בעת שהוא תופס את הימצאותו בריחוק משורשו. כעין זה ניתן להבין, כי פחדו של ה-'שורש' (הקב"ה) הוא שמא ה-'ענפים' (כלל ישראל) ינתקו ויפרדו משורשם.

הגדרנו את פחדו של הקב"ה באופן כללי בלבד (לא דייקנו בהגדרות כי אין זה עניינו כעת). זאת על מנת להשתמש בכך רק כמשל לצורך עניינו בנושא הפחד מול ביטחון בקומת נפש האדם.

סנהדרין, יד, ע"א - שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה שמד על ישראל, שכל הסומך יהרג, וכל הנסמך יהרג, ועיר שסומכין בה תחרב, ותחומין שסומכין בהן יעקרו. מה עשה יהודה בן בבא, הלך וישב לו בין שני הרים גדולים ובין שתי עיירות גדולות ובין שני תחומי שבת, בין אושא לשפרעם, וסמך שם חמישה זקנים, ואלו הן, ר"מ ור' יהודה ור' שמעון ור' יוסי ור' אלעזר בן שמוע, רב אויא מוסיף בה אף ר' נחמיה. כיון שהכירו אויביהם בהן, א"ל בני רוצו, א"ל מה תהא עליך, א"ל הריני מוטל לפניהם כאבן שאין לה הופכים. אמרו, לא זזו משם עד שנעצו בו שלש מאות לונביאות של ברזל, ועשאוהו ככברה. והיינו שהגוף הוא בבחינת "אבן" (עיין שבת, קלה, ע"א).

ומעין כך אמרו על הגוף (סנהדרין, צא, ע"א) א"ל אנטונינוס לרבי, גוף ונשמה יכולין לפטור את עצמן מן הדין, כיצד, גוף אומר נשמה חטאת, שמיום שפירשה ממני הריני מוטל כאבן דומם בקבר. ועיין ספר המשלים (סימן קי) וז"ל, והגוף אומר, אלמלא הנשמה אני לא הייתי חוטא, שהרי הגוף בלא נשמה כאבן דומם, שבעוד שאין לה הופכים אינה זזה ממקומה. ומעין כך לשון המנורת המאור (פ"ג, תשובה) ואחר צאת הנשמה ישאר הגוף ההוא מוטל כאבן שאין לה הופכים.

ואולם בשעת חיי האדם גופו מצורף לנשמתו ויש לה הופכים, וכמ"ש בחינוך (מצוה שלח) וז"ל, שלא להונות אחד מישראל בדברים, כלומר שלא נאמר לישראל דברים שיכאיבוהו ויצערוהו ואין בו כח להעזר בהם, וכו', ואולם אין במשמע שאם בא ישראל אחד והתחיל והרשיע לצער חבריו בדברים הרעים שלא יענהו השומע, "שאי אפשר" להיות האדם כאבן שאין לה הופכים, עכ"ל.

והבן שיש הגדרה לגוף כאבן שאין לה הופכים, מצד תנועת הליכה וריצה, כמ"ש בגמ' סנהדרין על יהודה בן בבא, ויש הגדרה לגוף כן מצד כח "המדבר", שהוא מפליא לעשות, נשמה וגוף, כמ"ש הרמ"א. ונקרא מדבר רק על שם צירוף הנשמה והגוף. ויהי האדם לנפש חיה, ובתרגום לרוח ממללא. וזהו עומק ההגדרה שאין לו הופכים, היינו "כללות ההפכים", נשמה וגוף, דבר והיפוכו. אולם עיין מהרש"א בסנהדרין (שם) וז"ל, כאבן שאין לה הפכים - ר"ל "שלא אהפוך עורף להם" לרוץ מפניהם, רק הנני מוטל לפניהם לקבל המיתה מאהבה בלי הרגש צער כאבן הזה שאינו מרגיש, עכ"ל. וטבע האדם כאשר כואב לו, מתהפך מצד לצד. וזהו ביאור שאין לו הופכים מצד תנועת הגוף, ודו"ק.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

וילך | י-נ

ושורש התיקון במועדים, פסח, ניסן, ני-סן. ובשבועות, מ"ת, אנכי הוי"ה אלקיך. אנכי, אכ-ני. ובסוכות, תשרי שמזלו מאזנים, מאזם-ני.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה:

אבינדב, אבינעם, אבינר, אדוניה, אדני, אדניהו, אילנא, אחשדרפני, אלוני, אלמוני, אני, אניה, אנכי, באופנים, בינה, בנימן, חנית, יהונתן, בירניות, מאזנים, מדינה, מחנים, מנעמיהם, נביא, נגינות, נהרים, נחשתיים, בניהו, בנימין, בנקיק, בנקיון, סנורים, פנים, צעננים, תבנית, גבננים, גרשוני, דינה, דניאל, דרכמונים, האביונה, אחשדרפנים, יונה, ימנית, ינשוף, יענה, ירדנה, מדינים, מנקיות, נזיד, נזיר, נחילות, נטויה, הנני, נשיא, נתינים, סיני, עני, פלוני, הצניף, הקיני, קיצונה, שונמית, שני, תימני, התנין, אבינדב, ואדנירם, אינונו, אניה, בינו, נפתלי, דימונה, דדנים, דיני, דניאל, הנפלים, השנית, חניאל, חנניה, והונדב, כנניה, נעמי, לצנינים, נחליאל, נדיב, נינוה, נין, נקי, פניאל, פינחס, קינה, שכניהו, שניר, תימנה, תנין, חניאל, חנינה, חנניה, חפני, יבנאל, ידעוני, יהונתן, יהונדב, יוחנן, יונדב, יקנעם, יתניאל, דניאל, לינו, ניצוץ, נגיד, נדיב, נהי, נהרים, נוגי, נחליאל, נחמיה, טויה, ניחוח, ניסן, נכרי, נעים, נציב, נשיקות, נשים, נשיה, נתיב, נתניה, נתינים, סיני, סנפיר, עדינה, עטיניו, עליוני, עמינדב, עתניאל, פינחס, פינן, פנים, צפניה, קינה, קינ, קינו, קנין, שכניה תכנית, אביון, אחימן, אילון, אילן, אין, איתן, אליצפן, אישון, בזיון, בין, ירדן, ישימון, ביתן, מדין, עציון, גליון, דיבון, דימון, דין, דישון, בנין, הגיון, הימן, הין, ישימון, הריון, תיכון, חיצון, זיתן, יגון, וילון, חביון, חסין, חזיון, יוחנן, יויכין, יון, יונתן, יין, יכו, ימין, יקשן, ירדן, ישרון, יתרון, ידותון, גיחון, נין, ניסן, סיון, סין, סיחון, עדין, עין, עליון, פדיון, פישון, צידון, ציון, צפיון, קין, קינו, קיקיון, קישון, קנין, קצין, רעיון, שגיון, שחין, שיאן, שריון, תימן, תנין.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

לעיני כל ישראל. עין, ע-ין. ושורשו של העין, אין, א-ין, כנודע. והנה עיקר מדרגת י-ן, מתגלה ביין, שכולו אותיות י-ן, בהכפלה של אות י'. ושורש מדרגת י-ן, הוא במדרגת בינה, בה-ין. וכנודע י' בהכפלתו באות ה', נעשה נ'. והוא בחינת נ' שערי בינה. ונתגלה במ"ת, ביום החמישים, בהר סיני, ינ-סי. מדרגת ענוה, יו"ד-נו"ן, עולה ענו. ושער הנ' הוא בבחינת "נתיב לא ידעו עיט", נתיב, ינ-תב. והוא הפנימי מכולם. פנים, ני-פם. ושלמות מדרגה זו הוא מדרגת נזיר, ני-רז. וכן מדרגת נשיא, ני-שא.

וכאשר מתגלה לתתא, היא בבחינת אני, א-ני. בבחינת שם אדני"י, אד-ני, והוא כנודע מדרגת גילוי שכניה, שכה-ינ. ועיקר מקום גילוי שכניה הוא בביהמ"ק, שנמצא בחלקו של בנימין, ינ-במין.

והארה זו נגלית בים, ים עולה נ', ושם מקום האניה, אה-ני. וכן שם נמצא התנין, תנ-ין. ודג כשר יש לו סנפיר, ספר-ני. ותחילת גילוי זה אצל אברהם, כמ"ש חז"ל שהציץ עליו בעל הבירה. ניצוץ, ני-צוץ. והוא בבחינת "מי האיר ממזרח צדק", מזרח, תימן, תמ-ין. ומדרגתו קו ימין כנודע. ימין, ימ-ין. ובזה המתיק את מדת הדין, ד-ין. והמתקה זו היא בבחינת ריח ניחוח לה'. ניחוח, ני-חוח. והוא העלאת העב והגס, שנעשה דק ועדין, עד-ין. והלכלוך מתנקה. נקי, ני-ק. ואזי משם נמשך שורש השפע, בבחינת נדיב, ני-דב. ובבחינת נגיד, ני-גד.

ומצד הקלקול, הוא בחינת עני, ע-ני. שנחסר לו עומק הארת נ' שערי בינה, בבחינת אין עני אלא בדעת (נדרים, מא, ע"א), בבחינת אם אין בינה אין דעת. והוא בחינת נהי, ני-ה. ושלמות קלקול זה נתגלה בנינוה, ני-נוה. ונשלח להוכיחם יונה, ינ-וה. ואם לא שבים בתשובה נעשה קינה, קה-ינ. והוא בחינת קראו למקוננות, שנעשה דייקא ע"י נשים, ני-שם. והוא בבחינת שכחה, נשיה, ני-שה. והוא בחינת העלם, הסתרה, אלמוני, אלומ-ני. וכן פלוני, פלו-ני. ושורש הכל חטא עץ הדעת, שפגמו באילן, אל-ין.

מדוגת "קליפה קודמת לפרי" - מושכל ראשון" כפשוטו

המבט הזה, הוא בעצם גורם לידי כך, שכשאדם רואה דברים, הוא רואה את הדברים מקופיאו, וכך נחקק הדבר, מי שנמצא במדרגה עליונה, במדרגה של רוח הקודש, אז המושכל ראשון שלו, שנובע ממעמקי הנשמה, שמהשכל העליון נשפע המושכל למשכיל והוא מקבל מחשבה עליונה ואז, הוא מקבל את זה משורש הנשמה, אבל אצל כל אדם, כסדר ברייתו של עולם, במוחין של שכל אנושי, המושכל ראשון שלו זה מושכל ראשון כפשוטו, וצריך להבין עמוק המושכל ראשון הזה, **אצל רוב בני אדם,**

נמעט כל מחשבותיהם, הם אינם אלא מושכל ראשון.

הרי האדם רואה הרבה דברים, שומע הרבה דברים כסדר יום יום, וככל שהוא יותר חיצוני, הוא שומע יותר ורואה יותר, ומאיך, הוא פחות ופחות מתבונן, ואז המח שלו, מתרגל לקבל אופנים שכולם מושכל ראשון, הרבה ראיות כלליות, הרבה שמיעות כלליות, בלי תפיסת הפרט, ואז, אפילו אם הוא עוסק בתורה, אבל כללות המוחין שלו, נוטים עדיין לתפיסה הזו שהיא כח מחשבה של הקרום שחופף על המח. ולא עצם הכניסה למציאות של פנים.

זה תפיסה של אדם שהוא במדרגה של "קליפה קודמת לפרי".

מצד הקלקול, מה שה"קליפה קודמת לפרי" זה כח רע שגורם לאדם את הג' קליפות שהם השורש לג' עבירות, עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, שהם כנגד אברהם יצחק ויעקב, כמו שסידר המהר"ל, ועוד בדברי רבותינו כידוע.

אבל כשמדברים על הדקות של הקליפה, לא במקום השפלות הגמורה שמביאה למציאות של רע בפועל, כשורש לג' עבירות וענפיהם - שהם כל השס"ה לאוים ופרטי פרטיהם, אלא כשמדברים על הדברים שהם העדינות יותר של הסוגיא, היינו שכח המחשבה של האדם נמצא במדרגה של קליפה, במדרגה של תפיסה

הכללות שבדבר בלי מקום ההתפרטות של הדבר.

כללות ופרטות בידושת א"י

ניתן את הדוגמא שהוזכרה, מצד הקדושה, "קיפל כל ארץ ישראל תחתיו והראה לו שנוחה להיכבש" שנאמר אצל יעקב אבינו, יש את הכח שכנסת ישראל מקבלים **ירושלם כללית** בארץ, ומצד כך, כמו שבגדרי כל ירושה, יש גדר של "תפוסת הבית" שכולם אחוזים בדבר בשווה, ויש את החלוקה, כמה כל אחד מקבל, ואיזה חלק הוא מקבל, בכור פי שנים וכו', וכל היורשים חולקים ביניהם, במה, ואיזה חלק, כל אחד יקבל, זה יקבל "תרביצא" וזה "אפדנא", וכן ע"ז הדרך, שכל אחד מקבל את חלקו, זה ההתפרטות של חלוקת ארץ ישראל שהיא עפ"י גורל, ועפ"י אורים ותומים, שכך נחלקה ארץ ישראל, יש "מעלין זה לזה בדמים" שלפ"ז יש לכל אחד מה שהוא קיבל, אבל, כל אחד מקבל את חלקו שלו, זה ההתפרטות שבאה אחרי מציאות הכללית.

ולכן היה מתחילה "שבע שכיבשו", זה היה "כללות" ולאחר מכן "שבע שחילקו", נתגלה ב"שבע שחילקו" חלוקה, שכל אחד מקבל את הפרטות, וא"כ, מה ש"נוחה ארץ ישראל להיכבש" זה ה"שבע שכיבשו", לאחר מכן בא השלב של החלוקה, "ארץ ישראל נתחלקה לשבטים" אצל יעקב זה לא נחלק לשבטים, יעקב הוא הכלל, החלוקה היא רק אצל השבטים, בהגדרה כוללת, ובפרטות יש את אפרים ומנשה שנחלק לשנים, ולוי "אין לו חלק ונחלה עמך", רק מ"ב ערים ושש ערים מקלט שהם יחד מ"ח ערים, וכן ע"ז הדרך.

אבל מ"מ א"כ, המדרגה הזו, היא בעצם **תפיסת האדם,** שהוא תופס תפיסה של כללות בלי שהיא באה לידי מציאות של התפרטות, התפיסה הזו נקרא כח של **קליפה** שבדבר.

רבי מאיר שנאמר עליו "תוכו אכל קליפתו זרק", כלומר, את ה"כללות" דקלקול הוא זרק, והוא קיבל את ה"תוכו", את מציאות הפרטות בכל חלקיו, ואת הכללות של "קליפתו" שמצד התיקון, הוא קיבל ברוח

למי שאנחנו עוסקים בו השתא, מה היה ה"מושכל ראשון" שלו, כאשר הוא למד את הדבר, ומה הוא חושב עכשיו, אחרי שהוא העמיק ועיין, ואז, הוא רואה את הכללות לעומת הפרטות, את ה"קליפה" לעומת "תוכו".

ככל שהאדם פועל בצורה הזו שהזכרה, עוד פעם ועוד פעם, כמובן, בשיעור הנכון - כך, לאט לאט הוא מביט ותופס מה זה המושכל ראשון, שלו, מהי ה"קליפה" שלו, כל אדם יש לו את "קליפתו" דיליה, את ה"מושכל ראשון" החיצוני הכללי שלו.

כשפועלים בצורה שהזכרה השתא, אז האדם מתחיל להכיר את חלקו הרע, יש את "חלקו הרע" שהאדם צריך להכיר במידות, שזה לא סוגייתנו עכשיו, שורש המידה רעה דיליה, ויש את כח הרע שהאדם צריך להכיר, שזהו ה"רוח שטות" שהיא היפך ה"שכל דקדושה", והממוצע של הרוח שטות זהו המושכל ראשון של הכללות שחופף על פנימיות המוחין שהוזכר, צריך בהירות שהאדם יבין מהו המושכל ראשון שהוא תופס.

ככל שהאדם מכיר יותר מה המושכל ראשון שהוא תופס, אז הוא גם מכיר את שורש הרע דיליה בהשכלה, ועי"כ הוא מכיר את אופן הדבר, ממה צריך לצאת, ולפי"ז לבנות את הבנין, איך יוצאים מאותו תפיסת מושכל, אבל ע"מ לצאת מהדבר, צריך בהירות במציאות של אותה השכלה.

לכן, באופן המעשי, כמו שנתבאר, יש את המבט שיש לאדם כאשר הוא לומד דבר חדש, ולאחר מכן מעיין, הוא מתבונן מה היה המושכל ראשון, ומה השתנה לאחמ"כ, ולאט לאט נהיה לאדם הכרה יותר בהירה בתפיסת ה"קליפתו" דיליה.

ואם האדם פועל באופן הזה, אז מתקיים "קליפתו זרק ותוכו אכל", רבי מאיר מביאו לחיי העולם הבא.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מתוך סדרת בלבביפדיה עבודת ה'.

הקודש, במחשבה הראשונה העליונה, כמו שהוזכר לעיל.

אגוז טוב וחסא - זה לעומת זה

ומכל מקום, העולה מן הדברים, המציאות של אגוז דקדושה שמתגלה, כידוע, מצד אחד אגוז זה בגימטריא חטא, ולכן נהגינן לא לאכול בראש השנה אגוזים, חטא כלומר, זהו מלשון להחטיא, את המטרה, זה מלשון חסרון, מחטיא את המטרה היינו, שהוא נמצא סביב הדבר, הוא לא נוגע בפרטות שבדבר, ויתר על כן, הוא לא נוגע בשורש נקודת הפכים, שזו המדרגה השלישית שנתבאר.

אבל, אגוז כידוע עד מאד, הוא גם בגימטריא טוב, וזו ההבחנה של "זה לעומת זה עשה האלקים", היפך מציאות הרע, יש מציאות של טוב, האגוז מצד הקלקול שבו, שהוא החטא, הוא אותו תפיסה של כללות של מחשבה ראשונה, שהאדם הולך עם המחשבה הראשונה, האגוז דטוב, הוא עולם שכולו טוב, הוא עולם שהמחשבה הראשונה באה מהמושכלות. העליונות של השכל העליון, שנמשך ממנו השכלה - מושכל, לתוך מציאות המשכיל, וכך הוא מקבל מחשבה עליונה.

העבודה למעשה של "תוכו אכל קליפתו זרק"

על מנת שהאדם יצא מתפיסת הקליפה, זה וודאי שכאשר האדם לומד דברי תורה, שיש את ההשקעה הראשונה כשהוא לומד את המשנה, את המימרא בגמ' פעם ראשונה אז יש לו את ההשקפה הראשונה, ולאחר מכן הוא מתבונן, אבל על דרך כלל, זה תהליך שנעשה בלי מודעות, ומצד כך, אין בירור גמור של הקליפה אף שבוודאי שיש בירור במידה מסויימת, אבל הצורה היסודית והבהירה שזה העבודה למעשה, מה מהסבא מקלם שאמר שלושה חלקים בצורת הלימוד ואחד מהנקודות הם, להתבונן מה הוא חשב קודם, ומה הוא חושב אחרי, זה נאמר בכללות על כל דבר חדש שהאדם למד, שהוא צריך להתבונן מה הוא חשב לפני כן, ומה הוא חושב עכשיו, אבל זה נאמר בפרטות

כתר

כתב בספר הפליאה (ד"ה לא יתן סגור) ראמות וגביש אל החכמה היש להם ערך בכתר עליון, לא יזכר, כי בזה המעלה אסור לחקור האמת. וכו', ראמות, ר"ל רוממתו של כתר עליון אין דורש ואין מבקש רשאי לחשוב שם, עכ"ל. והבן, אלגביש בגימט' רצון, בחינת כתר.

חכמה

כתב בספר הפליאה (ד"ה לא יתן סגור) גביש, ר"ל, גב-יש, עליונות של יש כיצד נתחדש יש מאין אין לדרוש ואין לבקש, עכ"ל. ובדרך רמז, ולחשב, גימט' אלגביש. ורמז נוסף לדבר, לו יש בגימט' אלגביש.

בינה

לב מבין. וכתב באוצר עדן הגנוז (ח"א, ס"ג) אבני אל גביש, שהם אבני ל"ב ז"ר, גם אבני ל"ב שגי"א אשר ל"ב שד"י שמ"ו והוא ספר"ו.

דעת

כח החיבור. ועיין רש"ר הירש (בראשית, פ"א, פ"ט, ד"ה ותראה) ותראה היבשה, וכו', יבש קרוב לגבש, גביש, גוש, עכ"ל. והבן שאבני אל גביש, גביש מהותן צרוף של פרורין (עיין ערך קטן עינים - שבירה) שנעשה גוש כאשר מתייבש. וזהו לשון אלגביש, לשון גוש, ואותיות יבש בקרבו. ועיין עוד בדבריו (שם, ויחי, פמ"ט, פ"א) יבש המוצק, בניגוד לנוזל הנמס, וכן גביש - אבן יקרה, אולי היהלום הקשה והמוצק. אולם לכאורה אינו מקשה אחת מתחלה אלא צרוף של חלקים שנתקשו. ועיין עוד בדבריו (בהעלותך, פי"א, פ"ז, ד"ה ועינו) ובדולח הוא גביש לדעת רש"י.

חסד

מים. ומדת הגדולה. ועיין ספר השרשים לרד"ק (ערך אלגביש) ואבני אלגביש הם אבני הברד הגדולות. ושיעור גודלם כתב האלשיך (איוב, פל"ח, ד"ה אשר) ומהו אלגביש, שהיו גדולים כגב איש. והוא שורש

לפסולת היוצאת מאברהם שמדתו מדת החסד, ישמעאל, ועליו נאמר (בראשית, טז, יב) פרא אדם ידו, וגו', גימט' אלגביש. והוא שורש הדין הנעלם הנמצא באברהם, גבורה שבחסד. ובדרך רמז, אברהם ופחד גימט' אלגביש. והנה במכת דם שהוא שורש גילוי הדין במים שהם חסד, כתיב (וארא, ז, יט) ועל - כל מקוה מימהם, גימט' אלגביש - ויהיו דם. והוא השורש לאבני אלגביש שירדו בברד.

ועוד. כתיב (ישעיהו, סג, ז) חסדי הוי"ה אזכיר, בגימט' אלגביש.

גבורה

מלחמה. ואמרו (תנחומא, שופטים, יב) ה' איש מלחמה, וכו', יצא פרעה באבני בליסטראות, והקב"ה באבני אלגביש ובאבני ברד. ועיין אוצר המדרשים (ד"ה, אר"י, א"ל מטטרו"ן) אש לוחטת בתוך אבני אלגביש. וזש"כ (יחזקאל, יג, יג) ואבני אלגביש בחמה לכלה. ועיין ספר הקנה (ד"ה סוד עשר מכות במצרים) ומאבני אלגביש יצאו האש, הוא שנאמר ואש מתלקחת בתוך הברד. ובדרך רמז, "יאחזמו רעד" (בשלח, טו, טו) בגימט' אלגביש.

תפארת

בחינת משה. ואמרו (ברכות, נד, ע"ב) אבני אלגביש, מאי אבני אלגביש, תנא, אבנים שעמדו ע"ג איש וירדו ע"ג איש. עמדו ע"ג איש זה משה, דכתיב והאיש משה ענו מאד, וכתיב ויחדלו הקולות והברד ומטר לא נתך ארצה. והבן שכל ירידת הברד היה בבחינת ת"ת, שמש, כמ"ש (תנחומא, וארא, טז) הנני ממטיר כעת מחר, זבדי בן לוי אמר, שרט לו שריטה על הכותל, א"ל כשתגיע השמש לכאן מחר ירד הברד. ולכך גם עמידתו ע"ג משה בחינת חמה, שמש. אלגביש, גימט' משה עם הכולל.

נצח

צד מעלה. ואמרו (אבות דר"נ, פרק לג, ד"ה מצרים) מצרים באו באבנים ובקלעים והקב"ה נתגאה עליהם

נפש

שמירה. לעבדה, רוח. ולשמרה, נפש. אצרנה בגימט' אלגביש. וכן בגימט' נוצר.

ועוד. נפש שיתופא דגופא, קלפת נגה. וכתוב (משלי, ד, יח) וארח צדיקים - "כאור נגה הולך", בגימט' אלגביש.

רוח

רוח - אויר. ואמרו (תנחומא, וארא, כב) ויחדלו הקולות והברד ומטר לא נתך ארצה, והיכן הוא שרוי, אמרו רבותינו נתלה באויר עד שיבוא גוג ומגוג, שנאמר וגשם שוטף ואבני אלגביש. וכתב האלשיך (נשא, פ"ז, ד"ה ויהי ביום) שהם אבני אלגביש שבמורד בית חורון, כי בזה משה שלט ביסוד הרוח, שע"י פרישת ידיו השפיע כח בחפניו אל יסוד הרוח לשיקלוט הרוח ויעכב אצלו אבני הברד שלא ירדו ארצה. וזהו מי אסף רוח בחופניו. ובדרך רמז, יעופף על, גימט' אלגביש. וכן ורוח נכון בגימט' אלגביש.

נשמה

כתיב (יחזקאל, לט, כב) וידעו בית ישראל כי - "אני הוי"ה אלהיהם מן היום ההוא" - והלאה, בגימט' אלגביש. וכתוב (תהלים, מח, טו) כי - "זה אלהים אלהינו עולם" - ועד, בגימט' אלגביש.

חיה

חיה היא מקור הנביעה. מקור בגימט' אלגביש.

יחידה

עיין אלשיך (איוב, כח, ד"ה והחכמה) כי ראמות וגביש שהם כנגד דרך הסודות הרמות שבתורה. והבן שיש סוד - רזין. ויש רזין דרזין. סוד בחינת חיה. רזין דרזין יחידה, חלקו שלו שלא ניתן לגלות לזולתו. וכתוב (קהלת, ג, כ) הכל הולך אל מקום אחד, בגימט' אלגביש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

באבני אלגביש. שזהו הכח שאבני אלגביש נשארו למעלה ולא ירדו למטה, כי דבקו במדרגת נצח שהוא מעלה. וזהו שנתגאה הקב"ה עליהם באבנים אלו, גאה למעלה. בחינת רגלים שמעלים הדבר למעלה, עליה לרגל. ובדרך רמז, "לקום לפני", בגימט' אלגביש. וכן ירך ימינו, בגימט' אלגביש. וכתוב (משלי, טז, ה) כל גבה לב יד ליד לא ינקה, בגימט' אלגביש.

הודא

הודאה. ואמרו (ברכות, נד, ע"א) ת"ר, הרואה מעברות ים וכו', אבני אלגביש במורד בית חורון וכו', על כולן צריך שיתן "הודאה" ושבח לפני המקום. וכן איש יהודי (שמודה בקב"ה וכופר בעז"ה כמ"ש במגילה) בגימט' אלגביש.

יסוד

איתא ברמ"ע מפאנו (גלגולי נשמות, אות מ) שיהושע היה גלגול יוסף מבחינת יסוד. ואמרו (ברכות, נד, ע"ב) אבני אלגביש, תנא שעמדו ע"ג איש וכו', ירדו ע"ג איש זה יהושע בן נון איש אשר רוח בו, וכתוב ויהי בנוסם מפני בני"ם הם במורד בית חורון, וה' השליך עליהם אבנים גדולות.

והנה יסוד בחינת גאולה. וכתוב (ישעיהו, מד, כד) כה אמר הוי"ה גאלך, בגימט' אלגביש. וכן "למען ציון", בגימט' אלגביש. וכן כתיב (יחזקאל, לט, טו) והנה אצלו ציון, בגימט' אלגביש.

מלכות

אמרו (ברכות, נד, ע"א) אבני אלגביש במורד בית חורון. ואמרו (נדרים, מח, ע"ב) מתנת בית חורון דקני על מנת להקנות הוא. היינו כולו אינו אלא מקבל ע"מ להשפיע. וזה עומק מדת המלכות, מקבל ע"מ לתת. ובאבני אלגביש מתגלה שאינו יורד לתת, כי אין כאן כלי גמור, כי אינו כלי קבלה אלא דרך מעבר. והבן היטב שמה שלתת מתגלה כקני על מנת להקנות, למעלה נגלה שאינו יורד לתת. ובעומק השורש במשה שפירש מציפורה ואין לו כלי גמור. ובדרך רמז, המלך וכל עבדיו בכו בכי גדול (שמואל, ב, יג, ל) בגימט' אלגביש. וזהו מלכות בנפילתה.

מילון ערכים בקבלה ■ אור פנימי ואור מקיף

והנה כל אור פנימי של עליון נעשה אור מקיף ופנימי לתחתון, כמ"ש הלשם (הקדו"ש, שער הפונה קדים, פרק לו) וז"ל, כשנמשך האור מלמעלה לכנוס בכל ספירה, הנה נחלק בו האור לפנימי ומקיף, שהחלק אור היותר גדול הוא נשאר בחוץ לבחינת מקיף, כי הוא אינו מצטמצם בהכלי מחמת גודלו, ואינו נכנס בהכלי לאור פנימי אלא רק החלק אור היותר קטן. ומהפנימי דהכתר נעשה אור פנימי ומקיף לחכמה, ואח"כ מפנימי דהחכמה נעשה אור פנימי ומקיף להבינה, ומפנימי דהבינה נעשה אור פנימי ומקיף לז"ת, עכ"ל.

והנה אור מקיף אינו נשאר מקיף אלא תכליתו להיכנס חלקו לאט לאט ולהפך לפנימי, וכנודע באריז"ל. וז"ל הלשם (ספר הכללים, כלל ח, ענף ב) אמנם המקיף והפנימי הנה הם באמת אחד (שהרי נמשכו ממקור אחר, מאור הפנימי של העליון), שהרי הם תמיד נמשכים כאחד, ונמשך מבחוץ (ממקיף) לפנימי (לפנימי) והם אחד ממש. והיינו שרצון המקיף להתאחד עם הפנימי כי בשרשם הם אחד, (ולכך המקיף כל הזמן נכנס לפנימי), וכו', ונודע כי גם קודם שנכנס האור מקיף בפנימיות ממש, הנה הוא משלח את הארתו תמיד להאור הפנימי להאיר אליו, כי האור מקיף הוא בבחינת בלתי צמצום (בערכין), והאור פנימי הוא בבחינת צמצום כנודע, עיי"ש. ואור המקיף עומד חוץ סביבות הכלי, ואור פנימי נכנס תוך הכלי (עיין עץ חיים, שער ו, פ"א, מ"ב), ועיי"ז מזדכך הכלי מבית ומבחוץ, כמ"ש בעץ חיים (שער ב, ענף ג). ונעשים אור אחד, עיי"ש, ודו"ק. ואור מקיף זה הוא בחינת יחידה.

ויש אור ממוצע שנכנס תוך הכלי ויוצא בבחינת אור חוזר, והוא אור בחינת חיה. עיין עץ חיים (שער מ"ה, פרק ב, מ"ת). ועיין לשם (חלק הביאורים, דרוש עיגולים ויושר, ענף ו, אות א) בהרחבה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (עיגולים ויושר, ענף ג) והאור נחלק לאור פנימי ואור מקיף. ועיי"ש (שער ב, ענף א) וז"ל, האורות האלו הם ב' בחינות, אחד נקרא או"פ המתלבש תוך הכלי, והב' נקרא או"מ, וסובב עליו, שמרוב גודל הארתו, אין הכלי יכול להלבישו ולקבל כוחו בתוכו ונשאר אור ההוא מקיף וסובב על הכלי מבחוץ, עכ"ל. ועיין ענף ג', ד"ה ואחר.

ועיין רמח"ל בכללים ראשונים (כלל ז) וז"ל, ענין אור האין סוף ב"ה שנכנס באצילות ומתחלק לשנים - לפנימי ומקיף. הענין הוא, כי הנה הפעולות של הטוב ורע הם המושרשות בכלים, שהם מידות של ההנהגה הזאת. אך לפי הנהגת היחוד, תוכיות כל פעולה שממנו ית' אינו אלא טוב. ולעת"ל כשמתגלה כבוד ה', שנאמר "אודך ה' כי אפת ביי", אז יודע איך הכל לטובה. אמנם אפילו כשיגלה זה, לא יגלה כל עומק הענין שבפעולותיו ית', כי הם מרחיבות והולכות מאוד. והנה מה שיוודע מיד בהיגלות האמת שאין ידיעה פחותה ממנו, הוא מושרש באור הפנימי המוגבל תוך הכלי. אך מה שיש עוד חכמה רבה בפעולה ההיא עצמה, שמתרחבת והולכת מרחב גדול - מושרש באור המקיף המתרחב חוץ לכלי. וזה ענין הפנימי ומקיף של אור א"ס ב"ה המבואר בדרושי אור פנימי ואור מקיף. אך יש מקיפים אחרים, שהם "מקיפי המוחין" (עיין עץ חיים, שער כה, דרוש ח), ואינם זה הענין כלל, אע"פ שגם זה האור פנימי ואור מקיף נכלל בחמש מדרגות, שהם נפש רוח נשמה חיה יחידה, אבל אינם נר"ן ח"י דמוחין, עכ"ל.

וכלל מוסד הוא שלעולם אור מקיף גדול מאור פנימי, אולם יש יוצא מן הכלל בפרצוף "עתיק", ששם הוא להיפך, כמ"ש בעץ חיים (שער יא, פרק ב) דע, כי אור פנימי הוא אור גדול מאור המקיף, וזהו בבחינת עתיק יומין דוקא, לא בשאר האצילות, עכ"ל. ושוורשו בא"ק, שהאור הנמצא תוך א"ק גדול מאור היוצא לחוץ דרך נקביו, ודו"ק.

נא לשמור על קדושת הגליון

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30
משפ' אליאס
רח' קדמן 4
לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק
ישיבה ראשית חכמה
רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים
לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי

ראש השנה

שני
סוגים
של
מלכיות

בלבבי משכן אבנה

השיעורים של הרב זמינים ב"קול הלשון"

073.295.1245 | ישראל | 718.521.5231 USA

תקציר מהשיעור

מתברר כאן בשיעור כח הראיה וכח השמיעה שב'ראש' שמתגלה בראש השנה ראיה – שמיעה – אחד, ואופני צירופם לפי סדר המדרגות, וכיצד משתקפים בכל מהלכי היום, עד הגילוי העליון שהם 'אחד בעצם'

א. הראיה במהותה יש בה כח של כללות – שזה הבחינה של 'כולם נסקרים בסקירה אחת', משא"כ בשמיעה נאמר דין של "תרי קלי לא משתמע" כי בב' קולות בב"א נעשה תערובת של קולות, אבל מבואר בגמ' שבאופן שיש חביבות בקול – "אידי דחביבא ליה משתמע" – ועומק הכח בנפש שמכחו זה יכול להישמע זהו הכח של ההבחנה בין קול לקול שנקרא בלשון חז"ל טביעות עינא דקלא כלומר, שע"י הצירוף של הראיה והשמיעה – שהם 'אחד' בשרשם הפנימי במוחין – מכח כך הוא שומע את הקול הרצוי לו.

ב. האור של היום הוא במדרגת ראיה ולעומת כך הלילה הוא במדרגת שמיעה – שזהו ה'טביעות עינא דקלא' שמכח כך בנ"א מותרין בנשותיהן בלילה, ובהקבלה לכך, מדין הראיה מתגלה האור שברא הקב"ה ביום א' דמעשה בראשית ולכן הוא נקרא "יום אחד" אבל ביום שישי דמעשה בראשית שהוא ר"ה נסתר המציאות של ה'אחד' כביכול ע"י ה'נעשה אדם בצלמנו כדמותנו' ולכן ראש השנה הוא 'בכסה' בבחינת כיסוי ונעלמות של לילה, ובו מתגלה הז'כרון ליום ראשון' שהוא כבר ביחס לשני ושלישי הבאים אחריו.

ג. אבל מכח ה'טביעות עינא דקלא' מתגלה ה'אורי' שבראש השנה שכשיש את השמעת קול שופרם של ישראל לפניו יתברך – על אף שיש את קול המונה של רומי שמשמיע קולות רבים אין בזה 'תרי קלי לא משתמע' כי מתגלה שקולם של ישראל נשמע מכח "אידי דחביבא ליה" וזהו "כל שנה שרשה [ר"ת ראיה שמיעה] בתחילתה מתעשרת בסופה' כי הקב"ה מכיר גם במקום החושך בקולם של ישראל וזהו ראש השנה ר"ת ראיה שמיעה אחד שמתגלה בישראל – 'לי ראש', מכח כך הם נכנסים תחילה לדין. ומצד כך עומק העבודה היא שמכח פנימיות הראיה והשמיעה יתגלה צירופם ל'אחד' בהתפשטות של החושים וע"י כן ה'ראשון' של יום שישי דמעשה בראשית יחזור ל'יום אחד'.

ד. ויתר על כן, 'ישראל עלו במחשבה תחילה להיבראות' קודם ל'יום אחד' שבראשית הבריאה וזהו שורש החושים שבכח המחשבה הפנימית שבמדרגת ה'ראש' עצמו, ושם, מחד יש את ה'מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין' שעל זה נאמר "ראה שאין העולם מתקיים" וזהו שורש כח הראיה, ומאידך יש את ה'עמד ושיתף עמו מדת רחמים' שזה הגילוי של כח השמיעה שמתגלה בשופר שמעורר רחמים לפניו ית' וע"ז "עוקר מכסא דין לכסא רחמים" – שזה עומק הקיום של מציאות הנבראים.

ומצד כך עומק ההמלכה של ר"ה הוא מלשון נמלך – שמתגלה ב"מתחילה עלה במחשבה" כו' ולאחר מכן "ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמו" וכו' שהיה כאן 'נמלך בדעתו' כביכול], שעבודתם של ישראל היא בתוך קומת המחשבה עצמה – שזו מדרגתם – לדבק את עצמם הן ב'ראה שאין העולם מתקיים' והן ב'שיתף עמו מידת רחמים'.

ה. המהלך של 'מלכויות – זכרונות – שופרות' שבתפילת מוסף הוא מצד המלכות של העולם הזה שיש בחירה ונסיון ומכח כך יש חטא, שמקביל למהלך של 'ראה שאין העולם מתקיים' שמונח בו ה'נמלך' וזה שורש הכסא דין של ר"ה שנצרך 'עוקר מכסא דין לכסא רחמים' לקיום הבריאה, ומצד כך ר"ה הוא יום ראשון מעשרת ימי תשובה כי שורש התשובה היא ב'נמלך' שמונח ב'ראה שאין העולם מתקיים'.

ו. אבל יש הגדרה של 'חכם הרואה את הנולד', שזה להיפך מ'נמלך' וזה גילוי פנימיות המוחין שבראשית המחשבה שלמעלה מה'מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין' כו' ושם הגילוי הוא ש'הכל צפוי' שמכח ה'מלך פורץ גדר' וכו' שבמלכות, אין כח מעכב והוא רואה את הכל. ומי שדבוק ב'הכל צפוי' הרי הוא במדרגה של 'ומלכותו ברצון קבלו עליהם' שלמעלה ממדרגת התשובה ושם כל העבודה היא רק מלכויות – שמקביל לכלל עבודת היום דר"ה שהיא 'מלכויות', ובמדרגה הזו נאמר 'בטוחין שיעשה להם נס', ומצד כך בכל מלכות שאנחנו ממליכים את הקב"ה מונח ההשרשה של המלכות השלמה דלעתיד – 'והיתה לה' המלוכה'.

גילוי הראיה והשמיעה שב'ראש' שמתגלה בר"ה

ראש השנה הוא ה'ראש' והוא נקרא 'ראשון' – זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון, 'ראש' ו'ראשון'.
הראש של האדם זהו הגולגולת שבתוכה יש מוחין שזהו פנימיות הראש ומהמוחין מתפשטים חושים, מהעינים, מהאזנים, מהחוטם ומהפה מתפשטים הראיה, השמיעה, הריח, הדיבור והטעם, ולתתא – חוש המישוש.

וא"כ, הימים האלה – "ראשית שנה" מתגלה בהם הראש ומתגלה בהם הנקבים הללו שדרכם מתפשטים החושים, ובעומק, גדר הדין של השפע הנשפע לשנה הוא האור הפנימי שבוקע דרך נקבי הגולגולת, שדרך הראש הוא יוצא לחוץ – זה שיעור השפע שנשפע לכל אחד ואחד בדין של ראש השנה, שדרך הנקבים נשפע אותו שפע.

ובפרטות יותר, יש ראש השנה ויש יום הכפורים ויחדיו הם קומה שלמה של ראש, קומה שלמה של החושים, בראש השנה מתגלה בעיקר כח הראיה וכח השמיעה וביום הכפורים מתגלה בעיקר כח הריח וכח הדיבור. – כח הריח זוהי העבודה המיוחדת שיש ביום הכפורים של הקטרת הקטורת וכמו שמבואר בברייתא דקטורת – "שס"ח מנים היו בה, שס"ה מנים כנגד ימות השנה וכו' ושלושה מנים יתרים שמהם מכניס כה"ג מלא חפניו ביוהכ"פ" וכו', וכח הדיבור שמתגלה ביוהכ"פ הוא בה' תפילות של יום, שכולו תפילה. – ולהיפך, אין שם גילוי של טעם תחתון שהרי ביום הכפורים אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא חוש המישוש כי יש בו את האיסור של חמישה עיניוים.

אבל בראש השנה מתגלה בו בעיקר חוש הראיה וחוש השמיעה. ראשית בדרך רמז ולאחר מכן בהבנה – יש את דרשת חז"ל שהגמ' דורשת – "מראשית השנה ועד אחרית שנה – כל שנה שהיא רשה בתחילתה מתעשרת בסופה" וא"כ ראש השנה הוא ראש מדין רש. – רש הוא ר"ת ראיה שמיעה שזה ה'רשה בתחילתה', ובעומק מה שר"ה נקרא ראש זהו ר"ת ראיה – שמיעה – אחד שזה מה שמתגלה בראש השנה כי הוא ראש ביחס לגילוי של החיבור של החושים דהיינו שחוש הראיה וחוש השמיעה נהיים מחוברים בבת אחת וזהו עומק כח הראש שמתגלה בראש השנה.

כח הראיה שבר"ה – מצידו ית"ש וכח השמיעה של השופר – מצידו

הרי גדר עניינו של יום הוא שהקב"ה דן את הנבראים וכלשון חז"ל בגמ' "וכלם נסקרים בסקירה אחת" שזהו כח הראיה, וכמו שנאמר בקרא "ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה" והיינו שמתגלה כח הכללות שבראיה, שהרי אין כונת הדבר שהקב"ה רואה מראשית השנה ועד אחרית שנה עוד ראיה ועוד ראיה אלא כמו ה"כולם נסקרים בסקירה אחת" שנאמר ביחס למדרגת נפש – כמו כן בהקבלה לכך, במהלכי הזמן ה"מראשית השנה ועד אחרית שנה" היינו שהכל נסקר בבת אחת, וא"כ מתגלה כאן כח הכללות של הראיה במדרגת מקום זמן ונפש, שבמדרגת מקום זהו ה"ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה", מדרגת 'עולם', ו"מראשית שנה ועד אחרית שנה" זהו במדרגת זמן, וה"כולן נסקרים בסקירה אחת" הוא במדרגת נפש, זהו כח הראיה הכוללת.

אבל מצד העבודה דידן יש את המלכויות זכרונות ושופרות וכמו שאומרת הגמ' "אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה ובמה, בשופר", וגדר המצוה היא "אשר קדשנו במצותיו וציונו לשמוע קול שופר".

וזהו שורש הבכיה שמתגלה בפעם ראשונה שנאמר בתורה לשון של בכיה ביחס לישמעאל [-קריאת התורה של ר"ה] במעשה דהגר וישמעאל כשהוא נשתלח מביתו של אברהם אבינו, וזהו ישמעאל מלשון של שמיעה כדברי חז"ל כידוע.

וא"כ, זהו עומק הכח שמתגלה בראש השנה, כח של ראייה וכח של שמיעה וצירוף של שניהם יחד אהדדי. - מצדו ית"ש עיקר הדבר הוא באופן של ראייה ומצדו עיקר הדבר הוא באופן של שמיעה.

וכמוכן יש מצדו ית' גם את השמיעה ויש מצדו גם את הראיה, ומצד כך מתגלה בראש השנה אצל מי שהוא במדרגה של מוחין ה"איזהו חכם הרואה את הנולד" שהוא רואה בראש השנה מה שיהיה כל השנה כולה, זהו הגדר של חכם שמתגלה בראש השנה שלא מתגלה אצלו רק הראיה כשלעצמה אלא מתגלה השורש הפנימי של הראיה שהוא המוחין בבחינת 'חכם' ואצלו נאמר 'איזהו חכם הרואה את הנולד' - שהוא רואה מראשית השנה עד אחרית שנה את כל מה שעתיד להיות כל השנה כולה, ובעומק זה האחדות של הראיה והשמיעה, שמכח המוחין הפנימיים הוא מצרף את מדרגת הראיה ומדרגת השמיעה, שזה מתגלה מכח השורש הפנימי של המוחין ששם הראיה והשמיעה הם אחד והם מצורפים יחד אהדדי, זה עומק כח החיבור שבהם.

דקות החיבור של ראייה ושמיעה ב"טביעות עינא דקלא" שמתגלה בראש השנה

אבל יתר על כן יש דקות של חיבור של ראייה ושמיעה, שהרי מבואר בגמ' שהסיבה שבני אדם מותרין בנשותיהם בלילה וכן בסומא כיצד הוא מותר באשתו - משום 'טביעות עינא דקלא', וכבר הוזכר לא נאמר כאן 'טביעות קלא' שיש כח לשמוע בקול עצמו ושע"י כן יהא מותר באשתו, אלא זה נקרא 'טביעות עין' שזה הרי הסוגיא שיש בש"ס של טביעות עין כגון בבבא מציעא לגבי כך שמשיבים לת"ח אבידתו וכו'.

וא"כ, יש כח של טביעות עין ויש כח של שמיעה ויש את הכח שמצרפים את הראיה ואת השמיעה שזה נקרא בלשון חז"ל 'טביעות עינא דקלא'.

כלומר - הקול כשלעצמו כמו שמבואר בסוגיא בר"ה נאמר בו דין של "תרי קלי לא משתמע", אבל אומרת שם הגמ' שבאופן שיש חביבות בקול - "אידי דחביבא ליה משתמע" והגדרה העמוקה מהו "אידי דחביבא ליה" - שכשזה "חביבא ליה" הרי שמתגלה אצלו ה'טביעות עינא דקלא' ולכן הוא שומע את הקול הזה שחביב לו אף כשיש 'תרי קלי', ונגדיר את הדברים - הרי ה'טביעות עינא דקלא' זה הגדרה שהאדם מבחין ע"ז בין קול לקול שלכן הוא מותר באשתו כי הוא יודע להבחין בין קולה לקול של זולתה, ולפי"ז זהו ההגדרה שמחד 'תרי קלי לא משתמע' כי נעשה כאן תערובת של קולות אבל מאידך מכח 'טביעות עינא דקלא' הרי שהוא מבחין בין הקול הזה לקול הזה ואז הוא שומע את הקול הרצוי לו, ולכן בעומק הוקבלו הדברים שהגדר של הדבר שעל אף שתרי קלי לא משתמע אבל 'אידי דחביבא ליה משתמע' שהכח בנפש שמכחו הוא שומע ב"אידי דחביבא ליה" היסוד שהוא שומע את אותו קול זהו מכח מדרגת 'טביעות עינא דקלא'.

וא"כ, 'טביעות עינא דקלא' זה עומק האחדות של הראיה והשמיעה - 'עינא דקלא'.

שמיעות השופר אצל הקב"ה - מכח 'טביעות עינא דקלא'

ויתר על כן כח האחדות שמתגלה בראיה והשמיעה של הטביעות עינא דקלא הוא העומק של הקול שמתגלה בראש השנה, הרי הגמ' אומרת שאלמלי קול המונה של רומי היו שומעים את קול גלגל החמה שמנסר ברקיע, ומכח כך הרי יש כאן כביכול יחד עם הקול שופר את קול המונה של רומי שהם 'תרי קלי'.

ולפי"ז כח הריצוי שמונח בשמיעת קול שמתגלה בראש השנה שע"ז נאמר "שיעלה זכרונכם לפני לטובה ובמה בשופר" ע"י ה'גנוחי גניח' ו'ילולי יליל' שזהו כח השמעת הקול של השופר, ההשמעת קול הזו שעומדת לפניו יתברך שמו באופן של 'יעלה זכרונכם לפני לטובה' הוא מכח הגדרת 'טביעות עינא דקלא'.

כביכול, מה שמצדו יתברך שמו הוא שומע את קול השופר וע"כ הזכרון עולה לטובה הוא הגילוי של הכח של ה'טביעות עינא דקלא' שכביכול מכח כך הקב"ה שומע את שופרם של ישראל.

וביאור הדברים - העומק של ה'טביעות עינא דקלא' זהו ה'לפיכך נברא האדם יחידי' שהרי לולי ה'טביעות עינא דקלא' אפשר לערב בין הבני אדם והטביעות עינא דקלא היא המעמידה את הדברים באופן שאדם איננו מתערב עם זולתו, יש אופן שהאדם לא מתערב עם זולתו מכח הראיה כמו שאומרת הגמ' בסנהדרין שהסיבה שהקב"ה ברא בני אדם בדפוסים שונים של פנים שאם לא כן היה קורה ח"ו שאיש היה בא על אשת זולתו - זה מכח הראיה אבל יש את הסיבה שאיש לא מתערב עם זולתו מכח השמיעה שזהו הטביעות עינא דקלא.

בכללות מדרגת היום היא מדרגת ראייה ומדרגת הלילה היא מדרגת השמיעה אבל ראש השנה אף שהוא נקרא מחד "אורי" אבל מאידך נאמר בו "בכסה ליום חגנו" וכדברי הגמ' - "איזהו חג שהלבנה מתכסה בו הוי אומר זה ר"ה" וא"כ בר"ה גם היום הוא בבחינת לילה, כלומר - "איזהו חג שהלבנה מתכסה בו" זה לא רק שהלילה הוא לילה אלא ר"ה הוא חג שהלבנה מתכסה בו, כלומר שר"ה מכח שהוא חג שהלבנה מתכסה בו הוא הופך להיות מציאות של חושך.

אבל א"כ, מדוע נאמר בר"ה "לדוד ה' אורי" שר"ה נקרא אורי? - פנים אחד לדבר, ה'אורי' כאן זה לא 'אורי' מדין של יום אלא זה אור מדין 'טביעות עינא דקלא' זה הגדרת האור של ראש השנה, ראש השנה כשלעצמו הוא 'בכסה ליום חגנו' שהוא זמן של כיסוי ונעלמות והאור שמתגלה בו הוא הטביעות עינא דקלא שמכח ה'לפיכך נברא האדם יחידי'.

כ"ה באלול - ה'יום אחד' וא' תשרי - ה'יום ראשון'

ועומק הדברים - המהרש"א בר"ה דף כ"ז עומד על לשון מטבע התפילה שהוזכר "זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון" שלכאור' הרי הבריאה נבראה בכ"ה באלול וא"כ מהו 'זה היום תחילת מעשיך', והוא אומר מיסוד דברי הר"ן שכיון שהאדם שהוא העיקר שנקרא נזר הבריאה נברא בא' תשרי לכן נאמר על ר"ה 'זה היום תחילת מעשיך', אבל א"כ שואל המהרש"א מהו 'זכרון ליום ראשון' הרי לכאור' זה לא יום ראשון אלא יום שישי דמעשה בראשית, אומר המהרש"א יש 'יום אחד' ויש 'יום ראשון', 'ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד' זהו כ"ה באלול שהוא 'יום אחד', ואז כדברי חז"ל כידוע, לא היה אלא 'אחד' - הוא יתברך שמו, ויום שישי הוא הנקרא 'יום ראשון' מחמת שבו נברא האדם וכבר אין גילוי של 'אחד' שהרי ביום שישי מתגלה 'נעשה אדם בצלמנו כדמותינו' לכן יום השישי נקרא 'יום ראשון'.

כשנבראו שמים וארץ עדיין כביכול אין דבר שדומה אליו יתברך שמו – וככל סדר הבריאה – יקו המים אל מקום אחד, בריאת האילנות, תליית המאורות, בהמות חיות ועופות, בכל זה עדיין לא נסתר המציאות של ה'אחד', ומתי נסתר המציאות של 'אחד' כביכול? ע"י ה'נעשה אדם בצלמנו וכדמותנו' שאז יש דמות אדם מעין צלם ודמות של מעלה, וא"כ הוא מסתיר את ה'אחד' – אז מתגלה ה'ראשון', אומר המהרש"א שלכן נאמר על יום השישי ראש השנה 'זכרון ליום ראשון', כ"ה באלול נקרא 'יום אחד' וראש השנה נקרא 'יום ראשון'.

האור שביום אחד - מדוגת ראיה, ו'בכסה' שבר"ה - מדוגת טביעות עינא דקלא

ולפי"ז ההגדרה העמוקה – הרי כל ראשון זהו ביחס לשני ולשלישי שבאים אחריו, ולפי"ז – מדין ה'טביעות עינא' של הראיה מתגלה האור שברא הקב"ה ביום ראשון – "ויבדל אלקים בין האור ובין החושך ויקרא אלקים לאור יום ולחושך קרא לילה" שיש הבדלה מכח המציאות של הראיה שמבדילה בין אור לחושך וע"ז נאמר "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד".

אבל ראש השנה שזהו א' בתשרי שבו נברא האדם הוא במדרגה של "בכסה" ואם הוא במדרגה של "בכסה" א"כ הוא היפך מהמציאות של הארה ולכן שמה מתגלה האופן של ההבדל בין הראשון לשני והגילוי הוא באופן של טביעות עינא דקלא.

וזוהי מצות תקיעת שופר שמכח ההארה [הארה דייקא] של תקיעת שופר שזהו הטביעות עינא דקלא, מתברר מהו הראשון, מתברר מהו השני ומתברר מהו השלישי, וכמו שאומרת הגמ' בראש השנה "ישראל נכנסים תחילה לדין" ולאחר מכן אומות העולם "כי היכי דלא ליפוש חרון אף"¹, כלומר – כיון שישראל יש להם דין ראשון – שזהו הישראל לי-ראש כידוע – והדין של ראש השנה הוא דין של 'ראש', לכן מתגלה בראש השנה שישראל נכנסים תחילה לדין שזהו מדין הטביעות עינא דקלא של התקיעת שופר וזוהי נעשה ה"יעלה זכרוכם לפני לטובה" ואופן הגילוי של הטביעות עינא דקלא הוא שעם ישראל – "אידי דחביבא ליה" לכן הקב"ה שומע את תקיעתם של ישראל, ולכן על אף שיש את קול המונה של רומי שמשמיע קולות רבים כדברי הגמ' ביומא שהוזכר אבל הקב"ה שומע את הקול שמתגלה בעם ישראל שעל ידי כן הם נכנסים תחילה לדין בבחינת 'ראשון' – זה המדרגה של "זכרון ליום ראשון", כלומר שע"י הזכרון של ישראל שהם בבחינת לי-ראש שלכן הם נכנסים בבחינת ראשון לדין – עי"כ הם יוצאים בדימוס בדין מחמת שיש טביעות עינא דקלא, כיון שמכח שהם נכנסים ראשון יש בהם מציאות של "אידי דחביבא ליה" שלכן קולם של ישראל משתמע.

נמצא שעומק כל כח הזכות מלשון זכות שמתגלה בראש השנה הוא מכח הראש, מכח הצירוף של הראיה והשמיעה שיחד מצטרפים ואז – "גם כי אשב בחושך ה' אור לי" ובפרטות דידן הקב"ה מכיר גם במקום החושך בקולם של ישראל ועי"כ נעשה עומק נקודת היחוד של ה'רש' בתחילתו שע"ז השנה מתעשרת בסופה.

¹ וכמו שהגמ' מביאה ע"ז את המימרא של רב חסדא לגבי המלכים שמלך וציבור, מלך נכנס תחילה לדין.

גילוי השורש של חיבור הראיה והשמיעה - שבו הם 'אחד'

יתר על כן, כח החיבור שמתגלה בראש השנה הוא לא נגמר במהלכי ה'ראשון' שהרי כמו שהוזכר יש את הראש שהוא ר"ת ראייה שמיעה אחד, אז כפשוטו הסברנו בתחילת הדברים שיש את הראיה לעצמה ואת השמיעה לעצמה וה'אחד' מחבר את הראיה ואת השמיעה שהם מצטרפים יחד אהדדי והעומק מתגלה בטבעות עינא דקלא, אבל למהלך שנתבאר השתא - יום ראשון דמעשה בראשית נקרא 'יום אחד' ויום שישי דמעשה בראשית נקרא יום ראשון כדברי המהרש"א, ולפי"ז, עבודת יום שישי דמעשה בראשית הוא לגלות ב'ראשון' את ה'אחד' - זה עומק ההארה של ראש השנה לגלות את מהלכי פני הדברים שמה שנראה שזה יום שישי למעשה בראשית ומתגלה בו האופן של "נעשה אדם בצלמנו כדמותינו" ומצד כך יש יום ראשון ויום שני עד שמתגלה 'יום השישי', עבודת פנימיות היום בצירוף של הראיה והשמיעה הוא לגלות את שורש כח הצירוף [בהדגשה] שהם אחד ושמה עומק נקודת הדבר היא שמתגלה המציאות של ה'אחד' ולא רק ה'ראשון'.

ושורש הדברים, ברור ופשוט - כמו שהוזכר, מצד החושים יש את מקום הפירוט, ראייה, שמיעה, ריח ודיבור אבל מצד המוחין שזהו ה'איזהו חכם הרואה את הנולד', במוחין הם מצורפים יחד אהדדי, כפשוטו העבודה היא להחזיר את הכל מה'ראשון' של 'היום השישי' ל'יום אחד' כמו שנתבאר, אבל ביתר חידוד ההגדרה היא כך - הרי כדברי חז"ל כידוע מאד "ישראל עלו במחשבה תחילה להיבראות" ומצד כך ה'יום אחד' שמתגלה ביום ראשון דמעשה בראשית הוא כבר ה'פועל' של מציאות הבריאה אבל יש קודם לכן את ה"ישראל עלו במחשבה תחילה להיבראות" ולכן כשמצרפים את הראיה ואת השמיעה ל'אחד' מכח פנימיות הראיה והשמיעה ולא רק מצד התפשטות החושים אלא מצד שורש החושים הפנימי שהוא כח המחשבה הפנימית א"כ, נוגעים ב"ישראל עלו במחשבה תחילה להיבראות", זה עומק הנקודה של מדרגת ראש השנה.

ההמלכה בראש השנה שמנח ה'נמלך' של ה'עלה במחשבה'

וזה עומק הגדר של ההמלכה בראש השנה, הרי יש בש"ס את המושג 'נמלך' שהכוונה היא - נמלך בדעתו ומצד כך מלך הוא מלשון נמלך ועבודת ההמלכה בראש השנה היא לגעת ב'נמלך' דהיינו במקום המחשבה, כלומר - העבודה היא לא רק ב'פועל' במציאות החושים בצירוף הראיה והשמיעה, שזוהי העבודה שהוזכרה קודם אלא להחזיר את הבריאה לראשית הקודמת לכך של "ישראל עלו במחשבה תחילה להיבראות".

ומהו השורש של ה'נמלך' שמתגלה בראש השנה - "מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין ראה שאין העולם מתקיים עמד ושיתף עמו מידת רחמים" - וזה עומק העבודה של ראש השנה שכיון שמתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין ולאחר מכן "ראה [ראה] דייקא] שאין העולם מתקיים, שיתף עמו מדת רחמים" א"כ כביכול היה כאן 'נמלך' שאז הוא צירף עמו מדת רחמים.

ומצד כך זהו כח הזכות שישראל יוצאים זכאים בדין שזהו המצוה "שתמליכוני עליכם" שמביא את ה"יעלה זכרוכם לפני לטובה ובמה בשופר", והיינו שעומק המצוה של ההמלכה שהיא עבודת היום, היא לדבק את עצמנו ב"ראה שאין העולם מתקיים עמד ושיתף עמו מדת רחמים" שה"ראה שאין העולם מתקיים" זה ה'נמלך' וזהו ה"שתמליכוני עליכם".

אבל ה'נמלך' הזה זהו נמלך במחשבה שעל זה נאמר 'מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם' ושם נעשה מציאות ה'נמלך' וכאן נקודת העומק של המלכה של ראש השנה.

כאן מונח עומק נקודת החיבור שמחבר את כח הראיה ואת כח השמיעה בשרשם במציאות המחשבה, כלומר – שמה לא מתגלה כח הצירוף רק בהתפשטות אלא הוא מתגלה בשורש, שם לא מתגלה רק הצירוף כפשוטו של ראייה ושמיעה אלא צירוף שורשי במחשבה.

'דאה שאין העולם מתקיים' - מדרגת ראייה של מידת הדין, ושיתוף מידת הרחמים - צירוף השמיעה לראיה

מה שבחיצוניות זה צירוף של ראייה ושמיעה – שורש הצירוף של הדבר הוא באופן של "עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין וכו' עמד ושיתף עמו מדת רחמים" והשיתוף של הדין והרחמים מקביל לשיתוף של הראיה והשמיעה, והיינו שה'עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין' זה הכח של הראיה שהרי ע"ז נאמר 'ראה שאין העולם מתקיים', כלומר שעל אותו ענין שהוא רצה לברוא את העולם במידת הדין על זה נאמר הלשון של ראייה שהוא ראה שאין העולם מתקיים, וה'עמד ושיתף עמו מדת רחמים' – מה שהוא שיתף עמו מדת רחמים זה הגילוי של כח השמיעה ובדקות הגילוי של ה'טביעות עינא דקלא' [- בהדגשה], זה ה'עמד ושיתף עמו מדת רחמים' וכאן מונח עומק הקיום של מציאות הנבראים.

כאן מונח עומק מעמקי המלכה של ראש השנה, בראש השנה שממליכים את הקב"ה היינו שדבקים ב"ראה שאין העולם מתקיים" ואז "עמד ושיתף עמו מדת רחמים" – זה עומק הכח שמתגלה בר"ה. ואיך מתעורר הרחמים? – "עוקר מכסא דין לכסא רחמים" "יעלה זכרונכם לפני לטובה ובמה בשופר" – שהשופר מעורר את הרחמים לפניו יתברך שמו ועי"כ מתגלה ה"עוקר מכסא דין לכסא רחמים" – ה"עמד ושיתף עמו מדת הרחמים".

אבל כל זה בתוך קומת המחשבה עצמה שזה השורש של מציאות המלכה, לא במדרגת יציאת החושים אלא במדרגת ה'ראש' עצמו – פנימיות הראש ופנימיות המוחין שמתגלים בתוכו שזו מדרגתם של ישראל.

המדרגה העליונה של "מלך בעצם" שלמעלה מהאופן של 'נמלך'

זה ההבדל העמוק בין המלכות של אומות העולם למלכות של ישראל שהרי ר"ה למלכי אומות העולם הוא בתשרי ור"ה למלכי ישראל הוא בניסן כמו שאומרת המשנה בריש ר"ה, ובדקות למה שנתבאר השתא – המלכות של אומות העולם היא באופן של 'נמלך' ולכן אין למלכות שלהם קיום, אבל מלכות ישראל ששורשה מלכות בית דוד שנאמר בו "כסאו נכון לעולם" כי הוא מלך בעצם, הוא לא מלך באופן של ה'נמלך' אלא הוא מלך באופן של המתקיים שבדבר – כאן מונח מלכותם של ישראל.

ומצד כך, יש שתי פנים עמוקות במהלכי המלכות של ראש השנה, הפנים החיצוניות של המלכות של ראש השנה הוא כפי שנתבאר שזה במהלך של "עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין, ראה שאין העולם מתקיים" שמונח בזה ה'נמלך' בדעתו, זה המלכה החיצונית של ראש השנה ועי"כ הקב"ה נעקר מכסא דין לכסא רחמים כמו שנתבאר.

אבל הפנימיות של מציאות המלכה של ראש השנה היא לא מלכות רק מדין 'נמלך' באופן של 'נמלך' בדעתו אלא היא מלכות שלמעלה מכך.

ומה עניינה של מלכות זו? – מחברים את הדברים – 'איזהו חכם הרואה את הנולד' זה בדיוק הגדרה הפוכה מ'נמלך', 'נמלך' זהו מי שחשב משהו אחד ולאחר מכן הוא נמלך בדעתו כלומר שהוא לא ראה את התהליך של הדבר – וכעין הנידון המבואר בסוגיא בנדריים לגבי פתח להתיר נדריים האם 'פותחין בנולד', כלומר יש אופן של הרטה שהאדם מתחרט ויש 'פותחין בנולד' שזהו בדבר המתחדש שהאדם לא ראה את מה שיהיה שבזה הנידון אם 'פותחין בנולד'.

אבל מי שכן רואה שזהו 'חכם הרואה את הנולד' הרי שהוא רואה את מה שיהיה וא"כ הוא לא 'נמלך' ולא שייך שהוא יהיה 'נמלך' כי אצלו כבר 'הכל צפוי', הוא רואה את הנולד.

אלו הם שני המעמקים של ההמלכה שבראש השנה, החיצוניות של ההמלכה הוא מכח ראיה ושמיעה ושרשם בפנימיות המוחין של ה"עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין, ראה שאין העולם מתקיים עמד ושיתף עמו מידת רחמים" שזהו הראיה והשמיעה שמצורפים כמו שנתבאר, זה החיצוניות של ההמלכה באופן של 'נמלך'.

מדגת ההמלכה שמכח ה'הכל צפוי'

והפנימיות של ההמלכה הוא באותה מדרגה של 'מולך בכיפה', במדרגה של 'מלך פורץ גדר ואין ממחין בידו' כלומר – שאין לו כח שמעכב על ידו שהכל פתוח לפניו וזה השורש למדרגה של 'אור שברא הקב"ה ביום ראשון אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו' – כי אין כח מעכב, כלומר – תמיד יש כח מעכב, יש גדר שמעכבת אבל מלך שפורץ גדר ואין ממחין בידו שאין לו כח של מעכב, על ידי כן במקום שיהיה שור מלשון חומה סביב, זה הופך להיות שור מלשון ראיה [כמו 'אשורנו'] שהוא רואה את הכל עד סופו כי אין לו כח מעכב, המלכות הזו זה שלימות ההמלכה שאנחנו ממליכים את הקב"ה מלך מכח ש'הכל צפוי' ואין מציאות של 'נמלך'.

ובלשון אחרת והיינו הך, אלו הם שתי עבודות שיש בפועל בראש השנה, העבודה החיצונית של ראש השנה היא מכח שראש השנה הוא אחד מ'עשרת ימי תשובה' והגדר של תשובה הוא 'נמלך' ומצד כך שורש התשובה הוא ב"עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין, ראה שאין העולם מתקיים" זה ה'נמלך' וזה שורש התשובה בהגדרה דקה.

אבל העבודה הפנימית של ראש השנה היא מכח שהוא 'ראש' לעצמו, ולא מצד מהלכי העשרת ימי תשובה שזה החיצוניות של ראש השנה, הפנימיות של ראש השנה הוא מלכות בעצם, והמלכות בעצם של ראש השנה זה מדין ה'הכל צפוי' ומצד כך לפני ר"ה נאמר 'בטוחין שיעשה להם נס' כדברי המדרש הידועים שהובאו בטור שעם ישראל יוצאים בדימוס – שזה מחמת ה'הכל צפוי' וא"כ אין את החלק של ה'ראה שאין העולם מתקיים'.

מכח כל שורש ה'כסא דין' שמתגלה בראש השנה, מתגלה בו גם ה'ראה שאין העולם מתקיים' וזהו ח"ו מה שהרשעים נכתבים לאלתר למיתה שזה הגילוי של ה'ראה שאין העולם מתקיים' אבל מי שדבוק ב'הכל צפוי' א"כ הרי זה למעלה מה'מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים'.

זה עומק ההמלכה שממליכים את הקב"ה למלך בבחינת 'ומלכותו ברצון קבלו עליהם' 'מלכותו ברצון' עניינו – הרי מי שעובר עבירה ח"ו הוא נקרא 'עוברי רצונו' ומצד כך צריך לעשות תשובה, אבל מי שממליך את הקדוש ברוך הוא מצד העומק של ה'הכל צפוי', של ה'חכם הרואה את הנולד' שלמעלה מה'נמלך' כמו

שנתבאר, א"כ עומק ההמלכה היא לא במדרגה של תשובה אלא עומק ההמלכה היא באופן של 'הכל צפוי' וה'הכל צפוי' זה מלכות גמורה.

כביכול, אם יש 'עוברי רצונו' הרי שיש חסרון במלכות כי עושים נגד רצונו, וא"כ מהי שלימות ההמלכה - דקות הדברים - מה שמונח בזה ש'הכל צפוי' - מונח כאן המלכות השלמה וזה שלמות מציאות ההמלכה.

מדרגת ההמלכה של "מלכויות" ומדרגת "מלכויות זכרונות ושופרות"

זה האור הפנימי של ראש השנה, ומצד כך ההגדרה היא לא שהקב"ה "עוקר מכסא דין לכסא רחמים", ונחדד.

יש כאן שני מהלכים בעבודת היום, יש מהלך של 'מלכויות זכרונות ושופרות' ויש מהלך של 'מלכויות' כשלעצמם, וזה ברור, שהרי כסדר בכל התפילות העבודה היא מלכויות ורק בתפילת מוספין נוסף גם זכרונות ושופרות, אז בפשטות, יש את הכלל של המלכויות ויש במוסף שזה זמן הדין, דין לומר זכרונות ושופרות.

אבל בעומק, זה שני מהלכים של ראש השנה, המהלך החיצוני של ראש השנה הוא מלכויות זכרונות ושופרות - "אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה ובמה בשופר" וע"ז נאמר "עוקר מכסא דין לכסא רחמים" ומצד כך העבודה היא המלכת מלך מלשון של 'נמלך'.

אבל העבודה הפנימית היא מה שכל היום כולו הוא 'מלכויות' ומצד כך מתגלה ה'חכם הרואה את הנולד' שהוא לא 'נמלך', מתגלה פנימיות המוחין של ה'עלה במחשבה לברוא את העולם' אבל לא מצד ה'ראה שאין העולם מתקיים' אלא מצד 'ישראל עלו במחשבה תחילה להיבראות', וזה העומק של המלכות של ראש השנה שכל העבודה היא מלכויות, ושם 'הכל צפוי' ולכן אין את המהלך של ה'יעלה זכרונכם לפני לטובה ובמה בשופר' - כי 'הכל צפוי' וא"כ אין את ה'ראה שאין העולם מתקיים' אין את ה'נמלך' אלא מלכות בעצם.

זה שלמות ההמלכה של ראש השנה, וזה העבד השלם כמו שנאמר על משה רבינו 'עבד נאמן קראת לו' שמשא זה בגימטריא רצון [עם הכולל] כידוע עד מאד, כי הוא כולו בבחינת 'מלכותו ברצון קבלו עליהם'.

ואז מתגלה הראיה מצידנו של 'מלך ביפיו תחזינה עיניך' שרואים את המלכות בשלימותה, זה שורש האחדות הפנימית העליונה.

אלו הם שני הקווים, שני המהלכים הפנימיים של המציאות של ראש השנה.

בעלמא דידן, לאחר תקנת רבנן זה נחלק ליום ראשון ויום שני אבל בשורש הפנימי זה שני מהלכי מלכויות.

"והיתה לה' המלוכה" - שלימות המלכות דלעת"ל

ושלימות המלכות זהו מה שאנחנו מסיימים במלכויות 'והיתה לה' המלוכה', זה ההבדל בין המלכות של העולם הזה למלכות של העולם הבא, במלכות של העולם הזה יש בחירה ויש ניסיון ומכאן יש חטא ולכן יש זכרונות ויש שופרות, וזהו ה'ראה שאין העולם מתקיים עמד ושיתף עמו מדת רחמים', ומצד כך זה מלכויות דפרטות של 'טביעות עינא דקלא' כמו שנתבאר בהרחבה בראשית הדברים.

אבל המלכות דלעתיד לבוא של "והיתה לה' המלוכה" – אז יתגלה ה'הכל צפוי' שבמלכות שאין כח מעכב על ידה, יתגלה ה'מלך פורץ גדר ואין ממחין בידו'.

זהו "בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים", מתבטלים כל הגבולות, כל המחיצות, כל מה שמונע את הגילוי מסתלק – זה ה'יצא מבית האסורים' שהוא מקום שאוסר וקושר את מי שנמצא בו, [ובעומק, הוא יוצא מהאיסור].

ועל ידי כן מתגלה שלימות המלכות שכל הבריאה כולה מתגלה בה ה"והיתה לה' המלוכה", "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד" שזה יחזור מה'ראשון' למציאות ה'אחד', אבל לא רק ה'אחד' של יום ראשון שנאמר בו 'ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד' אלא יתגלה ה'אחד בעצם', גילוי ה'ראש' השלם של ראייה שמיעה אחד שחוזר ליום ראשון, מתגלה פנימיות מציאות המוחין שלמעלה מגדר ה'נמלך' של המחשבה שזה שלימות המלכות של ישראל עלו במחשבה תחילה להיבראות' שהם נמצאים בראשית המחשבה של ה'חכם הרואה את הנולד'. ובכל מלכות ומלכות שאנחנו ממליכים את הקב"ה, מונח בה ההשרשה של המלכות דלעתיד – "והיתה לה' המלוכה".

שאלות מהשומעים

שאלה: האם במדרגת המלכות של ה'הכל צפוי' שאין 'נמלך' זה הגדרה שאין מקום לשמיעה וראיה כי הכל אחד?

תשובה: לא שאין מקום לשמיעה וראיה אלא כולם נעשים בבת אחת, יש ראייה ויש שמיעה שזה סוד ה'ראש' כמו שהוזכר ראייה – שמיעה – אחד כלומר שכולם נכללים ב'אחד', לא שאין להם מקום אלא הם נכללים ב'אחד'.

שאלה: א"כ מה ההבחנה של ההבדל באיחוד של הראיה והשמיעה בין המדרגה הזו למדרגה של 'נמלך'?

תשובה: בלשון קצרה, כל הראיה כמו שהוזכר זה בבחינת רואה את הנולד ש'כולם נסקרים בסקירה אחת' וכל שמיעה זה מלשון 'וישמע שאול את העם' שזה מלשון אסיפה, כלומר שזה מתתא לעילא שהוא אוסף את הפרטים, הראיה היא מלעילא לתתא והשמיעה היא מתתא לעילא, והם כמו אבא ואמא – אור וכלי – ומצד כך השמיעה זה 'כלי מצרפם' שזהו שמיעה מלשון 'וישמע' שזהו אסיפה של הפרטים.

יש אסיפה של הדברים מצד שרשם והתפשטותם ויש אסיפה של הדברים מצד תכליתם ואחריתם שמצרפת את הכל – ראייה מצרפת אותם מצד התפשטותם בתחילתם ושמיעה מצרפת אותם מצד התכלית שמצרפת את הכל, זה שתי הגדרות של צירוף, יש כלל ראשון ויש כלל אחרון ויש את הפרט באמצע, יש צירוף מכח כלל ראשון שזהו ראייה ויש צירוף מכח כלל אחרון שזה שמיעה שמצד התכלית הכל מצורף.

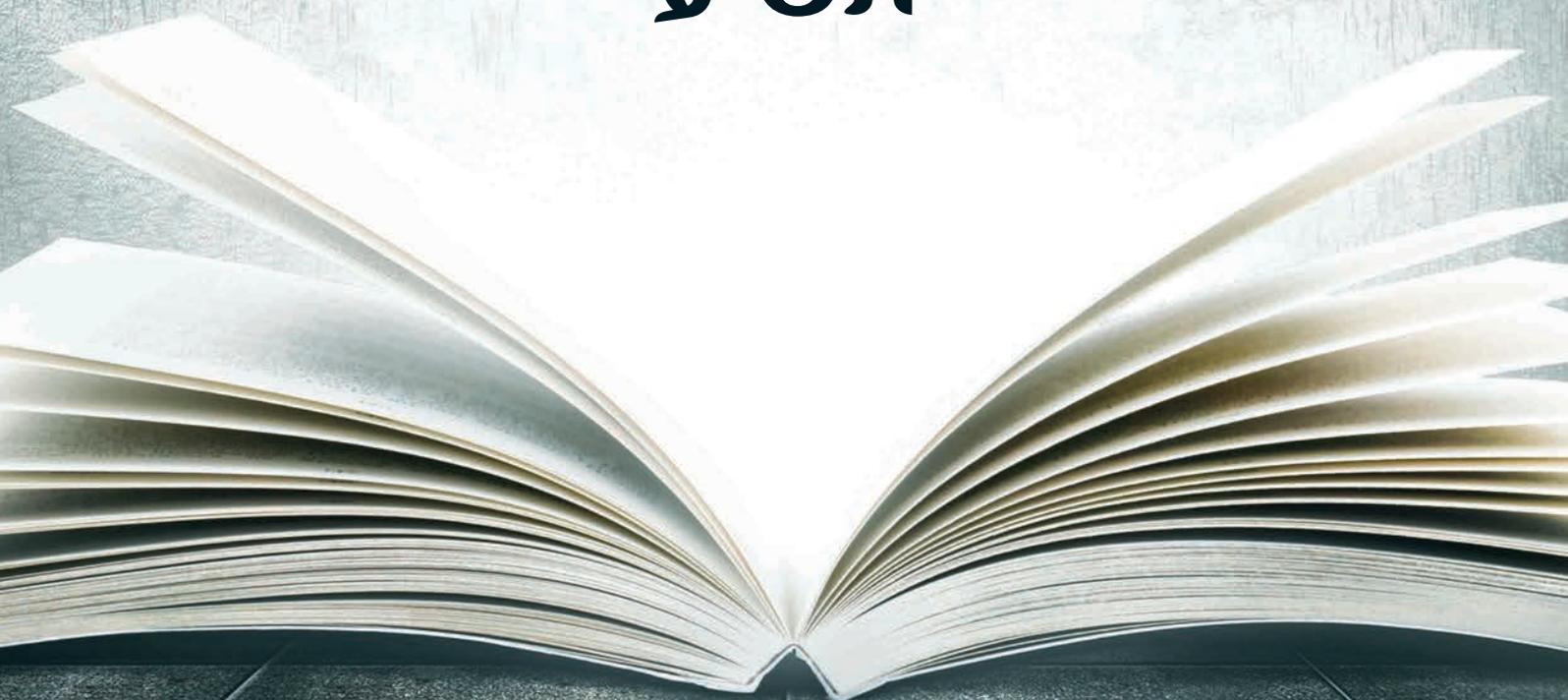
בלבבי משכן אבנה

סוגיות בפרשה

האזינו

בענין שן

תש"ע

בענין שן

שני פירושים בפסוק וּשְׁן בַּהֲמוֹת אֲשֶׁלַח בָּם

[א] איתא בשירת האזינו (ל"ב כ"ד), "מזי רעב ולחמי רשף וקטב מרירי ושן בהמות אשלח בם עם חמת זוחלי עפר". שן בהמות אשלח בם הוא אחד מהקללות ועונשים המוזכרים בשירה. פירש רש"י בשם הספרי, "מעשה היה והיו הרחלים נושכין וממיתין". השפתי חכמים מבאר שהיה קשה לרש"י הלשון שן בהמות, דהרי בד"כ חיות ולא בהמות נושכות וממיתות. א"כ לפי רש"י הקב"ה מאיים עליהם שאפילו בהמות ינשכו וימיתו. והנה הגמרא בבבא קמא (ג' א') היתה לה הו"א ללמוד מ"ושילח" (משפטים כ"ב ד') גם רגל וגם שן, ולא נצטרך ללמוד שן מ"וביער" (שם). וזה שאפשר ללמוד שן מ"ושילח" מוכח מפסוק דידן בשירה. אמנם הגמרא דוחה, דאם נלמד שן ורגל מ"ושילח" לא נחייב אלא כאשר בעליו שלחו, אבל כשהלך מעצמו יהיה פטור. לכן צריך ללמוד רק רגל מ"ושילח", ושן למדין "וביער". והנה התוס' (שם ד"ה וּשְׁן) הקשו איך ס"ד ללמוד שן מפסוק דידן, הרי בספרי שהביא רש"י משמע שמדובר בבהמות שאינן טורפות ואוכלות אלא נושכות וממיתות, והוי קרן ולא שן. ומתמצים התוס' דיש לפרש שמדובר בפסוק בחיות שדרכן לטרוף ולאכול, ולשון בהמות בפסוק הוא לאו דוקא, אלא חיה בכלל בהמה (עי' חולין ע"א א'). א"כ תוס' פירשו את הפסוק דלא כרש"י, וצ"ע איך יתרץ רש"י דידן את קושית התוס'.

שן שבשן קרן שבשן רגל שבשן

[ב] נדון עתה בסוגיה דשן בב"ק, ואח"כ נחזור לפסוק דידן. הנה שנינו בריש ב"ק, "ארבעה אבות נזיקין השור הבור המבעה וההבער". נזקי הבהמה מתחלקים לשלשה, קרן שן ורגל (קרן אינה מוזכרת במשנה, שן היינו המבעה, רגל היינו שור, עי' ברע"ב). הגדרת הקרן היינו שכוונתו להזיק. הגדרת השן היינו שיש הנאה להזיקה. הגדרת הרגל היינו דרכו לילך ולהזיק. כלומר רגל הוא נזק שנגרם ללא כוונה להזיק וללא כוונה להנאה. ע"כ בכללות. אמנם כאשר מדייקים, רואים ששן גופא מתחלקת לקרן שן ורגל. כיצד. עיקר דין שן כמו שכתוב במשנה (ט"ו ב'), "השן מועדת לאכול את הראוי לה", זהו שן דשן. וברישא דמשנה כתוב "הבהמה אינה מועדת לא ליגח ולא ליגוף ולא לישוך ולא לרבוץ ולא לבעוט". ואם הבהמה נשכה, ואין זה לצורך אכילה שהרי אינה מועדת לעשות כן, זהו הדין של קרן דשן, כלומר שן שנוהגת כמו קרן. נבאר עתה מהו רגל דשן. איתא בסיפא דאותה משנה אלו שהם מועדים להזיק כגון ארי וברדלס ונחש ועוד. והנה התוספות (ט"ז א' ד"ה והנחש), מגדירים נשיכת נחש כרגל ופטור ברה"ר. הוא אינו שן, כי אין לו הנאה בנשיכתו. ואינו קרן כי סוף סוף כוונתו אינה להזיק אלא לאכול, ולכן פטור ברה"ר. א"כ נשיכת הנחש דומה לרגל יותר מאשר לשן ולקרן, וזהו רגל דשן. א"כ מצינו שן קרן ורגל בשן. והרי זה כמזלג בן ג' שינים (עי' פיה"מ לרמב"ם שבת פ"ז מ"ב).

שני מרכיבים בדין מזיק דשן

[ג] כפי שכבר הזכרנו, הגמרא בריש ב"ק מגדירה קרן שכונתו להזיק, רגל שאין כונתה להזיק אלא אורחא להזיק, ושן שיש הנאה להזיקו. א"כ החידוש בשן הוא שיש בה צירוף של שני חלקים. נחדד את שני החלקים הללו בשן. ידוע שיש חיוב על שן רק ברשות הניזק, אם אכלה את הראוי לה משלם נזק שלם, ואם אכלה מה שאינו ראוי לה, הוי קרן ומשלם חצי נזק. אבל ברה"ר פטור. בד"א, פטור מדין מזיק, אבל מה שנהנתה צריך לשלם. עד כאן חילקנו שדין מזיק הוא ברשות הניזק ודין הנאה ברה"ר. אבל גם ברשות היחיד החיוב הוא מצד שני הדינים, אלא שבד"כ שווי הנזק עולה על שווי מה שנהנתה, לכן ההנאה אינה עולה בשם. אבל לו יצויר ששווי ההנאה עולה על שווי הנזק, אזי ישנה סברא לומר שהחיוב יהיה על ההנאה. כגון בסוגיה בפרק הכונס (משנה בדף נ"ה ב', וגמרא בדף נ"ח ב'), שירדה לגינה והזיקה, וכיצד משיימין, שמין בית סאה באותה שדה כמה יפה היתה וכמה היא יפה, ושמין סאה בששים סאה וכו' עי"ש. הנה שם החיוב מצד הנזק שייך שיהיה קטן יותר מהחיוב מצד ההנאה, ואפשר דבכה"ג ישלם כחיוב ההנאה, וצ"ע. עכ"פ בודאי שברה"י ישנם שני מחייבים. אלא שבפשטות חיוב מה שנהנית אינו סוגיה דנזיקין, אלא סוגיא מעין של מכירה, שהקונה צריך לשלם עבור מה שקנה מהמוכר. אבל עי' בשטמ"ק (ב"ק ד' א') בדברי השואל מהר"י מיגאש דאמר ליה ניזק למזיק ממונא אית לי גבך לפי שכבר הרווחת דמי מאכל הבהמה שהיית מאכיל אותה באותו יום. הרי שמבואר כאן בדברי השואל שהשם מחייב באב נזיקין דשן יש בו צירוף של הממונא אית לי גבך. כלומר הגדר המחייב של שן הוא מורכב משני חלקים. הוא מורכב ממה שהוא הזיק, מה שהשן אכלה נחסר לרעהו. ועוד ישנו חלק שני, שמה שנמצא במעי הבהמה גם הוא מחייב. ואין אלו שני מחייבים נפרדים, אחד מדין מזיק והשני מדין ממונא אית לי גבך, אלא שם המחייב של השן הוא כולל בקרבו את שני החלקים הללו. וזה נקרא בלשון הגמרא יש הנאה להזיקו.

ההבדל בין אב דשן לתולדה דשן

[ד] א"כ בשן התביעה שהניזק בא כלפי המזיק הוא צירוף של הזקת לי וממונא אית לי גבך, וכ"א לחוד הוא מחייב, אבל מה שנקרא החיוב של שן הוא הצירוף של שני המחייבים. אמת שצריך יותר חידוד להגדיר מהו גדר האחדות שביניהם, אבל עכ"פ אין ספק שכך הוא הגדרת שם המחייב של שן. אמנם בתולדה של שן, כגון שנתחככה בכותל להנאתה או טינפה פירות להנאתה (ג' א'), חסר את המרכיב של ממונא אית לי גבך, ולכן זה תולדה ולא אב. כי למרות שגם בתולדה דשן קיימים ההבחנות של הזיקה ונהנתה, אבל החיוב הוא רק מצד שהזיקה ולא מצד שנהנתה, ולכן חסר בצירוף, משא"כ באכילה ישנו צירוף גמור. ולמרות שישנם שני מחייבים כדי ליצור שם של אב בשן, אבל מצד התשלום עצמו הוא רק על אחד מהמחייבים בלבד, המחייב דנזק ולא מצד המחייב דנהנה (מלבד כנ"ל במקרים נדירים וגם אז צ"ע). משא"כ בתולדה, המרכיב של הנאה אינו מחייב תשלום. לעומת זאת בהלואה יש למלוה רק את הטענה של ממונא אית לי גבך, ואינו יכול לטעון הזקת לי או החסרת אותי. ובגזילה הפוך, כל הטענה היא הזקת לי או החסרת אותי, אבל ממונא אית לי גבך אינו טענה, כי אין לגזלן קנין במה שגזל מעבר לאחריות שלא יאבד מן העולם.

ג' תכונות בשן כנגד ג' בחינות דיניות בשן

[ה] והנה לעיל הזכרנו שהגמרא (ב' ב') מפרשת את המילה ביער בפסוק במשפטים (כ"ב ד') על שן, ומביאה ראיה לכך מהפסוק (מ"א י"ד י'), "כאשר יבער הגלל עד תומו". מאי משמע בפסוק שיבער קאי על שן. רש"י (ג' א' ד"ה הגלל), מביא שני הסברים במילה גלל שבפסוק שמוכיחים שמדובר בשן. האחד גלל מלשון מגולה, דהיינו שפעמים מגולה ופעמים

מכוסה, וזה מתאים לשן. השני גלל במובן רעי, שנקרא גלל ע"ש צורתו. ואין מזון נעשה גלל קודם שנלעס בשיניים. הרי אלו שני פירושים שמחברים שן גלל וביעור. התוספות (ב' ב' ד"ה כאשר) מביאים הסבר שלישי בשם הר"ח, מפסוק אחר (עזרא ו' ד'), "נדבכין די אבן גלל", שם גלל פירושו שיש, וזה מרמז על השן שהיא קשה. והנה נראה לחבר את שלושת ההבחנות הנ"ל בשן, פעמים מגולה פעמים מכוסה, גורם ליציאת גללים, ועשוי מחומר קשה, לשלושת ההבחנות בנוק ששן גורמת, שן דשן, קרן דשן, רגל דשן. ראשית נראה לייחס את קושי השן כנגד קרן דשן, דהיינו נשיכה. דהנה הגמרא בע"ז (כ"ח א') דנה במכה של חלל, דהיינו במכה לחלל הגוף, לענין האם מותר לחלל את השבת על מכה כזאת או להתרפא בע"ז ממכה כזאת. והגמרא דנה האם מכה לשן נקראת מכה של חלל, כלומר האם שן נחשבת בחוץ או בפנים, והצד שנחשבת בחוץ היא כי השן קשה, למרות שבמציאות היא בפנים. א"כ מבואר בגמרא כהגדרה דינית ששן נקרא דבר קשה. שנית נראה לייחס את תכונת השן להוציא גללים כנגד רגל דשן. דמצד הגללים השן מיוחסת למה שאינו מתעכל אלא יוצא מהגוף, לאפוקי ממה שמתעכל ונשאר בגוף. והנה כנגד זה הוא הרגל, שכל ענינו הוא ענין שילוח כמבואר בגמרא (ב' ב'), וענין שילוח הוא מה שלא נשאר אצל המשלח אלא מסתלק ממנו. הגדרת שליחות היא שהפעולה אינה נעשית ע"י המשלח עצמו אלא ע"י כח שמשלח ממנו. וכן ע"י בזהר (ח"א בראשית כ"א ב') שהירך הוא מבר לגופא, ושלישית, נראה ליחס את תכונת השן שפעמים מגולה ופעמים מכוסה, כנגד השן דשן. זוהי הגדרה של השן כלפי עצמה, שן כשן. ופשוט שאין הכוונה רק מצד סימן בעלמא, שכך הוא המציאות, שפעמים מגולה ופעמים מכוסה. אלא בעומק, מגולה ומכוסה הוא מצד הדין שבשן. דהיינו, כפי שבארנו לעיל, שהגדרת שן כשן הוא שיש הנאה בהיזקו. וא"כ החלק המגולה בשן מגדיר את הנזק שהשן גרמה, כי הוא גלוי. משא"כ החלק המכוסה שבשן מגדיר את הנאה שהשן הביאה לבהמה, שהיא מוסתרת במעיה.

לקחה מרשות אחת ואכלה ברשות אחרת

[1] איתא בגמרא (כ' א'), "בעי ר' זירא מתגלגל מהו". פירש רש"י, "כגון דקיימא עמיר ברשות הניזק, ובהמה ברה"ר, ומגלגלת ואתי מרה"י לרה"ר". וה"ה איפכא, שהיה העמיר ברה"ר ובהמה ברה"י וגלגלה את העמיר לרה"י. בציור הראשון, אי בתר אכילה אזלינן, הרי הבעלים פטור, כי האכילה היתה ברה"ר. אבל אי בתר מאיפה לקחה אזלינן, אזי חייבת, כי גלגלה מרה"י. ובציור ההפוך גם הדין הפוך, אי בתר אכילה אזלינן חייב ואי בתר מהיכא דשקלא אזלינן פטור. כך פירש רש"י, והתוס' שם חלקו על פירושו, אבל אנו נלמד כאן כרש"י, ונדון בציור הראשון. לפי מה שנתבאר לעיל שישנם שני מחייבים בשן, המקום שממנו לקחה העמיר הוא המקום ששם נגרם חסר לבעלים. בעוד שהמקום בו היא אכלה שם הנאה. א"כ החקירה לפי רש"י היא מהו שורש דין השן, האם מה שהחסיר לניזק או מה שנהנתה.

אכלה שעורים ברה"ר

[2] כבר הזכרנו לעיל שכאשר הבהמה אוכלת ברשות הרבים משלמת רק כמה שנהנית. הגמרא (כ' א') דנה בציור שאכלה שעורים ברה"ר. כיצד משערין את הנאתה. רבה אמר דמי עמיר, רבא אמר דמי שעורים בזול. מדובר שעמיר הוא יותר זול משעורים, ולפי רבה הבעלים יכול לטעון שלולא שאכלה מהשעורים הוא עצמו היה מאכילה בעמיר, ולכן דמי עמיר הוא כל הנאתו. אבל רבא אמר שצריך לשלם דמי שעורים בזול, וע"י ברש"י לפירושו. לפי מה שנתבאר שבשן ישנם ב' מחייבים, אפשר לומר שהחקירה היא האם המחייב כאן הוא מה שהזיקה, או המחייב הוא מה שנהנתה. אמנם ודאי שאין זה הפשטות בחקירה. דהרי מדובר פה ברה"ר, אשר שם אין חיוב לשלם על הנזק אלא רק על הנאה. לכן פשטות החקירה היא שבהנאה גופא ישנן ב' הבחנות, הראשונה, כמה נהנתה בפועל, והרי בפועל אכלה שעורים, והשניה, כמה ממון חסך הבעלים, והוא דמי עמיר ולא דמי שעורים. רק רצינו להדגיש את שני המחייבים שבשן, למרות שכאשר האכילה היא ברה"ר חידוש הוא לפרש את החקירה מצד זה.

שינים פנימיות וקדמיות, שינים עליונות ותחתונות

[ח] והנה השינים מתחלקים לשינים קדמיות חותכות, ולשינים אחוריות טוחנות. ע"י בשבת (קנ"ב א') שמפרשים הפסוק בקהלת (י"ב ג') "ובטלו הטוחנות" על השינים. א"כ ברור שהשינים הקדמיות הם בחינת קרן, כי הם הנושכות, והשינים האחוריות הם בחינת רגל כי מהלעיסה נעשה הגלל. וכמו כן השינים החיצוניות הם יותר גלויות, בעוד שהשינים הפנימיות הם יותר מכוסות. א"כ מה שפירש רש"י פעמים מגולות פעמים מכוסות, אפשר לפרט ולומר שהמגולות הן השינים החיצוניות, והמכוסות הן השינים הפנימיות. ולמרות שאם האדם יפתח את פיו ייראו גם שיניו הפנימיות, מ"מ הפנימיות הן מכוסות ביחס לחיצוניות. א"כ עלה בידינו שדין קרן שבשן מיוחס בעיקר לשינים החיצוניות הגלויות החותכות, בעוד שדין רגל שבשן מיוחס בעיקר לשינים הפנימיות המכוסות הטוחנות. זו הבחנה אחת בשן. הבחנה שניה בשן מובאת בגמרא (חולין נ"ט א') בענין סימני טהרה בבהמה, ולמסקנה העלתה הגמרא "כל בהמה שאין לה שינים למעלה בידוע שהיא מעלת גרה ומפרסת פרסה וטהורה". כלומר, אם מצאנו בהמה וא"א לבדוק שהיא מעלת גרה ומפרסת פרסה, סגי לבדוק שאין לה שינים למעלה (היינו החיצוניות החותכות והניבים, אבל פנימיות יש לה, ע"י מדריך להלכות טריפות לר"מ לוינגר), כדי לדעת שהיא טהורה. ביאור השייכות בין העדר שינים עליונות לטהרה. כידוע לאדם ל"ב שינים, ט"ז למעלה וט"ז למטה. השינים העליונות פועלות ממעלה למטה, והתחתונות פועלות ממטה למעלה. והנה סימן בהמה טהורה היא העלאת גירה, מפני שאינה חותכת את מזונה, כי אין לה שינים חותכות עליונות, וממילא אין בבהמה טהורה פעולה של ממעלה למטה. א"כ יש לחלק את השינים לשנים שהם ארבע. חלוקה אחת, שינים קידמיות ושינים אחוריות. הקדמיות הן בחינת החלק הקשה, הקרן שבשינים שהן חותכות. האחוריות הן בחינה של טוחנות שיוצרות גלל, הרגל שבשן. חלוקה שניה, שינים עליונות ושינים תחתונות. וחסרון שינים קדמיות עליונות הוא סימן להעלאת גירה, שהיא אחד מסימני הטהרה.

בחינות הפוכות במגולה ומכוסה

[ט] והנה שן דרכו לאכול, והאכילה מחלקת את המאכל, חלקו נעשה חלק מהבהמה, וחלקו נעשה גלל. פעולת הגלל בארנו לעיל שהיא ההבחנה של הרגל שבשן. ומיוחסת בעיקר לשיניים האחוריות. מאידך, הבחנת השיש, הקשיות שבשן, בארנו שהיא הבחנת הקרן שבשן, והיא מיוחסת בעיקר לשיניים הקדמיות. הבחנת פעמים מגולות פעמים מכוסות בארנו שזאת הבחנת השן שבשן. לכאורה מגולות שייך לשיניים הקדמיות, ומכוסות שייך לשיניים האחוריות. א"כ בחינת שן שבשן שייך לשיניים האחוריות וגם לקדמיות. אבל בחינת רגל שבשן שייך לאחוריות דוקא, וקרן שבשן לקדמיות דוקא. אמנם ישנן כאן גם הבחנות הפוכות. דהרי השיניים הפנימיות האחוריות שהן מכוסות, הן שגורמות לגלל לצאת החוצה ולהתגלות. בעוד שהשיניים הקדמיות המגולות, הרי להן דין קרן שבשן, וקרן בטבעו שהוא עולה ממטה למעלה, וא"כ הוא שמרמז על בחינת המאכל שנתעכל בבהמה ויש לו עליה מצומח לחי, ואח"כ מחי למדבר כאשר ייאכל ע"י אדם, וכמובן בחינה זו היא מכוסה, שהרי נעשית חלק מהבהמה. והשרש להתהפכות זאת הוא מכך ששינים תחתונות פועלות למעלה ושינים עליונות פועלות למטה.

שינים אינם מיטמאים בטומאת מת

[י] הנה מבואר בדברי רבינו האריז"ל שהשינים יש בהן שתי הבחנות, לבנונית (ע"י ע"ח שכ"ח פ"ה, וע"י שער מאמרי רשב"י בפירוש האד"ז עמ' רס"א במהד' ברנדווין), וקשיות (ע"י שער הכוונות דרושי ר"ה דרוש ז', ודרושי יוה"כ דרוש ג',

ועי' במאמרי רשב"י בפירוש האד"ז עמ' רצ"ז במהד' ברנדווין, ועי' שער טעמי המצוות סוף פרשת לך לך). אלו הם שתי ההבחנות בהם אנו עוסקים. ההבחנה של מלעילא לתתא, וההבחנה של מתתא לעילא. נבאר. איתא במשנה באהלות (פ"ג מ"ג, מובא בנוזר נ"א א' ובנדה נ"ה א'), "כל שבמת טמא חוץ מן השינים והשער והצפורן". והטעם מבואר בנדה "דומיא דעצם, מה עצם שנברא עמו ואין גזעו מחליף אף כל שנברא עמו ואין גזעו מחליף. יצאו השינים שלא נבראו עמו, יצאו שער וצפורן שאף על פי שנבראו עמו – גזעו מחליף". והנה תינוק נולד ללא שינים, ובתום זמן היניקה לאחר כשנתיים יצאו כל שיני החלב שלו. ובאמת שיניו גדלים מכח היניקה, דרך חלב אמו הוא יונק את כח אביו ואמו. א"כ מחמת שהשינים לא נבראו עמו, לכן אינם נחשבים חלק ממנו, ואינם מטמאים טומאת מת במותו. והנה שינים הם מלשון שני, לרמז שלא נולדו עמו. כמו כן שינים הוא מלשון שנינות, לרמז על כוחם לחתוך. כמו כן שינים הם מלשון שונה לרמז שהם משנים את המאכל לגלל. כמו כן שינים הם מלשון שנים, לרמז על ההבחנה שפעמים מגולות ופעמים מכוסות, כלומר יש בהם שני מצבים. והנה מעצם שורש היצירה של האדם צריך היה להיות ששני מצבים אלו יהיו בבת אחת, לא פעמים מגולה ופעמים מכוסה. בשרש הבריאה הגילוי וההעלם הם בבת אחת, אור וחושך משמשים בעירבוביא, ורק לאחר מכן ויבדל אלקים בין האור לבין החשך, ואז פעמים מגולה שהוא אור ופעמים מכוסה שהוא לילה. והטעם שהשינים לפי התפישה דהשתא אינם חלק מצורת האדם ולכן אינם מיטמאים בטומאת מת, הוא מחמת שהשינים בשרשם העליון אינם מקבלים טומאה, כי קיים בהם כח הבבת אחת. אמנם מצד הגדרת הדברים אינם מקבלים טומאה כי אינם חלק מהאדם, מפני שכל דבר שגזעו מחליף או אינו משעת היצירה אינו מטמא. אבל זו הגדרה עם טעם. דבר שגזעו מחליף פירושו שיש לו תמיד חיות מתחדשת, ולכן אינו בבחינת מת. וכן דבר כמו שינים שאינם מתחילת יצירת האדם אינם מיטמאים כי בעומק הם למעלה מן החטא ולכן אינם בכלל המיתה. כפי שביארנו השינים מגיעים לאדם ע"י היניקה מכח אביו ואמו. וכח אביו ואמו אינו בטל מפני שלא היתה בו הבחנת מיתה. המיתה חלה באדם עצמו, אבל בכוחות שמעליו לא חלה הבחנת מיתה. לכן השינים, המגיעים מכח היניקה של הכ"ד חדש שהוא יונק מאמו ובעומק גם מאביו, הם למעלה מן המיתה ולכן אינם מיטמאים, כי אינם חלק מצורת האדם שנפל לביום אכלך ממנו מות תמות.

השן בשורשה היא למעלה מהחטא

[יא] השינים של שיתא אלפי שני, דיקא בהם נאמר כי ביום אכלך ממנו מות תמות. אלו השינים שהם בבחינת כאשר יבער הגלל, רגל דשן, אוכל שנהיה ממנו פסולת. פסולת הוא תולדות החטא. דהרי המן נבלע באבריהם כי לא היה בו הבחנת פסולת (עי' רש"י ע"ז ה' ריש ע"ב). אבל שרש השינים בעומקם הפנימי אינם מלשון שנים בהבחנת פעמים כך ופעמים כך, אלא מלשון שנים בהבחנת בת אחת, שזה כח האחדות של העליה והירידה בבת אחת. כלומר עומק החטא הוא רק בגילוי, אבל אינו בעצם. בחינת השינים מצד עצמם אינו פעמים מגולות פעמים מכוסות, כי זו הבחנה של חטא. אלא מצד עצמם יש בהם הבחנה שהם לבנים ויש בהם הבחנה שמספרם ל"ב. שתי הבחנות הללו אינם מצד החטא. ההבחנה בשינים שהיא מצד החטא היא רק מצד ההגדרה של השן שהיא בולטת חוצה. בלשון חז"ל שינים נקראים כל דבר שיש בו בליטה (עי' מצודות ציון ש"א י"ד ד'). לכן הגמרא בע"ז שהזכרנו לעיל לענין מכה של חלל, שהביאה שני הבחנות בשן, אחד דפנים ואחת כחוץ, וההבחנה דפנים היא לא מצד החטא, וההבחנה דחוץ מצד הקשיות שבהן, היא ההבחנה שמצד החטא. א"כ למרות שהדיון בגמרא בשן הוא מצד שהוא מזיק, אבל בשרש השן היא למעלה מהמזיק. רק מצד הנפילה של האדם נעשה השן למזיק.

אחדות כל ההבחנות בשן

[יב] נחזור ונבהיר. ביארנו שישנם שלשה חלקים בשן. הקרן דשן, הרגל דשן, השן דשן. הרגל דשן ברור שהוא מזיק, הוא הגלל מהמאכל, הוא יוצא לחוץ, הוא בולט לחוץ, הוא בהבחנת החטא. מאידך, הקרן דשן מצד שורשו אינו בהבחנת חטא. הוא בסוד "את קרן דוד עבדך מהרה תצמיח" (תפילת עמידה). כבר הזכרנו במאמר על פרשת שופטים שמושחים את מלכי בית דוד בקרן. בהבחנה זו קרן ענינה שהיא עולה למעלה. אבל בחטא שנפלו כל המדרגות שבשן, גם הקרן הפכה להיות מזיק. ההבחנה האמצעית שבשן שהיא שן שבשן, בנפילה הפכה להיות בהבחנה של נפרדות, שינים מלשון שנים אבל בהבחנה דפעמים מגולה ופעמים מכוסה. משא"כ מצד ההבחנה השרשית שבה, לא מצד נקודת השבירה, אזי שינים מלשון שנים בהבחנה של אחדות, הל"ב שינים, העליון והתחתון, המעלה והמוריד, מפנים ומאחור, הם חלק מהלב, הם מתאחדים בלב. שבירה ענינה שהמעלה מטה או הפנים ואחור - מתחלקים זה מזה. אבל כאשר הלמעלה והלמטה, הפנים והאחור, יוצרים ל"ב, זו אחדותם, זהו היחד לב (תפלת הגשם), זהו שרש השינים בבחינת התיקון.

כל ג' הבחנות בשן נמצאים בפסוק דשירת האזינו

[יג] נחזור עתה לפסוק דידן "ושן בהמות אשלח בם". לפי פירוש רש"י כפי שהזכרנו, השן שבשירה אינו שן שבשן אלא קרן שבשן, נשיכה. אמנם התוס' כפי שבארנו בריש המאמר פירשו שמדובר בשן דשן, ובהמות בפסוק אינם בהמות אלא חיות רעות, וחיה בכלל בהמה. והנה לכאורה קשה, שבתוס' בדף ג' משמע שנשיכת בהמות שיש להם ארס כנחש היא תולדה דקרן, בעוד שבתוס' בדף ט"ז שהזכרנו לעיל משמע שנשיכת נחש היא רגל שבשן. ויש לתרץ בפשטות שגם הבהמות שיש להם ארס כנחש, מ"מ לאו אורחייהו לנשוך כנחש, וממילא נשיכתם יש לה דין קרן ולא רגל. לפ"ז עולה שמפסוק דידן אפשר ללמוד כל הג' הבחנות שבשן. קרן דשן לפי פירוש רש"י בספרי. שן דשן לפי פירוש התוס' בספרי. ולפי התוס' בדף ט"ז אם הבהמות בפסוק הוא נחש יש כאן רגל דשן. א"כ מצד הקללה שבפסוק יש כאן את שלשת החלקים של השן, קרן שן ורגל. אבל מצד שכל הקללות נהפכים לברכות, הקרן היא העליה, הרגל היא הירידה, והשן היא נקודת האחדות, וא"כ בפסוק ושן בהמות אשלח בם יהיה הגילוי של השני שמאוחד בראשון שזו תכלית היצירה.

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

דע את שמחתך • מרבין בשמחה פרק א'

שחוק דקדושה

אמה שוחקת, שהיא מתפשטת מעבר לגבול, שנראה שאפשר לה־תפשט. זה סוד השחוק האמיתי.

זהו עומק דברי חז"ל שאסור לו לאדם שימלא פיו שחוק בעולם הזה. אין המכוון בזה רק על שחוק של ליצנות כפשוטו, כי הרי יש איסור בליצנות גם אם אינו ממלא שחוק פיו, ואחד מארבע כתות שאין מקבלים פני שכינה, הם כת לצים (סנהדרין קג, א). אלא על שחוק של קדושה, ולמה אסור לו לאדם שימלא פיו שחוק בעולם הזה, כי כל שחוק של קדושה מגלה, שהיכן שנראה הסוף יש המשך. בתוך העולם שבו אנחנו נמצאים, בעולם הזה, אין לנו גילוי כזה. שהיכן שנראה שיש סוף, זה ממשיך עוד ועוד, ואין לו הפסק.

שחוק נעשה לי

על כן נאמר ביצחק אבינו, ישחק (תהלים קה, ט), לשון של שחוק. מהיכן מגיע שחוק אצל יצחק אבינו? כי נאמר בו (בראשית כב, ב) קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת והעלהו לעולה. אברהם אבינו לוקח את המאכלת, לשחוט את בנו. על פי ראיית בשר ודם, כאן יש סוף ליצחק, וכאן יש סוף לכל הכנסת ישראל. אם אתה לוקח את אותו בן, ומעלה אותו לעולה, אין יצחק, ואין כנסת ישראל. כי נאמר (בראשית כא, יב) כי ביצחק יקרא לך זרע, והיינו זרע זרעו עד לעולם. וכשהקב"ה אומר לו על ידי מלאך, אל תעש לו מאומה, אם כן מה מתגלה כאן, חידוש של כל הכנסת ישראל. כי בשעה שיצחק נעקד, פרחו נשמתו והוא קיבל נשמה חדשה, כמו שאומרים חז"ל (זוהר ח"א ס, א). זה השורש של השחוק, היכן שנראה שיש מציאות של סוף, שם בעצם סוד ההתחלה של הדבר, שהוא מתחיל מחדש.

זהו מה שנאמר בחז"ל (בראשית רבה סה, י) שכהו עיניו של יצחק, מדמעות שהורידו המלאכים בשעת העקידה, ולכן הקב"ה השרה שמו ושכינתו על יצחק בחייו. מה שאין הקב"ה משרה שמו בשל־מות, על הצדיקים. כמו שנאמר (איוב טו, טו) הן בקדושו לא יאמין, אבל ביצחק שהיה עולה כליל, חל שמו של הקב"ה עליו בחייו (זוהר שם). אם אנחנו רוצים לראות ציור של אדם, כביכול שחי בעולם הזה, בבחינת עולם הבא, זה נקרא יצחק אבינו. כל האבות הטעימים הקב"ה מעין עולם הבא, כמבואר בגמרא (בבא בתרא יז, א). אבל מי שהקב"ה החיל עליו את שמו, בחייו כאן בעולם הזה, מעין עולם הבא, זה רק יצחק.

מה זה שחוק של קדושה? דברי הגמרא הידועים, בסוף מכות: שהלכו חכמים בירושלים, וראו שועל יוצא מבית קודשי הקודשים, והיו בוכים, ורבי עקיבא משחק, אמרו לו מפני מה אתה מצחק, אמר להם מפני מה אתם בוכים, אמרו לו מקום שכתוב בו והזר הקרב יומת ועכשיו שועלים הלכו בו ולא נבכה, אמר להן לכך אני מצחק, תלה הכתוב נבואתו של זכריה בנבואתו של אוריה, באוריה כתיב לכן בגללכם ציון שדה תחרש, בזכריה כתיב עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, עכשיו שנתקיימה נבואתו של אוריה ב־דוע שנבואתו של זכריה מתקיימת. הרי שרבי עקיבא משחק, מכוח שהוא רואה את הלעתידי לבוא.

כיוצב בזה מצינו עוד בגמרא (עבודה זרה כ, א) מעשה ברבי עקיבא, שבעת שראה את אשת טורנוסרפוס הרשע היה רוקק שחוק ובוכה, על מה הוא שחק? על העתיד, שעתידיה להתגייר. שחוק של קדושה מגלה, שמה שנמצא בעתיד מונח בהווה. זה שחוק של קדושה. כי אף שהוא רואה אישה נוכריה, הוא משחק? כי היא עתידה להתגייר.

ימלא שחוק

מהו עומק השחוק דקדושה? בלשון תורה, מבואר בגמרא בתחילת עירובין (ג, א), דיש אמה עצבה ויש אמה שוחקת. אמה עצבה מצור־מצמת, ואמה שוחקת כאדם שמסביר פנים, שהוא מתרחב. אמה שוחקת מגלה, שכל מקום שנראה שזה הסוף, זה בעצם ממשיך. הרי זה אמה, יש לה מידה, אמת הבניין, אם כן מה זה אמה שוחקת? מה שנראה שזה הסוף, זה לא הסוף, יש לזה המשך. זה עומק ההגדרה שנקראת אמה שוחקת. על אף שלכאורה אמה כבר נעצ־רה כאן, שיעור, מידה, גבול, צמצום. אבל זה יכול להתפשט הלאה, זה כח של שחוק של קדושה.

שחוק של קדושה מגלה, שמה שנתפס ונראה שאין יותר לדבר קיום, הוא יכול להמשיך הלאה. היכן שגבולות עולם נעצרים, הש־חוק בוקע הלאה. זה העומק של אז ימלא שחוק פיננו. מה עומק השחוק? מה שנראה בסוף הדורות כולם, דור שכולו חייב (סנהדרין צח, א), אין לו יותר קיום. העולם נראה שהגיע לקצה האחרון, של זכות הקיום שלו. מה קורה בסוף דור שכולו חייב? הקב"ה בא וגואלם. זה נקרא אז ימלא שחוק פיננו. שחוק של קדושה מעמיד

שחוק הפורים

היכן בתוך ימות עולם, מתגלה כזה כח? זה הסוגיא שנקרא פורים. פורים כולו שחוק, בפורים מתגלה שני הכוחות של השחוק, שחוק דקלקול בהמן, ושחוק דקדושה בישראל.

מה נתפס לפנינו, שהסוף של ישראל הוא בגזירת להשמיד ולהרוג ולאבד את כל היהודים. גזירה מוחלטת שנגזרה למעלה בשמיים, שיותר אין קיום לכנסת ישראל. אם כן מהיכן חל אחר כך המשך, אלא שבכנסת ישראל נתגלה שחוק של אמה שוחקת. שמה שנראה כסוף, להשמיד להרוג ולאבד, זה רק התחלה חדשה.

מה שנאמר ימי הפורים לא יעברו מתוך היהודים, וזכרם לא יסוף מזרעם, ודרשו חז"ל (מדרש שוחר טוב משלי ט) שימי הפורים אינן בטליו לעולם. כי זה כוח של נפש, כוח של מקום של גאולה, שמ-ברר את הנצח בעוד האדם כאן בעולם הזה.

כל שורש הימים האלה, של ימי האדר, ימי שמחה, ימי שחוק, הם מושרשים באותו כוח של יצחק, של ישחק, שהשרה עליו הקב"ה, שמו בחייו, מעין עולם הבא. כמו שיצחק התגלה עליו בחייו בעולם הזה, מעין עולם הבא, שהשרה עליו הקב"ה שמו, הכוח הזה חל במועד שנקרא פורים. פורים הוא מעין עולם הבא, אבל היכן הוא מתגלה? כאן בעולם הזה. זה ההקבלה לכוח שנקרא יצחק, ישחק.

מה שנאמר דין משנכנס אדר מרבין בשמחה, הוא בא מפורים שהוא כמבואר במהר"ל מלשון פירורים. וכמו שנתבאר שהריבוי בשמחה הוא עד כדי שחוק, שורשו חד. שחוק כלומר, שאני מפורר. פורים, פירורים. חודש אדר, ריבוי עד כדי שחוק שחיקת סממנים.

קבלוה מאהבת הנוס

בעת שבני ישראל עמדו במעמד הר סיני, כפה עליהם הר כגיגית, מכאן למדו בגמרא (שבת פח, א), שמודעא רבא לאורייתא, אלא שהדר קיבלוה בימי האחשוורוש, שנאמר קיימו וקיבלו היהודים, קיימו מה שקיבלו כבר. מה היא הקבלה שאנחנו מקבלים בפורים? זה על דרך שנאמר (ישעיהו נא, ד) כי תורה מאתי תצא, ודרשו חז"ל (ויקרא רבה יג, ג) תורה חדשה מאיתי תצא, זה תורת הלעתידי לבוא. במעמד הר סיני, קיבלנו את התורה ששייכת לעולם הזה, בפורים קיבלנו את התורה, ששייכת ללעתידי לבוא.

בקבלת התורה הראשונה נאמר (דברים ד, י) יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחרב וגו', אשר ילמדון ליראה אתי כל הימים, ודרשו חז"ל (ברכות כב, א) שהתורה ניתנה לנו באימה וביראה וברתת ובזיע, זה נקרא אמה עצבה, לא עצבה כפשוטו מלשון עצבות, אלא עצבה מלשון צמצום. אך הדר קיבלוה בימי האחשוורוש, מאהבת הנוס, אם כן על מה חלה הקבלה? לא בתפיסת אמה עצבה, אלא בתפיסת אמה שוחקת. קבלת התורה חלה, מתוך שחוק של קדו-שה. האמה שוחקת בנפש, אז ימלא שחוק פינו, זהו בעצם סוד קבלת התורה חדשה.

כשקיבלו התורה בכפה עליהם הר כגיגית, החר שנכפה יצר גבול, אי אפשר לצאת מאותו מקום. יש כאן נקודה של גבול. כפה עליהם הר כגיגית, על כן נתגלה בנפש מקום של קבלה, באימה ובי-ראה, ברתת ובזיע. והוא מגלה בנפש מיד, כבר כח של מודעא רבה לאורייתא. כדין כל דבר שכופים את האדם שאם הוא מוסר מודעא, הכפייה איננה כפייה. כי זה אמה עצבה, זה הגיע מהמקום של הכפייה. אך קבלת התורה של פורים שהגיעה, מהרצון שקיבלו עליהם, היא הגיעה ממקום של חשק, אז היא יצרה בנפש מקום של שחוק.

תורה חדשה מאיתי תצא. אין לנו אותה בגילוי, אבל יש לנו את שורש הקבלה לכך בפורים שהיתה ברצון. שענינה על דרך שנא-מר (דברים ז, ז) כי לא מרובכם מכל העמים חשק בכם ה', ויבחר בכם, כי אתם המעט מכל העמים, לשון של חשיקה. מה זה לשון של חשיקה? חשק, זה לשון של רצון, חפץ. כמו שנאמר (בראשית לד, ח) שכם בני חשקה נפשו בבתכם, ופירש רש"י מה זה לשון של חשיקה? זה חפצה. כשקיבלו את התורה בפורים, מאהבת הנס הם קיבלו את התורה, לא באופן של כפה עליהם, אלא באופן של רצון. רצון נקרא חשיקה. החשק הזה הפך לשחוק. זה סוד השחוק של פורים, חשק, ושחוק הם משורש אחד. כשמקבלים את הדבר ברצון, הוא תמיד רץ הלאה, ואין לו גבול.

השחוק שמתגלה בפה בפורים, שממלא אדם פיו שחוק. זה שחוק שבא מעומק הקבלת התורה מרצון. משם מגיע עומק השחוק של פורים. זה לא רק קבלת התורה בשמחה שבלב, כדברי המהר"ל שהזכרנו בריש דברינו בענין השחוק. אלא זה קבלת התורה מרצון כל כך חזק, שהשמחה שבלב מתפשטת עד השחוק שבפה. של-מעלה מנעשה ונשמע. על קבלת התורה כזו, ברור שאין שום מסו-רת מודעא, כי כל מסירת מודעא, זה כשהקבלה באה בפה. עדים שחותם על שטר, או שנתחייב בעל פה, הוא מוסר מודעא לפני כן, אז הקבלה מה שהוא הסכים בטל. אך קבלה שבאה ממקום שהשמחה התפשטה, עד השחוק שבפה, כל הקבלה באה ממקום שכולו עצמיות של הנפש. שמה אין מסירת מודעא, שם זה קבלה ללא תנאי.

כמו שבקבלת התורה נאמר נעשה ונשמע, כן בפורים יש נעשה ונשמע מרצון, בלא כפה עליהם הר כגיגית. אך היכן הוא מתגלה בפורים, איך מתבטא אופן של קבלת התורה, הרי נאמר (מגילה ז, ב) חייב איניש לבסומי בפוריאי, עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. איך הוא מקבל את התורה, הרי שיכור פטור מתפילה, הוא לא יכול להגיד נעשה ונשמע. אלא הוא מקבל את התורה מהש-חוק שמתגלה בפה בפורים, זה שחוק שבא מעומק הקבלת התורה מרצון. מהאז ימלא שחוק פינו. במילוי פיו שחוק, שמתגלה בפורים, הוא מברר קבלה ממקום חדש, שזה קבלת התורה של פורים.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

זבחים, נד, ע"ב - רב כהנא, אבנים של קרנות חלולות היו. ופרש"י, קרנות של מזבח חלולות היו, נקובים נקבים עמוקים בארבעתן שיפול דם החטאת ויבלע בתוכו.

וכמה בחינות חלולות יש באבן. הנה יש אבן חלולה, בבחינת חלל של כלי קיבול, כלי אבנים. וכלשון רש"י (בראשית, כד, כ) השקת - אבן חלולה ששותים בה הגמלים. ומעין כך בר"ש משאנץ (פרה, פ"ה, מ"ז) וז"ל, שוקת היא אבן חלולה שעל שפת המעיין, והמים נכנסין לה דרך חור שבדופנה, ומשקין בה בהמות. ועיין עוד מקוואות (פ"ד, מ"ה). ובמפרשים שם, וברש"י בכמה מקומות בש"ס.

ולהיפך יש אבן שמהותה לסתום חלל, כמ"ש התוס' (סוכה, כג, ע"א, ד"ה ולא גולל לקבר) וז"ל, כשהמת מונח בקבר, מניחין אבן גדולה לסתום את חללה, והוא נקרא "גולל". ועיין תוס' רא"ש (שם) וז"ל, והוא נקרא גולל, ע"ש וגללו את האבן.

ויש בחינת חילול דינית לאבן. וכמ"ש הרמב"ם (בית הבחירה, פ"א, הט"ו) וז"ל, כל אבן שנגע בה הברזל אע"פ שלא נפגמה פסולה לבנין המזבח ובנין הכבש, שנאמר כי חרבך הנפת עליה "ותחללה". ועיין מכילתא דרשב"י (פרק כ). ויש והאבן פועלת פעולת חללות, כאבן שהורגת ועושה את החי לחלל. ועיין רמב"ם (טומאת מת, פ"ב, ה"ג) שכתב, והדבר ידוע שדין חלל חרב כדין חלל אבן או חלל שאר דברים, עיי"ש. ובמדרגת נפש, זהו לב אבן, ויש בו חלל, והתיקון "לבי חלל בקרבי". עיין תורה אור (ליקוטים). ואמרי יוסף (בשלח).

ויש בחינה נוספת שהאבן נמצאת תוך החלל, כמ"ש הטור (או"ח, שלח) בשם הר"מ מרוטנבורג, לגבי טבעת חלולה שיש בה אבן המשמיע קול, עיי"ש. ועיין מחצית השקל (שם, סימן ש"א) וז"ל, ובספר אליהו רבה כתב לגבי אבן תקומה בשם המעתיק ביאורי רש"ל לסמ"ג,

שהוא אבן שיש בו חלל ואבן קטן בתוכו כענבל בזוג, וכך נברא, עכ"ל. וזהו אבן חלולה שבתוך חללה אבן קטן. ומעין כך דלעת חלולה שתולין בה אבן להכבידה למלאות בה מים. עיין רש"י בשבת (קכה, ע"א).

ויש אופן לחלל את האבן שנעשה כצינור, נכנס ויוצא דרכו. וזהו סוגיא דידן, שאמרו, אבנים של קרנות חלולות היו.

ושורש כל מדרגות החללות הנ"ל באבן, שורשו בחלל הפנוי הראשון. ולמעלה מכך למעלה מן החלל, יש בחינת אבן שאין בה חללות כלל. כמ"ש בזוהר חי (בראשית, כד, ע"א) וז"ל, אבן סתום שאין בו שום חלל ולא פתח, עכ"ל. ושורשו באור א"ס שלפני הצמצום.

מנחות, נט, ע"א - אבן היתה לפני מנורה, ובה שלש מעלות שעליה הכהן עומד ומטיב את הנרות. עיין ספרי (בהעלותך, פיסקא ב). ועיין רמב"ם בפירוש המשניות (סוף תמיד). ובאר שבע (מנחות, שם).

ועיין מהרי"ל דיסקין (במדבר, ח, ג) שכתב וז"ל, אך אהרן לבדו לא היה צריך לאותו אבן, אלא אפילו היה עומד על הרצפה היה ג"כ יכול להיטיב את הנרות שהיה גבוה קומה, וגם אם לא היה גבוה כ"כ, היה נעשה גבוה מהמשיחה של שמן המשחה כדאיתא בילקוט, אך שלא לשנות לדורות עמד ג"כ על המעלה, עכ"ל.

אולם בפנים יפות (על אתר, פסוק ב) מצינו להיפך, וז"ל, צריך להבין, דהא בהעלותך מיירי בשעת הדלקה, ומסיים שעליה הכהן עומד "ומטיב", דהיינו הטבה בבוקר וכו'. ונראה משום דבאמת לא היה צריך בשעת הדלקה, והרי היה יכול להגביה את ידיו למעלה מראשו ולהדליק, אבל הטבה שהיה צריך לנקות השמן והאפר שלא ישאיר אפילו משהו, כדכתיב (ויקרא, כד, ד) על המנורה הטהורה, על טהרה של מנורה, וע"ז צריך עיון היטב, היה צריך לעלות על המעלות

לנקות אותם היטב היטב, אבל באהרן היה צריך לעלות אף בשעת ההדלקה, כדאיתא בסוטה (לח) במקדש היו נושאים כפיהם למעלה מראשיהם, חוץ מכ"ג שאין מגביה ידיו למעלה מן הציץ, עיי"ש. ועיין מנחת קנאות (סוטה, לח, ע"א). ומקדש דוד (כא, ד).

והנה בעומק יותר, אבן זו אינה רק היכי תימצי להדליק, ולפ"ז הנידון לעיל אם שי"ך באהרן או בכל כהן, אלא זו מהות שעליה עומד המנורה, וכמ"ש על אבן אחת ז' עינים. וכתב בספר השם, וז"ל, זהו סוד המנורה, עכ"ל. היינו על אבן אחת ז' קנים. ועיין תורת העולה לרמ"א (ח"א, פ"ט) וז"ל, האבן הוא מורה על כלל העולם שעמד על אבן השתיה, כדאמרינן ביומא (נד, ע"ב), ולכן היו בו שלש מעלות, והם שלשה חלקי העולם שעומדים בזכות התורה, וכו', ולכן היה האבן מונח לפני המנורה הרומז על התורה. ועיין שפת אמת (חנוכה, תרנ"ז) וז"ל, שהאור יורד ממדרגה אחר מדרגה בג' עולמות, וכו', וגם באש עצמו יש ג' נהורין, תכלא חיוורא וכו'. ואהרן הכהן בהדלקת המנורה המשיך מזה האור לעולם שלמטה, וזה הרמז שאמרו אבן היה ובו שלש מעלות שעליה הכהן עומד ומטיב הנרות, רמז על ג' בחינות הנ"ל, עכ"ל. ועיין ייטב לב (בהעלותך).

ושורש אבן זו אצל יעקב, כמ"ש באמרי נעם (ויצא) וז"ל, ויקח יעקב אבן - רמזו על בחינת מלכות כנ"ל שהיא המנורה, היינו להמשיך בחינת שמן שהוא חכמה שם ע"ב אל אדנ"י שהוא המנורה, עכ"ל. ועיין מנחות (סו, ע"א) שלשיטת ר"י חלק מכתישת הזית להוציא שמן, ע"י אבן, ודו"ק.

ועיין עטרת ישועה (בהעלותך) וז"ל, מרמו על ג' טובות הגשמים וכו', כי בתיבת אב"ן נרמזים על הג' טובות. כי הא' רומז על אריכות ימים, והב' רומז על בנים, והנ"ו רומז על פרנסה, עיי"ש.

שְׂרֵי הַתִּיבוֹת הַמְרִיבוֹת מֵאִמֹר זֶה: סוכה, סכר, סכל, נסִיךְ, נסך, מכנס, סוכנת, סבך, כסיל, יסכה, סמך, מסכה, כסף, הסכת, סכך, נסך, אחיסמך, כמוס, כסות, כעס, אחיסמך, מסכן, כסא, כבס, כסמת, כסה, רכס, מכס, עכסה, עכסיס, כרסם, כנס, כסיל, כרפס, סכסך.

זאת הברכה | י-ע מורשה קהלת יעקב. יעקב, יע-קב. והוא בחינת יעקב, שנקודה קטנה, בחינת יו"ד, כנודע, נעשה ע' נפש, ע' יוצאי ירך יעקב. והוא כך בכל אדם, דע מאין באת, מטיפה, נקודה קטנה, יו"ד, וימי חיינו בהם "שבעים" שנה. והשורש הוא עין, עי-ן. כי אלולי חטא אדה"ר, אזי היה מתקיים בו ואכל מעץ החיים וחי לעולם. אולם כאשר אכל נדבק בשורש הקלקול שבעין, כמ"ש "ותרא" האשה כי טוב העץ ל"מראה". ויעקב שהוא מעין שופריה דאדה"ר בא לתקן מדרגה זו, ולכך יוצאי ירכו שבעים.

ובמדרגת מקום זהו מקום הנקרא "עי", וכתוב בה (יהושע, א, כח) שיהושע, הוש-יע - וישימה תל עולם שממה. ובמדרגת נפש זהו עני, עי-נ. ועני חשוב כמת, מקביל לבחינת שממה בעולם. וכל אדם יש בו הקללה של בזעת אפִיךְ תאכל לחם. זיע, ז-יע. וכן מי שאין לו בנים חשוב כמת. ערירי, עי-ררי. ובמדרגת זמן. הנה שורש השממה, במ"ש "והארץ היתה תהו ובהו". וזהו בונה עולם ומחריבן, כמ"ש חז"ל. ובעלמא דידן נגלה כח זה ביום שני שלא נאמר בו כי טוב, כמ"ש חז"ל מפני שנברא בו גיהנם, מחלוקת. ונברא בו רקיע להבדיל בין מים עליונים לתחתונים. רקיע, רק-יע. רק - מיעוט, למעט למדרגת עי. וביום רביעי, רבי-עי, נתלו המאורות ברקיע. ולכך נעשה קטרוג ומיעוט הלבנה. בחינת פני יהושע כפני לבנה. ומכאן ואילך נגלה בכל ארץ צמצום הארץ גופא, ונקרא עיר, עי-ר. וזהו במקום של ישוב. ובמקום שאינו של ישוב הוא בבחינת יער, יע-ר.

ושורש התיקון בשבת, ויכל אלקים ביום השביעי, שבי-עי, שב ונתקן מדרגת עי והיה ראוי שיתקן ע"י אדה"ר שנברא במאמר השעירי, עי-ישר. אולם קלקל. ועיקר התיקון מתחיל ע"י אברהם העברי, בר-עי. אולם לא

סוכות | כ-ט סוכה, שורש ס-כ. לשון סוכך וסותם, בחינת סכר, סכ-ר, וכמ"ש והסוכה תהיה לצל יומם ולהציל מזרם ומטר. וההצלה ממטר הוא בחינת סכר. והוא בחינת מסך, מ-סך.

והנה שורש ענני כבוד שהיה שורש מצות סוכה לחד מ"ד, הוא ל"ב נתיבות חכמה, ל"ב גימט' כבוד, כנודע. ובשורש זהו שכל, בשי"ן, ובהתפשטות בבחינת נתיבות, זהו סכל, לשון הסכלות, היפך סכל - כסיל. והוא בחינת "הסכת ושמע", הסכת, הת-סכ. ושם נעשה ענני כבוד, שהם עשויים ממים, ואזי נעשה נסך, נ-סך, שהוא שורש ניסוך המים בחג הסוכות. ובסוכות נגלה "שבעה רועים", ז' אושפזין. ונגלה שמונה "נסיכי אדם" (כמ"ש בסוכה, נב, ע"ב). ובאדם גילוי ניסוך מים, נפל ונעשה "מיסך" רגליו. ונצרך לכסות מקום זה (שהוא גם מקום הערוה), ולצורך כך לובשים מכנסים. מכנס, מנ-כס. והוא בגד, כסות, כס-ות.

והנה שורש התיקון בש"רה, הנקראת יסכה, יה-סכ. והיא באה לתקן חטא חוה, שעליה אמרו חז"ל שלכך כתיב פעם א' בתורה אות סמ"ך ביצירתה, ויסגר בשר תחתונה, כי נברא שטן עמה, סטן. ואזי נאבד דרך היושר, ונעשה סבך, ב-סך. ושורש הקלקול באות ס' עצמו במילואה, סמ"ך, מ-סך. ואזי איבד אדה"ר את מחברתו ופירש מאשתו ק"ל שנה. והאשה נקראת סוכנת, סכ-ונת. ואזי היצה"ט נהפך למסכן, מנ-סך. ושולט היצה"ר, מלך זקן וכסיל, כס-יל, כנ"ל. וכולו חסר, בחינת כרסם, כס-רם.

וכן קלקול זה חזר בחטא העגל, עגל מסכה, מה-סך. והוא שורש הכעס, כס-ע. והתיקון במצות סוכה, כפרה על חטא העגל. שע"י סוכה נעשים כמוסים עמו ית', כמוס, כס-מו, כמוסים וגנוזים במאצילן. והוא מקביל למשכן שבאותו דור, ונבנה ע"י אהליהב בן אחיסמך, אחימ-סך. ושם נעשה מקום להשראת שכינתו, גילוי כסא לשכינתו. כסא, כס-א. ויש כלי קיבול לאורו יתברך, בחינת כוס, כס-ו. ובזה הוסר הכתם והלכלוך של החטא. והוא בחינת כבס, כס-ב. ובזה יצאו מן הפירוד, בחינת סכסך, סכ-סכ. ונעשה כנס, כס-ן. ראויים כל ישראל לישב בסוכה אחת.

נתקן בשלמות, כפי שנתראה בברית בין הבתרים, בעיט, עי-ט. ויצא ממנו פסולת, ישמעאל, יע-שמ, אל. וכן המשך התיקון ע"י יצחק שהוא עולה תמימה, עליון, עי-לון. אולם לא נתקן בשלמות ויצא ממנו פסולת, עשו איש שעיר, עי-רש. והוא איש בליעל, בלל-עי. ואמר על עצמו, עיף אנכי, עיף, עי-ף. והיה ראוי שיתוקן אצל יעקב כנ"ל, בשבעים יוצאי ירכו. וכאשר הלך ללבן להוליד שבעים אלו, רדף אחריו אליפז במצות זקנו עשו, ועשהו ליעקב עני, עי-נ, כנ"ל. ונמשך תיקון זה אצל יוסף, אלו תולדות יעקב יוסף, ובעיקר נתגלה אצלו כן ע"י גביע הכסף, גביע, גב-יע. אולם נפל כח

זה לתפיסת המחלוקת בין יוסף לאחים, כמפורש בקרא. ושורש מחלוקת זו ברקיע ביום שני כנ"ל. ודייקא ניתן הגביע "באמתחת הקטן", בנימין, בחינת צעיר, צר-עי. ונתקן במ"ת שנתנו המלאכים להם כתרים, עדי, עי-ד. אולם נפל בחטא העגל וחזרו ונטלו העדי מהם. ועתה אנו מצפים לישועה. ישע, יע-ש. ואזי יפתח המעיין כתחילה. מעין, מנ-עי. אזי יתגלה עסיס יין הטוב, עסיס, עי-סס. בחינת גילוי הסודות דלעת"ל. ■ המשך

בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

אבינעם	אביעד	אביעזר	אבישוע	אדרעי
אחימעץ	אחינעם	אחיעזר	אחירע	אלידע
אליעזר	אלישבע	אלישמע	אלישע	יהושע
גביע	גדעוני	ידיעאל	ידעיה	יהוידע
סעפים	יעל	יען	יעקב	יעשיר
יציע	יקנעם	ירבעל	ירבעם	יריעה
ישועה	ישמעאל	ישעיה	כנעני	כנעניה
עטיה	עמדי	יעוש	עתודים	כרעים
יעיב	בריעה	יהוידע	יעיאל	יער
ישועה	עדריאל	עזריה	עזיהו	עזיאל
עתניאל	נעים	עבדיאל	עבדיה	עברי
עגיל	עדי	עדיאל	עדינה	עויל
עוית	עזזיהו	עזיאל	עזריאל	עזריה
עזריקם	עטיניו	עי	עיבל	עיט
עיטם	עין	עיים	עינן	עיף
עיר	עירד	עכביש	עלי	עליון
עמיאל	עמיהוד	עמיחור	עמינדב	עמיר
עמישדי	עני	ענניה	עקדים	ערבי
עריץ	עירי	עשוי	עשיר	עתודים
עתיק	עתניאל	עתליה	צעיר	צעיפה
צפעוני	קעילה	רביעי	רעי	רעיון
רקיע	שביעי	שמעיה	שמעי	שעיר
יזרעאל	יזע	בליעל	מפגיע	עליל
עליה	עציון	עשירי	יעוץ	צעננים
שביעית	הושעיה	ידעני	יענה	יעף
יער	עזניה	העזרי	עסיס	זיע
זעיר	יעוש	יעזר	ידעוני	יעף
בלעדי	מעיל	מעין	עילם	עשתי
יעבץ	יעוש	יעזר	יער	

כתר

כתר אותיות כרת, כנודע. ועיין פענח רזא (דברים, ד"ה ובעזר הבורא) אלה רמז על ל"ו מסכתות, ל"ו כריתות, ל"ו טפחים שבלוחות, ל"ו ברכות של תפלה ביום (דהיינו שחרית ומנחה, ואילו ערבית אין לה קבע), ל"ו צדיקים שבכל דור, הר"ר אליעזר. ועיין ערבי נחל (בהר, דרוש ג, ד"ה ויש) אל"ה סוד ל"ו, סוד גדלות שהוא רחמים גמורים. ובסוד כתר כללות ההפכים אמרו (יבמות, כא, ע"א) אל קשה, ואלה קשה מאל. והרי מחד אלה רחמים, ומאיך קשה - דין.

חכמה

עיין תורת המגיד (דברים, ד"ה אלה הדברים) כי המחשבה אינה מושגת רק לאדם עצמו, שהוא יודע בדעת מה שהוא מחשב, וממחשבה יצא לקול, וממנו לה' מוצאות. וזה אל"ה, אלף בינה (שבת, קד, ע"א), ונמשך לג' קוים, וזהו ל' מאלה, ומשם לה' מוצאות, וזהו ה' מאלה. ועיין"ש (תהלים, ד"ה שיר) וזהו אלה מאלהים, שהמוצאות הם אלמים (אלם מאלהים), אך כשבא ה"ו"ד, המחשבה והשכל אל ה' מוצאות הפה, נעשה אלהים מלא.

בינה

עיין ירושלמי (שבת, פ"ז, ה"ב) סימן לל"ט מלאכות: אלה הדברים. א-חד, ל - תלתין, ח - תמניא, הרי ל"ט, וכו', לא מתמנעו רבנן לדרוש בין ה' לח'. והבן שאותיות הגרון - בינה, אחה"ע, ולכך ה-ח מתחלפים. וכן בינה כנגד ה' שבשם הו"ה, והיא שמינית מתתא לעילא. ועיין באר מים חיים (דברים, א, ג) להוריד ט"ל אורות של מעלה, ע"י יחוד הג"ר עם הו"ק. שכללותן הוא ל"ו ועם ג"ר הם ט"ל.

ועוד. עיין פרדס (שער, כ, פ"ח) שכאשר חטאו ישראל בעגל, אז בפשעם שלחה האם, דהיינו שאין בינה משפעת למטה, ומה שהיה כבר מ"י אל"ה בחיבור אחד בתיבה אחת - אלהים, עתה נחלק לשנים - מ"י, אל"ה. ומ"י פנה למעלה, ומאלה נעשה אלה בקמץ שהוא סוד הקליפות. וזהו שאמרו אלה אלהיך ישראל (שמות, לב, ד) שהפרידו אל"ה מן מ"י. ועיין של"ה (שער האותיות, אות קו"ף, הג"ה) ואלה נתפהך לא-לה.

דעת

דעת פנימיות ו"ק, כנודע והוא הגורם לו"ק להפוך מרה"ר, נפרדים, לרה"י, מחוברים (עיין עץ חיים, שער המלכים, פ"ז). והוא כוללם זה בזה ועי"כ נעשים ופ"ו, כי כל אחד כלול בזולתו, וזהו אלה. ועיין באר מים חיים (בראשית, ו, ח) ועי"כ נעשה בחינת אלה, שהוא בחינת יחוד הששה מדות הידועים ובהתכללותם נעשה ששה פעמים ששה מספר אלה. והבן שיש כללות מכח

דעת, ויש כללות מכח ת"ת. ועיין אגרא דכלה (בלק, ד"ה ויבא) ידוע דהקצוות נקראים אלה כנודע בקדושה, כן הוא בסט"א, על אלה אני בוכיה (איכה, א, טז) היינו ס"מ ובת זוגיה, והנה אלו השלוחין (של בלק) היו סטרין בישין, בחינת אל"ה קצות דקליפה בלי מוחין שלהם, והמוחין שכללותם הוא הדעת נקרא מ"י, כנודע. והנה בהצטרף מ"י לאלה ישתלם שם אלקים, בקדושה, ולהבדיל, בסט"א אלהים אחרים.

חסד

מצד הקלקול יצא מאברהם ישמעאל. ואמרו (שמ"ר, משפטים, ל, ג) ואלה תולדות ישמעאל בן אברהם, מוסיף על הראשונים, ומי הם, מה שכתוב למעלה, ותלד לו את זמרון ואת יקשן, ואף כאן ואלה תולדות ישמעאל בן אברהם, בכור ישמעאל נביות, רשעים היו כיוצא בהן.

ועוד. אמרו (ספרי, האזינו, פ"ט, ד"ה ד"א) בקשתי להיטיב לכם חזרתם בכם ואמרתם לעגל (שמות, לב, ד) אלה אלהיך ישראל, הוי כל זמן שאני מבקש להיטיב לכם אתם מתישים כחו של מעלה. ואזי נתהפך אלה לאלה, לשון קללה.

ועוד. עיין שער הכוונות (פסח, דרוש א) שם אלהים אלה - חסד. ים, גבורה.

גבורה

עיין באר מים חיים (משפטים, כא, א) עתה שלא נתקן העולם בשלימות, מאיר בעולם בחינת אלה המורה על דין, וכו', מתחברין אלה עם ים ונעשה אלהים ומתגבר הדין בעולם. ועיין אוהב ישראל (בא, ד"ה ויאמר) כי אני הכבדתי את לבו למען שתי אותתי אל"ה, היינו לשום האותיות "אלה" שהם התגלות וא"ו קצוות כנ"ל, ומשם נמשכו כל הדינים. ועיין בת עין (נח, ד"ה ולזה) כידוע שמלת אלה מרמזת לבחינת גבורות מדריגות התחתונות הנפולים בהבלי עוה"ז. ועיין שם (תולדות, ד"ה ולהבין) אלה מרמז לבחינת גבורות מלשון אל"ה, קשה, ואות וא"ו מורה על רחמים, וזהו ואלה, מוסיף על הראשונים. ושם (שמות, ד"ה וזה) כי אל"ה קשה מאל, כידוע. והבן, אל"ה במילין אל"ף למ"ד ה"י, גימ' ר'. וכן אלקים, א - אל - אלה - אלהים גימ' ר' כנודע. וכן אלה, גימ' ל"ו, למ"ד ו"ו, גימ' אלקים.

תפארת

כתיב (בראשית, לז, ב) אלה תולדות יעקב, יוסף. ובעומק, יעקב, ת"ת, שורש לכל מדרגת אלה, כי הוא שורש כל הו"ק. ואמרו (שמ"ר, ויקהל, מח) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, בזכות מי נבראו אלה תולדות השמים והארץ, ובזכות מי הם עומדים, בזכות אלה שמות בני ישראל (שבטים), ואלה בזכות מי הם עומדים, בזכות אלה העדות והחקים והמשפטים

מלכות

שבועה במלכות כנודע (עיין קהלת יעקב, ערך שבועה). ועיין רש"ר הירש (בראשית, א, א, ד"ה אלקים) משמעות זו של "אלה" - ריבון העולם, מחוקק ושופט - גברה משמעות אחרת ל"אלה": שבועה; שכן השבועה היהודית איננה רק פניה אל האל, אלא היא משעבדת את כל עולמו הנגלה של הנשבע - להכרעת הכח של ריבון העולם. ומכאן משמעות "אלה": קללה; הקללה מגלה את ריבון העולם, הנפרע בכחו מהנשבע לשקר. והבן "אלה" גימ' ל"ו, ופ"ו. ונשבע בחינת שבע. וזהו אלה - שבועה שעבוד שש לשבע.

נפש

מעשה. וכתוב (שמות, לה, א-ב) אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם, ששת ימים תעשה מלאכה. בחינת אל"ה, עשיה, ששת ימים (ופ"ו) זמן עשיה. ובירושלמי (שבת, פ"ז, ה"ט. ומעין כך בבבלי) למדו אל"ה גימ' ל"ט (ה' מתחלף בח'), ל"ט מלאכות שאסורים בשבת. וזהו נפש מלשון וינפש, שבת. דבר והיפוכו.

רוח

עיין עמק המלך (שער עולם התהו, פמ"ו) אלהים סוד נ"ר, אלה בחינת רוח, י"ם בחינת נפש.

נשמה

נשמת שדי תבינם, לב מבין. ועיין בת עין (משפטים) וכשמסתכל האדם ומתבונן כנ"ל לדבקם בשורשם ויודע שהעיקר שבכל דבר הוא בחינת אלהות המחיה ומהווה אותם, נעשה מן אות ה"א אות א', ונעשה מן מלת אל"ה, אל"א בשני אלפין גימ' ל"ב, וזהו לב טהור ברא לי וגו', ר"ל שיברא לו מן אלה להיות לב, כנ"ל. ובשורש הוא עליית ז"א לבינה.

חיה

חיה יונקת מחי החיים, ב"פ ח"י גימ' אלה.

ועוד. חיה מקור החידוש. ואמרו (שבת, קד, ע"א) "אלה" המצוות, שאין הנביא רשאי לחדש דבר, העדר גילוי חיה, חידוש. גם במדרגת אלה גנוז כל החידוש, אלא שנמצא בהעלם.

יחידה

אלה גימ' לבד. כלומר, אלה פסל את הראשונים, והאחרונים עומדים לבדם.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

(תורה - יעקב). ועיין קדושת לוי (ליקוטים לאבות, ד"ה ויש) בכל מצות שאדם עושה הקב"ה מתפאר בו ואומר אלה מעשי בני, וכו', כמו האב שמדבר וחוזר דברי בנו הקטן והחביב לו, וזה נקרא "אלה". ומעין כך כתב בשפתי צדיקים (חקת, ד"ה בפסוק ולקח) וזה מרומזו בתיבת "אלה", כאדם המתפאר בהרחבת הלב ואומר אלה הדברים שלי ובאלה חפצתי.

נצח

עיין מגלה עמוקות (לך לך) ויקח לו את כל אלה ויבחר אותם בתוך (בראשית, טו, י) להיות ע' אומות הם אלה מול אלה, כי ל"ה שרים הם אחוזים בצד ימין דקדושה וישמעאל על גביהם הרי אל"ה, ול"ה שרים משמאל ועשו הוא אדום על גביהם, הרי הם אל"ה מול אל"ה, וישראל פנימים שרשם בקדש. והוא בחינת סוכות, ע' פרים כנגד ע' אומות, ואזי ידן נצח, בסוד ד' מינים, כנודע.

הוד

חנוכה בחינת הוד (או נצח, כנודע הסתירה בכתבי האריז"ל) ובו מאיר ל"ו נרות מנין אלה, כנודע. לתקן את אלה אלהיך ישראל, כתבו לכם על קרן השור, כנודע.

ועוד. שם צבאות בנו"ה. ועיין אגרא דכלה (בהעלותך) והנה הניצודין המפוזרים מנפילת הקצוות נקראים אל"ה כנודע בסוד על אלה אני בוכיה (איכה, א, טז) צב"א נקרא היחוד השלם, הוי"ה באדנ"י, או הוי"ה בהיכ"ל גימ' צבא, והם צ"ג כלים שבמקדש (תמיד, ל, א) וזהו שמרמז, אלה מסעי בני, כל מסעות בני הוא להעלות אל"ה, סוד המדות, לצבאות"ם להתהוות יחודא שלים.

יסוד

כתיב (בראשית, ב, ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם וגו'. וכן כתיב (שם, ו, ט) אלה תולדות נח. ועיין אבות דר"נ (פלי"ז) אלה תולדות בתורה, אלה תולדות השמים והארץ, אלה תולדות נח, אלה תולדות שם, ואלה תולדות תרח, ואלה תולדות ישמעאל, ואלה תולדות עשו, ואלה תולדות אהרן ומשה. ואמרו (יומא, נד, ע"ב) תניא, רבי אליעזר הגדול אומר, אלה תולדות השמים והארץ בהבראם וגו', תולדות שמים משמים נבראו תולדות הארץ מארץ נבראו. וחכ"א אלו ואלו מציון נבראו. ציון - יסוד, כנודע.

ועוד. עיין באר מים חיים (לך לך, יז, א) כי היסוד נקרא בחינת אלה, אלה דברי הברית (וכן כתב שם, מקץ, מב, יט). ועיין אגרא דכלה (נח) נח דרגא דצדיק (זוה"ק, ח"א, נח, ע"א) אשר הוא כולל כל הקצוות, אשר כל קצה כלול מכולם, ע"כ נקראים אלה, מנין ל"ו. וזהו "אלה" תולדות נח.

מילון ערכים בקבלה ■ כתר - גלגלת

שנעשה ממנו כתר לתחתון. ובפרטות הוא "שליש" תחתון כמ"ש שם (שער כה, דרוש ה) וז"ל, הנה בודאי שמן שליש ת"ת התחתון "דתבונה" (ושורשו שליש תחתון דת"ת דא"א, כנ"ל) נעשה כתר דז"א, וכו'. כי הכתר דז"א אינו כלול מכללות הז"א עצמו כלל, כי כל העצמות והכלים כולם הם מתבונה עצמה אשר עיקרה עומדת למעלה, או"מ על ראשו בלי מוגבל, וסיום חיצוניותה מתפשט למטה בסוד גלגלת להקיף המוחין הנקרא חב"ד, וזו הגלגלת ניכרת ועומדת למטה, אך לא עיקר הכתר הנשאר למעלה בסוד או"מ בלתי מורגש, וכן הוא באדם התחתון, כי הכתר שלו או"מ בלתי מורגש, וניכר רק חיצוניותו המתפשט למטה בסוד הגלגלת, עכ"ל. עיי"ש ודו"ק היטב.

והחלק התחתון של הכתר הנקרא גולגלת, ביאורו, כמ"ש בעץ חיים (שער יג, פ"ג, מ"ת) וז"ל, הראש הראשונה שבהם, הוא בחינת כתר, ויש בה י"ס כנ"ל. והנה הוא מסבב את מ"ס, ונקראת גולגלת באדרא. וכן מלת כתר מלשון כותרת, ר"ל מקיף, כי כל גולגולת מקיף את המוח, עכ"ל.

וכן כתר לשון "כתר לי זעיר" (איוב, לו, ב), לשון המתנה. עיין ליקוטי מוהר"ן (תורה קמא) וז"ל, המתן וכו', וזה בחינת כתר, כמ"ש "כתר לי זעיר ואחוק", עיי"ש. ושם (סימן כד) וז"ל, כתר הוא לשון המתנה כמ"ש כתר לי זעיר, כי כששואלין את האדם איזהו שכל, אומר המתן לי עד שאתיישב, עיי"ש. ועיין עוד מהלך זה ברשפי אש (אות קה), ועוד ברבותינו. ובחב"ד איתא שכתר הוא לשון שתיקה. עיין תורה אור (ויצא, דף כד, ד). וכן בליקוטי תורה בכמה מקומות (ויחי, בהר, בלק, ועוד).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (דרוש עיגולים ויושר, ענף ה) פרצוף אדם כלול מרמ"ח אברים ב"ס פרטיות שבו, באופן זה, כי כתר הוא גולגלת.

ובפרטות יותר, עיין גר"א (ספ"י, פ"א, מ"ד) וז"ל, כתר שבאריך נחלק לשנים, גולגלתא וקרומא, וגולגלתא הוא מלכות של מעלה, והוא שורש עשר ספירות. וקרומא הוא כתר של מטה. וכן הוא בכתר של עשר ספירות הכלליים, שנחלקין לעתיק וא"א, עכ"ל. ועיין עץ חיים (שער יג, פרק ג, מ"ת). והרי שהגלגלת, מלכות של עולם עליון. ובפרטות, כתר של תחתון, "שורשו" בת"ת של עליון ממנו. ולכך כתר דז"א שורשו בת"ת דבינה. וז"ש בתיקונים שגולגלת של ז"א הוא בינה.

ועיין גר"א (ספד"צ, פ"א, ד"ה ועוד כי מ"מ"ס) וז"ל שם, וז"ס שקורין לבינה כתר וכן גלגלת, פעמים בינה ופעמים כתר. ובפרטות יותר עיין גר"א (תיקונים, תיקון ע', ד"ה ועוד נעשה) וז"ל, כתר - זהו בקרקפתא, אבל מקרקפתא ולמטה שמקיף את מ"ס, נקרא הגלגלת בינה, וכו', וזהו שבינה וכתר הן דרגא חדא בכל מקום ושם אחד להם, עיי"ש. וזהו "בינה שבכתר", ודו"ק, עיי"ש. ועיין עץ חיים (שער כה, דרוש ה).

ובפרטות יותר עיין עץ חיים (שער יג, פ"ז) וז"ל, ואם תדקדק תמצא, כי תמיד ת"ת נעשה ממנו הכתר שהוא גולגלתא. כי ת"ת דעתיק תמן גולגלתא דאו"א שהוא סוד בינה דא"א. ומת"ת דא"א נעשה כתר וגולגלתא דז"א, וכן מת"ת דז"א נעשה כתר וגולגלתא דנוקבא (ודו"ק שיש שורש בת"ת של עולם מעליו, כז"א לנוק', ויש שורש עליון יותר בת"ת שעל מי שמעליו, כמא"א לז"א, ודו"ק היטב). גם דע, כי סוד ת"ת דא"א נחלק לב' חצאין, חציו למציאות או"א לצורך גופם, וחציו לכתר ז"א, עכ"ל. והבן שרק חלק ת"ת התחתון של עליון הוא השורש

נא לשמור על קדושת הגליון

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30
משפ' אליאס
רח' קדמן 4
לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק
ישיבה ראשית חכמה
רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים
לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי

וזאת הברכה

**עבודת ההנרה
בגבולות הנברא**

בלבבי משבן אבנה

השיעורים של הרב זמינים ב"קול הלשון"

073.295.1245 ישראל | 718.521.5231 USA

עבודת ההכרה בגבולות הנבואה

ענין ה'ברכה' לפני מיתתן של צדיקים

"וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלהים את בני ישראל לפני מותו" (ל"ג, א).
"לפני מותו" כמו שאומר רש"י (מובא בדפו"י) שדרך הצדיקים שמברכין לפני מיתתן כמו שנאמר אצל יצחק "ואברכך לפני מותי" (בראשית כ"ז, ז).
כלומר, זמן של מיתה, הוא זמן הרי שכולו מציאות של קללה, עצם המיתה היא תולדה של קיללת אדם הראשון "ביום אכלך ממנו מות תמות", "עפר אתה ואל עפר תשוב".
ואצל הצדיקים הזמן של מיתה "ויהפוך ה' אלוקיך את הקללה לברכה", מתהפך אצלם תפיסת המיתה שהוא זמן של קללה למציאות של ברכה - "ואברכך לפני מותי", 'לפני מותו' - 'וזאת הברכה'.
בפשוטם של דברים א"כ, זמן של מיתה הוא זמן של קללה, הוא זמן של קלקול, הוא זמן שכל מציאותו - מלאך המוות שולט באדם, שורש מציאות הרע 'הוא שטן, הוא יצה"ר, הוא מלאך המוות'.
אבל יש פנים עמוקות יותר למציאות המיתה, זה נקרא: "מיתתן של צדיקים". "מיתתן של צדיקים מכפרת" (מו"ק כ"ח ע"א), היצה"ר - המלאך המוות, לא שולט בהם, כמו שאומרת הגמ' בסוף פ"ק דב"ב (ז"ע א), "שלשה לא שלט בהן יצר הרע, [מלאך המוות]", וגם אצל משה כמו שאומר רש"י (מובא בדפו"י) שבא אליו מלאך המוות להורגו ועיכבו משה, ואז הוא אמר: "וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלקים את בני ישראל לפני מותו".
כלומר, מה שמשה רבינו עיכב את מלאך המוות - 'שורש הרע', זה לא רק עיכוב בעלמא שהוא מעכב את מלאך המוות מלהורגו, אלא כאשר מגיע אליו מלאך המוות אז מתראה כח המוות דקלקול, ומשה רבינו "מברך את בני ישראל" כלומר, הוא הופך את הקללה לברכה, המלאך המוות ממתין לו עד שהוא יברך, ועי"כ מתקיים בו "ברצות ה' דרכי איש גם אויביו י שלימו עמו" (משלי ט"ז, ז).

מוות דקדושה- מציאות הסוף והגבול שבנבדא

נתבונן ונבין בס"ד מה הם הפנים העמוקות של "ויהפוך את הקללה לברכה" שמציאות של מוות הופך ממציאות של קללה למציאות של ברכה.

'מוות' במובן הפשוט של האדם 'ימי חיינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה', ו'סוף כל האדם למיתה', מגיע זמן של הסתלקות מן העולם.

אבל ההגדרה העמוקה יותר של מציאות המוות: "סוף כל האדם למיתה", כלומר, כל דבר בבריאה, כל דבר שהוא 'נברא' יש לו מציאות של סוף. הוא ית"ש אין סוף ואין תכלית אין לו ראשית ואין לו אחרית. אבל הנבראים הם 'בעלי גבול', ויש להם מציאות של ראש, מציאות של תוך ומציאות של סוף.

'מוות' הגדרתו הפנימית, הוא הסוף של הדבר. המוות החיצון זוהי מיתת הגוף יציאת הנשמה וחזרתה למקורה, לשורשה. אבל התפיסה הפנימית שנקראת 'מציאות של מוות' ענינה, ה'סוף' של הדבר, והוא הוא הנקרא מוות דקדושה.

ה'גבול' שבדבר, 'גבול שמת בל יעבורו', כל דבר ודבר יש לו מציאות של גבול- "הן הן גבולות עולם", והגבול של כל דבר הוא נקרא המוות של קדושה של הדבר, כשה משתלשל למטה זה מוות דקלקול אבל כשמגלים את הדבר בשורשו, מתגלה שזה גבולותיו של הדבר, אם הם גבולותיו של הדבר, זה ההגדרה של סוף דקדושה. בדקות, מוות עניינו שיצרו סוף חדש, לא הסוף השורשי, לא הסוף הראוי לדבר לפי מקורו והיותו, אלא סוף שנתקטן ונעשה קצר יותר הוא נקרא מוות. אבל עצם התפיסה הנקרא סוף היא נקראת כח דקדושה המוות- הסוף של הדבר דקדושה. "הן הן גבולות עולם" (ספ"י פ"ה, ב').

'סוף מעשה במחשבה תחילה'

ולהבין יותר ברור בס"ד, 'סוף מעשה במחשבה תחילה'- הסוף של המעשה הוא נמצא במחשבה תחילה. כלומר, יש ראשית ויש אחרית, "נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן" (שם פ"א, ו'), יש את הראשית יש את התוך ויש את הסוף. וכבר בנקודת הראשית האדם רואה את מציאות הסוף.

"סוף מעשה במחשבה תחילה", המעשה גופא הוא הסוף של התהליך. זה מתחיל מהכחות הפנימיים, בכללות: מהרצון, מהחכמה, מההתבוננות, מהתעוררות של המידות, עד שכלי המעשה גומרים. אז עצם המעשה הוא נמצא בסוף. ובתוך

המעשה עצמו יש תחילת מעשה ויש סוף מעשה. וזה עומק ההגדרה 'סוף מעשה' ראשית שהמעשה הוא האחרית של הדבר – "עולם העשייה", ויתר על כן יש את הסוף שבתוך המעשה עצמו.

לפ"ז כח הסוף דקדושה שמתגלה אצל האדם, מונח בו [בכללות] ב' חלקים: א. ההכרה בעצם זה שהוא נברא בעל גבול. ב. ההכרה בפרטי מידות גבולותיו.

החלק הראשון שבהכרת הגבול – ההכרה בעצם זה שהוא נברא בעל גבול

החלק הראשון זה עצם הקליטה – ההסכמה במעמקי הנפש שכל תפיסת האדם היא במדריגה שנקראת סוף. התפיסה הזו היא התפיסה הנקראת במעמקים: ההסכמה להיות 'נברא'. מי שלא מסכים לדבר הזה, בדקות, זה אותם אלו שנאמר עליהם רחמ"ל: "עשו עצמן אלוה". "עשו עצמן אלוה" כלומר, הם לא הסכימו שהם בעלי גבול, הם לא הסכימו שיש להם מציאות של סוף, אלא הם תפסו את עצמם ח"ו כמציאות שאין להם מציאות של סוף.

א"כ, הכח הראשון במעמקי הנפש 'כח המוות' בשורשו בקדושה כמו שהוזכר, הוא עצם תפיסת מעמקי הנפש שהנפש תופסת שיש לזה מציאות של גבול, מציאות של סוף. וההסכמה לעצם כך שהאדם יש לו גבול 'הן הן גבולות עולם', שהאדם יש לו מציאות של סוף, שהנברא בכללותו יש לו מציאות של סוף, זה עצם ההסכמה להיות נברא.

זה מה שנאמר במעשה בראשית כמו שאומרת הגמ' (חולין ס' ע"א), שמעשה בראשית 'לדעתן נבראו לרצונם נבראו' כלומר, התגלה בהם ההסכמה להיותם נברא. זה הכח הראשון שנקרא סוף דקדושה – שורש המוות דקדושה.

אחרי שיש לאדם את הכח הכללי בנפש, את התפיסה העמוקה ביותר של הסוף, כאן מגיע כבר השלב הבא, אבל ראשית צריך שיהיה השלב הראשון.

הנפירה בגבול הנבוא – שורש חטא אדה"ד

ולהבין ברור יותר את השלב הראשון, ככל שהאדם לא מעמיק חקר ומסכים בדעתו שיש לו גבול, שיש לו סוף, אז בדקי דקות יש בו ניצוץ של כפירה ח"ו של "עשו

עצמן אלוה", ובוזה הוא מנסה לערב את עצמו במציאות הבורא ית"ש כביכול, "הוי דומה לו" מצד הקלקול.

זה הרי שורש חטא אדם הראשון שפיתה הנחש את החוה, "כי יודע אלוקים כי ביום אכלכם ממנו והייתם כאלוקים יודעי טוב ורע", אבל היסוד הוא- "והייתם כאלוקים"- מה הוא בורא עולמות אף אתם בוראי עולמות, כלומר מה הוא יכול לבורא דברים ואין לו סוף, אף אתם יכולים לברוא דברים ולא יהיה לכם סוף.

נחש, מה שהוא מפתה את חוה, ובהרחבה יותר את אדם וחוה, הוא מפתה אותם בתפיסה של "והייתם כאלוקים", כלומר, אי הסכמה להיות הנברא בעל גבול וככל שהאדם לא מעמיק חקר ומגיע להסכמה העמוקה הזו בנפש, אז בדקי דקות בנעלמות הפנימית של הנפש, ברוב המקרים זה לא נמצא באיתגליא, אבל זה נמצא במעמקי הנעלמות של הנפש, שם הנפש יש לה כביכול תפיסה שהיא יכולה להיות ג"כ מעבר לגבולות, ובדקי דקות זה נקרא בלשון רבותינו "ניצוץ בורא בנברא" מצד הקדושה, זה חלק של "ושכנתי בתוכם" זה החלק שנאמר בו "ישראל חלק אלוק ממעל", אבל כשמשתמשים בכח הזה בתפיסה הזו, בהויה הזו, לכח הנפול אז האדם בתפיסה של "עשה עצמו אלוה".

הנפירה בגבול הנבוא- הכח המעלים ביותר לבורא ית"ש

וכאשר זה מתגלה במעמקי הנפש [בד"כ ברוב המקרים זה לא נמצא כלל באיתגליא, אבל זה נמצא במעמקי הנפש], זה הכח המעלים ביותר לבורא ית"ש, כי כביכול הגבול אינו יכול להעלים על האין סוף, כי האין סוף הוא אין סוף והגבול הוא גבול.

וכמשל גשמי דבר שאורכו ב' אמות אם נשים עליו דבר שאורכו אמה, הרי שהוא לא יסתיר את הדבר שהוא ב' אמות, הוא יסתיר רק את חלקו, אבל עדין הדבר שהוא ב' אמות יתגלה מפני שהוא גדול יותר. בכדי להסתיר דבר צריך ששיעור כח המסתיר יהיה כפי שיעור כח הדבר הנסתר, ולפ"ז לכאוי מציאות הנברא הוא גבולי, מציאות הבורא- אין סוף, אז איך נברא מעלים ומסתיר את מציאות הבורא?

[פנים א' להבנת עומק הסוגיא-] מפני שהנברא תופס את עצמו בדקות שאין לו סוף, הרי שכח המסתיר הוא כביכול אין סוף, ולכן הוא יכול להסתיר את האין סוף. כמובן שהדברים דקים מאד במעמקי הנפש, אבל זה השורש הדק הנעלם העמוק מאד בנפשו של האדם שהוא מסתיר על מציאות הבורא.

אבל כאשר האדם זוכה להבנה בהירה, להכרה בהירה במעמקי הנפש להיותו מבעלי הגבול, "הן הן גבולות עולם", כאשר זה מתגלה בבהירות בנפשו של האדם, אז זה ההבחנה של "איזהו חכם המכיר את מקומו" (אבות פ"ו מ"ו), אין לך דבר שאין לו מקום (שם פ"ד מ"ג), הוא מכיר את מקומו וגבולותיו שזה בחינת אדם קונה מקומו ד' אמות, כלומר הוא בתפיסת הגבול [זוהי תפיסת הד' אמות שורש הגבול], התפיסה הזו בעצם מכריחה א"כ שהנברא לא יכול להעלים את מציאות הבורא, הוא מסלק את תפיסת הקלקול של "והייתם כאלוקים" ומגלה את האמת הבהירה והברורה: "יש בורא אין סוף, ויש נברא שהוא בעל גבול".

כשהכח הזה מתגלה עמוק עמוק בנפשו של האדם ויוצא מהכח לפועל, אז אין מציאות שהנברא יכול להעלים בורא, ואז האדם זוכה לגילוי אין סוף בנפש. אם האדם לא זכה לגילוי האין סוף בנפש, על דרך כלל ההגדרה היא, מחמת שבשורש השורשים יש לו נעלמות כי אין לו עדין את ההכרה הבהירה בהיותו נברא בהיותו בעל גבול, ולכן כביכול הוא יכול עדין להסתיר על מציאות הבורא ית"ש.

עד השתא א"כ נתבאר בס"ד החלק הראשון של כח השורש של המוות דקלקול איך מתראה השורש של המוות בתיקון, כמשנ"ת הוא הכח הגבולי התפיסה הבהירה של מציאות הגבול, שכל מציאות הנבראים בכלל והאני הפרטי של האדם בפרט, הוא בר גבול. זה שורש מוות דקדושה בשורשו – מציאות תפיסת הגבול כמשנ"ת.

החלק השני שבהכרת הגבול – בפרטי מידות גבולותיו

החלק השני של מהלכי תפיסת כח הגבול בנפשו של האדם, זוהי התפיסה הבהירה לתפוס כל פרט ופרט בגבולותיו שלו.

נחזור ונחדד עוד פעם בס"ד, התפיסה הראשונה היא שהאדם תופס שמציאות כל הבריאה כולה הן גבולות, "הן הן גבולות עולם" יש רק אחד שהוא אין סוף הוא ית"ש ואין בלתו, ושאר כל המציאויות הם מציאויות שהם נבראים הם בעלי גבול. זוהי תפיסה אחת כללית שכוללת וחובקת בתוכה את כל הנבראים כולם כי כולם נכנסים תחת אותו תפיסה שכולם בעלי גבול, משא"כ הוא ית"ש שאין לו סוף.

על גבי זה, השלב הבא הוא זה להגיע לתפיסה השניה לבוא ולמדוד מדידה שזה סוד 'שיעורין דקדושה', המדידה והגבולות של כל דבר בפרטות במציאות הבריאה.

וא"כ לאחר התפיסה הכוללת שהאדם חי בהבנה בהכרה בהירה בנפשו שעצם מציאות הנבראים הם בעלי גבול, כאן חל מציאות הדבר באופן הנוסף שבעבודה, שהאדם מגיע להכרה הבהירה בפרטות של כל דבר מהו גבולותיו שלו.

ועיקר העבודה של האדם הוא כמובן עבודת האדם עם עצמו להגיע להכרה הבהירה מה הם גבולותיו שלו.

ב' החלקים שבהכרת גבולות עצמו

וזה עצמו [החלק השני] מתחלק לשני חלקים:

עצם כך שהאדם תופס את עצמו 'בעל גבול', זו התפיסה הראשונה. התפיסה השניה כמו שנתבאר הוא בא להכיר את גבולות נפשו שלו, וזה גופא מתחלק לשני חלקים כמו שהוזכר. החלק הראשון: זה תפיסת גבולותיו בשורשו.

מהם הגבולות הגמורים של עומק שורש נשמתו, החלק השני הוא תפיסת הגבול מהם הגבולות בהם הוא נמצא עכשיו, לפי מדריגתו שלו.

החלק הראשון 'הכרת גבולותיו בשורשו'

החלק הראשון הוא חלק שהרבה יותר רחוק מההשגה, כי על מנת להשיג את אותו דבר האדם צריך להגיע למוש נשמתו, או שיש לו גילוי של נביא, מה הם גבולותיו של נפשו.

אבל זולת זה, כל זמן שהאדם לא הגיע לשורש נשמתו, או שאין לו גילוי של נביא, מהיכן הוא ידע מה הם הגבולות הגמורים של עומק נשמתו, הוא לא משיג את שורש עצמו ולכן הוא לא מכיר את גבולותיו שלו.

לכן החלק הזה הוא חלק עליון גבוה מאד ששייך רק ליחידים.

החלק השני 'הכרת גבולותיו במדריגתו עכשיו'

אבל עיקר העבודה של כל אדם ואדם למעשה, יותר קרוב "בפיך ובלבבך לעשותו", היא ההכרה של האדם מהם הגבולות שלו עכשיו. בלשון אחרת והיינו הך, מה הוא מדריגתו שלו שבו הוא נמצא, והמדריגה הזו, זה הגבולות שבהם הוא עכשיו נמצא.

וְאִ"כּ, יֵשׁ אֶת הַחֶלֶק הָרִאשׁוֹן שֶׁנִּתְבָּאָר שֶׁזֶה עֵצֶם הַהִכָּרָה שֶׁהֵנְבֵרָא הוּא בַעַל גְּבוּל, הַחֶלֶק הַשֵּׁנִי שֶׁנִּתְבָּאָר הוּא שֶׁהָאָדָם עֲצָמוֹ יֵשׁ לוֹ אֶת גְּבוּלוֹ בְּשׁוֹרְשׁוֹ, וְיֵשׁ לוֹ אֶת גְּבוּלוֹ שֶׁהוּא נִמְצָא בּוֹ עֲכָשִׁיּוֹ.

הַכֶּרֶת הַגְּבוּל בְּשׁוֹרְשׁוֹ צָרִיךְ לְהִגִּיעַ בְּשׁוֹרֵשׁ אוֹ עִ"י הַגְּדָה שֶׁל נְבוּאָה אוֹ מַעִין כֶּךָ רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ. אֲבָל עֵיקַר הַחֶלֶק שֶׁהוּא הַחֶלֶק הַשֵּׁנִי שֶׁבְּשֵׁנִי, הוּא שֶׁהָאָדָם מַכִּיר אֶת גְּבוּלוֹתָיו שֶׁלוֹ אִיפֹה הוּא נִמְצָא.

אִם אֵין לָאָדָם אֶת הַהִסְכָּמָה שֶׁהוּא בַעַל גְּבוּל הוּא כְּמוֹבֵן לֹא יִסְכִּים לְגְּבוּלוֹתָיו הַפְּרִטִיִּים, לְכֵן זֶה בְּנוִי כְּמוֹ שֶׁהוֹזְכָר בַּס"ד, שֶׁלֵּב ע"ג שֶׁלֵּב, אַחֲרֵי שֶׁהוּא מַכִּיר וּמְסַכֵּים שֶׁהוּא נֵבֵרָא בַעַל גְּבוּל, הוּא בֹא לְהַכִּיר אֶת הַגְּבוּלוֹת שֶׁלוֹ.

וּבִדְקוֹת עוֹד יוֹתֵר, הַחֶלֶק הָאֲחֵרוֹן שֶׁהוֹזְכָר שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְהַכִּיר אֶת גְּבוּלוֹתָיו שֶׁלוֹ, גְּבוּלוֹת הַנֶּפֶשׁ בְּמַדְרִיגַתוֹ עֲכָשִׁיּוֹ הֵיא גּוֹפָא מִתְחַלֵּק לְשֵׁנֵי חֻלְקִים.

[נִסְכָּם אֶת הַדְּבָרִים עַד הַשְּׁתָא שִׁיְהִיָּה בְּרוּר, יֵשׁ אֶת הַחֶלֶק הָרִאשׁוֹן שֶׁאָדָם מְסַכֵּים וּמַכִּיר וּמִבִּין הַכֶּרָה בְּהִירָה שֶׁכָּל הַנְּבֵרָאִים בַּעֲלֵי גְבוּל, יֵשׁ אֶת הַחֶלֶק הַשֵּׁנִי שֶׁהָאָדָם מַכִּיר אֶת הַגְּבוּלוֹת הַפְּרִטִיִּים שֶׁלוֹ, גְּבוּלוֹתָיו הַפְּרִטִיִּים שֶׁלוֹ גּוֹפָא נַחֲלָקוֹ לְשֵׁנֵי חֻלְקִים, הַחֶלֶק הָרִאשׁוֹן זֶה הַגְּבוּלוֹת בַּעֲצָם הוּוִית נִשְׁמַתוֹ שֶׁמִּצַּד כֶּךָ הוּא מַכִּיר מֵהֶם הַגְּבוּלוֹת בְּשׁוֹרְשׁוֹ. הַחֶלֶק הַשֵּׁנִי מֵהֶם גְּבוּלוֹתָיו עֲכָשִׁיּוֹ, וְהֵיא גּוֹפָא הַחֶלֶק הַבְּזָה הָאֲחֵרוֹן מֵהֶם גְּבוּלוֹתָיו עֲכָשִׁיּוֹ מִתְחַלֵּק לְשֵׁנֵי חֻלְקִים:]

'רְצוּא' ו'שׁוּב' - גְּבוּל תְּנוּעַת הָאָדָם

שְׁנֵי הַחֻלְקִים הַלְלוּ נִקְרָאִים בְּלִשׁוֹן הַפְּסוּק וּבְהִרְחֵבָה בְּלִשׁוֹן רַבּוּתֵינוּ: "רְצוּא וְשׁוּב", בְּתוֹךְ הַמַּדְרִיגָה שֶׁבָּהּ הָאָדָם נִמְצָא עֲכָשִׁיּוֹ, הוּא לֹא עוֹמֵד עַל עוֹמְדוֹ, הָאָדָם בְּפֶרֶט וְהַבְּרִיאָה בְּכֻלָּהּ שֶׁהִיא צוּרַת אָדָם, הִיא בְּמַדְרִיגָה בְּתַפְסִיחָה שֶׁל תְּנוּעָה, כֹּל דָּבָר בְּבְרִיאָה הִיסוּד הָרִאשׁוֹן שֶׁנֵּבֵרָא הוּא יִסּוּד הַרוּחַ, כַּח הַתְּנוּעָה, כְּלוֹמֵר, הַמְּצִיאוֹת שֶׁל כֹּל נֵבֵרָא הִיא מִתְנוּעָעַת, וּבִדְקוֹת זֶה עֵצֶם הוּוִיתוֹ הוּא תְּנוּעָה.

וְאִ"כּ, מִצַּד הַיּוֹת הַנְּבֵרָא בְּרִ תְּנוּעָה, הֵרִי שֵׁישׁ לְכֹל תְּנוּעָה בְּהִכָּרַח שְׁנֵי קְצוּוֹת, דָּבָר הַמְּתְנוּעָע אָנָּה וְאָנָּה, מִתְנוּעָע וְחוּזֵר, מִתְנוּעָע וְחוּזֵר, [וְקְצוּוֹת אֵלוֹ הֵם גְּבוּלוֹתָיו].

ב' אופני תנועה באדם ולפ"ז ב' הבחינות בגבולות מדריגתו

בהגדרה החיצונית אדם הולך ממקום למקום אז הוא מתנועע למקום אחר, ממקום זה למקום אחר, זהו התנועה החיצונית שמתגלה בבריאה, זה "יילכו מחיל אל חיל" [תהלים ד', ח'].

התנועה הפנימית שהיא שורש התנועות שבבריאה, היא נקראת שעשועים, "ואהיה אצלו שעשועים יום יום" שנאמר על התורה הקדושה, "הבן יכיר לי אפרים אם ילד שעשועים".

מה ההבדל בין תנועה של בוגר לתנועה של ילד. תנועה של בוגר הוא הולך ממקום למקום, תנועה של ילד הוא מתנועע בתוך אותו מקום, זה נקרא 'שעשוע', קודם שנברא העולם התנועה היתה בבחינת שעשוע לא ממקום למקום, זה שורש עומק התנועה בנפשו של האדם.

ונחدد עוד פעם, הוזכר שיש באדם כח של תנועה, התנועה עצמה נחלקת לשני חלקים חיצוניות התנועה ופנימיותה. חיצוניות התנועה, האדם מתנועע ממקום למקום ממדריגה למדריגה, ומצד כך, הוא הולך ומתנועע, הולך ומתנועע. אבל פנימיות התנועה בנויה באופן שונה: האדם מתנועע מצד לצד באותו מקום עצמו, זהו עומק הפנימיות של התנועה שנקראת 'שעשועים' בנפש.

ובדקות יותר, גם תנועה ממקום למקום על אף שהאדם כל הזמן מתקדם עוד ועוד, אבל בדקות הוא מתקדם קצת, וחוזר מעט חלילה אחורה, מתקדם עוד מעט וחוזר מעט חלילה אחורה. ולכן בעומק אין תנועה גמורה רק לכיוון אחד במעמקי נפשו של האדם, אלא לעולם כל תנועה אפילו אם היא תהיה תנועה להגיע למקום בבחינת 'סוף מעשה במחשבה תחילה' להיכן שהוא הולך, אבל לעולם יהיה תנועה גם אחורה. במעמקי התנועה בנפשו של האדם, התנועה באותו מקום רצוא ושוב רצוא ושוב. ולכן, ההכרה של גבולות נפשו של האדם הם נחלקים למה שהוזכר השתא.

גבול מדריגת האדם לבחינת הרצוא ושוב החיצונית

מצד תנועה החיצונית של הנפש, אז האדם מגדיר איפה הוא נמצא והוא מגדיר להיכן הוא רוצה להגיע. אם הוא זכה והוא מכיר את שורש נשמתו זה המקום האחרון אליו רוצה להגיע, זה מה שהוזכר לעיל, אבל גם אם האדם לא זכה והוא לא מכיר את שורש נשמתו, אבל הוא מגדיר לעצמו שאיפות להיכן הוא רוצה להגיע, ואז

יש לו את הקצוות איפה הוא נמצא עכשיו, ולהיכן הוא רוצה להגיע בסוף סוף מעשה במחשבה תחילה, זה סוג אחד של גבול בנפש- במדריגה שנמצא עכשיו להיכן הוא שואף להגיע.

גבול מדריגת האדם לבחינת הרצוא ושוב הפנימית

אבל בדקות בתוך המדריגה שבה הוא נמצא עכשיו יש רצוא ושוב, ובלשון אחרת בדברי רבותינו כידוע, גדלות המוחין וקטנות המוחין, כלומר יש לו תנועה של רצוא ושוב במעמקי נפשו, והוא צריך להכיר איפה ה'רצוא' שלו איפה הגדלות המוחין שלו, ואיפה ה'שוב' שלו שזה נקרא הקטנות המוחין שלו.

ובדקות עוד יותר, יש רצוא ושוב בנפש מתקופה לתקופה, והיא בכללות נקראת גדלות המוחין וקטנות המוחין. ויש רצוא ושוב בנפש בתוך הגדלות עצמו, בתוך הקטנות עצמו, זוהי התנועה הכללית של רצוא ושוב והתנועה הפרטית של רצוא ושוב.

התנועה הכללית של רצוא ושוב זו היא תנועה של גדלות המוחין בתקופות מסוימות, וקטנות המוחין בתקופות מסוימות. ימי האהבה כלשונו של ספר הישר בתקופות מסוימות, וימי השנאה בתקופות אחרות, אבל בדקות יותר, בתוך כל תקופה ותקופה בתוך כל מדריגה בפרטות, יש את הרצוא ושוב הפרטי בתוך אותה מדריגה עצמה.

סיכום מדריגות ההכרה בגבול

בדקות א"כ, יש גבולות של עצם כללות הבריאה, יש גבולות של שורש נשמתו של האדם, יש גבולות של סוף מעשה במחשבה תחילה לאיפה הוא שואף להגיע שאיפות אמת, יש גבולות ברצוא ושוב בתקופות של האדם ימי האהבה וימי השנאה גדולת המוחין וקטנות המוחין, ויש גבולות שבכל יום ויום שעה שעה, האדם יש לו בכל פרט רצוא ושוב אלו הם הגבולות שבהם האדם נמצא.

זכות האדם שחי עם בהירות בגבולותיו

ככל שהאדם חי בס"ד בבהירות גדולה יותר באופן של תפיסה שעצם הנפש היא גבולות והוא עמל ומתבונן להכיר את הדקויות של כל גבול וגבול שבתוכו הוא נמצא זה עומק ההבחנה של דברי רבותינו הידוע "רצונך לחיות מות עד שלא תמות", כלומר, כפשוטו כוונת הדבר, תמסור נפשך על קדושת ה', שזה מוות דקדושה- מסירות נפש. ובוודאי שזה אמת. אבל פנים נוספות לסוגיה, הגדרת הדבר הוא, לגעת כל פעם ופעם מתוך הכרה בהירה, בגבולות של הדברים שהאדם נמצא בתוכם.

זה נקרא 'מיתתן של צדיקים', זה אותו כח בנפש שהאדם חי כסדר מכח הגבולות. מתוך בהירות עצומה בגבולות של נברא, מתוך בהירות עצומה בגבולות של שורש נשמתו, מתוך בהירות עצומה של גבולות של שאיפות "סוף מעשה במחשבה תחילה", מתוך בהירות עצומה של הגבולות של ימי האהבה והשנאה, ימי ה'גדלות המוחין' וה'קטנות המוחין'. מתוך בהירות עצומה בכל זמן בכל פרט מה הוא הרצוא ושוב הפרטי של הנפש מהם הגבולות הפרטיים של אותו זמן, באופן כזה, אז האדם חי 'אדם' מלשון מידה מלשון מדידה, הוא מכיר ויודע את גבולותיו שלו. כשהכלי הזה של המדידה, של הגבולות, הוא בנוי בנפש האדם, זה הכלי האמיתי לשכון בו אור אין סוף.

"כשהוא רוצה משרה שכינתו בין בדי ארון" כמו שאומרים חז"ל, אור אין סוף שורה בתוך הגבול ואז האדם זוכה לאור אין סוף ניצוץ בורא בנברא, אבל כ"ז דווקא כאשר יש בהירות בגדרי הנברא ובגבולותיו כמש"נ.

זה עומק הדבר "וזאת הברכה אשר בירך משה איש האלוקים את בניי לפני מותו", מצד אחד זה 'מותו' זה ה'סוף' זה הפרשה האחרונה בתורה סוף של תורה. אבל מאידך כשמתגלה הסוף דקדושה, אז מתגלה ה"יוסף", מתגלה הברכה, ההברכה, ההמשכה, מציאות הנוספת. ככל שהכלי יותר בגבולות הקדושה, כך זוכים להשראת השכינה ולאור אין סוף בתוכה, ולברכה השלימה "עד שיבלו שפתותיכם מלומר די" כל גבולי בגבולות בהירים הוא כלי גמור להשראת אור אין סוף, אין בלתו, אין עוד מלבדו.

שאלות בכל הנושאים יתקבלו בברכה
במערכת השו"ת ויועברו למורינו הרב שליט"א

דוא"ל: rav@bilvavi.net | פקס: 03-548-0529

[לקבלת תשובה בפקס, נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-קולי של הפקס]

הבהרה: מעת קבלת השאלה במערכת, זמן החזרת התשובה נמשך בין כשבוע לשלושה שבועות על דרך כלל. אם לא נתקבלה תשובה עד זמן זה, ניתן לפנות למערכת על מנת לברר את סיבת הדבר [בצירוף מספר השאלה], באופנים הבאים:

דוא"ל: info@bilvavi.net | פקס: 03-548-0529

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל,
וכן מקבץ שאלות ותשובות לפי סדר הפרשיות,
יש לשלוח בקשה לכתובת:

info@bilvavi.net

[לקבלת העלון השבועי והשו"ת דרך הפקס, יש לשלוח בקשה למספר הפקס 03-548-0529]

לבידורים בנושאי "בלבבי משכן אבנה" ניתן לפנות למערכת באופנים הבאים:

טלפון 052-763-8588 ■ פקס 03-548-05294 ■ ת.ד. 16452 ירושלים מיקוד
info@bilvavi.net ■ 9116302

שיעורי מורינו הרב שליט"א מופיעים ב"קול הלשון"
ישראל 073.295.1245 | USA 718.521.5231

שיעורים שבועי

אנציקלופדיה מחשבה
חולון יום ד' 20:30
משפ' אליאס
רח' קדמן 4
לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'
ירושלים - יום ג' 20:30 בדיוק
ישיבה ראשית חכמה
רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים
לפרטים 052.765.1571

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

דע את ביטחונך פחד כנגד ביטחון

'אשרי אדם מפחד תמיד' - פחד להתנתק מהאחדות עם שורש מציאות הנבראים - מהתורה

כאן מונח התירוץ העמוק לשאלה שהצענו, מדוע פחד מדברי תורה צריך להיות תמידי? כיוון שהתורה היא ראשית ושורש לכל הנאצלים, על כן קיים פחד פנימי תמידי באדם מדברי תורה דייקא - שלא להיות נפרד מנקודת הראשית שלו, שהיא שורשו. נבאר.

כידוע התורה קדמה לעולם כפי שמפורש בפסוקים במשלי - 'ה' קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז'. וכמו שטענו המלאכים לקב"ה בשעה שעלה משה רבינו להר סיני להוריד את התורה לעם ישראל - 'חמודה גנוזה שגנוזה לך תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם אתה מבקש ליתנה לבשר ודם'. וכן, ידועים ומפורסמים דברי הזוהר כי התורה היא השורש לכל מציאות הנבראים כולם - 'אסתכל באורייתא וברא עלמא'.

לפיכך, בכל אחד מאיתנו טבוע בנפשו פחד עצמי פנימי תמידי לא להתנתק מהתורה. על כן נאמר, אשרי לו לאדם שיש לו פחד של קדושה, הוא מפחד תמיד - שחס ושלום לא יוצר מצב שהוא והתורה יהיו נעשים שניים נפרדים. לכן, הוא כל הזמן עמל להיות מחובר מצורף ומאוחד עם שורשו, עם התורה הקדושה.

פחד מדברי תורה, אין הכוונה רק כפשטות - שמא אטעה ולא אכוון השמועה על פי אמת ההלכה, שמא אומר על טמא טהור ועל טהור טמא. שהרי בטעות חמורה מעין זו, ברור לכל שקיים פחד נורא. אולם כעת אנו מבארים כי בעומק, עצם החפצא שנקראת תורה - חלה בה מציאות שנקראת פחד. על כן, נאמר שמשנה רבינו למד תורה מפי הגבורה, כי התורה עצמה היא מערכת שכולה פחד.

אמנם על פי דברינו לכאורה כל אדם צריך לחוש פחד מדברי תורה, שהרי היא שורש לכולנו. אך המציאות מוכיחה שאין זה כך, כי רבו האנשים שאינם חשים פחד מדברי תורה על אלו שכן מרגישים בכך. ועוד שנאמר 'אשרי אדם מפחד תמיד' - כלומר, לא כולם חשים בפחד זה, ואשריו של מי שכן חש בו.

הסיבה להעדר הפחד נעוצה בכך שרוב בני האדם כבר ממילא התנתקו והתרחקו מהתורה. אין להם מה לפחד שמא יתנתקו מהתורה, שהרי הם כבר במצב של נתק - הם והתורה נעשו

דע את שמחתך מרבין בשמחה פרק א'

שמחת גאולת פורים

הסדר בבריאה הוא שבני ישראל עוברים בארבע גליות מגלות לגאולה, בכל גלות בשעת הגלות, רואים גלות. בשעת הגאולה רואים גאולה. אם כן מהי הגאולה? יציאה מגלות לגאולה, כמטבע הברכה בלילה הסדר, שהוציאנו מאפילה לאורה, משעבוד לגאולה, ונאמר לפניו הללויה. אבל בגאולת פורים נאמר (מגילה יד, א) אכתי עבדי אחשוורוש אנן. אם כן היכן יש כאן גאולה, ההבנה הפשוטה היא, אין הכי נמי אין גאולה שלימה. כמו שמסתיימת המגילה, וישם אחשוורוש מס על הארץ, ועל איי הים, אבל גאולה פורתא יש. ועל זה חל הפרסומי ניסא. על זה חלה חובת ההודאה. להודות ולהלל על הניסים.

אבל לפי האמת, יש כאן נקודה הרבה יותר עמוקה. פורים, הגאולה שלו היא לגמרי אחרת. פורים הגאולה שבו, שכשאני נמצא בגלות, אני חי את העתיד, והעתיד יש בו גאולה. אם כן גם עכשיו יש גאולה. אכתי עבדי אחשוורוש אנן, אפילו השתא. אם כן מהו היום טוב שנקרא פורים? שאני חי את העתיד בהווה. וכבר מעכשיו יש לי גאולה. זה לא שהוציאנו מעבדות לחרות, מאפילה לאור גדול, מיגון לשמחה. לא זה מטבע הברכה של פורים. אלא פורים ענינו, שמה שנמצא בעתיד, כבר מונח בהווה. ההווה יש לו גבול, העתיד נקרא נצח נצחים.

זה סוד השחוק. מצד ההווה שיש לו גבול נאמר: אסור לו לאדם שימלא פיו שחוק, בעולם הזה. כי אפילו שחוק דקדושה, הוא מציאות של דבר שמתפשט שאין לו גבול. ואנחנו נמצאים בעולם של הווה, ולהווה יש גבול. אך אם כן למה בעולם הבא, מותר למלאות פיו שחוק? כי עולם הבא הוא נצח נצחים. הוא לא אמה עצבה, הוא אמה שוחקת. על כן אפשר למלאות שם פיו שחוק. כי זה נצח נצחים, זה תמיד מתפשט הלאה. פורים מגלה לנו, שאני תופס את העתיד בהווה, מצד ההווה הוא יגמר. מצד העתיד הוא נצח נצחים. וכשבהווה אני אוהב בעתיד, אז היום אני חי את הנצח. אם היום אני חי את הנצח, אז אין שום שעבוד. כל שחוק בנפש, שחוק ד'קדושה, שחוק שעליו נאמר שמגיע חודש אדר, מרבין בשמחה. לא רק בלב, אלא שמתפשט לבחוץ. זה שחוק שמגיע מאותו מקום בנפש, של העולם שנקרא נצח נצחים. וזכרם לא יסוף מזרעם.

ימי הפורים אינן בטליון

זה העומק במה שנאמר בחז"ל (מדרש שוחר טוב משלי ט) שכל המועדים יהיו בטליון, וימי הפורים לא יהיו נבטליון לעולם, שנאמר (אסתר ט, כח) וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם,

ביאור הדבר, כי דבר שחל בתוך מערכת של זמן, לכן הוא גם נמצא לזמן. כל המועדים הם זכר ליציאת מצרים. התחדש מהלכי זמן בקדושה, ביציאת מצרים, בניסן, כמו שנאמר (שמות יב, ב) החודש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה. נמצא שכל המועדים חלים מכוח הזמן, על כן כשמתבטל תפיסת הזמן, בעולם הבא שהוא למעלה מהזמן, גם אלו המועדים בטלים. כי מכיון שהזמן בטל לעתיד לבוא, גם המועדים שבאים מכח הזמן בטלים. אך פורים, לא חל במהלכי זמן. כי כל עניינו של פורים, שמה שהוא עתיד, הופך להיות הווה.

בכל יום טוב עד כמה שהשרשת קדושתו באה בתוך תפיסת הזמן, מכח מה שהוא בא עם סיבת הזמן בטלה, על כן סיבת קדושת המועד התבטלה. אבל כשמתגלה תפיסה של פורים, שכל ענינו שהעתיד הופך להיות מציאות של הווה. אם כן מתגלה שכל תפיסת פורים, היא לא בתפיסה שנקראת זמן. אם היא לא בתפיסה שנקראת זמן, אז היא לא יכולה לעבור.

זהו שנאמר אז ימלא שחוק פיננו, זה יתגלה לא כאז בלשון עבר על דרך שנאמר (שמות טו, א) אז ישיר משה, אלא מה שנראה כאז, הוא הופך להיות עכשיו. איך מה שהוא אז, הופך להיות עכשיו? זה אז שלמעלה ממציאות של זמן. אם זה לא בא במערכת של זמן, גם שיבקע הזמן, אז פורים לא יתבטל.

גילוי אור פניו

נאמר בחז"ל (חגיגה יב, ב) שיש רקיע הנקרא שחקים שבו רחיים עומדות וטוחנות מן לצדיקים, שנאמר (תהלים עח, כד) ויצו שחקים ממעל ודלתי שמים פתח וימטר עליהם מן לאכול, ירידת המן באה מכח זה שמשה הוריד את התורה לישראל, וכמו שאמרו חז"ל (מגילה יג, א) ירד זה משה, ולמה נקרא שמו ירד שירד להם לישראל מן בימיו. מבואר בחז"ל (אסתר רבה ו, ב) מרדכי בדורו כמו משה בדורו. כמו שמשה נתן תורה לישראל, והוריד מן לישראל, גם מרדכי הוריד תורה לישראל, והוא גם הוריד מן לישראל, איפה הוא הוריד מן לישראל? שחקים ששוחקים שם מן לצדיקים.

בפורים מתגלה קבלת התורה חדשה, בפורים מתגלה מן חדש. כמו שמשה הוריד תורה, והוריד מן, גם מרדכי הוריד תורה והוריד מן. אבל מאיפה? משחקים, משחוק, משם הוריד מרדכי את הכל.

איתא בספרים מה זה שחיקת המן לצדיקים? יברכך ה' וישמרך, יאר ה' פניו אליך ויחונך, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום. שעל זה נאמר בגמרא (ברכות כ, ב) וכי לא אשא פנים לישראל, שכתבתי להם בתורה ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך, והם מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה. בהר סיני מתגלה מדרגה, של (דברים ה, ד) פנים בפנים דיבר ה' עימכם. פנים בפנים, אבל באיזה אופן? של דיבר ה' עימכם. הקב"ה מדבר איתם, והם הקדימו לאותו דיבור, נעשה ונשמע. אך בפורים מתגלה מהלך אחר של פנים בפנים, הקב"ה לא מגלה דיבור, ואנחנו לא מגלים נעשה ונשמע. אלא מתגלה שחוק, זה סוד השפע של הצדיקים, ששוחקים מן לצדיקים. זהו המאור פנים שמתגלה בפורים.

שחוק ההתפשטות

איתא בחז"ל (חגיגה יב, א) בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם היה מרחיב והולך עד שגע בו הקדוש ברוך הוא והעמידו, וזהו שנאמר (בראשית לה, יא) אני אל שדי, אני הוא שאמרתי לעולם די, שהיה צמצום לעולם. אך בפורים נאמר (ירושלמי מגילה א, ד) אין מדקדקין במעות פורים, אלא כל הפושט יד נותנים לו, יותר מכדי צורכו. אין את הצמצום של הדי, אלא יש עוד ועוד, כי בפורים מתגלה אמה שוחקת, שהיא מרחיבה והולכת בלי סוף, שעל זה נאמר אז ימלא שחוק פיננו. זה עומק גילוי השחוק שבנפש. השחוק שבנפש מגלה את אותו כוח, של הנצח נצחים, של המציאות שאין לה גבול. ועל כן נאמר (אסתר ט, כח) וימי הפורים האלה, לא יעברו מתוך היהודים, וזכרם לא יסוף מזרעם. כי זה כוח ההתפשטות של העולם, שאין לו כילוי, כמו שנאמר (שמואל א טו, כט) נצח ישראל לא ישקר.

הבריאה נבראה בעשרה מאמרות שבהם נברא העולם, כמו שנאמר ויאמר אלוקים, כנגד כך עשרת הדיברות כמבואר בדברי חז"ל (פסיקתא רבתי כא. ועיין ראש השנה לב, א). פורים מגלה את השחוק שממלא את הפה, זה אור שקודם שנברא העולם. כשיש שחוק אין דיבור, וכשיש דיבור אין שחוק. בפורים נאמר (מגילה ז, ב) עד ד'לא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. כי הפה מלא שחוק, אי אפשר להגיד כלום. שחוק הפה זה למעלה ממה שנאמר (תהילים קיט, פט) לעולם ה' דברך ניצב בשמים, שדבר ה' ניצב בשמים.

כשהשחוק של האדם בימים האלה, יבוא לא משחוק שבא מבחוץ, שעל זה נאמר בחז"ל (ברכות לא, א) אין עומדים להתפלל לא מתוך קלות ראש ולא מתוך שחוק, אלא מתוך שחוק שיבוא מהאז ימלא שחוק פיננו, אז יזכה האדם, לחיות כאן בעולם הזה עם כוח של עולם הבא. יזכה אותנו הבורא שנזכה לגאולה השלימה, במהרה בימינו אמן. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

מציאויות נפרדות. כאשר אדם המנותק מהתורה חוטא, אין לו גילוי של פחד ברובד הנפש התחתון הנפרד.

אולם לפעמים גם אדם כזה יכול לחוש פחד מדברי תורה, זאת מכיוון ששורש נשמתו בבחינת 'מזליה חזי', חש בכל חטא ניתוק וריחוק נוסף, מצד כך ייתכן ותשתל של תחושת פחד לרובדי הנפש התחתונים יותר.

כל הבריאה מעצם מהותה כשניה לבוראה, פנימיותה - פחד תמידי

עשרת הדברות במתן תורה פותחות באות 'א' - 'אנכי הויה אלוקיך', דורשים חז"ל 'אנוכי מי שאנוכי'. הקב"ה הוא מציאות קדומה, היה הוה ויהיה. אולם התורה מתחילה באות 'ב' - 'בראשית', הקב"ה ברא בריאה, כל המהות של הבריאה שהיא 'שניה' - הקב"ה הוא ראשון, יחיד, קדמון, והבריאה כל מציאותה שהיא מחודשת - שניה. על כן, הבריאה מעצם טבעה כולה תובעת פחד. הפחד אינו כוח המתלווה לבריאה, אלא כיוון שעצמותה של הבריאה שהיא שניה, שהרי הבריאה אינה ראשונה, הלא הקב"ה הוא הראשון כלשון הפסוק - 'אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלוקים'. ואם כן, גם האדם בהיותו נברא הוא לפחות שני, גם אדם הראשון הוא אינו ראשון, אלא הוא שני ביחס למציאותו של הקב"ה. נמצא כי בעצם ההיות של הבריאה היא שניה ביחס לבורא שברא אותה. וממילא במערכת הבריאה הפחד הוא מרכיב בעצמיותה בפנימיותה בבחינת - אשרי אדם מפחד תמיד. עצם ההיות של הנבראים תובע פחד. בעצם היותם שניים הם תמיד מפחדים שמא הם יטלו את התפיסה הפנימית של האחד, ויתגלה היות של מציאות נפרדת לעצמה.

פחד האדם מעצמו

לאחר שחקרנו את השאלה - ממה האדם מפחד, מהו שורש הפחד, העלנו בס"ד הגדרה עמוקה כי שורש הפחד הוא מעצם ההיות של האדם עצמו. להלן נסקור דוגמא

מעשית של התגלות והתראות חיצונית של כוח הפחד השורשי הזה.

אם נשאל בני אדם 'ממה אתם מפחדים?' נקבל שלל תשובות חיצוניות: אנשים מפחדים שלא תהיה להם פרנסה, הם מפחדים מאנשים סוררים, מחיות מזיקות, ממחלות ומגפות, כאשר ישנו עימות עם אויבים - רבים נתקפים בחרדה ופחד מאימת המלך - חמה. אולם ישנו מיעוט המצוי של בני אדם שיענו - 'אני מפחד מעצמי' - אני פוחד להיות לבד עם עצמי'. תופעה זו של אדם שהפחד שלו הוא מעצמו, ידועה לעוסקים בתחום בריאות הנפש כחולי נפשי רשמי מוכר. כלומר, בעוד שרוב בני האדם הנורמאליים מפחדים מכל מיני גורמים חיצוניים שמסכנים אותם או שעלולים להסיב להם כאב, צער, הפסד או חלילה כליון, לעומתם ישנם מיעוט של אנשים שאינם פוחדים מה אחרים עלולים לעשות להם, אלא הם מפחדים מעצמם.

הרבה אנשים מפחדים להיות לבד עם עצמם, אך לרוב סיבת הפחד הינה - כי הם חוששים שאם הם יהיו לבד עלולים לבוא גנבים או בעלי חיים וכו' ויזיקו אותם, אך קיים מיעוט של אנשים שהסיבה שהם חוששים לשהות לבדם הינה מחמת שהם פוחדים לא מאחרים אלא מעצמם. ואין אנו מדברים על אנשים שוטים או מדוכאים שיש חשש שיהרגו את עצמם, אלא מדובר באדם נורמאלי באופן כללי, רק שהוא סובל מתופעה מוזרה שקיים אצלו כוח בנפש של פחד מעצמו. ננסה להבין מהו שורש תופעה זו שלכאורה מוזרה ותמוהה, מדוע שאדם יפחד מעצמו?

על פי ההגדרה העמוקה שהגדרנו וביארנו כי עניינו של הפחד המתוקן, הפחד של קדושה - שפחד האדם הוא מעצם ההיות שלו עצמו, נבין כי שורש חולי זה נעוץ בפחד של קדושה. אולם כל כוח שקיים בקדושה בירידתו אל רבדי הנפש התחתונים והחיצוניים עלול לסטות מדרך הקדושה, להתעוות, להתקלקל, להתעבות וליפול ולהתראות כשיבוש נפשי או להתפרץ כנקודת רוע או השחתה בנפש. ואם כן, גם

חולי זה התהוותו הינה מחמת קליטתו המשובשת של כוח הפחד דקדושה בכלי הנפש התחתונים.

אמנם באמת פחד של קדושה עניינו פחד שהאדם מפחד מעצמו, רק שבקדושה הוא מפחד שבעצם היותו נברא הוא עלול ליפול לתפיסה של 'שני' לבורא, שנפרד ממנו ואינו נכלל בו באחדותו. זהו עומק פחדו של יצחק אבינו, שבמהותו הוא עולה כליל לקב"ה, כמו שכתוב - 'וילכו שניהם יחדו'. כאשר יצחק הלך עם אברהם אביו לעקידה הם הלכו 'יחדו', כי העקידה משמעותה שיצחק הולך להתכלל באחדותו של אברהם אביו, ב-'אחד היה אברהם'. העקידה פועלת שיצחק אינו 'שני' לאברהם אלא שניהם יחדיו כלי אחד לאחדות הנבראים בבוראם. זהו ממש מהות הציווי שציווה הקב"ה לאברהם אבינו - 'קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המוריה והעלהו שם לעולה' - המשמעות של 'והעלהו' כוונתו לומר - תצרך את יצחק אליך, שיהיה נכלל באחדותך, שתהיו שניכם לאחד. לאחר העקידה, לאורך כל חייו, פחדו של יצחק אבינו היה שמא יאבד את מעלת אחדות זו שהשיג במעמד העקידה, שמא יפסיק מלהיות בבחינת קרבן שכל כולו עולה כליל לקב"ה. הוא פחד שמא ההיות שלו עצמו כנברא, כ'שני' ישלוט בו ויפריד אותו מאחדותו. זהו פחד שאדם פוחד מעצמו, באופן מתוקן מצד הקדושה.

אולם כאשר כוח קדוש זה בוקע ויורד אל נפשו של אדם שאינה ראויה להיות כלי זך על מנת לקבל ולהכיל אור עליון שכזה. על כן, נפשו אינה קולטת את האור כפי שהוא קיים בשורשו בקדושה, אלא הוא מתקבל אצלו בתפיסה מעוותת נפולה ומשורבשת של הנפש הבהמית התחתונה. הוא אינו קולט שזהו הפחד של קדושה שהאדם מפחד להיות מציאות נפרדת לעצמה שאינה כלולה ומאוחדת בשורשה. אלא נפשו חשה תחושת פחד נוראית מעצמו, פחד תמוה שאינו מוסבר ואינו מובן לו. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

מנחות, פו, ע"א - שלשה זיתים הן, ובהן שלשה שמנים. הזית הראשון מגררו בראש הזית וכותש ונותן לסל, ר' יהודה אמר סביבות הסל, זה ראשון. חזר וטוען בקורה, ר' יהודה אומר באבנים, "זה שני". והיינו שכח שני של שמן - חכמה, כנודע, נגלה ע"י אבן.

והנה אמרו (חגיגה, יד, ע"ב) ת"ר, מעשה בר"י בן זכאי שהיה רוכב על החמור והיה מהלך בדרך, ור' אלעזר בן ערך מחמר אחריו, א"ל רבי שנה לי פרק אחד במעשה "מרכבה" (ר-כ-ב אותיות שניות, מעשה מרכבה עניינו חיבור הכוחות יחדיו, ודו"ק) וכו', מיד ירד ר' יוחנן בן זכאי מעל החמור ונתעטף וישב על "האבן תחת הזית". ודו"ק שגילוי מעשה מרכבה נעשה דווקא על האבן תחת הזית, שע"י האבן נגלה אור החכמה הגנוז בזית. ועיין בן יהודע (שם) וז"ל, ובני ידידי כה"ר נר"ו, פירש הטעם שישב תחת הזית, שיוצא ממנו השמן שרומז לחכמה, כמ"ש רז"ל הרואה שמן זית בחלום יצפה לחכמה. ורמז בזה על עיקר ההלכה, דאין דורשין במעשה מרכבה ליחיד אא"כ היה חכם, עכ"ל. ועיין שפת אמת (זכור, תרל"ו), ודו"ק.

והנה עיין ערוך (ערך קוטב) שכתב וז"ל, משימין עץ גדול וכבד על הזיתים שבבית הבד ונקרא "קוטב", ובראשו אבן גדולה, עכ"ל. והבן, קוטב חסר, קטב, עולה קי"א, אל"ף במילוי, ומילוי האל"ף זהו שורש מעשה מרכבה.

והנה שורש צירוף אבן עם שמן, מצינו אצל יעקב, כמ"ש (בראשית, כח, יח) וישכם יעקב בבקר ויקח את האבן אשר שם מראשתיו וישם אתה מצבה ויצק שמן על ראשה. וברש"י שם (לא, יג), לשון ריבוי וגדולה כשנמשח למלכות, כך ויצק שמן על ראשה להיות משוחה למזבח. ועיין גור אריה על אתר, שאין משיחת מזבח אבנים בשמן, אולם הראשונים האחרים ס"ל שהוא כפשוטו, שמשך בשמן ממש.

ועומק צירוף השמן לאבן, כי שמן חכמה, כנ"ל, ואף האבן בחינת חכמה, וכמ"ש המהר"ל (נתיב התורה, פי"ג, ועי"ש פרק ח) וז"ל, יש לך לדעת, כי החומר מתפעל בקלות, והשכל אינו מתפעל, לכך ארץ ישראל שהיא קדושה, האבנים שבה קשים כברזל ואינם בעל חומר שקרוב להתפעל, וכו', כי דמיון אחד הוא לשכל ולאבנים, עכ"ל. ועיין עוד בדבריו בחידושי אגדות (ערכין, טז, ד"ה אמר רב חסדא).

חולין, פט, ע"א - ר' מאיר אומר, מה נשתנה תכלת מכל הצבעונין, מפני שתכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לאבן ספיר, ואבן ספיר דומה לכסא הכבוד, דכתיב (שמות, כד, י) ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו גו', וכתוב (יחזקאל, א, כו) כמראה "אבן ספיר" דמות כסא.

ולפ"ז אבן ספיר דומה לתכלת. ועיין זה"ק (תרומה, קלט, ע"א). אולם עיין פסיקתא זוטרתא (משפטים, כד, י) וז"ל, לבנת הספיר - מלמד שהספיר "לבן" הוא, וכה"א אבן ספיר דמות כסא. וכן הוא לדעת ר' סעדיה גאון, כמ"ש ברבינו בחיי (משפטים, כד, י). ועיין אבן עזרא

(משפטים, כד, י) וז"ל, ואדום כירק, וזהו וספיר, עכ"ל. ועיין תולדות יצחק (משפטים, כג, כ) שאין לו גוון כלל, ומקבל כל הגוונים.

ואמרו בזה"ק (נח, עא, ע"ב) וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר, האי היא אבן השתיה, דאיהי נקודה חדא דכל עלמא, וקיימא עלה קה"ק. ושם (ויגש, ריא, ע"א) אמרו, דהאי אבן טבא בכרסיא דקיימא על ד' קיימין, ועל ההוא כרסיא דיוקנא דאדם לאתחברא ביה כחדא. והיינו כי תכלת מלשון תכלית, כנודע, כמ"ש ברקאנטי (שלה, טו, לו) וז"ל, והנה לשון תכלת, מלשון כל, רומז למדה הכוללת הכל, והיא תכלית הכל, עכ"ל. וזהו מצות ציצית ששקולה כנגד "כל המצות". ועיין רש"י בחולין (שם). והתכלית לחבר הכל ולאחד. וזהו בחינת שכינה, כללות הכל (כמ"ש בזה"ש בזה"ש, תיקונים, ח"ב, נט, ע"ב. ועיין רקאנטי, ויחי, מט, כד). וזהו "נקודה חדא דכל עלמא", וכן "דיוקנא דאדם לאתחברא ביה כחדא", ודו"ק. וזהו תכלת "דומה", לשון דומה, לשון אדם, אדמה, כנודע. וכח זה נמסר לישראל דייקא, אתם קרוים אדם ואין אוה"ע קרוים אדם. וז"ש בזה"ק (פנחס, רלט, ע"ב) דמות כסא כמראה אבן ספיר, דא אבן ישראל.

וכן נקרא תכלת מלשון כליון, שמכלה את הרע. ומצד כך אמרו בזה"ק (פנחס, רכו, ע"ב) ועליה אמר יחזקאל דמות כמראה אבן ספיר דמות כסא, סגולה דהאי אבן מאן דירית לה לא שלטא נורא דגיהנם עליה, לית נורא דעלמא מקלקל לה ולא כל מיני מתכות, כל שכן דלא מזקו לה, מאן דירית לה אתקיים ביה (ישעיה, מג, ב) כי תעבור במים אתך אני וגו', וכל עלאין ותתאין דסט"א דחלין מניה, עיי"ש. וזהו אבן שרוצצת ראש הנחש כמ"ש לעיל בשם העץ חיים (שער ג, פ"ב).

ועיין רבינו בחיי (תצוה, כח, טו) וז"ל, וידוע כי נפש בעלי התורה צרורה בצרור החיים תחת כסא הכבוד, שכתוב בו "אבן ספיר דמות כסא", וכו', וסגולת אבן זה שהוא טוב לאור העינים, ולכך מעבירין אותו על העינים, וכן התורה מאירת עינים, ואמרו האבן הזאת תועיל לכל כאב ונפיחה באיזה מקום שתהיה בגוף, וכן התורה מרפאה לכל הגוף, עכ"ל. וזהו לשון תכלית, כליון הרע, כנ"ל. ועיין אוהב ישראל (ויחי, ד"ה ויהי).

ו"שורש" אבן ספיר, הוא בחינת "היולי", כמ"ש במעשי ה' (בראשית, י, ד"ה ונשים) וז"ל, ועל חומר ההיולי שמקבל כל הצורות שברא, אמר "כמראה אבן ספיר", שגם הוא מקבל כל הצורות, ועליו נאמר ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, וכו', הכוונה לומר שכמעשה שיעשה לבנת הספיר שיקבל כל הצורות, כמו כן יעשה ההיולי, עכ"ל. ועיין מלבי"ם (משפטים, כד, י). ועיין ספר הפליאה (ד"ה והנה החמה). וגר"א (תיקונים אחרונים, תיקון ו, ותיקון יא). וספר חיי נפש (סוד שמיני). וקהלת יעקב (ערך אבן הספיר). והדברים ארוכים. וראשית הכל היולי, ותכלית הכל להחזיר הכל להיולי.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

בראשית | י-פ

בנימין. ולכולם נתן יוסף חליפות, ולבנימין נתן ה' חליפות (בראשית, מה, כב). בחינת הכפלה בה' כנ"ל. חליפה, חלה-פי. ולכך אבנו של בנימין, ישפה, ש-פ-ה-י (ב"ר, עא, ה).

והנה ההויה עצמה היא בחינת יהודה, הויה-ד, כמ"ש בסוטה. וכח ההולדה בו הוא ההוספה בחינת יוסף שביהודה (או בלשון אחרת, חיבור יהודה ובנימין), וכאשר רצתה תמר כלת יהודה לגלות הוספה, התכסתה בצעיף, צע-יף. ומזרעו של יהודה, יצא יפונה, יפ-ונה.

וכאשר זהו תוספת דקלקול, זהו בחינת ילפת, לת-פי. וברש"י (ויקרא, כא, כ) ולמה נקרא שמה ילפת, שמלפפת והולכת עד יום המיתה. חיבור ותוספת דקלקול קבוע. והוא שורש כח תורתו של אחיתפל, אח-תל-פי, ודו"ק. וכאשר נחסר תוספת זו הוא בחינת יחף, ח-יפ. חסר כלי לכל קומת גופו. שלכך נמכר יוסף, עבור נעלים, כמ"ש ואביון בעבור נעלים. והנעל הוא שורש כל תוספת לאדם, שהרי אמרו, לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו ויקנה מנעלים לרגליו. ודו"ק שכל מה שיש לו, שהוא תוספת, תחילתו ושורשו נעלים.

שרשי התיבות המדויבות מאמר זה:

יפת, יוסף, צעיף, עיף, אליפז, איפה, יפה, אביאסף, אסיף, ישפה, ינשוף, אליסף, אליצפון, יפונה, זיף, יפו, סעיף, ילפת, אחיתפל, אליפלט, יהושפט, אליחרף, חליפה, הקיף, יחף, יפתח, שחף, נטיף, צניף. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

יסבבנהו, יס-בבנהו. י-ס, ר"ת, יש סוף. היפך, א"ס, ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. ויפח, יפ-וח. אלופו של עולם נפח. הנה שורש הכל אות א', אחד. א' במילוי, אלפ. א - אחד, ל - פונה ל-, פ - כפל, הכפלת הדבר. כי מלת כפל, כ-פל. כ - כ' הדמיון. פל, מילוי האל"ף. מדמה הכל לאות א'. כי היא השורש, וכל האותיות אינם אלא מדמה של האל"ף. וכמ"ש הבעש"ט שאות ב' היינו ב' אלפים, ג' היינו ג' אלפין, וכו'. וכאשר ההכפלה היא בחמשה זהו פ-ה. בחינת ה' מוצאות הפה. וכאשר ההכפלה היא בעשרה, זהו פ-י. פי כמה. וכאשר יש מונע להכפלה זהו בחינת "אף על פי".

ושורש כל הכפלה הוא יוסף, יפ-וס, שהוא בסוד תוספת, יוסף - הוספה. והוא קבל הבכורה, שנוטל פי שנים.

והנה נח, לשון נחמה ולשון מנוחה, כמ"ש המפרשים. והוא בחינת שבת מקור הברכה, מקור ההוספה. וזהו בנו יפת, יפ-ת, לעומתו שם, שהוא גילוי שמו של הדבר, מהותו עצמו של הדבר. ולכך כתיב יפת אלקים ליפת והוא ישכון באהלי שם. והטעם שהוא שוכן באהלי שם, הוא מפני שכל מהותו הוא הכפלה ותוספת של שם, ולכך הויה לעצמו. ועיקר ההכפלה והתוספת היא ב"התראות", במראה, ביופי, יפה, יפ-ה. ובעומק יפה יש בו הכפלה הן בחמשה והן בעשרה, בבחינת ביה-ה' צור עולמים, שאותיות אלו הם שורשי הבריאה, כנודע.

ולהיפך שטנו של עשו יוסף, דבר והיפוכו. עשו עשוי וגמור, ללא כל תוספת. וכתיב ביה כי עיף אנכי. עיף, ע-יף. וזרעו אליפז, אלז-יפ. וכנגדו יוסף, כולו תוספת, שנולד מרחל, יפת תואר ויפת מראה, בחינת יפה, כנ"ל. וילדה אף את

התבודדות הספר הבא של הרב שיפורסם

בשער הראשון נעמוד על כך שבדברי רבותינו המושג "התבודדות" אין פירושו דיבור עם ה' בהודאה ותפילה בלבד אלא זוהי רק החיצונית של דבריהם. ענין ההתבודדות הוא השקטת הגוף והחומר וגילוי חלקי הנשמה. מהותה הוא גילוי מציאות ה' בקרב. לאחר שאדם גילה את מציאות ה'אני' והשקט את מציאות החומר, הדרך לגילוי מציאות ה' בקרבנו נעשה ע"י פנייה אל בורא עולם בהודאה ותפילה.

בשער השני נבאר שתנאי הכרחי לגילוי מציאות ה'אני' ועמידה לפני ה' היא השגת מנוחת הנפש. נציע דרכים מעשיות להשגת שקט גופני ונפשי ע"י רגיעה והשקטת החושים באופן חיצוני ובאופן פנימי. רק לאחר שמגיעים להשקטה גופנית ונפשית, אדם יכול להתחיל בתהליך ההתבודדות בצורה אמיתית.

בשער השלישי נעסוק בדרכי חשבון הנפש: הבטה, הכרה והקשבה על מנת ליצור הסתכלות חדשה ועמוקה יותר על העולם שסביבנו וחיבור נכון אל העולם המאפשר גם להתנתק ממנו. מתוך כך יכול אדם להגיע לדיבור אמיתי יותר עם הבורא יתברך. בשער הרביעי - דיבור עם ה', נבאר שישנם שני סוגי קשרים: קשר של קבלה ונתינה וקשר של אהבה. קשר של קבלה ונתינה בנוי על אמונה שיש מי שנותן ולכך עיקר העבודה בחלק הזה הוא השרשת האמונה והכרה במציאותו. מתוך כך נפנה את כל כוחות ההודאה והתפילה אל הבורא יתברך. כמו כן נבאר את היחס בין קשר של אהבה לתולדותיו וכיצד להפנותו אל הבורא יתברך. בשער החמישי נבאר את האמצעים המביאים לידי הרגשת מציאות ה': כח התמימות המביא לידי טהרת הלב, דיבור תמידי באופן של שיתוף, תחושת הבדידות בתוך מציאות העולם הזה, החלשת החיבור לחומר ולגשמיות. והגדלת החיבור לעם ישראל והגברת האהבה אליו.

אור א"ס

אמרו (בראשית רבתי, לך לך) אלון מורה, שהיה מורה (אברהם) לכל באי עולם לקבל אלהותו של ה' עליהם. וכתוב (ישעיהו, ו, יג) כאלה וכאלון. ופירש בתרגום בוטמא ובלוטא. ואמרו (ר"ה, כג, ע"א) שהם ממייני ארזים. ארז, א-רז. סוד אלופו של עולם נסתר. ואלון מורה מוציא מן ההעלם, רז, לגילוי. ועיין חומת אנך (לך לך) אלון, גימ' אני הויה. מורה, גימ' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן אהי"ה, עם ב' כוללים.

צמצום

תולדתו חלל, שורש לע"ז. ועיין רד"ק (הושע, ד, יג) תחת אלון, תרגום בלוט, וכן יקרא בערבי, והוא אילן שנושא הפרי שקורין לו בלע"ז גלנאץ (ועיין רד"ק, ישעיהו, מד, יד, אלון הוא ערמון), וענפיו מרובים, לפיכך בוחרין בו לעבוד עכו"ם תחתיו, כי טוב צלה. והבן שמצד כך נקרא אלה, אלון, מלשון אלהים - אחר. כי אלון לשון אלהים, וכן לשון אחר (כמ"ש ב"ר, וישלח, פ"א, ה). ועיין מלבי"ם (ישעיהו, ו, יג) אלה ואלון שעליהם רבים (כמ"ש בהושע, ד, יג, אלון ואלה כי טוב צלה), ומ"מ בסתיו העלים נופלים רק המצבת נשאר. והבן שורש הע"ז, צמצום העלם, צל. ונשירת עליו זהו גופא ביטולו. ועיין קהלת יעקב (ערך אלוני) סוד אלוני נ"ל שהוא סוד "אחורים" דחו"ג שבדעת.

קו

לשון תקוה. ועיין מלבי"ם (ישעיהו, א, ל) כי הצלחת עם ה' תלוי בשני דברים. א. בגבורתם העצמית הטבעית אם יהיו גיבורים עשירים וחכמים. ב. ע"י ההשגחה העליונה הדבקה עמהם. בזה מדד סאת ענשם במדת עונם, נגד שחמדו הע"ז וחשבו שיש כח אלהות בעצמותה, תחסר מהם כחם העצמי כאלה וכאלון אשר בשלכת, ובזה עדיין יש להם תקוה כי יושעו מברכת שמים ע"י אל מושיעם.

עיגולים

כתיב (דברים, יא, ל) מול הגלגל, אצל אלוני ממרא. גלגל, לשון עיגול. ואמרו (סוטה, לג, ע"ב) מול הגלגל, סמוך לגלגל. ועיין רש"י (יחזקאל, מ, ט) כל אילים האמורים בענין הם כמין אילנות עגולין וכו', וקרוין אילים ע"ש עגולין כאלה וכאלון. ומשתלשל לתתא מעיגול נעשה גילוי. ועיין הדר זקנים (וירא, יח, א) באלני ממרא, ששאל אברהם לממרא לאחר שיהא נימול למה יהיה דומה המילה, א"ל כאלון שמגולה מכאן ומכאן וזהו לשון אלוני. מפי ה"ר אליעזר מגרמיזא החסיד. ועיין ר' חיים פלטיאל (וירא, יח, א) לא היה יודע מאיזה צד מן הגיד, או מצד או מראשו, וממרא אמר לו שיחתוך כל ראש הערלה שבראש הגיד עד

שנשאר הגיד כאלון זה שקוראים גלני"ט, ולכך נגלה עליו הקב"ה באותו חלק הקרוי אלוני ע"ש האלון.

יושר

כתב הרמב"ן (לך לך, יד, ו) ואלוני, מקום אלונים, כאלה וכאלון (ישעיהו, ו, יג), אלונים מבשן (יחזקאל, כז, ו), והנהוג בהם להיותם נטועים במישור לפני המדינות להיות לעיר כמו מגרש, וכן תרגום "אלון בכות" (להלן, לה, ח) מישור בכותא.

ועוד. מתחילה קו אחד סוד אורך, ונעשה ג' קוים סוד רוחב. ועיין מלבי"ם (ויחי, מט, כא) נפתלי אילה שלוחה, אילה הוא מין אילן שנמצא ע"מ אלה, תחת האלה (יהושע, כד), וע"מ אלה תחת אלון, ולבנה ואלה, ופה בא אילה שהשמות ישתנו במשקלם כידוע, ושלוחה מורה על התפשטות הענפים ברוחב, כמו שלחותיה נטשו (ישעיה, טז). ועיין אבות דר"נ (פ"ד, ד"ה וכשבא) הילילו אלוני בשן, זה משה ואהרן ומרים, תלת.

שערות

עשו איש שעיר. וכתוב (בראשית, לו, ב) עשו לקח את נשיו מבנות כנען, את עדה בת אילון.

ועוד. שער לשון פתח, שהוא פתח ותחילתו של קומת אדם. ועיין רש"י (ישעיהו, ו, יג) ויש פותרים, שער שלכת היתה בירושלים כמו שאמר בעזרא והיו שם אלה ואלון נטועים.

אזן

מימי האוזן שמנים, כמ"ש חז"ל (במדבר רבה, קרח, יח, כב). כי אוזן במדרגה שמינית, נגלה בה אות ה', בינה. ועיין הכתב והקבלה (בראשית, וירא, יח, א) וכן יש מין אילן הנקרא אלה, אלון, תחת האלה אשר עם שכם תחת האלון (וישלח, לה, ד, ח) ע"ש שהוא חזק בעל שרשים גסים ועבים או שעצו קשה וחזק, ככה שטח ארץ המישר נקרא אלון ע"ש כח השמנונית המושפע בו לגדל זרעים.

חוטם

כתיב (הושע, ד, יג) על ראשי ההרים יזבחן, ועל הגבעות "יקטרו", תחת אלון ולבנה. ושורשו בעדה בת אילון. ואמרו (שכל טוב, וישלח, לו, ב) עדה בת אילון הוא בשמת בת אילון, שמתעדן כבושם. ועיין רש"י (שם). והבן שבלשון יוני קורין לאחר אלון (כמ"ש ב"ר, פא, ה). ושורש אחר - אחר - אחורים, בחוטם שבו יש חרון אף. חרון שורש לאחור, שכאשר שולט אחר בפנים, נגלה בפנים חרון אף.

פה

עיין הכתב והקבלה (וירא, פי"ח) אלון הוא מישר, שמלבד שהוא שטח ישר ושוה, יש לו גם חשיבות שראוי או לזריעה או למרעה בהמות (למאכל פה), שיש בו ליחות מימי ממוזג היטיב, וקרקעיתו דשנה ושמנה וקשה קצת, שעי"כ הוא מוכשר בין לזריעת תבואה בין למרעה בהמות, וע"ש רוב כחו שהצמיח הונח עליו שם אלון משום שהוא אל המורה על כח (במדרש הנעלם, זוה"ק, וירא, צז, ב) מהו באלוני ר"ל תוקפו כמו שהונח מטעם זה שם איל לזכר הכבשים לפי שהוא התקיף שבשאר הצאן שבמינו שהם חלושי כח.

ולהיפך, מצד שנתקלקל, עיין רש"י (קידושין, מז, ע"א) אלון אגלנ"ט בלע"ז, והוא מאכל חזיר יער, ובלשון אשכנז אייכל"ן, וגם בני"א אוכלין וצולין אותם באש כמו ערמונים.

עינים - שבירה

כתיב (בראשית, לה, ח) ויקרא שמו אלון בכות. בכי העינים. וכתיב (שמואל, א, י, ג) אלון תבור, לשון תבירו, שבירה.

עתיק

עיין בעל הטורים (ויצא, כח, יב) מצב: ג', הכא, ואידך אלון מוצב בשכם (שופטים, ט, ו), וצרתי עליך מוצב (ישעיה, כט, ג) שהראהו ביאת הארץ, היינו מוצב אשר בשכם, שאותו מקום כבשו תחילה והגלות ממנה (עיין מ"א יב, וסנהדרין, קב, ע"א) והיינו וצרתי עליך מוצב. וזהו מכח עתיק, העתקה ממקום למקום.

ועוד. עתיק לשון ישן. ועיין הכתב והקבלה (בראשית, פ"ה) ומפליאים המחברים עוד לומר, כי נמצא ממין אלון זה הישנים כארבעת אלפים שנה אשר יש בהם כח הגדול והצמיחה.

ועוד. עיין תורת אמת (וירא) באלני ממרא, כי אלני גימ' הוי"ה אדנ"י (עיין דגל מחנה אפרים שם, ואמרי אמת שם), סוד היחוד הקבוע של הוי"ה אדנ"י, והוא יושב פתח האהל כחם היום, והוא נקרא עולם הנסתר עתיקא קדישא סתימא דכולהו.

אריך

עיין רש"ר הירש (לך לך, יב, ו) "אלון" הוא אילן או חורש - או לדעת אונקלוס, מישור. מושג היסוד הוא "איל": הכח להתפתח ולהתקדם (וכן מצינו ארז קרוב לערץ), ואילנות מסמלים בדרך כלל התפתחות והתקדמות חזקה, כך אלה, אילן (בארמית), אילון, כולם כינוי לאילנות מן המושג היסודי

הזה. ואפשר להעביר תפיסה זו גם למישור ארוך (אריך) המשתרע עד רחוק, הרי הוא מפלס לו נתיב בדרך הרהרית.

אבא

עיין ירושלמי (שביעית, פ"ז, מ"ה) דלובי אלה אין להם ביעור דנעשין כאביהן כעץ, והעץ אינו כלה.

אמא

אמרו (ב"ר, וישלח, פא, ה) ותמת דבורה מינקת רבקה וגו', ויקרא שמו אלון בכות, ר' שמואל בר נחמני אמר, לשון יונית הוא אלון אחר, עד שהוא משמר אהלה של דבורה באה ליה בשורתא שמתה אמו. ובקה"ר (ז, ג) הוסיפו, ובכה ב' בכיות, לכך נאמר אלון בכות. ועיין רמב"ן (שם), אין לבכות כל כך על המינקת הזקנה שיקרא המקום עליו, אבל יעקב התאבל ובכה על אמו אשר אהבתו ושלחה אותו שם ולא זכתה לראותו בשובו.

ד"א

ז"א, ו"ק, ופ"ו גימ' אלה. וכן באלון יש אותיות ל"ו. ואמרו (סוטה, לד, ע"א) ברכות וקללות כיצד, כיון שעברו ישראל את הירדן ובאו אל הר גריזים והר עיבל שבשומרון שבצד שכם שבאצל אלוני ממרא וכו', ששה שבטים עלו לראש הר גריזים, וששה שבטים עלו לראש הר עיבל. בחינת ו"ק בכל הר.

נוק'

כתב בספר הגלגולים (פרק מו) צריך לידע מ"ש חז"ל לא נאי יהורתא לנשי שהרי ב' נשים נתנבאו ומפני יהורתן הפסידו נבואתן, והם חולדה ודבורה. פירוש, כי באצילות י"ס, כולם זכרים חוץ מב' נקבות, והם בינה ומלכות, חולדה כנגד בינה וכו', ודבורה כנגד מלכות. ועיין דעת זקנים (וישלח, לה, ח) ותמת דבורה, מדרש, כי מה שכתוב גבי דבורה הנביאה והיא יושבת תחת תמר דבורה, זהו אלון בכות דבורה דהכא. ולפ"ז הבכי הוא על כך שעתידה במקום זה להפסיד נבואתה.

ועוד. נוק', ארץ ישראל. ואמרו (תמיד, לב) שבאלון ליכא ישוב א"י. ועיין אלשיך (ראה, פי"א, ד"ה הלא) אצל אלוני מורה, והוא כי שם נשבע ה' פעם ראשונה לתת לישראל הארץ.

ועוד. נוק' - כלי. ועיין חסד לאברהם (מעין ב, נהר ח) שמנה ט"ו סוגי כלים, וקטן שבכולם קליפות האלון.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

מילון ערכים בקבלה • מוחין

מצד אבא וב' מוחין מצד אמא, כי היה הדעת חסר אז ממנו, והם ד' שמות אלקים, כולם בסוד ב"ן, עכ"ל. ועיי"ש (שער כב, פ"א, מ"ק) וז"ל, מוחין דגדלות הם היות, ומוחין דקטנות שהם עיבור ויניקה, הם אלקים, ולכך אינם נקראים מוחין ממש, אלא דגדלות, עכ"ל. ועיין שם בהרחבה (שערי כ-כג). אולם ביניקה יש לו מוחין, חב"ד, שלש מוחין כמ"ש שם (שם, פ"ו, מ"ק) וז"ל, צריך שתדע שבתחלה היו מוחין דז"א דיניקה מצד אמא ומצד אבא, כנודע, והנה המוחין ההם עצמם שהם חב"ד דז"א, עכ"ל. ופעמים נכנסים רק מוחין ואמא. עיי"ש (שער כו, פ"ד, מ"ב).

ויתר על כן המוחין נחלקים לארבע, וכמ"ש שם (שער כה, דרוש א, מ"ב) וז"ל, המוחין הם ג' בחינות חב"ד, והדעת נחלק לב', שהם חו"ג, והרי הם ד' מוחין, חו"ב, חו"ג. ואמנם שורשם הם נמשכים כך, חו"ב נמשכים ממוחין או"א עצמם, שהם חכמה ממח אב והיא מבינה שלו, ובינה ממוח האם והיא מבינה שלה כמבואר בדרוש הציצית. ואמנם הדעת הנקרא חו"ג, ב' חצאי הדעת הם היו תחלה התרין כתפין דא"א, ומשם נמשכו אל ב' העטרות היסודות דא"א, שהם גבורות דא"א, ומשם נמשכו להיות תרין עטרין בדעת דז"א, כנזכר באד"ר ובאד"ז, עכ"ל. אולם מתלבשים בנה"י, ודו"ק. כמ"ש שם (שער כו, פ"ג, מ"ק) המוחין דז"א, כפולים, שהם נה"י דאבא תוך נה"י דאמא.

ויתר על כן, ז"א מקבל מוחין דגדלות ראשון, מוחין דו"ק, ג"ר דו"ק בפרטות, ואח"כ מקבל מוחין דגדלות שני, ג"ר גמורים. וכמ"ש בעץ חיים (שער כ, פרק יא) וז"ל, ובמוחין דו"ק דגדלות נשלמו ו"ק כל אחד כלול מ"י, ואח"כ במוחין דג"ר באו לו כל הג"ר שבו כל אחד כלול מ"י, עכ"ל. ועיי"ש (שער כד, פ"ד, מ"ק). ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (דרוש עיגולים ויושר, ענף ה) וחב"ד, הם ג' מוחין, עכ"ל. ובהרחבה יותר עיי"ש (שער ג, פ"ג) וז"ל, כל פנימיות נקרא מוחא בערך חיצוניות הנקרא גופא, עכ"ל. אולם בפרטות הוא מוחין ממש, וכמ"ש שם (שער ו, פרק ב, מ"ת) וז"ל, בחינת חיה פנימים, שהוא בחינת הטעמים, שנקרא מוחין, כי כל מוחין הוא שם ע"ב, עכ"ל.

אולם המוחין נחלקים למוחין דאבא - חכמה. ולמוחין דאמא - בינה. ובפרטות יותר, אבא נחלק לאבא ויש"ס, ואמא לבינה ותבונה. מוחין דקטנות, יש"ס ותבונה. מוחין דגדלות, או"א. וזהו שורשי המוחין לז"א ונוק'. אולם יש מוחין ש"מקבלים" אבא ואמא מא"א ועתיק. כמ"ש שם (שער יד, פ"ג, מ"ת) וז"ל, ואו"א נחלקו לד' פרצופים, כי אבא נחלק לאבא ויש"ס, ואמא לבינה ותבונה. והנה המוחין שלהם (מוחין שמקבלים או"א) נעשו ע"י חג"ת דא"א, אשר בתוכם נה"י דעתיק, שהם מוחין דא"א, ואז אבא ויש"ס עומדין זה תחת זה בקו ימין דא"א, כי שם החסדים דמ"ה תוך זכר דא"א, ובינה ותבונה זה תחת זה בקו שמאלי דא"א כי שם נוק' דא"א שבתוכה גבורות דב"ן. והמוחין נעשין ע"י זוג מזל הח' דדיקנא דא"א עם מזל הי"ג, זה זכר וזה נקבה, ונעשין מוחין לאו"א. והנה מ"ה דאבא הוא לאבא, וב"ן דאבא לנוק' דאבא הנקרא בינה, בסוד הבן בחכמה, והוא י' שבשם. ומ"ה דאמא ליש"ס וב"ן דאמא לתבונה, בסוד וחכם בבינה, והוא ה' שבשם, עכ"ל. ועיין סדר החלפת המוחין, בשער כ', פרק י'. ושער מ', דרוש ח'. וזהו מוחין שמקבלים או"א ויש"ס ותבונה.

והנה המוחין שמקבל ז"א מאו"א, תחלה אין לו ג' מוחין חב"ד, אלא ב' מוחין, כמ"ש בעץ חיים (שער כג, פ"ה, מ"ק) וז"ל, דע כי בסוד "העיבור", ג' כלילין בג', לא היה לז"א רק ב' מוחין, חו"ב

נא לשמור על קדושת הגליון

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30
משפ' אליאס
רח' קדמן 4
לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק
ישיבה ראשית חכמה
רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים
לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 • ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

דע את ביטחונך פחד כנגד ביטחון

רוב בני האדם כביכול בריאים בנפשם, ואינם לוקים בתחושות של פחד מעצמם. אך יש לידע, כי באמת, אין זה מחמת קיומו של איזון מופלא בנפשם שקולט את הפחד של הקדושה בטהרתו, והוא משמש אותם לחזק דבקותם באחדותו ית"ש. אלא, מכיוון שרוב בני האדם נפשם עבה, חסומה ואטומה, ובכלל לא זוכה להתנוצצות של ניצוצות מאותו אור עליון ושורשי של כוח הפחד של הקדושה. הם לא הגיעו לכלל תפיסה כי שורש הפחד הוא פחדו של האדם מעצמו, מה-'היות' שלו כנברא. ולכן אין להם פחד מעצמם, הם כביכול שפויים וחסוכים מאותו הסבל הנפשי.

לעומתם, אותו המיעוט של בעלי הסבל הנפשי שתארנו, הם לוקים בו מחמת כך שיש להם נפש עדינה או מחמת שעברו עליהם כל מיני מאורעות נפשיים שגרמו לסדק מסויים בנפשם. אזי אותו אור עליון בוקע דרך עדינות הנפש או מבעד לאותו הסדק הנפשי, וניצוצות ממנו זורחים על הנפש התחתונה שחשה בכוח הפחד הפנימי מעצם ההיות של עצמה. ברם, בכדי לחיות בשפיות עם פחד הקדושה הזה, נצרך לשם כך איזון של חיי קדושה ברמה גבוהה. אולם אדם שמצד אחד אין לו חיי קדושה ותפיסה של אחדות והתכללות בקב"ה, אך מצד שני בקע לנפשו אור של פחד מעצם היותו נברא שלא להיות מציאות נפרדת לעצמה, התוצאה לכך היא פחד חולני שהוא פוחד מעצמו בכלי הנפש הבהמית התחתונה.

פחד זה מסיב לו צער נפשי נורא עד שחיי אינם חיים. זוהי מציאות של התראות הקללות האמורות בפרשת כי תבוא, שנאמר בהם פחד - 'והיו חייך תלאים לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחיך. בבקר תאמר מי-יתן ערב ובערב תאמר מי-יתן בקר מפחד לבבך אשר תפחד' - זהו פתגם ידוע השגור בפי העולם בימינו - 'אדם שמפחד מהצל של עצמו'.

דע את שמחתך שורש שמחת חודש אדר פרק ב'

משנכנס אדר מרבין בשמחה (תענית כט, א). האדם צריך לצרף את נפשו לריבוי של שמחה. אך לא התבאר היטב בדברי חז"ל להדיא, איך השמחה בנפש. [הגם שיש דין היוצא מזה למעשה, כמו שאמרו חז"ל (שם כט, ב) שמי שיש לו דין עם גוי ידון איתו בחודש אדר דבריא מזליה, מיהו זה אמור רק לענין התולדה של אותה שמחה שקיימת]. השמחה היא חלק מחושי הנפש, וננסה קצת להתבונן ולהבין מהי אותה שמחה שחלה בנפש.

נקדים לזה דנודע דיש י"ב חדשים בשנה כנגד י"ב שבטים. ויש מחלוקת בדברי רבותינו, כנגד איזה שבט הוא חודש אדר. הגר"א כותב (פירוש לספר יצירה ה, ג) שחודש אדר הוא כנגד זבולון. וזה נלמד מהפסוק שנאמר (דברים לג, יח) שמח זבולון בצאתך, והוא על דרך שנאמר (ישעיהו נה, יב) כי בשמחה תצאו, הרי שנאמר שם להדיא לשון של שמחה. כי חודש אדר כל עניינו שמחה, מרבין בשמחה. אך לדעת האריז"ל חודש אדר הוא כנגד נפתלי, וכתוב שזה נלמד ממה שנאמר (דברים לג, כג) נפתלי שבע רצון. ופירש רש"י, שבע רצון, שהיתה ארצו שבעה כל רצון יושביה. רואים כאן שתי שיטות, שני מהלכים, מהיכן אנחנו יודעים את גדרי השמחה, ולפי זה ננסה להבין מהי המהות של אותה שמחה.

תחילה עלינו להבין את שורש שמחת זבולון, מתי יש שמחה לאדם? דוגמא הפשוטה בלשון חז"ל (שיר השירים רבה א, ט) כאשר יש גומרה של תורה, אז יש שמחת תורה. עושים סעודה, עושים שמחה לגומרה של תורה. כלומר הגדרת שמחה בנפש מהי? שנכנסתי לתהליך מסוים, והתהליך הגיע לנקודת ההשלמה שלו, שם חל מציאות של שמחה. כל שמחה כאשר הדבר הושלם, הבניין נגמר, התהליך הגיע לנקודה האחרונה שבו, בהגיעו לשלמותו, יש לנו מציאות שנקראת שמחה. איזהו עשיר השמח בחלקו (אבות ד, א). כלומר, כאשר אני שמח בחלקי כלומר, שלדידי הגעתי להיכן שאני צריך להגיע. כלומר, הושלם מה שאני צריך. זה נקרא איזהו עשיר השמח בחלקו. ההשלמה של הדבר מביאה לשמחה.

זהו שמח זבולון בצאתך. הוא יוצא ומשיג את חלקו, וזוהי הוא שמח. אם כן במה השמחה, הוא יוצא לפועלו, מביא את

ברורה להכין את הרצון. כמו שנאמר (משלי טז, א) לאדם מערכי לב, ומהי מענה לשון. מה יצא לפועל, מה לא יצא לפועל? זה כבר לא תלוי בי. כמ"ש חז"ל (קידושין מ, א) אפילו חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשה. אז מה חשב אותו אדם לעשות? הוא הכין את לבבו ורצונו האמיתי באמת לעשות את רצון קונו. כמובן שאם בן אדם לא עשה, לא מחמת שהוא נאנס, זה מחמת שחסר לו ברצון. אבל אם רצונו הוא רצון שלם, ונאנס ולא עשה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשה. על כן לאדם הנמצא בדרגא זו אין נפקא מינה, אם הוא עשה. אלא האם הוא הכין את לבבו ברצון שלם.

העלם הרצון

ראשית צריך להבין, שנאמר בנפתלי שבע רצון, אז התגלה לו מה הרצון. אחרת ממה הוא היה שבע רצון? אם אין בירור גמור מהו הרצון, אי אפשר לשבוע ממנו. כדוגמא שאומרת הגמרא (יומא עד, ב) שסומא איננו שבע, כי הוא לא רואה מה שהוא אוכל. אם אני רוצה להיות שבע מהרצון, צריך שיהיה ברור לי מה אני רוצה.

מה האדם רוצה? זה הכח שנעלם מהאדם עצמו, מה עומק רצונו. מה עומק הרצון של האדם, זה בעצם נעלם מהאדם. בדקות יותר, נאמר בגמרא (סוכה נב, ב) ואת הצפוני ארחיק מעליכם, זה יצר הרע שצפון בליבו של האדם. כלומר, מה יצר הרע עושה? הוא צפון בליבו של האדם, הוא מצפין לו את הרצון של עצמו. כלומר, היצר הרע מצפין לאדם את הרצון של האדם.

היכן עיקר הנקודה מה שהוסתר מהאדם? הוסתר ממנו מה הוא רוצה. בודאי שאם תשאל אדם על דרך כלל, מה אתה רוצה? הוא יגיד כמה דברים. זה מחמת שהאדם יודע מה שהוא רוצה ברובדים החיצוניים, של הנפש. אבל אם אדם באמת, היה יודע מה הוא רוצה. הוא היה יודע מה רצון הקדושה שלו מאידך, ומה הרצון של הצד השני שלו, לפי האמת באופן מוחלט, הוא היה חוזר בחזרה, הדר קיבלוה מאהבה. רק על דרך כלל, מה שנעלם מהאדם, מה האדם רוצה.

על זה נאמר (חולין קלט, ב) אסתר מן התורה מנין (דברים לא, יח) ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא. יש כאן העלם של רצון הרצון נעלם. כי אף שמצינו בחז"ל (קידושין נ, א) כופין אותו עד שיאמר רוצה אני. אני מוציא אותו מכוח הכפיה, אני מוציא גם את הרצון. אבל עדיין הוא לא ברור, כי מה מתגלה בפשטות? הכופה אותו, והרוצה אני עדיין נעלם. אבל כשמקבלים את זה מאהבת הנס מרצון, אזי מתברר להדיא מה הרצון האמיתי. זה בעצם סוד הגילוי האמיתי של מגילת אסתר, הגילוי של הרצון המוסתר. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

חלקו, מפרנס את יששכר, והרי שהוא שמח בחלקו. שמח זבולון בצאתך. אם כן במה הוא שמח, במה שיש לו מבחוץ. במה שהוא יוצא. זה נקרא שמח זבולון בצאתך. במה שנמצא בחוץ.

שמח זבולון בצאתך, זהו מקור ברור לשמחה. אבל כשנאמר בנפתלי - נפתלי שבע רצון, לכאורה אם היו שואלים אותנו, האם אדם ששבע רצון הוא אדם ששמח, היינו משיבים דיש שבע רצון, וישנה שמחה. אך מדברי האריז"ל מבואר דמי שהוא שבע רצון, זה מצרף את האדם לידי כך, שהוא מגיע לידי מרבין בשמחה. והטעם לכך הוא, דנפתלי שבע רצון. ממה הוא שבע? הוא שבע מהרצון של עצמו. מה זה שבע רצון? רש"י אומר כפשוטו: כל אותם בני אותו מקום, של חלק של נפתלי היו שבעים ומרוצים מחלקם.

שבע רצון

כשאנחנו קורים על דרך כלל שבע רצון, לאיזה מקרים אנחנו מתכוונים? אני לא שבע מהרצון. אלא שרצוני התקיים, למשל, אדם קנה בית, והוא נשאל האם אתה שבע רצון מהבית, אזי הוא משיב כן. ממה הוא שבע? מהרצון או מהבית? מהבית. זה לא נקרא נפתלי שבע רצון. הוא שבע מהרצון, הוא לא שבע מחלקו שיש לו בעולם. אלא הוא שבע מהרצון.

אך ההגדרה של נפתלי הוא שבע רצון. הוא שבע מרצונו. אפילו אם הוא לא יצא לפועל. כל אדם על דרך כלל, אם הרצון שלו לא יצא לפועל, אתה שואל אותו אם הוא שבע רצון, מה הוא יענה? הוא יענה שום דבר לא יצא לפועל, איך אני אהיה שבע רצון? אך אצל נפתלי זה דייקא בדיוק הפוך. נפתלי שבע רצון. ממה הוא שבע? לאחר שהוברר לו מה רצונו, וברור לו שרצונו הוא באמת רצון אמת, והוא רוצה אותו בלבב שלם, על כן כשהוא רוצה את אותו רצון בלבב שלם, מה הגילוי שמתגלה כאן, שהוא שבע מעצם הרצון. מתי האדם שבע? כאשר הוא לא רוצה עוד, אז הוא שבע.

אם אני רוצה מעבר לרצון עוד, כי אני רוצה שזה יצא לפועל, ואני לא מסתפק ברצון, נמצא שאני לא שבע ברצון. אם אני רוצה לא רק לרצות את הדבר, אלא אני רוצה גם להוציא אותו מהכוח לפועל, אזי מה יקרה כאשר נאנסתי, חשבתי לעשות מצווה ונאנסתי, ולא הצלחתי לעשות? האם אני שבע? לא. אני רוצה לעשות ולא הצלחתי. אבל כשנאמר נפתלי שבע רצון, גם אם הרצון לא יצא לפועל, אני שבע בעצם הרצון. אם הצלחתי להכין את הרצון שלי בשלמות, אז אני שבע בחלקי. ואף אם הוא לא יצא לפועל, זה לא תלוי בי. נפתלי שבע רצון, ממה הוא שבע? מזה שהוא ערך את לבבו ורצונו בשלמות.

מה עומק הדבר? כל העבודה שלנו? להכין את הלב, ובלשון

פחד מבטל את הישות הנפרדות ה'שני' - הוא מחזיר את האדם להיכללות בשורשו

ישנו יסוד בחז"ל ש-'חרדה מסלקת את הדמים'. על פי יסוד זה נפסק דין בשו"ע - 'אשה שהיתה נחבאת במחבא מפני פחד והגיע שעת וסתה אינה חוששת לו'. וכן נאמר במדרש - בשעה שהיו ישראל במצרים, לא היו רואות דם מפני שאימת המצרים עליהם. ואף כשיישבו במדבר לא היו רואות דם נידה, שהייתה שכינה עמהן. נמצא שכאשר אשה נמצאת תחת אימות פחד באופן סדיר לאורך תקופה מסוימת, הדבר גורם לסילוק הדמים.

ואף שהגמרא מקשה - היאך נאמר שחרדה מסלקת הדמים, הרי לפי שיטת בית שמאי נשים שוותות דם נידה סמוך למיתתן מחמת בעיותן מראית מלאך המות? וכן מקובל שפירוש 'ותתחלחל המלכה מאד' שאסתר המלכה פרסה נידה מחמת פחד שנפל עליה פתאום עקב בשורת גזירת המן, קריעת הבגדים וזעקת מרדכי, ולבוש שק ואפר? מתרצת הגמ' - שבעתה פתאומית גורמת לרפיון ולכן פורסות נידה. מה שאין כן פחד סדיר לאורך תקופה - מכוון, ובכך גורם לסילוק דמים.

על פי מהלך דברינו בביאור הפחד של קדושה, ניתן להבין את עומק העניין של 'חרדה מסלקת את הדמים'. כיוון שתכונת כוח הפחד המתוקנת בנפש עניינה להחזיר את הענף להיכלל באחדותו בשרשו, הפחד גורם לביטול ה-'יש' ה-'שני' ה-'נפרדות', לפיכך ישנו סילוק של דם הרחם, דם הוולד. הפחד מסלק את תהליך ההולדה, ההתפרטות, יצירת ה-'שני'. כיוון שהפחד מחזיר כל ענף להתאחדותו בשורשו, לפיכך כל אדם

לפי תפיסתו מהו שורשו - לשם הוא חוזר: תינוק שתופס את שורשו באמו, אליה הוא חוזר. לעומת זאת, אצל אדם בעל תפיסה פנימית, הפחד מחזיר אותו לאחדותו בבוראו.

נמצא כי הפחד של קדושה בהכרח יוביל את האדם חזרה אל מדרגת הביטחון. כי כשם שהביטחון עניינו צירוף לאחד, כך גם הפחד פועל את החזרתו וצירופו של האדם לאחד.

הביטחון הוא הצירוף ל-'אחד' והפחד הוא שמא ינתק מה-'אחד'

בראשית הפרק הגדרנו כי הפחד הוא הפך הביטחון, אולם יש לדעת כי כל שני הפכים - מצד אחד הם הפכים, אך מצד שני יש להם שורש אחד המצרפם. ולפיכך ישנו אופן שהביטחון והפחד מצורפים ופועלים יחדיו. כמו בכל כוח בנפש גם בביטחון קיים צד של קלקול. ואכן מצד הקליפה של הביטחון המילה 'בוטח' היא נוטריקון 'בו חטא'. וממילא כאשר ישנה מציאות של חטא מיד חל הפחד התחתון הנפול בבחינת - 'פחדו בציון חטאים', של מציאות ריחוק והבדלה מה-'אחד'. ולכן מערכת הפחד העליונה מסתלקת, כי אין מקום לפחד שמא ינתק, שהרי החטא כביכול ניתקו והרחיקו מכבר. מצד כך, הפחד הינו כוח הפכי לביטחון.

אולם מצד שני, מצד התיקון, כאשר שבים בתשובה, שבים לציון, החטאים נמחלו ואין חטאים חדשים נוספים, אין 'פחדו בציון חטאים'. ממילא מערכת הפחד התחתונה מסתלקת, ומערכת הפחד העליונה, פחד של קדושה, לא להינתק מה-'אחד', חלה ותופסת את מקומה.

אזי הביטחון והפחד הופכים להיות

שלובים האחד בשני, ומשמשים להדק את החיבור ל-'אחד'. ואכן בפרק הקודם ביארנו בארוכה כי הביטחון אין עניינו לבטוח שנקבל שפע, ולא לבטוח שיהא כך ולא אחרת. אלא עומק הביטחון הוא הצירוף לקב"ה, צירוף ל-'אחד'. ובפרק זה ביארנו כי הפחד של קדושה הוא שמא ינתק מהצירוף והחיבור ל-'אחד'. הרי לנו שהפחד של קדושה והביטחון של קדושה שלובים זה בזה, שניהם משמשים לחבר ולצרף את הנפש אל הקב"ה.

בכוח הפחד קיימים שני חלקים: פחד תחתון - פחד חיצוני מנבראים ומקריהם, וכן פחד רוחני נפול - פחד מטורמאת החטאים שמעמידה את האדם במציאות של ריחוק מה-'אחד'. פחד עליון - פחד של קדושה, שהנפש מצורפת ל-'אחד' והיא מפחדת להתנתק משם, שלא להיפרד ולהיות 'שני'. כל אחד מחלקי הפחד חל מכוח תפיסה שונה בנפש: הפחד התחתון - חל מתפיסה של נפרדות, ריחוק, מציאות של נבדלות.

אם כן, פחד זה פועל תנועה של הפרדה והרחקה, ועל כן הוא כוח הפכי לביטחון. לעומת זאת, הפחד העליון - חל מכוח תפיסה של חיבור, צירוף, אחדות באחד. אם כן, פחד זה פועל תנועה של הידוק וחיזוק ההתקשרות ב-'אחד'. מצד כך, פחד זה אינו הפך לביטחון, אלא הוא שלוב ומצורף לביטחון ושניהם משמשים לקדושה.

כאשר גם הביטחון וגם הפחד חלים מצד עצם ההיות של הנברא זהו ביטחון שלם בבורא ית"ש.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

תמיד, פ"א, ת"א - בית המוקד כיפה, ובית גדול היה, מוקף רובדין של אבן, וזקני בית אב ישנים שם ומפתחות העזרה בידם, ופרחי כהונה איש כסתו בארץ. ובגמ' (כו, ע"ב) אמרו, מוקף רובדין של אבן - רובדין מאי ניהו, גזרתא דאצטבתא, דסלקי בהו לאצטבתא. ומי הוו מפליגי אבנים, והכתיב והבית בהבנותו אבן שלמה וגו', אמר אביי, דמתקני ומיייתי מעיקרא אבני זותרתא ואבני רברבתא, כדכתיב אבני עשר אמות ואבני שמונה אמות. ופירש בתפא"י שם, וז"ל, ר"ל, בתוך הבית המוקד, היה סמוך לכותלים סביב בנין אבנים יוצאת כמין אצטבא ומדרגה סביב, ועל גבה היה שוב שורה אחרת קצרה משורה שתחתיה, וכן היה שורה ע"ג שורה, עד הרובד העליון כעין מדרגות, עכ"ל.

ושורש שינה זו ע"ג אבנים בביהמ"ק, מצינו אצל יעקב אבינו שישן ושם אבנים - אבן, מראשתיו. ודייקא שם השינה על אבן ולא על מטות, כמ"ש ולעיילי מטות, לאו אורח ארעא לעילי מטות לביהמ"ק, כי ביהמ"ק כולו נקרא חדר המטות (כמ"ש מלכים, ב, יא, ב). ולכך אין להכניס מטה בתוך מטה, ודו"ק. ויעוין שם בסוגיא, וברש"י שם.

והשורש אצל יעקב כנ"ל, שנקרא ישראל בגדלותו, ונקרא ישורון בקטנותו (ו-ן, הקטנה, כנודע), וכאשר ער נקרא ישראל, וכאשר ישן נקרא ישורון. ישן-ורו. (עיין עץ חיים, שער לא, פ"ה, מ"ת). ונקרא בשינה לב אבן. עיין הגיון הנפש העצובה (העמוד הרביעי). ותורת המנחה (דרשה עג). ושם כל האבנים, י"ב כנגד י"ב שבטים, כמ"ש חז"ל, נעשו אחד. והבן שהשבטים נקראים בערכין דידן שבטי ישורון, ישורון דייקא כנ"ל. כמ"ש (יומא, עג, ע"ב) שנכתבו שמות השבטים על האבנים. וכן נכתב שבטי ישורון, להשלים ששה אותיות בכל שבט, וכמ"ש רבינו בחיי (תצוה, כח, טו). וכן הוא בחזקוני (שם, פסוק כא). אולם יעוין שיטת הרמב"ם (כלי המקדש, פ"ט, ה"ז). ושיטת מחזור ויטרי (אבות, פ"ה, מ"ו) כשיטת הרבינו בחיי וחזקוני, ואכמ"ל.

והנה כפשוטו בביהמ"ק ישנו על האבנים ממש, אולם יעקב ישן על הארץ, ורק שם אבן מראשתיו. אולם איתא בהעמק דבר (בראשית, כח, יא) וז"ל, ויקח מאבני המקום - שעשה לו מצע ארוך כאורך גופו שלא ישן על הארץ ממש, וישם מראשתיו - עוד אבן אחת גבוה מעט למראשותיו. אולם בביהמ"ק נתנו בגדיהם כנגד ראשם, כמ"ש שם במשנה, ורמב"ם בית הבחירה (פ"ח, ה"ט).

ופנימיות תיקון האבן לעלות בחינת שינה, בחינת ישורון, כנ"ל, ובחינת ישן, לבחינת ישר, ישורון, ישר-וון. וזה גנוז בפנימיות כח האבן, וכמ"ש הרד"ק (זכריה, ג, ט) כי הנה האבן - הוא אבן הבדיל "שמיישרין" בו הבנין. ומעין כך ברש"י (שם, ד, ז), עיי"ש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ערנין, טו, ע"ב - אמר רב חסדא אמר מר עוקבא, כל המספר לשה"ר ראוי לסוקלו באבן, כתיב הכא אותו אצמית, וכתיב התם (איכה, ג, ג) צמתו בבור חיי וידו אבן בי. וכתב המהרש"א על אתר וז"ל, כי ענין סיפור לה"ר היא כזריקת אבן להזיק ברחוק כדלקמן, אי מה יד אינה ממיתה אלא בסמוך אף לשון וכו', ת"ל חץ שחוט וגו' וק"ל, עכ"ל. ולפ"ז אינו דוקא אבן, אלא מזיק למרחוק כחץ וכאבן.

ויעוין בכתבי רמ"מ משקלוב (ביאור משנת חסידים, דף רלג) וז"ל, לשון הרע, והוא היפוך סוד חשבון, שסיחון מלך אמרי מלך ע"ז, ובפרט אבק לשה"ר, אש יצאה מחשבון (במדבר, כא), כמו נורא בי פלניא (ערנין, טו, ע"ב) ונירם אבד חשבון, אשר המושלים ביצרם חושבין חשבון של עולם (עיין ב"ב, עת, ע"ב). והן היפוך נהרות המושך של הקודש, סוד א"ש בר"ק נג"ה (ר"ת) אבן, סוד דיבור היוצא מפיו (כי הדיבור היוצא מן הפה, הוא אותיות, שהם בחינת אבנים כנ"ל רבות), וזהו לשון הרע, גימט' נהרות, שהן מושכים כסיל (איוב, לח), עכ"ל. ולפ"ז ברור שראוי דייקא לסוקלו באבן, ודו"ק. כי הוא בבחינת גולל אבן אליו תשוב. עיין גר"א במשלי (כו, כז).

ועיקר דיבור לשה"ר במרגלים, מרגלים לשון הרגל. וכתב רמ"מ משקלוב שם וז"ל, הלשון הרע קשה מכולן (מכל ד' כיתות), ואדם "רגיל" בהם, שלכך נקרא וירגל בעבדך (שמו"ב, יט) לא רגל על לשונו (תהלים, טו), ואדם בעו"ה מורגל בהן יותר, עכ"ל.

והנה על המרגלים אמרו (סוטה, לה, ע"א) מלמד שנשתרבו לשונם ונפל על טבורם. ובטעם הדבר, ביאור בבן יהודע שם, וז"ל, נ"ל בס"ד, מה שנענשו עונש כזה, הוא מדה כנגד מדה, שהם דברו בלשונם סרה על א"י, שהוא "טבור" העולם, כי ירושלים היא אמצע הישוב כפי מעלות השמש, גם עוד ארז"ל העולם מן האמצע הוא נברא, שהתחילה הבריאה מן מקום "אבן השתיה" שהוא בקה"ק, לכך נפל לשונם על טבורם, עכ"ל. ולפ"ז המרגלים שהם שורש הלשה"ר, "מרגלים", הרגל לשה"ר, כנ"ל, דיברו על מקום האבן השורשית, אבן השתיה.

ושורש כח הרע שבלשון שהוא בחינת אבן כנ"ל, יונק משני שמות של היצה"ר, כמ"ש בשלהי סוכה (נב, ע"א), שנקרא אבן ונקרא רע, ודו"ק. ובעומק שבעה שמות יש לו ליצה"ר, וכנגדם שבעה שמות לגיהנם כמ"ש בזוה"ק (ח"ב, רסג, ע"א), ורע כנגד בור. וזהו בחינת מש"כ "צמתו בבור חיי וידו אבן ביי", שנאמר באבן שנתנו ע"פ הבור של דניאל, עיין רש"י שם. ודייקא אבן בבור, ודו"ק. והקב"ה דייקא קרא ליצה"ר בור, כי הוא שורש הקלקול שבו, ודו"ק. והמרגלים שדברו על א"י, כנ"ל, ארץ ר"ת אבן רע צפוני, כמ"ש בקהלת יעקב (ערך ארץ). והיינו שצרפו בחינת רע ואבן, ודו"ק.

נח | י-צ

וזהו בחינת ביצה, בה-יצ, ר"ת של ביצה, י"ב צרופי הוי"ה, כמ"ש בשם המגיד ממזריטש. וכן בשם מ"ב, שם ראשון אבגית"ץ, ימינך תתיר צרורה, אותיות י-צ. והמובחר שנתקן מהפרוד של הניצוצות כנ"ל, ועלה ונתקן, הוא בחינת מיץ, מ-יץ, תמצית, ודו"ק. והזוכה לברר זאת הוא בחינת צדיק, צי-דק.

ובא"ת ב"ש מתחלפים צ-י, באותיות מ-ה, בחינת אדם (גימט'י) כנודע. וזהו שלמות דתיקון שיוצא ונתגלה צורת אדם, וזהו מצד גליוי שלמות קומת הנבראים. (ובקלקול קומת אדם, עמד ומיעטו על ק' אמה, כמ"ש בחגיגה, י-צ, גימט' מאה, כנ"ל. ונגלה בעשו איש ציד, צי-ד). אולם מצד המאציל העליון יצא, יצ-א, יצא ונתגלה א - אלופו של עולם. וזהו הגליוי השלם, והוא הארת משיח כנודע. שעל משיח כתיב שיגבה מאד - אדם, כנודע. ומגלה את אלופו של עולם. ואם זכו, אזי אחשינה, בחינת האיץ, הא-יץ.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה:

יצר, יצא, הפיץ, יצחק, הפציר, האיץ, יקץ, יצק, יצף, הציל, יחץ, יצב, מליץ, יצהר, יחצאל, יצוע, קיצון, ציץ, יתץ, אליצור, ציצית, יהצה, אליצפן, ביצה, הציק, קציץ, מיץ, יועץ, אחימעץ, קיץ, יציע, עריץ, פריץ, מרביץ, יחליץ, יהוצדק, צדיק, קציר, מצרים, ציד, צעיר, צמיד, הצליח, צידון, נציב, עצמי, אציג, צעיף, מצליח, צפחית, אציל. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

יסבבנהו, יס-בבנהו. י-ס, ר"ת, יש סוף. היפך, א"ס, ויפך כי יצר לב האדם רע מנעוריו. יצר, יצ-ר. והנה אות צד"י עצמה מורכבת מאות יו"ד-נו"ן, כנודע. והרי שאות יו"ד כלולה בצד"י. וכן בסוג זיווג האותיות, בבחינת א"ט ב"ח וכו', יש חיבור של י-צ. וכן צד"י במילוי, יש בה אות י'.

וזהו בחינת יצר, יצ-ר. יצר טוב חיבור של אותיות צ-י, ויצר הרע, פירוד של צ-י. וכאשר מתגלה חיבור של צ-י, מצד הקלקול, עולה בגימט' ס"ם, והוא בחינת סמ-אל, כנודע, בחינת סם המות, היפך סם חיים. בחינת עריץ, ער-יץ. ובחינת הפירוד, הוא בחינת יחץ, יצ-ח. אותיות חצי. והוא בחינת יתץ, יצ-ת. ובחינת הפציץ, הפצ-יץ, פירוד, פיזור. והוא פסולת מדת הדין ששורשה בקדושה יצחק, יצ-חק. ובשורש זהו דין דקדושה, בבחינת "עקדת" יצחק, הכל עקוד ומחובר. אולם כאשר יצא, יצ-א, לחוץ, נעשה פזור והפצה. והפזור השלם לקצוות, בחינת קיצון, קון-יצ. ובתיקון זהו מצות ציצית, צי-צי-ת, בד' כנפות. ומצד התיקון, חלקי הפזור שנפלו לתתא ונתפזרו, צצים ועולים למעלה. בחינת ציץ, צי-יץ, ניצוצות שעולים ונתקנים כנודע.

ושורש בירורם ע"י החכמה, כמ"ש "כולם בחכמה אתברירו". והוא בחינת שמן יצהר, יצהר, יצ-הר. ובשמן נעשה יציקה, יצ-יקה, ויצק שמן על ראשה, וזאת עשה יעקב אחר שישן ויקץ, יצ-ק. וכח החיבור בין החלקים אחר שעלו ונתברר הפסולת מהם, הוא בחינת צמיד, צי-מד, ונקרא מליץ, "המליץ בינותם", מל-יצ. ושורש כל החיבורים הוא חיבורים של י"ב צרופי שמות הוי"ה, כנודע.

התבודדות בקרב בחניות ספרים בארץ

ההתבודדות ומעלתה מוזכרות רבות בדברי גדולי ישראל בדורות האחרונים והיא מן העיקרים בתורת הבעש"ט וחסידות ברסלב, אך כבר רבותינו הראשונים האריכו רבות בחשיבותה, תפקידיה ודרכיה. מתוך דבריהם מתברר שגדולי ישראל רובם ככולם היו מתבודדים באופנים שונים.

בדברי רבותינו הראשונים המושג "התבודדות" אין פרושו דיבור עם ה' בהודאה ותפילה בלבד אלא זוהי רק החיצוניות של דבריהם. עניין ההתבודדות הוא השקטת הגוף והחומר וגילוי חלקי הנשמה. לאחר שאדם גילה את מציאות ה'אני' והשקיט את מציאות החומר, עבודתו לגלות את מציאות ה' בקרבו. דבר זה נעשה ע"י פנייה אל בורא עולם בהודאה ותפילה.

מהי דרך העבודה למעשה בזמן ההתבודדות?

כפי שהרצה לקנות לחם יכול למצוא במרכולים הגדולים כמה עשרות סוגי לחמים; שעורים, חיטים, קמח מלא ועוד סוגים אשר שם התואר 'לחם' וודאי שייך לכולם, כך גם המושג 'התבודדות', אף שהוא שם תואר אחד, יש בו דרכים רבות ושונות. ספר זה מביא אחת מן הדרכים.

ספר זה נבנה על דברי ר"א בן הרמב"ם ועל דברי רבי אברהם אבולעפיה. בצירוף שניהם יחד העמדנו צורה אחת של התבודדות.

ספר זה עוסק במישור המעשי - בהכנה להתבודדות ובהדרכה מעשית בהתבודדות עצמה, אך תכליתו להביא את האדם לתפיסת חיים חדשה - "חיים של התבודדות". הספר פונה לכולם, אך מותאם לנפשות הקרובות יותר לתמימות ופחות להשכלה (הספר 'דע את נשמתך' מהווה המשך לספר זה ועוסק בנושאים אלו ביתר בירור והעמקה).

כתר

השתא אלה ואלון י"א שאינם עושים פירות (עיין ערך קטן יסוד), אולם לעת"ל אמרו (כתובות, קיב, ע"ב) עתידין כל אילני סרק שבא"י שיטענו פירות. והבן שהשתא אור הכתר אינו מאיר בשלמותו, אולם לעת"ל שיתקיים ויתנו לך כתר מלוכה, יאיר בשלמותו. ואלה ואלון נקראים כן משלשון אילן שהם מקור לכל האילנות. והשתא המקור אינו מגלה פירות. ודבר זה נתגלה באברהם שתחילה היה עקר ואח"כ נפקד, שנהפך מסרק לעו" שה פירות. ושורש רפואתו בזמן מילתו שאז נתבשר על לידת יצחק שהוא עיקר ההולדה (אע"פ שכבר נולד ישמעאל קודם לכן). ועיין דגל מחנה אפרים (וירא) נמצא, אלני הוא אותיות אל-נא, וממרא גימ' רפא, וזש"כ וירא אליו ה' כאל נא רפא, ואז נרפא מעקרתו ריפוי גמור ונתבשר על לידת יצחק.

חסד

אמרו (פסחים, עד, ע"א) כיצד צולין את הפסח, מביאין שפוד של רמון וכו'. ובגמ' שם, וניתי של אלון, של חרוב, ושל שקמה, אידי דאית ביה קיטרי (קשרים), מפיק מיא. מים - חסד. וכן כתיב גבי אברהם - חסד (בראשית, יג, יח) ויאהל אברהם ויבא וישב באלני ממרא. וכן (שם, יד, יג) והוא שכן באלני ממרא. ועיין רש"י (שבת, קב, ע"ב) אפצא, מי עפצים שהוא אלון.

ועוד. אמרו (תנחומא, חיי שרה, ב) תחילתה של תורה חסד, ואמצעייתה חסד, מנין שנאמר ותמת דבורה מינקת רבקה, כיון שמתה מה כתיב ויקרא שמו אלון בכות, והיה יעקב יושב ובר כה עליה, אמר הקב"ה יהא יעקב יושב ומצער, נראה לו פנים, שנאמר וירא אלקים אל יעקב.

חכמה

עיין נועם אלימלך (לך לך, ד"ה ויעבור) כל מצוה ומצוה יש לו שורש ועיקר למעלה באילן העליון, וצריך אדם להשכיל לדעת שורש העיקר של המצוה ולא כמצות אנשים מלומדה, וזהו עד אלון מורה (לשון אילן - אלון) שמשיג כל מצוה ומצוה עד השורש שהוא עיקר האילן.

גבורה

אש. ואמרו (תמיד, כט, ע"ב) כל העצים כשרים למערכה חוץ מן זית וגפן, אבל באלו היו רגילים, במרביות של תאנה ושל אגוז ושל שמן, רבי אליעזר מוסיף אף של מייש ושל אלון. וכן פריו של אלון קשה. ועצו קשה. ולולביו נעשים קשים כעצו. ועיין פני דוד (ראה, אות ב) אצל אלוני, אצל אנשים קשים חזקי מצח שם יושב היצה"ר, מורה כמו בן סורר ומורה. ועיין תולדות יעקב יוסף (נח, ד"ה ובזה) ר"ל מה שהיו הרשעים הנקראים אלוני ממרא מהפכין מדת הרחמים למדת הדין.

בינה

עיין תפארת שלמה (לך לך, ד"ה א"י לך) ויעבר אברהם וגו', עד מקום שכס, הוא ר"ת שם כבוד מלכותו, ר"ל שעבר ובקש מקום שיקדישו שכ"ם בארץ ולא מצא, וזהו עד אלון מורה, אלון גימ' פ"ו (שם אלקים והכולל, והבן שבעומק האלון גימ' פ"ז, כי נגלה בו "שורש" הדינין שבבינה), שראה בחינת הדינים דאלקים מושלים, מורה, הוא מר-ו"ה, שהוא הפירוד בין שם הוי"ה, והיא מר לה'. ועיין אמרי אמת (ראה, תר"צ, תרצ"ב, תרצ"ג).

ועיין מאור עינים (וירא) אלוני הוא לשון חוזק, ממרא הוא לשון המראה, פירוש אפילו בחוזק ההמראה שממרא את פי השי"ת. ועיין דגל מחנה אפרים (שם), ואגרא דכלה (שם).

תפארת

יעקב. וכתיב (בראשית, לה, ח) ויקרא (יעקב) שמו אלון בכות. ועיין זוה"ק (וירא, צב, ע"ב, מדרש הנעלם) א"ר יהודה, מהו באלוני ממרא, ר"ל בתוקפו, הדא הוא דכתיב (בראשית, מט, כד) אביר יעקב. ועיין של"ה (תורה אור, וישלח, כז) ויקרא שמו אלון, דנתבשר על אבילות אמו, ואז בירך הקב"ה אותו וקראו ישראל.

ועוד. סוד התשובה, ולבבו יבין ושב. ועיין חמדת ימים (עשי"ת, פ"א) ועוד בה עשיריה, הוסיף להם עשי"ת מר"ה ועד יוה"כ, כדי שיתחרט ושב בתשובה, וכו', ובכן יהיה כאלה וכאלון בש"לכת, פירוש שמשליכים העלין ואח"כ לשנה הבאה חוזר להיות מצבת בה. והוא בחינת תשובה.

דעת

דבר והיפוכו. ה"ח - ברכה. ה"ג - שורש לקללה. ואמרו (מדרש אגדה, לך לך, יב, ו) עד אלון מורה, הראה לו (לאברהם) הר גרזים והר עיבל שהוא אצל אלוני מורה. ועיין רש"ר הירש (לך לך, יב, ו) אלון מורה, במקום זה היו הר עיבל והר גריזים, על אדמה אחת התרוממו שני הרים בעלי אופי מנוגד לחלוטין, האחד מוריק כגן פורח וכולו אומר ברכה, והשני צחיח ושומם וכולו אומר קללה.

ועיין ספר הפליאה (ד"ה א"ל ר' נחזור) הלא תראה, יעקב שמד-דתו הוא באמצע המים (קו אמצע) נהפך לבכות, זהו שמלת בתוך מתהפך לבכות, והוא שאמר אלון בכות. ועיין ברית מנו"ח (הדרך השניה) וכאלון, זו היא התפארת. וכן הוא בשושן סודות (אות קפ) והאלון הוא מדת ת"ת, אשר בשלכת, ר"ל בהשליכה עליה לכל המקבלים שפע מהארתה. ועיין ליקוטי תורה (לך לך, ד"ה אל הארץ) אלון מורה הוא ת"ת דנוק'.

נצח

נצח בקו ימין, אולם בסוד ההחלפות שורשו בגבורה, ולכך יש בו תוקף של נצחון. ועיין רש"י (ישעיהו, ב, יג) ארזי הלבנון, דוגמא הוא על הגיבורים (גבורה), אלוני בשן, השלטונין, כמו שאלונים פחותים מן ארזים. ארזים - גבורה, אלונים - נצח. ועיין רמ"ז (זוה"ק, לך לך, עט, ע"ב) הנצח נקרא אלון מורה, אילון לשון חוזק כמו באילונים, ונצח היינו חוזק.

הוד

הוד והדר, יופי. ואמרו (פסחים, נג, ע"א) תניא, רשב"ג אומר, סימן להרים, מילין. וברש"י שם, מילין עפצין, גלי"ש (עפצי אלון), אבל שאר אילנות שבהרים אין יפין, ונפק"מ דלא מיתנין ביכורים מינייהו, וכדלקמן.

והנה כתיב (פינחס, כו, כו) בני זבולון למשפחתם וגו', לאלון משפחת האלוני. זבולון בהוד (עיין חמדת ימים, פסח, א. ומ' קדש מלך, מצורע, נג, עב).

יסוד

עיין קהלת יעקב, אלון מורה הוא בחינת יסוד דזעיר שהוא האילן המורה ומשכיל שפע למלכות. ועוד. באלוני ממרא ניתן לאברהם עצה על המילה. ועיין ריב"א (וירא, יח, א) ואמר לו ממרא שיחתוך עור של ראשו עד שישאר הגיד כאלון. עיי"ש.

ועוד. אמרו (סוטה, לב, ע"א) כיון שעברו ישראל את הירדן ובאו אל הר גריזים ואל הר עיבל שבשומרון שבצד שכם שבאצל אלוני ממרא, שנאמר הלא המה בעבר הירדן וגו', ולהלן הוא אומר ויעבר אברהם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה, מה אלון מורה האמור להלן שכם, אף אלון מורה האמור כאן שכם. מקום של יוסף שמדתו יסוד. ועיין ב"ר (חיי שרה, ס, טו) הנה בעל החלומות הלזה בא וכו', הלזה אלון זה. והבן שיסוד מקום ההולדה, אולם אילן אלה מין אילן סרק הוא כמ"ש רש"י (וישלח, לה, ד) וזהו מכח שליטת כח הר עיבל. אולם יש ממנו לולבין כמ"ש (שביעית, פ"ז, מ"ה) והוא בחינת צדיק כתמר יפרח. ועיין מצודות ציון (ישעיהו, ו, יג) כאלה וכאלון, שמות אילני סרק. ועיין הכתב והקבלה (וירא, נט, ד"ה אמרי שפר) מין אילן שאינו עושה פירות משובחים כל כך. ועיין תשובות רב נטוראי גאון (סימן תנ). ועיין רש"י (הושע, ד, יג). ועיין אברבנאל (הושע, פ"ד) שאלה אין לו פירות, ואלון יש לו פירות.

מלכות

אמרו (זוה"ק, סתרי תורה, לך לך, פ, ע"א) ויעבור אברהם עד מקום שכם, דא בי שכינתא אתר דדירא דשכינתא תמן,

כמא דאת אמר (בראשית, מח, כב) ואני נתתי לך שכם אחד, דא שכינתא דאתחזי ליה, הואיל ואתקרי צדיק דהא צדק לאו דיוריה אלא בהדי צדיק, ודא הוא עד מקום שכם עד אלון מורה, אלו בתי מדרשות דאולפין ומורין תמן תורה ברבים.

ועוד. לשון אלה, שבועה, שבע, במלכות, כנודע. ועיין רש"י (לך לך, יב, ו) אלון מורה הוא שכם, הראו הר גריזים והר עיבל ששם קבלו ישראל שבועת התורה. ועיין רע"ב (שם) מדכתיב לשון אלון שהוא לשון אלה ומורה לשון הוראה, והרי הוא כאילו כתיב אלון ההוראה, כמו שאמר ששם קבלו שבועת התורה. וכן הוא בשפתי חכמים (שם) בשם מהרש"ל.

נפש

מעשה. ועיין חולין (יג, ע"א) גבי אלון שחקק לעשות ממנו כלי, שיש להם מעשה ואין להם מחשבה. ועיין רש"י ותוס' ועוד ראשונים שם. אי מעשה גרידא סגי או בעי אף דיבור.

רוח

יש בו שלכת אחר שלכת כנ"ל, והוא ע"י הרוח שמשליך עליו. ועיין עמק המלך (התנצלות מהרב המחבר) עד אילן בצעננים (אלון בצעננים, שופטים, ב, יא) הוא אילן מורה מקום סופה וסערה.

נשמה

הנשמות בצורת אילן כנודע. וזהו אלון שורש האילנות, עיין ערך קטן כתר.

חיה

היפך חיה, חיות, מות, אבלות. אלון נקרא בלשון יוני אבל (עיין רש"י, בראשית, לה, ח). אבל נאמר בו והחי יתן אל לבו, מאור החיה.

יחידה

עצם הדבר. וכתיב (ישעיהו, ו, יג) והיתה לבער כאלה וכאלון. וברש"י שם, אשר בזמן שלכת שלהן משליכין עלין שלהן בימי הסתו שילוך אחר שילוך עד שאין נותר בה זולתי המצבה. וכן יחידה, איתן שבנפש, לשון קושי. ועיין שביעית (פ"ז, מ"ה) שלולבי אלה אף שיש להם שביעית אין להם ביעור, ואמרו בירושלמי שם מפני שסופן להקשות ונעשין כאביהן דנעשין כעץ, והעץ אינו כלה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

חילון ערכים בקבלה - גופא

וטעם נוסף שת"ת ויסוד כחד חשיבא, כי מחברים ה' עלאה עם ה' תתאה. ת"ת לצד אמא עלאה, ויסוד לצד אמא תתאה. כן נתבאר בתיקונים (מא, ע"א) וז"ל שם, קם סבא חד, פתח ואמר, ובהאי ה' אית בה תלת ווי"ן, דאינון ח"י ברכאן. כגוונא דא ה', דאתמר בהון וברכות לראש צדיק, מאי ראש צדיק, דא עמודא דאמצעייתא, וביה שריין ח"י ברכאן דה' עלאה, ומניה אתמשיכו לה' זעירא על ידא דצדיק, ובגין דא גוף וברית חשבינן כחד, עכ"ל. ועיין עוד גר"א (תיקונים, תיקון ע', ד"ה דביה אתכלילן).

ובאופן רחב יותר, גופא, ת"ת, קו אמצע, עולה אף למעלה ממקום חג"ת, לרישא. וכמ"ש הגר"א (ספ"י, פ"ב, מ"ו) על דברי התנא אצבעות הידים, ולשון חוק מכריע בינתיים. וכתב הגר"א שם וז"ל, יו"ד אצבעות הידים, וברית הלשון שהוא גוף ת"ת, מכריע בינתיים, עכ"ל. וכן כתב שם (פ"ה, מ"א) ובגוף, בגרון שהוא התחלת הגוף, עכ"ל. והשורש באו"א, שמלבישים על חג"ת דא"א, וכתרם בגרון דאריך, ודו"ק. וכן כתב עוד בפירושו בתיקונים (תיקון ע, ד"ה במדה מסטרא).

והנה הדבר הנבדל לגמרי ממדרגת גופא, הוא הכתר, עיין שער ההקדמות (פ"א, ע"א), וכמ"ש הגר"א (תיקונים, תיקון י"א מתיקונים אחרונים) וז"ל, כתר על אדם שאינו מכלל הגוף, עכ"ל. אולם נקרא נשמת גופא. וכמ"ש בדרן ידן (מאמר ד) וז"ל, "משה מלגאו יעקב מלבר". בסוד משה מרכבה ל"נשמת" התפארת, הנקרא תוך ואמצע, סוד דעת הנעלם העולה למעלה, מן כתר, ויעקב גוף הת"ת, עכ"ל. ועיין עץ חיים (שער כה, דרוש ה) מה שכתב לגבי ירידת הכתר ודעת דז"א למטה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליטי"א במיוחד לעלון

וזה לשון העץ חיים וחג"ת הם ב' דרועין וגופא, עכ"ל. ומקורו בזוה"ק (ח"ג, רכג, ע"א) תפארת אתקרי גופא. וכן שם (רלה, ע"ב) תפארת סלם באמצעייתא דגופא, כליל תרין דרועין וגוף וברית ותרין שוקין.

ופעמים כל החג"ת נקראים גופא. לדוגמא עיין שער הכוונות (דרושי חזרת העמידה, דרוש ב) וז"ל, בגופו שהם חג"ת, עכ"ל. ובפע"ח (שער מקרא קודש, פ"ה) כתב, בגופא שהוא סוד חג"ת, עכ"ל. ועוד מקומות רבים. עיין שפע טל (חלק טל, ש"ו, פ"ט). אולם על דרך כלל נה"י נקרא לבר מגופא. ופעמים תפארת ויסוד נקראים גופא, וכמ"ש בעץ חיים (שער כט, פ"ה, מ"ב) וכל גופא דז"א, שהם ת"ת ויסוד. ושם (ש"ח, פ"ג, מ"ת) פרקא קדמאה דיסוד הקבוע בתוך הת"ת, הוא הגוף, עכ"ל. כי תחלת היסוד למעלה מן נו"ה ונכנס בגבול הת"ת בשליש תחתון שלו. אולם פעמים מוגדר היסוד כחלק "רביעי" של הת"ת, כמ"ש שם (שער הכללים, פ"ט) וז"ל, וכבר ידעת כי היסוד נקרא "רובע ישראל", פירוש, רביעי של ת"ת הוא מדת היסוד, כי שיעורה גופא ד' בריתות, עיי"ש. ומעין כך בשער ל"ד, פ"ב, מ"ב.

ופנים נוספות לחיבור ת"ת ויסוד, נתבאר בגר"א (תקו"ז, תיקון כא) וז"ל, הדעת דהוא בת"ת ויסוד, דביה אמרו, גוף וברית אחד (זוה"ק, ח"ג, רכג, ע"ב. וגוף וברית חשבינן לחד). ודקות נוספת נתבארה בדבריו (ספ"י, פ"ד, מ"ח) וז"ל, בין חסד לנצח הגוף מפסיק וכן בין הוד לגבורה, אבל בין גוף לברית אין הפסק, עכ"ל. ועוד כתב (ספד"צ, פ"ג, ד"ה בכללא חדא אתעבידו) וז"ל, וז"ס גוף וברית כחדא חשבינן, והן ו"ו (מילוי אות ו', ו-ו), שניהם כוללין ו"ק, כל מה שאירע ליעקב אירע ליוסף (ב"ר, וישב), עכ"ל. ועיין תיקונים (סח, ע"ב), וגר"א (שם). ועוד בדבריו בתיקון י"א מתיקונים אחרונים.

נא לשמור על קדושת הגליון

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30

משפ' אליאס

רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

ישיבה ראשית חכמה

רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 - ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

דע את ביטחונך פחד כנגד ביטחון

שאלות ותשובות

שאלה א': לכאורה נראה כי ההבדל בין אמונה לביטחון – שהאמונה עלולה להיות לוקה בחסר והיינו אמונה בידיעה שקרית. ואילו הביטחון הוא רק בדבר אמת?

תשובה: יתכן גם ביטחון בדבר שקרי – בבחינת 'אל תב-טחו בנדיבים בן אדם שאין לו תשועה'. כל דבר בבריאה מעורב רע בטוב. ישנה אמונת אמת שהיא טובה, וכנגדה ישנה אמונת שקר שהיא רעה. כן הוא ביחס לכוח הביטחון, וכן הוא בכל הכוחות בבריאה.

שאלה ב': לכאורה מהו פשר המציאות הזו – שאדם מגלה אמונה בתחום אחד, ובתחום אחר האמונה נעדרת מליבו?

הרי עד כמה שאותו אדם יודע ומאמין באמונה שלימה ביחס לתחום אחד כי הקב"ה הוא הפועל והוא הגוזר ומ-קיים, אם כן, מהי המניעה שהוא יעתיק את כוח האמונה השלימה הזו לשאר התחומים?

היאך יתכן להאמין שהכל מאת השי"ת רק ביחס לתחום אחד, וביחס לתחום אחר האמונה הזו בקב"ה נעלמת, לוקה בחסר?

תשובה: הקצה התחתון של התראות האמונה בנפש האדם שמכתיבה את ההנהגה החיצונית המעשית שבו, הינו תוצר של הרכבת התלבשות אור האמונה הנשפע מחלקי הנפש העליונים אל תוך כלי הנפש התחתונה.

אור האמונה הוא אור אחד שלם שמאיר אל אברי הנפש לעומת זאת, בכלי הנפש בהם מולבש ומאיר אור האמונה, ישנה התחלקות ברמת הארתם. כמו גוף האדם גם נפשו מורכבת מרמ"ח איברים. אברי הנפש הללו אינם שווים כולם ברמת תיקונם וזיכוכם מקילקולי החטאים והשחתת המידות – יש מהם יותר מתוקנים, וישנם איברים פחות מתוקנים. האברים היותר מתוקנים נעשים כלי לאמונה

דע את שמחתך שורש שמחת חודש אדר פרק ב'

שורש השחוק

בנפתלי נאמר: נפתלי שבע רצון. מה זה נפתלי שבע רצון? שביעות רצון מביאה לשחוק.

כפי שנתבאר ענין השמחה הוא על דבר שנגלה ויצא לפועל ונגמר, אך כל שחוק ענינו, כאשר הדבר בעומק לא התקיים. אז יש שחוק. מתי שחוק אדם על דבר? כאשר היה תהליך למשל מסוים, ובין רגע הוא השתנה, אז מה אני שחוק? על דבר שהתבטל, לא על דבר שקיים. השמחה חלה על מה שיש, אך השחוק חל על דבר שהיה נראה כקיים, ובין רגע התברר, כעורבא פרח שלא היה.

שחוק מלשון שחוק. הרצון ההתחלתי נשחק, לא יצא לפועל. ואז בני אדם שוחקים. הם רואים מהלך שהתחיל, והמהלך הלך לגמרי לכיוון אחר. האדם רצה ללכת בדרך, פתאום הוא החליק, כולם שוחקים. למה? כי הוא התכוון להמשיך לפסיעה הבאה, והכל נעצר, הוא נפל. קרה דבר שלא צפוי שיקרה. כלומר המהלך שהתחיל, הלך למקום לגמרי אחר. הוא לא הושלם, ופעל מהלך חדש. זהו (קוהלת ז, ו) שחוק הכסיל. הדבר התחיל מהחכמה, והחכמה נעצרה, והיה לו מחשבה מה לעשות, מהלך, המהלך לא יצא לפועל, על זה חל שחוק הנפש.

בלשון חז"ל (אבות ג, יג) זה נקרא שחוק וקלות ראש. וכן כל בתי תיאטראות כלשון חז"ל שנמצאים, הם בנויים על אותו שחוק. למה זה קלות ראש? כי כובד ראש, היינו שהמהלך הולך לפי הראש. אבל אם הדבר לא המשיך לפי ההתחלה שלו, זה נקרא קלות ראש. הראשית לא המשיכה, כי היא נעשתה קלה, והמהלך הלך למקום לגמרי אחר. זה נקרא (ברכות סא, ב) טחול שחוק. הוא שחוק על מה שהתחלה נגדעה, התבטלה, ונפתח מהלך חדש. זה שחוק כסילים. זה

השחוק הידוע, שכל בני אדם מכירים בעולם.

כאשר ישנו מהלך, שהמהלך מבורר מראשית עד אחרית, בני אדם לא שוחקים. זה מביא את האדם לשמחה, זה לא מביא אותו לשחוק. שחוק הנפש של האדם מגיעה לשחוק, אך זה אמור כשהתהליך התחיל, והוא לא הושלם. באמצע התהליך, הגיע המהלך שהדבר פנה למקום אחר, כשהוא פנה למקום אחר, שם חל שחוק. במובן הפשוט כשאדם שוחק על דבר, זה מידה שלילית. והוא נקרא בשם שחוק הכסיל, כי זה ההיפך מחכם, שנאמר בו (משלי כד, ג-ד) בחכמה יבנה בית, ובתבונה יכונן, ודעת חדרים ימלאנו. הוא בונה את הכל. אך הכסיל, שמח על דבר שלא הושלם, לכן הוא שוחק.

ומה זה שחוק דקדושה? אז ימלא שחוק פינו. שמתגלה שבין אם הדבר נעשה לבסוף בפועל, כמו שרציתי, בין אם לא, אני שבע ברצון שלי, אפילו שהדבר לא יצא לפועל, זה השחוק. מה לי אם יצא לפועל, מה לי אם לא יצא לפועל. אבל ברצון פעלתי את מה שפעלתי, על כן אני שוחק. אם יצא לפועל מה שרציתי, אני שמח. ואם לא יצא לפועל מה שרציתי, אני שוחק. כשאני עורך את ליבי, אני מברר את רצוני, רצון אמת. אם הרצון יצא לפועל במענה הלשון, אני שמח. ואם הרצון לא יצא לפועל במענה הלשון, אני שוחק על זה שלא נפגע הרצון כלום. הרצון נשאר בעומק תוקפו. חשב לעשות מצוה, ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה. זה נאמר כשהוא שמח, בעצם רצונו שהוא שבע מרצונו. זה נפתלי שבע רצון. אני שוחק, אפילו אם הדברים יצאו לפועל בדיוק הפוך. זה כל ענינו של שחוק.

אז ימלא שחוק

בבריאה נאמר (ברכות לא, ב) אסור לאדם שימלא פיו שחוק, בעולם הזה. כי הרי מתי האדם שוחק, כשאני רציתי משהו, והוא לא יצא מהכוח לפועל. אבל תמיד כאן בעולם, אדם צריך לחשוב, שהסיבה שהדבר לא יצא לפועל, כי לא מספיק רציתי. לכן אסור לו שימלא פיו שחוק. כי אם הוא ימלא פיו שחוק, יש חשש, שאולי זה לא שחוק האמת. הרי כל שחוק נתבאר לעיל שמתחיל תהליך, והתהליך לא הושלם. למה הוא לא הושלם? או

כי אני רציתי באמת, והקב"ה רוצה אחרת. או כי חסר במה שאני רוצה. אם ברור לי, שמה שזה לא יצא לפועל, כי כך הקב"ה רוצה, זה יתגלה לעתיד לבוא, רק על זה נאמר אז ימלא שחוק פינו.

לעתיד לבוא אין בחירה. אם אין בחירה, אז מה מתגלה? רק מה שהקב"ה רוצה. מכח כך אני יכול לשחוק לגמרי, שהרצון שלי יתבטל. אבל כל זמן שיש לי בחירה, אסור לי לשחוק. אלא מה אני צריך לעשות? לנסות עוד פעם להוציא אותו לפועל. כי שמא מה שזה לא יצא לפועל, כי לא מספיק רציתי.

שמחה בשלמות, ושחוק בשלמות, זה לעתיד לבוא. כשייתבטל הבחירה, נמצא ששום דבר לא תלוי בי, יתגלה למפרע ששום בחירה לא תלויה בי, אז מה מתגלה? רצון הקב"ה יצא בשלמות, זה שמחה. הרצון שלי לא יצא לפועל, בוודאי יש לי שחוק. אז ימלא שחוק פינו, ואז גם תהיה שמחה שלימה.

יש כאן נקודה קצת דקה. אין שמחה שלימה כאן בעולם הזה. דאמרו חז"ל (אבות ג, טו) הכל צפוי והרשות נתונה. אחרי שיש רשות נתונה, אני צריך לחשוב שמה שהקב"ה עכשיו רוצה, זה מחמת שאני לא לא רוצה מספיק, אזי כך הקב"ה רוצה שיעשה. כי כל זמן שיש לנו בחירה, עדיין תמיד אני צריך לחשוב, שהסיבה שהדברים לא יצאו מהכוח לפועל בשלמות? כי שמא גרם החטא כמו שחשש יעקב אבינו (ברכות ד, א). תמיד יש נקודת חשש, שאולי אני לא השלמתי את הדברים.

יש בני אדם שמעמידים את הדבר, מעבר לנקודת חשש מעט, והם מאבדים את השמחה. זה דבר דק בנפש. היכן הוא גבול השמחה, והיכן גבול החשש שאני גרמתי. יש בני אדם ששמחים יותר מדאי, ומורידים מעצמם את האחריות. יש בני אדם, שלוקחים על עצמם יותר מדאי אחריות, ולכן אין להם שמחה. זה דבר שאי אפשר להגדיר אותו, איפוא הוא עומד. זה דבר דק בנפש. הכח שמתגלה לעתיד לבוא, הוא הכח של השמחה השלימה והשחוק השלם. זה לעתיד לבוא. אבל מעין דמעין דמעין זה, יש לנו בפורים.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

כגודל הזיכוכך שבהם. לעומתם, האב-רים שעדיין רחוקים מתיקון, הם אינם כלי לאור האמונה, והיא לא שוכנת בהם. הפרש זה בין רמת תוקף הארת אור האמונה בכלי אברי הנפש הוא השורש להתגלות התופעה של אמונה בתחומים מסוימים בעוד שבתחומים אחרים ההפקרות והמופקרות שולטת.

ועיין עוד מעניין זה להלן, בסוף נספח שאלות ותשובות של פרק זה, בשיח בין משתתפי הועד והרב בנידון מציאות כוח הביטחון בנפש החוטאים.

שאלה ג': ביחס לשאלה הקודמת - הרי האמונה מקומה בלב, אם כן לכאורה מדוע האמונה מושפעת מרמת זיכוכם של שאר האיברים?

תשובה: אמנם איבר הלב ממנו תוצאות חיים כלשון הפסוק - 'מכל משמר נצור לבך כי ממנו תוצאות חיים', אך הוא מתפשט אל כל שאר האיברים המרכיבים ובונים את כל קומת הנפש כולה המורכבת מרמ"ח חלקים. ראייה לכך, כאשר אדם מפחד האם רק הלב סובל מכך? הרי נאמר בפירוש - 'סמר מפחדך בשרי', 'תסמר שערך בשרי', הרי שהפחד מתפשט מהלב לכל הבשר ועד לשערות.

שאלה ד': ביחס להגדרה כי מערכת הפחד פועלת בתוקפה כאשר אדם עומד מול סכנה חדה, ברורה וודאית. אולם לכאורה נראה במציאות כי בהרבה מקרים שאנשים נקלעו למציאות של עמידה מול סכנה איומה, ולמרות כן - הפחד היה מסולק מהם. הם כביכול השלימו עם הפחד, ופעלו בכוחות נפש מאוזנים מבלי שהפחד יפריע וישבש את פעולתם?

תשובה: השלמה זו עם הפחד תיתכן רק במצב של סכנה שאינה נוגעת לעצם החיים.

אך בדבר שנוגע לעצם החיות של האדם, הוא אינו יכול להשלים עם הפחד לעולם. אולם כאשר קיימת סכנה בפועל שנוגעת לעצם החיים, והיא הולכת ודאי להתמשש וליטול את החיות של האדם. כאן, האדם כבר מתיאש מחיותו, וחיותו מסתלקת ממנו. ואזי נראה מצב, שעל אף ודאות הסכנה, הפחד נעלם ואינו מפריע לתפקוד. משל לאדם שרואה שהוא קרוב להישדד ולאבד ממון רב, אזי פחדו רב מאוד.

אך אם הממון כבר נשדד וניטל ממנו, הוא כבר אינו מפחד כל כך, כי לא נותר מה לקחת ממנו. כך גם לדוגמא: לוחם שקרב יותר ויותר למגע פנים בפנים עם אויב רב עוצמה שחזק ממנו בהרבה, או נכנס לקו האש של האויב, ששם קרוב לוודאי שהוא לא ישרוד את התופת.

במקרים כאלו, הסיבה שנראה שכביכול אותו החייל אינו מפחד כל כך הינה - מחמת כך שהודאות שהוא קרוב למוות, גורמת לו להתייאש מחייו, אזי חיותו מסתלקת ממנו. במצב זה, הוא כביכול כבר אינו חי, אין לו מה להפסיד, ממילא הוא כבר לא מרגיש שיש לו ממה לפחד, על כן הוא מסתער ולוחם בכל כוחו.

שאלה ה': מהי ההגדרה של פחד הנובע מדמיונות?

תשובה: לעולם כאשר קיימת מציאות של פחד בנפש, בהכרח שברובד

כלשהו בקומת האדם היה גילוי של סכנה חדה וודאית. יתכן שהרובד שהוא המקור לפחד אינו גלוי לרובד הנפש החיצוני המודע והמוכר לאדם, ולפיכך נוצר מצב שהוא מפחד למרות שלכאורה אין גילוי ודאי וחד לסכנה כלשהי.

ביחס לשאלה: האם תיתכן מציאות של פחד מדמיונות.

כיוון שבתוך רובד הדמיון עצמו האדם דימה סכנה ודאית חדה, הדבר גרם שבתוך הדמיון עצמו נולד כוח של פחד. כאשר פחד זה מתגלה ברובד ה-'מודע' של הנפש, יתכן מצב בו הסיבה לפחד נעלמה מהמודעות - מחמת שכחת הדמיון. ברם תחושת הפחד נשארת ברובד הנפש החיצוני באופן של - 'מפחד ואינו יודע ממה מפחד' - 'פחד של ספק'. כל אחד מרבדי הנפש: תת מודע, על מודע, מזליה חזי, דמיון או כל רובד אחר, יכולים לחולל פחדים. אך הצד השווה יהיה תמיד - במקור בו נוצר הפחד היה גילוי ודאי וחד של סכנה. **שאלה ו':** אדם שקרוב לקב"ה, אין מצב שהוא יפחד?

תשובה: אדם שקרוב לקב"ה אין לו פחדים חיצוניים נפולים, הוא אינו מפחד משום גורם זר. אך אצלו שייך פחד של קדושה, פחד מתוקן - שהוא לא יפרוש ויתרחק מהקרבה לקב"ה, שהוא לא יפרד מהצירוף והאחדות הזו עם בוראו.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

בראשית, לב, כה - ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלת השחר, וירא כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו, ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו. ואמרו (חולין, צא, ע"א) דאמר ר' יהושע בן לוי, מלמד שהעלו אבק מרגלותם עד כסא הכבוד, כתיב הכא בהאבקו עמו, וכתיב התם (נחום, א, ג) וענן אבק רגלו. ובזוה"ק (וישלח, קע, ע"א) אמרו, והוא מלאך שרו של עשו היה ואיהו סמאל, בגין כך דינו הוא שיעלה אבק ברגליו עד כסא הכבוד, שהוא מקום המשפט.

אולם יעוין ברוקח (סידור התפלה, זכרונות) שהאבות היו כאפר, וכו', ויעקב שנאבק עם שר אש, דכתיב בהאבקו עמו, כמו אבק, עכ"ל. ולפ"ז זהו אפר. וזהו דלא כזוה"ק הנ"ל, ששם מבואר שהיה אבק ולא אפר, עיי"ש ההבדל בין אבק לאפר. ולשיטתו זה עלה דוקא לכסא הכבוד, שהוא במדרגת אש. ומעין כך אמרו (תנחומא, כי תשא, ט) לקח (הקב"ה) כמין מטבע של אש מתחת כסא הכבוד והראהו למשה. ובילק"ש (שה"ש, תתקצג) אמרו רשפיה רשפי אש - לעת"ל זיון של ישראל יוצא באש של כסא הכבוד. ובספ"י (פ"א) אמרו, ארבע, אש ממים, חקק וחצב בה כסא הכבוד. ועוד לשונות בחז"ל המורים על יחס האש לכסא הכבוד.

ומהלך נוסף מדוע עלה לכסא הכבוד, מבואר במהר"ל (נתיבות עולם, פ"א) וז"ל, היה מגיע עד כסא הכבוד, לפי ששניהם מגיע כחם עד כסא הכבוד, כי המלאכים סובבים כסא כבודו ית', ויעקב צורתו חקוקה בכסא הכבוד, והיה כח שניהם מגיע עד כסא הכבוד, עכ"ל. ועין עוד בדבריו בחידושי אגדות על אתר בחולין וז"ל, כי צורתו המופשטת, לא צורתו המוטבעת, רק צורתו המופשטת חקוקה בכסא הכבוד, ר"ל דבוקה עם הכסא, עכ"ל. והבן ש"צורתו המופשטת" היא בחינת אבק, ודו"ק.

ומהלך נוסף נתבאר בבן יהודע על אתר וז"ל, ידוע שעולם הבריאה הוא נקרא כסא הכבוד, וידוע ששם היא תכלית שליטת ואחיזת הקליפות ולמעלה מזה (אצילות) כתיב לא יגורך רע, והנה יעקב אבינו ע"ה רדף את איובו בכחו הקדוש עד מקום תכלית אחיזתו, ונצחו, עכ"ל. ועיי"ש שאבק של סט"א בחינת ק"ב חרובין. ועיין משכיל לדוד (שמות, ט, ח) סוד ק"ב חרובין, עיי"ש. ועיין רמ"ז על הזוה"ק על אתר.

ומהלך נוסף מצינו בציוני (וישלח) וז"ל, שעלו אפר אבק רגליהם עד כסא הכבוד, הכוונה בזה, כי רגל הוא מושאל לסיבה, הה"ד ויברך ה' אותך לרגלי, ועמדו רגליו ביום ההוא. ואבק הוא דבר המתילד מן העדר בהניע אתו, ועד כסא הכבוד, רומז להניע ענינם עד "אל העיקר", עכ"ל. עיי"ש.

ועיין קהלת יעקב (ערך אבק) שהעלו ניצוצות שנפלו (רפ"ח) לשורשם בכסא הכבוד. ועיין של"ה הק' (פרשת וישלח).

שמות, ט, ח - ויאמר ה' אל משה ואהרן קחו לכם מלא חפניכם פיח כבשן וזרקו משה השמימה לעיני פרעה, והיה לאבק על כל ארץ מצרים והיה על האדם ועל הבהמה לשחין פרח אבעבעת בכל ארץ מצרים.

ואמרו (תנחומא, בא) עשר מכות הללו, שלש מהם נעשו ע"י אהרן, שלש נעשו ע"י משה, שלש ע"י הקב"ה, ואחת ע"י כלם, מכת שחין, שנאמר מלא חפניכם פיח הכבשן וזרקו משה השמימה והיה לאבק על כל ארץ מצרים. וזה עשה הקב"ה, שפרח והפיח על ארץ מצרים, ונעשה אבק בכל ארץ מצרים.

וכן כתב הרמב"ן (שם, ט, ט) וז"ל, פירוש והיה לאבק, שיהיה האבק אשר יעשה מן הפיח במקומו, נותן שחין על כל ארץ מצרים, ושהלקה את האויר לעשות כן, "וגזרת עליון היא", עכ"ל. וכן כתב רש"י (שם, ט, ח) וזרקו משה - הרי ניסים הרבה וכו', ואחד שהלך האבק על כל ארץ מצרים, עכ"ל.

ובעומק נתגלה בפיח זה דבר והיפוכו, מחד, כמ"ש רש"י (שם) וז"ל, שהחזיק מלא קומצו של משה מלא חפנים שלו ושל אהרן, ואחד שהלך האבק על כל ארץ מצרים, עכ"ל. וזהו דבר והיפוכו, מחד הכל "נקמץ" ומצורף יחד בנס, ומאיך הכל מתפזר לכל מצרים ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה, מהלך מ' יום, כמ"ש חז"ל (ירושלמי, פסחים, פ"ה, ה"ה. ושמ"ר, יא, ה, ועוד).

ושורש הפכים זו יתבאר ע"פ מש"כ בזוהר חי על אתר, וז"ל, הסט"א אין להם חיות כלל אלא בסוד אבק, ואין להם לא הבל ולא נרנח"י, אלא כולם הם אבק, ויונקים מן הקב של הקדושה, אל אחר הסתרס ולא עביד פירין אלא רמשים השורצים בארץ, ויש ק"ב אל יחוד הקדושה, והזרע היורה כחץ אות יו"ד ונעשה יחוד יב"ק. ויש קב בסט"א כשבאין להזדווג יוצא אין, ואז תיכף יתפרדו פועלי און, פיזור לרשעים, ונעשים פיזור אבק, והיה לאבק בכל ארץ מצרים שחין פרח, כמבואר בפע"ח, עכ"ל.

והבן שבידי משה נעשה קמוץ, בחינת גילוי יחוד יב"ק, הכל נתאחד ונתחבר. ולכך נעשה מכה זו ע"י שלשתם, הקב"ה משה ואהרן, שהוא סוד יחוד, בחינת שלשה איש אשה ושכינה, ודו"ק, משה איש, שמים, אהרן נוק', ארץ, קוב"ה מחברם (עיין מהר"ל, גבורות ה', פרק לד). משא"כ כאשר יצא מידי משה וזרקו על מצרים נעתק ממדרגת יק"ב, ונעשה "אבק", ושם כולו פיזור, ולכך נתפזר בכל ארץ מצרים.

והבן ששורש כל גלות מצרים ע"י טיפות קרי של אדה"ר כנודע. ובמקום שיעשה ע"י הטפה יחוד ק"ב ויעשה יב"ק כנ"ל, נתפזר. ודו"ק היטב. ולכך ירדו לגלות מצרים בבחינת אבק, כמ"ש בפרי מגדים (א"א, או"ח, תרפה, ד"ה טעם שובבים) "ואלה" (שמות בנ"י הבאים מצרימה) נוטריקון ואבק לשון הרע, עיי"ש. שזהו אבק לשה"ר שדברו על יוסף. וברית הלשון - לשה"ר, כנגד ברית המעור, פגם טיפה, כנ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

לך | י-ק

העביות שבאותיות י-ק. והופך קלוקל קרי של אדה"ר, ע"י שלא ראה קרי מימיו. והופך את הקיא צואה לנקי, נ-קי. ויתר על כן נאמר ביעקב ויותר יעקב לבדו, וכמ"ש חז"ל מעין בוראו שנאמר בו ונשגב ה' לבדו. ושורשו באות אל"ף כנ"ל, אלופו של עולם. שהוא סוד המקום בבחינת קיים כנודע, ובבחינת מקיים, קי-ים. והוא בבחינת גילוי ועתיק יומין יתיב על כורסאי. עתיק, עת-יק. ושלמות הארה זו לעת"ל, בחינת יצחק, יו"ד ע"ש העתיד. ואזי יכבשו ישראל ג' חלקי אומות נוספות בא"י, שהם קיני - קניזי - קדמוני, שבכולם יש אותיות י-ק. ודו"ק היטב היטב. והוא בחינת ג"פ ק"י, ג"פ אל"ף, שעולה שלג, כנודע, בבחינת אם יהיו חטאכם כשנים כשלג ילבינו.

שרשי התיבות המרניבות מאמר זה: אחיקם, אליקים, אפיק, אזקים, אפיקים, בהקיץ, זקים, זיקות, חזקיה, חיק, חלקיה, יבק, יחזקאל, יחזקיהו, ילק, יעקב, יעקו, יפיק, יצחק, יצק, יקב, יקד, יקה, יקהל, יקהת, יקוש, יקותיאל, יקטו, יקיר, יקנעם, יקר, ירקרק, ישקו, ירקון, קיר, קיטר, יקוד, ירקו, קציר, צדקיהו, קדמיאל, יהויקים, יקמעם, קימה, נקי, קיט, קצין, קיקיון, קיא, קינה, קינו, קים, קלי, קין, קירס, קיש, קיץ, קעילה, קני, קנין, קישון, קציר, קלוי, קצין, קציעות, קנצי, ריק, קצוי, שחקים, קשיטה, קציץ, קרי, נשיקות, שישק, קישיון, פקיד, רקיע, צדיק, ענקים, קיא, קדים נקיון, קוי, קוליה, עתיק, קיטור, פקחיה, מקריב, דיק, ציקלג, קדמוני, קריה, קיני, הצינק, בקי, ינק, הקלעים, אזקים, קינה, ריקי, קדים, יקבצאל, קשיח, ויקרא. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

יצחק, יק-צח. ומהותו של י-ק היינו הכפלה של יו"ד ביו"ד, עולה ק'. והשורש הוא מילוי אלף, ל"פ, עולה ק"י. וזש"כ ביצחק וימצא בארץ ההיא מאה שערים, והיינו שמאחד נעשה עשר ומעשר נעשה מאה, בבחינת א-י-ק, כנודע.

ובקלוקל מתהפך לקיא צואה, ק-י-א. ושורשו אצל קין, קי-ן, קינא דמסאבותא. והשורש אצל אביו, אדה"ר, שאכל מעץ הדעת. ולח"ד מ"ד ענבים היה, בחינת יקב, יק-ב (היפך יב"ק, יחוד - ברכה - קדושה, כנודע). ועי"ז פגם אדה"ר ויצא ממנו טיפות קרי לבטלה ק"ל שנה, כמ"ש בעירובין. קרי, קי-ר. ובמקום שיבלע האכילה והשתיה במעיו אילו אכל מעץ החיים, כמו שנבלע המן ומים מן בארה של מרים בגופם של ישראל, יוצא מגופו של אדה"ר פסולת. ומשתיית היין נעשה שתן, בחינת "משתיין בקיר", קיר, קי-ר. נוטריקון קי-רע. וכן אכילתו אכילה דקלוקל, בבחינת מ"ש (סוף פסחים) אני וחמורי - בהמתי נאכל מאבוס אחד. ובפרטות אכילה דקלוקל בבחינת ארבה, הנקרא ילק, יק-ל. ואזי יוצא פסולת מגופו בבחינת קיא צואה, קיא, קי-א. ואזי נקנס על אדה"ר מיתה, ביום אכלך ממנו מות תמות, ונושאים עליו קינה, קי-נה. ונקנס לעמול על לחמו, בזעת אפיק תאכל לחם, ונפל לעצבון, בעצבון תאכלנה, ונפל לעצבות ועצלות, מיסוד העפר. היפך נמלה שאוגרת למאכלה וקצין אין לה. קצין, קי-צן.

ושורש התיקון במדרגת צדיק, צד-יק. ובפסולת יוצא מיצחק יק-צח כנ"ל, עשו שציד בפיו, היפך צדיק, צד-יק, כנ"ל. ובתיקון יוצא מיצחק יעקב, יק-עב. מתקן את

התבודדות בקרב בחניות ספרים בארץ

ההתבודדות ומעלתה מוזכרות רבות בדברי גדולי ישראל בדורות האחרונים והיא מן העיקרים בתורת הבעש"ט וחסידות ברסלב, אך כבר רבותינו הראשונים האריכו רבות בחשיבותה, תפקידיה ודרכיה. מתוך דבריהם מתברר שגדולי ישראל רובם ככולם היו מתבודדים באופנים שונים. בדברי רבותינו הראשונים המושג "התבודדות" אין פרושו דיבור עם ה' בהודאה ותפילה בלבד אלא זוהי רק החיצוניות של דבריהם. עניין ההתבודדות הוא השקטת הגוף והחומר וגילוי חלקי הנשמה. לאחר שאדם גילה את מציאות ה'אני' והשקיט את מציאות החומר, עבודתו לגלות את מציאות ה' בקרבו. דבר זה נעשה ע"י פנייה אל בורא עולם בהודאה ותפילה. מהי דרך העבודה למעשה בזמן ההתבודדות? כפי שהרצה לקנות לחם יכול למצוא במרכולים הגדולים כמה עשרות סוגי לחמים; שעורים, חיטים, קמח מלא ועוד סוגים אשר שם התואר 'לחם' וודאי שייך לכולם, כך גם המושג 'התבודדות', אף שהוא שם תואר אחד, יש בו דרכים רבות ושונות. ספר זה מביא אחת מן הדרכים. ספר זה נבנה על דברי ר"א בן הרמב"ם ועל דברי רבי אברהם אבולעפיה. בצירוף שניהם יחד העמדנו צורה אחת של התבודדות. ספר זה עוסק במישור המעשי - בהכנה להתבודדות ובהדרכה מעשית בהתבודדות עצמה, אך תכליתו להביא את האדם לתפיסת חיים חדשה - "חיים של התבודדות". הספר פונה לכולם, אך מותאם לנפשות הקרובות יותר לתמימות ופחות להשכלה (הספר 'דע את נשמתך' מהווה המשך לספר זה ועוסק בנושאים אלו ביתר בירור והעמקה).

אור א"ס אמרו (חגיגה, טז, ע"א) דרש רבי יהודה ברבי נחמני מתורגמיה דר"ל, מאי דכתיב אל תאמינו ברע, אל תבטחו באלוף. אם יאמר לך יצה"ר חטוא והקב"ה מוחל, אל תאמן, שנאמר אל תאמן ברע, ואין רע אלא יצה"ר, שנאמר כי יצר לב האדם רע, ואין אלוף אלא הקב"ה, שנאמר אלוף נערי אתה. בחינת אלופו של עולם. ועיין פענח רזא (ויקרא) והנה אלוף הוא כנוי לו ית'. ועיין ר"י קאנטי (בראשית, ב, טז) רק צריך לייחדה באין סוף שלא יהא נרגן מפריד אלוף. וכן הוא לשון ספר הפליאה (ד"ה ויצו ה' אלקים על האדם). ועיין מגן דוד (אות י) ומ"ש על ונרגן מפריד אלוף מה ענין פרידה זו וכמה ענינים כאלה נאמרו במדה זו, ואיך שייך למימר באלהות שנפרד קצתו מקצתו כי לא יתחלק ולא יפרד, עיי"ש.

וכנגד א"ס עומד עמלק הנקרא אלופי אדם (בשלח, טו, טו) כמ"ש הרא"ש שם. ושם ניצוץ א"ס אינו נכלל בעשרה והופך ל"א. עיין שערי ג"ע (מג, ב).

צמצום אלוף, בחינת צמצום לאלף. כי נוסף אות וא"ו שהיא שורש הנבראים ו"ק. ונודע שכל עולם תחתון ביחס לעליון ממנו נקרא ו"ק. והצמצום הגמור משתלשל לאלופי עשו, שיש לו כ"ג אלופים (עיין רש"י, סוטה, יג, ע"א, ד"ה ל"ו כתרם), ומשתלשל לצמצום יותר באלוף תמנע, שיצא ממנה עמלק כמ"ש בסנהדרין (צט, ע"ב). תמנע, לשון מניעה, צמצום.

ועוד. עיין אמרי שפר (ח"ג) וסוד אל"פ למ"ד, הנגלה ממנו שהוא אל (ר"ת) הוא ההוי"ה, והנעלם שהוא ל"פ, מ"ד, סודו ההפס"ד. והנה אם כן בהם ההוי"ה וההפסד (צמצום), וענין אל כח, והמורה שצריך האדם לדעת כח ההוי"ה וההפסד מכח האלוף והלימוד.

ועוד. צמצום עושה חלל. ועיין שער הפסוקים (משלי) מפריד אות ו' מן אלוף וישאר אלף, והם סוד אלף יומין דחול, מלשון חלל.

קו תחילה אור א"ס ונגלה ע"י המשכת קו. ועיין עבודת הקדש (חלק א, פ"ה) ועם יחוד כולם צריך לכוין אל הכח העליון ליחד הענף בשורש והנאצל במאציל להורות בדעתו שהכל אחד ואין שם ריבוי חלילה. ובזולת זה הקורא אל המדות לבדן, זהו הריסה, כי הוא מפריד אלופו של עולם, וגם המכוין אל השרש לבדו בודות לת מדותיו מכחיש פמליא של מעלה וקוצץ בנטיעות.

עיגולים עגל, עיגולים. ועיין עבודת הקדש (ח"ג, פל"ה) אחר שחטאו בעגל והפרידו אלופו של עולם, וכו', עכ"ל. והיינו שאיבדו שורש דברה ראשונה, אנכי, א-נכי, בארמית הסרה וחסרון, נכי חדא.

ישר ג' קוים, שורש למ"ש (סוטה, מז, ע"א) לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת, לא כאלישע שדחפו לגחזי בשתי ידיו, ולא כיהושע בן פרחיה שדחפו לאחד מתלמידיו בשתי ידיו. כי בסוד אלוף, כללות ההפכים, יש לאחדם. ואמרו (סנהדרין, צט, ע"ב) אלוף תמנע, וכל אלוף מלכותא בלא תאגא, היא בעיא לאיגוירי,

באתה אצל אברהם יצחק ויעקב ולא קבלוה, הלכה והיתה פילגש לאלפיז בן עשו, אמרה מוטב אהיה שפחה לאומה זו ולא אהיה גבירה לאומה אחרת, נפק מינה עמלק דצערניהו לישראל, מ"ט, דלא איבעי להו לרחקה. ועיין זוה"ק (תצוה, קפד, ע"א) אז נבהלו אלופי אדום, ואלין אינון נחש שרף ועקרב. והיינו ג' קוים, כנודע.

שערות עשו איש שעיר. וכתוב (בראשית, לו, טו) אלה אלופי בני עשו וגו'. ועיין ספר המפואר (בהעלותך) והוא בזמן שיש צדיקים בישראל אין יכול אדום למלוך, ומתחלה לא היו בהם מלכים אלא אלופים, וכיון שמת יוסף הצדיק מלכו מלכים בהם, כי כיון שלא נשאר צדיקים בישראל, מיד יש מלכים באדום.

ועיין מגלה עמוקות (תולדות) שבקש (לבן) על עשו הרשע שהוא יהיה העיקר, לכן אמר את היי לאלפי רבבה, ר"ל עשו שממנו אלופים יהיו ג"כ ממנו הרבבה (שהוא בחינת עשו שאמר יש לי רב, ונעשה אלף) כמ"ש (יחזקאל, ט) ררבה כצמח השדה. ותחלה היה הבכורה אצל עשו. אותיות אחרי אלף, בכר. ואח"כ קנאה יעקב. עיין ברית כהונת עולם (מאמר תרי"ג, פכ"ב).

אזן שערות אות יו"ד של הוי"ה, אזן אות ה' של הוי"ה, ובזה נשלם שם י"ה, ומכאן ואילך מתחיל להתגלות י-ה שבשם. ועיין עבודת הקודש (ח"ג, פמ"א) עמלק גרם שיהיה השם והכסא חסר והטיל פגם בשניהם כי הפריד אלופו של עולם. והיינו שהפריד אורות השערות והאזן מלהאיר לתתא, וזהו כי יד על כס י-ה, מלחמה לה' בעמלק. ועיין ברית כהונת עולם (מאמר תרי"ג, פ"ל) בהיות בחינת יה"ו כסדרן ויהיה מספר היו"ד שולט על מספר עשתי עשרה דמתן י"א אלופים, אך בהיות הצירוף למפרע הוי"ה עת אשר ישלוט האדם, ר"ל ו"ה. ועיין ספר שערי גן עדן (מג, ב) י"א ארורים בפרשת כי תבא, י"א יריעות עזים שהיו מכסים לאהל, י"א סממני קטרת, י"א מראות נגעים, י"א יום שבין נדה לנדה, י"א מעלות שהיו בהר העברים מול בית פעור שפסען משה בפסיעה אחת. ועיין ספר הליקוטים (האזינו). וכן פע"ח (חנוכה ופורים, פ"ו).

חוטם איתא (שכל טוב, בראשית, יז, כ) יעקב - שבטים, דבר שיש בו ממש ונטועים ועושים פירות, ושל עשו אלופים מסורין לטבח ביום אף ה', ככבש אלוף יובל לטבח (ירמיה, יא, יט).

ועוד. כתיב ישימו קטורה באפיך. ועיין גר"א (ספד"צ, פ"א) י"א אלופים של בני עשו (אלף - אף-ל), והן י"א סמני קטרת שהן נשאר מביורוי המלכים שנתקנו במלך השמיני. ובתחלה היו בסוד מלכים בהיותם האורות בתוכם, ואח"כ כשנסתלק האור היה מאיר להם בבחינת תגין, ואח"כ נתקנו האורות ונסתלקו למעלה עלה ונשאר הסיגים. וז"ש (חלק, צט, ע"ב) כל אלוף מלכות בלא תגא. וז"ש (ס"פ וישלח) היום מלאך מגדיאל ברומי. וכשישלמו כל האלופים אז יבא משיח.

ועיין שער רוה"ק, סוד כעס בחי"ק כסלים, סוד יב-ק. ח' מלכי

אדום. ובפרי עץ חיים (שער העמידה, פ"ז) כתב, אלוף חסר וא"ו גימ' יבק.

פה מקום הדיבור, בחינת "מפליא לעשות". כמ"ש הרמ"א. ועיין זוה"ק (פקודי, רל, ע"ב) אורים דנהרין במילייהו, תומים דאשלימו במילייהו, ודא פנים ודא אחור, ורזא דא קול ודיבור, קול אנהיר לדבור למללא, דבור אשלים מלה, ותדיר דא בדא סלקין ולא אתפרשן דא מן דא לעלמין, ובגין כך חשן ואפוד דא פנים ודא אחור, וכולא רזא חדא בלא פירשו כלל, א"ל אי הכי דלא מת-פרשין לעלמין ומאן דאפריש לן הא תנינן דכתיב מפריד אלוף. ועיין חמדת ימים (שב"ק, פ"א).

ועוד. עיין ריקאנטי (יתרו, יט, יג) וכשאדם לומד תורה שבכתב ולא זכה ללמוד תורה שבע"פ, הרי הוא נרגן מפריד אלוף, וכו', אבל היחוד האמתי לחבר שניהם.

עינים - שבירה כתיב (משלי, טז, כח) נרגן מפריד אלוף. וכן (שם, יז, ט) ושנה בדבר מפריד אלוף. ואמרו (זוה"ק, השמטות, בראשית, רסב, ע"א) ות"ח, הר חורב אתקרי כד אזדווג עמיה וא"ו, ואי בני נשא מפרשין וא"ו מינה אקרי חרב לה', וכו', והשתא נרגן מפריד אלוף, עיי"ש. ועיין מבוא לחכמת הקבלה (ח"א, ש"ז, פ"ג) יוד אלף במילוי גימ' סמא"ל, שרו של עשו. סם המות.

עתיק עתיק מעתיק ומעלה מתתא לעילא. ואמרו (מגילה, ו, ע"א) והיה כאלוף ביהודה ועקרון כיבוס, אלו תראטריות וקרק-סיות שבאדום שעתידין שרי יהודה ללמד בהן תורה ברבים. וזה מכח עתיק שמעלה הנפול לעילא.

ועוד. סוד הגורל שלמעלה מן הדעת שורשו ברדל"א דעתיק ונר-קרא פור. ועיין ברית כהונת עולם (מאמר הסתר אסתיר, פמ"ז) פור המן שהיה רצונו להיאחז ב"א פעמים הוי"ה ע"י י"א אלופיו (י"א פעמים הוי"ה עולה פור). ועיי"ש במאמר תרי"ג (פכ"ב) כי בהיות בחינת אלופי עשו הם נקודות מפוזרות בסוד וימלך וימת. פור - פרור.

אריך ארך אפים. ועיין מאירת עינים לר' יצחק דמן עכו (תרומה) ועיני שכלך רואות שכל אחד מ"י ספירות כלולה מדין ורחמים, ואי אפשר לומר על אחת מהם רחמים גדולים או דין גמור. וכל האומר על אחת מהם דין גמור או רחמים גמורים הרי הוא מקצץ בנטיעות ועליו נאמר, ונרגן מפריד אלוף. חוץ מן הכתר שהוא רחמים גמורים פשוטים בתכלית הפשיטות לאין תכלית. והבן שבנקודה זו חלוקים הכתר מן פרצוף א"א. כתר כולו רחמים, א"א פרצוף אותיות צרוף, ומצרף בקרבו אף, דין. מאריך אפיה אולם לבסוף גבי דיליה. ועיין שערי אורה (שער ה) אבל אין שם לא מידה ולא כינוי מאהי"ה ולמטה שיהא כולו דין גמור או כולו רחמים, עיי"ש.

ועוד. אריך, אור-רך. ועיין ספר מפתח השמות (נח) אור (במילוי) אלף, וו, רש, (עולה) שר - ואלוף וכן גימט' רוח הקדש.

אבא או"א זיווגם תדיר לצורך קיום העולמות, אולם לא בסוד תוספת שפע חיות נשמות חדשות. וזה מכח נרגן מפריד אלוף, לתתא, שמעשי התחתונים גומרים לכך שלעילא אין הזוג תדיר, שמפריד או"א. ועיין ערכי הכינויים לר"מ זכות (אות ח) שהרי המפריד מוחי אבא נקרא מפריד אלוף, שמוחי אבא ואימא צרי-כים להיכנס ביחד כנזכר בדרוש הצרעת.

אמא

אמרו (דברים רבה, עקב, ד"ה ואהבת) שגר "אלפיך", שתהא הפרה משגרת חמשה בכרס אחד. אלפין - אלוף.

ד"א כתיב (ירמיה, ג, ד) הלא מעתה קראת לי אלוף נעורי אתה. ובקלקול כתיב (משלי, ב, יז) העזבת אלוף נעוריה.

ועוד. ז"א, שורש כל נשמות ישראל. ועיין אמרי אמת (קדושים, תרצ"ג, ד"ה כתיב) איתא ברש"י (משלי, יז, ט) מכסה פשע מבקש אהבה, ושונה בדבר מפריד אלוף. שהעובר על לא תקום ולא תטור מפריד ממנו אלופו של עולם, ולהיפך כשמתקנים זאת מקשרין הנשמה בשורש עם כל הנשמות.

נוק' עיין מגלה עמוקות (ויקרא) א' זעירא שהוא צורת יו"י, בזה האופן, י"פ ו', הרי ס', י"פ ס' הרי ת"ר. וזה אלף זעירא, כי מילוי השכינה היא עולה א' ת"ר, אלף שהיא אלופו של עולם, רוכבת על ת"ר. עיי"ש. ועיין תיקונים (תיקון כו) שמאות א, עד י"א (בחי' נת י"א אלופים), עולה גימ' שכינה.

ועיין זוה"ק (ויקרא, טז, ע"ב) ונרגן מפריד אלוף, כמה דאמרן חייביא עבדין פגימו לעילא, מפריד דיחודא לא אשתכח, מפריד למטרוניתא ממלכא ולמלכא ממטרוניתא, ובגין כך לא אקרי אחד, דאחד לא אקרי אלא כד אינון בזווגא חדא (ועיין שם, לא, ע"א. אחרי מות, עד, ע"א. תיקונים, הקדמה, ב, ע"ב. ה, ע"א. משפטים, קיב, ע"א).

ועיין מאירת עינים (אחרי מות) והבא על א"א הרי זה נרגן מפריד אלוף, ומקצץ בנטיעות, שהאשה שבעלה אחד ויחיד אותו שבא עליה כאלו יש לה שני אישים. ועיי"ש פרשת נשא. ועיין ריקאנטי (פרשת יתרו). ובפרשת כי תצא כתב, דרשו רז"ל בסוף גיטין כל המגרש אשתו ראשונה אפילו מזבח מוריד עליו דמעות וכו', כי היא בת זוגו והנה הוא כנרגן מפריד אלוף, ובהפרד החבילה, המזבח העליון שע"י נתחברו מוריד עליו דמעות.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

מילון ערכים בקבלה • פרצופים

ספירה, ובהיגלותם לפעול פעולות פרטיים (תרי"ג פרטים כמ"ש שם) יותר - הם פרצופים, עכ"ל.

ועיין עוד בדבריו בקל"ח פתחי חכמה (פתח יז) וז"ל, יש ספירה ויש פרצוף. הספירה הוא כח מן העשר כוחות בכלל, שהוא המוסד שעליו נבנה כל הבנין הפרטיות התלוי בו. אך הפרצוף הוא שלמות כל הכח ההוא בפרט, נראה מפורש בסוד דמות אדם, ועיקרו בסוד התרי"ג, שהוא כל בנין האדם, וכו', שלא די להקרא פרצוף שהוא פרט, אלא לפי שהפרט הולך על סוד דמות אדם - על כן יקרא פרצוף (מלשון פרצוף - צירוף. צרוף כל חלקי הפרטים באופן מצורף של צורת אדם, ודו"ק היטב), עכ"ל, עיי"ש. וכתב שם עוד וז"ל, כל ההנהגה תלויה בעשר ספירות, אלא שיודעים ההנהגה בהם אבל לא בחלקיהם, אלא יודעים בכלל מה שיוצא מהם. וכשיודעים הפרצוף, מלבד שיודעים מאיזה ספירה יוצא דבר מה בעולם, נדע גם מאיזה חלק ומאיזה תיקון של הספירה ההיא, עיי"ש.

וז"ל הפתחי שערים (נתיב עולם התיקון, פתח ח) כל ספירה הוא סוד אחד מיוחד וחק אחד בפני עצמו, ואינו לפי סדר העבודה, רק בהשגחה כללית לקיום הבריאה. אבל בחינת פרצוף הוא התפשטות כל חוק בהארה מפורשת בכל פרט, לפי העבודה ומעשי בני"א בכל פרט. ולכך בפרצוף יש תרי"ג חלקים, שהם נגד תרי"ג מצות שבעבודה, שכל פרט ממאור של חוק ההנהגה הוא מסופר לפי הפרט של המצוה ההיא, ולכך קודם התיקון שלא נסדר עדיין לפי העבודה, וכו', אז לא היו הספירות עדיין בסוד פרצוף, עד אחר התיקון שנעשו בסוד פרצופים בגילוי תרי"ג חלקים בכל פרצוף, עכ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

כתב בספר בית עולמים (דף קמא, ע"א) וז"ל, ירמוז כאן מ"ש האריז"ל, שהמקובלים הראשונים שלא דיברו בפרצופים והתלבשות שגילה האריז"ל, אלא דיברו בי' ספירות נקודות שתומות לבד, הוא משום שלא היה עדיין גילוי עולם התיקון, והנשמות שבאו לעולם היו מצד עולם התהו שהוא קיימא בחד סמכא, כמ"ש באריכות בריש ביאור האדרא. והנה רשב"י לא דיבר בכל הזוהר בפירוש בענייני פרצופים וכל מדות ותיקוני דמות אדם, אלא במקומות מועטים ברמז מועט, וכאן באידרא דיבר בפירוש בבחינת פרצופים, עיי"ש. וכתב שם להלן (קמד, ע"א) וז"ל, שכל האדרא הזאת דיבר הכל בסוד פרצופים והתלבשות כפי מה שגילה האריז"ל שהוא בעולם התיקון, משא"כ בכל הזוהר שלא דיבר כ"כ בפירוש בבחינת פרצופים כלל. וידוע כי גילוי הפרצופים התחיל מזמן האריז"ל שאז היו הנשמות מסוד עולם התיקון, משא"כ בדורות הראשונים שלא נתגלה אלא ליחידי סגולה היותר גדולים, כמו הרמב"ן וחבריו והגאונים, עכ"ל.

וכתב בעמק המלך (שער ו, פרק נה) וז"ל, ראיתי כתוב ששאלו התלמידים להחכם המקובל מורנו ורבנו האריז"ל, והשיב שלא דברו (הראשונים, ובכללם הרמ"ק, עיי"ש) אלא בעולם התהו, וכו', פירוש מה שהיו מקודם ספירות בעולם התהו, נעשו מהם ה' פרצופין, ובודאי (דיבר) משה (ר' משה קורדואירו) בי' ספירות שהיו בטהירו בעולם התהו, עיי"ש. ועיין קל"ח פתחי חכמה (פתח יז).

והנה הגדרת מהותו של "פרצוף" נתבאר ברמח"ל, וז"ל בכללי פתחי חכמה ודעת (הכלל השלישי, התפשטות הספירות) והעשר ספירות עצמן, יכולות להיגלות בגילויים שונים, ועל כן נזכר בהם ספירה ופרצוף. כי בהיגלותם לפעול לפי צורה אחת כללית - הם

נא לשמור על קדושת הגליון

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30

משפ' אליאס

רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

ישיבה ראשית חכמה

רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 • ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

דע את ביטחונך פחד כנגד ביטחון

שאלות ותשובות המשך מגליון 211

שאלה ז': מהו התיקון ל-'פחדו בציון חטאים'? **תשובה:** התיקון הוא לחזור לציון - 'בשוב ה' את שיבת ציון'. לשוב בתשובה, לתקן את החטאים.

שאלה ח': הרב מגדיר את עולם הנבראים כענף לתורה, התורה היא ראשונה ושורש לנבראים, נמצא שהבריאה היא כביכול כבר שלישית יחסית לקב"ה? והתורה עצמה כבר לא 'אחד' - היא עצמה כביכול שנייה? מהו הסדר כאן? **תשובה:** התורה שניה לבורא וראשונה לנאצלים. ישנו אב ובן, ביחס לבן הבן - דור שני נקרא אב. הכל בערכין. ישנה שלשלת של אצילות עילה ועלול, וכל עלול שורשו בעילתו הקרובה אליו. התכלית הינה שלאורך כל השלשלת כל עלול יתאחד ויכלל בעילתו, נמצא כי כל השלשלת מאוחדת בקב"ה שהוא עילת כולם.

שאלה ט': ביחס לאברהם ה-'ראשון' ויצחק ה-'שני' - לא מובן מהי הבעיה של יצחק כ-'שני' להגיע לאותו הגילוי כמו של אברהם כ-'ראשון'? **תשובה:** הראשון גילה מחמת שבהיותו ראשון הוא בעצם אחד. אבל לשני כבר קיימת סתירה יסודית מכיוון שחיצוניותו מהותה 'שני' - שוני והפרש מהראשון שמהותו אחד. הראשון גילה את ה-'אחד' בלבוש של ראשון, אבל לשני כבר אין לבוש של ראשון, וא"כ הוא צריך לגלות את אותו אור של אחדות בלבוש של 'שני'. זוהי עבודה השונה במהותה לגמרי.

שאלה י': יש סיכוי שהשני יעשה ראשון? **תשובה:** מצד הפנימי מיות כן, אך מצד החיצוניות לא, ולכן יצחק אבינו פחד תמיד.

שאלה יא': אם לשני קיימת בעיה מהותית להגיע לגילוי של הראשון, למה לשלישי אין את אותה הבעיה? **תשובה:** לשלישי יש כבר יתרון ומעלה ביחס לשני - 'החוט המשולש לא במהרה ינתק' (המהר"ל מאריך בזה)

שאלה יב': הרב אמר שהאדם במהותו הוא שני, ואפילו אדם הראשון במהותו הוא שני. אם כן, עד כמה שאדם הראשון נקרא שני, איך אברהם אבינו נקרא ראשון? **תשובה:** שוב נחזור ונאמר, ישנו עיקרו של ערכין ויחסיות ענף ושורש. ואם כן, אדם הראשון ביחס לקב"ה נקרא שני, יצחק אבינו ביחס ל-'אחד' היה אברהם נקרא שני.

שאלה יג': אברהם אבינו היה חסר במידת הפחד יחסית ליצחק אבינו? **תשובה:** ודאי שבכל אחד מהצדיקים קיימת שלמות בכל

דע את שמחתך שורש שמחת חודש אדר פרק ב'

שחוק המגילה

כל מגילת אסתר מביאה לידי שחוק. המגילה מתחילה מאדם שחשב לעשות סעודה, ולהראות את ושתי. והיא מתה, כי הוא הרג אותה. במקום זה נהייתה אסתר, ונכנס המן, וגוזרים להרוג את כולם, ובסוף היא מסתיימת לגמרי במקום אחר. המחשבה הראשונה של מי שהתחיל את אותה סעודה, לא הסתיימה היכן שהוא חשב להתחיל אותה, אלא הסתיימה במקום אחר לגמרי מנקודת ההתחלה שלה. זה שחוק. יש מי ששחוק רק על זה שהמן מת, מחשבתו אשר חשב על היהודים התבטלה. הגם שזה שחוק דקדושה. אבל השחוק השלם מהו, שהוברר הרצון של הכנסת ישראל, כמ"ש חז"ל (שבת פח, א) הדר קיבלוה ברצון.

מה כוונת הדבר שבימי אחשוורוש ומרדכי הדר קיבלוה ברצון. כלומר, כל מהלך גילוי סעודתו של האחשוורוש, כל מהלך הגזירה של המן ואחשוורוש, וכל מהלך הנס, הוא מהלך שנקרא גילוי רצון. המן מגלה את רצונו ברור מה הוא רוצה, אחשוורוש עושה סעודה לגילוי רצונו, ברור מה הוא רוצה. ועל כן העבודה של כנסת ישראל? לגלות מה הם רוצים. וכשהם מגלים מה הם רוצים, כל הגזירה בטלה.

כרצון איש במגילת אסתר נאמר שאחשוורוש עושה משתה, שבו יראה רוב עשרו ותפארתו, (אסתר א, ח) לעשות כרצון איש ואיש. פשוטו של מקרא הוא, שמה שהוא רוצה יעשו, כל אחד מה שביקש, הוא קיבל. אך חז"ל (מגילה יב, א) דרשו, לעשות כרצון מרדכי והמן, מרדכי דכתיב איש יהודי, המן איש צר ואויב. מה התגלה בסעודה? מה כל אחד רוצה, התגלה שמה מאוד. אבל האם הרצון הזה באמת יצא לפועל? הרצון הזה באותה סעודה לא יצא לפועל.

בסעודה זו היה רצון של ושתי, והיה רצון של אחשוורוש. הרצון שלה בודאי לא התקיים. גם הרצון שלו, לפי האמת לא התקיים. הרי כל המשתה הזה לא הוסיף לו, את כבוד עושרו שהוא רצה לגלות, כי היה לו ביזיון גדול באותה סעודה. הרצון לא התגלה שם באותה סעודה, שהוא יצא מהכוח לפועל.

בעומק מה שנאמר לעשות כרצון איש ואיש, הכוונה לגלות רצון מבורר. אני מגלה את הרצון כעשוי. זה נקרא כרצון איש ואיש. שיגלה מה הוא רוצה. זה הסעודה הזאת באה לגלות. כל סעודת האחשוורוש, בעצם באה לגלות את המידה בנפש, שנקראת רצון. ואין זה במקרה שהיה שם בסעודה הרשות לעשות כרצון איש ואיש, כדי שכולם יהיו שבעי רצון כפשוטו.

ביתר ביאור, מטרת הסעודה הייתה, לגלות את הרצון של כל אחד ואחד. להוציא אותו מהכוח לפועל. אך רצונות בני אדם, סותרים להדדי. אין כזה דבר במערכת הבריאה, להוציא רצונות של כולם, מהכוח לפועל. וגם את הרצון של כל אחד ואחד, אי אפשר לעולם להוציא מהכוח אל הפועל. כמו שנאמר בחז"ל (פסחים קיב, א) יותר ממה שהעגל רוצה לינק, הפרה רוצה להניק. היא רוצה יותר, אך היא לא יכולה. וכן הוא אצל כל אדם, לעולם הרצון לא יוצא מהכוח לפועל בשלמות, אלא חלקו כן, ולעולם חלקו לא יצא, ולא יצא לפועל. כשבאים לעשות סעודה שנקראת, כרצון איש ואיש, באים לברר את עומק הרצון המתגלה. זה נקרא כרצון איש ואיש.

עיקר הסעודה הוא גילוי הרצון של האחשוורוש, של ושת. לאחר מכן של המן. ועיקר הגזירה הייתה כשהרצון שלהם יוצא לפועל, להשמיד, להרוג, מתגלה הרצון. כאשר התגלתה אותה גזירה, היא לא יצאה לפועל. אך מה התגלה מאותה גזירה? מה המן רוצה, ומה אחשוורוש רוצה. התברר מאוד מה הם רוצים.

חידוש הרצון בקבלת התורה

גילוי הרצון התגלה בפורים, כשישראל עמדו במעמד הר סיני, מה התגלה? כפה עליהם הר כגיגית. וודאי שגם כאשר הם קיבלו במתן תורה, זה לא הגדרת הדבר כפשוטו שכפה עליהם הר כגיגית. ואם כן, הקבלה אין לה שום קבלה, כמו כל אונס שרחמנא פטריה (בבא קמא כח,

ב). אלא פירשו רבותינו, שזה היה מדין כופין אותו עד שיאמר רוצה אני, וכדברי הרמב"ם (גירושין ב, כ) הידועים, שבעצם הם רוצים, רק איך הרצון התגלה, מכח הכפיה, שכפה עליהם הר כגיגית. אבל זה לא כפייה כפשוטו.

לעומת זאת, איך הם גילו את הרצון בימי מרדכי? בלשון רש"י, מאהבת הנס. לא מכפייה. כל הנפקא מינה, היא איך הרצון מתגלה, אבל לעולם בשניהם היה גילוי רצון האדם. תוקף הגילוי שיצא משם, זה לא רק ההדר קיבלוה. אלא עיקר הגילוי היה, מה הם רוצים.

מה כוונת הדבר מקבל את התורה מאהבה מרצון? לא רק כפשוטו שהוא קיבל ברצון, אלא שלדידו מהו קיום התורה? אם אני רוצה באמת, זה נקרא הדר קיבלוה ברצון. אם זה יצא לפועל או לא יצא לפועל, זה תלוי בקב"ה, זה לא תלוי בי. כאשר הוברר הרצון, של הכנסת ישראל, בזה נאמר אפילו אם נאנס, חשב לעשות ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה, עדיין הרצון נשאר רצון טהור. אך זה נאמר כשהוא מקבל את התורה באהבה מרצון.

כמובן שברוב המקומות, הסיבות שהדברים לא יוצאים לפועל, הם לא מחמת הקב"ה. אצל רוב הבני אדם, הסיבה שזה לא יוצא לפועל, מדוע? כי הם לא מספיק רוצים. אבל אם, אם הרצון הוא רצון אמת, וזה לא יצא לפועל. זה נמסר לקב"ה, זה לא נמסר לידי בשר ודם. אם ברור לך, שרצונך רצון אמת ושלם, אז נאמר: מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה. אבל אם חסר ברצון, אז לא נאמר כאילו עשאה. זה דבר מאוד דק בנפש.

עבודת השמחה

השמחה בחודש אדר יש לה בלשון חז"ל שני לשונות. מחד נאמר בלשון חז"ל: משנכנס אדר מרבין בשמחה. אבל יש לשון חז"ל (ספר יצירה פ"ה) שבחודש אדר מתגלה הכוח שנקרא שחוק. לפי האמור

לעיל, זה העומק, במחלוקת הגר"א והאר"י ז"ל, האם חודש אדר הוא כנגד נפתלי או כנגד זבולון. אם הוא כנגד זבולון, זה שמחה כפשוטו כמו שנאמר שמח זבולון בצאתך. אך אם זה כנגד נפתלי, נאמר בו נפתלי שבע רצון, שהוא כנגד שחוק דקדושה.

השמחה היא רצון הקב"ה בשלמות. השחוק הוא על מה שאני רוצה, לא יצא לפועל. אבל ממה אני שבע? אני שבע מעצם כך שרציתי בשלמות. אני שבע גם מכך, שרצון הקב"ה התקיים בשלמות. אבל ראשית ממה אני שבע? ממה שאני רוצה באמת. זה נפתלי שבע רצון, הוא שבע ממה שהוא רוצה. לא ממה שהוא יצא לפועל, מה שהוא יצא לפועל זה יכול להיות לגמרי הפוך. הוא שבע מעצם רצונו שלו.

כשנבוא להבין את הדברים בפשטות למעשה, כל אחד בנפש שלו, תחילת העבודה היא שהנפש צריכה לברר לעצמה, מה היא רוצה. מה אני באמת רוצה? לא סתם. יצר הרע צפון בליבו של האדם. הסתר אסתיר פניי ביום ההוא, מה הוא מסתיר? מה הוא מצפין? את מה אני באמת רוצה.

רוב רובם של בני אדם, לא יודעים בנפשם מה הם רוצים. צריך שיהיה עליהם כופה אני, אותו עד שיאמר רוצה, זה הדבר הראשון בבירור הרצון. אחרי שיש בירור רצון, מה הגילוי של הנפש?

הדר קיבלוה ברצון. יש מה שהאדם מנסה להוציא את רצונו, מהכוח לפועל עד כמה שהוא יכול. אבל מה שהוא לא יכול להוציא, מהכוח לפועל, נפתלי שבע רצון. הוא שמח במה שרצונו יתברך שמו יוצא לפועל, והוא שוחק על מה? שהרצון שלי לא יצא לפועל. אני שוחק על זה. אני שמח שרצונו יצא, ואני שוחק על מה שהרצון שלי לא יצא. ובמה אני שבע? בעצם כך שרציתי.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

הבחינות כולם. אך לכל אחד מהצדיקים ישנה מידה ייחודית לעצמו שהיא עיקר מהותו. מידתו היסודית של אברהם אבינו היתה מידת אהבה ולא מידת הפחד.

שאלה יד': ילד שנשאר לבד הוא מפחד, מדוע? **תשובה:** הסיבה היחידה שהיא מפחד ממה שיקרה איתו. אך בעומק, הוא מפחד מעצם היותו לבדו, מעצם כך שהוא הפך להיות מציאות שניה לעצמו, ולא אחד יחד עם הגדולים ממנו.

שאלה טו': הרב הגדיר כי פחד מתוקן עניינו פחד תמידי של האדם מעצמו. לכאורה, היאך פחד זה אינו מוציא את האדם משלו? **תשובה:** הפחד המתוקן אינו משמש לבדו אלא הוא מתמוג באיזון עם שאר כוחות הנפש. ולהפך מהבנת השואל, הפחד אינו טורד את השלוח אלא הוא נצרך על מנת להשקיט את תנועות הנפש מכוחות הגילה והשמחה. כשם שדרשו חז"ל 'וגילו ברעדה' - במקום גילה שם תהא רעדה. אינו מתייחסים כרגע להפרש שבין רעדה לפחד אלא לעיקרון שבמקום גילה צריך שתהא רעדה, ואין הרעדה מפריעה לגילה אלא נצרכת לה. נבאר, כאשר אדם מפחד מדבר חיצוני (פחד נפול), אזי לא יתכן שהוא ישמח באותה שעה, כיוון שברור שתחושת הפחד מרעיפה את הנפש ופוגעת בשלוותה, ומאפילה בכך על השמחה (זוהי ההבנה ממנה נובעת השאלה). אולם כאשר הפחד הוא פחד פנימי, פחד של קדושה שלא להתנתק מה-'אחד', אזי ה'אחד' הוא השורש והעילה גם לשמחה וגם לפחד. כוחות הפחד והשמחה משמשים זה את זה ולא מנגדים זה את זה, ממילא השלווה יסודית ומוצקה.

שאלה טז': הרב מבאר כי הפחד מביא לידי ביטול הישות וחזרה להתכללות שלימה בבורא. אם כן, לכאורה נוצרת תובנה שבפשטות הפוכה מהתפיסה המקובלת כי כוח האהבה עדיף ומקרב לבורא יתר על כוח היראה (עובדים מאהבה בבחינת בנים, עובדים מיראה בבחינת עבדים)? **תשובה:** אכן רבותינו דנים בשאלה עמוקה זו - מה למעלה ממה, אהבה מיראה או יראה מאהבה. וכפי שמציין השואל אכן התפיסה הפשוטה והרווחת היא שהאהבה למעלה מיראה. ברם המהר"ל מאריך בכמה מקומות לבאר כי ישנם פנים להבין שהיראה למעלה מאהבה: עניינה של האהבה שישנם שניים והם אוהבים זה את זה, אך מכל מקום ישנה כאן מציאות של שני ישויות. לעומת זאת, העומק של היראה מביאה לידי ביטול. זהו פחד יצחק שמביא לביטול ישות הפוחד והתכללותו ב-'יש' ה'אחד' והיחיד. ואם כן, ביראה ישנו פן אחדותי יותר, שנותרנו עם ישות אחת בלבד, הוא לבדו ית"ש.

להלן שיח בין משתתפי הועד והרב בנידון מציאות כוח הביטחון בנפש החוטאים

שואל: הרב מבאר שכאשר אדם חוטא נוצר פחד נפול שהוא הפך הביטחון. אולם לכאורה נראה בחוש שלמרות שאנו חוטאים קיימת בנו מידה מסויימת של ביטחון. ואם כן, הרי שתייתכן מציאות שאדם יבטח למרות שיש בו חטאים?

הרב משיב: אדם שרובו טוב רק שקיים בו פגמים של חטאים קלים, אזי החטאים החשיכו נפשו רק חלקית, ומצד החלקים שלא הוחשך בו, כיוון שכוח האמונה שם נוטה לשלמות, אזי ישנה נטיה להתקרב לאמונה שלימה עד כדי התנוצצות ביטחון שעניינו אמונה שלימה באשר שפרות אחת בלבד. אלו הם רגשי הביטחון החלקיים שהחוטא עשוי

לחוש. אך לעולם לא תיתכן מציאות של כוח ביטחון שלם, כל עוד חושך החטא עדיין חל על נפש שלא הזדככה לגמרי.

שואל: ידוע מאמרו של האלשיך הקדוש - שכל אדם בכל מצב יכול לבטוח ובטחונו יעמוד לו. אם כן, לכאורה גם אדם בעל חטאים, אם יבטח ביטחון גמור - בטחונו יעמוד לו?

הרב משיב: נחזור ונאמר, לעולם לא תיתכן מציאות של כוח ביטחון שלם, כל עוד חושך החטא חל על הנפש! על כן, אדם שחטא לעולם לא יוכל לקיים את דברי האלשיך הקדוש ולבטוח ביטחון גמור אלא אם כן הוא שב מחטאו בתשובה גמורה שזיככה אותו לגמרי. אמנם אין הכרח שאותו אדם שקד על מצות התשובה לפני שניגש להעמיד ביטחון גמור בקב"ה בנפשו, אלא עצם כך שהוא מתעצם בביטחונו בקב"ה זוהי תשובתו.

שואל: אם אותו בוטח לא קיים מצוות תשובה כהלכתה: וידוי חרטה קבלה לעתיד, היאך נתקבלה תשובתו והועילה להצלחת בטחונו?

הרב משיב: ישנם שני דינים: מצוות תשובה, והתשובה עצמה. המעבר מדין רשע לדין צדיק גמור תלויה רק בתשובה עצמה, וזו יכולה להיות מושגת על ידי חרטה וקבלה שלא לחטוא עוד, בהרהור הלב בלבד. הוידוי בפה אינו מעכב את התשובה, אלא הוא חלק ממצוות התשובה. אם הוידוי נחסר, ישנו חיסרון במצוות התשובה, אך התשובה כשלעצמה אינה כוללת וידוי. אלו יסודות המבוארים במפרשים ובפוסקים לגמרא המפורסמת בקידושין - אדם שאמר לאשה - 'הרי את מקודשת לי על מנת שאני צדיק'. אפילו הוא רשע גמור, האשה מקודשת. והטעם - שמא בשעת אמירתו הרהר תשובה בדעתו.

שואל: לכאורה נראה כי ישנם רשעים בעלי עברות שאפילו שהם בתוך תהליך של חטא, הם בוטחים בקב"ה. כמובא בחז"ל שגנב על פתח המחתרת פונה לקב"ה בתפילה שיצילו 'במלאכתו'?

הרב משיב: לגנב אין ביטחון! להפך הוא מפוחד שמא ייתפס ויענש, על כן הוא פונה בתחנונים לקב"ה שיציל אותו מתפיסה.

שואל: ההתעקשות בשאלות נובעת מחמת היכרות עם אישיות מסויימת, שמצד אחד די ברור שהוא רחוק מלהיות מזוכך מכל חטא ועוון, אך מצד שני ניכר שקיימת אצלו בתחום מסוים מידה עצומה של ביטחון בקב"ה ללא כל פחד. על כן, הסתירה בין אי הזיכור לביטחון המופלא לא מסתדרת לי?

הרב משיב: על דרך כלל האדם אינו מוחלט - כולו רשע או כולו צדיק, כולו זך או כולו עכור. בנפש האדם ישנם חלקים רבים שיכולים להיות: זכים לגמרי, עכורים חלקית או מקולקלים בקלקול מוחלט. מצד החלקים העכורים חלקית - האדם חוטא לעיתים. מצד החלקים המקולקלים קלקול מוחלט - באותם התחומים הוא מופקר לגמרי. אך ישנם אנשים שלכאורה הם אינם צדיקים בלשון המעטה אך קיים אצלם תחום בנפש בו הם זכים לגמרי. בדרך כלל הם זכים בו רק יותר מאחרים שרמתם דומה, אך יש פעמים שהם זכים בו אף יותר מכל הצדיקים בדורו. על דרך כלל מציאות ייחודית זו נובעת מחמת תיקון וזיכוך הנפש שהתבצע בגלגולים הקודמים, שכעת מופיעה כתכונת נפש זכה בטהרתה. אותה זכות נפשית בתחום מסוים, יכולה להביא להתגלות של שלמות האמונה וביטחון מופלא באותם נקודות עניין. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

דברים, נח, נב - יתן ה' את מטר ארצך אבק ועפר. ופרש"י (מדברי הגמ' תענית, ג, ע"ב) וז"ל, זיקא בתר מטרא, מטר יורד ולא כל צרכו, ואין בו כדי להרביץ את העפר, והרוח באה ומעלה את האבק ומכסה את עשב הזרעים שהן לחים מן המים, ונדבק בהם ונעשה טיט ומתייבש ומרקיבין, עכ"ל. אולם הרשב"ם פירש על אתר וז"ל, הרוח במקום שרגיל להמטיר מטר, ימטיר לך מן השמים אבק ועפר, עכ"ל. וכן מדוקדק בקרא כמ"ש מטר ארצך אבק ועפר מן השמים. ולפיכך פרשו בגמ' (תענית, ט, ע"ב) מן השמים - וכי אבק ועפר מן השמים הוא, אלא כיון דמדלי להתם מן השמים אקרי.

והבן שלפ"ז יש אבק מן הארץ, והוא העפר הדק, כמ"ש הרד"ק (ספר השורשים, ערך אבק) וז"ל, העפר הדק יקרא אבק, עכ"ל. ועיין זבחים (יט, ע"א) וברש"י שם, מהו אבק עפר. ויש דבר דק היורד מן השמים ואף הוא נקרא אבק. והוא בחינת אבק של אש, שמקום האש בשמים. עיין זה"ק (וישלח, קע, ע"א). וביאור שפע זה מן השמים, נתפרש בדברי הרקאנטי (כי תבא) וז"ל, אמר כי השפע אשר יקבל מן השמים והארץ העליונים, יהיה אבק ועפר, יבש ממים העליונים רק עפר, וכו', כי תחת היותו משפיע גשמי רחמים מאוצר הטוב, יתהפך להשפיע אבק ועפר הנזכרים, עכ"ל.

ושורש שפע זה דקלקול נתבאר ברמח"ל (תיקונים חדשים, תיקון שיתסר) וז"ל, יתן ה' את מטר ארצך אבק, ודא ק"ב (אבק, א-ק"ב) חרובין. ועפר, כמד"א ונחש עפר לחמו, עכ"ל. ועיין ליקוטי הלכות (יו"ד, ריבית, ה"ב) רגלים היו לו (לנחש) ונתקצצו. וזהו בחינת ריבית קצוצה, בחינת זוהמת הנחש וכו', כנ"ל, וזה בחינת אבק ריבית, בחינת ועפר תאכל וגו', עכ"ל, עיי"ש. והיינו ניזון מקב חרובין דקלקול (דלא כר"ח שתיקן ק"ב זה, ואכמ"ל).

והבן שבחטא העגל חזר ונתעורר קלקול דנחש כנודע, ולפיכך חזר ונתעורר קלקול ק"ב חרובין (ששורשו בבונה עולמות ו"מחריבן", מחריבן - חרובין). וזהו ע"י עגל, גימט' אבק. (ועיין שם משמואל, אחרי מות, תרע"ז, ד"ה ותטמא הארץ). וזש"כ בעגל (שמות, לב, כ) ויטחן עד אשר דק ויזר על פני המים וישק את בני ישראל. והבן שדייקא כתב ויזר על פני המים, בחינת יתן ה' את מטר ארצך אבק ועפר. ודו"ק. וכן כתיב (דברים, ט, כא) את העגל לקחתי ואשרף אתו באש (בחינת אבק של אש מן השמים, כנ"ל בשם הרשב"ם) ואכת אתו טחון היטב עד אשר דק לעפר ואשלך את עפרו אל הנחל הירד מן ההר. והבן שדייקא המשילו לנחל הירד מן ההר, בחינת מטר שיוורד מלעילא, אולם ירד בבחינת אבק, עפר - עפר, דק. ועיין הכתב והקבלה (ויקרא, יז, יג).

ברכות, נד, ע"א - ולא יכנס להר הבית במקלו ובמנעלו ובפונדתו ובאבק שעל רגליו. ובתוספתא (ברכות, פ"ו, ה"ט) מסיים, שנאמר שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלקים. וכן הוא בירושלמי (פ"ט, ה"ה. פ"ד, ה"ד). וביבמות (ו, ע"א) אמרו, ואין לי אלא בזמן שביהמ"ק קיים, בזמן שאין ביהמ"ק קיים מנין, ת"ל את שבתותי תשמרו ומקדשי תראו, מה שמירה האמורה בשבת לעולם, אף מורא האמורה במקדש לעולם. והבן שבשבת כתיב אם תשיב משבת "רגליך". וזהו פנימיות ההיקש בין שמירת שבת, לאיסור כניסה באבק שברגליו לביהמ"ק. והבן שאיסור זה מפני "מורא מקדש". ומורא הוא יחס של כבוד וכבודות לדבר, משא"כ אבק בבחינת דבר קל. וזהו עומק הסתירה בין אבק שברגליו למורא מקדש.

אולם בספרי דרשהו מן הפסוק (כי תצא, כג, טו) והיה מחניך קדוש - קדשהו, מכאן אמרו וכו', ולא להר הבית במקלו ובמנעלו, ובאבק שעל רגליו. ולפ"ז יסוד הדין מדין קדושה מדין שנקרא מקדש, ולא מדין "מורא" מקדש.

והנה שורש אבק רגלים מצינו אצל יעקב, וכמ"ש (חולין, צא, ע"א) דאמר ר' יהושע בן לוי, מלמד שהעלו אבק מרגלותם עד כסא הכבוד, כתיב הכא בהאבוקו עמו, וכתיב התם (נחום, א, ג) וענן אבק רגליו. וכמ"ש באוהב ישראל (וישלח) וז"ל, כי יעקב אף שהיה בקטנות בבחינת אבק, מכל מקום גם אבק רגליו, דהיינו "קטנות שלו", היה ג"כ מגיע עד כסא הכבוד, עכ"ל. ולפ"ז גדר איסור כניסה באבק שברגליו לביהמ"ק, כי ביהמ"ק כל היותו גדלות, ולכך נאסר להיכנס אליו עם קטנות שהוא אבק.

ובעומק יותר, אמרו (ב"מ, פו, ע"ב) יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם, א"ר ינאי בריה דרבי ישמעאל, אמרו לו, וכי בערבים חשדתנו שהם משתחווים לאבק שברגליהם, כבר יצא ממנו ישמעאל (ודו"ק שמימרא זו אומר בנו של רבי ישמעאל). והבן לפ"ז, שהיפך מקום עבודת המקדש לקב"ה, יש עבודת הישמעאלים שמשתחווים לאבק שברגליהם, ולכך נאסר להיכנס באבק זה לביהמ"ק, והבן. ועיין ספר הפליאה (ד"ה דע שהמכנסים). וספר הליקוטים (ויצא, לב). ואפיקי ים (חגיגה, יג, ע"א). וקהלת יעקב (ערך סערה).

ובדקות נאסר כל אבק שברגלים לביהמ"ק, כי הוא "זר" (עבודה "זרה") ביחס למקדש. ויתר על כן אף אבק שבתוך בית המקדש זר לקה"ק. וכמ"ש בכתב והקבלה (שמות, מ, כח) וז"ל, פרכת המסך שהיתה משמשת וכו', להבדיל בין הקדש ובין קה"ק, נקראת פרכת, ולהגין על קה"ק שלא יבוא בו אבק מדריסת רגלי הכהנים שבהיכל, נקראת מסך מלשון הגנה וסיכוך, עכ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

וירא | י-ר

עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה. וירא, יר-א. י"ר הגבלה, שזו מהותה של היראה. ובדרך רמז, י-ר בא"ת ב"ש, ג-ם, לשון ריבוי, והיפוכו י-ר, הגבלה. כי אות י', שורש ההתפשטות בבריאה, כנודע, י' מאורות, י' דברות, וכו'. וזהו אות ר', לשון ריבוי. והיינו שהריבוי הוא עד עשרה ותו לא, ושם נעשה, "הגבלה". ושלמות ריבוי זו הוא בחינת עשיר, עש-יר.

וזהו בחינת ירח, יר-ח. כי החמה שורש התפשטות ההארה, בחינת מאיר, יר-אמ, התפשטות ההארה מן אות א'. בחינת ספיר, ספ-יר. ובחינת בהיר, בה-יר. ובחינת צהרים, צהם-רי. אולם הירח הוא הגבלת כח ההארה, ולכך אין לו הארה משל עצמו, כי כל הוינו הגבלת האור. וכאשר הוגבל הדבר ולא נתפשט עצם היותו, מעתה כל התפשטותו אינו אלא בבחינת ריח, אותיות ירח. והבן שלכך יהושע, שפניו כפני לבנה, ירח, העבירם את הירדן, יר-דן. ושכבש בתחילה את ארץ ישראל, כבש את ע-יר, ירחו, אותיות ריח בקרבו. וכן אסתר, בחינת לבנה, כמ"ש במגילה שנקראת ע"ש הלבנה, נשאת למרדכי בחינת מור-דרור כמ"ש חז"ל (חולין, קלט, ע"א), אותיות מרדכי, יר-מדך. וע"י נעשה נס פורים, פומ-רי.

וכן מי שאינו מוליד, ואין לו התפשטות, נקרא סריס, רי-סס. והיפוכו, מי שמוליד, עושה פירות, פרי, פ-רי. פ-פתח, נפתח ההגבלה. וח"ו כאשר הטיפה אינה עושה פרי ויוצאת באופן דקלקול, נקראת קרי, ק-רי. ופגם זה היה אצל יוסף, במעשה עם אשת פוטיפר, פוטפ-יר. ושורש התיקון ע"י הסרת הערלה, הנקראת ברית, בת-רי. ומקומו בין הירכים, ירך, יר-ך.

ושורש היראה, מדתו של יצחק, "פחד יצחק", ונכלל בה אברהם, כמ"ש עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה. וזה נעשה בהר המוריה, רי-מוה. והושרשה בזרעו, יעקב - ישראל, יר-שאל. וכן נקרא ישורון, יר-שוון. וכלל ישראל נקראים אפרים, הבן יקיר לי אפרים, אפם-רי.

ושורשו באוריתא, רי-אותא. ונרמז במילה ראשונה, בראשית, רי-באשת. ועיקר גילוי בבחינת סוד, שאין מגלין סוד אלא למי ששומר סוד, בחינת יראה, שמירה. וסוד בחינת יין, נכנס יין יצא סוד. תירוש, יר-תוש. ולקיטתו נקראת בציר, בצ-יר, את ענבי נזירך לא תבצור. והוא מדרגת נזיר, נז-יר, שנאסר בגפן - יין.

והתפשטות בשיעור הנכון, לא פחות מדי ולא יתר על המדה, היא בחינת רויה, רי-וה. רויה מדרגת ממוצע, כנודע. וזהו מדרגת ישראל, מכח כללות אברהם ויצחק, כנ"ל. והוא קו האמצע בין יצר טוב ליצר הרע, יצר, יר-צ, ודו"ק.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אביעור, אביר, אברים, אבישור, אבינר, אדיר, אדרעי, אופיר, אורי, אביתר, אוריה, אורים, אחיעור, אחירע, אוראל, אחרית, אחשדרפנים, איעור, אחישחר, אליעור, אליצור, אמיר, אמריהו, אחרי, אפיר, אפריון, אפרים, אפרתי, אליחרף, אריה, אריוך, אריה, ארמית, אסיר, בהיר, בחיר, בחרי, זרויר, אריאל, זמיר, זעיר, זרויף, חירום, אשריאל, חזיר, חירה, חירם, חרלים, ביתר, חרי, חריש, חרוף, יהיר, איתמר, יאור, יאיר, יהורם, יער, יחויירב, ירחמאל, מזכיר, בריא, יורש, יזרעאל, יזרח, יקיר, דרוש, יפריא, יצהר, יצר, ירושלים, האייעורי, ירד, ירדן, ירושה, יריחו, ירחמאל, ירט, ירך, ישיר, חציר, ירמיה, ירק, ירקון, כיור, זכריה, ישרטו, ישר, יששכר, כסיר, זרחי, כרכמיש, מרירי, סיסרא, זרחה, לאחירם, לדביר, גפרית, כידור, מיתר, מישרים, מערכי, מריר, חציר, מרי, מרירי, נכרי, טריה, סיסרא, סיר, סנחריב, עזריקם, יוירב, סריס, עזריאל, עזיה, עריץ, יעור, עמיחור, עמיר, עמרי, פורים, עשיר, עשירי, פוטיפר, צורי, עשרים, כפיר, קיטר, יראה, לריק, מאיר, מצרים, ירח, פריה, פרוץ, צהרים, צפיר, צורישידי, ציר, צעיר, קיתרוס, ירכתי, צרויה, קיר, קיטר, רבתי, ישראל, שעיר, נזיר, ניר, סנפיר, כיתרון, שעירם, שכיר, שמיר, דרוש, כעיר, ראה, רביעי, רחמים, מחיר, רחוטנו, רחים, ריח, רירו, שפיר, מוריה, מרדד, רים, ריק, רעי, שיר, שרי, מרדכי, רמיה, רמליהו, שיחור, פרי, תירש, שדיאור, סגריה, רחביה, ספיר, ריח, ערבים, רצוי, עיר, רכיל, נירם, קרי, עירירי, שניר, יריעה, בירניות, ירקק, ישרון, צוראל, בכורים, כפירים, בכרי, צרי, מישור, סנורים, בעירה, בעמיר, קציר, בציר, בראשית, רביבים, ברזלי, רויה, בריה, ברית, ברכיה, ריב, תרפים, תרשיש, גבריאל, גביר, ריש, גמריהו, גרוים, גרשוני, דביר, רעיון, דרכמונים, אורים, אזרחי, אחירמי, רקיע, אפרתי, אראלי, דביר, הריפות, אברים, אבישור, זכריה, שניר, חריטים, חריש, זמרי, יהויירב, שריד, חירה, יאיר, יאדיר, ומיתר, תימרו, ירבעם, יתרו, ריקק, שכיר, ציר, תירוש. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

התבודדות בקרב בחניות ספרים בארץ

ההתבודדות ומעלתה מוזכרות רבות בדברי גדולי ישראל בדורות האחרונים והיא מן העיקרים בתורת הבעש"ט וחסידות ברסלב, אך כבר רבותינו הראשונים האריכו רבות בחשיבותה, תפקידיה ודרכיה. מתוך דבריהם מתברר שגדולי ישראל רובם ככולם היו מתבודדים באופנים שונים.

בדברי רבותינו הראשונים המושג "התבודדות" אין פרושו דיבור עם ה' בהודאה ותפילה בלבד אלא זוהי רק החיצוניות של דבריהם. עניין ההתבודדות הוא השקטת הגוף והחומר וגילוי חלקי הנשמה. לאחר שאדם גילה את מציאות ה'אני' והשקיט את מציאות החומר, עבודתו לגלות את מציאות ה' בקרבו. דבר זה נעשה ע"י פנייה אל בורא עולם בהודאה ותפילה.

מהי דרך העבודה למעשה בזמן ההתבודדות?

כפי שהרצה לקנות לחם יכול למצוא במרכולים הגדולים כמה עשרות סוגי לחמים; שעורים, חיטים, קמח מלא ועוד סוגים אשר שם התואר 'לחם' וודאי שייך לכולם, כך גם המושג 'התבודדות', אף שהוא שם תואר אחד, יש בו דרכים רבות ושונות. ספר זה מביא אחת מן הדרכים.

ספר זה נבנה על דברי ר"א בן הרמב"ם ועל דברי רבי אברהם אבולעפיה. בצירוף שניהם יחד העמדנו צורה אחת של התבודדות.

ספר זה עוסק במישור המעשי - בהכנה להתבודדות ובהדרכה מעשית בהתבודדות עצמה, אך תכליתו להביא את האדם לתפיסת חיים חדשה - "חיים של התבודדות". הספר פונה לכולם, אך מותאם לנפשות הקרובות יותר לתמימות ופחות להשכלה (הספר 'דע את נשמתך' מהווה המשך לספר זה ועוסק בנושאים אלו ביתר בירור והעמקה).

כתר אמרו (סנהדרין, צט, ע"ב) וכל אלוף מלכותא בלא תגא. ועיין זוה"ק (ויקרא, יב, ע"א) ת"ח כל מאן דאומי בשמא קדישא לשקרא כאילו פריש אימא מאתרה לעילא, וכתרין קדשין לא מתיישב בדוכתיהו כמה דאת אמר, ונרגן מפריד אלוף (ועיין פרדס, כג, א, ערך אלוף).

ועוד. כתר כללות ההפכים. ועיין פענח רזא (ויקרא) והנה אלוף הוא כינוי אליו ית', וכו', וכן למספר גדול שהוא אלף ואלפי אלפים, וכן למספר קטן כי האלף הוא אחת במספר כדאיתא באותיות דר"ע.

וכן הוא כינוי לבהמה גסה, "באין אלפים אבוס". וכן לבהמה דקה, "ככבש אלוף". ואמרו (אבות, פ"ו) שדוד קראו לאחיתופל רבו ואלופו אע"פ שלא למד ממנו אלא ב' דברים. וביארו, שלמד לראות בכל דבר דבר והיפוכו. זהו שני דברים. ועיין מגן דוד (אות א) כי הכתר אלוי"ף וגדול לכל שאר הכוחות, והוא מקיף את כולם. ועיין ספר הליקוטים (ויצא, פל"ו) שקורא לי"א אלופים י"א כתרין דטומאה.

חכמה כתב בפענח רזא (ויקרא) וז"ל, הוא כנוי לאדם חשוב קצין ומושל כדכתיב אלה אלופי וגו', וכיוצא, וכן לת"ח, כמו אלופי ומיודעי. וכמ"ש (סנהדרין, קו, ע"ב) בתחלה קראו (דוד לאחיתופל) רבו, ואתה אנוש כערכי אלופי ומיודעי, עכ"ל. ועיין ליקוטי מוהר"ן (תורה כח) ובזה השימוש שעומד עליהם ומשמש אותם (ת"ח), זוכה לחסד הנ"ל, כמאמר (כתובות, צו) כל המונע תלמידו מלשמשו כאלו מונע ממנו חסד. ובשביל זה היה התמיד כבש, כי ממנו נתקנו האלפי"ן, בבחינת (ירמיה, יא, יט) ואני ככבש אלוף, וזה בחינת כבש, שכבוש תחת יד רבו ומשמשם אותם וזה תמד, גימט' ד' אלפין שהוא תיקון האלפין כנ"ל.

בינה עיין שערי אורה (שער ח) וז"ל, דע והאמן כי ספירת הבינה וספירת המלכות שתיהן מכוונות זו אצל זו, וכשמידת המלכות מתוקנת בתיקון ישראל בקיום תו"מ, אז ספירת הבינה הופיעה להריק מכל מיני שפע וברכה דרך הספירות עד שספירת מלכות מתברכת ומתמלאת וכו', ואם ח"ו קלקלו ישראל את השורה ועברו תורות וחלפו חק הפרו ברית, אז ספירת בינה אינה משפעת ברכה וכו', ואומר ונרגן מפריד אלוף, עכ"ל.

ועוד. עיין זוה"ק (תיקונים, תיקון סט, קח, ע"ב) לקבל בינה דאתמר בה אלף בינה, אלין אלופי עשו. ועיין קהלת יעקב (ערך י"א) שכתב בשם המקובלים שיש י"א פסוקים שמתחילים בנו"ן ומסתיימים בנו"ן, כנגד י"א אלופי עשו, ששורשם בבינה.

דעת דעת דקלקול נחש. ואמרו (ב"ר, כ, ב) איש תהפוכות זה הנחש שהיפך דברים על בוראו (דעת המתהפכת), ונרגן, שריגן דברים על בוראו ואמר לא מות תמותון, מפריד אלוף, שהפריד אלופו של עולם ומיד נתקלל. ועיין זוה"ק (בראשית,

לד, ע"א) חויא בישא דכתיב ביה ונרגן מפריד אלוף. ועיין שערי אורה (שער ה) וז"ל, לאחר שחטא אדה"ר וקצץ בנטיעות והפריד אלוף. ועיין מגלה עמוקות (נח, אופן קסב) ידוע כי חטא אדה"ר היה בסוד אלף, ונרגן מפריד אלוף, שמתחלה היה צורת אלף וכו', צורת יו"י שהוא חוטמא ותרי עיניו וכו', אח"כ נעשה צורת יו"ד למעלה וד' למטה, וכשתכה הנעלם ו"ד על יו"ד הרי ק', לכן העמידו הקב"ה על ק' אמה. ועיין פרי עץ חיים (שער העמידה, פ"כ) סוד מי שאינו כורע במודים.

חסד מדת הגדולה. ועיין רש"י (ירמיהו, יא, יט) ואני ככבש אלוף וכו', ומנחם פתר ככבש אלוף, כבש גדול, ויונתן מסייעו שתייגם כאימר בחיר. ועיין אבן עזרא (וישלח, לו, ב) ופירוש אלוף, נשיא וגדול. וכתוב ועושה חסד לאלפים.

גבורה כתיב (שמות, טו, טו) אז נבהלו אלופי אדום. וכתב הגר"א, אלוף, אל - חסד, וף, גימ' אלקים. ומעין כך בקהלת יעקב (ערך אלוף).

ועוד. פני השור לשמאל, גבורה. ועיין רד"ק (תהלים, מד, יד) אלופינו, שורינו, וכן שגר אלפיך (דברים, כח, ד), ככבש אלוף (ירמיה, יא, יט). וכן כתב (בירמיה שם) ואלוף הוא שור, כמו אלופינו מסובלים. ועיין פע"ח (שער עולם העשיה, פ"ד) שהוא בחינת שור מועד. ועיין ברית כהונת עולם (מאמר תרי"ג, פכ"ב) בהרחבה. (ועיין פרדס, כג, א, ערך אלוף).

ועוד. עיין חסד לאברהם (מעין ה, נהר כה) מצאתי כתוב שדינה (דין - גבורה) נשאת לז' אלופים. א. שכם בן חמור. ב. שמעון בן יעקב. ג. איוב. ד. נבל. ה. דוד. ו. טורנוסרופס. ז. רבי עקיבא.

תפארת

יעקב. ואמרו (ילק"ש, משלי, רמז תתקנו) ונרגן מפריד אלוף, אלו בניו של לבן, שע"י שרגנו אחר יעקב, שנאמר לקח יעקב את כל אשר לאבינו, מתוך כך נפרד יעקב (הנקרא אלוף) מהם. ועיין פרדס רימונים (כג, פ"א) האלוף נקרא הת"ת לפי שהוא אלוף ובעל נעורים למלכות.

ועוד. עיין שושן סודות (אות תקב, ענין המגדל בניו לת"ת) וז"ל, כבר התבאר, כי תורה שבכתב רמז לת"ת, ישראל, ותושב"ע לשכינת עוזו. והעוסק מחבר האור בפתילה להיות היחוד אחד, והמבטל אותה נרגן מפריד אלוף, וא"כ המגדל בניו לת"ת הוא מן המחברים את האהל להיות אחד. ועיין שערי אורה (שער א) וז"ל, ושתי התורות מתדבקות כשני עפרים תאמי צביה, והמפריד ביניהן עליו נאמר ונרגן מפריד אלוף, ודומה כמי שאין לו אלוה. ועיין שערי צדק (השער החמישי).

נצח נו"ה תרי רגליו. ועיין מגלה עמוקות (וישב) וז"ל, והנה קמה אלמתי, שהוא תיקון הע' שצוה להכרית ערלה של מצרים, והחליף הע' ועשה ממנו א' שקלקל אדה"ר (כנודע כותנות אור,

שנעשה עור) נרגן מפריד א', והוא תיקון אלופו של עולם. והיינו עשה רגלין ועי"ז קמה ונצבה.

ועוד. עיין כתבי הרמ"ע מפאנו (מאמר מאה קשיטה, סימן נח) נצח והוד שהם אלופי תורה, למודי ה'.

הוד שורש ליהודה שהודה וממנו משיח. ועיין זוה"ק (ר"מ, כי תצא) שבאות אלף רמוז ג' הגואלים. יו"ד עליונה שבאות אלף, יהודה. יו"ד תחתונה שבאות אלף, יוסף.

וא"ו באמצע, משה. והוא בחינת תרי משיחין ומשה באמצע. ועיין מגלה עמוקות (ויקרא) וז"ל, וזה נרמז אלופינו מסובלים, שהגאולים נרמזים בצורת אלף, לפי שיש בצורת אלף י-ו-י. ובמגילה דרשו על קרא אלוף ביהודה שבתי תפלות שלהם ילמדו בהם תורה יהודה.

יסוד עיין ריקאנטי (בראשית, ג, ה) וז"ל, מפריד אלוף, שהפריד (נחש) אלופו של עולם, הרמז לצדיק יסוד עולם שנאמר העוזבת אלוף נעוריה ואת ברית אלהיה שכחה. אמרו רז"ל (זוהר, ח"ג, קכה, ע"ב) ומאן ברית אלהיה, ההוא אתר דאתקרי ברית, זהו מאמרם והמה כאדם עברו ברית (הושע, ו, ז) ואמרו רז"ל (סנהדרין, לה, ע"ב) אדה"ר מושך ערלתו היה, עכ"ל. ומקור דבריו בספר הפליאה (ד"ה מכל חית השדה). ועיין שערי אורה (שער ב) וז"ל, בהיות מדת צדיק עומדת להביט במעשיו הרעים, אזי המידה הנקראת צדיק מתקבצת ומתאספת למעלה, ונמצא אדני"י נשאר לבדו יבש וחסר מכל טובותיו של הצדיק, ומי גרם זה, רשעו של אותו רשע, ועליו נאמר ונרגן מפריד אלוף, עכ"ל..

ועוד. עיין תולעת יעקב (סוד נטילת שחרית) א"ר עקיבא פעם אחת נכנסתי וכו', למדתי שאין נפנין ממזרח ומערב (ברכות, סא, ע"ב), והטעם שלא להפריד אלופו של עולם.

מלכות עיין פירוש הר"י דמן עכו (לספר יצירה) ואלו השנים החוטא בהם נקרא מפריד אלוף או מקצץ בנטיעות, כי מפריד יסוד ממלכות או בינה שהיא אם הבנים. ועיין גר"א (תק"ז, תיקון ע) ונרגן מפריד אלוף, כנסת ישראל שהיא אמונה דישראל סבא. ועיין ציוני (נח) ויען כי הפרידו אלוף מן הארץ, מלכות מצדיק, לפיכך נקראו דור ההפלגה.

ועיין תולעת יעקב (סוד פסוקי דזמרה, וכן סתרי תפלות שבת ומועדים, וכן סוד ברכת הנהנין).

ועוד. עיין שערי צדק (שער ט) וז"ל, התפילין כאשר הם ברשותו של אדם ראוי להניח שתייהן כדי לייחד מלכות בתפארת, ויחוד תפארת בכתר וכו', וכמו כן סוד מפסיק בנתיים עבירה היא, ונרגן מפריד אלוף, עכ"ל.

ועיין מגן דוד (אות ה) לגבי המפריד אתרוג מג' המינים. ועיין

דרך אמונה לר"מ בן גבאי, וז"ל, נמצאת למד כי המברך צ"ט ברכות וחסר האחת, קוצץ בין יסוד למלכות, ונרגן מפריד אלוף. ועיין חמדת ימים (שב"ק, פ"א, ופ"ד. שובבי"ם, פ"א, ופ"ב). ועיין שער הפסוקים (משלי) נרגן, נר-גן, שני שמות המלכות.

נפש מעשה. ואמרו (ברכות, יז, ע"א) אלופינו מסובלים, רב ושמואל, ואמרי לה רבי יוחנן ורבי אלעזר, חד אמר אלופינו בתורה, ומסובלים במצות. וחד אמר אלופינו בתורה ובמצות, ומסובלים ביסורים.

רוח עיין מגלה עמוקות (ויקרא) נרמז שפל רוח על אות אלף זעירא שבו נברא הרוח, וכו', וגבי אדה"ר כתיב וישמע את קול ה' אלקים מתהלך לרוח היום, רוח דייקא שרמז לאות א' שבו נברא הרוח, וכו', ואח"כ איש תהפוכות ישלח מדון, וזה גרם לו נרגן מפריד אלוף.

ועוד. בחינת דרך ישרה שיבור לו האדם, כי דרכו של האדם נקראת רוחו כמ"ש על איש אשר רוח בו. ואמרו (כלה, פ"א) רבי אלופי, רבי בחכמה, אלופי בדרך ארץ.

ועוד. עיין ציוני (כי תשא) והדבר נכון מדה כנגד מדה, המפריד אלוף ומחללו שיהא הוא נכרת כענף הנכרת מעיקרו, כי הרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה ואל שורשיו, וזה יכרת.

נשמה ענוה. ואמרו (ברכות, יז, ע"א) ר' יוחנן אמר, אלפים מסובלים אין כתיב כאן, אלא אלופינו מסובלים, בשעה שהגדולים סובלים את הקטנים, אין פרץ ואין צוחה יוצאת ברחובותינו. ועיין רש"י (תהלים, קמד, יד) שפירש, שהקטנים נשמעים לגדולים, ולא באופן של ענוה, שהגדולים מבטלים עצמם לקטנים. ומשמע כדבריו בירושלמי (ר"ה, יד, ע"א).

חיה עיין קהלת יעקב (ערך כבוד) ונרגן מפריד אלוף, אלף ציור יו"ד, וזה סוד חיה יחידה, סוד אלף כתר פלא, וגם אלוף חכמה, וזה סוד אדם אחד מאלף מצאתי, סוד אדה"ר קודם החטא ומשיח לעת"ל, זהו בחינת אלף שהוא סוד חיה יחידה.

ועוד. עיין ברית כהונת עולם (מאמר אילו של יצחק) האל"ף הוא מחיה את כולם מאלופו של עולם.

יחידה

בדקות, כל זמן שהאדם לא זכה להשיג יחידה שבנפש, הוא בבחינת נרגן מפריד אלוף, שנפרד מאלופו שלו, משורשו, שהוא יחידה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

מילון ערכים בקבלה • עתיק

ניתן לה פעולה בפני עצמה - להנהיג האצילות, הרי נקראת פרצוף, וכו', שהעליון מנהיג את התחתון, והוא מסובב ממנו.

ועיין ספר הפליאה (ד"ה בא וראה מה ששמעתי) שכתב ז"ל, זקן עולה במספר קטן, עתיק, ר"ל שהמחשבה נקרא עתיק וכו', ענין עתיק, אם תמלאהו עין תיו יוד קוף, אותיות שניות, ל"ב, ל"ב נתיבות חכמה מעתיק. ואם תעלהו בא"ק עולה נ' שערי בינה מעתיק. ועוד ראה והבן שעתיק מתחלף בא"ת ב"ש, ז"א מ"ד, ועולה בא"ק עד"ן, ר"ל המחשבה נקרא עדן, עיי"ש. והיינו שעתיק הוא שורש כל מחשבת הנבראים. ועיין לשם (ספר הכללים, כלל יח, סימן יא). ועיין עץ חיים (שער מב, פ"ב, ושער מז, פ"ד). ועיין לשון הרמח"ל (קל"ח פתחי חכמה, פתח צו) ועתיק - הוא המעביר באמצע מהנהגה להנהגה, עכ"ל. ודו"ק הן מלעילא לתתא, מא"ק לאצילות וכו', והן מתתא לעילא, מאצילות לא"ק. וכמ"ש בפתחי שערים (נתיב סדר הפרצופים, פתח ה) ז"ל, לכך נקרא עתיק, מלשון ההעתקה, ר"ל שהוא מעתיק הנהגת הגבול (אבי"ע) לנצחיות (א"ק). והנה בהרחבה יותר, עתיק אינו רק מעתיק מא"ק לאצילות כנ"ל, אלא כמ"ש בברית כהונת עולם (מאמר הסתר אסתיר, פרק כג) ז"ל, סוד עתיק יומין, שהוא מעתיק מצורה לצורה, עכ"ל. והוא שורש לכל השינויים, ודו"ק היטב.

ונקרא כן גם מלשון זקנה, כמ"ש בפתחי שערים (שם) ז"ל, גם מלשון זקנה, ע"ש התלבשותו בא"א, שנקרא סבא דסבין, עכ"ל. וכמ"ש בעץ החיים (שער ג, פ"א) ז"ל, וזה המלכות (דא"ק) ירדה ונתלבשה בסוד ז"ס שלה, תוך י"ס דעולם האצילות (דהיינו א"א) והיה זה כדי לקשר א"ק בעולם האצילות, וכו', וזה העתיק נעשה נשמה לא"א, עכ"ל. ולכך פעמים אף א"א נקרא עתיק קדישא, כנודע. עיין גר"א (תיקונים, תיקון סט, קיט, ע"ב). ואינו מתלבש (עתיק) בזו"ן. עיין לשם (הקדו"ש, ש"ז, פ"ז, אות א). ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

הנה פירוש מלת עתק - עתיק, יש בו כמה ביאורים. ונתבארו חלקם בספר השורשים לרד"ק ערך עתק, עיי"ש בדבריו. ונעתיקם להלן. א. כתב ברד"ק שם, עתק - עבו וחזקו, ואמר על הדברים העבים והחזקים. והדברים עתיקים (דה"י, א, ד, כב). ועיין יריעות שלמה (חוברת ו, יריעה ג).

ב. רב וגדול, כמ"ש (משלי, ח, יח) הון עתק וצדקה. ג. עב וחשוב, כמ"ש ולמכסה עתיק. עיין פסחים (קיט, ע"א). ד. יסוד ויעקר, כמ"ש ויעתק משם ההרה (בראשית, יב, ח) פירוש ויעתק אהלו משם. וכתב שם ברד"ק, שכותב הספרים מספר אל ספר, יקרא מעתיק, לפי שמעתיק ועוקר הדברים מספר לספר, ואע"פ שדברי הספר הראשון אינם נעתיקים ממנו, הרי הסופר כאילו הוא מעתיק אותם. ועיין יריעות שלמה (חוברת ו, יריעה ג) ז"ל, שם עתק מורה על ההשראה בענין אחד [מפני קשיות הדבר והשאריתו בחוזק על ענין אחד (בחינת איתן)], וגם על עזיבת הענין, כי שם "עתק" מן השמות המתנגדות המורות על דבר והפכו, עיי"ש. ה. כמ"ש במחברת מנחם (ערך עתק) ועתיק יומין יתיב (דניאל, ז, ט). והוא מלשון דבר זקן - ישן. יין עתיק. וכמ"ש בתיקונים (תיקון ע, קכג, ע"ב) ואיהו סבא דסבין, עתיק דעתיקין. ועיין פרדס רימונים (שער ג, פ"ז) ז"ל, ולשון עתיק מורה על הקדימה כאשר הורה בפסוק ועתיק יומין. ז"ל אדם ישר (סדר האצילות בקיצור מופלג) נקרא עתיק "יומין", שהם ז' ימים עתיקים ממלכות אדם קדמון, עכ"ל. ובפרטות, ג"ר דעתיק נקרא רדל"א, וז"ת נקרא עתיק "יומין". והנה מהותו של עתיק בפרצופי האצילות, ביארו הרמח"ל (קל"ח פתחי חכמה, פתח ע"ד ואילך) ז"ל, עתיק הוא הפרצוף הראשון הנחשב לאצילות, והוא מלכות א"ק (א"ק בחינת זקן - ישן) מתפשטת (בחינת עתיק - נעתק מא"ק לאצילות) בתיקונים הצריכים לזה, ומתלבשת באצילות, לקשרו בא"ק ולקיימו, ולהנהיגו, וכו', הוא מספירות א"ק, אבל נחשב לאצילות וכו', ולפי שמלכותו של א"ק

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30
משפ' אליאס
רח' קדמן 4
לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק
ישיבה ראשית חכמה
רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים
לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

שתי מערכות ביטחון - ביטחון בקב"ה וכוח של ביי-טחון הקיים בתוך נפש האדם עצמו

בתוך מכלול מערכת הביטחון שבנפש האדם קיימות שתי קומות: קומה עליונה - ביטחון בבורא ית"ש, קומה תחתונה - כוח של ביטחון שקיים בתוך נפש האדם, כביכול לבטוח בעצמו.

בפרקים הקודמים עסקנו בקומה העליונה של מערכת הביטחון, ביחס לקב"ה: הביטחון הוא הצירוף לאחד, והפחד עניינו שלא להתנתק מה- 'אחד'. דנו בביטחון השורשי בבורא ית"ש: חלקי הביטחון, שיטות הראשונים במהות כוח הביטחון, וכן בפחד שהוא הפכו של הביטחון. כעת נפנה לעסוק בסניף נוסף, שהוא הקומה התחתונה של מערכת הביטחון, כוח של ביטחון שאדם חש כלפי עצמו.

כמובן שהביטחון השלם הוא ביטחון שהאדם בוטח בבורא ית"ש. ברם ישנו רובד נמוך יותר של ביטחון בקומת נפש האדם עצמו, בימינו קוראים לזה - 'ביטחון עצמי', הביטחון של האדם בעצמו. מושג זה של 'ביטחון עצמי' אינו קיים בחז"ל, אך אנו נשתמש במושג זה כלשון מושאל לצורך הדיון, כיוון שהוא המונח המקובל בימינו.

ישנם כאלו שממבט ראשון יראה להם כי הרעיון שאדם יבטח בעצמו, ביכולתו בכישרונותיו מופקע מכל וכל. אמנם יש בכך מן האמת, כי באופנים מסויימים הביטחון העצמי נובע ממקומות רעים גסים ומגושמים מאוד בנפש כמו גאוה ושחץ בבחינת 'כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה', וביטחון עצמי זה הוא ממש בחינה של עבודה זרה.

ואכן כפי שהקדמנו, ברור הדבר כי התכלית הנרצית הינה ביטחון שלם וגמור אך ורק בבורא ית"ש. אולם כיוון שנשגבות מעלה זו אינה ברת השגה בשלימות בהנהגת העולם הזה, בששת אלפי השנים שהעולם מונהג בהסתרה, הרי שאצל כל אדם האמונה והבי-טחון בקב"ה מגיעים עד לסף מסויים לפי מדרגתו של כל אחד ואחד. מתחת לסף אמונה וביטחון אלו, ישנו כוח בנפשו של כל אדם ואדם באשר הוא אדם, בו הוא תופס ומזהה כי כביכול פעו-לותו נפעלות מכוחו שלו. אחד מהכוחות החשובים המניעים את האדם להסכים עם עצמו לצאת לפעולה או למהלך מסוים, ואף מלווה אותו לאורך כל דרך ביצוע הפעולה מתוך יציבות נפשית שתוביל להצלחה, הוא הכוח שהאדם בטוח בעצמו.

דע את שמחתך שורש שמחת חודש אדר פרק ב'

רצון ידאיו

נשוב עתה ונבאר ביתר ביאור, נאמר בנפתלי שבע רצון, על זה אומרים חז"ל בספרי (ברכה יד) שעליו נאמר רצון יראיו יעשה, מאיזה רצון הוא שבע, מהרצון שלו לעשות את רצונו יתברך שמו, בזה הוא שבע, על דרך שנאמר בחז"ל (ברכות יז, ב) רצונו לעשות רצונך. אם כן ממה הוא שבע בעומק, מרצונו יתברך שמו. זה נפתלי שבע רצון.

ממה הצדיקים שבעים? רצון יראיו יעשה. ממה בעומק הצדיק שבע, אם עבר יום שלם, והוא העמיד את עצמו בנקודת הרצון האמתית, כאשר נגמר היום, מה הוא מרגיש בליבו? שבע. אנחנו לא מדברים על שביעת הכרס כמובן. אבל בלב שלו הוא שבע. למה הוא שבע? כי הוא גילה את תוקף הרצון האמת. הוא ביטל את רצונו מפני רצון בוראו, ואם הרצון התקיים או לא התקיים, מה לי בכך? ורצון הבורא יתברך שמו, הוא זה שהתקיים לבסוף. זה נקרא בעומק שחוק.

שמחה עיניינה כמו שנאמר, שהדבר יצא מהכוח אל הפועל, מראשיתו עד אחריתו, זה שמחה. אך שחוק עינינו, שהרצון לא יוצא מהכוח אל הפועל, אלא שאני שמח בעצם הרצון. רצון הבורא יתברך שמו בעומק, יוצא מהכוח לפועל. כלפי רצונו יתברך שמו, אני שמח. כלפי רצוני שלי שלא יצא לפועל, אני שחוק.

על כן שכקורה שהדבר נעשה בהיפך ממה שנראה לי, שצריך שיעשה, אם רציתי משהו אחד, והקב"ה עשה הפוך, אז אני שחוק ושחוק את הרצון שרציתי. זה שחוק אחד. ואני שבע מעצם הרצון, שאני רוצה את רצון הבורא יתברך שמו.

זה סוד אדר. יש בו שמחה, ויש בו שחוק. על מה השמחה, ועל מה השחוק. השמחה היא שמחה על מה שרצונו יתברך שמו, יצא מהכוח אל הפועל בשלמות. מה שהקב"ה רצה, זה מה שיהיה. הכל צפוי. אבל מה שאני רציתי? יכול להתבטל. אני צריך לעשות את הדברים לרצות כפי שראוי. ואיך הם יצאו לפועל, יכול להיות שזה יצא לגמרי אחרת מתפיסתי. על רצוני שלי שלא יצא לפועל, אני שחוק. על רצונו יתברך שמו, שיצא מהכוח לפועל בכל התהליך, אני שמח. כאשר שני הדברים

מצורפים בנפש, זה שחוק ושמחה ראויים זה לזה. זה נקרא משתה ושמחה.

ים ודרום ירשה

זהו מה שנאמר בכתוב, נפתלי שבע רצון ים ודרום ירשה. אומר הרמב"ן על המקום, ים, זה אותו מקום ששם כביכול הקב"ה, עושה שם כרצונו, אך כאשר האדם נמצא ביבשה, נראה לו לפחות, שהוא יכול לעשות מה שהוא רוצה. אבל כשהוא נמצא בים, הוא רואה שהוא לא יכול. כל מה שהאדם יעשה, אם מגיע גל קצת יותר חזק, אין מה לעשות. שום דבר. אפילו בדורנו אנו, אפילו אם הוא יפחית מכובד הספינה, אחרי זה יגיע גל יותר חזק, שהוא יכול להטביע את הספינה. ים זה מקום שכולו מגלה את רצון הבורא יתברך שמו. על כן אמרו חז"ל שספינים כולם צדיקים, תמיד ברור להם שזה תלוי ברצון הבורא יתברך שמו. אם כן ים זה נקרא מקום, שהקב"ה גלוי בו. רצונו של הקב"ה גלוי בו.

אבל ביבשה אין זה כן, כי מדוע היא נקראת יבשה, אומר הרמב"ן דבר מבהיל, כי היא יבשה מרצון ה' כביכול. שם נראה לבן אדם שהוא יכול לעשות את רצון עצמו, מה שהוא רוצה. מה ההבדל בין עולם הזה לעולם הבא, עולם הבא מתגלה בו רק רצון הבורא, יתברך שמו. העולם הזה מה מתגלה בו? בחירה. אדם יכול לעשות מה שהוא רוצה כביכול. עולם הבא אין בו בחירה. באלו ימים אשר אין לי בהם חפץ. אז מה מתגלה שמה? רק רצון הקב"ה. אבל מה מתגלה אצלנו, הקב"ה נתן לנו את הבחירה. ובחרת בחיים. הוא נתן לנו כוח לבחור. ברגע שהוא נותן לנו כוח לבחור, יכול להיות עושי רצונו, ויכול להיות עוברי רצונו.

אומר הרמב"ן נפתלי מחבר ים ודרום ירשה. איזה מקום הכי יבש בעולם? הדרום. נקרא דרום ששם חמה דרה. ולכן היא מיבשת את הכול. ים זה מקום שמתגלה רצון ה'. יבשה זה מקום שמתגלה רצון האדם. ולפי דבריו מבואר יפה מה שנאמר

בחז"ל (ברכות נא, א) שאדם שמברך על כוס מלא, זוכה לנחלת שני עולמות. עולם הזה ועולם הבא. מאיפה לומדים את זה? מנפתלי. לפי שזה כוחו של נפתלי לחבר בין העולם הזה לעולם הבא.

יצרת לשחק בו

זהו מה שנאמר בגמרא (חגיגה יב, ב) שאחר מהרקיעים נקרא שחקים, ששם שוחקים מן לצדיקים, השחוק הוא מלשון של שחקים, איזה מזון יש שם? על זה נאמר: נפתלי שבע רצון, הצדיק שבע ברצונו הטוב.

זהו הביאור לדברי הרמ"ע מפאנו, שכאשר האדם חושב במחשבתו, לעשות מצווה, ונאנס ולא עשה, על ידי כן הוא בעצם זוכה להתחבר, למה שנקרא בלשון חז"ל סעודה של לווייתן. כי זה השכר בנפש, על מה שעיקרא חשבת לעשות, אפילו אם לבסוף עשיתי, ויש שכר שאני מקבל על מה שרציתי, וחשבת לעשות.

זה סעודה של לווייתן לעתיד לבוא. יש פה דין של שחוק. כמו שמצינו בגמרא (עבודה זרה ג, ב) שבשלש שעות אחרונות של יום, הקב"ה שוחק. שנאמר (תהלים קד, כו) לווייתן זה יצרת לשחק בו. זה הסעודה שם, משם שבעים. נפתלי שבע רצון, מי שזוכה לאותו שחוק של קדושה, הוא יזכה לאכול מסעודת לווייתן לעתיד לבוא.

ובעומק, יותר ממה שהעגל רוצה לינק, הפרה רוצה להניק. אם כן גם שעשיתי, תמיד רציתי לעשות יותר. גם באותו מעשה. הנחתי תפילין, רציתי להניח אותם יותר טוב. התפללתי תפילה, רציתי להתפלל יותר טוב. אף פעם לא הצלחתי להוציא את הרצון מהכוח לפועל בכול מה שאני עושה. בכללות החיים לא רציתי להוציא את הרצון מהכוח לפועל, ובפרטות בכל מעשה ומעשה, לא הצלחתי להוציא את הרצון מהכוח לפועל בשלמות. על הרצון הזה, הקב"ה משלם שכר. השכר שהקב"ה משלם על זה, זה נקרא שחוק, רציתי וזה לא יצא לפועל. זה נשחק, זה לא

יצא לפועל. אבל ממה הייתי שבע? מעצם רצוני. הקב"ה שהוא משלם שכר סעודה של לווייתן, למי הוא משלם אותה? למי ששבע מהרצון הזה. מי ששבע מהרצון הזה הוא זה שיכול להיכנס, לסעודתו של לווייתן. לווייתן זה יצרת לשחק בו. אז ימלא שחוק פינו.

סעודת לויתן זה סעודה שכולה שחוק. כי נאמר בחז"ל (בבא בתרא עד, ב) שהקב"ה יצר את הלויתן זכר ונקבה, ואחד מהם סרסו, ואת השני מלחו לסעודה לעתיד לבוא. זהו עצם השחוק, שיצרו זכר ונקבה, בסוף הם לא יכולים להוליד, אם כן בשביל מה צריך זכר ונקבה, אם הם לא מולידים לשם מה צריך את זה.

מהו השכר שאנחנו מקבלים לעתיד לבוא? לעתיד לבוא אנחנו מקבלים שכר, לא על מה שעשינו. נקבל שכר על מה שחשבנו, ונאנסנו ולא עשינו, על זה נקבל שכר. זה עיקר השכר לעתיד לבוא. כי על מה שעשינו, השכר הוא כאן בעולם המעשה, כמו שנאמר (פאה א, א) פירותיהם בעולם הזה, וכמו שנאמר בגמרא (סוטה מו, א) שמעשיהם של צדיקים נקראים פירות. אבל כאשר יוצאים מעולם המעשה לעולם הבא, שם אין בו מעשה. יש שני מיני שכר. על מה שעשיתי בפועל, הקב"ה משלם שכרו כאן בעולם. זה לא שכר לעתיד לבוא, זה לא עולם המעשה שם. אי אפשר לבקש שם שכר על זה. שמה משלמים שכר, על מה שרציתי ועשיתי, ועל מה שרציתי ולא עשיתי.

זה סוד פורים. מה זה פורים, (בראשית א, כח) פרו ורבו. מה קרה לאותו פרו ורבו, אצל הלווייתן בשעת יצירתו, הוא התפורר. זה השחוק. זה נקרא סעודתו של לעתיד לבוא. השחוק מעמיד שביעה מרצון. זה כל היצירה שנקראת לווייתן. היא יצירה שמיום ראשון שהיא נוצרה, היא כבר התבטלה. אין לך שחוק גדול

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

שאינן בהם, אותם הוא פגש בעברו.

ברור כי כל חלקי ביטחון הדומים ושייכים לתחום זה, הינם שטות והבל ומקורם במידות הרעות. על כן, לא נעסוק ברובד שפל זה כלל.

נעמוד על מקור כוח נוסף בנפש היכול לשמש לאדם משענת להיסמך עליה ולינוק ממנה תחושת ביטחון בעצמו. ישנם אנשים עם מודעות עצמית המכירים את כוחות נפשם, הם מודעים לתכונות הטובות שבאמת קיימות אצלם. אדם כזה, פרט לעצמו רשימה ארוכה של כלל התכונות והיכולות הטובות שלו, ערך וסידר אותם. כך הוא קיבל מבט ברור על מערך הכוחות הכללי שלו. במידה והוא מצא כי נפשו חזקה בנקודות רבות, אזי הוא שואב מכך ביטחון כללי בעצמו. אדם כזה מרגיש טוב מאוד עם עצמו, הוא נגש לכל פעולה או מהלך מתוך ביטחון וביכולות ובכישרונות הרבים בהם הוא התבונן, ובטוח הוא שהם יעמדו לו להצליח בדרכו.

על דרך זו אך בצורה יותר פרטנית וממוקדת, ישנם בני אדם ברי דעת המודעים לכך שבתחומים מסוימים קיימים אצלם הכוחות הכשרונות והיכולות לפעול ולהצליח, על כן בשטחי החיים הללו יש להם ביטחון בעצמם. בתחומים עניין אחרים, בהם אין הם ניחנים בכישורים הנדרשים, שם הם מוכרחים להיסמך על עזרה חיצונית, על כן בכניסתם לפעולה ב'משבצות' הללו, הם כבר אינם יכולים להפגין ביטחון עצמי נרחב.

אלו הן הגלדים הגסים והחיצוניים יותר בנפשות בני אדם שיכולים להוות מקור לתחושת ביטחון עצמי. אולם גלדים אלו אינם שכיחים כל כך, הם תופסים שטח צר במרחב האוכלוסיה של בעלי הביטחון העצמי. ואף שאפשר להרחיב עוד בנקודות החיצוניות ולהכביר בדוגמאות ובפנים הרבות שמתפרטים מהכללים שהצענו, אך לא תהיה בתוספת זו תועלת מרובה. על כן, נפנה כעת לעסוק בנקודת המרכז הפנימית בנידון במושג - 'ביטחון עצמי'.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

על כן, בפרק זה נעסוק במערכת זו של הכוח הנפשי של האדם שבטוח בעצמו. נסקור מה הן המקורות מהן יכול לנבוע כוח זה. נכיר את הטעויות וההטעויות הקיימות סביב הנושא, המולידות ביטחון עצמי מדומה ונכזב. נבאר מהו השורש האמיתי ממנו ראוי לינוק ביטחון עצמי אמיתי ומתוקן. נלמד כיצד יכול האדם לזהות ולהכיר שורש זה בתוך עצמו. ונבין כי הביטחון העצמי הנולד משורש זה, והוא המהווה בסיס ויסוד עליו האדם בונה את בניין נפשו, וסולל את דרכו הייחודית המיועדת לו לעבוד את בוראו בדיוק על פי הטבעיים שיוצרו הטביע וחקק בו.

ביטחון עצמי הנובע מרובדי נפש חיצוניים

כל אדם עם קצת מודעות עצמית, מכיר וחש בתוך נפשו כוח של ביטחון שהוא בטוח בעצמו. ישנם מספר גורמים בנפשות בני אדם שיכולים להעניק להם תחושת ביטחון בעצמם. אולם מתוך שלל הגורמים ישנו מעין אחד שורשי אמיתי ממנו נובע ביטחון עצמי אמיתי, אך מעט מזעיר מבני האדם מגלים אותו, ומרוויים את צמאונם ממנו. לרוב אנשים יונקים את הכוח לבטוח בעצמם ממעיינות נכזבים אחרים. על כן, לעת ניסיון ביטחונם זה מכזב בהם, הוא מתגלה כמשענת קנה רצוף, ביטחונם מתפוגג ומסתלק ומותיר אותם ללא יציבות נפשית.

לפני שנתחקה אחר המעין השורשי האמיתי ממנו נובע הביטחון העצמי המתוקן, נסקור ראשית את אותן מעיינות נכזבים מהם שואבים אנשים את הכוח לבטוח בעצמם.

הרובד התחתון ביותר בנפש ממנו מקבל האדם כוח ביטחון בעצמו הוא מידת הגאווה. בבחינת 'דל גאה', האדם מתגאה במה שאין בו. מידת הגאווה עלולה לנסוך באדם תחושת ביטחון עצמי מדומה על סמך תכונה או מידה שבקושי קמצוץ ממנה קיים במציאות בנפשו. לדוגמה: ישנו אדם שאינו קבלן מוסמך, אך הוא בטוח בעצמו שהוא יכול לבנות בניינים. אדם שלא הוכשר ולא הוסמך להיות חשמלאי, אך הוא בטוח בעצמו שביכולתו להקים תשתיות חשמל מורכבות. וכן על דרך זו, כל אחד יכול להיזכר בגאווותנים רבים הבטוחים במה

נפש החיים - שער ד' בקרב בחניות ספרים בארץ

קודם שנתחיל ללמוד את שער ד' בספר נפש החיים, נקדים חמשה הקדמות נחוצות הנצרכות להבנת סוגיית התורה, שהיא הסוגיית אשתתבאר כאן בשער ד'. ונזכיר בתחילה את תוכן ההקדמות בקצרה, ולאחר מכן נפרטם אחת לאחת. הקדמה א' - צורת הלימוד של ספר נפש החיים שער ד'. הקדמה ב' - הגדרתו של עסק המוסר ביחס לעסק התורה, ושיעור הזמן הראוי לעסק המוסר. הקדמה ג' - פתיחה לשער ד' - דוגמאות לבחינת האדם את עצמו בהשגתו וחיבורו לתורה. הקדמה ד' - בירור מהיכן עיקר חיבורו של האדם לתורה - משכלו או מלבו. הקדמה ה' - הצורך בחיבור עומק נפש האדם לתורה - 'אורייתא וישראל חד'.

וז"ל, אבֵק סופרים - והוא עפרוריות של עיבוד הקלפים או של קסת הסופר (הוא מדברי הערוך, ועוד ראשונים). ועיין רש"ש על אתר וז"ל, אבֵק סופרים שהסופרים מדבקים בו ניירותיהם, והוא אבֵק הריחים, עיין פסחים מב, עכ"ל. והנה אמרו חז"ל (ילק"ש, כי תשא, תז) שמשויורי דיו שבקולמוס קרן פני משה, והיינו שבעומק שורש קירון פני משה מבחינת אבֵק שבשויורי הקולמוס, ומשה הוא הסופר שכתב את כל התורה, ודו"ק.

ואמרו (ספרי זוטא, כז, כ) ונתת מהודך עליו - מן ההוד שניתן עליך מהר סיני, שנאמר וראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פניו (שמות, לד, לה), מלמד שקרנים היו יוצאות מפני משה כקרנים שיוצאות מגלגל חמה שנאמר כאור תהיה קרנים מידו לו (חבקוק, ג, ד). ד"א, מהודך ולא כל הודך, למה משה דומה ל"אבוקה" שהיא דולקת ודלקו ממנה כמה נרות, אבל אורה של אבוקה לא חסר כלום, כן לא היתה חכמתו של משה חסרה כלום.

והיינו שאור פני משה בא מן שויורי דיו, בחינת "אבֵק" כנ"ל, ולכך היה מאיר "כאבוקה". והיינו כי יש בחינת אבֵק לשון מאבֵק ומלחמה, ויש בחינת אבֵק מלשון חבֵק, אבֵק - חבֵק, כמ"ש בחולין (צא, ע"ב) על יעקב ויאבֵק - ויחבֵק (ועיין רמב"ן על פסוק זה, על אתר). והוא דבר והיפוכו. אבֵק - פיזור, חבֵק - אחדות. וזהו תיקונו של משה בבחינת אבֵק שנהפך מפיזור לאחדות, ועי"ז נעשה מאבֵק אבוקה, שכל מהותה חיבור חלקי אור. ועיין ליקוטי מוהר"ן (תורה ד) וז"ל, אבוקה של אור, זה ת"ח, שהוא אבוק באור התורה. ועיין פמ"ג (או"ח, א) וז"ל, אבוקה - ב' נרות קשורין יחד, כמו ויאבֵק איש עמו, לשון קשירה, תשבי. עיין מ"א (רצ"ח, ד. ותל"ג, ו).

ובעומק גדר אבוקה הופך נר לאור, והופך לילה לדין של יום, כמ"ש בפר"ח (יו"ד, פט, ט) וז"ל, אלמא דאבוקה בלילה הוי כיממא. וזהו בחינת פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה, והיינו שמשה הפך לילה ליום, שע"י הארתו בחינת אבוקה נעשה אף בלילה פני חמה. וזהו שקרן אור פניו אף בלילה כיום. ובזה נבדל משה מכל החכמים והצדיקים שעליהם אמרו (זוה"ק, תיקונים, עז, ע"א) אבוקה - הכי אוקמהו מארי מתניתין, דצדיקים קיימין קמי שכינתא כנר לפני אבוקה, עי"ש. משא"כ משה ששכינה מדברת מתוך גרונו, הוא במדרגת אבוקה.

שבת, לח, ע"ב - ולא יטמיננה בחול ובאבֵק דרכים בשביל שתצלה. והנה שורשו הפנימי של אבֵק דרכים, מתבאר בדברי המהר"ל (גור אריה, וירא, יח, ד) וז"ל, דע, כי הערבים הם נוסעים ממקום למקום, ואין להם חנייה וישוב רק הם יושבי אהלים, ולפיכך הם הולכי דרכים ויש להם אבֵק תמיד ברגליהם, ולפיכך הם משתחווים לאבֵק, שהערבים היו אומרים שהם נתונים תחת שר הדרך, שהרי הם הולכי דרכים תמיד, ולפיכך היו הערבים משתחווים לאבֵק שברגליהם, שהוא אבֵק דרכים. וכמו שהעובדים למזל טלה היו עובדים לבהמות, מפני שהבהמות במזל טלה, כך הערבים, מפני שהיו עובדים למזל הדרך, לכך היו משתחווים לאבֵק דרכים שברגליהם, עכ"ל. ועיין עוד בדבריו בב"מ (פו, ע"ב). והבן שזהו מהותו של אבֵק, שכיון שהוא דק וקל, לכך אינו קבוע במקום מסוים אלא נע ונד בחינת נע בדרך תמיד, ודו"ק. וזהו בחינת אבֵק שהיה במכת שחין שהלך בכל מצרים, ודו"ק. עיין ירושלמי (פסחים, ה, ה).

וזהו דוקא באבֵק שנדבֵק ברגלים שנע ונד, אולם אבֵק דרכים שבארץ נתקשה ונדבֵק, כמ"ש בחולין (נב, ע"א), עי"ש. ועל אבֵק זה אמרו שאסור להטמין באבֵק דרכים בשביל שתצלה. ואבֵק זה חוזר ומצטרף לעפר, ונעשה כעפר. אולם אינו כעפר שראוי לזריעה אלא גדרו אבֵק, וכמ"ש בזה"ק (וישלח, קע, ע"א) מה בין אבֵק לעפר, דא אבֵק דאשתאר מן נורא (והבן שיש אבֵק מן העפר, ויש אבֵק מן האש, אפר, והממוצע ביניהם הוא אבֵק דרכים שהינו חם ואפשר ליצלות בו, ודו"ק) ולא עבד איבין לעלמין, עפר דכל איבין נפקי מניה. ועיין ספר הליקוטים (וזאת הברכה, ז) וז"ל, הקליפות, ונקרא שם מדבר, כי עפרו נקרא אבֵק דרכים, ואינו ראוי לזריעה.

ועל אבֵק הדק הנ"ל, בחינת אבֵק דרכים שאינו נתקשה, אמרו (שבת, קד, ע"ב). ועיין רש"י שם ב' לשונות) כתב במשקין, במי פירות, באבֵק דרכים, באבֵק הסופרים, ובכל דבר שאינו מתקיים, פטור. אבל אבֵק הגס כאותה ששנינו בחולין (נ"ב), הוה דבר המתקיים. והבן שכבר נתבאר לעיל שאבֵק בגימט' עגל. והנה ע"י חטא העגל נשתברו הלוחות, והאותיות שבלוחות פרחו באויר. והיינו שע"י חטא העגל נהפך הכתב שבלוחות, מדבר המתקיים לדבר שאינו מתקיים, ונעשה הכתיבה בלוחות בבחינת כתב באבֵק, ודו"ק.

שבת, קד, ע"ב - כתב במשקין, במי פירות, באבֵק דרכים, באבֵק סופרים. ופרש"י אבֵק סופרים, עפרורית של קסת הסופר. אולם יעויין פני משה (ירושלמי, שבת, פ"ב, ה"ה)

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

חיי שרה | י-ש

ישמעאל, י-ש, מעאל, לשון מעילה, מועל ומחלל את היש. לעומת ישראל, י-ש-ראל, יש דתיקון, י-ש-רל"א, כנודע.

והנה שורש היש בשמו ית', "שדי", י-ש-ד. וכמ"ש חז"ל על שם זה, שאמר לעולמו די, ושיש די באלקותו לכל בריה ובריה. כי הוא ית"ש, הוא ה"יש" האמיתי, כנודע. ויש די באלקותו לכל נברא, והיינו גילוי היש האמיתי ליש הנברא. וזהו מדרגת ישראל שמגלים את היש האמיתי. וזהו במדרגת נפש, ישראל. ובמדרגת עולם, שורש גילוי זה במדרגת שמים, י-ש-מם. היפך ארץ, שנראית כחסרה, ואין לה די במה שיש לה. אולם גם בארץ יש מקום לגילוי זה, והוא ירושלים, י-ש-רולים, כי שם יש גילוי שלם, י-רו-שלם, מעין השמים, ושם שער השמים, שם נגלה היש האמיתי. ובנין הבית נעשה ע"י שמיר, י-ש-רם. ובפרט במקום הקרבת הקורבנות, קרבן שלמים, י-ש-למם. וכבר התחיל גילוי זה במשכן שילה, י-ש-לה.

ובמדרגת זמן זהו שבת, יום השביעי, שביעי, י-ש-בעי. ומעין כך יוה"כ, שבת שבתון, שהוא יומו של הקב"ה. ומכח כך נסתלק ביוה"כ הפגם של חשבונות רבים, וחוזר ומתגלה הארת האלקים עשה את האדם ישר, י-ש-ר.

ותחילת תיקון זה שנשא אברהם את שרי, י-ש-ר. אולם יצא מהם פסולת, ישמעאל, י-ש-מעאל, וכן יצא מהם עשו איש שעיר, י-ש-רע. ועי"ז נופל אדם ממדרגת איש, א-יש, למדרגת אנוש. ושורש הנפילה ע"י אדה"ר, שאכל מעץ הדעת, ולחד מ"ד גפן היה, יין, תירוש, י-ש-תרו. ואברהם תיקן חלקו, ועיקר התיקון ביעקב, ישראל, כנ"ל, ובפרט בזרעו, יששכר, י-ש-שכר, והפסולת בישמעאל ועשו, כנ"ל. ושורש תחילת הקלקול בחוה שנברא שטן עמה, וצורת יצירתה ע"י שינה, ישן, י-ש-ן. והבן שכל שינה הוא נפילת היש. כי האדם נברא עפר מן האדמה, והקב"ה נתן בו מים, "ואד יעלה מן הארץ". וע"י החטא מסתלק המים, אד, החיות, ונשאר עפר, עפר אתה ואל עפר תשוב. עפר יבש, י-ש-ב. ב' יש, ודו"ק, שורש לאדה"ר וחוה.

ונח אחר עשר דורות בא לתקן זאת, ונולדו ג' בנים, שם חם ויפת. וחם נתקלקל ונתקלל. ושם עיקר התיקון, ויפת מקצת, ישכון באהלי שם, ישכון, י-ש-כון, שם יפת, ר"ת יש. והוצרכו

בניי לירד בגלות אצל בני חם - מצרים, על מנת לברר היש, ושם יצאו בניי ע"י משה, בחינת שליח, י-ש-לח. תיקון היש, ונעשה שלישי, של-יש. אמצעי בין ישראל לקב"ה, וכן משה שלישי לרחם, מרים - אהרן - משה, כמ"ש חז"ל. שלכך ניתנה התורה ע"י משה בחדש השלישי. וצוארו נעשה שיש בברחו מפני פרעה. שיש, י-ש-ש.

והכה את מצרים, ואחד מן המכות שחין, י-ש-חן, בירור היש. ונעשה להם ישועה, י-ש-ועה, ויצאו ממצרים. והוציאו להם משה מים מצור חלמיש, חלמ-יש. והוריד להם מן, מן שחקים, י-ש-חקם. ונתקן במ"ת ביום הששי, ש-שי. אולם נפלו בעגל, בבחינת אשר נשיא יחטא, נא-יש. ושלמות התיקון ע"י הארת דוד בן ישי, י-ש-י, והוא משיח, י-ש-מח. ובפרטות אם זכו אחשינה, י-ש-אחנה. ונקרא משיח, מלשון שיחה, י-ש-חה.

שרשי התיבות המרניבות מאמר זה: אבישג, אבישוע,

אבישור, אבישי, אבישלום, אבשי, איש, אישה, אכיש, אלגביש, אלישבע, אלישיב, אלישמע, אלישפט, אשרי, אשריאל, באישון, גדיש, גרשוני, חושים, חיש, חלמיש, חמישי, חריש, חשביה, יאושיהו, יבש, יבשת, יהושוע, יהואש, יואש, יעוש, יקשן, ירבשת, ירשולים, יש, ישועה, ישי, ישיא, ישכיל, ישמעאל, ישן, ישעיהו, ישר, ישראל, ישרון, יששכר, מושי, מפלבשת, משגיא, משגיח, משי, משיח, משיזבאל, נשיא, נשיה, נשיקות, עכביש, עטישתיו, עמישדי, עשיאל, עשוי, עשיר, עשירי, עשתי, פטיש, פילגש, פישון, צורישדי, קדושים, קישון, קיש, קמשנים, קשיון, קשיטה, ריש, רשפי, שאלתיאל, שארית, תשיה, שבי, שביב, שביעי, שבניה, שגיון, שדיאור, שדי, שובבים, שויתי, שחי, שחין, שחקים, שי, שיבה, שיג, שיח, שיחה, שיט, שילה, שיר, שיש, שישק, שית, שכיה, שכניה, שכנתי, שלומית, שלי, שליח, שליט, שלישי, שלמיאל, שלמים, שלתיאל, שמונים, שמידע, שמיר, שמים, שממית, שמעי, שמעיה, שני, שנינו, שנים, שנית, שעיר, שעריריה, שפי, שפיר, שפיפן, שרי, שריד, שרביט, שריה, שריקות, שרפים, שרעפי, ששי, ששית, שתי, תושיה, תירוש, תיש, תשבי, תשי. ■ המשך

בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

אור א"ס

כתיב (ישעיהו, מד, ו) אני ראשון ואני אחרון, ומבלעדי אין אלהים. וכן כתיב (שם, מה, ה) אני הוי"ה, ואין עוד זולתי, אין אלהים. וכן כתיב (מלכים, ב, ה, טו) הנה נא ידעתי כי אין אלהים בכל הארץ, כי אם בישראל.

צמצום

סילוק אין סוף, ואזי נגלה (תהלים, יד, א) אמר נבל בלבו אין אלהים. ואזי כח האלהים ח"ו נגלה בחלל בבחינת אלהים אחרים. ועיין רמ"ז (זוהר, שמות) שם אלהים, כי על כן הוא לשון רבים, להורות שיתוף כביכול, שהרי השתלשלות עד שמגיע לכח החיצונים. וכן כתב שם, כי שם אלהים כולל אפילו החיצוניות היותר חיצון, שבו החיצונים והסט"א.

ועיין גר"א (תז"ח, ה, ע"ד) אלהים, גימ' כינוי, הכסא. והבן שכל כינוי הוא כיסוי לעצמות הדבר, והיינו ששם אלהים הוא גופא כיסוי לשם הוי"ה, והוא הוא עומק מדרגת הצמצום.

ועוד. נודע שם אלהים גימ' מום, לשון חסרון. ושורש כל החסרונות, חלל הפנוי. ונסתלק אור פניו כביכול ומעתה כל הבריאה אינה אלא בחינת אחורים. ועיין נהר שלום (מד, ע"א) כל בחינת אחורים הם שמות של אלהים, כנודע.

קו

כאלהים בגימ' קו. וזהו פיתוי של נחש שפתה לחוה, והייתם כאל-קים. כי הכח לסבור ח"ו להיות כאלקים, הוא מכח הקו שמקשר נברא לבורא.

ועוד. עיין מגלה עמוקות (ואתחנן, אופן מט) והוא סוד משה (חולין, קלט, ע"ב) משה מן התורה מנין, שהוא ימתיק כל כוחות הדין חוץ מאחד, שכן אומר ותחסרנו מעט מאלקים, ר"ל, י' פעמים אלהים עולה תת"ס, ומשה לא המתיק אלא תתנ"ט, והשיב בשגם הוא בשר, וכו', בגימ' תתנ"ט, ובו נמצא שחסר לו אות אחת להמתיק כל כוחות הדין שיש ב' פעמים אלהים, נ' אותיות, וכו', ועליהם בקש אעברה נ"א, ר"ל רוצה אני להעביר הירדן שנקרא כן שממש יורד דין לעולם, וכו', שהוא סוד חבל של נ' אמה (שזה ארכו של ירדן כמ"ש חז"ל). והוא בחינת חבל - קו, והבן מאוד.

עיגולים

עיין עמק המלך (שער יד, פרק קנב) בעון העגל (עיגולים דקלקול) משכו שני הכוחות הטומאה של שור וחמור בתוך אויר המדבר הזה, ונתקלקל שם אלהים, כל בניא נפל, מי נסתלק מאלה, פירוש אמא מעל בנין שנאמר "ובפשעכם שלחה אמכם" (ישעיהו, נ, א) כמו שאומר הסבא בפרשת משפטים (עיין זוהר, שמות, קפט, ע"ב) ולכך אמרו עשה לנו אלהים, דהיינו אלהים אחרים אשר ילכו לפנינו.

יושר

מקו אחד נעשה ג' קוים. ובקו אחד, נקרא הקב"ה אלקים, וכשנתפ"ט שט לג' קוים נעשה שורש דשורש לג' שמות, הקב"ה - אלקים. ב"ד - אלהים (משפטים, כב, ח) עד האלהים יבא דבר שניהם. אלהים מלאכים. ועיין ב"ר (ח, ט) שלשתן שם אלהים. ועיין זוה"ק (זוהר חדש, בראשית, ח, ע"א) וא"ר אבהו, בא וראה כמה חשש הקב"ה על כבוד שמו הגדול שהוא יהו"ה כי זהו שמו ממש, אבל שם אלהים משותף הוא על יתר הנבראים. המלאכים נקראים אלהים, בני אדם נקראו בני האלהים, הדיינים נקראו אלהים. ועיין גר"א (משלי, ל, ט) אלהים מורה על יכולתו ית', ולכל מי שיש יכולת בידו. ועיין גר"א (בראשית, א, א) כח נקרא "אל", לכן נקרא אלהים ב"ד, כי יש להם כח.

שערות

עשו איש שעיר, כולו דינים משם אלהים, כנודע. בסוד שערות אור חוזר, דין.

ועוד. שערות דיקנא שורשם ב"ג אותיות המילוי של שם אלהים, שהרי שורש דיקנא ממוחא סתימאה שבתוכו גבורה דעתיק. ועיין פע"ח (שער הסליחות, פ"ז).

אזן

נגלה באזן אות ה', והוא שורש לשם אלקים, שהוא בן ה' אותיות. ועיין גר"א (תז"ח, לב, ע"ב) אלהים בחינת גוף לשם הוי"ה. הוי"ה הוא בד' גוונים, ד' יסודות, וכו', ואלהים ה' אותיות, כסוי, תכלת, גוון חמישי כולל ד' גוונים. ושורשם של דברים כנודע, אלהים מלא יודיין גימ' ש', ואלהים בריבוי ר', הרי ה' מאות. בחינת ה' זו.

חוטם

עיין גר"א (ליקוט ריש אד"ר) שעיקר שם אלהים הוא אלים, ואות ה' היא התפשטות ה' בתרא של הוי"ה בקרבו. והבן אלים, גימ' אף, חוטם. ושם שורש חרון אף. וכן ג"פ אלהים בגימ' חרון (עיין עץ חיים, שער כח, פ"ה). ועיין בית עולמים (קל, ע"ב, ד"ה זמיון) והם ג"פ אלהים, נגד נר"ן, והם ג"פ אלהים גימ' נחר, סוד חוטמא הנ"ל.

פה

פה עם הכולל גימ' אלהים. ועיין גור אריה (בראשית, יח, כג) ודע כי רז"ל במדרש הזה (ב"ר, מט, ח) רמזו דבר נעלם מאד, כי כיון אברהם נגד ג' שמות, "אל", "אלהים", הוי"ה. כי נגד שם "אלהים" שהוא מדת הדין דבר קשות - מלחמה, ונגד שם אל הוא מדת החסד - דבר פיוס, ונגד הוי"ה המיוחד אליו התפלה והרחמים.

ומצד שלילת הרע כתיב (שמות, כג, יג) לא תשא שם אלהים אחרים על פיך. ואף פרעה, פה-רע. אמרו עליו (רקאנטי, ויחי) והנה פרעה היה חכם גדול והיה מכיר שם אלהים ולא היה מכיר השם המיוחד שנגלה למשה. ועיין עמק המלך (שער י"א, פ"ו) כי שם אלהים הם אותיות מליאה, כנזכר בתיקונים, ונודע כי בהסתלקות שם י"ה מא-

להים נשאר אלם, בסוד נאלמית דומיה, וכו', שנשארתי דומם וריקן משם י"ה שבאלהים שהוא החיות הגורם הדיבור.

עינים - שבירה

עינים דתיקון, בחינת עיני ה' משוטטות בכל, ארץ אשר עיני ה' אלהיך בה, השגחה פרטית. ועיין גר"א (אדר"א, בראשית, ב, ד) אלהים מורה על השגחה פרטית על ישראל. אולם מצד שבירת העינים, נסתלק השגחה פרטית, ונגלה השגחה כללית, ולכך כתב (שם, דברים, לג, א) אלהים מורה על התנהגותו עפ"י הטבע בעוה"ז, וז"ס מעשה בראשית שלא נזכר שם שום רק אלהים שהוא הטבע. ועיין ביה"א (ח"ג, טז, ע"ד) שהטבע הוא השליח, והכל ניסים נסתרים. ואזי נקרא בפרטות אלהינו, משפיע עלינו בפרטות, כמ"ש (בראשית, א, א).

ועוד. שם אלהים במילוי יו"ד עולה ש'. וכן עולה ר' כנודע. והם ב' בחינות. וזהו אותיות ש-ב-ר.

עתיק

עיין גר"א (ספר יצירה, פ"א, מ"י) רוח אלקים הנ"ל שהוא עתיק. ובעומק עתיק שם ב"ן, כי המ"ה נשאר לעילא בא"ק. ולכך הוא שורש דשורש הדינים הגנוזים בא"ק. אולם בהתגלותו לתתא רישא דעולם אצילות עליו נאמר כי אחד קראתיו ואין אלהים עמדי (עיין עץ חיים, שער עתיק, רפ"ב, ושער א"א, ספ"ב), שאין בחינת נוק' ניכרת בהם רק עתיק הוה פנים ואחור, ואריך הנוק' בפנים, כנודע. ועיין שמן ששון (שער הכוונות, דרושי יוה"כ, על ה' הוא האלקים). ועיין שעת רצון (זוהר, ח"א, טז, ע"ב). ועיין עמק המלך (שער טז, פי"ז) לכן יוצאים הל"ב אלהים שהם דינים ומתפשטים לש"ך די- נין לזעיר ולשכ"ה דינין לנוקבא, ובכוונת המכוין הוא דקיק ופתוח הקרום בז"א לפעול ולהתפשט פעולת הדין, אבל הקרום של עתיק יומייה הוא סתום ואינו מתפשט בל"ב אלהים הנזכר, רק לפני י"ו של האל"ף דאין, והמספר של הל"ב נמצא שם בכלליות שתי י"ו של האל"ף הנזכרת. אולם עיין בספר יין המשומר, איך אותיות אלהים הם ז' יומין דעתיק. וכן גבורה דעתיק נקרא אלהים (עיין מבוא שערים, שער ג, חלק ב, פ"ו).

אריך

אריך רחמים רבים. ועיין עמק המלך (שער טז, פי"ב, וכן בגר"א ועוד מרבותינו) שם אלהים במילוי יודיין עולה ש' כזה אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם עולה ברחמים. ושורשו כמ"ש שם (שער יז, פ"א) ומן ה' של אהי"ה יוצא שם אלהים. וכן מן ה' אחרונה של הוי"ה, כמ"ש הרבה מרבותינו, וכולו רחמים. ועיין דן ידן (מאמר י) שהביא ג' שמועות מהאריז"ל איך משם הוי"ה יוצא אלהים. א. שם הוי"ה במילוי יודיין ע"ב, וי אותיות הרי פ"ב, ועוד ד' אותיות פשוטות בין הכל פ"ו. ב. שם הוי"ה במילוי אלפין מ"ה. מ"ם ה"א עולה פ"ו. ג. שם הוי"ה כ"ו. כ"ף ו"ו, המילוי בלבד פ"ו (ועיין להלן ערך קטן תפארת).

אבא

כנודע מוחין דקטנות בשם אלהים (משא"כ בגדלות שם הוי"ה). ובמילוי יודיין הוא מח חכמה דזעיר בקטנות, ובמילוי ההי"ן בבינה דידיה.

אמא

עיין גר"א (ליקוטי הגר"א, קיג) אלהים, גימ' אם - אדם. ועיין שער רצון (זוה"ק, ח"א, טו, ע"ב) שאין שם אלהים שייך בה אלא או כשו"ק נתונים בתוכה בסוד העיבור, או כשנה"י שלה מתלבש בסוד מוחין בגו גופא דז"א. ועיין שקל הקודש שכתב, שם אלהים שהוא משותף בשבע מקומות וכו', אלהים חיים (בינה) אלהים זהו פחד יצחק וכו', אלהים זהו נצח ישראל וכו', אלהים זהו כנסת ישראל, וכו', אלהים סוד מעלת ב"ד של מטה ע' סנהדרין, וכו', אלהים הוא סוד הדינין של מטה בעוה"ז, עיי"ש.

ועוד. אמא סוד צל על ז"א, בסוד סוכה. ושורשו ק"כ צרופי אלהים.

ד"א

"ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ", בחינת ז"א, כנודע. ועיין זוה"ק (משפטים, קיג, ע"ב) ת"ח, בכל עובדא דבראשית לא אתמר שם מלא אלא אלהים אלהים בכל מה דאתברי, וכלהו שם אלהים עד דכל עובדא אשתכלל בע"ש, משאתכשללו כל עובדא אקרי הוי"ה אלקים, שם מלא. ועיין שעת רצון (זוה"ק, ח"א, ד, ע"א) ונקרא ז"א ג"כ שם אלהים, דהא אתחברו ביה אותיות מ' של אימא (והוא עצמו אלה, ופ"ו גימ' אלה) עם אלה שהם ו"ק שלו, נצטרף שם אלהים בז"א. ועיין נהר שלום (כ"ו) יתגדל ויתקדש שמה רבה, בגימ' ו"פ אלהים. ועיין עץ חיים (שער לח, פ"ב, מ"ת) כי שרית עם אלקים, פירוש בקטנות ז"א יש לו מוחין דקטנות בחינת שם אלהים.

נוק'

עיין עץ חיים (דרושי הצלם, דרוש החו"ג, אות ח'. ובדרושי ספירת העומר) שנוק' נקראת ים, ואח"כ נמשך אליה מז"א, ואזי נקראים אלהים.

ועוד. שם ב"ן בנוק' כנודע. ועיין מגלה עמוקות (שלח) ויש בשם אלהים ג"כ שם של ב"ן, כמ"ש ויבואו בני האלהים, כיצד, ה - אותיות אלהים, יג - מילוי, לד - מילוי המילוי, הרי ב"ן.

ועוד. עיין מגלה עמוקות (ואתחנן, אופן קנא) ועי"ז רצה משה ליכנס לא"י בארץ החיים (סוד נוק') להשיג שם אלקים חיים.

ועוד. עיין שער הפסוקים (בשלח) כי הצור הוא מלכות, שהוא רחל נוק' דז"א. והוא שם אלהים במילוי ההי"ן העולה בגימ' צור.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

מילון ערכים בקבלה • עתיק - רדל"א - רישא דלא אתידע

תליתאה, בזה יש ספקות, וכו', זהו מה שאין אנו יודעים כמה בירר ממנו וחברו אליו, עכ"ל.

ובבירור יותר נתבארו הדברים ברמח"ל (קל"ח פתחי חכמה, פתח פה-פט) וז"ל, ענין הרדל"א וספקותיה - ההנהגה "הנעלמת" הוקבעה ברדל"א. מקום ההנהגה לפי ענין התחברות של מ"ה עם ב"ן, הוא ברישא דלא אתידע. ולפי מה שמתנהג בה - נולד ההנהגה בפרצופים. אך בין היא, ובין תולדותיה, אינם מושגים ונודעים כלל, "כי אם לפעמים נראות איזה תנועות בפרצופים שאין שורש נודע", ובאמת הם תולדות מכאן, וכו', כל זה ענין הספקות וכו'. שאין הספקות ההם כמו ספיקות דעלמא, שאנו בספק אם יש דבר אחד, או אם אינו, אלא האמת הוא, כל מה שאנו מזכירים בספיקות - כל אותם הדברים ישנם באמת בה וכו'. וכמו ששמעת כבר, שכל ההנהגה היא אור אחד, שבראות האור ההוא מבינים ההנהגה או הענין ההוא. והנה רדל"א, הוא מין אור אחד "הולך ברצוא ושוב" (ושורשו במטי ולא מטי שבעקודים), שנראים בה כל הענינים האלה, וכו', בדרך אחד מתחלף. ויש חיבור הפכים, וזה פשוט, בדרך הצירוף, שכל הפשוטים מתרכבים כל אחד עם כולם, נמצא חיבוריהם הפכיים ממש, וכו'! אך זה אינו מושג ונראה כלל, היינו שזה השורש אינו נודע, כי אינו מתגלה, וכו', אי אפשר להשיג אותם באמת ולבוא עד תכונתם, וכו'. ברדל"א שולטים כל החיבורים בבת אחת, וכו', והולכים כל הדברים להיות נקבעים בנצחיות (כי עתיק מעתיק את אבי"ע לא"ק), עכ"ל. וכמ"ש בפתחי שערים (נתיב עולם התיקון, פתח כג) וז"ל, שז"ת (ששייכים לאבי"ע) דרדל"א, הוא המקשר הנהגת הזמן עם הנהגת הנצחיות (ע"י ג"ר שבו שקשור לנצחיות, עיי"ש נתיב סדר הפרצופים, פתח ה' ואילך עד סוף הנת"ב).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

כנודע פרצוף עתיק נחלק לשנים, ג"ר וז"ת. ג"ר נקרא רדל"א, רישא דלא אתידע. וז"ת נקרא עתיק יומין, ז' ימים, ז' תחתונות. וכמ"ש בשער הכללים בעץ חיים, וז"ל, ורדל"א נקרא עתיק, ונקרא עתיק סתם, והז' אחרים, מחסד עד מלכות נקרא "עתיק יומין".

וטעם הדבר שנקרא "לא אתידע", מבואר בעץ חיים (שער יא, פ"ח, מ"ת) וז"ל, לבחינת זו הראש קראוהו באדר"ז רישא עלאה דלא אתידע. פירוש, כי הנה בחינת פרצוף עתיק, הג"ר דיליה אינו מתלבשים ומתעלמים כלל תוך א"א, ונשארו בגילוי, כי איננו יכול להשיגו ולהלבישו, ולכך זה הראש נקרא רדל"א. אמנם ז"ת שבו, שהם סוד ז' ימים, אלו הם מתלבשים תוך א"א כנודע, כי לו בהם קצת השגה. ולבחינת אלו הז"ת שלו, הם הנקרא "עתיק יומין", ר"ל עתיק של בחינת ז"ת הנקרא ז' ימי קדם כנודע, ובהם יש קצת השגה וידיעה, עכ"ל. ופעמים אף פרצוף א"א, נקרא עתיק, ונקרא "עתיקא קדישא". וכלשון האוצרות חיים שער עתיק (עץ חיים, שער יב, פ"א) וז"ל, הכתר עצמו של א"א אשר גם הוא נקרא עתיקא קדישא, להיותו בחינת כתר.

ובדקות יותר נקרא "לא ידע", כלשון האדר"ז (האזינו, רפח, ע"א) רישא עלאה עתיקא קדישא, סתימא דכל סתימין, רישא לכל רישא, דלאו רישא, ו"לא ידע", ולא אתידע מה דהוי ברישא. ופירוש ולא ידע כמ"ש האריז"ל (בפירוש לספד"צ, פ"א) וז"ל, ודע דהוא רישא דלאו רישא, אשר שם חביון עוז העצמות, הוא עצמו אינו משיג מה שיש בו, וזה פירוש ולא ידע ולא אתידע מה דהוי ברישא דא, שהוא עצמו לא ידע כאדם שאינו משיג מהות הנשמה שבו, עיי"ש.

וטעם נוסף, שיש בו ספיקות, ולכך נקרא לא אתידע. כמ"ש בעץ חיים (שער יב, פ"א) וז"ל, ולכך אמר דלא אתידע מאי הוי כהאי רישא, לפי שבעתיק דכורא, כבר ביארנו דאתידע מה שיש בה, שהוא כתר משם מ"ה. אבל מה שלוקח מבחינת ב"ן להאי רישא

נדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30

משפ' אליאס

רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

ישיבה ראשית חכמה

רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

ביטחון עצמי אמיתי איתן ויציב יתכן אך ורק כאשר - 'אני מי שאני'

השורש ממנו שופע הביטחון העצמי בנפש האדם נובע מנקודת עומק פנימית מאוד. ומכיוון שההכרה של בני אדם עם הרבדים העמוקים של נפשותם אינה שכיחה, לפיכך קיים קושי לבטא ול-באר להסביר ולהמחיש את נקודות העומק עליהם סובב הדיון. על כן, ראשית נגדיר הגדרה גרעינית כללית מופשטת מהו השורש ממנו נובע ביטחון עצמי. ובעזרת ה' לאחר מכן, נפרוט את פרטי החלקים של כוח ביטחון זה, נרחיב בהסברים והמחשבות והעמדות ניגודים, עד להבהרת הנושא.

הגדרת היסוד: כאשר אני מי שאני - יש לי ביטחון עצמי. ולהיפך כאשר אני לא מי שאני - אין לי ביטחון עצמי.

ביטחון עצמי יתכן רק כאשר אני מי שאני - כאשר אני מזהה מי אני באמת, ואני פועל לפי מי שאני באמת, אזי אני בטוח במה שאני פועל. זאת מחמת שאני פועל מתוך עצמי עם כוחות נפשי, בשלימות הפנימית שלי.

לעומת זאת, היעדר ביטחון עצמי נובע בדיוק מנקודת ההפך - כאשר אני לא מי שאני. נבאר, לכל אדם במעמקי פנימיות נפשו קיים זיהוי עצמי מי הוא האני האמיתי שלו. אולם מאידך בחיצוניות הנפש קיים זיהוי עצמי שקרי, האדם מזהה את עצמו לא לפי מי שהוא באמת אלא לפי מי שלדעתו הוא רוצה או צריך להיות. הס-תירה בין הזיהוי הפנימי האמיתי לבין הזיהוי החיצוני השקרי אינה גלויה בהכרח במודע של האדם, אך היא מודעת ומורגשת היטב במעמקי נפשו. וכאשר פעולת האדם על פי הזיהוי החיצוני שלו מתנגשת עם האמת הפנימית שמפעמת בקרבו, מתחולל זעזוע נפשי שמערער את יציבות נפשו, ומכוח כך נפגם ביטחונו העצמי.

כל זמן שאדם חי ופועל על פי התפיסה 'אני מי שאני' - הוא חי את עצמו, בתוך עצמו, עם עצמו, הוא פועל לפי כוחות הנפש האמיתיים שקיימים בתוכו - אזי התוקף הפנימי של הנפש שנקרא בלשון רבותינו 'איתן', מתגלה לחוץ. הנפש תקיפה יציבה וחזקה, וממילא הביטחון העצמי שופע.

אולם כאשר האדם מנסה לחיות ולפעול לפי מה שהוא חושב שא-חרים חושבים שהוא צריך להיות, או לפי מה שהוא היה רוצה לחשוב שהוא, וכדו' כל מיני שיבושים שגורמים לו לפעול שלא על פי מה שהוא באמת. אזי האדם ניגש לפעול את כל פעולותיו

דע את שמחתך שורש שמחת חודש אדר סוף פרק ב'

יין המשומר

במצוות החג נאמר (דברים טז, יד) ושמחת בחגך, ודרשו חז"ל (פסחים קט, א) אין שמחה אלא בבשר ויין, על כן צריך לשתות רביעית יין מדין שמחה. אך בפורים שנאמר (אסתר ט, כב) ימי משתה ושמחה, אין דין של שיעור רביעית, אלא חייב איניש לבסומי עד לא ידע, שזה מביא את האדם לידי שחוק. כמו שמצינו בחז"ל (סוטה ז, א) לענין סוטה אומר לה, ביתי הרבה יין עושה, הרבה שחוק עושה, ועל כן אמרו חז"ל (סוטה ב, א) שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין.

בכוס של ברכה נאמר (ברכות נא, א) שצריך לשתות יין מזוג ולא יין חי, כי (ברכות לה, ב) אין אומרים שירה אלא על היין. וזה שייך דוקא ביין מזוג, אך בפורים שנאמר חייב איניש ליבסומי, אם כן נראה לומר די ש לשתות יין לא מזוג, יין חי ששכרותו קרובה. היין חי שהוא שתה, הוא מביא אותו לידי שחוק, מה הוא מגלה בו, הוא מגלה בו את שורש החיות שיש ביין.

נאמר בגמרא (ברכות מ, א. סנהדרין ע, ב) כמה דעות מאיזה עץ אכל ממנו אדם הראשון, ולדעה אחת הוא אכל מעץ הגפן, היינו שמזגנו אותו בשני כוחות, טוב ורע, על כן בכל יין שאנו שותים, הוא צריך להיות מזוג. אבל (ברכות לד, ב) יין שמשומר בענביו מששת ימי בראשית, הוא יין חי. הוא מעץ החיים. יין חי שאנחנו שותים אותו, הוא מביא למקום שכולו שחוק. זה לא שחוק דקלקול. הוא מביא אותו לשחוק דקדושה.

כשנזכה בסיעתא דשמיא, לשבוע מהרצון של עצמנו, ולשמוח ברצונו של מקום שיצא לפועל, אז נזכה בסיעתא דשמיא, כולנו יחד, כל כנסת בית ישראל לשבת ולאכול, בסעודתו של לוויתן. ■

דע את שמחת יצירת האדם פרק ג'

הנה לכח השמחה, מה שמניע אותנו, מצינו פנים רבות. כגון (תהלים צז, יב) שמחו צדיקים בה', (ברכות ט, ב) אדם גדול הוא שמח במצוות, שמחה בתורה. שמחת המועדים, שמחת פורים, ועוד שמחות שמנו חז"ל. אך עתה נעסוק בעיקרי שורשי השמחה.

ככל דבר והיפוכו שקיים בבריאה, אזי השמחה יש לה כוח שהוא היפך שלה, שהוא נקרא עצבות. כשאנחנו מעמידים את זה בשורש של ארבע יסודות, העצבות שורשה ביסוד העפר, והשמחה שורשה ביסוד האש. כמו שנאמר (אסתר ח, טז) ליהודים היתה אורה ושמחה, היסוד המאיר זה יסוד האש, כאשר הייתה אורה, היו הדברים מאירים ושמחים. וזהו מה שאמרו חז"ל (תענית כט, א) כשם שנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה, באב מתגלה גילוי של יסוד העפר, שנחרב הבית. ובחודש אדר מתגלה שורש של יסוד האש.

נבין את הנקודה העמוקה, העצבות היא חידוש עצום. השמחה היא המצב הפשוט. כאשר האדם הראשון חוטא, נאמר בו (בראשית ג, יט) כי עפר אתה ואל עפר תשוב, ולחיה נאמר (שם ג, טז) הרבה ארבה עצבונך והרונך, בעצב תלדי בנים. כלומר מתגלה מהלך שאדם נופל משלשה היסודות אש, רוח, מים, אל יסוד העפר. אבל המצב הטבעי הפשוט שלו, זה יסוד האש, ומצד כך יש לו שמחה. ואילו יסוד העפר הוא מחודש. נמצא שהמצב הפשוט של הנפש של האדם היא שמחה, המצב המחודש שלה היא עצבות.

מה המצב הפשוט של האדם, האם הוא עצוב, והוא צריך לבוא לשמוח, או שהמצב הפשוט זו שמחה, וצריך סיבה שתביא אותו לעצבות. לפני החטא המצב הפשוט שלו זו שמחה. אך אחרי

החטא המצב הפשוט שלו, עצבות. היום אחרי החטא, אם רואים בן אדם שמח, אנחנו שואלים אותו, למה אתה שמח, מה קרה, אבל במצב הפשוט של יצירתו הוא שמח. זה המצב הפשוט של היצירה של הבן אדם.

זה הבדל תהומי ועצום, בכל תפיסת הנפש. כשבן אדם מחפש איך וכיצד לשמוח, ובמה לשמוח, יש כאן שתי דרכים. יש דרך להישאר באותה תפיסה של יסוד העפר ששורשה עצבות, ולחפש סיבות במה לשמוח, הוא יכול לשמוח בנקודות טובות שהוא ימצא בעצמו, הוא יכול לשמוח בעצם היותו יהודי, ועוד דוגמאות שמנו רבותינו, איך מגיעים לנקודת השמחה. אבל כל החלקים האלו, על גבי מה הם בנויים בפשטות, בעצם התפיסה הפשוטה שהוא בעצב. והוא מחפש נקודות במה לשמוח, עד שהוא מוצא. כלומר, צריך סיבות למה לשמוח.

אך יש דרך אחרת לשמחה, אני בעצם שמח. כי כך נבראתי. הוא חוזר למקום שממנו הוא נברא, ושמה אין צורך של סיבה למה לשמוח. שם עצם ההיות היא שמחה. זה נקרא תיקון מקום של מדרגת השמחה.

ושמחתם לפני ה' ננסה להתבונן בשורשי חלקי השמחה. כל דבר בבריאה מורכב משלוש חלקים, כלשון חז"ל (ספר יצירה פ"ו) הידוע, עולם, שנה, נפש. עולם - מקום, שנה - זמן, נפש - זה האדם. יש שמחה במדרגת מקום, שמחה במדרגת זמן, ושמחה במדרגת נפש.

שמחה במדרגת מקום, הוא במקום המקדש, כמו שנאמר (דברים יב, יא - יב) והיה המקום אשר יבחר ה' אלקיכם בו לשכן שמו שם, ושמחתם לפני ה' אלקיכם, כי הרי כל העצבות חלה מיסוד העפר כמו שנתבאר. והחיבור ליסוד העפר נובע מנקודת חטא. אך בבית המקדש נאמר (יומא לט, ב) למה

נקרא שמו לבנון, שמלבין עוונותיהם של ישראל, (במדבר רבה כא, כא) לעולם לא לן אדם ובידו חטא. אם כן אין שם את סיבת החזרה לשורש העצבות. ולכן יש שם שמחה.

בית המקדש מחזיר את האדם להיכן? למקום שממנו הושתת העולם (יומא נד, ב), כלומר לא לקלקול של יסוד העפר, כמו שנאמר (בראשית ג, יט) עפר אתה ואל עפר תשוב. אלא אל המקום שממנו הושתת העולם. הוא מחזיר אותו למצב הפשוט של השמחה.

המקום כפי שהוא התקלל, כמו שנאמר (שם ג, יז) ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה, היא התקללה אז הכל מתקלל. כשהמקום מתקלל אז נאבד התפיסה של שמחה, לכאן בא עצבות. מצד כך העצבות חלה בעצם ההיות של המקום. כשנאמר ושמחתם לפני ה' אלקיכם, השמחה לפני ה' יתברך שמו, זוהי שמחה בעצם המקום, כלומר במקום שלא חל בו קלקול.

השמחה במקום, בעומק מה עניינה? שהמקום לא מתגלה בו הפגם של העפר, של עפר אתה ואל עפר תשוב. אלא מתגלה המקום כפי שהוא קיים בראשיתו. המקום כפי שהוא נברא בראשיתו, הוא לא היה מקולל. זה עומק התפיסה שנקראת שמחת מקום. בית המקדש הסיבה ששמחים שם, כפשוטו הוא מחמת שהיה שם כפרת עוונות. סיבה עמוקה יותר, כי היה שם גילוי שכינה. סיבה שלישית יש שם גילוי תורה. כל אלו הם הגדרה של סיבות, למה אחרי החטא צריך לשמוח. אבל ההגדרה העמוקה מדוע בבית מקדש שמחים? שמה מתגלה ראשית היצירה. מקום שממנו הושתת העולם. שמה שמחים כי שמחים. לא צריך סיבה למה. זה הגדרת השמחה בשורש. זהו הגדרה של שמחה בבחינת מקום.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

שלא מתוך העומק הפנימי האמיתי של עצמו, ולכן אין לו אפשרות להיסמך על כוחותיו האמיתיים, שהרי הוא פועל שלא על פי מי שהוא, ומהיכן ימצאו לו הכוחות לפעול את מה שהוא אינו. בכל דבר ודבר שהוא ניגש לפעול הוא נצרך להשתמש בתכונות חיצוניות שהן אינן מתיישבות עם תכונותיו הפנימיות. לפיכך, תוך כדי פעולה שהוא פועל את מה שהוא אינו, הוא חש בסתירה הפנימית שבקרבו, שהוא מנסה להיות מה שהוא אינו. סתירה זו יוצרת זעזוע תוך נפשו, ואזי חסינותו וחוזקו נחלשים ויציבותו הפנימית מתערערת. ממילא אין לו סמך ומשען אמיתי במה לבטוח בעצמו.

אמנם הגדרנו את שורש הכוח ממנו נובע הביטחון העצמי האמיתי. אולם נקדים ונבהיר כי לא כל מי שמזהה בקרבו ביטחון עצמי, יטעה את עצמו להניח כי נפשו בקעה לשורש הפנימי העמוק של זיהוי האני האמיתי שלו, ומשם היא יונקת את ביטחונה. כי רוב בעלי הביטחון העצמי בימינו אינם שואבים את ביטחונם העצמי מהמקור הפנימי אלא ממקור מוטעה ומדומה אחר וכפי שנבאר להלן.

הגדרנו כאן הגדרה כללית ומופשטת מאוד, מהו ביטחון עצמי. בהמשך הפרק נעמוד על הדרכים כיצד לבקוע ולהגיע לזיהוי הפנימי אמיתי של מי הוא האני שלי, וכיצד לבנות על יסוד זה את הביטחון העצמי.

ביטחון עצמי מדומה הבנוי על בסיס תכונות הסתגלות לשינויים חברתיים וסביבתיים

לאחוז נכבד מאוכלוסיית העולם קיימת יציבות נפשית חזקה יחסית, על כן הם נחשבים כבעלי ביטחון עצמי. אולם ברור ופשוט שרק מייעוטים שואבים את יציבותם וביטחונם מחמת שהם חיים את חייהם על פי האני מי שאני, לעומת הרוב שביטחונם נשען על תכונות נפש אחרת לגמרי.

ישנה תכונה בנפש שעניינה יכולת הסתגלות התאמה והתמודדות עם שינויי מצבים חברתיים. חלק מבני האדם ניחנים יותר בתכונה זו, אלו אותם אנשים שתקופת הסתגלות שלהם קצרה כהרף עין. לכל מקום שהם מגיעים, מיד הם מרגישים שם בני בית, ידידים, חברים קרובים, שווים לחברים הוותיקים. הם גם יעזבו בקלות ויעברו למסגרת הבאה ללא כל רתיעה או קושי.

אך חלקם האחר של הציבור פחות מוצלח מבחינה הסתגלותית. אלו בשונה מהקודמים עד שהם מצליחים להתרגל ולהסתדר במקום חדש אורכת תקופה לא קצרה בה הם סובלים, למרות שיתכן ולאחר אותו פרק זמן הם יתפקדו שם בצורה מעולה, ואף יתברגו למקום חברתי מצויין.

ישנו קשר ברור בין רמת יכולת הסתגלות של האדם למידת הביטחון העצמי שלו, ככל שתכונת הסתגלות יותר חזקה ומהירה, כך היא נוסכת בנפש יותר ויותר תחושת ביטחון עצמי, ולהפך ככל שהיא חלשה ואיטית האדם סובל מהעדר ביטחון בעצמו. לכך אותם האנשים שמכירים ומודעים כי תכונת הסתגלות בנויה, חזקה ומהירה בנפשם, הם מלאי ביטחון עצמי. כיוון שלכל מקום אליו הם מגיעים,

מיד הם מסתגלים לדרישות החיצוניות שמציבה בפניהם החברה. גם אדם שמודע לכך שיכולת הסתגלות שלו אינה מהירה כל כך, אך מכל מקום ברור לו כי לאחר תקופת מה הוא לבסוף יסתגל ואף יצליח כמו יתר בני החברה, גם לאלו יתכן שתמצא מידה מספקת של ביטחון בעצמם. לעומת אלו, אנשים בעלי תכונת הסתגלות איטית על דרך כלל לוקים בחוסר ביטחון עצמי. ברם גם בתוך קבוצת בעלי הסתגלות האיטית, ישנם כאלו שמודעים לכך שהסתגלות אצלם עובדת, אך היא עובדת לאט. מודעות זו בצירוף למידת הסבלנות יחד, מעניקה גם להם ביטחון עצמי, כיוון שהם יודעים שבסופו של דבר גם הם יתמוזגו ויצליחו.

ובעצם זוהי אחת מהדרכים כיום לטפל במתבגרים שמגלים היעדר ביטחון עצמי. מראים להם כי גם בהם קיימת אותה תכונת הסתגלות, רק שהיא איטית יחסית לאחרים. מראים לבחור את היסטוריית ההצלחות שלו במסגרות החברתיות הקודמות בהם הוא עבר. מסבירים לו - הרי היית כבר בתלמוד תורה, גם שם נצרכת לתקופה מסוימת על מנת להסתגל, אך לבסוף הצלחת.

גם כאשר עברת לישיבה קטנה, ההתחלה לא היתה קלה במיוחד, ברם לאחר חצי שנה עלית על המסלול והכל זרם בשלום. וכך מנחים אותו כי גם במסגרת החדשה כמו ישיבה גדולה או חתונה וזוגיות אין לך ממה לחשוש. ראוי לך לנסוך בעצמך כוחות מחודשים להתמודד, כיוון שאתה יכול להיות סמוך ובטוח בעצמך שעם קצת סבלנות ואורך רוח צפויה לך הצלחה. מראים לבחור איך בתוך תהליכי החיים תכונת הסתגלות שלו פועלת, כיצד הוא עובר בכל נקודת התחלה קושי מסוים, אך לבסוף הוא צולח אותו ומגיע לנקודת היעד המיוחלת. לאחר שהוא נעשה מודע לקיום יכולת הסתגלות שבו, הוא מקבל תחושת ביטחון בעצמו שנותנת לו יציבות נפשית וכוח לחזור ולהתמודד עם הקשיים במצב החיים החדש.

מכל מקום, העולה מדברינו, כי בעצם המקור הנפוץ ביותר כיום ממנו שואבים בני האדם ביטחון עצמי הוא מתכונת הסתגלות החברתית המדוברת. תכונת הסתגלות זו מובילה את רוב ככל בני האדם, ועליה בלבד נשען כל ביטחונם האישי. (למעט החלק הגס והמועט בציבור של בעלי ביטחון עצמי הנובע מגאווה או מחמת מודעות עצמית לקיומם האמיתי של כישורים רבים וחזקים בנפש, כפי שמנינו אותם בראשית הדיון, ניתן לומר - כי אצל כל בני האדם בעלי ביטחון עצמי, ביטחונם ויציבותם הנפשית בנויה על תכונת הסתגלות גרידא).

אולם צריך להבין ברור, כי אדם שהקו המנחה לכל פעולותיו מונע בעיקר משיקולי הסתגלות והתאמה חברתית, הוא בעצם אינו פועל על פי מי שהוא, על פי ה-אני שלו. הוא אינו חי את הזהות הפנימית של עצמו, את התוקף הייחודי האישי האמיתי שלו, ואת אמיתות כוחותיו הנפשיים.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

סוכה, מ, ע"ב - דתניא, א"ר יוסי בר חנינא, בוא וראה כמה קשה אבקה של שביעית וכו', אדם נושא ונותן בפירות שביעית לסוף מוכר את מטלטליו ואת כליו, שנאמר בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו, וסמך ליה וכי תמכרו ממכר לעמיתך. ובערכין (ל, ע"ב) אמרו, לא הרגיש לסוף מוכר את שדותיו וכו', לא באת לידו לסוף מוכר את ביתו, שנאמר וכי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו וכו', לא באת לידו, לסוף שמוכר את עצמו, עיי"ש. ועיין תורת המנחה (בחוקתי) שיש בה ז' עונשים, עיי"ש.

והנה אבקה של שביעית היינו איסור סחורה בפירות שביעית, כמ"ש רש"י (קידושין, כ, ע"א) וז"ל, איסור הקל שבה העושה סחורה בפירותיה (ועיין תוספתא, ע"ז, פ"א, ג, שהיינו עם עכו"ם, עיי"ש), דהוה ליה לאו הבא מכלל עשה, לאכלה ולא לסחורה, ופרש"י (סוכה, מ, ע"ב) וז"ל, מידי דלא הוי עיקר האיסור תלוי בו קרוי אבק, וכן אבק ריבית, וכן אבק לשה"ר, שאינו לשה"ר גמור, אלא צד לשה"ר, כמו אבק העולה מדבר הנכתש במכתשת. אולם יעויין רבינו גרשום (ערכין, שם) וז"ל, אבקה כמו ריח איסור שביעית, עכ"ל. והיינו כי דרך דבר שיש בו ריח, שנעשה באבקה. ולפ"ז אבק הוא מעין מ"ש (יבמות, נד, ע"א) ריח הגט וכדומה.

אולם יעויין בן יהודע (קידושין, שם) שפירש באופן שונה וז"ל, הא דכינה שביעית (ולא רק איסור סחורה) בשם אבק ולא אמרי איסור של שביעית, נ"ל בס"ד שרמז לפי דרכו, דאיסור זה כמו אבק המתפזר אנה ואנה, על כל אשר ימצא בבית כותלין וזיזין וחלונות וכסאות ושלחנות ומטות וחפצים, כן עונש איסור זה מתפזר על כמה דברים של אדם, מטלטלי, ושדות ובתים ובניו ובנותיו וגופו עצמו, עכ"ל.

וביאור נוסף מצינו במגלה עמוקות (וישלח) וז"ל, ויאבק איש עמו - העלה אבק עד כסא הכבוד. כי סמאל שהוא השטן, יצה"ר, נחש, אחז בעקב על מצות קלות שאדם דש בעקביו, נקרא אבק ריבית, אבק לשה"ר, אבק שביעית, (ולעומתו) ויעקב העלה מן מצות אבקת אוכל, והוא אבק שהעלו במערבא (כתובות, קו, ע"א) כד קמו ממתיתתא דרב הונא, עכ"ל. והבן שלעולם אבק נראה כפרוד, פיזור. אולם בסוד אבק - חבק, וכמו שהרחיב הרמב"ן (וישלח, לב, כג) וז"ל, ואביקה בלשון חכמים, חביקה, שמשו בה הרבה, אבקתא אית ביה (מכות, כג, ע"א) דרגש עיולי ואפוקי באבקתא (נדרים, נו, ע"א), וכן אבוקה בלשונם בעבור היותה מעצים דקים חגורים וקשורים יחד, כי החי"ת תכבד בלשונם, והקלו אותה באל"ף, עיי"ש.

וזהו האבק שעלה ממתיתתא דרב הונא, שהוא אבק של חיבור היפך אבק של פיזור. כי אצל רב הונא נתקבצו יחד ומכח כך עלה האבק.

מו"ק, ג, ע"א - מנין שאין מזבלין ואין מפרקין ואין מאבקין ואין מעשנין באילן, ת"ל שדך לא כרמך לא, לא כל מלאכה שבשדך ולא כל מלאכה שבכרמך. ועיין שביעית (פ"ב, מ"ב) שאמרו, מיבלין, מפרקין, מאבקין עד ראש השנה. ופירוש מאבקין פירש הרמב"ם (שם בשביעית) וז"ל, יפזרו עליהם אבק, מפני שיש אילנות שיועיל להם. אולם בר"ש משאנץ (שם) פירש וז"ל, מאבקין - שרשים המגולין מכסים אותן באבק. וכן הוא ברע"ב על אתר. ועיין תוי"ט (שם, פ"ב, מ"ד), ורא"ש (שם), ומלאכת שלמה, וקול הרמ"ז. ופירוש נוסף מצינו במאירי (מו"ק, שם) וז"ל, ואין מאבקין - נראה לי בפירושו, מה שאובקים אותו במקום חתוכו בבגד מפותם. ורוב מפרשים פירשו, שאם נתגלו שורשיו מביאין אבק ומכסין אותו. וי"מ אבק של בשמים לפטמו ולמתק פירותיו.

ועיין תוס' רא"ש על אתר, וז"ל, ובערוך פירש, מאבקין, מסירין האבק מעליו, ועיי"ש עוד שכתב מעין דברי המאירי.

והנה לדברי הערוך, אבק מזיק לעץ ולכך צריך להסירו. ושורש אבק דקלקול לעץ, מצינו בקללות בכי תבא, וכפי שביאר בחזקוני (דברים, כח, כד) וז"ל, אבק ועפר - הרוח הרגיל להביא מטר השמים, יבוא בחוזק ויוריד אבק ועפר מעל ראשי ההרים, ויהפוך שרשי האילנות למעלה, עכ"ל. ועיין תענית (ג, ע"ב. וכן ט, ע"ב). ולדברי הר"ש משאנץ ועוד, שמכסים השורשים ע"י אבק, עניינו, דהנה כמו שיש לבית יסודות, כן יש לעץ שורשים, וכן יש לאדם אות ברית קודש הנקרא יסוד, כנודע. ועיין מגלה עמוקות (ויגש) ורזא דמהימנותא (דף לד) ותפארת שלמה (סוכות) ואמרי נעם (חנוכה) וקהלת יעקב (ערך אבק) שכתבו, אבק ר"ת, אות ברית קודש. ועיין מגלה עמוקות (וישלח) וז"ל, ויאבק איש עמו - וי-אבק איש עמו על אלין תרין אתון נתאבקו עמו, ו-י, אות ברית קודש, עיי"ש. וכשם שצריך לכסות הערוה, אות ברית קודש, כן צריך לכסות שורשי האילן, ודו"ק. ולדברי המאירי ועוד (מיסוד דברי הירושלמי) שהוא לבשם העץ, הוא בחינת מש"כ (שה"ש, ג, ו) מקטרת מור ולבונה מכל אבקת רוכל. ואמרו חז"ל (מ"ר, שם) מכל אבקת רוכל, ר' יוחנן פתר קרא דקטורת בית אבטינס. ואמרו שם, זה יעקב אבינו, דאמר ר' יודן, כל הרוכלות שישראל עושין ומצליחין בעוה"ז, הכל בזכות אותו האבק של יעקב אבינו. ועיין בן יהודע (חולין, צא, ע"א) וז"ל, אבק ר"ת, אורה ברכה קדושה. גם אבק גימט' חסד אל, עכ"ל. ועיין זרע קודש (וישלח) וז"ל, אשר קדשנו במצותיו, ר"ת אבק. ועיי' איבוק זה שנמשך שפע הטוב כנ"ל, מבררין ומעלין ניצוצות הטוב שנפלו לרע, והם נשמות הגרים. וכמ"ש בפרפראות לחכמה (וישלח) וז"ל, אב"ק ר"ת למפרע, קסרי בת אדום, אבק ר"ת אונקלוס בר קולניקס, עיין גיטין, נו, ע"ב.

ושורש הארת אבק דתיקון בחינת משקל (מתקלא), אחדות הקצוות, קו ימין ארוך, קו שמאל קצר, וקו אמצע בינוני, וכמ"ש באמרי נעם (יום ז' של חנוכה) אב"ק ר"ת, ארוך - קצר - בינוני, והבן היטב. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילוי זה

תולדות | י-ת

פלשתים, פלשם-ית. הנה בית המקדש הראשון עמד ת"ש שנה, כמ"ש (דב"ר, יח, כא) בזאת - רמז למקדש ראשון שיעמוד ת"י שנה (כמנין בזאת). ושורשו בית, ב-ית. שעמד "בית" ראשון כמנין אותיות השניות של בית. והיינו כי אל"ף הוא ראשית ויש לו ב' בחינות של סוף י-ת. יו"ד, עשר סוד היחידות, ות' סוף כל האותיות. ותחילת ההתפשטות מאות א' הוא אות ב', וזהו בית, ב - תחילת ההתפשטות. י - סוף התפשטות היחידות. ת - סוף ותכלית ההתפשטות. וזהו בחינת ברית, בר-ית. כי הברית עושה גבולות, כנ"ל. וגבול דקלקול בחינת תשי, תי-ש.

והשורש באברהם שנקרא איתן האזרחי. איתן, אן-ית. והוא מזרעו של שם. וכתוב יפת אלקים ליפת, והוא ישכון באהלי שם. וכתב בפענח רזא (בראשית, ט, כו) וז"ל, עמדו שניהם (בית ראשון ושני) בין הכל ת"י ת"כ שנים, כמנין שם יפת, עכ"ל. והיינו שכח הגבול הוא מכח יפת, ודו"ק. יפת, פ-ית. ומצד הקלקול מי שאין לו גבולות נקרא פתי, פ-תי. והוא יתר, ית-ר. ויתרו, ית-רו, תיקן קלקול זה. ושורש פגם זה שז"ל, פריצת שפע ללא גבול, ונעשה ע"י לילית, ליל-ית.

וכתב רבינו בחיי (בראשית, כח, יז) וז"ל, בית ראשון עמד ת"י שנה, ובית שני ת"כ, והכל כמנין כתית. והענין הזה נרמז בלשון כתית, לפי ששני המקדשים היו מרמס ושניהם נחרבו, אבל בית שלישי להעלות נר תמיד, כלומר מעלתו תמידית ואורו לא יפסק לעולם, עכ"ל. והבן שבית ראשון כתית, כת-ית, יש לו סוף כנ"ל. אולם בית שלישי נתקן סוף זה ועומד תמיד, תי-מד. והוא בבחינת ותקעתיו יתד נאמן, יתד, ית-ד. ובית השלישי נקרא בית המקדש העתיד, עד-ית.

ושורש הקלקול שנעשה סוף, הוא חטא אדה"ר, ולחד מ"ד היה יין, תירוש, תי-רוש. נעשה ת"י רש. ושורש התיקון

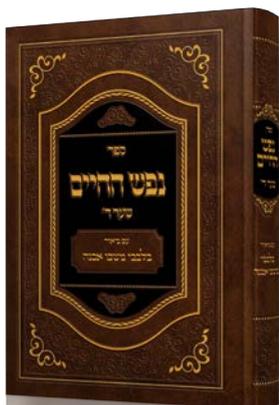
בשמן, זית, ז-ית. ואזי נתקן אף היין, בבחינת יין ישן שזקנים נהנים ממנו, יין עתיק, עק-ית. ועיקר התיקון בשמן זית, ע"י הדלקתו שנצרך לכך פתילה, תי-פלה. ואזי נגלה ל"ב נתיבות חכמה, נתיב, בן-ית. ועיקר גילוי זה באהרן הכהן שמדליק הנרות, ונגלה בזרעו איתמר, ית-אמר. ונגלה תיקון דרום שבו ההדלקה, תימן, תי-מן. והוא תיקון תימן בכור אליפז בן עשו. עיין רד"ק (יחזקאל, כה, יג). ונגלה הראש דתיקון בראשית, בראש-ית. שנתאחד י-ת עם השורש, עם הראש, עם האל"ף.

שרשי התיבות המרניבות מאמר זה: אביתם, אביתר, אותי, אחיתפל, אחרית, אחרנית, אילת, אימתי, איתי, איתאל, איתמר, איתן, אכזריות, אתיק, בתרשיש, גזית, גילת, גלית, גלילות, גפרית, דבלתימה, דתינה, אבלתי, אחשתי, אחשתרנים, בית, ביתן, ברית, תיכון, תמיד, יתד, פתי, תירס, ותירש, תרשיש, זית, זיקות, חגית, חיות, חנית, חתי, יבלת, יבשת, ידידות, יהודית, יהונתן, יטבתה, נביות, ילפת, יפיפית, יפת, יקותיאל, יתום, יתמהמה, יתם, יתניאל, יתר, יתרו, יתרה, כליות, כרית, כריתות, כרתי, כתיים, תימרות, אליתה, לויתן, ידיתון, לילית, ליות, לפידות, לעתניאל, לשארית, לשית, נפתולי, נפתלי, נתיב, נתניה, עוית, עית, עמית, עתיד, עתי, עתיק, עתליה, עתניאל, פיפיות, פלשתים, פתחיה, פתיל, פתים, פתיתי, ציצת, קוממיות, רביעית, שאלתיאל, שית, שירות, שכיות, שלמית, שלישית, שלתיאל, שממית, שתי, שתיים, תאומים, תבנית, תוי, תושיה, תחיה, תחפניס, תימן, תימני, תיש, תירש, תכלית, תכנית, תלוי, תמיד, תנין, תנים, תרשיש, תשי

תשטפני. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

נפש החיים - שער ד' בקרב בחניות ספרים בארץ

קודם שנתחיל ללמוד את שער ד' בספר נפש החיים, נקדים חמשה הקדמות נחוצות הנצרכות להבנת סוגייתה של תורה, שהיא הסוגי א שתתבאר כאן בשער ד'. ונזכיר בתחילה את תוכן ההקדמות בקצרה, ולאחר מכן נפרטם אחת לאחת. הקדמה א' - צורת הלימוד של ספר נפש החיים שער ד'. הקדמה ב' - הגדרתו של עסק המוסר ביחס לעסק התורה, ושיעור הזמן הראוי לעסק המוסר. הקדמה ג' - פתיחה לשער ד' - דוגמאות לבחינת האדם את עצמו בהשגתו וחיבורו לתורה. הקדמה ד' - בירור מהיכן עיקר חיבורו של האדם לתורה - משכלו או מלבו. הקדמה ה' - הצורך בחיבור עומק נפש האדם לתורה - 'אורייתא וישראל חד'.

כתר

חשך דקדושה, בחינת ישת חשך סתרו, למעלה מחכמה, תורה אור, חכמת אדם תאיר פניו. ועיין זוה"ק (בראשית, טז, ע"א) חשך עליה שריא שם אלהים. ועיין גר"א (יה"א, ח"ב, לט, ע"ד) אלהים, מתחיל בא' כשאר השמות המתחילים בא' שבם ראשים, שאלהים הוא כתר בשמות הנפרדים. ועיין בדבריו (ת"ז, ת"ל, פב, ע"א) שם אלהים מורכב, מימין "אל" המאיר, בשמאל "הים", מים הוא חשך, והוא אור במים. וזהו צרוף של אלהים, איה-מל. איה - חשך, מ"ל - גילוי - אור.

חכמה

עיין שעת רצון (זוה"ק, ח"א, יז, ע"ב) אל גדול נתפשט פשטו מגו מיא שמתוך המים העליונים נתפשטו ונתערבבו באל זה וכו', ואתפשט מאל אלהים, הים של ים החכמה עם אל נעשה שם אלהים, וכו', כמו שבכאן שם אלהים אחוז בין בחכמה בין בבינה, כן אתפשט אח"כ שמא דא דאלהים לכמה דוכ"ת, שהרי ז"א נקרא אלהים, מלכות נוק' דז"א נקרא אלהים, באופן ששם אלהים שייך בין בדכר בין בנוקבא, כמו ששורשו נשתרש בין בחכמה בין בבינה.

בינה

לב, מבין, שורשו בהתפשטות ל"ב נתיבות חכמה בבינה. עיין זוה"ק (בראשית, לא, ע"ב), ורקאנטי (שם). (ועיין ספר הפ"ליאה, ד"ה ברא האצילות). ועיין פירוש הר"י דמן עכו לספר יצירה (וכן ברמ"ק שם, פ"א, ועוד רבים בדברי רבותינו) וכנגד אלו ל"ב נתיבות הזכיר בפרשת בראשית ל"ב פעמים שם אלהים, כי הוא הפועל והאומן, כמו שתראה כי אלהים בגימ' (פ"ו) עולה למנין פועל (פו-על, הנפעל). ועיין זוה"ק (תיקונים, תי"ט) בינה נקראת אלהים, מלא-יה. ובפרטות יותר נקראת אלהים חיים, כנודע. ועיין עץ חיים (שער או"א, פ"ט) כל מקום שתמצא שם אלהים בבינה הוא בתבונה.

ועוד. אהיה אדני גימ' אלקים. אלקים מצרף בינה ומלכות. עיין גר"א (תז"ח, ה, ע"ד).

דעת

דעת, משה. ועיין אבן עזרא (שמות, ג, יג) ולעולם לא ימצא בדברי משה שם אלהים רק השם הנכבד, רק במקום אחד, בעבור שאמר פרעה העתירו אל ה' ורב מהיות קולות אלהים (שמות, ט, כח), אז אמר משה מפני ה' אלקים, ולא ימצא עוד בכל התורה ככה. ומצד הקלקול עץ הדעת טו"ר מעור-

בים. ועיין גר"א (ספד"צ, מב, ע"ד) שם אלהים הוא עץ הדעת טו"ר, שמשותף בו אלהים אחרים. ובדרך רמז, אותיות לפני אלהים, אכדט"ם, גימ' דע. ועיין ספר מאירת עינים (בראשית) בכל הפרשה מאלה תולדות השמים עד פסוק זה תמצא הוי"ה אלקים, ובפסוק זה ובשנים הבאים אחר זה, שהם ומ-פרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלהים כי יודע אלהים וגו', הרי ג' (אלקים) בג' פסוקים אלו.

חסד

עיין אלשיך (תהלים, נב, ד"ה ראה) שלחסיך גם שם אלקים טוב להם. ועיין עץ חיים (שער הכללים, פ"ג) שם אלהים הוא בחג"ת, אל בימינא, מי בשמאל, ואות ה' במצעייתא. ועיין מאירת עינים (יתרו) אלהים טוב הוא לברי לבב לבד שאינ מתיראין מן הדין שמתסרין כחוט השערה.

וכאשר גובר הגבורה על החסד, אף מימי החסד הופכים לגילוי שם אלהים, כמ"ש בצינוני (נח) שלא הוזכר בדור המ-בול (מים דקלקול) השם הגדול רק שם אלהים. וכן הוא בר-קאנטי (וירא), וברמב"ן (פרשת נח), ועיין תורה אור למהר"מ פאפירש (שם).

גבורה

שם אלהים, תקיף ובעל היכולת, גבורה, כנודע. ועיין גר"א (יהל אור, ח"ב, מ, ע"ב) שם אלהים הוא שם יראה שבו תלויה היראה, ירא אלהים, ויראת מאלהיך. ועיין עץ חיים (שער השבירה, פ"ו) שמשם אלהים יוצא גבורות קשים. ועיין רקא-נטי (ויצא) ותאמר רחל דנני אלהים, וגו', ע"כ קראה שמו דן, השם הזה מבואר שהוא ממדת הדין, וע"כ הזכיר שם אלהים. ועיין עבודת הקדש (ח"ג, פמ"א) ולזה נכתב שם אלהים בענין, ונאמר ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב, כי היא חרב נוקמת נקם ברית, ובמכילתא למדנו שמלחמה זו ע"פ הגבורה היתה. ועיין תורה אור (ויגש) ששם אלקים במילוי יודי"ן גימ' אש.

תפארת

עיין דברי דוד (וירא, יט, כב) הוי"ה הכה כל בכור, היה ראוי להזכיר שם אלהים שהוא דין ולא הוי"ה שהוא רחמים, בזה מתרץ דכאן אמר והוי"ה, הוא בא ללמד שה' שהוא רחמים הסכים על הב"ד של מעלה שהוא דין, וכמ"ש רז"ל (ב"ר, לג, ד) שהרשעים מהפכים מדת הרחמים לדין. ועיין דן ידין (מאמר י), ומחנה דן (בראשית).

שישי דעמידה, שים שלום) בר"ת של המברך את עמו ישראל בשלום, תכוין שהם בגימ' אלהים.

מלכות

שם אדנות. ועיין שפתי חכמים (דברים, ג, כד) ר"ל, למה נקוד שם של ד' אותיות הכתוב כאן בנקודת שם אלהים, דהיינו חטף סגול וחול"ם וחיר"ק ולא נקוד כשאר שם של ד', ולכך נקט רש"י בלשון הקרא אדני אלהים, אע"פ שכתוב יהו"ה, כלומר שם של ד', אבל לפי קריאת נקודתו דומה כאלו כתיב אלהים.

ועיין עבודת הקדש (ח"א, פ"ג) וידוע למקבלי האמת, כי שם אלהים הנזכר בכל מקום בתורה, פעמים שהוא מורה על מדת הדין הקשה סוד פחד יצחק, ופעמים על מלכות בית דוד, סוד מדת הדין הרפה.

נפש

עיין פרי עץ חיים (שער הלולב, פ"ג) נר"ן, נפש בחינת אלהים, רוח בחינת הוי"ה, נשמה הוי"ת מלאות.

רוח

עיין גר"א (יה"א, ח"ב, מ, ע"ב) במקום של שם אלהים מתחיל הגבול, ומשם רוח האדם, כמ"ש והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה.

נשמה

כתיב (משלי, כ) נר אלהים נשמת אדם. ועיין ספר מאירת עינים (תרומה) והנשמה היא שמן, נשמה, שמן-ה. וממדדגה זו נמשך צל"ם אלהים כנודע.

חיה

אלהים חיים. ואמרו (תענית, ב, ע"א-ע"ב) אמר ר' יוחנן ג' מפתחות לא מסרן הקב"ה לשליח ואלו הן וכו', של חיה דכתיב וישמע אליה אלהים ויפתח את רחמה.

יחידה

יחידה היא בבחינת מש"כ (ישעיה, סד, ג) עין לא ראתה אלהים זולתך.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ועוד. עיין גר"א (ליקוטי ריש אדר"ר) וה' אחרונה (של הוי"ה, עיין ספד"צ (נו, ע"ג) ה' תחתונה של הוי"ה מתלבשת שם, באלהים) "שמי בקרב", מתעלמת בקרב אלים, שהם בי"ע, והיא מתפשטת בהם ה' של אלהים, ובלעדיה אין לפעול. ועוד עי"ש בדבריו (הדרת קודש, חדש, עמ' ר"ט) הוי"ה במילוי מ"ה, מ"ם ה"א, עולה אלהים. וכן הוי"ה, כ"ו, כ"ף ו"ו, המילוי עולה אלהים. וכן שם הוי"ה נקרא מלא, ה' אותיות אלהים וי"ה עצם הוי"ה, עי"ש. ועוד עיין בדבריו (ליקוטים, א-ב) הוי"ה עם אחוריים (כוזו) ועם הפנים שלו טדה"ד עולה פ"ז, אלקים עם הכולל. וחלק מהנ"ל מקורו באריז"ל.

נצח

עיין גר"א (הקדמות ת"ז, ט, ע"א) אלהים, להי - גימ' אדם, נצח. אם, איהי - בהוד (כמ"ש איהו בנצח ואיהי בהוד).

ועוד. סוף רגלים עקב. ב' רגלים נו"ה, ב' עקבים. ועיין שער הפסוקים (תולדות) מלת עקב הם ב' שמות אלהים, שהם בגימ' עקב, גם הם בגימ' ענבים.

ועוד. נה"י בהיותן למטה הן דם של אלהים, וכשעולין לחג"ת אזי משם אלהים נעשה אכדט"ם שהיא מתוק שם אלהים, ואז נעשה מדם חלב, על כן חלב שורשו משם אכדט"ם. עיין קהלת יעקב (ערך חלב).

הוד

עיין ספר הקנה (ד"ה סוד ההקפות) ביום ה' אנו מקיפין את התורה ואנו משבחין לשם י"ה יתברך היא הבינה, ששמטת הוד נקרא אלהים (בינה עד הוד אתפשטת). ועי"ש (ד"ה סוד הלכות טרפות) הוד הוא אלהים צבאות (ועיין מגן דוד, אות פ', טעם הדבר). ועיין ציוני (ואתחנן) אלהים במדת הוד. ועיין מגן דוד (אות ח) בינה, פחד, הוד, מלכות, וארבעתם נקראו אלהים. ועיין קהלת יעקב (ערך אש). ועיין קרנים (מאמר ח) הוד בחינת רגל שמאל, וממנו יוצא ה' צינורות מספר אלהים בריבוע. ועיין משנת חסידים (מסכת יום חמישי, פ"א) וכוונת ליל חמישי היא אלהים דאלפין, והספירה הפועלת כל הלילה וכל היום ההוא הוא הוד דאצילות וכו'. ופשוט.

יסוד

עיין גר"א (אדר"א דברים, א, א, וכן ליקוטי הגר"א, קו, ב) שם אלהים בנקודותיו סוד יוסף. עי"ש אלהים פ"ו, ועוד נקודותיו יין, ע', עי"ש. ועיין עוד בדבריו (ביאורי אגדות, ברכות, ו, ע"א) אלהים, א-מילה. ועיין שער הכוונות (דרוש

מילון ערכים בקבלה • אריך אנפין - א"א

ה. יש תפיסת אורך ויש תפיסת עובי. וכמ"ש הרש"ש (הקמדת רחובות הנהר, דף ו, ע"ב) וז"ל, כי קודם התיקון היו כל הפרצופים דכל עולם מלבישים זה את זה בשוה ומתשפטים באורך מעילא לתתא, והיו כל י"ס דכל פרצוף מבחינת עצמו לבד, ולא היו כלולים זה בזה. אבל עתה בתיקון נכללו בזה כנו"ל, ואותם הי"ס דכל פרצוף שהיו מתשפטים באורך, נתקנו ונעשו עתה בעובי, עכ"ל. והבן מאוד שאריך הוא תפיסת מדרגת אורך של כל העולמות, ועתיק הוא תפיסת העובי שבכל העולמות.

ועיין רמח"ל (קל"ח פתחי חכמה, פתח צ' ואילך, עניינו של פרצוף אריך) וז"ל, אריך אנפין הוא הפרצוף הראשון, והיינו כי מקום שמתחילים העשר ספירות של עולם - שם נקרא ראשית העולם ממש, וזהו אינו אלא א"א, שהוא כתר שבאצילות, אבל עתיק אינו מן האצילות עצמו, אלא נחשב לאצילות יען לצרכו הוא, ומתלבש בו ומנהיג אותו, וכו'. זהו ההפרש שבינו לשאר הפרצופים, שאר הפרצופים, כל אחד ענף בפני עצמו, אע"פ שיוצאים בהשתלשלות זה מזה, אינם ענפים באמת זה מזה, אלא כולם ענפים של א"א, עכ"ל, עיי"ש עוד בהרחבה. וזהו מצד ההשתלשלות, שכולם ענפים של א"א. ובבחינה נוספת הוא, א"א, אורך כל הקומה וכולם מלבישים עליו. וכמו שחידד הרמח"ל שם בלשונו (פתח נה) וז"ל, או"א וזו"ן הם כולם מדרגות "מלבישים" לא"א, שכך מלבישים או"א מן הגרון ועד הטבור (את א"א), כמו שמלבישים זו"ן מן הטבור ולמטה (את א"א), משא"כ א"א שהוא פרצוף אחד כולל כל העולם מראש ועד סוף, ואו"א וזו"ן כולם ענפים ממנו ומלבישים עליו, עכ"ל. ועיין פתחי שערים, נתיב פרצוף א"א.

ומהות תפקידו של א"א, כתב הרמח"ל שם (פתח צא) וז"ל, שתי בחינות יש בא"א, אחת הנהגתו בחסד לגמרי מעצמו, ואחד הנהגתו ע"י ענפיו בדרך משפט עד שיחזור הכל לעניינו ממש בסוף הכל, עכ"ל. ובלשון הפתחי שערים (נתיב סדר הפרצופים, פתח ג) להמתיק את הדינים בז"א.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ספירת הכתר נחלקת לב' פרצופים, עתיק - אריך אנפין. ונקרא אריך מכמה אנפי.

א. כתב בעמק המלך (ש"ו, פרק נב) וז"ל, מקודם (בעולם התהו) היתה שמה כתר, ועתה נקראת אריך אנפין, שהוא "אורך כל האצילות". (משא"כ אבא ואמא וזו"ן שארכם אינו כאורך כל האצילות). וזה בבחינת מקום. ועיין פע"ח (שער השבת, פ"י).

ב. בו אריכות ימים. וכמ"ש בזה"ק (תיקונים, קג, ע"א) אורך ימים אשביעהו, לעלמא דכולא אריך. וזה בבחינת זמן. ועיין עמק המלך (תיקוני שבת, פ"א) וז"ל, אורך ימים אשביעהו - ויבואו רחמים גדולים מעתיקא קדישא, הנקרא אורך ימים. ויזומו אלף שנה, ולכך נקרא אריך אנפין, לאפוקי זעיר אנפין, שנאמר עליו, ימי שנותינו בהם ע' שנה, שנברא מז' ספירות, עכ"ל. ועיין קהלת יעקב (ערך תחיית המתים) וז"ל, תחיית המתים הוא סוד נובלות הכתר, ושם סוד יחידה, והוא מבחינת אריך אנפין, אורכא דיומין, וז"ש (זכריה, ח, ד) ואיש משענתו בידו מרוב ימים, הוא סוד הכתר שהוא בחינת רוב ימים, עכ"ל. ושורש הדברים נתבאר בשער הכוונות (דרושי קבלת שבת, דרוש א', ענין הבו לה') וז"ל, ותכוין אורך ימים הוא אריך, יש בו ש"ע רבוא נהורין, ונותן ק"ן ריבויא נהורין לז"א כנוכר באדרא, ונשארים לעצמו כמנין ארך חסר חד ריבויא כנודע, ולכך נקרא ארך ימים, עכ"ל. ועיין לקוטי תורה (בראשית, ד"ה לא ידון רוחי). ולפ"ז שמו אריך ביחס לעצמו. אולם יעויין יונת אלם (פרק ל) וז"ל, אריך מחזיק ברום קומתו כל אורך עולם האצילות, אלא שהוא בסוד התפשטות בלבד לצורך שאר הפרצופין התחתונים להחיותם ולתת להם העמדה וקיום, עכ"ל.

ג. כתב הגר"א (ספד"צ, פ"ה, ד"ה וענין) וז"ל, אריך "אפין" - אורכא דחוטמא. וז"א נקרא זעיר "אפין", זעירא דחוטמא. וזה בבחינת נפש. ועיין פתחי שערים (נתיב אורות אח"פ דא"ק, פתח ז).

ד. כתב הגר"א (ספד"צ, פ"א, יח, ע"ב) ששם אריך ע"ש החוורתא לאורך הראש אשר ממנו מתפשטים שאר י"ב גלופין, ומתארכים פניו של א"א, ולכך נקרא א"א.

נדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30
משפ' אליאס
רח' קדמן 4
לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק
ישיבה ראשית חכמה
רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים
לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי מושכן אבנה

USA 718.521.523

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

ייעודה ונחיצותה של תכונת ההסתגלות

בכללות, המסלול הארוך של נפש ישראל על פני ששת אלפי שנות קיומה, ובכללות מצומצמת יותר, חיי אדם בשנותיו בעולם הזה רצופים שינויים ותהפוכות רבים, נתבונן בכך מעט.

כל נפש אדם מישראל עוברת שינויים מצבים לרוב מימות עולם, שהרי נשמות ישראל קדמו לעולם, ואם כן הנפש של כל אחד מאיתנו קיימת כבר למעלה מחמשת אלפים ושבע מאות ושמונים שנה לערך. קשה לחשוב כמה מעברים עברו על כל נפש ונפש מאיתנו מאז ועד עתה. אין קץ למספר העצום של המצבים אליהם היא נאלצה להסתגל. בגלגול הקודם היא היתה באירופה, אבל לפני כן היא שכנה במרוקו, מי יודע – אולי היא אף היתה מיוצאי מצריים. זהו תהליך ארוך מאוד שמתפרס על כל ימות העולם הזה.

כל מחזור חיים של ירידה לעולם הזה ויציאה ממנו עובר דרך מסלול תלול הכולל מספר רב של שינויי מצבים העוברים על הנפש. נפרוט מעט מהם להמחשת העניין. תינוק נולד בשעה טובה, אולם קודם ירידתו לעולם הזה נפשו היתה בגן עדן בצורת חיים מסויימת. יום אחד נגזר עליו לחזור בגלגול לעולם הזה לצורך מסוים, הוא עובר שינוי מגן עדן אל תוך עובר

דע את שמחתך • שורש שמחת חודש אדר פרק ב'

ימי שמחה

יש לנו הגדרה של שמחה בבחינת זמן, שזה נקרא שמחת פורים, שעליה נאמר (אסתר ט, כב) ימי משתה ושמחה, כי הלשון שמחה נאמר להדיא על הזמן ולא על האדם, שהזמן עצמו שמח, ואין זה כשמחת המועדות שנאמר בהם ושמחת בחגך, שהוא דין בשמחת האדם היאך הוא צריך לשמוח, על ידי בשר או יין.

מהי מהותה של שמחה שחלה במערכת שנקראת זמן, כשהקב"ה כביכול ברא את עולמו, הוא ברא זמן. הוא ברא מערכת שנקראת שישה ימים, שבת קודש, נצח נצחים, זה מה שהוא ברא. זה מערכת הזמן שהיתה בבריאת העולם.

מערכת הזמן שנבראה בראשית הבריאה, בראשית נמי מאמר (ראש השנה לב, א), כמו שאומרים רבותינו, הספורנו, הגר"א, מה המאמר ראשון ברא, מערכת שנקראת זמן. זה המערכת הראשונה שנבראה בתחילת הבריאה. בראשית ברא אלוקים, מהו ברא הדבר הראשון, זמן. אבל איזה זמן הוא ברא? שישה ימים, שבת קודש ונצח נצחים. זה הזמן שהוא ברא.

כשאדם הראשון חטא, המערכת של הזמן יצאה ממערכת של שישה ימים, לשית אלפי שנים. היה פגם בזמן, משישה ימים נעשה ששת אלפים שנה. כל מערכת הזמן שאנחנו מכירים, היא מערכת של זמן שהיא בעצם תולדת חטא.

הזמן בשורשו היה תפיסה שנקראת יום אחד, ולאחר החטא כל יום הפך לאלף שנה. על כן במערכת שנקראת שמחה בזמן עצמו, היא מגלה שאלף שנה הפכו ליום אחד. מצד כך הגדרת הדבר, שאני שמח בעצם נקודת הדבר, שהיא אחת.

אדר הוא אותיות א' דר, כל אלף שורשו באות אל"ף שהתפרט. יש לנו כ"ב אותיות, מכח כך אנחנו מגיעים עד ת' שזה ארבע מאות, עוד חמישה אותיות סופיות, שכל אחד מהם נחשב למאה, שהוא תשע מאות, סופן נעוץ בתחילתן. א' מצד כך הגענו לאלף שנה. מה גילה בעצם האלף שנה שהוא חוזר ל- א', הוא מחזיר את כל האותיות לאות אחת. עומק של

שמחה מתחילת החודש

משנכנס אדר מרבין בשמחה, זה דין בזמן, לפי שנאמר בפורים שהם ימי משתה ושמחה. אך לא נאמר משנכנס ניסן או תשרי מרבין בשמחה, על אף שבניסן ותשרי ישנם מועדים לשמחה, וגם בחודש תשרי וחודש ניסן, יש להם הגדרות מצד המועד. מפני שהדין של שמחה אינו חל בזמן, אלא הוא חל על האדם, ושמחת בחגך, כשמגיע החג אז תשמח, על כן אין צד לומר שזה מתחיל קודם לכן. כי איך יחול בראש חודש הדין של שמחה, זה דין בגברא. אבל כשמערכת הזמן של השמחה, או להיפך, מערכת העצבות שחלה באב, היא מערכת שחלה בתפיסה שנקראת זמן, היא יכולה גם להתחיל בתחילתו של ראש חודש, וכמו שנאמר (אסתר ט, כב) והחודש אשר נהפך מיגון לשמחה. הכל חל במערכת שנקראת זמן. זמן של שמחה.

לפי זה נבין גם יותר ברור, החודשים אדר אב מתחילים באות א'. א' זה אב, וא' זה אדר. אבל ה-א' של האב נאמר בו: ממעטים בשמחה, שורש העצבות. ו-א' של אדר נאמר בו: מרבין בשמחה. כלומר, אותה א' יכולה לשמש לשתי פנים. היא יכולה לשמש לפנים של שמחה, והיא יכולה לשמש לפנים של ממעטין בשמחה, היפך שזה שורש העצבות.

כשמתגלה ימי משתה ושמחה, לא נאמר כאן אותה מערכת שנאמר במועדים, שהשמחה מגיעה מצד הנפש, אלא מערכת שמגיעה מצד הזמן. מה מתגלה במערכת שנמצאת מצד הזמן? היא מגלה כמו שנתבאר לעיל, שורש החטא בזמן, יום אחד הפך לאלף שנה. סיבת השמחה בימי הפורים, היא שאלף שנה הופך להיות יום אחד.

מהו אדר? א', דר. כלומר, מה שדר למטה בתחתונים, מה דר שם? ה-א' עצמו הוא זה שדר. אם ה-א' עצמו הוא זה שדר, אזי נתקן שה-א' האחרונה הפכה להיות א' ראשונה. זה סוד התיקון של ימי הפורים. מצד כך שורש השמחה שמתגלה בימי הפורים, היא אותה הבחנה שאין לנו התפשטות מהזמן, כי היא חוזרת למציאות של יום אחד.

השמחה שמתגלה בפורים, במערכת שנקראת זמן, היא מגלה בעצם החזרה של כל האותיות כולן, לאות הראשונה. בימי אדר שנאמר דין של ימי משתה ושמחה בזמן, מתגלה לנו מהלך של זמן שהוא בעצם חל באותה תפיסה של קודם החטא. שזה יום אחד, שאלף שנה הוא יום אחד, וזה לא הופך להיות אלף שנה. אם כן, כשנאמר לנו דין של שמחה בזמן, מהותה במהות עצם היום עצמו. כלומר, הזמן עצמו נתקן.

ושמחת בחגך

כשמתגלה מערכת של נפש, שנאמר בה (דברים טז, יד) ושמחת בחגך, כאן בעצם מתגלה מהלך שהשמחה חלה, לא במקום כפשוטו. והיא לא חלה בזמן כפשוטו, אלא היא חלה רק על התפיסה הזו שנקראת נפש. היכן האדם שמח בקומת הנפש, בלב, כמו שנאמר (תהלים קה, ג) ישמח לב מבקשי ה'. הגדרת הדבר הוא, שמחה של לב, מחזירה את האדם לנקודת האמצע. כי הלב, הגדרתו נקודת אמצע של דבר.

על כן המועדים שנאמר בהם ושמחת בחגך, הם כשמגיעים לנקודת אמצע. לכן בכללות שמחת פסח ושמחת סוכות, חלה מצד ט"ו לחודש. אך שבועות כדברי הרמב"ן (ויקרא כג, כד), הוא המשך של פסח, הוא היום החמישים של פסח. כמו שיש שמיני עצרת בסוכות, כן לאחר ארבעים ותשע יום, שבע פעמים שבע, מגיע השמיני זה שבועות. נמצא שהיכן ההשרשה של חג השבועות, בשורשו של פסח.

נקודת אמצע היא מערכת שנקראת לב, בקומת נפש האדם. אם כן, במועדים שנאמר דין של שמחה, היכן מקור השמחה בקומת הנפש? בלב. מדוע? כי זה בא ממערכת של קומת אמצע. זו המערכת שנקראת לב. זה מקום נקודת השמחה שלו.

אם כן תמצית הדברים שנתבאר עד השתא, עולם, שנה, נפש. יש לנו שמחה בעולם בבחינת מקום, שזה בעצם אבחנת בית המקדש. יש לנו שמחה בבחינת זמן, שזו מערכת שנקראת פורים. יש לנו אבחנה של שמחה בבחינת נפש, שזו מערכת המועדים, שהיא מתגלה, במערכת שנקראת לב.

ההסתגלות הינה כוח נלווה הכרחי וחשוב

העולה מדברינו, אמנם נכון הדבר כי תכונת ההסתגלות הינה תכונה חיובית יסודית וחיונית הנצרכת לכל נפש באשר היא. כי אילו לא היתה לנפש תכונת הסתגלות, והיא היתה מוצקה כמתכת שאינה מקבלת שינויים, אזי חיינו היו עוברים תדיר חוויות של 'רעי-דת אדמה', שלא היינו יכולים לשרוד ולהתקיים בהם. ואמנם נכון שאדם בעל ביטחון עצמי הבנוי על גבי כוח ההסתגלות, יוכל לעבור את ימות חייו עם פחות הלקאות וזעזועים. הואיל ותכונה זו תרסן ותמתן עבורו את ההפרעות הקיצוניות שעלולות לפגוע בו בעת התמודדותו עם ההתנגדויות והקשיים הרבים שמציבה הסביבה החיצונית שקיימת ומשפיעה בכל תחנה וחניה אליה האדם מגיע במסע החיים. היא תוכל לרכך ולהפחית את הטלטלות מהמהמורות הרבות בדרכי החיים, ולמזער בכך את נזקי הנפש. ואמנם נכון שהמציאות כיום הינה כי תכונת ההסתגלות משמשת כבסיס עליו נשענת הנפש אצל רוב ככל בעלי היציבות הנפשית, ואיכות הביטחון העצמי של אנשים נגזרת ישירות מרמת יכולת ההתאמה וההסתגלות שלהם. עד כדי כך שאם אנו רואים אדם יציב בנפשו הבוטח בעצמו ובכוחותיו, די ניתן לומר בבטחה כי יכולת ההסתגלות שלו חזקה ומהירה.

יסוד החיים הם עבודת ה' על פי התכונות הייחודיות שהקב"ה חקק לכל אדם בפנימיות נפשו. תכונות אלו הם ה-'אני' של האדם, על כן הם היסוד והמשענת האמיתית לבטחונו, והם הבסיס עליו האדם בונה את בנין נפשו הייחודית.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

טלטלות והתמודדויות המתחדשות תדיר. המתבונן ישכיל כי אין אלו דברים של מה בכך, הרי כמות השינויים ותכיפותם כפי שמנינו אמורים היו להיעד ולערער את הבסיס עליו הנפש ניצבת. השינויים הרבים של מסגרות חברתיות, מוסדות לימוד, דרישות שונות, פרצופים שונים, חברים חדשים, שינויי חברותות, חילופי תפקידים ומשרות, מעברי דירות כוללות שינויים של דיוור, שכנים, קהילה. הרי שכל אדם דורך במספר רב של מעברי חיים, תנודות, שינויים, תהפוכות שכל אלו מצריכים אותו להשתמש בכוח ההסתגלות על מנת לשרוד אותן. ואף שאין המעברים תכופים בכל יום, אך כמעט ואין לך יום שאדם לא נצרך להתמודד עם הסתגלויות קטנות פה ושם.

אילו לא היה לו לאדם את הכוח להסתגל ולהתאים את עצמו בהלכי השינויים העוברים עליו, הוא פשוט מאוד היה הולך וחסר עוד ועוד, פה מתרסק ושם מתפורר עד שלא היה נותר ממנו כלום.

מבחינת ארבעת היסודות כשורשי כוחות הנפש, הרי שכוח ההסתגלות נולד מיסוד המים. מצד אחד, המים מטבעם מתאימים את עצמם לכלי בו הם צבורים, או שהם זוחלים על פי תווי האפיקים החרוצים בקרקע בה הם זורמים. אך מאידך, למים אין שום יציבות, הם כל הזמן נופלים.

לפיכך, האף אמנם שמצד אחד הכוח של יסוד המים נותן לנפש יכולת ואפשרות גמישות והתאמה למצבים חדשים במקום להתנגש להתפרק או להישבר מתוואי דרכי החיים התלולים למאוד. אך מאידך הכוח הזה עומד בעוכריה, כיוון שאותה תכונת הסתגלות מבטלת כמעט לגמרי את עצמיותה וייחודה של הנפש.

במעיי אמו. שם הוא שווה לתקופה של ט' ירחי הריון. אחר ההריון הוא עובר מעבר נוסף ויוצא מבטן אמו לאוויר העולם אל חיק אמו והעריסה. בעוד כחצי שנה עד שנה, הוא מתוודע לקרקע העולם ומתחיל לזחול, למשש ולממש בכל הנקרה בדרכו. אחרי כן הוא כבר מכיר ברגליו, מדדה ומטפס על 'גבהים', הוא כבר מזהה את חברת בני ביתו ואת חברת ילדי הפעוטון. עוברות כשנתיים והוא עולה לשלב הבא - הוא כבר נחשף לחברה צעירה ושוחרת ידע ראשוני במכינה לת"ת. שוב עוברים כשנתיים והוא מוצא את עצמו בכיתה א', עם דרישות חדשות: סידור חומש וכו'. כל שנה שעוברת הוא עובר מיד ליד מרבה אחד למשנהו, אמנם החברה פחות או יותר שווה ויציבה אך הדרישות משתנות בהתאם לגיל: מחומש למשנה, ממשנה לגמרא עם מפרשים ופוסקים. וכן הלאה מעברים ממסגרת למסגרת שבכל אחת מהם הוא מתחיל צורת חיים חדשה: מת"ת לבר מצווה, לישבה קטנה, לשיבה גדולה, לחתונה, ילד אחד, שני ילדים וכן הלאה, שהרי כל תוספת של ילד הינה משמעותית, זה משנה את סדרי החיים. חתונות לידים, נכדים, הולך על מקל ויושב בחד בורת זקנים, ולבסוף שוב עובר לעולם אחר עם חיים חדשים.

הרי לנו שכל נפש ונפש עוברת לכל הפחות מ"ב מסעות בחייה, כמו שכלל ישראל עברו מ"ב מסעות במדבר עד בואם אל ארץ נושבת (וכמובן אז החלה התמודדות חדשה ועצומה לא פחות - מלחמות מול ל"א מלכים לכיבוש הארץ). כל מסע כזה, כל חניה במדבר, קום ובאתר חדש מהווה אתגר נפשי, על כן האדם נזקק לתכונת ההסתגלות שתייצב אותו כנגד הזעזוע שמעמידה בפניו מציאות החיים המחודשת. נבין, אילו תכונת ההסתגלות, הנפש לא היתה שורדת ומתקיימת כנגד אותן

כתובות, קו, ע"א – רב הונא הוה דריש בתליסר אמוראי, כי הוּו קיימי ממתיתבתא דרב הונא ונפצי גלמייהו, הוה סליק אבקא וכסי ליה ליומא, ואמרי במערבא, קמו ליה ממתיתבתא דרב הונא בבלאה.

ב"מ, סא, ע"ב – א"ר אלעזר, רבית קצוצה יוצאה בדינין, אבק ריבית אינה יוצאה בדינין. ופרש"י (סוכה, מ, ע"ב) וז"ל, מידי דלא הוי עיקר האיסור תלוי בו קרוי אבק, וכן אבק ריבית וכו', עיי"ש. וכל איסורו אינו אלא מדרבנן, כמ"ש רש"י (ב"מ, ע, ע"א, ד"ה קרוב לשכר).

וביאורו כתב הפנ"י על אתר וז"ל, ונראה לי בדרך משל בעלמא היו אומרים כן, כשהיו רואים שהאבק ועפר הארץ היו מכסין את אור החמה, שהוא דבר מצוי ע"י רוח גדול, היו אומרים שכן הוא באותו ענין כד קיימי ממתיתבתא דר' הונא בבלאה, כן נראה לי, וכ"כ בחידושי מהר"י מטראני ז"ל, עכ"ל.

ומהות אבק ריבית, פרש"י (תמורה, ו, ע"ב, ד"ה אבק ריבית) וז"ל, הבא ע"י שכר, כגון המוכר שדהו, ואמר אם מעכשיו אתה נותן לו, הרי היא לך באלף זוז, ואם לגורן ב"ב מנה, עכ"ל. וכן אופנים נוספים שנקראים אבק ריבית, כמ"ש הכא ריבית קצוצה, והיפוכה ריבית שאינה קצוצה (ויש אופנים נוספים כגון בתנאי ובהערמה, וריבית מאוחרת ומוקדמת, ואכמ"ל).

ובמהרש"א על אתר כתב וז"ל, כווננו בזה דאחר שקמו ממתיתבתא דהיינו מלימודם מרבם הוא רב הונא, לא עסקו בחיי שעה, רק במדות הטובות שנמשלו לבגדי צדיקים, כמ"ש בכל עת יהיו בגדיך לבנים. וכי נפצי גלמייהו, דהיינו גם "אבק מידותיהם הטובות" מכסים ליה ליומא, דהיינו כח העובדי כוכבים, כמ"ש חמה לוקה סימן רע לעכו"ם שמונים לחמה. ובדרך זה אמרו והוי מתאבק בעפר רגליהם, דהיינו לילך גם אחר אבק מידותיהם הטובות. כמו שאמרו במדות הרעות אבק גזל ואבק לשה"ר, כך במדות למדות טובות של הצדיק יש אבק גלמייהו, עכ"ל.

וביאור נוסף מצינו בליקוטי מוהר"ן (תנינא, תורה ה, אות טו) וז"ל, וזהו בחינת מ"ש רז"ל, כי הוּו קמו ממתיתבתא דרב הונא, הוּו נפצי גלמייהו וסליק ענני (הערה אות ט' - בגמ' איתא וסליק אבקא, אך המכוון שהאבק כסה על אור החמה כמו ענן. ועיין בחידושי מהר"י"ט (כתובות) שכתב שם וז"ל, ונראה דה"ק, דכד מכסי יומא במערבה מחמת עננים, וכד הוּו אמרי קמו ממתיתבתא דר"ה, כלומר דמו כמאן דקמו, ומזכירין אותו לשבח לומר שהיו לו תלמידים הרבה, עכ"ל. ואפשר שהוא על דרך וענין אבק רגליו) וכסי ליומא דהיינו שמשא, היינו כשהיו קמים התלמידים מהישיבה של רב הונא, הוּו נפצי גלמייהו, דהיינו הלבושין, "בחינת גדלות", כמ"ש (תהלים, צג) ה' מלך גאות לבש, דהיינו מנפצין ומסלקין בחינת גאווה, כי ע"י הישיבה של הרב עם התלמידים נתתקן חותם דקדושה, שהוא היפך גאווה כנ"ל, וזהו גלמייהו, ר"ת יי מלך גאות לבש, בחינת גאווה כנ"ל, שהם הכניעו וסילקו אותה. וזהו סלקי ענני, זהו בחינת תיקון הברית (ולפי גירסא דידן סלקי אבקא, כבר הוזכר לעיל אבק ר"ת אות ברית קודש, ודו"ק) שמסלקין ומעלין בחינת החתים בשרו, לבחינת מוחין תפילין, כנ"ל, עכ"ל. והבן, שלפירוש המהרש"א, זהו כלל המידות, ולליקוטי מוהר"ן, זהו גאווה בפרטות.

ובמהרש"א על אתר כתב וז"ל, כווננו בזה דאחר שקמו ממתיתבתא דהיינו מלימודם מרבם הוא רב הונא, לא עסקו בחיי שעה, רק במדות הטובות שנמשלו לבגדי צדיקים, כמ"ש בכל עת יהיו בגדיך לבנים. וכי נפצי גלמייהו, דהיינו גם "אבק מידותיהם הטובות" מכסים ליה ליומא, דהיינו כח העובדי כוכבים, כמ"ש חמה לוקה סימן רע לעכו"ם שמונים לחמה. ובדרך זה אמרו והוי מתאבק בעפר רגליהם, דהיינו לילך גם אחר אבק מידותיהם הטובות. כמו שאמרו במדות הרעות אבק גזל ואבק לשה"ר, כך במדות למדות טובות של הצדיק יש אבק גלמייהו, עכ"ל.

וביאור נוסף מצינו בליקוטי מוהר"ן (תנינא, תורה ה, אות טו) וז"ל, וזהו בחינת מ"ש רז"ל, כי הוּו קמו ממתיתבתא דרב הונא, הוּו נפצי גלמייהו וסליק ענני (הערה אות ט' - בגמ' איתא וסליק אבקא, אך המכוון שהאבק כסה על אור החמה כמו ענן. ועיין בחידושי מהר"י"ט (כתובות) שכתב שם וז"ל, ונראה דה"ק, דכד מכסי יומא במערבה מחמת עננים, וכד הוּו אמרי קמו ממתיתבתא דר"ה, כלומר דמו כמאן דקמו, ומזכירין אותו לשבח לומר שהיו לו תלמידים הרבה, עכ"ל. ואפשר שהוא על דרך וענין אבק רגליו) וכסי ליומא דהיינו שמשא, היינו כשהיו קמים התלמידים מהישיבה של רב הונא, הוּו נפצי גלמייהו, דהיינו הלבושין, "בחינת גדלות", כמ"ש (תהלים, צג) ה' מלך גאות לבש, דהיינו מנפצין ומסלקין בחינת גאווה, כי ע"י הישיבה של הרב עם התלמידים נתתקן חותם דקדושה, שהוא היפך גאווה כנ"ל, וזהו גלמייהו, ר"ת יי מלך גאות לבש, בחינת גאווה כנ"ל, שהם הכניעו וסילקו אותה. וזהו סלקי ענני, זהו בחינת תיקון הברית (ולפי גירסא דידן סלקי אבקא, כבר הוזכר לעיל אבק ר"ת אות ברית קודש, ודו"ק) שמסלקין ומעלין בחינת החתים בשרו, לבחינת מוחין תפילין, כנ"ל, עכ"ל. והבן, שלפירוש המהרש"א, זהו כלל המידות, ולליקוטי מוהר"ן, זהו גאווה בפרטות.

וכאשר נתקנו המידות, ונתקן אף אבקן, ונתגלה אבק דמדות טובות, הבהיק אור המדות של החכמים יותר מן החמה, וזהו כסי ליומא, בבחינת שרגא בטהרי מאי אהני ליה.

והבן, ריבית קצוצה, קליפה לגבול, קצוץ - גבול. ריבית שאינה קצוצה, קליפה כביכול לבלי גבול, אינה קצוצה, אין לה גבול, ודו"ק.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ונהנה מדרגת כל באחרית, בבחינת מקום, נקרא היכל, הי-כל. ובמדרגת זמן נקרא שבת, שבת מלכתא, כל-מתא, כלה, כל-ה. ובמדרגת נפש נקרא מלך, מ-כל.

ולהיפך מצד הקלוקל, במדרגת מקום זהו כלי, כל-י, שבירת הכלים. ומביהמ"ק וההיכל, לא נותר אלא הכותל, הנה זה עומד אחר כותלינו, כותל, כל-תו. ובמדרגת זמן, מתהפך כלי, ללשון כליון, ביטול. ובמדרגת נפש, נעשה מדרגת כלב, כל-ב, שהוא מדרגת עמלק בבחינת ב' פעמים כל, עולה ק', שורש הקלוקל והקללה. וכשיוכרת זרעו של עמלק, אזי יתקיים והיתה לה' המלוכה. שלמות תיקון מדרגת כל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ס-כל. ושורש התהפכות השכל לסכל, הוא ע"י יין, אשכול ענבים, אשו-כל. ואכלו, או-כל. שבזה חטא אדה"ר, ואזי כל דרכו נכשלה, נכשל, נש-כל. ואזי לא עלה בידו כלום, כל-ום. בחינת כליון, כל-יון. וכאשר הכשלון בסוף ההתפשטות, אזי הוא בבחינת כלאים, כל-אים. והיינו שלא נעשה צרוף כל החלקים יחדיו באופן מבורר ומסודר, אלא נעשה באופן מעורב.

ונקודת המעבר מן הראשית, יכול, שכל, כנ"ל, לנקודת האחרית, כל לשון כלות, כללות הכל בסופו, הוא נקרא הליכה, הלך, ה-כל. והא בחינת רוכל, רו-כל, מעביר מן השורש לתכלית, כל-תית. וזהו בחינת מלאך, מא-כל, כי מהותו שליחות, הולך ממקום למקום.

ויצא | כ-ל מלאך, אם-כל. וכתוב כי אם לבינה תקרא. ואמרו רבותינו, אם - אמא, בה נגלה הבינה, בבחינת בינה יתירה נתנה לאשה. ואמרו חז"ל, נ' שערי בינה נבראו בעולם. וזהו כל, גימט' נ'. ויש נ' שערי בינה בשורשם, ויש את התפשטותם, ויש את כללותם בסוף מקום התפשטותם. וזהו כל, לשון כלות, שבסוף, בכלות, נכללו כל נ' שערי בינה יחדיו.

וכאשר נמצאים בשורשם, הם בכח, בבחינת יכול, כל-יו. בחינת חכמה, שכל, ש-כל. וכאשר יוצאים לפועל, אולם אינם מתקיימים, זהו בחינת שכול, שו-כל, שמתו ילדיו, כלומר שההתפשטות לא נתקיימה כראוי. ואם החסרון בשורש עצמו, אזי מתהפך שכל, לסכל, שוטה,

<u>אוכל</u>	<u>אשכול</u>	<u>ברכאל</u>	<u>היכל</u>	<u>חכלילי</u>
<u>יכלת</u>	<u>כדרלעמר</u>	<u>כל</u>	<u>כלאב</u>	<u>כלא</u>
<u>כלאים</u>	<u>כלב</u>	<u>כלה</u>	<u>כלוב</u>	<u>כלוא</u>
<u>כלום</u>	<u>כלח</u>	<u>כלי</u>	<u>כליון</u>	<u>כליה</u>
<u>כליל</u>	<u>כסל</u>	<u>כסיל</u>	<u>כסלון</u>	<u>כרמל</u>
<u>כשלון</u>	<u>כתל</u>	<u>לכד</u>	<u>לכה</u>	<u>לכן</u>
<u>מיכאל</u>	<u>מיכל</u>	<u>מכלול</u>	<u>מלאך</u>	<u>מלוכה</u>

ניתן להשיג בחנויות ספרים הנבחרות בארץ כבר השבוע

בלבביפדיה קבלה אליל

אור א"ס

אל האלילים, אל תפנו אל מדעתכם, כי מצד חטא עץ הדעת האיסור אל תפנו אל מדעתכם. ומצד חטא העגל זהו אליל בפועל.

יושר

יושר בצורת השתלשלות צורת לולאות, שכל חב"ד של תח- תון נעשה מנה"י של עליון כצורת שלשלת, לולאה. ולפ"ז נקרא אליל מלשון לולאה (ועיין להלן ערך קטן אבא). והוא קליפת לולאה.

שערות

עיין רבינו בחיי (קדושים, יט, ד) אל תפנו אל האלילים, הם השכלים הנפרדים שהם למטה מעשר (דברות). והבן שבק- דושה יש סוד עשר, ושער - עשר, קליפה שממנה יונק עשו. וזהו אליל, יא-לל. בחינת סט"א שהוא י"א כנודע שכנגדו יש י"א שעירי עזים, וי"א אלופי עשו, כנודע.

אזן

דיקנא מקביל לאח"פ, כנודע. ואמרו (שבת, קמט, ע"א) דיוקנות עצמן אסור להסתכל בהן, משום שנאמר אל תפנו אל האלילים. והבן שנקרא דיוקנות מלשון דיקנא, והם זה לעומת זה של דיקנא קדישא.

חוטם

עיין זוה"ק (תצוה, קפב, ע"ב) ודא איהו, טרף נפשו באפו, איהו טריף ועקר נפשיה בגין רוגזיה ואשרי בגויה אל זר, ועל דא כתיב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, דההיא נשמתא קדישא טריף לה וסאיב לה בגין אפו, אשר נשמה אחלף באפו, כי במה נחשב הוא, כוכבים ומזלות אתחשיב ההוא בר נש, ומאן דאתחבר עמיה ומאן דאשתעי בהדיה כמאן דאתחבר בכוכבים ומזלות ממש, מ"ט בגין דכוכבים ומזלות ממש שארי בגויה, ולא עוד אלא דעקר קדושה עלאה מאתריה ושארית באתריה דכוכבים ומזלות. אל זר, מה אל זר כתיב ביה אל תפנו אל האלילים, כגוונא דא אסור לאסתכלא באנפוי. ואמרו בספרי (ראה) שכל זמן שיש ע"ז בעולם, חרון אף בעולם. ועי"ז מתעוררים בני אדם לכעס.

פה

כתיב (חבקוק, יח) אלילים אלמים. אליל לשון אילם. כלו-

עיין פענח רזא (שמות, יתרו) לא יהיה לך אלהים ר"ת, אליל, שהוא קליפה לאין סוף, שהוא המציאות הגמורה, והיפוכו הגמור אליל, כפי שהגדיר המלבי"ם (איוב, יג, ג) וז"ל, כי כל דבר שסותר את עצמו הוא דבר נמנע והוא אליל, ר"ל דבר שאינו במציאות והוא אפס, ואין, ולא (עיין להלן ערך קטן אריך). ועיין ספרא (קדושים, א) אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה, תחילתם אלילים הם, אם פונה את אחריהן את עושה אותן אלוהות.

ועיין ר' יוסף בכור שור (קדושים, יט, ד) אל תפנו אל האלי- לים, אפילו תאמרו לש"ש אנו עושים כדי שנוכיר הבורא לנו כמו שעושים הגוים. ובדעת זקנים (שם) כדי להכיר הבורא ולהבדיל במה שהעכו"ם עושין. ובפענח רזא, כדי שנוכור חסדי הש"י.

צמצום

ע"ז - אליל, שורש יניקתו מן החלל, הסתלקות אור א"ס. אולם עצם החלל מחלל ומסלקם, וזש"כ (ישעיה, ב, יח) והאלילים כליל יחלף. וכן כתיב (יחזקאל, ל, יג) והשבתי אלי- לים. ועיין רש"י (שבת, קמט, ע"א, ד"ה אל מדעתכם) אלי- לים, לשון חללים. כי א' מתחלף בח', באותיות אחה"ע. ועיין תו"כ (קדושים, א) זה אחד מעשרה שמות המגונים שנתגנה בהם ע"ז.

ועוד. עיין רש"י (איוב, יג, ד) ורבתינו פירשו, זה גיד הצואר שאין לו רפואה ושמו אלל. והבן, שדבר שאין לו רפואה הוא בחינת מת - חלל, ושורשו בחלל הפנוי. ועיין ילק"ש (שם, רמז תתקו) מאי משמע דהאי אלל מרטקא - בשר מת.

קו

עיין ריקאנטי (קדושים, יט, ד) אל תפנו אל האלילים וגו', דע כי יש כח בחוש הראות לפעול הן לטוב והן לרע, וע"כ העין הרע מזיק, וכו', וע"כ הזהיר הקב"ה את ישראל שלא לשלוח את חוש הראות באלילים ואלהי מסכה, כי הוא נותן מזון ליצה"ר המתפרנס משם. והבן ששורש האלילים בחלל כנ"ל, ועי"י שמביט ממשיך הארת הקו לתוך החלל ונותן בו חיות.

עיגולים

צורת החלל עיגול, והוא השורש לעגל, עיגול דקלקול, ושור- שו חטא עץ הדעת. ולכך דרשו (שבת, קמט, ע"א) אל תפנו

בלבביפדיה קבלה אליל

שהיה לו בזה הפלגה הקדישהו וקראוהו "בן אלקי".

אמא

עיין תורת המגיד (יתרו, ד"ה אנכי) בע"ז כתיב (ישעיהו, ב, יח) והאלילים כרת יכרתו, כי באלילים יש אותיות י"מ מאלהים, וזה שמחיה אותם, ובע"ז כתיב, והאלילים כליל יחלוף, ויכרת אותיות י"ם מאלילים, ישאר אליל, והוא כליל יחלוף. והבן שתואר בינה לעצ-מו, אולם אמא לזולתו. ובדקות מושרש בבניה (בן-יה, כנודע), ולכך הוא שורש לאלהים אחרים.

ז"א

נודע שכל תפליטנו לז"א דאצילות שב-תוכו אור א"ס. עיין תורת חכם (ע, ע"ב) וז"ל, נמצא כי תפליטנו לז"א דאצילות ולא"ס. אולם ח"ו להתפלל לז"א דאצי-לות לבדו, שהוא תפלה "לאמצעי". ועיין תולדות יצחק (קדושים, יט, א) ולפי שאמר שם לא יהיה לך, חידש כאן אל תפנו אל האלילים, פירוש אפילו לא-מצעים, והוא נגזר מן רופאי אליל. וכן כתיב בתיבת גמא, אל תפנו אל האלי-לים, שלא יהיה לנו שום אמצעי בינכם לבין ה', אמצעי דקלקול.

נוק

עיין זה"ק (ויקרא, פד, ע"א) וכל מאן דיסתכל בשפירו דאנתתא ביממא אתי להרהורי בליליא, וכו', תו אי שמש באינתתיה בזמנא דסליק ביה ההוא הרהורא בישא אינון בנין דאולידו אלהי מסכה אקרון, וע"ד כתיב, אל תפנו אל האלילים (דאינתו) ואלהי מסכה לא תעשו לכם (ועיין רבינו בחיי, קדושים, יט, ד). ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במוחד לעלון

עונג העליון הנקרא עתיק). ועיין תו-לדות יצחק (ויקרא, יט, א) וסמך אל תפנו אל האלילים לשבת לומר, שאע"פ שהאיצטגנינים אומרים שמי שרוצה להביא עליו שפע שבתאי שהוא כוכב שבת, צריך שלא יאכל בשר ולא ישתה יין בשבת וילבש שחורים, אני מצוה אל תפנו אל האלילים, אלא את שבתותי תשמורו, וקראת לשבת ענג.

אריך

אריך, אורך, אור-ך. לעומת אליל, א-ליל, חשך. ואריך אין של קדושה, ולעומתו אליל אין דקלקול, כמ"ש בשם משמואל (ראה, תרע"ז) ימי האלול מל-שון אליל, שהוא מלשון אפס ואין, כמ"ש (איוב, יג, ד) רופאי אליל כולכם. ומקורו מרש"י (זכריה, יא, יז) רועי האליל - רועי של אין, אליל לשון אל, אינו. ועיין אבן עזרא (קדושים, יט, ד) האלילים, וכו', שאיננו יש. ועיין מצודות ציון (ירמיהו, יד, יד) ואליל, ענין דבר שאין בו ממש. ועוד. "אלל" (עיין זבחים, לה, ע"א) של בהמה קשה ולכן אינו ראוי לאכילה, ושל עוף רך וראוי לאכילה. והוא בחינת אריך, אור-ך.

אבא

עיין מלבי"ם (ישעיהו, מג, י) כי עוב-די האלילים הקדמונים בהבליהם, היו מיחסים לאליליהם אבות ותולדות, עד שאמרו אליל פלוני בן אליל פלו-ני, ואליל פלוני נלחם עם אביו והורדהו מאלוהתו ויסגירהו בין נבכי תהום רבה וימלך תחתיו בשמים.

ולפ"ז נקרא אליל מלשון לולאה, של-שלת, שאחד משתלשל מן השני. ועיין משך חכמה (בא, יב, כא) והעמים הקדמונים הקדישו כל כוחות הטבע בהתרגשם מכל זה, והעריצום וקראו להן שמות אלילים, לאליל היופי, לא-ליל הגבורה, אליל האהבה, כידוע, ומי

מר כל עצמם אין להם פה וכח דיבור, ולכך דיבור אודותם כולו ליצנות. ועיין שו"ע (או"ח, סימן שז, דיני שבת התלויים בדיבור, סעיף טז) מליצות ומשלים של שיחת חולין ודברי חשק כגון ספר עמ-נואל, וכן ספרי מלחמות, אסור לקרות בהם בשבת, ואף בחול אסור משום מושב ליצים, ועובר משום אל תפנו אל האלילים, לא תפנו אל מדעתכם. וח"ו כאשר נופל יותר, מתהפך אליל להלל (בסוד החלפת א-ה, באותיות אחה"ע), שמהלל לע"ז. ומצד התיקון אמרו שצ-ריך לקרות לע"ז שם גנאי. ועיין אבן עזרא (קדושים, יט, ד) האלילים הם הפסילים, ונקראו כן, כי הם דבר שקר.

עינים - שבירה

אמרו (שבת, קמט, ע"א) ודיוקנא עצמה אף בחול אסור להסתכל בה משום שנאמר (ויקרא, יט, ד) אל תפנו אל האלילים, מאי תלמודא, אמר רב חנין, אל תפנו אל מדעתכם. וכתבו שם התוס', נראה דדוקא בעשוי לשם עכו"ם, אבל בעשוי לנוי מותר להסתכל בה, וכן המנהג. אולם עיין תוס' ע"ז (נ, ע"א) שגם לנוי אסור.

ושורש הנידון, כי שורש פגם העינים בחטא אדה"ר, "ותרא האשה", איכא בו תרתי. א. "תאוה לעינים", ומצד כך אף לנוי אסור. ב. "והייתם כאלהים", ומצד כך גם לשם עכו"ם אסור. ועיין זה"ק (קדושים, פד, ע"א) כד חזי ר"ש נשי שפירן, אמר, אל תפנו אל האלילים. והבן שאליל נקרא כן מלשון יללה, בכי העינים, כמ"ש (אבות דר"נ, פרק לח) עשרה שמות נקראו (ע"ז), וכו', אלילים, שהם מביאים אליא ובבא לעובדיהם.

עתיק

עתיק סוד הענג, כי שורש הבינה בע-תיק (והובא הרבה בתורת חב"ד. עיין תורה אור, הוספות לפרשת ויקהל,

מילון ערכים בקבלה פרצוף נוק' – מלכות

כל פרצוף פרטי אע"ג שיש בו ע"ס והוי"ה, הנה המלכות שבו היא העטרה או בשר תפוח אמנם וכו', כשאנו חושבין בפרצוף מהה"פ הנ"ל בפרטות פרטי שיהיה ג"כ ה' פרצופים פרטיים וכו', אז ג"כ פרצוף החמישי שבו הוא פרצוף גמור, ראש זרועות וכו' שהוא מלכות, כי לעולם הכלל והפרט הם שווין, עכ"ל.

והנה מהותה של נוק' נתבאר ברמח"ל (כללים ראשונים, כלל כה) וז"ל, ענין נוקבא דז"א, היא כח מציאות התחתונים. והיינו כי כל הג' ספירות הם כלל ההשפעות שהקב"ה משפיע בעולם, העושים כל המקרים המתחדשים בעולם. אך נוק' דז"א היא כלל מציאות התחתונים המקבלים המקרים ההם וכלל כל שינוייהם והתחלף מצב מציאותם לפי ההשפעות והמקרים ההם. וכלל עליותיה וירידותיה, וכלל מצביה הרבים, הם כלל מצב התחתונים במציאותם. ואמנם עיקר התחתונים הם ישראל, ונמצאת נוק' שורש אמיתי לענינים של ישראל, ואחריהם לכל שאר הבריות המתנהגות אחריהם, עכ"ל.

ובכללי ספר מלחמות משה (כלל ה) כתב וז"ל, ואלה הם נקראים מצבי דוכ' ונוק'. ושני דברים הם הנראים בכאן, הכנת המקבלים אם רב ואם מעט, ואלה הם מצבי נוק' וכל ענינה, כי כל ענין נוק' אינו אלא ענין המקבלים לפי הכנתם בעבודתם. והכנות המשפיע כביכול לפי המקבלים, ואלה הם מצבי ז"א, עכ"ל. ועיין קל"ח פתחי חכמה (פתח קלד-קלח).

והנה הנוק' יש בה חיצוניות ויש בה פנימיות. חיצוניותה נקראת רחל, ופנימיותה נקראת לאה. ועיין רמח"ל (קל"ח פתחי חכמה, פתח קל) וז"ל, ב' הבחנות בפרצוף לאה - אחורים לאימא שמקבלים שם של נוק'. וגם פנימיות הנוק' (רחל) ממש. עיי"ש. ודו"ק. ועיין עץ חיים (שער לא, פ"א, מ"ת) ושער הכללים (פרק יג). ועיין לשם (הקדו"ש, ש"ז, פ"ה) וז"ל, כשמתגלה היחוד, הנה מתיחדים הב' ההין (של שם הוי"ה) זב"ז, ונעשים בינה ומלכות, לאה ורחל לחד, עיי"ש. ועיין בהרחבה פתחי שערים, נתיב פרצוף נוק' דז"א.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (שער א, דרוש עיגולים ויושר, ענף ה) וספירה עשירית שהיא מלכות, היא פרצוף אחד מ"ס, ונקרא נוקבא דז"א. עוד צ"ל, כי בחינת המלכות שבכל פרצוף ופרצוף מאלו ה' פרצופים, הוא באופן זה, כי מלכות אשר בפרצוף זכר, כגון אבא וז"א, הנה המלכות שבו הוא בחינת עטרה שעל הצדיק הנקרא יסוד, בסוד ברכות לראש צדיק הנזכר בס"ה פ' ויצא דקס"ב, וז"ל, ר' ייסא זוטא הוה שכיח קמיה דר"ש, א"ל מהו דכתיב ברכות לראש צדיק, לצדיק מבעי ליה וכו'. ואם הוא מלכות בפרצוף נוק', כגון אימא ונוקבא דז"א, הנה המלכות שבה הוא ג"כ בחינת עטרת היסוד שבה, כי היסוד שבה הוא הרחם, והעטרה שבה הוא בחינת בשר התפוח שעליה, הנקרא בדברי חז"ל שפולי מעיים בענייני סימני אילונית, כנודע. ואמנם ספירת המלכות הכוללת שהוא פרצוף אחרון שבחמשה פרצופים הנקרא נוקבא דז"א, הנה היא נקבה גמורה בפרצוף גמור כשאר כל הפרצופים, וזכור זה, עכ"ל. ועיין שם (שער לג, פ"ג).

והנה בכללות ישנם חמשה פרצופים, א"א, או"א, ז"א, ונוק'. (ובלשון אחרת נקרא א"ק ואבי"ע). ובפרטות בכל אחד מהם יש חמשה, א"א או"א ז"א ונוק', דא"א. וא"א ואו"א וז"א ונוק' דאבא, וכן בשאר. ויתר על כן נחלקים גם הם לחמשה, ועולה קכ"ה פרצופים. עיין הקדמת רחובות הנהר (דף ד', ע"א, ואילך). וז"ל התורת חכם (דף א, ע"א) וזהו שכתבנו שהם קכ"ה פרצופים בכל פרצוף. ועיין שם (כט, ע"א. ומעיל אליהו על הקדמת רחובות הנהר, שם) וז"ל, נמצא שיש בא"א (עצמו, ודו"ק) קכ"ה פרצופים בפרטות, עכ"ל. ולפיכך אף מלכות פרטית דכל פרצוף אינה רק ספירת מלכות, אלא נקראת אף היא פרצוף נוק'.

וביתר חידוד נתבאר בטל אורות (ח"ב, פ"א, אות ג') וז"ל, גם תדע, שכל פרצוף הן דזכר והן דנוק' (שכתבנו לעיל פ"ח סעיף יד) שהמלכות הפרטי הוא העטרה או בשר התפוח עיי"ש, הנה זה דוקא כשאנו חושבין קשר הה' פרצופים ביחד לחמשה וכו', אז

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30

משפ' אליאס

רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

ישיבה ראשית חכמה

רח' בן ציון אטון 8 הר

חוצבים

ישראל 073.295.1245 ■ ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.523

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

ההסתגלות הינה כוח נלווה הכרחי וחשוב, אך היא אינה יכולה להיות יסוד ובסיס לבנין הנפש

העולה מדברינו, אמנם נכון הדבר כי תכונת ההסתגלות הינה תכונה חיובית יסודית וחיונית הנצרכת לכל נפש באשר היא. כי אילו לא היתה לנפש תכונת הסתגלות, והיא היתה מוצקה כמתכת שאינה מקבלת שינויים, אזי חיינו היו עוברים תדיר חוויות של 'רעידת אדמה', שלא היינו יכולים לשרוד ולהתקיים בהם. ואמנם נכון שאדם בעל ביטחון עצמי הבנוי על גבי כוח ההסתגלות, יוכל לעבור את ימות חייו עם פחות הלקאות וזעזועים. הואיל ותכונה זו תרסן ותמתן עבורו את ההפרעות הקיצוניות שעלולות לפגוע בו בעת התמודדותו עם ההתנגדויות והקשיים הרבים שמציבה הסביבה החיצונית שקיימת ומשפיעה בכל תחנה וחנה אליה האדם מגיע במסע החיים.

היא תוכל לרכך ולהפחית את הטלטלות מהמהמורות הרבות בדרכי החיים, ולמזער בכך את נזקי הנפש. ואמנם נכון שהמציאות כיום הינה כי תכונת ההסתגלות משמשת כבסיס עליו נשענת הנפש אצל רוב ככל בעלי היציבות הנפשית, ואיכות הביטחון העצמי של אנשים נגזרת ישירות מרמת יכולת ההתאמה וההסתגלות שלהם. עד כדי כך שאם אנו רואים אדם יציב בנפשו הבוטח בעצמו ובכוחותיו, די ניתן לומר בבטחה כי יכולת ההסתגלות שלו חזקה ומהירה.

אך דווקא מחמת כן נוצרת בעיה, שרבים

דע את שמחתך • יצירת האדם פרק ג'

משנכנס אב

לעומת זאת בחודש אב ממעטין בשמחה, כי הוא נקרא אב לפי שהאל"ף מתפשטת ל- ב' והיא מתפרטת. עד איפה היא תתפרט כשהיא מתחילה להתפשט? עד ה- א' האחרון של האלף שנה. מצד כך זה שורש העצבות. זה אב, ה- א' מתפשט ל- ב', עד לסוף התפשטותו באות ת', לאחר מכן מנצפ"ך אותיות סופיות, לאחר מכן ה- א' האחרונה. מה ההבחנה של יום אחד של הקב"ה, נהיה אלף שנה. אם כן הא' הראשונה התגלתה כא' אחרונה.

מצד כך ממעטין בשמחה משנכנס אב כבר בא' בחודש. מדוע ממעטים בשמחה מתחילת החודש? כי זה שורש נקודת הקלקול. שהראשית הפכה להיות אחרית. ה- א' מתגלה כאלף.

הזמן שאותו אנחנו מכירים, הוא זמן שכולו בא מתולדת חטא. ששת אלפים שנה, הוא תולדה של חטא. יומו של הקב"ה, אלף שנה. האלף הזה התקלקל. על כן משנכנס אב ממעטין בשמחה, האל"ף שממנו בא הבי"ת התקלקל, נמצא שהמערכת של הזמן התקלקלה.

אם כן הגדרת הדבר הוא שהעמדנו, יש מערכת של שמחה ועצבות, שחלה בתוך מערכת תפיסה שנקראת זמן.

באדר נולד משה

פורים נקרא על שם הפור, כמו שאומר המהר"ל, השפת אמת, שהוא מלשון לפורר, לעינינו את מה המן רצה לפורר, האל"ף התפורר לאלף, דברי הגמרא (מגילה יג, ב) הידועים מאוד, הפיל פור הוא הגורל לפני המן (אסתר ג, ז), כיון שנפל פור בחדש אדר שמח שמחה גדולה, אמר נפל לי פור בירח שמת בו משה, ולא היה יודע שבשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד. תבוא לידתו ותכפר על מיתתו, כלשון רש"י. הוא חיפש את היום שבו משה רבינו מת, מה כוונת הדבר, אז מה אם הוא מת באותו יום. אלא הוא רוצה לגלות תפיסה של מיתה, בתפיסה שנקראת יום.

זה נקרא יום שמת בו משה ז' אדר. מה כוונת הדבר ז' אדר, יש את ה- א' דר, אבל ז' ימי בראשית, הם מתו, למה הם מתו, כי מכל יום הפך להיות

על מה נאמר, וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים (אסתר ט, כח), כי כל התיקון של ימי הפורים, גילה מדרגה שנקראת יום. זה גופא כל נקודת התיקון. מצד כך, הגילוי שמחזיר את התפיסה של שנה, ומחזיר אותו מתפיסה שנקראת שנה, לתפיסה שנקראת יום, על זה נאמר ימי הפורים האלה, לא יעברו מתוך היהודים.

לפי זה נבין ברור, הטעם לדברי חז"ל (מדרש שוחר טוב משלי ט) שכל המועדים עתידיים להיבטל חוץ מפורים, שנאמר וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים, כי כל המועדים כולם, נמצאים במערכת שנקראת שנה. פסח הוא בחודש הראשון של השנה, כמו שכתוב החודש הזה לכם ראש חדשים, וכן שבועות הוא בחודש השלישי.

וסוכות בחודש השביעי. אבל של מה? של השנה. אך כשמתגלה שאלף שנה זה יום אחד, והגילוי זה הוא לעתיד לבוא, אם כן איך יהיו ימי המועדים? הם בטלים ממילא. זה לא שמישהו בא ומבטל אותם. הם נמצאים רק בתוך אותה מערכת, שהמערכת הזו תופסת מערכת שנקראת שנה. שלשה רגלים, הם לפי סדר שנה. עד כמה שהשלשה רגלים הם במערכת שנקראת שנה, בשעה שכל השנה בטלה, אם השנה בטלה אז המועדים בטלים עימם. אבל פורים שיסודו לא במערכת שנקראת שנה, אלא במערכת שנקראת יום, יום גם יש לעתיד לבוא.

זה הטעם להבדל בין המועדים לפורים, בפורים נאמר בו דין שמחה בזמן, והמועדים נאמר בהם דין שמחה בנפש. כי בזמן אי אפשר לשמוח במועדים. כי זה עדיין בתוך מערכת של קלקול. מי שנגאל ביציאת מצרים, אלו הם בני ישראל. הזמן של תפיסה שנקראת שנה, היה לה תחילת תיקון בבחינת החודש הזה לכם, ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה, אבל זה לא תיקון של החזרה משנה ליום. אם זה לא חוזר ממערכת של שנה ליום, אזי הגדרת הדבר הוא, שאין כאן תיקון שלם במערכת הזמן. על כן המועדים חלים על האדם. על אף שהם שייכים לזמן, אבל דין השמחה במה הוא? זה חל בגברא.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

אלף שנה. זה נקרא ז' אדר, שבו מת משה רבינו. מה שמת זה עצם היום. עצם היום מת.

והוא לא ידע, שבו ביום נולד, ובו ביום מת. זה לא מיתת היום אלא זה לידת היום. זה לידת היום. אם זה לידת היום, אז כוחו של משה לחזור ולגלות, את היום שהוא אחד. ולא כפי שסבר המן, שזה תפיסה של המיתה של הימים עצמם.

יום שנולד בו משה רבינו, זה לא כמו יום הולדת פרעה. אלא חוזר ומתגלה הכח של היום. ביום שנולד בו משה רבינו, נאמר בחז"ל (שיר השירים רבה א, טו) שבאותו יום נולדו כל השישים ריבוא. שישים ריבוא זה שישה ימים. כל מה שנברא בכל ששת ימי מעשה בראשית, כמו שמביא רש"י בעצם מתי נברא? בכוח הוא כבר נברא ביום ראשון.

הרי שבעומק משה רבינו, לא רק מגלה שכל אלף הוא א', אלא הוא מגלה שכל השישה הם אחד. זה נקרא יום שנולד בו משה רבינו. יום שנולד בו משה רבינו, שהוא יום שמגלה שהאלף, אחד, ושכל הששה שורשם ביום אחד.

תיקון הזמן

מתי התחדש התפיסה שנקראת שנה. כל התפיסה שנקראת שנה, היא חידוש של חטא. עד כמה שהיה מציאות כזו של יום, אין תפיסה שנקראת שנה. דרך רמז, כל שנה השורש שלה היא שין', נון', זה בגימטריא עפר. התפיסה שנקראת שנה

היא נקודה מחודשת. לעומת זאת התפיסה שנקראת יום, היא התפיסה הראשונה שהיתה.

ימים יוצרו ולו אחד בהם, זה יום הכיפורים שזה יומו של הקב"ה (תנא דבי אליהו א). כוונת הדבר, יום הכיפורים מגלה שיום אחד בשנה, יש לקב"ה. אבל שאר כל השנה כולה, זה לא יומו של הקב"ה. על דרך זה נאמר גם בפורים, שנודע שיום הכיפורים כפורים (עיי' תקוני זוהר נז, ב). פורים מגלה שיש רק יום אחד. אין שנה. פורים מגלה שכל התפיסה שנקראת שנה, לא קיימת. הרי עד כמה שהאל"ף מתגלה, על כן האלף שנה הופך להיות יום אחד.

זה ברור שאילו היה תיקון שלם בפורים, לא היה שני ימים, אלא היה יום אחד בלבד. אבל עדיין יש כאן התנוצצות של מעין תיקון שלם.

חלוף, יציב איתן ולא רעוע, אחיד ללא חילוף ותמורות, בעל קיום מציאותי אמיתי תקף ולא קיום דמיוני או רגשי או ציורי או מחשבתי בלבד, מקורי ולא מזויף, שורש ולא ענף. זהו ההבדל בין הישענות על תכונות חיצוניות שתכונת ההסתגלות מסגלת לאדם לעת מצוא לשרוד את ההתמודדות מול סביבתו החיצונית, לבין התכונות השורשיות האמיתיות הקיימות בפנימיות הנפש.

תכונות פנימיות הנפש אלו הם שורשיה, והם לא יתחלפו ולא ישתנו ולא יעלמו, לעולם הם קיימים, ותמיד הם יתנו ביטוי (אף אם זה נעלם ממודעות האדם עצמו). תכונות אלו הם תוקפו הפנימי של האדם. על כן, הם יסוד ומשענת הרבה יותר חזקה תקפה ויציבה, ועליהם ראוי לבנות את בניין כוח הביטחון באדם. מה שאין כן אדם שכל חייו נסמך ונשען ובוטח על תכונות חיצוניות שהוא משווה לעצמו, אך אין הן קיימות במציאות בפנים נפשו, הוא קרוב להישבר וליפול בעת מבחן וניסיון של מצוקה וקושי.

יתר על כן, במקום לטפח זהויות חיצוניות מזויפות שונות ומתחלפות על בסיס תכונת ההסתגלות, בניין הנפש נבנה על בסיס ההכרה והטיפול של הזהות המקורית הייחודית הפנימית האמיתית של האדם, על יסוד תכונות הנפש הפנימיות השורשיות שלו.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

בהירות בנפשו - 'אוי, אני בעצם לא חי את מי שאני באמת, אלא כל החיים שלי הם התעסקות עם מעטפת חיצונית של תכונות שמנוצחות על ידי תכונת ההסתגלות'. פתאום הוא תופס כי כל מה שהוא חושב עד עתה שזה ה-'אני' שלו, זה בכלל לא הוא, אלא זו רק תכונת נפש אחת שלו.

תכונת ההסתגלות לא נותנת מקום ביטוי לתכונות הנפש הפנימיות השורשיות של האדם. אלא להיפך, הפנימיות שלו מתכסה ונעלמת ונקברת תחת מסך של תכונות חיצוניות, ענפים וענפי ענפים שנבעו מתכונות השורש אך התרחקו מהן והעלימו אותן. תכונות הענף החיצוניות כל העת פושטות צורה אחת ולובשות צורה אחרת תוך כדי מהלך השתוות עם התכתבים החיצוניים של מרחבי המחיה והחברה המשתנים לעיתים תכופות כפי שתארנו לעיל. ובכך זהותו הפנימית של האדם הולכת ומטשטשת ודוהה עד שהיא נעלמת ונאבדת, וזהות חיצונית של 'זיקית חברתית' תופסת את מקומה.

עניינו של ביטחון הוא הישענות על דבר קבוע ולא משתנה, מתמיד ולא בר-

נוטים אחר תפיסת הנהגת חיים שגויה, כביכול תכונת ההסתגלות היא יסוד בנין האדם, וכל החיים הם תהליך של למידה להסתגל ולהסתדר בכל מצב. לדעתם כוח ההסתגלות הוא הכוח השורשי היסודי בנפש, והתנהלות החיים על בסיס תכונת ההסתגלות זהו סדר וצורת חיים תקנית ובריאה מלכתחילה. אולם חשוב להבין היטב כי האמת היא שתכונת ההסתגלות הינה רק רכיב אחד קטן בנפש במרכבת החיים הפנימיים כולה. היא כלי סיוע להגמיש ולהקל את מעברי החיים.

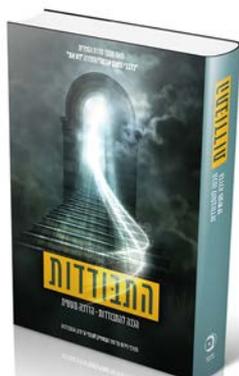
היא נותנת לאדם מימד מסויים של יציבות נפשית על מנת להתקיים ולשרוד שינויים חברתיים וסביבתיים.

אך היא כלל אינה יכולה להוות בסיס ויסוד עליו האדם סומך ובונה את בנין הנפש כולה. יסוד החיים הם עבודת ה' על פי התכונות הייחודיות שהקב"ה חקק לכל אדם בפנימיות נפשו. תכונות אלו הם ה-'אני' של האדם, על כן הם היסוד והמשענת האמיתית לבטחונו, והם הבסיס עליו האדם בונה את בנין נפשו הייחודית.

אדם שקורא את מה שנאמר כאן והוא מתבונן על עצמו, וכאשר הוא מכיר ומבין שכל הביטחון העצמי שלו נשען ובנוי על כוח ההסתגלות, מיד הוא צריך לקבל

יסוד החיים הם עבודת ה' על פי התכונות הייחודיות שהקב"ה חקק לכל אדם בפנימיות נפשו.

ניתן להשיג בחנויות ספרים הנבחרות בארץ כבר השבוע

מתתא לעילא, ושטנו של עשו יוסף. וכשמכרהו האחים ליוסף, באו לתקן בחינת אבק זה, וכמו שנתבאר מעין כך באגרא דכלה (בראשית, וישב, ד"ה וימכרהו) וז"ל, שמכרהו לישמעאלים שהם ערבים שמשותחים לאבק שברגליהם, להורות שהם קנו מהכסף הזה הדבר המונע אבק שברגל, והם מנעלים, עכ"ל. וזהו תיקון לאבק של ישמעאל. אולם אבק של עשו עדיין לא תוקן, ולכך במצרים נפל יוסף לפגם אות ברית קודש. בבחינת ויגע בכף ירכו, ודו"ק, וכמ"ש לעיל, אבק ר"ת, אות ברית קודש.

ב"ב, כד, ע"א – מרחיקין מדלועיו ומקשוואיו ונטעותיו ומנירו של חבירו חמשים אמה כדי שלא יזיק וכו', דאזיל אבקא ואתי בליביה ומצוי ליה.

הנה שורש הדבר שמצינו שאבק "מזיק", מצינו במכת שחין במצרים, כמ"ש (שמות, ט, ט) והיה לאבק על כל ארץ מצרים והיה על האדם ועל הבהמה לשחין פרח אבעבעת בכל ארץ מצרים. וכן מש"כ (דברים, כח, כד) מטר ארצך אבק ועפר. ואמרו (תענית, ג, ע"ב) א"ר יהודה, זה הוא זיקא (לשון מזיק, ודו"ק) דבתר מיטרא, והני מיילי דמעלה אבק. וכן לשה"ר הוא מזיק, הורג שלש כמ"ש בערכין. וכן אבק לשה"ר מזיק. ובירושלמי למדו אבק לשה"ר מאברהם ושרה, וז"ל (פאה, פ"א, ה"א), בא וראה כמה קשה אבק לשה"ר, שמדבר הכתוב לשון בדאי, דכתיב ואדוני זקן ולא ואני זקנתי (עיין תורה תמימה, פ"ח, פ"ג). וזקן נקרא כן מלשון נזק, אותיות שוות. כי הזקנה מזיקה לאדם ומכלה כח גופו. וכן אמרו (סוכה, מ, ע"ב) כמה קשה אבקה של ריבית, אדם נושא ונותן בפירות שביעית לסוף מוכר את מטלטליו וכו'. והיינו כי באבק עצמו נמצא כח המזיק. ועיין קיצור שו"ע (סימן לב, שמירת הגוף על פי הטבע) שיש להזהר מאבק דק הבא לנגד העינים, שהוא מזיק לעינים, עיי"ש. ועיין ספר הישר (שער א) וז"ל, כי אלו לא היו לו (לעינים) עפעפים, לא יוכל לישון, וגם אם יישן היה כל דבר מזיק להם, ויפול עליהם אבק, עכ"ל. ולכך בעומק אין חזקה להיזק אבק (חזקה, חזק, ח-זק", ודו"ק).

אולם מאידך אבק הוא שורש לרפואה, כמ"ש בהרבה מקומות. כגון, אמרו (נדרים, ח, ע"ב) חיגרא דיומא מסי, ופירש בתוס' ישנים (אות כ) וז"ל, פירוש אבק ועפר שהוא מפורר בזריחת השמש מעלי לרפואה, עכ"ל. וכן הוא רפואה לעצים. כמ"ש (מו"ק, ג, ע"א). וכן הרבה סממני הרפואה הם בצורת אבק דק שנותנין על גבי המכה.

ויש ריפוי באבק שאסור, כמ"ש (ע"ז, עז, ע"ב) אין מתרפאין מהם, וז"ל הרמב"ן שם, משום אבק ע"ז. ושורשו עגל הזהב, וכמ"ש לעיל, אבק גימט' עגל, שנטחן עד דק ונעשה אבק. וע"ז עצמו נקרא אבק, "אביק ביה", וכמו שיבואר להלן מדברי השל"ה. ולהיפך שורש הריפוי דתיקון, מתגלה באות ברית קודש (ר"ת אבק, כנ"ל) שמלים התינוק ונותנין אבק לרפואתו.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ב"מ, פו, ע"ב – יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם, אמר ר' ינאי ברבי ישמעאל, וכי בערבים חשדתנו שהם משותחים לאבק רגליהם, כבר יצא ממנו ישמעאל. ופרש"י (וירא, יח, ד) כסבור שהם ערבים שמשותחים לאבק רגליהם, והקפיד שלא להכניס ע"ז לביתו. לכך הקדים רחיצה ללינה. וכבר יצא ממנו ישמעאל, הרגיל לעשות כן, לשון רש"י שם.

ועיין נחלת יעקב (וירא, יח, ד) וז"ל, ולכאורה אין ענין לומר שיש אומה שמאמינים ואומרים שהאבק שיתדבק בכף רגליהם נעשה אלהים, ועוד קשה אטו בבית אברהם לא היה אבק על הקרקע. ונראה לפרש, דהרמב"ם (מורה נבוכים, ח"א, פרק כח) כתב דהרגל הוא שם מושאל על הסיבה, שהסיבה נקרא רגל, כמו ויברך אותך לרגלי (בראשית, ל, ל) שהוא כמו בסיבת. וזה כונתו כאן על דרך המשל, שיש אומה שמאמינים ואומרים שהסיבה שמסבבין בחכמתן הוא הנותן להם מחיה ובאמת זה שבא ע"י סיבותיהן נמשל לאבק פורח. וז"ש שמאמינים ל"אבק שברגליהם", דהיינו לזה שבא בסיבותיהן, עכ"ל. (ועיין שו"ת הרדב"ז, חושן משפט, ח"ג, סימן מ). ומעין כך כתב בפרי צדיק (וירא) וז"ל, הערבים שהיה פרנסתם מנסיעות והובלת סחורות ממדינה למדינה וכו', ולכך השתחוו לאבק רגליהם, שמסיבתם בא פרנסתם, עכ"ל. ועיין מהר"ל (גור אריה, שם) וז"ל, וידוע כי אין דבר שפל כמו האבק שברגל, ואין דבר ממונה עליו רק הכח אשר הוא קטן יותר בכוחות העליונים, והיו אומרים כי האדם הוא נכנס למדריגה השפילה שבעליונים, וכו', שהערבים היו אומרים שהם נתונים תחת שר הדרך, שהרי הם הולכי דרכים תמיד, וכו', שהיו עובדים למזל הדרך, לכך היו משותחים לאבק דרכים שברגליהם, עכ"ל.

אולם יעויין בבאר מים חיים (וירא, יח, ב) וז"ל, וזה שאמרו חז"ל באמרם שהיה סבור שהם ערבים שמשותחין לאבק רגליהם, והבן כי ערבים מלשון בין הערבים, שהוא בחינת מנחה, בחינת הדין הנזכר. וצוה להרחיץ האבק מרגליהם, אב"ק הוא עג"ל במספר, בחינת הדינים והחיצונים הנאחזים בכף רגליהם, וע"כ דמהו לבחינת ע"ז, אל אחר, עכ"ל. והיינו שורש כל הע"ז, עגל, שהוא בחינת אבק. ומקור הדברים בזה הרקיע (משפטים) שכתב וז"ל, ויאבק איש עמו, אבק גימט' עגל, שהוא סוד עגל, עכ"ל. וביאר בשל"ה (תענית, תורה אור) וז"ל, ויאבק, וי-אבק, אבק בגימט' עגל, שממנו נמשך רעות העבודות זרות. וכתב הרמ"ז (זוהר, שמות) וז"ל, וז"ס נעשה לנו אלהים אשר "ילכו", ברגליהם להעלות אבק, עכ"ל.

והנה שני בחינות אבק יצאו מאברהם. אחד כמ"ש כבר יצא ממנו ישמעאל שמשותחים לאבק רגליהם, והיינו ירידת עליון לתחתון, משותחים לאבק. וזהו פסולת של יסוד המים דאברהם, שעוזבים מקום גבוה ויורדים למקום נמוך.

ויצא מאברהם פסולת נוספת, עשו, ושם כתיב ויאבק איש עמו, שרו של עשו עם יעקב, ואמרו בחולין, ש"העלו" אבק ברגליהם עד כסא הכבוד. וזהו אבק מתתא לעילא, כיסוד האש שעולה

(כמ-מותר), כמו (חבקוק, א, טו) יגורהו בחרמו ואספהו במכמתו, עכ"ל.

ושורש הנפילה בעומק, כמות (כמ-ות) מול איכות. וכלשון החובה"ל הנודע (שער יחוד העמשה, פרק ו) כי המעט הזך (איכות) הוא רב, והרב (כמות) בלתי זך, הוא מעט. ואיש בחינת איכות, ואשה בחינת כמות.

ושורש התיקון מלך, מכ-ל, היפך מך, שפל, נעשה רם, שום תשים עליך מלך. ומלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא (זוה"ק, מקץ, קצו, ע"א), והיינו שהם מלכויות מכוון זו מול זו. מכוון, מכ-וון. ועי"ז במקום ליפול, מך, נעשה קשור לעילא, כעין רקיעא, קשור לעילא לרקיעא. ונגלה בשבת מלכתא, ששבת הקב"ה ממלאכתו, מלאכה, מכ-אלה. ושורש תיקון איש ואשה, באבות, במערת המכפלה, מך-פלה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

מכוה, מכ=וה. כי כאשר האשה שולטת על האיש, בבחינת האשה אשר נתנה עמדי היא נתנה לי ואוכל. זהו שורש המך, שורש הנפילה, כמ"ש (ברכות, סא, ע"א) לא ילך אדם אחרי אשה, ואפילו היא אשתו וכו', ואמר ר' נחמן, מנוח ע"ה היה, דכתיב וילך מנוח אחרי אשתו. ושם שורש תאות הניאוף שהולך אחר אשה. ונגלה בפרט בשכם בן חמור, שרדף אחר דינה, שכם, ש-כס. ובמקום להמשך אחר השורש, מים דתיקון, משכני אחריו נרוצה, נמשך אחר הקלקול, אש, אשה, כנ"ל. משך, מכ-ש.

ועיקר כח קלקול באשה, כישוף, כשפים, כמ-שפי. וכמ"ש (שמות, כב, יז) מכשפה לא תחיה, דייקא נכתב בנקבה, וכמ"ש בירושלמי (סנהדרין, פ"ז, הי"ג) אחד האיש ואחד האשה, אלא שלמדך תורה דרך ארץ מפני שרוב נשים כשפניות הן. ובאשה כתיב (קהלת, ז, כו) ומוצא אני מר ממות את האשה (מות - כמות, כמ-ות) אשר היא מצודים וחרמים לבה וגו'. ופרש"י, וחרמים לבה - לשון מכמורת

וישלה | כ-מ וישלח יעקב מלאכים. מלאך, מכ-אל. כ-מ, לשון כסמו, כח המדמה. והוא בחינת "הבן" שבחכמה, בינה, בין לבין, שונה ודומה, חכמה, חה-כמ. וכח הבינה שייך לאשה, כמ"ש ויבן את הצלע, ויבן - בינה יתירה נתנה באשה יותר מבאיש (נדה, מה, ע"ב). ועל האשה אמרו (ב"ר, יז, ו) ויקח אחת מצלעתיו "ויסגר" בשר תחתנה - א"ר חנינא בריה דרב אידי, מתחלת הספר ועד כאן אין סמ"ך, כיון שנבראת נברא שטן (שטן - סטן) עמה. כ-מ, עולה ס'. וכן סמ"ך, ס-מך. והוא כח הבינה שנקראת אות ס' (עיין עץ חיים, שער טו, פ"ו). בחינת בין לבין, מסך (מכ-ס) המבדיל בין לבין, ודו"ק.

ומכיון שנברא שטן עמה, סמ"ך, נעשה שורש דק דקלקול, ואזי נעשה מאותיות כ-מ, מך, בחינת מכה, מכ-ה. וכח החכמה נעשה כמוש, כמ-וש. ובעיקר נעשה שליטת כח האש על המים, איש - מים, אשה - אש, כנודע. וזהו בחינת

<u>מלאך</u>	<u>מסך</u>	<u>מכמש</u>	<u>מכמר</u>	<u>חכמה</u>
<u>כמה</u>	<u>השכמי</u>	<u>כמרים</u>	<u>דרכמונים</u>	<u>כרכמיש</u>
<u>מהפכה</u>	<u>מהלך</u>	<u>כמה</u>	<u>כמאכלת</u>	<u>כמו</u>
<u>נכמר</u>	<u>כמעט</u>	<u>מכתב</u>	<u>כמות</u>	<u>כמוש</u>
<u>מכיהו</u>	<u>מכי</u>	<u>מכוש</u>	<u>מכבר</u>	<u>מכה</u>
<u>מכמר</u>	<u>מכמס</u>	<u>מכלול</u>	<u>מכלה</u>	<u>מכיר</u>
<u>מכר</u>	<u>מכס</u>	<u>מכנסים</u>	<u>מכשול</u>	<u>מכמרת</u>
<u>מכלאת</u>	<u>מכון</u>	<u>מכפלה</u>	<u>סמכוני</u>	<u>כרמל</u>
<u>שמכה</u>	<u>מכשפים</u>	<u>מכס</u>	<u>מכנות</u>	<u>ממכר</u>
<u>ולמכשול</u>	<u>המכשלה</u>	<u>מכבר</u>	<u>למכביר</u>	<u>מכוה</u>
<u>מומכן</u>	<u>אחיסמך</u>	<u>אלימלך</u>	<u>אחימלך</u>	<u>מכאב</u>
<u>ומסך</u>	<u>מך</u>	<u>וסמך</u>	<u>משך</u>	<u>אבימלך</u>
	<u>מלאכה</u>	<u>שכם</u>	<u>סמך</u>	<u>מלך</u>

כתר

ועוד. עיין מלבי"ם (ירמיהו, יד, יד) אליל דבר שאין בו ממש כמו פסלים ותרפים, ויותר מזה תרמית לבם. המה מתנבאים להם שבודים דברי מרמה מלבם. ולכך נקרא אליל, אל-לי. משועבד לי, לרצונותי.

דעת

סוד הסט"א י"א לעומת הקדושה שהוא עשרה. והיינו כשמונים כתר לא מונים דעת, וכשמונים דעת לא מונים כתר. וסט"א שמהותו י"א, יונקת מכך שמונים גם כתר ומונים גם דעת. וזהו סוד אליל, אי-לי, לי-יא. ובדרך רמז, אליל, אל-ל. למ"ד גימ' דע.

ועוד. "אלל" (עיין זבחים, פ"ג, מ"ד, ועוד) שיורי הבשר הנדבקים בעור בעת הפשט (כך פירש הרע"ב שם לחד מ"ד). ושורשו בכותנות עור של אדה"ר, תולדת אכילה מעץ הדעת.

חסד

כתיב (ישעיה ב, כ) ביום ההוא ישליך האדם את אלילי כספו. כסף - חסד. ואליל של מים, מרחץ, נקרא אפרודיטי (עיין ע"ז, מד, ע"ב). ועיין דובר צדק (עמ' רג, ד"ה וזהו הטוב).

גבורה

כתיב (ישעיה, ב, כ) ביום ההוא ישליך האדם את אלי-לי כספו ואת אלילי זהבו. זהב - גבורה.

ועוד. עיין אברבנאל (ישעיהו, א) כפי דעת המפרשים על הפסל שקורין אליל, להיותו לדעתם חזק ותקיף במעשיו. בחינת גבורה. אל - חוזק. ועיין מלבי"ם (יתרו, יח, א) כי לכל כח מכוחות הטבע היו מיחסים אליל מיוחד.

ולפ"ז נקרא כן לשון חוזק וכח בדבר מסוים. ובפרטות עיין מלבי"ם (ירמיהו, נ, ב) אליל מרודך היה אליל הגבורה. ועיין משך חכמה (בא, יב, כא). ועיין רבינו בחיי (קדושים, יט, ד) וקראם אלילים לפי שיש בהן אילות וכח, וכפל המלה למעוט הכח, לפי שאין הכח מעצמם אלא מזולתם.

תפארת

עיין פנים יפות (קדושים, יט) וההפרש, כי ביראה

רצון. ועיין רש"ר הירש (קדושים, יט, ד) אל תפנו אל האלילים, לא הרי "לא" כהרי "אל". "לא" נגזר משורש "לאה", שמשמעותו: להיות עייף, אין אונים ואין כח. "לא" מציין אפוא את השלילה דרך כלל - אף שלילת ההויה. כנגד זה "אל" - הנגזר משורש "אלל" - מציין רק שלילה מבחינת הרצון והחובה וכו'.

"אלל" מציין אפוא את מושג המניעה, ומכאן "אללי": ביטוי כאב על שאיפות שהגשמתן נמנעה. כך: "אם - רשעתי אללי ליי" (איוב, י, טו) - מילולית: אם עברתי על רצון ה', לא אוכל לצפות שיתמלא רצוני, אלא יימנע ממני להגשים שאיפותי. עתה אלילים הם כחות מונעים. והרי כאן מושג האל של עובדי עבודה זרה; כי האלים הם כוחות העוניים את האדם וצוררים את הצלחת שאיפותיו. כשאדם משליך את יהבו על עצמו, הרי הוא חש בכל מקום את קצה גבול יכולתיו; בכל מקום הוא נלחם עם כוחות עליונים כדי להגשים את שאיפותיו ורצונותיו: עליו להיאבק עמם או להתחנף להם למען יענו לבקשותיו. השקפה זו וצורך זה הולידו יותר מן הכל את אלוהי האלילים ואת פולחנם.

חכמה

עיין פני דוד (משפטים, יא) ובזה ששמעתי משם הרב החסיד מהר"י פייטמיטה ז"ל, שזה כוונת הפסוק רו-פאי אליל כלכם, כלומר הרופאים הללו הגם שיתרפא החולה לא מחכמתם, רק היינו כמו אותם שהולכים לבית עכו"ם ומתרפאים שהגיע זמנם להתרפאות. וזה חכמה של מדמה ושקר, חכמת שוא. ועיין מלבי"ם (ירמיהו, נ, ב) אליל בל היה אליל הכבוד, כבוד מדור-מה ששורשו חכמה מדומה, כבוד חכמים ינחלו.

בינה

בינה דאריך בגרון. ועיין רש"י (איוב, פ"ג, פ"ד) רו-פאי אליל כולכם, וכו', ורבותינו (חולין, קכא, ע"א) פירשו זה גיד הצואר שאין לו רפואה ושמו אלל. והבן שבאריך שבינה בגרון יש הארת אריך מלשון תעלה ארוכה, אולם בפרצופים תחתונים אין לגיד זה רפואה. והבן שהוא שורש הדין שאסור להתרפאות מעכו"ם (עיין שמ"ר, בא, טז, ב) מפני ששורשם ממדרגה שאין שם רפואה.

בת"כ, ר' יהודה אומר, אל תפנו לראותם, נראה פירושו, שלא יאמר אדם כיון שהוא יודע ומכיר שאין בהם ממש וכלא הם חשובים, א"כ ירצה לראותם לבזות אותם, וע"ז הזהירה תורה להרחיק מפתח ביתו ע"ז.

נשמה

ענוה. ועיין שם משמואל (ויקהל, תרע"ט) אלול כשמו מלשון אליל, היינו שפלות וכניעת הנפש להיות בעצמו כמו שאינו ראוי להיות נמצא כלל.

והבן שיש ענוה בבניה, חסר ערך במעשיו. ויש ענוה בכתר, אינו ראוי להמצא כלל, והארת הכתר מאירה בבניה (ועיי"ש, ראה, תרע"ז. פקו"ד, די, תרע"ג. שופטים, תר"ע).

חיה

לשון יללה (כנ"ל ערך קטן עינים). ועיקר היללה בהסתלקות החיה, חיים. ולכך נקראו זבחי מתים.

יחידה

קליפה ליחיד. כתיב (איכה, פ"ג, פס"ו) תרדף באף ותשמידם. ודר"ש באיכ"ר (שם) ר' אליעזר אומר, אימתי יאבד שמם של אלילים ות- עקר עכו"ם ועובדיה מן העולם, ויהיה הקב"ה יחיד בעולם, בשעה שתתדוף באף ותשמידם מתחת שמי ה'.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

הוא בכלל אל תפנו אל האלילים, כמ"ש לעיל בערך קטן נוק'.

ועוד. יסוד - שלום. ועיין העמק דבר (קדושים, יט, ד) אל תפנו אל האלילים וגו', חוקי הגוים היו לה- באת שלום להתאסף לזבחי אלי- לים, וגדולה לגימא לאגוד חבור- תם, והאמינו שע"ז המיוחד לכך הועיל לזה. ולפ"ז אליל מלשון הו- ללות שע"י לגימא.

מלכות

עיין ליקוטי מוהר"ן (תורה ד) כי עכ- שיו המלכות והממשלה להעכו"ם, ובשביל זה נקראים עבודת אלילים שלהם אלהים, כי יונקים מבחי- נת מלכות הנקרא אלהים, כמ"ש (תהלים, עד) אלהים מלכי מקדם. והבן אליל מלשון אל, אלהים. ועיין רש"י (איוב, פי"ג, פ"ד) כל אליל שבמקרא לשון אל. ועיין רלב"ג (איוב, יג, ד) אליל, מלת אל, נגזרת מן אל, ועניינה הבל, בחינת מלכות דלה ועניה.

נפש

מעשה. ועיין ספרא (קדושים, א, יא) תחילתם אלילים הם, אם פונה את אחריהן את עושה אותן אלוהות. והיינו שע"י מעשיו נעשים אלוהות, וזהו עומק דברי רש"י שכתוב אל תפנו אל האלילים, ופירש, לעבדם.

רוח

אליל, אין בו ממש, רוח בעלמא, הבל. ועיין פנים יפות (קדושים, יט, ד) אל תפנו אל האלילים, וגו', פרש"י לשון אל כלא הוא חשוב,

תתאה שהיא יראת העונש מותר להתפאר בה, כדכתיב (בראשית, מב, יח) את האלקים אני ירא וכו', אבל יראה עליונה היא צפונה מאוד, כדכתיב (תהלים, לא, כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראך, וכו', כי אם ח"ו יתפאר בו הוא בכלל אל תפנו אל האלילים, שאחז"ל בשבת (קמט, ע"א) אל תפנו אל מדעתכם.

נצה

ממונו של אדם המעמידו על רג- ליו. ועיין ליקוטי מוהר"ן (תורה יג) וזה בחינת משיח, שאזי יתבטל חמדת הממון, כמ"ש (ישעיהו, ב) ביום ההוא ישליך האדם את אלילי כספו ואלילי זהבו.

ועיין תולדות יצחק (קדושים, יט, א) וז"ש (איוב, יג, ד) רופאי אליל, מלשון אלילים, שהוא תרגום של מרגלים. לשון רגלים, נו"ה.

הוד

לשון יופי. ועיין רמב"ם (סנהדרין, פי"ט, ה"ד) לא תעשה שבתורה וכו' שלוקין עליו, וכו', ואלו הן, (א) העושה אליל. (ב) העושה אליל לנוי. (ג) הפונה אל אלילים באחד מן המעשים.

יסוד

עיין קה"ר (ט, ב) אמר ר' חייא, אל תפנו אל האלילים, אל תפנו לעו- בדן, אמר רבי אל תפנו לראותם ודאי, ולמה קורין אותו רבינו הק- דוש שלא הביט במילתו כל ימיו. והבן שלפי מדרגת רבי הסתכלות במילה שלו היא בכלל אל תפנו אל האלילים. לעומת שאר בני"א שאצלם רק הסתכלות בנשים

מילון ערכים בקבלה פרצוף ז"א – זעיר אנפין

מיסוד אבא). ונגלה לתתא ביסוד ז"א (כמ"ש בשער כ"ב, פרק ג', מ"ק). ועיין הקדמת רחובות הנהר (ח, ע"א, אות קיז). ויסוד דבריו מפרק בתרא בשער ז"א. ועיין יפה שעה, עץ חיים, שער א"א, פ"ב, אות א. ועיין שער יג, (פרק טז) שבערך שאו"א הם חג"ת - ויסוד נקרא יעקב ורחל, ואלו יעקב ורחל הם בגופא דז"א עצמו, כי היסוד הוא מכלל הו"ק, עכ"ל. וכן כתב שם (דף יב, ע"א) וז"ל, יעקב ורחל הנקראים יסוד, עכ"ל. ובעוד מקומות שם (דף לב, ע"א. לה, ע"ב. לט, ע"ב). וכן הוא בתורת חכם (דף מד, ע"א) וז"ל, ויסוד - פרצוף יעקב ורחל דמ"ה וב"ן, והם הקטנים, עכ"ל. וכן הרבה במפרשים. ופעמים "עטרת היסוד" מלכות דז"א הפרטית נקראת יעקב, כמ"ש (שם) וז"ל, וגם המלכות דמ"ה וב"ן נקרא יעקב ורחל, עכ"ל.

וגם בפנים של "הלבשה" כתב הרב (עץ חיים, שער א"א, פ"ב, מ"ב) ויסודו (של א"א, מולבש) ביעקב ורחל. והשורש שז"א מלביש ליסוד דע"ק כמ"ש הגר"א (תיקונים, נ"ח, יט, ע"ב). ועיין עץ חיים (שער כט, פ"ט, מ"ב. ושער מג, פ"ג). כי לצורך לידת ז"א נבקע יסוד דעתיק. (עיין שער ז"א, פ"ג, מ"ב), וברש"ש (אות א). ועיין עוד בתורת חכם (דף קכב, ע"ב) שחיבר את בחינות יעקב ורחל בבחינת יסוד דז"א, ובחינת יעקב ורחל בבחינת מלכות דז"א. ועיין מעיל אליהו על שער הכוונת (דף יד, עמוד ב, ד"ה ושם ודע כי היכל). ושמן ששון (עץ חיים, שער לב, פ"ד, אות יא). ובשער הכוונת (דרוש ר"ח, אות ב).

והנה מהותו של ז"א, כמו שביאר הרמח"ל בקל"ח פתחי חכמה (פתח צב ואילך) הנהגת המשפט, הנהגה של מדות, מדה כנגד מדה. ובכללים ראשונים כתב (כלל כ) וז"ל, ז"א הוא כללות ההארות העליונות, שהם שורש וסיבות לכל עניני העוה"ז בכל פרטיו, בין באיכות הנבראים, בין בעצמים עצמם במיניהם ובכל חוקותיהם ובכל תנאיהם, עיי"ש, ובפתח נ"ב. ובפנימיות הז"א הוא הדעת, בחינת משה מלאו ויעקב מלבר. עיין גר"א (ספד"צ, כג, ע"ב).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (שער א, דרוש עיגולים ויושר, ענף ה) והו"ק מחסד עד היסוד הוא פרצוף אחד מ"ס, ונקרא ז"א. והנה פרצוף ז"א נחלק לשנים, ישראל ויעקב. וכמו שמבואר בעץ חיים (שער לא, פ"א, מ"ת) וז"ל, הנה נודע כי ישראל ויעקב הם בחינת ז"א, ורחל ולאה הם בחינת הנקבות שלהם, אבל בהכרח הוא שהם בחינות חלוקות זה מזה. והענין הוא, כי הנה ז"א הנזכר בזה ובכל חיבורינו, הוא הנקרא ישראל, והוא בחינת ו"ס של כללות י"ס שהם מחסד עד יסוד כנודע. ונוק' דז"א היא המלכות העשירית שבי"ס דכללות עולם האצילות כולו ג"כ, והיא הנקראת רחל, כי לכן נקרא רחל עקרת הבית כנודע, באופן כי ז"ן הם הנקרא ישראל ורחל (ונקראים ז"ן הגדולים). עיין הקדמת רחובות הנהר, דף ח, ע"א), אמנם יעקב ולאה הם הבחינות של המלכים והכלים של או"א מבחינת אחרים שלהם שנפלו במקום נוק' דז"א רחל דאצילות ונשארו שם ולא למטה בבריאה. ולמטה נבאר בע"ה, כי אע"פ שז"א הוא פרצוף אחד שלם ונקרא ישראל, עכ"ז גם הוא נחלק לב' בחינות. כי עד החזה נקרא ישראל, ומשם ולמטה עד רגליו נקרא ישורון, וכמ"ש ויהי בישורון מלך, וב' בחינות אלו שהם ישראל וישורון, הם נקרא ז"א, עכ"ל.

ופעמים חלק ז"א התחתון מחזה ולמטה נקרא ישורון כנ"ל, ופעמים נקרא יעקב, כמ"ש בעץ חיים (שער יט, פ"ט, מ"ב) וז"ל, והנה דוגמת או"א, הם ז"א ורחל השוין בקומתן, ודוגמת יש"ס ותבונה הם ייעקב ורחל הקטנים" מהחזה דז"א ולמטה. וזהו ב' בחינות בז"א. ז"א הגדול כללות ו"ק, או חציו העליון עד החזה. ישורון מהחזה ולמטה. ופעמים רבות נקרא יעקב.

וכן יש יעקב שהוא מלכות של אבא שנפל למקום ז"א (ונקרא ז"א). וכמו שחידד בעץ חיים שם וז"ל, ודע כי יש יעקב שהוא חצי תחתון דז"א, והוא המזדווג עם רחל הקטנה, ויש יעקב ולאה בחינת האחרים דאו"א (שנפלו כנ"ל), עכ"ל.

ופעמים יעקב הוא בחינת יסוד. ו"שורשו" ביסוד א"א (בדקות בגלגלתא דא"א), כמ"ש בעץ חיים (שער הכללים בסופו) וז"ל, אך יעקב מיסוד א"א, עכ"ל. ונגלה ויוצא ביסוד דאבא, כמ"ש בשער הכוונת (דרוש ר"ח), ובשער הכללים (פ"י, דרוש יעקב ומשה

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30

משפ' אליאס

רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

ישיבה ראשית חכמה

רח' בן ציון אטון 8 הר

חוצבים

ישראל 073.295.1245 ■ ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.523

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

שלוש תפיסות בביטחון: מופשט, מולבש, נפרד

עסקנו הוא בכוח הביטחון העצמי שקיים בנפש האדם ונותן לו רגש של ביטחון בהתמדת היציבות בכל מישורי החיים, כגון: יציבות נפשית, משפחתית, כלכלית, חברתית וכו'. וכן מעניקה לו רגש ביטחון של הצלחה בכל עת אשר ניגש הוא להוציא את פעולותיו מהכוח אל הפועל.

בכללות ישנן שלוש תפיסות או הכרות שונות בנפשות בני אדם על מה נסמך ונשען ביטחון, מהיכן הם שואבים את הכוח לבטוח שיהא טוב ולא הפכו. אותן שלוש תפיסות מולידות שלוש מדרגות במידת הביטחון: א. מופשט - אמונה וביטחון שלמים ומוחלטים בקב"ה בלבד, בהפשטה גמורה ללא התייחסות לשום לבוש. ב. מולבש - ביטחון באורו של הקב"ה המתלבש תוך תכונות הנפש השורשיות הפנימיות, הכישרונות, היכולות והכוחות אותן הוא העניק לאדם ופועל מתוכן. ג. נפרד - ביטחון ב-'כוחי ועוצם ידי', שהאדם מזהה ותופס את כשרונותיו ככוחות עצמיים נפרדים השייכים לו עצמו, ולא כלבוש לאור הבורא ית"ש. בפסקה זו נבאר מהו עניינם של כל אחד מהתפיסות הללו.

לכל אדם ואדם הקב"ה מעניק יכולות וכוחות הסגוליים לו, הוא מטביע וחוקק תכונות וכישרונות הייחודיים לו בנפשו. תכונות שורשיות אלו ניתנו בו על מנת שבהם הוא יישם ויממש את ייעודו אשר נועד לו בבריאתו לעבוד בהם את קונו ית"ש.

דע את שמחתך • יצירת האדם פרק ג'

חילוק בשורש השמחה

בגילוי שמתגלה בשמחה של ימי הפורים, יש נקודה עמוקה מאוד, לפי מה שנתבאר, בימי המועדים מתגלה, שהתפיסה הפשוטה היא עצבות. והמועדים מביאים שמחה. בפורים מתגלה שהתפיסה הפשוטה היא, שמחה. זה הבדל עצום ונורא. מערכת המועדים נמצאת עדיין, בתוך מהלכי החטא. מדוע אני שמח, מפני שיש לי במה לשמוח, בגאולתם של ישראל. כי הנפשות הם אלו ששמחים, כשיש להם את סיבת השמחה. אך בפורים שמתגלה מערכת שנקראת שמחה, מה הסיבה של השמחה, אין סיבה.

הפוסקים אומרים את זה לדינא. שבפורים לא נאמר דין שאין מערבין שמחה בשמחה. דווקא במועד שיש דין לשמוח במועד. ושמחת בחגך, במה אתה שמח? בחג, ועל כן נאמר בחגך ולא באשתך, דאין מערבין שמחה בשמחה. אבל בפורים נאמר ימי משתה ושמחה, אפשר לשמוח בכל דבר. אפשר גם להתחתן. וכנודע הגאון רבי שלמה זלמן אורייבך זצ"ל עשה כן למעשה, שהוא התחתן בפורים.

העומק של מה שנתבאר עכשיו, שיש כאן שתי תפיסות הפוכות לגמרי. בין מערכת שמחת המועדים למערכת שמחת הפורים. מערכת שמחת המועדים, מגלה שהסיבה הפשוטה היא עצבות. אך במה צריך לשמוח? בגאולת מצרים. אפשר להוסיף עוד הרבה דברים. אבל התפיסה היא, הוציאנו מאפילה לאורה, משעבוד לאור גדול. אך בפורים נאמר בחז"ל (מגילה יד, א) אכתי עבדי אחשוורוש אנו, אם כן למה אנחנו שמחים, כי מתגלה תפיסה של הסיבה הפשוטה הזו, צריך סיבה למה להיות עצוב. אנחנו שמחים כי אנחנו שמחים.

בפורים נאמר (מגילה ז, ב) חייב איניש לבסומי עד דלא ידע. אם כן מהיכן מגיעה השמחה, היא לא יכולה להיות בגלל שדעתי עומדת כך, וכך. אם כן מדוע אני שמח? כי אני שמח.

לפי המבואר עולה, מה ההיות של האדם, שמח או עצוב, שאר המועדים מגדירים האדם עצוב, וצריך סיבה לשמוח. אך פורים מגדיר, אתה שמח כי אתה שמח. על כן מרבים בשמחה מתחילת החודש, כי זה לא תלוי בסיבה למה לשמוח.

משנכנס אדר מרבים בשמחה, איזה ריבוי של שמחה אני מרבה, אני מוסיף סוג חדש של שמחה. מה הסוג החדש של השמחה? אני שמח כי אני שמח. זה הריבוי של השמחה. בכל השנה כולה האדם שמח, כי יש לו סיבות למה לשמוח. אך כשנכנס אדר אני מרבה בשמחה, מהו אותו ריבוי של שמחה? כי השמחה

דע את שמחתך יצירת האדם פרק ג'

מהמצוות. או אלוקיהם של אלו ישן. זה היינו הך, אבל בעומק. זו מערכת שנקראת שנה. מצד כך, כל תפיסה שנקראת שנה היא מאותו שורש שנקרא שינה. אם אין שינה, אין שנה. ואם יש שינה, יש שנה.

שורש השינה נאמר בתורה (בראשית ב, כא) ויפל ה' אלוקים תרדמה על האדם, ויקח אחת מצלעותיו, ויביאה אל האדם, מאזי יכל להתחדש מהלך בפועל שנקרא שנה. אחרת לא יכל להיות מהלך שנקרא שנה בבריאה. כל מה שהיה, זה חל מאותו מקום שהוא עדיין ישן, באותו מקום יכול לחול תפיסה שנקראת שנה. היא הייתה השנייה, והוא הראשון והיא השנייה. היא מתחילה תפיסה שנקראת שני, והיא מתחילה תפיסה שנקראת שנה, שינה, שני. הכול שורש אחד. ומשם מתחיל כל תולדות חטא אדם הראשון.

לפי זה הדברים ברורים, ישנו נמצא במדרגת שנה. מפוזר ומפורד בין העמים, שהיא עלתה ממדרגת א', למדרגת אלף. זה ישנו עם אחד מפוזר, ומפורד בין העמים. התיקון לזה הוא מה שנאמר (אסתר ד, טז), לך כנוס את כל היהודים, וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלושה ימים לילה ויום, ואף אני ונערוטי אצום, על מה היה הצום? הצום היה על לצאת משנה ליום. לכן צומו עלי שלושה ימים, לילה ויום. להחזיר את התפיסה של ימי בראשית שנאמר בה: ויהי ערב ויהי בוקר, יום. על זה הם צמו שלושה ימים. אבל זה עקירה מהתפיסה שנקראת שנה.

מתי היו השלושה ימים, מבואר בחז"ל (מגילה טו, א) שהם היו בפסח. לכאורה הרי טענת המן היתה ישנו מהמצוות, אם כן למה מרדכי ביטל עוד מצוה של אכילת מצות, הגם דכתבו המפרשים הטעם דיש כוח בשב ואל תעשה בחכמים לעקור, אך עדיין צריך ביאור וכי זה הפתרון, אלא כוונת הדבר, הם חוזרים ממערכת שנקראת שנה, למערכת שנקראת יום.

אם כן, הגדרת הדבר הוא, שהמציאות של כוח הפורים, שמתגלה כמערכת של שמחה, המערכת של השמחה יוצאת ממערכת שנקראת שנה, יוצאת ממערכת שנקראת שינה. יוצאת ממערכת שנקראת שני, וחוזרת לאדר. ל- א' דר. זה פנימיות מערכת השמחה שחלה, בימי הפורים בפרטות, ובכללות מראש חודש אדר.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

שלעצמה, זה עצם טבע הנשמה, אם אין את הנקודה של חטא. כשהקב"ה ברא את עולמו, כולם נבראו בשמחה. מה שהביא אותם לעצבות, חטא. בפורים, משנכנס אדר מרבין בשמחה, אז מכוח מה אני מרבה בשמחה, עצם ההיות זה נקודת השמחה.

כשמבינים את הדברים האלה בנפש האדם, כשהדברים נקלטים בעומק נפשו של האדם, ומאירים לו מעט, שם מי שממשיך את אותה הארה לכל השנה, הוא חי באופן לגמרי שונה.

שמחת היות הנפש

נקודת שורש הדברים היא ברורה מאוד, מה מגלה לנו חודש אדר, וימי הפורים. האדם שמח כי הוא שמח, כשנבוא להבין את זה בלשון מאוד קצרה במעמקי הנפש, יש מערכת שעוברת מסיבה למסובב, מסיבה למסובב, וכל הזמן חוזר חלילה. לכל דבר יש סיבה למה. אך יש מערכת של נפש, שהמערכת מגלה את ההיות. למה היא שמחה? כי היא שמחה. אין סיבה למה. כי זו עצם המציאות.

השמחה המצויה היא, כל דבר שמביא את האדם לשלמות עושה את האדם שמח. וכשאדם רוצה סיבה למה לשמוח, הוא צריך להגיע לשלמות. אך יש שמחה בהיות של האדם, כמו כשהאש חמה היא לא צריכה סיבה, למה להיות חמה. וכן המים לחים, הם לא צריכים סיבה למה להיות לחים וקרים. אלא זה הייעוד שלהם.

נאמר (תהלים צז, יב) שמחו צדיקים בה', בעומק, הם לא שמחים כי הם התקרבו לה', ועוד טעמים רבים, אלא לפי שהתגלה להם אור ההווה שזה אורו יתברך שמו, זה עצם ההיות, הם אינם שמחים מחמת סיבה כל שהיא. עוז וחדוה במקומו (דברי הימים א טז, יז), בעומק זה לא רק הגדרה של במקומו, זה הגדרה של עצם ההיות כולו שמחה.

לילה ויום

נחזור לבאר ביתר ביאור, מה ההבדל בין היסוד של התפיסה שנקראת יום, לתפיסה שנקראת שנה. ראשית ההבנה הפשוטה והברורה, כפי שנתבאר לעיל שהקלקול חל בשתי תפיסות, הוא חל שהא' יהיה אלף. ושהיום נעשה שנה. כל התפרטות היא קלקול, אך כל אחדות, היא תיקון. ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים, אם הוא מפורד, זה הקלקול. אבל אם הוא אחד זה תיקון. חז"ל (מגילה יג, ב. אסתר רבה ז, יב) דרשו על הפסוק ישנו עם אחד מפוזר ומפורד, או שישנו

את כוח הביטחון העצמי שלו על בסיס התכונות, המידות, הסגולות והכוחות אותן הטביע הקב"ה בנפשו, ובהם הוא ית"ש מתלבש ופועל. תכונות אלו הן הן ה-אני האמיתי שהקב"ה העניק לו לאדם. כאשר האדם חי ופועל מתוך ה-אני האמיתי שלו, הוא יכול לשאוב ביטחון אמת. אולם תכונות אלו אין הן תכונות לעצמן, אלא אלו תכונות שעל גביהן האדם נשען, אך הן עצמן משענתן על הבורא ית"ש, שמתמיד את קיומן ומשפיע את כוחן בכל עת.

אולם כאן האדם ניצב בפני התמודדות שניה במערכת האמונה והמודעות הפנימית בנפשו: האם בעת פעולתו הוא מאמין מכיר ומודע לכך שכוחותיו השורשיים הם רק לבוש לכוח הפנימי של הקב"ה המקיים ומחיה אותם ופועל מתוכם, או שמא הכרה זו נעדרת מליבו ונשכחת מזכרונו. גם אדם שלמד בדברי רבותינו את ההגדרות הנאמרות כאן, שהקב"ה מתלבש באדם ופועל מתוכו, והוא מאמין לדבריהם. ברם ההודאה לדברי חז"ל והרצון להאמין בהם הם רק נקודת כניסה להתחיל בעבודת הקודש להפנים ולהחדיר את אור האמונה וההכרה הזו לחדרי הלב, עד שיעשו לידיעה חיה קבועה ותמידית בנפש. אך עד לקניין מעלה זו, האדם נתון לתנודות של רצוא ושוב באמונתו בהכרתו ובמודעותו בעת פעולותיו - פעמים שהוא מודע למולבש, ופעמים שהוא פועל רק עם הלבוש מבלי לתת ליבו למולבש.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

על אבינו שבשמים לבדו.

לעתיד לבוא, עת שיסיר בורא העולם את המסכים המעלמים ומסתירים אותו. נוכל להתמיד בעבודת האמונה, ולבקוע על ידה עד לנקודה הפנימית ביותר בנפשתינו. שם האדם תופס את עצמו כבטל ומבוטל למציאותו יתברך ויתעלה שמו, שם רק הקב"ה נמצא, בהפשטה גמורה ללא שום עטיית מלבושים - 'אין עוד מלבדו' כפשוטו. אולם לעת עתה רצונו ית"ש להנהיג את עולמנו השפל בששת אלפי השנים הללו בהנהגה נסתרת. ולכן אין באפשרותו של אדם להעפיל ולעלות עד למדרגה הנוראה והנעלה זו של אמונה וביטחון בשלמות אלא רק בחלקיות לפי עמלו וזכות כלי נפשו. על כן, האף אמנם שתמיד ראוי לכל אדם להקדים לכתחילה את עמל האמונה התמימה בבורא ית"ש לבדו, להרבות בה ולהגדיל תחומה עד לקצה גבול יכולתו. אך לעולם ישארו בנפש חלקים שעדיין אין אור האמונה העליונה מאיר בהם, ובחלקים הללו עבודת האדם מקבלת פנים אחרות.

לפיכך, עד עת קץ בה תמלא הארץ דעה את השי"ת הנורא והנשגב לבדו, בינתיים בזמן הנהגת הבחירה עבודת האדם לבנות

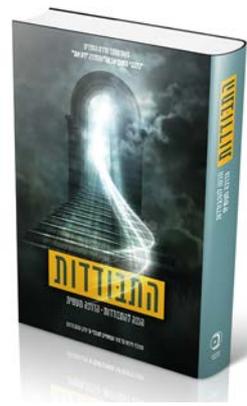
אולם כמו שידוע ומפורסם כי הקב"ה מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, ומבואר בדברי רבותינו שכל נבראי העולם התמדת מציאותם כוחם ופעולתם מחדשת בכל יום ובכל רגע מאת הקב"ה יתברך ויתעלה שמו לעד. כך גם בכלל זה תוקפן של הכוחות והיכולות התכונות והכשרונות של כל אדם ואדם מתמידים ונפעלים מכוחו ית"ש. התכונות משמשות כעין לבוש לקב"ה שמתלבש בהן ופועל מתוכן.

אדם שעמל להשיב אל לבו את הידיעות שעסקנו בהם בפרקים הראשונים: שהקב"ה עשה עושה ויעשה לכל המעשים, ואין כוח שיכול להתנגד אליו, וכל מעשיו ופעולותיו של האדם נפעלים מכוחו של הקב"ה המתלבש בו ופועל דרכו. ובכל פעולה מפעולותיו, ובכל מהלך ממהלכי חייו הוא משתדל להקטין למעט לבטש ולבטל את התפיסה החיצונית - שכביכול הגורמים וההשתדלויות הטבעיים הם אלו שפועלים מכוחם העצמי. אט אט הוא קונה את היכולת להפשיט את כל הלבושים הטבעיים הסוככים ומסתירים את האמת הצרופה כי הקב"ה

לבדו הוא הפועל, הוא העושה, הוא הכוח היחיד. כך הוא מוסיף ומרחיב ומעמיק בליבו יותר ויותר את מדרגת האמונה השלמה הביטחון וההישענות הגמורה רק

הקב"ה עשה עושה ויעשה לכל המעשים, ואין כוח שיכול להתנגד אליו

ניתן להשיג בחנויות ספרים הנבחרות בארץ כבר השבוע

זבחים, יט, ע"א – עפר מהו שיחוץ (לגבי לבישת בגדי כהונה שבעינין שיהיו על בשרו ולא יהא דבר חוצץ בין בשרו לגופו), עפר ודאי חיץ, אלא אבק עפר מהו.

והיינו כי עפר הוא דבר עב וקשה, אולם אבק יש בו דבר והיפוכו, מחד הוא מפורר "כאבק פורח". אולם מאידך נקרא אבק מלשון "אביק", וכלשון רמ"מ משקלוב (ביאורי הזוהר, ח) קשה מאוד להסיר עד שנדבק קצת ואביק בו ברגליו, אבק שברגליהם, עכ"ל. וכדברי הרמב"ן שהוזכרו לעיל, שאבק פעמים רבות בלשון הש"ס מלשון "ויחבק", חיבוק, חיבור.

ושורש אבק, חיבור דקלקול, הוא בע"ז (מלבד אבק ע"ז שהוזכר לעיל), כמ"ש בשל"ה (תענית, תורה אור, אות סא) וז"ל, בע"ז שייך לשון מיאבק, אביק, וכן הוא במסכת ע"ז פרק אין מעמידין (לג, ע"א), בישראל ההולך לתרפות אפילו בחזרה אסור, דאביק ביה. ועל זה בא הרמז, "ויאבק", וי-אבק, צוח על אבק, אבק בגימט' עגל. והפירוש השני שהוא לשון אבק (הם החורבנות שהגיעו לבנים, כמ"ש חז"ל ב"ר, עז, סג) רומז על חטא בית שני, שנאת חנם שבאה מלשה"ר, וכו', וג"כ רומז, ויאבק וי-אבק, צווח וי על "אבק", ר"ת אקמצא בר קמצא, עכ"ל. והבן שלפירוש ראשון אבק לשון חיבוק, דיבוק. וללשון שני אבק לשון פרוד, פזור, ודו"ק היטב. והבן שמצד מה שאבק הוא דיבוק, הוא חוצץ. ומצד מה שאבק פזור, אינו חוצץ, ודו"ק.

ובדקות יותר, אבק של אפר, של אש, כולו פרור. ואבק של עפר יש בו צד אחדות, וצד פירוד. עיין לשם (חלק הביאורים, שער טנת"א, פ"ה, אות לה). וספר הדע"ה (ח"ב, דרוש ד, ענף כב, סימן ב). וכבר הוזכר לעיל לשון הזוה"ק (בראשית, קע, ע"א) אבק טפל לעפר. מה בין עפר לאבק, דא אבק דאשתאר מן נורא ולא עבד איבין לעלמין. עפר דכל איבין נפקי מינה, עיי"ש.

והנה שורש אבק שהוא חוצץ, הוא בעגל (גימט' אבק, כנ"ל), שבקשו "עשה לנו אלהים אחרים אשר ילכו לפנינו" (שמות, לב, א), ונעשה מחיצה וחציצה בין ישראל לקב"ה. וכונדע שבקשו ממוצע בינם לקב"ה (עיין כסא דוד, דרוש יט, שבת כלה). ונעשה העגל חציצה בינם לקב"ה. וזהו דוקא בע"ז שהוא אבק בחינת "אביק" כנ"ל בשם השל"ה. אולם בעבודת הקודש נסתפקו אם הוה חציצה אם לאו. וכל זה בעבודה במקדש שמספקא לן, ובדיעבד פסק הרמב"ם שאינו חוצץ. אולם בתרומה אינו חוצץ, כמ"ש המאירי (חגיגה, כ, ע"ב). ולגבי תפילין כתב הבן איש בחי בעוד יוסף חי (וירא) וז"ל, ואפילו אבק עפר יזהר לנקותו, והוא בעיא בגימ' זבחים, עכ"ל.

ובעומק, החיצונים נקראים חיצונים מלשון חוץ, שנמצאים בחוץ, ומלשון חציצה. וכתב בספר הפליאה (ד"ה ודע שהמכנסים רומזים) וז"ל, ואברהם כיון בעצמו שהם מלאכים חיצונים ומשתחווים לאבק רגליהם, הם השרים החיצונים הנקראים אבק "ההיקף", עכ"ל. והיינו כי טבע האבק להיות בחוץ ולהקיף את הדבר, ונעשה מחיצה בין הדבר למה שחוצה לו.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ב"ב, קסה, ע"א – אמר ר' עמרם אמר רב, שלש עבירות אין אדם ניצול מהן בכל יום, הרהור עבירה, ועיון תפלה, לשה"ר, לשה"ר סלקא דעתך, אלא אבק לשה"ר. א"ר יהודה אמר רב, רוב בגול, ומיעוט בעריות, והכל בלשה"ר, בלשון הרע ס"ד, אלא אבק לשה"ר.

ומהו אבק לשה"ר, כתב הרמב"ם (דעות, פ"ז, ה"ד) וז"ל, ויש דברים שהן אבק לשה"ר, כיצד, מי יאמר לפלוני שיהיה כמות שהוא עתה, וכו', וכל המספר בטובת חבירו בפני שונאיו הרי זה אבק לשה"ר. ועיין שו"ע (או"ח, קנ"ו), ונושאי כלים, מג"א (סק"ב), ומחצית השקל (סק"ב), משנ"ב (סק"ד), ועוד. ועיין ירושלמי (פאה, פ"א, ה"א). ועיין חפץ חיים (כלל ט'), ובבאר מים חיים (שם). ושם (ב, ב).

ואיתא בחומת אנך (דברים, א) וז"ל, אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל - אלה, ר"ת אבק לשון הרע (ר"ת זה מצוי מאוד ברבותינו), דבזה נכשלין כולן, כמ"ש וכלן באבק לשה"ר. אל כל ישראל, דכלן נכשלין באבק לשה"ר, עכ"ל. וכן הוא בפנים יפות על אתר. ובחידת שמשון (ויקרא).

והנה בפשטות "כולן" נכשלים, כל יחיד ויחיד. אולם בעומק יותר זהו נתגלה בכלל כולו יחד, כמ"ש בפנים יפות (כי תשא, ל, כג) וז"ל, שכל מה שנתאחרו במדבר מ' שנה, היה בעון "מרגלים", שהוא אבק לשה"ר, כענין לא "רגל" על לשונו (תהלים, טו, ג), לכך אמר כשעלו מן המדבר נטהרו מחטא זה, והועיל להם הקטורת (כמ"ש בערכין, טז, ע"א, שקטורת מכפרת על לשה"ר) לכפר אפילו על אבק לשה"ר, עכ"ל, עיי"ש. וזהו המקום שכלל ישראל נכשלו באמירה או בקבלת אבק לשה"ר כולן (זולת יהושע וכלב).

ובדקות, קטרת של כל השנה מכפרת על לשה"ר, וקטרת של יוה"כ שהיא "דקה מן הדקה", כעין אבק, מכפרת על אבק לשה"ר. ושורש דברים אלו נתבארו בדברי המהר"ל (נתיבות עולם, נתיב הלשון, פ"א. ועיין עוד במהר"ל, דרוש לשבת תשובה, שם מבואר בהרחבה) וז"ל, ולכך הקטורת ביוה"כ היה דקה מן הדקה, שהיה חוזר ונותן אותו למכתשת שיהיה דקה מן הדקה. ולכך היה כפרה זאת דווקא ביוה"כ, כי בשאר ימים אין להביא כפרה זו, שהרי אמרו"ל (ב"ב, הנ"ל) כי אין אדם ניצול מחטא (בכל יום, דייקא, אף יוה"כ, ודו"ק) אבק לשה"ר, וכו', ומאחר שהאדם מוכן אל חטא הזה ואין ניצול מזה, א"כ לא שייך כפרה כל השנה, רק ביוה"כ שהאדם נחשב כמו מלאך, ומהצד הזה יש הסרה לחטא הזה שהוא אבק לשה"ר, אבל לא מצד שהוא אדם, עכ"ל. והבן שיש גדר ש"כולן", כל הנפשות באבק לשה"ר, וזהו כל ישראל. ויש גדר "בכל יום", וזהו כללות הזמן, אף ביוה"כ. וביוה"כ מתגלה התיקון, שבו נכללים כל ישראל, ונכללים כל הימים, ודו"ק היטב. וביוה"כ מתגלה רחמים, אבינו "אב" הרחמן. תיקון אבק, אב-ק, כמ"ש בבן יהוידע.

ובעומק כל אדם אינו ניצול אף יעקב שהוא דמות תם - אדם, החקוקה בכסא. וכמ"ש בשל"ה (וישלח, תורה אור, ג) וז"ל, ויאבק - שהעלו אבק עד כסא הכבוד, כלומר הקטרוג מאבק העבירה מאיש כמוהו החקוק בכסא.

וביתר דקות. לשון הרע - בפה. אבק לשה"ר, באות ברית קודש (כידוע ברית הלשון והמעור, זה כנגד זה), ר"ת אבק כנ"ל, ששם נעשה בחינת אבק, עיין קהלת יעקב (ערך אבק).

וישב - חנוכה | כ-נ כנען, כנ-ען. כ-נ בחינת כיור וכנו, כנ-ו, כלי שעל גביו נמצא הדבר. ובהרחבה יותר לשון הכנה, כנ-הה, והיינו העמדת כל הנצרך לדבר, שהם הכלים לדבר.

וזהו בחינת חינוך, חיו-נך, וכמ"ש חנוך לנער ע"פ דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה. כי כל ימי הקטנות הם זמן הכנה לגדלות, והן בחינת "כן" לגדלות. ונודע, כן ר"ת כלים - ניצוצות, ועדיין חסר אור.

והשורש לכך בתוה"ק שנביאים כתובים ר"ת נ"ך, הם ה"כן" לחמשה חומשי תורה. ומשתלשל במדרגת עולם, אסתכל באורייתא וברא עלמא, שהעולם הוא "כן" להשראת השכינה, שיה-כנ. בבחינת "מכון לשבתך", מכון, מו-כן. ובבחינת זמן זהו חנוכה, חוה-נך, שהוא הכנה "וכן" ללעת"ל, שאז יתגלה בשלמות האור הגנוז. ובמדרגת נפש, זהו

אנכי, אי-נכ, שהאנכי הוא "כן" לגילוי הקב"ה, ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוך כל אחד ואחד, בתוך האנכי. אנכי הוי"ה מתגלה באנכי הנברא.

ועיקר גילוי זה היה במדרגת מ"ת, שהקב"ה אמר אנכי הוי"ה, ומצד המקבלים, אוזן ששמעה בהר סיני, ובפרטות תנוך האזן, תנוך, תו-נך, שהתנוך לא סתמה האוזן (כמ"ש בכתובות, ה, ע"ב), אלא להיפך נעשה "כן" לשמיעה של אנכי. ואז במ"ת זכו כל ישראל לבחינת כהן, כנ-ה, וכמ"ש "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים", וזהו לגילוי אלוקות בבחינת נוכח פני ה', נכ-וח. כי היו בטלים אליו ית"ש, בבחינת כניעה, כנ-יעה.

אולם בחטא העגל נפלו ממדרגתם, נפלו ממדרגת אנכי, למדרגת נכה, נכ-ה. וזהו מכח הערב רב שאינם ישראל אלא נכרי, נכ-רי. ונכשלו, נכ-של. וחזרו למדרגת

"נבוכים הם בארץ", נבוך, נכ-בו. ונעשו מסכנים, מסכן, מס-כן. וזה מעין חזרה למצרים, ל"פרעה נכה", נכ-ה, וחזרה לערי מסכנות, כנ-מסות שבמצרים.

ולצורך תיקון נעשה המשכן, מש-כן. ובו עבודת הכהנים בבגדי כהונה (כהן, כנ-ה, כנ"ל), כתונת, כנ-תות. ומכנסים, כנ-מסים.

ושלמות התיקון לעת"ל כמ"ש (ישעיה, ל, א) ולא יכנף עוד מוריק. יכנף, כנ-יף. וזהו הארת דוד ע"י כנורו, כנ-ור. ואזי ארץ כנען, כנ-ען כנ"ל, שהוא "כן" לישראל, תתעלה ותתפשט לכל הארצות. ואמרו (סוכה, נב, ע"ב) והקמנו עליו שבעה רועים. ושמונה נסיכי אדם (נסיך, נכ-סי), נסיכי אדם מאן ניהו, שבעה רועים, דוד באמצע, עי"ש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

<u>חנוכה</u>	<u>כנף</u>	<u>כינה</u>	<u>אנכי</u>
<u>יכנף</u>	<u>מכנסים</u>	<u>יכנה</u>	<u>יכניה</u>
<u>נוכל</u>	<u>נבכי</u>	<u>נבוכה</u>	<u>נבוכדנאצר</u>
<u>נכד</u>	<u>נכבד</u>	<u>נדכא</u>	<u>נכאה</u>
<u>נכס</u>	<u>נכמר</u>	<u>כתנת</u>	<u>נכון</u>
<u>תכנית</u>	<u>כתנת</u>	<u>נסיך</u>	<u>נכרי</u>
<u>כונן</u>	<u>אדרכנים</u>	<u>נסך</u>	<u>כנור</u>
<u>כבשן</u>	<u>יהויכין</u>	<u>הכון</u>	<u>אכן</u>
<u>כן</u>	<u>כידון</u>	<u>כושן</u>	<u>כהן</u>
<u>מכון</u>	<u>לכן</u>	<u>כשרון</u>	<u>כשלוון</u>
<u>עכן</u>	<u>משכן</u>	<u>מסכן</u>	<u>ממוכן</u>
<u>נוכל</u>	<u>תכונן</u>	<u>תכון</u>	<u>שכן</u>
<u>נפך</u>	<u>כנה</u>	<u>תענך</u>	<u>אנך</u>
<u>נכשל</u>	<u>נבוך</u>	<u>נתך</u>	<u>נשך</u>
<u>נפך</u>	<u>חנוך</u>	<u>תענך</u>	<u>אנך</u>
<u>כנרת</u>	<u>תנוך</u>	<u>נתך</u>	<u>נשך</u>
	<u>מסכנות</u>	<u>נכר</u>	<u>נכה</u>

בלבביפדיה קבלה אליהו

אור א"ס

עיגול, חומה ששומר. והבן שכוחו של אליהו גופא משמרו.

ועוד. כתיב (מלכים, ב, ב, ח) ויקח אליהו את אדרתו "ויגלם", כרכה בצורת עיגול, כעין גלימא.

יושר

אמרו (ברכות ג, ע"א) תניא, א"ר יוסי, פעם אחת הייתי מהלך בדרך ונכנסתי לחורבה אחת מחורבות ירושלים להתפלל, בא אליהו ז"ל ושמר לי על הפתח וכו', באותה שעה למדתי ממנו שלשה דברים, למדתי שאין נכנסין לחורבה (קו שמאל), ולמדתי שמתפללין בדרך (קו אמצע - דרך ישרה), ולמדתי שהמתפלל בדרך מתפלל תפלה קצרה (קו ימין). יושר - ג' קוים.

שערות

שערות נמצאים מראש האדם עד רגליו, מקיפים כל קומתו. ואמרו (ב"ב, קכא, ע"ב) ת"ר, שבעה קפלו את כל העולם כולו, מתושלח ראה אדם, שם ראה מתושלח, יעקב ראה את שם, עמרם ראה את יעקב, אחיה השילוני ראה את עמרם, אליהו ראה את אחיה השילוני ועדיין קיים. והבן שלכך היה לאליהו אדרת שער, כי זה כוחו להקיף את כל העולם. ועיין ספר הלכות הכסא (הלכות מלאכים) אליהו דומה עצמו לדב להטריד ר' חייא ובניו (בב"מ), ולמה לדוב, לפי שהדוב בעל שער, וכתיב באליהו (מלכים, ב, א, ח) איש בעל שער, וכשאמרו לאלישע (שם, ב, כג) עלה קרח עלה קרח יצאו ב' דובים. ולא היה אליהו באותה שעה דוב אלא נדמה להם כך. ועוד. עשו איש שעיר. ועיין ילק"ש (וישלח, קלג) מיד הקב"ה תופס לשרו (של עשו) בציצת ראשו, ואליהו שוחטו, ודמו ניתז על בגדיו וכו'. ועיין ספר המפואר (בהעלותך).

אזן

הארת אזן לשון איזון, מבטל כל הספיקות, דכשאין איזון נעשה ספי' קות. וזהו כח אליהו לברר כל הספיקות (עיין להלן ערך קטן נצח).

חוטם

אמרו (גיטין, ע, ע"א) א"ל אליהו לר' נתן, אכול שלישי ושתה שלישי והנח שלישי, לכשתכעוס תעמוד על מילואך. ועיין ספר הקנה (ד"ה ענין יראת המקום) ובנביא מוחזק אומר אליו תשמעון, אפילו אמר לעבור על כל התורה אפילו בקום ועשה אליו תשמעון, ובלבד שיהא צורך שעה, כמו אליהו בהר הכרמל שצוה לשחוט קדשים בחוץ, כי יש זמן שהקלוקל עושה תיקון גדול. ולכך עורבים פרנסו את אליהו.

ועוד. אמרו (ברכות, ו, ע"ב) ההוא גברא דקא מצלי אחורי בי כנישתא ולא מהדר אפיה לבי כנישתא, חלף אליהו, חזייה, אידמי ליה כטייעא, א"ל כדו בר קיימת קמי מרך, שלף ספסרא וקטליה. והבן שעיקר גילוי פנים החוטם שבו, כמ"ש (יבמות, קכ, ע"א) אין מעידין אלא על פרצוף פנים עם החוטם. ולכך הפנים נקראים אפיה, לשון אף, חוטם. ובעומק זהו שורש שם פנים, לשון חוטם, אף. וכאשר נופל מדרגת פנים למדרגת אחר, נעשה ע"י החוטם, שחל בו חרון אף, חרון מלשון אחר. וזהו בחינת ההוא גברא שלא מהדר אפיה לבי כנישתא, ואזי נגלה חרון אף, אחר, ולכך שלף ספסרא וקטליה. ובחינת אחורים זו נתגלתה שנשתמש בה אליהו במה שאמר ובקש (מלכים, א, יח, לז) ענני ה' ענני וידעו העם הזה, כי אתה הו"ה האלקים, ואתה הסבת את

עיין לשם (דע"ה, ח"א, דרוש ב, סימן ב) כי כל היחודים והזווגים הוא לעולם רק ע"י אור א"ס לבד, וכמ"ש אליהו ז"ל, ואתה הוא דקשיר לון ומייחד לון. ועיין לקוטי תורה (שה"ש). וגילוי זה ע"י אליהו עצמו, ודו"ק.

ועוד. אמרו (סנהדרין, ק"ג, ע"א) שלש מפתחות לא נמסרו לשליח, של חיה, ושל גשמים, ושל תחיית המתים. אולם אצל אליהו נמסר לו מפתח גשמים מעין הבורא ית"ש. ועיין רש"י (שם) שלא נמסרו לשליח אחד ביחד. ועיין תוס' (שם) שפעמים נמסרו לשעה כגון אליהו. ועיין במהרש"א (שם). ועיין באר שבע (שם). ועיין בהג"ה בספר מהר"ש מבעלז (ויצא) שבח"ל נמסרו. ועיין שו"ת בנין ציון החדשות (סימן כו). ועיין פרשת דרכים (דרך השם, דרוש כא). ועיין ליקוטי מהרי"ל (תצוה). ועוד. אליהו בן ברכאל. עיין ספר המפואר (בהעלותך) שהוא אליהו הנביא. א - בתחילתו, א - בסופו. אל - שמו של הקב"ה, יה"ו חותמו שבו עולמות חתומים וכל אשר בהם.

צמצום

שורש שע"י נעשה חלל הפנוי, שורש לע"ז. ולכך בימי אליהו עבדו רובם ככולם ע"ז.

ועוד. מצרים, מיצר, מקום שכל היותו צמצום. ואמרו (תענית, י, ע"א) ת"ר, מצרים ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה. והיינו שזהו שיעור הצמצום דקדושה, ד' אמות של הלכה, ואצל כל אדם ד' אמות קונות לו, שהוא גבולו כדי פישוט ידיו ורגליו. וכשמתפשט למצרים ערות הארץ, זהו ד' מאות פרסה. ואמרו (קידושין, מ, ע"א) רב כהנא הוה קמזבין דיקולי, תבעתיה ההיא מטרוניתא, א"ל איזיל אקשיט נפ" שאי, סליק וקנפיל מאיגרא לארעא, אתא אליהו קבליה, א"ל אטרחתן ד' מאות פרסה, א"ל מי גרם לי עניותא, יהב ליה שיפא דדינרי. והבן שבא אליהו ד' מאות פרסה, כלומר, יציאה מן המיצר - צמצום. ושיפא דדינרא שנתן לו שורשו בביות מצרים. ועיין אוצר המדרשים, שאצל אליהו כל העולם כולו ד' אמות.

קו

אמרו (ברכות, לא, ע"ב) ואמר רבי אלעזר, אליהו הטיח דברים כלפי מעלה, שנאמר, ואתה הסבת את לבם אחורנית. אמר רבי שמואל בר רבי יצחק, מנין שחזר הקב"ה והודה לו לאליהו, דכתיב ואשר הרעותי. והבן שבסוד ג' קוים, יש שורש דשורש לבחירה, אולם בקו אחד אין אפשרות אחרת בלתי הארת הקו. נמצא ג' קוים - בחירה. קו אחד - ידיעה שלמעלה מן הבחירה. והבן שאליהו לא טעם מיתה, ואמרו (עיין ע"ז, כ, ע"ב). עיין פירוש החיית על מערכות האלוקות, פ"י קדושה מביאו לידי נבואה, נבואה מביאו לידי אליהו, אליהו מביאו לידי תחיית המתים. והבן שאצל אליהו מאיר אור הקו תדיר, ולכך לא מת, כי שורש הדק של המיתה הוא בכך שהקו לא מתפשט עד סוף עיגול תחתון. וזהו האזור החגור במתניו, שגם במקום המיתה יש אזור ששורשו קו שמתעגל.

עיגולים

אמרו (ב"מ, ג, ע"א, ועוד רבות) יהא מונח עד שיבא אליהו, בחינת

בלבביפדיה קבלה אליהו

ועוד. עיין ראב"ד (פירוש לספר יצירה, הק-דמה) רבו של אליהו (אב בחכמה), מלתיאל (מלכות). וכן הוא בספר הפליאה (ד"ה דע לך בני פעם אחת).

אמא

כתיב (מלכים, א, יז, כג) ויקח אליהו את הילד ויורדהו מן העליה ויתנהו לאמו, ויאמר אליהו ראי חי בנך.

ז"א

בחינת שם מ"ה, ועיקרו וא"ו, וט"ל הוא בחינת מילוי, כנודע, בסוד ט"ל אורות. ועיין תענית (ג, ע"א) וכי מאחר (שטל) דלא מיעצר אשת-בועי למה ליה, הכי קא"ל, אפילו טל דברכה נמי לא אתי.

ועוד. ז"א כנגד אות וא"ו של הוי"ה כנודע. ועיין אור השכל (ח"ט) ובסוף אליה שהוא שלם אליהו (נעשה מאליה אליהו). וסופו הוא קשר וא"ו של השם עמו. ועיין ספר הפליאה, אליהו בגימ' בהמה. והיינו שכולל אדם ובה-מה (ובפרטות בגימ' כלב כנודע).

ועוד. ז"א ו"ק, י"ב קצוות, שורש לכל י"ב. ועיין ספר הבהיר, ישב ר' אליה ודרש, מאי דכתיב ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד, אלא זהו שם המפורש שניתן בו רשות לצרף ולהזכיר דכתיב ושמו את שמי על בניי ואני אברכם, והוא שם של י"ב אותיות בשם של ברכת כהנים יברך ה' וגו', והם י"ב, וכו', ובשם המפורש מע"ב אותיות, ובשם המפורש שהוא י"ב שמות שמסר הקב"ה למסמריה העומד לפני הפרגוד, והוא מסרם לאליהו בהר הכר-מל, ובהם נתעלה ולא טעים טעם מיתה.

נוק

אמרו (קידושין, פ, ע"ב) לא יתיחד אדם עם שתי נשים, אבל אשה אחת מתייחדת עם שני אנשים. ובגמ' שם, מ"ט תנא דבי אליהו, הואיל ונשים דעתן קלה עליהן.

ועוד. עיין ספר הפליאה (ד"ה ונהר יוצא מעדן) לעולם הטל יורד עד העטרה (נוק) שהוא טל, ואם בנ"א אינם כדאים הוא מתהפך לל"ט, כי העטרה הוא הדין והוא מהפכו, והכי אמר אליהו ז"ל, יתהפך הטי"ל ויהיה ל"ט. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שלישי"א במיוחד לעלון

עתיק

אמרו (קידושין, ע, ע"א) כגון אלו אליהו בא לטמא ולטהר, לרחק ולקרב, כגון אלו די-דעינן, אבל משפחה שנטמעה נטמעה. והבן שחכ עתיק מקרב את הרחוק ומרחיק את הקרוב, מעתיק ממקום למקום. וזהו תכונתו של אליהו שנעתק ממקום למקום בד' פסי-עות כמ"ש בפ"ק דברכות. ועיין ספר הלכות הכסא (לר"א מגרמזיא, הלכות המלאכים) ואליהו ז"ל ממונה על הרבה, ויש לו שלו-חיים הרבה, שהרי כשנימולים בשבת בהרבה מקומות איך יהיה בכאן ובכאן אם יש תחומין למעלה מעשרה טפחים, אלא שיש לו שלו-חיים תחתיו.

ועוד. כשם שקיי"ס בעתיקא תליא מילתא, כן כתיב אצל אליהו (מלכים, ב, ב, ח) ויקח אליהו את אדרתו ויגלם ויכה את המים ויחצו.

אריך

כאשר יש הארת אריך יש רוב שפע. והארה זו האירה בידי אליהו, כמ"ש (תענית, כג, ע"א) כשני אליהו שמפתחות גשמים בידו. אולם בפועל היה צמצום מפני חרון אף, כמ"ש (ב"מ, קו, ע"א) מה שני אליהו, דלא הוי תבואה כלל. ועיין ספר הגלגולים (פרק נב) הנה אליהו בגימ' שני פעמים הוי"ה, והנה ידעת כי ה' ה' הם אחד בז"א ואחד בא"א כמבואר באדרא רבא, וכו', שזיכור נשמתו של אליהו היתה כ"כ זכה, שראה הכל והשיג אותם האורות שנתגלו אור ש"ע נהורין דא"א המאירים באנפי זעיר שאז מתארכין אנפוי ג"כ דזעיר אנפין והוא נקרא ג"כ א"א שנוטל ארך מש"ע נהורין. והבן שלא מת כי היה לו אריכות ימים לעולם.

אבא

אב בחכמה. ועיין כתובות (קו, ע"א) רב ענן הוה רגיל אליהו דאתי גביה, דהוה מתני ליה סדר דאליהו, כיון דעבד הכי (עיי"ש שע"י הוקדם דין של אחר ליתמי) איסתלק, יתיב בתעניתא ובעא רחמי ואתא, כי אתא הוה מבעית ליה בעותי, ועבד תיבותא ויתיב קמה עד דאפיק ליה סידריה, והיינו דאמרי סדר אליהו רבה וסדר אליהו זוטא. והבן שתור-תו התגלתה ע"י רב ענן שאמר ענני ה' ענני, כמ"ש בתענית (יז, ע"א), שהוא לשון תפלה. ותורתו ותפלתו חד הם.

לבם אחרנית. ועוד. אמרו (ברכות, כט, ע"ב) א"ל אליהו לרב יהודה אחוה דרב סלא חסי-דא, לא תרתח ולא תחטי.

פה

אליהו גימ' בן, כנודע. בחינת מילוי הוי"ה בגי-מט' ב"ן. והוא ד' פעמים אחד, עולה ב"ן. ושם ב"ן כנגד מלכות, בחינת אות ד'. ועיין ברכות (ד, ע"ב) שאמרו, תנא, מיכאל באחת, גבריאל בשתיים, אליהו בארבע. ארבע דייקא, כנ"ל. וגילוי פה באליהו מתגלה כמ"ש (תענית, טו, ע"א) מי שענה את אליהו בהר הכרמל. ושם אמרו (יז, ע"א) גבי אליהו תפלה כתיב, צעקה לא כתיב, ענני ה' ענני לשון צעקה הוא. ועיין ליקוטי תורה (מלכים, ב) אליהו, סוד ב"ן, והוא מ"ן, לכן עולה מתתא לעילא. ועיין שער הכוונות (כוונת ק"ש, דרוש א) דע כי אליהו יש בו בחינות נשמות נדב ואביהוא כנודע, והנה הם מבחינת קין שהוא בחינת הנפש הנקרא מלכות (ושורשה מלכות - פה).

ועוד. עיין שער מאמרי רז"ל (יב, ע"ב) סוד מ"ש על פומא דאליהו אתגזר וכו', כי אליהו ז"ל נפרש מבנ"א ונעשה מלאך, לא נשאר לו כח לפתוח ולחדש בתורה להיות כי לא בש-מים היא, ולא נשארה תורה בעליונים כלל, וע"כ איננו יכול זולתי לספר לת"ח התחתונים ממה שמתחדש בישיבה עליונה של הת"ח העליונים הגדולים, לכן אמר על פומא דאליהו אתגזר, האמנם הת"ח יש להם יכולת לפתוח ולחדש בתורה כל מה שיראה להם.

ועוד. כתב בשער הגלגולים (ל"ו) אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן, ר"ת אליהו ח"י. כי השתא אהרן היה מתורגמן של משה, יהיה לך לפה, ולעת"ל באחרית הימים, יחזור משה בגלגול, ואליהו יהיה לו לפה, עיי"ש.

עינים - שבירה

אליהו גימ' ב"ן, שבשם זה היה השבירה והוא מתקן שבירה זו, ולכך לא מת.

ועוד. אמרו (מו"ק, כו, ע"א) א"ל ר' יוחנן אליהו חי הוא, א"ל כיון דכתיב ולא ראהו עוד, לגבי דידיה כמת דמי. והיינו מת לגבי ראייה. ואמרו (חגיגה, ט, ע"ב) א"ל אליהו וכו', מלמד שחזר הקב"ה על כל מדות טובות ליתן לישראל ולא מצא אלא עניות. עין - עני.

ועוד. אליהו לא טעם טעם מיתה.

מילון ערכים בקבלה פרצוף אבא

תבין איך כל אבא הוא חכמה, או חכמה דב"ן או חכמה דבינה דמ"ה, עכ"ל.

והנה בפרצוף אבא שורה אור א"ס. וכמו שביאר בעץ חיים (שער מב, פי"ג, מ"ת) וז"ל, כנגד האצילות כתיב כולם בחכמה עשית, כי כל האצילות כולו נעשה בסוד חכמה. וביאור הענין הוא, דע כי אור העליון המאיר מן המאציל, הוא מתגלה באבא הנקרא חכמה. והוא מתעלם ומתלבש בתוכו בלי שום מסך אחר, משום דעד הכא אתגליא א"ס, עד המחשבה הנקרא חכמה. אמנם מחכמה ולמטה אין אור א"ס ממש מתגלה, אבל אבא הוא מתפשט ומתלבש תוך כל האצילות, והוא המחיה אותם (בבחינת אבא - חכמה - חיה, כנודע), וכו'. אבל ביאור הענין, דע כי אור העליון הגיע עד אבא בהתרחבות גדול בלי מחיצות, ולכן עד אבא הנקרא חכמה, "הכל בחכמה", אבל מאבא ולמטה נתוסף שינוי אחד, והוא, כי אבא התלבש תוך אמא, ואמא תוך ז"א, ואמנם אור עצמות אבא ממש הוא מתפשט תוך אמא (אולם לא אור א"ס), ואמא אינה מעברת האור אל ז"א דרך מסך ומחיצה כלל, אלא דרך חלון, שהוא בחינת היסוד שלה המולבש תוך ז"א, אמנם עצמות אור אבא ממש מתפשט תוך ז"א, וכו', עכ"ז אינם מקבלים אותו רק דרך חלון, שהוא פי היסוד דאמא כנ"ל, אבל האור בעצמו אינו משתנה כלל. וזהו הענין כולם בחכמה עשית, כי כל האור העליון הוא באבא ממש בהתרחבות גדול, ומשם ולמטה מקבלין ממנו כולם דרך חלון, עכ"ל.

והבן שתחלה נקרא חכמה, שם תואר לעצמו. ואח"כ נקרא אבא, שם תואר לאחרים, כמו שביאר בפתיחי שערים, וזהו ההגדרה שמקבלים ממנו כולם, ודו"ק.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (שער א, ענף ה) אבא, שהוא ספירה הנקראת חכמה, עכ"ל. וכן כתב להלן (שער לז, פ"א, מ"ת) וז"ל, אבא הוא נקרא חכמה סתם דאצילות, עכ"ל. ובשער הכללים (פ"ב) כתב וז"ל, מנקודה של חכמה נעשה פרצוף אחד שלם מיי"ס, ואז נקרא אבא, עכ"ל. וזהו שורשו של פרצוף אבא, ספירת החכמה שהפכה לפרצוף אבא. אולם בפרטות יותר פרצוף אבא לקח רק חכמה שבבחינת שם ב"ן, כי חכמה של שם מ"ה לקחה א"א לחלקו, כמו שמבואר בעץ חיים (שער ט, פ"ו, מ"ב) וז"ל, וא"א לקח כל החכמה דמ"ה, וה' אחרונות דכתר דב"ן, וכן אבא לקח חכמה דב"ן וחצי בינה דמ"ה, עכ"ל. ובפרטות יותר אבא לקח לחלקו רק ז"ת דחכמה דב"ן, כמ"ש בעץ חיים (שער יב, פ"א, מ"ת) וז"ל, והנה העתיק לקח משם מ"ה בחינת כתר כולו שהם הטעמים, ומב"ן לקח ה"ר של כתר שלו שהם ג"כ בחינת הטעמים, ועוד לקח (עתיק) ג"ר דחכמה דב"ן, וכו', נמצא כי נשאר לחכמה עצמה, ז"ת, ומהם נעשה אבא, וזה שאמר בזוהר, אבא אחיד ותליא בחד, כי מחד ולמטה של חכמה, משם מתחיל אבא, עכ"ל. ובפרטות יותר עיין שם (שער יד, פ"א, מ"ת) בביאור הספיקות אם לקח עתיק פנים או אחר, ולפ"ז ספק מה לקח אבא, עיי"ש היטב.

ומכיון שאבא לקח משם מ"ה בחינת חצי בינה דמ"ה, הוא השורש לבחינת "הבן" בחכמה, "בינה" דחכמה. ובבחינה זו במדת מה הבינה גבוה מן החכמה, כי החכמה משם ב"ן, והבינה משם מ"ה. והשורש תחלתו כבר בא"א, שלקח חכמה ממ"ה כולו, וה"ת דכתר דב"ן, כי ה"ר דב"ן לקח עתיק (כלשון העץ חיים, שער יב, פ"א, מ"ת). ונמצא שחלקו של שם ב"ן גבוה יותר מחלקו של שם מ"ה בא"א, כי שם ב"ן מן הכתר שבו, ושם מ"ה מחכמה שבו.

ולסיכום וחיודוד הדברים כתב בעץ חיים (שער כ, פ"י) וז"ל, גם

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30

משפ' אליאס

רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

ישיבה ראשית חכמה

רח' בן ציון אטון 8 הר

חוצבים

ישראל 073.295.1245 ■ ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי מושכן אבנה

USA 718.521.523

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

כמובן, קיימת מדרגה השפלה מכך של שבני אדם תופסים את היכולות והכשרונות שלהם כתכונות וכוחות עצמיים. אנשים אלו בוטחים בעצמם, כפשוטו. מבחינתם הם הם ההוגים, המתכננים, היוזמים, היוצרים, הפועלים העושים והכל מכוחם העצמי. תפיסה נפולה זו הינה ניצוץ של עבודה זרה. ואין אנו מדברים על כופרים מינים ואפיקורסים או על ציבור ה-'חופשיים' המנוערים מתורה ומצוות, אלא על אלו שנולדו לתוך עולם התורה אך מחמת שנשטפו בשטף החיים החיצוניים, נפלו לתפיסה חיצונית זו.

ניתן דוגמא להמחשת העניין: ישנם אנשים הניחנים בתכונה נפלאה של הטבה לזולת, המאפיין המרכזי בחייהם שהם כל כולם מסכת של נתינה הענקה עזרה תמיכה וכו'. מתוקף מהותם הם נשאבים ונוטים אחר עיסוקים מעשיים בתחומי הסיוע המגוונים שקיימים, או שהם מעצמם יוזמים מיזמי הפעלה של התנדבות ומתן חסד וכדומה.

על אף שאנשים אלו טבע יסודם הוא מידה נפלאה וטובה עד למאוד, והמצופה שנפשם תהיה זכה וקרובה להכרה בשורש הטוב שבנבראים שמפעם בהם, והם עצמם משמשים לו כצינור להעברת שפע ההטבה לנבראיו האהובים עליו, וכיד לתמוך ולסמוך את הנופלים והנכשלים שבהם. ברם חלקם הגדול כלל אינו שת ליבו לכך, התפיסה הנפשית החיצונית שלהם מייחסת את טוב ליבם כתכונה עצמית מולדת או נרכשת, ככשרון טבעי, כפרי של טיפוח עצמי מצד שכלם או הרגשתם.

דע את שמחתך • יצירת האדם פרק ג'

עומק השמחה, שחלה בימים האלה, היא השמחה ביציאה מהשנה, מהשינה לעצם התפיסה שנקראת א'. על הקב"ה כביכול נאמר, (תהלים קכא, ד) הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל. כלומר, עד כמה שה- א' דר שם, אין שמה שינה. כשבא המן וטוען אלוקיהם של אלה ישנו, ישנו מהמצוות. היינו שאם הם יושנים, אז גילוי שלו נעלם, כביכול זה נקרא שאלוקיהם של אלה ישן. אבל כשמתגלה מהלך של יציאה מהתפיסה הזו שנקראת שנה, וחזרה לתפיסה הזו שנקראת יום, המערכת הזו שיוצאת מהשנה למערכת שנקראת יום, היא מכריחה בעצם תפיסה, שאין בה מערכת שנקראת שינה.

שורש היום

מה ההבדל בין שנה ליום, במערכת שבה אנחנו נמצאים עכשיו שהיא מערכת שנקראת שנה, מלשון שינה. מתי הוא זמן הפעולה? ביום. ובלילה חל מציאות שנקראת שינה. דעל היום נאמר (תהלים קד, כג) יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב, והלילה הוא על דרך שנאמר בחז"ל (עירובין סה, א) לא אברי לילא אלא לשינתא [אלא לשינה].

אבל כשנברא העולם, הוא נברא בששת ימי בראשית, (בראשית א, ה) ויהי ערב ויהי בוקר. הערב קודם ליום, אם לא נברא ערב, אז למה היה ערב, תחילת הפעולה היה בערב.

בלשון הפסוק נאמר ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, שהכל אחד. מדוע בהגדרתנו שלנו היום, ההגדרה היא ערב, אנחנו מגדירים אותו כמציאות של לילה. ולאחר מכן את היום, אנחנו מגדירים כמציאות של יום. השורש של זה, ממה שנאמר בכתוב (בראשית א, ה) ויבדל אלוקים בין האור ובין החושך, ויקרא אלוקים לאור יום, ולחושך קרא לילה. אבל לאחר מכן, מה נאמר? ויהי ערב ויהי בוקר, יום אחד. כאן בעצם מונח שורש הבחירה. הבחירה אם השם יום, יחול גם על היום וגם על הלילה, או שהשם יום יחול רק על הלילה. מחד נאמר ויקרא אלוקים לאור יום, ולחושך קרא לילה, מצד כך, מה נקרא יום? רק היום בלי הלילה. לעומת זאת ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, מה נאמר שמה שהלילה הוא יום.

נאמר בכתוב ויאמר אלוקים יהי אור, ויקרא אלוקים לאור יום, ולחושך קרא לילה. אם כן הוא הקדים את היום ללילה. אך בפסוק ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, ביום אחד את מה הוא הקדים למה? את הלילה הוא הקדים ליום.

זה עומק ההבדל בין שנה ליום. התפיסה שלנו היום ביום, היא גם בתפיסה

מה זה אורה ושמחה, מאיפה השמחה באה, מהאורה. מאיזה אורה, כשהלילה שקודם ליום, נקרא גם יום. כי היתה יציאה ממערכת שנקראת שנה, למערכת שנקראת יום.

שורש העצבות הוא מיסוד העפר. שורש השמחה מיסוד האש. הערב והחושך בא מיסוד העפר, שהוא היסוד המחשיך. אך הבוקר, יהי אור, שמש זורחת, מאירה. מכיון שהלילה קודם ליום וחושך קודם לאור, מה המצב הפשוט, העצבות קודמת לשמחה. זו מערכת פשוטה של אחר החטא.

אך בתפיסה שנקראת ימי הפורים, חוזר הויהי ערב ויהי בוקר יום אחד. על כן בלילה מתגלה שגם יש אור. אם יש אור, יש הסתלקות של עצבות. על כן נאמר ליהודים הייתה אורה ושמחה. מאיפה השמחה באה? מליהודים הייתה אורה. מאיזה אורה? ויהי ערב ויהי בוקר, יום אחד. גם הלילה נקרא יום.

במערכת שנקראת שנה. יש עבודה של שמחה, אך איך היא מתגלה, יציאת מצרים בלילה מתגלה אור, הלילה הבזיק והאיר, וודאי שבנפשות האיר, ליהודים הייתה אורה במושבותם, אבל לא נתקן עצם המערכת של הימים, כח עצם היום לא נתקן. התפיסה היא, מערכת שנקראת שנה. הלילה קודם ליום. החושך קודם לאור.

כשמתגלה לנו מהלך בפורים, שאמרו חז"ל (מגילה ד, א) חייב אדם לקרוא את המגילה בלילה, ולשנותה ביום. בעומק נקודת הגילוי שהוא מחזיר את אותו דבר בהתחלה, לוייה ערב ויהי בוקר יום אחד. לא באופן של ויקרא אלוקים לאור יום, ולחושך קרא לילה.

מדוע הוא חייב לשנותה ביום, כי מה הוא מגלה מכוח שהוא שונה אותה ביום, שזה לא שנה של דבר, שמתגלה כשנה, ויום אחד נעשה אלף שנה. אלא מתגלה שהיום עצמו הוא תפיסה של יום אחד. אם כן, ההגדרה בעומק הוא, שתפיסת מהלכי השמחה שמתגלה בחודש אדר, היא באה לגלות את עצם התפיסה, של יציאה מאלף שנה, לתפיסה שנקראת יום אחד.

יש כאן אם כן שתי תפיסות שמשתנות. מאלף הופך להיות א', ומשנה חוזר ונעשה יום. זה מה שנעשה. בעומק בגילוי אם כן נתגלה, שיש כאן כוח בעומק שנקרא שמחה חדשה.

יזכה אותנו הבורא בעזרת ה' לשמחה, ושגם לא יהיה לנו סיבות למה להיות עצובים.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

שנקראת שנה. אבל התפיסה האמיתית של חלוקת יום ושנה, יום תפיסתו לעצמו, שגם הלילה היא חלק ממערכת שנקראת יום. כשנאמר ויהי ערב, ויהי בוקר, האם בלילה היה אור או לא היה אור? היה אור. וכמו שנאמר לעתיד לבוא, (זכריה יד, ז) והיה לעת ערב יהיה אור, שבלילה מתגלה האור.

ממתי נברא הלילה לשינה? מאז שנאמר: ויפל ה' אלוקים תרדמה על האדם וישן. לפני כן לא נברא הלילה לשינה, לפני כן לילה נאמר במערכת שנקראת ויהי ערב ויהי בוקר. בשעה שחוטא אדם הראשון, והבריאה עוברת ממערכת שנקראת יום, למערכת שנקראת שנה, מצד כך האור שייך ליום. ללילה אין אור. אסתר נקראת סהרא מלשון לבנה, שלא אברי סהרא אלא לגירסא (עירובין סה, א). מה היא מגלה בעומק? את ה-ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד. היא מגלה את הגילוי, שהלילה הוא תחילת היום. הלילה הוא תחילת היום. איך הוא תחילת היום? כי כולו הארה.

יש שמחה שחלה במערכת של נפש, היא שייכת בשאר המועדים, ושמחת בחגך. אבל הזמן נשאר במערכת שנקראת שנה. נשאר במערכת שנקראת שינה. וודאי שכל שמחה בעומק, מגלה מערכת של סילוק שינה. כמו שמצינו בליל פסח שנאמר לכתחילה דין, שצריך לספר יציאת מצרים עד שתחטפנו שינה (שוי"ע תפא, ב).

כי מצד המדרגה שנקראת שמחה, לא היה צריך להיות שינה. אבל זה לא עיקר דינו של פסח, השינה חוטפת אותו. וכן בסוכות נאמר בחז"ל (סוכה נג, א) לא ראינו שינה בעינינו, יש כאן סילוק של שינה. אבל איפה

מתגלה בעומק, שלמות התיקון של המערכת שנקראת שנה? ימי הפורים האלו, לא יעברו מתוך היהודים, וזכרם לא יסוף מזרעם. שמה מתגלה בעצם התיקון, שהשינה מסתלקת. השינה מסתלקת. זה מתגלה שזה חוזר משינה והופך להיות מערכת שנקראת יום.

אורה ושמחה

ליהודים היתה אורה, היינו שחוזר ונתגלה האור שנאמר בו, ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד. לא אורה שחלה במהלך של שנה. אלא איזה אור התגלה בפורים? בפורים התגלה האור של ויהי ערב, ויהי בוקר יום אחד. זה יציאה ממערכת של שנה, למערכת שנקראת יום. מצד כך יש כאן גילוי של אור חדש. בעומק אותה אורה היתה התורה, הדר קיבלוה בימי אחשוורוש.

רמת היציבות והחוסן הנפשי נגזרת מתפיסת הביטחון

הארכנו לבאר כי במסע החיים עלי אדמות לא יבצר מכל אדם עליות ומורדות שינויים ותמורות בסביבתו החיצונית ואתגריות. אך יתר על כן, גם במצב כוחות הנפש מאפייניה ותכונותיה הפנימיים עלולים לחול תנועות ותנודות. פעמים שהקב"ה מעמיד את האדם במצבים בהם אף תכונות השורש שלו מקבלות כהות מסוימת, וכביכול הם שוקעים ונעלמים לזמן מה.

כל שינוי או תנודה, הן חיצונית והן פנימית, מערערת את היציבות במידת מה, וממילא נפש האדם ניצבת בהתמודדות על התמדת קיומה מקומה וקביעותה. ככל שהתמורה שארעה פוגעת בתחום יותר יסודי ובסיסי עליו נשענת הנפש, כך הזעזוע והערעור של קומת החוסן והביטחון חמורה יותר.

בעת מבחן שכזו, אדם בעל תפיסת ביטחון נמוכה, הנשען על כשרונותיו והיכולות הטבעיות 'שלו', שמסיבה כזו או אחרת התפוגגו, הוחלשו, הוכחדו, הוא קרוב למצב של חרדה, שבר וקריסה. 'הקרקע' עליה הוא נשען, נשמטה מתחת רגליו. גם אדם בעל

מי מביניהם שזכה למעט יותר פנימיות, הוא למד בחן והבין כי מידת הנתינה וההטבה המפעמת בו היא מתנת אלוקים חיים, שנטע בו נטיעה יפה ומבורכת. בשכלו הוא יודע היטב שכל הצלחתו בפעולותיו הינה תלויה בסייעתא דשמיא, ושליחותו שליחות קודש, והוא 'ידא אריכתא של קודשא בריך הוא'. אולם ברובדי הלב עוצמת ההכרה בכך שכל מעשיו הם מעשי שליח בלבד אינה כה ברורה. עתים שהמודעות בתוקף והוא מכיר רואה וחש בפועל את יד ה' בכל פעליו, אך פעמים שהדבר נעלם בנפשו והוא מזהה ומיחס את פעולות הנתינה, כנתינתו שלו מעצמו. קיימת אצלם במודעות תנודות

של רצוא ושוב בתדירות ובעוצמת ההכרה והזיהוי של הכוח האלוקי הפנימי המחיה ומניעה אותם.

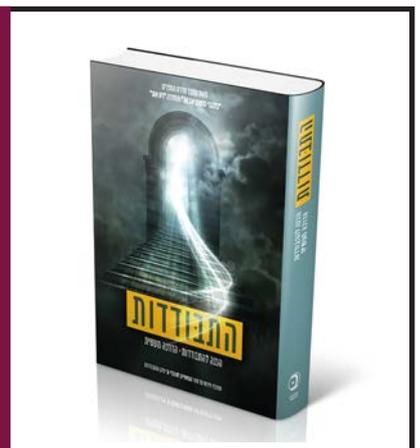
המובחרים שבהם: עמלי האמונה בהתמדה, בהירי השכל וההגיון, שהשכילו לכוון את כוח הביטול רק כלפי האנוכיות שלהם מבלי לפגוע ולמעט בתשוקת הנתינה הטהורה לשמה ללא נגיעות. אנשים אלו פעולותיהם מושכלות ומורגשות בתוקף של מודעות מחודדת כי הם עצמם רק כלי מעבר להריק ולהשפיע את הטוב האלוקי לנבראיו ית"ש באמצעותם, ללא נטילת שום טיבותא לנפשם.

ברובדי הלב עוצמת ההכרה בכך שכל מעשיו הם מעשי שליח בלבד אינה כה ברורה .

תפיסת ביטחון יותר פנימית, שחוסנו נשען על תכונות השורש אותם העניק לו בוראו, והוא משתדל להפנים ולחקוק במודעותו כי הקב"ה לעולם מתלבש בהן והוא סוד הצלחתו. אם כן, בעת מבחן זו, שעה שדווקא תכונות אלו כביכול ניטלו ממנו, או שכוחן הוחלש, אזי לפי רמת תוקף האמונה והמודעות שהעמיד עד לפרק זמן זה כך יהא הכלי שיעמוד לו לשרוד את 'רעידת האדמה' הנוכחית. אך מכיוון שהמציאות הינה שרוב ככל בעלי המדרגה האמצעית של ביטחון מולבש, על דרך כלל ברוב הפעמים הם אינם חשים את אור ה' השופע ומניע את כוחותיהם ופעולותיהם, ורק לעיתים רחוקות ידיעה זו מתנוצצת במוחם ומורגשת קמעה בלבם. על כן, הביטול של תכונות השורש אצלם מולידה חרדה נפשית עמוקה מפני הבאות. לעומתם המעט מזעיר של אנשי האמונה, שעמלו להגביר בנפשם את היכולת ההפשטה של ה-'טבעיות' מעל ללבושי ההשתדלויות, לזהות להכיר ולמשש בחוש האמונה את יד ה' החזקה המתלבשת בהם, והם עצמם משמשים לה רק ככפה על יד. ומכיוון שעד עתה לא על ההשתדלויות ולא על לבושי הטבע סמך ליבם, אלא על יוצרם בטחו ונשענו. על כן, גם בשעת מבחן קשה זו, עת הסרת הלבוש הגשמי הנוכחי דרכו קיבלו את שפעם, שבים הם וחוזרים לבטוח במולבש שימציא להם כל צורכם בכל אופן וצורה שיבור לו. לא יחד ליבם ולא ימיר אמונתו בזולתו, רגועים שלווים ושאננים עומדים הם על עומדם.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

ניתן להשיג בחנויות ספרים
הנבחרות בארץ עכשיו

חולין, נב, ע"א – אבק דרכים חיישינן. היינו אם נפל עלינו העוף חוששים שמא נתרסקו אבריו. ופרש"י שם, אבק דרכים – גם הוא נכבש ונעשה קשה. אולם במאירי (שם, נא, ע"ב) כתב וז"ל, נפל על אבק דרכים חוששין לה, מפני שהאבנים מעורבים בו, עכ"ל. ולשיטתו אינו מפני שהאבק עצמו קשה ע"י שנכבש כי האבק רך הוא, אלא מפני שמעורב בו דבר קשה, אבנים. ומצינו גירסא נוספת בפסקי הרי"ד וז"ל, אבק דרכים "לא" חיישינן, וכו', אינו נכבש ורך הוא, עכ"ל. וכן הגירסא בפסקי ריא"ז, הובא בשיטת הקדמונים על אתר. וכן הוא בספר האורה. והוא כשיטת המאירי שאבק דרכים רך הוא, אולם לא ס"ל כדבריו שיש בו אבנים קשות.

והרי שמצינו מחלוקת אם אבק דרכים נכבש ונעשה קשה, או שהוא רך. והיינו שאבק מצד עצמו בודאי רך הוא, אלא שע"י שנכבש נשתנה ונעשה קשה.

וסיבה נוספת שנעשה קשה מצינו באור זרוע (ח"א, אות תיז) וז"ל, אבק דרכים שנפל עליהם עוף חיישינן, מפני ש"מתאסף ביחד" מוטל וקשה הוא, עכ"ל. ולדבריו משמע שנעשה קשה מפני ש"מתאסף", ולא מפני ש"נכבש", ודו"ק.

והבן שיש אבק דרכים שנכבש ע"ג הקרקע, וכן אבק דרכים שנכבש תחת הרגל, וב' אבקות אלו נעשים קשים. וכן אבק דרכים שבצידי הרגל, וכן אבק דרכים שנדבק בבגד (בתחילתו), והוא רך. ולפ"ז יתכן שיש לחלק בין אבק קשה לאבק רך לגבי דין כתיבה בשבת על אבק דרכים. עיין שבת (קד, ע"ב), וברש"י (שם) ב' פירושים. וש"ע (או"ח, שמ, ס"ק ד), ובגר"א (שם). ובתפא"י (פרק יב, משנה ה', יכין, אות מג).

ובעומק, יעקב ושרו של עשו העלו אבק ברגליהם (כמ"ש בחולין, צא, ע"א). ועשו, שורשו אבק קשה, בחינת בית עשו לקש, קש – קשה. אולם יעקב העלה אבק רך, כי עשו אבק, א-ב, סוד ק"ב הקיטע, וקב זה מתמלא אבק. ועיין שבת (סה, ע"ב). ועץ חיים (שער יט, פ"ג, מ"ת) שקב הקיטע הוא חלקו של עשו, מלכי אדום שמלכו ומתו, עיי"ש. ועיין שם עוד בשער מט, פ"ז. וז"ל הגהת צמח, קב חרובין היינו גימט' בלע מלך ראשון (של אדום) וכן כלם דכתיב וימת שהיא חורבה, עכ"ל. ואצל הנחש שנתקצצו רגליו, "כל גופו" יש בו אבק דרכים. והופך כולו למדרגת אבק דקלקול. והקב שמתאסף ונעשה קשה, כנ"ל באור זרוע, הוא מכח "יוסף" – אוסף. והוא שטנו של עשו, ודו"ק. והפירוש של המאירי שנתערב בו אבנים, אבן, א-בן. נפילת מילוי הוי"ה העולה ב"ן, כמ"ש בארז"ל שם, ודו"ק.

ולעומתו יש קב דתיקון, והוא אבק רך כנ"ל, חלקו של יעקב, ועל קב זה אמרו (כתובות, סב, ע"ב) רוצה אשה בקב. עיין שער המצות (שלח). ושער מאמרי רז"ל (מאמר פסיעותיו של אברהם אבינו). ושער היחודים (פרק ט). ונעשה התיקון יחוד יב"ק, כמ"ש לעיל. ועיין משכיל לדוד (שמות, פרק ט, פסוק ח).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלוך זה

מנחות, פה, ע"א – כיצד בודק הגזבר (את הסולת שלא יהא בו אבק), מכניס ידו לתוכו, עלה בה אבר, פסולה עד שינפה. ובברייתא בגמ' אמר, אם עלתה בה אבק אומר לו חזור ונסה אותה שניה. משום ר' נתן אמרו, גזבר סך ידו שמן ומכניס לתוכה עד שמעלה כל אבקה. ופרשו, עלה בה אבק – פירש ברע"ב על אתר, קמח דק וגרוע הוא. ובביאור דברי ר' נתן, פירש רש"י, סך ידו שמן ומכניס בסלת – וכך בודקה יפה, שאם יש בה אבק מידבק בשמן, עכ"ל.

וסיבת הפסול כאשר יש בה אבק, כתב בקרית ספר (איסורי מזבח, פ"ו, הי"א) וז"ל, וכל סלת שנשאר בה קמח פסולה, דכל שעולה אבק כשמכניס ידו לתוכה, לאו סלת "תמימה" היא, וכתוב תמים יהיו, עכ"ל.

והבן שאבק ענינו "פסולת". ועיקר שם אבק חל על "פסולת" של עפר. וכלשון הלשם (ספר הדע"ה, ח"ב, דרוש ד', ענף כב, סימן ב) וכן נקרא הפסולת של עפר ג"כ בשם אבק, עכ"ל. ובהרחבה כל פסולת דקה נקראת אבק, וכלשון הנועם אלימלך (תזריע) נכנס לו אבק סיג פסולת בלבושו. וכן יש בסלת אבק דק שהוא פסולת הסלת. ובעומק ע"ש כן נקרא "סלת", היפך "פסולת", פ-סולת, ודו"ק. כי הסולת מנוקה מן הפסולת. ועיין רש"י (אבות, פ"ה, מט"ו).

ויסוד זה נתחדד בדברי השפתי כהן (ויקרא, ב, א) וז"ל, וארבעה מיני מנחות של נדבה, ואמר כאן מנחת סולת, מנחת מאפה תנור, מנחת מחבת, מנחת מרחשת, והארבעה הם מסולת חיטים וכו'. ונקראת מנחת סולת, אע"פ שכולם היו מסולת, וכו', ורמז שיש ד' מיני בני"א בעבודה יש מי שעובד מאהבה בלי פניה כלל, כמו "הסולת הנקיה", וכמ"ש כיצד הוא בודק (את הסולת הנוכר) היה מכניס ידו לתוכה, עלה בה אבק פסולה עד שיניפנה (ועיי"ש מנחות, עו, ע"ב), וע"ז אמר סולת יהיה, וכל המנחות הם מסולת, ולמה אמר בזו סולת, וכו', אלא לרמוז ע"ז שעבודתו נקיה לפני ה' תמיד, עכ"ל. והיינו שזו מהות סולת, נקיה מכל פסולת.

ומהות דברי ר' נתן שהשמן מעלה את האבק, נתבאר כבר לעיל שיש אבק של עפר, ויש אבק של אש – אפר, הנקרא אבק. וכתב ביריעות שלמה (חוברת יא, יריעה מט) וז"ל, גם יקרא "עפר" מה שהיה ראוי להקרא "אפר", ממה שהוא מדבק הנשרף, כמו (דברים, ט, כא) ואשליך את עפרו (מלכים, ב, כג, ד) ויוצא את האשרה וישרף אותה וגו' וישלך את עפרה, ויקרא גם כן "עפר". מה שהיה ראוי להקרא "דשן" כשהוא משריפת דבר של "שמנונית", כמו (במדבר, יט, יז) מעפר שריפת החטאת. שוב יקרא "אבק" אע"פ שאינו אבק הארץ, כמו אבקת רוכל (שה"ש, ג, ו). שוב יקרא אפר מה שהיה ראוי להקרא דשן כמו את אפר הפרה, עכ"ל. והבן שהשמן מעלה את בחינת האבק ששורשו "שמנונית", כנ"ל.

האותיות עולה יחד טצ"ץ, ושב לאחד, עיי"ש. וכן כתב בספר שערי צדק (דרך החיבור). ועיין עוד קול התור (ח"א, אות א), וכן בכמה מקומות שם (ח"ב, וח"ג). ועיין עוד אוצר עדן הגנוז (ח"א, סימן א) שהוא סוד "בתנועת הגלגל", שעולה בגימט' טצ"ץ, כי בו סוף הגלגל ואח"כ חוזר לאלף. וכן כתב בספרו נר אלהים ומפתח הרעיון. וז"ל ספר המלמד, אלף שהוא תכלית המספר הנמצא כתוב. כי אין לנו שום אות מורה יותר מתשע מאות ותשעים ותשעה, וחשבונם טצ"ץ, הט' תשעה, הצ' תשעים, הץ' תשע המאות, וכשתאמר אלף תשוב לאלף בעל כרחך, עכ"ל. ועיין שער ההקדמות (דף פב, ע"ב). ושפע טל (חלק טל, ש"ד, פ"ב).

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: בלטשאצר, צבט, יצטירו, נצטדק, יצטבע, הצטידנו.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על

בסוף האחדים שהיא חזרת אל האחד, וממנה תחילת החשבון, שמו האלף בראש האחדים. נמצאת למד, כי המברך צ"ט ברכות וחסר אחד וכו', ונגן מפריד אלוף, עכ"ל.

ויתר על כן, בחינת ט-צ-ץ, בחינת מידה תשיעית ביחידות ובעשרות ובמאות. וכמ"ש בברית כהונת עולם (מאמר פיתוחי חותם, פ"ד) וז"ל, אלף, בסוד מלאך מליץ אחד מני אלף, שאפילו תתקצ"ט (והיינו ט-צ-ץ) מלמדי חובה ואחד מלמד זכות, ניצל, שכן תתקצ"ט הוא השלמת תשע חלקים, אי"ק בכ"ר בצירוף טצ"ץ, והוא בחינת אותיות שאין השגתם אלא עד אלף, ולא עד בכלל, עכ"ל. וזהו בחינת טצדקי, שהאחד מלמד טצדקי על כל התשיעים ותשע, ודו"ק.

ועיקר מליץ טוב זה הוא בבחינת "מטטרון שר הפנים" שעולה בגימט' טצץ, כמ"ש בפירוש החייט על ספר מערכת האלוהות (פ"ג), עיי"ש שכל

מקץ | ט-צ ומה נצטדק. צט-נדק. הנה ט-צ, מדה תשיעית, תשיעית ביחידות, ט'. ותשיעית בעשריות, צ'. והוא מידת צדיק, צדי-ק, כנודע. ושורש תיקון אות ברית קודש, מילה. ואמרו (סדר עולם רבה, ב) אבינו אברהם היה בשעה שמל בן צ"ט שנה, שנאמר ואברהם בן תשעים ותשע שנה בהמלו (ועיין ספר הפליאה, ד"ה וראה והבן איך רומז על, וד"ה טצ"ץ. ועץ חיים, שער כד, פ"ו. ולשם, חלק הביאורים, שער טנת"א, פ"ו, אות ט).

והנה מצינו בכמה מקומות בחז"ל מנין צ"ט, כגון מ"ש (ב"מ, קז, ע"ב) והסיר ה' ממך כל חולי, אמר רב, זו עין. רב לטעמיה, דרב סליק לבי קברי, עבד מאי דעבד, אמר תשעין ותשעה בעין רעה, ואחד בדרך ארץ. והיינו שאינו מגיע למאה, כי מאה הוא השלמה שחוזר לראש. וכמ"ש בדרך אמונה (לר"מ גבאי) וז"ל, כי המאה בסוף העשרות, כמו י'

הודעה חשובה

על פי בקשת רבים, הרב שליט"א הסכים למסור סדרה חדשה של כ-12 שיעורים למשך שנה, שיעור אחד בכל חודש. לפי בקשת הרב, נושא הסדרה יהיה בהתאם לרצון השומעים, לכן פונים אנו לציבור לכתוב איזה נושא ברצונם לשמוע.

נא להפנות את הבקשות
לכתובת הדוא"ל:

info@bilvavi.net

או לפקס: 03.548.0529

כתר

דרב סלא חסידא, וכו', לא תרוי (תשכר) ולא תחטי, כי השתיה מביאה לסילוק הדעת ועי"ז לחטא. ואמרו (שבת, קט, ע"ב) א"ד, רב שימי בר אשי בלע חייוא, אתא אליהו אידמי ליה כפרשא, אוכלא כשותא (מלשון שכר) וארהטיה קמיא תלתא מילי, ונפק מיניה גובי גובי. והבן שע"י שכר, כשותא, שהוא ביטול הדעת הוציא מתוכו את הנחש שהוא דעת דקלקול. ואמרו (פסחים, סח, ע"א) גלעד זה אליהו, שנאמר אליהו התשבי מתושבי גלעד. גלעד, גל-דע. וכן גל-עד. ולכך מצינו אליהו כעד, כגון מ"ש (ברכות, נח, ע"א) אית לך סהדי, א"ל אין, אתא אליהו אדמי ליה כאיניש ואסהיד. והבן שעץ הדעת כח המדמה, כמ"ש בספורנו וגר"א. ובכל מקום שנאמר באליהו "אדמי ליה" הוא מכח הדעת - מדמה.

חסד

אמרו (כתובות, סא, ע"א) אבוה בר איהי ומנימין בר איהי, חד ספי (לשמש בסעודה) מכל מינא ומינא, וחד ספי מחד מינא, מר משתעי אליהו בהדיה ומר לא משתעי בהדיה. הנהו תרי חסידי, ואמרי לה רב מרי ורב פנחס בני רב חסדא, מר קדים ספי ומר מאחר ספי, דקדים ספי אליהו משתעי בהדיה, דמאחר ספי לא משתעי אליהו בהדיה. כי אליהו גימ' ב"ן בחינת כי אמרתי עולם חסד יבנה - בן-יה. ומעין כך אמרו (ב"ב, ז, ע"ב) ההוא חסידא דהוה רגיל אליהו דהוה משתעי בהדיה, עבד בית שער ותו לא משתעי בהדיה. והבן אליהו אותיות אל-הויה, כולו חסד. והרי אליהו כהן היה, איש חסידך (עיין ב"מ, קיד, ע"ב. וברש"י ד"ה לאו כהן). ועיין רקאנטי (פנחס) וידעת מאמר רבותינו ז"ל פנחס הוא אליהו, גם תמצא מרבותינו ז"ל אומרים שהיה משבט גד, ויש מהם אומרים מזרע רחל, גם תמצא כי אליהו היה מיחס עצמו פעם לזה ופעם לזה, ובסוד העיבור יתיישב הכל (ועיין עשרה מאמרות, מאמר חקור הדין, ח"ד, פ"ח).

גבורה

תפלת מנחה נתקנה ע"י יצחק שמדתו גבורה, וזמנה תוקף חמה בגבורתה כאש לוחט. ואמרו (ברכות, ו, ע"ב) ואמר רבי חלבו אמר רב הונא, לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה, שהרי אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה וכו'. ונודע שד' פעמים אליהו (עיין ערך קטן פה) גימ' יצחק. וזה היתה בקשתו שתרד אש מן השמים. ועיקר כוחו של אליהו שעלה בסערה השמימה, כמ"ש (מלכים, ב, ב, יא) והנה רכבי אש וסוסי אש, וגו', ויעל בסערה השמימה, בחינת אש העולה. אולם אינה עולה לעולם עליון כפשוטו כעתיק, אלא בתוך אותו עולם, כמ"ש (סוכה, ה, ע"א) ויעל אליהו בסערה השמים, למטה מעשרה. ועיין ספר הגלגולים (פרק עא) שאליהו מצד הגבורה היה שורש כל נשמות ישראל.

ועוד. עיין ספר החשק (ח"ב, ס"ב) מדת הדין שמה א"ל, ומדת הרחמים שמה וי"ה, והנה אליהו מוכיח (אותיות אל-ויה). וכן כתב בספרו סתרי תורה.

עיין עקידת יצחק (שער לח) שאע"פ שאין משתמשין בכתרו של מלך, מ"מ כעין מרדכי שלבש כתר המלך כן אליהו כביכול משתמש בכתרו של מקום, עיי"ש.

ועוד. עיין מגן דוד (אות ו) וזכרתי את בריתי יעקוב מלא בוא"ו, כי הוא"ו שמורה רחמים ניטלה מאליהו (ונעשה אליה) ונתנה ליעקב. והבן שהנוטל הוא הכתר שע"י שחוזר לשורש הרחמים ניטל מאליהו וחוזר ומתפשט ליעקב.

חכמה

אמרו בזוה"ק ואית ואליהו מתגלה בארח שכל, ואית ומתגלה בגופו. וכמ"ש הרמח"ל באגרותיו, שהאריז"ל זכה בלבוש של גוף והוא בארח שכל.

ועוד פעמים נאמר בלשון הזוה"ק פתח אליהו (פתח ניקודו בחכמה), ופעמים נאמר קם אליהו ואמר. והנה אמרו על ספק בממון יהא מונח עד שיבא אליהו (כגון ב"מ, ג, ע"א). אולם שורשו בבירור החכמה, כמ"ש הגר"א (תיקון יא מתיקונים אחרונים) משנה ביצירה שבה עוסקין כל ימיהם לשברה בקושיות ואינן יכולין, כמ"ש תיקו, קשיא, תיובתא, ויהא מונח עד שיבא אליהו עם רעיא מהימנא. ושורש לשון זה בספר הפליאה. ועיי"ש שכתב, ויש פירושים רבים שנעלמו מעיני כל חי ועתיד אליהו הנביא לפרשם, וזהו מה שרמזו רז"ל בשבעה מסכתות תיקו, תשבי יתרץ קושיות ובעיות.

בינה

עיין קהלת יעקב (ערך גלעד) גלעד הוא סוד שם אכדט"ם, דהוא קטנות שני דבינה, ואותיות אמצעיות כד"ט שנתחלפו גל, והשם כולו גימ' עד, הרי גלעד עם הכולל, גלעד וד' אותיות גימ' שם ס"ד מילוי ע"ב וב' כוללים בסוד וחכם בבינה, ב' זה אליהו שנאמר מתושבי הגלעד (פסחים, סח, ע"א).

ועוד. כתיב (מלכים, א, יח, יג) ואחביא מנביאי ה' מאה איש, חמשים חמשים. בחינת נ' שערי בינה. ולכך דייקא חמשים חמשים.

דעת

עיין ספר הפליאה שכתב, רמז מן התורה שאמר משרע"ה, "הואיל" משה, הוא רבו של משה שנקרא "הואל" וכו'. גם אני שמעתי פרוש אחר שהוא "אליהו" בהיפוך אותיות, א"ל בני יפה דעתך מדעתי, והוא עתיד לפרש התורה בשבעים פנים ר"ל בהרבה דעות.

אמרו (ברכות, ט, ע"ב) אמר רבי אבהו, למה אמר אליהו עניי שתי פעמים, מלמד שאמר אליהו לפני הקב"ה, רבש"ע עניי שתרד אש מן השמים ותאכל כל אשר על המזבח, ועניי שתסיח דעתם כדי שלא יאמרו מעשה כשפים הם. וזהו היסח דעת דתיקון. ולהיפך אמרו (ברכות, כט, ע"ב) א"ל אליהו לרב יהודה אחוה

תפארת

חג"ת, ג' אבות. ואמרו (שבת, נה, ע"א) מאמתי תמה זכות אבות, וכו', ריב"ל אמר, מימי אליהו, שנאמר ויהי בעלות המנחה ויגש אליהו הנביא ויאמר ה' אלהי ישראל היום יודע כי אתה אלהים בישראל ואני עבדך וגו'.

ועוד. אמרו (ב"מ, פה, ע"ב) א"ל (אליהו) אדאוקימנא לאברהם ומשינא ידיה ומצלי, ומגנינא ליה, וכן ליצחק, וכן ליעקב. ולוקמינהו בהדי הדדי, סברי תקפי ברחמים ומייתי ליה למשיח בלא זימניה.

ועוד. עיין אור השכל (ח"ד) אליהו, ורמז בואלה"י יעקב, והוא כפל שם הוי"ה (ב"פ הוי"ה גימ' אליהו). ועיין בספרו חיי העולם הבא, כי אליהו, אלוה"י, נאמר לי הוא בפרשת קדש לי כל בכור, וגימ' אליהו הוא בן. ועיין בדבריו בספר החשק (ח"א, ס"ג) וידוע כי אליהו אשר נקרא שמו יהוא"ל לא יתגלה לרשעים כי אם לצדיקים.

נצה

נו"ה, רגלים להלך. ואמרו (מגילה, כח, ע"ב) תנא דבי אליהו, כל השונה הלכות מובטח לו שהוא בן עוה"ב שנאמר הליכות עולם לו, אל תיקרי הליכות אלא הלכות. והיינו ד' אמות של הלכה (כמ"ש בברכות, ח, ע"א). והיינו מ"ש (ברכות, ד, ע"ב) שאליהו מהלך את כל העולם בארבע, והיינו ד' אמות של הלכה. והוא כוחו לפשוט הספקות בהלכה, כמ"ש פעמים רבות בש"ס, שיבוא אליהו ויברר (כגון, ברכות, לה, ע"ב. שבת, קח, ע"א. עירובין, מג, ע"א. פסחים, יג, ע"א. כ, ע"ב. לד, ע"א. ע, ע"ב. חגיגה, כה, ע"א. יבמות, לה, ע"ב. מא, ע"ב. קב, ע"א. גיטין, מב, ע"ב. ב"מ, ג, ע"א).

הוד

כתב בשער רוה"ק בתחילתו, אליהו הנביא, תלמיד אחיה השילוני, היה מתנבא מן האחורים של פרקא קדמאה דהוד דז"א. ולכך אזור גדול אזור במותניו. ועיין ספר הפליאה (ד"ה טצ"ץ) האיזור הזה הוא מעור של אילו של יצחק.

ועוד. נו"ה תרי עדים. ועיין ספר הפליאה (ד"ה וראה והבן מה גרם) וכן דבריו קיימים שהרי שני עדים נמצאים בשמו, הוי"ה הוי"ה הוא שם של ב"ן העולה שם אליהו ז"ל.

יסוד

עיין תולעת יעקב (סוד המילה) ובא להעיד על המילה, ולפיכך מושיבין לו כסא, וצ"ל בפירוש זה הכסא של אליהו ז"ל, ואם אינו אומר כן אינו בא לשם.

ועוד. יום השישי. ואמרו (עירובין, מג, ע"ב) כבר מובטח להן לישראל שאין אליהו בא לא בע"ש, ולא בערב יו"ט, מפני הטורח. כלומר שזה אינו יומו לבא. ולמ"ד אליהו זהו פנחס, עליו נאמר הנני נותן לו את בריתי שלום. ועיין ספר שומר מצוה. ועיין ספר מאירת עינים (וישלח) אשכח רבא בר אבוה לאליהו, א"ל כמאן חזייא אסתר דעבדא משתא להמן, א"ל ככולהו תנאי וככולהו אמוראי (מגילה, טו, ע"ב), ואין צריך לומר שהמשכיל ישים שלום בין דברי חכם זה לדברי חכם אחר בדרך האמת (וזהו מדתו של אליהו - שלום, כנ"ל), אלא שאפילו דברי הפילוספיה שנראים להמון שהם כנגד תורתנו, ישים המשכיל שלום ביניהם ותיקן הענין בשכלו הנבון, ויבאר דבריהם בדברי הקבלה.

ואמרו (פסחים, קיב, ע"א) תנא דבי אליהו, אע"פ שאמר ר' עקיבא עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות, אבל עושה הוא דבר מועט בתוך ביתו, מאי ניהו, אמר רב פפא כסא דהרסנא. תבשיל עם דגים קטנים וחומץ מטוגן בשמן. דגים - יוסף - יסוד. ואמרו (קידושין, ע, ע"א) כל הנושא אשה שאינה הוגנת לו אליהו כופתו והקב"ה רוצעו, ותנא, על כולם אליהו כותב והקב"ה חותם, אוי לו לפוסל את זרעו ולפוגם את משפחתו.

מלכות

אמרו (ברכות, כט, ע"ב) א"ל אליהו לרב יהודה אחוה דרב סלא חסידא, וכו', וכשאתה יוצא לדרך, המלך בקונך וצא. מאי המלך בקונך וצא, א"ר יעקב אמר רב חסדא, זו תפלת הדרך. והבן שהמלך (וכן

נמלך) שורשם במדת המלכות. שנמלך נוטל עצה, וזה דרכו של מלך שיש לו יועצים.

נפש

מעשה. ואמרו (ברכות, ז, ע"ב) ואמר ר' יוחנן משום רשב"י, גדולה שימושה יותר מלימודה, שנאמר, פה אלישע בן שפט אשר יצק מים ע"י אליהו.

ועוד. אמרו (יבמות, צ, ע"ב) אליו תשמעון, אפילו אומר לך עבור על אחת מכל מצות שבתורה (עשה) כגון אליהו בהר הכרמל, הכל לפי שעה שמע לו.

רוח

איתא באריז"ל (שער הגלגולים, הקדמה לא) אליהו הנביא לקח רוח דאצילות דאדה"ר. ועיין ספר שושן סודות (אות רמ"ד, סוד גבריאל באחת מיכאל בשתיים אליהו בארבע) כבר ידעת שאליהו ע"ה היה מן הנבראים המורכבים מן היסודות עם היות שנפשו נקיה וטהורה לוקחה מן החדשות ועלתה למקום מחצבתה, אין יכול לטוס אלא בד' טיסות לצד ההרכבה. והבן שלכך טס בד' פסיעות, אולם עצם הטיסה מן הרוח. והיא הנקראת "רוח אליהו".

נשמה

גופו בטל לנשמתו ולכך עלה בסערה השמימה. והופך להיות כולו נשמה.

חיה

אמרו (ב"ק, ס, ע"ב) ת"ר כלבים בוכים מה"מ בא לעיר, כלבים משחקים אליהו בא לעיר, וה"מ דלית בהו נקבה. והבן אליהו חי היפך מה"מ שכולו מות. ושורשו הארת חיה.

יחידה

נותר לבדו מכל הנביאים - הארת יחידה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

מילון ערכים בקבלה פרצוף אימא

ולכך נקראת א"ם, ע"ש מ"א שמות שבה, ודו"ק. והנה בנין אמא, מחלקי מ"ה וב"ן הכוללים. משם מ"ה לקחה אמא, ה"ת דבינה דמ"ה. כי כתר דמ"ה לקח עתיק וכן לקח ג"ר דחכמה. וז"ת דחכמה וה"ר דבינה לקח אבא, ונשאר לאמא ה"ת דבינה דמ"ה. אולם משם ב"ן לקחה אמא ו"ת דבינה דב"ן, כי ד"ר לקחם עתיק. ועיין עץ חיים (שער יד, פ"א, מ"ת) וז"ל, ואמא לא לקחה מבחינת בינה דב"ן אלא מספירת הגבורה שבה ולמטה. וזוה תבין מ"ש בזוהר, דאבא אחיד ותליא בחסד, ואמא אחיד ותליא בגבורה, עכ"ל. והבן מאוד, שלכך או"א, אע"פ שתחילת שורשם "חכמה ובינה", מוחין, מ"מ לוקחים את חלקם רק ממקום של ז"ת, ללא הארת ג"ר, וכן מקום הלבשתם אינו בראש א"א אלא ממקום הגרון ששם כתרם. והשורש בפילת אחורי או"א בשבירה שנפלו למקום ז"ת, ואף בתיקון לא חזרו למקומם ברישא, ודו"ק היטב. וכמ"ש בעץ חיים (שם) וז"ל, הפרצוף של או"א הלבישו את א"א, מהגרון ולמטה עד הטבור של א"א, אבא מימינא ואמא משמאלא, זה בזרוע החסד וזה בזרוע גבורה. וגם זה פירוש שני במ"ש לעיל שנזכר בזוהר דאבא אחיד ותליא בחסד, ואימא אחיד ותליא בגבורה, עכ"ל.

והנה מהותם של אבא ואמא, נתבאר ברמח"ל (כללי ספר מלחמות משה, כלל ז) וז"ל, צריך שתדע, שראשית רצונו ית"ש הוא להיטיב, אלא שכדי להיטיב הטבה שלמה, קבע את המשפט, וכו', ואמנם צריך להשתלשלות שתביאו אל הפועל, וזה נקרא אבא ואמא, וכו', דרך יציאת המשפט הזה מן ההטבה, אלא הם או"א (והבן שאינם פרצופים גמורים אלא אמצעי בלבד, ודו"ק היטב, ולכך או"א נכללים בדיקנא דא"א לפעמים, ואינם עולים בשם לעצמם) וכו'. ועל כן או"א הם המוציאים ז"ן. אבא - סיבה רחוקה, סיבה ראשונה. אימא - סיבה קרובה, סיבה שניה, עכ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (שער א, ענף ה) אימא, שהיא הספירה הנקראת בינה, עכ"ל. וכן כתב בשער הכללים (פ"ב) וז"ל, מבינה נעשה פרצוף אחד שלם מיי"ס ונקרא אמא.

והנה מדרגת אמא, להאיר "לבושים", וכמ"ש בעץ חיים (שער ג, פ"ג) וז"ל, כלל העולה כי הא"ס הוא נשמה לנשמה, והאציל ממנו אדם אחד הכולל כל העולמות כולם, שבבחינת עצמות שבו, שהם בחינת נרנח"י נקרא א"ק. ובחינת "הגוף שבו", הוא עולם האצילות, ובבחינת "הלבושים" הם ג' עולמות ביי"ע, שאינם רק עולם אחד לבדו. והוא לבוש האצילות כולו, שבין שלשתם אינם רק י"ס, דוגמת י"ס דאצילות הנקרא גוף, וכו'. אך בלבושים אין אור עצמות מתגלה, לכן ביי"ע אינם מבחינת אלוהות, וכו'. אמנם אחרי התלבשות אין סוף עליון בא"ק, בחכמה שבו, שאז מאיר עיי ביי"ס דאצילות וכו', וכן על דרך זה, א"ק, כדי להאיר במלבושיו שהם ביי"ע, מתלבש בבינה דאצילות, ועיי מאיר בבריאה, כמ"ש אימא מקנא בכרסייא, עכ"ל.

והנה הטעם שאמא נקראת כן, "אם", מבואר בעץ חיים (שער יג, פ"ג) וז"ל, הנה נודע כי ענין נ' שערים שיש בבינה לפי שהוא ענין מ"ב הנ"ל (שם הוי"ה, ד' אותיות הפשוט, וי' אותיות המילוי הרי י"ד, וכ"ח אותיות דמילוי המילוי, הרי מ"ב אותיות) שיש בבינה, לפי שהוא ז' שמות שבהם מ"ב אותיות, ועם ז' שמות עצמן, הרי מ"ט, ויש שער נ' כולל כל המ"ט והוא כתר עליון שבהם, הרי נ' שערי בינה, וכו'. נדבר בשם מ"ב עצמו, שהוא שם מ"ב אותיות, והם מ"ב שערים. והנה נחלקים אל י"ס הכוללים מ"ב שערים. והנה כתר שבהם הוא שער העליון שהוא שער המ"ב הכולל כל המ"ב שערים. אמנם ט"ס תחתונים אין כל ספירה מהם כוללת כל המ"ב שערים, רק כל ספירה מהם כוללת כל המ"א שערים לבד, וכו'. ועוד טעם אחר, כי הנה אבא טמיר וגניז יתיר, לכן סוד הכתר של אמא כלול באבא, כי שער המ"ב העליון שהוא כתר שבה כנ"ל כלול באבא, נמצא כי נשארו מ"א לבד באמא, עכ"ל.

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30

משפ' אליאס

רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

ישיבה ראשית חכמה

רח' בן ציון אטון 8 הר

חוצבים

ישראל 073.295.1245 ■ ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

לדוגמא: ישנם בעלי כישרון ויכולת נפלאה ללמד תורה ולהנחיל אורחות חיים לדורות הבאים. אלו ראשי ישיבות, משגיחים, ראשי מתיבתא ומחנכים שעוסקים רוב שנות חייהם בהרבצת תורה לעדרים. עשרות שנים הם מעמידים תלמידים רבים. אולם אם נבחן מה מתרחש בליבו של אדם כזה, אשר לעת זקנותו נצטרד קולו והוא אינו מסוגל לדבר באופן שישמעו השומעים, ולפיכך נבצר ממנו למסור שיעורי תורה וועדים, להנעים קולו בהשמעת תלמידיו דברי לקח ומוסר, להגיש משאו בדברי חיזוק ועידוד לעצבים ולחלשים הנכשלים.

מי מהם שתפיסתו חיצונית ושפלה שמ־עולם לא עלה על לבו לייחס את כשרונו לאחר בלתו. כעת הוא מתמודד עם מצב שהיסוד עליו נשענו חייו, נגדע. המשענת עליה היה מוטל רוב ככל כובדו התמוטטה. מה הוא יעשה מעכשיו ועד סוף ימיו? הרי ממלאכת החינוך היתה מתמלאת כל ישר־תו, זהו מפעלו ופועלו, כל סדר יומם סבב סביב משרתו. משם הוא שאב את חיותו, סיפוקו, כבודו, מעמדו, גאוותו ופרנסת משפחתו. וכי מעתה נועד הוא לחיים ריקים מתוכן ותוחלת.

גם אלו שידעו והבינו בשכלם כי כשרונם הוא מתת אלוקים. ובפיהם היללו כי הצ־לחתם במלאכת הקודש ותפארתם מקור־רה בסייעתא דשמיא לה זכו, יותר ממה שהועילו להם אומנותם כישוריהם ותכונ־תיהם. אך כיוון שהכרה זו לא באמת נספגה די צורכה בליבם בהרגש חי וברור. בחלקים נרחבים בנפשם הם הרגישו כי בהם תלוי הדבר, ההשתדלות וההשקעה האישית היא כביכול שעמדה להם כיסוד לבניין מפעל חייהם. על כן, אף הם מרגישים בעת מבחן זו זעזוע פנימי קשה - עד כמה שלפי תפי־סתם היסוד עליהם הם נשענים נפגם קשות - מה יעלה בגורלם כעת?

לעומת אלו הראשונים, אדם פנימי שב־

דע את שמחתך • כוחות שרשי העצבות פרק ד'

כל דבר שהקב"ה ברא בעולמו, זה לעומת זה עשה אלוקים (קוהלת ז', יד). יש כח של שמחה, והפכו עצב. בהגדרה כללית מאוד, שורש העצב הוא תולדת חטא אדם הראשון. אין לך עצבות גדולה מעצם המציאות של המות, וכדברי חז"ל (סוף מועד קטן) שעתה הוא זמן קינה ויללה, אך לעתיד לבוא הוא אומר (ישעיה כה, ח) בילע המות לנצח, ומחה ה' דמעה מעל כל פנים. כאשר ימחה הדמעה מעל כל פנים, נסתלק העצבות מהעולם. ועל זה נאמר לעתיד לבוא (ישעיהו נה, יב) כי בשמחה תצאו.

העצבות יש לה שני פנים. ולפי זה נגיע בעזר ה' לשני פנים של שמחה. שני שורשים בעומק יש בבריאה, שמהם חלה עצבות. השורש הראשון הוא באופן של ארבע יסודות, כידוע מדברי השערי קדושה לרבי חיים ויטאל, שיסוד העפר הוא שורש העצבות. אבל כוח השני של עצבות, על זה נאמר אין שמחה כהתרת הספקות, כלשון הידוע מאד של הרמ"א בתורת העולה (ח"ג פרק סד). כלומר, מה שמביא לעצבות זה הספק. מינייה וביה. אין שמחה כהתרת הספקות, זה שיש ספק זו ההבחנה שנקראת עצבות. זה עצבות שבאה ממהלכי הדעת. אם כן יש כאן שני שרשים בתפיסה שנקראת עצבות. יש עצבות שהשורש שלה היא בחומר, ומצד כך היא באה מיסוד עפר. ויש עצבות שהשורש שלה היא באופן של דעת, ומצד כך זה גילוי של ספק, ספק זה שייך למהלכי דעת.

השורש של זה הוא בחטא אדם הראשון, החטא הוליד שני תפיסות של עצבות. עצבות מצד עפר, שעל זה נאמר (בראשית ג, יט) עפר אתה ואל עפר תשוב. עצבות מצד הספק, פוסח על שני הסעיפים, שעל זה נאמר (בראשית ב, ט) עץ הדעת טוב ורע, שני צדדים לספק.

ביתר ביאור, היכן מתלבש בתוך הבריאה התפיסה שנקראת עצבות, השורש שלה הוא ברור מאוד, זה נקרא עמלק. אלו שני מהלכים שעמלק מגלה. כידוע עמלק בגימטריא ספק, זה עצבות מדין ספק. ומאידך עמלק בגימטריא רם. זה ההיפך של השפל. כלומר הוא מרומם את עצמו, ועל ידי כן משפיל את זולתו, ואז הוא משפיל אותו לעפר. עד כמה שעמלק הוא רם, הוא משפיל אחרים לעפר. ועל ידי כך הוא מניח אותם בתפיסה שנקראת עצבות.

בלשון אחרת וזה הינו הך, עמלק כידוע נקרא (דברים כה, יח) אשר קרך, מלשון קרירות. משל לאמבטיה רותחת, נכנס וקיררה (מדרש תנחומא כי תצא ט). כן הוא סדר הבריאה וטבע הדברים, חום עולה, קור יורד. המים יורדים, אש עולה. על כן כאשר הקרירות הופך להיות רם, הוא מאבד את החמימות. כאן העצבות. כל שמחה מרומז בה כוח של חמימות, יש בה אותיות של חם. זה שמחה. קרירות מולידה עצבות. מת, כאשר הוא לא חי, הוא קר, הוא עצוב, זה הגדרת הדברים.

היפך הדעת

עמלק שהוא ראש לחמשה מיני ערב רב, מצד כך שורש העצבות היא במהלכי הדעת. אלו הם שני כוחות העצבות בנפש. ושורשם חטא אדם הראשון. הכוחות האלה, שהם שורשי כוחות העצבות, הם בעצם המלחמה התמידית עם עמלק.

כח הריקוד

שורש התיקון של שני הכוחות של העצבות, הם בלשון של עליצות, ובלשון של צהלה כמו שיתבאר, כשהדברים הולכים ונתקנים, התיקון לשבעים אומות ששורשם עמלק, זה הופך להיות (שמואל א ב, א) עלץ ליבי בקרבי. הלץ מצטרף ל- עין' בתיקון הזה, והוא נקרא בלשון של עליצות. יש קלות אבל לא קלות מכוח ליצנות, אלא קלות מכוח שמחה. קלות שמגיעה מכוח שמחה של תיקון של שבעים אומות, חל בו כח הריקוד. הריקוד מעלה את הרגלים מהעפר, ומכח כך יש תיקון. תיקון הרגליים מתקן את העליצות, שמתקן את יסוד העפר, ששם חל מציאות של עצבות.

מה עומק התיקון של השבעים אומות, מה מתקן את כוח העצבות שחל על השבעים אומות, זה מתגלה בסוכות בשמחת בית השואבה. בהקרבת שבעים פרים כנגד שבעים אומות עולם, כדברי חז"ל (סוכה נא, ב) שמי שלא ראה שמחת בית השואבה, לא ראה שמחה מימיו. שם היה צורה של ריקדה. כל ריקדה כמו שאומר המהר"ל (באר הגולה באר ד), הגדרתו העלאת הרגליים מהעפר. מכח כך מגיע השמחה.

הרגליים בטבעם נושקים לעפר, וכשהרגליים בטבעם נושקים לעפר, הם מצטרפים לעפר. חל בהם אופן של עצבות. על זה נאמר (משלי ה, ה) רגליה יורדות מות. אך כאשר יש ריקדה כדברי המהר"ל הרגליים מתעלים. על כן בשמחת בית השואבה מבואר בגמרא (סוכה נא, ב. נג, א) שהיה בזה כמה אופנים של ריקדה, היה ריקדה ברגליים, היה את הריקדה שהיה משתחוה עד העפר, לתקן את העפר. וכן היה את האופן של הריקדה עם האור של הלפידים, אך כל זה היה מצורף לתיקון הרגליים.

אף שברוב מקומות לשונות הפסוקים ובחז"ל שנאמר בהם לשון שמחה, הוא נאמר בלב, כגון (שמות ד, יד) וראך ושמח בליבו, אך השמחה ששייכת לתיקון של שבעים אומות, היא דוקא ברגליים. שורש כל השבעים אומות הם בעשו וישמעאל. הם בנים של אברהם ויצחק. זה נקרא בלשון הגמרא (ערובין ע, ב) יורש כרעיה דאבונה הוא, דהבן נקרא על שם הרגליים של אביו, לגבי דין ערוב המקום בשבת. הרי שהגדרת הדבר היא שהכח שמתגלה ברקידה, הוא מעלה את הרגליים, הוא מעלה את הרגליים ממקום יסוד העפר.

בעמלק יש שני מהלכים, אחד, שהוא נקרא בלשון הפסוק, ראשית גויים עמלק. בהיותו שורש לכל שבעים האומות כולם. ועל כן הוא מגלה את 'ע'פר, ע' עולה שבעים, כנגד שבעים אומות. ומצד כך הוא מגלה עצבות מצד העפר.

על כן אמרו חז"ל (מדרש תנחומא שם) מה היו בית עמלק עושין, היו מחתכין מילותיהם של ישראל, וזורקין כלפי מעלה, ואומרים בזה בחרת, טול לך מה שבחרת, כי הערלה נאמר בה (פרקי דרבי אליעזר פרק כח. שו"ע יו"ד רסה, י) דין של הטמנה בעפר.

הכח השני של עמלק הוא בהיות שורש לערב רב, וכמו דאיתא בחז"ל (זוהר ח"א כז, ב) שיש חמשה מיני ערב רב, נפילים, גיבורים, עמלקים, רפאים, ענקים, וסימנם נגע רע.

ערב רב גימטריא דעת, כידוע מדברי רבינו האר"י ז"ל (שער הפסוקים שמות), משה הוא דעת דקדושה, וכנגדו יש ערב רב שהוא דעת דקליפה. מצד כך, עמלק הוא ההיפך של דעת, זד יהיר לץ שמו (משלי כא, כד. פיט לפרשת זכור), הוא מגלה את כח הליצנות. היפך של קלות ראש, זה כובד ראש. כלומר כובד ראש הוא תוקף הדעת, וקלות ראש זה ליצנות.

מצד זה עמלק בגמטריא ספק, הוא מגלה עצבות מדין ספק, היפך דעת. מכוח דעתו קלה, אזי חסר בהכרח דעת, וממילא יש ספק.

על כן הוא נקרא עמלק, אותיות עם לק, עם גימטריא שבעים, כי הוא שורש לשבעים אומות, ולפעמים הם נקראים שבעים עמים,

ומצד כך הוא מגלה עצבות של יסוד עפר. האותיות הנוספות שבעמלק זה קל, זה סוד הליצנות, הדעת הקלה שהפך להיות מציאות של ספק. אלה הם שני חלקי העצבות בשורשם, שמתגלים במהלכי עמלק.

ביתר ביאור, השורש של עמלק בחמישה מיני ערב רב, הוא בליצנות, היינו שהוא עושה ליצנות מהדעת גופא. והשורש של עמלק שהוא שורש לשבעים אומות מתגלה ביסוד העפר. איך מתגלה יסוד העפר, מכוח שהוא מרומם את עצמו, והוא מכביד ממילא את האחרים. ואיך הוא מרומם את עצמו, מכוח הליצנות שבדבר. כל ליצנות זה קלות, וכל דבר קל בטבעו עולה, ודבר כבד יורד. על ידי שהוא מרים את עצמו בליצנות, הוא מוריד את האחרים למטה. אבל שניהם בנויים על כח הליצנות. אלו הם שורשי הקלקול.

אם כן נתבאר עד כאן, שני כוחות בעמלק: כח של שבעים אומות, ראש גויים עמלק, הוא השורש לעצבות מיסוד העפר. והכח של

בקב"ה. רבי זונדל אחז שמדרגתו מחייבת אותו לפרוע את קנס ההשתדלות בבחינת - 'בזעת אפרך תאכל לחם', על כן בזמנים קצובים הוא היה עמל לפרנסתו. אולם מתקופה לתקופה הוא היה יוזם החלפה של תחום העיסוק ממנו הוא מתפרנס. זאת עשה על מנת שלא לתת את מבטחו לא בעבודתו, לא בייגעת כפיו, לא במלאכת ידיו, לא במקצועו, לא בכשרונו ולא בשום לבוש כזה או אחר. אלא כל בטחונו לא יהיה על אחר מבלעדי בוראו.

נבאר, לכאורה ישנם הרבה יהודים טובים שאף שהם עוסקים במלאכתם לפרנסתם, אך הם יודעים כי הקב"ה הוא הזן ומפרנס לכל, בכך הם מאמינים ובוטחים באמת ובתמים. לדוגמא: אם תשאל נגר - 'מי מפרנס אותך?', הוא יענה תשובה אמיתית - 'הקב"ה חנן אותי בידי זהב, ואני מתפרנס ברווח ממלאכת הנגרות'. כלומר, פרנסתו היא מעבודת הנגרות, רק שהקב"ה הוא זה שעוזר לו להיות נגר מוצלח. אך אילו יום אחד אירעה תאונה וידו נגדעה, ומחמת כן הוא כבר אינו יכול להמשיך ולשמש במקצועו כנגר, מיד עולה חשש כבד בליבו - 'אוי! מה יהיה גורל לי? מאין תבוא פרנסתי?'. אולם מהו המקום לחרדה זו? הרי שנים הוא טען בפיו והאמין בלבו שהקב"ה הוא זה השולח לו את פרנסתו. ואם כן, מה המקום להתערעות מצבו? התשובה לדבר - האף אמנם כי באמת הוא בטח בהקב"ה, אך הוא בטח בו דרך הלבוש שנקרא 'נגר'. כלומר, עיקר בטחונו של נפשו נשען על הלבוש - על הפרנסה שהגיעה דרך העיסוק במלאכת הנגרות. אך נפשו פחות נסמכה על המולבש - על הקב"ה שהצליח בו במלאכתו. על כן, בעת הסתלקות הלבוש אופפת את לבו חרדה לעתידו.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

בולטות של ההתמודדות והשימוש עם כוח הביטחון. בהקשר לענייננו, כל אדם מקבל פרנסתו דרך לבוש מסוים: מכונאי, טכנאי, זגג, רופא וכדומה. אך כאשר הקב"ה מחליט להחליף את הלבוש דרכו יושפע שפע הפרנסה למאן דהוא, אזי תקופת השינוי בדרך כלל יוצרת זעזוע חמור אצל אלו שביטחונם נשען על הלבוש, בעוד אלו ששמו מבטחם במולבש נותרים שלווים ושאננים לנוכח התמורות המתרחשות סביבם.

אחת הדוגמאות המופשטות לכך - עובר במעי אמו מקבל את כל ההשפעות הנזקקות לו ממנה דרך לבוש הטבור שמחובר לשליית הורתו. אולם לאחר הלידה מפרידים את התינוק מהשלייה, הטבור נחתך מתייבש ומתפזר. וכעת התינוק צריך לגלות ולמצוא לעצמו לבוש חדש דרכו הוא ינשום אויר, מקור חדש ממנו יקבל את מזונו. אילו בטחונו של העובר היה בלבוש הטבור, הרי בלידה לבוש זה הוכחד ועבר מהעולם, וכעת הוא שרוי בחרדה לגורלו - מאין יבוא עזרו, עד שהוא יגלה את הליך הנשימה דרך אפו, וימצא את דדי אימו מהם ינק את מזונו. אולם אם העובר בטח במולבש - בקב"ה, אזי גם אחר הלידה הוא ממתין בשלווה לקבל צרכיו מידו הרחבה העשירה והפתוחה.

הנהגתו המופלאה של רבי זונדל מסלנט זצ"ל משמשת דוגמא ברורה לעבודת פשיטת לבושי הטבע וקניית ביטחון אמת במולבש -

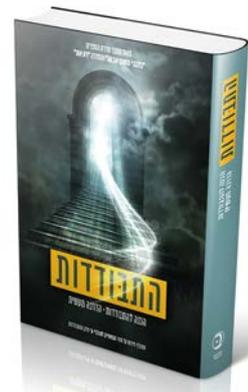
רוב ככל שנות כהונתו במשרת החינוך ידע לזהות להכיר ולהפנים אל ליבו את המציאות האמיתית - כי בכל פעולותיו הכוח הפנימי שמפעם בו במלאכתו הוא כוחו של הקב"ה. הוא ית"ש המנוצץ את החידושים במוחו, הוא המבין את ליבו בחכמת התורה ובמלאכת החינוך. הוא השם את הדברים בלבו ובפיו, הוא המדבר מתוך גרונו, הוא הכותב את כתביו. הוא הכורה את אוזני התלמידים להאזין, הוא המכין את לב התלמידים לשמוע, להבין ולקבל את הדברים. אותו אדם השכיל בליבו כי הקב"ה ברצונו התלבש בו בצורה זו של מרביץ תורה לרבים, ובבוא העת הבורא עתיד ברצונו להתפשט ממנו מלבוש זה, ולהתלבש בו בלבוש אחר אם בכלל וכאשר יחפוץ הוא ית"ש לבדו. ואם כן, כיוון שלכל אורך דרכו

במפעלו רב השנים, הכין והכשיר את ליבו לחוש כי המשענת האמיתית היא השגחתו ית"ש עליו, הוא יסודו הוא משענתו והוא תוכנו. וכל העסק בחינוך הינו לבוש זמני, שגם אחרי שיעבור זמנו ויתפשט ממנו, על כל פנים ישאר מאוחד עם המולבש לנצח נצחים. על כן, בעת שההתפשטות מגיעה בפועל למישור המעשי, הזעזועים מהשינויים הבלתי נודעים הצפויים לו כבר הרבה יותר ממותנים. בטחונו מסייעו לעבור את תקופת התמורות והתחלופות שלפניו ביחסיות מסוימת של נועם, נחת רוח, רוגע וישוב הדעת.

כבר הזכרנו וכן ברור לכל בר דעת כי הנושא של פרנסת האדם היא אחת הזירות היותר

ישנם הרבה יהודים טובים שאף שהם עוסקים במלאכתם לפרנסתם, אך הם יודעים כי הקב"ה הוא הזן ומפרנס

ניתן להשיג בחנויות ספרים הנבחרות בארץ עכשיו

מעילה, יג, ע"א – הדש קלעילין (פרש"י - מין קטנית קדש מועלין של חולין בשדה הקדש מעל דנהנה מהקדש), והא בתלוש בעינן (וקרקע הוא מחובר), אמר רבינא, ש"מ אבקה מעלי ליה. ופרש"י, מדקאמר מעל ש"מ אבקה, אבק של שדה מעלי להו לאותו קלעילין, וכי מעלה אבק מן הקרקע דמתערב בקלעילין, הוה ליה תלוש ולהכי מעל. ולמדנו שיש "אבק טוב", שמועיל לתבואה. והוא כנגד האבק דקלקול הנזכר לעיל בהרחבה.

ושורשו כמ"ש המהרש"א (כתובות, קו, ע"א) וז"ל, ונפצי גלימייהו הוה סליק אבקא וכסי ליומא - דהיינו גם אבק מדותיהם הטובות מכסים ליה ליומא, וכו', ובדרך זה אמרו, והוי מתאבק בעפר רגליהם, דהיינו לילך אחר אבק מידותיהם הטובות, עכ"ל. ויתר על כן אבק טוב מעלה ריח טוב, והוא בחינת אבקת רוכלין, שעושין ממנו "מוגמר". וכלשון הר"י מלוניל (ברכות, לא, ע"א) שהיו רגילין להביא לפניהם אבק רוכלים על האש במחתות לריח טוב, ומברכים עליו בורא עצי בשמים, עכ"ל. ועיין באר היטב (או"ח, תקנא, ס"ק לט).

ואור זה מאיר בפרטות ביום "טוב", וכמ"ש בזה"ק (ח"ג, רמג, ע"א) וכל צלותין דישראל, ריחא דלהון כריחא דמר ולבנה וכל אבקת רוכל, בשאר יומין, אבל בשתות וימים טובים, חשיב עליה מכל מיני בשמים, בגין דביומין טבין, מכל אבקת רוכל, דאתמר ביה ויאבק איש עמו, עיי"ש.

וע"י הארת אבק טוב זה מתהפך אבק רע לטוב. וכמ"ש בהיכל הברכה (כי תבא) וז"ל, יתן ה' מטר ארצך אבק ועפר (שהוא אבק דקללה), שיתברר הכל לטוב מן השמים, ירד עליך, עכ"ל. והיינו שאבק דקלקול הוא העדר, חסרון, וכמ"ש ביריעות שלמה (חוברת יא, יריעה מט) וז"ל, ושורש אבק, "בק", שהוראתו על התרוקנות והתעצמות הדבר מכל מה שיש בו, אפילו מכל מה שהוא יותר דק וקלוש, כמו הבוק תבוק הארץ (ישעיה, כד, ג), בוקה ומבוקה (נחום, ד, יא), עיין שרשים, בק, עכ"ל.

ובתיקון נתמלא חוסר שפע זה, וזהו ההיפוך מקללה לברכה, בבחינת ונתתי גשמיכם בעתם. אולם גם "אבק טוב" צריך שמירה שלא יפול לרע. וכמ"ש (ערכין, טז, ע"א) אל יספר אדם "בטובתו" של חבירו, שמתוך טובתו בא לידי גנותו. וכתב הרמב"ם (דעות, פ"ז, ה"ד) וז"ל, וכל המספר בטובת חבירו בפני "שונאיו" (דייקא, עיין כסף משנה), הרי זה "אבק" לשה"ר, שזה גורם (לשון "הרע") שיספרו בגנותו, עכ"ל. אולם בתיקון (לשיטת הרמב"ם) מספר בטובתו של חבירו, בפני אוהביו. עיין מג"א (או"ח, קנו, ס"ק ב), ומחזיק ברכה (שם). ובשלחן שלמה (שם) כתב וז"ל, ואפילו בפני אוהביו לא יספר בטובתו יותר מדאי, עכ"ל.

זכרים, לב, יא – כנשר יאיר קנו על גוזליו ירחף יפרש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו. ולשון אברתו, מלשון אבר, וכמ"ש ביריעות שלמה (חוברת ו', יריעה ג') וז"ל, "אבר" - שהנחתו הראשונה על חלק הכנף שבו נמצא כח התעופפות של בעל כנף, כמו ישאהו על אברתו, אבר כיונה (תהלים, נה, ז) וכו', ואמר המבינתך יאבר נץ (איוב, לט, כו), דהיינו יעשה שמוש באברתו לעוף במרוצה, ומזה הושאל לכל מי שיש בכחו זריזות והתעופפות טבעו, לתאר אותו "אביר", דהיינו בעל אבר, עכ"ל.

אולם בשורש, אינו קאי רק על אבר של בעל חי, נשר, אלא על אבר של אדם. וכמ"ש בזה"ק (פנחס, רלח, ע"ב) וז"ל, יקחהו ישאהו על אברתו - מאי על אברתו, על ההוא "אבר דבר נש", דביה מצוה, יהו"ה, אתקרי אבר דשכינתא, ובגין דא ישאהו על אברתו, ישאהו, עכ"ל. ועיי"ש (רכט, ע"א). ולהלן יבואו דברי האור עינים (ערך אבר).

ובפרטות על אף שיש לאדם רמ"ח איברים, מ"מ עיקר שם אבר חל על אות ברית קודש, הנקרא יסוד, כי הוא יסוד כל הגוף, יסוד כל האיברים. וכמ"ש ביושר לבב (בית שני, חדר רביעי, פרק יד) וז"ל, שם אבר הוא שם משותף לכנף ליסוד, עכ"ל. ועיין זה"ק (בראשית, ג, ע"ב). ובתיקונים (תיקון יג, ל, ע"א). ולקוטי תורה (ויצא). ומקום ההולדה נקרא אבר, אב-בר, אב ובן.

וכאשר הנשר לוקח בניו על אברתו, מעלה אותם ממדרגת בנים, למדרגת אב. ואמרו חז"ל (תנחומא, עקב, ב) הנשר רחמני הוא, שנאמר כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף יפרוש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו - שאינו מאמין בהם מפני עופות אחרים שרודפין אותו, מה הוא עושה, משימן על כתפיו, אומר מוטב יכנס החץ בי ולא בבני. והיינו שבעומק אינו רק מעלה הבנים למדרגתו, למדרגת אב, אלא מעלה הבנים למעלה מן האב. וכמ"ש (ב"ר, תולדות, סג, ב) עטרת זקנים בני בנים (משלי, יז, ו) - האבות עטרה לבנים, והבנים עטרה לאבות, האבות עטרה לבנים שנאמר ותפארת בנים אבותם, הבנים עטרה לאבות דכתיב עטרת זקנים בני בנים.

וגילוי זה נגלה באברהם, אבר-מה (כמ"ש בספר הפליאה, ד"ה פרט וכלל. ושער מאמרי רשב"י, בראשית, ועוד), כמ"ש בתנחומא (שם), כיצד - אברהם מתעטר בזכות יעקב כשהליך אותו נמרוד לתוך הכבשן, ירד הקב"ה להצילו, אמרו מלאכי השרת רבש"ע לזה אתה מציל, כמה רשעים עתידין לעמוד ממנו, א"ל הקב"ה בשביל יעקב בן בנו שעתידי לעמוד ממנו אני מצילו, א"ר ברכה שכן כתיב, לכן כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם (ישעיה, כט, כב), פדאו מן הכבשן, הרי נתעטרו בשביל בנים.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

בחג הסוכות משכן פרטי לכל ישראל, סוכה, סכ-וה. ובחג הסוכות יש מצות נסוך המים. נו-סך. ועי"ז נמתק כוס, כס-ו, שהוא גימט' אלקים כנודע, נמתק מדת הדין, והוא שורש תיקון עמלק, שעליו כתיב (בשלח) כי יד על "כס" י-ה מלחמה לה' בעמלק מדור דור.

ושורש הקלקול באות סמ"ך כנודע, סוד סטן, סמך, סכ-מ. צורת אות סגורה בלתי אפשרות יציאה, בחינת מצרים, מיצר "סביב". וזהו שהיה במצרים ערי מסכנות, מסכן, מן-סכ. וזכר לשעבוד אנו אוכלים כרפס, כס-פר. ובפרט בפסח שנמנו על השה, כמ"ש תכוסו על השה. תכוסו, כס-תנו. ואזי מתקיים מש"כ וסכסכתי מצרים במצרים. סכסך, סך-סך. מבטל סך דקלקול כנ"ל, ומגלה סך דתיקון, ניסוך המים, ניסוך היין. אסוך שמן, אסוך, סך-או, כנ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ואזי נעשה כסיל, כס-יל. ובחיצוניות של ראשו, זהו צורת תספורת של כהן גדול שהיה מספר ראשו של זה בצד עיקרו של זה. וצורת תספורת זו שע"י כל ראשו מכוסה בשערות, ולכך נקרא כסם, כס-ם.

ואמרו בהמפקיד שאין הברכה שורה בדבר המנוי, אלא בדבר הסמוי מן העין. ולכך כאשר מונים דבר בחינת סך, מנין, נצרך להסתירו, וע"ש כן נקרא ס-ך, כי נצרך כיסוי, כ-ס. שלא ישלוט בו עין רעה, ששורשו בחטא העגל כנודע, כמ"ש "וירא" העם כי בושש משה לבא, ונעשה עגל מסכה, מה-סכ, כיסוי דקלקול.

ושורש תיקון עגל מסכה ע"י המשכן, כנודע, ונבנה גם ע"י אהליאב בן אחסימך, אחימ-סך. ושם היה מסך בכמה מקומות במשכן, וזהו מסך דתיקון. ועי"ז נתקן החרון והכעס של חטא העגל. כעס, כס-ע. כי הכעס הוא שורש של כיסוי דקלקול, הסתר פנים. ומעין כך מתגלה

ויגש | כ-ס כסף, כס-ף. לשון כיסוי והעלמה, כי השוחד יעור עיני חכמים, מפני שרוב ככל בני האדם נכספים לו, שע"ש כן נקרא כסף כנודע. ועי"ז נעשה כסות עינים, כמ"ש (בראשית, כ, טז) הנה נתתי אלף כסף לאחיך הנה הוא לך כסות עינים. ודרך האדם לשים את הכסף לפעמים בכיסו, כיס, כס-י, מלשון כיסוי, כי אינו נושא בידו לעין כל אלא מכניסו לכיס לשם כיסוי. וזהו בחינת כמס, כס-מ, כמ"ש (האזינו, לב, לד) הלא הוא כמס עמדי חתום באוצרותי.

ובקומת אדם עיקר הכיסוי כיסוי הערוה, מכנסים, מכנס, כס-מן. ושם האדם מסך את רגליו, מסך, כס-מ. ומצד כך נצרך בגד בכלל ומכנסים בפרט, כיבוס מן לכלוך הפסולת. כבס, כס-ב. והמקום שעליו יושבים רגלי האדם נקרא כסא, כס-א. וזהו בחיצוניות גופו של אדם, ובפנימיות של האדם זהו כיסוי בשכלו, שיש כסל על מוחו ולבו. כסל, כס-ל.

<u>כסר</u>	<u>יסכסך</u>	<u>יסכה</u>	<u>כסף</u>	<u>כסלים</u>
<u>כוס</u>	<u>סמך</u>	<u>כובס</u>	<u>אסף</u>	<u>סוחר</u>
<u>כס</u>	<u>כסא</u>	<u>כנס</u>	<u>כמס</u>	<u>כיס</u>
<u>כסיל</u>	<u>כסות</u>	<u>כסום</u>	<u>כסוי</u>	<u>כסוחה</u>
<u>כרפס</u>	<u>כעס</u>	<u>מסך</u>	<u>כסלחים</u>	<u>כסלון</u>
<u>מסכנות</u>	<u>מסכן</u>	<u>מכנסים</u>	<u>מסכה</u>	<u>מכס</u>
<u>נסך</u>	<u>נסיר</u>	<u>נכסף</u>	<u>נכס</u>	<u>מרכסי</u>
<u>עכסה</u>	<u>סלכה</u>	<u>סך</u>	<u>סוכה</u>	<u>סכל</u>
<u>אחיסמך</u>	<u>רכס</u>	<u>עכסים</u>	<u>מסכה</u>	<u>אסוך</u>
	<u>קסם</u>	<u>כרכס</u>	<u>כסמים</u>	<u>יסמכיהו</u>

בלבביפדיה קבלה אלמוני

אור א"ס

עיגולים

אלמוני בגימט' פגול הוא (קדושים, יט, ז). כי כאשר נעלם אור הקו (עיין ערך קטן קו) נשאר עיגול, וזהו פגול, נר-טריקון, פה-עיגול. והעיגול מצד עצמו אין לו פה, אין לו פתח, וזה אלם - אלמוני. ורק ע"י הקו נעשה חלון ובקע העיגול.

יושר

עיין מלבי"ם (רות ד, א) אלמוני, היינו קשר, כמו מאלמים אלומים. והבן, יושר - קשר, שורשים קרובים, כי קשר הוא נטילת ב' צדדים וחיבורם ע"י נקודת אמצע, ושורשו יושר, ג' קוים. ושורש גילוי קשר זה בנבראים הוא בחינת משה ותרי משיחין (ושורשו קב"ה אורייתא וישראל תלת קשרין מתקשרין דא בדא). ועיין זהר חדש (רות, מה, ע"א) שבועז סוד משיח בן יוסף, ופלוני אלמוני סוד משיח בן דוד, עיי"ש.

שערות

איש שעיר אדום. יעקב נאמר בו הקול קול יעקב, קול בגימ' אלמוני. לעומתו עשו ציד בפיו. אלם בפיו. מדבר מן הצד, ציד בפיו. כי האלם הוא מי שדיבורו מן הצד. ונקרא אלמוני מלשון נעלם (עיין ערך קטן פה). ושורש הנעלמות בשערות, כמ"ש בעץ חיים שלכך אין לנו רשות לדבר שם, אלא מאורות האזן ומטה. ועשו שנאמר בו כולו כאדרת שער כולו נעלם. ונקרא שמו עשו, מלשון שעשוי וגמור. כלומר שמו האמיתי נעלם והוא אלמוני.

אזן

כתיב (רות, ד, א) ובעז עלה השער וגו', ויאמר סורה שבה פה פלני אלמוני וגו', ואני אמרתי אגלה אזנך לאמר. והיינו שנתעלם ממנו שמיעת האזן והיינו חרש שאינו שומע ואינו מדבר, אלמוני, אלם וחרש. אלם-ן, שער הנ', בחינת אזן כנודע, אז-ן, אז-ח, בחינת נו"ן.

חוטם

מקום הסתר פנים, אלמוני דקלקול. וכתיב (תהלים, עו, ח) אתה - נורא אתה ומי יעמד לפניך מאז - אפך, ר"ת אלמוני.

הוא ית"ש נקרא מקומו של עולם, כמ"ש (ב"ר, ויצא, סח, ט) ר"ה בשם ר' אמי אמר, מפני מה מכנין שמו של הקב"ה וקוראין אותו מקום, שהוא מקומו של עולם ואין עולמו מקומו, מן מה דכתיב (שמות, לג, כא) הנה מקום אתי, הוי הקב"ה מקומו של עולם, ואין עולמו מקומו. וכתיב (ש"א, כג, ג) אל מקום פלני אלמוני. ובשורש מקום אלמוני זהו הוא מקומו של עולם.

וכח גילוי אלקים באדם נעלם ומכוסה. ורמז לדבר, אלהים - אדם, גימט' אלמוני.

צמצום

עיין אברבנאל (בראשית, א, ד"ה תהו) בהו, אלו אבנים מפולמות, וחשב שקו המקיף העולם הוא הצורה המגב-לת, כמו שקו הבנין היא צורה אחרונה בו. והאבנים הם החומר, מפולמות ר"ל נעלמות ונסתרות, מלשון פלוני אלמוני (עיין ערך קטן כתר), לפי שהחומר הראשון הוא מעצמו נעלם ונסתר וקשה הציור, עיי"ש. ובדרך רמז, לכם לגבול, בגימט' אלמוני. ועיין פירוש הראב"ד (ספר יצירה, פ"א, מ"א) ופירוש מפולמות, מלשון לפלמוני המדבר, הוא מלה מורכבת מפלוני אלמוני (עיין רד"ק, ספר השרשים, ערך אלם), ופירוש אבנים סתומות ונעלמות מלשון אלם אשר לא ידובר בהם, והם ג"כ הויות נעלמות, אך לא כמו הראשונות בשם תהו, כי ההיות של תהו נעלמות מצד עצמן ומצד משיגן, אמנם ההויות של בהו אע"פ שלא נעלמו מצד עצמן, כי כבר נלבשו בצורה, מ"מ אין כח במשיגם לקרות להם שם, אך יאלם פיו.

ובדרך רמז, כתיב (ירמיהו, כה, לג) והיו חללי הוי"ה, בגימט' אלמוני.

קו

כתיב לא טוב היות האדם לבדו. ולהיפך ודבק באשתו, שזהו הטוב, ודבק. קו גימט' ודבק. והנה כתיב (רות, ד, א) פלני אלמוני. ולחלק משיטות הראשונים נקרא טוב, ונעלם שמו. כלומר נעלם הטוב שבו שהוא כח הדיבוק. והיינו שנעלם ממנו אור הקו. ולכן נעלמה ממנו הלכה של מואבי ולא מואבית, כמ"ש ברות רבה (שם).

אמרו (רות רבה, ז, ז) ויאמר סורה שבה פה פלוני אלמוני. ר' יהושע אומר פלוני אלמוני זה שמו. ר' שמואל בר נחמן אמר, אלם היה מדבר תורה, אמר, הראשונים לא מתו אלא ע"י שנטלו אותן ואני הולך ליטלה, חס לי ליטלה, לית אנא מערבב זרעייתי, איני מערב פסולת בבני, ולא היה יודע שכבר נתחדשה הלכה, עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואבית. ועיין רלב"ג (מ"ב, ו, ח) ואלמוני הוא ג"כ מענין ההסתר וההעלם, והוא נגזר מהאלומות, כאלו יאמר שלא ידובר בזה כלל כדי שלא יודע לאיש. או אפשר על זה הענין בעצמו, כי אל"ף מאלמוני בזה המקום ישמש במקום עי"ן כמו עלמוני, והוא ענין נעלם.

ופלוני נקרא כן מלשון פה-לן.

עינים - שבירה

פלוני אלמוני, נאבד שמו. שורש שם, במלכות, שם ב"ן, כנודע. ושם היה השבירה, ושם נשתברו המלכויות, והיינו שנעלם שמותם. ונעשה תהו, שממון, נאבד השמות. וכן מתחלה נעשה מס"ג דס"ג ב"ן, והיינו שס"ג דס"ג הפך להיות אלמוני. והיפרדות מן הנקבה, הוא בחינת אלמן - אל מנה. ושורש נפרדות זו פגם העינים בחינת נאף, בגימט' אלמוני.

עתיק

עתיק, ע-תיק. אריך, א-ריך. שורש אות אל"ף נגלה באריך, אורך, ושורש אות עי"ן נגלה בעתיק, עובי. ובאל מוני נעלם אות אל"ף ע"י אות עי"ן (עיין בערך קטן פה). ואמרו (ר"ה, כג, ע"א) עשרה מיני ארזים וכו', כי אתא רב דימי אמר, הוסיפו אליהם אלו-

נים, אלמוגים, אלונים וכו'. והיינו ארז, א-רז, נתכסה האל"ף. ונעשה מאלף כאל"ף, גימ' אלמוני.

ועוד. כתיב (שמואל, א, ב, ג) אל תרבו תדברו - גבהה גבהה יצא - עתק מפיכם וגו', גימט' אלמוני. כי אשר מדבר גבהה גבהה מדבר בדבר שהוא אלמוני ממנו ונעתק מפיו.

אריך

שורש אות אל"ף (עיין ערך קטן עתיק). והנה אלמן ואלמנה נקראים יחדיו אלמונים (עיין תוס', כתובות, ז, ע"ב, ד"ה באלמנה שנשאת לבחור, דכיון שאין שניהם אלמונים). והיינו שאמרו שם במקום לברך ז' ברכות מברכין ברכה אחת. והיינו ז-ע, סוד בועז, בו-עז. נעשה אלמן. ואם פלוני אלמוני היה מיבם היה בחינת אל"ף, ברכה אחת, וכאשר יבם בעז, נעשה בחינת ז-ע, ברכות.

ובדרך רמז, ארך אפים, אפים, בגימ' אלמוני, והיינו שיש אריכות למי שנעשה אלמוני, שנתעלמה ממנו הלכה. וכן, כתיב (תהלים, כא, ה) ממך נתת לו ארך ימים, ר"ת אלמוני.

אבא

אמרו (רות רבה, ד, ה) א"ר שמואל בר נחמני, למה נקרא שמו פלוני אלמוני, לפי שאלם היה מד"ת, אמר, הראשונים לא מתו אלא ע"י שנטלו אותן ואני הולך לנשאה, ולא היה יודע שכבר נתחדשה הלכה, מואבי ולא מואבית. מואב, מ-אב. ונתחדש מאב, ולא מאם.

אמא

כנ"ל ערך קטן אבא, נתעלם ממנו הלכה, עמוני ולא עמונית. עמון,

אותיות נעם, באמא כנודע. ובדקות, רות מואב, אבא. נעמי עמון, אמא. ובדרך רמז, כתיב (שמואל, ב, א, כו) אחי יהונתן נעמת לי מאד, ר"ת אל-מוני.

ז"א

עיין יונת אלם (מ"ב, ח"א, פכ"ו) ודע, כי רחוק מקום הוא בגימ' מקום פלוני אלמוני. וכן צבאות בסוד חמש מאות שנה ששערו חכמים במרחקים העליונים בפרק אין דורשין, וסודו שני שמות ידועין, שי"ן דל"ת יו"ד בשם פשוט שהוא בגימ' רחוק, וכן פלוני אלמוני עם הכולל. בסוד שני צינורות שביסוד דזעיר, הימיני נמשך מהפ" לא העליון, והשמאל אלמן בפועל, כי הוא עומד בקדושתו בשב ואל תעשה להשבית אויב הנאחז כנגדו בבעל החמר להוציא מותרות לאשפה וכו', כי באריך ולמעלה ממנו שאין שם מדת נקבה, גם שמאל אין בו אלא כלא ימינא. ויפרש פלוני כדאמרן שהוא עצמו פלא (שורשו באריך), אלמוני, שצריך בה אלה שלא לדבר בו כלל להעלימו.

נוק'

סוד שכינה. ועיין ריקאנטי (ברא-שית, ג, יב) קראו אלמוני מיום גלות השכינה, כענין שמו שמים על זאת (ירמיה, ב, יב), והמלך בלתי מטרודנה. ועיין רד"ק (ספר השרשים, ערך אלם) או נקרא אלמוני, שמא היתה לו אשה ומתה.

וכאשר נתקן הוא בחינת שב"ק, בואי כלה. ובדרך רמז, כתיב (מלכים, א, ח, נו) הוי"ה אשר נתן מנוחה לעמו, ר"ת אלמוני, שבת מנוחה. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב

מילון ערכים בקבלה • ישראל סבא – יש"ס

עצמם. ב. צלם שהוא הכלי למוחין. ויש"ס ותבונה ראשוני נותנין לז"א את עצם המוחין, ויש"ס ותבונה שניים נותנין לז"א את הצלם. וכן מבואר ברמח"ל (קל"ח פתחי חכמה, פתח קכט, ועיי"ש מפתח קכ"ח ואילך) וז"ל, יש"ס ותבונה הם הנותנין המוחין לז"א, במלכות שלהם, ומלכות שלהם נקראת יש"ס ותבונה שניים, והם מלבישים צלם דז"א, עכ"ל, עיי"ש. ועיין עץ חיים (שער יד, פרק כט) יש"ס נחלק לשלש, ג"ר - בינה, ו"ק - תבונה, מלכות - תבונה. עיי"ש שיש ג' בחינות של תבונה, וכן ג' בחינות של יש"ס.

והנה פעמים תואר ישראל סבא ותבונה אינו יחס של חלקים התחתונים של או"א כנ"ל, אלא שכללות חכמה נקרא או"א עילאין. וכללות בינה, זכר ונוק' שבו, נקראים יש"ס ותבונה. ויסוד זה הוזכר פעמים רבות, ומפורש בעץ חיים, שפעמים אות ה' ראשונה של הוי"ה היא בחינת יש"ס ותבונה.

והנה אף שפרצוף אבא ופרצוף יש"ס נחלקו לשנים, מ"מ בשורשם הם אחד, ולכך לפעמים חוזרים לאחד. והוא לצורך לידת ונתנית המוחין מאו"א לזו"ן, אזי נכללים אבא עם יש"ס לאחד, וכן תבונה עם אמא לאחד. עיין עץ חיים, שער ז"א, פ"א, ועוד מקומות. והיינו שפעמים יש"ס לעצמו, ופעמים נכלל עם התבונה, ונקרא יחד פרצוף אמא, ופעמים נקרא ע"ש התבונה. עיין לשם (חלק הביאורים, מטי ולא מטי, פ"ג, אות יב). ופעמים נכלל עם אבא יחד ונקרא אבא. ועיין בהרחבה בדבריו בספר הדע"ה (דרוש ד, ענף כד, סימן ח). ועיין עוד בהרחבה גדולה בדבריו בספר הכללים, כלל י"ח, בעיקר סימן ט"ו, שביאר בהרחבה את שורשי יש"ס, ביש"ס דא"ק, עיי"ש.

ועיין עוד בדבריו (חלק הביאורים, שער אח"פ, פ"ג, אות יא) וז"ל, ודע עוד, כי עיקרן דישי"ס ותבונה הנה הם נולדו שניהם רק מהאימא עלאה, ור"ל, כי גם יש"ס אשר הוא נמשך מאבא עלאה והוא מתקשר עמו, כי נחשב יש"ס להנה"י דאבא עלאה כנודע, עכ"ז הנה יציאתו ולידתו בתחלה הנה הוא ג"כ רק מהאימא עלאה, עכ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

פרצוף אבא, נחלק לשנים, אבא וישראל סבא. וכלשון העץ חיים (שער יד, פ"ג, מ"ת) אבא נחלק לאבא ויש"ס, ואמא לבינה ותבונה, עכ"ל. וישנם כמה הבחנות איך נחלק י"ס של חכמה, עד היכן מקומו של אבא, ומהיכן מקומו של יש"ס.

שמועה ראשונה מצינו בעץ חיים (ש"י, פ"ד, מ"ב) וז"ל, ואם תסתכל תראה, כי כל אחד מה' פרצופים נחלק לב' גם כן. הכתר של ע"ב, ממנו נעשה עתיק וא"א, דהיינו עתיק עד ת"ת שבכתר, וא"א משם ולמטה. וכעד"ז, חכמה ויש"ס, בינה ותבונה, וז"א ויעקב, ורחל ולאה, עכ"ל.

שמועה שניה, שיש"ס אינו אלא מלכות של אבא, וכן היחס בין תבונה לבינה. וכמ"ש הרמח"ל (כללים ראשונים, כלל כג) וז"ל, והנה בהיות הכוונה להגביר ההארה, עד שישתווה הז"א לאו"א, הנה או"א בעצמם יתנו לו המוחין, וזה הארה רבה ושלמה (ונקראת או"א). אך אם הכוונה להניח ז"א בבחינתו השפלה, וכו', אלא שתתרכב בו ההארה, אז לא יתנו הם בעצמם המוחין, והוא לא ישתווה לאו"א, אלא אדרבה, או"א ישוו הארתם לו, וכו', מלכות שלהם היא תעשה פועלת בענין זה, והיינו ישראל סבא ותבונה, עכ"ל. ועיין קל"ח פתחי חכמה (פתח קיג). ופעמים נקראים יש"ס ותבונה אחורי או"א. עיין עץ חיים (שער דרושי הנקודות, פ"ג, מ"ק).

והטעם שנקרא ישראל סבא נתבאר בעץ חיים (שער כ, פ"י) וז"ל, ויש"ס לקח (מחלקי שם מ"ה וב"ן) ו"ק דבינה דמ"ה, ולכך נקרא ישראל סבא, הוא ז"א שבו, עכ"ל. כי לקח רק ו"ק בחינת ז"א, ולא ג"ר, והבן. ופעמים ז"א (בעיקר בגדלותו) נקרא אף הוא ישראל סבא, כמ"ש בארבע מאות שקל כסף (דף כד) וז"ל, או בז"א, הנקרא ישראל סבא, עכ"ל. אולם על דרך כלל נקרא ישראל סבא, חלק התחתון של חכמה - אבא. והטעם שנקרא "סבא", כמ"ש בפע"ח (שער ק"ש, פ"י) וז"ל, ונקרא סבא, בערך ז"א שנקרא ישראל זוטא, עיי"ש.

והנה ישראל סבא עצמו נחלק לשנים, ישראל סבא ראשונים, וישראל סבא שניים, והיינו כמו שאבא נחלק לשנים, כן ישראל סבא עצמו. ומהות חלוקה זו, דהנה נתבאר שכל מהות יש"ס ותבונה, נתינת הארת מוחין מאו"א לז"א. והנה המוחין עצמם יש בהם ב' חלקים. א. מוחין

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30

משפ' אליאס

רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

ישיבה ראשית חכמה

רח' בן ציון אטון 8 הר

חוצבים

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי מושכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

ביטחון עצמי מול קהל

ננקוט בדוגמא מעשית בהפרש בתוקף איתנות הביטחון הנשען על האני מי שאני, לבין ביטחון הנסמך על תכונות חיצוניות.

אחת מהתופעות המוכרות היא מה שנקרא 'פחד במה', דהיינו ישנם הרבה אנשים שלא מסוגלים או לא מרגישים בנוח לעמוד מול קהל. ברם ישנם כאלו שאינם סובלים מפחד זה, לכאורה אין להם שום בעיה להתייצב מול קהל רחב להופיע, לדבר, להרצות וכו'.

אדם שלא חי באופן ברור את ה-'אני מי שאני' שלו - אין לו ביטחון עצמי. ממילא בשעה שהוא עומד מול קהל הוא חש כמו עלה נידף. אולם זוהי טעות להסיק שכל מי שאינו סובל 'מפחד במה', זוהי הוראה חד משמעית שהוא חי את האני מי שאני שלו. כי באמת ישנם לא מעט אנשים שלא מודעים לאני שלהם, ובכל זאת כביכול יש להם ביטחון עצמי להתייצב מול קהל בלי שום בעיה. אולם אלו שואבים את ביטחונם מסיבות חיצוניות שנותנות להם כוח אל מול הציבור שמולם. יתכן והם גאוותנים מאוד, הם תופסים את עצמם כמרוממים הרבה מעבר לכל השוהים מולם. יש כאלו שמדמים לעצמם כי הם מלאי תוכן ובעלי כישורים, והם ראוים להעניק

דע את שמחתך • כוחות שרשי העצבות פרק ד'

כח הצהלה

שורש התיקון של עמלק, בחמישה מיני ערב רב, על זה נאמר: והעיר שושן צהלה ושמחה. צהלה זה אותיות לץ ה'. כאן נתקן הליצנות של ה' מיני ערב רב. יש עצבות שמגיעה מכוח הספקות, והתיקון הוא (קוהלת ט, כט) האלוקים עשה את האדם ישר, השמחה באה מתוך הישרות העצמית.

המן עיקר כוחו הוא ביחס להיותו ראש לערב רב. אין עיקרו כח שבעים אומות. אף שבודאי שגם זה מתגלה, אבל עיקר הדבר הוא (אסתר רבה ח, ה) הבן בנו של קרהו, הוא בא מכח המקרה, שזה שייך ליסוד שנקרא חמישה מיני ערב רב. שמחת פורים חלה על הביטול של הכח של הערב רב.

קומת הקלקול כמו שנתבאר הוא מגיע במהלכי הספק, ועל זה נאמר והמה בקשו חשבונות רבים, דעת דקלקול במחשבה, לעומת זאת כח התיקון, נאמר בו (קוהלת ט, כט) והאלוקים עשה את האדם ישר, (תהלים צז, יא) ולישרי לב שמחה. בהדר קיבלוה מאהבה ברצון (שבת פח, א), הם חזרו לישרי לב. כשחוזרים לישרי לב, אז זה נהיה צהלה. והעיר שושן צהלה ושמחה, מתגלה המהלך שאין כאן מציאות של ספיקות.

מצד כך, כל שמחה מה ענינה, לתקן את חמישה מיני ערב רב, כידוע שמחה זה אותיות שמח - ה'. לשמח את ה', לתקן את ה' מערב רב. זה הטעם שמצינו בלשונות חז"ל, ששמחה חלה ב - ה', (ברכות ו, ב) כל המשמח חתן וכלה זוכה לחמשה קולות. וכן אמרו שהתורה משמחת בחמישה חלקים, מקרא, משנה, תלמוד, תוספתא ואגדה. מהיכן הגיעה תפיסה ששמחה חלה ב ה', כי הכוח שמכיל את הקלקול של השמחה, שזה עצבות, זה ה' מיני ערב רב. מצד כך השמחה חלה בהם. ועל כן נאמר ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות, ואמרו חז"ל (מגילה טז, ב) שזה חמישה לבושי מלכות, לפי שהוא בא לגלות את הישרי לב, והשמחה חלה מהתרת הספקות.

בפורים נאמר (מגילה ז, ב) חייב איניש לבסומי עד דלא ידע, הוא בא לתקן את מערכת הדעת. לסלק את הדעת רע. הוא מסלק מציאות של חשבונות רבים. ולהיכן הוא מחזיר את האדם? הוא מחזיר אותו למהלך של אלוקים עשה את האדם ישר. לשם הוא מחזיר אותו. כשהאדם נמצא במעמקי הישרות, אז יש לו שמחה, וכשהוא לא נמצא במעמקי הישרות, אזי יש לו עצבות מכוח ספקות.

צריך להבין במעמקי הנפש, יש כאן שני שורשים לכוח העצבות, ושני תיקונים לכוח

האדם מחווה באצבע. שכשאנחנו רוצים להעמיד דבר, שהדעה שבו היא מוחלטת, אנחנו מצביעים עליו באצבע. על כן אמרו רבותינו דשם הדעת הוא בגימטריא אצבע במילוי, ועוד פנים. אם כן הגדרת הדבר, אצבעות מבררים מערכת של דעת.

האדם מעיקרא נברא, אשר יצר את האדם בחכמה. יש בו עוד כח שנקרא דעת, והדעת הזו היא מערכת לעצמה. זה עומק הניסיון של האכילה מעץ הדעת. עץ החיים הוא החכמה, כמו שנאמר (קוהלת ז', יב) החכמה תחיה את בעליה. עץ הדעת הוא דעת. כשהנחש פיתה את חוה לגעת בעץ, היכן הוא מקום הנגיעה, באצבעות, שמה כל המגע של האדם עם דברים. כלומר תחילת החיבור לעץ הדעת, בא מהמקום שנקרא אצבע. משם היה החיבור.

כל העצבות באה מאותה מערכת שנקראת דעת, ושם חלה העצבות בעולם. העצבות שחלה היום בעולם, זה מכוח האכילה מעץ הדעת. והוא מגיע מכוח הנגיעה, מכוח האצבעות, ומה שנאמר בו אתה הראית לדעת, שהאצבעות מבררות, הפך להיות הכל ספק. זה עומק הנפילה. אין לך קלקול גדול מבחירה שנקרא ספק. זה גופא כל שבירת הדעת. זה נקרא עץ הדעת רע. עץ הדעת טוב מברר, אין טוב בלא רע, הוא מברר את הדבר שהוא כך, זה. זה. מחווה באצבע. עץ הדעת רע, מעמיד את הדבר באופן שהכל ספק.

בשעה שהאדם אכל מעץ הדעת, הוא הפיל בזה לא רק את קומת הדעת, אלא גם את קומת החכמה, ועל זה נאמר (איוב ד, כא) ימותו ולא

בחכמה. נעלם ממנו האשר יצר את האדם בחכמה. חל מערכת של עצבות באופן של (משלי כד, ד) בחכמה יבנה בית. ומה קורה בשעה שהבית מסתלק ממנו החוכמה, נאמר בזה (תענית כב, ב) שלא יהא בתיהם קבריהם. זה הופך להיות בית, אבל בית הקברות. כשסילקתי מהבריאה את החכמה, אזי מתגלה יסוד עפר לעצבות, הוא עצבות.

כשסילקתי מהדעת את ה- זה, העמדתי ספק, יש כאן עצבות. והרמז לזה, כל אצבע זה אותיות עצב- א'. עצב- א'. יש שמה עצבות. כל מערכת של עצבות חלה לעולם, מכוח מה שהעשר אצבעות הפסיקו לברר את הדבר, של מחווה באצבע. משם התחיל שורש הקלקול. וכשחל הקלקול, הוא חל בשניהם, במערכת הדעת, ובמערכת החכמה. מערכת הדעת הולידה ספק, מערכת החכמה הסתלקה, נשאר חומר, עפר. עצבות של חומר. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

העצבות. מי שהעצבות שלו באה מיסוד העפר, התיקון שלו? ריקוד. מי שהעצבות שלו באה ממהלכי הספקות, התיקון שלו? אלוקים עשה את האדם ישר. אלו הם שני תיקונים, לא ראי זה כראי זה, בשורשי נקודת התיקון של העצבות, שמשם מגיעים לשמחה.

מראה באצבעו

שורשי כוחות העצבות הם בעצם המלחמה התמידית, עם עמלק, שם נאמר שהמלחמה בידיים, כמו שנאמר (שמות יז, יא) והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק, ואמרו חז"ל (ראש השנה כט, א) וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה, אלא לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו

מתגברין. כדי להבין הדברים, עלינו להקדים לבאר מעט את כח הדעת שחל בידי האדם.

יש שני מערכות בקומה של הבריאה. האדם נברא בשתי כוחות. מערכת אחת היא מערכת של חכמה. חכמה במקור ההתהוות שלה, זה החכמה מאין תימצא, והוא נברא בכוח שנאמר בו אשר יצר את האדם בחכמה. זה כח אחד של הבריאה. והאדם נברא בעוד כוח שנקרא דעת. זה כוח שני שבו האדם נברא. שעל זה אומרת הגמרא (נדרים מא, א) במעלת הדעת, דדא ביה כולא ביה, דלא דא ביה מה ביה, מי שיש לו דעת יש לו את הכל, מי שאין לו דעת אין לו כלום. דעת קנית מה חסרת, דעת חסרת מה קנית (קוהלת רבה ז, כג). אין עני אלא בדעת (נדרים שם). כל

אחת מהמערכות האלה יש לו כח שנקרא עשרה. חכמה יצרה את כללות האדם, והעשרה מתגלה בקומת הכלל של האדם, כמו שאמרו חז"ל (אבות ה, א) בעשרה מאמרות נברא העולם, הוא מורכב מעשרה מאמרות. וכן הדעת מתגלה באצבעות של האדם, כי הדעת לעצמה היא מערכת שלימה של עשר, עשר אצבעות. אלו הם דברי רבותינו להדיא.

האופן הברור מאוד של גילוי הדעת באצבע, הוא על דרך שנאמר (דברים ד, לה) אתה הראית לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו. וכן נאמר (שמות טו, ב) זה אלי ואנוהו, ודרשו חז"ל (שיר השירים רבה ב, ג) שהיו ישראל מראין באצבע ואומרים זה אלי ואנוהו, וכן על דרך זה אמרו חז"ל (תענית לא, א) עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן, וכל אחד ואחד מראה באצבעו, שנאמר (ישעיהו כה, ט) ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קוינו לו ויושיענו זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו. כשבאים לברר דבר שזהו זה ואין אחר, על זה

מאשר תועיל. על כן, הגישה המאוזנת שמתאימה לרוב ככל הציבור עבדי ה', היא בניין וחיזוק הביטחון בקב"ה דרך לבוש תכונות הנפש השורשיות והיסודיות. לפיכך מכאן ולהבא נעסוק בדרכי העבודה לבניין מדרגת ביטחון אמצעית זו.

ידוע ומפורסם מאמר חז"ל - 'כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונים' . כלומר, כשם שלכל אדם ואדם הקב"ה צייר תואר פנים ומראה גוף חיצוני שונה האחד מהשני, כך גם בדעותיהם הבורא צר צורת נפש ייחודית על הרכב תכונותיה וסגולותיה וכוחותיה ומידותיה ודעותיה, לכל אחד שורשים וענפים השונים איש מרעהו.

בכל אדם קיים מגוון של תכונות נפש. תכונות אלו מתחלקות לשני סוגים כלליים: תכונות יסודיות ותכונות מתלוות. התכונות היסודיות הם התכונות איתם האדם נולד. כאשר ישנה תכונת שורש אחת שהיא בית אב לכל ענפי תכונות היסוד המסתעפות ממנה. לדוגמא: תכונת השורש של אברהם אבינו ע"ה היא מידת האהבה, תכונת השורש של יצחק אבינו ע"ה היא מידת הפחד, וכן תכונתו של יעקב אבינו ע"ה היא מידת הרחמים, וכן על זו הדרך.

תכונת השורש וכן שאר תכונות היסוד הנולדות ומסתעפות ישירות ממנה אלו הן תכונות עצמיות של הנפש, הן הם ה-'אני' של האדם. אלו הן תכונות פנימיות קבועות שאינן משתנות או מתחלפות. הן מציאות בלתי נפרדת מהנפש, תמיד הם יתנו ביטוי מסוים בכל תנועה מתנועות הנפש. פעמים שהביטוי יהיה יותר מורגש וברור, ופעמים הביטוי יהיה יותר דק ופחות בהיר, אך לעולם כוחות השורש נמצאים משפיעים ופועלים. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

כבר סטה מה-'אני כמות שאני' שלו, והוא כבר תוהה שמא הציבור צריכים משהו שהוא אינו הוא. אם הוא ממשיך לעמוד מולם במצב זה, הרי שכבר אין לו ביטחון איתן ויציב של אני מי שאני, והוא נכנס לניסיון של פחד בעמידתו אל מול הקהל.

אולם אם בעת ניסיון זה, מיד בזמן שהאדם מרגיש את הסטייה מהביטחון העצמי הפנימי, הוא מתקן את עצמו. דהיינו הוא חוזר ומעמיד - 'אני לא עושה הצגות!'. הזמינו אותי על מנת לשאת דברים לפי

מי שאני באמת, את הדברים הללו בדיוק אני מוסר. מי שלא מתאים לו לשמוע את מי שאני, שבפעם הבאה לא יבוא . ואם אין התאמה בין הדברים על פי מי שאני לעיקר ציבור השומעים, אזי המארגנים צריכים להזמין מרצה אחר שמהותו מתאימה למה שהציבור הזה צריכים לשמוע .

עבודת ביטחון מאוזנת - ביטחון בקב"ה דרך לבוש תכונות הנפש השורשיות

אמנם הגדרנו כי ביטחון מופשט בקב"ה ללא הישענות על שום לבוש הוא היעד הנכסף, אך כאמור זוהי עבודה שלעת עתה רק ליחידים ישנה יכולת נגיעה במדרגה עצומה זו. מאידך ברור כי גם הפיתוח של ביטחון עצמי נ'פרד' על ידי חיזוק כישרונות, תכונות ויכולת הסתגלות כפי שנוהגים אומות העולם והחיצוניים למיניהם, יותר תזיק

לציבור את מה שהם צריכים לקבל ממנו. ויש פעמים שאדם מרגיש כי הוא ניחן בכוח הסתגלות מהיר וחזק ממילא הוא חש כי ביכולתו להתאים את עצמו למה שהציבור דורש ומצפה ממנו. אולם ביטחון זה אינו יציב במיוחד, כי אילו בקהל ישב מאן דהו 'גברא רבה' שנתפס כמרומם מעבר לדרשן הגאווותן, אזי גאווותו לא תעמוד לו עוד. וכן, אילו יתברר לבעל הדמיון כי כישוריו לא תואמים את הציבור המציאותי שמולו, אזי ביטחונו יתערער. וכן כוח הסתגלות לא תמיד יכול לתת מענה ראוי לצורכי הקהל.

אם בעת ניסיון זה, מיד בזמן שהאדם מרגיש את הסטייה מהביטחון העצמי הפנימי, הוא מתקן את עצמו.

לעומת זאת, אדם שיסוד בטחונו נשען על תכונות נפשו, הוא חי את הוא מי שהוא. על כן, גם בשעה שהוא ניצב מול קהל - מבחינתו הוא לא עומד לפני קהל, הוא עומד לבד. כיוון שהוא מציג, מראה, משמיע, מרצה, מדבר את האני שלו - הוא מי שהוא באמת בלבד ולא מעבר לכך, ממילא לא משנה לו מי צופה בו

ושומע את דברו, ולא משנה לו כמה אנשים נצבים כנגדו.

אדם שחש הפרש בצורת ההופעה הדיבור והעמידה שלו מול קהל מחמת ריבוי הכמות של הציבור - דהיינו מול מנין שומעים קל לו, אך מול מאה או אלף אנשים הוא כבר רופס. וכן אם ישנה תחושת ההבדל ברגש בדיבור אל פשוטי העם ביחס לעמידה אל מול איכות אנושית של בעלי חכמה ודעה או חשיבות שררתית הניצבת מולו.

שינויי הרגש אלו הם הוראה כי אדם זה

תמיד עד אין תכלית, ולכן אמר יעלו אבר כנשר, ואמר ירוצו ולא ייגעו, כי החיות הם רצוא ושוב (יחזקאל, א, יד) רצוא להשפיע ושוב לקבל (וזהו מלעילא לתתא, ואצל האדם השתא זהו להיפך, ודו"ק). ומעין כך כתב בתורת המגיד (דברים, האזינו, ד"ה להבין) וקוי ה' יחליפו כח, פירוש מחליפים במטי ולא מטי, וזהו יעלו אבר כנשרים, דהיינו נוגע ואינו נוגע, עיי"ש.

יחזקאל, יז, ג – הנשר הגדול גדול הכנפים אך האבר מלא הנוצה. ופרש"י, כמו כנף אל"א בלע"ז. לשון אחר, כמשמעו לשון אברים ממש, עכ"ל.

וכתב המלבי"ם (ויקרא, התורה והמצוה, פ"ט) וז"ל, וכנף ואבר הונח על האבר המעופף, הפרק העליון שבו מחוברים הנוצות נקרא אבר. ועיין עוד בדבריו (אילת השחר, סימן שצט) וז"ל, הפרק העליון באבר המעופף שבו מחוברים המכסים האברים המבדילים בין הצואר והגוף כידות האדם, נקרא אבר, כמו ארך האבר, אבר כיונה (תהלים, נח, ז), והנוצות הארוכות המחוברות שבו יעוף נקרא כנף, והפרק בעצמו נקרא אבר. ובזה יפרוש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו (האזינו, לב, יא), כי דרך הנשר ליקח גוזליו ע"י הכנפים וישאם על האבר הפרק העליון שהוא חזק לסובלם שלא יפלו, עכ"ל.

והנה שורש כל הנבראים, דומם, צומח, חי, באדם, כנודע. ושורש הנשר בבחינת "נשרו אבריו", וכמ"ש האריז"ל (שער מאמרי רז"ל, יומא) וז"ל, כל הנשמות כלולות באדה"ר קודם שחטא, אח"כ (ע"י החטא) נשרו ממנו, עכ"ל. וזהו שורש הנשר, אבר הנשר הארוך, היינו שהוא ארוך, כי הוא אריכות אבר של אדה"ר. שנשמות שנפלו מאדה"ר הם בחינת בניו. ולכך הנשר לוקח על אברו הארוך את בניו, ודו"ק. כי נשר רחמן על בניו, והיינו מתקנם. כי בשורש הם אבריו ממש.

ותיקון אדה"ר, ונשירת אבריו כנ"ל, עיקרה ע"י יעקב, בבחינת אביר יעקב, מלשון אביר, אבר. וכמ"ש בשערי אורה (ש"ב) וז"ל, ובהתחבר אביר יעקב למידה הנקראת נשר אזי היא מתחדשת ומתמלאת כל טוב, ועליה נאמר חסידה ונוצה ועל זה נאמר המשביע בטוב עדיך תתחדש כנשר נעורכי, עכ"ל.

ושורש תיקון יעקב שאמרו עליו יעקב אבינו לא מת, אלא חי. והוא היפך מנשירת אברים, שהם בחינת מיתת אבר. וכתב בספר אמרי נעם (וישב) וז"ל, ואבר ח"י עולה אר"ך, שהוא בבחינת ארך האבר, וע"ד שאמרו רז"ל (ויק"ר, כו, ט) אפילו קצר ונעשה מלך, נעשה ארוך, עכ"ל. והוא תיקון יעקב שהוא בבחינת בריח התיכון שמבריח מן הקצה אל הקצה, ל"אורך" כל הקומה, וזהו ארך האבר.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ישעיה, מ, לא – וקוי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים ירוצו ולא ייגעו ילכו ולא ייעפו.

והנה האברים, נחלקים לרמ"ח אברים, אולם שורשם בתורה, תרי"ג מצות, כגד רמ"ח אברים ושס"ה גידים, כנודע. ונמצא ששורש האבר - אברים, בתורה. ומצד כך אמרו (קידושין, פב, ע"ב) תניא, ר' נהוראי אומר, מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה, שכל אומנות שבעולם (הנעשית ע"י רמ"ח אברים) אין עומדת לו אלא בימי ילדותו, אבל בימי זקנותו הרי מוטל ברעב, אבל תורה אינה כן, עומדת לו לאדם בעת ילדותו ונותנת לו אחרית ותקוה בעת זקנותו, בעת ילדותו מהו אומר, וקוי ה' יחליפו כח יעלו "אבר" כנשרים וכו'. ועיין זוה"ק (בראשית, יב, ע"ב).

והבן שיש מדרגת תורה שהיא שורש להתפרטות, שורש לרמ"ח אברים, ויש מדרגת תורה דעוה"ב שהוא אור אחד בלי התפרטות. וזהו אבר כנשרים, אבר יחיד, ולא אברים רבים, ודו"ק. ומצד כך אמרו (גיטין, ס, ע"א) א"ר יוחנן משום רבי בנאה, תורה מגילה מגילה ניתנה (שורש של התפרטות), שנאמר אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי. ר"ש בן לקיש אומר, תורה חתומה ניתנה (היינו כח מדרגת אחד), שנאמר לקוח את ספר התורה הזאת.

ומצד מדרגת התורה שלעת"ל אין שורש לרמ"ח אברים, אלא אבר אחד. ועל לעת"ל אמרו (סנהדרין, צב, ע"ב) אותן שנים שעתידי הקב"ה לחדש בהן את עולמו, שנאמר ונשגב ה' לבדו ביום ההוא, צדיקים מה הן עושים, הקב"ה עושה להם כנפים כנשרים ושטין על פני המים, שנאמר על כן לא נירא בהמיר ארץ ובמוט הרים בלב ימים, ושמה תאמר יש להם צער, ת"ל וקוי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים ירוצו ולא ייגעו ילכו ולא ייעפו. וכן אמרו בספרי (נשא, מ, מ) וישמרך - ישמרך בעוה"ב, וכן הוא אומר, וקוי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים. אבר דייקא.

והבן שהשתא האדם נחלק לרמ"ח אברים, מפני שאכל מעץ הדעת, שהוא שורש עלמא דפירודא. אולם אילו אכל מעץ החיים, וכן לעת"ל, מכח עץ החיים יחזור הרמ"ח לאחד. וכמ"ש (פסיקתא זוטרתא, בראשית, ב, ט) שאילה - למה נברא עץ החיים. תשובה - שיאכלוהו לצדיקים לעתיד לבא בגן עדן ויחיו לעולם, שנאמר וקוי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים.

והיינו שכאשר יקומו בתחיית המתים יקומו בגוף של אבר אחד. וזהו כח הנשר "שמתחדש מזמן לזמן" כלשון הרבינו בחיי (האזינו, לב, יא). ולכך הוא שורש לחידוש של תחיית המתים. וז"ל המלבי"ם (ויקרא, הקדמה) ואלו ישברון כל שוכני קבר, כי אחרי בלותם עוד יעלו אבר.

ואינו רק חידוש פעם אחת אלא חידוש תמידי, וכלשון הרמח"ל (מאמר הגאולה, ד"ה וכאן נכלל) ונמצא שהם חוזרים ומתחדשים

טעם אחר שהיה נוהג בכריעות כחזירא ובזקיפות כחויא, כי חזירא הוא שבט הרומז למדת הדין, והיה עושה בכריעותו כי היה מכניע כוחות הדין בכריעה, עכ"ל. ובפרטות, זו הכנעה של עכן, עכ-ן, לשון כניעה, וכמ"ש (יהושע, ז, יט) ויען עכן את יהושע ויאמר אמנה אנכי חטאתי לה' אלהי ישראל וכזאת וכזאת עשיתי. ועי"ז נשקט כעס של הקב"ה. כעס, כע-ס. כי כאשר אין כניעה יש כעס, ודו"ק. ועי"ז נעשה עכירה, עכר, עכ-ר.

וכאשר ע"י הכריעה מבטל כח הרע, עי"ז נגדל כח הכורע, ונגדל ערכו, ערך, עכ-ר. ואזי נתגדל קומתו ונעשה כובע לראשו. כובע, כע-בו. והוא הגדלות היפך הכריעה.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה:

כרע, כנען, כעס, כעת, כרעיו, עכן, כדלעמר, ערך, כובע, כמעט, נכנע, עכר.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

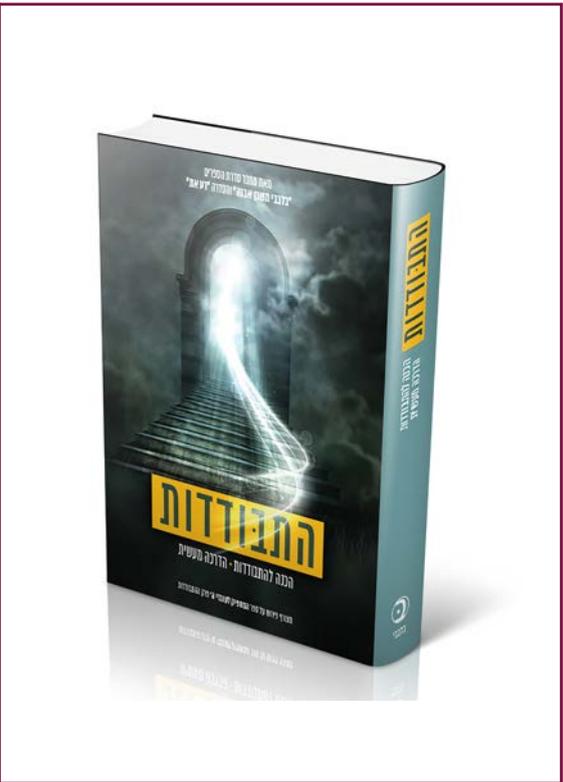
וכאשר מתגלה כניעה זו בגוף, זהו בחינת כרע, כע-ר. בטל למי שכורע לו. ודבר זה מתגלה בפרט בקרבן פסח שכתוב ביה "ראשו על כרעיו". ואמרו בזה"ק (ח"ב, רלז, ע"א) לתברא ליה ולכפייה ליה, והיינו לשברו אותו ולהכניעו. וזהו כריעה שמבטל עצמו. וז"ל השפת אמת (כי תבא, תרל"א) נשתחוה ונכרעה - פירוש השתחויה שרוצה להכניע עצמו, ונכרעה לשון נפעל שכפי הרצון באמת זוכה להתגלות האמת להיות נכנע באמת לאמיתו, עכ"ל. ועי"ש (תרנ"ה). ובאמרי אמת (וישב) כתב וז"ל, כריעה במודים אין הכוונה כריעה בלבד, אלא להכניע ולבטל עצמו לרצון הקב"ה, עכ"ל.

ויש כריעה שמבטל זולתו, כמ"ש המהרש"א (קידושין, כט, ע"ב, ח"א) בעובדא דרב אחי בר יעקב, שהכניע בז' כריעות ז' כוחות של עשו, ומעין כך איתא באהבת יהונתן (הפטרה יום ב' דשבועות) וז"ל, כשמשתחוים וכורעים מכניעין הקליפות, עכ"ל. ומעין כך איתא בבן יהודע (ברכות, יב, ע"ב) וז"ל, נ"ל

ויחי | כ-ע בארץ כנען. כנען, כע-נ. כ-ע שורש של כניעה וביטול. ועי"ש כן נקרא כנען. וכמ"ש ברמ"ז (בראשית) וז"ל, בהיותה מתוקנת נקראת ארץ ישראל, אבל עכשיו כנען מלשון כניעה, עכ"ל. ונקראת כנען מצד הקלקול, הכנעה דקלקול, כמ"ש בעץ הדעת טוב (וישב) וז"ל, העולם השפל הנקרא ארץ כנען, על שמכניע הנשמה להטותה אל החומר לשבור אוכל ותענוגי הגוף, עכ"ל. ומעין כך כתב בתולדות יעקב יוסף (שלח, אות יב) וז"ל, לשון כנעני, שהוא מכניע הצורה לחומר, עכ"ל.

ולהיפך מצד התיקון, כנען נכנע לקדושה. וכמ"ש באלשיך (בראשית, יב, ט) וז"ל, ללכת ארצה כנען - להכניע בזה העולם לגמור שיורי טהרה, עכ"ל. וכן כתב במחשף הלבן (לך לך) וז"ל, והכנעני - לשון כניעה ושבירה, להורות דהקליפה נשברת ונכנעת, עכ"ל. ומעין כך באור לשמים (וישב). וביסוד העבודה (ח"ב, מכתב כג). ומגן אברהם טריסק (בהר, ושלח). ונעם אלימלך (שלח, ומטות), ועוד.

ניתן להשיג
בחנויות ספרים
הנבחרות בארץ

כתר

בר רבא אמר רב, אלימלך ושלמון ופלוני אלמוני ואבי נעמן, כולן בני נחשון בן עמינדב הן. נחשון, נחש-ון, תיקן פגם נחש. ואלמוני, בנו, נעלם שמו, משורש פגם הנחש. שקודם חטא אכילה מעץ הדעת נקראת אשת אדה"ר חיה, ואח"כ חוה, ע"ש נחש חויה, כנודע. והיא נתעל-מה שמה, ושמה הראשון חיה נעשה אלמוני, טמיר. ועיין של"ה (שבועות, תורה אור, הג"ה, א) הגואל פלוני אלמוני כמה ברח מזה כמי שנשכו נחש. והנה י"א ששם הגואל היה טוב (עיין רש"י, רות, שם), טוב בגימ' י"ז, שם הדעת אהו-ה, גימ' טוב, כנודע.

חסד

ימין. אמרו (זהר חדש, רות, מח, ע"ב) מאי אלמוני, אלמוני ממש, דהא כתיב השיב אחר "ימינו", אמאי, אלא בגין דהא עד קץ הימין שכיבת לארעא, כדן הוא אלמוני. ועיין אור המאיר (רות, שם). ועיין אפיקי ים (שבת, קד, ע"א). ובדרך רמז, אחד בימינו, גימ' אלמני.

ועוד. חסד, מים. וכאשר נסתלק שפע המים, השיב אחר ימינו, נעשה בתחתון בחינת צמא, בגימ' אלמני.

גבורה

הגבורה מכסה על החסד, בבחינת תוכחה מגולה, אהבה נסתרת. וזהו אלמוני, שנתעלם החסד - אהבה (עיין ערך קטן חסד). וזהו ע"י גבורה. ובדרך רמז, מכסהו בגימט' אלמני. והוא מלשון אלם, תקיף וחזק, גבורה. וכן אמץ, בגימט' אלמני. וכתוב (משלי, כז, ה) טובה תוכחת - מגלה מאהבה - נסתרת, בגימט' אלמני.

תפארת

סוד קו אמצע שאינו נוטה לצדדים, והיא נקראת דרך סלולה. סלולה בגימט' אלמני. וכאשר נעשה בחינת אל-מני נאבד דרך הסלולה של יעקב ת"ת, ואזי הולך בדרכי עקלתון, בבחינת אחיו אנכי ברמאות. ויעקבני זה פעמים. כי נעתק בחינת הקול קול יעקב כי נעשה אלם - אלמני, ודבק בוידו אוחזת בעקב עשו.

נצח

סוד ממונו של אדם המעמידו על רגליו. אולם בסוד כל מה שקנה עבד קנה רבו אף גופו הופך להיות ממון של אדונו, ולכך נאבד שמו, שהרי בניו אינם מיוחסים אחריו.

פלא עליון. והנה איכא פלוני, מכוסה ונעלם, לשון כי יפלא (דברים, יז, ח), היפלא מה' דבר (בראשית, יח, יד). ואיכא אלמוני, אלמון מבלי שם (לשון רש"י, רות, ד, א). ואיכא פלמוני (דניאל, ח, יג). ופרש"י שם, הרי תיבה זו כשתים, לפלוני ואלמוני. ופלוני בראשית, ואלמוני בא-חרית. כמ"ש בזוה"ק (זהר חדש, רות, מח, ע"ב) פלוני, מכוסה גנוז מיומא דאתברי עלמא. אלמוני, דהא עד קץ הימין שכיבת לארעא, כדן הוא אלמוני. ולפ"ז פלמוני, איחוד העלם של רישא וסיפא. ועיין ריקאנטי (בראשית, ג, יב) וקראו פלוני כי הוא האור הגנוז (שנגנו בראשית), גם קראו אלמוני מיום גלות השכינה, בחינת אחרית.

חכמה

חכמה מאין תמצא, מן הכתר, שאינו רמוז באות גמורה אלא בקוצו של יו"ד. וכיון שאינו אות גמורה לא יתכן בו שם. ולכך שורש העלמות השם, שנעשה אלמוני משמו, היינו גילוי המאין תמצא. וכאשר נעשה מצד התיקון נרמז בו מש"כ (שמות, י, כו) ממנו נקח לעבד את ה', ר"ת אלמני. חכמה מאין תמצא. וכן כתיב (דברים, ט, יא) ויהי - מקץ ארבעים יום וארבעים לילה נתן - הוי"ה אלי שני לחת האבנים לחות הברית, ר"ת אלמוני. מאין תמצא. וחכמה, כח-מה, בחינת מש"כ (יחזקאל, לז, יח) מה אלה לך, גימט' אלמני.

בינה

לב. עיין אפיקי ים (שבת, קד, ע"א) קץ של אחישנה הוא פה פתוח בלא נשיכת נחש (עיין ערך קטן דעת), משא"כ קץ של בעתה פה סתום, וכו', קץ של בעתה לבא לפומא לא גלי, והוא בסוד פה סתום, וכו', והוא אלמוני בלא נוקב', בני"י דאתרחק מינה בסוד היתה כאלמנה, והוא בסוד אלמון דימינו באחור, ומאיר רק מבתר כותלא, הנה זה עומד אחר כתלינו (שה"ש, ב, ט), וכו', ואזי יהיה חבלי משיח (בחינת אחורים) שהנוק' היא מקשה לילד, עכ"ל. ויתר על כן ח"ו נעשה קלקול בלב עצמו, ובדרך רמז, כתיב (מלכים, א, יא, ט) נטה לבבו מעם ה' אלקי, ר"ת אלמני.

דעת

דעת דקלקול, נחש. ואמרו (ב"ב, צא, ע"א) אמר רב חנן

ע"א. ועיין ליקוטי תורה, בראשית). ומבני יפת, אשכנז, כמ"ש (בראשית, י, ב) בני יפת, גמר, וגו', ובני גמר, אשכנז. ונקרא אלמוני כמ"ש המפרשים (עיין רד"ק שם ועוד). וזהו שורש לשון אשכנז, שקוראים קמץ סתום ולא פתוח כבני ספרד. והוא בחינת האלימות שבהם, סתום וקמץ, מוץ, טמיר.

נשמה

בחינת ענוה, בגימט' אלמוני. כי הענו אין לו שם, בחינת משה שהיה ענו מכל האדם, אמר על עצמו, מחני נא מספרך אשר כתבת, ונעלם שמו בפרשת תצוה, ונעשה אלמוני.

חיה

חיה, בחינת חכמה (כח-מה) תחיה את בעליה. יגעי כח, בגימט' אלמוני. כי יגע לדבוק בנעלם, באין, בחינת מאין תמצא. עיין ערך קטן חכמה.

יחידה

עיין פירוש הר"מ בוטריל לספר יצירה (פ"א, מ"ה) והרב רבי אהרן המקובל הגדול פירש בספר הפ"דס וז"ל, מפולמות, ענין ההסתר, והוא מורכב מפלוני אלמוני, ורצונו בזה שסבת ההעדר אינו נעלם אלא נגלה שההעדר ידבק לאדם מצד שהוא מורכב מענינים הפכים (כללות הפכים, רדל"א), א"כ החומר הוא כגוף מת, אבל סבת ההויה שהיא הנפש הוא נעלם מעיני בני"א ואפילו מהחכמים, והשגתו ביחידה. ובדרך רמז, הפך הויה, גימט' אלמוני.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

(שמואל, א, כא, ג) אל מקום פלני אלמוני. ופרש"י, אלמון, מאין שם, שאיני חפץ להזכיר כי דבר סתר הוא. וכן כתב (רות, ד, א) אלמוני, אלמון מבלי שם. ובמקומו יבם בעז ויצא דוד, שהם שם דקדושה, אשר שם שמות בארץ. בחינת א"י, מלכות. וכנגד כך בקלקול היו מחלון וכ"ליון, שיצאו מא"י לחוץ לארץ, כמ"ש (ב"ב, צא, ע"א). ודוד היפך כך, גר, כניסה מחוץ לארץ לא"י. ובדרך רמז, כתיב (שופטים, יט, יב) נכרי אשר לא מבני ישראל, ר"ת, אלמוני. ואז בהיותו גוי היה אלמוני, ואח"כ נכנס לכנס"י, גירות. וזהו בנפש, בני"י. ובמקום, א"י, כתיב (ישעיהו, ס, כא) לעולם יירשו ארץ נטר מטעי, ר"ת אלמוני. ויתר על כן, כתיב (דה"י, ב, יג, ה) אלהי יש-ראל נתן ממלכה לדוד, ר"ת אלמוני. וכן דויד ויצא, גיט' אלמוני.

נפש

טוב בא"ת ב"ש, נפש. והגואל נקרא טוב (עיין ערך קטן יסוד), וכאשר נתעלם שמו נהפך לנפש, ומשם יצא דוד המלך, שהוא "נפש" הכוללת, כנודע, סוד מלכות. אולם יצא באופן נעלם, של חשש פסול. ולכך כתיב (רות, טו) יהיה לך למשיב נפש. וכ"תיב (שמואל, ב, יד, יד) ולא - ישא אלקים נפש וחשב מחשבות לבלתי - ידח ממנו נדח, ר"ת אלמוני. וזה קאי על דוד, לבלתי ידח ממנו נדח. ועל שונאיו אמר (תהלים, מ, טו) יבשו ויחפרו יחד - מבקשי נפשי לספותה יסגו אחור ויכלמו - חפצי רעתי, ר"ת אלמוני.

רוח

רוח ממללא. והנה יפת בן נח הוא בחינת רוח כמ"ש הרמ"ז (נח, דף סח,

ומה שלעולם ברא כרעא דאבויה, נו"ה, בעבד אין חייס, אלא מתגלה נו"ה במקום בנים, ממון. ובדרך רמז, כתיב (בהר, כה, מב) עבדיהם, גימט' אלמוני.

הוד

מבני יפת, אשכנז (עיין ערך קטן רוח), ונקרא ארצם אלמוניא. ועיין שו"ת הרשב"א (ח"א, סימן תיג) שמעתי בבירור שמנהג חסידי אלמוניא לעסוק בדברי השדים, ומשביעין אותן ומשלחין אותן ומשתמשים בהן בכמה ענינים. ועיין פע"ח (שכ"ט, פ"ה). ושדים נקראים כן מלשון שדים נכונן, מקום הוד יופיה של אשה. ואמרו (שהש"ר, ד, יב) שדים נוי לאשה. וכן אמרו (זוהר, יתרו, פ, ע"ב) שדים שפירו דאתתא. ועיין בתיקונים (תיקון סט, קס, ע"א) ששם יופת, נצח והוד. הוד לשון יופי, יפת. והוא מ"ש יפת אלקים ליפת, שקאי על לשונו של יפת. ובדרך רמז, אודך על גימט' אלמוני. וכן עליו הוד, גימט' אלמוני.

יסוד

גאל בבחינת יסוד, כנודע. ועיין רי"קאנטי (בראשית, ג, יב) ויאמר סורה שבה פלוני אלמוני, אלו הם דברי הצדיק לגואל טוב. שתחלה נקרא טוב - יסוד, ואח"כ נקרא אלמוני, כי נעלם ונגזר הטוב. ועיין רש"י (רות, ד, א) ולא נכתב שמו, לפי שלא אבה לגאול. ובדרך רמז, כתיב (בהר, כה, כו) לא יהיה לו גאל, בגימט' אלמוני. וכאשר נתקן נעשה יום טוב, ובדרך רמז, יום טוב בנו, גימט' אלמוני.

מלכות

סוד שם במלכות, כנודע. וכתבי

מילון ערכים בקבלה • פרצוף תבונה

ויתר על כן כתב שם (שער אח"פ, פ"ג) וז"ל כי בערך האיכות נמצא התבונה היא רביעית של בינה (והוא אות ה' אחרונה של הויה, יה"ו - בינה, ה' - תבונה). ובערך הכמות מהחזה דבינה היא מחצית של בינה (כמ"ש שם, שכ"כ גדול שיעור מהחזה ולמטה, כמו מהחזה ולמעלה). גם יש מציאות אחר - ג', והוא שכמו שלפעמים עולה רחל להיות בכל פרצוף ז"א, כך זאת התבונה היא שוה בארכה כמו הבינה עצמה, ומתלבשת בינה בתבונה והם שוות. הרי שלשה מציאות, או שוה כמו הבינה, או מחציתה, או רביעית, עכ"ל. ועיין פתחי שערים (נתיב פרצוף או"א, פתח י). והנה תבונה עצמה נחלקת לג' מיני תבונות, כמ"ש בעץ חיים (שער יד, פ"ח, מ"ב) וז"ל, ד' בחינות נשים באמא עלאה. בחינת חב"ד שלה נקרא אמא עלאה, וחג"ת שלה נקרא תבונה ראשונה, ונה"י שלה תבונה שניה, ומלכות שלה נקרא תבונה שלישית, והיא רביעית בערך בינה, ובי"ס של תבונה זו ה"ג מתלבשת כל צלם דז"א, עכ"ל. ועיין קל"ח פתחי חכמה (פתח קכט). ושער הכוונות (דרושי חזרת העמידה, דרוש ה).

והנה בהרחבה יותר, יש"ס פעמים נכלל בתבונה, כמ"ש בערכו. ובפרטות נקרא שמו תבונה. וכמו שביאר הגר"א (משלי, ב, ב) וז"ל, יש"ס הוא תבונה דחכמה, הבנת דבר על בוריו, וגנוז בתבונה שבבינה. תבונה שבבינה, להבין איך תלוי הבינה בדקדוק, ואז יבין גם (תבונה) של חכמה שגנוזה בשל בינה. ועיין סנהדרין (צג, ע"ב).

והנה אף שנחלקו אמא ותבונה לשנים פעמים נכללים לאחד ממש (היינו שנכללת תבונה בבינה), לצורך ז"א. כמבואר בערך יש"ס, ומבואר בפרטות בפתחי שערים (נתיב פרצוף או"א, פתח י) וז"ל, ואלו ב' המדרגות לפעמים נכללים לאחד על ב' מדרגות וכו', כי בעיבור ראשון דז"א אז נכללים ישסו"ת באו"א עלאין, אבל בזיווג שני דמוחין, אז נכללים או"א בישסו"ת, עיי"ש הטעם. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

תבונה נקראת כן כי יש בקרבה אותיות בן ובת, כמ"ש באד"ז (רצא, ע"א) תבונה - כלא כללא דבנין, בן ובת, ו"ה, וכו', אתשכח דכללא דתרין בנין אקרי תבונה. וכן הוא בספר הפליאה (ד"ה ראה והבן שזה היה נקרא בית). (ופעמים אף ת"ת ונה"י נקראים תבונה, כי הם בחינת בן ובת. עיין עמק המלך שער יד, פרק קמג). ונקראת כן בפרטות בשעה שמניקה לז"א. וכתב הרמח"ל (כללים ראשונים, כלל כג) וז"ל, ותבונה בן ובת, כמ"ש באד"ז, כי בינה היא בבחינת העלאת ז"א להשתוות לאו"א, ותבונה להיפך. ומדרגת תבונה הוא מלכות של בינה, כמ"ש בעץ חיים (שער ד, פ"ה) וז"ל, גם תבין, כי הלא התבונה היא ה' אחרונה של בינה. ותבין בזה מש"כ בתיקונים, מלכות נפש תבונה - כי תבונה היא בחינת מלכות ובחינת נפש של הבינה. גם תבין בתבונה ענינה שהם בן ובת, אך בבינה לא נרמז רק הבן לבד, עיי"ש. ועיין עוד שם (שער טז, פ"א). ומבוא שערים (שער ד, פ"ח).

ובשמות הקודש חלוקים שמותיהם של בינה ותבונה, כמ"ש בעץ חיים (ש"ד, פ"ג) וז"ל, כבר ביארנו כי יש בינה ותבונה, בינה אהי"ה דיודיין, אל"ף ה"י יו"ד ה"י, ותבונה היא שם ס"ג, עכ"ל. וכמו שנתבאר בערך יש"ס ביחס לאבא ויש"ס, כן יחס בינה ותבונה. מחד התבונה שורש מלכות של אמא כנ"ל, וזו מדרגתה. אולם מאידך מקומה בחזה דאמא, כמ"ש בעץ חיים (שם) וז"ל, התבונה אינה מתחלת אחר סיום בינה, רק יוצאת מהחזה של בינה עצמה, כמו רחל היוצאת מהחזה דז"א, גם התבונה יוצאת מחזה דבינה, כי ארוכה בכל שיעור החכמה, עיי"ש. אולם יש שוני בין יחס אבא ויש"ס ליחס אמא ותבונה, כמ"ש בעץ חיים (שער יד, פ"ב, מ"ת) וז"ל, וכבר נודע מ"ש בענין לאה ורחל בהיותן עומדים באחורי ז"א, שאז העקבים של לאה נכנסין תוך ראש רחל העומדת תחתיה, וכן הענין בכאן, שעקבים של רגלי הבינה נכנסין תוך ראש תבונה, משא"כ באבא ויש"ס העומד תחתיו, עיי"ש הטעם. וסיים שם וז"ל, ולכן אע"פ שאח"כ נחלקו לב' פרצופים, נשאר ביניהן קשר אמיץ וחזק ע"י עקבים הנ"ל, עכ"ל.

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30

משפ' אליאס

רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

ישיבה ראשית חכמה

רח' בן ציון אטון 8 הר

חוצבים

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי מושכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

עבודת ביטחון מאוזנת

אמנם הגדרנו כי ביטחון מופשט בקב"ה ללא הישענות על שום לבוש הוא היעד הנכסף, אך כאמור זוהי עבודה שלעת עתה רק ליחידים ישנה יכולת נגיעה במדרגה עצומה זו. מאידך ברור כי גם הפיתוח של ביטחון עצמי 'נפרד' על ידי חיזוק כישרונות, תכונות ויכולת הסתגלות כפי שנוהגים אומות העולם והחיצוניים למיניהם, יותר תזיק מאשר תועיל. על כן, הגישה המאוזנת שמתאימה לרוב ככל הציבור עבדי ה', היא בניין וחיזוק הביטחון בקב"ה דרך לבוש תכונות הנפש השורשיות והיסודיות. לפיכך מכאן ולהבא נעסוק בדרכי העבודה לבניין מדרגת ביטחון אמצעית זו.

ידוע ומפורסם מאמר חז"ל - 'כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונים'. כלומר, כשם שלכל אדם ואדם הקב"ה צייר תואר פנים ומראה גוף חיצוני שונה האחד מהשני, כך גם בדעותיהם הבורא צר צורת נפש ייחודית על הרכב תכונותיה וסגולותיה וכוחותיה ומידותיה ודעותיה, לכל אחד שורשים וענפים השונים איש מרעהו.

בכל אדם קיים מגוון של תכונות נפש. תכונות אלו מתחלקות לשני סוגים כלליים: תכונות יסודיות ותכונות מתלוות. התכונות היסודיות הם התכונות איתם האדם נולד. כאשר ישנה תכונת שורש אחת שהיא בית

דע את שמחתך • כוחות שרשי העצבות פרק ד'

נפילת כח הדעת

מה ההבדל בין דעת לבין חכמה, חכמה ענינה, מה שקיבל מרבו, מבין דבר מתוך דבר, ומדמה מילתא למילתא. זה הכלי קיבול שלה. אבל דעת אין לה מערכת של דמיון, כי כשאני אומר זה, אני אומר לא כזה, אלא אני אומר זה. החכמה נאמר בה מאין תימצא. היא נמצאת מהאין. על כן החכמה שאני משיג, אני מדמה אותה לחכמה של מעלה, זה המדמה מילתא למילתא. אבל הדעת כל עיניה, זה.

כשהגיעה מערכת שנקראת 'כ'זה, זה נקרא והייתם 'כ'אלוקים יודעי טוב ורע. כאן שורש הנפילה. כאן חל בעצם ספק במערכת הדעת. כאן שורש הקלקול של הספקות. בחכמה יש כוח של לדמות מילתא למילתא, זה חלק מכוחות החכמה. כשמחילים את זה על מערכת הדעת, כאן בעצם חל בדעת ספק. זה בעצם עומק הקלקול של עמלק.

מכח הדעת נופל גם כח החכמה. בדמיון יש שני צדדים. אני מדמה זה לזה, יש כאן שני צדדים אז אני מחיל ספק. וכשהשתמשתי במערכת החכמה לדעת שיש בה שני צדדים, אז איבדתי את התפיסה שנקראת חכמה. כי לחכמה אין שני צדדים, כל זמן שאני משתמש בחכמה, אנת חכים ולא בחכמה ידיעא, ואני לוקח את מערכת החכמה שלי, להשיג בה ולדמות מילתא למילתא, זה מערכת חכמה דקדושה. אבל כשאני מחיל את הכוח הזה על הדעת, איבדתי את החוכמה, ואיבדתי את הדעת. זה שני השורשים של הקלקול של העצבות. איבדתי את החוכמה, כי החלתי אותה על הדעת. אזי החכמה נעלמה, ואיבדתי את הדעת כי איבדתי את ה- זה. והפכתי רק להיות זה כזה. כאן שני החלקים של העצבות.

האדם נברא בתחילה בכח החכמה, כמו שכתוב אשר יצר את האדם בחכמה. ונאמר בו: כצלמנו, כדמותנו, כעין דמות של מעלה. מכוח כך הוא נברא בכף ידו של הקב"ה. כוח ה- כדמותנו, כף הדמיון. הוא נברא במערכת שיש בה גם דעת, אבל הדעת לא נאמרה לכתחילה, באופן של מעין של מעלה. הוא נברא בצלמנו כדמותנו. מה הנחש בפיתויו אומר? והייתם כאלוקים. באיזה מערכת? יודעי טוב ורע. במערכת של דעת. לא זו ראשית היצירה.

כף היד

בכף היד יש בה שתי חלקים: היא מורכבת מאצבעות, והיא מורכבת מכף יד. האצבעות הם עשר, הכף זה עשרים. זה כף. כוח שמתגלה בעצם בקומת

גוברת על האצבעות, זה חזרה לשורש הקלקול. שנלקח כח האצבעות וחל עליהם כף הדמיון.

כשהאצבע נופלת למטה מהכף, והכף שולטת על האצבע, שמה הדמיון חל על מערכת הדעת. זה עמלק. שם יש ספקות. וגבר עמלק. ועל כן ידי משה כבדות, יש כאן שתי קלקולים: הם כבדים מחמת שחוזר ומתגלה יסוד העפר של העצבות, יסוד העפר של העצבות, אז הוא כבד. אין לך כבד מארבע יסודות. הוא כבד, צריך לשים אבן למטה. יסוד העפר.

לישרי לב שמחה האלוקים עשה את האדם ישר, כאשר האדם יש לו ישרות, מתגלה אצלו האצבע. זה נקרא ישרי לב, ישרי לב. האצבע היא ישרה.

כאשר מתגלה אצלו התיקון של הרקידה, מה מתגלה אצלו? יש לו עצבות של יסוד העפר, והתיקון שלו זה רקידה, מה מתגלה אצלו? מתגלה אצלו הרגליים, מתגלה אצלו התיקון של הכף.

בקלקול הרגליים נאמר ביעקב אבינו (בראשית לב, כו) ויגע בכף ירכו. וכאשר מתגלה תיקון של רגליים, אז מה התיקון? תיקון של הכף. האצבעות של הרגליים הם העשרים, הם הכף, כמו שאומרים רבותינו. האצבעות של הידיים הם עשר. שמחה שחלה מהרגליים, ברגליים לעולם הכף הוא למעלה מהאצבעות. כי האצבעות שמה הם מגיעים לעולם, מהמערכת שנקראת כף, הם כף הדמיון של עשר האצבעות של הידיים. בידיים כאשר ירים משה וגבר ידו, אז האצבעות למעלה מהכף. ברגליים לעולם השמחה תבוא מאותו מקום שנקרא רקידה. אבל הכף כאשר האדם רוקד, הכף הוא למעלה מהאצבעות. אז מה השמחה שיש שם? זה השמחה לתיקון יסוד העפר.

אבל מכח כך אי אפשר לעבור בשלמות לשמחה. כי הרי סיבת הדבר היה אכילה מעץ הדעת. בידיים חוזר ומתברר המציאות של שמחה, מכוח הדעת שנתקן ששם האצבעות הם למעלה מכף היד. זה שלמות של התיקון. אלוקים עשה את האדם ישר, איפה מתגלה ישרות? באצבע.

עוד נרמז בענין האצבע, והעיר שושן צהלה ושמחה, שושן זה מלשון ששון, והם אותם אותיות. ודרשו חז"ל (מגילה טז, ב) ששון זה מילה. ומצינו בחז"ל על איבר ברית קודש דאמרו (נדה סו, א) לא כל האצבעות שוות. על זה נאמר צהלה. זה גופא השמחה.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

הידיים, מתגלה בם שני אבחנות, כוח שנקרא כף היד, וכוח שנקרא אצבעות.

אמרו חז"ל (חגיגה יב, א) שבתחילה קומתו של האדם הראשון היתה, מסוף העולם ועד סופו, כיון שסרח הניח הקדוש ברוך הוא ידיו עליו ומיעטו, שנאמר ותשת עלי כפכה. בפשטות הקב"ה שם עליו את הכף, והוא התמעט. אך בעומק, הכף התמעטה. הכף היד כוללת את כף היד, וכוללת את האצבעות, בשניהם חל מיעוט. זהו ותושט אליי כפיך. חל מיעוט בתפיסה של כף יד כיד, וחל תפיסה בעשר אצבעות, שהם מערכת שכולה בעצם דעת. כשהגיעה מערכת שנקראת כזה, זה נקרא והייתם כאלוקים יודעי טוב ורע. כאן שורש הנפילה. זהו ותושט אלי כפיך, שכף הדמיון חלה על הדעת. אם זה רק דומה, אם כן כבר יש שני צדדים. כאן חל בעצם ספק במערכת הדעת.

יש אצבעות, ויש כף היד. כשאדם לוקח את הכף היד, שהיא כף הדמיון, ומחיל אותה על האצבעות, חל ספק בדעת שהוא נקרא זה. מכח כך נופל גם החכמה וגם הדעת. אלו שני החלקי עצבות שנתבארו לעיל.

כח הרמת היד

והיה כאשר ירים משה ידו, וגבר ישראל. מי מרים את היד? משה רבינו. שהוא כח דעת דקדושה, ובו נאמר אתה הראת לדעת. כשמרימים את היד, אז האצבעות הם למעלה מהכף. נמצא שלא חל החכמה על האצבעות, כי האצבעות הם למעלה והכף היא למטה. אזי אני משאיר את הדעת כשלעצמה. ואני חוזר לדעת טוב. אז אני מחווה באצבע.

משעבדים ליבם לאביהם שבשמיים, מה העומק של משעבדים ליבם לאביהם שבשמיים, מחווה באצבע ואמרי, זה ה' קיוונו, סוד התקווה. מכוח מה, מכח הרמת האצבע, והיא גופא הקיוו שהם מקווים לו. כאן חל התקווה שבנפש.

כאשר ירים משה ידו, אזי האצבעות במקומם, והכף במקומה. ואם כן אין עצבות לא מכוח הדעת, ואין עצבות לא מכוח ההסתלקות החכמה, שעל זה נאמר ימותו ולא בחכמה, כשהוא חוזר לזה האופן. אז גבר ישראל, משעבדים ליבם לאביהם שבשמיים, מכוח מה בא השעבוד, מכוח האצבע גופא. אזי האצבע מתקנת את העצב, ומחזירה אותו ל-א'. שעל זה נאמר (דברי הימים א טז, כז) עוז וחדווה במקומו, אצל אלופו של עולם.

אבל כאשר יניח ידיו, הכף גוברת על האצבעות. אם הכף

אב לכל ענפי תכונות היסוד המסתעפות ממנה. לדוגמה: תכונת השורש של אברהם אבינו ע"ה היא מידת האהבה, תכונת השורש של יצחק אבינו ע"ה היא מידת הפחד, וכן תכונתו של יעקב אבינו ע"ה היא מידת הרחמים, וכן על זו הדרך.

תכונת השורש וכן שאר תכונות היסוד הנולדות ומסתעפות ישירות ממנה אלו הן תכונות עצמיות של הנפש, הן הם ה-'אני' של האדם. אלו הן תכונות פנימיות קבועות שאינן משתנות או מתחלפות. הן מציאות בלתי נפרדת מהנפש, תמיד הם יתנו ביטוי מסוים בכל תנועה

מתנועות הנפש. פעמים שהביטוי יהיה יותר מורגש וברור, ופעמים הביטוי יהיה יותר דק ופחות בהיר, אך לעולם כוחות השורש נמצאים משפיעים ופועלים.

לצד תכונות היסוד, קיימים בנפש עוד תכונות חיצוניות המתלוות ומתלבשות בנפש לפי הצורך והעניין. אלו הן תכונות שאדם מכשיר את עצמו לקנותם מסיבות

מקריות חיצוניות. תכונות אלו אינן עצמיות ביחס לנפשו, ועל כן אין הן קבועות וחקוקות בה. הם שם באופן זמני, לצרכי עזר, סמך, הגנה, ייצוב, הסתגלות וכדומה. וכאשר יגמר הצורך או הסיבה שהולידה אותם, הנפש תתפשט מהן, והן יעלמו יתפוגגו - היו כלא היו.

תכלית האדם לעבוד את בוראו דווקא על פי תכונות ומידות השורש היסודיות הסגוליות הייחודיות שהבורא עצמו טבע וחקק בנפשו. כך הוא עובד את בוראו עם האני שלו, הוא מי שהוא, הוא כפי שהקב"ה ברא יצר ועשה אותו. לשם כך על האדם ללמוד לזהות להכיר לדעת

ולחוש היטב מהי אותה תכונת השורש ומה הן ענפי היסוד הנולדות ממנה שיועזו והוענקו לו לצורך הצלחתו בעמלו בתיקון חלקו בעולמו.

לאחר שהאדם הכיר את מפת סדרי כוחות השורש של עצמו, על בסיסם הוא מייסד את יסוד נפשו, ועל יסוד זה הוא בונה שלב אחר שלב, נדבך אחר נדבך, את כל קומת בניין הנפש בכללותה על כל פרטיה. על מנת להוציא את כל הכוחות העצמיים הגלומים בו אל הפועל הגמור, להשלמת כל החסרונות שהוטלו עליו.

ביטחון עצמי מתוקן הוא ביטחון הנשען נסמך ונבנה דווקא על בסיס תכונות העצם של הנפש

אין שום עניין וצורך שהאדם יפתח כשרונות ויכולות חיצוניות צדדיות המקבילות נלוות או ניגודיות לתכונות השורש העצמיות שלו, ובהם יעבוד את בוראו. כי כל פניה לכיוונים שאינם שייכים לחלקו בעולמו, רק יטשטשו ויסיטו את האדם מן הדרך המובילה לתיקונו. להיפך, ככל

שהאדם יותר מעמיק ומחדד את הכרתו בתכונות העצם של נפשו, כך ישכיל ויטיב להגיע ליעדו המיועד לו.

העמדת מהלך דברינו עד כה, ביטחון עצמי מתוקן הוא ביטחון הנשען נסמך ונבנה דווקא על בסיס תכונות העצם של הנפש, על התכונה השורשית ותולדותיה היסודיות, על ה-'אני' מי שאני' האמיתי של האדם. אדם שהשכיל לבנות את בניין נפשו על היסודות השורשיים העצמיים שלו, ביטחונו העצמי נסמך על יסודות מוצקים, אמיתיים, פנימיים, תמידיים, קבועים ומציאותיים. כאשר לעולם האדם עמל להשיב ולחדד בלבו

את הידיעה החיה וההכרה הברורה כי הקב"ה הוא זה שהעניק לו יכולות וכוחות אלו, והוא הוא המחיה אותן ומקיימן ופועל מתוכן בבחינת - 'וכל אשר הוא עושה - ה' מצליח בידו'. מה שאין כן, אדם שלא מכיר את נפשו ולא מודע לתכונת השורש שלו, הוא עלול לבנות את בטחונו על בסיס תכונות ויכולות חיצוניות שקיימות בו באופן זמני. אך זהו ביטחון שיועזו רעוע ואינו יציב. שהרי יכולות וכוחות אלו אינם עצמיות בנפש, על כן אין הם כוחות תמידיים, וכאשר הם יעברו מהעולם, האדם ישבר.

זיהוי האני - תכונות הנפש השורשיות

אחר שהובן באופן ברור כי ביטחון עצמי אמיתי חזק ויציב יתכן אך ורק באדם המנהל את מהלכי חייו ופועל את פעולותיו על פי תכונות השורש והיסוד העצמיות שלו, הוא חי את עצמו על פי האני האמיתי שלו, הוא מי שהוא. כעת מוטל עלינו ללמוד ולהבין כיצד ידע האדם מי הוא האני שלו - מהי מפת הכוחות והתכונות המרכיבות את נפשו. מהי התכונה השורשית ביותר של נפשו. מה הן תכונות ענפי היסוד הראשוניות המסתעפות ממנה. ואחריהן להכיר את שאר התפרטות הענפים היותר רחוקים.

הזכרנו פעמים רבות כי מלאכת הלימוד של ההכרה העצמית, זיהוי כוחות הנפש, ההבנה של מבנה מערך מצבת הכוחות, איזונים, תיקונים, מיזוגם, הניצוח והבקרה על כלל המערכת אינה קלה ופשוטה. אלא זוהי מערכה של לימוד ועבודה ארוכת טווח המתפרסת על כל חי האדם עלי אדמות. מכל מקום בחיבור זה נתיחס לדרכי זיהוי תכונת השורש העיקרית כיוון שכאמור היא היסוד עליה נשען הביטחון העצמי בו אנו עוסקים.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

תהלים, סח, יד – אם תשכבון בין שפתים כנפי יונה נחפה בכסף ואברותיה בירקרק חרוץ. ופרש"י, ואברותיה - כנפיה שעופפת בהן. בירקרק חרוץ - פתר דונש בן לברט, החרוץ הוא הזהב, ולכך נתנו המשורר אצל הכסף, וירקרק חרוץ הוא הזהב אשר יובא מארץ החוילה ומארץ כוש, זהב טוב מאד מאד, "לא הוא ירוק ולא הוא אדום", ולכך קראו ירקרק כמו (ויקרא, יג) לבן אדמדם, שאינו לא לבן ולא אדום, לכך נכפל ירקרק אדמדם, עכ"ל. ולפי דבריו זהו ממוצע, בין לובן לאדום. ממוצע בין כסף לבן לזהב אדום, ודו"ק.

ומעין כך וקרוב לכך כתב באבן עזרא (שם) וז"ל, בירקרק - עין הזהב, וכמו ונהפכו כל פנים לירקון, והטעם מהרה תתנער מן השחרות, ויראה הלובן, עכ"ל. ולדבריו אינו אמצע כדברי רש"י, אלא נהפך מהרה משחור - אדום, ללבן, ודו"ק.

אולם ברבינו בחיי (ויקרא, א, יד) מצינו מהלך שונה, וז"ל, והיונים יסודם אש, וכענין שכתוב ביונה, ואברותיה בירקרק חרוץ, כי הזהב ירוק גוון אש, וההכפל בירקרק "לתוקף הדין", עכ"ל. וכן כתב ברד"ק על אתר וז"ל, ואברותיה כירקרק חרוץ - שיש בכנפי היונה נוצה שמזהרת כזהב, וזהב נקרא חרוץ וכו', והזהב המשובח הוא ירוק, עכ"ל. ולשיטתם זהו צד שמאל, אש, דין, זהב. ובאמת זהו נידון לדינא במראות דם נדה אם ירוק נחשב כאדום או כממוצע. עיין תורת הבית (בית שביעי, השער הראשון). ורא"ש (נדה, פב, סימן ד). ותוס' (סוכה, לא, ע"ב, ד"ה הירוק ככרתני). וריטב"א ומאירי (נדה, יט, ע"א). ועוד ראשונים ואחרונים.

והשורש הדק כמ"ש באריז"ל (פירוש ספד"צ, פ"א) וז"ל, בירקרק, שהוא הבינה שנקרא ירוק מפני שדין מתערין מינה, ובה אין דין כלל, עכ"ל. ודו"ק היטב שהוא ההגדרה השורשית לאברותיה ירקרק. ועיין מצודות דוד לרדב"ז (מצוה תמ"ו). וזהו ואברותיה בירקרק, והיינו שכח המתפשט ממנה "אבר", הוא כזהב "ושורשו" ביונה, אולם לא עצמותה זהב. ועיין מהר"ל (סוטה, יא, ע"ב). וגבורות ה' (פרק מג).

ושורש הדין המתגלה ביונה אינו דין כפשוטו אלא כח גבורה של "שמירה", כאם השומרת את בניה. וכמ"ש (ברכות נג, ע"ב. ומעין כך שבת, קל, ע"א) דמתילי כנס"י ליונה, דכתיב יונה נחפה בכסף ואברותיה בירקרק חרוץ, מה יונה אינה ניצולת אלא בכנפיה, אף ישראל אינו ניצולין אלא במצות. ומהות הצלה זו אינה על דרך טבע, כמ"ש בחת"ס (חולין, קכו, ע"א) וז"ל, פושעי ישראל שאינם בני תורה ואי אפשר להם) להנצל בטבע שהרי אינם בני תורה, ע"כ ניצל ע"י מצות "בדרך נס", שהמצות ג"כ כמו דינר זהב, כדכתיב כנפי יונה וגו', עכ"ל. ודו"ק שזהו מדרגת האם המשמרת, בחינת נס. בחינת נ' שערי בינה, וזהו ים, גימט' חמישים, בחינת ביזת הים, כמ"ש במכילתא דרשב"י (פי"ב). ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה

תהלים, נה, ז – ואמר מי יתן לי אבר כיונה אעופה ואשכנה. והנה טעם הדבר שזכר אבר כיונה, יונה דייקא. מצינו בכך כמה טעמים. בב"ר (לט, א) אמרו, למה כיונה, ר' עזריה בשם רבי יודן בר סימון אומר, לפי שכל העופות בשעה שיגיעין הן נחין על גב סלע או על גב אילן ונתפסין, אבל היונה בשעה שהיא יגעה היא קופצת אחת מאגפיה (ונחה) ופורחת באחת, והיא ניצולת ואינה נתפסת. ומעין כך איתא בתוספות (שבת, מט, ע"א, ד"ה בכנפיה) בשם המדרש. והיינו שניצולת מחיבור דקלקול.

ובאבן עזרא על אתר כתב, זכר יונה משאר העופות, לפי שהיא גדלה עם בני"א, ועמה ישגרו המלכים את ספריהם. ומצד כך ע"י אבר היונה נעשה חיבור בין בני"א.

ובמלבי"ם (בראשית, ח, ח) כתב וז"ל, וישלח את היונה מאתו - ונראה שהיא היתה המין הנקראת "יונת האגרת" אשר ישרתו בה בארצות המזרח לשלוח ע"י אגרות, "והיא ממהרת לעוף בזמן קצר מרחק רב" (כי מיני היונה הם כשבעים), ועל מין זה אמר, מי יתן לי אבר כיונה אעופה ואשכונה.

וביאור נוסף מצינו באמרי נעם (וירא) וז"ל, אמר מי יתן לי אבר כיונה - רומז לייחד אליו אבר היסוד, אות ברית קודש, הנקרא בחינת יונה. כמ"ש חז"ל (שהש"ר, ד, ב) יונה אינה מתדבקת אלא לבן זוגה, וע"י בחינת יסוד נתייחד הוי"ה אדנ"י העולה במספר "כיונה", עיי"ש. ועיין עוד עטרת ישועה (ערב יוה"כ, אות יד). ועיי"ש בנוסח ההקפות ליל שמח"ת (אות יח, ו) שכתב וז"ל, יתן לי לעוף אבר עם יונה, עולה תתק"ס, סוד הלוגין שבמקוה, שהוא תיקון לאבר היסוד, כמו יונה שאינה מזדווגת אלא לבן זוגה, עכ"ל. וכל מהלכים אלו בבחינת חיבור ודבוק. וכתב בדבש לפי (מערכת יונה) יונה גימט' ע"א, כמספר סנהדרין גדולה, עכ"ל. והיינו צרוף וחיבור שורש כל כנס"י.

אולם להיפך יש מהלך שאבר כיונה לצורך התבודדות, וכלשון המס"י (פט"ו) וכבר הזכיר דוד המלך ע"ה בשבח התבודדות ואמר, מי יתן לי אבר כיונה וגו', הנה ארחיק נדוד אליו במדבר סלה, עכ"ל. ולכך יצאה היונה לבדה בזמן המבול למקום החרבה, ודו"ק. וכן יונה בן אמיתי נזרק "לבדו" לים, ודו"ק. ועיין ייטב לב (לך לך, ד"ה והיינו דמצינו).

ועיקר זמן הלבד הוא ביוה"כ, שאז נכנס כה"ג לבדו לבית קה"ק, יום שנגלה בו יחידה שבנפש. וכתב בשפתי צדיק (יום א' דסוכות) וז"ל, מי יתן לי אבר כיונה, זהו יוה"כ שמתעלה להיות כמלאכי השרת, שזהו בחינת אעופה, עכ"ל.

כנף, נ-כף, שדרך הכנפים בעוף, ומקביל לכך באדם הם הידים, שעל ידם עולה למעלה. והוא שורש ההתהפכות מתתא לעילא ומלעילא לתתא.

ושורש התיקון של כף היציאה מן היושר, ע"י כפוף, הוא ביום הכיפורים, כפור, כפ-ור. ועיקר מקום הכפרה בביה"ק, בקודש הקודשים, ששם נמצאת הכפורת, כפ-ורת. ושם הכרובים שסוככים בכנפיהם בדוקא. ובבעל חי מתגלה צורה זו בדוכיפת, כפ-דוית, כמ"ש (חולין, סג, ע"א) דוכיפת, שהודו (כרבלתו) כפות - כפול. עיין רש"י (דברים, יד, יח).

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה:

כף, כנף, כפר, כפרת, כסף, כפתרים, כפל, מכפלה, נכסף, כשף, כפתר, כתף, דוכיפת, הפך, כפיר, כפוף, כפן, כרפס, שפך, ארפכשד, הפכפך, תהפכות, אכף, נכספה, כפר, כשפים, פרכת. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלוך זה

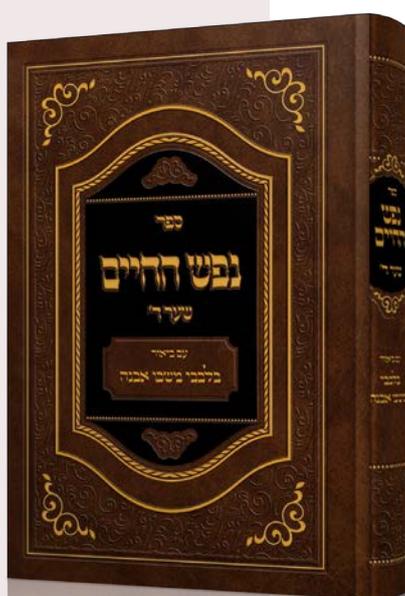
במקום אלא א"כ יש כלי כגון "פך", אלא נגרים. אולם כאשר נעשים כפור, נעשים שכבה אחד על גבי השני. והוא היפך שפך, ש-פך, שנשפכים ואינם עומדים במקומם. וזהו כפתור, כפ-תור. שנמצא כשכבה ע"ג דבר אחר. ובהרחבה אסיפת חלקים יחד נקרא כפן, עיין אבן עזרא (איוב, ה, כד). וכן כרפס, כמ"ש (מגילה, יב, ע"א) כרים של פסים, וששוכב עליו ונעשה שכבה, ודו"ק. וכן אריה, אריה קטן נקרא כפיר (עיין זוה"ק, תרומה, קמג), כי האריה כפוף בקטנותו. כפיר, כפ-יר.

והנה בקומת אדם עיקר מקום גילוי כף, בכף ידו של אדם, ונקראת כן מפני שדרכה להתכופף, כגון שסוגר ידו כאגרוף. וכן דרכה להתהפך, פ-כ, להפוך כף ידו. ותחלת הידים בכתפיים, כתף, ת-כף. ויתר על כן גילוי ההפיכה בידים אינו רק בכף יד עצמה, אלא בכל צורתה של היד, שיש לה ב' צורות, ללמעלה, לראשו ומעליו, וללמטה, לרגליו. ומתהפכת להכא ולהתם, וחוזר חלילה. וזהו בחינת

שמות | כ-פ כלי כסף, כפ-ס. הנה כף מלשון לכפוף, כמ"ש הלכוף כאגמון ראשו. והוא היפך ישר, כמ"ש האלקים עשה את האדם "ישר", והמה בקשו חשבונות רבים. וזהו שורש הקלקול, יציאה מן הישרות, וכניסה למהלך של כף, כפוף, עקמימות. כגון רעב הנקרא כפן, כפ-ן. כי הרעב נכפפת קומתו.

וכאשר מכופף את הדבר כיפוף גמור, נעשה הדבר בצורת כפל, כפ-ל, כגון שלוקח קו ומכופף אותו על החלק הקיים. ועי"ז מסתיר את החלק הקיים, וז"ש על הגנב שעשה עין של מעלה כאילו אינה רואה, אזן של מעלה כאילו אינה שומעת וכו', והיינו שכופף עין על עין, אזן על אזן. וזהו מקום היניקה של הכשפים, כשף, כפ-ש. כמ"ש, למה נקרא שמן כשפים, שמכחישין פמליה של מעלה. ושורש הקלקול בגנב מפני שכוסף לממון זולתו, שלכן נקרא הממון כסף, לשון כיסופים, כנודע. כסף, כפ-ס.

וזהו בחינת כפור, כמ"ש כפור כאפר יפזר. כי טבע המים שאינם עומדים

ספר
נפש החיים
שער ד'
עם ביאור
בלבבי משכן אבנה
בקרוב

בלבביפדיה קבלה אלמן - אלמנה

אור א"ס

כשנעשה צמצום ונסתלק אור א"ס ואח"כ נכנס בתוך הקו, וכניסת הקו לחלל הוא בחינת זכר שנכנס לתוך נקבה לחללה. ולפיכך סילוק אור א"ס תחלה הוא בחינת אלמן ואלמנה. וכיון שעתידי לחזור חלקו, הוא בבחינת כאלמנה.

צמצום

כאשר נסתלק אור א"ס ונעשה חלל, שורש לסט"א, נבנה נוק' דסט"א שהיא בחינת חלל (כמ"ש בזה"ק, שמות, קא, ע"א). ועיין כתבי רמ"מ משקלוב (ביאורי הזהר, דף קפ) אלמנה מסטרא דגופא, שהן שרשי הנוקבין דאל אחר.

ואמרו (יבמות, מד, ע"ב) מה לאלמנה שכן היא עצמה מתחללת. אם כה"ג בא עליה. וזהו תולדות הצמצום, שנעשה ממנו חלל (ועיין שם, פח, ע"א, כל שאתה נושא בתו אתה נושא אלמנתו).

ועוד. אמרו (כתובות, יד, ע"ב) איזהו אלמנת עיסה, כל שנטמע בה ספק חלל. מכירין ישראל ממזרים שביניהם, ואין מכירין חללין שביניהם.

ועוד. אמרו (ב"ב, קמ, ע"א) אלמנתו מהו שתמעט בנכסים, עי"ש. סוד נכסים מועטים, צמצום. והיא יוצרת צמצום זה.

ועוד אמרו (שם, כט, ע"ב) דתניא, רבי סימאי אומר, מן הכל עושה רבי עקיבא ממזרין, חוץ מאלמנה לכה"ג, שהרי אמרה תורה לא יקח ולא יחלל, חילולין הוא עושה ואין עושה ממזרים.

ועוד. אמרו (יבמות, פז, ע"א) דתניא דבי ר' ישמעאל, ונדר אלמנה וגרושה יקום עליה. מה ת"ל, והלא מוצאה מכלל אב ומוצאה מכלל בעל. אלא, הרי שמסר האב לשלוחי הבעל, או שמסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל, ונתארמלה או נתגרשה בדרך, האיך אני קורא בה, בית אביה של זו או בית בעלה של זו. אלא לומר לך כיון שיצאה מרשות האב שוב אינו יכול להפר. כי נמצאת בחלל הפנוי. והבן.

והיפך החלל, היפך הצמצום, העמדת דבר במקומו ללא תנועה, כי שינוי המקום הוא שורש החלל. ואמרו (נדרים, סו, ע"ב) ר"ש לא טעים, אמר, ימותו כל בני אלמנה ואל יזוז שמעון ממקומו. כי ר"ש דבק בקודם הצמצום. את פני האדון הו"ה, דא רשב"י.

קו

גימט' דבק. והוא סוד ודבק באשתו. ואף כאשר נעשית אל-מנה, אינו פרוד גמור, כי עדיין יש בה רוחא דשביק בה בעלה, כנודע. ולכך נתקן תיקון הרש"ש להפר דיבוק זה שע"י הקו. וביחוד כח זה נגלה באלמנה שהיא שומרת יבם, שזיקת הנישואין זוקקתה להתייבם. ואמרו (כתובות, פא, ע"א) ואיזהו אלמנה שיש לה שני יורשין, הוי אומר זו שומרת יבם. ועוד אמרו (שם, צו, ע"א) אמר ר' יוסי בר חנינא, כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה, אלמנה עושה ליורשים, חוץ ממוזיגת הכוס והרחצת וכו'. והיינו שעדיין הקו מח-ברם. וחיבור של מזונות הוא חיבור גמור, כמ"ש (נדרים, עג, ע"ב) בוגרת ששהתה י"ב חודש, ואלמנה ל' יום, ר' אליעזר אומר, הואיל ובעלה חייב במזונותיה יפר. ועיין ערך קטן נצח.

ועוד. אמרו (ב"מ, פד, ע"א) עשה בשביל אלמנותי, א"ל (ירמיה, מט, יא) ואלמנותיך עלי תבטחו. בטחון בוטח שהארת הקו תאיר לו.

עיגולים

סוד הגלגול, בחינת עיגול. ואיתא (של"ה, כי תצא, תורה אור, ג) אלמנה רומז לנשמה מגולגלת שנתאלמנה כבר ונתג-לגלה בך, הזהר שלא תגרום שתצטרך עוד גלגול פעם שנית.

יושר

ג' קוים, והוא שורש לכל שלשה, קשר של קיימא. החוט המשולש לא במהרה ינתק. ואמרו (כתובות, ה, ע"א) דתניא, מפני מה אמרו בתולה נשאת בחמישי ונבעלת בשישי, שאם אתה אומר תיבעל בחמישי, למחר משכים לאומנתו והולך לו. שקדו חכמים על תקנת בנות ישראל, שיהא שמח עמה שלשה ימים, חמישי בשבת, ערב שבת, ושבת.

שערות

מלשון שער וכניסה, כי השערות הם השער כניסה לאדם מלעילא. וכתוב (דברים, טז, יא) והלוי אשר בשעריך, והגר והיתום והאלמנה. והבן שהשערות, שער עליון. ואלמנה שער תחתון, מלכות. והשער התחתון שורשו בעליון. ועיין פרדס רימונים (שכ"ג, פ"א, ערך אלמנה) היא המלכות כאשר אין הת"ת עמה. והכונה, כי מאה שעריה הם בחשך הגלות. והיינו א"ל-מנ"ה, אין מאה שערים. וכשנשאת כתובתה מנה, דהיינו חזרת האור אל מאה שערים. וב-דרך רמז, כתיב (במדבר, יח, כו) המעשר אשר נתתי לכם מאתם, ר"ת אלמנה.

אזן

באזן נגלה אות ה', שהוא השורש לכל נקבה, שהיא בחינת אות ה', כנודע. ומצד כך הזכר נקרא אלמן, לא אלמן ישראל. ונ-קרא פעמים בלשון חז"ל אלמון (כתובות, ז, ע"א. ב"ב, קיא, ע"ב. ועיין ישעיה, מז, ט, שכול ואלמן) באות וא"ו של זכר, והיא נקראת אלמנה, אות ה"ה של נקבה. ואות ה' צורת ד"ו, כמ"ש בעץ חיים באורות האזן, שהוא בחינת ד"ו, שנים. שורש לחוטם פה, דוכ' ונוק'. וכאשר נעשית אלמנה נעשה מד"ו, חד, וז"ש (כתובות, י, ע"ב) בתולה כתובתה מאתים, ואלמנה מנה וכו'. ובגמ' שם, מאי אלמנה, אמר רב חנא בגדתאה, אלמנה ע"ש מנה. והיינו חצי מבתולה שהיא בחינת ד"ו, ולכך יש בה אותיות ו-ה, בתולה, בתל-ו-ה. משא"כ אלמנה, אות ה', חצי מד"ו. ולכך כתובתה חצי. ויתר על כן אמרו (שם, יב, ע"א) ב"ד של כהנים היו גובין לבתולה ארבע מאות זוז. ולאלמנה מנה (בתקנה מאוחרת), והיינו אחד חלקי ד'. כי היא בחי-נת ד' שבאות ה"ה. ועיין ערך קטן פה.

חוטם

אדה"ר נוצר מן האדמה. וחיבורו אליה בחינת זו"ן, כנודע. ובקלקול נפרד ממנה כאלמן ואלמנה, וחיבורו אליה חיבור של חרון אף. ב"זעת אפיך", תאכל לחם, עד שובך אל האדמה אשר ממנה לוקחת. ומשם השורש לקיטור לע"ז. ובדרך רמז, כתיב (ירמיהו, מד, טו) מקטרת נשיהם לאלהים אחרים, ר"ת אלמן. ומצד התיקון, כתיב (ויקרא, ח, כח) מלאים הם ריח ניחוח אשה, ר"ת אלמנה.

פה

שתיקה, אלמן, אלם-ן, סוד השתיקה. כי החיבור של זוג בבחינת ראוה מדברת. ולכך ההפרדה נקרא אלם, אלמנה. וכתוב (משלי, טז, כד) אמרי נעם מתוק לנפש, ר"ת אלמן.

ועוד. צעקת הפה. וכתוב (שמות, כב, כא) כל אלמנה ויתום לא

בלבביפדיה קבלה אלמן - אלמנה

ועוד. עיין פירוש החייט (על מערכת אלוהות, פ"י) לא מצאנו שבת קול מכרזת באלמון ובאלמנה, כי אינם מן השמים, והם נפשות ענושות. וע"ז אמרו חז"ל זיווג שני קשה לז' ווגו כק"ס.

נוק' סוד השכחה בנוק'. עיין פע"ח (שער הנהגת הלימוד). וכתוב (דברים, כד, יט) כי תקצר קצירך בשדך, ושכחת עומר בשדה לא תשוב לקחתו, לגר ליתום ולאמנה יהיה. שהוא בחינת נוק', אלמנה, לה ניתן חלקה השכוח.

ואמרו (ברכות, נח, ע"ב) ת"ר, הרואה בתי ישראל בישובן אומר ברוך מציב גבול אל-מנה. כי אשתו נקראת ביתו. כמ"ש בעד ביתו זו אשתו. ועיין ספר הקנה (ד"ה כונת ההודאה) שהכוונה שהאשה המנהגת את ישראל בגלות באלמנות חיות, ועכ"ז בעלה זוכרה ומקרבה ומציב גבולה הוא ישראל. ולכך אמרו (כתובות, נב, ע"ב) על אלמנה, את תהא יתבא בביתי, ומיתזנא מנסכי כל ימי מיגר אלמנותיך בביתי. ואמרו (ב"ב, צח, ע"ב) המקבל מקום מחבירו לעשות לו בית חתנות לבנו, ובית אלמנות לבתו. והבן שהוא סוד בנין חדש בבית האב. דייקא בזמן שגרה בביתו. ואמרו (שם, קג, ע"א) אלמנה שאמרה אי אפשי לזוז מבית בעלי אין היורשין יכולין לומר לה לכי לבית אביך, וכו', עיי"ש.

ועוד. אמרו (כתובות, קא, ע"ב) אלמנה אשה גמורה, בין הכיר בה בין לא הכיר בה, יש לה כתובה.

ומצד הקלקול אמרו (סוטה, כד, ע"א) אל-מנה שובבית, מבלה עולם. וברש"י, בעלת שכינות, הולכת ומבקרית שכינותיה תמיד. היפך שכינה דקדושה.

ועוד. סוד שם, כנודע. ואמרו (ב"ב, טז, ע"א) ולב אלמנה ארנין, דכל היכא דהוה אלמ-נה ולא הוה נסבי לה, הוה אזיל (איוב) שדי שמייה עילוה, והוה אתו נסבי לה. ולהיפך אמרו (ב"מ, קטו, ע"א) אלמנה - עניה אין ממשכנין אותה, שאתה חייב להחזיר לה ואתה משיאה שם רע בשכנותיה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלוך

מרב נחמן, משיח שנצטרע מהו באלמנה, מידחייא דחי, או מיפטר פטר. וזה מכח עתיק שנעתק מן הכהונה.

ועוד. כתיב (תהלים, לא, יט) "תאלמנה" שפתי שקר הדוברות על צדיק "עתק".

אריך שורש אריכות ימים. וכשמסתלק הארתו נעשה אלמן ואלמנה. ובדרך רמז, כתיב (תהלים, כא, ה) חיים שאל - ממך, נתת לו ארך - ימים עולם ועד, ר"ת אלמן.

ועוד. הארת אריך, כתר, מופלאת ובלתי מושגת. וכתוב (תהלים, קלט, ו) ממני נש-גבה לא אוכל, ר"ת אלמן. ובדקות, השגת כתר פלא עליון, מופלא. לעומת כך אריך מתלבש בתחתונים ועי"ז מושג יותר. ועי"ז רמזו מש"כ (דברים, ל, יא) אנכי מצוך היום לא נפלא, ר"ת אלמנה.

אבא כתיב (בראשית, לח, יא) ויאמר יהודה לתמר כלתו, שבי אלמנה בית אביך וגו'. וכן כתיב (ויקרא, כב, יג) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה, וזרע אין לה, ושבה אל בית אביה כנעוריה, מלחם אביה תאכל. ועוד. שורש הארת אבא, בחיך, חכמה, חך אמר מה, כמ"ש הרשב"ד בספר יצירה. וכתוב מה נמלצו לחכי אמרתך, וכן נמלצו לחכי אמרך מדבש (תהלים, קיט, קג), ר"ת אלמן.

אמא אלמן, אותיות אם-לן. כי שורש האלמנות לתתא הוא שינה למעלה, בחינת אחד מששים שבמות. אולם בשינה האדם מתעורר ושב לחיים, וזש"כ (ירמיהו, כד, כז) הם מנשאים את נפשם לשוב, ר"ת אלמנה.

ז"א ז"א נקרא אלמן, בירידת נוק' ממנו לבריאה, שהוא מעין מיתה. כי כל מאן דנ-חית מדרגה מיתה אקרינן ביה. ויתר על כן אמרו (תענית, כ, ע"א) היתה כאלמנה (איכה, א, א) אמר רב יהודה לברכה כאל-מנה ולא אלמנה ממש, אלא כאשה שהלך בעלה למדינת הים ודעתו לחזור עליה.

וכן פעמים ז"א נושא אלמנה, כגון מ"ש (כתובות, נז, ע"א) נותנין לאלמנה ל' יום משתבעה הבעל להנשא.

תענון, אם ענה תענה אתו והיה כי יצעק אלי, שמע אשמע צעקתו. ועוד. אמרו (שבת, לג, ע"א) בעון נבלות פה צרות רבות וכו', ואל-מנות צועקין ואינן נענין.

אכילה. כתיב (דברים, יד, כט) והגר והיתום והאלמנה. אשר בשערך, ואכלו ושבעו. וב-קלקול אמרו (פסחים, מט, ע"א) ת"ר, כל ת"ח המרבה סעודתו בכל מקום, סוף מח-ריב את ביתו ומאלמן את אשתו.

ועוד. בפה נגלה אות דלת, כנודע. מלשון דלת - מקום הפתח. ואמרו (עירובין, קא, ע"א) דלת אלמנה, ופרש"י שהיא אלמ-נה מתקוניה. והוא השורש למ"ש (פסחים, קיב, ע"א) גרוש שנשא גרושה, ארבע דעות במטה, ואב"א אפילו באלמנה, לפי שאין כל האצבעות שוות. ארבעה דייקא.

עינים - שבירה כתיב (תהלים, לד, כא) אחת מהנה לא נשברה, ר"ת אלמן.

ועוד. עין, עינוי. כי שורש כל העינוי תחלתו בשבירה שבאורות העינים. וכתוב (שמות, כב, כא) כל אלמנה ויתום לא תענון. ועיין רמ"ע מפאנו (מאמר השבתות) אלמנה דא-תרע מזלה עבדו לה רבנן תקנתא שתהא נשאית בחמישי, ונבעלת בשישי, דומיא דחוחה שנסתחפה שדה ושלט בה עין הרע, ומיד היתה כאלמנה, כי פרש ממנה אדם ק"ל שנה.

ועוד. אמרו (כתובות, קג, ע"א) אמר אביי, נקטינן, מדור אלמנה שנפל אין היורשין חייבין לבנותו. סוד השבירה חורבן העולמות, וחורבן הבית. ועוד. עיין ריקאנטי (אמור) אלו ד' נשים, אלמנה גרושה חללה וזונה נקראין לבעלי הקבלה ד' חיות של טומאה כנגד ד' חיות הקודש. ואלמנה, כנגד אריה - ראייה.

ועוד. אמרו (קידושין, לא, ע"א) מבין ריסי עיניך ניכר שבן אלמנה אתה. וכתוב (במד-בר, טו, כד) אם מעיני העדה נעשתה לשגגה, ר"ת אלמנה. וסוד אלמנה, מלכיות שנתש-ברו. ועיין ספר הפליאה (ד"ה וראה והבן אש של שכינה) מאחר ואינה מקבלת מבעלה, יונקת מכוחות הטומאה.

עתיק אמרו (הוריות, יב, ע"ב) כהן משיח אסור באלמנה. ואמרו שם, בעא מיניה רבא

מילון ערכים בקבלה • פרצוף לאה

אולם אף שפעמים נחשבים לשנים, מ"מ אינם נבדלים זה מזה, כמ"ש שם (שער יד, פ"ב, מ"ת) וז"ל, וכבר נודע מ"ש בענין לאה ורחל בהיותן עומדין באחורי ז"א, שאז העקביים של לאה נכנסין תוך ראש רחל העומדת תחתיה, עכ"ל. ועיי"ש (שער לד, פ"ב, מ"ת. ושער לח, פ"ג, מ"ת). ובשער הכוונות (דרושי כוונות ק"ש, דרוש ו) כתב וז"ל, כי כתר דרחל הם העקביים של רגלי לאה, וע"כ אנו מוכרחים לתקן מעתה כתר דרחל, לפני שעדיין לא נגמרו ליתקן הרגלים של לאה. ועיי"ש עוד (דרושי הלילה, דרוש ד) שביאר מדוע נצרך שרגלי לאה יכנסו לתוך ראש רחל, וזאת ע"מ שרגלי רחל לא יתפשטו למטה לבריאה, אלא יסתיימו בשווה עם רגלי ז"א, עיי"ש. ועיין פתחי שערים (נתיב גדלות דז"א, פתח כג). ופעמים לאה תופסת כל המקום, הן מקומה והן מקום רחל, ופעמים להיפך. ועיין קיצור הכוונות לרמח"ל (תיקון חצות).

ומהות פרצוף לאה ורחל, עיין רמח"ל (כללים ראשונים, כלל לב) וז"ל, ענין שתי נוקבין לאה ורחל הוא, כי הנה יש שני שורשים לישראל, א' - שורש כללי לאומה, לרעים ולטובים מצד היותם ישראל וכו', אך יש שורש אחד לישראל לפי בחינת מעשיהם וכו'. וזה ענין לאה ורחל. לאה היא שורש ישראל, והיא גבוהה מאוד שנעשית ממלכות אמא, והיא במקום המוחין, אך אין בה כל השינויים שיש לרחל, ואין הזווג עמה עיקרי, אדרבא היא עלמא דאתכסיא. אך רחל היא שורש התחתונים לפי ענין מעשיהם, עיי"ש. ועיין עוד אדיר במרום (ח"א, מאמר בפגולתא דשערי אזל חד אורחא. ומאמר שמייה דעתיקא סתים מכולא). ולשם (הקדו"ש, ש"ז, פ"ה) בסוד אחדות לאה ורחל. ועיין ליקוטי הגר"א (סוף ספד"צ) וז"ל, ענין לאה ורחל, כי שתי בחינות במלכותו ית"ש. אחד מצד שאנו ממליכין אותו, שזהו תכלית כל העבודה וזהו בחינת נוק' (רחל), אבל בחינת שנית שנתגלה מלכותו בעולם מצד אותות כמו במצרים (וזהו לאה), עיי"ש. וז"ל הפתחי שערים (נתיב אורות אח"פ דא"ק, פתח ז) רחל, היא עקרת הבית, המנהגת את התחתונים לפי מדרגתם. לאה, היא בבחינה עליונה יותר ממדרגת התחתונים, ולכן היא טפלה לרחל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שלישי"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (שער ד, פ"א) לאה מבחינת מלכות דתבונה וכו' (ומקומה בקומה הכללית) פרצוף לאה שהיא מתחלת הדעת דז"א, עד החזה שלו, עכ"ל. ועיין שער רחל ולא (פ"ד) שלאה היא אחורים דמלכות דאמא. ושיטת הלשם שלאה היא בינה דמלכות הכללית. עיין הקדו"ש (פ"ז, פ"ה). ובפרטות יש בחינות רבות של לאה, י"ח לאה. עיין שער המצות (שופטים). וכן נקראת שרי, עיין עץ חיים (שער פ"ח מ"ת). ומלאה יוצאה זלפה, עיי"ש (שער מח, פ"ב). ושורש לאה באות ה' אחרונה של שם ס"ג, שם התבונה. כמ"ש שם (שם, פ"ג) וז"ל, ה' זו צורתה ד"ו כנודע, כי הלא תבונה זו התפשטותה ב"ס דז"א כנ"ל, וכנגד הד' של ה' יצאה מכח זאת התבונה מאחורי ז"א, סוד ד' קשר של תפילין, וכנגד ו"ס של הז"א. הרי כי ה' זו עשתה סוד ו' וסוד ד' שהיא לאה שהיא ד' אחורי ו' שהם ו"ס ראשונים דז"א, עכ"ל. ואופן הזיווג של לאה עם ז"א, עיין עץ חיים (שער ט, פ"ג, מ"ת). וצורת מעמדה של לאה נתבאר בעץ חיים (שער לא, פ"ה, מ"ת) וז"ל, לפני לאה כנגד אחור דז"א, ואחור דרחל כנגד אחור דז"א, עכ"ל.

ושורש התגלותה ויציאתה נתבאר בעץ חיים (שער כג, פ"ד, מ"ת) וז"ל, וכאשר נכנסו המוחין תוך ז"א, יוצאת דרך אחור בחינת לאה, כנ"ל, וכאשר הונח הכתר על ראש ז"א, ירד גם הוא ונתפשט עד החזה כנ"ל, והלביש וכיסה את לאה העומדת שם פניה נגד אחור ז"א, והכתר מלביש ומכסה אחור לאה, ועיי"ז אין החיצונים שולטין באחורים שלה, וגם הלבון ההוא (עיי"ש שכתב ששורש לבנונית זו הוא מאמא, עיי"ש) ממתק הגבורות והדנין הקשים שבאחורים של לאה, עכ"ל.

והנה למטה ממקום לאה, הוא מקומה של רחל, וכלשון העץ חיים (שער הכללים, פ"א) והנה לאה מגעת עד חזה דז"א, ומשם מתחלת רחל, וז"ס אין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא, כי עד שתכלה מלכות עלאה ממש, אז שם מתחלת מלכות תתאה רחל, עכ"ל. וכן כתב שם (שער ח, פ"ו, מ"ת) וז"ל, ונמצא שרגלי לאה עד שליש ת"ת דז"א, שהוא בחזה שלו, ומשם ולמטה מתחיל ראש רחל, עכ"ל. ויחדיו הוא פרצוף אחד שלם, כמ"ש שם (שער יג, פ"ב, מ"ת) וז"ל, בנוקבא כלול לאה ורחל, והכל פרצוף אחד, עכ"ל. אולם נחלקים לשנים.

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30

משפ' אליאס

רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

ישיבה ראשית חכמה

רח' בן ציון אטון 8 הר

חוצבים

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמן תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי מושכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

בעת קושי האדם בורח לשורשו כי שם בטחונו

אמנם אנו חותרים למצוא עצות כיצד לזהות את תכונת השורש של הנפש על מנת להסמיך עליה את הביטחון, אך בבחינה מתהפכת דווקא תנועת הביטחון הטבעית של האדם היא עצמה שביל המורה על תכונת הנפש השורשית שלו. כלומר, אחת מהדרכים לגלות מהי תכונת השורש של הנפש היא המבחן להיכן האדם בורח בעיתות מצוקה וקושי. בעת שאדם חש איום על קיומו מיד הוא בורח למקום אותו הוא מזהה כעוגן ליציבות שלו, וקום זה הוא שורש הביטחון שלו.

בפיוט לתפילת יום כיפור מייסד המשורר כי - 'ממך אליך אברח'. כלומר, הצדיק פונה לקב"ה ואומר - אני פוחד מאימת דינך, אך אין לי לאן לברוח מפניך אלא רק אליך כי אתה בטחוני ופטרוני בעת צרה זו. זהו זיהוי של אדם פנימי ועמוק שבטחונו ביטחון מופשט אך ורק בקב"ה, נפשו מזהה את היציבות שלה בחסותה תחת כנפי שכינתו, ובעת מצוקתו מיד נפשו בורחת אליו ית"ש.

מנגד ישנם אנשים חיצוניים מאוד שרחוקים מזהויו נקודות עומק פנימיות בנפש כנקודת השורש שלהם, אצלם נקודות חיצוניות נתפסות כחומות מגן ועוגני יצבות. לדוגמא: כאשר ילד

דע את שמחתך • כוחות שרשי העצבות פרק ד'

לישרי לב שמחה

האלוקים עשה את האדם ישר, כאשר האדם יש לו ישרות, מתגלה אצלו האצבע. זה נקרא ישרי לב, ישרי לב. האצבע היא ישרה.

כאשר מתגלה אצלו התיקון של הרקידה, מה מתגלה אצלו? יש לו עצבות של יסוד העפר, והתיקון שלו זה רקידה, מה מתגלה אצלו? מתגלה אצלו הרגליים, מתגלה אצלו התיקון של הכף.

בקלוקל הרגליים נאמר ביעקב אבינו (בראשית לב, כו) ויגע בכף ירכו. וכאשר מתגלה תיקון של רגליים, אז מה התיקון? תיקון של הכף. האצבעות של הרגליים הם העשרים, הם הכף, כמו שאומרים רבותינו. האצבעות של הידיים הם עשר. שמחה שחלה מהרגליים, ברגליים לעולם הכף הוא למעלה מהאצבעות. כי האצבעות שמה הם מגיעים לעולם, מהמערכת שנקראת כף, הם כף הדמיון של עשר האצבעות של הידיים. בידיים כאשר ירים משה וגבר ידו, אז האצבעות למעלה מהכף. ברגליים לעולם השמחה תבוא מאותו מקום שנקרא רקידה. אבל הכף כאשר האדם רוקד, הכף הוא למעלה מהאצבעות. אז מה השמחה שיש שם? זה השמחה לתיקון יסוד העפר.

אבל מכח כך אי אפשר לעבור בשלמות לשמחה. כי הרי סיבת הדבר היה אכילה מעץ הדעת. בידיים חוזר ומתברר המציאות של שמחה, מכוח הדעת שנתקן ששם האצבעות הם למעלה מכף היד. זה שלמות של התיקון. אלוקים עשה את האדם ישר, איפה מתגלה ישרות? באצבע.

עוד נרמז בענין האצבע, והעיר שושן צהלה ושמחה, שושן זה מלשון ששון, והם אותם אותיות. ודרשו חז"ל (מגילה טז, ב) ששון זה מילה. ומצינו בחז"ל על איבר ברית קודש דאמרו (נדה סו, א) לא כל האצבעות שוות. על זה נאמר צהלה. זה גופא השמחה.

שושן פורים

ברגליים, זה תחילת היציאה. ברגליים, הכף הוא למעלה מהאצבעות. הגאולה באה (שמות יא, ד) מ'כ'חצות, כף. השלמות הוא בסוכות. מי שלא ראה שמחת בית השואבה, לא ראה שמחה מימיו. על כן השמחה היא בריקוד ברגליים. הגאולה היתה מכחצות, הגאולה היתה ביציאה ברגליים, אך במצרים הערב רב עלה עימם, הם נגאלו מהאומות, אבל לא נגאלו מהערב רב.

בפורים הרי הם לא יצאו משום מקום ברגליים, הם נשארו באותו מקום, הם לא הלכו לשום מקום. אם כן מה הייתה הגאולה, והעיר שושן צהלה ושמחה. הגאולה היא משליטת הערב רב, שעלה עימם בצאתם ממצרים. יש הבדלה מהערב רב. הגם שזה לא בשלמות כי נאמר (אסתר ח, יז) ורבים מעמי הארץ מתייהדים, אך השורש של הגאולה היא ההבדלה מהערב רב.

מכח כך יש כאן גאולה חדשה, ומתגלה קבלת התורה מחדש. ליהודים היתה אורה זו תורה (מגילה טז, ב). הדברים שמחים ומאירים כנתינתם מסיני (ירושלמי חגיגה ב, א), מתגלה סילוק הספקות. מרדכי בדורו, כמשה בדורו (אסתר רבה ו, ב). מתגלה אתה הראית לדעת. מתגלה שוב בהירות של תורה שאין בה ספיקות. כמו שאמרו חז"ל (תמורה טז, א) בשעה שנפטר משה רבינו לגן עדן, אמר לו ליהושע שאל ממני כל ספיקות שיש לך, היינו שאין ספיקות. זה אור הפורים.

נגילה ונשמחה בך

מכוח מהלכי פורים חוזר ונבנה בית המקדש. שם נאמר (דברי הימים א טז, כז) עוז וחדווה במקומו אצל אלופו של עולם. בית המקדש הוא המקום, שמשם הושתת העולם, כמו שאמרו חז"ל על אבן שתיה (יומא נד, ב) שממנה הושתת העולם, זה סוד העפר דקדושה. כי נאמר (ישעיהו ב, ג) כי מציון תצא תורה. שם יש בירור ואין ספיקות. סנהדרין הגדולה מבררת שם כל דבר. כמו שנאמר (דברים יז, ח) כי יפלא ממך ■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

והעיר שושן צהלה ושמחה, מכוח הצהלה, מתגלה תיקון במהלכי הדעת. שושן פורים הוא ביום ט"ו, במקום שמוקף חומה מימות יהושע בן נון, כי החומה שהיא יסוד העפר מתגלה כתיקון. על כן צריך לתקן לא את היסוד העפר, אלא צריך לתקן את ההתרת הספקות.

התיקון של יום ט"ו שנמסר לשושן בלבד, הוא נמסר רק לאלה שאכלו מסעודתו של אותו הרשע, כי רק בשושן אכלו מסעודתו של אותו רשע (מגילה יב, א). זה אכילה מעץ הדעת גופא. האכילה מעץ הדעת גופא, היא מועד לעצמו של התרת הספיקות. כי כביכול מתגלה מתגלה שמה הכפל של עץ הדעת טוב ורע לתקן אותו, ועל כן נוסף עוד יום אחד בימי הפורים. שהוא בא לתקן את התרת הספיקות. וזה בא אחרי שהיסוד העפר מתוקן, מקום שיש חומה מימי יהושע בן נון, אזי החומה מתוקנת. זה יסוד עפר דתיקון.

פורים בכל העולם כולו הוא כנגד שבעים אומות שהם קכ"ז מדינות, שם זה יום ראשון של פורים הוא ביום י"ד. שמה מתגלה המהלך שזה באבחנה, שהתיקון של הדבר הוא, יד. היד נקרא על שם כף היד, לא על שם האצבעות. שם הגילוי הוא מצד מהלכי האבחנה של השבעים אומות. זה היה בכל העולם כולו, שנמצאים כל האומות כולם. על כן הגילוי של השמחה הוא באבחנה שנקראת ריקוד.

אם כן שני הימים באים לתקן שני מהלכי עצבות. במעמקי השורשים שלהם, שמתגלה בעמלק. שני ימים, שני תיקונים.

שמחת הגאולה

בימי המועדים יש לנו שמחה, ששייכת לגאולה משבעים אומות, יציאה מהאומות יציאת מצרים בפסח, וכניסה לכנסת ישראל בסוכות, זה שמחה ששייכת למועדים. מצד כך הכל בא במהלכי רגליים. יצאו ממצרים

התנועה לכנוס אל מחסה תכונת שורש הנפש חדה וברורה יותר, אולם על כל אחד מאתנו לבחון את נפשו גם בקשיים הקלים יותר, מהו המושכל הראשון שלה, להיכן מיד היא פונה, מהו הדבר הראשון עליו הוא חושב, מה ההרגש הראשון אותו הוא מרגיש, מהי הפעולה הראשונה בה הוא נוקט.

טעויות בזיהוי והכרת האני הפנימי

אמנם המבחן והבדיקה שהצענו מצביעים על המקום בו הנפש מזהה את ביטחונה בשורשה. ואכן אדם שמצליח לזהות את שורשו, את המקום הפנימי תוך תוכו, ולשם הוא בורח, הרי שבטחונו ביטחון אמת, איתן ומוצק. אולם ישנם מספר טעויות והטעויות שעלולות להקשות ולבלבל אותנו בהליך החיפוש אחר שורש הביטחון. להלן נפרוט אותן. ידיעתן והכרתן תסייע בעדנו להימנע מהן, ולמצוא את שביל האמת.

הזכרנו כי הנפש מורכבת מתכונות שורש אחת ממנה נולדים ענפים יסודיים ואחריהם מסתעפים ומשתרגים להם רבדים רבדים של ענפים רחוקים, שחלקם שייכים לחיצוניות הנפש ואינם חלק מעצמיות הנפש. וכאשר הלומדים קוראים ומבינים כי ישנו כלי בדיקה להתחקות אחר שורש נפשם, כלי המשמש לבדוק מהי התכונה החזקה שבהם, המשמשת עוגן ומשענת אליה בורחים ברגעים של מועקה, בזמני מתח ולחץ. מיד הקורא שואל את עצמו - 'אז לאן אני בורח?'. הבעיה היא שהשאלה הזו לא נתפסת נכון אצל השואל, לא תמיד היא פונה אל הכתובת הנכונה אליה היא מופנית - אל פנימיות הנפש. אלא השאלה הזו נתפסת על ידי הרבדים החיצוניים באדם: חיצוניות הנפש או הגוף. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

הפנימי. מהו השורש הפנימי עליו נשענת נסמכת ובוטחת נפשו.

כל אדם חי את עיקר חייו באחד מרבדי הנפש, ישנם החיים את חייהם בעולמות של הגות עיון ומחשבה, ישנם כאלו שמחוברים לעולמות של מידות ורגש יוצרים אמנים, ויש אנשי מעשה פעלתנים רוב ככל ימיהם הם עסוקים במהלכי ייצור הפקה בניה עשיה וכדו'.

בעיתות מצוקה כל אדם לפי טבעו, לפי מי שהוא באמת, לשם הוא בורח, אל העולם בו הוא מוצא את שורשו כמבטחו.

שבמהותו הוא למדן, כל כולו חי בתורה, חיותו ותענוגו בחקירות מחשבתיות, הוא חי בעולם של לימוד עיון התבוננות והבנה. בעת צרה לשם הוא יברח, הוא ישקיע את עצמו בלימוד מעמיק בסוגיות האהובות עליו. כמו שנעים זמירות ישראל התבטא - 'לולי תורתך

שעשועי אז אבדתי בעיני'. אדם שחי אוהב ומחובר לתחום המוזיקה, בעת משבר הוא יתנתק מהעולם החיצון, הוא יכנס אל חדר המוזיקה שלו, ינעים את האוירה בניגונים הערבים עליו ביותר. נפשו תתרפק על הצלילים הדקים והעדינים של היצירות המופלאות והיפות ביותר לטעמו. הוא יתענג על ביצועיהם האיכותיים הייחודיים של האמנים המיומנים.

לאחר שהובן עיקרון הבסיס כי הזיהוי של שורש הנפש נלמד על ידי הבחינה של התנועה הטבעית של הנפש בזמן קושי. נבהיר כי בקשיים חמורים

קטן מרגיש מותקף, מיד הוא רץ לאמו, זאת מפני שהוא אינו מזהה שורש בתוך עצמו אלא אמו היא שורשו לפי דעתו, ועל כן בה הוא שם את בטחונו. ישנם אנשים שאך שמעו התראת 'נחש צפע' מיד הם אצים רצים לחדרי הביטחון עוד לפני שאזעקת כוננות ספיגת הטילים מתחילה לצפור. אותם אנשים כאשר הם נחבטים ומקבלים מכה חזקה או נחבלים ונפצעים, המושכל הראשון שלהם, הדבר הראשון שהם עושים בצורה אינסטינקטיבית, הם מתקשרים למד"א או לטר"ם. אלו אנשים שחיים חיי גוף בלי שום מודעות פנימית מינימלית, הם מזהים את גופם כשורשם. לפיכך, ברגע שהם חשים איום כלשהו, התנועה הטבעית שלהם להשתדל להגן על הגוף, לרוץ למקלט או לרופאים וכדומה.

אנו כמובן לא נתמקד: לא באנשים הפנימיים שאינם זקוקים להדרכתנו, ולא באנשים החיצוניים

שרחוקים ממנה אלא במוצעים. מכל מקום העיקרון הנלמד מנקודות הקיצון הללו, שווה: מהפנימיים נלמד שכשם שאצלם ה-'אליך אברח' הוא הקב"ה, כך אצל כל אדם ממוצע יש את נקודת ה-'אליך אברח' היחודית שלו, והיא תכונת השורש של נפשו, עליה בטחונו נסמך גם בלא מודעותו לכך. כמו כן, מהמשלים החיצוניים שמבררים לנו כי בעיתות מצוקה התנועה הטבעית היא לנוס מיד למקום שנתפס כמקום מבטחים. כך בנמשל הפנימי מתברר כי הבדיקה להיכן אדם בורח בעת מצוקתו, היא כלי בירור שנתן בידו של כל אחד לבדוק היכן הוא כוח ביטחונו

בעיתות מצוקה כל אדם לפי טבעו, לפי מי שהוא באמת, לשם הוא בורח, אל העולם בו הוא מוצא את שורשו כמבטחו.

איוב, לט, כו – המבינתך יאבר נץ ישרש כנפיו לתימן. וכתב בספר הפליאה (ד"ה המבינתך יאבר נץ) וז"ל, וארז"ל בגיטין, מלאך יש ודמותו כדמות נץ, ובכל יום ויום מנשבת רוח דרומית מדת החסד, ורוח צפונית מדת הפחד, ואלמלא היתה מחרבת עולם ומלואו. ומלת יאבר נץ, ר"ל יעוף, וזהו מצד הבינה ("מבינתך") עד שיפרוס כנפיו לצד החסד, ר"ל יתגלגל ממעלה למעלה עד שיתגלה למדת החסד, והנץ הוא אחד מעופות הטמאים ויש לו צד גילגול טהרה ע"י הבינה, עכ"ל. והובאו דבריו בראב"ד בהקדמה לספ"י. ושורש הנץ דקלקול בנחש, ר"ת נץ - חמור - שור, כמ"ש בפע"ח בהקדמה.

וכתב בשערי צדק (השער השני) וז"ל, והמדה הזאת נקראת אביר יעקב מלשון (אבר - יאבר) וכו', וכשאביר יעקב שואב מהבינה למעלה, אז גפן שלו כפורחת עלתה ניצה ונתמלאו הנשר נוצה, וכן הוא אומר המבינתך יאבר נץ יפרוש כנפיו. הבן נפלאות עליונות, יפרוש כנפיו לתימן, שהרי חסדי דוד שואבים ע"י יעקב אברהם שהוא בתימן, זהו שיאמר הכתוב מגן אברהם מגן דוד חסדי דוד, לפיכך יפרוש כנפיו לתימן לצד הימין, עכ"ל. ועיין עוד עבודת הקדש (ח"ג, פרק סד). ושערי אורה (השער השני, ד"ה ודע כי מכח אביר יעקב יתחדש אבר הנשר הידוע).

וכתב בסודי רזיא (אות י) וז"ל, הקב"ה אמר לאיוב (לט, כו) המבינתך יאבר נץ יפרוש כנפיו לתימן - כדי שתכנס הרוח הבא מן הדרום תחת כנפיו ויעמידנו ויהיה בו כח לעוף, והוא הדין לשאר העופות, אבל לפי שהנץ גדול בכנפים ורוב הנוצה הזכיר שמו יותר משאר עופות, עכ"ל. ואז נקרא אבר מלשון הרוח שבקרבו, ודו"ק. וכמ"ש ברלב"ג על אתר, וז"ל, יאבר - יאף, ולפי שהעופות הוא בכנף אמר יאבר, עכ"ל. ועיין פרדס (שער כג, פ"א). ויתר על כן הוא תיקון הרוח, וכלשון רש"י על אתר, ואבר נץ - יגדל הנץ, ומלאך הוא דומה לדמות נץ ומעמיד קושי הרוח דרומית בפרישות כנפיו שלא תחריב את העולם, עכ"ל. ובעומק הוא תיקון עוף הנקרא נץ, שמעלה מטומאה לטהרה, כנ"ל. ובזה מכניע הרע. וכמ"ש במגלה עמוקות (בחוקתי) וז"ל, כי "מלאכיו" יצוה לך, "נגד צוררי", ר"ת נץ, ויקח מן הבא בידו, חד אמר זה נץ, עיי"ש. וכדברי רש"י לעיל, מלאך בדמות נץ.

ובעומק זהו תיקון הניצוצות, נץ מלשון ניצוצות שעפים ברוח, ודו"ק היטב. וכאשר הניצוצות עולים ונתקנים, אזי נץ מבשר בשורות טובות, כמ"ש האריז"ל. וזהו תיקון צד דרום, תימן, כנ"ל, ושם החסדים, חסד לאברהם שתיקן תפלת שחרית שזמנה "נץ" החמה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א

תהלים, צא, א – באברתו יסך לך ותחת כנפיו תחסה צנה וסחרה אמתו. ופרש"י, באברתו - כנף. יסך - יסוכך. תחסה - תתכסה.

וכתב הגר"א (אדרת אליהו, דברים, לא, יא) וז"ל, ישאהו על אברתו - אלו בעלי תורה, כמ"ש באברתו יסך לך ותחת כנפיו, וכמ"ש ברע"מ פרשת פנחס, רלח ע"ב, עכ"ל. והיינו שהתורה יש בה רמ"ח מצות עשה, כנגד רמ"ח אברים, כנודע. וזהו שע"י התורה, ע"י הארת רמ"ח שבתורה בחינת אברים, אבר, אברתו, מגן על רמ"ח אברים שבאדם. ובעומק התורה מגינה ע"י שמעלה האדם אליה שנכלל באור התורה. וזהו דייקא ע"י אבר היונה, בחינת הכנפים שמעלים למעלה, כן מעלה את האדם לתורה.

וכן אמרו (במד"ר, יב, ג) מהו באברתו יסך לך, בזכות התורה שנתנה מימינו של הקב"ה, שנאמר (דברים, לג) מימינו אש דת למו. ועיין עוד בתנחומא (משפטים, יח). ומדרש תהלים (צא). ועיין של"ה (שקלים, אות ד).

ומהלך נוסף מצינו בילק"ש (ויקרא, כג, רמז תרנג) וסוכה תהיה לצל יומם - כל מי שמקיים מצות סוכה בעוה"ז, הקב"ה מיסך עליו מן המזיקין שלא יזיקו אותו, שכן הוא אומר באברתו יסך לך. ועיין קהלת יעקב (ערך אבר, אות ג). ואם לבינה (אות כ). ייטב לב (במדבר). ועבודת ישראל (שמיני). ובני יששכר (תשרי, מאמר י).

ומהלך נוסף מצינו בזה"ק (תיקונים, ל, ע"א) באברתו יסך לך - דא אבר מן החי, צדיק. ועיין גר"א (שם, ותיקון כ"א). וקהלת יעקב (ערך אבר). ויושר לבב (בית שני, חדר רביעי, פרק יד).

ומהלך נוסף מצינו במורה נבוכים (ח"ג, פרק נא) וז"ל, כבר ביארנו בפרקי ההשגחה כי כפי שיעור של כל בעל שכל תהיה ההשגחה בו. והאיש השלם בהשגתו אשר לא יסור שכלו מהאלוה תמיד, תהיה ההשגחה בו תמיד, וכו'. התבונן ב"שיר של פגעים", ותראה שהוא מספר ההשגחה ההיא הגדולה והמחסה והשמירה מכל הרעות הגופניות וכו', אמר, כי הוא יצילך מפח יקוש, מדבר הוות, באברתו יסך לך וגו', עיי"ש בהרחבה. וזהו שמירה מדין השגחה פרטית. ועיין בית אהרן (דרושים מר' אשר מסטאלין, שהיפך לשון הסכלות הוא השגחה פרטית).

ומהלך נוסף מצינו בשערי ארוכה (אות י) ששורש הנזק נטיה לצדדים, ושורש השמירה העמדה על קו אמצע, "שביל הזהב", וז"ל, באברתו יסך לך - זה רומז על עמק דרום ועמק צפון, שהם החסד והגבורה. באברתו יסך, גימט' עמק דרום וצפון עם כללות ג' התבות. עוד, באברתו יסך לך, גימט' החסדים והגבורות, עכ"ל.

ולא צירוף כפשוטו. וזהו כל מהות בבל, בבלול, בבלול של אותיות. וכנודע בפיו של הצלם היה שם המפורש של הציץ. וזהו כ-צ, כציץ, ודו"ק.

וכבר אמרו חז"ל (אסתר פתיחתא, י) נבוכדנצר ראש למחריבים. והיינו כי הבנין ע"י צירוף אותיות, ונבוכדנצר מפריד צירוף האותיות ועי"ז מחריב, ולכך נקרא "ראש" למחריבים והיינו שמחריב מהראש, מהאותיות שהם שורש הבנין, והם השורש לכל בנין. ולכך נקרא רישא דדהבא, כנ"ל.

וזה העומק שעשה עצמו אלוהות. והיינו כביכול כמו שהוא ית"ש מצרף האותיות בשורש, כן עשה בעצמו, אולם צרוף של בבלול כנ"ל. ושורש הצרוף דקדושה שם הוי"ה, ומתגלה הצירוף בשם ע"ב, הוי"ה במילוי יודיין, כנודע. וז"ש נבוכדנצר, אעלה על במתי "עב", ודו"ק. וכתב רמ"מ משקלוב (שם, שלז) או"ר ניצוץ הוי"ה, גימט' נבוכדנצר.

ודרך נבוכדנצר היה לאכול בסעודתו בשר וחלב, והיינו דברים הפכיים בלתי מצורפים. וכמ"ש בזה"ק (משפטים, קכה, ע"ב) ומיכלא דהאי רשע נבוכדנצר היה בשר וחלב, ע"כ נשתנה ונעשה אחד מחיות היער, עי"ש. ועיין עמק המלך (ש"ו, פרק יד). ודן ידן (מאמר י"ב).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

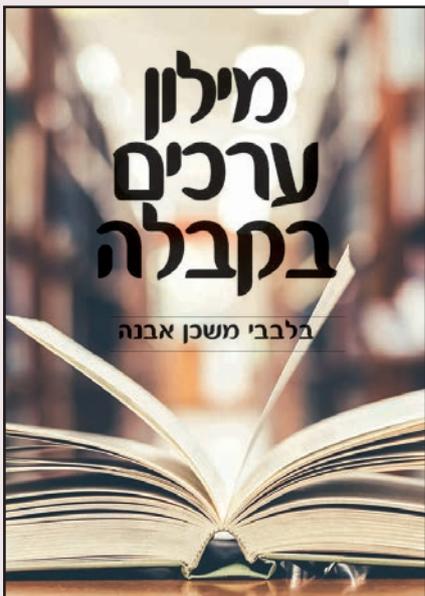
כמ"ש בעמק המלך (שי"ד, פרק קיב) וז"ל, שנבוכדנצר משלמה קאתי, ממלכת שבא אחרי שגיירה, אלא שלבה לא נכון עמה, ולבסוף גלתה נבולתה וחזרה לסורה, וכן רחקו בניה מישיע, עכ"ל. ושורשו בשמים, שרו, נקרא ק"ל, כמ"ש בשמו"ר (כא, ה). וכתב במגלה עמוקות (ואתחנן, אופן קצא) וז"ל, וזהו סוד ק"ל שנה שפירש אדה"ר והוליד רוחין ולילין (עירובין, יח, ע"ב), עכ"ל. ויתר על כן נתקלקל, כמ"ש בעמק המלך (שער תיקוני התשובה, פרקים ד-ה) וז"ל, והנה מי שחטא בעון משכב זכור, דינו הוא להתגלגל בחיות (ועיין עץ חיים, שער מב, פ"א, מ"ת). ובפרט בשפן "וארנבת" (כידוע במעשה דצדקיהו), שהן שוכבין ונשכבים. וראיה מנבוכדנצר, שנדמה לכל חיה כאלו הוא נקבה ממיינה, והיו כולן מתעללות בו, כנודע (שמו"ר, ח, ב), עכ"ל. ועיין שבת (קמט, ע"ב).

והנה עשה נבוכדנצר צלם, כמ"ש (דניאל, ג, א) נבוכדנצר מלכא עבד צלם די דהב רומה אמין שתין פתיה אמין וגו'. (ועיין פתחי שערים, נתיב גדלות דז"א, פתח מב. ונתיב אבי"ע, פתח ט, ועוד. ואדיר במרום, ח"א, מאמר ומחצדי דחקלא. ואמת ליעקב, אות צ', צלם). ונקרא בל, כמ"ש (ירמיה, נא, מד) ופקדתי על בל בבבל. הוא אותיות "בל" ממלת בבל. והיינו שבלבל את האותיות. ושורש כוחו של צלם מאותיות כ-צ, שבשמו של נבוכדנצר, שאין להם צרוף, אלא צירופם ע"י בבלול ועירוב,

וארא | כ-צ כצאתי מן העיר, אותיות כ-צ. ואין לו שורש בלשון הקודש, זולת נבוכדנצר. שאותיות כ"צ בקרבו. ונבאר בס"ד מדוע צירוף זה נמצא רק בו.

הנה נבוכדנצר, שורשו, כמ"ש האריז"ל (ספר הליקוטים, נח, פי"א) וז"ל, דע כי ענין המגדל ונמרוד חזר להתגלגל בנבוכדנצר. ולזה עשה הצלם, ואקימוה בבקעת דורא (ועיין גלגולי נשמות לרמ"ע מפאנו, אות נ). וכנגד שהיה בזמן נמרוד שפה אחת והיה מושל על כל העולם, לזה מלך נבוכדנצר על כל העולם. וז"ש (ישעיה, יד, יד) אעלה על בתי עב, לרמוז לע"ב אומות, עי"ש בהרחבה. ועיין עוד לקוטי תורה (נח) וז"ל, נבוכדנצר היה גלגול נמרוד הרשע, ולכן אותיות נמרוד הוא אותיות נבוכד, כי מלת נצר הוא כמו קיסי, ובנמרוד נ' תחילה וד' בסופו, וכן בנבוכד, עי"ש. וכתב רמ"מ משקלוב (דרושים על סדר ההשתלשלות, רפו) נבוכדנצר, גימ' נחש הקדמוני.

והוא בחינת "ראש" דקלקול (אולם ראש של "מדמה", חלום, ודו"ק), כמ"ש בזהר הרקיע (תולדות) וז"ל, רישא דמסאבותא היה נמרוד שגלגול נבוכדנצר היה, בסוד (דניאל, ב, לח) אנת הוא "רישא דדהבא", עכ"ל. (ועיין לשם, חלק הביאורים, שער סדר האצילות, פ"ב, אות כב). ושורש מלכותו משלמה המלך (ועיין עשרה מאמרות, מאמר אם כל חי, ח"ב, סימן כג. וגלגולי נשמות לרמ"ע מפאנו, אות נ),

כדי לקבל את
מילון ערכים בקבלה
מהתחלה,
אנא בקש לכתובת

info@bilvavi.net

כתר

כּם אלמנות ובניכם יתומים, אלא מה ת"ל והיו נשותיכם וגו', מלמד שנסותיהם מבקשות לינשא ואין מניחין אותן וכו', כי יש ספק אם מתו, ונעשה ספק אלמנה.

ועוד. משה נולד אחר שגירש עמרם יוכבד ונשאת לאליצפן ואח"כ נתאלמנה וחזר ונשאה ונולד משה. ולכך שפתינו היו בבחינת "תא" למנה שפתי". ומצד דעת המתהפכת דתיקון, כתיב (אסתר, ט, כב) אשר נהפך להם מיגון - לשמחה, ר"ת אלמן.

חסד

כהן, איש חסידך, ואמרו (פסחים, מט, ע"א) א"ר יוחנן, בת כהן ליה שראל אין זווגן עולה יפה, מאי היא, אמר רב חסדא, או אלמנה, וכו'.

ועוד. אמרו (פסחים, קיח, ע"א) הודו לה' כי טוב. הודו לה' שגובה חובתו של אדם בטובתו. עשיר בשורו, ואת עני בשיו, יתום בביצתו, אלמנה בתרנגולתה. ובדרך רמז כתיב (שמואל, ב, א, כו) מאד נפ" לאתה אהבתך לי, ר"ת אלמן. וכן אהבתך לי מאהבת נשים, ר"ת אלמן. וכן כתיב (הושע, ב, יד) אשר נתנו לי מאהבי, ר"ת אלמן.

ועוד. עיין שושן סודות (אות תט, סוד והוא אשה) אם נפלה לפי ניו יבמה בעודו כהן הדיוט אפילו עשה בה מאמר לא יכנוס, לפי שהיבמה באה לענין החזרה וגלגול (עיין ערך קטן עיגולים) המורה דין, והוא (הכהן) חסד. ועיין ספר הקנה (ד"ה סוד בתולה לכה"ג). וכאשר כה"ג נושא אלמנה מתהפך מחסד גוון לבן לנבל, נבלה. וב"דרך רמז, כתיב (הושע, ב, יב) את נבלתה לעיני מאהביה, ר"ת אלמן.

גבורה

מדת הפרוד. ועיין שושן סודות (אות קיב, ענין האילן) וריב אלמנה הוא הפרוד, המריב ריב אלמנה, כדכתיב והרגתי אתכם בחרב והיו נשיכם אלמנות ובניכם יתומים.

תפארת

משפט, בתפארת. (עיין אדר"ז, האיזנו, רצו, ע"א. וברמ"ק ערכי הכינוים, ערך משפט). וכתיב (דברים, י, יח) עשה משפט יתום ואלמנה. וכן כתיב (שם, כז, יט) ארור מטה משפט גר יתום ואלמנה.

ועוד. מדת רחמים. וכתיב (ישעיהו, ט, טז) ואת אלמנותיו לא ירחם. ועוד. כתיב (דברים, כד, כ) כי תחבט זיתך לא "תפאר" אחריו, לגר ליתום ולאלמנה יהיו.

ועוד. ישראל אשר בך אתפאר. ואמרו (יבמות, מה, ע"א) יצאו עכו"ם ועבד, שאין להם אלמנות וגירושין.

ועוד. כתיב (ירמיהו, נא, ה) לא אלמן ישראל.

נצה

נו"ה, תרי רגלין. ממונו של אדם המעמידו על רגליו. ובירושלמי אמרו, שכונס אלמנה לא יבעל בשבת שהוא כקנין. וכתבו הרא"כ

עיין מצת שימורים (שער התפילין) טב למיתב טן דו מלימתב ארמ"ל. ר"ל, שיותר היא מרוצה לישב עם ט"ן דו, דהיינו ב"פ ט"ן שהם בזרוע זעיר (עיי"ש), אע"פ שאין לה אלא נקודת הכתר שלה, ואין לה פרצוף שלם, ואז נקרא אדנ"י, מלישב אלמנה בסוד האחרים של זעיר אע"פ שיש לה פרצוף שלם והיא בסוד אדנ"י בריבוע שגימט' "אלמנה".

חכמה

"כבוד חכמים ינחלו". והכבוד נגלה בבגדים, הנקראים מכבדותא. וכתיב (בראשית, לח, יד) ותסר בגדי אלמנותה. ושם (יט) ותלבש בגדי אלמנותה. והוא כבוד אלמנה, כמ"ש (כתובות, מג, ע"א) לענין זילותא אלמנתו עדיפא. ושלמות גילוי בגדים נגלה בכה"ג, ח' בג"דים, בינה עד מלכות המלבישים על החכמה. ועליו כתיב (ויקרא, כא, יד) אלמנה וגרושה וגו', את אלה לא יקח. וכן כתיב (דברים, כד, יז) ולא תחבל בגד אלמנה. וגדר איסור כה"ג באלמנה, אמרו (יבמות, כ, ע"א) ללשון אחד, איסור קדושה, אלמנה לכה"ג, וכו', ואמאי קרי להו איסור קדושה, קדושים יהיו לאלהיהם. וזהו בחינת חכמה, שאקרי קודש. ולשון שני אמרו שם, תניא רבי יהודה מחליף, איסור מצוה, אלמנה לכה"ג וכו', דכתיב ואלה המצוות. וזהו בחינת מלכות.

ועל בגדים אלו אמרו (כתובות, נד, ע"א) איתמר, אלמנה, רב אמר שמין מה שעליה, ושמואל אמר אין שמין מה שעליה. כי בטלים אליה.

בינה

אמרו (זה"ק, ויצא, קנד, ע"א) אם הבנים שמחה, דמינה כל חידו נפקא. וכתיב (דברים, טז, יא) ושמתח לפני ה' אלהיך אתה ובתך וגו', והאלמנה אשר בקרבך. ועיין קידושין (לד, ע"ב) אלמנה מאי איכא למימר, בשרויה אצלו.

ועוד. נדר בבניה, כנודע. ואמרו (נדרים, פט, ע"א) אשת איש שא"מרה הריני נזירה לאחר שאנשא ונשאת, ר' ישמעאל אומר יפר, ור"ע אומר לא יפר, וכו', אמר ר"י הרי הוא אומר ונדר אלמנה וגו', עד שיהא נדר בשעת אלמנות וגירושין, ר"ע סבר הרי הוא אומר כל אשר אסרה על נפשה, עד שיהא איסור נדר בשעת אלמנות וגירושין.

ועוד. כתיב (איוב, לח, לו) או מי נתן לשכוי - בינה, ר"ת אלמן.

דעת

דעת כח החיבור בין איש לאשתו, והאדם ידע. וכאשר נפרדו הדברים, בטלה דעת זו. ובדקות יש דעת המחברת והיא בטלה ממש. אולם אף דעת המבדלת והמכרעת אינה מאירה, ואזי מתגלה דעת המתהפכת דקלקול ונעשה ספק. וז"ש (ב"מ, לח, ע"ב) ממשמע שנאמר (שמות, כב, כג) וחרה אפי והרגתי אתכם, יודע אני שנסותי

נפש אמרו (זוה"ק, שמות, קב, ע"ב) מאן דנסיב ארמלתא, קרינן עליה, ולא ידע כי בנפשו הוא. ועיין מצרף לחכמה (פכ"ה) ימלט מאלמנה ושומר נפשו ירחק ממנה. ועיין מעולפת ספירים (יום רביעי). ולהיפך, מנוחת הנפש, וכתוב (מלכים, א, ח, נו) אשר נתן מנוחה לעמו, ר"ת אלמן.

רוח שורש לכל הרווחה. ואמרו (כתובות, מג, ע"א) אלמנה ניזונת מנכסי יתומים, ומ' עשה ידיה שלהן וכו', אלמנתו לא ניחא ליה בהרווחה.

ועוד. עיין שער הפסוקים (כי תצא) שאין ראוי לישא אשה אלמנה כלל, וכמ"ש חז"ל (זוה"ק הנ"ל) אל תבשל בקדרה שבשל בה חבירך, מפני שאותו הרוח מכשכש במעיה. עיי"ש בזוה"ק הנ"ל. ועיי"ש בשער הפסוקים שנשאר י"ב חודש.

נשמה אמרו (זוה"ק, במדבר, ז, ע"א) איך שהגוף למטה מזכר ונקבה, אף כך הנשמה למעלה, כי תהיה אלמנה מאותו הגוף שה' זדוגה בו ומת. ועוד. נשמה - ענוה. אלמנה, גימט' ענו, כי היא שפלה.

חיה אליהו החיה את בן האלמנה. והיינו שמשך מתוך החי שבאלמנה חיים לבן. כי אלמנה זו החיתה את אליהו, ומכח חיות זו שקיבל אליהו מן האלמנה החיה את בנה. ועיין זוה"ק (ויקהל, קצח, ע"ב) ביום ו' של (מעשה בראשית) אתני דתיפוק אתתא דתיזין ואליהו דכתיב הנה צויתי אשה אל' מנה לכלכלך.

יחידה בחיצוניות: אמרו (קידושין, עז, ע"ב) לא צריכא, שבא על אלמנת ראובן שהיתה אלמנת שמעון, שהיתה אלמנת לוי, מהו דתימא הרי שמות מחולקים, קמ"ל אפים מחולקים בעינן וליכא. וז"ש שם אלמנה אלמנה אלמנה אינו חייב אלא אחת.

ובפנימיות: מהותה יחידה. כמ"ש (יבמות, קיח, ע"ב) אמר ר"ל, טב למיתב טן דו מלי- מתב ארמלו. ביחידאה. ומצד כך בעומק אמרו (כתובות, ק, ע"א) לגבי שומת אלמנה, אלמנה יחידה. ואמרו שם בתוס', אע"ג שיש לה ב"ד הדיוטות, כדאיתא בשילהי אלו מציאות (ב"מ, לב, ע"א) מ"מ כחד חשיב להו. כי זה כל מהות האלמנה, יחידה. איכה ישבה בדד, היתה כאלמנה. וכתוב (תהלים, קו, יא) אחד מהם לא נותר, ר"ת אלמן.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

באלמנה שזרעו פסול ופוסל, אף כל שזרעו פסול פוסל, עיי"ש.

ועוד. אמרו (כתובות, ה, ע"א) אלמנה נשאת בחמישי, ונבעלת בשישי (יסוד), הואיל ונא' מרה בו ברכה לאדם.

ועוד. יסוד מדת החן, בחינת ונח מצא חן, כנודע. ואמרו (כתובות, צז, ע"ב) אלמנה מן האירוסין הוא דלא נפיש חן דידה. וכן אמרו (גיטין, לד, ע"ב) סד"א משום חינא אקילו בה רבנן לגבות בלא שבועה.

ועיין מפתח הספירות (כי תצא) אלמנה כמ' ספר הטפה הטובה. עיי"ש. ועיין חסד לאב' רהם (מעין ב, נהר סה) מי שהרשיע הרבה וקלקל מעשיו לא יזכה אל בת זוגו וכו' ויקח אותה אלמנה וכו', וכפי הנראה מן התיקו' נים שיהיה העון פרטי לזה עון הניאוף בזמן הילדות, כמו שלא שמר הטיפה הראשונה לבת זוגו, כך היא לא נשמרה לו ונתנה לאיש אחר.

מלכות

מדה עשירית. וכתוב (דברים, כו, יב) כי תכלה לעשר את כל מעשר תבואתך בשנה השלישית, שנת המעשר, ונתתה ללוי לגר ליתום ולאלמנה, ואכלו בשעריך ושבעו.

ועוד. מלכות מדה שביעית. ואמרו (כתובות, ז, ע"א) והאמר רב הונא אלמנה אינה טעונה ברכה וכו', מאי אינה טעונה ברכה, דאמר רב הונא, אינה טעונה ברכה כל ז', אבל יום אחד טעונה ברכה. והיינו שאין לה הארת כל ז"ת, מחסד עד מלכות, אלא מלכות לבדה, ברכה אחת.

ועוד. עיין מצת שימורים (שער התפילין) אדנ"י בריבוע גימט' אלמנה.

ועוד. סוד השבועה בה. ואמרו (גיטין, לד, ע"ב) אין אלמנה נפרעת מנכסי יתומים אלא בשבועה, נמנעו מלהשביעה, התקין ר"ג הזקן שתהא נודרת ליתומים כל מה שיר' צו. כלומר העלה המלכות - שבועה, לנדר - בינה.

ועוד. אמרו (סנהדרין, יא, ע"א) מלך - ואין נושאת אלמנתו, ר' יהודה אומר, נושא המלך אלמנתו של מלך וכו'.

שונים שיש בכך סכנת מיתה. ובחיי בעלה חיבורה אליו, ואל ממונו, שמשועבד בכ' תובתה למזונותיה. וכן לאחר מיתתו אמרו (כתובות, צה, ע"ב) אלמנה ניזונת מנכסי יתומים. ואמרו שם, בעי ר' יוחנן, יתומים אומרים נתנו והיא אומרת לא נטלתי, על מי להביא ראייה. נכסי בחזקת יתמי קיימי (והוא חוב בעלמא), ועל אלמנה להביא ראייה (ככל חוב), או דלמא נכסי בחזקת אלמנה קיימי ועל היתומים להביא ראייה. והיינו חי' בור עצמי לממון.

ועוד. נצחון במלחמה. ואמרו (סוטה, מג, ע"א) בחוזרי מעורכי המלחמה, אחד המא' רס את הבתולה ואחד המארס את האל' מנה. ולהיפך אמרו (שם, מד, ע"א) אלמנה לכה"ג הוא הירא ורך הלבב החוזר מעורכי המלחמה.

ועוד. נו"ה ממנו יונקים נביאים. ובדרך רמו, כתיב (דברים, יח, יח) נביא אקים להם מקרב, ר"ת אלמן. בחינת לא אלמן ישראל. ולהיפך, בלעם, עליו כתיב (דברים, כג, ה) מפתור ארם נהרים לקללך, ר"ת אלמן.

הוד

מדה חמישית, כנגד יום חמישי. ואמרו (כתובות, ב, ע"א) בתולה נשאת ליום הר' בעי אלמנה ליום החמישי.

ועוד. רגלים להלך. ואמרו (סוטה, כב, ע"א) והאמר ר' יוחנן, למדנו יראת חטא מבתולה, וקיבול שכר מאלמנה, וכו', דהיה אלמנה דהואי בי כנישתא בשביבותיה (דייקא בית, בחינת אשה. עיין ערך קטן נוק'). כל יומא הות אתיא ומצלה בי מדרשיה דר' יוחנן. א"ל לא ביהכנ"ס יש בשביבותך, א"ל רבי ולא שכר פסיעות יש לי. והבן שזהו בחינת אלמנה שאינה חפצה בעצם החיבור לבעלה, אלא לקבל שכר, כלי מקבל. והבן מאוד.

ועוד. כתיב (תהלים, קמב, ח) הוציאה ממסגר נפשי להודות את, ר"ת אלמנה.

יסוד

אם כה"ג בא על אלמנה, הולד פגום, כמ"ש (יבמות, מד, ע"ב). ואמרו (קידושין, עח, ע"א) לוקה שנים, משום לא יקח, ומשום לא יחלל. ואמרו (קידושין, עה, ע"א) מה כה"ג

מילון ערכים בקבלה • פרצוף יעקב

ג. יעקב בחינת יסוד דז"א. עיין עץ חיים (שער יט, פ"ט, מ"ב) וזהו בערך שעתיק חו"ב, וא"א דעת, עיי"ש. אולם אף בערך הרגיל, יעקב נקרא יסוד, וכמבואר ברש"ש בכמה מקומות. עיין נהר שלום (יג, ע"ב) וז"ל, וחוי"ג דיסוד נקרא יעקב ורחל. ועוד מקומות. ונקראים יעקב ורחל הקטנים. עיין תורת חכם (מד, ע"א). יעקב – יסוד, ורחל עטרת היסוד. ועיין רחובות הנהר (דף קז, ע"ב) יעקו"ר הקטנים שהם עיטרא דיסודות. וזהו זו"ן בעטרות עצמם. ודו"ק. ועיין שם (בדף ז, ע"ב).

ד. יעקב בחינת מלכות. וכמו שכתב התורת חכם (ועוד) וז"ל (דף מד, ע"א), ויסוד פרצוף יעקב ורחל דמ"ה וב"ן, והם הקטנים. ומלכות, ר"ל יעקב ורחל הגדולים, עכ"ל. ועיין זמרת הארץ (אות כג). ושמן זית זך (סימן פז). ושמן ששון (עץ חיים, שער הזווגים, פ"א, אות ט). וכן בפרושו על שער הכוונות (דרוש שינוי התפלות, אות מ"ב). ועיין הקדמת רחובות הנהר (דף ז, ע"ב) וז"ל, נתחברו מלכות נוק' דז"א דמ"ה, עם מלכות נוק' דז"א דב"ן, ונכללו אלו באלו ונתלבשו אלו באלו, והלבישו לתנה"י דזו"ן הגדולים, ואלו נקראים יעקב ורחל, ובכללותם נקראים נוק' דז"א, עכ"ל. עיי"ש. ועיין לשם (הקדו"ש, ליקוט ב) וז"ל, ומה שיורדת (המלכות) בבריאה, בסוד אסתר המסתתרת בכסא, הוא רק הי' מלכויות שלה אבל רחל העיקרי הוא לעולם באצילות. והנה שם יורד ג"כ הארה מיסוד דז"א שהוא נקרא בשם יעקב, כמ"ש בשער אנ"כ, פ"ט. והוא ג"כ אינו יעקב ממש אלא הי' מלכויות שבו, עכ"ל. ועיי"ש (ש"ז, פ"ה) וז"ל, כי כל הענין דיעקב וישראל ורחל ולא, הם כולם רק בהמלכות דאצילות הנקרא רחל, עיי"ש היטב. ובביאור מהות פרצוף יעקב. עיין ליקוטי הגר"א (סוף ספד"צ) וז"ל, בז"א שתי בחינות, מציאותו שאנו דבוקים בו ומודים במציאותו זהו יעקב, וב' מצד הגלותו – ישראל, עיי"ש. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

הנה בבחינת מדרגת יעקב ישנם כמה חלקים. א. נתבאר בעץ חיים (שער לאה ורחל, פ"ב) וז"ל, ז"א בהיותו בסוד ו"ק, הוא כדוגמת יעקב, ובגדולתו נקרא ישראל. וזש"ה, לא יעקב יאמר עוד שמך, כי אם ישראל כי שרית עם אלקים. פירוש, בקטנותו ז"א יש לו מוחין דקטנות. מבחינת שם אלקים, כי בזמן הקטנות אין לו רק ב' מוחין, כי הקטן אין בו דעת שהוא המוח הג', רק חו"ב, והם ב' שמות אלקים בגימט' יעקב. ובזמן גדלותו אז נקרא ישראל, לפי שנכנסין המוחין דגדלות, ודוחין המוחין דקטנות למטה, עכ"ל. וכתב שם (שער יג, פ"ב, מ"ת) וז"ל, וז"א הנקרא ישראל, כלול בו ג"כ יעקב, והכל פרצוף אחד, עכ"ל.

ב. יעקב בחינת יסוד. "שורשו" ביסוד א"א, כמ"ש (שער הכללים, פ"ג, דרוש יעקב ומשה מיסוד אבא, עיי"ש בארוכה. ועיין פ"י) וז"ל, יעקב מיסוד א"א, עכ"ל. אולם עיקר גילוי מיסוד אבא. וכתב שם (פ"י) וז"ל, מן האור הגדול של החסדים שבתוך יסוד אבא שמתלבש תוך הת"ת דז"א, והוא אור מגולה, בוקע (אותיות יעקב – יבקע, כ"כ שם), ויוצא האור לחוץ לבטן ז"א מצד פנים של ז"א, שם נעשה יעקב, לשון בקיעת אור, בסוד יבקע כשחר אורך, והוא אותיות יעקב. וזהו אך יצא יעקב, כי ב' יציאות וב' בקעות יש ליעקב, א' הוא אור שבתוך היסוד אבא שבוקע היסוד ויוצא תוך ז"א. בקיעה ב' שחוזר האור לבקוע ובוקע מבטן ז"א ויוצא לחוץ בפני ז"א, כי אחוריו של יעקב נגד פני הז"א "מהחזה ולמטה" וכו' (וזהו "מקומו", מחזה ולמטה). אך ההארה שהיא יוצאת מיסוד אבא תוך בטן ז"א בפנים, ז"ס משה, וז"ש משה מלגאו ויעקב מלבר. ועיין אדם ישר (ענין מ"ה וב"ן) שכתב ב' בחינות אלו ביעקב. א. חצי תחתון דז"א. ב. יסוד דאבא. עיין שער א"א (פ"טו). ועיין שער שבירת הכלים (פ"ב) שיש ב' יעקב, מיסוד אבא ומיסוד יש"ס.

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30

משפ' אליאס

רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

ישיבה ראשית חכמה

רח' בן ציון אטון 8 הר

חוצבים

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

בריהה אל מקומות נפולים של הנפש

ישנו תחום חיצוני מאוד של אנשים חסרי מודעות ויציבות בעלי נפש חלשה, נפולה ורחוקה מבריאות. אלו, בעתות מצוקה אינם בורחים לשורשם אלא הם פונים לכל מיני אמצעים חיצוניים על מנת להסיח את דעתם מצרתם ויגונם, כגון: פניה לזלילה, שקיעה במיטה לשעות ארוכות, שתיה חריפה, השמעת מוזיקה קצבית בטירוף, עיסוק במדיה וכדו' כל מיני תנועות, תופעות והתנהגויות של היסחי דעת למיניהם.

ישנם שאינם נפולים עד כדי כך, אך עדיין הצדדים הגסים השלילים של הנפש בולטים אצלם יתר על המידה. הזכרנו את אותם בני אדם שמתפתחת אצלם תפיסה מעוותת על בסיס מידות רעות: גאווה, שחץ דמיון וכדו', שכביכול הם בעלי כוחות ויכולות מסוימות, בעוד שתכונות אלו אינן קיימות בהם במציאות. גם אלו עלולים לשגות ולחשוב כי לבטח הכישרונות המדומים הם העוגן והשורש שלהם.

זיהוי גופני חיצוני מול זיהוי נפשי פנימי

בכל אדם קיימות שני מערכות הפועלות במקביל: מערכת של גוף ומערכת של נפש. ישנו מיעוט

דע את שמחתך • שמחת הרגל פרק ה'

יש הרבה פנים לחלקים, של כח השמחה בנפש האדם. נבאר קצת את שורשי הדברים. מה שנאמר להדיא בתורה לשון שמחה, הוא במצות שלוש רגלים (דברים טז, יד) ושמחת בחגך והיית אך שמח. השמחה היא לפי שהוציאנו מעבדות לחרות, הקב"ה גאל את הכנסת ישראל, והוציא אותם ממצרים, וההוצאה הזו היא לחיי שמחה. על כן יש מצווה דאורייתא בשלשה רגלים לשמוח.

השמחה ברגלים זה שמחה שאפשר לבטא אותה בגוף, על כן מצינו בחז"ל (סוכה נא, ב) שהשמחה נאמרה על רגלי האדם, מי שלא ראה שמחת בית השואבה, לא ראה שמחה מימיו. זוהי שמחה שהגוף מגלה אותה.

על כן אומרת הגמרא (פסחים קט, א), בזמן שבית המקדש קיים, אין שמחה אלא בבשר. כאשר האדם אוכל מבשר הקדשים, בזמן שבית המקדש קיים, אזי השמחה חוזרת לבשר שלו. זה לא רק שהוא אוכל בשר, כי על זה נאמר (ישעיהו א, יא) למה לי רוב זבחיכם, אם הקדושה של הבשר, לא נבלעת בבשר שלו, באיברים של האדם, זה לא שמחת חג. זה לא שמחה של שלוש רגלים. בזמן שבית המקדש קיים, אין שמחה אלא בבשר. ומי שזוכה לאכול את אותו בשר בקדושה, בטהרה, בתשובה, אזי הבשר שלו מגיע לשמחה, השמחה מתגלה במדרגה של בשר, על דרך שנאמר (תהלים פד, ג) ליבי ובשרי ירננו לאל חי. הבשר שלו מזדכך. היפך מתאוות מזון, מתגלה קדושה בבשר.

אבל משחרב בית המקדש, אין לנו מקום להעלות בו זבח, אין קרבנות, לא כהן ולא מכפר. אומרת הגמרא (שם) אין שמחה אלא ביון, שנאמר (תהלים קד, טו) יין ישמח לבב אנוש. מה ההבדל בין שמחה של בשר, לבין שמחה של יין, השמחה של יין היא על דרך שאמרו חז"ל (עירובין סה, א) נכנס יין יצא סוד. ועל כן השמחה שגנוזה במעמקי הנפש, השמחה שכולה סוד, יצאה עם היין החוצה. ועל זה נאמר ויין ישמח לבב אנוש, שהשמחה היא בלב האדם, הם שני חלקים של אותו מטבע. נכנס יין יצא סוד, ומהמקום הזה מתגלה שמחה.

טעם איסור השחוק

השמחה עתה אינה שמחה שלימה, כי אפילו ברגלים שנאמר בהם דין שמחה, השמחה היא על הגאולה ממצרים, והיא לא היתה גאולה שלימה, ועל כן השמחה איננה שלימה, אך לעתיד לבוא תהיה לנו שמחה שלימה, כי אז תהיה גאולה שלימה, וממילא יהיה שמחה שלימה.

על כן נאמר בחז"ל (ברכות לא, א) אסור לאדם שימלא פיו שחוק בעולם הזה. שנאמר (תהלים קכו, ב) אז ימלא שחוק פיני, ולא עתה. עומק הדבר, כי שורש הגאולה בעולם הזה היא בגאולה ממצרים, גאולה מפרעה שכידוע נקרא פה רע. אך כיון שבשעה שהם יוצאים ממצרים, נאמר (שמות יב, לח) וגם ערב רב עלה עמם, על כן הפה רע לא נתקן בשלמות, והגאולה היא לא שלימה. מצד הפה טוב, מותר לו לאדם לשחוק בפיו. מצד כך (ברכות לה, ב) אין שירה אלא על היין. אבל מצד חלקי הפה רע, שלא נתקן ביציאת מצרים, החלק הזה לא חל בו שחוק לעולם.

חז"ל (שבת קמט, ב) אומרים שכל ימיו של נבוכדנאצר הרשע, לא עלה שחוק בפיו של אדם. הטעם לכך הוא, דנאמר בו (דניאל ב, לח) אנת הוא רישא די דהבא, שהוא עומד במקום הראש, על כן יש כאן גלות הפה, אין כאן גילוי של פה שלם. אזי נשאר פה רע. באותו מקום שהפה הוא רע, שם אי אפשר למלאות פיו שחוק.

על הגאולה העתידה אומרים חז"ל (ילקוט שמעוני ישעיהו תקז. זוהר חדש ח"א יד, ב) ליבא לפומא לא גליא, וכן אמרו חז"ל (סנהדרין צט, א) לליבי גיליתי, לאברי לא גיליתי. על כן הגאולה נמצאת בגילוי, באופן שנקרא לב. אבל על הגאולה הנמצאת במקום שנקרא פה, על אותו פה שעליו נאמר לפומא לא גליא, על אותו פה נאמר, אסור לו לאדם שימלא פיו שחוק. ורק לעתיד לבוא כשיתגלה, נאמר אז ימלא שחוק פיני.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

כשמתגלה השמחה ממקום מעמקי הנפש, השמחה שמתגלה משם, הבשר לא יכול לקבל את אותה שמחה. מתגלה מעמקים פנימיים יותר של שמחה. בזמן שבית המקדש קיים, השמחה יכולה להתגלות באיברים. בזמן שאין בית המקדש קיים, הכלים נשברים. הבשר שנאמר עליו (אבות ה, ה) בבית המקדש, שמעולם לא הסריח בשר הקודש מעולם, כשנחרב הבית הבשר התקלקל. על כן השמחה היא ביין, משנכנס יין יצא סוד. השמחה היא ממקום עמוק שבנפש.

שמחת פורים

יש עוד מין שמחה, שמחת הפורים, שנאמר בה (מגילה ז, ב) חייב איניש לביסומי בפוריא, עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. השמחה מגלה ומתגלה ממקום השחוק שבנפש, ושם מתגלה השמחה. השמחה שמתגלה מאותו מקום, זה שמחה שהגוף כשהוא שומע אותה, שהוא מרגיש אותה, הוא מתבטל. אין לו קיום.

שמחת השבת

יש עוד מין שמחה שמגיעה מהמקום הפנימי של הנפש, בשבת יש דין של שמחה, כמו שנאמר (במדבר י, י) וביום שמחתכם, ואומר הספרי (בהעלותך יט) אלו השבתות. ועל זה נאמר בכתוב

(ישעיהו נח, יג), אם תשיב משבת רגלך, עשות חפציי ביום קדשי, וקראת לשבת עונג, לקדוש ה' מכובד. מה ההבדל בין שמחה של שבת, לבין שמחה של יום טוב, שהיא שמחה שבאה ממקום העונג. שמחה של יום טוב, זה מה שיוצא לחוץ, יש מהלך של ריקוד ברגל. אך בשמחה של שבת, נאמר אם תשיב משבת רגלך, אין שם ריקוד של רגליים, זה מה שנשאר אצל האדם בפנים. זה עומק שמשם מגיע השמחה, והשמחה באה ממקום העונג.

על זה נאמר בחז"ל (שבת י, ב) מתנה טובה יש לי בבית גנזי, ושבת שמה, לך והודיעם. המתנה טובה שנקראת שבת, כי ביום שמחתכם - אלו השבתות. שם השמחה גנוזה במעמקי הנפש.

של בני אדם המזהים את עצמם עם נפשם - הם חיים בתוך עצמם עם כוחות נפשם. הם פועלים עם כוחות אלו מתוך הכרה והבנה פנימית של התהליכים המתרחשים בתוכם. לעומתם, חלק נרחב מכלל הציבור התפיסה שלהם ביחס לעצמם מתחילה ונגמרת במערכת הגופנית. הם מזהים את עצמם כגוף, ומערכת הנפש שבהם נעלמת לגמרי, הם כמעט ולא מודעים לה. בעוד שהראשונים מתייחסים לשאלה - 'להיכן אני בורח?' כאל שאלה נפשית, האחרונים קולטים את השאלה

כאילו היא מיוחסת אל כוחות ותכונות גופם. ובעצם בכל נידון או שאלה שתעלה, כל אדם יענה לפי מדרגתו: הראשונים יתפסו זאת ביחס לכוחות נפשם, והאחרונים יתפסו זאת ביחס לרובד המעשי, מחמת שהם פועלים את פעולותיהם רוב ככל זמנם עם גופם.

לדוגמא: פעם שאלתי יהודי אחד 'מהי הנקודה החזקה שלך?'

הוא ענה לי - 'אני חזן!'. ניסיתי להבהיר את השאלה - 'מהי תכונת הנפש הכי העמוקה שקיימת אצלך?' והוא ענה - 'יש לי קול ערב, מאוד אוהבים לשמוע אותי מתפלל ומפייט'.

אם הייתי שואל אותו להיכן הוא בורח בזמן של קושי. מסתבר שהוא היה חושב לעצמו - 'כשקשה לי הרי אני משמיע לעצמי קטעי חזנות. וכשנגמר לי הכסף אני נענה להזמנות או יוזם הופעות חזנות בחו"ל, מזה אני מוצא את רווחתי ומשענתי'.

ואם כן, לפי תפיסתו תכונת הקול הערב

ויכולת החזנות המקצועית שלו נעשית נקודת העוגן והביטחון מבחינתו. שהרי זהו מקור היציבות הכלכלית שלו. על בסיס תכונה זו מכבדים ואוהבים אותו, וביחס אליה יוצרים איתו קשרים.

אולם צריך להבין ברור, תכונות גופניות לעולם לא יכולים להיות תכונות השורש של הנפש! תכונות גופניות עליהם אנשים נסמכים, הם נקודות הביטחון הנפולות שלהם.

ניתן דוגמא נוספת המבטאת את ההפרש בין תפיסה גופנית לתפיסה נפשית: ישנו פתגם

**אלו אותם אנשים
העוטים על עצמם
מעטה חיצוני של
כל מיני תכונות
וכישורים שהם
פיתחו לעצמם
על בסיס תכונות
ההסתגלות
וההישרדות.**

השגור בפי ההמון - 'ביתי הוא מבצרי'. ברם בהתבוננות מועטה מובן מיד כי הגדרה זו נובעת מתוך מבט של אנשי חומר. אדם שכל תפיסתו היא בחומר, הרי שביתו נעשה מבצרו. מה שאין כן אדם שחי חיי נפש - אזי מבצרו הוא בתוך חדרי הנפש הפנימיים שלו.

כאשר אדם שומע את צליל השאלה - 'היכן היא הנקודה החזקה בך? על מה את בוטח?', מיד צריכה להתעורר בו האבחנה היכן אני נמצא? השאלה נתפסת כשאלה נפשית או גופנית? האם אני נמצא היכן שגופי מזהה את מקומו, השתייכותו וענייניו, כגון: ביתי, עבודתי, נכסי, חשבון הבנק שלי, הרופא שלי. כל התשובות הללו הם ענפי מערכת הגוף.

או שאני מזהה את עצמי עם נפשי, שהיא יונקת את חיותה מכוחותיה, היא חווה אותם. ביטחונה על התכונות החזקות שבה, ואליהם היא בורחת בעת

שצר לה.

אמנם ודאי שאף לאדם פנימי החי עם נפשו השאלה - 'היכן היא הנקודה החזקה בך?' רלוונטית גם למערכת הגופנית שלו. אבל יש עיקר ויש טפל, וצריך להיות ברור ומוחלט שעיקר מהלך חיי האדם הוא מהלך נפשי ולא גופני. במידה ואדם מזהה את ביטחונו בהתלבשויות של גוף, זוהי הוראה ברורה שעיקר חיותו היא ברובדים החיצוניים.

זיהוי בענפים הרחוקים משורש הנפש

נבהיר, כי גם אצל אנשים יציבים יחסית בעלי מודעות והכרה עצמית ברמה מסוימת, כאלו המודעים לכוחות הנפש שפועלים בתוכם בכלל, לסגולות ולתכונות הטובות והחזקות שלהם בפרט, הם קרובים לטעות בזיהוי שורש הנפש. וזאת מחמת שטיבה של ההכרה שהם מכירים את עצמם, הינה הכרה של הענפים הרחוקים של נפשם, אך הם לא מכירים את עצם הנפש שלהם על תכונתה השורשית.

אלו אותם אנשים העוטים על עצמם מעטה חיצוני של כל מיני תכונות וכישורים שהם פיתחו לעצמם על בסיס תכונות ההסתגלות וההישרדות. ברם הללו רחוקים מזהו פנימי אמיתי עמוק. הם נלאים למצוא את מקום השורש האמיתי של ה-'אני' האמיתי שלהם. מחמת כן, הם טועים ובורחים לדברים שהם אינם הם. בטחונם נשען על תכונות וכוחות חיצוניים, ענפים רחוקים וארעיים או אף דמיוניים. וכמובן שם האדם לא יוכל למצוא ביטחון אמיתי, חזק ויציב.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

גופו ומקנח כל גופו אבר אבר. ובירושלמי התירו אבר אבר. ועיין שם (פ, ע"ב), טפלה אבר אבר.

ובטעם הדבר שמותר רחיצת אבר אבר, כתב הרשב"א (שם), לט, ע"ב) וז"ל, רחיצת כל גופו אבר אבר מותר דבר תורה, משום שכיון דרחיצת אבר אבר צורך כל נפש ומותר, לא חלקנו באברים שנאמר רגליו בלבד מותר אבל זרועו או שוקו אסור, וכיון שכן נמצא בשעה שהוא רוחץ אבר זה בהיתר הוא רוחץ, וכשחוזר ורוחץ את השני גם הוא בהיתר הוא רוחץ, אלא שאסור מדרבנן, עכ"ל.

והנה בתפיסת גוף יש תפיסה של כללות, כל גופו או רובו ככולו. ויש תפיסה של אברים אברים. ולהלן יבואר, שמדין "אדם" זהו תפיסה של כללות, ומדין בהמה זהו תפיסה של אברים אברים. ובעומק תפיסת חי הוא תפיסת כולו, ותפיסת מת הוא תפיסת אברים אברים. כגון מ"ש (יומא, פו, מ"ו) על שעיר המשתלח - ודחפו לאחוריו, והוא מתגלגל ויורד, ולא היה מגיע לחצי ההר עד שנעשה אברים אברים. וכן בשחיטת כל בהמה, נעשית אברים אברים. וכן אמרו (אהלות, פ"ז, מ"ו) האשה שהיא מקשה לילד, מחתכין את הולד במעיה, ומוציאין אותו אברים אברים. וכן גבי סוטה אמרו (ילק"ש, במדבר, ה, תשח) מתפרקת אברים אברים. ולהיפך דבר חי, שלם, אינו של פרקים אברים אברים. וזהו דין של מנורה, וכמ"ש (ברייתא דמלאכת המשכן) שומע אני יעשה אברים אברים (פרקים) וידיבקים לה, ת"ל ממנה יהיו. וזהו מדרגת אדם חי, וכמ"ש המהר"ל (נר מצוה, ד"ה במדרש במדבר) וז"ל, מקשה תיעשה וגו', ר"ל כולה עשיה א', עשייה אברים אברים, כמו האדם שהוא גוף אחד ויש בו אברים מחולקים, עכ"ל.

ומצד התיקון יש מהלך של אברים אברים באדם, כמ"ש בתיקונים, ונהרגים על יחודו, כמו דאמר מתרפקת על דודה, אל תקרי מתרפקת אלא מתפרקת, נופלת פרקים פרקים, אברים אברים, על דודה. וזהו יקר בעיני ה' המותה לחסידי.

ועיקר גילוי "כל גופו" נגלה בטבילה במ' סאה, ובשורש ב"מים חיים". וז"ל הרדב"ז (מצוה תנה) ושיערו חז"ל מ' סאה כדי שיעלו המים כל גופו בפעם אחת, שמא בתוך שהוא מטהר אבר אבר, יטמא השני. גם כי יש טבילות צריכות כוונה, ורחוק הוא להמשיך הכוונה בזמן שהוא מטהר אבר אבר, ולכן צותה התורה להטביל כל גופו בפעם אחת, עכ"ל. ובדקות, זהו מדין "כל גופו" בעצם, ולא רק חשש חיצוני באופן טהרתו שמא לא יטהר כראוי.

ובעומק טהרת מקוה יציאה ממוות, טומאה, תפיסת אבר אבר, לחיים, טהרה, תפיסת כל גופו.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלוז זה

ברכות, ב, ע"א – הקטר חלבים ואברים מצותן עד שיעלה עמוד השחר, וכו', א"כ למה אמרו חכמים עד חצות, כדי להרחיק את האדם מן העבירה. ונחלקו הראשונים (רש"י והרמב"ם) האם בהקטר חלבים ואברים מדרבנן עד חצות או עד עלות השחר. דלשיטת רש"י מ"ש שם עד חצות, קאי על ק"ש ואכילת קדשים, ולא על הקטר חלבים ואברים. ויתר על כן אמרו (פסחים, סח, ע"ב) תניא, א"ר שמעון, בא וראה כמה חביבה מצוה בשעתה, שהרי הקטר חלבים ואברים (ופדרים) כשרים כל הלילה, ואין ממתין להם עד שתחשך. ומיירי באברי עולה שנזרק דמן ביום, כמ"ש רש"י שם. והיינו שכשר הן בבחינת יום, חסד, ימין. והן בבחינת לילה, שמאל דין.

ואמרו (מנחות, כו, ע"א) הקטר חלבים ואברים בין בימין בין בשמאל כשרה. וכתבו בתוס' (שם) וז"ל, מצי למימר דאתיא כר"ש כמו דסיפא דקומץ אבל לרבנן בעי ימין, אי נמי אפילו לרבנן איכא לאכשורי הקטר חלבים בשמאל כמו הולכת איברים לכבש דלעיל בסוף פ"ק, עכ"ל. והיינו שכשר בין בימין ובין בשמאל, כמו שכשר בין ביום ובין בלילה, ודו"ק.

וגדרו כלשון המרומי שדה (מגילה, כ, ע"ב) הקטר חלבים ואברים ישנו ביום אלא "שנמשך" כל הלילה, עכ"ל. והיינו שהלילה המשך של יום, ודו"ק. וברא"ם כתב דכשר בלילה רק בדיעבד. ועיין מקדש דוד (קדשים, סימן כז).

וכתב השפת אמת (יומא, כז, ע"א) על דברי הגמ' שם, כיון דלאו עבודה דמעכבא כפרה היא לא תיבעי כהונה, קמ"ל דבעי כהונה. וז"ל, לכאורה קשה דהרי הקטר חלבים ואברים נמי לא מעכב כפרה מ"מ פסולין בזר, ואולי כיון דהוי בגוף המזבח טפי אע"ג דלא מעכב כפרה צריך כהן, עכ"ל. והיינו שבעי כהונה שהוא בחינת "איש חסידך" נמשך ימין ומתפשט אף בשמאל, כנ"ל. וזהו מדין שנעשה בגוף המזבח, כי "גוף" מחבר ימין ושמאל, ודו"ק. אולם העיקר באברים הוא ימין, בחינת רמ"ח אברים, רמ"ח גימט' אברהם, כנודע, אותיות אבר-מה. ולכך שם עבודה בעיקר אינה אלא ביום כמ"ש הרמב"ן. עיין אבן האזל (ביאת המקדש, פ"א, השמטות ומילואים) בביאור דברי הרמב"ן האלו. ולילה כשר מדין לילה הולך אחר היום.

והנה מקור הילפותא של דין זה, ילפינן מפסח, כמ"ש (שמות, לד, כח) ולא ילין לבוקר זבח חג הפסח, ומהכא ילפינן לכל הקטר חלבים ואברים שכשר עד עלות השחר. ובפסח מצרים נאמר לילה כיום יאיר. וזהו השורש שכשר כל הלילה, כי נמשך בו הארת היום. והוא השורש לכל דין קורבנות שנאכלים ליום ולילה, שהלילה נמשך אחר היום.

שבת, מ, ע"א – אתמר, חמין שהוחמו מע"ש, רב אמר למחר רוחץ בהן כל גופו אבר אבר, ושמואל אמר לא התירו לרחוץ אלא פניו ידיו ורגליו. ומעין כך אמרו בתוספתא (שבת, פ"ז) לא יתן אדם שמן ע"ג ראשו וילך למרחץ, אבל סך כל

ויש בחינה נוספת של ג"פ אלקים, שעולה ש"ס. עיין עץ חיים (שכ"ב, פ"ג, מ"ק). וק"כ צרופי אלהים, יש בהם ת"ר אותיות, ה"פ ק"כ עולה ת"ר. (ועיין לשם, הקדו"ש, שער הפונה קדים, פרק כז). וכתב בבית עולמים (דף קכז) וידוע כי בשם אלקים יש ק"כ צירופים, גימט' סמל, וכו', ויש בהם ת"ר אותיות (עיין עמק המלך, שיי"ג, פכ"ח), גימט' שקר, עכ"ל. אותיות קשר - שקר, שמשקר בקשר, כי "קשר רשעים אינו קשר". ולכך אין צירוף אותיות ק-כ, בכל התורה כולה! וזהו מדרגת עלמא דידן, שית אלפי שנין, עלמא דפרודא. וכתב ברקאנטי (ואתחנן) כי דור הוא נ' שנה, כעולמו של יובל, והרי שיש בכל משך ימות עולם, ק"כ דורות, והבן היטב. ועוה"ז "שית" אלפי שנין, בחינת אות סמ"ך (ששים) גימט' ק"כ. ולכך אנשי כנה"ג, ק"כ זקנים, ודו"ק.

ושורש שם אלקים בבחינת ק"כ הצירופים שבו, הוא בשם הוי"ה, בחציו הראשון י-ה, יו"ד פעמים ה"א, עולה ק"כ. והוא שורש המיתוק של דין ברחמים, שיונק שם אלהים מהוי"ה. ובאבות, כשמת יצחק שהוא מדת הדין, אלקים, היה יעקב בן ק"כ שנה, והיינו שיעקב - רחמים, מיתק ק"כ שנה מחיי יצחק, ודו"ק.

וכאשר מתגלה תיקון ק"כ, ע"י השורש קכ"א כנ"ל, מצד התיקון, אזי נעשה אחד. וזמ"ש (שמות, יב, לו) ויסעו בני ישראל וגו', ופרש"י, ק"כ מיל היו, ובאו שם לפי שעה. והיינו שנעשה ק"כ לאחד, ודו"ק. והוא הארת יוה"כ, שישי בין מ"ת ליוה"כ, ק"כ יום. עיין רא"ש (דברים, י, י).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

בגימט' ק"כ (עיין שמו"ר, ב, ט. וכ"כ בעמק המלך בכמה מקומות), שהראה הקב"ה למשה שיהיה שליחותו בזה העולם ק"כ שנה מנין הסנה. (ועיין מגלה עמוקות, ואתחנן, אופן קח - שמשה התענה קכ"א תעניות לתקן קכ"א אלילים, עיי"ש). וכמו ששליחותו שלו לזה העולם ק"כ, כן היה ג"פ על ההר כל פעם מ' יום, הרי ג"פ מ', ק"כ, לקבל ק"כ שנה שהיה חי בזה העולם. ז"ש בהוציאך את העם תעבדון את "האלהים" על ההר הזה, על ק"כ צרופי אלהים שעלה (ולכך ירדו ק"כ רבוא מלאכי השרת וכתרו להם כתרים) אל האלהים. והיה "איש האלהים" לפי מותו, והמתיק כל ק"כ בתים, עכ"ל. והשורש בגלגול קודם של משה, שהיה נח, כנודע. ושם בנה את התיבה ק"כ שנה להשיב בני דורו בתשובה, אולם לא זכה. ואף משה לא זכה בשלמות לק"כ הצירופים להמתיקם. (עיין ליקוטי תורה, וירא). וכמ"ש במגלה עמוקות (ואתחנן, אופן מט) וז"ל, ידוע שיש ק"כ צירופי אלקים. ומשה לא היה יכול להמתיק רק קי"ט צירופים כמנין מע"ט, כמ"ש (תהלים, ח, ו) ותחסרהו מע"ט מאלהים. זש"כ (ויקרא, א, א) ויקרא אל משה וגו' מאהל מועד, מועד גימט' ק"כ, וזהו א' שחסר ממשה, וז"ש מאהל מועד ולא כל מועד"ד, זהו א' זעירא של ויקרא, א' שהיה חסר מן הצרופים, עכ"ל. ועיי"ש באופן ק"א. ועיין קהלת יעקב (ערך אלהים) וז"ל, אלהים ר"ל, אחד לא ישיג מק"כ הצרופים, עכ"ל. והשורש לכך מצד הקלקול, ע"ז, אלילים, שהוא גימט' קכ"א כנ"ל, והוא בבחינת כל המוסיף גורע. ולכך מושג רק קי"ט, ודו"ק. והשורש עמלק, הנקרא לך, שהוא גימט' ק"כ, כמ"ש בעמק המלך בכמה מקומות. וכוחו של עמלק ב"פ אלקים, ר"מ צרופים, גימט' עמלק ר"מ. כ"כ בקהלת יעקב בכמה מקומות. עיין קהלת יעקב ערך צהר, וערך צל.

בא | כ-ק ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים. אלקים דקדושה, ולעומתו אלהים אחרים. והנה שם אלקים, יש לו ק"כ צרופים. כי נודע, שחמש אותיות בנות ק"כ צרופים. וכלשון עמק המלך (ש"א, פרק מג) שם אלהים יש בו ק"כ צירופים (עיין עץ חיים, שער טו, פ"ו. ושער ט, פ"א. ושער מו, פ"ז), כי לכל אות מאלהים יש לו כ"ד צירופים, עכ"ל. ועד ק"כ צירופים זהו בקדושה. עיין עץ חיים (שער השמות, פ"ו). ואח"כ זהו אלילים, גימט' קכ"א. כ"כ ברמ"ז. ועיין פע"ח (שער ר"ה, פ"ד). ולשם (דע"ה, ח"ב, ד"כ, ענף ב, סימן ז). וכתב בעמק המלך (ש"א, פמ"ג) וז"ל, ובטומאה יש ק"כ צרופי אלהים עם השורש, הרי קכ"א, עכ"ל. ובשער ו' (פמ"ח) כתב וז"ל, ובקדושה יש ק"כ אלהים, כי ב' אותיות בנות ק"כ בתים, ובטומאה קכ"א, בסוד כל המוסיף גורע, עכ"ל. ושורש הכל הוא עגל הזהב, שעשו אותו ק"כ קנטרין (כ"כ בב"ר). ועיין גור אריה (שמות, לב, ד). וזהו עגל "מסכה", "מסך" עולה בגימט' ק"כ. ואמרו (ילקוט) שהיה לפרעה ק"כ אלפים חילות. עיין מגלה עמוקות (ואתחנן, אופן קפד). וכאשר האדם בשלמותו, נגלה לו שם הוי"ה, וזה אילו זכה ואכל מעץ החיים וחי לעולם. אבל כאשר אכל מעץ הדעת, דבק בשם אלהים, "והייתם כאלהים יודעי טוב ורע". וכתב בירושלמי (נויר, פ"ז, ה"ב) שאחרי ק"כ שנה הגוף חוזר למלוא תרווד אחד רקב. וכתב בעמק המלך (ש"ו, פרק עב) וז"ל, והיו ימיו מאה ועשרים שנה (בראשית, ו, ג), בסוד ק"כ אלהים, עכ"ל. וזהו מדת הדין, כנודע, שמקצר ימיו של אדם כי דבק במדרגת כסיל, גימט' ק"כ. עיין מגלה עמוקות (ואתחנן, אופן קכא).

והתיקון לכך ע"י משה שחי ק"כ שנה. וכתב במגלה עמוקות (שמות) וז"ל, הסנה - שהוא

בקרוב

בחניות הספרים בארץ

ספר נפש החיים שער ד'

בלבביפדיה קבלה אלף

אור א"ס

נאמר פעם אחרת "ותרד פלאים" שהם ג' אלפין הנ"ל (גימ' לחם, עיי"ש, אלף, יו"י, גימ' כו), לכך נאמר ויפול מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש, שהם כנגד הפגם שעשה בשלשת אלפין.

ועוד. כתיב (במדבר, לה, ד) מגרשי הערים אשר תתנו ללוים מקיר העיר וחוצה אלף אמה סביב. ואמרו (עירובין, נא, ע"א) אלפים אמה עגולות. ועוד איתא במסכת סופרים (פ"א, ה"ב) עוג, וכו', ושתיתו אלף מדות. עוג - עוגה - עיגול.

יושר

ג' קוים ג' אלפים דתיקון (היפך עגל כנ"ל). ואמרו (עירובין, כא, ע"ב) אמר רב המנונא, מ"ד (מלכים, א, ה, יב) וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף, מלמד שאמר שלמה על כל דבר ודבר של תורה שלשת אלפים משל.

שערות

עשו איש שעיר. ואמרו (ב"ר, חיי שרה, ס, יג) אחותנו את היי לאלפי רבבה, ועמדו ממנה אלופים מעשו, ורבבה מיעקב, אלופים מעשו אלוף תימן, אלוף קנז. מיעקב רבבה, דכתיב (יחזקאל, טז, ז) רבבה כצמח השדה נתתיך. וי"א אף אלו ואלו עמדו מישראל, דכתיב (במדבר, י, לו) ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל.

אזן

יצא בה אות ה', בצורת ה' אלפין. שורש לאלפים. ומילוי אות ה"א עולה וא"ו, והוא השורש לכל שית אלפי שנין, כמ"ש הגר"א (תיקון נים, תיקון ע, קסג, ב, ליקוט).

חוטם

יצא בה אות ו' בצורת וא"ו אלפין, שורש לאלפים. ועיין אור השכל (ח"ו) ודע, כי הנשימות אשר לאף הן אלף, רמז זה, אלף אלפין ישמשוניה (דניאל, ז, י) והוא בגימט' אלף נשימות האף (והבן אלף, אף-ל) וכו', וכמו שאם תעביר הזכרת אלף מהאות לא יהיה מציאות לאות הנחשב להזכר, כן אם תעביר נשימה מהאיש לא יהיה מציאות לחייו. ועיין בדבריו בספר החשק (ח"ב, ס"ב) בסוד נשימה לאף, שהיא (בהיפוך אותיות) אימה לנפש, שלפי האמן, הפליא שמן, מל-פני האש.

פה

יצא בה אות ד', צורת ד' אלפין, שורש לאלפים. וככללות כל כ"ב אותיות כ"ב אלפין. וכמ"ש (במדבר, ג, לט) שנים ועשרים אלף.

ואמרו בפסיקתא זוטרתא (חיי שרה, כד, ס. ומעין כך בב"ר שם) ויברכו את רבקה ויאמרו לה אחותינו את היי לאלפי רבבה. א"ר חייא בפה היו מברכין, תדע לך שהרי לא נפקדה רבקה עד שה-תפלל עליה יצחק שלא יהא אומות העולם אומרים תפלתנו עושה פירות, ואעפ"כ ארז"ל ברכת הדיוט (שאינה אלא בפה) אלא תהי קלה בעיניך.

אמרו (מכילתא דר' ישמעאל, מסכתא דהחדש, פ"ו) כשם שמידת פורענות לארבעה דורות, כך מדת הטוב לארבעה דורות, ת"ל לא-לפים, אי לאלפים שומע אני מיעוט אלפים שנים, ת"ל לאלף דור, לאין חקר ואין מספר. והיינו אלף מלשון אלופו של עולם, פלא עליון שאין לו סוף. וכמ"ש (ב"ר, א, י) רבי הושעיא אומר, למה נקרא שמו אל"ף שהוא מסכים מאלף, שנאמר דבר צוה לאלף דור. ועיין אמרי אמת (ויקרא, תרצ"ב) אל"ף רבתי היא אלף, ואל"ף זעירא היא אחד. ובסוד כך כתיב (דברים, לב, ל) איכה ירדף אחד אלף. כי כאשר דבוק ביחידו של עולם, אחד, אזי ירדף אלף. ועוד אמרו (חגיגה, יג, ע"ב) תניא רבי אומר משום אבא יוסי בן דוסאי, אלף אלפין ישמ-שוניה מספר גדוד אחד, ולגדודיו אין מספר, עיי"ש.

ועיין ספר החשק (ח"ב, ס"ב) ואמנם אומרים ז"ל שיומו של הקב"ה אלף שנה, אין כונתן לומר שיש שם זמנים וכו', רק הסוד הוא דרך שנאמר דבר צוה לאלף דור (תהלים, קה, ח) שהוא לדורי דורים.

צמצום

צמצום חידש גבול. וזהו סוד אלפים אמה של תחום שבת. וזהו עומק מ"ש חז"ל שהתורה קדמה לעולם אלפים שנה. וביאורו, חוץ לתחום של העולם, והבן מאוד. והנה צמצום ראשון הסתלקות אור א"ס אל מחוץ לחלל, צמצום שני הפרסא באמצע גופו של א"ק לצורך הוצאת אור העינים, כנודע. ואמרו (עירובין, מג, ע"ב) תנא, שפופרת היתה לו לרבן גמליאל שהיה "מביט וצופה" בה אלפים אמה ביבשה, וכנגדה אלפים בים. והבן, ים, תחלה הכל היה מלא מימי האור העליון, יבשה, א"ק מתקיים ביבשה. צמצום ראשון בים, צמצום שני ביבשה.

קו

אמרו (זהר חדש, ואתחנן) קו המדה (שורשו קו היצא מאור אין סוף) מדיד אלף.

עיגולים

סוד עיגול, נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן. ועיין חיי העולם הבא, בהחזרת האלף לחשבון אחד ששמו אלף. ועיין בדבריו באמרי שפר (ח"ג) ודע, כי סוד אל"ף אלף, יורו על חיבור אחד עם אחד הבא אחר אחד.

ועוד. עגל - עיגולים. וכתוב שם (שמות, לב, כח) ויפל מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש. והיינו שיש ג' בחינות, פלא, אלף, אפל. ונפלו הפלא והאלף לאפל, חשך. וזהו כ"שלשת אלפין". ועיין תנחומא (כי תשא, ה) וכן בפסיקתא דרב כהנא (כי תשא) גמ"ל דגד, תלת אלפין, וכו' הן אינון תלתי אלפייא חורנייה מה שנפלו בימי העגל. ועיין פרד"א (פמ"ה) וכל מי שהיה נושק את העגל בכל לבו (אל"ף בצורת י"ו לעילא י"ו לתתא עולה לב, כנודע) היו שפתותיו נעשות של זהב, ושבת לוי היו הורגין אותו, עד שנפלו מישראל שלשת אלפי איש. ועיין יין המשומר שכתב, וכאשר עשו ישראל מעשה העגל התעורר החטא של אדם ונח, וזהו רמז אדם ונח גימט' עגל, ואז

בלבביפדיה קבלה אלף

ז"א

שש, בסוד עש"ן. מקום - אמרו (פסחים, צד, ע"א) אמר רבא שיתא אלפי פרסי הוה עלמא. זמן - אמרו (סנהדרין, צז, ע"א) שית אלפי שנין הוי עלמא. נפש - כתיב (שמות, יב, לז) ויסעו בניי מרעמסס סכותה כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף. ובמדבר (ב, לב) נוסף שלשת אלפים וחמש מאות וחמשים. ושם (כו, נא) נוסף אלף שבע מאות ושלושים.

ועוד. י"ב גבולי אלכסון שורש לי"ב שבטים. ואמרו (תנחומא, כי תשא) אם בקשת לעמוד על מנינם (של ישראל), טול ראשי אותיות של שבטים ותעמוד על מנינם, ר' דראובן מאתים אלף, ש' דשמעון שלש מאות אלף י' דיהודה, י' דישכר, י' דיוסף שלשים אלף, נ' דנפתלי חמשים אלף, ז' דזבולון שבעת אלפים, ד' דדן ארבעת אלפים, ג' דגדג שלשת אלפין, ב' דבנימין שני אלפים, א' דאשר אלף, הרי תקצ"ז אלף, אותן שלשת אלפין שנשתיירו הן הן שנהרגו על העגל. ובמלחמת מדין כתיב (במדבר, לא, ד) אלף למטה אלף למטה וגו', שני עשר אלף חלוצי צבא. ושם נאמר על משה ואחר תאסף אל עמך, תיקון ז"א, י"ב אלפים. ועיין שבת (נד, ע"ב) תריסר אלפי עגלי הוה מעשר ראב"ע מעדריה כל שתא ושתא.

נוק'

עיין דרך פיקודך (מ"ע, א, חלק המעשה, לד) ועתה נבא לבאר איזה ענינים בתארי איש ואשה, זכר ונוק', רמיזתם בקדש, איש ואשה מילואם כזה, ל"ף, ו"ד, י"ן, י"ו, ל"ף, י"ן, י', בגימ' שלום, מרמז על הברית שלום המשים שלום בבית, כי כל בשמים ובארץ, דאחיד בשמיא ובארעא. אי"ש ואש"ה במי' לואם, אל"ף יו"ד שי"ן וי"ו אל"ף שי"ן ה"י בגימ' אלף חסר אחד, הנה בצירוף השלום יהיה בבית אלף, האלף לך שלמה, הוא תכ' לית המספר בהחזרת האלף לאלף והאלף לאלף, והוא סוד אדם אחד מאלף מצאתי.

ועוד. עיין אמרי שפר (ח"ג) ורמז לאלף (גימט') שב"ע ברכות.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

חוזר ומבקש אפילו צדיק אחד שיתלה בש- בילו (וע"י יתקיים ארך אפים). וזהו אלף של ארך. וכאשר חל הקלקול נופל מאלף לעין, כמ"ש (ברכות, לב, ע"א) דבי רבי אליעזר בן יעקב קורין לאלפין עיינין ולעיינין אל- פין. כנודע בסוד כותנות אור - עור. וכמ"ש (שבת, קג, ע"ב) שלא יכתוב אלפין עיינין עיינין אלפין. וכן אמרו (מגילה, כד, ע"ב) אין מורדין לפני התיבה וכו', ולא אנשי טבעונין מפני שקורין לאלפין עיינין ולעיינין אלפין.

ועוד. סנדלפון הוא אריך דעשיה (עיין מהרח"ו בהגהותיו לזוהר בשלח, נח, ע"א). ועיין אוצר עדן הגנוז (ח"א, ס"ב) שהרי אלף עולה במספר סנדלפון ש"ר האחור, שהם אלף. כי כל עשיה בחינת אחור.

אבא

אלף אות ראשונה של אבא. ועיין זוה"ק (שמות, קלו, ע"א) אמ"ר, כללא דאתוןן ושבילין דנפקין מאו"א, וההיא רישא דנפיק מנייהו דאיהו ברא בוכרא, אלף - אבא. וכד איהו סליק ונחית אתחברת מ"ם בהדי אלף ואיהו אם. ר - רישא בוכרא, כד מתחברן אתוןן כלהו אמר, דא נהירו דאבא ואימא וברא בוכרא. והבן שזה אלף של אבא שנע- שהאלפך חכמה, ומכח כך מוליד את בנו שהמלמדו כאילו ילדו, כלומר שורש המו- ליד הוא המלמד. ואלף זו היא בחינת דעת שמחבר אבא ואימא, שהיא סוד אלף, אלף, אלף אכסדרין.

אמא

עיין גר"א (תיקונים, תיקון סט, קטז, ע"ג) אלף היא באימא, אלף בינה. כי תחילת מספר במלכות, אין פחות מיו"ד, ז"א מאה, ובאימא אלף, ובחכמה רבבה. ועיין יהל אור (ח"ב, ט, ע"ג) אלף אכסדרין הן של הבינה בשלימותה (נ' שערי בינה).

ועוד. אמא מקננא בבריאה. ועיין גר"א (לי- קוטים, א"ב, א, לא) אלף מפתחאן בכסא, ושם הבריאה "אל שדי", ובמילואו עולה אלף, עיי"ש.

ועיין גר"א (תיקונים, ז"ח, לח, ע"ג) כל ספי- רה מ"ס אלף שנה.

ועיין אמרי שפר (ש"ב) היות האחד בתכלית ההרכבה בסוד אלף, והאחד בתכלית הפ- שיטות בסוד אחד.

עינים - שבירה

אמרו (ב"ר, כח) אלף דור עלו במחשבה להבראות, וכמה נימחו מהם, ר' הונא בשם ר"א בנו של ר"י הגלילי אמר תתקע"ד, מ"ט, צוה לאלף דור, זה תורה (ונמצא חסר כ"ו בסוד א-יוי, גימט' כ"ו). ר' לוי משום רבי שמואל בר נחמן, ט' מאות ושמונים, מ"ט לאלף דור, זו מילה (בסוד, א-יו"ד, גימט' כ'. ונמצא חסר כ' דייקא).

ועוד. כתיב (בראשית, כ, טז) ולשרה אמר, הנה נתתי אלף כסף לאחיק, הנה הוא לך כסות עינים. ואמרו (מגילה, טו, ע"א) ואמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא, אל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך, שהרי אבימלך קלל את שרה, הנה לך כסות עינים, ונתקיים בזרעה, ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו. ועיין זוה"ק (תיקונים, תיקון סט, ק, ע"ב) כסותה, מס- טרא דשמאלא דאיהו כסות עינים, דתמן עריין לשמאלא, בגין סטרא שמאלא תמן פגימו. ומצד תיקון העינים אמרו (ב"ר, וירא, נב, יב) א"ר יוחנן, עשה לה כסות שיהיו הכל מביטין בה ולא בנויה, כסות עינים שהיא עשויה עינים עינים. רבי ברכיה אמר, עשאה מטרונה (נתן לה בגד מלכות) כסות שהיא מכוסה מן העין. ובתנחומא (שם) יהיו שור מעין שהיא מלכה ומתייראין לתבוע אותה.

עתיק

עיין גר"א (ליקוט ספ"י, כג, ע"ב) ששת אל- פים שנה הוא בדעת שנים קדמוניות. והיינו ז"ת דעתיק שהם סוד ימי הבנין, כנודע שהם ו' ימי בראשית, שמתולדת החטא נעשה כל יום אלף שנה. בבחינת יומו של הקב"ה אלף שנה. וכמ"ש הגר"א (ספד"צ, נד, ע"ג) שבששת אלפים שנה מתנהגים כל אחד ביומו ושעתו לפי הפרטים שהיו בששת ימי בראשית, כמ"ש שם, שתא אלפי שנין תליין בשיתא קמאי.

אריך

ארך אפים. ואמרו (אגדת בראשית, פ"ג, א, ויהי האיש) אדם אחד מאלף מצאתי, מהו כך, אלא כשהקב"ה רואה לדור שירשע הוא

מילון ערכים בקבלה • פרצוף רחל

ולכך יש חשש שינקו ממנה החיצונים, כמ"ש בע"ח (של"ד, פ"א, מ"ב. ושכ"ה, דרוש ה). וטעם נוסף כתב שם (שער לב, פ"א, מ"ת) כי עצם מעצמיו ולכך חושש לתקנה.

ובנסירה נסרים, ז"א מרחל, וכמ"ש בע"ח (שער כט, פ"א, מ"ב) וז"ל, ואח"כ בעת הנסירה, מתחברות שתיהן (לאה ורחל) יחד בפרצוף אחד, ע"י שנכנסו נה"י דאמא בתוכם, ונמצאת גם רחל עולה אב"א עד כתר דז"א, ע"י התחברות עם לאה, ואפשר שיתלבש רחל בלאה, וצ"ע, עכ"ל (ופעמים רחל נקראת מרים, ופעמים נקראת חוה).

ועיין בע"ח (שער ל, דרוש ו, מ"ב) וז"ל, ובזה תבין כמה מיני פרצופים יש ברחל או עד חזה (שזה אף מקום יציאתה), ופעמים רגלי לאה אינם נכנסים ברחל, ותופסת רחל מקום לאה הנ"ל. עיין שם (שער לח, פ"ג, מ"ת). או עד הדעת (שתופסת מקום לאה), או עד הכתר (שזה זמן שלמותה), והם "פרצופים גמורים", זה תוך זה, וכולם רחל בהכללם בפרצוף אחד, עכ"ל.

ובביאור קומת רחל עיין בהרחבה בשער ל"ד, פ"א, מ"ב. ודו"ק מהדברים לעיל שיש בחינות נוספות בשיעור גודלה ומקומה של רחל. ועיין עוד שם בשער ל"ח, פ"ג, מ"ת.

והנה בניינה של רחל מכח אור חוזר. וכמ"ש בע"ח (שער לב, פ"ה, מ"ת) וז"ל הב' חסדים המגולין הניתנין ג"כ לרחל, אינן ניתנין אליה עד שירדו תחלה ביסוד דז"א, ואח"כ עולין משם בסוד אור חוזר, ואז ניתנין אל רחל. ועיין עוד שם שער ל"ז, פ"ה, מ"ת.

ובמהות רחל (עיין ערך לאה), נתבאר ברמח"ל (כללים ראשונים, כלל לב) וז"ל, רחל היא שורש התחתונים לפי ענין מעשיהם, המשתנית במצביה לכל התחלף ענין התחתונים בזכותם, ועיקר ההנהגה תלויה בה, והיא עקרת הבית, והזווג העיקרי בה, עיי"ש. ועיין עוד ערך נוק'.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (שער הכללים, פ"י) יצא רחל מאחורי דז"א, אב"א, מהחזה ולמטה, כי שם נשלם יסוד אמא, והאור שלה יוצא לחוץ, וכו'. שם זה של קנ"א (מילוי שם אה"יה בהה"ן) שהוא גימט' קנ"ב, הוא נוקב ויוצא אור לחוץ רחל באחור ז"א, כי שם מקומה, והיא נקראת ה' תתאה, ואז נתחבר נקב זה עם ה' תתאה ונעשה נקבה באחורי ז"א, עכ"ל. ונקראת עלמא דאתגליא, כי נמצאת במקום גלוי, כמ"ש שם (שער כג, פ"ד, מ"ת).

והבן שמקום "יציאתה" הוא בחזה דז"א, אולם לא תמיד זהו מקומה. כי בקטנותה נעשית נקודה כמ"ש שם (פ"י"ב) וז"ל, רחל אחר חצות לילה היא בסוד נקודה ויורדת לבריאה, עכ"ל. ועיין עוד שם (שער לב, פ"ז, מ"ת). ופעמים נמצאת ביסוד דז"א. ופעמים איהו בנצח ואיהו בהוד (ע"ח, שכ"ט, פ"ה, מ"ב). ופעמים עולה למקום חג"ת. עיין עץ חיים (שער לג, פ"ה, מ"ת).

ופעמים תופסת כל קומת לאה, וכמ"ש בעץ חיים (ש"ד, פ"ג) וז"ל, שלפעמים עולה רחל להיות בכל פרצוף ז"א. ולכך לפעמים אף לאה נקראת רחל כמ"ש שם (שער ט, פ"ז) וז"ל, רחל עלאה שהיא לאה ויעקב ונוק' רחל תתאה, עכ"ל. (ופעמים נקראת שרה מצד נפילת אחורי או"א למקום נוק', עיין שם בשער י"א, פ"ח, מ"ת). ועיין עוד שם (שער יט, פ"ז, מ"ת) וז"ל, כל מחצית העליון של רחל, נקרא ע"ש לאה, עיי"ש. ועיין שם (שער יט, פ"ט, מ"ב) וז"ל, והנה דוגמת או"א הם ז"א [ורחל] השוין בקומתן. ודוגמת יש"ס ותבונה, הם יעקב ורחל הקטנים מחזה דז"א ולמטה, עכ"ל. ועיין עוד בהרחבה בערך יעקב, שם נתבאר בהרחבה בחינת יעקב ורחל הקטנים, ויעקב ורחל הגדולים.

ופעמים גדילה ככל קומת ז"א, ותחלה באחור ואח"כ בפנים. וכמ"ש בע"ח (שער כ, פ"ט) וז"ל, והנה בהיותה בסוד אחור בשוה אליו אז האיר בה בחינת הגבורות דב"ן דב"ן וכו'. אח"כ בחזירתם פב"פ אם לא גדלה כמוהו, אז הוא זווג יעקב ורחל, וכו', אמנם כשנגדלת כמו הז"א לגמרי פב"פ, אז לוקחת החסדים, עיי"ש. והטעם שתחלה היתה אב"א, מפני שהיא בעלמא דאתגליא כנ"ל,

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30

משפ' אליאס

רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

ישיבה ראשית חכמה

רח' בן ציון אטון 8 הר

חוצבים

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם books2270@gmail.com | 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמן תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

זיהוי עצמי פנימי בענף אך לא בשורש עצם הנפש

לאחר שהבנו ברור כי כאשר אדם מחפש את נקודת היציבות הנפשית שלו, הוא צריך לחתור לגלות נקודות בפנימיות נפשו, ולא בכל מרחב הכוחות והגורמים למיניהם שנותנים לו יציבות חיצונית. יש לדעת עוד, כי גם בשכבת הרובד הפנימי יותר בנפש, עדיין ישנה מורכבות של כוח, מידה או תכונה שורשית אחת שממנה יוצאים תכונות ענף יסודיות נוספות.

אדם שחסר לו השקט והסבלנות לחקור לעומק כדי הצורך את צורת מבנה תכונות נפשו, או שהתכונה לקלוט דברים דקים בנפש נעדרת ממנו, עלול לטעות בזיהוי העצמי ולחשוב שאחד מתכונות הענפים שקיימת בו היא תכונת שורשו. הוא בודק את עצמו מספר רב של פעמים ומגלה כי בעת מבחן נפשו מזהה את תכונה זו כשורשה, ואליה היא בורחת בטבעיות. אך זאת בעוד שתכונה זו היא רק תולדה מתכונת שורשו האמיתית, תכונה המתראה כלבוש המולבש על תכונת השורש הפנימית לתכונת הענף. אולם לפי טעותו הוא משעין את בטחונו על תכונת ענף שאינה תכונת שורשו.

ענפים עלולים להיכרת ולהסתלק אך השורש לעולם קיים

אך כפי שחזרנו והבהרנו מספר פעמים, ביטחון שאינו מיוסד על תכונת השורש האמיתית לא יוכל להיות ביטחון איתן

דע את שמחתך • שמחת הרגל פרק ה'

שמחה פנימית

השמחה שמתגלה לחוץ, כאן בעולם הזה, היא לא שמחה שלימה. השמחה השלימה למי שנמצא בה, היא מגיעה ממקום העונג. על מקום העונג נאמר: לליבי גיליתי, לאברי לא גיליתי. על כן השמחה שלימה שמגיעה ממקום העונג, זה פנים, זה נעלם.

מי שהחיים שלו הם חיי עונג, למי שהחיים שלו הם לא החיים של המעשה, אלא חיים של חיבור פנימי, חיים שהמציאות הפנימית היא עונג, היא שעשועים בקדושתו יתברך ובתורתו. חיים במקום הזה, הם חיים של שמחה. אבל השמחה הזו, לא מתגלה לחוץ, לא רואים אותה בחוץ. עליה נאמר (ירושלמי סנהדרין א, ב) דיך שאני ובוראך מכירים כוחר. (שמואל א טז, ז) כי האדם יראה לעיניים, מה הוא רואה בעיניים, את השמחה החיצונית. וה' יראה ללבב, למי שהשמחה שלו באה ממקום העונג.

וביום שמחתכם, אלו השבתות. שמחה שבאה ממקום העונג, עליה נאמר לליבי גיליתי, על זה לא נאמר אין שירה אלא על היין. שם מקום השמחה, שם מקום העונג. הכול צפון, סתור ונעלם.

אם השמחה באה לאדם ממקום העונג, יש לו חיים של צירוף למה שנאמר (ישעיהו נח, יד) אז תתענג על ה', מאותו אז תתענג על ה' נאמר אז ימלא שחוק פינו. אותו אז דלעתיד לבוא של תתענג על ה', זה אותו אז של ימלא שחוק פינו. מי שלא חי את מה שנאמר אז תתענג על ה', נאמר בו אסור לו לאדם שימלא פיו שחוק, כי אין בעולם הזה שמחה שלימה.

אך על הצדיקים נאמר (משלי יג, ט) אור צדיקים ישמח. ודרשו חז"ל (חגיגה יב, א) אור שברא הקב"ה ביום ראשון, אדם צופה מסוף העולם ועד סופו, ראה הקב"ה מעשיהם של צדיקים, של רשעים, עמד וגנזם לצדיקים לעתיד לבוא, כיון שראה אור שגנזו לצדיקים שמח. האור עצמו נאמר בו: אור צדיקים ישמח. מי שחי את אותו אור בפנים, מהאור שגנזו לצדיקים לעתיד לבוא, יש לו נגיעה בעולם הזה באור זה.

על זה נאמר (תהלים צז, יא) אור זרוע לצדיק, ולישרי לב שמחה. בכדי שהשמחה תהיה שמחה, צריך שיהיה ישרות של לב, שהלב מבקש את (קוהלת ז, כט) האלוקים עשה את האדם ישר. ומי שהלב שלו ישר, אז האלוקים שעשה אותו, אותו הוא מבקש. על דרך שנאמר (בראשית לא, ל) כי נכסוף נכספתה לבית אביך. ואזי כיסופי הנפש, רצונות הנפש, הם לה' יתברך, לתורתו, בקדושה ובטהרה, כשהלב ישר, ויש בו אהבת ה', והוא פנוי מדברי עולם הזה, על דרך שנאמר (בראשית כד, לא) ואנכי פניתי הבית. אז האדם זוכה לישרי לב שמחה.

אבל השמחה הזו שחלה מהישרי לב, מי רואה אותה, מי יודע אותה, מי מכיר אותה, כאן בעולם הזה, זה לא מכובד, זה בדרך כלל מבזוה. כמו שאמרו חז"ל (סוטה מט, ב) חכמות

אופן השמחה

מעשה של שמחה חיצוני בעולם יש הרבה. יש כל יום. כל השמחות שאנחנו רגילים, הצורה של השמחה, סותרת בהכרח את האפשרות שמישהו ישמח שם. החוץ והפנים כל כך סתרי אהדדי. בעולם שבו אנחנו נמצאים, שעה קודם האדם עוסק במשהו אחד, שעה אחרי זה הוא עוסק במשהו אחר, הוא מגיע לשמחה ברגליו, הוא מחויב להגיע, הוא רוצה להגיע, צריך להגיע, ואז השמחה נשארת, שמחה שאין שמחה אלא בבשר, אבל לא בשר המקדש.

אך כשנותנים מקום כמעט להגיע לשמחה הפנימית. כשזוכים לפנות את הלב, אזי המאכל שאוכלים הוא כלי לפתיחת הלב, (תהלים צב, ב-ג) לטוב להודות לה', ולזמר לשמך עליון, להגיד בבוקר חסדך, ואמונתך בלילות. על כל מה שעברנו עד השתא, להודות למי שהביאנו עד הלום, הוא יתברך שמו. להודות על החיצוניות שנתן, ולהודות על הפנים, על הפנים שכל אחד זוכה לפי ערכו.

על זה נאמר (משלי כה, ב) כבוד אלוקים הסתר דבר, כבוד מלכים חקור דבר. כשיש שמחה של כבוד מלכים, חקור דבר, השמחה שבפרהסיא, היא השמחה שבגליו. את השמחה הזאת, אפשר להשתתף אחד עם השני, בידיים וברגליים. יש ידיים, יד ועוד יד. יש מקפץ על רגליו, ביחד כולם שמחים. אבל תפיסה של שמחה פנימית, היא באה מהמקום של העונג והשעשועים, בקב"ה ותורתו, שמחה כזו זה לא אסיפה של גופים. שמחה כזו זה לא אסיפה של ידיים. שמחה כזו זה לא רק קיבוץ של רגליים.

כי השמחה הפנימית שבאה ממקום העונג, שם הידיים לא מחברים. שם הרגליים לא מצרפים. כי כלפי האדם נאמר עליה: לליבי גיליתי, לפומי לא גיליתי. ושם אם רוצים להשתתף בשמחה, שם צריך חיבור של לבבות. זה לא סעודה שיושבים ליד השולחן ואוכלים. בכדי להגיע לשמחה אמיתית, צריך לשבת שבעה נקיים, להביא את הלב יחד בקיבוץ הלבבות.

האדם צריך לבקש אמת בלבד, ולהשתוקק לאמת, לחפש את האמת. לא להיות מושפע מכל מה שקורה סביבותיו בעולם הזה. אלא לבנות לעצמו חיים פנימיים, חיים שכולם תורה, חיים שכולם קדושה. חיים שכולם הכרת מי שאמר והיה העולם. חיים שהשמחה תבוא ממעמקי הפנים. חיים שהשמחה תמלא את הלבבות כולם.

שנזכה בעזר ה' לבי בשמחה תצאו (ישעיהו נה, יב), לשמחה שתבוא ממקום פנימיות הלב, של לליבי גיליתי, שזה יתפשט כאן בעזר ה' לפומי גיליתי. ואז ידעו כל הברואים כולם, מקטן ועד גדול (עיין ירמיהו לא, לג), אמן ואמן.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

סופרים תסרה, ויראי חטא ימאסו. אבל מי שמבקש אמת, מה לו בבזיון, מה לו במאיסה, אבל הוא חביב לפניו יתברך, כבן יחיד. דייך שאני ובוראך מכירים בערכך. הוא חי באותם שעשועים, הוא חי באותו עונג, ומשם הנפש מלאה שמחה תמיד. שמחה שבאה משלשה רגלים, כשמו רגלים, זה שמחה לפרקים. אבל שמחה שבאה מהישרי לב שמחה, זה שמחה שבאה ממעמקי הפנים, השמחה הזו היא לתמיד, היא לא לזמן.

הכנת הלב

משנכנס אדר מרבים בשמחה (תענית כט, ב), הפשט הכי פשוט שיכול להיות, בכדי להגיע לשמחה של יום וי"ד וט"ו, צריך להיכנס לשמחה לפחות מתחילת החודש. אם רוצים באמת להגיע לשמחה הפנימית, שהשמחה תהיה מהשפה ולפנים, ולא שמחה מהשפה ולחוץ, אזי כמו שכהן גדול צריך שבעה ימים של מילואים, לפני שהוא נכנס לקודש הקדשים ביום הכיפורים. אם ביום הכיפורים צריך שבעה ימים, ויום כיפורים כפורים, אז קל וחומר לפורים שצריך לו הכנה י"ד ימים. אין די שבפורים עצמו הוא מקיים את מה שנאמר (מגילה ז, ב) חייב איניש לביסומי בפוריא, עד דלא ידע. אלא צריך לזה זמן הכנה של י"ד יום.

בשמחת בית השואבה, נאמר מי שלא ראה שמחה זו לא ראה שמחה מימיו, כמה זמן יש הכנה לאותו שמחה, זה לא מתחיל בסוכות, זה לכל הפחות מתחיל בראש השנה, כמו שנאמר (תהלים כז, א. ה) לדוד ה' אורי וישעי, אז תצפנני בסוכה. אך לכתחילה, זה מתחיל שלשים יום קודם החג, או מראש חודש אלול. אי אפשר להיכנס לשמחה פנימית, באופן פשוט. אלא אם כן יש הכנה ברצון שהאדם מגיע למקום הפנימי. מי שמבקש את אותו פנים, מי שמייחל לו, מי

שמחבר את החיים לשם, אז השמחה כאשר היא מגיעה, זה לא (יונה ד, י) בין לילה היה, ובין לילה אבד, כמו רוב השמחות שיש לנו בעולם, הם לא באו בהכנה. מכיוון שבין לילה באו, גם בין לילה חלפו כלא היו.

זהו מה שנאמר (חולין קלט, ב) אסתר מן התורה מנין שנאמר (דברים לא, יח) ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא, וכשנהפכו הימים לשמחה, נאמר (אסתר ח, טז) ליהודים היתה אורה ושמחה, וששון ויקר. הימי משתה ושמחה, נשארו בהסתר. זה שמחה שכולה הסתר, זה שמחה שלא רואים אותה בחוץ. עליה לא נאמר, ואדם יראה לעיניים, הוא לא רואה את אותו מקום פנימי של שמחה. שם אין נראה הדבר מבחוץ. השמחה השלימה הזו, היא תקוותם של ישראל. אמרו חז"ל (בבא בתרא עה, ב) לא כעולם הזה עולם הבא, בעולם הזה כל הרוצה להיכנס נכנס, אבל בעולם הבא רק כל הנקרא בשמי, הוא זה שיכול להיכנס, הוא זה שיכול לעלות. השמחה הפנימית, היא השמחה שהיא תקוות הלבבות. היא השמחה שאליה אנו פונים, מבקשים ושואלים בכל יום. אבל בכדי להגיע לאותה שמחה, צריך לשנות את החיים.

נפשו בורחת יותר ויותר אל אחד מהענפים ולא אל תכונת השורש שלו. לפיכך, יש להתאזר בסבלנות ובדקות ולחשב מי מהתכונות פנימית ושורשית יותר במהותה, ומי מהן היא רק תולדה שלה.

להמחשת העניין נביא דוגמא נוספת של הישענות על תכונת ענף במקום להיסמך על תכונת השורש: ישנם בני אדם בעלי תכונה מעולה של טוב לב מופתית. אדם כזה מחמת טוב ליבו אינו פוסק לפועל פעולות נתינה וחסד עוד ועוד. הוא מקים מערך של חלוקת סלי מזון לזקקים, וכן התנדבות בסיוע לחולים וזקנים. נוסף על כך הוא מרבה לפזר כספי צדקה ביד רחבה.

תכונת הטוב לב היא שורשו של אדם זה, אך מחמת ריבוי הפעילויות והעיסוקים המעשיים החיצוניים הוא מאבד את הזיהוי השורשי ומקבל זיהוי עצמי בענפי פעילות החסד. סדר היום שלו עמוס בפעולות ארגון, איסוף, אחסון וחלוקת סלי מזון. ארגון רשימות תורמים, מתרימים, מתנדבים, נזקקים, חולים, רכבים, חשבונות בנק, כספים, קבלות, מנהלי חשבונות וכו'. הוא יכול לזהות את עצמו כאדם בעל יכולת ארגונית, כפעלתן – איש של עשייה, כרחמן, כנדבן, כבעל מפעל חיים של תמיכה בנזקקים.

אף שתכונת טוב הלב היא שורשו, אך הטוב הזה מתפצל לכמה ענפים המשמשים כלבושים והתראויות שונות של תכונת העצם השורשית. על כן, יתכן ובעת מצוקה ידידנו בורח אל אחת מההתלבשויות של השורש, אל אחד מהענפים. הוא יכול לפצח בפיתוח רעיון נוסף למבצע גיוס תרומות שיכול להתלבש במבצע של גיוס מתרימים צעירים תמורת כל מיני פרסים ומתנות – אופניים לבנים ומצלמות ונגנים לבנות וכו'. זאת במקום למצוא את מנוחת נפשו בתכונת טוב הלב הטבעית והשורשית שלו.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

להמשיך לסלסל בקולו הערב.

על כל פנים, תיקונו יהיה להשכיל כי שגה בתת מבטחו בתכונת הענף. תקוותו שיפנים ויביט אל תוך עצמו וילמד להכיר מהו השורש האמיתי בתכונות נפשו ממנו נבעו ענפי הנגינה והזמר. תכונת השורש ודאי נמצאת וקיימת. אליה הוא חוזר וממנה הוא ממשיך להיבנות ולפעול הלאה.

בתכונת השורש קיים מאפיין אחד המהווה אב לכל הענפים הנולדים ממנו

תהליך הבירור של ה- 'אני' הינו תהליך מתמשך במתינות ובסבלנות. על האדם להתבונן בעמקות ובדקות על תנועת נפשו, ולפרט לעצמו רשימה של תכונות יסוד חזקות אמיתיות שקיימות בו, אליהן נפשו בורחת בעת מצוקה, ועליהן נשען ביטחונו. אדם שלא מצליח לזהות בתוכו מעבר לתכונה שורשית אחת, על דרך כלל תכונה זו תהיה ענף ולא שורש. על כן, יש להמשיך בעקביות להתבונן עוד ועוד בעין בוחנת על ההנהגה הטבעית עד שימצאו תכונות חזק נוספות ענפים ושורשים.

בתוך אותה רשימה יש לתור אחר בית אב אחד, דהיינו אחר תכונה אחת שהיא העצם והשורש לכל שאר הענפים הנולדים ממנה. להתבונן ולהבין כיצד כל אותן תכונות ענף משמשות כלבושים שונים המולבשים על תוכנת השורש המחיה ומפעילה את כל תולדותיה.

כפי שציינו לעיל, אחת הבעיות המצויות היא שתכונת השורש האמיתית עלולה להיות מכוסה ונסתרת על ידי תכונות הענף. האדם אינו מודע לכך, והגם שהוא מתבונן אל תוכו, אך הוא עלול למצוא כי

ויציב. זאת מפני שלעולם האדם יחשוש שמא יכרת הענף עליו הוא יושב, שמא תנטל ממנו היכולת והכוח עליו הוא סומך את יציבות נפשו. כי כמו שבעץ הגשמי הדרך לכרות ענפים וגזעים אך מותרים את השורש קיים, כך גם בתכונות הנפש, תכונות הענפים עלולות להיכרת ולעבור מהעולם, מה שאין כן תכונת השורש לעולם תישאר, היא אינה יכולה להיכרת כי היא היא עצם האדם. אך בשונה מעץ טבעי שבו קיימת אפשרות לעקור ולכלות גם את השורש, בנפשות בני האדם, כל עוד הקב"ה מקיים את האדם אזי תכונת השורש לעולם קיימת ואינה נכרתת כליל.

יכולים להיות מצבים בהם השורש לפעמים אינו נמצא בתוקף הזוהר של ההתגלות שבו, והוא פחות בולט ומורגש, אך למרות כן תמיד יהיה לו מקום של ביטוי מסוים.

לדוגמא: אדם שטעה וזיהה כתכונת שורשו את אהבתו לנגינה ולשירה ואת יכולתו לשורר לנגן ולזמר. עיקר עסקו בתחומי הביצוע של קטעי נגינה שירה וזמרה. זוהי פרנסתו, שם חשקו, לשם הוא פונה בעת מצוקתו. ועל כן, בניין ביטחונו מיוסד על רב כוחו בתחום המוזיקה.

אולם על פי המתבאר כי תכונות השורש הנפשיות לעולם לא יהיו כוחות וכשרונות שמקורם ביכולת גופנית, על כן ודאי שהיכולת להפיק קולות נגינה וזמר לא יכולים להיות תכונת יסוד נפשית. ובוודאי ששייך כיליון וסילוק ליכולות גופניות, זוהי דרכו של עולם. ועל כן, אדם זה עלול להימצא בשבר עמוק בזמן שמסיבה חיצונית כלשהי תנטל ממנו היכולת לפרוט על מיתרי כלי הנגינה או לנשוף או להקיש עליהם בקצביות. שמא אוזניו יכהו ויחדלו משמוע. או אולי מיתרי גרונו יחלשו יפגמו או אף יכחדו ובכך תמנע ממנו האפשרות

תכונות השורש הנפשיות לעולם לא יהיו כוחות וכשרונות שמקורם ביכולת גופנית,

בו כח הנשמה, עכ"ל. ויתר על כן מצד כך שאבר קטן אינו אבר לעצמו, אברים אברים, כנ"ל, אלא הוא "חלק מצורת האדם השלם", וזהו עיקר חשיבותו, מצד היותו חלק מן הכלל השלם.

שבת, פב, ע"ב – דבעי רב חמא בר גוריא, ע"ז ישנה לאברין או אינה לאברין וכו', ורבנן למאי הלכתא איתקוש לנדה, מה נדה אינה לאברים אף ע"ז אינה לאברים, עיי"ש.

וז"ל הרמב"ם (שאר אבות הטומאה, פ"ו, ה"ג) קצץ אבר ממנה אפילו היה כמרדע, הרי זה טהור. שע"ז אינה מטמאה לאברים, אלא "הצורה כולה כשהיא שלמה", שנאמר תזרם כמו דוה, מה דוה אינה מטמאה לאברים אף ע"ז אינה מטמאה לאברים, עכ"ל, והבן שע"ז כנגד הקב"ה, שכביכול הוא "הצורה השלמה".

והנה אברהם, אבר-מה, כנ"ל. וכל זמן שלא נימול והסיר ערלתו, היה בבחינת אברים אברים, וכאשר נימול נעשה בבחינת "הצורה כולה שהיא שלמה". וכח אברהם כנגד ע"ז, וכלשון הרמב"ן (שמות, כ, ו) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך (דברים, ו, ה) שתמסור נפשך וחייך באהבתו, שלא תחליפנו באל אחר ולא תשתף עמו אל אחר, ולכך נאמר באברהם זרע אברהם אוהבי (ישעיה, מא, ח), שנתן נפשו שלא יעבוד ע"ז באור כשדים, עכ"ל.

ועבודת אברהם היתה לשבר ע"ז שלם, ולעשותו אברים אברים (עיי"ן ע"ז, נא, ע"א), וכלשון הירושלמי (ע"ז, פ"ג, ה"ב) מצא עבודת כוכבים, משבר אבר אבר. וז"ש (ע"ז, יד, ע"ב) שהיה לו לאברהם ת' מסכתות בהלכות ע"ז. והיינו, שאות ת' הוא סוף ההתפרטות. והיינו שאברהם פרט הע"ז לפרטים, לאברים. וז"ל עץ הדעת טוב (תולדות) ואברהם תיקן ענין ע"ז, וע"כ נשרף באור כשדים, בסוד ואשריהם תשרפון באש, ולא עליו כי הוא ניצוץ קדוש, אלא בעד ישמעאל שהיה אז עדיין כלול בו וכו', ואח"כ יצא ממנו ישמעאל הרע המעורב בטוב אברהם, ועליו נאמר ותרא שרה וכו' מצחק, לשון ע"ז, עכ"ל.

והבן שכאשר שורפים ע"ז באש נעשה אפר, פרורים, ושורשו, אברים אברים. ואברהם נפל לכבשן האש ולא נעשה אפר, מפני שאברהם הוא "הצורה כולה כשהיא שלמה", דתיקון. ועי"ז מתקן אבר אבר לעצמו, כעין מקדיש אבר שקדוש. ויתר על כן מקדש כל הקומה כולה, קדושת הצורה השלמה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

שבת, עז, ע"ב – גבי שיעור הוצאה בשבת אמרו, כדי לסוך אבר קטן, ושם אמרו (עז, ע"ב) אמרו, אמרי דבי ר' ינאי, שמן כדי לסוך אבר קטן של קטן בן יומו, עיי"ש (ומעין כך עיין עדויות, פ"ד, מ"ו). ופרש"י אבר קטן - אחד מפרקי אצבע קטנה. ועיין מאירי על אתר. וכן ר"ן שם. ומרכבת המשנה (שבת, פ"ח, ה"א) וז"ל, כשאנו מונים אברים שיש באדם אנו מונים שלשה פרקים בכל אצבע, א"כ כשאמרו אבר קטן, היינו אבר אחד מפרקי אצבע קטנה. והיינו לא רק אצבע קטנה, אלא "אחד מפרקי" אצבע קטנה. ועיין רש"י (מלכים, א, יב, י) קטני עבה - אצבע קטנה שלי. ועיי"ש (שבת, פ, ע"ב) כדי לסוד אצבע קטנה שבבנות.

אולם אף אות ברית קודש נקרא אבר קטן, אצבע קטנה. וכמ"ש (סוכה, נב, ע"ב) א"ר יוחנן, אבר קטן יש לו לאדם, מרעיבו שבע, משביעו רעב. ועיין סנהדרין (קז, ע"א). ושם פרש"י (ד"ה ונתעלמה) שהמשביע אברו בתשמיש רעב ומרבה תאוה, עכ"ל. ובסוכה (שם, ד"ה רעב) פירש, רעב - גופו חסר כח, ורעב לעת זקנה, עכ"ל.

אולם יעוין בעקידת יצחק שכתב (תולדות, שער כד, ד"ה הקטנה) וז"ל, וכבר אמרו חז"ל ע"ז אבר קטן יש באדם וכו', ולדעתי על הלב או העין. וצדק זה, כי העין רואה והלב חומד, וכל אחד מהם הוא אבר קטן מחזיק כל תאות שבעולם, כמש"כ ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. ואמרו עינא וליבא תרי סרסורי דעבירה (ירושלמי, ברכות, פ"א, ה"ד), עכ"ל. ומעין כך כתב בבן פורת יוסף (לך לך, ד"ה וביאר) וז"ל, ואבר קטן הוא העין, כמ"ש חז"ל בש"ס (תמיד, לב, ע"ב) שנתנו לאלכסנדר מגן עדן וכו', כי עיני האדם לא תשבענה (משלי, כז, כ), עכ"ל. ועיין תורת אמת (שקלים, ד"ה ועוד).

והנה מהות אבר קטן באדם וחשיבותו, כתב בחמדת ימים (שב"ק, פ"ט, על אות ברית קודש) וז"ל, כי האבר הזה הוא קטן (וכלשון היפה שעה (שער הכוונות, דרושי חג הסוכות, אות ט) שהרי היסוד שהוא אבר קטן יותר מכולם כנראה בחוש הראות), אבל גדול באיכות, עכ"ל. וזהו בפרטות על אות ברית קודש.

אולם בכללות על כל מיני אבר קטן כנ"ל, הטעם שאינו קטן מפני שיש לו שורש פנימי. וכמ"ש בפרדס רימונים (שער ח, פ"א) וז"ל, אבר קטן שבאדם, מתנהג כפי רצון הנפש, עכ"ל. והרי שמצד עצמו קטן, אולם מצד שורשו, שורשו גדול מפני שמתנהג ע"פ רצון הנפש, ולכך אינו קטן. ויתר על כן מצד אור הנשמה שבקרבו הוא גדול. וכלשון הרדב"ז (מצודת דוד, מצוה תע) וז"ל, שאין לך אבר קטן באדם שאין

בשלה | כ-ר

ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים. דרך, ד-רך. והנה השורש של ר-ך לשון רכות, ב"ג מדות של רחמים, במדת ארך אפים, ארך, א-רך. והוא לשון אריכות, כי הדבר הקשה מצומצם, לעומת כך, הדבר הרך מתפשט ומתארך. וכאשר הדבר הקשה נעשה בו רכות פורתא הוא מתפורר, והיינו נעשה פריך, פי-רך. ושורשו בפה, פה-ך, פרך, כנודע. כי בפה מתפוררים התיבות לאותיות, וכן כל אות הוגים אותה במילואה, אל"ף בי"ת וכד', וזהו פרור. וזהו בחינת ברכה, ברך, ב-רך. כי מהות הברכה, מלשון הברכה - המשכה, כנודע, בבחינת מבריק את הגפנים. וכאשר מתגלה שלמות ההברכה מן השורש מן ההתחלה, מן האל"ף, זהו אברך, א-ב-רך.

ובקומת אדם תחילת קומתו מן הראש, שר-א, ומתפשט והולך, ועיקר מקום ההתפשטות, לבר מגופא, הוא מקום הרגלים, ירך, י-רך. ועד מקום כף הרגל, שע"ג מנעל, הנקשר בשרוך, שו-רך. וכן מקביל לכך ממונו של אדם המעמידו על רגליו כלשון הש"ס. שהממון מתפשט ומתארך הרבה, ומאריך את קומתו של אדם. ונקרא ערך, ע-רך. ונקרא רכוש, רכ-וש. וכן בניו של אדם, כרגליו, ברא כרעא

דאבוה. ותחלתו בן ראשון, בכור, בו-רך.

ולחיפך רך נעשה קשה, בחינת המרחם על אכזרים, נעשה אכזר, אז-כר. והיינו מתנגד להתפשטות. וזהו נכרי, ני-כר, וכמ"ש חז"ל, נתנכרו מעשיו. וזהו בחינת כרת, כר-ת. והיינו שנכרת דבר משורשו, מפני שאין התפשטות לשורש. וכן טבע המים להתפשט, וטבעם להיות ניגרים על פני הארץ. אולם כאשר נעשים כפור, עומדים על עומדם ואינם מתפשטים. כפור, כר-פו. וע"ז בא יום הכפורים לכפר, כר-פ, בבחינת זורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם. והיינו להפקיע בחינת הכפור שבמים, ולגלות בהם זריקה למרחוק, דייקא ההיפך מכפור. וכן יוה"כ בחינת גילוי מדרגת "כתר", ת-כר, היפך אותיות כרת, כנודע. והיינו שמתקן אף את מי שנכרת משורשו. והראש להם, הכופר בעיקר שאין לו חלק לעוה"ב, שהוא הכופר השורשי בה"א הידיעה, כופר כר - ופ. ויוה"כ, מכפר על הכפירה. כי הכופר, אין עניינו רק שאינו מאמין ח"ו בקיום הקב"ה. אלא כופר שמא"ס יכול להתפשט גבול כנודע טענה זו בדברי הפילוסופים. והיינו שכופר, ב- ר-ך, כופר בהתפשטות, ודו"ק. ומגלה גבול דקדושה, פרוכת, רכ-פות.

והנה אמרו היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם. והיינו שכר לעת"ל. שכר, ש-כר. כי השכר מהותו הוא התפשטות הדבר עוד ועוד, ודו"ק היטב. ולכך עיקר השכר לעת"ל, ליום שכולו ארוך, או-רך, כנ"ל. והוא בחינת זכר, זכרון, ז-כר, שהדבר אינו נסתלק אלא נשאר ממנו המשך, שזהו מהות הזכרון, שאינו זכירה שכלית בעלמא כפשוטו, אלא מחמת שנשאר כח ההמשך של הדבר. שזהו בחינת זכרון כל המעשים לפניך בא ביום הזכרון. והיינו שכח ההתפשטות ותולדות המעשים שכבר היו ואינם באים לפניו.

והנה עיקר כח ההמשכה מתגלה ע"י יין. ולכך אמרו זכור את יום השבת לקדשו, זכרהו על היין. כי נכנס יין יצא סוד, התפשטות הדבר, ודו"ק. וזהו כרם, כר-ם. ועיקרו נגלה בפורים, במשתה היין. וע"י מרדכי, רכ-מדי. והוא שורש האור דלעת"ל, יום שכולו ארוך, כנ"ל.

ועיקר ההמשכה ליום שכולו ארוך נגלה ע"י דוד, ע"י כינור דוד, כר-יון, שמושך הלב מאוד מאוד.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

<u>ארכיב</u>	<u>ארכיב</u>	<u>ארוכה</u>	<u>אכר</u>	<u>אכזר</u>
בכור	אזרח	כברה	יששכר	ירכתי
<u>כנור</u>	כישור	ככר	כיוור	<u>כושרות</u>
כרם	כרמל	<u>כרכמיש</u>	כופר	כפיר
מרדכי	מערכה	מכמרת	כתר	כרת
רכש	<u>ברכאל</u>	ברכה	עכרי	מרכבה
שרוך	<u>פרנך</u>	<u>אריון</u>	דרך	ערך
כפור	פרך	<u>נכרי</u>	רך	ירך
פרוכת	כפתר	כרוב	כאשר	זכר
<u>אכר</u>	כיוור	כרעים	רכס	מכבר

כתר

אלפים. ולפי שישראל בשעת עשית העגל גרמו שם אל שדי, ואמרו כי זה האיש משה שהוא כולל חשבון ג' אלפים, לכן נהרא כשלשת אלפי איש בעגל, כשלשת דייקא, שחסר מן ג' אלפים שנים, עיי"ש.

חסד

כתיב (בראשית, כ, טז) ולשרה אמר, הנה נתתי אלף כסף לאחיר. אברהם שמדתו חסד נתן לו כסף שהוא בחינת חסד, אהבה, כיסופים. ומכח כך נעשו לבנ"י שרי אלפים (שמות, יח, כא) שרי, שרה - שרי. אלפים מכח אלף כסף.

וכן כתיב (שמות, כ, ו) ועשה חסד לאלפים לאהבי וגו'. וכתיב (שם, לד, ז) נצר חסד לאלפים. ואמרו (אגדת בראשית, פרק פ) כשם שכל איבריו של גוף תלוי בצואר, כך כל ישראל תלוי באברהם, שנאמר מגן אברהם, אלף המגן תלוי עליו (שה"ש, ד, ד), עושה חסד לאלפים, דבר צוה לאלף דור, בזכות אברהם נתלה עליו עד אלף דור. ובשוחר טוב אמרו (תהלים, קה, ח) דבר צוה לאלף דור, אמר ר' חייא בר אבא, לאלוף שבדור, ולמעולה שבדור, ומאי ניהו אברהם. ועיין שהש"ר (ד, א, ד) בזכות אותו הבא לאלף דור. ואמרו (ויק"ר, ב, א) אדם אחד מאלף מצאתי, זה אברהם.

גבורה

אמרו (סוטה, לא, ע"א) דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר, גדול העושה מאהבה יותר מן העושה מיראה, שזה תלוי לאלף דור וזה תלוי לאלפים דור, הכא כתיב לאלפים לאוהבי ולשומרי מצותי, והתם כתיב ולשומרי מצותי לאלף דור.

תפארת

כללות חג"ת נקראו ג' אלפין. ועיין זוה"ק (השמטות, בראשית, רסב, ע"א) ובגין כך קטל מנהון כשלשת אלפי איש, שלשת לא אתמר אלא שלשת, לקבל הנהו תלתא דרגין דהוי מליין להאי באר, הה"ד, והנה שם שלשה עדרי צאן רבוצים עליה. ועיין מגלה עמוקות (בלק) והקשה בזה והלא כמה חושבנין רברבין הוה ידע, אבל על יונס ויומברס קאמר (עיין ערך קטן דעת) שהיו חשובין כג' אלפי איש, ועליהם איתמר בשעת יציאת מצרים "ושלשים על כולו", שהם תלת דרגין לקביל ג' דרגין של קדושה, ויסע ויבט ויט, ג' רתיכין של אבות, שהם לקבל מג"ן - מיכאל גבריאל נוריאל, ובקליפה משחית אף וחמה מי"ם אחרונים חובה.

ועיין פנים יפות (יוחי, מט, כח) אדם אחד מאלף מצאתי וגו'. והר"מ, כי מספר אברהם יצחק וישראל, וג' הכוללים שהם כלולים זה בזה, עולה אלף, והוא מורה על האחדות שביניהם בלי שום פרוד, אבל מספר שרה רבקה רחל לאה עולה ג"כ אלף אלא שנ"ש שאר מספר "כל אלה", וז"ש בכל אלה לא מצאתי. והיינו שנחסר פ"ו, גימ' אלקים, והבן.

נצח

עיין גר"א (תיקונים, תיקון לו, פו, ע"א) ששת אלפים שנה: ב' אלפים תהו - חו"ג. ב' אלפים תורה - ת"ת ויסוד. ב' אלפים

גלגלת. ועיין גר"א (ליקוטים, קצב, א, ב) אלף הרים שורשם בחיורתא, אלף יארים שרשם בנימין. ואלף עלמין דחתימין בע"זקתא שורשם במו"ס שהוא עזקתא.

חכמה

עיין מרומי שדה (סוטה, ה, ע"א) לשון אדם מתפרש במד"ר ר"פ ויקרא עה"פ אדם כי יקריב, היינו האמור בקהלת (ז, כח) אדם אחד מאלף מצאתי, ר"ל מי שהוא חכם, כדמפרש שם עה"פ הבן יקיר לי אפרים וגו' (ירמיה, לא, ב) אלף נכנסים למקרא וכו', עד שיצא אחד להוראה, וזהו אפרים, ת"ח כידוע. וזהו בחינת "אאל" פך חכמה", כמ"ש ר' צדוק (ליקוטי אמרים, קלא) אשה בכל אלה לא מצאתי, והיינו לפי שאין בה חכמה, ואדם אחד מאלף לא מצאתי, לשון אאלפך חכמה (איוב, לג, לג).

ועוד. עיין אמרי שפר (ח"ג) ספירות - מחשבות. והן אלף מחשבות מחשבות מן אחד ועד אלף (כל ספירה מאה, עיי"ש) וכו', ודע כי אלף אחד הוא חומר כל אלפיות במחשבה.

בינה

עיין גר"א (ספ"י, ה, ע"ד) אלפים שנה של תורה הקדומה, הן מו"ס ולבא שמתלבשים באו"א קודם לו"ק, וכל אחד נקרא אלף, אלף חכמה ואלף בינה. ועיין עוד בדבריו בתז"ח (מט, ע"ב), ולי"קוט ריש אד"ר.

דעת

עיין ליקוטי הגר"א (א"ב, א, לא) אלף חולקין שזכה להם משה בחינת מטטרו"ן ש"ר הפני"ם, חשבון אלף.

ועיין ליקוטי הגר"א (א"ב, א, לג) אלף אלפין מארי יבבה הנזכרים אצל בלע בן בעור באד"ר, הם נגד אלף של הדעת, ונגדו הוא משה בשער הנו"ן. ועיין בדבריו ביהל אור (ח"ב, א, ד) אלף חול"קים שזכה להם משה רע"ה, הם אלף אדרין של הדעת במקומו.

ועיין שלי"ה (כללי התלמוד, יד, כלל פה, קדוש) וכבר נודע מע"תם של דור "דעה", שהיה כל אחד מהם שקול כאלף איש, דכתיב (דה"י, א, טז, כה) דבר צוה לאלף דור, מלמד שמקבלי התורה שקולים כאלף דור. וכתיב אדם אחד מאלף מצאתי, זה משה רבינו (דעת דקדושה) ע"ה שהיה שקול ככולם.

ובלעם דעת דקלקול, יודע דעת עליון, יודע את בהמתו. ואמרו (זוה"ק, בלק, קצד, ע"א) ויפול מן העם ביום ההוא (בחטא העגל) כשלשת אלפי איש, וכי לא הוה ידעי חושבנא זעירא דא, והרי כמה חושבנין אחרנין רמאין עלאין ורברבין ידע קרא לממני, והכא כשלשת אלפי איש, אלא אינון בנוי דבלעם יונ"ס ויומברו"ס דהוו שקלי כשלשת אלפי איש. סוד הדעת סוף אלף סוד שער הנו"ן שהוא דעת ומחבר אבא ואמא. ואצל משה דעת דקדושה כתיב, אלף זעירא דויקרא. ועיין מגלה עמוקות (ויקרא) מספר אלף יוצא מא"ל שדי במילואו שהיא עולה אלף באלף זעירא שאחד חסר מאלף, ומספר אלפים יוצא משם שד"י בריבוע שהוא עולה ב' אלפים חסר אחד, לכך אלף זעירא מורה על שחסר ג"כ אחד מב'

פעמים. וזהו שיעור חיי אדה"ר, ונתן מהם ע' שנה לדוד (מד"ר, יד, יב).

ואמרו (ב"ר, יט, ה) האכילה (חוה) את הבהמה ואת החיה ואת העופות (מעץ הדעת) הכל שמעו לה, חוץ מעוף אחד ושמו חול, הה"ד (איוב, כט, יח) וכחול ארבה ימים. דבי ר' ינאי אמרו, אלף שנה הוא חי, ובסוף אלף שנה אש יוצאה מקנו ושרפתו ומשתייר בו כביצה וחוזר ומגדל איברים וחי. ר' יודון בר"ש אומר, אלף שנים חי, ולבסוף אלף שנים גופו כלה וכ"נפיו מתמרטין ומשתייר בו כביצה וחוזר ומגדל איברים. וזהו נמשלו כבהמות, שחי אדה"ר כמו בעל חי שלא חטא. ובבעל חי יש מעין תחיית המתים.

יחידה

אלף חוזר לאלף, יחיד. ואמרו (קה"ר, ז, א, כח) אדם אחד מאלף מצאתי, בנוהג שבעולם אלף בני אדם נכנסין למקרא, יוצאין מהן ק' למשנה, יוצאין מהם עשרה לתלמוד, יוצא מהם אחד להוראה, הה"ד אדם אחד מאלף מצאתי. ועיין העמק דבר (ויקרא, א, א) אדם, שהוא מיוחד שבדור, וכלשון מ"ר שעליו נאמר אחד מאלף מצאתי.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

נפש

ימות משיח - נו"ה (ועיי"ש תיקון ע', קסג, ע"ב - באופן שונה. וכן בהיכלות, פקודי, יז, ע"א - אופן נוסף). ובפשוטו כל שית אלפי שנים מקביל לו"ק לפי סדרם כמ"ש במקומות הרבה.

הוד

עיין גר"א (ליקוטים, א"ב, א, לא) אחר-רים של שם נו"ה, צבאות, עולה תתע"ג, ואחורים של שם אדנ"י, עולה קכ"ו, ויחדיו עולה אלף, עיי"ש.

יסוד

כתיב (דברים, ז, ט) האל הנאמן שמר הברית והחסד וגו', לאלף דור. וכן כתיב (תהלים, קה, ח) זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור. ומעין כך בדה"י (ט, טז, טו). ואמרו (ב"ר, כח, ד) דבר צוה לאלף דור, זו המילה. ואמרו (פסיקתא זוטרתא, ואתחנן, יב, ע"א) לאלף דור, וכן אמר דוד דבר צוה לאלף דור, דבר שאין לו הפסק, מלמד שבריתו של אברהם אבינו יהיה לעולם.

ועוד. יוסף, סוד תוספת. וכתיב (דברים, א, יא) יוסף ה' עליכם ככם אלף פעמים.

מלכות

סוד שכינה. ואמרו (יבמות, סג, ע"ב) ת"ר, ובנחה יאמר, שובה ה' רבבות אלפי ישראל, מלמד שאין השכינה שורה על פחות משני אלפים ושני רבבות מישראל.

רוח

רוח טובה לעומת רוח רעה. יצ"ט לעומת יצה"ר. ועיין חומת אנך (מלכים, א, יא) מספר זה רמז להכנעת היצר, גימט', ת"ש יצ"ר, עולה אלף. וכתב הגר"א שדור ההפלגה, רוח דקלקול. ועיין תרגום על הפסוק אדם אחד מאלף מצאתי, אלף מלכין אתכנשו למעבד מגדלא דבבל.

נשמה

עיין קהלת יעקב (ערך מגן) ועי"ז נקרא אדם אלף בינה, בחינת נשמה (ועיין ערך קטן בינה).

חיה

כתיב (קהלת, ו, ו) ואלו חיה אלף שנים

עכשיו

בחניות הספרים בארץ

ספר נפש החיים שער ד'

מילון ערכים בקבלה • עטרת היסוד

היא הפרק השלישי שבו. וזהו ביסוד דדוכ', אולם יסוד דנוק' אין בו רק ב' פרקים, היסוד והעטרה. ועיין עץ חיים (שער מ, דרוש ח). אולם ביסוד הזכר אף שאין בו רק ב' פרקים, מ"מ מתחלק לג' פרקים. עיין עץ חיים (שער לא, פ"ג, מ"ת). ועיין שמן ששון, שער הכוונות, דרושי ק"ש, דרוש ז, אות ו, ואות טו) וז"ל, והיסוד אין בו רק ב"פ בלבד, והם היסוד ראש העטרה שבו, ואע"פ שמתחלק לג' שלישים, אינם רק ב"פ, אלא שמתחלקין לג' שלישים, עכ"ל. וכתב (שם, שם, פ"ה מ"ת) וז"ל, יוסף הוא בחינת היסוד דז"א כנודע, וסבת קריאתו כך הוא כנ"ל, כי יסוד הוא ו' והעטרה היא י', עכ"ל. ונקראת "עטרה" כמ"ש בעץ חיים (שער לד, פ"ב, מ"ת) וז"ל, זה הנקודה (שצורתה י' כנ"ל) היתה בחינת כתר שבה וע"כ נקראת "עטרה", כי כתר ועטרה הכל הבנה אחת, כי עטרה לשון סובב, כמו עוטרים את דוד, עיי"ש.

ובדקות, העטרה יש לה ג' בחינות. א. כתר דנוק', כנ"ל. ב. כותרת סביב היסוד עצמו. ג. לעת"ל תהיה עטרה בראש צדיק למעלה מז"א ותכתיר את ראש ז"א. ודו"ק.

והשורש שעטרת היסוד עולה למעלה מז"א עצמו, עטרה בראש צדיק, כי שורשה באמא, בסוד ה' שהוכפלה ונעשה ב' ההי"ן ה' עלאה וה' תתאה. ובסוד שם ס"ג דס"ג שהפך לב"ן, כנודע. ובפרטות יותר כי נוק' שורשה ביסוד אמא. וכמ"ש בעץ חיים (שער לד, פ"ה, מ"ת) וז"ל, והנה הסבה שתחלה יצאה המלכות תחת היסוד בבחינת עטרה, וכו', והטעם לפי שכל בנינה הוא מיסוד אמא שבתוכה הגבורות, והיסוד דאמא הוא תוך קו אמצעי דז"א, עיי"ש. ועיי"ש פ"ד, מ"ב, בהרחבה.

ובפרטות זהו רגלי לאה, עטרת היסוד דתבונה שממנה נעשה רחל. עיין אוצרות חיים, שער לאה ורחל. ועץ חיים, שער לח, פ"ג. ופעמים מצד כך עטרת היסוד נקראת לאה, ודו"ק.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

כתב בעץ חיים (שער א, ענף ה) וז"ל, צריך לדעת כי בחינת המלכות שבכל פרצוף ופרצוף מאלו הה' פרצופים, הוא באופן זה, כי מלכות אשר בפרצוף זכר, כגון אבא וז"א, הנה המלכות שבו, הוא בחינת עטרה שעל הצדיק הנקרא יסוד, בסוד ברכות לראש צדיק הנזכר בס"ה פרשת ויצא דקס"ד, וכו'. ואם הוא מלכות בפרצוף נוק', כגון אימא ונוקבא דז"א, הנה המלכות שבה הוא ג"כ בחינת עטרת היסוד שבה, כי היסוד שבה הוא בחינת בשר התפוח שעליה הנקרא בדברי חז"ל שפולי מעים, בענין סימני אילונית, עכ"ל.

וביאר בעץ חיים (שער לה, פ"א) וז"ל, אל תתמה אם המלכות היא עטרת היסוד שבאדם, ואיך היא הנוק' של האדם. אך הענין הוא סוד גדול, כי כל הקדושה אין שורש הראשון נפקד משם, לכן מקום המלכות היה תחלה שרשה העטרה שביסוד, ואח"כ כשנגדלה נתעקרה משם וגדלה מעט מעט עד שנעשית פרצוף גמור, וחזרה פב"פ עם ז"א, עיי"ש. ולעת"ל תעלה למעלה ממנו, כמ"ש בעץ חיים (שי"ג, פ"ב, מ"ת), בסוד "עטרה בראש צדיק", עיי"ש.

וכל זה שהעטרה נעשית פרצוף גמור לעצמה, הוא רק באו"א וזו"ן, ולא בעתיק וא"א. וכמ"ש בעץ חיים (שער יא, פ"ג) וז"ל, ודע, כי בעתיק יומין ובא"א, לא נמצא בו מציאות נוק' בפני עצמו כמו לאו"א ונוק' לז"א, אך המלכות דעתיק יומין ומלכות דא"א הם בחינת העטרה שבהם, עכ"ל.

ובפרטות יותר כתב בעץ חיים (שער כז, פ"א) וז"ל, ז"א אין בו רק ט"ס, והעשירית היא נוק'. אמנם הניחה שורשה בו, והיא עטרה שבו, כי משם נאחזת. אך העטרה היא מכלל היסוד עצמו כנודע, כי כל ספירה נחלקת לג' פרקים, ועטרה היא פרק ג' של היסוד. נמצא כי הספירה י' היא פרצוף נוק' דז"א, והוא אינו רק ט"ס, והיא נשארת ונאחזת בסוף היסוד שהוא בפרק ג' שבו הנקרא עטרה, עכ"ל. כי היסוד עצמו אין בו רק ב' פרקים, ועטרת היסוד

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30

משפ' אליאס

רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

מרכז בלבבי

רח' בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

אולם כפי שציינו, ביטחון שנשען על ענף, על התלבשות, אינו ביטחון יציב – כי ענפים נכרתים ולבושים נפשטים. גם בדוגמא שלנו, יתכן ולבוש מפעל החסד יופשט. יום אחד יקום לו ארגון חסד מקביל באזור. ארגון גדול ממדים הנתמך תקציבי ענק יחסית לתזרים התרומות המצומק של ידידנו... כל המתנדבים יעזבו את מפעלו ויעברו לעסוק בשכר בארגון שכנגד, או לחלופין הם ינטשו מחמת כך שבארגון החדש יש כל מיני תמלוגים ותגמולים אטרקטיביים למתנדבים: מדים, פעילויות חברתיות, רכבים חדשים, טלפונים על חשבון הארגון וכו'. גם הנוזקים ימנעו למלא את טופס בקשת התמיכה של חברנו, שהרי הם יצטרכו לציין בנאמנות כי הם נתמכים על ידי ארגון אחר, היות והארגון המקביל תומך בהם ביד נדיבה כפל כפליים... ובהעדר מתנדבים ונוזקים פעילותו של מיודענו מצטמצמת, כבר אין צורך במפעל החסד הקטן והעזוב שלו. וכאן מגיעה נקודת שבר נפשי.

אולם, שבר זה אינו הכרח, הוא אינו דבר בלתי נמנע. אילו ידידנו היה מודע לשורשו כי יסודו הוא טוב לב, הרי טוב לב לא יכול להיגמר לעולם. תמיד הוא יוכל לקבל פנים אחרות פרט להענקת סלי מזון ועזרה לחולים וקשישים. צורות רבות ומגוונות להוציא את טוב הלב מהכוח אל הפועל.

נקטנו בשתי דוגמאות פשוטות. ובאמת כל אחד שיתבונן סביבו יוכל למצוא

דע את שמחתך. שורש השמחה בתיקון החטא. פרק ו'

נתבאר לעיל שבשעת בריאת האדם היתה המערכת שנקראת ימים, בשעת החטא נתחדש מערכת שנקראת שנים. כל שנה נקראת שנה מלשון שינוי כמו שנתבאר במקום אחר. כלומר עצם יצירת המציאות שנקראת שנה, היא חלה מכוח שנקרא שינוי. עד כמה שלא היה חטא, לא היה שינוי. ואם לא היה שינוי, לא היה שנה בעולם. זה בעצם התפיסה שכל שנה, יסודה בשינוי הראשון של החטא. לתקן את אותה שנה נאמר (שמות יב, ב) החודש הזה לכם ראש חודשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה. על זה חל הדיני רגלים שהם זמן שמחתנו, לברר איך בתוך מערכת שנקראת שנה יש מערכת שנקראת שמחה. זה מערכת שבעצם מתקנת את המועדים. מכאן מתחיל מועדי ישראל.

שורש העצבות מונחת במושג שנקרא שנה. שין, נון, גימטריא עפר. לעומת זאת שורש כל התיקון, בבחינת (שמות יד, יג) התייצבו וראו את ישועת ה', אשר יעשה לכם היום. דייקא היום. כי יציאה ממערכת של שנה למערכת של יום, היא שורש תיקון החטא, והיא שורש השמחה.

יצירת המחר

בכדי לבאר את עומק תיקון כח היום, עלינו להקדים, כשאדם הראשון נברא, אילו לא חטא יום שישי במעשה בראשית, בוודאי שהיה שבת קודש. אבל שבת קודש לא היתה נתפסת כמחר. כל הגדרה של מחר, הוא כלשון חז"ל (עירובין כב, א) היום לעשותם, ומחר לקבל שכרם. כלומר, כאשר אני מחלק את העשייה מהשכר, אני מגדיר היום לעשותם, למחר לקבל שכרם. כל מחר, הגדרתו היא בעצם דבר שנעלם מההווה, ועתיד להתגלות בעתיד. אדם הראשון, אילו לא חטא ונכנס לשבת, זה היה נקרא עולם שכולו טוב. או יום שכולו ארוך.

מה יוצר את המחר למחר, שיש אחרי היום הזה לילה, ואחרי הלילה הזה בא עוד פעם יום, אז יש מחר. אבל אם השמש לא שקעה, לא מתגלה תפיסה שנקראת מחר. נאמר בחז"ל (פסחים נד, א. בראשית רבה יא, ב) שבשבת קודש שנבראה בראשית הבריאה, לא שקעה בה חמה, רק במוצאי שבת שקעה חמה. אם כן לא התגלה בתחילה שזה נקרא מחר. דכשיצא יום שישי ונכנס שבת, זה יום שכולו ארוך.

אילו לא חטא אדם הראשון, לא היתה תפיסה שנקראת מחר. אין כזה דבר מחר. המחר בא כתוצאה מחטא, כתוצאה משינוי. שנה התחדשה בחטא, ומחר התחדש בחטא. שניהם התחדשו בחטא אדם הראשון. עד כמה שאין שנה אין מחר. עד כמה שאין מחר, אין שנה. כי הגדרת מחר מצטרף מכל הימים ביחד, לשנה שלימה. אם כן, עצם ההווה שנקראת מחר, עצם הזמן הזה שאנחנו מגדירים אותו תמיד מחר, זה תולדה של חטא.

בנויה באופן כזה, ששישי בלילה, החמה לא שוקעת, כלומר זה יומא אריכתא. אך לאחר חטא אדם הראשון, הדברים הסתלקו מכפי שהם היו. אך כשיורד מן, המן מחזיר את היום שישי להיות המשך אחד לשבת, כמו שהיה צריך להיות קודם החטא.

זה מה שמתגלה בכל ראש השנה. שני הימים הם יומא אריכתא (ביצה ל, ב). כי ראש השנה, זה לא יום הראשון של בריאת מעשה בראשית, אלא זה ביום הראשון של בריאת אדם (ר"נ ראש השנה ג, א). נמצא שמתגלה בראש השנה אותו יסוד ממש של תיקון החטא, ששני הימים הם יום אחד ארוך.

יבוא המלך היום

בסדר המגילה נאמר (אסתר ה, ד) ותאמר אסתר אם על המלך טוב יבוא המלך והמן היום. לכאורה היה די לומר יבוא המלך והמן, ולמה נאמר היום. בוודאי כפשוטו לזרז את מהלך הדברים, בכדי להחיש את הגאולה. אבל בעומק, כאן שורש כל הגאולה, יבוא המלך והמן היום.

לאחר מכן נאמר, (שם ח) יבוא המלך והמן אל המשתה אשר אעשה להם, ומחר אעשה כדבר המלך, לכאורה היא ביקשה בתחילה סעודה היום, אם כן למה היא עושה סעודה מחר, אם היא רוצה להגיד את דבריה, שתגיד היום. למה צריך להגיד עתה את יום המחר. אלא כוונת הדבר, שהמחר נמצא אצלי היום.

התפיסה חיצונית שהיא תפיסת הקלקול, כאשר אני עוסק במחר, אזי היום הפך למחר. התפיסה של התיקון היא מה שנאמר והכינו את אשר יביאו, המשתה של מחר מתחיל מהיום. זה המשך של דבר. זה לא היה שתי משתאות, שהיא עשתה משתה היום, והיא עושה משתה מחר. אלא זה משתה אחד שמתחיל היום, ולא מפסיק ונמשך למחר.

כשאנחנו מחלקים את הדבר, אזי אנחנו מחלקים את היום ממחר. כשאנחנו מצרפים את הדבר, אנחנו מצרפים את ההיום למחר. בקלקול, היום הופך למחר. אך בתיקון, המחר הופך להיות. כלומר, יומא אריכתא. זה ההגדרה בעומק של יבוא המלך והמן היום, ולמחר אעשה כדבר המלך. הסעודה התחילה היום ונגמרה מחר. משם היתה כל מפלתו של המן.

על זה נאמר (שמות יז, ט) צא והלחם בעמלק מחר. כמו שנתבאר במקום אחר, על מה המלחמה, על זה שיש הגדרה שנקראת מחר, על זה גופא המלחמה.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

אצל רוב בני האדם לא רק שיש מחר, אלא היום שלהם הוא מחר. כמו שהרב דסלר מגדיר, שהעמיד כולו דמיונות. בן אדם מאבד את ההווה וחושב על עתידו. רוב בני האדם, במה הם עסוקים, בעתיד. ובעתיד במה הם עסוקים, בעוד עתיד. שאין לו סוף. בעצם הם מאבדים את ההווה. מי שהופך את היום למחר, אז בעצם הוא לא חי את ההווה. אלא הוא כביכול כל הזמן מתכנן, מה יהיה בעתידו.

בלשון יותר עמוקה, ההווה הופך להיות עתיד, הוא הופך להיות מחר. זה בעצם שורש הקלקול, לא רק שיש היום ויש מחר, אלא עומק הקלקול מתגלה בקומת האדם, שהמציאות של היום, כבר נאבדת לו לגמרי כמעט. הוא עוסק כבר בהיום במחר.

תיקון המחר

איך אני הופך את המחר להיות היום, איך אני מתקן את המחר. אלא כשהאדם הופך את המחר להיות היום, הוא מתקן אותו.

דבר זה מצינו לענין שבת, שנאמר (שמות טז, ה) והכינו את אשר יביאו, שבערב שבת ירד לחם משנה. יש שאלה ידועה ופשוטה, לכאורה ירד להם לחם משנה בערב שבת, מתי הם היו צריכים לאכול את הלחם משנה, אחד ביום שישי, ואחד בשבת. כשהגיע שבת, כמה נשאר להם אחד. אם כן למה אוכלים בשבת לחם משנה, זכר למן שירד להם ביום שישי כפליים, הרי לשבת נשאר רק אחד. אלא ביאור הדברים הוא, שביום שישי ושבת שירד לחם משנה, זה מברר שיום שישי ושבת הוא יומא אריכתא. זה לא שירד ביום

שישי בשביל מחר. כי אז העתיד וההווה נבדלים מהדדי, אלא השבת כבר נקראת יום שישי. על כן בשבת אנחנו מוציאים שני לחמים, ואחד מהם הוא עבור הלחם שירד ביום שישי, כי השבת היא יומא אריכתא שמתחילה מיום שישי.

דוגמא לזה, מצינו לענין דין תוספת שבת, תוספת שבת אומרת שכבר ביום שישי, אני מכין שבת. אז ממילא זה לא שני ימים. זה צד גילוי של הדבר.

אדם הראשון קודם החטא, היו המלאכים צולין לו בשר, ומצננין לו יין (סנהדרין נט, ב). אך לאחר החטא נאמר (בראשית ג, יט) בזיעת אפך תאכל לחם. מתי אדם הראשון חטא, ביום שישי. כשמתגלה ירידת מן ביום שישי כפליים, כאן מתגלה נקודת התיקון של האוכל של אדם הראשון. כל חטאו היה שהוא לא צירף את השישי לשבת.

אלא הוא הבדיל את השישי משבת. התפיסה של הבריאה היתה

תלות והישענות על הלבוש המעשי הפועל בה, ונותן לה יציבות, כוח וביטחון.

ברם, כפי שהתבאר, תלות ביטחונית שגויה זו מסכנת את האדם – כי בעת שהלבוש יופשט מעליו, על כורחו שלא ברצונו, הדבר יגרום לו טלטלה ושבר. מאוד יקשה על הנפש להכיל את השינוי כאשר המשענת עליה ביטחונה נסמך, ניטלה ממנה ואיננה עוד.

לפיכך, על מנת לתקן את ההטעיה של הנטיה לתפיסה החיצונית כי הלבוש המעשי הוא מקור היציבות והביטחון, על כל אחד מאיתנו לסגל את נפשו להתפשט מלבושיה ולהישאר עם עצם ושורש הנפש לבד. על כל ענף שהאדם מזהה כי הוא עוד אופן של לבוש על שורש נפשו, הוא צריך כל הזמן לחזור ולצייר בדעתו – יום יבוא והענף הזה יכרת, הוא ינטל ממני, ואני צריך לדעת להסתדר עם ה- 'אני מי שאני' ללא הענף הזה.

צריך להבין, כמובן לא באנו להכניס אנשים לתפיסה פסימית, לחשוב כל הזמן שיום יבוא והדברים הטובים שיש להם יתלשו ויעקרו מהם – 'בא, תהיה מוכן ליום בשורה רעה'. חס ושלום, ומובן שאין זו כוונת המהלך. אלא אנו מציעים תהליך של הכנה וסיגול הנפש להכיר בכך שגם אם ענף מענפי הנפש נכרת, אין מה להתרשם או להזדעזע מכך.

אנו בונים הכרה – יש לי שורש יציב ואיתן. ואם ענף זה או אחר נכרת ועבר מהעולם, אין שום בעיה כי אני אחיה עם עצם השורש שלי בלבד. וכן יתכן מצב שענף אחר יצמח תחת זה הנכרת. אדם שמכין את עצמו למצב של הפשטה מלבוש וחזרה אל העצם, מכריתה של ענף וחזרה אל השורש, נפשו מקבלת בהירות יתרה כי בטחונה נשען דייקא על השורש ולא על הלבוש. לפיכך התלות בלבוש הולכת ופוחתת והאדם מזהה את עצמו יותר ויותר עם העצם ולא עם לבוש. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

יוכל להוציא ענפים נוספים אחרים תמורת הנכרתים. המידה השורשית תוכל לצאת מהכוח אל הפועל בלבושים וצורות שונות רבות ומגוונות, חלף הלבוש שהופשט.

כוח הסתגלות מתוקן

הגדרנו כי הביטחון צריך להיבנות דווקא על תכונת השורש של הנפש ולא על תכונות הענפים המולבשים על תכונת השורש. ברם על דרך כלל ההוצאה מהכוח אל הפועל של תכונת השורש באופן טבעי מקבלת כל מיני צורות ולבושים שונים ומגוונים. והגם שאדם למד השכיל והבין את הלך הדברים כפי שהתבאר עד כה, ולאחר מכן פעל באופן מעשי לקנות את הדברים. ואם כן הוא מצוי במצב שהוא מזהה בתוכו מהי מידתו השורשית, ומה הם הענפים שצמחו ממנה אצלו, ומה הן ההתלבשויות וההתראויות שעל ידן יוצא כוחו השורשי

אל הפועל. הוא מודע מי ה- 'אני' שלו, מה שורשו. אך עדיין הנטיה הטבעית הפשוטה של הנפש שכעת היא רואה וחווה כי החוסן והיציבות שלה נשפעים מכוח הלבוש המתראה בחוץ ופועל את פעולת השורש.

כלומר, הגם שהאדם מודע מהי מידת שורשו, אך הוא רואה כי במישור המעשי – בפועל, הכוח איתו הוא משתמש כדי להתמודד עם האתגרים והקשיים וההתנגדויות הוא דווקא הלבוש הממשי הנוכחי עמו הוא פועל ביום יום.

אם כן, לכאורה לא ברור כיצד אדם יכול לבנות את בטחונו על המידה השורשית. הרי בפועל נפשו מפתחת תפיסה של

דוגמאות מעשיות מקבילות לרוב של אנשים שחוו שבר או קריסה נפשית. המתבונן יגלה כי חלק גדול מהנפילות והמשברים העוברים על אנשים בחייהם, נגרמו מחמת שהם הסמיכו והשעינו את ביטחונם על עלים נידפים, על דברים שהם בבחינת ולא כלום. וכן הוא יבין כי רק חלק קטן יותר מאירועי השבר והנפילה הנפשיים אירעו לאנשים שנשענו על דברים הרבה יותר מהותיים ומציאותיים, על תכונות וכוחות נפש הקיימות אצלם בפועל. אצלם השבר נגרם מחמת הישענות על ענפים, על התלבשויות, במקום להתייבב על נקודת העצם שורשית שלהם. כך שבשעה שהסתלק לו הענף – בטחונם התערער, יציבותם הזדעזעה ונפשם קרסה.

על כל פנים העיקרון צריך להיות ברור – אדם שבונה את בניין בטחונו העצמי על נקודת התלבשות של תכונת שורשו באחד מענפיה, בטחונו אינו ביטחון חזק ואיתן. כי היסוד עליו הוא נשען הינו ארעי, זמני ובר

חלוף, שהרי אין הבטחה להתמדתו לאורך כל ימיו ושנותיו. לפיכך, הוא עלול למצוא את עצמו ביום מן הימים מול שוקת שבורה, שהענף עליו הוא נסמך – נכרת ועבר מהעולם, והוא נותר ללא משענת. מה שאין כן אדם שבנה את כוח הביטחון שלו על בסיס המידה השורשית שלו. בטחונו הוא ביטחון אמת, יציב, מתמיד וחזק. זאת מפני שהשורש לעולם אינו נכרת, השורש לעולם קיים כי הוא הוא עצם האדם. וגם אם בענפים – לבושי השורש, חלה תמורה מסויימת, אחד מהענפים הבולטים נגדע, אחד מהלבושים היסודיים הופשט. מכל מקום השורש לעולם קיים, הוא תמיד ממשיך לתת ביטוי. על כן, כוח השורש

אדם שבונה את בניין בטחונו העצמי על נקודת התלבשות של תכונת שורשו באחד מענפיה, בטחונו אינו ביטחון חזק ואיתן.

עירובין, נב, ע"ב – ר' יוסי הגלילי הוה קא אזיל באורחיה, אשכחיה לברוריה וכו'. אשכחתייה להווא תלמידא דהוה קאי גריס בלחישא, בטשה ביה, אמרה ליה, לא כך כתוב (שמואל, ב, כג, בה) ערוכה בכל ושמורה, אם ערוכה ברמ"ח אברים שלך משתמרת, ואם לאו אינה משתמרת.

וכתב המהרש"א שם, וז"ל, ואמר ערוכה בקול, דהיינו בכל רמ"ח אברים, שהדיבור בקול רם מביא הרגשה ותנועה בכל האברים, עכ"ל.

ואמרו שם, א"ל שמואל לרב יהודה, שינא, פתח פומיך קרי, פתח פומא תני, כי היכי דתתקיים ביך ותוריק חיי, שנאמר (משלי, ד, כב) כי חיים הם למוצאייהם ולכל בשרו מרפא, אל תקרי למוצאייהם אלא למוצאייהם בפה.

והבן שיש תורה שבכתב, וכאשר עוסק בה נעשית כתובה בלבו, כמ"ש (משלי, ג, ג) כתבם על לוח לבך. ואזי תורתו "משתמרת בלבו" כלשון הר"ח שם ועוד ראשונים. כי כתובה בלבו. ויש תורה שבע"פ שאתה נצרך להוציא בפה, ולא רק בלחישא אלא בקול, וכלשון הרקאנטי (כי תשא, ל, יז, יב) על כן אמרו רז"ל ל"תורה שבע"פ" למוצאייהם בפה, עכ"ל.

אולם בעומק כל תורה שבכתב צריך לקרוא בפה ובקול, ואזי נעשית תורה שבכתב אף לתורה שבע"פ (אלא שקורא מתוך הכתב, כמ"ש (גיטין, ס, ע"ב) דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרן בע"פ). ומצד כך אינה משתמרת רק בלב שהוא מקום הכתיבה, אלא משתמרת בכל רמ"ח אבריו.

ולכך אמרו בעירובין שם (נד, ע"א) חש בראשו יעסוק בתורה וכו', חש בכל גופו יעסוק בתורה, שנאמר ולכל בשרו מרפא. והיינו מפני שנבלעת באברים, ולכך מרפא אותם. וז"ל הרמתיים צופים (תד"א, פ"ה, אות לח) וז"ל, שגופו (של יהושע) ג"כ תורה כמו אליהו שנתהפך למלאך. וכן בשאר הצדיקים לפי מדרגתם הגדולה אשר גופם נזדכך מאוד ונקראו תורה ברמ"ח אברים ושס"ה גידים. וכמ"ש (זכריה, ג, ח) כי אנשי מופת המה, כמו התורה תרי"ג מצוות בכלל בכל אבר, עכ"ל. ובעומק לולי התורה, כל אבר ואבר, הוא אבר לעצמו, וע"י התורה נעשה חיבור כל אברים ל"צורה השלמה", לצורת אדם.

וכן לחמה של תורה הוא מן נבלע באברים, כמ"ש ביומא (עה, ע"ב). ועיין תקט"ו תפלות לרמח"ל (תפלה תנו). ועיין מגלה עמוקות (שלח). ושורש אברים בתורה עצמה, כתב בחמדת ימים (פורים, פ"ג) וז"ל, המצוות הם בסוד האיברים של תורה (רמ"ח מצות - רמ"ח אברים) דוגמת האברים של האדם, עכ"ל. וכן כתב בשל"ה (תולדות אדם, בית חכמה תנינא, ל) וז"ל, תרי"ג מצוות שהם אבריה וגידיה של תורה, עכ"ל. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

עירובין, נב, ע"ב – כיצד מעברין את העיר, וכו' רב ושמואל, חד תני מעברין וחד תני מאברין. מאן דתני מאברין, אבר אבר, ומאן דתני מעברין כאשר עוברה, וכו', א"ר יוחנן י"ח ימים גדלתי אצל ר' אושעיא בריבי ולא למדתי ממנו אלא דבר אחר במשנתינו, כיצד מאברין את הערים - באלף. וז"ל הירושלמי (ברכות, ח, ו) מאברין - מוסיפין לה אבר. ובעומק, עובר במעי אמו, הוא בבחינת אבר נוסף לאם, ולכך בעומק כל מעברין, עובר, הוא מאברין, תוספת אבר לאם. ועיין תורת חיים ומרומי שדה נפק"מ לדינא, בין מאברין למעברין. וכן עיין מראה פנים שם בירושלמי.

ופרש"י שם, אבר אבר - שמוסיפין לה אברים, שאם יש אבר שיוצא בקרן מזרחית דרומית, רואין כאילו אבר גם בקרן מזרחית צפונית, עכ"ל. ושורש האבר שיוצא במזרחית דרומית, הוא יד ימין, ומוסיפין במזרחית צפונית, והיינו יד שמאל. והבן שהידים "יוצאים" מגופו של אדם ונראים כתוספת אבר. וכן הרגלים, ונקראים "לבר מגופא". והן בחינת תוספת על גופא.

והנה שורש מדרגת אבר, אברהם, אבר-מה, כנ"ל. וכתב רש"י מחז"ל (בראשית, יז, א) והיה תמים - עכשיו אתה חסר ה' אברים (שאינם בשליטתו, כמ"ש בנדרים), ב' עינים, ב' אזנים, וראש הגויה. אוסיף לך אות על שמך ויהיו מנין אותיותך רמ"ח כמנין אברים, עכ"ל. וכתב בשפתי כהן (שם, שם, ה) וז"ל, וזהו אברהם, אבר-מה, שהוא אדם (גימט' אדם, מ"ה), ועתה שנתוסף ה' כאילו אמר אבריהם, שהאברים נשלמו, שנשלמו לרמ"ח. כי קודם המילה היה לו אבר פגום ואינו עולה במנין, עיי"ש.

והבן שכנגד יד ורגל שבולטים יש יד ורגל לעומתם, שמאל לעומת ימין. אולם אבר נוסף שבולט הוא אות ברית קודש, והוא היה "בולט יותר מדאי", כי היה בו ערלה. ותיקונו הסרת הערלה, הסרת הבליטה, והוא השורש לבל תוסיף. ולעומת אות ברית קודש בפנים, אין כנגדו בליטה של אבריו באחוריו. ובעומק באות ברית קודש גנוז כל רמ"ח אברים. וכמ"ש הגר"א (אדרת אליהו, במדבר, כא, יח) במחקק - הוא יוסף. בו רמ"ח עלמין (מחקק גימט' רמ"ח, כמ"ש בצרור המור, בראשית, מט, ט), שהם רמ"ח מצות עשה שבו, עכ"ל. והערלה תוספת כנ"ל. ושורש בל תוסיף באברים, שנעשה מרמ"ח אברים, רפ"א אברים, כמ"ש (בכורות, מה, ע"א. וברש"י ד"ה חסר) וז"ל, ויתר שיש בו רפ"א, עיי"ש. ושורשו בערלה שאחר הסרתה נעשה חולה ונצרך רפואה, "רפא", והיינו שהסיר את שורש בל תוסיף באברים, ודו"ק.

שהם מעין בנים באדם, וכאשר נפרד גילוי השורש, נעשה שלכת, שכ-לת, ואזי העלים נפרדים מן העץ. וכן פעולת שפיכה, שפך, שך-פ, אינו תנועת המשכה מן המקור וחיבור, אלא תנועת ריקון המקור מן הדבר, ודו"ק שזהו שפך.

והנה שורש ש-ך, חיבור של תוקף, הוא בחינת ש"ך דינים, גבורות. עיין עץ חיים, שער ה', פ"ה. ושער י"ח, פ"ה, מ"ת, בהרחבה. ושורשם י' פעמים ל"ב אלפים, שעולה ש"ך כמ"ש שם, שער כ"ג, פ"ה, מ"ק. וכתב שם (פ"ז, מ"ק) וז"ל, במחשבה שהוא המוחין אתברירו ש"ך "ניצוצין", עכ"ל. והיינו ע"י מוחין, ע"י שכל, שכ-ל, כנ"ל. וכתב שם (שער לח, פ"ד, מ"ת) וז"ל, א"ך ור"ק (מיעוטים הם, עולה) שהם ש"כ (עם הכולל) דינין כשהוא במיעוט בלתי הארה עליונה, עכ"ל. ועיי"ש (שער לט, פ"א, מ"ב) שהוא גימט' ז"פ אדם, עם ה' אותיות אלפים, שעולה ש"ך.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

אשכול, אול-שך. צורתו ענפים ששוכבים זה על זה.

וכן כבש, ב-כש, ולשון שכבוש תחת ידו, ונמצא ומתחבר עמו. וכן כבשן האש, כש-בן, בו החומרים מתאחדים ונעשים לאחד. וכן המקום שבו היונים נמצאים יחד, ומכשכשים זה עם זה, נקרא שובך, בו-שף. ומכשכוש זה נעשה קורי עכביש, כש-עבי. ובהרחבה יותר ממונו של אדם, רכוש, רכש, ר-כש, הוא נדבק ונצמד לאדם, ודו"ק.

ושורש כח חיבור זה בשכל, שכ-ל, בחינת חכמה, כולם בחכמה עשית, כח הכללות, כולם. והוא בחינת חכמת אדם תאיר פניו. והיפוכו של אור, חשך, ח-שך, כי בחשך נתקל ומתחבר בדברים באופן שאינו חיבור אלא תקלה. ומתהפך אותיות חשך, לשכח, שכחה. ויתר על כן כאשר הענפים אינם מקושרים לשורש המתברם עי"ז אין להם קיום, וזהו בחינת שיכל, שכול, שכ-ול, כי שורש מיתת הבנים, שכול, מפני העדר כח החיבור מכח השכל, כי כאשר השכל נופל נעשה שכול. וכן מתגלה בעץ שיש לו עלים

יתרו | כ-ש בשן, כש-בן. הנה כ-ש יש בו ב' משמעויות שורשיות. א. לשון תנועה, כשכוש, כשכשה באמתה. ב. לשון חיבור, עד "שישוכו", הנאמר בדין חלה. נשך, נ-שך. והיינו שהנשיכה הוא חיבור לדבר (כמו שאיבוק הוא חיבור כמ"ש בחולין, אל תקרי ויאבק אלא ויחבק). אולם זהו חיבור שע"ד כלל מביא לפירוד. וזהו בחינת מכוש, שמכה בקרקע, והנקיבה הוא עצם החיבור, אולם לשעה. וכן מכתש, כתש, ת-כש, כי ע"י הכתישה מתחברים הדברים בחוזק. וכאשר החיבור הוא בבחינת כתישה, מביא לידי החלשה. וזהו כשפים, שמכחישים פעמליא של מעלה, חיבור המביא לידי הכחשה.

אולם חיבור גמור הוא בחינת שכן, שכ-ן, כי דרך השכנים להלוואות זה מזה וכד', ועי"ז נעשים נשוכים בזה בזה. וכן אשר, א-שך. מקום ההולדה ע"י שנושכים ומתחככים זה בזה. וכן שמיקה, שכ-מיה, שהאדם מתכסה בה באופן של חיבור לגופו, על מנת שיחם לו היטב. והדרך להתכסות בו בשעה ששוכב, שכב, שכ-ב. וכן אשכול ענבים,

שמיכה	אשכול	ארפכשד	אכשף	אכיש
שבכים	שוכה	שכב	שבכה	שכח
שכיה	אכשף	שיכור	שכול	שכו
שכנה	שכן	שכם	שכל	שכיר
תשליכהו	כחש	השכמי	משך	שכר
שבכה	כשל	יכחש	כבש	חשכה
כושן	השכים	כוש	כורש	כבשן
כשב	כרמש	כעש	כמוש	כחש
מכוש	לכיש	כשלון	כשדים	כרשנא
משכב	משכן	מכמש	מכשול	מכשפה
עכביש	נשך	משכית	משכיל	משכיות
שכוי	רכש	יששכר	רכוש	עכשוב
אשכנו	כאשר	חשך	כרכמיש	לשכל
מכמש	כשיל	כישור	כושרות	אשך
שך	שובך	שפך	רכוש	מכתש
				שלכת

בלביפדיה קבלה אל"ף

אור א"ס

יושר

ג' קוים. והבן שיש אלף אות לעצמה, ויש ג' אותיות שיש בהם מילוי אלף. והם ה"א, וא"ו, פ"א. והם בחינת ג' קוים שבאלף, ואף האלף עצמה מושרש בה ג' חלקים, קוצא גיזעא ושבילא. יו"ד עליונה, וא"ו, ויו"ד תחתונה (או דל"ת).

שערות

סוד ע"ב הכולל מילוי יודי"ן, כנודע. ועיין שער המצות (פרשת עקב) אות אלף שהוא ציור יו"י, שהוא יו"ד, ו"א, יו"ד, והוא בגימ' מ"ו, והוא מילוי ההוי"ה דיודי"ן.

אזן

כתיב (תהלים, עח, א) הטו - אזנכם לאמרי פי, ר"ת אלף. כי בחינת אאלפך חכמה אאלפך בינה, תובעת מצד השומע הטית אזן לאמרי פי המדבר. וח"ו מצד הקלוקל כתיב (ישעיה, מח, ח) לא פתחה אזנך, ר"ת אלף. ואזי באה הזעקה (שם, נ, ה) אדני ה', פתח לי אזן.

והבן שאות ה' מתגלה באזן ומשם שורש לג' אופני מילוי ה', ה"י, ה"ה, ה"א. וזהו שורש לאלף. ולכך אות ה"א זו היא ה' אלפין כמ"ש בעץ חיים.

חוטם

חוטם - אף. אלף, אף-ל. וכאשר מתגלה חרון אף באלף, מתהפך לאפל, חשך. ועיין יוסף תהלות (תהלים, צג, א) וכשברא העולם אות אלף במילואה היתה אף, והקב"ה נתן באמצעה למ"ד ונע"שית אלף, וכשלא יש לימוד מסתלקת הלמ"ד ונשאר אף.

פה

עיין פתחי שערים (נתיב אורות דעקודים, פתח ו) וז"ל, אות אלף שהיא נעלמת מכולם, הברתה נעלמת לגמרי ואינה אלא בדרך כלל בבחינת פתיחת הפה להוציא קול, לכך אות אלף מורה על פה דא"ק שבו כל הכלים עדיין בהעלם בבחינת שורש לבד. והבן שכל א"ק בסוד אלף.

עיין בדברי הגר"א (ליקוטי הגר"א, א-ב, א) אלף, סוד פלא, במו" פלא ממך, אל"ף ראשון לאהח"ע, אמצע לדנלנ"ת, אחרון לבומך, כולל ה' מלך, מלך ימלך. כולל כל מוצאות הפה.

ועוד. אות ד' תחלת גילוייה באורות הפה. וכתיב (יחזקאל, י, כא) ארבעה פנים לאחד, ר"ת אלף. ומצד כך נחלק אלף לארבע אותיות יו"י. ועוד. כתיב (תהלים, יט, טו) יהיו - לרצון אמרי פי, ר"ת אלף.

ועוד. מצד הקלוקל כתיב (קהלת, ה, ה) אל תתן - את פיך להח"טיא - את בשרך, ר"ת אלף. וכן כתיב (במדבר, כב, יח) לעבר את

אלף, אלופו של עולם. ועיין ליקוטי הגר"א (א-ב, א, ועוד) אלף ראש לכל האותיות, מרמז על היחוד, וז"ש קודם שנברא העולם היה הוא אחד ושמו אחד, מושרש באות יו"י, גימ' הוי"ה. ועיין בליקוטי הגר"א (שם) שכתב, "לא יהיה לך" גימ' אלף. וכן אנכי לא גימ' אלף. ועיין בדבריו שם (קמז, ח) שכתב, אות הראשונה אלף, נותנת המספר ואינה במספר, כי היא אינה לא בראש ולא בסוף. ועיין זוהר חדש (רות, מט, ע"א) בך אני מתעלה להקרא בך שמי אחד. ועוד. עיין בספר אלפא ביתא, תליתאה, שקו"ץ ותג שע"ג יו"ד העליונה שבאות אל"ף, הוא כנגד אין סוף.

צמצום

עיין בגר"א בתיקונים (תיקון ע, קלח, ע"א) אלף נסתרת יותר מכל האותיות הנסתרות שהם יה"ו, (שהם) כנגד חב"ד, ואלף נגד הכתר. הסתר - צמצום, מסך המסתיר. וזהו הוא, היא, לשון נסתר. ואזי נעשה איה. ועיין בדבריו (ספר יצירה, ה, ע"ב) כי אלף כתר היא שורש כל הי"ס, אבל בהעלם גדול. ועיין שער מאמרי רשב"י (מאמרי ספר הזהר מהרב הגדול ז"ל, בראשית) וז"ל, ונמצא שכאשר תרצה אות אלף לפעול בעולם תתלבש באות ב', ואות ב' היא עיקר בריאת העולם, ועתה תיעשה טפלה לאות אלף להתלבש בה. ונמצא העיקר נעשה טפל וכו', כי א"א להתגלות אור אלף כי אם ע"י התלבשות.

קו

אות יו"ד נחלקת לג' אותיות, יו"ד - וא"ו - יו"ד. וצורת וא"ו, צורת קו. ושורש הקו באמצע אות אלף מאור הקו השורשי. והיו"ד העליונה סוד ע"ס הגנוזות במאצילן, והיו"ד התחתונה סוד עשר ספירות הנאצלות. ועיין עמק המלך (שער א, פכ"ח). ועיין שיח יצחק (ח"א, דרוש לשבת הגדול, בשם הגר"א) מצינו בציור אות אלף שיש בו יו"ד למעלה ויו"ד למטה ווי"ו באמצע, והי"ו הזה הולך באלכסון, וגם ידוע שהוא מתחלק לב' ווי"ן במספר ל"ב, יו"ד למעלה וי"ו למטה, וע"ז אמר שלעת"ל יו"ד התחתון ינשא והעליון יהיה בשפל, והקו האמצעי העקום יהיה הולך בשוה, יו"י, וגם שני החצאים ישתוו יחד, וז"ש והרכסים לבקעה.

עיגולים

איתא בשער מאמרי רז"ל (חגיגה, שם בגמרא פ"ב, יב, ע"א) וז"ל, תנא תהו קו ירוק שמקיף את כל העולם כולו כו'. הנה זה נאמר על הבינה עליונה הנקרא תהו. והענין הוא כי כאשר תסיר אות האלף שבתוך מילוי אות וא"ו של הוי"ה דס"ג ישאר ס"ב. והנה אותה האלף היא בחינת שם אהיה. וכשתרביע שם זה בזה האופן, א, א"ה, אה"י, אהי"ה, יעלה מ"ד, תחבר ס"ב ומ"ד יהיה גימ' קו. והבן שזהו סוד קו וזהו סוד עיגול שמקיף את כל העולם כולו, "סב", כנ"ל, שמהקו נעשה עיגול.

בלביפדיה קבלה אל"ף

ז"א

עיין ליקוטי הגר"א (קי, ב) אלף בצורת יו"ד בהיותה מקבלת, והוא באצילות זנב לאריות, ובהיותה משפעת בחינת דוכ' אז היא צורת יו"י. וכך הוא הצורה בז"א ומשם נשתלשל לנוק'.

ועוד. עיין בגר"א (הוספות תיקוני זוהר, ז, ע"ד) אלף כוללת כל האדם, כל תחילתו דם, אחורי אהיה, ואלף של אהיה-ה כלילת הפנים עושה אותו אדם (ועיין בדבריו בלי-קוטים לספד"צ, יא).

נוק'

עיין בביאור הגר"א לתיקונים (תיקון ע, קנג, ע"ג) שכתב, אלף אע"ג שהיא בכתר היא נוק' שבכתר, וכל כתר הוא מסטרא דגבורה. כתר מלשון כותרת סביב, עיגול, בחינת נוק', גבורה.

ועוד. עיין שו"ת מפענח נעלמים (סימן א) בשם הרוקח - ומצאתי שכתב דה"א אחר רונה של שם הוי"ה (כנגד נוק') היא במ-קום אות אלף.

ועוד. ארץ - נוק'. ועיין שיח יצחק (ח"א, דרוש לשבת הגדול) "לשלג יאמר הוי ארץ", כי שלג הוא ג"פ אלף, והם ג' אל-פים, השי"ת, ותורה וישראל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

מאריך אפיה. ולהיפך כתיב (דברים, ז, י) ומשלם לשנאיו - אל פניו להאבדו - לא יאחר לשנאו אל פניו ישלם לו, אל פניו להאבדו, ר"ת אלף שנהפך לאפל, היפך אריך לשון אור-רך, נעשה אפלה, ונסתלק הארכת פניו, ולכך לא יאחר.

אבא

עיין בגר"א (יהל אור, ח"ג, ז, ע"ג) אלף כוללת ד' מוחין, יו"ד עליונה הוא חו"ב עם עוקץ התחתון, ו"ד, ב' עטרין דדעת. בחכמה הם ג' טיפין, ובבינה באימא מת-חברים, ולכן כלולים באלף. כנודע בסוד חילוק של תפשי"י לתש"ר.

אמא

עיין ליקוטי הגר"א (א-ב, א) אלף - מי-לוי, עם מילוי המילוי עולה חשמל, שהוא מאמא, כנודע. וכן אלף של אהיה-ה. ואלף של אלקים, ושל אדני". ועיין שער מאמרי רשב"י (בא) דע כי שם אדני"י הוא מורה על דין, כי לכך נקראת דינא רפיא, וכן אדני"י בהיפוך אתון דינ"א. ואמנם סוד האלף שבזה השם מורה על שיתוף הרחמים שבו, כי שלשה אותיות אחרונות הם דין ואות אלף הראשונה רחמים, והיא סוד שם אהיה שהוא רחמים.

ועוד. עיין שער התפלה (קא, ע"ג) דע כי אלף של אהי"ה הוא בחינת הפה והשיניים של אימא. ועי"ש שוא"ו נחלקת לב' ווי"ן, ויחדיו צורתם כעין נו"ן.

פי - ה', ר"ת אלף. וכן כתיב (תהלים, לט, י) נאלמתי - לא אפתח פי, ר"ת אלף. וכא-שר פוגם בפיו, ח"ו מצטרע, כמ"ש (שמות, ט, ט) לשחין פרח אבעבעות, ר"ת אלף.

עינים - שבירה

עיין ליקוטי הגר"א (ו, א) שכתב יודי"ן שבאלף, העליון עינא פיקחא, פונה למטה להשגיח, והתחתון למעלה, רדיפו של מח-שבה, מטי ולא מטי. והבן שכאשר נעשה שבירה בעינים מתהפך ויורד מעינא פי-קחא לאפל, חשכה. וע"ז כתיב (שמות, לג, כ) לא תוכל - לראות את פני, ר"ת אלף. ומצד התיקון כתיב (שמות, לד, כד) לראות את פני. וכן מצד הסתר פנים כתיב (שמואל, ב, יט, ה) והמלך - לאט את פני, ר"ת אלף.

עתיק

עתיק כולו פנים ואין בו אחר כלל. ועיין בגר"א (יהל אור, ח"ב, לט, ע"ד) אלף, כתבו הראשונים שאין בו אחרים, שבהיפוכו ג"כ אלף, רומז לכתר שאין בו אחרים. ובפרטות יותר נגלה בעתיק יותר מאשר באריך.

ועוד. הארת עתיק הארה בדרך דילוג שלא נראה כתהליך אלא פתאום. וכתיב (יש-עיה, ל, יג) אשר פתאם לפתע, ר"ת אלף. וכן פסח לשון דילוג. וכתיב (דברים, טז, ב) פסח לה' אלקיך, ר"ת אלף.

אריך

עכשיין

ספר נפש החיים שער ד'

בחניות הספרים בארץ

מילון ערכים בקבלה • און

וזהו בחינת "הכלי" הנקרא און, שבתוכו אור הנשמה, כנ"ל. וז"ל, שם, הנה כשתסיר ה' זו משם ס"ג ישאר למעלה יו"ד ה"י וא"ו ה"ה גימט' נ"ח, גימט' און. אמנם כל נ"ח זה הוא בסוד התבונה, שהוא און, עכ"ל. ועיי"ש (פרק ה). והיינו שהוא "כלי" בחינת תבונה, ולא בחינת בינה, ודו"ק. והבן שיש את "הבל" און שמאל שהוא בבחינת תבונה. ויש את כלי האון, שהן און ימין והן און שמאל, הם בחינת תבונה. כמ"ש שם (ש"ו, פ"א, מ"ת), ועיי"ש (ש"ה, פ"א, מ"ת) וז"ל, בחינת הקרקפתא של הא"ק שהוא ראש, עד בחינת מקום האזנים שלו נקרא בחינת שם ע"ב, עכ"ל. והרי שמהאון מתחיל ס"ג הכולל. וכן ס"ג דע"ב דס"ג, ודו"ק. ועיי"ש (ש"ח, פ"א, מ"ת).

וצורת האון, "הכלי", צורת אלף, כמ"ש שם (פ"ה) וז"ל, ידעת כי בינה היא און, גם ידעת מש"כ בספר הבהיר, כי און צורת אלף, עיי"ש. והאור היוצא הוא בצורת אות ה' כמ"ש שם (פ"ב, מ"ת), עיי"ש בהרחבה. ופעמים מוגדר שמתגלה באון אות י', עיין שער ח', פרק א', מ"ת. והוא בסוד און - חוטם - פה - עין.

ומקום התפשטות אורות האזנים עד שבולת הזקן, כמ"ש וז"ל שם (ש"ה, פ"א, מ"ת) והנה כאשר יצא האור דרך נקבי האזנים ימנית ושמאלית, נתפשטו האורות האלו מבחוץ ממקום האזנים עד מקום שבולת הזקן, ונמשך בהתפשטותו מנגד התפשטות שער הזקן הצומח בלחיים בצדדי הפנים, ונמשך אור הזה, עד שמגיע למטה בשבולת הזקן, וכו'. אבל עכ"ז מן הארת האור הזה מתפשט ומאיר בכל סביבות א"ק הזה, אבל עיקר האור אינו רק מה שכנגד האון כנגד דרך הפנים עד שבולת הזקן, עכ"ל. ובדקות אורות האון נמצאים בצדדים, ו"מאזנים" בין פנים ואחור, ודו"ק. ושורש כל האיזונים באזנים, ואכמ"ל.

ועיקר הארת האזנים מתפשטת אף למטה מן שבולת הזקן, ומאירה עד כתר דנקודים, שלכך הכתר לא נשבר כמ"ש שם. והיינו שהשבירה מחמת שחסר מתקלא, חסר קו אמצע. ושורש השלמות של קו אמצע הוא בהארת האזנים, ודו"ק היטב היטב. ועיין שער ח', פ"ב, מ"ת. וזהו אזנים דא"ק. ובענין אזנים דע"ק, עיין שם שער י"ג, פ"ו, מ"ק, שהם סתומים. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (שער א, ענף ב) בבחינת פנימיות ועצמותו של אדם זה אין לנו רשות לדבר בו ולהתעסק כלל. אמנם נעסוק ונדבר במה שנאצל ממנו. והוא כי הנה להיות אור א"ס גדול מאוד, לכך לא היו יכולין לקבל אם לא באמצעות הא"ק הזה, ואפילו מזה הא"ק לא היו יכולין לקבלו אם לא אחר יציאת האור חוצה לו דרך "הנקבים והחלונות" שבו, שהם און חוטם פה עינים, עכ"ל.

וכתב שם (ש"ד, פ"א) וז"ל, כבר ידעת כי אין בנו כח לעסוק קודם אצילות י"ס, ולא לדמות שום דמיון וצורה כלל ח"ו, אך "לשכך האון" אנו צריכים לדבר דרך משל ודמיון. ולכך אף אם נדבר במציאות ציור שם למעלה, אין הדבר רק "לשכך האון", עכ"ל. ועיי"ש (ש"ד, פ"ב) דייקא לשכך את האון ולא למעלה מכך.

וכתב (שם, שם) וז"ל, דע כי י"ס דאצילות הם ב' ענינים. האחד הוא התפשטות הרוחניות, והשני הוא כלים ואברים אשר העצמות מתפשט בהם. והנה צריך שיהיה לכל זה שורש למעלה לב' בחינות אלו, עכ"ל. והיינו שיש את עצם האון, כלי. ויש את האור - הבל, המתפשט מתוך א"ק דרך האון לחוץ (וכן בדקות מחוץ לאון אל תוך האון בסוד אור חוזר, ואכמ"ל). וכמ"ש שם (פ"ה) בדין הקורא את "שמע" צריך "להשמיע" לאזניו.

וביחס לאור היוצא מן האון לחוץ כתב שם וז"ל, נמשיל ונצייר האזנים, כי יש בהם רוח דק בתוכם, והנסיין לזה, כאשר יסתום האדם את אזניו, ישמע בתוכו קול הברה מחמת הרוח הנצרר בתוכו, עכ"ל. והאזנים נחלקים לב' אזנים. וכתב שם וז"ל, הלא יש בינה ותבונה, כנודע. לכן און ימין הבל שלו הוא שורש נשמת בינה, והבל און שמאלית שורש נשמת תבונה, עכ"ל. והן בחינת אור מקיף ופנימי, כמ"ש. וכתב שם (פ"ב) וז"ל, ודע כי מהבל פנימי של האון נעשה ממנו בחינת ראש לנשמה להיותו עליון יותר קרוב אל מוצא מקור ההבל, והבל החיצון המתפשט הוא בחינת הגוף לנשמה, כי כמו שיש בגוף עצמו החומרי בחינת גוף וראש, גם "בנשמה" עצמה יש לה בחינת ראש וגוף. וזהו גילוי חוש של בחינת נשמה. וכמ"ש וז"ל, והנה שמיעה גימט' תכ"ה, ר"ת כל הנשמה תהלל יה, כי מן האון סוד הנשמה. והוא בחינת שם ס"ג, וה' אחרונה שבשם ס"ג, שהיא בחינת תבונה, יורדת מן האון לחוטם, ונשאר באון מתוך ס"ג, נ"ח בלבד. וזהו "און" גימט' נ"ח כמ"ש, עיי"ש.

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבכיפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמון 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

בלבכיפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294

ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

על כן, בכל עת שמתחיל לו תהליך של צמיחת ענף חדש בו הנפש מתלבשת: כניסה לפרויקטים או תפקידים חדשים מעניינים ומאתגרים, מעבר למקום עבודה יותר אטרקטיבי ומתגמל, או באותו מקום עבודה - עליה בדרגה למשרה רמה יותר, או להבדיל - חיבור לרב שנותן המון חיות והתחדשות בועדים ושיעורי תורה, או במסירת סדנה מעשית המחוללת שינויים מבורכים וכדו' עוד דוגמאות. על כל לבוש כעין זה האדם צריך להכין את נפשו - נכון שהלבוש הזה מאוד מחיה מעצים ממצה את כוחותי, אך אני צריך להיות מוכן לכך שיכול לבוא זמן שהלבוש הזה יופשט, ואין שום ערובה שמהלך זה יתמיד וימשך עד ליומי האחרון עלי אדמות. זהו דרכו של עולם, כל אחד מאיתנו שיתבונן לאחור על מהלכי חייו עד ליום זה, ימצא כי הוא נאלץ לפשוט מעליו לא אחד ולא שניים אלא מספר לבושים שהתחלפו לו במשך הזמן על כורחו ושלא ברצונו. כל אדם מוצא את עצמו לובש ופושט מלבושים כסדר, פעם הוא כאן פעם הוא שם, פעם הוא פועל כך ופעם אחרת.

אחת הדוגמאות המעשיות לאיתנות נפשית מדהימה שנוולדה ממלאכת סיגול הנפש להפשטת מלבושים היא דמותו של הסבא מסלבודקה. הסבא מסלבודקה כיהן תקופה ארוכה בתפקיד ראש ישיבת סלבודקה. אך מי שמכיר ויודע לא היה זה תפקיד תבניתי

דע את שמחתך. שורש השמחה בתיקון החטא. פרק ו'

יום אחד בשנה

דבר זה מצינו בגמרא (חגיגה ה, א) דרב אידי אבוה דרבי יעקב בר אידי היה הולך שלושה חודשים לבית המדרש וחוזר. ויום אחד היה בבית המדרש, היו קוראים לו בר בי רב דחד יומא. שהוא נמצא בבית המדרש רק יום אחד. חלשה דעתו, דרש רבי יוחנן ואותי יום יום ידרשון ודעת דרכי יחפצון, וכי ביום דורשין אותו, ובלילה אין דורשין אותו, אלא לומר לך כל העוסק בתורה, אפילו יום אחד בשנה, מעלה עליו הכתוב כאילו עסק כל השנה כולה.

וצריך תלמוד, הוא עסק יום אחד בשנה, אם כן איך על ידי יום אחד בשנה מעלה עליו הכתוב, כאילו למד כול השנה כולה, הרי הוא לא עסק. אלא ביאור הדבר, שהוא יצא ממדרגת שנה, והעלה את מדרגת שנה למדרגה שנקראת יום.

עוד נאמר שם בגמרא, וכן במדת פורענות, דכתיב במספר הימים אשר תרתם את הארץ, וכי ארבעים שנה חטאו, והלא ארבעים יום חטאו, אלא לומר לך כל העובר עבירה אפילו יום אחד בשנה מעלה עליו הכתוב כאילו עבר כל השנה כולה. וודאי שהדברים על פני פשוטם, צריכים הבנה. למה כשבן אדם חטא יום אחד בשנה, זה נחשב שהוא חטא שנה שלימה.

נקדים לזה מה שנתבאר לעיל (בפרק הקודם...), שורש כל חטא הוא מערכת שנקראת שנה, שורש כל תיקון הוא מערכת שנקראת יום. פעם ראשונה שנאמר יום בתורה נאמר בו (בראשית א, ג) ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור, ויקרא אלוקים לאור יום. כל יום הוא הארה, המציאות של אור, יום. ליהודים הייתה אורה. מתגלה מערכת שנקראת יום.

לפי זה מבואר הדבר יפה, עצם חטאו יום אחד, מוציא אותו ממערכת שנקראת יום, למערכת שנקראת שנה. למה הם תרו את הארץ ארבעים יום, בכדי להגיע למדרגה שנקראת יום. ברגע שהם חטאו בזה, הם נפלו ממדרגת יום למדרגת שנה. לכן הם נעשו ארבעים שנה. יש כאן באמת יציאה ממערכת שנקראת יום, למערכת שנקראת שנה. כי עצם חטאו ביום, מעביר אותו ממדרגת יום למדרגת שנה. ואין הדבר כפשוטו שאם הוא חטא יום אחד סתם, מעלים עליו כאילו חטא כל השנה כולה.

אם מתבוננים בזה, הגמרא מביאה את הפורענות שמצינו לענין המרגלים. מרגלים נקראים מרגלים מלשון שהולכים ברגליהם. לעומת זאת, אותו בר בי רב דחד יומא, מה הוא עשה כל השלושה חודשים, היה הולך ברגליו. אם כן זה דבר והיפוכו מצד היום והשנה לטוב ולרע באותו ענין של רגליים.

כלפי יום אחד חשוב חודש, מדין ראש חודש. וזה נאמר שחודש אחד בשנה נאמר מדין ניסן.

מספר ימיך אמלא

כל המלחמה של האחשורוש הוא בענין הראש, כמו שחז"ל (מגילה יא, א) דורשים תיבת אחשורוש בכמה אופנים שהוא מלשון ראש, אחיו של ראש, ובן גילו של ראש, או שכל שזכרו אמר אח לראשו. הוא בא לעקור את ישראל שנקראים לי ראש. על כן הוא בא לעקור את יום אחד בחודש, חשוב חודש. והוא בא לעקור את יום אחד בשנה חשוב שנה. זה ההגדרה של האחשורוש.

איפה נופל המציאות של הגזירה הזו, כיון שנפל הפור בחודש אדר שמח (מגילה יג, ב). כי אין לך הפוך מניסן אלא אדר. השנה מסתיימת בחודש אדר. זה הזנב של השנה. יתר על כן, הוא לא רק שמח באדר אלא הוא גם שמח בתאריך של ז' באדר, שנפל יום מיתת משה רבינו. כי הוא בא לעקור את אותו ראש.

אך הוא לא ידע שבאותו יום נולד משה, מהיכן נודע לנו שמשה רבינו נולד ביום פטירתו, אמרו חז"ל (ראש השנה יא, א) על הפסוק (דברים לא, ב) ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנוכי היום, שאין תלמוד לומר היום, ומה תלמוד לומר היום, היום מלאו ימי ושנותיי. ללמדך, שהקב"ה יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום, מחודש לחודש. שנאמר (שמות כג, כו) מספר ימיך אמלא. ומזה נלמד בגמרא לענין האבות הקדושים שמתי שהם נולדו נפטרו. כלומר מאותו כח של יום אחד בחודש חשוב כחודש, מאותו כוח שחודש בשנה חשוב שנה, מכח כך הקב"ה ממלא את הכל. למה הוא ממלא, כי אצל הצדיקים, הראש כולל את הכל בפועל. ולכן אם הוא חי יום אחד בשנה, בהכרח שהוא יהיה כל השנה כולה. הוא חי כל החודש, חודש אחד, וודאי שיחיה כל השנה.

ביתר ביאור, המן הרשע ידע מהכח של האבות הקדושים שנאמר בהם שהקב"ה ממלא שנותיהם מחודש לחודש, שמכח החודש מתגלה כח השלש רגלים, מהחידוש של חודש המן ידע, אך המן הרשע לא הכיר את כוחו של משה רבינו שבו נאמר מלאו ימי ושנותי, שזה מדין שהשנה חוזרת למדרגת יום. זה גילוי חדש, שמתחדש במשה רבינו, שלא היה באבות הקדושים. הגילוי הזה הוא גילוי של מרדכי, שעליו אמרו חז"ל (אסתר רבה ו, ב) שמרדכי בדורו שקול כמו משה בדורו.

עומק נקודת הדבר, שנה הגדרתה, מלשון שהיא חוזרת לשורש. מצד כך אדר, אין לך זמן שחוזר לשורש יותר מאדר. אין לך זמן שחוזר לשורש. כי הוא בסוף, והוא זה שחוזר.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

עד כה נתבאר כח מערכת יום, אך ישנה עוד מערכת הנקראת חודש, דבר זה מצינו בגמרא (ראש השנה י, ב) לענין דיני מלכים, מתי הם עולים למלכים שנים, לדעת רבי יהושע, יום אחד בשנה החשוב שנה. כיוון שמלך יום אחד בשנה חשוב שנה. ולומדים את זה מנח, ויהי באחת ושש מאות שנה, בראשון באחד לחודש, יום אחד בשנה חשוב שנה. ולדעת רבי אליעזר, יום אחד בחודש חשוב חודש, כלומר כלפי החודש מקצת החודש ככולו, וחודש אחד חשוב כשנה.

הנה הדעה הסוברת דיום אחד חשוב כשנה, מבוארת לפי מה שנתבאר לעיל לענין בר בי רב דחד יומא, אך עדיין צריך להבין את הדעה דיום אחד חשוב חודש, וחודש אחד כשנה, הרי אין חודשים לשנה, כי לחמה אין חודשים, וללבנה אין שנים. ואם כן מצד הסברא נראה, שיום בשנה חשוב כשנה כי לשנה יש ימים. ולחודש גם יש ימים, אבל לשנה אין חודשים. אם כן איך מכח כך שיום אחד בחודש חשוב חודש, חודש אחד בשנה חשובים כשנה.

אלא ביאור הדברים הם. ביציאת מצרים התחדש החודש הזה הוא לכם ראש חודשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה. גם שם בליל יציאת מצרים נראה הלילה כיום. כלומר נתקן אותו חושך שהיה במוצאי שבת הראשון, שחשב אדם הראשון, שחשך עולם בעדו. אבל מכוח מה זה האיר שם? מכוח צירוף של חודש ושנה. זה ההארה של יציאת מצרים. מצד כך חודש בשנה חשוב שנה. איפה התחדש החודש בשנה, חשוב שנה? זה התחדש ביציאת מצרים. החודש הזה לכם ראש חודשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה, אז התחדש שמה חידוש. מה החידוש? שחודש בשנה חשוב שנה.

כל המושג שנקרא חודש מושרש בלבנה. זה דבר שנמסר לישראל, שהם מונים ללבנה. כשנאמר דין אחד שיום אחד בחודש חשוב כחודש, אם כן איפה שורשו? במה שיום אחד בחודש חשוב כחודש, מצד הראש של החודש. החודש הזה לכם ראש. יש בו ראש חדשים. אבל ראשית לכל חודש עצמו יש ראש. שמה זה נתפס מהלך שנקרא ראש, והראש כולל את הכל, בראש נאמר יסוד שיום אחד בחודש, חשוב כל החודש כולו. הכל כלול בראשית, גופא בתר רישא אזיל. זה מתגלה לאחר מכן כל יום ויום. כי התגלה כח שיום אחד כולל את כולם.

כשנאמר החודש הזה לכם ראש חודשים, ראשון לחודשי השנה, אז מתחדש שחודש אחד חשוב ככל החודשים. זה מאותו שורש. בעומק, מאיזה חודש נאמר שחודש אחד בשנה, חשוב ככל השנה כולה? מחודש ניסן. משם נאמר היסוד הזה. זה נאמר

סתירה וניגודים ביחסים בין ה-אני מי שאני לסביבה

דברינו עד כאן באו לעורר את הקורא הנכבד לגלות מודעות לחשיבות של גילוי זיהוי הכרה מיהו ה-אני, לחיות ולפעול על פי האני מי שאני. לתת את לבו למצבו, לבדוק עד כמה הוא משועבד לסביבתו החיצונית ולמסגרות החברתיות להם הוא שותף. עד כמה שיעבודים אלו גורמים לו לפעול פעולות התאמה והסתגלות שמכהות ומעלימות את האני שלו, את הוא מי שהוא. זאת מפני שרוב ככל בני האדם אינם מחונכים למודעות עצמית, לחיות את מי שהם, אלא להיפך - מקטנותם מזרימים אותם בזרם החברתי המטשטש ומוחה את זהותם האישית.

ברם יש לידע, כי גם אחרי שהתבאר והובן שעיקר צורת החיים של האדם צריכה להיות דווקא על פי ה-אני שלו, אך זהו המהלך של חיים פנימיים של האדם בתוך עולמו הפנימי. אולם המציאות הינה שהקב"ה הניח אותנו כאן בעולם העשייה החיצוני, בו אנו מוקפים בטבעות של חוגים חברתיים החיצוניים ל-אני הפנימי: בחוג משפחתי - קרוב יותר וקרוב פחות, קהילה, מגזר חברתי, מסגרות לימודיות, מסגרות פרנסה, שכונה, עיר, ארץ, לאום, דת, ממשל, משטר וכו'. אדם לא יכול לחיות רק בתוך עולמו הפנימי, בהכרח שיהיה קשר ויחס ברמה מסוימת לכל אחת מהסביבות החיצוניות שמנינו לפי מהותה. כידוע וכמובן כי בכל מסגרת ישנם כללים, גדרים, חוקים, מוסכמות והנהגות מקובלות. כאשר מערכת הדרישות, ההגבלות וההנהגות הללו מחייבים ומשעבדים את כל אחד מהפרט הנכלל בכלל המסגרת. וכאן נולדת מערכת של ניגודים בין המהות הפנימית הפרטית הייחודית של כל יחיד ויחיד מהפרטים ביחס לחוג החברתי הכללי שכולל אותם. ■ המשך בע"ה שבוע הבא

מסדרת דע את ביטחונך

המוריה והעלהו שם לעולה על אחד ההרים אשר אמר אליך. כידוע וכמובן מידתו היסודית של אברהם אבינו היא מידת האהבה. לשורש זה נולד ענף של אהבה עצומה לבנו יחידו קודש הקודשים - יצחק אבינו. וכאן אברהם אבינו מנוסה בניסיון עצום, הוא מתבקש להתפשט מענף האהבה ליצחק, ולחזור אל שורש האהבה שבתוכו. ישנם מספר פנים לבאר את כוחו של אברהם אבינו לעמוד בניסיון העקידה, אך הפנים לפי עניינו הינם, כי אף שהפשטת האהבה מיצחק זוהי הפשטה עמוקה וקשה מאין כמוה, ברם אברהם אבינו סיגל את נפשו להתפשט הלבושים המלבישים את עצם נפשו, וכוח ההפשטה עמד לו בניסיון זה.

הכלל העולה בידינו, כי כל עוד שהנפש לא הסתגלה להתפשט מלבושיה, לעולם יכרסם בה חשש שמא ואולי אחד או יותר מהלבושים ינטלו ממנה. ובמצב זה שהנפש נתונה לחששות ופחדים, ודאי שהביטחון לוקה בחסר ואינו תקיף. על כן, רק לאחר סיגול הנפש להפשטת כל הלבושים יכונן ביטחון עצמי איתן ומוצק.

הערה: אף שהגדרנו כי יש להרגיל ולסגל את הנפש להתפשט מלבושיה, אך לעולם אין שום עניין וצורך להרגיל את הנפש להתפשט משורשה. שורש ויסוד הנפש הוא עצם האדם. עם שורש הנפש האדם נשאר לעולם - כי זה הוא, אין צורך להפשיט את העצם. הרי אברהם אבינו לא נצטווה לפשוט מעליו את מידתו השורשית - האהבה, אלא הציווי היה להפשיט מעליו את לבוש האהבה הקרובה מאוד לעצם נפשו - את האהבה ליצחק בנו.

של ראש ישיבה, אלא היו שם מהלכי התווית דרכים יסודיות: הן שיטות בדרכי הלימוד העיוני, והן מהלכי עבודה בתוך תנועת המוסר. עבודתו עבודת קודש במסירות והתמסרות עצומה, בעמל ויגע רבים לאורך השנים, שלא כאן המקום להרחיב. לעניינו, מבלי להיכנס לפרטים - אירע מהלך מסויים שהישיבה 'נלקחה' מידי הסבא והוא נושג מתפקיד ראש הישיבה. הסבא נכנס לבית המדרש ואמר - 'בורא עולם, אני מודה לך על העשרים שנה לערך שזכיתי לשמש כאן', יצא והלך לביתו. מבלי להתקוטט, ללא מחלוקות, ללא טענות מענות וטרוניות. עבודת הקודש מבחינתו ממשיכה בלא שינוי, רק במקום לעבוד עם לבוש הישיבה, הוא עובד עם שורש נפשו.

וכאן אברהם אבינו מנוסה בניסיון עצום, הוא מתבקש להתפשט מענף האהבה ליצחק, ולחזור אל שורש האהבה שבתוכו.

צריך להבין, התנהלותו המופתית של הסבא הינה פלא עצום חרף ההפשטה הקשה מאוד שהוא אולץ והוכרח לעבור. אדם אחר שהיה משקיע את הונו אונו ומרצו, ומשעבד את כוחות נפשו בתוקף תפקיד ראש ישיבה לאורך תקופה כה ארוכה, לא יבצר שהיה מתחבר ומתהדק בתפקיד, כך שהעקירה מהתפקיד כמעט בהכרח היתה מולידה שבר נפשי עמוק. אולם הסבא לא כן נהג, אלא הוא זכר כל אותן השנים לסגל את הנפש להתפשט מלבוש הישיבה, הוא ידע - 'יש לי שורש ועצם לנפשי ושם מקומי, והישיבה היא לבוש יקר, אך עדיין הוא לבוש שעלול להתפשט ולעבור מהעולם'.

עוד אחת מהדוגמאות היסודיות ביותר מעולם להפשטת לבוש נפשי עמוקה מאוד, היא הפשטת לבוש האהבה של אברהם אבינו ליצחק בנו. הלא אברהם אבינו נצטווה - 'קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ

פסחים, כב, ע"ב – אבר מן החי, דכתיב (דברים, יב, כג) לא תאכל הנפש עם הבשר. וכבר נכלל בז' מצות בני נח ונצטווה עליו אדה"ר, כמ"ש (סנהדרין, נו, ע"ב) אכל תאכל, ולא אבר מן החי. ועיין רבינו בחיי (שמות, כא, א) שאדה"ר לא נצטווה באבר מן החי. ומקור דבריו בב"ר (לד, ו). ועיין ריב"א (נח, ט, ד). ועיין תוס' בסנהדרין (שם), ומושב זקנים (בראשית, ב, טז) שנאסר באופן שנפל אבר מן החי. ועיין פרדס יוסף (בראשית, א, מ) ועוד בהרבה מרבתינו שדנו האם נאסר אדה"ר באבר מן החי, ואכמ"ל. ונצטווה עליו נח, כמ"ש (שם, נו, ע"א) אבר מן החי דכתיב (בראשית, ט, ד) אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו.

וכתב ברקאנטי (בראשית) וז"ל, דעת קצת מן המקובלים האחרונים, מטעם גדול נאסר אבר מן החי לבני נח, ולא נאסר לאדה"ר, כי לא הוצרך עד אז, עכ"ל. ובדקות יותר כתב שם (נח) וז"ל, וכבר רמזתי סודו בסוד שש מצות שנצטווה אדה"ר, כי כל העובר על אחת מן המצוות הוא גורע ומקצץ אבר מן המרכבה העליונה, וזהו אבר מן החי, והבן זה. מוסף על זה אם נאמין סוד גלגול הבהמות, האוכל אבר מן החי, כאילו אוכל אבר אחד מאברי חברו, עכ"ל. ולפ"ז אצל אדה"ר עדיין לא היה גלגול נשמות קודם החטא, ונאסר מטעם זה רק אחר החטא. ועיין ספר הפליאה (ד"ה ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם). ומצודות דוד לרדב"ז (מצוה קפט).

וכתב בספר הפליאה (ד"ה ויצו אלקים על האדם) וז"ל, אכל תאכל (וזה נאמר לאדה"ר), ולא אבר מן החי ולא גזל, זהו שלא לגזול אבר מאברי האילן, כענין גזל אביו ואמו כירבעם שגול, וכן אבר בעודו חי, עכ"ל. וזה שייך אף לאדה"ר קודם החטא.

וטעם נוסף באיסור אבר מן החי, כי אבר קאי על אות ברית קודש, כמ"ש בזה"ק (תויקנים, תיקון יג, ל, ע"א) באברתו יסך לך, דא אבר מן החי, צדיק. ונטריקון אבר, אות ברית, ודו"ק. ואות ברית קודש נקרא "אבר חי". וכתב במצודות דוד לרדב"ז (מצוה קפט) וז"ל, והאוכל אבר מן החי מפריד השכינה מחי עולמים, עכ"ל. ודו"ק שלכך דייקא יוסף, שהוא מדת אות ברית קודש חשד לאחיו שאוכלים אבר מן החי. וכתב בפרדס רימונים (שער כג, ערך אבר) וז"ל, אבר הוא צדיק, והוא נקרא אבר מן החי, שהוא יסוד, וכן נרמז בו לשון אבר שהוא תשמיש המוצנע, עכ"ל. ועיין קהלת יעקב (ערך אבר). ואור עינים (ערך אבר). וספר הליקוטים (וישב, לז). (אולם יעוין בשל"ה פסחים, מצה עשירה, שכתב וז"ל, שאבר מן החי רומז לאברהם (אבר-מה), שהוא ברית העין, עיי"ש).

ואמרו (חולין, קא, ע"ב) ת"ר, אבר מן החי נוהג בבהמה וחיה ועוף, בין טמאין ובין טהורין, דברי ר' יהודה ור' אלעזר, וחכמים אומרים אינו נוהג אלא בטהורין. והבן שמצד טעם האיסור שמפריד חי עולמים מן השכינה אינו אלא בטהורים. ולטעם של סוד הגלגול זהו בין טהורים ובין טמאים. וכתב ברקאנטי הנ"ל וז"ל, ואמרו קצת מן המקובלים האחרונים, כי העובר על מצוה זו להכעיס ולא עשה תשובה, יתגלגל בבהמה ויטרפוה חיות ויאכלוה בעודה חיה, עכ"ל. מדה כנגד מדה, כי אכל גלגול של נפש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

עירובין, קד, ע"א – בזוקין מלח על גבי כבש בשביל לא יחליקו. ובגמ', אי דמבטליה, קא מוסיף על הבנין, ואי דלא קא מבטליה קא הויא חציצה, בהולכת אברים לכבש דלאו עבודה היא, ולא, והא כתיב (ויקרא, א, יג) והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה, ואמר מר זו הולכת אברים לכבש. ועיין פסחים (סה, ע"ב). וכן אמרו (יומא, כז, ע"א) הולכת אברים לכבש הוא דבעיא כהונה.

אולם אינה עבודה מוכרחת, כמ"ש (זבחים, יד, ע"ב) הולכת אברים לכבש, דעבודה שאפשר לבטלה היא (ועיין חת"ס, תורת משה, ויקרא, א, יג. שכתב שבבן צאן זו עבודה מוכרחת, וצ"ב). ופרש"י (חגיגה, יא, ע"א) שאפשר לבטלה - שאם רצה שוחט בצד המזבח. וכן כתב בזבחים (יג, ע"א). ולכך אינה עבודה גמורה, ודו"ק.

ואמרו (שם בזבחים) הולכת אברים לכבש דלא מעכבא כפרה. דגם אם לא הוקטרו האימורין גופא כשר הקרבן, כמ"ש ביומא (מח, ע"ב). ולכך היה ס"ד דלאו עבודה. אולם מ"מ חשיבה עבודה, אולם לאו עבודה גמורה. וכמ"ש (מנחות, י, ע"א) הולכת אברים לכבש, ותנן הרגל של ימין בשמאל ובית עורה לחוץ, וזאת מפני שאינה עבודה גמורה, ולכך לא בעי ימין. וכתב הפר"ח (קונטרס מים חיים) דאע"ג דכל עבודת יוה"כ אינה כשירה אלא בכה"ג, הולכת אברים לכבש אע"ג דבעיא כהן ואינה כשרה בזר, מ"מ כיון דאית ביה טירחא ותנן הרגל של ימין בשמאל משום דלא מעכבא כפרה, מסתברא שהיה בה פיס וכשר בכהן הדיוט. ועיין שפת אמת (יומא, לא, ע"ב). וכבר דן המשנה למלך (פסולי המוקדשין, פ"א, הכ"ז) בדיעבד אי נעשית הולכה בזר האם נפסל הקרבן. ועיין שפת אמת (זבחים, יד, ע"ב) שס"ל שכשר ואינו נפסל. ועיין משך חכמה (שמות, כט, כה).

וכן מצינו דין נוסף בהולכה שאינה עבודה גמורה, ולכך כהן רשאי לסייע לחבירו בהולכת אברים, משא"כ בשאר עבודות. ועיין רע"א ותו"ט יומא, פ"ב, מ"ה. וכן מוליך שני אברים בידו. עיין תמיד, לא, ע"ב. ובפירוש הרא"ש שם. ועיין יומא, כז, ע"א. וכן נחלקו חכמים ור' שמעון, אי מחשבה פוסלת בהולכה. עיין זבחים, יד, ע"ב. וכן מותר לרוץ בהולכת אברים "לכבש", כמ"ש בתוס' ישנים (יומא, כב, ע"א). וכל האיסור אינו אלא בשעה שמעלהו בכבש. וכמ"ש במקדש דוד (קדשים, סימן ה, אות ב) וז"ל, דהעלאה מכבש לראשו של מזבח אינה בכלל הולכה רק שייכת להקטרה שמעלהו למערכה, והעלאה למערכה תחילת הקטרתה. ומדוקדק לשון הגמ' "והקריבו" הכהן וכו', זו הולכת אברים לכבש, ולא קתני זו הולכת אברים לראשו של מזבח, דרק עד הכבש בכלל הולכה, עכ"ל. וכן מבואר ברש"י הירש (ויקרא, א, ח). ועיין חידושי הגרי"ז (מנחות, י, ע"א) שדן בכך. ובמשך חכמה הנ"ל כתב שלהולך ביד ללא הולכה ברגל שרי, כמ"ש ביומא (נט, ע"א), עיי"ש. וכתב החתם סופר (ויקרא, א, ט) וז"ל, הצאן חשוב, מיחשב גם ההליכה למצוה, כדכתיב גבי פסח וילכו ויעשו, ופרש"י משעת הליכה נחשב למצוה, משא"כ שור שאינו חביב כ"כ, דיו למיחשבה הקטרה, אבל לא הולכת האברים, עכ"ל.

ובכתבי הגרי"ז (מנחות, י, ע"א) איתא, דההולכה ממקום השחיטה עד המזבח לפני ההפשט והניתוח אינה עבודת הולכה, דעבודת הולכה היא רק "באברים" שראויים להקטרה. ונקרא "הקרבה" כמ"ש בעירובין שם. כי כל מהות הולכתם להקרבה, לקרב להקרבה, ודו"ק.

בחינת און ששמעה בהר סיני. וכאשר יש העלמה לכח השמיעה, זה על ידי (פנים אחד לכך) תנוך האון, תכ-נו, כמ"ש בכתובות (ה, ע"ב). ושלמות הגילוי, שנחקקו י' דברות בלחות, והמכתב מכתב אלקים, כתב, כת-ב. והיינו שנגלה בכתב התוך והתכלית של כלל הבריאה כולה.

אולם, כאשר נסתר התכלית לגמרי, זהו כרת, כת-ר, והיינו שנכרת מן התוך, נכרת מן התכלית, ואזי נצרך חיתוך, חיו-תך. בחינת ונתח אותו לנתחיו. נתך, נ-תך. ויתר על כן נצרך כיתות, כתית למאור, כת-ית, והיינו כתית לברר את המחשבה תחלה, אור המנורה, שהיא התכלית.

ושלמות הארה זו גנוזה בפנימיות שורש החכמה, והחכמה מאין תמצא, היפך כרת, כתר, כנודע. ונגלה בארון, בכפרת שמעל הארון, כפרת, כת-פר, שהוא כעין כתר לארון. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א

שהיא פרכת, פר-כת.

ובחינת תכלית זו הייתה בכיסוי ובהעלם בגלות מצרים, ושם במקום שיתראה כתכלית שמוכרחת, כי כל פועל פועל לתכלית, נגלה להיפך, בחינת יתכן, תכ-ין. והיינו שאפשר כך ואפשר גם אחרת, וא"כ אין תכלית מוכרחת. וזהו שבנו לפרעה ערי מסכנות, כת-מסנו, שהיו נבלעים באדמה, פי תהום בולעם, והוא ההיפך הגמור של פועל לתכלית, ודו"ק. ובמקום שיתגלה התכלית, התוך, כנ"ל, נעשה להיפך, נבלע "תוך" האדמה.

וביציאתם ממצרים מתברר והולך התוך, כנ"ל, ולכך מסע ראשון היה לסכות, כת-וס, סכות היפוך אותיות של כסות. והיינו שהתחיל הסרת הכסות וגילוי התכלית. שזהו סכות דירת ארעי, שמברר שהעוה"ז פרוזדור בפני התכלית, כנודע. ומברר האיכות, איו-כת, מן הכמות, מו-כת.

ושלמות גילוי התכלית במתן תורה,

משפטים | כ-ת כרת, כת-ר. כ-ת, לשון תוך, תך-ו. נקודה הפנימית שהיא תוכו של הדבר. ונקודת התוך בבחינת סוף מעשה במחשבה תחלה, היא התכלית, תכ-לית. אלא ששם היא נמצאת בהעלם ובאתכסוי, ויש לזה כסות, כת-סו. וסוף המעשה הנמצא במחשבה תחלה, בראש, ששם מקום המחשבה, יורד לתתא מן הראש למקום הגרון, ומשם לכתפים, כתף, כת-ף. ושם עיקר מקום הגילוי, כי כתף בחינת ביהמ"ק, כמ"ש בין כתפיו שכן. ושם נגלה תכלית כל הבריאה כולה, השראת השכינה. ובמשכן היה בריח התיכון, תכ-יון, והוא מבריה מן הקצה אל הקצה, והיינו מבריה בבחינת סוף מעשה במחשבה תחילה. ואזי היפך מכסות, לשון כיסוי והעלם כנ"ל, נעשה גילוי, דבר שקוף, בחינת זכוכית, כת-זכוי, זכות, שנגלה התוך, נגלה התכלית. אולם עדיין אין נגלה אור קודש הקודשים שהוא התכלית בחוץ, אלא יש עדיין מחיצה המבדלת,

<u>כסות</u>	<u>כעת</u>	<u>כפרת</u>	<u>כות</u>	<u>יתכן</u>
<u>כתב</u>	<u>כרתי</u>	<u>כרית</u>	<u>כרת</u>	<u>כנרת</u>
<u>לכת</u>	<u>לכסות</u>	<u>כתר</u>	<u>כתם</u>	<u>כתים</u>
<u>מרבכת</u>	<u>מסכנות</u>	<u>מכתב</u>	<u>מזכרת</u>	<u>לכתף</u>
<u>תכלית</u>	<u>פרכת</u>	<u>סכות</u>	<u>נכאת</u>	<u>משכרת</u>
<u>כמות</u>	<u>כליותי</u>	<u>בכות</u>	<u>תכן</u>	<u>תכלת</u>
<u>זכוכית</u>	<u>דוכיפת</u>	<u>תיכון</u>	<u>מעכתי</u>	<u>מכתש</u>
<u>תענך</u>	<u>תנוך</u>	<u>תוך</u>	<u>נתך</u>	<u>כתנת</u>
				<u>אתך</u>

קטן חכמה. ומצד הקלקול כתיב (שמות, ז, ג) ואני אקשה את לב פרעה, ר"ת אלף, שהארת אלף מקשה את לבו. וכן ר"ת (דברים, כט, יז) אשר לבבו פונה.

דעת

עיין גר"א (ספרא דצניעותא, לח, ע"א) אלף היא דעת כידוע, בסוד אלף אדרין, וצורתה יו"ד למעלה ולמטה, מ"ד ומ"ן, והדעת וא"ו באמצע. ועיין בדבריו בביאורי אגדות (ברכות, ס, ע"א) שכתב שאלף אחרונה שבסוף האותיות הוא אלף אדרין של הדעת המ"שלים לכ"ח אותיות. ועיין בדבריו בתיקונים (תיקון נא, צח, ע"ג) שאלף זו נעלמת שהיא כנגד שער הנו"ן של הבינה שלא ניתן למשה. ובעומק אלף זו זה כח הדעת המחבר בין התיב הל"ב לשער הנו"ן, נתיב לא ידעו עיט.

ועוד. משה סוד הדעת, זכה לאלף זעירא. ועיין במגלה עמוקות (ויקרא) סודו. וכן בפרשת ואתחנן אופן ק"ס. וכתב בשער הכ"וונות (דרושי הקדיש, דרוש א, כוונת הקדיש עצמו) וז"ל, ונמצא כי אות אלף של יהא רומזת בדעת דזמן הקטנות. וכבר ידעת כי הדעת כלול מהחו"ג עם היות שני בחינות הדעת א', ולכך בו נרמז אות א' אחת, אלא שיש בה שני מיני ציורים, יו"י כנגד חסדים, יו"ד כנגד גבורה, עכ"ל.

חסד

עיין בדברי הגר"א (יהל אור, ח"ב, א, ע"ג) שהטעם שלא נברא העולם באלף כי אם בבי"ת, כי אלף עצמותה חסדים, אור הרא"שון, והשפעת להם רוב טובה קלקלו.

ועוד. חסד - אל. שם אכתריאל"ל, אלף כתר שבו (עיין ליקוטי הגר"א, סט). ועיין רמ"ק (פרדס רימונים, שער כז, פ"ג) אלף הוא בחסד, ראש ההתגלות בז' ימים, והוא אות כוללת כל האותיות.

גבורה

עיין בגר"א (יה"א, ח"ב, א, ע"ב) שכתב, אלף יש בה בחינה של גבורה. ובוא"ו (שבתוך האלף) שהוא חסד האלף שבאמצעו, הוא גבורה. ועיין בדבריו בתיקונים (תיקון לה, פו, ע"א) שאלף הוא דין, שאדם שהוא (בגימ' מ"ה, שם המפורש הוא דין, מו"ס, שורש גבורות בוצד"ק. ובגבורה מילוי אות אלף יו"ו-ר, גימט' גבורה, כנודע.

ועוד. גבורה - פחד. וכתוב (תהלים, לו, ב) פחד אלקים לנגד - עיניו, ר"ת אלף.

תפארת

בחינת חמה. וכתב בבת עין (דרושים לסוכות) וז"ל, איתא בגמ' רא כשהיינו שמחים בשמחת בית השואבה לא ראינו שינה בעינינו. ונ"ל עד"ז, דהנה איתא בזה"ק, משכו יומין עילאין דאינון

עיין תיקוני זוהר (ת"ה, ובביאור הגר"א שם) אל"ף נקראת הכתר, כי היא שורש כל הספירות. קוץ עליונה של א', כתר. יו"ד חכמה סתומה בבינה. וא"ו, ת"ת. יו"ד התחתון, מלכות. ועיין בביאורו (לתיקון ע, קלח, ע"א) שכתב, אלף מורה על ג"ר עילאין של כתר. א - אמון, מו"ס. ב - אלף, פלא, מופלא, אוירא עילאה. ג - אלף מכוסה שהוא יותר נסתר מכל הנסתרים, רדל"א. (ועיין ליקוטי הגר"א, א-ב, א). ועיין ליקוטי הגר"א (ד, ב, ה) אלף, אי"ק, סודו כולל כל הפרצופים בכתיבהם, ראשי יחידות, עשרות, מאות. ועיין רמ"ק (פרדס רימונים, כז, ג) עיקרה בכתר עם הצטרפות שני המדות, חכמה ובינה, עיי"ש.

ועוד. כתר ניקודו קמץ. ועיין שו"ת גינת ורדים (אבה"ע, כלל א, סימן ו) שכתבו המדקדקים שכל קמץ ראוי להכתב אחריו אות אלף להורות על ההרחבה, לפי שהקמץ היא תנועה גדולה בעלת ההרחבה. ועיין שו"ת נשמת חיים (סימן קס). ושו"ת וזאת ליהודה (אבה"ע, סימן יט).

חכמה

עיין גר"א (ספרא דצניעותא, כג, ע"א) שכתב, אלף חכמה, אאל"פך חכמה, והוא הלימוד שלפני הבינה, וצורתה יו"ד, חכמה. ועיין עוד בדבריו (ספר יצירה, ב, ע"ב) ל"ב נתיבות פליאות חכמה, פל"א אלף, ונכללים ב"ו למעלה וי"ו למטה כשמתחלקים ו' שלה לשנים.

ועיין בת עין (נח) אות אלף מרמז על המחשבה, אותיות פלא, טמיר ומכוסה, שהוא בחינת מחשבה.

ועיין בית עולמים (קכט, ד"ה וכדיון) ולכך אמרו בספ"י, בל"ב נתיבות פליאות חכמה וכו', ור"ל שהם מפליאות חכמה עליונה דע"ק שעליה נאמר במופלא ממך, ונקרא פליאות ע"ש סוד אות אלף בציור הנ"ל, וספר יצירה מתחיל ממו"ס שהוא שריותא דא"צילות, וכן התורה מתחילה בבראשית, ות"י בחוכמא.

בינה

עיין גר"א (תיקונים, תיקון ע, קנב, ע"ג) אלף היא כלל כל האותיות, כי האותיות יצאו מבינה, ואלף היא אלף בינה. ובהיכלות (ברא"שית, טו, ע"א) כתב, שבחינת שער הנו"ן של בינה הוא אלף בינה שנשאר בבינה עצמה ונחסרת באלף של מלכות. וכתב בשער הכוונות (דרושי חזרת העמידה, דרוש ה) וז"ל, ולכך אות אלף היא שם כנגד אלף דאהיה שהוא אור היוצא מן הבינה הנקרא אהיה, מפי היסוד שלה תוך חזה דז"א, כנודע, שז"ס אלף שבתוך מילוי הוא"ו של הוי"ה דאלפין, עכ"ל.

ועוד. בינה, בה הלב מבין. ויוי צורת אלף גימ' ל"ב, כנ"ל ערך

נפש

מעשה. וכתוב (תהלים, קיט, צג) לעולם - לא אשכח פקודיך, ר"ת אלף. ואזי זוכה למש"כ (משלי, ל, כ) לא פעלתי און, ר"ת אלף. וכן אינו מוסיף, כמ"ש (איוב, לד, לב) פעלתי לא אוסיף, ר"ת אלף. ועיין נועם אלימלך (וישלח) בסוד אלף גורע.

רוח

עיין גר"א (ספר יצירה, יב, ע"ד) אות אלף של אויר, רוח, שהיא בפתיחת הגרון ברוח לבד בלא לשון.

נשמה

כתב בשער היחודים (פי"ט) יחוד "נר הוי"ה נשמת אדם" (משלי, כ) ר"ת גימט' מ"ה ואדנ"י ואדם ג"כ מ"ה, וכל הר"ת גימט' קי"א הוא אות אלף שהוא בגימט' קי"א, ועם האלף עצמה תכוון ליב"ק, והם בגימט' הוי"ה אהיה ואדנ"י.

חיה

בחינת מקור פתח הנביעה, וכתוב (שה"ש, ה, ו) פתחתי אני לדודי, ר"ת אלף.

יחידה

אלף, עולה ק-י-א. כולו יחיד, ביחידות, בעשרות, במאות.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

תיב (ישעיהו, נג, ו) איש לדרכו פנינו, ר"ת אלף.

ועוד. כח ההולדה, עושה פרי. וכתוב (תה"לים, נח, יב) אך פרי לצדיק, ר"ת אלף. ומצד שמירת הברית כתיב (שה"ש, ח, יב) ומאתים - לנטרים את פרי, ר"ת אלף. ואזי זוכה למש"כ (נחמיה, ט, לו) והארץ אשר נתת לאבותינו - לאכל את פריה, ר"ת אלף. ועיין זוה"ק (מקץ, ר, ע"א) כלנו בני איש אחד נחנו, נחנו, אנחנו מבעי ליה, אמאי חסר אלף, אלא בגין דרזא דברית לא אשתכח עמהון אסתלק מתמן אלף, דהא אלף דזכרא הואי, ועל דא ב' איהי נוק'.

מלכות

עיין גר"א (תיקוני זוהר חדש, יב, ע"ד) יו"ד עליונה, עשרה מאמרות של בינה שב-ראה את העולם, י' תחתונה עשרת הד-ברות שכללותם במלכות, וא"ו שבאמצע כנגד ששת ימי מעשה בראשית (ועיין ל-קוטי הגר"א, קי, א. ויהל אור, ח"ג, לה, ע"ב). ובהיכלות (פקודי, כט, ע"ג) כתב, ב' היודי"ן של אלף הם חכמה עליונה וחכמה תחתונה - מלכות. וכתב הרמ"ק (פרדס רימונים, שער כז, פ"ג) וז"ל, עוד פירש (בזו"ח שה"ש ע"ז) כי אלף הוא יו"ד בראש חכמה, ו' ת"ת, ויו"ד מלכות, ועוקף של יו"ד התחתון הוא רמז לכל המחנות אשר תחתיה קטנים וגדולים חיצונים ופנימים כלולים במלכות שהיא עצם היו"ד, עכ"ל.

שס"ו, כמנין משכ"ו, לגבי יומין תתאין דאינון שס"ה (ימות החמה). דהיינו בעוה"ז השס"ה בהתחלקות כל אחד ואחד בפני עצמו, אבל בעולמות העליונים כל השס"ה ימים הם בבחינת אחדות, כולם כיום אחד ארוך דמי, וזהו שס"ו, מרמז שהשס"ה כלולים באחד, וזהו משכו יומין עלאין לגבי יומין תתאין, היינו להמשיך בחינת אות אלף, היינו בחינת השארת אלופו של עולם בזה העולם הם השס"ה ימים, ואז כל העולם ומלואה יבוטל ויוכלל באור אור א"ס ב"ה, עכ"ל.

ועוד. עיין ספר התמונה (תמונה ראשונה) אות האלף מורה על כתר עליון, וציורו מורה ג' מדות, חכמה בינה תפארת, כי גם הת"ת עצמו ממדת האלף. ועיין שער הכ-וונות (דרושי חזרת העמידה, דרוש ה) דע כי אות אלף של אמן רומזת בת"ת דז"א.

נצח - הוד

שם צבאות בנו"ה. ועיין שער ההקדמות (מט, ע"ב) נודע שציור אות אלף הם שני יודי"ן ואות וא"ו באמצעם, וזה הוא"ו נח-לקת לשתי ווי"ן ברחבה וכו', ונמצא כי זה השם המרובע שהוא לבוש אמצעי הכו-לל נצח והוד, יש בו ט"ו אותיות. ואמנם חמשת אותיות הראשונים שהם צ, צ"ב, צב"א, הם בנצח, ותשעה אותיות האחרו-נות שהם צבא"ו, צבאות, הם בהוד. עיי"ש.

יסוד

בחינת דרך, כמ"ש דרך גבר בעלמה. וכ-

עכשיו

ספר נפש החיים שער ד'

בחניות הספרים בארץ

מילון ערכים בקבלה • חוטם

והנה כאן נתקרבו האורות אלו הפנימים במקיפים שלהם יותר מאורות האזנים, כי נקבי החוטם סמוכים הם, אבל עכ"ז נחלקו לב', ואין מתחברים ביחד, עכ"ל.

וצורת ההארה של אורות החוטם, צורת אות ו', כמ"ש וז"ל, צורת אות ו' שבתוך אות ה', אשר באזן היתה כלולה עמו (עם האזן) נתגלתה עתה, וזה שהיתה אז (באזן) בחינת ה', נעשה עתה בחינת ב' אותיות, ד"ו, להורות יציאת אות ו' לחוץ וגילוייה, והוא סוד ז"א שבכאן נתגלה. ואמנם לא נעשית ו' לבדה, אמנם היא נחלקת לששה חלקים. והם ו' אלפין, וכו', אבל אות ד' נשארת אות אחת מחוברת, עכ"ל.

ואור החוטם מתפשט לתתא אף מעבר לחזה, כנ"ל, והוא ע"י אורות העינים שעוברים דרכו ויורדים עמו לתתא מטבור א"ק. וכמ"ש שם (ש"ח, פ"ב, מ"ת) ואבא לקח ממה שהראיה שואבת מאורות החוטם, וגם אור הפה נכלל בו וכו', אבל או"א שאין לוקחין רק מן החוטם ופה, נשברו האחורים של כליהם, עכ"ל, עיי"ש.

וכן בדקות מאיר בז' תיקוני דגלגלתא שהתיקון הז' הוא "תרין נוקבין דפרדשקא", עיין שם (שער יג, פ"ו, מ"ק). וברור שחוטם עליון דא"ק מאיר בחוטם דא"א, ודו"ק. וכמ"ש שם (פ"ב, מ"ב) וז"ל, בחוטם דא"א גם הפנימיות שבו הוא ס"ג כמנין חוטם (כמ"ש בא"ק), והחיצוניות הוא ג' שמות אה"ה שהוא גימט' ס"ג, חוטם, עכ"ל. ומשם מתפשט הארה לז"א הכללי, וכמ"ש, "ומתמן נשיב רוחא דחיי לז"א", והוא מנקב ימין, והוא מוחין דז"א, עיין ש"ד, פ"ח, מ"ב. ועיין נהר שלום (דף יז, ע"א, בכוונות התפילין דיד דרש"י ור"ת). ושם לתתא חוטם מלשון "חיטוי", שמחטא את ה"אף", את החרון אף. משא"כ למעלה נקרא חוטם מלשון חוט-מ, שמאיר בו קו - חוט, אור א"ס.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (ש"א, ענף ד) מבחינת "יושר" דא"ק יצאו ונתגלו אורות רבים, אשר כללותיהם הם האורות הבוקעים ויוצאים מן האזנים שבו ולחוץ, אח"כ יוצאים אורות החוטם, ואח"כ אורות הפה, הנקראים עקודים. וכל האורות הם בדרך יושר לבד ואין להם בחינת עיגול כלל (כי יצאו מיושר דא"ק, ודו"ק. ועיין בלשם שהרחיב בכך שהעיגולים שלהם הם עיגולים כלליים של א"ק), עכ"ל.

ומהות ההבל היוצא מן החוטם כתב שם וז"ל, והבל היוצא מן החוטם, סוד רוח, עכ"ל. והחוטם נחלק לב' נקבים, וכמ"ש שם, וז"ל, הבל החוטם נחלק לב' בחינות, בחינה בסוד שורש יעקב וישראל, הימין ישראל, והשמאל יעקב, עכ"ל. ויוצא ומתפשט כמ"ש שם (ש"ד, פ"ב) וז"ל, הבל החוטם נמשך דרך אותו ארחא שיש על הפה נגד החוטם, שהוא תיקון ג' מ"ג תיקוני דיקנא. וביאר שם וז"ל, מהבל החוטם נעשה ב' בחינות אלו, ראש אל הרוח וגוף אל הרוח, מפנימיות וחיצוניות. היותר קרוב אל החוטם הנקרא פנימי נעשה ראש, וחיצוניות נעשה גוף, עכ"ל. ועיי"ש (שער ח, פ"ב, מ"ת) בפרטות יותר. ועיין חסדי דוד (אות י).

והארת האזן מתלבשת בהארת החוטם ע"י ה"ה אחרונה של ס"ג שבאזן שירדה לחוטם, וכמ"ש (ש"ד, פ"ה) וז"ל, החוטם גימט' ס"ג נגד ה' תתאה דאתלבש כאן ונעשה ס"ג כנ"ל, עכ"ל. ובפרטות הבל החוטם הוא בחינת מ"ה דע"ב דס"ג. וכן נתלבש אור האזן בחוטם עד שבולת הזקן, כמ"ש ש"ה, פ"ב, מ"ת. ומתפשט עד חזה דא"ק, כמ"ש (ש"ה, פ"ב, מ"ת) וז"ל, אח"כ באו טעמים האמצעים, והם אור היוצא מחוטם דא"ק, וחוטם גימט' ס"ג. גם מכאן נמשך ויוצא אור דרך ב' נקבי החוטם, ימין ושמאל, ימין מקיף ושמאל פנימי, ע"ד הנזכר באזן. ונמשכו ביותר עד החזה של זה הא"ק, וזהו עיקר האור. אמנם הארתו ג"כ הוא מתפשט אל צד האחור ומסבב בכל סביבות א"ק, עכ"ל. וכתב שם שיש חיבור יותר של המקיף והפנימי, וז"ל שם,

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294

ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

מערכת הניגודים הזו מולידה שאלה שורשית ויסודית - מהי ההנהגה הנכונה והראויה בכל עת שה-'אני' הפנימי שלי מצוי בסתירה ביחס לסביבה החיצונית. כי מצד אחד ברור שאין ראוי לוותר על האני מי שאני, ולא להכחות ולטשטש את זהותי האישית מתוך השתעבדות מוחלטת למחייבים חיצוניים. אך מאידך גם ברור שאדם לא יכול להתעלם מהעולם החיצוני הסובב לו התעלמות מוחלטת, ולחיות רק חיים פנימיים הוא לבדו לעצמו על פי ה-'אני' שלו. הרי בגדרי התורה עצמם ישנה מערכת שלימה של הלכות דרך ארץ, כיצד להתנהג בסביבה, יחסים בין הפרט לכלל הציבור. כאשר אחד מהכללים היסודיים - שאין לשנות ממנהג המקום. ואכן החזון איש באגרותיו הורה שאדם צריך להשתדל לא לעשות דברים משונים ולא לנהוג הנהגות מוזרות בפני בני אדם.

שאלה שורשית זו מולידה מכלול שלם של ענפים רבים של שאלות מעשיות מגוונות מכל תחומי החיים, מהי הדרך להתנהג בכל עת שה-'אני' הפנימי שלי מצוי בסתירה ביחס לסביבה החיצונית שלי. לדוגמא: 'צורת הלבוש המקובלת בחוג החברתי סגורה מדי יחסית לסגנון האישי שלי - אז למעשה איך אני

דע את שמחתך. שורש השמחה בתיקון החטא. פרק ו'

האחרית מחוברת לראשית

המן בא לעקור את הראש, למה? כי הוא משורש עמלק. שנאמר בו (במדבר כד, כ) ראשית גויים עמלק. הוא בא לעקור את אותו ראש.

המן בא לעקור את ישראל, מדין הראשית. אך הוא לא מכיר את שהדבר שונה וחוזר, לאותה נקודה שממנו הוא יצא. אותו מהלך מגלה, שנאמר במשה רבינו הקב"ה ממלא ימיהם ושנותיהם של צדיקים.

מה ההבדל בין יום וחודש, ליום ושנה. החילוק ביניהם, דיום וחודש היינו שהדבר הגיע מהראשית לאחרית שלו. על כן המן ידע שה' ממלא את ימיהם של צדיקים מחודש לחודש, שהוא נגמר באחרית. אך הוא לא ידע את הסוד שנאמר במשה רבינו שבו ביום נולד, שהקב"ה ממלא ימיהם ושנותיהם, כלומר יום ושנה היינו שהדבר נמצא בהיקף סביב וחוזר חלילה.

במשה רבינו נאמר (דברים לד, ו) ולא ידע איש את קבורתו. למה אי אפשר לדעת את קבורתו, כי במקום שהוא מסתיים, שמה הוא מתחיל. דבר שיש לו התחלה ויש לו סוף, אזי אפשר לחפש את הסוף שלו. אך דבר שברגע שהוא מסתיים הוא מתחיל מהתחלה, הוא מיד התחלה חדשה. אם כן היכן אתה מחפש את המות, אתה לא יכול למצוא אותו. זה העומק של יום ומחר שמתגלה בפורים.

בפורים נאמר (מגילה ז, ב) חייב איניש לבסומי עד דלא ידע, השורש של זה הוא בלא ידע איש את קבורתו. כל הגזירה בעיקר חלה, על יום מיתת משה. שעליו נאמר לא ידע איש את קבורתו. לכן נאמר בפורים עד דלא ידע. זה בא מגילוי מיתתו של משה רבינו.

יבוא המלך והמן היום, כמו שאומרים רבותינו הוא ראשי תיבות שם הויה. מה זה היום, שהמחר הפך להיות היום. זה נקרא שם הויה, שהעתיד הוא הויה. היה, הויה ויהיה. זהו כל שמחת פורים, יבוא המלך והמן היום, אם מביאים את המלך אחשוורוש ואת המן היום ביחד, אז בעצם הפכנו כל עתיד להויה. אם הפכנו כל עתיד, בטלה כל מציאות של כל גזירה שיש בעולם.

אם נבוא להסביר את הדברים פנים הפשוטות ביותר, איך העתיד נמצא בהויה? מי שחי את מציאות הבורא יתברך שמו, ויבוא המלך והמן, הויה. אזי כל עתיד וסוף זה הויה. בתוך המערכת שלנו, אי אפשר לחיות עתיד כהויה, אלא מה שיש לי זה בהויה. אבל כשאני דבוק בבורא יתברך שמו, אצלו העבר, ההויה והעתיד הם אחד. אצלנו, מה נתפס היום, ומה נתפס מחר? כימים לעצמם. אבל כלפי הקב"ה, בשורש הדברים נאמר גולל אור מפני חושך, וחושך מפני אור. זה גלגל. זה לא היום להיום, ומחר למחר. זו לא מציאות נפרדת לעצמה. על כן כשאדם דבוק בבורא, הוא יכול להפוך עתיד להויה.

מלכות אחשוורוש

מה השמחה בפורים. לפי הפשט כי הגזירה להשמיד להרוג ולאבד התבטלה. אבל בעומק, כל סוד פורים מגלה, עתיד כהווה. זה סוד פורים, זה סוד השמחה שלו.

ברגלים מתגלה שמחה, איך נגאלתי מהעבר. לכן חייב אדם לראות את עצמו, כאילו יצא ממצרים. אם כן מה אני צריך לראות? את העבר בהווה. ולכן כל המועדים, מה ענינם, זכר ליציאת מצרים, מה שהיה בעבר.

עד כדי שאדם צריך לראות את העבר כהווה. חייב אדם לראות את עצמו, כאילו יצא ממצרים בהווה. אבל מתי זה באמת היה, בעבר. שמחת כל המועדים כולם, היא שמחה ממה שיצאתי להיכן שאני נמצא היום. אילו לא נגאלתי, היינו בנינו ובני בנינו משועבדים, כלומר יש לי שמחה במה שיש לי היום, ביחס למה שהיה לי קודם לכן.

אך בפורים, איך האדם מעמיד את השמחה בנפש, שהעתיד הפך להיות הווה. עכשיו אני חי את העתיד. לא כי אני חי היום, שיש עתיד. אלא אני חי את העתיד בהווה. זה ההבדל המהותי בין שלשה רגלים לפורים.

ביטול כח הרע

נתבאר בריש דברינו כל מושג שנקרא שנה, הוא שורש של קלקול. היכן התיקון שלו, יש בזה שני מהלכי תיקון. מהלך אחד מהלך יציאת מצרים, שם נאמר החודש הזה לכם הוא ראש חודשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה. אם כן מה מתקן את השנה כח החודש. ומהלך שני הוא פורים, כמו שנאמר (אסתר ט, כח) וימי הפורים האלה לא יעברו מהיהודים, וזכרם לא יסוף מזרעם. יבוא המלך והמן היום. אז מה מתקן את הדבר, כח יום. השנה הופכת ליום.

פורים בא ומגלה, מעין מה שהתגלה ביציאת מצרים, אבל לא רק ביציאה, אלא מה שהתגלה על ים סוף. כמו שנאמר במצרים, (שמות יד, יג) כאשר ראיתם את מצרים היום, לא תוסיפו לראותם. כלומר, אין מחר. היכן התגלה המהלך הזה? בקריעת ים סוף. היום יש, אבל המחר כבר לא קיים. גאולת מצרים בשלמותה, היא בקריעת ים סוף, שמה נסתם הפה של פרעה לגמרי. זהו מה שנתבאר לעיל לענין פורים, שהוא בסוד היום בלי מחר.

בים סוף נאמר (שמות יד, טו) מה תצעק אלי, דבר אל בני ישראל ויסעו. ודרשו חז"ל (זוהר ח"ב מח, ב) בעתיקא תליא מילתא, (מכילתא בשלח ג) לא עת תפילה. יש מציאות שנקראת יבשה, ויש מציאות שנקראת ים. איפה נסתם הפה של פרעה לגמרי, כל זמן שבני ישראל היו צועקים, כמו שהם צועקים עם פה טוב, פרעה צועק עם פה רע. כי אם אנחנו נכנסים למערכת שנקראת פה, אז יש טוב ויש רע. כמו שנאמר (משלי יח, כא) חיים ומות ביד הלשון. אבל אם נצא מהמקום שנאמר פה, שם פרעה יתבטל, ההשמדה של פרעה בקריעת ים סוף. מה שמתגלה כפה רע, מתגלה בים סוף כמציאות של ביטול. על דרך זה נקרא פורים אותיות: פור - ים. ואותיות: פר - יום.

אחשוורוש הוא גם מלשון ראש, יש בו אותיות ראש. והוא גם מלשון שורש, כך אומרים רבותינו. שאותיות שורש זה אחשוורוש.

אחשוורוש בא לעקור את שורש ישראל. זה אותה אבחנה שבאים לעקור את הסוף. זה נקרא: מולך מהודו ועד כוש. הוא מולך מנקודת התחלה, והוא מולך גם עד נקודת הסוף, בהיקף שלה, כדברי חז"ל. סמוכים להדדי בהיקף. או שהם רחוקות זו מזו, ראש וסוף. או שהם היקף, היקף.

מבואר בדברי חז"ל במדרש (אסתר רבה א, ה), שיש רנ"ב מדינות בעולם. והאחשוורוש מלך על חצים. כמה איברים יש לאדם? רמ"ח. כמה יש לאישה? רנ"ב. מה שהוא מולך על רנ"ב, כלומר הוא מולך על אותה תפיסה בעומק שנקראת איברים. אותה תפיסה שנקראת באיש רמ"ח, באשה מתגלה כ- רנ"ב. זוהי אותה תפיסה. והוא מולך על חצי מהחומר.

שרה אמנו היא בת זוגו של אברהם שהיא רנ"ב, שהיא מאותו שורש של אברהם, שנאמר בחז"ל (מדרש תנחומא לך טז) אברהם גמטריא רמ"ח, שהוא בא לתקן את כח המחר, אותיות רמ"ח. על כן היא חיה קכ"ז שנים שזה מחצית מרנ"ב. כמו שכתב רש"י (בראשית כג, א) שני חיי שרה כולן שוין לטובה. מה כוונת הדבר כולם לטובה, הם חזרו למדרגה שנקראת יום. מכח כך מבואר בחז"ל (בראשית רבה נח, ג) שאסתר מולכת על קכ"ז מדינות לפי שהיא בתו של שרה שחיתה קכ"ז שנים.

הרנ"ב איברים שיש לאשה, זה בעצם מורכב משתי חלקים. כמו כל דבר שמורכב מזכר ונקבה. הוא מורכב מהיום ומחר, מורכב מיום ולילה. כל הכח של האחשוורוש למלוך, הוא רק מהכח שנקרא מחר. משם הוא מולך. אין לו כוח אחר למלוך. כשאסתר באה ומולכת על אותו מחר, על אותו חצי של רנ"ב, היא מולכת על המחר. מכח כך היא מזמינה את האחשוורוש, לסעודה מחר עם המן. מכח כך מפלתו של המן. המפלה חלה על אותו מקום שהמחר הופך להיות. שהשנה הופך ליום, מאותו מקום חל כל מציאות המפלה. שרה מתקנת את השנה ליום. כולם שוים אצלה לטובה. הרי כל שנה הוא תולדה מחטא כמבואר לעיל, אם אצלה כולם שוים לטובה, נמצא שהיא מתקנת את הדבר.

שמחה שלימה

כשיש ראש וסוף, נמצא שיש היום ומחר. אם היום אין לי את המחר, שורש של החומר, שורש של ההסתר, אז חסר לי בשמחה. אבל כשאני מצרף את היום ואת המחר, כשאני מעמיד את המחר היום, כיומא אריכתא, וכמו שנתבאר סוד יומא אריכתא, הוא מחמת שהדברים מצורפים להדדי, ואין להם נקודת הפסק. מי שחי את המחר, שקיים גם היום, שם יש שמחה שלימה, ועל זה נאמר (ישעיהו נה, יב) כי בשמחה תצאו.

אמרו חז"ל (מגילה יד, א) אכתי עבדי אחשוורוש אנו, אם כן על

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

בין האני לסביבה החיצונית כולה. כל ההתראויות של ההתנגדויות לאני, הם בעצם לבושים לנקודת הפרדה השורשית. הסבל והכאב הכרוכים בהתמודדויות הרבות בין ה-'אני' למתנגדים הסובבים אותו, הוא תוקף עומק הגלות של הפרדה והעדר החיבור בין הנבראים.

בגאולה הכללית, בביאת משיח צדקנו, במהרה בימינו אמנן! יתוקן עולם במלכות שדי. הנפרדות וההבדלה תשתקע, האחדות תגבר, ההרמוניה והמיזוג בין הנבראים תיחזק מצב שכולנו נעשה כאגודה אחת לעשות רצון אבינו שבשמים בלב שלם. ממילא כל אחד ידע את מקומו, יבין את ייחודו ואת ייעודו ואת התיקון המוטל עליו. כל אחד יקבל את האפשרות להוציא את כוחותיו אל הפועל בשלמות גמורה, ולא זו בלבד שהסובב לא ינגד ולא יגביל ויצמצם, אלא להיפך איש את אחיו יעזורו.

אך עד עת קץ, כל עוד שאנו נמצאים בתוקף של נפרדות קשה, בה כל אחד מזהה את עצמו כנפרד. ממילא נולד באדם זיהוי, כביכול אלו שסובבים אותו - לא רק שהם נפרדים ממנו אלא הם גם מתנגדים לו. הם מפריעים לו להוציא את ה-'אני' שלו אל הפועל. הם מצמצמים ומגבילים את מרחב הפעולה שלו, הוא לא יכול להוציא את הכוחות הגלומים בו בשלימות. ואף שכל אדם כמהה להוציא את ה-'אני' שלו אל הפועל בשיא הטבעיות - הוא כמו שהוא, ללא גבולות וללא מחיצות. אולם מסגרות החיים יוצרות גבולות נוקשים שלא מאפשרות זאת.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

תובנה זו תקל את הקושי והכאב שבהחלת הסתירה, ההתנגדות או המניעה.

ובכן, בשורש היצירה, בנקודת השלימות, הקב"ה ברא את האדם זכר ונקבה משוברים ומאוחדים - 'זכר ונקבה בראם, ויברך אותם ויקרא את שמם אדם ביום הבראם'.

באותה העת הנקבה לא היתה נגד הזכר, ממילא לא היה צד ומציאות של התנגדות. אולם לאחר מכן נעשה מהלך של הבדלה והפרדה ביניהם -

'אעשה לו עזר כנגדו'. ודרשו חז"ל - זכה עזרתו לא זכה כנגדו. כלומר, אחר ההבדלה של הנקבה מהזכר נוצרה אפשרות נוספת על המצב שהיה טרם הנסירה - תפיסה של הבדלה ופירוד שמולידה את ההתנגדות. אולם כמובן שהאפשרות

לשמור ולדבוק בתפיסת החיבור והאחדות השורשית נותרה במקומה, ואליה צריך לשאוף ולחתור.

נבאר באופן ברור, ההבדלה והפירוד של הנקבה מהזכר היא השורש לאפשרות של מציאות של התנגדויות בתוך מערכת הבריאה כולה. כמו שבנקבה קיימות תכונות בהם היא יכולה לשמש עזר לזכר, אך גם קיימות בה תכונות הפוכות ומנוגדות לו. ואם כן הגדרנו ברור כי הגלות של ההבדלה והפירוד, חוסר החיבור והאחדות בין הנבראים הוא שורש לכל מציאות ההתנגדויות

אמור להתלבש?!. יש לי חלום חיים שאני מאוד רוצה להגשים אותו, אולם אשתי וחמי מתנגדים נחרצות וחושבים שכדאי שהחלום שלי ישאר בגדר חלום, כיוון שהגשמתו מצריכה הרבה כוחות ומשאבים, והדבר יגרום לי להשקיע פחות במסגרת המשפחתית הקרובה?!. על דרך זו כל אחד יכול למצוא שלל של שאלות רבות שהוא שואל את עצמו, אני רוצה לנהוג כך אך הסובבים אותי מתנגדים ודורשים שאנהג אחרת: אשתי, הילדים שלי, ההורים שלי, אחיי

או אחיותי, חמי או חמותי, ראש ישיבה, ראש כולל, הגבאים, השכנים, המעסיק, מנהל העבודה, חברי הקהילה וכדו'.

אנו כדרכנו נתחקה אחר השורש ממנו צומחת השאלה היסודית, מהו השורש ממנו נובעת הסתירה וההתנגדות בין האני הפנימי לבין הסובב החיצוני.

לאחר שנבין את מקור הבעיה ואת הדרך היסודית כיצד לפתור או להתמודד עם הקושי בשורשו, ממילא נתיבי הפתרונות וההתמודדויות עם הענפים הנמוכים יהיו על פי עקרונות היסוד, רק שנצטרך לבצע התאמות ברבדים המעשיים. יתר על כן, גם אם לא נוכל למצוא פתרון לבעיה מעשית כלשהי, אך עצם ההכרה וההבנה של הסתירה בשורשה, משליך אור על העניין הנקודתי, מסלק את הערפל והערפול, ונותן בהירות והבנה מחודדת כיצד הסתירה השורשית מתלבשת בבעיה הפרטית שלי.

ההבדלה והפירוד של הנקבה מהזכר היא השורש לאפשרות של מציאות של התנגדויות בתוך מערכת הבריאה כולה.

פסחים, פה, ע"ב – אבר שיצא מקצתו, חותך עד שמגיע לעצם וקולף עד שמגיע לפרק וחותר. ובמקודשין קוצץ בקופיץ, שאין בו משום שבירת עצם.

ואמרו בתורת כהנים (צו, ט) והבשר - לרבות בשר הפנימי שיהא מותר (פירוש, שאם יצא מקצת אבר חוץ למחיצתו אעפ"י שנפסל מה שבחוץ, מה שבפנים לא נפסל) שהיה בדין, הואיל והטמא פסול והיוצא פסול, מה הטמא אם נטמא מקצתו כולו טמא, אף היוצא אם נטמא מקצתו יהיה כולו פסול, ת"ל והבשר, לרבות הפנימי שהוא מותר. והיינו שמחלקים אבר לחלקים.

וק"ו שמחלקים בין איבר לאיבר, כמ"ש (פסחים, סב, ע"א) בטומאת בשר, ומאי לא עשה בה מקצת טומאה ככל טומאה, דאילו איטמי חד מאברים האי דאיטמי שרפינן ליה, ואידך אכלינן ליה. וכן אמרו (מנחות, יג, ע"ב) אמר רב הונא, אומר היה ר' יוסי, פיגל בירך של ימין לא נתפגל ירך של שמאל וכו', איבעית אימא סברא, לא עדיפא מחשבה ממעשה הטומאה, אילו איטמי חד אבר מי איטמי ליה כוליה. ועיין עוד ערכין (ד, ע"ב) בהקדיש חד אבר, כגון שאמר רגלה של זו עולה, שנחלקו בכך אי פשטה בכולה, עייש, בדין קדושת אבר שאין הנשמה תלויה ותלויה. וכן בקדושת גוף ובקדושת דמים.

ובעומק, התפשטות הקדושה מאבר אחד לשאר אברים, אינו כדין התפשטות הטומאה, שמתפשט לכל החפץ, אלא זהו מדין "קודש", שמדין קודש כל הבהמה נחשבת לחד. משא"כ מדין חולין הבהמה היא במדרגת אברים אברים.

וכתב בספר אור עינים (ערך אבר) וז"ל, אבר - נמצא בדברי חז"ל לשון אבר מן החי, וכן רמ"ח אברים יש באדם, ולא נמצא זה הלשון בפסוק רק בלשון כנף, כמו מי יתן לי אבר כיונה, וכן ישארו על אברתו. ובלשון עברי נקרא האבר נתח, כמו תנתח לנתחיו, תרגומו תפגל לאברוהי. וכן את הנתחים, מפרש התרגום ית אבריא. וכן לשון עצם דבאיוב משלי תהלים, מתרגם בלשון אבר, כמו כל עצמותי תאמרנה, כל אברי. וכן אין שלום בעצמי, מפרש התרגום באברי. וכן ערות הזכר נקרא אבר, כמ"ש עד שימות האבר. וכן אבר מידלדל, עיין תשבי, עכ"ל. והבן שלשון אבר בלשון הקודש מלשון חלק, א-בר, אחד שיצא לחוץ ונחלק. ולכך שייך לחלק אבר לחלקים כמ"ש באבר שיצא מקצתו, כי כל מהות אבר הוא חלק, ודו"ק היטב. וזהו מדרגת בהמה. אולם באדם האבר הוא חלק מה"צורה השלמה". וכל אבר הוא חלק מן הכל וכולל הכל, כמ"ש בהקדמה לעץ החיים, שכל אבר ואבר שלמעלה כולל בו פרצוף שלם. וזהו מדרגת אדם. והבן היטב.

שקלים, יט, ע"א – בשר שנמצא בעזרה, אברים עולות, וחתיכות חטאות, ובירושלים זה וזה תעובר צורתו ויצא לבית השריפה. נמצא בגבולין נבילות חתיכות מותרות, ובשעת הרגל שהבשר מרובה אף איברים מותרים. ופירש המאירי (שם, פ"ז, מ"ג) וז"ל, בשר שנמצא בעזרה, אברים עולות, שמאחר שהעולה כלה כליל, לא היו חותכין אותה חתיכות אלא איברים לבד (וז"ל הקרית ספר (פסולי המוקדשין, פי"ט, ה"ד) דדי לה באברים, ואין חותכין אותה חתיכות), ואם נמצאת חתיכות דנין אותה בחטאות, שמאחר שהבשר נאכל לכהנים חותכין אף האברים לחתיכות וכו'. נמצא בגבולין, ר"ל בשאר מקומות של א"י, אם הם אברים הרי הם נבלה, שהדבר מוכיח שנבילה היא וחטכה אברים להאכיל אותה לחיות או למכרה לפלטיר שימכרה על יד על יד וכו'. ובשעת הרגל שהבשר מרובה אצל בני"א ואין צריכין לחטכה חתיכות, אף איברים מותרין, עכ"ל. ועיין רש"י חולין, צה, ע"א.

וכתב הפני משה על אתר, וז"ל, אברים עולות הן שכן דרך לנתח העולות לאברים ולא לחתיכות, כדכתיב ונתח אותה לנתחיה, ולא נתחיה לנתחיה. ומבואר שעולה עולה באופן של איברים אברים, דייקא.

והבן שאותיות אבר הם אותיות באר. ובבאר יש עליה של מים. ובאבר יש עליה ע"י אש, וזהו עולה שעולה כליל באש. וכאשר עולה כליל מתהפך אותיות אבר לאותיות "ברא", והיינו שבמדרגת אבר זהו חלק, אבר ואבר לעצמו. אולם כאשר עולה כליל, מתאחדים האברים ונעשים אחד. וזהו מדרגת ברא, בריאה, ששם הכל אחד בבחינת בראשית ברא, בראשית, כמ"ש התרגום ירושלמי, בחכמתא, וכתיב "כלם בחכמה עשית", כח הכללות. הבריאה בראשית היתה כח כולל ואח"כ נתפרט, כמ"ש רש"י. והתפרטות הוא בחינת יציאה לבר, א-בר, כנ"ל, שיצא מאחד לריבוי ונצרך להחזירו לאחד.

וזה נעשה ע"י הקטרתו במזבח. ופעמים אין כח ההתפרטות נתקן בשלמות, ואזי זהו בבחינת אברי עולה שפקעו מע"ג המזבח שמחזירם למערכה, והיינו שמחזירם לכח האחדות. והכח שמורידים מעל גבי המזבח הוא "ארב", שנתהפך אותיות אבר ל"ארב", אורב להורידם מן האחדות ולהחזירם לפירוד.

ובעומק, אבר בגימ' גר, והוא שורש הפזור, שנשמת הגרים נתפזרו לבין אוה"ע, ונצרך לאוספם מבין האומות. וזהו אברים שפקעו מע"ג המזבח שמחזירם למערכה. וזמן זה בעיקר בלילה, וכלשון הגמ' (יומא, כב, ע"א) אברים ופדרים דעבודת לילה היא, תיקון אלו שנפלו בחשך. ועיין חתם סופר (בראשית, טו, יט). ואברהם, אבר-מ"ה, כנ"ל, אב לגרים.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א

מל-חוקת. ואזי נעשה מלחמה, לחם, למ-ח. ושורש המלחמה עמלק לעומת ישראל, עמלק, עק-מל. וכאשר אינם מכוונים, זהו בחינת מבול, מל-בו, בלבול. אולם נח וביתו נמלטו מן המבול, מלט, מל-ט. והמבול המחריב גורם שיש אתמול, אתו-מל, ואין מחר, וזהו מלחמה לה' בעמלק מחר. ועמלק הוא רצועה להלקות כמ"ש חז"ל, בחינת מקל, מל-ק. וכן זה לעומת זה, משה לעומת בלעם, בע-לם. לעומת כך משה שהפריש ג' ערי מקלט, מל-קט, שנאמר בהם שיהיו מכוונים אלו מול אלו.

ובקומת נפש בפרטות זהו כלמה, כה-למ. כי האדם נכלם כאשר חש שאינו מכוון כראוי. ובהרחבה, זהו חוסר חיבור של זכר ונקבה, בחינת אלמן - אלמנה, אן-מל. ונעשים אמלל, מל-לא. ונעשים גלמודים, גו-מל.

ולעת"ל יאיר מש"כ אין עוד מלבדו, מל-בדו. ושם הוא יחיד ואין שייך כוון. ומשם יומשך האור שיתקן ויכוון את כל הברואים כולם.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

נובע מצד ימין שאינו מכוון לעומת צד שמאל כראוי, אלא מצד שמאל שאינו מכוון כראוי מול צד ימין. שמאל, שא-מל. ונצרך עמל, ע-מל, והיינו כי כל עמל האדם כל חייו לכוון הדברים זה "מול" זה, זה לעומת זה, לעומת, למ-עות. ועבודה זו היא מחד לחבר שמאל בימין כנ"ל, וכן מתתא לעילא, לכוון התחתון לעליון. ועיקר עבודה זו מתגלה בקורבנות, קרוב מתתא לעילא. ולכך נאמר בו על כל קרבנך תקריב מלח, מל-ח. כי המלח הוא המכוון את התחתון לעליון. וכן פנים נוספות מלבד שמאל לימין ומטה למעלה, הוא בחינת עיגול כמ"ש גבי סנהדרין שהיו כחצי גורן עגולה שיהיו אלו רואים את אלו, בחינת אלו מול אלו, או כקו ישר או כקו אלכסוני, כנודע. וזהו מחול, מל-חו. וכן חמל, ח-מל. כי כאשר מכוון מול הדבר חס חומל ומרחם. משא"כ כשאינו מכוון הוא בחינת אכזר, אכ-זר, כנודע.

והשורש לכך באדם הוא מש"כ בצלם אלהים עשה את האדם, צלם, צ-לם. אלהים, אהי-לם. כי מכח צלם אלקים מכוון הכל, ודו"ק. ובבעל חי נגלה בעיקר בנמלה, נה-מל. וכאשר הם אינם מכוונים בתיקון הם בבחינת זה לעומת זה עשה אלקים, ואמרו חז"ל בספ"י, רע לעומת טוב. ואז יש מחלוקת.

תרומה | ל-מ מול, מל-ו. הנה בפנימיות הבריאה כל הבריאה מכוונת להפליא, שכל חלק וחלק עומד במקומו. וזהו "כבודו מלא עולם". מלא, מל-א. וכבר אמרו בהמוכר את הספינה, "כל מה שברא הקב"ה בעולמו זכר ונקבה בראם". והיינו שכל דבר יש בו בחינת זכר ונקבה, ובושרש יצירתם הם עומדים זה "מול" זה. אולם כאשר אינם עומדים זה מול זה, נצרך להסיר הערלה שהיא מונעת את ההכוונה שיהיו מול, וזהו מילה, מל-יה. ומל מלל, מל-ל. וזה בדיבור. היפך אלם, א-לם.

וזהו בחינת המליץ בינותם, מליץ, מל-יץ, הוא פועל שיהיו זה מול זה. וכן זהו מהות מליצה, מל-יצה. וכן משל, מל-ש. וזהו אות גימ"ל, גי-מל, כמ"ש (שבת, קד, ע"א) ג-ד, גמול דלים. כי הגימ"ל גומלת ונותנת לדל, והיא מכוונת לעומת הדל. וזהו בחינת שלם, ש-לם, כי בשלמות הכל מכוון זה לעומת זה. ועיקר השלמות מתגלה במלך, מל-ך. ובעיקר במלך שהשלום (שלם) שלו, שלמה, שה-לם. וע"ש כן נקראו שלוחי המקום מלאכים, מל-אך, והיינו כי הם מכוונים במדויק לשליחותם. ובפרט מיכאל, מל-יכא.

ובעומק עיקר חוסר הכוון זה מול זה, אינו

אילמה	אחימלך	אהליבמה	אבימלך	אבימאל
נעלם	אלישמע	אלימלך	אליהמה	אלגומים
אמילם	אלמן	אלמוני	אלמודד	אלמנה
גלמי	גמול	גלמוד	אתמול	אמרפל
דבלתימה	גמליאל	גמלי	גמלה	גמל
מבול	ירחמאלי	חמולי	חשמל	חלמיש
מחלצות	מגדל	כרמלית	מאכלת	כרמל
מכפלה	מחלי	מחלה	מזלג	מושל
מלוכה	מילדת	מיחלים	מחלתי	מחלקות
המליץ	מלוא	מלבוש	מלאכה	מלאך
מלקוח	מלחמה	מלח	מלח	מלון
מסלה	מלצר	מלמד	מלך	מלכיאלי

בלבביפדיה קבלה אלץ

אור א"ס

ותאלצהו וגו', ויאמר לה מורה לא עלה על ראשי וגו', אם גלחתי וסר ממני כחי.

אזן

כתב רבנו בחיי (בראשית, מט, יז) מה הנחש מקבל לחש, כך שמשון קבל לחש (שמיעת האזן), שנאמר (שופטים, טז, טז) ויהי כי הציקה לו בדבריה כל הימים ותאלצהו ותקצר נפשו למות ויגד לה את כל לבו.

חוטם

חוטם לשון חטא. ותחילתו אות ח"ת לשון חטא. אולם נקרא ג"כ אף, שתחילתו אלף. וזהו מיתוק של החטא. שנודע בשם הבעש"ט שאות אלף נעלמת בביטוי מלת חטא, כי אלופו של עולם נסתר שם. ואיתא ברמב"ן (וישלה, לב, כג) כי החי"ת תכבד בלשונם והקלו אותה באלף. והיינו כנ"ל שהחי"ת כבד מפני שהוא לשון חטא, וזהו כובדו. והקלו אותה באלף, היינו שמאיר אלופו של עולם בתוכו, ועי"ז נמתק החטא. וכתב שם הרמב"ן, וכן אמרו במלת ותאלצהו, שהוא כמו ותחלצהו, מהופך מן ותחלצהו.

פה

כתיב (שופטים, טז, טז) ויהי כי הציקה לו "בדבריה" כל הימים ותאלצהו, ותקצר נפשו למות.

ועוד. תחלה התל בה ג' פעמים, ואח"כ בפעם הד' הכניעתו ותאלצהו. ולכך נקראת דלילה. ד-לילה. כי הכניעתו בפעם הד'. ונו"ד דע שאות דל"ת תחילת גלויה בפה. ופגם דיבור ע"י אלץ רמז במש"כ (ויקרא, יג, מב) לבן אדמדם צרעת, ר"ת אלץ.

ועוד. כתיב (משלי, יג, כה) צדיק אוכל לשבע, ר"ת אלץ. ומעשה החיבור נקרא אכילה, אכלה ומחתה פיה. ולהיפך, כתיב (ברא"שית, ג, יא) אשר צויתך לבלתי - אכל, ר"ת אלץ. וזהו האלץ הראשון שנאלץ לא לאכול ואכל. ואזי נעשה אלץ דקלקול.

עינים - שבירה

אלץ בא"ת ב"ש, תכה. ואמרו (סוטה, ט, ע"ב) שמשון הלך אחר עיניו. לפיכך נקרו פלשתים את עיניו. ובקש לנקום את עינו. וכתב (שופטים, טז, טז) ותאלצהו, ותקצר נפשו למות. ושורשו בשבירה. ואמרו (סוכה, כה, ע"ב) שמישאל ואליצפן היו אלו שהיו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח, והיינו שדבקו בכח המי-תה, שבירה. אלצפן, אלץ-פן. ויתר על כן נשאו את נדב ואביהו בכותנתם, בחינת בגדים שהם תולדות החטא. אולם עיין בעלי התוספות (ויקרא, י, ה) שכותנתם קאי על השדרה וצלעותיה. וכן הוא במושב זקנים (שם). ועיין שפתי כהן (ויקרא, י, ד) וז"ל, ועוד ששמותיהם מורים על מיתתן, מישאל גימט' אף ברחמים, אלצפן שמיתה היתה בו צפונה להם ממעמד הר סיני, שנאמר (שמות, כד, יא) ואל אצילי בניי לא שלח ידו, מכאן שהיו ראויים לשליחות,

א-לץ, ובשורש זהו אצל, בחינת אצלו ית"ש, ואהיה אצלו שע-שועים יום יום. וכאשר נעשה צמצום נתהפך מאצל לאלץ, לשון דוחק של צמצום.

וכן המלאך המבשר על לידת שמשון שבו נאמר "ותאלצהו" (שופטים, טז, טז) נקרא פלאי, גימט' אלץ.

צמצום

כתיב (שופטים, טז, טז) ויהי כי הציקה (דלילה לשמשון) לו בדבריה כל הימים, ותאלצהו ותקצר נפשו למות ויגד לה את כל לבו ויאמר לה, מורה לא עלה על ראשי כי נזיר אלהים אני מבטן אמי, אם גלחתי וסר ממני כחי ואלתי והייתי כאחד האדם. "וחילתי", לשון חלל. תולדת הצמצום חלל.

ועוד. צמצום - צר. וכתיב (תהלים, קמב, ג) צרתי לפניו אגיד, ר"ת אלץ.

קו

איתא ברש"י (שופטים, טז, טז. וכ סוטה, ט, ע"ב) ותאלצהו, לשון דוחק. והבן, שקו דק, וכל דוחק עניינו להחזיר הדבר לדקותו כפי שהיה בתחילתו בהיותו בקו אחד דק.

עיגולים

כתיב (שופטים, יח) ויאמר להם, לולא חרשתם בעגלתי לא מצאתם חידתי. ואמרו (סנהדרין, כא, ע"א) אמר רב, עגלה זו מיכל, ולמה נקרא שמה עגלה, שחביבה עליו כעגלה, וכן הוא אומר לולי חרשתם בעגלתי. ובספרי דאגדתא על אסתר (מדרש פנים אחרים, נוסח ב, פ"ה, ד"ה יבא) אמרו, ובנות עכו"ם משולות כעגלה וכו', וכן אמר שמשון לפלשתים לולא חרשתם בעגלתי. ועיין ירושלמי (ביצה, פ"ב, ה"ח).

יושר

כתיב (שופטים, טז, טז) ותאמר אליו איך תאמר אהבתיך ולבך אין אתי, זה שלש פעמים התלת (תרגום שלש תלת, התלת) בי וגו'. והבן שהוא כנגד ג' קוי יושר. ואח"כ כאשר אלצה אותו נדחק לקו אמצע בלי נטות ימין ושמאל. והבן שקו אמצע הוא אמת וכאשר משקר ומהתל נוטה לצדדים. ואמרו (סוטה, ט, ע"ב) כי אזל מיהא בתר ישרותיה אזל. ועיין מלבי"ם (תהלים, עה, ה) והרשע הנוטה מן המישרים הוא דבר שהוא נגד טבע נפשו, ונפשו תיסרהו ותאלצהו בכח היושר הנוטע בה להשיבו אל הטוב.

שערות

כתיב (שופטים, טז, טז) ויהי כי הציקה בדבריה לו כל הימים,

בלבביפדיה קבלה אלץ

נוק'

מדרגה שביעית. ואליצפן בן עזיאל (שמות, ו, כב) אלצפן, אלץ-פן. ואביו עזיאל, לשון עזות. וכן גבי שמשון כתיב (שופטים, טז, א) וילך שמשון עזתה. לשון עזות, ע"ז.

שבעים ושבעה. ולכך היה לו שבע מחל-פות בראשו (שם, יג) ומי שהסירתם היתה נוק' דיליה. ועיין סוטה (ט, ע"ב) תניא רבי אומר, תחילת קלקולו בעזה, לפיכך לקה בעזה, תחילת קלקולו בעזה דכתיב וילך שמשון עזתה וירא שם אשה זונה וגו', לפי-כך לקה בעזה, דכתיב ויורידו אותו עזתה. ועיין בדברי ר' צדוק (ישראל קדושים, אות ה) וז"ל, כי היו ענינים עצומים ונסיונות כב-דות מאוד שלא נתנסה בהם עדיין אדם מעולם בכאלה, עד שגם הוא עם גבורתו העזה לא יכל לכבוש ולסבול זה ולמלט נפשו מלהגיך. וכנגדו בועז שהיה עז ושלט ביצרו, כמ"ש (סנהדרין, יט, ע"ב) תוקפו של בועז, עכ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

עיניו, לפיכך נקרו פלשתים את עיניו. וכו', איני, והכתיב ואביו ואמו לא ידעו כי מה' היא, כי אזל מיהא בתר ישרותיה אזל.

אמא

כתיב (שופטים, טז, טז) ותאלצהו וגו', ויאמר לה, מורה לא עלה על ראשי, כי נזיר אלהים אני מבטן אמי.

ועוד. אמא מנקת בדדיה. והנה אלצפן, אלץ-פן. ועיין תרגום יונתן (במדבר, יא, כו) ואשתיריו תרין גברין במשריתא, שמיה דחד אלדד (אל-דד), ושמיה דתניין מידד (מי-דד), כנוי דאלצפן.

ז"א

אמרו (סוטה, ט, ע"ב) ויהי כי הציקה לו בדבריה כל הימים ותאלצהו. מאי ותא-לצהו, אמר רב יצחק דבי רב אמי, בשעת גמר ביאה נשמטה מתחתיו. ובירושלמי (כתובות, פ"ה, ה"ח) וי"א שהיתה עושה צורכה באחרים.

ועוד. אמרו (סוטה, י, ע"א) תניא, אמר רב שמעון החסיד, בין כתפיו של שמשון שי-שים אמה היה. והיינו בחינת ז"א, ששים.

יד, עכ"ל. והבן, אלץ-אצל, אצילי בניי. עתיק

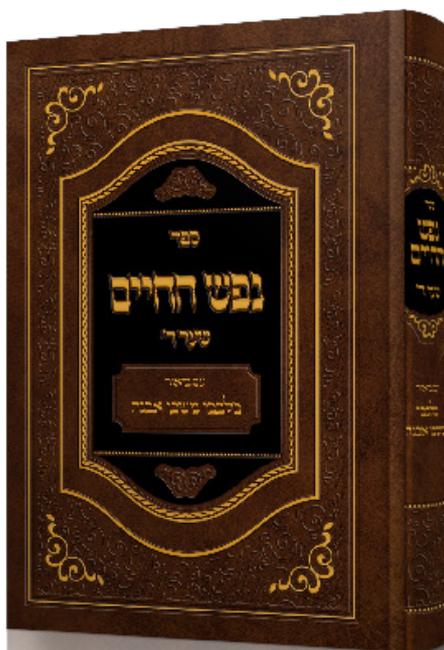
דבוק אחר באחור (ובעומק מחזיר כל אבי"ע לאחור, לא"ק. וזהו שורש הדבקות אחר באחור, ודו"ק), ולכך כולו פנים. ונ-שתלשל לתתא שתחלה היו זז"ן דבוקים אב"א שלא ינקו החיצונים. ואמרו (סוטה, י, ע"א) וילך שמשון ויכלוד שלש מאות שו-עלים, מאי שנא שועלים, אמר רב איבו בר נגדי א"ר חייא בר אבא, אמר שמשון יבא מי שחוזר לאחוריו ויפרע מפלשתים שחזרו משבועתן. כי החוזר לאחוריו היינו שדבק באחוריים היפך פנים. ושמשון לשון שמש כמ"ש שם, כולו הארת פנים. ולכך דייקא הוא נפרע ממי שדבק באחוריים, ועי"ז שב לאחוריו.

אריך

שמשון היה נזיר וכוחו בשערות ראשו, שאינו גוזזם אלא נעשים ארוכים, בחינת אריך. ונודע שנזיר בכתר - באריך.

אבא

אמרו (סוטה, ט, ע"ב) שמשון הלך אחר

עכשיו

בחניות הספרים בארץ

מילון ערכים בקבלה • פה

כלים להבל האזן הנקרא נשמה, וי' כלים להבל החוטם הנקרא רוח, וי' כלים להבל הפה הנקרא נפש, וכו', ומחמת הסתכלות הזה בהם, נעשה "שרשי" הכלים, עכ"ל. ועיי"ש ש"ח, פ"ב, מ"ת.

והבן שמצד אורות הפה, זהו שורש לכלי אחד, פה. ומצד הסתכלות אורות העינים באח"פ, זהו שורש לי' כלים, ודו"ק. אולם בפה שהוא כלי אחד יש שורש לבחינת ה', ה' פרצופים. וכמ"ש שם (ש"ה, פ"ג) וז"ל, כל העולמות נבראו ע"י כ"ב אתון שבמלכות, אשר מהם נוצרה. וגם יש בה ה' אותיות מנצפ"ך, שהם ה"ג היוצאין מז"א אליה, ועיי"ז נגמר פרצוף רחל. וה"ג הם, וכנגדם יש ה' מוצאות הפה, והם גרון וחיך וכו'. כי ה"ג של דעת נגזו בפה, בסוד ה' מוצאות הפה כנ"ל, "וכללות הפה נעשה מהם", והם נגזו שם.

ומקום התפשטות אורות הפה הוא עד הטבור של א"ק, וכמ"ש (ש"ו, פ"א, מ"ת) וז"ל, והנה מן הפה יצאו י"ס פנימים וי' מקיפים, ונמשכין מנגד הפנים, עד נגד הטבור של זה הא"ק, וזה עיקר האור, אבל ג"כ מאיר דרך הצדדים לכל סביבות זה האדם, ע"ד הנ"ל באורות און חוטם, עכ"ל.

ומהות צורת האור היוצא לחוץ, כתב שם (שער ו, פ"א, מ"ת) וז"ל, והנה באזן וחוטם לא היה רק ב' בחינות של אור, והם פנימי ומקיף. אבל כאן בפה נכפלו הבחינות, והיו ב' שהם ד'. כי הנה הם היו בחינת אורות וכלים, והאורות נכפלו לב' בסוד פנימי ומקיף, והכלים ג"כ פנימי וחיצון, ואלו ד' בחינות הם בחינות גילוי אותם ד' אלפין, כנ"ל, עכ"ל.

ובפה נעשה חידוש, כי חזרו האורות חזרה לתוך פה דא"ק, ואח"כ חזרו ונתפשטו פעם שנית, באופן של מטי ולא מטי, כפי שנתבאר בהרחבה בשער העקודים, ובשער מטי ולא מטי.

ונתפשט הארת פ"ה לפה דע"ק שדעת גנוז בו. ואח"כ לפה דא"א, עיין עץ חיים, שיי"ג, פי"ב, מ"ב. וכן לאו"א וזו"ן, והדברים ארוכים. ונעשה פה עליון ופה תחתון במקום היסוד. עיין שער ל"ב, פ"ז, מ"ת. כי פה לשון פתח, פה - תוך. ומצד כך בהרחבה, כל פתח קרוי פה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (שער א, ענף ד) מבחינת היושר דא"ק יצאו ונתגלו אורות רבים אשר כללותיהם הם האורות הבוקעים ויוצאים מן האזנים שבו ולחוץ, אח"כ יוצאים אורות החוטם, ואח"כ אורות "הפה", הנקראים "עקודים", עכ"ל. ושם (ש"ה, פ"ג) כתב וז"ל, הטעמים התחתונים שמתחת האותיות, והם בחינת האורות היוצאים דרך הפה, עכ"ל.

ואורות ההבל היוצאים מן הפה, נחלקים לשנים, כמ"ש וז"ל, הבל הפה הוא אחד, כי הוא נגד הנוק' דז"א, ואע"פ שיש לאה ורחל, עכ"ז עיקר לאה מבחינת מלכות דתבונה המתלבשת תוך ז"א, כנודע. ולכן אינו נחשב רק לאחד, אך עכ"ז כיון שהם ב' בחינות, גם הבל הפה נחלק לשנים, עם שההבל מקור אחד, שלא כדמיון האזנים והחוטם. והוא כי בהיות הבל זה בגרון הוא סוד קול, וכשיוצא מחוץ לפה הוא סוד דבור בחיתוך אותיות. הקול כנגד לאה, והדבור כנגד שורש רחל, שהם גרון ופה, עיי"ש.

והבן שכשם שבפה נעשה נקב אחד שמחבר בתוכו קול ודיבור, לאה ורחל, כנ"ל. כן מחבר את אורות האזן והחוטם יחדיו עמו. וכמ"ש (דרוש להר"ר גדליה) וז"ל, כאשר האורות נתפשטו מאזן וחוטם עד נגד הפה, ששם התחברות כל ההבלים, ואז במקום שמתחברים יש לכולם בחינת נפש, עכ"ל. והם מתחברים שם בסוד נר"ן, כמ"ש, ש"ד, פ"ב.

והנה בפה, עקודים, נתחדש שורש הכלי. וכמ"ש (ש"ו, פ"א, מ"ת) וז"ל, והנה בהתחברות האורות פנימים עם האורות מקיפים מחוברים "תוך הפה", לכך "בצאתם" יחד לחוץ לפה, קשורים יחד, הם מכים זה בזה ומבטשים זה בזה, ומהכאה שלהם אתיליד בחינת כלים, לכך נקרא המקום הזה פה, כי פה גימט' ס"ג וכ"ב אתון. והנה בחינת אותיות הם הכלים, עיי"ש.

ויש עוד בחינת כלים שעיקרו נעשה במקום אור הפה, והוא ע"י הסתכלות אורות העינים באח"פ, ובעיקר במקום התחברם יחד בפה, כנ"ל. וכמ"ש (שער ד, פרק ג) וז"ל, אחר שביארנו בפרק העבר איך נאצל מציאות נר"ן מאח"פ, הנה עתה נבאר מציאות הכלים שלהם שהם בחינת גוף אליהם, וכו'. הנשמה לנשמה שהוא הסתכלות העין וכו', מסוד ראייה זו נעשה לי' כלים שהוא הגוף, י'

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה
יום ד' 20:30
רח' קדמן 4
חולון
לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'
יום ג' 20:30 בדיוק
רח' הרב בלוי 33
ירושלים
לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net
רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270
ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567
הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294
ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

האיזון ביחסים בין ה-אני לסביבה

כאמור, לא נוכל לתת פתרון שלם למציאותה של סתירה זו כל עוד אנו בגלות, אולם נציע פתרון חלקי.

בשעה שברור לאדם בדעת דקדושה על פי התורה כי הוא נתון במצב בו מדין הלכות דרך ארץ, מחובתו שלא לשנות ממנהג המקום, ועל כן קיים הכרח שהוא יפעל פעולה חיצונית כלשהי שאינה עולה בקנה אחד עם ה-אני הפנימי שלו. ואם כן, זוהי חובתו בשעה זו, לפעול שלא על פי מי שהוא, אלא לפעול באופן שיותר מתאים לכללי ההתנהגות הסביבתיים המקובלים. אולם בזמן שהוא פועל את אותה פעולה החיצונית וזרה לאני שלו, האדם אינו נותן לתנועה החיצונית להחליש ולהכהות ולטשטש את ה-אני. אלא הוא מעצים ומחדד את האני מבפנים, בעודו פועל להיפך מבחוץ בלבד. אולם הוא אינו מעצים את האני כהתנגדות, אלא כפעולת מנע שלא תיווצר כהות חושים, שתאבד את הזהות העצמית.

כל אחד מבין כי אילו הוא היה שוה לבדו לתקופה מסוימת במדור הרחק מהישוב - במדבר או על הר מבודד, הוא היה נוהג ופועל בצורה שיותר מותאמת לאני שלו, הוא היה משוחרר מהשיעבוד להתאים את הנהגותיו למוסכמות החברתיות החיצוניות לו. האני שלו היה מקבל חירות וחופש גמורים להביא את

דע את שמחתך. שורש השמחה בתיקון החטא. פרק ו'

כח העיגול

פורים מתחיל מאותו מקום, שנקרא קריעת ים סוף. יציאת מצרים היא מדין הכאת בכורות. זה שייך לראשית. קריעת ים סוף יסודה, מאותו מקום שהם נכנסו, הם יצאו, כידוע מדברי רבותינו. מה ההבדל, קריעת ים סוף מבררת שאין פה. על דרך שנאמר (בבא בתרא טז, ב) אבל שאין לו פה, מחמת שהוא עגול. כמו שנאמר (תהלים לז, ז) דום לה' והתחולל לו, ואמרו חז"ל (גיטין ז, א) דום לה' והוא יפיל חללים לפניך. ח"ש הוא גימטריא היום ומחר, חש הוא מלשון שתיקה כמ"ש חז"ל (חגיגה יג, ב) עיתים חשות, זה המציאות של פורים שמצרף היום למחר.

נאמר במגילה (אסתר ב, כ) אין אסתר מגדת את עמה ואת מולדתה, לכן היא נקראת אסתר, שהיא מסתרת דבריה (מגילה יג, א). משם בעצם שורש כל ההצלה כולה. מה עומק הדבר שהיא לא מגדת, מאותו מקום שנאמר: לא עת תפילה לבטל את הפה רע, שלא יהיה פה, מאותו מקום אין אסתר מגדת. אז מה היא מגלה, דבר שאין לו פה. דבר שאין לו פה, הוא עגול. לכן עדשים אוכלים אבלים, עגול, ביצים. זה נקרא אסתר שאין לה פה. איפה מתגלה שאין פה, בקריעת ים סוף. מה מתגלה בדבר שאין לו פה, שמה מתגלה המהלך, שהדבר שונה וחוזר. זה העומק של יום לשנה.

לפי זה מבואר מה שנאמר (אסתר ד, יא) ואני לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלושים יום. עומק הדבר, אני לא באה אל המלך מתפיסה שנקראת שלושים יום. מתפיסה שנקראת חודש, מתפיסה של יום לחודש, וחודש לשנה. לא עם המהלך הזה אני באה אל המלך. אין לי את התפיסה הזו. אלא מה התפיסה שלי, בת בתה של שרה, שמלכה קכ"ז שנים, שזה מדין שנים, זה לא מדין שלושים יום.

על כן היא אומרת בסעודה היום, יבוא המלך והמן היום, למחר אעשה כדבר המלך. למה רק למחר, אחרי שאני אצרף את המחר להיום, אז היא כבר עברה את המערכת של השתיקה, מכאן ואילך הדיבור מתגלה ממקום לגמרי שונה. שם נאמר (אסתר ח, ג) ותדבר לפני המלך, לפני מלכו של עולם.

יזכה אותנו הבורא, שנזכה לשמחה שלימה, **אמן**.

ביטול האנוכיות

ההבנה של החיים, היא מאוד ברורה. כל אדם ואדם שבא לעולם, יש לו אני. והאני שלו חוצץ מפני הקב"ה. האני שלו עומד בין ה' לבינו. ואם הוא מקטין את אותו אני, הוא מרגיש את מציאות הבורא יתברך שמו, שקיימת כאן. אך אם הוא לא מקטין את אותו אני, וקל וחומר אם הוא מגדיל את המציאות שלו, אזי לאט, לאט מציאות הבורא יתברך שמו, אין לה מקום. כלומר, היא לא מתגלה.

הדברים הם כל כך פשוטים, אך הם על דרך שכותב המסילת ישרים כידוע בתחילת הספר, "החיבור הזה לא חברתיו ללמד לבני האדם את אשר לא ידעו, אלא להזכירם את הידוע להם כבר ומפורסם אצלם פירסום גדול. שכפי רוב פרסומם וכנגד מה שאמתתם גלויה לכל, כך ההעלם מהם מצוי מאד" ע"כ. דברים אלו הם רחוקים מהחיים אצל רוב בני אדם, אבל הם פשוטים מאוד.

אדם יכול לקיים מצוות וללמוד תורה, כל אחד לפי ערכו. אבל ככל שהוא לומד תורה, הוא הרי נהיה יותר גדול. וככל שהוא מקיים מצוות הוא נהיה יותר בעל מעשים. אם כן מה פעלו התורה והמצוות שלו? אדם עוד יותר גדול. אך ככל שהוא יותר גדול, הוא נהיה יותר קטן. כי הקב"ה פחות נגלה אצלו. ואדרבה מבואר בחז"ל (זוהר ח"ג קסח, א), ובדברי רבותינו, שככל שהאדם יותר גדול, הוא בעצם יותר קטן. וככל שהוא יותר קטן, הוא יותר גדול.

אדם יכול לעמול שנים בתורה, בקיום מצוות, בחסד, אפשר להוסיף שמה הכל, אבל לשם מה? להגדיל את המציאות שלו. יש לו איזה דמות של איזה אדם גדול, על כן הוא רוצה להיות אדם גדול כמוהו, עד שיהיה אדם גדול בענקים. ומה זה אדם גדול לפי תפיסתו? הוא ילמד כמה שיותר תורה, הוא יתפלל בכונה, הוא מקיים מצוות, תוסיפו על זה הרבה דברים לרשימה. הכל נכון חוץ מדבר אחד, שכל הדברים האלה צריכים להביא את האדם לביטול עצמי, ולא להגדלה של עצמו.

[במאמר המוסגר, אף שאדם רואה מעשים של אדם גדול, הוא רואה מה הוא עושה, אבל הוא לא רואה איך זה נתפס אצלו בנפש. הוא לוקח את התפיסה החיצונית שלו, ומשבש את כל המהלכים הפנימיים. על דרך זה, יש אנשים שרגילים לקרוא הרבה סיפורי צדיקים, לפי שהם קראו בבעל שם טוב שאמר שזה חשוב במעשה מרכבה, על כן הם עוסקים בזה הרבה. אבל כל זה נאמר לבן אדם, שמבין מה התוכן הפנימי של הדברים. ולא מה הם עשו בלבד. כל כוח פנימי, נעלם על דרך כלל בחוץ. רק למי שיש לו עין פנימית. לב שומע, עין בוחנת, הוא רואה את הדברים, כפי שהם נקלטים בפנימיותם].

בלשון הכי ברורה והכי פשוטה, קוראים לזה לשמה. זה לשון חז"ל. מה כוונת הדבר, במובן הפשוט ביותר שנקרא לשמה, שאני עכשיו עושה מעשה, לשם מה אני עושה אותו, לתת לקב"ה כביכול מקום, גילוי. אם מה שאני עושה, זה לתת לקב"ה מקום, גילוי, הוא מתגלה. אך אם הוא עושה זאת מכל סיבה אחרת, זה דקות של בעל גאווה, שעליו אומרים חז"ל (סוטה ה, א) אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת. אנחנו לא מדברים רק על הקצה האחרון שנקרא גאווה, אלא בכל מציאות שהיא לא באה על מנת לגלות את הקב"ה כאן בבירור.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

שמחה במצב חסר פרק ז' ננסה קצת להתבונן בסוגיה הזאת שנקראת שמחה, בכמה וכמה פנים. מה ההבנה הפשוטה, ההבנה הראשונית שיש לאדם, כל שמחה חלה אצל האדם, בשעה שהוא יצא ממצב אחד למצב אחר, אם המצב הראשון היה מצב שאינו שלם, מצב חסר. יתר על כן אם היה לו הגדרה של גלות, והוא יוצא מהמצב החסר, למצב יותר שלם, על דרך שנאמר (תהלים קיח, ה) מן המיצר קראתי יה ענני במרחב יה, כשהאדם יוצא מהחסר ומגיע לגאולה במידת מה, יש לו יציאה אל המרחב. כאשר יש יציאה מהמצב החסר במידת מה, וכניסה למצב יותר שלם, הנפש בטבעה באה לידי שמחה, ועל דרך שנאמר (ישעיהו נה, יב) כי בשמחה תצאו. ככל שהמצב היה יותר חסר, וככל שהכניסה למצב החדש הוא יותר שלם, כך גודל ותוקף השמחה. היציאה למצב יותר שלם, מביאה אותו לשמחה. זה ההבנה הפשוטה ביותר, של כל חלקי השמחה שאנחנו מכירים.

ועל כן כשבאים לשמוח כאשר נגאלים, הרבה יותר ברור, הרבה יותר פשוט, זה מובן לכל נפש. [הגם שאף בזה יש עומק לפני מעומק]. שם אנחנו מבינים את השמחה. אבל כאשר הנפש נמצאת באותו המיצר, היכן שם יכול לחול מציאות של שמחה. מהיכן שם תבוא נקודת השמחה? בזמן שהאדם נמצא כן בנקודת החסר, אם כן במה הוא ישמח.

ראשית צריך להבין, בוודאי שיש זמנים יותר קלים, ויש זמנים יותר קשים בנפש של כל אחד מאיתנו. אין לך בן אדם שלא עבר תקופות יותר קלות, ויותר קשות. כשאדם קצת מתבגר, ועובר את החיים הוא מכיר את השלבים האלו. זה לא דבר שרחוק מנפש אדם ביום יום.

מה קורה לבן אדם כאשר מגיעים ועוברים עליו יסורים, אין אחד מאתנו, שאין לו יסורים בחיים. השאלה היא כמה, מתי, ומה הסוג. והשאלה המכריעה היא, איך הוא מקבל אותם. ידועים דברי הגמרא (ברכות ס, ב) שצריך לקבלהיסורים בשמחה, מה כוונת הדבר, לקבל בשמחה, איך מקבלים יסורים בשמחה. יתרה מזאת לשון חז"ל במדרש תנחומא (יתרו טז), שיותר ממה שהאדם צריך לשמוח בשעת טוב, צריך לשמוח בשעת צרה. וודאי זה אמת, כי אלו הם דברי חז"ל. זה שצריך כתוב בחז"ל, אבל צריך להבין איך מגיעים לאותה שמחה.

וודאי שההגדרה הפשוטה, גם זו לטובה. אם הקב"ה עשה כך, סימן שזה לטובה. ואם זה לטובה, אז במה אני שמח? שאם הקב"ה כך גזר, סימן שזה טוב. ואף אני לא רואה את הטוב, אני לא מבין מה הטוב, אני מניח שגם זו לטובה, כמו שאמר נחום איש גמזו גם זו לטובה (תענית כא, א), וכל מאן דעביד רחמנא, לטב עביד (ברכות ס, ב), כיהכל לטוב. יתר על כן, אפילו אם זה לא מצד ההגדרה של הטוב, יש את האמונה. אמונה שהקב"ה מנהיג את בריותיו. ומכוח האמונה הזאת, יש מידת מה של שמחה. כל אחד לפי עומק האמונה שיש לו בנפש. זה שמחה שאם כך הקב"ה מנהיג את הדבר, אני מאמין בו. ואם אני מאמין בו, אני שמח בו. כי יש לי אמונה שהכל לטובה. יש לי אמונה שהכלמושג ממנו יתברך שמו. חוץ מזה היסורים באים לזכך את העוונות, ועל ידי כן אני אזדכך, זה ינקה לי מגיהנום, כל החשבונות האלה נכונים. אבל זה לא שמחה בעצם, להיות שמח בכל דבר שיהיה.

אך האמת היא, שעומק המהלך שנקרא יסורים בנפש האדם, הוא מה שהאדם מביא את עצמו לידי ביטול. כשהוא מביא את עצמו לידי ביטול, הוא יכול יותר להכיר את מציאות הבורא יתברך שמו.

עצמו לביטוי בצורה מושלמת. אולם כיוון שאת רוב ככל חיינו אנו חיים במעטפת סביבתית שמאלצת אותנו על פי דין להתנהג בהתאם. ואם כן, כל אדם מוצא את עצמו באין ספור מצבים בהם נפשו חסומה ואינה יכולה לצאת מהכוח אל הפועל מחמת השיעבוד החברתי החיצוני.

אולם כמבואר, הגישה הבריאה והנכונה הינה לחיות בישוב ושם לפעול בצורה מאוזנת וממוזגת ביחס שבין האני לחברה. כל הזמן האדם עמל ליסד לבנות ולחזק עוד ועוד את ההכרה הפנימית שלו על עצמו,

להיות מודע היטב לאני שלו, למי שהוא באמת. בפעמים הרבות שהוא נדרש לפעול פעולות חיצוניות שאינן תואמות את האני שלו, הוא נזהר שלא לצאת מתוך עצמו ולשעבד את כל כולו לדרישות החיצוניות. הוא נשמר שלא לתת לפעולה החיצונית שמהותה תנועה הפכית לתכונותיו האישיות לחדור פנימה ולטשטש את זהותו העצמית. אלא להפך,

הוא מצמצם את השפעתה של הפעולה החיצונית על פנימיותו עד למידה הנמוכה ביותר שהוא יכול. כך שטרם גישתו לפעול פעולה הפכית זו, הוא מעצים בתוקף פנימי נורא את האני שלו, הוא מחדד את ההכרה מי אני ומה אני הולך לפעול - אני כך, והפעולה שאני מחוייב בה או שראוי ונכון לנקוט בה כעת בגדרי תורה הינה פעולה הפכית למהותי הפנימית. אמנם בחיצוניות אני הולך לעשות מעשה שאינו לפי האני שלי, ואולי אף להפך ממני, אך הפעולה אינה חוצה את גבול החיצוניות פנימה. אני נשאר אני מי שאני, ובחוץ אני פועל בהתאם לפי הצורך והעניין מתוך

כורח של דרך ארץ. העצמה זו נותנת לו ביטחון חוסן תוקף וחוזק, כך שאין לפועל החיצוני כוח להכהות את האני הפנימי שלו אפילו כהוא זה.

כל אדם שעדיין לא זכה להעמיד עולם פנימי תקיף יציב וברור, יודע וחווה בעצמו כי התפיסה החיצונית חזקה מאוד, פולשת אל פנים הנפש וכובשת אותה בקלות. על כן, צריך להיות ברור כי כאשר אנו מדברים על כך שיש להעמיד חוסן פנימי על ידי העצמת ההכרה והחוויה של אני מי שאני, לא מדובר בהעלאת זכרונות על רשימות שהאדם ערך לעצמו מי הוא ומה הן תכונותיו החזקות, ולא מדובר במחשבות רוחפות הפורחות ועוברות - מיהו האני שלי.

בזכרונות ומחשבות קלושות אלו לא יהיה די בכדי להגן על העצמיות מפני תוקף הפעולה המעשית החיצונית. העצמה עליה אנו מדברים עניינה מחשבה

המעוררת גילוי של אומץ לב פנימי חזק ותקיף מאד מאד. הפעולה החיצונית ההכרחית מתבצעת תוך מודעות גמורה להשפעות הסותרות שלה על נפשי הייחודית, העלולות לגרום כהות. ובמידה וסתירות אלו הולכות וגוברות ומכחישות את הפנימיות, יש לעצור ולחשב מסלול פעולה מחדש. ואז - או שמצליחים להעצים את האני כנגד הכוחות הסותרים אותי, או שחודלים וחוזרים למקום מבטחים ושם מחשבים את המשך הצעדים מתוך שיקול בישוב הדעת.

אחת הדוגמאות היותר עדינות ביחס של

צורך לפעול פעולה חיצונית שאינה תואמת את האני שלי, היא יחס בין מחנך לחניך. ננקוט בדוגמא בה אב שבמהותו מדתו היא מידת האהבה, וכל עניינו להכיל, לקרב, לחבק, להאיר פנים, ולהשפיע חום אהבה ורגש כלפי בנו. אך פעמים שהוא נאלץ לנהוג שלא על פי מהותו הפנימית ביחס לטובת החינוך הראוי לבנו החניך. שהרי ידוע מאמר חז"ל - 'לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת'. וכגון אם הבן חרג מהנהגה ראויה, ועל פי דעת דקדושה האב מבין כי טובת בנו שהוא ינהג בו לעת עתה ב-'שמאל דוחה'. כעת האב צריך לנקוט בפעולת ענישה כלשהי התואמת לרמת החריגה הקיצונית בה נהג הבן. האב אמנם נותר רגוע ושלי, אך מתוך ישוב הדעת הוא מסיק כי עניינה של השמאל דוחה כעת הוא לא פחות מהכאת בנו.

כאן האב מוצא את עצמו מול סתירה קיצונית - הרי מצד אחד, מהותו הפנימית הוא כל כולו אהבה כלולה לבנו בבחינת 'אברהם אוהבי', ומאוד קשה לו, וממש לא נוח ונעים לו להכות את בנו. אבל מצד שני, כעת הוא מחוייב כהוראת שעה לפעול להיפך ממהותו, הוא מוכרח לגלות בעצמו את כוח ההיפך - 'עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה', כי פעולת הכאת הבן ביחס למהותו היא בבחינה זעירא של 'עקידה'. אילו האב יתעלם מהסתירה ויפעל פעולה שטחית של הכאה. העוצמה של חווית ההכאה, פעולה קיצונית החמורה של 'שמאל דוחה', תפלוש פנימה אל הנפש תערער ותטשטש את זהות ה-'אני' של האב - את מידת האהבה, והיא אף עלולה לגרום לחוסר יציבות. ועם כל תנועה סותרת נוספת כדוגמת זו שתארנו, ה-'אני' של האב ילך ויחלש ילך ויתכסה, יעלם ויקבר יותר ויותר. ממילא חוסר היציבות גובר והביטחון העצמי השורשי הולך ויורד. ■ המשך בע"ה שבוע הבא

מסדרת דע את ביטחונך

אברים מן הכבש ולמזבח - כשהיו מוליכין האברים מבית המטבחים ולא היו מוליכים אותם למזבח, אלא נותנים אותם מחצי כבש ולמטה במזרח (עיין סוכה, נד, ע"ב). ומפייסין פייס אחר, מי מעלה אותם ממקום הנחתן בכבש למזבח. והיו עושים כן משום ברב עם הדרת מלך, עכ"ל. אולם ר"א בן יעקב ס"ל דלאו אורח ארעא שהולך וחוזר (כמ"ש יומא, כו, ע"א), דמיתחזי כמאן דטריח ליה מילתא. ועיין רמב"ם (תמידים ומוספין, פ"ו, ה"ג, וה"ה).

והבן שתחלה מעלים הכהנים כל אחד אבר למקום חצי הכבש, וכלשון הרמב"ם שם "וכל אחד ואחד" מעלה אבר שזכה בו לכבש, ונותנין אותו מחצי כבש ולמטה. וזה כתב בהלכה ג'. ובהלכה ה' כתב, ואח"כ מעלה "זה שזכה" באיברים את האברים מן הכבש למזבח, עכ"ל. והיינו שתחלה יש "רבים" שמעלים אברים "רבים" לחצי הכבש. ואח"כ יש "יחיד" שמעלה האברים למזבח. ועי"ז מחבר את האברים יחדיו. ויתר על כן, במזבח עצמו מתאחדים האברים ועולים לגבוה. וזהו גדר העלאת אברים, להעלותם מריבוי אברים לאחד, ודו"ק.

וז"ל הרשב"א (שו"ת הרשב"א, ח"א, סימן עט) והכי אמרינן בפייסות ביומא פ"א (כד, ע"ב) למה מפייסין וחוזרין ומפייסין, כלומר למה נאספין ארבעה פעמים ביום, ייפסו כולם באסיפה אחת. א"ר אסי א"ר יוחנן, כדי להרגיש כל העזרה כולה, שנאמר (תהלים, נה, טו) אשר יחדיו נמתיק סוד בבית אלקים נהלך ברגש. וכן העלאת אברים לכבש, ואח"כ מפייסין מי מעלה מן הכבש למזבח, משום הרגש עזרה, שמתפרדין חוזרין ומתאספין, משום שתהא הרגשה בעזרה, עכ"ל. והבן שעיי"ז שחוזרין ומתאספין אינו רק איסוף של הכהנים, אלא עיי"ז מאיר אור ההתאספות, ומאסף אף את האברים עצמן, כנ"ל.

ועיין אוצר החיים (אחרי מות, מצוה קפז) וז"ל, העלאה שעולין ונתייחדין גם המערכות שהם חיילין דשכינתא, ולכן העלאת אברים אף בלילה כשר, עיי"ש בהרחבה. ועיין בהרחבה בתורת העולה לרמ"א (ח"ג, פרק טז) ביאור פייסות אלו בפנים אחרות.

והנה אחר העלאת האיברים היו נושאים את כפיהם, שנאמר וירד מעשות החטאות ועולה וגו' וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם, וכמ"ש הרמב"ם (שם) ובסמ"ג (מצוה קצא). והיינו בנשיאת כפיים מעלים הידיים לראש, והכל עולה ונכלל בראש, כמ"ש בשבת שסך ראשו תחלה שהוא מלך באיברים. ולכך בקורבנות מקריבים הראש והפדר תחלה, ראש דייקא, ודו"ק. עיין יומא (כה, ע"ב) מנין לראש ופדר שקודמין לכל האברים - ראש קרב ברישא. ואברים ופדרים סוף עבודה דיממא, כמ"ש (שם, כז, ע"ב). וסופו נעוץ בתחילתו, ודו"ק, שמאחד ומחבר הכל, וחוזר וכוללם לראש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

שבת, סא, ע"א – והרוצה לסוך כל גופו סך ראשו תחילה, מפני שהוא מלך על כל אבריו. ובפסקי רי"ד על אתר כתב וז"ל, והרוצה לסוך כל גופו סך ראשו תחלה, מפני שהוא "תחילה" לאיברים, עכ"ל. וביאורו ע"פ מ"ש (סוטה, מה, ע"ב) מהיכן הולד נוצר, מראשו. (ועיין ילק"ש, שמואל, א, רמז פג, שצר כולו יחד. וזהו בבחינת כלל ופרט, ודו"ק). וכן בשעת לידת האדם דרך האדם להוציא ראשו תחלה. עיין בכורות (מו, ע"ב) הוציא ראשו אע"פ שהחזירו, הרי זה כילוד. וכן לגבי כריעה וזקיפה אמרו (ברכות, יב, ע"ב) רב ששת, כי כרע, כרע כחיזרא. כי קא זקיף זקיף כחיזרא. ופרש"י זקיף כחיזרא - בנחת, ראשו תחלה ואח"כ גופו, שלא תראה כריעתו כמשאוי. כחיזרא - כנחש הזה, כשהוא זוקף עצמו, מגביה הראש תחלה ונוקף מעט מעט, עכ"ל. ודייקא שע"ז כתיב גבי נחש הוא ישובך "ראש", ודו"ק. שמכהו בזמן ובבחינה שזוקף ראשו.

וכתב רש"י (ספר הסדרים, סימן יח) וז"ל, היה כופף ראשו תחלה, דכתיב הלכוף כאגמון ראשו. וכן הוא בסידור רש"י (סימן לב), ובמחזור ויטרי (סימן כג). ועיין שו"ע או"ח (קיג, סעיף ו), ובגר"א (שם). אולם יעויין בשער הכוונות (דרוש ב' דעמידה) שכתב להיפך, שתחלה גופו ואח"כ ראשו. והובאו הדברים באמרי נעם על ברכות שם, שהכריע כדעת האריז"ל.

ובבן איש חי (וישלח, אות יז) כתב וז"ל, כשלוּבש מלבושיו ילבש על ראשו תחלה, עכ"ל. ומקור דבריו לכאורה סוגיא דידן. ויש לעיין מצורת וסדר לבישת הכהנים את בגדיהם, ואכמ"ל.

ומצינו כן אף "בבהמה". וז"ל המאירי (חולין, צג, ע"ב) המנקה את הבשר, מתחיל בראשו ומחכתו ומוציא המוח, ומעביר הקרום שעליו וכו', עיי"ש. ועיין טור (יו"ד, הלכות דם, סימן סה). ובשו"ע שם (סעיף יד). וכן בהקרבנות בהמה אמרו (יומא, כה, ע"ב) מנין לראש ופדר שקודמין לכל האברים - ראש קרב ברישא.

ומצינו בדיני כתיבת תפילין שכתב הרמ"א (הלכות תפילין, סימן לב, ס"א) וז"ל, ולכתחילה יכתוב של יד קודם של ראש. וכתב שם הט"ז, הטעם מדכתיב והיו שיהיו נכתבין כסדרן. אולם יעויין בפמ"ג שם (א) וז"ל, אבל הב"ח כתב (בריש סימן לא, א, ד"ה ומ"ש כל) דמטור שם משמע דשל ראש קדושתו חמורה, יכתוב קודם, עכ"ל. וכן הוא בעטרת זקנים (שם). ובבאר היטב (שם) בשם האריז"ל. ועיין שו"ת דברי יציב (או"ח, סימן טז).

יומא, כו, ע"א – והרביעי (פיס), חדשים עם ישנים, מי מעלה אברים מן הכבש למזבח. ואמרו (תמיד, פ"ה, מ"ב) ר"א בן יעקב אומר, המעלה אברים לכבש, הוא מעלה אותן ע"ג המזבח. ושם (פ"ג, מ"א) אמרו, מי מעלה אברים למזבח, בראש, והרגל, ושתי הידיים, העוקץ, והרגל, החזה, והגרה, ושתי דפנות, הקרבים, וכו'. ועיין רמב"ם בפירוש המשניות (יומא, פ"ב, מ"ב). ועיין תפא"י (מדות, פ"א, אות ב').

וכתב הרע"ב לשיטת חכמים (יומא, פ"ב, מ"ד) וז"ל, מי מעלה

אדמה, גבי קן בראשו של אדם), ובבעל חי עיקר העמל לצורך הטרף נגלה בנמלה, נל-מה. ועיקר כח עמל הפרנסה אצל זבולון, זבון-לן. ונתקן אף בנפתלי, שהוא שבע רצון. נפתלי, נל-פתי. והן מצד רגליו שנוגעים תדיר בקרקע. ולצורך תיקון חיבור הרגלים לקרקע, לאדמה, ניתקנו המנעלים, נעל, ע-לן, שעל ידם האדם נפרד ברגליו מן הקרקע.

ושורש התיקון במקום ביהמ"ק, העשוי מלבנים, לן-ביה, הנקרא בית מלוני, לן, כנ"ל. ונקרא לבנון, לן-בון, שמלבין עונותיהם של ישראל בכלל, כמ"ש חז"ל, ובפרט "מלבין" ומתקן את הלן עצמו. והלבנה זו נגלית בעיקר ביוה"כ שמלבין השני. בבחינת לפני ה' תטהרו, לפני, לן-פי. וכן נגלה בקטורת, בלבנה, לן-בה. ואזי ע"י המיתוק נמשך שפע נקי ולבן מן השורש, ועיקר המשכה זו מהשלחן, שח-לן, שמשלח השפע לכל העולם.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

שטן עמה. שפיתה אותה לאכול מעץ הדעת, אילן דקלקול היפך דתיקון, כנ"ל. ואזי נתגלה הקלון, קו-לן, כמ"ש "ויתבוששו". ונקנסה עליהם מיתה, כמ"ש "ביום אכלך ממנו מות תמות", כליון, כיו-לן. ועי"ז נעשה שורש הפירוד בין זכר ונקבה, בין אדה"ר לחוה, ונעשה שורש לאלמן ואלמנה, אם-לן. (והבן מאוד, שספר רות נגלה ב"מחלון", מחו-לן, ו"כליון" קלקול האלמנות כי רדפו אחר המזון. וכן נגלה אח"כ בתיקון ב"שלמון", שמו-לן. ואכמ"ל). והבן מאוד ששורש האלמנות נעשה משורש בריאת "האם" הראשונה ע"י מעשה של לן, תרדמה, כנ"ל. וכל זה נעשה ע"י פיתוי הנחש, שהיה נוכל, כו-נל. ע"י לשון הרע, לשון, שו-לן. ואזי במקום שתהא ירידה לצורך עליה, נעשה נפילה, נפל, פ-נל, ללא עליה, ונצרך עבודת האדם לעלות.

ועי"ז נתהפך לבן כנ"ל, לנבל, נבלה, וזהו כל גופו הנקבר באדמה במותו. ואף בחייו מצורף לאדמה, הן מצד בזעת אפיק תאכל לחם (ועיין חולין, קלט, ע"ב, שאדם גופיה

תצוה | ל-ן שלחן, שח-לן. הנה בשורש, הוא בחינת לבן, לב-ן, כנודע, ל"ב נתיבות חכמה, וכן נ' שערי בינה. ובעומק, ל-ן, היינו שהכל ל-שער הנו"ן. והיינו שכל הבריאה כולה בתהליך להגיע לשער הנו"ן. וזהו אילן דתיקון, אי-ל-ן. והיינו אי, אי - להיכן הולך הכל, ל - נו"ן, כנ"ל. וזהו בחינת עץ החיים. וזהו מדרגת לעת"ל, סעודת לויתן, תיו-לן, והיינו כאשר לבסוף, תיו"ן, כבר הכל חזר לשער הנו"ן.

והנה תנועת השפעה מלעילא לתתא נקראת נחל, ח-נל, שפע היוצא ממקורו להגיע לתכליתו. וזהו בחינת יזל מים מדליו, נזל, ז-נל, בחינת מזל. וכן בחינת סלון, סו-לן. והיינו שתחלה הוא עליון, עיו-לן, ויורד לתתא לגלות שער הנו"ן.

אולם פעמים זו בבחינת "ירידה" לצורך עליה, וזש"כ ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם וגו', לצורך יצירת האשה שתשוב אליו. תרדמה, לינה, לן, וזהו "ויפל", ירידה. ונטל, ט-נל, הקב"ה את הצלע מן האדם לצורך בריאת האשה. ואמרו חז"ל, שנברא

אלחנן	אלמנה	אלמוני	אלנתן	אלקנה
דניאל	חניאל	חנמאל	חננאל	ינהל
נחל	אלון	יתניאל	כלבנה	לבנון
שלמן	נבל	מלונה	שלון	לבונה
לבינה	פלמוני	נמואל	נפל	לענה
עתיאל	צלמנה	שולחן	מלינים	מנהל
מנעליו	נופל	נבל	קלשון	נזל
נוכל	נמלה	נחלה	נחליאל	נטל
נמואל	נקלה	נעל	נפל	נפלאות
נפתלי	פנואל	נתנאל	פלנאסר	צלמון
סנבלט	שלמנים	צלמנע	נמואלי	שלטון
שלמנאסר	נחילות	אשקלון	אלנתן	לבנה
מנעול	צלפוני	נחשל	חניאל	נפילים
שילוני	חלונים	עליון	נעיאל	לבני
הגלינים	לשון	נהלאה	בצלמון	נעל
סנבלט	לפני	נאלח	העליון	אליצפן
ונתנאל	אילון	אלון	ולכן	בלאדן
אילן	אלצפן	אלנתן	עליון	גולן

כתר

נזיר אלקים אני, אמרה השתא ודאי קושטא קאמר.
ועוד. גבורה - יראה. אלץ ר"ת אשר צפנת ליראך (תהלים, לא, כ).

איתא ברש"י (סוטה, ט, ע"ב) ותאלצהו, לשון דוחק ומצוקה. מצוקה, שורש מצק, אותיות קמץ, ניקוד הכתר כנודע. כי כל מצוקה היא בבחינת קמיצת הדבר.

תפארת

שמש. ושמשון נקרא ע"ש שמש כמ"ש (סוטה, י, ע"א). ועליו נאמר (שופטים, טז, טז) ותאלצהו. אלץ, א-צל. צל המס-תיר את הארת החמה. ואשתו נקראת דלילה. ד-לילה. זמן הסתרת החמה. ואמרו (שם) וא"ר יוחנן שמשון על שמו של הקב"ה נקרא, שנאמר, כי שמש ומגן ה' אלקים, וכו', מעין שמו של הקב"ה, מה הקב"ה מגן על כל העולם כולו, אף שמשון מגין בדורו על ישראל.

ועוד. מדת האמת. ואמרו (סוטה, ט, ע"ב) ותרא דלילה כי הגיד לה את כל לבו, מנא ידעה, א"ר חנין א"ר, ניכרין דברי אמת. וכו', אמרה השתא ודאי קושטא קאמר.

וכן יעקב בירר את חלקי הקדושה אצל לבן. וכתוב (ברא-שית, ל, לו) את צאן לבן, ר"ת אלץ. שעשה כן באופן של אלץ, "אכלני חרב ביום וקרח בלילה". וקיים בעצמו מש"כ (שם, לא, לח) צאנך לא אכלתי, ר"ת אלץ.

נצה

אמרו (סוטה, י, ע"א) וא"ר יוחנן, בלעם חיגר ברגלו אחת, וכו', שמשון חיגר בשתי רגליו. וכשם שבלעם נעשה חיגר כי לחצתו האתון לקיר, כן שמשון נעשה חיגר מכח אשתו שנאמר ותאלצהו. שכשם שבלעם בא על אתונו והיא כאשתו והיא עשתהו חיגר, כן שמשון עם אשתו. ואמרו (שם, ט, ע"ב) שבשעת גמר ביאה נשמטת מתחתיו, והיינו כאשר כרע בין רגליה עשתה לו כן ע"י רגליה וזה גרם לרגליו שילחצו.

הוד

דן ידן כאחד שבטי ישראל קאי על שמשון, כמ"ש (סוטה, י, ע"א). ו"כאחד", לפי פירוש אחד, היינו יהודה. הוד-יה. והבן שכאשר מאלצים אדם מוכרח להודות.

יסוד

איתא באלשיך (שופטים, טז, טז) וז"ל, שהיתה נשמטת מתחת תיו בעת תשמיש לשיטיל זרע לבטלה, כמ"ש (סוטה, ט, ע"ב) שזה אמרו ותאלצהו, עכ"ל. ואמרו (שם, י, ע"א) ויגדל הנער ויברכהו ה', במה ברכו, אמר רב יהודה אמר רב, שברכו באמתו, אמתו כבני אדם, וזרעו כנחל שוטף.

חכמה

חכמה, כח-מה. ואמרו (סוטה, ט, ע"ב) תניא רבי אומר, אילמלא נקרא שמה דלילה ראוויה היתה שתקרא דלילה, מפני שדילדלה את כחו.

בינה

כתיב (שופטים, טז, טז) ותאלצהו, ותקצר נפשו למות, ויגדלה את כל לבו. לב מבין - בינה. ואמרו (סוטה, ט, ע"ב) דלי-לה, דילדלה את לבו.

דעת

דעת דקדושה משה, וכנגדו דעת דקלקול בלעם. והמתנגד למשה וחולק עליו קרח. וכתב הרמב"ן (במדבר, טז, א) והנ-כון בדרש, שכעס קרח על נשיאות אלצפן כמאמר רבותינו (תנחומא, קרח, א). והנה אותיות אחרי אלץ, במ"ק, גימט' בלעם. ואמרו (סוטה, י, ע"א) ואר"י, בלעם חגר ברגלו אחת היה, שנאמר וילך שפי. שמשון חיגר בשתי רגליו היה, שנא-מר שפיפן עלי ארח. ומכח בלעם אלצה אותו דלילה אשתו. והבן.

חסד

חסד - זריזות כמ"ש באברהם, זריזותא דאברהם קמ"ל. אלץ, אצ-ל. לשון רץ-ל. ועיין מנחת שי (שופטים, טז, טז) ותאלצהו, במקצת ספרים הלמד בדגש, וברוב המדויקים רפה. עיי"ש.

ועוד. תאוה. איתא ברש"י (סוטה, ט, ע"ב) ותאלצהו וכו' בשעת גמר ביאה, תאות אדם מרובה.

גבורה

אלצפן, אלצ-פן. בחינת גבורה צפונה בצפון. ועיין רבינו בחי (במדבר, ו, ג) וזהו לשון ותאלצהו, שיחזור למדת הדין. וכתוב (דבה"י, יב, ט) אנשי צבא למלחמה, ר"ת אלץ.

ועוד. שם אלקים בגבורה. ואמרו (סוטה, ט, ע"ב) ותרא דלי-לה כי הגיד לה את כל לבו, מנא ידעה וכו', אביי אמר, ידעה בו באותו צדיק דלא מפיק שם שמים לבטלה, כיון דאמר

יחידה

אמרו (סוטה, ט, ע"א) וא"ר יוחנן, שמד שון דן את ישראל כאביהם שבשמים, שנאמר דן ידן עמו כ"אחד" וגו'. כיחידו של עולם.

ועוד. אלץ נכתב פעם אחת בלבד בתנ"ך. ועיין רש"י (שופטים, טז, טז) ותאלצהו, דחקתו, ואין לו דמיון, עכ"ל. ודע שכל דבר שאין לו דמיון במקרא הוא יחיד, בחינת יחידה. ועיין רבינו בחיי (בראשית, מט, יז) שלא היה שמשון נלחם כנגד אויביו כשאר המלכים או השופטים בחיילות רבות, רק לבדו יוצא עליהם פתאום כצפועוני היוצא ממארתו.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ועוד. אלץ, א-לץ. בחינת רוח דקלקול, ליצנות. ואמרו (סוטה, ט, ע"ב) והוא יחל להושיע את ישראל, אמר רב חמא בר חנינא, הוחל שבועתו של אבימלך, דכ" תיב אם תשקור לי לניני ולנכדי. והיינו שפולשתים היו ליצנים, כמ"ש חז"ל "ליצני הדור", שהיו מפלשתים, וע"י הליצנות מבטל ומחלל הדבר.

נשמה

כתיב (איכה, ב, יח) צעק לבם אל - ה', ר"ת אלץ, כי מכח הנאלצות צועקת נשמתם מתוך לבם אל ה'.

חיה

שורש למדרגת בעל חי - חיה. ועיין רמב"ם פירוש המשניות (ב"ק, פ"א) וברדלס הוא החיה הנקראת בלשון ערבית אצלבע. אלצ-בע.

ועוד. יסוד, ציון. וכתוב (תהלים, קמו, י) לעולם אלהיך ציון, ר"ת אלץ. ובקל" קול כתיב (משלי, כד, כד) אמר לרשע צדיק, ר"ת אלץ, כי ע"י אילוץ אומר כן.

מלכות

שכינה. אמרו (סוטה, ט, ע"ב) דילדלה את מעשיו, דאיסתלק מיניה "שכינה", דכתיב והוא לא ידע כי ה' סר מעליו.

נפש

מעשה. אמרו (סוטה, ט, ע"ב) דלילה, דילדלה את מעשיו.

רוח

עיין רבינו בחיי (במדבר, ו, ג) קרי ביה ותאלצהו, והוא מניעת האצילות, שנס" תלקה ממנו רוח נבואה, לפי שכח ה' סר מעליו.

עצמי

בחניות הספרים בארץ

מילון ערכים בקבלה • טעמים

חיים (ש"ח, פ"א, מ"ת) וז"ל, בשם ס"ג יש טנת"א, והטעמים נחלקים לגי חלוקות, שהם אח"פ, עכ"ל. ושם ס"ג טעמים שלו באח"פ, והם נגלים לתתא בבריאה, כ"כ שם, ובמבוא שערים (ש"ב, ח"ב, פ"ל) וז"ל, והרי שהטעמים הכוללים מאירים באצילות, וטעמים דס"ג בבריאה, עכ"ל. והבן ששורש טעמים דס"ג, בטעמים הכוללים, שם ע"ב. ובפרטות ס"ג דע"ב, שורש לע"ב דס"ג, ודו"ק, ובפרט בסוד החלפת אורך בעובי, כיסוד הרש"ש, כנודע.

והנה לצורך הוצאת שם ב"ן ושם מ"ה לחוץ, נעשה זוג ע"ב וס"ג, דא"ק, טעמים דע"ב עם טעמים דס"ג. כמ"ש בעץ חיים (ש"ה, פ"א, מ"ת) וז"ל, והנה רצה המאציל להוציא גם מן מ"ה וב"ן שלו הפנימיים חיצוניותם לחוץ, ואז עלו כל בחינת ס"ג הטמונים תוך מ"ה וב"ן הפנימיים, ועלו עמהם מ"ה וב"ן הפנימיים, ואז עלו מ"ה וב"ן, "הם מ"ן שלהם", אל הטעמים עצמן דס"ג שאינם מולבשין תוך מ"ה וב"ן, והם בערך או"א אל ישו"ת, כי כמו שלצורך עיבור ז"ן מזדווגין או"א עילאין וישו"ת נכללין עמהם, כן הכא הטעמים דס"ג מזדווגים על כל ע"ב (שהוא טעמים דכללות), עכ"ל. ועוד כתב שם (ש"י, פ"ב, מ"ת) וז"ל, נדווגו בחינת הו"ה דע"ב דידו"ן אשר הם כללות בחינת מוחין דא"ק עם בחינת הטעמים דס"ג שהם אח"פ כנ"ל, כי אלו הטעמים דס"ג לא היה בהם שום שבירה, ולכן הם נדווגו יחד עם בחינת הע"ב דא"ק. ואין הכוונה על האורות היוצאים מן הבל אח"פ, רק על בחינת עצמן ופנימיותן ממש, עכ"ל. וכתב שם להלן (שם, פ"ד, מ"ב) וז"ל, יצא שם מ"ה מהמצח דא"ק, והוא סוד "טעמים", עכ"ל. כי יצא מזווג של טעמים, ודו"ק. ועיין חסדי דוד (אות ז'). והקדמת רחובות הנהר (דף ג, ע"ב). ועיי"ש (דף ה, ע"א) וז"ל, ותכלית בירורם ותיקונם הוא עד עלותם לטעמים העליונים, שהם ע"ב דע"ב (ולא רק ע"ב הכולל), וע"ב דס"ג דא"ק, שהם חכמות דחוי"ב דא"ק, עכ"ל. ועיין נהר שלום (דף יח, ע"ב. ודף כט ע"ב).

ושיטת הלשם, שלצורך הולדת שם ב"ן היה רק זיווג בין הע"ב והס"ג שבמ"ס דא"ק. אולם לצורך הולדת שם מ"ה היה זיווג בין אורא ומ"ס דא"ק, אורא הוא בחינת טעמים גמורים שבא"ק. עיין בדבריו בחלק הביאורים, שער טנת"א, פ"א, אות א', אות ג', אות כ"ח, ואות נ"ט. ושער הכללים, כלל ט"ו, ענף ז', בארוכה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (שער ה, פ"א, מ"ת) ד' בחינות אלו. הטעמים - שם ע"ב. נקודות - שם ס"ג. התגין - שם מ"ה. האותיות - שם ב"ן, עכ"ל. וכתב שם וז"ל, ונדע כי לעולם הטעמים והנקודות נחלקים לגי חלקים, כי יש בחינת טעמים ונקודות למעלה ע"ג האותיות, וכן יש למטה מן האותיות, וכן יש באמצעית האות, עכ"ל. ולעולם גילוי הטעמים ע"י אותיות, כמ"ש. והנה עיקר מדרגת טעמים הגמורים שהם שם ע"ב, כנ"ל, מקומם למעלה מאזני א"ק. וכמ"ש בעץ חיים (שם) וז"ל, והנה בחינת קרקפתא של זה הא"ק, שהוא ראש עד בחינת מקום האזנים שלו, נקרא שם ע"ב, והוא סוד הטעמים שבו כנ"ל, עם היות שגם בבחינה זו לבדה כלולה טנת"א, אלא שאין לנו רשות לדבר בזה, עכ"ל. והוא מדרגת כתר, כמ"ש, וז"ל, גם דע, כי ע"ב הוא כתר וטעמים, עכ"ל. וכתב (שם, ש"ו, פ"ב, מ"ת) וז"ל, וכבר ביארנו כי ע"ב הוא בכתר, יש בו אריך ונוק', עכ"ל. (ובפרטות עתיק לקח טעמים דמ"ה, וה"ר של טעמים דב"ן, וא"א לקח ה"ת דטעמים דב"ן. עיין עץ חיים שער ה', פ"א, מ"ת. ושער י"ב, פ"א, מ"ת. וברש"ש מבואר, שטעמים הם חכמה דכתר. והיינו בחינת א"א). ולתתא עולם האצילות הוא בבחינת טעמים, כמ"ש (ש"ט, פ"ב, מ"ת) וז"ל, ואם תסתכל תראה איך שם ע"ב הוא במוחין, והוא נקרא טעמים, והוא נקרא אצילות, עכ"ל. (והבן שבשורש הטעמים בכתר, ולרש"ש הנ"ל, בחכמה דכתר. ועיין בלשם בחלק הביאורים, שער טנת"א, פ"ד, אות א'. וכתב שם וז"ל, וכתר הוא בחינת טעמים, כי שם הוא הרצון והתכלית של כל דבר, כי הוא הוראת טעמים, עכ"ל. ולתתא עיקר גילוי הטעמים בחכמה, כי הכתר נעלם משא"כ בא"ק שכולו כתר דכללות, והבן מאוד. ועיין יפה שעה, שער טנת"א, פ"א, אות א). ועיין שער הקדמות (דף כא, ע"ב. ודף כה, ע"א). ומבוא שערים (ש"ב, ח"א, פ"א).

וכן יש ע"ב דס"ג, שהוא הטעמים של ס"ג, שיצאו דרך האזנים והחוטם והפה. והם טעמים עליונים, אמצעים ותחתונים כנ"ל. וכמ"ש בעץ חיים (שער ה, פ"א, מ"ת) וז"ל, והנה האורות האלו (אורות האזן) הם בחינת טעמים של שם ס"ג, "עליונים", אשר הם למעלה על האותיות, עכ"ל. ולהלן כתב (שם, פ"ב, מ"ת) וז"ל, אח"כ באו הטעמים "האמצעיים", והם בחינת אור היוצא מחוטם דא"ק. ובשער ההקדמות (דף יג, ע"ב) כתב וז"ל, דרוש הפה: אח"כ יצא האור דרך הפה של א"ק לחוץ, ואור זה הוא בבחינת הטעמים "התחתונים" דהו"ה דס"ג, עכ"ל. וסיכם וכתב בעץ

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294

ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

אחת הדוגמאות היותר עדינות ביחס של צורך לפעול פעולה חיצונית שאינה תואמת את האני שלי, היא יחס בין מחנך לחניך. ננקוט בדוגמא בה אב שבמהותו מדתו היא מידת האהבה, וכל עניינו להכיל, לקרב, לחבק, להאיר פנים, ולהשפיע חום אהבה ורגש כלפי בנו. אך פעמים שהוא נאלץ לנהוג שלא על פי מהותו הפנימית ביחס לטובת החינוך הראוי לבנו החניך. שהרי ידוע מאמר חז"ל - 'לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת'. וכגון אם הבן חרג מהנהגה ראויה, ועל פי דעת דקדושה האב מבין כי טובת בנו שהוא ינהג בו לעת עתה ב-'שמאל דוחה'. כעת האב צריך לנקוט בפעולת ענישה כלשהי התואמת לרמת החריגה הקיצונית בה נהג הבן. האב אמנם נותר רגוע ושלו, אך מתוך ישוב הדעת הוא מסיק כי עניינה של השמאל דוחה כעת הוא לא פחות מהכאת בנו.

כאן האב מוצא את עצמו מול סתירה קיצונית - הרי מצד אחד, מהותו הפנימית הוא כל כולו אהבה כלולה לבנו בבחינת 'אברהם אוהבי', ומאוד קשה לו, וממש לא נוח ונעים לו להכות את בנו. אבל מצד שני, כעת הוא מחוייב כהוראת שעה לפעול להיפך ממהותו, הוא מוכרח לגלות בעצמו את כוח ההיפך - 'עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה', כי פעולת הכאת הבן ביחס למהותו היא בבחינה זעירא של 'עקידה'. אילו האב יתעלם מהסתירה ויפעל פעולה שטחית של הכאה. העוצמה של חווית ההכאה, פעולה קיצונית החמורה של 'שמאל דוחה', תפלוש פנימה אל הנפש תערער ותטשטש את זהות ה-'אני' של

דע את שמחתך. שורש השמחה בתיקון החטא. פרק ו'

מטרת שליחות היסורים

לפי זה נבין מה אנחנו מוציאים מהיסורים, או בלשון יותר עמוקה, לשם מה הם נשלחו, יסורים לא רק נשלחו לאדם, כדי שיעשה תשובה, או על מנת שיכפר לו את העוונות, אף שבודאי שזה אמת. אלא לשם מה היסורים נשלחו, שאני אקטין את האני שלי, ואני אגלה את הקב"ה. זה העומק של כל היסורים שאנחנו עוברים, כל ימות העולם. מחטא אדם הראשון עד היום.

יש בן אדם שבשעה שהוא מרגיש את היסורים, שאומר לעצמו אני לא שווה כלום, והוא נכנס לעצבות. אך יש בן אדם שבשעה שהוא מרגיש יסורים, הוא מבין שלשם כך היסורים בדיוק נשלחו, על דרך שנאמר (בראשית כד, לא) ואנכי פיניתי הבית. אני מפנה את המקום של עצמי, ואני נותן לקב"ה מקום להתגלות. בשעה שאני מגיע עד דכדוכה של נפש, בשעה שהיסורים יוצרים לי את ההשפלה שבנפש, על דרך שנאמר (ישעיהו כו, ה) ישפילה ישפילה עד ארץ יגיענה עד עפר. זה משפיל את הנפש.

כל אדם שהוא לא מבעטביסורים, ברגע שמגיעים לו יסורים ויש לו קצת רגש דקדושה, ולבבו קצת פתוח, הוא נשבר קצת. זה טבע האדם. העני, לבבו שפל, כמו שנאמר תחנונים ידבר רש. זה טבע מי שיש לו יסורים. ועל דרך שנאמר (קוהלת י, יח) בעצלתיים ימך המקרה, הוא נהייה מך, הוא נהייה רש. כל אדם שעבר תקופה מסוימת של יסורים, והוא קיבל אותם קצת בצורה ראויה, אזי הנפש שלו יותר שפלה, יותר שבורה. זה מה שהיסורים פועלים לו בנפש. [אך יש לציין דישנם בני אדם שמתגלה בהם אחר כלשון חז"ל (ירושלמי פאה ה, ח) מבעטביסורים. למה הוא מבעטביסורים, כי זה לא נוח, זה לא נעים. ואצל בני אדם אלו זה יוצר מהלך הפוך].

זה מה שנאמר בחז"ל עליסורי הצדיקים, דאמרו בגמרא (ברכות ה, א) אם רואה אדם שיסורין באין עליו יפשפש במעשיו, פשפש ולא מצא יתלה בבטול תורה, ואם תלה ולא מצא בידוע שיסורין של אהבה הם, ונחלקושם מה הם יסורים של אהבה, או שאין בהם ביטול תורה, או שאין בהם ביטול תפלה. אך עדיין צריך ביאורלמה ישיסורים לצדיקים.

אלא עומק הכוונה בזה, צדיק הוא אותו אדם שכל הזמן הוא מבטל את עצמו ומגלה את הקב"ה בעולם, על כן בעת שהדבר קורה לו, שיש לו יסורים, ברגע שנגלה לו הכוח הזה בנפש, של יסורים, אזי הוא מרגיש עוד יותר בטל.

להתבטל. הדברים האלה לא יובנו לנפש, אם תהליך הנפש היא לא לסלק את עצמי, ולהכיר את הקב"ה בעולם.

השמח כשהוא מנוצח

לפי האמור יבוארו דברי חז"ל (פסחים ק"ט, א), מאי דכתיב למנצח מזמור לדוד, זמרו למי שנוצחין אותו ושמח, בא וראה שלא כמדת הקדוש ברוך הוא מדת בשר ודם, בשר ודם מנצחין אותו ועצב, אבל הקדוש ברוך הוא נוצחין אותו ושמח שנאמר (תהלים קו, כג) ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו. כלומר שהקב"ה אמר אחר חטא העגל הניחה לי ואכלם, ואעשה אותך לגוי גדול, ומשה רבינו מתחנן לקב"ה וכמו שנאמר ויחל משה, ותפילתו נשמעת ומתקבלת.

איזה שמחה יש כאשר מנצחים, אנחנו מבינים. וכן מידת בשר ודם, כשמנצחים אותו הוא עצב, זה ברור לנו, כי אנחנו בשר ודם. אבל מידת הקב"ה, מנצחים אותו והוא שמח. איזה שמחה יש כאשר מנצחים, איפה יש שמחה. הרי חז"ל לא באים ללמד אותנו, מידת הקב"ה מה, אם אין לנו מזה נפקא מינה.

כי אין לנו השגה בו יתברך מצד עצמו. אלא כל מה שיש לנו זה גילוי מידותיו, על מנת שנידבק בהם. כל מה שבאים ללמד אותנו, הוא על דרך מה שנאמר(שבת קלג, ב) הוי דומה לו, מה הוא, אף אתה. ואם כן מה הוא שמח שמנצחים אותו, גם אנחנו צריכים לשמוח כשמנצחים אותנו. והשאלה היא היכן יש לנו שמחה כשמנצחים אותנו.

בלשון אחרת בנפש, בלשון ברורה מאוד, מתי אנחנו לא שמחים, כשיש לנו רצונות, שלא הצלחנו להוציא אותם לפועל, מי בגשמיות, מי ברוחניות, כל אחד לפי ערכו. ובמקום שאני אנצח, ניצחו אותי, אזי אין לאדם שמחה. אבל כשאנחנו מנוצחים, מהיכן יש שמחה בנפש, כאשר האדם מנוצח.

אלא בדברי חז"ל כאן גנוז ונכתב כאן יסוד בהגדרת השמחה, שמתגלה בכללות נשמות ישראל, איך הוא שמח, כי אם כל העבודה שלי היא ביטול, אז ברגע שניצחו אותי, הביטול שלי התחזק.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

אך כל זה אמור כשלפני היסורים, את מה הוא חיפש, את ההכרה בקב"ה. והוא עמל לבטל את עצמו ולהכיר את הקב"ה. על כן כשמגיעים לו היסורים, זה מתנה משמיים שמסייעתו. אבל כשהוא לא עמל לפני כן, להכיר את הקב"ה וביותר דקות, הוא לא עמל לבטל את עצמו, על מנת להכיר את הקב"ה. אז היסורים מפריעים לו. למה היסורים מפריעים לו? כי הרי הם משבשים לו את מהלכי סדר העבודה שלו.

עושים מאהבה ושמחים ביסורים

על דבר זה אמרו חז"ל (שבת פח, ב) הנעלבים ואינם עולבים, שומעים חרפתם ואינם משיבים, עושים מאהבה ושמחים ביסורים, עליהם הכתוב אומר(שופטים ה, לא) ואוהביו כצאת השמש בגבורתו. מהיכן מגיע עומק השמחה ביסורים, אדם שכל תכונת נפשו, היא להתבטל לקב"ה, מה קורה ברגע שמגיעים אליו יסורים, זה מחדד אצלו את הביטול, לכן הוא שמח בזה.

[הוא לא שמח מצד מה שלעתיד לבוא יהיה לו יותר שכר, וימרקו לו את הגהנום. זה נכון שזה כך, אבל זה לא זה עומק השמחה].

לפי זה נבין מה השייכות של שמחים ביסורים, לאוהביו כצאת השמש בגבורתו, אם הוא מקבל את היסורים באהבה, כי

הוא יודע שזה ימרק לו את העוונות, בוודאי שזה מעלה גדולה, אבל מה זה שייך לאוהביו כצאת השמש בגבורתו. אלא פירוש הדברים של כצאת השמש בגבורתו, שזה אותו חמה שאמרו חז"ל(נדרים ח, ב) שהקב"ה מוציא חמה לעתיד לבוא מנרתיקה, צדיקים מתרפאים בה, רשעים נידונים בה.

החמה הזו מבטלת את הבן אדם, צדיק שכל ימיו רצה להתבטל לקב"ה, מה קורה כאשר מתגלה כזו חמה, זה הרפואה שלו, זה התיקון שלו.

אבל מי שלא, במצב זה שייך בדקות דברי הגמרא (עבודה זרה ג, ב) מצווה קלה יש לי, וסוכה שמה, והקדוש ברוך הוא מקדיר עליהם חמה בתקופת תמוז וכל אחד ואחד מבעט בסוכתו ויוצא, למה הוא בועט, כי הוא לא רוצה

אולם מכיוון שהמציאות כיום הינה כי לעולם החיצוני ישנו תוקף של השפעה כמעט ללא מצרים. הרי שגם אותו מיעוט של אנשי החיל, בעלי צורה, ברי הדעת היותר מבוררים ובנויים המודעים ל-'אני' שלהם - מי הוא, כל אחד לפי מדרגת הכרתו. גם הם ניצבים מול מלחמה חזקה מחמת הסתירה העצומה שבין מהלך חייהם הפנימי לבין ההנהגות והפעולות הרבות שהעולם החיצוני מחייב ומכריח אותם לנקוט. גם להם העולם החיצוני מעמיד הכרח עצום לפעול פעולות רבות שאינם לפי מי שהם, מכל מיני סיבות מוצדקות למאוד על פי דעת דקדושה. אף ניתן לומר - שכמעט לא יעבור יום שבו אדם בר דעת כזה מבחין באופן ברור כי האני שלו צריך לפעול בצורה מסוימת, אך הדעת דקדושה שלו מכריעה כי הוא מחויב לפעול בצורה הפכית לאני שלו.

לפיכך, שומה על כל אחד ואחד לעמוד באיתנות ובעקביות על כך, שכל אותן פעולות הפכיות הכרחיות לא יכהו כלל את תוקף ברירות עוצם וחוזק ה-'אני' שלו. וכנגד כל הכרח חיצוני האדם מעמיד תעצומות נפש גדולות יותר שזוקפות את חומת האני! וכמו שברור לו שהחיצוניות מכריחה אותו לפעול פעולה הפוכה לאני שלו, כן ברור לו היטב לא פחות מכך - כי האני שלו הוא משהו אחר.

ישנו עניין של התהפכות לטובה, שדווקא אותה התמודדות יום יומית מול הסתירה בין העולם החיצוני לעולם הפנימי רק הולכת ומחדדת לאדם את עומק ודקות ההכרה הפנימית האישית שלו את עצמו. עם כל פרט ופרט של התמודדות, צומחת עוד בהירות ועוד דקות הבחנה, עוד גילוי בנימים הדקים של הכרת מעמקי הנפש. וכמו שויכוח בין שני ברי דעת יכול לעזור לכל אחד מהמתווכחים להתחדד ולהבין יותר טוב את הצד שלו עצמו. כך בעבודה נכונה ומדויקת, העולם החיצון משמש כלי עזר לאדם להכרה והעצמת האני שלו.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

התואם את מאמר חז"ל - 'אם ראית רשע שהשעה משחקת לו אל תתגרה בו'. ישנו מאן דהו שקיבל שררה כלשהי: פרנס, מנהל, גבאי, מפקד, מושל, ממונה וכדומה. וישנם הנקלעים למצב שהם כפויים וכפופים תחתיו והוא משתרר עליהם ומסתולל בהם. כהוראת שעה ההנהגה הנכונה לכפוף את עצמו ולא להתמרד ולא להתנגד ולהלחם. אולם גם בציור זה נוצרת סתירה נפשית חזקה, כיוון שההנהגה הכפופה לרודן זה מאלצת את האדם לדבר דברים ולפעול פעולות ולעשות מעשים אשר כולם הם סתירה בדרגה כזו או אחרת לאני שלו.

אדם שה-'אני' שלו אינו מבורר, ההתכופות שלו הינה התכופות נפשית גמורה, ובכך האני שלו נרמס כליל תחת מרמס רגלי הרשע. מה שאין כן, מי שעמל כסדר לזהות ולהכיר ולחיות על פי האני מי שאני שלו, לייסד ולבנות ביטחון עצמי על גבי תכונת השורש שלו, אצלו ההתכופות הינה התכופות חיצונית - של גוף בלבד. אך

התמודדות יום יומית לשמירת זהות האני כמות שהוא

כל אדם שיתבונן התבוננות כנה וישרה על מהלכי חייו יגלה כי בחיי המעשה שלו הוא פועל פעולות רבות שאינם לפי מי שהוא. ברם רוב בני האדם פועלים פעולות שאינם לפי האני שלהם מחמת שאינם מודעים כלל לאני שלהם - מי הוא. לכך גם נעלמת מהם הסתירה שבין פעולתם לאני שלהם, והם כל הזמן מתלבשים במי שהם לא. ממילא הנפש שלהם הולכת ונקברת יותר ויותר עמוק.

האב - את מידת האהבה, והיא אף עלולה לגרום לחוסר יציבות. ועם כל תנועה סותרת נוספת כדוגמת זו שתארנו, ה-'אני' של האב ילך ויחלש ילך ויתכסה, יעלם ויקבר יותר ויותר. ממילא חוסר היציבות גובר והביטחון העצמי השורשי הולך ויורד.

על מנת להימנע מנזק נפשי זה, כאן המקום לפעול על פי האיזון שהצענו. כאשר האב ניגש לפעול פעולה חיצונית ההפכית לגמרי למהותו הפנימית, הוא נדרש להעמיד מנגד בכל תוקף את המודעות וההכרה והברירות - אני מהותי ותכונתי השורשית הינה - 'ימין מקרבת'. אני נגש כעת להתלבש בפעולה

שאינה 'אני' אלא היא זמנית וחיצונית ואף סותרת למהותי. כל המהלך הוא בבחינת 'תוכחת מגולה מאהבה מסותרת', כי זהו צורך רגעי שאני מחוייב בו.

יש לתת את הלב לצורך לקנות את היכולת להכיל סתירות מעין אלו תוך שמירה על איזון ויציבות ומנוחת הנפש.

יש לתת את הלב לצורך לקנות את היכולת להכיל סתירות מעין אלו תוך שמירה על איזון ויציבות ומנוחת הנפש. כל אחד בראשית דרכו במלאכת רכישת המיומנות לשאת מהלכי פעולה הפכיים כאלו, יגלה קושי לפעול מתוך יציבות כיוון

שהסתירות מטבען יוצרות מלחמה פנימית וזעזוע נפשי. כי אם לדוגמא האב יעצים יתר על המידה את כוח האהבה הפנימי שלו, הוא יפרוץ החוצה וישבש את פעולת השמאל דוחה. הילד יקלוט וירגיש בכך שהאב לא ממש מסוגל להעניש אותו, הוא עלול לפרש זאת כנקודת חולשה ותורפה של האב, דבר שיקשה ויזיק וישבש את תהליך החינוך כולו. אם לחלופין, האב ימעט מדי בהעצמת כוח האהבה, ופעולת ה-'שמאל דוחה' תהיה תקיפה וקיצונית יתר על המידה, כבר בארנו כי הדבר יכהה ויטשטש את ה-'אני' של האב, היציבות תתערער והביטחון יחלש.

נביא דוגמא נוספת אשר הינה קיצונית יותר ביחס לדוגמא הקודמת. מפעם לפעם אנשים עלולים למצוא את עצמם במצב

יומא, עה, ע"ב – אלא מה אני מקיים אבירים, לחם שנבלע במאתים וארבעים ושמונה אברים, וכו', אל תקרי אבירים אלא איברים, דבר שנבלע במאתים וארבעים ושמונה איברים. וכן אמרו לשיטת ר' יוחנן, מחספס - שנבלע ברמ"ח איברים, מנין מחספ"ס, שלא היו צריכין לנקביהם, שהרי מזונם היה נבלע ברמ"ח אברים שלהם, ואינו יורד לבית הרעי. וכתב ברא"ם (חקת, כא, ה) וז"ל, בלחם הקלוקל - לפי שהמן נבלע באברים, קראוהו קלוקל, כענין קלות, שהוא קל, ואינו יורד (כי טבע הקל לעלות) למטה דרך הרעי, כך נראה מדברי הרד"ק בשרש קלל, עכ"ל. וז"ל המהר"ל (גבורות ה', פרק נט) המן שהוא מזון אינו טבעי לגמרי, וכמעט אינו גשמי כלל, שהוא נבלע באברים, והוא מובדל ומופרש מפחיתות החומר, עכ"ל. וברמב"ן כתב ששורש המן מן הזיו של האור העליון.

ויתר על כן כתב ברבינו בחיי (בראשית, א, כא) וז"ל, ואפשר שאותן המאכלים זכי הטבע מאד, הוכנו מתחילת הבריאה להיות מרבים השכל בטבע, כענין שכתוב (בראשית, ג, ו) ונחמד העץ להשכיל וכו'. וכענין שאירע במן שהוא מאכל גופני שניתן בזמן מתן התורה, אל עם שהיו מעותדים לדעת האמתות ולהתבונן במושכלות כשכלים הנפרדים, ולא היה בו שום מותר כלל שיטריד את השכל, והוא שאמרו ז"ל, שהיה כולו נבלע באברים, עכ"ל. ועיין ערבי נחל (בהעלותך) וז"ל, הוריד להם השורש ההוא מעולם המחשבה, רק נתגלם ונתלבש באויר הזה, כאשר יתלבשו הרוחנים ברדתם לאויר הזה, ולכך היה נבלע באברים.

וכתב באברבנאל (בשלח, טז, טז) וז"ל, המן האלהי היה מזון משובח קרוב לשווי יותר מכל המזונות, מוליד דם משובח וזך, כלו נהפך למזון מבלי מותר, ולא פרש יורד ממנו לפני מעיים, וכמ"ש חז"ל שהיה נבלע באברים, ר"ל שנעשה כולו מזון לאברים, עובר במעט מהעיכול, ולא היה מכביד הגוף כאשר המזונות. ולכך קראוהו הלחם הקלוקל, שהוא קל על הגוף, עכ"ל. ולפ"ז לכאורה לא היה נבלע מיד כפשוטו באברים, אלא תהליך עיכול קל. ובזה מיושב קושיית החזו"א (או"ח, כח, ד) איך תיקן משרע"ה ברכת הזן, הא המזון כבר מתעכל מיד, ואין זמן לברך, עיי"ש, ולהנ"ל ניחא. ועיין עוד שו"ת אפרקסתא דעניא (ח"ד, ענינים שונים, סימן שעז), ושו"ת משנה הלכות (חלק יא, סימן קנד).

וטעם נוסף מדוע נבלע באברים ואין בו פסולת, מצינו בחפץ חיים (שמירת הלשון, ח"ב, פרק כא) וז"ל, ולפיכך נתן להם לאכול מן שאין בו שום פסולת, והיה נבלע באברים, ויהיו תמיד נקיים וטהורים, עכ"ל. והיינו שבזמן שאדם אוכל נעשה קאי צואה, וכן בשעה שיוצא לנקביו, זהו זמן שאסור בד"ת ודבק בלכלוך. אולם עיי"אכילת מן כל היותם נקיה, וכן זמנם פנוי למחשבת האל.

ובעומק היה נבלע באברים, כמו התורה עצמה שנבלעת באברים. וכמ"ש בשפת אמת (חוקת, תרנ"ב) שברכת התורה לאחריה, מדין שנבלעת באברים. ועיין חזו"א הנ"ל, ואמרי אמת (סוכות, תר"ע, ד"ה אחר פורס).

ובכל שבת הוא מעין אכילת המן. עיין ליקוטי מוהר"ן (תורה קכב, ובהערה אות ב'). כי שבת במדרגת טעם, טועמיה חיים זכו. וזהו המן. וכמ"ש באלשיך (בהעלותך, יא) וז"ל, שהיה נבלע באברים, ולא היה עומד ונשאר באדם רק טעמו לבד, עכ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

יומא, סז, ע"א – ולא היה מגיע (שעיר לעזאזל) לחצי ההר עד שנעשה אברים אברים. ואמרו שם, איבעיא להו, אותן אברים מה הן בהנאה, רב ושמואל, חד אמר מותרין וחד אמר אסורין. מ"ד מותרין דכתיב (ויקרא, טז, כב) במדבר, ומ"ד אסורין דכתיב (שם) גזרה, וכו'. אמר רבא מסתברא כמאן דאמר מותרין, דלא אמרה תורה שלח לתקלה.

וכתב הרמב"ן (חולין, יא, ע"ב) וז"ל, לכתחלה בעינן צוק שיהא נעשה בו אברים אברים, אבל משנה זו לא היה מגיע לחצי ההר וכו', מעשה נס בעלמא הוא ולא לעכובא. כדאמרינן התם (ירושלמי, פ"ו, ה"ג) כל ימים שהיה שמעון הצדיק קיים, לא היה מגיע לחצי ההר עד שנעשה אברים אברים, משמת היה בורח למדבר והסרקיים היו אוכלים אותו. אלא מ"מ דחייתו לצוק להעשות אברים אברים היא מן התורה, ושבח גדול כשנעשה כן, עכ"ל. וכתב בספר החינוך (מצוה צה) וז"ל, וזה שאמרו ז"ל (ירושלמי הנ"ל) כי בשעה שהיו ישראל מרצין, לא הגיע לחצי ההר עד שנעשה אברים אברים, להודיען דמיון החוטא הגמור, כי כן יאבד "מהרה", ויהיה כלה "כליון גמור", עכ"ל.

והבן ששעיר אחד לה' עולה למעלה, מתעלה מן הפרוד לאחדות, כמ"ש לעיל, שזהו מהות הקרבן, להעלותו מריבוי אברים לאבר אחד. והיפוכו שעיר לעזאזל, שנעשה אברים אברים. ויתר על כן לא נעשה כן רק למטה כאשר מגיע לעפר, ע-פר, לשון פרור כנודע. אלא "לא היה מגיע לחצי ההר עד שנעשה אברים אברים", והיינו שכבר "בחצי ההר העליון", מקום האחדות (ודו"ק) כבר שם נעשה פרוד, אברים אברים. וזהו עומק ביטול כח הרע, שפירודו זהו תיקונו, בבחינת מש"כ יתפרדו כל פועלי און.

וכמ"ש הרמ"א (תורת העולה, ח"ג, פרק סה) וז"ל, ה"אפר" (של פרה אדומה) הנזרק עליהן מן הרשעים (וכו') ו"מפרק" מעליהן טומאתן עד שנשארו טהורים, והוא ("אפר" פרה אדומה) כדמות שעיר עזאזל שנאמר (ויקרא טז, כב) ונשא השעיר עליו את כל עונות בית ישראל. רק שהשעיר היה מורה על ימי שלותו, והפרה על ימי גלות, וכו'. והשעיר היה נפסד אברים אברים ולא הוצרך למים חיים (כמו אפר פרה), כי בהיות ישראל באדמתן היו כשרים וזכאים, ובקלות היו מפסידין השעיר, והיו רודפים אותו לעזאזל, עיי"ש. והבן שבשעה שהיו בשלותן היה השעיר נעשה אברים אברים קודם רדתו לחצי ההר. אולם כאשר הם במדרגת "ימי גלות", שזהו מדרגת פרה אדומה, כנ"ל, אזי אף השעיר לא היה נשבר לאברים אברים, אלא כדברי הירושלמי "היה בורח למדבר והסרקיים היו אוכלים אותו". ואזי לא היה לשון זהורית מלבין ונשאר אדום (וזהו חלקו של עשו, "תהו", כמ"ש שם ביומא שמא תאמר מעשה תהו הוא, ודו"ק), ואזי שייך לחלקו של עשו, הלעטני נא מן האדום האדום הזה. היפך שעיר לה' ששייך ליעקב כמ"ש חז"ל, ענותם, עון-תם, יעקב שנקרא תם (עיין ב"ר, סה, טו).

שורש לצאת מפסל דקלקול וכל ענפיו, ובוזה הקב"ה סלח לישראל, סלח, סל-ח, והיינו שסולח על כל הנטייה לעקמומיות. ועי"ז נתקיים מש"כ (ישעיה, יח, טו) סלו סלו המסילה, ומעתה אף אם אינה יושר גמור [כי היושר הגמור יתגלה רק לעת"ל], מ"מ נעשית "סלולה" וקרובה ליושר. ועי"ז חזרו הקב"ה וכנסיי כביכול להתעלס באהבים, עלס, ע-לס. וכנסת ישראל מצידה מקלסת לקב"ה, קלס, ק-לס, היפך סקל, ודו"ק.

וכאשר מסירים את הסיגים שהם שורש הפסל דקלקול, זהו בחינת סלת נקיה, סלת, סל-ת. וכאשר יוברר כל הרע ויעשה הכל בבחינת סלת נקיה, אז מתגלה אור הנצחיות, בבחינת סלה, סל-ה, כמ"ש (עירובין, נד, ע"א) תנא דבי ר' אליעזר בן יעקב, כל מקום שנאמר נצח סלה ועד, אין לו הפסק עולמית.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

פ. ובאדם נגלה בקרסול, מקום חיבור הרגל והשוק, קרו-סל, שצורתו מתעגלת. וכאשר אדם דבק בעקמומיות זו באופן דקלקול, בחינת כסיל כנ"ל, הוא בבחינת סלף, סל-ף, שסילף ועיקם דרכיו. וכאשר מוציא צורה זו לפועל במעשיו בקלקול גמור, חייב מיתת סקילה, סקל, סל-ק, שלרבנן חמורה מכל ד' מיתות ב"ד, והוא בבחינת סלון ממאיר (יחזקאל, כח, כד), סלון, סל-ון. ושורש כל הקלקולים הוא ע"ז, שהוא שורש כל העקמומיות. וכתוב (שמות, כ, ד) לא תעשה לך פסל, פ-סל, וכתוב (דברים, ד, טז) פן תשחיתון ועשיתם לכם פסל תמונת כל סמל, סל-מ. ועי"ז כל הוויתת הסתרה של השי"ת, סילוק הכל, בחינת חסיל, חי-סל, שמחסל הכל. ועיין רש"י (דברים, כח, לח).

ובתיקון כתיב (שם, לד, א) פסל לך שני לחת אבנים כראשונים. ובלוחות אלו שנעשו ע"י פסילה, "פסל לך", נעשה

כי תשא | ל-ס פסל לך, פסל, פ-סל. והנה סל משמש לב' הפכים, א. דבר סלול, מסילה. ב. סלסול, כגון מסלסל בשערותיו. סדר שבא באופן של תנועות שאינם ביושר, ואינו דרך רגילה וכבושה.

והנה סל בבחינת תנועה דקלקול שאינה ביושר, הוא בחינת סכל, סל-כ, היפך שכל ישר. וכן בחינת כסיל, כי-סל, ששכלו אינו הולך בדרך היושר, ולכך תנועותיו אינם בדרך היושר. ותנועה זו מתגלה בסולם, סל-ום, כי כידוע אין הדרך להעמיד סולם ביושר, אלא באלכסון, לס - אכון, כי עיקר העלייה מתתא לעילא, אינה בדרך יושר אלא בדרך אלכסון. ונגלה בבירור כאשר אדם עולה בעלייה יותר קל לעלות באלכסון מאשר לעלות ביושר, כנודע. וזהו בחינת אריוך מלך אלסר, אר-לס. והיינו כי האורך בטבעו הולך ביושר, ואצלו נעשה נטייה באלכסון. וכן כלי שאינו עשוי ביושר אלא יש לו דפנות מתעגלות, בחינת סלסול, נקרא סל, וכן ספל, סל-

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה:

<u>סבל</u>	<u>מסלה</u>	<u>סלח</u>	<u>אלסר</u>	<u>אליסף</u>
<u>פלס</u>	<u>ספל</u>	<u>סלע</u>	<u>סל</u>	<u>סכל</u>
<u>סליחה</u>	<u>הסל</u>	<u>מסלאים</u>	<u>חסיל</u>	<u>פסל</u>
<u>סלף</u>	<u>סלעם</u>	<u>סלת</u>	<u>הסמל</u>	<u>סללות</u>
<u>סקל</u>	<u>סנבלט</u>	<u>פלאסר</u>	<u>קלס</u>	<u>שלמנאסר</u>
<u>סלד</u>	<u>כסלחים</u>	<u>כסלון</u>	<u>כסל</u>	<u>יעלס</u>
<u>סלכה</u>	<u>סלחה</u>	<u>סלולה</u>	<u>סלון</u>	<u>סלה</u>
<u>סמל</u>	<u>קרסלי</u>	<u>סלסלה</u>	<u>סולם</u>	<u>סללה</u>
				<u>פלנאסר</u>

בלביפדיה קבלה אמ

אור א"ס

יושר

ג' קוים שוים זה לזה. ולמטה נעשה, חד ארוך חד קצר וחד בינוני. ואמרו (זוה"ק, קדושים, פא, ע"ב) אקדים אמא לאבא (איש אמו ואביו תיראו) ובאתר אחרא אקדים אבא לאמא (כבד את אביך ואת אמך), לאחזאה דתרויהו כחדא אשתדלו ביה, וכו', שקיל דא לדא, וכלא כחדא אתקלו במתקלא חד.

ועוד. ג' קוים, בחינת אמ"ש, הנקראים בספר יצירה, ג' אמות, לשון אם. ועיין בעץ חיים (שי"ט, פ"א, מ"ת) והנה ביום א' של הקליטה נתחברו יחד אותן החצאין שהיו בתוך אבא והיו לאחדים, ונכלל חסד בנצח ויסוד בת"ת ומל' ביסוד, ונתקשרו בבחי' קוין זה בזה ונתאחו ביחד. ואח"כ ביום ב' של הקליטה נתאחו ונתקשרו החצאין אשר בתוך אמא יחד זה בזה בבחי' קוין כנ"ל, ואח"כ ביום ג' נתקשרו יחד אותן שבתוך אבא עם אותן שבתוך אמא, ואז נתן אבא לאמא המחצית אשר היו בו, ונמצא כי כל הז"א נתון תוך אמא בסוף שלשה ימי הקליטה, עכ"ל.

שערות

או"א נעשו משערות דיקנא ומשערות רישא דא"א, כנודע בעץ חיים (עיין שער הולדת או"א וזו"ן). ובפרטות שורש אמא במזל י"ג דדיקנא, מזל ונקא. ומשם שורש כל הנקיון שמנקה.

אזן

באזן התחיל להתגלות אות ה' שורש לאמא. וכמ"ש בתיקונים (סג, ע"ב) י' ראשית אתקרי, ואיהו אבא דכלא. ה' אלקים, ואיהי אמא דכלא, אם כל חי. ושורש נעלם יותר לה' זו במילוי אות יו"ד, י-ו"ד, שעולה צורת ה'. ולכך אמא נחלקת לוי"ד. עיין עץ חיים (שי"ד, פ"ו, מ"ת) וז"ל, הנה אמא יש לה י"ס, ט"ס ראשונות יש בהם פנים ואחור, והם תופסים כל שיעור קומת אמא עלאה, אח"כ המלכות שבה מת-חלת החזה ולמטה שבה ומלבשתן. נמצא כי אינם מגולים מאמא רק ו' ראשונות שלה כי אמא זו היא ו"ד של מילוי יו"ד של הו"ה בסוד והבן בחכמה, כנודע. עיי"ש.

חוטם

עיין פירוש ספד"צ מהאריז"ל (פ"א) וז"ל, ויש לתן טעם למה נקרא חוטם, דע כי אמא אוזפית לברתא מנהא, דהיינו שם ס"ג שיש באמא נתנה היא בשאלה ללאה, וכן עולה חוטם. ובפרטיות אותיות חוטם מורים על זה. הח' היא אמא לפי שהיא מדה שמינית ממטה למעלה, ו-ו' של חוטם הוא ז"א, והט' של חוטם הוא יסוד, והמ' של חוטם הוא המלכות שנקראת מ' כמו אמא.

פה

שתיקה: אמרו (פסיקתא רבתי, פכ"ג, י' הדברות, פ' תליתאה, ד"ה שבת. ומעין כך בזוה"ק, בראשית, לב, ע"א) אמר רב חייא בר אבא, אימיה דרשב"י כך הוה משעתיא מותר מילייה בשבתא, הוה אמר, אמא שבתא, ושתיקה. והוא היפך פועה, שפועה ומדברת אל הולד.

א-ם. א - אלופו של עולם. מ - מציעא. נקודת אמצע בסוד עיגולים. ואמא בחינת עיגולים, כנודע. אבא - יושר, אמא - עיגולים. ולכך נודע שאמא בחינת אות מ"ם. בן ארבעים לבינה. ובבחינת אמא, גילוי אלופו של עולם בנקודת האמצע. כנודע, שא"ס צמצם עצמו לנקודת אמצע, ושם מקום ההסתרה, ושם מקום הגילוי, כמו שהרחיב בפתחי שערים.

צמצום

מצרים, מיצר-ים, גילוי מקום הצמצום בעולם, היפך א"י, ארץ הצבי. והיא בסוד מ"ם, מ-צרי-ם. סוד אמא. וכן בסוד נ', מ-צ-ר-ים, כנודע. שלכך נכתב נ' פעמים בתורה יציאת מצרים, כמ"ש בתיקונים.

ועוד. פנים בחינת התפשטות, אחר צמצום. ועיין עץ חיים (ש"ט, פ"ב, מ"ת) וז"ל, ואמנם קרע שטן גימט' תשכח עם הכולל, כמנין האחורים (עיי"ש), לרמז על נפילת אחורי אבא ואמא. ועיין שם (שער יא, פ"ח, מ"ת) שיש יתרון לאחורי אמא על אחורי אבא.

ועוד. אם במילוי אל"ף מ"ם, עולה קץ עם הכולל, סוף, סוד הצמצום.

קו

קו היוצא מן אור א"ס הוא בבחינת אם המולדת, כי הצמצום בחינת צירי לידה, בחינת מצרים, מם-צרי, ויציאת הולד בחינת קו. שכשם שעובר בתוך מעיה ופולטת לחוץ, כן יצא שפע מן אור א"ס לחוץ ע"י הקו.

ועיין עץ חיים (ש"כ, פ"ג, מ"ת) נבאר תחלה מה ענין הלידה ומי גרם אותה. והענין הוא כי יש אורות רבים שם בבטן אמא עלאה ע"י העיבור כנ"ל, וזהו גורם שהולד שהוא ז"א רוצה לצאת מתוכה, לכן כאשר בא זמן הלידה שנגמר זמן העיבור וכבר נתקן ונצטייר העובר, אז בחינת הרוחניות שיש באמא מסתלקין משם ועולין למעלה בגוף אמא עצמה, וכו', ואין הבטן שלה יכולה לסבול כל האורות ההם, ואז האורות של בחינת אמא עצמה שהם בעה"ב, דוחקין את האורות של זו"ן שאינם שלה שהוא אורח ומוציאין אותן לחוץ, עכ"ל. והבן שכך הוא הצמצום שהעלה אור לא"ס, ונדחק לחוץ ע"י קו, כנ"ל.

עיגולים

עגל, עיגול דקלקול. לשון גילוי. ואמרו חז"ל (סנהדרין, סג, ע"ב) לא עבדו ישראל ע"ז, אלא כדי להתיר להם עריות בפרהסיא. ועיין זוה"ק (ויקרא, טו, ע"ב) א"ר יוסי, כתיב (ויקרא, יח, ז) ערות אביך וערות אמך לא תגלה, וכתיב אמך היא לא תגלה ערותה, ותנינן, אמך היא ודאי, הא אם גלה ערייתה למאן, בעי לאתבא לה, ודאי לתקנה מאי דגלי, וכו', וכד איהי אתגלייה כל אינון בנין אתגליין בגינה, וכתיב (דברים, כב, ו) לא תקח האם על הבנים, וכד אתתקן עלמא לתתא אתתקן כלא עד דסלקא תקונא לאמא קדישא ומתתקנא ואתכסיא ממה דאתגליא, ובגין כך כתיב (תהלים, לב, א) אשרי נשוי פשע כסוי חטאה, וכדין אקרי תשובה, תשובה ודאי.

בלבביפדיה קבלה אמ

לפי שבתחלה היו ו' חלקים נפרדין זה מזה בסוד רה"ר כנ"ל, לכך נכנס בסוד העיבור תוך אמא כדי לאסוף החלקים האלו הנפרדין תוך מעי הבינה, עכ"ל.

ועוד. אמרו (סוכה, כח, ע"ב) קטן שאינו צריך לאמו וכו', היכי דמי קטן שאינו צריך לאמו, וכו', שמעון בן לקיש אומר, כל שנעור ואינו קורא אמא. אמא גדולים נמי קרו, אלא כל שנעור ואינו קורא אמא אמא. וזהו ז"א בקטנותו וז"א בגדלותו. וז"א בגדלותו קורא אמא לאמא עילאה. ובקטנותו קורא אמא הן לאמא עילאה, והן לתבונה. ועיין רמב"ם (הלכות סוכה, פ"ו, ה"א) שהוא בן שש. וזהו בחינת ז"א, ו"ק, שש. וכל הגדלותו מו"ק לג"ר ע"י אמא, כמ"ש בעץ חיים (שער הכללים) וז"ל, להגדיל אברים של קטן זה שהם קטנים כקרני חגבים, צריך שיכנסו נה"י דאמא תוך ו"ק דז"א, עיי"ש.

נוק'

אמרו (קידושין, לא, ע"ב) מהו לצאת מארץ לחוצה לארץ, א"ל אסור, לקראת אמא מהו, א"ל איני יודע. נוק' בחינת ארץ, ולקראת אמא היינו לעלות לשורשה שהיא אמא. וכמ"ש (זוה"ק, וישב, קפג, ע"ב) דאחברת אמא בברתא והווי כחדא. ופעמים כותבים אימא שעולה בגימט' בן, שם הנוק'. ונקרא לפיכך אמא תתאה, כנודע. וכן אותיות אחרי אם, בן.

ועוד. אמרו שם על אביי, כי עברתו אמו מת אביו, ילדתו מתה אמו. איני, והאמר אביי אמרה לי אם, ההיא מרבינתיה הואי. והבן שאם גמורה בחינת פרצוף אמא, ומגדלתו בחינת נוק' המשפעת. ועיין עץ חיים (שער הכללים) שארז"ל נובלות חכמה שלמעלה תורה, ונובלות בינה שלמעלה שכינה וכו', ומה שנפל מבינה שהיא אמא ממנה נעשה שכינה. ופעמים מתלבשת בה, כמ"ש (שם, שט"ו, פ"א, מ"ק) אופן האחד כאשר אמא מתלבשת בז"א לבד, והב' כאשר אמא מתלבשת במלכות עצמה נוק' דז"א. ועיי"ש (פ"ב) שאין אמא מתלבשת בתוכה, רק נשאר עליה בסוד אור מקיף.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

אריך

בפרצוף אריך דוכ' ונוק' חד. ואמא נכללת באבא. וזהו בחינת זקנה. ואמרו (נדה, ט, ע"ב) היכי דמי סמוך לזקנתה, וכו', ורבי שמעון אומר, כל שקורין לה אמא אמא ואינה בושה. והיינו שעלתה מדרגת אמא לשורשה באריך.

אבא

נודע שאו"א כחד נפקין וכחד שריין לא פסיק דא מן דא, ולא אסתלק דא מן דא, וכלולים זה בזה. בבחינת הבן בחכמה וחכם בבינה. ועיין גר"א (ספד"צ, פ"ב) שאו"א כלילן זה בזה, ביו"ד ה"א. אמא כלולה באבא ביו"ד, ביו"ד שבו, ואבא באמא בה"א בעוקץ שאחור רי ה"א שהוא יו"ד, כמ"ש בזהר. ונודע מאוד שאבא כולל בקרבו את אמא ונקראים יחדיו אבא עלאה, ולהיפך נקראים אמא כמ"ש שם, ובכללות אמא באבא שני הפרצופים נקראים אבא, ובכללות אבא באמא שני הפרצופים נקראים אמא. ועיין עץ חיים (שי"ג, פ"ג) סוד הכתר של אמא כלול באבא, כי שער המ"ב העליון שהוא כתר שבה כנ"ל כלול באבא. ולכך נקראת א"ם, מ"ב חסר אלף. עיי"ש (שט"ו, פ"ב). ויש זוג שלים ויש זיווג שאינו שלים כמ"ש שם (שט"ו, פ"א, מ"ק). זוג בנ־קודות זוג שלים, זוג בשמות בלתי מנוקדים זוג שאינו שלים.

אמא

כתיב (בראשית, ג, כ) ויקרא האדם שם אשתו חוה, כי היא היתה אם כל חי. ועיין מגן אבות לרשב"ץ (אבות, פ"ב, מ"ח) וכן לנשים חשובות קורין בשם אמא, אמא שלום, אמא מרים, וכן מטרוניתא בלשון רומי אם היא מטיר וכו'. וכן נזכר בסוף פרק היה קורא בתורה (ברכות, טז, ע"ב) כי אבא ואמא דרך כבוד ואין קורין כן לעבדים ולשפחות אלא של בית ר"ג.

ועוד. עיין עץ חיים (שט"ו, פ"ה) ששורש אמא בבינה דאריך שבגרון, משא"כ אבא בחסד שנמצא בכתפים, ובזה יתירה אמא על אבא.

ז"א

עיין עץ חיים (שי"א, פ"ז, מ"ת) וז"ל, הנה טעם וסיבת העיבור של ז"א (באמא) היה מפני זה,

ועיין גר"א (תיקונים, תיקון כא) שבשבת שריא אור אמא, ודו"ק.

דיבור: אמרו (זוה"ק, תיקונים, ח"ג, שט, ע"א) כגוונא דא אמא עלאה דאתמר בה (דברים, כב, ו) והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים, ואינון ישראל מצפצפין לה בכמה צפצופין דצלותין.

ועוד. עיין גר"א (ספד"צ, פ"א) שעד סיום אורות האזן (שיבולת הזקן) הוא א"א. ועד סיום של חטם עד טבורא דלבא, אבא. ועד סיום של פה, עד טיבורא הוא אמא.

נשיקה: עיין עץ חיים (שער הכללים) וז"ל, בתחלה נושק אבא לאמא, ואח"כ אמא לאבא, ואבא ממשיך הבל בעת הנשיקה, וכו'. ועוד כתב שם וז"ל, דע שמן הפה של אמא יוצא הבל המקיף לז"א, עכ"ל.

עינים - שבירה

אמרו (זוה"ק, בראשית, מח, ע"ב) אלקים הבין דרכה. כד ברתה בבי אמא, היא "אס" תכלא" בכל יומא בכל מה דבעיא ברתה, כיון דחברת לה בבעלה הוא יהיב לה כל מה דבעיא ויתקן עובדהא. והבן שהשבירה במלכויות, בת, העדר גילוי של דוכ', בעלה. אולם בשורש ההעדר גילוי הבינה, אמא, העדר אסתכלא דילה. שהרי השבירה היתה בס"ג דס"ג, בינה. כי השבירה בז"ת שנתנ־תקו מאמא. ועיין עץ חיים (שי"ט, פ"ח, מ"ב) כי המלכים הם כולם ס"ג, ולכן נמצא כי אמא יצאת עתה טמירא ומולבשת תוך אבא. וע"ז אמרו (שם, ויחי, ר"ט, ע"א) בת היתה לו לאברהם ובכל שמה (מלכות), ואמא רבי־עא עלייהו דינקא להו, ועל האי כתיב (דברים כ"ב) לא תקח האם על הבנים, ותנינן לא יסגי ב"נ חובוי לתתא, בגין דיסתלק אמא מעל בנין וכתיב (ויקרא י"ח) אמך היא לא תגלה ערותה, עכ"ל.

עתיק

אבא שורשו באריך, ואמא שורשה בעתיק. והבן שלפיכך יסוד אבא אריך, כי מקבל הארת אריך, ויסוד אמא קצר, כי מקבלת הארת עתיק. ועיין לימודי אצילות (סוד הצ־מצום, ח"א) ו' ארוכה ביסוד אבא, וקצרה היא ביסוד אמא. וזהו שורש לנ' שנפלה.

מילון ערכים בקבלה • נקודות

שם (פ"ו, פ"ה, מ"ת) וז"ל, אור אחורים נקודות, כי הנקודות הם לעולם דין, עכ"ל. וזהו השורש שהיה שבירה בנקודות, מפני שהם דין. וז"ל שם (ש"ח, פ"א, מ"ת) ובאלו הנקודות הם בחינת המלכים שמלכו בארץ אדום שמתו, עכ"ל. ומתו, כי יצאו תחלה יעגולים בלא יושר, כמ"ש (ש"ח, פ"א, מ"ת) וז"ל שם, כי העין בהיות האדם עומד ביום א' ובצד א', יכול להסתכל כל צרכו ולנענע ראייתו בעין אף שלא ינענע גופו וראשו כלל אך ינענע עיניו ויסתכל בצדדיו, משא"כ בשאר אורות אח"פ שיצא הבל במישור, עכ"ל. עיי"ש ג' טעמים.

ובפרטות נקודות, ריבוי של נקודה - נקודות כנ"ל, שבשורש הם נקודה אחת, חכמה עלאה כנ"ל, ולתתא נעשו ט' נקודות (עין ש"כ, פ"י), כמ"ש שם וז"ל, הנה הנקודות הם ט', שהם קמץ ופתח צירי סגול שבא חולם שורק חירק קבוץ, וכו'. והנה כל ה' אחרונות של הנקודות הם צורת יודיין, חוץ מב' נקודות הראשונים שהם קמץ פתח שהם ב' וויין ויו"ד, וכו', שמהם (קמץ ופתח) נעשו כלים אל השאר (כי הכלי בצורות חלקים של וויין, עיי"ש), וכו'. והנה הקמץ מורה על הכתר (והוא ממוצע בין טעמים לנקודות - ולכך יש בו גם ו'ו וגם יו"ד - ככל כתר), כנודע, והכתר הוא טעמים. והפתח מורה על החכמה והם הנקודות, (ובפרטות ט"ס תחתונות של חכמה, הם נקודות), שכל זמן שעדיין לא יצאו רק הטעמים דס"ג שהם בחינת אורות אח"פ, עדיין היו האורות סתומים וקמוצים (קמץ - קמוץ), וכשבאו בחינת הנקודות שהם חכמה שהוא פתח, וכו', אז הם נפתחו בפתחו דעינין, עכ"ל. והבן שתחילת הפתיחה בפתח, אולם נקודות בפועל רק בצירי, שיש בה ב' נקודות, משא"כ בפתח שצורתה ו'. וכתב שם להלן וז"ל, אח"כ בא הס"ג דס"ג, והיא נקודות, מתחילין מן העין דא"ק, והם ט' נקודות, ה' מלכים ד' עבדים, כנודע. וב' נקודות עליונים שהם קמץ ופתח, שהם כתר חכמה, לא מתו, וז' אחרים מתו, עכ"ל, עיי"ש. והבן שצירי "שורש" למיתה, אולם המיתה בפועל רק בז"ת, באותיות.

וטעם החילוק שג"ר לא נשבר וז"ת נשברו, כתב שם (ש"ח, פ"ב, מ"ת) וז"ל, והנה י' נקודות הם, והג"ר שבהם הם לוקחים אור ממה שנמשך אור מהסתכלות העין באח"פ (עיי"ש) ממקומם עד מקום התחברות בשבולת הזקן וכו' (לכך לא נשברו, ועיי"ש החילוק בין כתר לחו"ב), אבל ז' נקודות התחתונים, אין לוקחין רק ממה שנמשך מהסתכלות באורות החוטם והפה ושבולת הזקן ולמטה וכו', ולכך נשברו, עיי"ש בהרחבה. ומקום גילוי הנקודות לתתא בעולמות, כתב שם (ש"ט, פ"ב, מ"ת) וז"ל, והנקודות שלו (של ס"ג) ביצירה, עכ"ל. מלשון צירי - צורה, ודו"ק. ושורש נקודות דס"ג, ס"ג דס"ג, בס"ג דע"ב. וכמ"ש שם (ש"י, פ"ד, מ"ב) וז"ל, ונקודות דע"ב הוא שם מ"ה במצאח, והם כנגד הנקודות דס"ג, עיי"ש. ובעומק, נקודות דע"ב מתלבשים בס"ג, עיי"ש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (ש"א, ענף ד) ואח"כ יצאו אורות עינים דא"ק הזה (וכתב להלן ש"ח, פ"א, מ"ת), שהוא יציאה בבחינת הסתכלות בלבד, ולא הבל גמור כמו שיצאו מאח"פ, כ"כ שם), ואלו נקרא עולם הנקודים אינם עצמות אור העינים, אלא יצאו מן העינים. עיין לשם, דע"ה, ח"א, דרושים א-ד), ויש בהם ב' בחינות יעגולים ויושר (דלא כאח"פ שיצאו יושר בלבד, כמ"ש ש"ח, פ"א, מ"ת, וכביאור הלשם). ומקום מצבן ומעמדן, הן מהטיבור דא"ק הזה, עד סיום רגליו, שהמקום הזה נקרא כללות נה"י דא"ק, עכ"ל. ועיי"ש (ש"ח, פ"א, מ"ת). ושער יט, פ"ו, מ"ב).

וכתב שם (ש"ה, פ"א, מ"ת) וז"ל, הנקודות, שם ס"ג, וכו'. ונודע כי לעולם הטעמים והנקודות נחלקים לג' חלקים, כי יש בחינת טעמים ונקודות למעלה ע"ג אותיות, וכן יש למטה מן האותיות, וכן יש באמצעית האות, וכו'. וזה הס"ג היה מחציו ולמטה (של א"ק) שהם הנקודות שבו, מלובש מטיבור ולמטה דא"ק, תוך מ"ה וב"ן דא"ק, וכל זה הוא פנימיות א"ק עצמו, אורות וכלים. ואח"כ הוציא בחינת החיצוניות להלבישו, וכו'. נמצא כי י"ס של עולם הנקודות היושב בחוץ מסבב לא"ק מטיבורו ולמטה, ויש לו ב' מיני אורות. אחד מלמטה למעלה בפנימיות מן הטיבור עד העינים, ומשם יוצא עיקר הארה לצורך הנקודים, שהוא שם ב"ן נוקבא (שתחלה היה ס"ג דס"ג, ובעינים - נקודות, שם ס"ג, עולה ג"פ אה"י"ה, עיין שם, ש"ח, פ"א, מ"ת). ועיין שם, ש"י, פ"ד, מ"ב. והפך להיות ב"ן. ודו"ק). וגם יש לו אור ישר שהוא נוקב ועובר דרך העור מן הטיבור ולמטה, ומאיר בנקודים דרך נקבי העור, ודרך פי היסוד, ודרך הטבור, ודרך נקב האחור, והנה "עיקר הנקודים הם מאורות העינים", עכ"ל. ועיי"ש (ש"ח, פ"א, מ"ת).

וטעם היותם נקראים נקודות, מלשון נקודה, ביאר בעץ חיים (ש"ה, פ"ה) וז"ל, והנקודות הם י', כמ"ש בע"ה, והם בחינת רוח, והם נקראו י"ס באמת, וכו', כי הספירות הם מחכמה (ולכך טעמים בכתר, ונקודות בחכמה, כמ"ש) "נקודה עלאה" וכו'. הרי כי י"ס הם עצמות, שהם הנקודים שבתוך האותיות הנמשכין מחכמה עלאה הנקרא נקודה עלאה ג"כ, ועל שמה נקרא נקודות, עכ"ל. ולתתא הם כקרני חגבים, שרשים קטנים. עיין לשם (ביאורים, עו"י, ש"א, ע"א, אות יט). ונקראים נקודות מפני הפיזור, כי השבירה היתה בס"ג דס"ג, נקודות, כנודע. וכתב שם (שער יא, פ"א, מ"ק) י' נקודות, כל א' נקודה בפני עצמו, וז"ס נקודים, וכו', י' נקודות, זה על גב זה, עיי"ש. וכן לתתא מלכות נקראת נקודה, כמ"ש (ש"ט, פ"ח, עיי"ש). ועיין שער ל"ד, פ"ב, מ"ב), כי יצאה רק נקודה אחת, ונחסר לה ט"ס הנותרים.

וכתב שם (שם) עוד וז"ל, אלו הנקודות שרשם מחכמה, כמ"ש שם, וכו'. וידוע כי הנקודות "נקבות", נקרא אור חוזר, אף שהוא בחינת ז"א (רוח), מפני שהוא אור חוזר שבו, עכ"ל. וכתב שם (ש"ה, פ"ו) וז"ל, ולהיות כי אור הנקודות הם אור החוזר, לכך עולה תמיד בסוד זרקא, עכ"ל. וכתב

כדי לקבל את המילון מהתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

שאלה א': הרב ביאר במקום אחר כי ישנן שתי קומות ב-'אני' של האדם: רמה עליונה מופשטת ואחדותית, ורמה תחתונה ממנה - בה קיימת מורכבות. איך מתייחסים לזיהוי שורש הנפש על פי שתי מדרגות אלו?

תשובה: במקום הכי מופשט כבר אין הגדרה של 'אני מי שאני', על מדרגה זו נאמר - 'אנוכי מי שאנוכי' על בורא העולם, כי שם האדם בטל. אזי בהפשטה אין זיהוי של אני כתכונות ומידות, שם האדם אינו קיים כקיים, אלא הוא קיים כבטל. 'אני כקיים' שייך רק לקומת המורכבות, 'אני כבטל' שייך לקומת המופשטות.

שאלה ב': האם תיתכן יציבות לאדם שחי בקומה העליונה - ברמה המופשטת? תשובה: אדם שחיותו במופשט באופן חזק - ימצא שם את יציבותו, יהיה לו שם ביטחון. אך צריך להבין, לא ניתן לחיות רק במופשט, זה לא יכול להיות. על כן, לעולם צריך זיהוי פנימי מיהו ה-'אני' גם בקומה המורכבת.

שאלה ג': אדם שפעל על פי הנלמד בפרק זה והגיע לכלל זיהוי פנימי כי האני שלו ממש לא מתאים ללימוד תורה במסגרת כולל רגילה לאורך כל שעות היום. הוא רחוק מלמדנות, ידענות, גירסה, ועוד יותר רחוק מחקירות עיוניות ופלפולים. האני שלו מקבל חיות באחד מתחומי העיסוק השונה לגמרי, הוא לדוגמה מחובר מאוד לעולם המסחר. האם גם במקרה זה ראוי לו לפעול על פי האני שלו, ולא לנסות בכל כוחו לכפות את עצמו להיות אברך כולל ולשבת בין כותלי בית המדרש וללמוד תורה כפי כוחו?

תשובה: בכל שאלה מעשית ישנן שני

דע את שמחתך. שורש השמחה בתיקון החטא. פרק ו'

חלק ב- שמחת פורים- מטרת שמחת פורים

כשנמצאים בסיעתאדשמיא, בימים שההגדרה של הדין שלהם, והגדרת היום היא, שהם נקראים ימי שמחה. הם ימי הפורים הבאים עלינו לטובה, צריך כל אחד לחשוב ולהתבונן מה אנחנו רוצים להוציא משם. אם כל תפיסת החיים, היא מציאות הגילוי יתברך שמו, אזיכשאדם מגיע לימים הבאים עלינו לטובה, יש לו סוג מסויים של גילוי של אל יחיד ומיוחד.

ימי משתה זה ימי התבטלות. על דרך שנאמר (עיין סנהדרין קג, ב) גדולה לגימה שמקרב את הלבבות, כלומר בעומק אז היא מבטלת אותי, לכן אני יכול להתקרב למישהו אחר. ימי משתה ושמחה, היינו ביטול הדעת, כלומר זה מבטל אותי. לא ביטול דעת חס ושלוש של בהמות, אלא במה שהאדם מבטל דעתו לקב"ה, כמו שאמרו חז"ל (חולין ה, ב) ערומים בדעת, ומשימים עצמם כבהמה לפניו יתברך, ועל כן ההכרה שיוצאת היא הכרה במציאות הבורא, יתברך שמו, כי אני מתבטל אליו.

מה תקוות הנפש לקחת, להוציא מאותם ימים, אם תקוות הנפש, להוציא מאותם ימים את הביטול לקב"ה, והוא מתחבר היטב לאור של ימי משתה ושמחה, להיכן זה מביא את האדם, לזה שהוא בטל אל הקב"ה. זה הוא האור של (מגילה ז, ב) חייב אינישלבסומי עד דלא ידע, שהשתיה הביאה אותו לביטול, התכלית מאירה מאותו מקום.

כמובן שזה לאו דוקא בפורים, אלא כן הוא בכל ימי המועדים, אלא שבכל מקום צריך להבין את אופן הפנים של הגילוי שלו, לפורים יש פנים מיוחדות של פורים, וזה לא הפנים של פסח או שבועות, ולחג הפסח יש פנים אחרים של גילוי, וכן בשאר המועדים, אבל כולם, לא באים לגלות שום דבר אחר, חוץ מהבורא יתברך שמו. אין דבר אחר שבא להתגלות, זה הגילוי היחיד, האמיתי, שיש בבריאה. ואילו כל גילוי אחר שבא לגלות, הוא לא בא לגלות את האמת, הוא בא לגלות דברים אחרים.

גילוי ההסתר

המגילה נקראת מגילה, מלשון גילוי, מגילת אסתר, ענינה לגלות את

בוודאי שהקב"ה ישלם לו, על כל קריאת המגילה שהוא שמע, בשביל ספק ספיקא, כמו שאמרו חז"ל (אבות ב, יד) ונאמן הוא בעל מלאכתך לשלם לך שכרך. אין כאן צל של ספק, שהוא יקבל על הכל שכר. אך אחרי כל קיום המצוות האלו, האדם צריך לשאול האם בעצם מיי"ג אדר עד ט"ז אדר, השתנה משהו בגברא, זו שאלת השאלות.

זה ברור, שמי שיחפש לגלות את ההסתר, לפני שיקיים את הדינים בפועל, אין לך בעל דמיון מופלג ממנו. כי בודאי שהכלים לגילוי, זה הקיום בפועל. ברור שהכלים הם מצות היום: מקרא מגילה, מתנות לאביונים, משלוח מנות, סעודת היום, וכל היוצא מזה, זה הכלים שדרכם אני מגלה את האור, אין לך כלים אחרים. ועל כן השאלה הראשונה היא כמובן, האם קיים את הדינים בפועל.

אך למה הדבר דומה, לאדם ששולח לשני משלוח מנות, בחבילה יפה מאוד, הוא הביא לו דבר נפוח מאד, גדול מאד מאוד. אך הוא פותח את תוכו, ומה הוא רואה, קיש קיש קריא, כלום. בסוף המשלוח יש שם איזה שתי דברים קטנים, שני תבשילים או שני מאכלים, הגם שלדינא הוא יצא בזה ידי חובה, אך למעשה אין כאן מעבר לעטיפה כמעט כלום. ככל שאדם באמת, כל רצונו היא לגילוי הקב"ה, ולא לגילוי שלו, כך המגילת אסתר מתגלה איליו, ההסתר שלו יעלם מתוכו, והגילוי של הקב"ה יתגלה בקרבו.

אך ככל שהוא רוצה, גם ללמוד תורה, וגם לקיים מצוות, וגם לקבל הארת פורים, וגם לקבל שכר לעתיד לבוא, אזי מכל ה'וגם' שהוא חפץ בו, מתקיים בו על דרך צחות, מה שנאמר וגם חרבונה זכור לטוב, הוא נשאר חרבונה חרוב מכל, הוא לא מבטל את עצמו למציאות הפנימית.

נאמר (אסתר ח, טז) ליהודים היתה אורה ושמחה. אבל השאלה איך תופסים את האורה, ואיך תופסים לפי זה את השמחה, אם כל תקוות ותשוקות החיים, זה הכרת מציאות הבורא יתברך שמו, ואני מוכן לתת את עצמי לאותה הכרה, האדם זוכה לאורה ושמחה.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

ההסתר. כדברי הגמרא (חולין קלט, א) הידועים, אסתר מן התורה מנין, (דברים לא, יח) ואנוכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא, מגילת אסתר זה גילוי של ההסתר. אין לך מילים יותר מפורשות מהשם של המגילה. זה כל הגדרת המגילה, לגלות את ההסתר שבבריאה. והאדם שמגלה את ההסתר שבבריאה, את מי הוא מגלה? הוא מגלה את הקב"ה.

האדם צריך לשאול את עצמו האם לפני פורים, ואחרי פורים, הגילוי השתנה אצלו במשהו. האם מגילת אסתר, באמת גילתה אצלו את ההסתר, או לא. כלומר היא גילתה את ההסתרה, או שההסתר לפני הפורים היה אותו דבר, האם ההסתר הוגדל או הוקטן, שאלה כל כך פשוטה, שאין פשוטה למעלה ממנה. אין דבר יותר פשוט מהשאלה הזו. קודם בן אדם צריך לברר לעצמו, מהו ההסתר. ולאחר מכן עכשיו איך מגלים, צריך בירור בנפש, האם הנפש ברור לה, שכל מציאות החיים זה גילוי הקב"ה. גילוי בשכל, גילוי במעשים, גילוי בהרגשה. כל הקומה כולה. שזה יהיה תפיסת הדבר.

יש בן אדם שתשאל אותו, האם יש הסתר, הוא יגיד לך, ברוך ה' יש הרבה לומדי תורה, ויש הרבה מקיימי מצוות, ב"ה יש הרבה חסד בעולם, כן ירבו. יש קצת מקומות שגם ראוי לחזק, ברוך ה' יש הרבה גילוי. ואם נשאל אותו הרי

נאמר ואנוכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא. הוא לא יבין מה פתאום, הרי הכשר דרא. על כן קודם צריך לברר מה ההסתר לפי הבנתו, איזה הסתר יש כאן, כל אחד לפי מדרגתו שהוא בירר לעצמו, מה ההסתר.

הכלי והאור

יכול להיות שאדם קיים את כל מצות היום לפי כל ההידורים והשיטות, הוא שומע המגילה לפי כל הצדדים והשיטות, כל מילה ורעש, הוא שומע שלוש פעמים. ועוד לפני פורים בשבת זכור הוא מהדר לשמוע, בכמה ספרי תורה, אשכנזי, ספרדי, תימני. כדי לצאת ידי חובה לפי כל השיטות. וכן הוא מהדר בכמה אביונים, עד שהוא מצא אביון למהדרין, שממש טוב לכל הדעות. הוא מקיים הכל בהידור, ויש לו הרבה מצוות.

האמונה בקב"ה, וגם הפרקים הראשונים של ספר זה עסקנו בכוח הביטחון בקב"ה. אולם בפרק זה אנו פונים לבאר את החלק המקביל הנוסף של שילוב ושימוש בכוחות הנפש הנוספים על כוח האמונה, בהתמודדות מול פחדים היצוניים. למרות שגם כאן האמונה משתלבת כגוון נוסף, אך היא אינה עיקר המהלך.

נחזור ונאמר, שכל עוד שלא בא משיח צדקנו, לעולם בכל נפש ונפש יוותרו כוחות שלא חלה עליהם האמונה. ומכיוון שעסקנו בכוחות אלו שאינם יכולים לקבל ריפוי ותרופה מכוח האמונה בקב"ה. נבקש מהקורא היקר לזכור - כי לאורך כל הפרק לא נתייחס לשימוש בכוח האמונה בקב"ה כאפשרות לפתרון וריפוי הנפש מהפחדים הפוקדים את האדם. אלא נתור אחר אפשרויות אחרות הקיימות ברבדי הנפש היותר תחתונים להתמודד מול קשיי ונזקי הפחד. אפשרויות נוספות, מקבילות ומשלימות לכוח האמונה.

בני אדם החווים פחדים יכולים להימצא בשני מצבים כלליים: שיתוק תפקודי גמור או עמעום כוחות שמאפשר תפקוד חלקי. במקרה הרע, הפחד מערער לגמרי את האיזון הנפשי, הוא מקבע מצב של שיבוש בסדרי כוחות הנפש, ומאותו הרגע האדם אינו מסוגל לנהל אורח חיים תקין. במקרה פחות גרוע, הפחד רק גרם לאיבוד זמני של האיזון, הוא מחבל ביציבות הנפשית וההתנהלות הנורמלית במשך תקופת מה. במקרה היותר טוב, הפחד רק עמעם חלק מכוחות הנפש, אך עדיין ניתן ליצור איזון כלשהו בכוחות שנותרו ללא פגע, ובכך להתנהל תוך יציבות תפקודית.

במסגרת זו לא נעסוק במקרים החמורים של שיתוק תפקודי גמור. אנו נתמקד בדיון בדרכי ההתמודדות עם פחדים שכל אחד מאיתנו חווה בכל מיני צורות שהם. כיוון שפחדים אלו מציקים לנו, מעיקים עלינו ומפריים את האיזון והיציבות הנפשית, ננסה להסביר מהו המצע הנפשי עליו חל הפחד, ונבאר מהי הדרך היסודית שמרחיקה ושומרת את הנפש מחדירתן ופגיעיהן של הפחדים היצוניים.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

התמודדות עם פחדים היצוניים הקדמה - התמודדות עם פחדים

אנו עוסקים בסוגיה של פחד מול ביטחון. בפרקים הקודמים העמדנו את היסוד כי הפחד הוא הפך הביטחון, וכאשר אין יסוד לביטחון אמת, ממילא המערכת הנגדית של פחדים מתעוררת ומתעצמת בהתאמה לחולשת כוח הביטחון.

כמו כן, הגדרנו כי קיימות שתי קומות בדיון בסוגיית ה- 'פחד מול ביטחון': קומה עליונה בה הנידון הוא בביטחון ופחד ביחס לקב"ה. והקומה התחתונה בה אנו דנים בכוחות הביטחון והפחד הקיימים בנפש

האדם לכשעצמו, מצד הכוחות הקיימים בכל אדם שלפי מדרגתו עדיין לא זרח והאיר עליהם כוח האמונה בקב"ה.

בתוך קומת הנידון התחתונה, ביחס לכוח הפחד שבקומת נפש האדם לכשעצמו, קיימות שתי מערכות של פחד: מערכת של פחדים פנימיים שמקורם בכוחות הנפש, ומערכת פחדים בגורמים היצוניים

המולידיים פחד באדם. בפרק הקודם עסקנו בעניינו של הפחד הפנימי, את הפרק הנוכחי נייחד לנידון בהתמודדות עם מערכת הפחדים היצוניים.

נקדים ונאמר, כי פשוט ברור ומובן לכל בר דעת שביחס לנידון בהתמודדות מול קשיי פחד הפוקדים את האדם הפתרון הטוב ביותר הוא - התחזקות באמונה בקב"ה. האמונה בבורא ית"ש היא התרופה הנעלית לכל בעיות נפש האדם.

אם תהיה אמונה חזקה לא יהיו פחדים, גם כל יתר הקשיים יותרו ויפרדו מהנפש. על כן, כהוראה כללית, לעולם נאמר לאדם - עשה כל שביכולתך להגביר את שליטת כוח האמונה על כל כוחות נפשך. לפיכך, כבר הקדמנו ליחד ספרים שלמים העוסקים בכוח

תחומים לנידון: א. תחום החכמה גרידא המופשט מכל מיני מורכבויות של בעיות וגורמים היצוניים, על מנת לדון בגוף העניין, בכוחות הנפש הנוגעות לעניין בטהרתו. ב. תחום המעשי למעשה - בתחום זה בדרך כלל המצב אינו מופשט אלא מורכב ממספר רב של השפעות היצוניות שחייבות להילקח בחשבון. וממילא במישור המעשי, יתכן וההנהגה תהיה שונה מהחשבון ההשכלתי המופשט. על כן, נתייחס לשני התחומים.

מצד התחום השיכלי נטול ההרכבות, ביחס לנידון בכוחות הנפש בטהרתן - כבר נחלקו התנאים איזה מנהג ראוי להנהיג בתלמידים: רבי ישמעאל הורה כי יש להנהיג מנהג דרך

ארץ, ורשב"י הורה כי יש להתמסר לעסק התורה מתוך ביטחון שפרנסה משמים. על תוצאותיה של מחלוקת זו נאמר - 'הרבה עשו כרבי ישמעאל, ועלתה בידן. כרבי שמעון בן יוחי, לא עלתה בידן'.

לפיכך, לו יצוייר שהאדם בר דעת אמיתי והגיע לבירור אמת ללא נגיעות כי נפשו שורשה מדרכו של רבי ישמעאל, האני שלו שורשו ב- 'הנהג בהם מנהג דרך ארץ', ואם כן כאשר התחום הבולט אצלו כענף לשורש זה הוא - סחר.

הוא מזהה את עצמו כסוחר, זה האני שלו. אזי עיקר דרכו והנהגתו צריכה להיות על פי שורשו! אם זהו האני שלו, הוא צריך להיות הוא מי שהוא. הוא לא יכול להזניח את האני האמיתי שלו, וללבוש זהות של תלמיד חכם.

אם כן, עבודת ה' שלו תהיה סביב האני שלו כסוחר. אך כמובן שזה כולל גם את המחויבות הבסיסית של קביעות עיתים לתורה יום ולילה, מעשרות, צדקות, חסדים, תפילות וכו'. אולם נבהיר כי כל הנידון מתחיל אחרי בדיקה ברורה ומדוקדקת שאכן האני שלו הוא 'סוחר', כי ההטעיות קרובות. הרבה אנשים אולי רוצים להיות סוחרים מוצלחים, אך אין זה אומר שזה האני שלהם באמת. אלא שהם ראו אחרים שהקימו עסק והצליחו מאוד, והם גם רוצים... אבל זה לא ה- 'אני' שלהם באמת.

סוכה, נב, ע"ב – אמר ר' יוחנן, אבר קטן (עיין שבת, עו, ע"ב, ושם הרחבנו מהו אבר קטן) יש לו לאדם, מרעיבו שבע משביעו רעב, שנאמר כמריעתם וישבעו וגו'. ואמרו (סנהדרין, קז, ע"א, והובא בתוס' על אתר) ויהי לעת הערב ויקם דוד מעל משכבו וגו', א"ר יהודה, שהפך משכבו של לילה למשכבו של יום, ונתעלמה ממנו הלכה, אבר קטן יש באדם, משביעו רעב ומרעיבו שבע.

ופירוש רעב, פירש"י, רעב - גופו חסר כח ורעב לעת זקנה. אולם בסנהדרין שם פירש"י, רעב ומרבה תאוה. היפך כוונתו לשבוע, כמ"ש רש"י שם שזו הייתה כוונתו של דוד, וז"ל, שהיה משמש מטתו ביום כדי שיהא שבע מתשמיש ולא יהרהר אחר אשה כל היום, עכ"ל. והיינו שכוונתו הייתה "לשבוע", אולם נתעלמה ממנו הלכה.

והנה מיד אחר מימרא זו בסנהדרין אמרו, ויתהלך על גג בית המלך וירא אשה רוחצת מעל הגג והאשה טובת מראה מאד, בת שבע הוה קא חפיא רישא תותי חלת' וכו'. והבן ששורש החטא היה טעות ב"ש"ש"ב, לשון שבע, ותולדתו חטא בבת "שבע". וז"ל בעלי הנפש (שער הקדושה, ד"ה ואם ישאל) כי בשביל ש"השביע" יצרו מאותו דבר, התאוה אליה, עכ"ל. ודקדק בלשונו מאותו דבר, שבע - בת שבע, ודו"ק.

והנה אמרו (מנחות, מג, ע"ב) ת"ר, חביבין ישראל שסיבבן הקב"ה במצות, תפילין בראשיהן ותפילין בזרועותיהן וציצית בבגדיהם ומזוזה לפתחיהן, ועליהן אמר דוד (תהלים, קיט, קסד) "שבע" ביום הללתיך על משפטי צדקך, ובשעה שנכנס דוד לבית המרחץ וראה עצמו ערום (ממ"ש "שבע" ביום הללתיך") אמר, אוי לי שאעמוד ערום בלא מצוה, וכיון שנזכר במילה שבבשרו נתייבשה דעתו, לאחר שיצא אמר עליה שירה, שנאמר (שם, יב, א) למנצח על "השמינית" מזמור לדוד, על מילה שניתנה בשמיני. והיינו שתחלה היה במדרגת "שבע", שבע ביום הללתיך, ואח"כ עלה לשמונה, על השמינית, והבן.

והבן שהמהלך הפשוט לעלות לשמינית, שמונה, הוא תחלה לדבוק בשבע, וממנו עולים לשמונה. וזה היה עומק כוונתו של דוד שהשביע את עצמו בברית, והיינו לגלות שבע - שבע בברית, ומכח כך לעלות לשמונה. אולם אין זו הדרך, שהרי על מנת לומר למנצח על השמינית, קודם לכן נכנס לבית המרחץ ושם היה "ערום" מן השבע, שזהו בחינת מרעיבו, היפך משביעו, שבע, ועי"ז עלה לשמינית. והשורש כי מצות מילה להסיר הערלה. ושם ערלה חל בשעה שיוצא לאויר העולם, כי כל זמן היות העובר במעי אמו אין לו דין ערלה. ורק כאשר יוצא לאויר העולם ערום, כמ"ש "ערום יצאתי מבטן אמי", אזי מתגלה בו תורת ערל (ויודע הנידון מהו גדר הערלה כל שבעה ימים אלו, ואכמ"ל). ולכך מצות מילה, באופן שמסירים הבגד מאותו מקום. וכן שורש מעשה בת שבע, ע"י שראה אותה דוד רוחצת, שהוא זמן הסרת הבגדים, הסרת בחינת שבע ביום הללתיך, ודו"ק. והבן שדוד ראה אותה במרחץ, מקביל לשעה שנכנס הוא עצמו למרחץ. ואילו לא פגם במעשה בת שבע, היה עולה ממרעיבו לשמינית, ולא מן השבע לשמינית, ודו"ק. וזהו שלמות הארת דוד לעלות מן השבע לשמונה, שלכך יש בכינורו ח' נימין, כמ"ש חז"ל. ועיקר גילוי זה במשיח בן דוד, שדוד שביעי לרועים, ומשיח הוא השמיני. ואילו זכה דוד לעלות מן השבע לשמונה, היה ביאת משיח. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

יומא, פה, ע"א – מנין לפקוח נפש שדוחה את השבת וכו', נענה ר' אלעזר ואמר, ומה מילה שהיא אחד ממאתים וארבעים ושמונה איברים שבאדם דוחה את השבת, ק"ו לכל גופו שדוחה את השבת. והיינו שהמילה "שקולה" ככל הרמ"ח ו"משלימה" את הרמ"ח. ואמרו (נדרים, לא, ע"ב) רבי אומר, גדולה מילה שכל המצות שעשה אברהם אבינו, לא נקרא שלם עד שמל, שנאמר (בראשית, יז, א) התהלך לפני והיה תמים. ועוד אמרו (שם, לב, ע"א) תניא, רבי אומר גדולה מילה שאין לך מי שנתעסק במצות כאברהם אבינו ולא נקרא תמים אלא על שם המילה, שנאמר התהלך לפני והיה תמים.

ואמרו (שם, לב, ע"ב) ואמר רמי בר אבא, כתיב אברם וכתיב אברהם, בתחילה המליכו הקב"ה על מאתיים וארבעים ושלושה אברים, ולבסוף המליכו על מאתיים וארבעים ושמונה אברים, אלו הן, שתי עינים, ושתי אזניים, וראש הגויה. והבן ששלמות ההמלכה ע"י ראש הגויה. וביאר המהר"ל (דרך חיים, פ"ה, מ"ב) וז"ל, ואח"כ היה אברהם, והיה לו מדרגת הגוף בשלימות, ולפיכך היה מספר אברהם רמ"ח (אותיות חמר, חומר, כי זהו שלמות הגוף, שלמות החומר, וזהו "חמורו" של אברהם, "ויחבש את חמורו", ודו"ק) כנגד רמ"ח איברים שבאדם, וכמ"ש ז"ל (נדרים, לב, ע"ב) שהמליך אותו הקב"ה על רמ"ח איברים, ולכך נתנה לאברהם ברית מילה בגופו של אדם, עיי"ש. והרי שברית המילה היא ה"מכה בפטיש" של שלמות גופו של אברהם, ובזה נשלמו רמ"ח אבריו.

ובייטב לב (בחוקתי) כתב ז"ל, שע"י המילה המליכו גם על ה' אברים הללו, עכ"ל. אולם בעומק יותר, ע"י מילה הושלם המלכתו על כל הרמ"ח כולם, ולא רק מדין פרט אלא מדין כלל - צורת אדם. והיינו שתחלה מלך אברהם על רמ"ג אברים, דהיינו על כל אבר ואבר מדין פרט, כל אבר לעצמו. אולם כאשר הושלם ההמלכה ע"י ברית מילה, ומעתה מולך על כל הרמ"ח אברים, זהו המלכה על "צורת אדם", ולא רק על רמ"ח אברים כל אבר לעצמו. ולכך נקרא אברהם האדם הגדול בענקים, כי הומלך על כלל "צורת אדם". ועיין ברית כהונת עולם, מאמר תרי"ג, פ"ו. וזהו אברהם, אבר-מה, מ"ה גימט' אדם. ואמרו (תיקונים, יז, ע"א) רמ"ח אברים דכלילן בברית. ועיי"ש שהוא כנגד רמ"ח אותיות שבק"ש.

ואמרו בזה"ק (דברים, קעח, ע"ב) פקודא בתר דא, לדון ב"מחרים" נכסיו לכהן. הה"ד כל חרם בישראל לך יהיה, ורזא דא באדם ובבהמה, כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו לה' באדם ובבהמה, "רחם" בהיפוך אתוון כחושבן רמ"ח אברים דבר נש, עליהו אתמר (חבקוק, ג, ב) ברגז רחם תזכר, עיי"ש. וזהו כוחו של אברהם לתקן הכעס ע"י רחם, כנ"ל, כי יצא מתרח, אותיות רתח, ואחיו נחור, אותיות חרון, כמ"ש רבותינו. ועליו אמרו מי יתן טהור מטמא, אברהם מתרח, והיינו שכאשר היה טיפה של תרח היה טמא, כי היה בבחינת כעס, אולם כאשר נתעברה אמו של אברהם בטיפה זו ברחמה, נעשה "רחם", ומותק הכעס. וברחם נבנה רמ"ח האברים. אולם נשאר חסר כי יש ערלה, וכל יתר כנטול דמי, ויתר על כן, כל המוסיף גורע. ונמצא שחסר ברמ"ח אברים. ולכך המילה היא ההשלמה לרמ"ח אברים. וכאשר יש קלקול בברית כמו שהיה בכזבי בת צור, לקח פנחס רומח, היינו רמ"ח, לתקן פגם המילה, שהוא השלמת הרמ"ח, כנ"ל. עיין ייטב לב (בחוקתי, ד"ה ומבואר).

ובהרחבה יותר, כבר אמרו חז"ל ששקולה מילה כנגד תרי"ג מצות, ולא רק כנגד רמ"ח מצוות עשה. ופירש השפת אמת (כי תצא, תרנ"ו) וז"ל, ומילה כולל כל מ"ע ול"ת. ובהסרת הערלה היא בחינת שמור, שס"ה ל"ת. ובהתגלות ברית מילה הוא זכור, רמ"ח מצות עשה, עכ"ל.

לעזאזל, על-זאז, שזורקים אותו מן הצוק לתתא. וכן מעילה, מעל, מ-על, שע"י שמעל בהקדש יוצא ההקדש לחולין ויורד מדין "ממון גבוה", לתתא. וזהו בחינת ישמעאל, על-ישמא, פסולת דאברהם, פסולת מים, שעזבים מקום "גבוה" ויורדים למקום נמוך. ואצל אברהם זוהי ירידה דתיקון, ואצל ישמעאל זוהי ירידה דקלקול. וכן אצל עשו, הלעטני, עלט, על-ט, שפיכה מלעילא לתתא. וזה היה ביום מיתתו של אברהם דייקא. ומצד התיקון ירידה דאברהם, בבחינת נתאוה להיות לו דירה בתחתונים. וזהו תולעת, תות-לע, בחינת השפלה כתולעת, בחינת דירה בתחתונים, ודו"ק.

ובחינת שלימות של על, חיבור של מלעילא לתתא עם המתתא לעילא, הוא בחינת עיגול, על-יגו. כי חציו בתנועה מלעילא לתתא, וחציו בתנועה מתתא לעילא, וחזור חלילה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

עולה עלייה לינק. וכן נקרא עלם, על-ם.

אולם יש כח המעכב את העלייה, ויש בכך כמה בחינות. והם, ערל, על-ר, מחיצה החוסמת את העלייה. וכן הלעטה, לע-הטה, חשך, הסתרה. בחינת העלם, על-הם. שהוא גופא בחינת ערפל, על-רפ, עירפול, חוסר בהירות. וכן עצלות, עצל, על-צ, שהכבדות מונעת אותו לעלות, והיפוך אותיות עלץ, שמחה, בבחינת וישא יעקב את רגליו, שכיון ששמע שמועה טובה נעשה קל. וכן עמלק, על-מק, בחינת לץ, היפך עלץ, עושה ליצנות מהעלייה, וזאת ע"י שזורק עורלותיהם של ישראל לעילא כמ"ש חז"ל, ערלה דייקא, כנ"ל, ערל, על-ר. ועי"ז מתלוצץ מהעלייה דתיקון, ומגלה עלייה דקלקול. וכן נתגלה בחינת עלייה דקלקול במעפילים, עפל, על-פ, שרצו לעלות לארץ ישראל קודם הזמן הראוי. וכן עלילה, על-ילה, מעלה עליו דברים שאינם.

ומלעילא לתתא, מצד הקלקול, זהו שיער

ויקהל | ל-ע ולצלע המשכן השנית לפאת צפון עשה עשרים קרשים (שמות, לו, כה). צלע, צ-לע. הנה יש בחינת ל-ע מלעילא לתתא, ויש בחינת ל-ע מתתא לעילא. מלעילא לתתא זהו בחינת ל', היינו להיכן פנייתו ל' ע', ל-עולם, ובנפש ימי חיינו בהם שבעים שנה. ובזמן שבעה ימים, שבעה שבועות, שמיטה, וכו'. ובמקום זהו עולם, על-ום, שית אלפי שנים הוה עלמא וחד חרוב. ומתתא לעילא זהו לשון על, עלייה. או לשון שנמצא כבר למעלה, עליון, על-יון. כגון עול, על-ו, והיפוכו בליעל, בלי-על.

ובחינת עלייה מתתא לעילא זהו עמל, על-מ, כי עיקר העמל לעלות לעילא. ותנועה זו מתגלה בגילוי ברגליים שהם העולים, ועל גבם יש מנעלים, נעל, נ-על. ובכללות הגוף זהו מעיל, מי-על, שעולה על גבי שאר הלבושים. וכן נקרא בעל, ב-על, בא על הנוק' ונמצא למעלה. ולצורך כך נבראה הנקבה מן הצלע, צ-לע. ואמרו חז"ל שקלעה הקב"ה לחוה, קלע, ק-לע. והתינוק הנולד ממנה נקרא עולל, על-ול, כי

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה:

אלישבע	אליעם	אליעזר	אליועני	אלידע
אלעלה	אלעזר	אלנעם	אלישע	אלישמע
יזרעאל	יעויל	זלעפה	גלעד	אלפעל
ירבעל	ישמעאל	יעל	יעיאל	יעואל
בלעדי	כעגל	כעול	כדרלעמר	יעשיאל
העולם	לעו	לשע	בעל	בלע
מעלה	מעל	מלתעות	לעמת	למעלה
מעול	עולל	מעגל	נעל	לענה
מעליותיו	עזאזל	מעלות	מעיל	עולם
מעקל	עמל	מעלפת	עלמן	העלמה
מקלעת	צלע	מפעל	ערלים	עתיאל
נתעלסה	נעלם	נעלים	לעד	קעילה
עגל	עגיל	עגול	עבדיאל	סל ע
עובל	עדלם	עדיאל	עגלה	עגלון
עולם	עולה	עולל	עול	עויל
על	עילם	עיבל	עוריאל	עזיאל
עלון	עלגים	עלה	עלבון	עילי
עלילת	עליזה	עליות	עליון	עלי
עמיאל	עלץ	עלמים	עלמון	עלם
עקלתון	עצל	עפל	עמלק	עמל
עתיאל	עתייה	עשהאל	ערפל	ערל
קלע	צלמנע	רעל	פעל	פגעיאל
שעל	שועל	תעלת	קעילה	רעואל
עלטה	בליעל	עשהאל	תולעת	תולע
עפלים	לעו	גלבע	בעילם	משעול
געל	גלעד	לעג	גבעל	ערפל
מנעול	הלעיט	אלישמע	הועיל	דעואל
אלעד	אלישע	נעלם	התעלל	עטלף
			נעיאל	למען

כתר

עד שתבוא אליו. א"כ הרי לפניך שכפל אמא אמא מורה על אהבה יתירה, בגילוי. וכשגדל נעשה באתכסיא. והבן שזה אינו רק גילוי של תלות באמו, אלא גילוי של אהבה.

ועוד. עיין זוה"ק (כי תשא, קצ, ע"ב) אתאת אמא ואתק־פת בדרועיה ימינא, וקם רצועה בקיומיה, ולא נחית לתתא, עיי"ש.

ועוד. כח ההנקה באמא, חלב, משורש חסד, לבן. דם נעכר, גבורה, ונעשה חלב, חסד. ועיין עץ חיים (שער הכללים) כאשר אמא היא מניקה לבנים אז נקראת אל שד"י, ע"ש השדיים המניקים בהם, וכשעולה למעלה ומסתלקת מעל הבנים שכבר נגמר יניקתם, אז נקראת אמא אל עליון גומל חסדים טובים, וכו'.

גבורה

שור - גבורה. ואמרו (זוה"ק, כי תשא, קצא, ע"א) ודא הוא רזא דכתיב (תהלים, קו, כ) וימירו את כבודם בתבנית שור, דא כבודם של ישראל, אמא דלהון. ודא הוא דכתיב (שמואל, א, ד, כא) גלה כבוד, דגרמו לשכינתא דאתגלי בגלותא עמהון, ועל דא וימירו את כבודם, במה, בתבנית שור.

ואמרו (נדה, לא, ע"א) אביו מזריע לובן שבו, וכו' (חסד), אמא מזריע אודם (גבורה). ועיין גר"א (תיקון י"א מתיקונים אחרו־נים) על הפסוק לב כסיל תוגת אמו, כמ"ש תוגת אמו, שחטא מסטרא דשמאלא, לב כסיל לשמאלו, ושם אמא כידוע.

ואמרו בזוה"ק (ואתחנן, רסב, ע"א) מסטרא דאמא נפק גבורה, וכו', ואיתעטרת בסיטרא דאמא, ומאי ניהו, יצחק. ולהיפך, אמא מלבישה על גבורה דאריך. ועיין עץ חיים (שער הכללים) ומזרוע שמאלי (של אריך) גבורה עם חלק הגוף עד החזה, נעשה פרצוף שלם אמא, עיי"ש. וכתב שם (שי"ד, פ"ו, מ"ת) וז"ל, והנה יש בכל אחד מהם ב' מיני שמות, אחד דאהי"ה ואחד דאלקים, בסוד חיצוניות ופנימיות.

ועיין עץ חיים (שי"ח, פ"ה, מ"ת) וז"ל, בוצינא דקרדינותא הוא סוד בחינת שורש כל הגבורות והדינין דמעיקרא, והנה הוא עומד בגו אמא.

תפארת

מת"ת דאמא נעשה כתר לז"א.

ועוד. ו"ס שלה עד ת"ת מגולים ומכאן ואילך מולבשים (עיין ערך קטן און), ואינו עולה בשם אמא, אלא בשם תבונה. ולהיפך ישנו אופן שעיקרה ת"ת ולמטה, כמ"ש בעץ חיים (שט"ו, פ"א, מ"ק) בחינת אמא רביעא על בנין, והוא כאשר

אמרו (זוה"ק, פנחס, רנח, ע"א, רע"מ) הוי"ה בחכמה יסד ארץ, אבא יסד ברתא. אמא עלאה עטרה על ו' דאיהו ברא. שאמא נעשית כתר לז"א, כנודע שמת"ת של אמא נעשה כתר לז"א. ועיין עץ חיים (שכ"ג, פ"ב, מ"ת) מבחינת אמא הנקרא אהי"ה נעשה כתר דז"א.

חכמה

חכמה עלאה, שהוא בחינת חכמה סתימאה דא"א. ובו גנוז בוצינא דקרדינותא כנודע. ושורש אבא באוירא או בגלגלתא, ושורש אמא בחכמה סתימאה, כנודע. ועיין גר"א (ספד"צ, פ"א, ד"ה אתקלו ביה).

ועוד. עיין עץ חיים (שי"ד, פ"ח, מ"ב) ד' בחינות נשים באמא עלאה. בחינת חב"ד שלה נקרא אמא עלאה, וחג"ת שלה נקרא תבונה ראשונה, ונה"י שלה תבונה שניה, ומלכות שלה תבונה שלישית.

בינה

לשון בנין. ואמרו (זוה"ק, בראשית, נ, ע"א) אמא עלאה, לא אשתכחת גבי דוכרא אלא בזמנא דאתתקנת ביתא, ואתחב־רו דכר ונוקבא, כדין אמא עלאה אריקת ברכאן לברוכי לון. והיינו שאמא בחינת בינה אינה שורה אלא על בנין.

ועוד. אמרו (זוה"ק, תוספות, שמות, רעו, ע"ב) לא תגנב, לקבל אמא עלאה, בינה, דינקא מחכמה. ומאן דאית ביה אקרי מבין דבר מתוך דבר, כמאן דגניב ונסיב מה דאית ביה בלבא דחכם דאליף ליה חכמתא.

דעת

ערב רב גימט' דעת, כנודע מהאריז"ל. ואמרו (זוה"ק, ברא־שית, כז, ע"ב) והאי ערוה איהי לילית, אמא דערב רב, וערב רב אנון עריות דילה. וכן נעמה אמא של שדים, כמ"ש בזהר חדש (יח, ע"ב). ועיין תורה אור למהר"ם פאפירש (בראשית) ואמו (של אשמדא"י מלך השדים) נעמה, היפך נעמי דקדו־שה שהיא אמא עלאה, כנזכר בספר תורת חיים.

חסד

אהבה. עיין של"ה (ווי העמודים, עמוד הדין, פי"ח) אמרו (סוכה, כח, ע"א) קטן שאינו צריך לאמו היכי דמי, וכו', ר"ש אומר כל שניעור משנתו ואינו קורא אמא אמא, ופריך גדו־לים נמי קרו אמא, אלא כל שניעור ואינו קורא אמא אמא, ופרש"י (ד"ה אלא כל) שאינו כרוך אחריה לקרות ולשנות

לד נכנס בו נפש דרוח, אח"כ כשנגמר בשני היניקה כלי אמצעי דז"א נכנס בו רוח דרוח, וכשנכנס בו לבוש אמצעי דאמא עם המוחין דיניקה שמצד אמא, אז נכנס בו נשמת רוח.

נשמה

עיין גר"א (תקו"ז, תיקון ע) רוח ונפש שהן בנין דנשמה, אמא עלאה. ואמרו (תיקונים, תיקון יח, לד, ע"א) ודא נשמת כל חי, דאיהי אמא עלאה. ועץ חיים (ש"ו, פ"ב, מ"ת) בגדלות בא להם הנשמה דגדלות, והן מוחין מצד אמא. וכן בהרבה מקומות.

חיה

אמא היולדת נקראת חיה, וכן כך היה שמה של אם הראשונה חוה, שתחלה נקראת חיה.

יחידה

כתיב (שה"ש, ו, ט) אחת היא יונתי תמתי, אחת היא לאמה. ואמרו (זוה"ק, שמות, יד, ע"ב) דא היא שכינתא קדישא ונפקא מתריסר זיהרא דנהרא

דנהיר לכלא, ואיהי דאתקרי אמא. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי

כי גם מוחין אין לו, כי ה"ח נתפשטו עד ההוד דז"א, וז"ס אמא עלאה עד הוד אתפשטת, אך עכ"ז מהארת התפשטות ה"ח מתקבץ הארתם ביסוד ונקרא כל, עכ"ל. ועוד, עיי"ש שכתב, וביסוד אמא יש בה נקודה אחת הנקרא נקודת ציון.

מלכות

אמרו (שה"ש רבה, פ"ג, סי"א) אמר רבי יוחנן, שאל רשב"י את רבי אלעזר ברבי יוסי, א"ל אפשר שמעת מאביך מהו בעטרה שעטרה לו אמו (שה"ש, ג, יא), א"ל הן, א"ל האיך, א"ל משל למלך שהיתה לו בת יחידה והיה מחבבה יותר מדאי והיה קורא אותה בתי (מלכות), ולא זו מחבבה עד שקראה אחותי (גבורה), ולא זו מחבבה עד שקראה אמי, וכו', שנאמר (ישעיה, נא, ד) הקשיבו אלי עמי ולאומי אלי האזינו, ולאמי כתיב.

נפש

עיין עץ חיים (ש"כ, פ"ה, מ"ת) ואמנם ניצוצין נפשין דאוי"א נעשו לבושים אל נפש ז"א עצמו.

רוח

עיין עץ חיים (ש"כ, פ"ב) תיכף כשנו-

אמא הנה"י שלה מתלבשין המוחין בז"א בתוכם, ואח"כ מתלבשים הנה"י דאמא תוך ז"א, ואז נקרא ואם רובצת על אפרוחים וכו', עתה היא אמא עלאה פב"פ עמו (אבא) נגד חצי הת"ת התח-תון ונה"י של אבא לבד. וכן סיום יסוד אמא בת"ת דז"א.

נצה

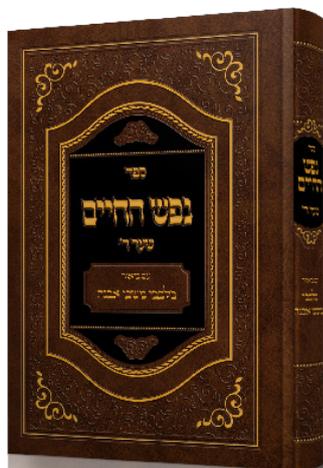
נו"ה. ועיין עץ חיים (שער כא, פ"א, מ"ת) שנה"י נתנו לז"א, ונעשה לאמא נה"י חדשים, עיי"ש.

הוד

עיין גר"א (ספד"צ, פ"א) ובניה דרדל"א מתפשט עד אמא שהיא בהוד דידה. וז"ש בינה עד הוד אתפשט.

יסוד

עיין גר"א (תיקון י"א מתיקונים אחרונים) אמא שבת, וכן יסוד נקרא יום השבת סלקא בבניה מלכא דשלמא, הפורס סוכת שלום. ונודע כל גימט' נ', בסוד נ' שערי בינה. ומתפשט ליסוד הנקרא כל. ומה שנקרא למעלה אמא, נקרא ביסוד אמא, אם-ה. ועיין שער הכללים בעץ חיים, וז"ל, אמנם נגד היסוד דז"א אין בו לבוש מצד אמא בפרטות, והטעם

עֵץ חַיִּים

בחניות הספרים בארץ ובחול

מילון ערכים בקבלה • עינים

מבחוץ שהוא נגד מקומם הראשון, ונעשה מהם עולם הנקודות, ואח"כ נתקנו ונעשה מהם עולם האצילות. והיה יציאתם דרך העינים בסוד הכתוב ה' בחכמה יסד ארץ, אבא יסד ברתא, כי העינים הוא חכמה כנוזר, וכו', כי יסוד ושורש המלכות הוא מחכמה דאבא, דלכך נקראת חכמה זעירא אחות לנו קטנה, אמור לחכמה אחותי את, וכו', ולכך יצאה הארת המלכות (הכלולה מנה"י, כפי שיבואר בפרטות מיד להלן) והעינים שבו, שהם ממוח החכמה. ועיקר סוד הענין הזה כתבנו בספר הדע"ה, ח"א, דרוש ב'. ובספר הכללים, כלל יח, ענף א-ב, עכ"ל. ועיין עוד בדבריו בביאורים, דרושי הנקודות, פ"א, אות ט', ואות י"ב, ועוד מקומות.

ובפרטות יותר הארת העינים הם בחינת נו"ה. וכמ"ש בעץ חיים (ש"ח, פ"א, מ"ת) ובוזה תבין איך העינים רומז לנו"ה, כי האור של נו"ה של הא"ק (שהיה במקום רגליו ועלה למעלה בסוד אור חוזר ויצא מן העינים, כנ"ל) יצא לחוץ מהעינים, ולכך נו"ה רומזין אל העינים, עכ"ל. וכן הדבר מתגלה לתתא שנו"ה של עתיק מתלבשים בעינים של א"א, כמ"ש שם (שער יג, פ"ה, מ"ת) וז"ל, ונו"ה שלו (עתיק) מתלבשין בב' בחינות של א"א, והם ב' אזנים וב' עינים שבו. ובפרטות יותר ביאר שם (שם, פ"ו, מ"ק) וז"ל, ב' הבחינות שבב' פרקין תתאין דנו"ה, שהם סוד הירכים שהם תחת היסוד, הם ב' עינים, עכ"ל. וכן הדבר בהלבשת ז"א את אמא, וכמ"ש בשער הפסוקים (תולדות) וז"ל, גם נודע, כי אלו הנה"י דאמא מתלבשים תוך ז"א בסוד מוחין, ומהם נמשך אל שתי העינים דז"א. וז"ס מ"ש בספר הזוהר, כי הנצח וההוד נקראים תרין עינין. ועי"ש פרשת עקב. ועיין ספר היחודים (פרק כ). ושער ההקדמות (דף סו, ע"ב, דרוש גדול בענין עה"ד טו"ר). ועץ חיים (שער כה, דרוש ב, מ"ק). ונהר שלום (דף מג, ע"א). והגהות השמ"ש על עץ חיים (דף מ, ע"א, אות א).

והבן שלתתא נה"י של עליון, ובפרטות נו"ה, מתלבשים בעינים של תחתון. ובא"ק זהו להיפך שנו"ה ידיה עלו למעלה ויצאו דרך העינים. אולם בעומק אף בא"ק הוא כך, כי נו"ה דקו (שיש בו י"ס בדקות כנודע) מתלבשים בעינים של א"ק. ודו"ק היטב היטב. והיינו שלעולם בעינים יש ב' אורות של נו"ה, א. נו"ה של עצמו שיוצאים דרך העינים. ב. של עולם עליון ממנו שמתלבש בעינים של התחתון.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

הנה "מדרגת" ההארת העינים, מדרגת חכמה - חיה. כמ"ש בעץ חיים (ש"ד, פ"א, דרוש להר"ר גדליה) וז"ל, הראיה היא י', שמיעה ה', ריחא ו', דיבור ה', הרי ד' אותיות הוי"ה, שהם חבת"ם, שהם נרנ"ח. הראיה היא חיה, י' של השם הנקרא חכמה, כי חכמה עליונה מאירה דרך עינים. אלא שאם היה יוצא הבל ממש דרך העינים לא היה אפשר לקבל למטה, לכן לא נמשך ממנו אלא הסתכלות לבד וכו'. ולפי שאין בראית העינים הבל היוצא אלא הסתכלות לבד אינו נעשה אלא הכלים, וההסתכלות ההוא גדול מכל ג' הבלים הנ"ל (אח"פ). עכ"ל. וכתב במבוא שערים (ש"ב, ח"א, פ"א) וז"ל, החכמה נקרא עינים, כמש"ה והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה, כי החכמים והסנהדרין נקראו עיני העדה, עכ"ל.

וכן כתב בערכי הכינויים לרמ"ז (ערך ח, אות קמג) וז"ל, חיה שהיא נקראת בחינת "נשמה לנשמה". והנה סוד עינים ראה הוא בסוד החכמה שנקרא חיה, שהיא נשמה לנשמה, עכ"ל. ומעין כך בעץ חיים שער הנקודים פ"א. ועי"ש שמן ששון אות ז'. וזה עיקר אור העינים, וממנו נעשה כלים לאח"פ, כמ"ש בש"ד, פ"א, הנ"ל.

ובנוסף לכך יש אור נוסף ש"יוצא" מן העינים, והוא שם ב"ן שהיה תחלה ס"ג דס"ג, ומקומו מטבורו דא"ק ולמטה, שעלה בסוד אור חוזר לעילא ויוצא דרך העינים. ועיקר מדרגה זו נתבארה בשער ח', פ"א, מ"ת, ואילך. וז"ל שם, ונבאר עתה עולם הנקודים, והם בחינת אורות היוצאין מן דרך נקבי עינים דא"ק.

וכתב הלשם (חלק הביאורים, שער העקודים, פ"ג, אות ג) וז"ל, הנה האמת הוא כי העינים עצמן הם למעלה מכל האורות דהאח"פ, ומבשרי אחזה. וכן כל האורות דהאח"פ הם מבינה ולמטה (דא"ק) וכנ"ל אות א', אבל העינים הם בחינת חכמה וכמ"ש הרב באח"פ, פ"א. אמנם הוא כי כל אלו הנקודות תגין ואותיות שאמרנו שמהם נבנה ונעשה כל האצילות (שם ב"ן, שם ס"ג דס"ג שנעשה ב"ן) וכו', כי הנה אחרי שנתפשט ויצא בהם ממקום הטבור ולמטה, הנה חזרו אח"פ ועלו למעלה דרך פנימיותו, ומשם יצאו לחוץ, והיה "יציאתם" דרך העינים. כי תחלה ירדו למטה במקום העתיד להאצילות כדי להצטמצם, ועי"ז להיות שורש לאצילות. ואחר שנעשו ראוי לזה, חזרו למעלה לקבל שם תוספת אור וברכה להוציא כחם לפועל. ועלו עד מוח החכמה דא"ק, ומשם יצאו דרך העינים שהם מחכמה, ויצאו ונתפשטו משם דרך כל העקודים, ומשם ירדו למקום הטבור ולמטה

כדי לקבל את המילון מהתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל עיני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

דע את שמחתך • שורש השמחה בתיקון החטא • פרק ו'

פחדים מתוך האדם עצמו מול פחדים מגורמים חיצוניים

בפרק הקודם הארכנו לבאר כי הביטחון הפנימי בקומת הנפש, מקורו בהיסמכות על התכונות והמידות השורשיות והיסודיות של האדם עצמו. וכן התבאר, כי כאשר האדם אינו מודע לכוחות נפשו השורשיים, הם נעלמים ומכוסים ממנו. ממילא הוא שוגה וסומך את ביטחונו על כוחות ותכונות חיצוניות שאינם הוא מי שהוא. כוחות אלו זמניים רעועים ואינם יציבים, על כן הביטחון המיוסד עליהם אינו איתן וקבוע. ממילא, החולשות הירידות והנפילות שלו, הן המקור להתרגשות והתעוררות הפחדים בנפשו.

נחד את הנקודה - כאשר האדם אינו חי את האני שלו כמות שהוא, אזי הוא פוחד. זהו פחד שתופס מקום בנפש מחמת הסתירה שקיימת בין מהות כוחות הנפש העמוקים של האדם לבין מהלכי פעולותיו המעשיות בפועל החיצוני. הכוחות האמיתיים הגלומים באדם לא מוצאים את דרכם לצאת מהכוח אל הפועל בצורה בריאה ומתוקנת. במקום שאדם יתעסק בלהיות הוא מי שהוא, ויתרכז להפיק את הטוב הפנימי שלו מעצמו, הוא מתפזר להתעסק בכל מיני עניינים שאינם תואמים את מהותו הייחודית. אולם מלחמה זו - בין הכוחות הפנימיים המתרגשים לצאת, לבין ההנהגה החיצונית שמתעלמת מהם, מגבילה מצמצמת, עוצרת ומחלישה אותם, היא הגורם לערעור היציבות הנפשית, שמקבלת ביטוי בצורה של פחדים. מערכת פחדים

הארת היום

האור שמאיר בפורים זה אור של מגילת אסתר. כח הנס שהיא עשתה, מגיע ממסירות נפשה שלה. אם זה סיבת הגאולה, נמצאשזה האור של הגאולה. ומי שמוכן למסור נפשו באמת לקב"ה, גם האור של פורים מאיר בו בנפש. ומי שלא מוכן למסור, אזי גם את עומק האור של היום, הוא לא יוכל לקבל.

כל ההצלה במגילת אסתר, מכוח מי היא נעשית, מכח אסתר, שהיא מסרה את הנפש שלה (שמות רבה ל, ד). אדם רוצה לשמוח בפורים, בלי להתחבר למעשה של אסתר. נו, מישהו חושב שזה יכול להיות.

אם נדבק את עצמנו באור של מרדכי ואסתר, נרגיש התעצמות במעמקי הנפשות, בדרכם של מרדכי ואסתר, השמחה תבקע מאליה בנפש. ועל כן באמת הרגליים קופצות, והנפש שמחה. ונכנס יין, יצא סוד. והחיים הם חיי פנים. צריך לידע שאם יש מסירות נפש אזי יש אורה ושמחה. אבל אם אין מסירות נפש, אין אורה ושמחה.

אבל אם לוקחים את הסממנים החיצוניים, אזי נתקיים באדם לשון הגמרא (יומאעו, ב) על השותה יין, לא זכה, משממו. מה אנחנו רואים עכשיו? העולם חוזר לתוהו ובוהו בפורים. תוהו שאדם תוהה על שיממון שבו (רש"י בראשית א, ב). זהו - לא זכה משממו. פוק חזי, זה מה שיש. כמעט, לגמרי.

כשהנפש מחפשת פנים, ביום קדוש זה הוא מחפש פנים, הוא מחפש את צד נקודת ההתבטלות. והנפש נקשרת לאל חי, עמוק מאד מאדבפורים, וכמובן המצוות מגיעים לאותו מקום עמוק פנימי, של אותה נקודת פעולה.

אדם יכול לעבור בחייו עשרות פעמים את ימי הפורים, והוא כביכול שמח בהצלחתם של ישראל. אבל אם הוא לא מחובר לשורש ההצלה, הוא גם לא מחובר לעומק השמחה. זה לא יתכן.

במילים הכי פשוטות והכי ברורות, מי שמוכן באמת למסור את הנפש שלו לקב"ה, בפורים, אזי כשיגיעו ימי הפורים יהיה לו הארה שנקראת מגילת אסתר, והארת היום שנקרא פורים. אך מי שלא מוכן למסור את הנפש שלו לקב"ה, ואינו רוצה להתבטל לקב"ה, הוא לא יכול לקבל את ההארה של היום. הוא יכול לקבל אולי ניצוצות מהיום, אך את הארת גופא של יום, הוא לא יכול לקבל.

כח מסירות הנפש

מסירות נפש בפועל, בדרך כלל. אבל יש לנו את כוח הנפש, במעמקי הנפש שנקראת נפש, מלשון רצון. מקודם באונס, ועכשיו ברצון. זה נקרא מסירות נפש. היא מוסרת את רצונה. כשהיא מוסרת את רצונה באמת, אז יש אורה.

אם יש גילוי, זה רק אם אני מסלק את עצמי, ומבטל את עצמי לקב"ה. אך אם אני מעמיד את עצמי, כחומה בצורה שאינה מתבטלת, אזי זה נשאר הסתר, זה לא מגילת אסתר.

אם אדם באמת מוסר את נפשו לקב"ה, אז הוא מדבק את עצמו במידה של אסתר, אזי כשם שאז והעיר שושן צהלה ושמחה, על כן הצהלה ושמחה הזו, יתגלה בנפש שלו.

אך אם הוא לא מוכן למסור את הנפש, והוא רוקד ברגלו ורוקע, ושר, ואומר מילתא דבדיחותא, ועושה כל מיני שיטות, משיטות שונים ומשונים, זה לא יביא אותו לשום מקום.

מי שמגיע עם הסכמה ברורה, למסור את הנפש בפורים, יאיר לו אור היום. ומי שלא, זה לא יעזור כמה שהוא ירקוד, וכמה מנות שישלח, וכמה כסף שיאסוף לצדקה, זה לא יעזור לו כלום.

מה יאמר כל אדם, אני לא במדרגה. אך אין אור אחר, אין חג חדש, זה היום טוב, הכוח שמאיר זה אור מסירות הנפש. אם אדם רוצה לעשות לעצמו חג חדש, זה הוא בבחינת (ישעיהו א, יד) חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי.

האדם צריך לחשוב בנפשו מה הוא היה עושה אם היה היום עכשיו מתן תורה, והוא יודע שעל כל דיבור ודיבור, פרחא נשמתו (שיר השירים רבה ו, ג). האם הוא היה עומד שם או לא. מי הוא זה מי שמת במצרים בשלשת ימי אפילה, שהם היו ארבע חמישיות במצרים, מי שלא רצה לקיים מאמר הכתוב (שמות ג, יב) תעבדון את האלוקים על ההר הזה, ואם הוא לא רוצה להיות לאחר מכן במתן תורה, כי הוא לא מוכן למסור את הנפש, הוא כבר מת לפני היציאה.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

כל נס פורים חל רק מכוח מסירות נפש של אסתר. היא מכניסה את עצמה לעובי הקורה, להציל את הכנסת ישראל. כמו שנאמר (אסתר ד, יא) ואני לא נקראתי לבוא אל המלך, זה שלושים יום. (שם טז) וכאשר אבדתי, אבדתי. כל כוח ההצלה חל רק מאותה מסירות נפש. היא נלקחה לבית האחשוורוש, שלא ברצונה, היא מכניסה את עצמה להכנס לבית המלך, על מנת מה? לגלות את מציאות הקב"ה בעולם.

והיא מוכנה לבטל את עצמה לגמרי, כמו שנאמר (שם יד) רווח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר, או ממנה, או ממישהו אחר.

על דרך זה נאמר (אסתר רבה ו, ב) מרדכי בדורו שקול כמשה בדורו. הוא מוסר את הנפש לקב"ה, כמו שמשה רבינו במעשה של חטא העגל, מסר את הנפש לקב"ה. מכוח מה הוא כביכול ניצח את הקב"ה, בזה שהוא אמר (שמות לב, לב) מחני נא מספרך אשר כתבת. דהיינו אם הוא לא כתוב בספר, הוא לא קיים. כי מה שלא באורייתא, לא קיים בעולם.

זה הרמז במה שאמרו חז"ל (מגילה ג, א) מבטלים תלמוד תורה ובאים לשמוע מקרא מגילה, ושואלים רבותינו, למה מקרא מגילה נחשב כביטול תורה. אלא

ביאור הדבר, אני מוכן לבטל את הכל, בכדי לגלות את ההסתר של הקב"ה בעולם. זה נקרא מקרא מגילה.

אני מוכן לבטל את הכל אפילו שלא להיות כתוב בספר בתורה, אך בוודאי, לא זה רצון הקב"ה, כי הקב"ה רוצה שיהיה עולם, אבל אני מצדי מוכן לבטל את הכל למען הקב"ה.

כבר נתבאר במקום אחר, מה כוונת הדבר למסור את הנפש, שבעצם אם הקב"ה היה בא לאדם ואומר לו, אם אתה לא תהייה בעולם, העולם יהיה יותר גלוי, הקב"ה יהיה גלוי ביותר. אתה מוכן לוותר שאתה לא תהייה כאן? כן או לא.

בלשון הכי פשוטה, מה זה למסור את הנפש, אני נותן את מקום הגילוי לקב"ה, ולא לי. אין לנו היום למעשה

זו נקראת - 'מערכת הפחדים הפנימיים', כיוון שאלו פחדים שמקורם בהתנהלות כושלת של האדם עם כוחות הנפש שלו עצמו.

לעומת מערכת פחדים פנימית זו, קיימת מערכת מקבילה של פחדים מגורמים היצוניים. פחדים היצוניים עלולים להתעורר באדם מחמת עברות או מלאכי חבלה או איומים היצוניים על יציבותו וקיומו. הדוגמא היסודית לפחדים מעבירות מובאת בגמרא בברכות, שמספרת על אותו תלמיד שהלך בשוק בפחד, ואמר לו רבו 'חוטא אתה', שהרי נאמר - פחדו בציון חטאים'. שאל התלמיד: והלא כתוב 'אשרי אדם מפחד תמיד'. ענה לו הרב: כי פחד זה שייך לפחד מדברי תורה.

דוגמא פשוטה נוספת לפחד מגורמים היצוניים, מיוסדת על הגמ' בפסחים שאומרת כי אדם שמניח ידיו על הנחיריים או שאינו נוטל ידיו מיד אחרי שאכל שחליים או הקיז דם או הסתפר או גזז ציפורניים - נופל עליו פחד, אך הוא עצמו אינו מבין ממה הוא מפחד. וכן כידוע מרבתינו, שכאשר אדם

עובר עבירה אזי מלאכי חבלה סובבים אותו לארוב לו ולהזיקו. ואף אל גב שהאדם לא רואה את אותם מזיקים רוחניים הסובבים לו, אך מזלו כן רואה אותם ופחד מהם. ברם, הפחד העליון של מזלו משתלשל מטה לרובד ה-'מודע' של האדם, ואזי הוא חווה את פחד, מבלי לזהות סיבה ברורה למקורו.

מקור נוסף לפחדים היצוניים, הם שמועות על ארועי זוועות המתרחשים בעולם, שמעזעזות את נפש ומולידות בה פחד. שמועות על נספים באסונות טבע: רעידות אדמה, שטפונות, סערות, סופות, התפרצויות של הרי געש, שריפות, תאונות וכדו'. יתר על כן, שמועות לרוב על ארגוני טרור אימתניים שצומחים כפטריות לרוב ומתעצמים

ומשמיעים איומי נקמה או הבטחות לייצר פיגועים שיכלו את כל הכופרים בדתם ככלל, ואיומים לכלייו שונאיהם של ישראל בפרט. זוועות שיכולים לחולל על ידי כלי משחית למיניהם כדוגמת פצצות אטומיות ביולוגיות כימיות ההרסניות להחריד, וכדו'.

ההשפעה של איומים היצוניים על בני אדם אינה שווה אצל כולם, אלא היא משתנה מנפש לנפש. הדוגמא הפשוטה לכך היא דין סדר היציאה למלחמה שבתורה - 'מי האיש הירא ורך הלבב'. מבלי להיכנס לכל ההגדרות המדויקות בין ה-'ירא' לבין 'רך לבב' וכו', מכל מקום, ברור כי ישנו הפרש בין בני אדם בקליטת פחדי המלחמה. ישנם כאלו שהפחד הטבעי ממלחמה לא יעצור בעדם מלהילחם בכל עוז, והם נשארים במערכה. אך ישנם כאלו שנתקפים בפחד המשתק אותם לגמרי. יתר על כן, הם עלולים להיעשות מפגע חרדה סביבתי, שמטיל מורך ומשתק גם אחרים שכעת אינם פוחדים כל כך - 'ילך וישב לביתו ולא ימס את לבב אחיו כלבבו'.

ההשפעה של איומים היצוניים על בני אדם אינה שווה אצל כולם, אלא היא משתנה מנפש לנפש.

הכלל העולה, בנפש האדם קיימות שתי מערכות נפרדות מקבילות שמחוללות פחדים: מערכת פחדים פנימית ומערכת פחדים היצוניים. המערכת הפנימית היא תחום הפחדים שמקורם בשיבושים הנובעים מחמת 'קצרים' של חוסר איזון ומיזוג או לקות וקלקולים בסדרי כוחות הנפש הפנימיים. כלומר, האדם אינו משכיל לפעול נכון עם כוחות נפשו, ומחמת כן קיים אצלו חוסר איזון בכוחותיו הטבעיים שיוצר חסמים ופערים בין הכוחות לפעולות שלו. כך נוצרת ומתעבה לה הסתירה בין צרכי מערכת כוחות הנפש הפנימיים למערך הפעולה והתפקודית היצוניית המעשית שלו. סתירה זו עניינה העדר התאמה וחיבור

בין הפנים לחוץ, דבר שגורם מצד אחד החלשה של הביטחון, ומצד שני מגביר את הפחדים. זוהי מערכת של פחד טבעית בתוך קומת האדם - בתוך מערכת הכוחות הנפשיים שלו. לעומת זאת, קיימת מציאות של פחדים הפוקדים את האדם מגורמים נוספים שאינם קשורים ישירות לכוחות הנפש. פחדים אלו אינם נובעים מתוך האדם עצמו אלא אלו פחדים שמקורם בגורמים היצוניים לו: ממזיקים רוחניים המגיעים בעיקר מסיבת חטאים ונטיה מהנהגות דרך ארץ נקיות וטהרה שעל פי אורחות התורה, או מחמת חשיפה לידיעות על שלל פגעי העולם והסביבה - הוא נחשף למראות או שמועות על זוועות ואיומים קשים.

והאף אמנם שבעומק ישנו שורש אחד המצרף את שתי מערכות הפחדים, כי גם הפחדים היצוניים למעשה יוצרים זעזוע בכוחות הנפש הפנימיים ומפירים את איזונם. ואם כן, בפועל הן הפחדים היצוניים והן הפנימיים הם תוצאה של שיבוש בסדרי כוחות הנפש הפנימיים. אך למרות כן, חשוב להבין כי מערכת הפחדים היצוניית הינה מערכת שלמה הנפרדת לעצמה, וכך יש להתייחס אליה. ללמוד להכיר ולזהות אותה, ולטפל בה בנפרד ביחס למערכת הפחדים הנובעים מכוחות הנפש הפנימיים.

ואם כן, כשלב ראשון בנידון עמדנו על העיקרון שאין להתייחס לכל הפחדים בקומת הנפש התחתונה כחטיבה אחת. אלא הבחנו בצורה ברורה בהפרש ובהבדל שקיים בין מערכת הפחדים הפנימית למערכת הפחדים היצוניית. הפועל היוצא מהפרדת המערכות ברור - כיוון שהמערכות שונות במהותן ממילא מובן כי הפתרונות לקשיים והבעיות ודרכי ההתמודדות עם הפחדים אמור להיות שונה. לכל אחת מהמערכות הללו צריך להתאים פעולות תיקון לעיוותים על פי מהותה הייחודית. וכאמור פרק זה יוחד להכרת מערכת הפחדים היצוניית לעמקה, ולבאר את דרכי ההתמודדות בנזיקה.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

תענית, יא, ע"א – ושמה יאמר אדם מי מעיד בי וכו', וי"א אבריו של אדם מעידין בו, שנאמר (ישעיה, מג, י) אתם עדי נאום ה', ופרש"י, לשון רבים נאם ה'.

ואיתא בתנחומא (כי תצא, ב) רמ"ח מצות עשה כנגד אבריו של אדם, שכל אבר ואבר אומר לו עשה בי מצוה. ולפ"ז מובן ביתר ביאור מדוע האברים מעידים. והיינו שמעידים שלא שמע בקולם. ולפ"ז יש לעיין אם מעידין דוקא על ביטול עשה, שהוא שייך לרמ"ח אברים שהם כנגד רמ"ח עשה, או שמעידים אף על לא תעשה, ויש לעיין. וכן יש לעיין האם כלל האברים מעידים על כל מצוה ומצוה, או שכל אבר מעיד על המצוה הפרטית המקבילה לחלקו.

ועיין בבן יהוידע על אתר שכתב שהאברים מעידים מפני שהמצוות והעבירות שהאדם עושה חקוקים באבריו. ובמסכת כלה רבתי (פ"ג, ה"א) אמרו, א"ר יצחק בר פרנך, כל עונות אדם חקוקים לו על "עצמותיו". אמרו עצמותיו ולא אבריו, ודו"ק. ועיין זוה"ק (ויקרא, טז, ע"ב) וז"ל, מי מעיד על האדם, קירות ביתו, ולא עוד אלא אנשי ביתו מעידין עליו, וכו'. אנשי ביתו, אינון רמ"ח אברים דליה, בהכי אוקמוה מארי מתניתין, רשע עונתיו חקוקים על עצמותיו, והכי צדיק זכותיו חקוקים על עצמותיו, עיי"ש. והרי שהקבילו העצמות לרמ"ח אברים. ולפ"ז ההכרה באברים עצמם. וז"ל הצרור המור (ויחי) ואולי שעל זה נקרא מחוקק, שעולה מספרו רמ"ח כמספר המצוות וכמספר אבריו של אדם, וכל מצוה ומצוה חקוקה בכל אחד מאבריו, עכ"ל. ולהיפך, מצינו כח קלקול הנכנס ברמ"ח אברים, והוא "חרם" שעליו אמרו (מו"ק, יז, ע"א) דאמר ר"ל, כשם שנכנסת ברמ"ח אברים, כן כשהיא יוצאה, יוצאה מרמ"ח אברים, כשהיא נכנסת דכתיב והיתה העיר חרם, חרם בגימט' רמ"ח הו, כשהיא יוצאה דכתיב ברוגז רחם תזכור, רחם בגימט' הכי הו. ועיין שו"ת הרשב"א (ח"ג, שכ"ו).

אולם יעויין במהר"ל (נתיבות עולם, נתיב כח היצר, פ"ד) שכתב וז"ל, אבריו של אדם מעידים בו - כלומר, האברים של אדם שהם הכרת האדם, והם צורתו וצלמו של אדם, בהם יוכר האדם, כי כאשר האדם צדיק במעשיו אז הוא בצלם אלקים, ואם האדם רשע אז הוא נמשל כבהמות נדמה, ולפי מה שהוא צדיק במעשיו או רשע במעשיו יש הכרה באבריו שהם "צלמו", הן לרע הן לטוב, ולפיכך אבריו של אדם מעידין בו מה שהוא, עכ"ל. ולפ"ז ההכרה אינם באברים כפשוטו, אלא בצלמו, "בצלם", ודו"ק. ועיין עוד בדבריו בנתיבי התורה (פרקים טו-טז). ובחידושי אגדות (מכות, כג, ע"ב). ובתפארת ישראל (פרקים ד-ט). וז"ל השל"ה (שער האותיות, אות י', יצר טוב, יב) ורמ"ח אבריו של אדם ושס"ה גידיו, שהם לבוש אל נפש רוח ונשמה שלו, שבה תרי"ג אורות רוחניים העשויים בצלם ודמות תרי"ג רוחניים. בסוד שיעור קומה דאדם עליון, עכ"ל. וכתב בספר הבהיר (אות ח) וז"ל, למה הוסיף הקב"ה ה' באברהם יותר מכל אותיות, אלא שיזכו כל אבריו לחיי העוה"ב, כביכול בו נשלם הבנין, כדכתיב (בראשית, ט, ו) כי בצלם אלקים עשה את האדם.

מו"ק, יז, ע"א – דאמר ר"ל, כשם (שהחרם) נכנסת במאתים וארבעים ושמונה אברים, כך כשהיא יוצאה יוצאה ממאתים וארבעים ושמונה אברים, כשהיא נכנסת, דכתיב (יהושע, ו, יז) והיתה העיר חרם, חרם בגימט' מאתים וארבעים ושמונה הו, כשהיא יוצאה, דכתיב (חבקוק, ג, ד) ברוגז רחם תזכור, רחם בגימט' הכי הו.

וכתב בפענח רזא (דברים, ז, כו) וז"ל, כי חרם הוא כל המצוה וגו' - רמז לך שהעובר על החרם כאלו עובר על כל המצוות, והחרם נכנס ופועל בכל רמ"ח אבריו שהם כמנין חר"ם, עכ"ל. ועיין כל בו (סימן סו). ועיי"ש עוד בסימן קל"ט, שביאר שסופי אותיות של הספרים חמשה חומשי תורה, עולה חרם, ולכך הוא כאילו עובר על כל התורה, עיי"ש. ועיין עוד ספר חסידים (סימן קו), וספר קב הישר (פרק טז), כיצד רמוז חרם בחמשה חומשי תורה.

והנה המצוות שהם שורש כל המצוות, שכוללים כל המצוות, הוא אנכי הו"ה וגו' לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, כי ע"ז שקולה כנגד כל התורה. וכתב (שמות, כד, יט) זובח לאלקים יחרם בלתי לה' לבדו. ופירש בפנים יפות שם וז"ל, ויש לפרש מה שאמר לשון יחרם מפני חומר העבירה, וכענין שאחז"ל על שם חרם שנכנס בכל רמ"ח אברים. וכן הוא בעובד עכו"ם שמטמא כל רמ"ח אברים, וכמ"ש חז"ל (הוריות, ה, ע"א) על הפסוק (במדבר, טו, כב) וכי תשגו ולא תעשו את כל המצוות האלה, זהו עכו"ם ששקולה כנגד כל המצוות, וכאילו עבר על כל רמ"ח מצוות עשה, כי זה כל האדם, עכ"ל. וכן סוטה נופלים אבריה מדין שבועת אלה, "חרם". עיין צרור המור (במדבר, ה, יט).

ושורש חטא ע"ז בכלל זוביחה לע"ז בפרט, הוא בחטא העגל. וכתב בעשיית העגל (שמות, לב, ה) ויאמר חג לה' מחר. וכתב בשפתי כהן שם וז"ל, "מחר" אמר להם מחר תראו שיש מכם שיפול עליהם החרם ברמ"ח איבריהם, שנאמר ויגוף ה' את העם, ויש אחרים שירחם עליהם. זהו מחר, חרם, רחם, רמ"ח, עכ"ל. והרחמים מכח אברהם שעולה רמ"ח (עיין זוה"ק, ח"ג, רפ, ע"ב).

והיפך ע"ז, האמנת אלוקות, שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד. ובכל פרשת ק"ש יש רמ"ח תיבות כמ"ש בזה"ק (בראשית, כד, ע"א. ודברים, רכח, ע"א, ועוד). וכתב שם (רעב, ע"א) רמ"ח בקריאת שמע, עם שית תיבין דיהודא, הא רומ"ח. וכתב בספר פיתוחי חותם (חקת) וז"ל, והנה הק"ש בעצמה היא החרב והיא הרומח ההורג למזיקין, דק"ש יש בה רמ"ח תיבות, ועם שש תיבות הוא רומ"ח. והנה רמ"ח תיבות, רמ"ח הוא אותיות חרם, שע"י ק"ש נחרמים ונהרגים המזיקין, ותחת שהיה ראוי האדם הזה להיות חרם הוא בעצמו, עתה ע"י ק"ש עם התשובה שעשה, עשה למזיקין חרם. ועיי"ש פרשת ראה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ישמעאל מאמו הגר, פילגש, פל-יגש. וכן יצא מנחור אחיו, פל-דש. וכן יצא מאברהם עשו, אלופי עשו, כנ"ל. ובדקות יותר, אברהם ראש למאמינים, שהאיר ממזרח צדק, אור האמונה. ורצה אמרפל להפילו לכפירה, בחינת ע"ז, פסל ומסכה, פסל, ס-פל. ובע"ז נענשים אף על המחשבה, כמ"ש כמ"ש (יחזקאל י"ד ה') למען תפוס את בית ישראל בלבם. שזהו בחינת פגול, פל-גו. ועיין מי השילוח (במדבר) וז"ל, פגיעאל (פל-גיעאל) בן עכרון, היינו שמפגל טובה שהיא נערכה, שבמקום שהוא מסופק פן אין זאת כרצון ה' לא יקבל אותה.

ומצד התיקון נצרך הישרה, בחינת פלס, פל-ס. ונגלה ביעקב, בריח התיכון, מבריה מן הקצה לקצה ביושר, ונגלה בזרע יעקב בנפתלי כנ"ל, וכן בזלפה, זה-פל, ובזרעה אשר, ונשיא אשר פגיעאל (פל-גיעאל) בן עכרון (במדבר, א, יג). אולם יצא אף הוא חוסר שלמות, ונגלה בצלפחד, לפ-צחד.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

הוא בחינת נפתלי, נתי-פל, לשון קישור וחיבור, "צמיד פתיל".

אולם כאשר פל עליון אינו מחובר עם פל תחתון, זהו בחינת פלג, פל-ג, נפלג ונפרד. וכן פיצל, פל-צי, חילק. ושורש המחלוקת, פלוג, קרח. ואמרו חז"ל (תנחומא, קרח, א) מה ראה קרח לחלוק עם משה, נתקנא בנשיאותו של אליצפן בן עוזיאל, אליצפן, איצן-לפ. ויש פלג דקדושה, כמ"ש בסנהדרין (יט, ע"א) א"ר יוחנן, פלטי (פל-טי) שמו, ולמה נקרא שמו פלטיאל, שפלטו אל מן העבירה, מה עשה, נעץ חרב בינו לבינה (פלוג והפרדה), אמר, כל העוסק בדבר זה ידקר בחרב.

ויתר על כן, כאשר פל עליון נופל ומושפל לפל תחתון, זהו שפל, ש-פל. וזהו בחינת אלופי עשו, ובפרט נגלה בזרעו אליפז, איז-לפ. ובחינת אלופי עשו, אלוף של סילוף, סלף, ס-לפ. ומחליף פל עליון בפל תחתון, חלף, ח-לף. וזה היה רצונו של אמרפל, אמר-פל, כמ"ש חז"ל שאמר לאברהם פול לכבשן האש. והיינו שרצה להפיל פל עליון לפל תחתון ולהחליף תחתון בעליון, וזה מכח שיצא מאברהם

פקודי | ל-פ רבוע היה כפול עשו את החשן זרת ארכו זרת רחבו כפול (שמות, לט, ט).

כפול, כו-פל. הנה שורש צירוף אותיות ל-פ, במילוי אות אל"ף, א-לפ. וכאשר נמצאת במילואה בשורשה נקראת פלא, פל-א. וכאשר מתפשטת הארתה לתתא, נקראת אלף מלשון אאלפך חכמה אאלפך בינה. והוא בחינת אלוף, או-לפ. כמו שקרא דוד לרבו אחיתופל, אחיתו-פל, אלופי. וכאשר משתלשל לתתא יותר נעשה פעל, פל-ע, כי שורש הפעולה נעוץ באל"ף העליונה.

אולם כאשר נחסר הארת האל"ף, נתהפך ונעשה אפל, א-פל, שורש נפילת האל"ף, נפל, נ-פל, ונעשה האל"ף חשוכה, בחינת ערפל, ער-פל, ונצרך אתערותא דלתתא להאיר האל"ף ע"י לפיד, לפ-יד. וכן ע"י פתילה, פל-תיה. וכן מתהפך אותיות פתילה לאותיות תפילה, שע"י התפלה פועל אתערותא דלתתא. שהוא בחינת עפל, ע-פל, מעפיל לעלות מתתא לעילא. ועי"ז מצורף הפל העליון של האל"ף עם הפל התחתון, שהם בחינת כפל, כ-פל. והחיבור

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה:

אליפלט	אליפל	אלופי	אליפז	אחיתפל
אמרפל	צלף	אלפעל	אלישפט	אליצפן
מכפלה	אליחרף	התפלל	כפל	אפל
עפלים	עפל	ספל	נפתלי	נפל
וסלף	זלפה	זלעפה	פילגש	ערפל
יפלה	צורף	ילפת	טפלו	חלפות
עטלף	להניף	מחלף	פלט	יתעלף
חלף	פלח	פלגי	כפול	נפול
מפלה	מפלאות	מעלפת	לפני	לפיד
מפעלות	מפלת	מפלצת	מפלס	מפלט
עלפה	שלף	נפלגה	נפלא	דלף
פוטיאל	פדהאל	פגעאל	אלוף	פגול
אליסף	פלג	פלא	אלף	פול
פלט	פלח	פלוא	פלדש	פלדות
פלנאסר	פלך	פליליה	פליט	פלטיאל
פלשתים	פלשת	פלסר	פלצות	פלס
פתואל	פצל	פעל	פסל	פנואל
	תפילה	שפל	צלפחד	פתיל

בלבביפדיה קבלה אמה

אור א"ס

ועוד. אמרו (עירובין, יט, ע"ב) רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר, היתה שם אבן עגולה, רואין כל שאילו תחקק ותחלק ויש בה אמה לכאן ואמה לכאן נידון משום דיומד.

ועיין שער הכוונות (דרוש, ה) ואחר שיכרוך ז' כריכות, אז יניח תש"ר ולא קודם הכריכות, ואחר שכבר הניח תש"ר שהוא בעלה, אז יתן לה הבעל קדושין, שה"ס כריכות הרצועות סביב האצבע האמצעי הנקרא אמה, כדרך הטבעת העגולה של הקידושין הניתן באצבעה.

יושר

למעלה קו אחד דק כעין אצבע, ומתרחב למטה כאמה, ג' קווים. ואמרו (שבת, צח, ע"ב) ת"ר, קרשין מלמטן עוביין אמה ומלמעלה כלין והולכין עד כאצבע, וכו', דברי ר' יהודה. רבי נחמיה אומר, כשם שמלמטן עוביין אמה, כך מלמעלן עוביין אמה. והיינו לר' נחמיה, כולו מדרגת ג' קווים. כי קרש אותיות קשר, שקושר כל ג' קווים. ובעומק יותר ישנה אמה שיש עליה תוספת אצבע כמ"ש (מנחות, צח, ע"א) שתי אמות היו בשושן הבריה, אחת על קרן מזרחית צפונית, ואחת על קרן מזרחית דרומית, שעל קרן מזרחית צפונית יתירה על של משה חצי אצבע, שעל קרן מזרחית דרומית היתה יתירה עליה חצי אצבע, נמצאת יתירה על של משה אצבע, ולמה אמרו אחת גדולה ואחת קטנה, כדי שיהו האומנין נוטלין בקטנה ומחזירין בגדור לה, כדי שלא יבואו לידי מעילה.

שערות

שערות צורת ווי"ן. וז"ש (עירובין, ג, ע"ב) באמה בת ששה טפחים. ושורש השערות י', שער - עשר. ולכך איכא אמה בת עשרה טפחים בשורש (עיין ערך קטן ז"א). ורמז אמה אותיות מאה, בחינת יפ"י שעולה מאה. ועיין ערך קטן עינים - שבירה. וסוד אות י', סוד אמה בסוד י"י-י"ו-י"ד, עולה אמה כמבואר ברמ"ז (דברים). ועיין בית עולמים (קלח, ע"א) וידוע כי לעולם גנוז ביסוד טיפת החסדים, כמ"ש והוא יושב פתל האוהל וכו', והוא רמ"ח עלמין אורכיה (עיין ערך קטן אריך) דהאי אמה, וידוע כי חסד דרדל"א הוא בגלגלתא, בשערות של הראש ששם הוא חיוורתא דגלגלתא, וכתוב ושער רישא כעמר נקי, וכו', ואניח ברישא דרומחא, ר"ל שהוריד אור החסד הנ"ל ביסוד ברישא דיסוד בעטרה (הנקרא פום דאמה. עיין ערך קטן יסוד), עכ"ל.

אזן

נגלה בה אות ה'. וז"ש (עירובין, ג, ע"ב) באמה בת חמשה טפחים. ואיכא ה' אמות, כמ"ש (שקלים, יח, ע"ב) אמה היסוד, אמה סובב, אמה כרוב, ואמה קרנות, ואמה מערכה.

אמרו (מנחות, נג, ע"ב) אל תקרי מ"ה אלא מא"ה. אמה - מאה. וכאשר מאיר אור אין סוף, אלופו של עולם, נעשה אדם, גימ' מ"ה, אמה - שפחה לא"ס. ועיין רמח"ל (בפירוש מאמר הזהר ריש משפטים) וז"ל, כי יש נשמות בסוד אמה, והם אותם שמצד מט"ט, דהיינו מצד השכינה בהתלבשותה, עכ"ל. והיינו אמה, א-מ"ה, כנ"ל. ומצד הנברא נעשה מאלף - אחד, עשרה. ועיין עמק המלך (שער ה, פרק נד) ומדוע אמר הפסוק אמה ולא אמר זרתות או מדידה אחרת, שני תשובות בדבר, אחד, מפני שאותיות אמה מאה, לרמזו שכל הכלים כלולים מעשרה ועשרה מעשרה ועושים מאה.

צמצום

במקדש ראשון היה אמה טרקסין בין הקדש לקה"ק. וזהו אמה של צמצום, מחיצה המבדלת. וכן בין מת למת שהוא המצומצם הגמור היה דרך להניח אמה (עיין תפא"י, אהלות, פט"ז, מ"ג, אות לו). וכן עובי הקרשים במשכן היה אמה (עיין שבת, צח, ע"א).

ועיין זוה"ק (שמות, רלג, ע"א) בוצינא דקרדינותא (שורש הגבורות ששורשו בצמצום ראשון), דטמיר וגניז (אלא) מתמן נפקת האי קנה דלתתא וכו', ובהוא משחתא מדיד ואקרי אמה. ועיין ספר הליקוטים (ישעיה, פ"מ) וז"ל, והוא סוד אמה, כי הוא קו המדה ההולך ומתפשט ומודד ואומר מכאן עד כאן, עכ"ל. ובדרך רמז, אמה בגימט' הגבול.

קו

אמה. א - אלופו של עולם. מ"ה, אדם שהוא צורת הבריאה. והאמה קו המדה (עיין ערך קטן צמצום מהזוה"ק) המושך שפע מאלופו של עולם לנבראים. וזהו בחינת הכלי שבקו, אמת המדה. ומצד האור שבתוכו הנקרא מימי האור העליון, זהו בחינת אמת המים (עיין ערך קטן חסד). ועיין בית עולמים (קמב, ע"א) שביאר הטעם שאות ברית קדש נקרא אמה - כי הוא בסוד אמת המים שעוברים בו בסוד מים טיבין, וכו', והוא סוד סילו"ן אמת המים, גימט' יוס"ף, עכ"ל. והבן ששורשו בקו הממשיך מימי האור העליון. ומה שלמטה הוא בסוד ו', למעלה בקו הוא בסוד ו' פשוטה. והבן שהשתא הקו אינו מגיע עד סוף החלל והוא בבחינת ו', ולעת"ל יתארך בבחינת ו'.

עיגולים

כתיב (ויקרא, כה, מד) ועבדך ואמתך אשר יהיו לך מאת הגוים אשר סביבתכם (עיגול סביב), מהם תקנו עבד ואמה.

ועוד. אמרו (עירובין, ד, ע"א) ואמה רוחב, זה סובב. ובמשנה (מידות, פ"ג, מ"א) עלה חמש וכנס אמה, זה הסובב.

קטרת ריח ניחוח בחטם. וכתוב (שמות, ל, א) ועשית מזבח מקטר קטרת עצי שטים תעשה אתו, אמה ארכו ואמה רחבו, רבוע יהיה.

פה

נגלה בה אות ד'. ואמרו (עירובין, נג, ע"א) וא"ר יוחנן, כשהיינו לומדין תורה אצל ר' אושעיא, היינו יושבין ארבעה ארבעה באמה (סוד ד'), אמר רבי, כשהיינו לומדין תורה אצל רבי אלעזר בן שמוע היינו יושבין ששה ששה באמה (בסוד אות ו"א). אולם בסוד אל"ף אמרו (סוכה, ז, ע"א) שאדם יתיב באמתא על אמתא.

והבן שבאורות הפה הושרש סוד ד' אמות, כגון ד' אמות לאדם לשבת, ולמת מצוה לקברו, וכן קונות לו בכל מקום, וכן ד' אמות של הלכה, ועוד.

ומצד פה דקלקול אמרו (מו"ק, יח, ע"א) פרעה שהיה בימי משה, הוא אמה, וזקנו אמרו, ופרמשתקו (אמתו) אמה זורת. ועיין גיטין (יד, ע"ב) אותן בני"א, הן אמה, וכובען אמה, ומדברין מחצייהן. ופרש"י, נראה מדברין מטיבורן. שאורות הפה מתפשטין עד הטבור.

עינים - שבירה

אמות שבורות. כמ"ש (שמות, כה, י) ועשו ארון עצי שטים, אמתים וחצי ארכו, ואמה וחצי רחבו, ואמה וחצי קמתו. וטעם הדבר כמ"ש (ב"ב, יד, ע"ב) שבירי לוחות מונחים בארון. ולכך אמותיו שבורות.

וכאשר נפל אדה"ר ממדרגתו, אמרו (חגיגה, יב, ע"א) כיון שסרחה, הניח הקב"ה ידו עליו ומיעטו שנאמר ותשת עלי כפך, ונעשה שיעורו מאה אמה (ועיין שער הפ"סוקים, בראשית, דרוש ב). אמה - מאה, אותיות שוות. ומכאן ואילך בטל שיעור קומה שלמה, ונעשה קומה שבורה. ולכך אמרו הניח הקב"ה "ידו" עליו, יד, אמה, ותשלח את אמתו - ידה.

עתיק

כל עולם סוד י"ס. אולם ע"י הארת עתיק שמאיר אור עולם עליון נעשה י"א וכנ"ג גדו ברע י"א ארורים כנודע. ועיין גר"א (תיקונים, תיקון י"א מתיקונים אחרונים) והתיבה היתה משוקעת במים י"א אמה, י"א ארורים, י"א קליפין כידוע. ועיין אור תורה (אות עה) ומקום ביהמ"ק ששם היו סנהדרין גדולה בלשכת הגזית, היה רק י"א אמה, ועומדים צפופים וכו'.

אריך

כתיב (שמות, כו, יג) והאמה מזה והאמה מזה בעדף ב"ארך" ירעת האהל, יהיה סרוח על צדי המשכן מזה ומזה לכסתו.

ועוד. עיין זוה"ק (אד"ר, נשא, קמב, ע"א) ותאנא בצניעותא דספרא, אתתקן שט דכורא ואתתקן בתיקוני, אתתקן תקונא דכסותא דכיא, והאי הויא אמה דכיא. "ארכיה" דההוא אמה, מאתן ואר"ב עיין ותמניא עלמא, וכלהו תליין בפומא דאמה דאתקרי יו"ד, וכיון דאתגלייא יו"ד פומיה באמה, אתגלי חסד עלאה, והאי אמה חסד הוא דאתקרי ותלי בהאי פום אמה, ולא אתקרי חסד עד דאתגלייא בפום אמה. ות"ח דלא אתקרי אברהם שלים בהאי חסד עד דאתגלייא יו"ד דאמה, וכיון דאתגלי אקרי שלם. ועיי"ש בפירוש הרמ"ז, שמדה זו היא על העטרה לבד, כי אמה עצמה יותר מזה.

אבא

אב מוכר את בתו לאמה. ועיין בית עול"מים (קמב, ע"א) טעם למה נקרא היסוד אמה, שהוא בסוד הארת יסוד אבא, עטרת היסוד שלו, ביסוד דז"א, כי דוע. והוא מילוי ע"ב, מ"ו (עיין ערך קטן חכמה). והאי הוי אמה דכיא, ע"ש הארת יסוד אבא, שאבא הוא מסיטרא דאוריא דכיא, ולכן גם היסוד נקרא ע"ש אמ"ה דכיא. ועיין ערך קטן יסוד.

אמא

נקראת אמה מלשון אם. וכן נקראת

אמה - אמא של, כמ"ש (בראשית, כד, כח) ותרץ הנער ותגד לאמה, ועוד כהנה. וכן אמא בלשון רבים אמהות, כמ"ש (שם, לא, לג). ועיין זוה"ק (קרח, קעט, ע"א) אמ"ה באתווי מא"ה איהו ואיהי בהפך אתוון הא"ם (ועיין ערך קטן עי-נים - שבירה, וגר"א תיקונים, תיקון י"א מתיקונים אחרונים).

ז"א

סוד ו"ק, עולם המדות, ובו הנהגת מדה כנגד מדה. וזהו בחינת אמה, מידה, כמ"ש (בראשית, ו, יד) שלש מאות אמה ארך התבה. וזהו א-מ"ה, בחינת שם מ"ה הממולא באלפין שזהו אדם, ז"א. ועיין אברבנאל (תרומה, כה, ד"ה ועשו ארון) שעובי אדם הוא אמה. ועיין זוה"ק (פנחס, רכה, ע"ב) אמה, שיעור דגופא לארבע סטרין ועילא ותתא, דאינון שית אמות. שית - ז"א. וזהו אמה בת ששה טפחים. ועיין זוה"ק (תיקונים, תיקון יט, מא, ע"א) אמה בכל אתר איהו ו', ובגין דא י' דתרין יודי"ן אינון שעורא דאמה ואות י' שעורא דילה ג' טפחים ודא ג' ועשר אמות דא איהו שעורא דגופא דבר נש לקבל עשרה דברים דאתמר בכוס של ברכה ולא אשתאר בזמנא דא אלא ארבע דאסתלק ו' ואשתאר ד' מן דו פרצופין ושעורא דכלא ו' באת י' סליק לעשר כמה דאקמוהו.

נוק'

גבי סוטה אמרו (סוטה, טו, ע"ב) ומקום היה שם אמה על אמה, וטבלא של שיש וטבעת היתה קבועה בה, כשהוא מגביה ונוטל עפר מתחתיה, וכו'.

ועוד. עיין ספר הפליאה (ד"ה מיעוט אחר מיעוט) ומ"ש אמה עבריה אין קנינה לשם אישות, הכי הוא הקב"ה האציל את כנס"י לאמה ולאישות, בזמן שישראל הם טובים היא אשה, ובזמן שהם רעים היא שפחה. ובדרך רמז, אמה בגימ' דל הוא.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

מילון ערכים בקבלה • תגין

אבל האותיות בד"ק ח"ה, הם אחורים דאו"א שירדו. וכבר ביארנו לעיל, כי או"א לוקחים ב' אורות של חוטם פה, ולא חסר מהם רק אור האזן, אשר ע"כ לא ירדו מהם רק בחינת אחורים, וכנגד אותו אור שחסר מהם אנו מתייגים תג אחד על כל אות מהם, כנגד אותו אור פרטי שחסר מהם, עכ"ל.

והבן מאוד שאור התגין הוא תג מלשון כתר. וכפשוטו נקרא כן מפני שנמצא ע"ג האות, ככתר הנמצא על הראש. אולם בעומק יותר, התגים הוא הארת א"ק בנקודים דתיקון, הארת אח"פ דא"ק, כנ"ל. וא"ק הוא כתר דכללות, ולכך התגים נקראים מלשון כתר, ודו"ק היטב.

ומלבד הארה זו "דתיקון", הארת אח"פ דא"ק כנ"ל בתגין, יש בחינה נוספת של אור שיש בהם. ושורשו בזמן "הקלקול". כמ"ש בעץ חיים (ש"ח, פ"ו, מ"ת) וז"ל, בחינת הנקודים הם האורות הראשונים שיצאו בראשונה, והאותיות הם הכלים. ואח"כ כנשברו הכלים ונפרדו איש מעל פני מתו, נשארו בבחינת תגין על האותיות שבהם הכלים וכו'. התגין מורים על זמן היות האורות ע"ג האותיות וחופץ להם (שזהו בזמן השבירה), שאז אין לאותיות שום נדנד ותנועה, כי רוחניותם נסתלק מתוכם והם כמתים, אמנם עומדין עליהם מרחוק להאיר להם הארה מועלת כדמיון התגין העומדים זקופים על האותיות, לא בתוכן. וכתב שם להלן (שער ט, פ"ג, מ"ת) שכאשר נשברו הכלים וירדו לבריאה ירדו האורות בתוך האצילות ע"ז, וז"ל, ואמנם ירדתן היתה כדי להאיר מרחוק בכלי שלו העומד בבריאה שלא לגמרי ישאר בלתי תקוה, ולכן מאיר בו מרחוק בהיותו (האור) עומד באצילות, והוא בבחינת תגין על האותיות כנ"ל, עכ"ל.

ודו"ק שלעיל (ש"ה, פ"ה) כתב וז"ל, התגין הם משתתפין ומתחברים בעצמות האותיות שהם גוף והתגין הם כללות האותיות, עיי"ש. והיינו שלעולם התגין לא נפרדין מן האותיות, אולם לא בתוכם, אלא על גבן בבחינת נפשו "עליו" תאבל, שנמצא מעליו. אולם לעולם לא פורשת לגמרי, ודו"ק. ■ **המשך בע"ה בשבוע הבא**
נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

כתב בעץ חיים (ש"ה, פ"א, מ"ת) וז"ל, ע"ב יש בו ע"ב וטעמים, ס"ג ונקודות, מ"ה ותגין, ב"ן ואותיות, וכולם נקרא ע"ב טעמים, וכן בס"ג, וכן במ"ה, וכן בב"ן. גם דע, כי ע"ב הוא כתר והוא טעמים, ס"ג הוא חכמה ונקודות, מ"ה הוא בינה ותגין, וב"ן ז"ת ואותיות.

ובפרטות יותר כתב שם (ש"ה, פ"ד) וז"ל, בבניה יש תגין ב"כתר" שלה, ובאותיות שיש בתשעה ספירות שלה הם אותיות של השמות של צורת תגין העליונים. וכן צורת תגין שבכתר אמא, הם אותיות של שמות הנקודות שבט"ס דאבא, ואלו האותיות נקראו תגין, וכו'. והנה דע כי האותיות אשר בצורת תגין אשר בכתר בינה שהם צורת אותיות של שמות הנקודים שבחכמה כנ"ל, אינם אלא ז' אותיות אלו שהם שב"א סגול, וחשבונם ת"ג, וע"כ כתר הבינה נקרא תגין, עכ"ל.

והנה ישנם אותיות שיש בהם תגין וישנם שלא, וכן חלוקים במנין התגין. וביאר בעץ חיים סדר הדברים וטעמם, וז"ל (ש"ח, פ"ו, מ"ת) האותיות תמיד לעולם הם בחינת הכלים, כנודע וכו'. וז' מהם (שעטנ"ז ג"ץ) הם כלים לז' מלכים (שמתו ונשברו), וט"ו מהם (כנגד או"א, שהם אותיות י-ה, העולה ט"ו, עיי"ש) הם כלים לאו"א וכו'. ואותיות ז"א הם שעטנ"ז ג"ץ. והט"ו אותיות הנשארים הם דאו"א, ו' מהם הם אחורים דאו"א, שהם בד"ק ח"ה, וכנזכר בתיקונים ובהר. ושאר האותיות, הם אוכ"ל מספר"ת, הם פנים דאו"א. וזהו הטעם של אותיות שעטנ"ז ג"ץ צריכי' ג' זיינין ותגין על כל אות מהם, ואמנם באותיות בד"ק - ח"ה צריכה תג אחד על כל אות מהם, ולמה נשתנו אלו ט' האותיות משאר אותיות שאין בהם שום תג. אבל הענין, כי האותיות שעטנ"ז ג"ץ, הם סוד המלכים שמתו, ולפי שמהם נתהוו ויצאו הקליפות כנודע, לכן הם אותיות שט"ן ע"ז ג"ץ, פירוש שהם תגבורת וחוזק עוז הדינין העזים אשר ירדו ונעשו מהם השטן שהם הקליפות וכו'. וכבר נתבאר לעיל כי אלו ז' מלכים לקחו אורם מגוף א"ק שתחת שבולת הזקן ולא למעלה, נמצא שהם חסרים בחינת ג' אורות עליונים שהם אח"פ, כי לכן נשברו הפנים והאחורים שלהם. ואלו בחינת ג' תגין שיש למעלה, ונשארו האור למעלה ולא בתוכם", כדרך צורת התגין על האותיות.

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

שינוי מולידים פחד

במבט שטחי נראה כביכול שישנו ריבוי של גורמים העלולים לעורר את מערכת הפחד החיצונית באדם, כפי שפרטנו. ואכן אם נשאל בני אדם - 'ממה אתה מפחד?', הם ישלפו תשובות לרוב: אחד יגיד שהוא מפחד למות. שני מפחד שתתגלה בקרבו מחלה קשה. שלישי חושש מפיגועים. רביעי מקווה שלא תהייה מלחמות. חמישי לא רוצה להיות זקן נזקק בודד. וכן הלאה, נוכל לערוך רשימה ארוכה של סיבות לפחדים.

אולם אנו כדרכנו, תמיד נחתור אחר ראשית הבעיה בעומק הנפש. נחפש את גורם העיקרי - את ה-'בית אב' ממנו נולדים כל משפחת הפחדים הללו. נתחכה אחרי הסיבה הנפשית העמוקה, הכוח השורשי אשר ממנו צומחים ומשתרגים כל ענפי הפחדים החיצוניים כולם.

לפיכך, ראשית נצביע על נקודת השורש, נגדיר הגדרה מופשטת. לאחר מכן, נבין את ההיגיון והאמת שבה. נדון במספר דוגמאות לשם המחשת הנקודה, על מנת שכל אחד יוכל לזהות ולחוש אותה בקרבו. הגורם השורשי לפחדים חיצוניים הוא שינויים מאורחות הקבע של האדם.

נבאר, לכל אחד מאיתנו ישנם מהלכי חיים קבועים. אמנם ישנו הבדל יחסי בין אחד לשני, אך בכללות לכל אדם ואדם ישנה יחסיות של אורחות ומהלכים וסדר יומי / שבועי / חודשי / שנתי קבוע ברמה מסוימת. לכל אדם יש את המקום מגורים, את החברה הקרובה אליו כמשפחה וכדומה,

דע את שמחתך . שמחה במצב חסר . פרק ז'

לא יכרע

אם באמת, בן אדם רוצה להגיע למעמקי הפנים של הדבר, שיחבר את עצמו, למהלך של מרדכי(אסתר ג, ב) שלא יכרע ולא ישתחוה. שיחבר את עצמו לאותו מקום, (שם ה, ט) שלא קם ולא יזע ממנו.

על מרדכי נאמר: ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה. מה העומק של לא יכרע ולא ישתחוה? היה היתרים לבוא לכאורה ולהשתחוות, כל ההיתרים שהוזכרו בחז"ל, כי על אף שלבש צלם, היה היתרים. הרי חכמים אחרים כן כרעו, הם עשו כדין.

ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה, כי כל הכריעות שלו וההשתחויות שלו, למי הם היו, רק אליו יתברך שמו. מרדכי הוא האדם שבטל כולו לקב"ה. הוא נקרא(אסתר ב, ה) איש יהודי היה בשושן הבירה, נקרא יהודי כמו שאומרים חז"ל (מגילה יג, ב) שהודה לקב"ה, וכפר בעבודה זרה. להודות, במילים הברורות, זה כריעה.

אפילו חכמי ישראל לא הסכימו עם מרדכי, בסוף הוא היה רצוי לרוב אחיו. אך בהתחלה, לא כל כך הסכימו. היו שטענו מה אפשר לעשות, צריך תקציבים מהמדינה, ועוד כל מיני דברים שצריך בגללם להכנע לפי שעה.

אבל הוא היה איש יהודי היה בשושן הבירה, כופר בעבודה זרה מכל וכל. וקיים בעצמו מאמר הכתוב (במדבר כג, ט) הן בגויים לא יתחשב. ההמשך של זה, הוא מגדל את אסתר, אסתר מגיעה למקום שהיא מוכנה למסור, את נפשה בפועל.

עומק השמחה

ההבנה הפשוטה, במה שאמרו חז"ל (תענית כט, ב) משנכנס אדר מרבין בשמחה, מדוע מרבין בשמחה? כי לבסוף יגיעו ימי הפורים שאז היה גאולה. אבל בעומק יותר, משנכנס אדר מרבין בשמחה, הרי היה גזירה שקדמה לגאולה, כשם שהגאולה עצמה מביאה לשמחה, כך הגזירה מביאה לידי שמחה.

הקב"ה. אם כך, אז גם שיבואו יסורים הוא ישמח מאותו דבר.

זה נכון שיותר קל לשמוח בשתיית יין, על דרך שנאמר בחז"ל זכה משמחו, אבל אם השתייה הביאה אותו לביטול, אז מה יקרה שיבואו יסורים, הלבוש הרבה יותר קשה, אבל התכלית מאירה מאותו מקום.

אם תקוות הנפש, להוציא מאותם ימים את הביטול לקב"ה, וזה יכנה עכשיו מכוח ההצלה. אז גם כשיבואו אותם זמנים, שהנפש לא רואה את ה- ליהודים הייתה אורה ושמחה, אלא היא רואה את היסורים, אבל יהיה ליהודים באותו יסורים שמחה.

כמו שאמרו חז"ל (שבת פח, ב) עושים מאהבה ושמחים ביסורים שעליהם נאמר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו.

מה עומק הדבר, במאמר הכתוב (אסתר ח, טז) ליהודים היתה אורה, שאני מחפש את האור של הקב"ה. אם כך, בין בזמן הגזירה ובין בזמן ההצלה, יכול להיות לי גם אבחנה שנקראת שמחה.

וודאי שזמן ההצלה יותר קל לנפש לקבל, בזמן הגזירה הרבה יותר קשה לנפש לקבל. זה מצד הלבוש. אך להאמור מבואר דליהודים הייתה אורה ושמחה, זה לא רק מההצלה של הגזירה, אלא מצד האור שמאיר בתוכו, מאיפה

הוא שמח? מהאורה ושמחה ביסורים. זה העומק של - ליהודים הייתה אורה ושמחה.

יזכה אותנו הבורא, שנזכה בעזר ה', שהימים האלה יאירו בלבבות כל הנפשות, באופן של אורה ושמחה שלמים, בכל קומת נפש ישראל.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

אם אנחנו היינו עכשיו נמצאים בשושן הבירה, ביום הגזירה לפני שהיא התבטלה, (אסתר ג, טו) והעיר שושן נבוכה. האם שם היה מקום לשמחה, או רק לנבוכה, רק לבכי? ההבנה השטחית אומרת, שהיה שם רק מצב של נבוכה.

אבל רבותינו למדו אותנו, שכשנאמר (תהלים ק, ב) עבדו את ה' בשמחה, זה נאמר בכל מצב שאדם נמצא. איך במצב כזה שייך שיהיה שמחה? כמובן שאין לנו נפקא מינה רק מה היה אז בשושן, אלא הנפקא מינה היא להבין את מהלכי השמחה בדין השתא.

זה קורה בשעה שיש גזירה של להשמיד ולהרוג ולאבד את כל היהודים, מנער ועד זקן, טף ונשים ביום אחד (אסתר ג, יג), וודאי מחד, והעיר שושן נבוכה. ומרדכי ידע את כול אשר נעשה, ויזעק זעקה גדולה ומרה (שם ד, א).

אבל מאידך, עבדו את ה' בשמחה, גם נאמר בדיוק באותו רגע. על כן מה אדם חושב באותו רגע? הריני מוסר את נפשי לקב"ה בשמחה. מהמקום הזה נעשה הגאולה של מרדכי. מהמקום הזה שאסתר הסכימה - כאשר אבדתי, אבדתי. למסור נפשה בשמחה, מכוח כך נהיה לאחר מכן ליהודים היתה אורה ושמחה. מכוח כך נעשה משתה ושמחה.

אבל אם בשעה שנגזר גזירה, להשמידם ולאבד, יש רק העיר שושן נבוכה, ורק ויזעק זעקה גדולה ומרה. אבל אין הסכמה למסור את הנפש, בשמחה לקב"ה, משם לא מגיע שמחה שלימה לבריאה.

בדרך כללממה האדם שמח, שהיה גזירה ויצאנו מהגזירה. אם זה השמחה שלו, מה יהיה באותה שעה שחס ושלום הוא חוזר לאותה נקודה של קושי, כשהעיר שושן נבוכה. אבל אם השמחה שלו בפורים, מביאה אותו לזה שהוא בטל אל

ומכיוון שזהו יסוד מוסד שכל שינוי מלווה במציאות של פחד. אזי גם כאן, הידיעה על מעבר הדירה מעורר כוח של פחד בנפש במידה זעירא. לפיכך, אדם פנימי בעל חוש קליטת הרגשים בריאה, המיומן ומסוגל לקולט גם את התנודות הדקות בנפשו. אדם כזה יחוש בהרגש הפחד הזעיר הפוקד את נפשו. אלא שברור ומובן כי פחד קל זה, לא יפריע ולא ישפיע לרעה על סדר ההתנהלות הנורמלית, למרות שהוא מורגש ומוחש.

גם מי שאוהב שינויים פחד משינויים

כפי שהזכרנו, הגדרה זאת - שכל מציאות של שינוי מולידה פחד, מעוררת תהיות. אחת מהתהיות שהתעוררה אצל שומעי הוועד עליו מיוסד ספר זה - הרי מוכרת התופעה של אנשים שאוהבים התחדשויות, שוחרי שינויים. אך אם שינויים מולידים פחד, כיצד יתכן שאנשים יאהבו דבר שגורם להם פחד?

אולם יש להבין, כי גם אותם שוחרי שינויים, הם נוהים אחר שינויים באיזונים מסוימים. הם מחפשים שינויים עד רובד מסויים שאצלם לא נתפס כשינוי שמחריד ומזעזע את היציבות, אלא להפך זהו מהלך החיים הטבעי שלהם, זוהי צורת היציבות שלהם, כך היא בנויה. ואם אכן, יחלוף על אדם שכזה שינוי שיעבור את סף האיזון של השינויים אותם הוא מחפש, אזי שינוי כזה יתפס גם אצלו כמו שינוי רגיל אצל רוב בני האדם שאינם שוחרי שינויים. או אז, שינוי משמעותי כזה יוליד גם אצלו פחד שאינו נתפס כחוויה נעימה. בכל שינוי חזק מעט מעבר להתחדשויות והגיוונים שאותו אדם מתענג עליהם מחמת תכונת נפשו, יוליד תחושת פחד. למרות כן, יתכן שאותו אדם עדיין ירוץ לקראת השינוי מחמת טבעו, אך כבר יתלווה לכך פחד במידה יותר מורגשת. כי אהבת הגיוונים והחלפות המצבים כבר אינה מאפילה לגמרי על הרגש הפחד משינויים שנותן כעת פעימה חזקה יותר גם אצלו. הוא נוקט בשינוי למרות הפחד, כיוון שהתענג הרצון והאהבה שלו לריענון והחלפת מצבים גוברת על הפחדים. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

לא קטן. אולם על פניו זהו שינוי לטובה בכל קנה מידה, מה יכול להיות יותר טוב מכך עבור משפחה שכזו? ואם כן, לכאורה לא ברור בכלל, למה ששינוי זה יוליד רגש כלשהו של פחד בנפשות הקשורות לעניין.

אולם מכיוון שאצל רוב בני האדם המודעות למציאות הרגשים קלושה מלכתחילה. אנשים אינם רגילים לחוש את הרגשות הקלות והדקות המצויות בלב של כל אחד ואחד מאתנו באופן תמידי. רק רגשות בעוצמה גבוה יחסית נקלטות אצלם במודעות, וכל שאר הרגשות נותרות לתת מודע שבאדם.

על כן, כאשר ישנה איזושהי בשורה על שינוי לרעה המתרגש לבוא, הדבר מיצר הרגש פחד בעוצמה שעוברת את סף קליטת הרגש באדם רגיל, והוא חש בה במודע שלו. אולם כאשר הוא מתבשר על שינוי לטובה, גם כאן עצם נקודת ההשתנות העתידה להתרחש מולידה מציאות של רגש פחד. אך מכיוון שהשינוי עתיד להביא על האדם כל מיני תוספות של עונג, נחת, רווחה, הרחבה, שמחה,

אושר, יופי וכו'. הרי שהרגשות הטוב הללו ממתקות את צער הפחד מהשינוי. ההרגשים הטובים כל כך בולטים ועוצמתיים יחסית לפעימות הפחד הדקה הם מעפילים עליה ומעלימים אותה. יתר על כן, באדם היצוני כוח הדמיון כל כך גובר עליו, הוא מגדיל את תחושות הטוב הללו מעבר למה שעשוי להתגשם במציאות. מכל מקום, רגשות הטוב המוגברות מכהות את הפחד, הם מעלימות ומסתירות אותו לגמרי, כך שהאדם כלל אינו מודע למציאות הדקה של הרגש הפחד בנפשו.

ברם, כיוון שסוף כל סוף גם מעבר לדירה יותר טובה הוא שינוי ביציבות הקבועה.

את העיסוקים הרגילים שלו. וכל אחד יוכל למצוא עוד ועוד נקודות של סדרים קבועים באורחותיהם של בני אדם. כל גורם שעלול להחיל שינוי על אחת או יותר מהקביעות הללו, מעורר ומנענע את שורש כוח הפחד בנפש.

צריך להבין ברור, כי עובדה זאת שכל שינוי שהוא מוליד מציאות של כוח פחד בנפש, היא חלק מצורת היצירה של האדם. בהשקפה ראשונה, הגדרה זו יכולה לעלות הרבה תהיות ושאלות, ואכן נדון בהם מיד להלן. אך נחזור ונאמר באופן ברור - כל שינוי שיהא: בין שינוי קטן קל ודק, וכל שכן שינוי גדול ומהותי - עצם השינוי מוליד פחד. בין שינוי לטובה, וקל וחומר שינוי לרעה - עצם מצב ההשתנות גורר בהכרח השתלשלות של תחושות פחדים בנפש. והדברים מדוקדקים בדוקים ומנוסים.

גם שינויים לטובה מולידים פחד

כל אחד מבין, מכיר מזהה ומזדהה עם כך שהשינויים לרעה מולידים מציאות של פחד בנפש. מה שיותר קשה לאנשים לשמוע לקבל ולהזדהות עמו, היא כביכול ההגדרה המחודשת

שגם שינוי לטובה יוצרים מציאות של פחדים בנפש. לכאורה נתפס - 'מה יש לפחד? הולך להיות יותר טוב'. נראה סברה הפוכה, ששינוי לטובה מעורר שמחה וממילא גם מוסיף לכוח הביטחון.

לדוגמא: משפחה ברוכת ילדים, מקבלת בשורה - הושג מימון המאפשר להם מעבר מדויר גרוע לדויר איכותי ביותר. הם עתידים לעבור מדירת שלוש חדרים מיושנת, צפופה ורעועה באזור מגורים גרוע, אל דירת שבעה חדרים חדשה, מרווחת ומאובזרת בשכונה איכותית - הן מבחינה היצונית גשמית והן מכל הבחינות הרוחניות. למעשה ישנה כאן נקודה גדולה של שינוי, מעבר דירה זהו שינוי

אנשים אינם רגילים לחוש את הרגשות הקלות והדקות המצויות בלב של כל אחד ואחד מאתנו באופן תמידי.

בלבביפדיה אבר

יבמות, נה, ע"ב – שכבת זרע (הנאמר בסוטה) פרט לדבר אחר וכו', אלא אמר רבא, פרט לכשקינא לה דרך אברים (ופרש"י וז"ל, מיעוץ דדים ודש מבחוץ בשאר אברים), א"ל אביי, פריצותא אסר רחמנא. ואמרו (נדה, יג, ע"ב) דרך אברים, בני מבול נינהו. וכתב הרמב"ם (איסורי ביאה, פכ"א, ה"א) וז"ל, כל הבא על ערוה מן העריות דרך איברים וכו', הרי זה לוקה מן התורה, שנאמר לבלתי עשות מחוקות הגוים וגו', ונאמר לא תקרבו לגלות ערוה, כלומר לא תקרבו לדברים המביאים לידי גילוי עריות. ועיין גר"א (אה"ע, ריש סימן כ). ובטור (ח"מ, סימן כ) כתב, וזה נקרא חשוד על העריות.

והנה פעמים אין כל אבריו גדולים, אלא יש בו שינוי, כמ"ש רש"י (ויקרא, כב, כג) שרוע – אבר גדול מחבירו. וזהו בבהמה. ומעין כך באדם, עיין רש"י (ויקרא, כא, יח). ועיין שו"ת חת"ס (יו"ד, תשובה נו) וז"ל, כל דבר הגדול מחבירו, הן ע"י שנשמט ממקומו למטה ונתגדל הרגל מחבירו, או שכך נשתרבב, מקרי שרוע. ומצינו כמה אופנים של אבר גדול, בחינת שרוע. כגון מש"כ (יחזקאל, כג, כ) ותעגבה על פלגשיהם אשר בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים זרמתם. וכתב במצודות דוד (שם) וז"ל, אשר אבר התשמיש שלהם גדול כשל חמור וזרמת הזרע שלהם מרובה כזרם שפיכת זרע הסוסים, עכ"ל. והבן שדייקא על האבר שאמרו אבר קטן יש באדם, דייקא כאשר הוא גדול כחמור, זהו גילוי היפך מהות אבר זה, שמוגדר כקטן ביותר באדם. ועיין סוטה (ט, ע"ב) גבי שמשון. ובדקות, אבר זה פעמים קטן כאשר הוא בבחינת אבר מת, ופעמים גדול כאשר הוא בבחינת אבר חי. וכאשר אף בהיותו אבר מת הוא גדול, זהו גדלותו.

אולם יש "שימוש" דרך אברים שקרוב יותר לביאה ממש, וכמ"ש הרמב"ם (פירוש המשניות, ריש פרק הבא על יבמות) וז"ל, והעראה זו הכנסת העטרה, ומפגיעת העטרה היא נקראת נשיקה, עד הכנסת העטרה כולה, אמנם הוא "שימוש" דרך אברים, עכ"ל. ועל מעשה זה בודאי שיש מקום לדון שאם עשה כן ביוה"כ אם נקרא ביטול עינו של תשמיש המטה.

והנה פעמים אין כל אבריו גדולים, אלא יש בו שינוי, כמ"ש רש"י (ויקרא, כב, כג) שרוע – אבר גדול מחבירו. וזהו בבהמה. ומעין כך באדם, עיין רש"י (ויקרא, כא, יח). ועיין שו"ת חת"ס (יו"ד, תשובה נו) וז"ל, כל דבר הגדול מחבירו, הן ע"י שנשמט ממקומו למטה ונתגדל הרגל מחבירו, או שכך נשתרבב, מקרי שרוע. ומצינו כמה אופנים של אבר גדול, בחינת שרוע. כגון מש"כ (יחזקאל, כג, כ) ותעגבה על פלגשיהם אשר בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים זרמתם. וכתב במצודות דוד (שם) וז"ל, אשר אבר התשמיש שלהם גדול כשל חמור וזרמת הזרע שלהם מרובה כזרם שפיכת זרע הסוסים, עכ"ל. והבן שדייקא על האבר שאמרו אבר קטן יש באדם, דייקא כאשר הוא גדול כחמור, זהו גילוי היפך מהות אבר זה, שמוגדר כקטן ביותר באדם. ועיין סוטה (ט, ע"ב) גבי שמשון. ובדקות, אבר זה פעמים קטן כאשר הוא בבחינת אבר מת, ופעמים גדול כאשר הוא בבחינת אבר חי. וכאשר אף בהיותו אבר מת הוא גדול, זהו גדלותו.

ויש בחינה נוספת של אבר גדול, שאמרו (גיטין, ז, ע"א) בקשו להאכילו דבר גדול, ומאי נינהו אבר מן החי. וכתב המהרש"א (שם) וז"ל, נראה דקרי ליה דבר גדול, דאין בן נח נצטווה על שום איסור אכילה, רק על אבר מן החי, עכ"ל. ונראה עוד לפרש, דהנה כאשר הבעל חי חי, הוא כולו אחד, אולם כאשר מת, עומד לאברים, ולכך נתפס כאברים אברים (ובדקות הוזכר לעיל שאדם במדרגת כלל צורת אדם לעומת בהמה שהיא בתפיסת אברים). והנה זה עומק איסור אבר מן החי, כי כאשר לוקח אבר מן החי לוקח דבר שמוגדר כחלק מצורה שלמה, ולא הותר אכילת בהמה אלא מדין איברים. ולכך נקרא אבר מן החי דבר גדול, כי לא רואים אותו כאבר לעצמו אלא כחלק מן השלם, כחלק מן הגדול, ודו"ק.

והנה פעמים אין כל אבריו גדולים, אלא יש בו שינוי, כמ"ש רש"י (ויקרא, כב, כג) שרוע – אבר גדול מחבירו. וזהו בבהמה. ומעין כך באדם, עיין רש"י (ויקרא, כא, יח). ועיין שו"ת חת"ס (יו"ד, תשובה נו) וז"ל, כל דבר הגדול מחבירו, הן ע"י שנשמט ממקומו למטה ונתגדל הרגל מחבירו, או שכך נשתרבב, מקרי שרוע. ומצינו כמה אופנים של אבר גדול, בחינת שרוע. כגון מש"כ (יחזקאל, כג, כ) ותעגבה על פלגשיהם אשר בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים זרמתם. וכתב במצודות דוד (שם) וז"ל, אשר אבר התשמיש שלהם גדול כשל חמור וזרמת הזרע שלהם מרובה כזרם שפיכת זרע הסוסים, עכ"ל. והבן שדייקא על האבר שאמרו אבר קטן יש באדם, דייקא כאשר הוא גדול כחמור, זהו גילוי היפך מהות אבר זה, שמוגדר כקטן ביותר באדם. ועיין סוטה (ט, ע"ב) גבי שמשון. ובדקות, אבר זה פעמים קטן כאשר הוא בבחינת אבר מת, ופעמים גדול כאשר הוא בבחינת אבר חי. וכאשר אף בהיותו אבר מת הוא גדול, זהו גדלותו.

ויש בחינה נוספת של אבר גדול, שאמרו (גיטין, ז, ע"א) בקשו להאכילו דבר גדול, ומאי נינהו אבר מן החי. וכתב המהרש"א (שם) וז"ל, נראה דקרי ליה דבר גדול, דאין בן נח נצטווה על שום איסור אכילה, רק על אבר מן החי, עכ"ל. ונראה עוד לפרש, דהנה כאשר הבעל חי חי, הוא כולו אחד, אולם כאשר מת, עומד לאברים, ולכך נתפס כאברים אברים (ובדקות הוזכר לעיל שאדם במדרגת כלל צורת אדם לעומת בהמה שהיא בתפיסת אברים). והנה זה עומק איסור אבר מן החי, כי כאשר לוקח אבר מן החי לוקח דבר שמוגדר כחלק מצורה שלמה, ולא הותר אכילת בהמה אלא מדין איברים. ולכך נקרא אבר מן החי דבר גדול, כי לא רואים אותו כאבר לעצמו אלא כחלק מן השלם, כחלק מן הגדול, ודו"ק.

ויש בחינה נוספת של אבר גדול, שאמרו (גיטין, ז, ע"א) בקשו להאכילו דבר גדול, ומאי נינהו אבר מן החי. וכתב המהרש"א (שם) וז"ל, נראה דקרי ליה דבר גדול, דאין בן נח נצטווה על שום איסור אכילה, רק על אבר מן החי, עכ"ל. ונראה עוד לפרש, דהנה כאשר הבעל חי חי, הוא כולו אחד, אולם כאשר מת, עומד לאברים, ולכך נתפס כאברים אברים (ובדקות הוזכר לעיל שאדם במדרגת כלל צורת אדם לעומת בהמה שהיא בתפיסת אברים). והנה זה עומק איסור אבר מן החי, כי כאשר לוקח אבר מן החי לוקח דבר שמוגדר כחלק מצורה שלמה, ולא הותר אכילת בהמה אלא מדין איברים. ולכך נקרא אבר מן החי דבר גדול, כי לא רואים אותו כאבר לעצמו אלא כחלק מן השלם, כחלק מן הגדול, ודו"ק.

ויש בחינה נוספת של אבר גדול, שאמרו (גיטין, ז, ע"א) בקשו להאכילו דבר גדול, ומאי נינהו אבר מן החי. וכתב המהרש"א (שם) וז"ל, נראה דקרי ליה דבר גדול, דאין בן נח נצטווה על שום איסור אכילה, רק על אבר מן החי, עכ"ל. ונראה עוד לפרש, דהנה כאשר הבעל חי חי, הוא כולו אחד, אולם כאשר מת, עומד לאברים, ולכך נתפס כאברים אברים (ובדקות הוזכר לעיל שאדם במדרגת כלל צורת אדם לעומת בהמה שהיא בתפיסת אברים). והנה זה עומק איסור אבר מן החי, כי כאשר לוקח אבר מן החי לוקח דבר שמוגדר כחלק מצורה שלמה, ולא הותר אכילת בהמה אלא מדין איברים. ולכך נקרא אבר מן החי דבר גדול, כי לא רואים אותו כאבר לעצמו אלא כחלק מן השלם, כחלק מן הגדול, ודו"ק.

ויש בחינה נוספת של אבר גדול, שאמרו (גיטין, ז, ע"א) בקשו להאכילו דבר גדול, ומאי נינהו אבר מן החי. וכתב המהרש"א (שם) וז"ל, נראה דקרי ליה דבר גדול, דאין בן נח נצטווה על שום איסור אכילה, רק על אבר מן החי, עכ"ל. ונראה עוד לפרש, דהנה כאשר הבעל חי חי, הוא כולו אחד, אולם כאשר מת, עומד לאברים, ולכך נתפס כאברים אברים (ובדקות הוזכר לעיל שאדם במדרגת כלל צורת אדם לעומת בהמה שהיא בתפיסת אברים). והנה זה עומק איסור אבר מן החי, כי כאשר לוקח אבר מן החי לוקח דבר שמוגדר כחלק מצורה שלמה, ולא הותר אכילת בהמה אלא מדין איברים. ולכך נקרא אבר מן החי דבר גדול, כי לא רואים אותו כאבר לעצמו אלא כחלק מן השלם, כחלק מן הגדול, ודו"ק.

הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

אור כלל, בבחינת "חשך על פני תהום". וזהו מצולות ים, מצולה, צל-מוה. ועיין זבחים (קיג, ע"ב) למה נקרא שמה מצולה, שכל מתי עולם נצטללו שם. וגירסא אחרת נצחללו לשם.

וכאשר נעשה התיקון, נעשה הצלה, הצל, ה-צל, והיינו שמעלהו מן הצל ומקרבו לאור. ותחלה הקירוב למדרגת שמיעה, בבחינת שמועה רחוקה. כי יש קול ויש בת קול, קול - שמועה קרובה. בת קול - שמועה רחוקה. והשמועה של בת קול הוא בבחינת מצלתיים, צל-מתים (ועיין ערכין, יג, ע"ב). והיינו ששומע רק את הצל של הקול ולא את הקול עצמו. ואח"כ יתר על כן יש עלייה לאור, לישב בצל האור. ונעשה אחד עם האור, וכמ"ש בערוך (ערך צלמונית) וז"ל, נכנס בצלמוניתו, פירוש באחדותו עכ"ל. וע"ש

כן נקראים אצילי ידיו, שמאוחדים עמו ולא רק שנמצאים אצלו (עיין נפש החיים, ש"א, פי"ג. ועיין חשק שלמה, שורש צל, שכתב להיפך). והבן שיש אצל סמוך ויש אצל מאוחד עמו. וכאשר מאוחד עמו הוא נעשה בבחינת ואצלתי מן הרוח, המשכה. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

בכלי בבחינת אספקלריא המאירה. וזהו מדרגת משה. אולם כאשר זו אספקלריה שאינו מאירה, זהו בבחינת בצלאל, צל-באל, וכמ"ש חז"ל, בצל אל היית.

ולהיפך, פעמים מוסרת מצלו ונפרדת. וזהו בחינת הזקוקה ליבום ואינו רוצה ליבמה, נעשה בה בית חלוץ הנעל, חלץ, ח-לץ. ועי"ז נפרדת הנקבה מן הזכר. וזהו בחינת פצל, פ-צל, פיכול והפרדות הצל מן האור. ואזי כאשר הצל נפרד מן האור אין לו את מקור חיותו - מקור הארתו, וזהו צלמות, צל-מות, כמ"ש רבותינו. ועיין מלבי"ם (ויקרא, כא, יח) וז"ל, צל - צלם - צלמון, צלמות, עכ"ל. ויתר על כן כאשר זהו הפרדות מוחלטת מתהפך צל - ללץ, והיינו שמתלוצץ מן הארה, ומן הצורך להימצא בצילה.

ויתר על כן, נגלה לא רק הפרדות גמורה של הצל ממקור האור, אלא נעשה הצל כבריה לעצמו, וזהו צל לשון פרידה, לשון הצלה, צל-ה, בחינת מוצל מאש וכד'. וזהו בחינת צלם, צל-ם, והיינו ע"ז, הפרדות מוחלטת מן מקור האור, אור א"ס, והעמדת ראשית לעצמו. וזהו בחינת תהו, תהום, שורש החורבן, ששם אין

ויקרא | ל-צ הסיר את מראתו בנצתה והשליך אתה אצל המזבח קדמה אל מקום הדשן (ויקרא, א, טז).

אצל, א-צל. אצל נורטיקון אור-צל. והיינו שדבר שנמצא אצל זולתו נמצא בצל של זולתו, וכל צל הוא צל של האור, וכפי צורת הצל כן מתקבל בתוכו האור, והוא בחינת אליצור בן שדיאור משבט ראובן. ראובן, אור-בן, כמ"ש רבותינו. ושדיאור, שדי-אור. ובנו אליצור, צלי-אור. והיינו הצל שמקבל מן האור. וקבלת האור הוא בחינת צלי, צלי אש, והיינו ששלט בו האור, וזה בחינת קבלת האור, צל-י. והוא בבחינת נקבה הנוצרה מן הזכר, מן הצלע, צל-ע. ונטלה הקב"ה וחזר והביאה לאדם, ומעתה נמצאת "אצלו", ודו"ק. וע"ש כן נקראת אשת למך צלה, צל-ה, ע"ש שיושבת בצלו, כמ"ש רש"י שם מחז"ל, ומקבלת הארתו.

וזהו תשוקת הנמצא בצל להתקרב ולהתדבק לאור ולקבל ממנו. וזהו הצלחתו, צלח, צל-ח. ואזי נעשה צלה, צל-ה, בבחינת קול "מצהלות" חתנים, ובבחינת עלץ, ע-לץ. וכאשר הקבלה בשלמות, זהו צלול, צל-ול, היינו שהאור מאיר

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

<u>בלטשאצר</u>	<u>אצל</u>	<u>אציל</u>	<u>אליצפן</u>	<u>אליצור</u>
<u>צל</u>	<u>בצל</u>	<u>עצלתים</u>	<u>מצלות</u>	<u>מצולה</u>
<u>לחץ</u>	<u>צלמנה</u>	<u>צלמות</u>	<u>צלמון</u>	<u>צלם</u>
<u>עצל</u>	<u>מלצר</u>	<u>הליצני</u>	<u>יחצאלי</u>	<u>צקלג</u>
<u>צלעה</u>	<u>צללפוני</u>	<u>צללים</u>	<u>צלחת</u>	<u>הצלה</u>
<u>הצלחה</u>	<u>ויפצל</u>	<u>וחלצו</u>	<u>בצלאל</u>	<u>יקבצאל</u>
<u>צלה</u>	<u>מצהלות</u>	<u>מליצה</u>	<u>צלפחד</u>	<u>צלמנע</u>
<u>יחצאל</u>	<u>חלוץ</u>	<u>להצהיל</u>	<u>יחציאל</u>	<u>חבצלת</u>
<u>צלק</u>	<u>עלץ</u>	<u>לץ</u>	<u>צלי</u>	<u>הצל</u>
<u>מפלצת</u>	<u>מחלצות</u>	<u>מצולה</u>	<u>צלצל</u>	<u>צקלג</u>
<u>מקבצאל</u>	<u>מצליח</u>	<u>מציל</u>	<u>מצולה</u>	<u>מצהלות</u>
<u>פצל</u>	<u>פלצות</u>	<u>חלץ</u>	<u>נמצו</u>	<u>מצלתים</u>
<u>צלף</u>	<u>ציקלג</u>	<u>צוריאל</u>	<u>צהלה</u>	<u>צאליים</u>
<u>צלי</u>	<u>צלחית</u>	<u>צלח</u>	<u>צלול</u>	<u>צלה</u>

כתר

עיין גר"א (תיקונים, תיקון ע') ובאמה העשרת אלפים הם של עשרות, וכו', ר"ל בכתר.

(ועיין ערך קטן שערות). ועיין אדיר במרום (ח"א, קוצין דשערי תליין בת-קוני) וז"ל, הנה רז"ל אמרו, כי אדה"ר מן הארץ ועד הרקיע היה, וכיון שחטא הניח הקב"ה עליו ומיעטו והעמידו על מאה אמה (זח"א, נג, ב), וסוד הענין הוא, כי באמת קומת אדם מצד עצמו הוא מאה אמה, בסוד עשר ספירות, אלא שבהתפשטותה בהתפשטות פרטי, אז נעשה מהלך ת"ק שנה, וסוד זה הוא סוד היד שהיא כ"ף אחת ומתפשטת לה' אצבעות, והכ"ף הוא מאה, ושם הוא מאה אמה, עכ"ל. והבן שבסוד ספירות י"ס, בסוד פרצופים ה"פ. ומוכפלים זב"ז.

חכמה

עיין שער המצות (תרומה) וז"ל, ונמ"צא, כי במח החכמה שלה יש חסד שלם ונקרא אמה אחד. והוא בסוד חכמה, כח-מה, א-מה, עכ"ל. וטעם הדבר בשורשו עיין שער מאמרי רז"ל (כתובות) וז"ל, ונודע כי מילוי הוי"ה דיודי"ן הוא בגימט' מ"ו (המילוי לבדו) כמנין אמ"ה, וכו', נודע כי כללות כל אבא הוי"ה דע"ב דיודי"ן, עכ"ל.

בינה

בן מ' לבינה. ואמרו (עירובין, ד, ע"ב) מים שכל גופו עולה בהן, וכמה הן, אמה על אמה ברום ג' אמות, ושערו חכמים מי מקוה מ' סאה.

ועוד עיין דן ידין (מאמר ח) וז"ל, ב' נוני"ן, נ' כפופה דאימא תתאה, ו' פשוטה סוד בינה וכו', אמה אותיות

מאה, סוד תרין נוני"ן, ה' עילאה בינה, ה' תתאה מלכות, עכ"ל. ומקורו בזוה"ק. ועוד. עיין שער מאמרי רשב"י (תרו-מה) והנה זו המדידה נעשית ע"י הדעת והבינה, שהם סוד הוי"ה ואהי"ה, שהם בגימט' אמה עם הכולל, עכ"ל. ומצד הקלקול שורש למלכי אדום שנהפכו ממלך לעבד ולאמה, כמ"ש (בראשית, לו, לא) המלכים אשר מלכו, ר"ת אמה. וזש"כ את אחיך תעבד.

גבורה

חוי"ג, ידים. ואמרו (עירובין, מח, ע"א) שבו איש תחתיו, וכמה תחתיו, גופו שלש אמות, ואמה כדי לפשוט ידיו ור-גליו. ומצד כך אמרו (כתובות, מ, ע"ב) אמה (שפחה) מעשה ידיה לרבה. וגדר פישוט ידים לצדדיו, כתב הראב"ד (ספ"י, הקדמה) מתחלת ראש צפורן אמה (שהיא הבולטת ביותר, עיין רש"י בכתובות, ה, ע"ב, ד"ה אמה) של יד ימין, עד תחלת ראש צפורן אמה של יד שמאל, בהיות שתי הזרועות פשוטות. ועיי"ש שלפ"ז ביאר סוד מיתת ב"ד בשריפה, שהיא בגבורה.

ועוד. אלקינו מלך העולם, ר"ת אמה.

תפארת

עיין פע"ח (פ"ג, טו, ד) גודל, אצבע, אמה, קמיצה, זרת, נחלקים בה' ספירות, חגתנ"ה. ולפ"ז אמה בת"ת. ולכך היא ארוכה מכולם, בחינת בריח התיכון שמבריח מן הקצה אל הקצה. ונקראת אמה מפני שהיא כשפחה המשמשת את כל האצבעות. ועיין רמ"ז (זוה"ק, במדבר, קפו, ע"א) וז"ל, אצבעא חדא, וכו', מבואר הוא שהוא הנקרא אמה, והיא בסוד ת"ת, ומשה הרימו כאשר נלחם עם עמלק שהוא מסיגי הדעת, וכנזכר אצלי בענין שור

ומצד הקלקול שורש למלכי אדום שנהפכו ממלך לעבד ולאמה, כמ"ש (בראשית, לו, לא) המלכים אשר מלכו, ר"ת אמה. וזש"כ את אחיך תעבד.

דעת

אמרו (עירובין, ג, ע"א) דאמר רבה (ויקרא, כג, מג) למען "ידעו" דורתכם כי בסכות הושבתי, עד עשרים אמה אדם "יודע" שדר בסוכה, למעלה מעשרים אמה, אין אדם יודע, משום שלא שלטא ביה עינא. כי תחלת השבירה באורות העינים היה במלך הדעת. ובתיקון, עיין עמק המלך (שער טז, פרק יב) וז"ל, וכל צדיק משלים אמה אחת באדה"ר, עכ"ל (עיין ערך קטן עינים - שבירה). וזכר לחורבן גזרו חכמים להשאיר אמה על אמה שלא יסיד ויכיר. ואמה זו היא חלקו לת-קנה.

חסד

ישמעאל פסולת החסד של אברהם נקרא (בראשית, כא, י) בן האמה. ועליו חל ברכת שפע אברהם, חסד, כמ"ש (שם, יג) וגם את בן האמה לגוי אשי-מנו, כי זרעך הוא. ועיין זוה"ק (אד"ר, נשא, קמב, ע"א). ועיין כתבי הרמ"מ משקלוב (קכו, ע"א) בסוד הגר הנק-ראת אמה, מלשון אם-ה', ה' גוונין של ע"ר, עיי"ש.

ועוד. חסד - מים. ואמרו (עירובין,

אמה בת ששה טפחים, הם כ"ד צירור פים דשם אדנ"י, כ"ד קישוטים דכלה. והבן שהוא צרוף של ז"א ונוק', ו-ד, שש, ודל"ת. ובסוד שש אמרו, אר"ש החסיד, בין כתפיו של שמשון (שש-מון), ששים אמה היו. וכן ביהמ"ק אורכו ששים אמה.

נשמה

אמרו (זוה"ק, שמות, צד, ע"ב) ת"ח, אית נשמתא דאתקריאת אמה, ואית נשמתא דאתקריאת שפחה, ואית נשמתא דאתקריאת ברתא דמלכא. והוא כנגד ביי"ע, עיי"ש. ואמה כנגד בריאה. עיין ברמ"ז (שם).

עיין שעת רצון (שם). ושם (צו, ע"ב) אמרו, וכי ימכור איש, דא קב"ה, את בתו, דא נשמתא קדישא, לאמה, למיהוי אמה משתעבדא בנייכו. ועיין שער המצות (פרשת משפטים).

חיה

מים חיים, אמת המים, שורש נקודת הנביעה. ובדרך רמז, כתיב (בראשית, א, ז) המים אשר מעל, ר"ת אמה. ומצד הקלקול נהפך למבול. כתיב (שם, ו, יז) מביא את המבול, ר"ת אמה. וכן את המבול מים.

יחידה

עיין כלי יקר (שמות, ל, א) רמז לנשמה דקה מן הדקה שצריכה גם היא כפרה כדי להעלותה אל מקום חוצבה, ומספר אמות מזבח זה יוכיח, כי בו נאמר אמה ארכו ואמה רחבו, אמות יחידות לכפר על הנשמה שנקראת יחידה, כמו שהקב"ה אחד, כך היא יחידה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

נקרא שמש, מלשון שפחה הנקראת אמה, ודו"ק.

ועוד. כתיב (בראשית, כ, יז) ויר פא אלהים את אבימלך ואת אשתו ואמהותיו וילדו. ואמרו (פסיקתא זוטרית, משפטים, כא, כב) ומתרגמינן ואיתחרו, שאפילו מימי רגלים נעצרו. והיינו יציאתם ממקום האמה נסתם, וזהו ואמהותיו.

ולכך זכר דוקא אמהותיו ולא עבדיו כמו שהאיר שם הגור אריה. ועיין גר"א (ספ"י, פ"א, מ"ג). וכן ספד"צ (פ"א) בסוד חסד אתגלי בפום אמה.

מלכות

בחינת בת, כנודע. וכתיב (שמות, כא, ז) וכי ימכר איש את בתו לאמה.

ועוד. קרנות המזבח היו אמה על אמה. ועיין זוה"ק (בראשית, רנח, ע"א, הש"ט מטות). ובה שיעור אמה של חמישה טפחים, בסוד אות ה' שבה. ועיין זוה"ק (תיקונים, תיקון ס"ה, צא, ע"א) ובכל אמה ה' ענפין זעירין.

נפש

בחינת דוד, כנודע. ואמר על עצמו (תהלים, קטז, טז) אני עבדך בן אמתך. ועליו כתיב בעומק (משפטים, כג, יב) וינפש בן אמתך. וי-נפש, בן אמתך. ועיין ספר הליקוטים (תהלים, פרק קיח) וז"ל, אע"פ שחשבוני לבן אמתך ומאסו בי, עכ"ל.

רוח

עיין אפיקי ים (כתובות, קיא, ע"א) וז"ש, כל המהלך ד' אמות בא"י מובטח לו שהוא בן עוה"ב, והרוח הוא שם מ"ה שהוא ב"ן דאימא, ברא בוכרא דילה, ולכך הוא בן עוה"ב, וד' אמות הם ד' אותיות אדנ"י דשכינה, שכל

וחמור, כלבא בישא נפיק מתרוויהו, עכ"ל. ועיין עץ חיים (שמ"ג, פ"א) שהת"ת, אמה, גדול מכולם, הן באורך והן ברוחב. ועיין שער הכוונות (דרושי הציצית, פ"ב). ובדרך רמז, אמה גימט' לוי, ילוה אלי, חיבור, אמה אצבע אמצעית.

נצה

צד מעלה בחינת גג. ואמרו (שבת, צ, ע"א) ת"ר, האומר הרי עלי ברזל, אחרים אומרים לא יפחות מאמה על אמה, למאי חזיא, אמר ר' יוסף לכ"ל לייא עורב. ופרש"י, טבלאות של אמה היו עושין, והן חדין כסכין סביבותיהם, ומסמרין חדין בכולן, ומחפין בהן גגו של היכל למנוע את העורבים מלישב.

הוד

נו"ה, רגלים. ואמרו (שקלים, כב, ע"א) איזהו כרכוב המזבח אמה, בין קרן לקרן מקום הילוך רגלי הכהנים. והליכת כל אדם הוה אמה, כמ"ש לגבי מדידת אלפים אמה.

יסוד

אות ברית קדש נקראת אמה. כגון מ"ש (שבת, מא, ע"א) דתניא ר' אליעזר אומר, כל האוחז באמה ומשתין כאילו מביא מבול לעולם. ושם (קה, ע"ב) יד לאמה תיקצץ. ושם (קנא, ע"ב) ותרוץ גולת הזהב, זה אמה. ואמרו (עירובין, ד, ע"א) חיק האמה, זה יסוד. ואמרו (מידות, פ"ג, מ"א) עלה אמה וכנס אמה, זה היסוד.

ואמרו (זוה"ק, בראשית, רנח, ע"א, השמטות) זהו יסוד לקבל צדק. ובפרטות, עטרת היסוד נקראת אמה. ואמרו (יומא, נח, ע"ב) שופך על יסוד וכו', אלו ואלו מתערבין באמה וכו', והיינו שהאמה המשכת היסוד. והיסוד

מילון ערכים בקבלה • אותיות

יורדים לתתא ומשתנים צורתם, כגון מנקודות של עליון נעשה תגין של תחתון, וכן ע"ז הדרך.

וכן הוא ביצירת אדם, כמ"ש שם (פ"ה) וז"ל, בתחלה הזריע האב והוא חכמה, טפת - חומר, והוא האותיות. שעליה נאמר והארץ היתה תהו ובהו, כי מעכירת המים יוצא חומר הראשון הנקרא תהו, כמ"ש בספ"י שלש מים מרוח, חקק וחצב בהן כ"ב אותיות מן תהו ובהו רפש וטיט. עשאן כמין ערוגה, הציבן כמין חומה, סבבן כמין מעזיבה. הרי כי חומר האותיות (מאבא) מן מים שבחכמה יצאו ותחלה נעשה תהו, ואח"כ בהו, ואח"כ נרשמו ונצטיירו (ע"י בינה). ויש אותיות עגולות כמין חומה, ויש פרוסה וארוכה כמין מעזיבה, ויש של בית קיבול כמין ערוגה ששוהה המים בתוכו, עכ"ל. עיי"ש. ועיין לשם (ספר הכללים, כלל יד, ענף ב). ושורש כל האותיות בבינה, אולם בפרטות יש אותיות גדולות בבינה, בינוניות בז"א, וקטנות בנוק'.

והנה כל הנבראים כולם וכל נברא ונברא בפרטות אינו אלא הרכבה וצירוף של אותיות. וז"ל ספר הניקוד, כ"ב אותיות של אלפא ביתא, ונמצא כל העולמות תלויים בכ"ב אותיות. והמתבונן בסוד צירוף אלפ"א בית"א, יתבונן סוד גלגל הנבראים בעלייתם ורדתם בסוד תכונת האותיות, עכ"ל.

וזהו כל עסק הקבלה (מלבד צורת אדם כנ"ל), וכתב בשמן ששון (שער המצות, ואתחנן, אות לו) וז"ל, וקבלה - אפשר הוא ענין צרוף שמות הקדושים, וצרופי אותיות התורה, כמ"ש גבי בצלאל, יודע היה לצרוף האותיות אשר נבראו בו שמים וארץ. נמצא שיש באצילות קבלה, והוא ענין סודות התורה הנזכר בזהר, וזהו חיצוניות. ויש פנימית, והוא ענף הצרוף, ומגלגל האותיות התורה ושמות הקדושים, עד שבא למדרגה של נבואה, עכ"ל. וחלק זה נתבאר בתורת ר"א אבולעפיה בהרחבה. וכמ"ש בספ"י (פ"ב, מ"ד) כ"ב אותיות יסוד קבועות "בגלגל", ברל"א שערים, וחוזר הגלגל פנים ואחור. ועיין בהרחבה באופן מבורר בספר גנת אגוז לר"י גיקטליא, תלמיד ר"א אבולעפיה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

כתב בעץ חיים (שער א, ענף ד) וז"ל, יש עוד דרך אחרת (מלבד "צורת אדם") כדי להמשיך ולצייר בה הדברים העליונים, והם בחינת כתיבת האותיות. כי כל אות ואות מורה על אור פרטי עליון. וגם תמונה זו, דבר פשוט הוא כי אין למעלה לא אות ולא נקודה, וגם זה דרך משל וציוור לשכך את האוזן וכו'. ובבחינת ציורים אלו, הן ציור האדם והן ציור אותיות, שתיהן מוכרחים להבין ענין האורות העליונים, עכ"ל.

והנה שורש ציור האותיות השורשיות הם שם הוי"ה. וכתב שם (ש"ד, פ"א) וז"ל, כבר ידעת היות ד' יסודות לכל, והם ראה שמיעה ריחא דיבור, והם ד' אותיות הוי"ה, והם סוד נשמה לנשמה ונר"ן, עכ"ל. והבן שסדרם כפי שנתבאר בעץ חיים כך הוא: ראה - י'. שמיעה - ב'. ריח - ו'. דיבור - ה'. כך כתב שם בדרוש להר"ר גדליה הלוי (ולכאורה לפ"ז שערות כנגד קוצו של יו"ד).

והנה עיקר גילוי בפועל של כל האותיות, הוא בפה. וז"ל העץ חיים (ש"ה, פ"ג), כל העולמות נבראו ע"י כ"ב אתון שבמלכות (פה - מלכות דראש, דבינה) אשר מהם נוצרה. וגם יש בה ה' אותיות מנצפ"ך, שהם ה"ג היוצאין אליה, ועי"ז נגמר פרצוף רחל. וה"ג הם (ויש עוד ה"ח, והם האותיות. עיין לשם, טנת"א, פ"ג, אות ב'), וכנגדם יש ה' מוצאות הפה, והם גרון וחיך וכו'. וכמו שהם ה' אותיות שהם ה"ג כנודע, ונקרא אותיות סתומות ועגולות, כן הפה עגולה כמותם. וז"ש בתיקונים (ד, ע"ב) כי ה' מוצאות הפה נקרא פתוחי חותם דאמא עלאה (שהוא יסוד שבה), וכו'. ואז יצאו מה' מוצאות כל הכ"ב אותיות בסוד אחע"ה וכו' הנחלקים לה' חלקים. ויען שהם נמשכין מגבורה שהם בחינת מלכות הנקרא נפש (עיי"ש ש"ה, פ"ה), ולכן האותיות נקראים נפש, וכו'. כי היסוד דאימא הוא בפומא דז"א, ומשם יצאו האותיות (ועיין שער מיעוט הירח, פ"ג). ודע כי מוחין ואימא, הם בחינת כ"ב אותיות, עכ"ל, עיי"ש בהרחבה. והבן שלעולם כל גילוי הוא בצורת אותיות, ואף שיש טנת"א, מ"מ הכל בצורת אותיות, כמ"ש שם (ש"ה, פ"ד) וז"ל, דע כי כל בחינות אלו של טנת"א, הם כולם צורת אותיות ג"כ, אלא שאותיות כתר דאבא הם צורות טעמים, וט"ס אחרות הם צורת נקודות, ואותיות כתר דאמא הם בצורות תגין, וט"ס אחרות הם צורות אותיות ממש כמו שלנו הידועים באלפא ביתא, עכ"ל. ועיי"ש שאותיות של עליון

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

כגודל השינוי כן גוברת עוצמת הפחד

הגדרנו כי גם שינויים לטובה מלווים בהכרח בתחושת פחד. אך יתר על כן, גם בין שינויים לטובה ישנו הפרש – ככל שהשינוי הולך וגדל כן הרגש הפחד הנובע ממנו מתעצם במקביל. נמחיש זאת באמצעות דוגמה ברורה: כפי שהזכרנו, גם כאשר אדם מתבשר כי הוא זכה במענק המאפשר לו לעבור לדירה יותר טובה ואיכותית, עצם השינוי הכרוך במעבר דירה מוליד בו הרגש קל של פחד. אולם, לו יצוייר שאלהיה הנביא יתגלה ליהודי כשר, זך מעברות, ויודיע לו כי לשמחתו הוא זכה למעלת בן העולם הבא, ובעוד כשבוע ימים הוא יבוא לקחת אותו ישירות אל חלקו בגן עדן העליון. אליהו הנביא מבטיח לו כי המעבר לעולם העליון יתבצע בצורה חלקה ללא מהמורות כלל: לא ידונו אותו בדין שמים, הוא פטור מכל עונש, אין לו שייכות לתהליך הזיכוכ בגיהנום. גם תחושות פחד מחידלון אינם שייכים לבר דעת זה, שהרי הוא מזהה את עצמו כנשמה המולבשת בגוף. מבחינתו הוא סך הכל פושט את לבוש הגוף המקרי, ונותר עם עצם עצמו – נשמתו, ועמה הוא עובר לעולם שכולו טוב, לעולם שכולו ארוך. לכאורה, מה יכול להיות יותר טוב מכך.

אולם כיוון שעצם מהות צורת היצירה של נפש האדם, שכל שינוי מוליד בה פחד. הרי שגם על בשורה נפלאה זו של מעבר למושב הצדיקים בגן עדן העליון מולידה פחד. ויתר על כן, השינוי הגדול הכרוך במעבר מעולם העשייה השפל אל העולם העליון, נתפס אצל כל בר דעת כשינוי הרבה יותר עצום ומשמעותי יחסית למעבר דירה כאן בתוך גבולות העולם הזה. אשר על כן, ברור ומוחלט כי עוצמת הפחד שתלווה את אותו יהודי ישר וזך, בעת קבלת הבשורה על מעברו לעולם העליון, תהיה הרבה יותר חזקה מתחושת הפחד המלווה את עוברי הדירה.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

דע את שמחתך. הששון בעצם היות הבריאה. פרק ח'

ננסה קצת יותר להתבונן, על הסוגיה של שמחה בכלל, והסוגיה של השמחה בימי הפורים בפרט. (י) כי לא תעזב נפשי לשאול לא תתן חסידך לראות שחת: (יא) תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך נעמות בימיניךשנה גמרא ידועה (סוכה מח, ב) והאריך בה הגר"א, שהיה מעשה בשני מינים לאחד קראו לו ששון, ולשני קראו שמחה, והיה משא ומתן ביניהם, מי עדיף ממי. ששון אמר לשמחה שהוא עדיף ממנו, שהרי הפסוק (ישעיהו לה, י) הקדים אותו, ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה. ושמחה אמר לששון, שהוא עדיף ממנו שנאמר (אסתר ח, יז) שמחה וששון ליהודים, הרי ששמחה מוקדם במגילה לששון. נמצא שיש כאן משא ומתן, מה קודם למה, האם ששון קודם לשמחה, או שמחה קודם לששון.

נבאר קודם למה ששון קודם לשמחה, ששון זה מלשון שש, על דרך שנאמר (תהלים קיט, קסב) שש אנכי על אמרתך, והוא מלשון מספר שש. אך הלשון שמחה, הוא על דרך שנאמר (תהלים טז, יא) שבע שמחות, והוא מלשון שבע, (כמבואר בגמרא ערכין יג, ב אל תקרי שבע אלא שבע). ואם כן לפי סדר המספר, שש קודם לשבע, ואם כן ששון קודם לשמחה. ועל זה נאמר (ישעיהו יב, ג) ושאתם מים בששון, כשהשתייה מגיעה באופן של ששון, באה אחריה השמחה.

מהי השמחה שמתגלית בשאיבת המים בששון, שהיא באה ממקום שמשם הושתת העולם, כמו שאמרו חז"ל למה נקרא אבן השתייה שממנו הושתת העולם (יומא נד, ב), שתיה מלשון שש. כלומר הבריאה הושתתה על מהלך שמקרא שש, זה לא רק הושתת ממנה, וממנה התפשט. אלא הגדרת הדבר, אבן השתייה השתיתה את הבריאה על מהלך שנקרא שש. כלומר, מקום שנבנה מכוח כך שש, זה אבן השתייה.

כשהקב"ה ברא את עולמו, הוא ברא את עולמו בשישה ימים, ואומרים חז"ל (מגילה י, ב), כשהקב"ה ברא את עולמו, הייתה שמחה גדולה לפניו. ומעין זה כשנבנה בית המקדש, וכן כשהוקם המשכן, הייתה שמחה לפניו כיום שנברא בו שמים וארץ. אם כן מבואר מדברי חז"ל, כי הבריאה שנבראה בששת ימי בראשית, היא מעלה לפני הקב"ה שמחה. מהי אותה שמחה שהיא מעלה לפניו יתברך שמו? עצם ההיות של הבריאה, שנברא בשישה ימים, כדברי חז"ל (סוכה מט, א) בראשית ברא שית, בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ. עצם הבריאה בשש, מעמידה ששון, כפי שנתבאר דהששון שרשו משש.

מהי התפיסה של שמחה שנקראת ששון, כיוון שהבריאה נבראה במהלכי גבול, כל מציאות של גבול יש לו שישה צדדים, דבר שלם בתוך הבריאה הוא שש, וכשמתגלה ה-שש שבו, אזי הוא מגלה ששון. זה ההגדרה של ששון. בכל יום ויום שהקב"ה ברא את עולמו, אמר לה כי טוב, ואף שבשני לא נאמר להדיא, בשלישי נכפל עבורו, נמצא שבכל יום נאמר בו כי טוב, כלומר כל השש הם טובים. כאשר השש עומדים כפי שהם צריכים להיות, ולא חל בהם מציאות של פגם, השש האלה הם ששון. כלומר הששון הוא לא תוספת על ההיות, אלא הששון הוא עצם המציאות שבו נברא הבריאה. ששה ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ (שמות כ, יא), אם הששה האלה הם בצורתם, זה נקרא אבחנה של ששון.

זה הטעם למה שחז"ל (מגילה טז, ב) דרשו שששון זה מילה. כי כל גילוי של ששון, הוא בעצם הגילוי של קומת הבריאה כמו שהוא. כאשר אין ערלה לבריאה, אלא הדבר נימול, אזי מתגלה הדבר כמות שהוא בבריאה. כי כל זמן שיש ערלה, זה מעלים על ההיות של הבריאה, כפי שהייתה בריאה. מצד כך, אין ששון. אך כשמתגלה הדבר כמות שהוא בבריאה, הוא מגלה ששון. העולה מדברינו, הששון בבריאה בעומק, הוא עצם ההיות שהוא נברא בשש, זה הששון. עצם ההיות שהוא נברא. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

נזיר, נג, ע"ב – לה יטמא, לה הוא מטמא, ואינו מטמא לאיבריה, לפי שאינו מטמא לאבר מן החי של אביו וכו', ר' יהודה אומר, לה מיטמא ואינו מטמא לאיבריה, שאינו מיטמא על אבר מן החי של אביו, אבל מיטמא הוא לאבר מן המת של אביו.

ופרש"י בשיטת חכמים וז"ל, שאם נפרד ממנה אבר בין בחייה בין במותה אינו מיטמא לה, לפי שאין אדם מיטמא לא לה (אחותו) ולא שאר קרובין על אבר מן החי, לפי שאינו יכול להחזירו לכמות שהוא מתחלה, וה"ה נמי לאבר מן המת שאין בין אבר מן המת לאבר מן החי אלא בשר הפורש, עכ"ל. והיינו כמ"ש רש"י בחולין (קכט, ע"ב, ד"ה האבר) וז"ל, בגמרא מפרש מאי איכא בין אבר מן החי לאבר מן המת, אבר מאדם חי מטמא במגע ובמשא ובאהל, אבל כזית בשר ועצם כשעורה הפורש מאבר מן החי אינו מטמא, ומאבר מן המת מטמא, עיי"ש. ועיין עדויות (פ"ו, מ"ג).

והנה שורש הדבר שנטמא לשבעה "קרובים", דכשם שיש במנורה שבעה קנים וגוף המנורה, כן אצל כל אדם הוא עצמו גופא ויש לו ז' קנים, שהם ז' קרובים דיליה. וכשם שהמנורה אינה עשויה פרקים פרקים אלא מקשה זהב, כן הנטמא לקרוביו אינו נטמא לאברים, בחינת פרקים, אלא לגוף שלם בבחינת "מקשה".

וכתבו התוס' שם לשיטת ר"י שמטמא לאבר מן המת של אביו, וז"ל, ע"י חזרה אם נטמא אל שאר הגוף, אבל לכתחילה ודאי מודה ר"י דלא יטמא כברייתא דלעיל, עכ"ל. והיינו שלר"י מתוך שנטמא לכללות הגוף נמשך הסתר זה לאברים, שכיון שכבר נטמא לכלל הגוף, כלול בתוכו אף האברים הפרטים. וזהו העומק שתחלה עוסקת הסוגיא בדין אחותו שהיא אחת משבעה קרובים, ואח"כ עברה לעסוק באבר של אביו שהוא משבעה קרובים. וכתב ר' עזריאל (הובא בשטמ"ק שם) שאם אסור לאביו כ"ש שאסור לאחותו דקיל טפי. וכתב הרא"ש שם וז"ל, ולא לאבר מן המת של אביו, כלומר אפילו אביו הקרוב לו יותר אינו מטמא לאבריו, וצ"ע מנ"ל דאינו מטמא לאברי אביו, ושמא מלאביו נפקא, עכ"ל. ועיין תוס' ד"ה לפי. ולהנ"ל ניחא, כי אביו הוא אב ושורש לכל השבעה קרובים, ובאבר של אביו נגלה שורש הכלל וההתפרטות, כי בדקות כל שאר הקרובים הם בחינת אברים של אביו, כי הוא שורשם וכללם, ודו"ק. והבן שאביו הוא הממוצע בינו לבין ז' הקרובים. ממוצע בין האחד לענפים, בשורשם. ואחותו להיפך, מלשון איחוי השפל, אחות. חיבור ואיחוי הענף שנתרחק לשורשו. כי האחות נשאת לאחר ומתרחקת יותר מן האח. ■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה**

כתובות, ה, ע"ב – ת"ר, אל ישמיע אדם לאזניו דברים בטלים, מפני שהם תחלה לאיברים. ופירש המהרש"א על אתר וז"ל, אחר שאמר לעיל באיסור לשמוע דבר שאינו הגון והוא דיבור האסור, הוסיף בזה שגם הדיבור המותר כגון דברים בטלים שאינן צריכין, אל ישמיע את אזניו אלא לדיבור המצות, משא"כ בשאר חושים, כגון בחוש הראות שאין אתה מוזהר להעצים אינך מראות דבר המותר. ואמר הטעם, מפני שהם נכוות תחלה וכו', ר"ל שבקל יבוא משמיעת דיבור הבטל לידי שמיעת דיבור האסור, שע"כ היא נכוות תחלה לשאר האברים, ששאר האברים יוצאים ממנה, לפי שהאיסור מצוי בו ביותר, עכ"ל. אולם כפשוטו מפני שהן דקות ועדינות ולכך נכוים תחלה. והקשה על כך המהר"ל על אתר וז"ל, דבר זה לא שייך רק כאשר יש שריפה לגוף ולא כאשר יש שריפה לנפש. ועיין חפץ חיים באהבת ישראל (פ"א), ובשמירת הלשון (ח"א, פי"ד), וחרדים (מצות ל"ת מדברי סופרים, פ"ג, א).

וביאר המהר"ל ביאור נוסף שם וז"ל, כי האוזן שהוא כמו פתח לבית (כי הוא נקב ראשון בקומת אדם, ודו"ק) הוא נחשב צורת האדם, ולכך החרש שהוא חסר שמיעה אינו נחשב אדם ופטור מכל המצות, וזה מפני שהוא נחשב כמו כלי שאין לו בית קיבול שאינו נחשב כלי כלל, ולכך האוזן עושה אותו אדם לגמרי. ולכך אמרו כי הוא נכוה תחלה לכל האברים, כי הצורה הוא מוכן לקבל קלקול תחלה מכל שאר האברים, כי הצורה ראוי אליה השלמות לגמרי, ואם יש כאן חסרון מה מן ההשלמה, הוא מקולקל, עכ"ל. ועיין נתיבות עולם (נתיב השתיקה, פ"א. ונתיב הצניעות, פ"ב).

וטעם נוסף מצינו בשם משמואל (מצורע, תר"ע) וז"ל, דהנה אברי הידים והרגלים מתפשטים מן הגוף (לצדדים) כמ"ש המהר"ל ז"ל, ונוטים יותר אל החיצוניות. וכן האזן יש לה התפשטות, כאמרם ז"ל, אל ישמיע אדם לאזניו דברים בטלים מפני שהם נכוות תחלה לאברים, ונראה הטעם שנכוות תחלה לאברים מה"ט, מפני שיש להם התפשטות יותר מהגוף, עכ"ל. ועל התפשטות זו אמרו אל ישמיע, ולא אמרו אל "ישמע".

וכתב הח"ח (חובת השמירה, אות ט) וז"ל, ארז"ל "לעולם" אל ישמיע אדם לאזניו דברים בטלים, מפני שהם נכוים תחלה לאברים, מ"מ לא מצינו שהצריך הכתוב לאדם להיות ממש שומר עליהם, כמו שמצינו לענין הדיבור שאמר נצור לשונך מרע ואמר שומר פיו ולשונו, עכ"ל. והיינו שלא אסרו אלא שמשמיע ומטה אוזנו ולא ששומע באופן דממילא, וזהו התפשטות הן מצד האיבר עצמו, והן באופן השמיעה. ועיין עוד בחפץ חיים (באר מים חיים, כלל ו, ס"ק ב).

ערכים בפרשה

ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה

והיפוכו, קהל, קל-ה, והוא קיבוץ כל החלקים יחדיו. וכן קלע, קל-ע, שקלע הקב"ה לחוה, כמ"ש חז"ל, וקלע המקבל, כנ"ל, שהוא קיבוץ חלקים וחיבורם, היפך עקל - קלע, ודו"ק. וכן מלקחים, קל-מחים, נעשה בהם חיבור ב' החלקים. וזהו בחינת קלח היפך חלק. והחלק מתהפך לחלק, בבחינת יעקב איש חלק. והיינו שכל החלקים מצורפים יחד, ונגלה ביעקב שבו כלולים כל י"ב שבטים יחד. בחינת חלקלק, חלק-קל, והיינו שדבר שאינו חלקלק קשה להרכבה, לעומת החלקלק נח להתמוג עם זולתו. וזהו לקט, לק-ט, צירוף הנפרדים. וזהו בחינת קול, קל-ו, והיינו שקל להתערב קול עם קול אחר. והוא משורש קהל, כי דרך השירה ששורשה שירת הלויים, ע"י ריבוי בחינת קהל, שקולם מתמוג יחד. וזהו קלס, קל-ס, שמתוך כך עולה קלוסו של מקום כי האחדות ראויה לשבח לאחד.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

וכאשר מאבד היושר ודבק בעקלתון, זהו מיתה, קטל, קל-ט. וזהו חיוב מיתת סקילה, סקל, ס-קל. ודו"ק. וסקילה חמורה מכולם לרבנו, ולר"ש שריפה חמור מכולם, כמ"ש בסנהדרין. שרף, ע"י דלקה, דלק, ד-לק. וכן נעשה קלי, קל-י. והאש מתלקחת, קל-מתחת. והיינו שהוא חמור מכולם ועושה הנשרף קל מכל ד' מיתות. וזהו דין עיר מקלט, קלט, קל-ט, שקולט את מי שרצח ונתחייב מיתה. והיינו שקולט את מי שנעשה קל. והבן שמצד הכובד, הקל עולה, ומצד הכבוד, הקל יורד. ודו"ק. וזהו שריפה - עולה, סקילה - יורד. כי המת יורד וכאשר מתכפר עונו ע"י מיתתו עולה.

וכן כאשר מחלק דבר, חלק, ח-לק, נעשה קל, בלתי חשוב ביחס לשלם. ועיקר כח זה נגלה בנקבה שנבראה מחלק של הזכר. והיא בחינת מקבל, קבל, קל-ב. וכן כלב המלקק (שופטים, ז, ה), מל-קל, שדרך הכלב לקחת מעט מן המשקה ולשתותו. וכן ארבה, ממין ילק, י-לק (עיין חשק שלמה, השורשים, שורש קל ושורש לק). וזהו משקל, מש-קל, שוקל חלק לעומת חלק.

צו | ק-ל לא תאפה חמץ חלקם נתתי אתה מאשי קדש קדשים הוא כחטאת וכאשם (ויקרא, ו, י).

חלק, ח-קל. קל במשקל היפך כבד. וכן היפך חשוב, כבוד, בלשון חז"ל קל שבקלים, ועוד.

ובחינת קל היפך כבוד, הוא בחינת בלק, ב-לק, ששכר את בלעם לקלל את ישראל, קלל, קלל. כי המקולל נעשה קל. וכן כל דבר שנתקלקל, היינו שנעשה קל ואיבד את חשיבותו. וזהו מלקות, ונקלה אחיך לעיניך, נעשה קל, מלקה, מה-קל. ומכים ע"י מקל, מ-קל. ועיקר גילוי קלקול זה בעמלק, עמ-לק, שכל הויתו ליצנות היפך כבוד.

ובעומק חשיבות הנברא בהיותו "ישר", כמ"ש אלקים עשה את האדם ישר. וכאשר מאבד ישרות זו נעשה קל, ודו"ק. וזהו דרך עקלתון, עקל, ע-קל. וזהו עלוקה (משלי, ל, טו), קל-עוה. ופירש בצרור המור (בראשית, יח, לג) וז"ל, עלוקה הוא שטן, הוא דרך עקלתון המעוות (כנ"ל, עלוקה, קל-עוה) אדם בריבו, עכ"ל. וכמ"ש (ישעיה, כז, א) לויתן נחש עקלתון.

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

אלקנה	אלקטה	אלקום	אליקים	אליקא
קלשון	הקהל	אשקלון	אלתקא	קעילה
מלקחים	מחלקות	בלק	חלקלקות	חלקה
קלקל	עמלק	משקל	מקל	מקהלות
קלחת	קללה	קלעים	קהלתה	קהל
דקלה	שקל	קעילה	קלע	קלחת
קול	דליקה	קטל	אלקשי	דלקת
מלקוח	לקש	לקח	קדמיאל	חלקה
נקל	משקל	קבצאל	מקלט	מלקק
עקלתון	עקלקלות	קללה	קהלת	קהל
עמלק	יקבצאל	ילקוט	אלתקה	אלקנה
סקל	חלקיה	מלקחים	ציקלג	מתלקחת
לקט	לקח	קלס	קטל	יקתאל
מקבילת	מלקחיה	מלק	מבלקה	קלי
קיקלון	קדמיאל	מקבצאל	נקל	קהלתה
לקיש	מלקוח	קלון	קלוט	קל
חלקיה	חלק	חדקל	קעילה	לקח
קחת	לקוח	יקותיאל	ילק	יחזקאל
עלוקה	קדמיאל	אליקים	חלקלקות	יקתאל
				קבל

בלביפדיה קבלה אסתר

אור א"ס

לא נזכר במגילת אסתר שם הוי"ה, כי זהו אור א"ס שלמעלה מן השמות, ולכך לא בטל לעת"ל. אולם מהצד התחתון נראה כצמצום גמור, סילוק אור א"ס לגמ' רי. כמ"ש (שו"ע, שלד, יג) יש מי שאומר דמגלת אסתר הואיל ואין בה אזכרות, אם אינה כתובה כמשפטה אשורית על העור ובדיו, אין בה קדושה להצילה מפני הד' לקה.

צמצום

שורש לאלהים אחרים. שיונקים מן החלל, ומן הרשימו הנשאר. ואמרו (ילק"ש, וילך, תתקמא) אמר הקב"ה לישראל, איני מקנא בע"א שלכם, ואין בה תועלת, אלא שאתם גומרים לי להחזיר פני מכם (ושורשו הצ' מצום, שורש לסילוק הארת פנים), שנא' מר ואנכי הסתר אסתיר פני, מפני מה, כי פנה אל אלהים אחרים. וכבר אמרו (חולין, קלט, ע"ב) אסתר מן התורה מנין, שנאמר ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא.

קו

כתיב (ישעיה, ח, יז) וחיכיתי לה' המסתיר פניו מבית יעקב וקיותי לו. ואמרו (ב"ר, לך לך, מ"ב, ג) אין לך שעה קשה כאותה שעה שכתב בה (דברים, לא, יח) ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא, ומאותה שעה קיותי לו.

ועוד. עיין עמק המלך (ש"ח, פ"ח) וכולם כלולים בהחוט הזה מפני שהוא דק מאוד ואינו מתפשט לצדדין, נקרא חוט. ומלת חוט עולה כ"ג, לרמוז על כ"ב פרצופים של עולם המלבוש, שיש בהם כ"א אלפא ביתות עם א"ל ב"ם, וכו', ועם הנקודה והקו הנמשך למטה עולה כ"ג כמנין חוט, והוא חוט של חסד שהיה משוך על אסתר המלכה (עיין ערך קטן חסד).

עיגולים

מגילת אסתר. מגילה, גוללה, בחינת עי' גול. ועיין שו"ע (או"ח, תכח, א) לעולם ביום שיהיה פורים יהיה ל"ג בעומר. בחי'

נת ל"ג, גל - עיגול. ואסתר מלכה על קכ"ז מדינות, מהודו ועד כוש, שלחד מ"ד הוה סמוכים זה לזה, והוא בחינת עיגול, נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן.

ובכוחה ובזכותה זכו להדר קיבלוה בימי אחשורוש, לתקן חטא ה"עגל". ואסתר סוד נוק' (עיין ערך קטן נוק'), והאשה נק' ראת עגלה, כדכתיב לולא חרשתם בעג' לתי (עיין כסא דוד, דרוש י' לשבת זכור). ועיין עטרת ישועה (שקלים) וז"ל, וז"ש המן וכל זה איננו שוה לי, שדימה בנפשו לעורר האי חטא העגל.

יושר

ג' קוויים, וקו אמצע מחברם. ועיין ספר הליקוטים (ויחי) וז"ל, אהי"ה, הוי"ה אדנ"י, הם רומזים לכתר, ת"ת, ומלכות (קו אמצע). והת"ת שרומז ליעקב, הוא קו האמצעי, בריח התיכון מבריה מן הקצה אל הקצה. וסימנך אסתר למפרע, סוף - תוך - ראש - אלף, היינו אסתר, בסוד ואנכי הסתר אסתיר פני. ואמרו (מגילה, יג, ע"א) בן עזאי אומר, אסתר לא ארוכה (קו ימין), ולא קצרה (קו שמאל) היתה, אלא בינונית (קו אמצע). ועיין תיקוני זוהר (קא, ע"א).

ועוד. עיין פע"ח (שער ר"ח חנוכה ופורים, פ"ו) ואסתר שבקשה גאולה, לקחה לעצ' מה הוי"ה ישר, ר"ת יבא המלך והמן היום, היפך המן הוי"ה הפוכה, ס"ת של זה איננו שוה לי. והבן, שיש ב' הפכים ליושר, א. עיגול, ב. אור חוזר.

שערות

עשו איש שעיר. ועיין שער הפסוקים (תה' לים, כב) וז"ל, הצילה מחרב נפשי, ר"ת המן. וכבר ידעת כי מזמור זה נאמר ע"י אסתר בענין צרת המן האגגי, ואמרה הצי' לני מהמן שהוא מזרע עשו הרשע, שנתב' רך בחרב, כמ"ש ועל חרבך תחיה.

אזן

אח"פ, הארתם בבחינת הארת פנים. וכ' תיב (בראשית, ד, יד) ומפניך אסתר. וכן

כתיב (יחזקאל, לט, כג) ואסתר פני מהם. וכן שם (לט, כד). ולהיפך כתיב (איוב, יג, כ) מפניך לא אסתר. וכן (יחזקאל, לט, כט) ולא אסתיר עוד פני מהם. ואמרו (חולין, קלט, ע"ב) אסתר מן התורה מנין, ואנכי הסתר אסתיר. ועיין אבן עזרא (וילך, לא, יח) וטעם הסתר אסתיר, שאם יקראו אלי לא ענה. ועיין רד"ק (ירמיהו, יח, יז) אסתיר פני מהם ולא אראם בפנים להושיעם, רק ראיית ערף, שהוא הסתרת פנים והשלכה אחר גו. ועיקר הארת פנים, מתגלה בדיק' נא. זקן, זה קנה חכמה, חכמת אדם תאיר פניו. ועיין פע"ח (שער ר"ח חנוכה ופורים, פ"ו) וז"ל, ולהיות שמרדכי ואסתר היו מבחינת אלו י"ד ת"ד, ואלו י"ג ת"ד שהם י"ג היות דשמות ע"ב כמנין תתקל"ו, שכן הוא מנין מרדכי ואסתר ע"ה. ומרדכי מצד ה"ח, ואסתר מצד ה"ג, עיי"ש עוד.

חוטם

מרדכי סוד בשמים (ריח החוטם), מור דרור, כמ"ש (חולין, קלט, ע"ב) מרדכי מן התורה מנין, דכתיב מר דרור. והארה זו נותן לאסתר. ועיין פע"ח (שער ר"ה, פ"ד) שחדש אדר הוא בחינת חוטמא דז"א. ואסתר בחינת סיהרא, לבנה, ירח, אותיות ריח. ועיין תורת משה (מגילת אסתר, ד"ה לדעת) בדקו כל הנשים עפ"י חביות, ואותה שלא היה ריחה נודף ידעו שהיא בתולה, ומשמים נעשה נס שלא נדף ריחה של אסתר. ואמרו (מגילה, יג, ע"א) ולמה נקרא שמה הדסה, מה הדסה ריחה מתוק וטע' מה מר, כך היתה אסתר מתוקה למרדכי (דייקא - מר דרור, כנ"ל) ומרה להמן. ועיין ברית כהונת עולם (מאמר הסתר אסתיר, פ"מ).

פה

דיבור. וכתיב (אסתר, ב, כ) אין אסתר מגדת את עמה ואתה מולדתה. ואמ' רו (מגילה, יג, ע"א) ולמה נקראת שמה אסתר, על שהיתה מסתרת דבריה, שנא' מר אין אסתר מגדת. דכתיב (שם, ט, לב) ומאמר אסתר קיים.

ועוד. אכילה. צומו עלי שלשה ימים לילה

ויום. תענית אסתר.

ועוד. בה נגלה אות ד'. ואמרו (מגילה, ז, ע"א) שלחה להם אסתר לחכמים, כתבוני לדורות, שלחו לה הלא כתבתי לך שיל- שים, שילשים ולא רבעים, עד שמצאו לו מקרא כתוב בתורה.

עינים - שבירה

אסתר לשון סתירה, שבירה. והשבירה הראשונה, שורש לשבירה של פירוד נוק' מדוכ', לקיחת הצלע. ועיין שער הכוונות (דרושי חג הפורים, דרוש א') ענין מרדכי ואסתר היה בסוף השבעים שנה של גלות בבל כנודע, לכך אז כבר בימיהם התחיל ענין תיקון ז"ן כדי לחזור אפין באפין ויגא- לו ישראל. וענין התחלה זו היא ענין הד- רומיטא שנעשה אז בימיהם, וז"ס הצרה העצומה שהיתה אז לישראל, עיי"ש.

ועיין זוה"ק (דברים, לו, ע"ב) ויסתר פנים ומי ישורנו, ובזמנא דאיהו אסתר "עיניה" מלאשגחא עליה, מאן הוא דישגח עליה לנטרא ליה.

ועיין ספר הפליאה (ד"ה וישם ה' לקין אות) אסתר, כלומר מהבנין, וכו', אהרס מהב- נין שלמעלה. וכן הוא בזוה"ק (שם, לו, ב). ועיין רקאנטי (בראשית) לשון סתירה ולשון הסתר.

עתיק

עיין ספר הליקוטים (כי תשא, לד) וז"ל, דע, כי ג' שמות הרמזים בפסוק ויעבור, הם פנים נסתרים, פנים שאינם נראים, והם רישא לאו איהו רישא ולא ידיע, והשני ע"ק רישא דל"א, והשלישי אריך וכו'. וכאשר שאל מרע"ה הודעני נא את דרכיך והראני נא את כבודך, היתה כוונתו להשיג ולידע באלו הג' פנים שאינם נראים והם נסת- רים, והשיבו, לא תוכל לראות את פני, לפי שהם בשתי סתרים, שנאמר הסתר אס- תיר את פני, והם סוד ב"פ הפסק שבזה הפסוק, פסק אחד בין רישא דל"א לע"ק, ופסק א' בין ע"ק לא"א וכו', ונאמר לו לא תוכל לראות את פני שהם פנים שאינם נראים, אבל אעביר כל טובי על פניך, ר"ל

בראש הג' שהוא א"א, שם אתגלה הארת פנים שלו בארך אפים.

אריך

עיין שער הכוונות (דרושי חג הפורים, דרוש א) וז"ל, אסתר המלכה כאשר לבשה בגדי מלכות ובאה לדבר אל המלך, וכשנכנסה לבית ע"ז מקום הקליפות, הוסר הארת אריך, ולא נשאר בה רק הארת ז"א, שאם לא היתה לה הארה אפילו מז"א היתה שחורה ולא ירקרקת. ולכן היא אמרה אלי אלי למה עזבתני, שאחד מאלו האלי שהוא של אריך, למה עזבתני, ולא האירו לה שניהם יחד, עכ"ל. ומעין כך איתא בפע"ח (שער חזרת העמידה, פ"ג) וז"ל, אסתר ירקרקת היתה, דהיינו שחיסרו אז ממנה ש"ע נהורין, שלא האירו בהם הפנים דז"א. לכך אמרה אלי אלי למה עז- בתני, שהם ב"פ אל"ף למ"ד, שיש בפנים של ז"א שעולין ש"ע, עכ"ל. ונודע שהוא מהארת אריך בז"א, כי ז"א עצמו יש בו רק ק"נ נהורין. ועיי"ש שער ר"ח חנוכה ופורים, פ"ו.

אבא

עיין נהר שלום (מא, ע"א) וז"ל, ועיקר של הנס היתה אותה ההארה שהוסיף להאיר במרדכי ואסתר כנ"ל, וזאת ההארה המ- חודשת היא אשר מתגלה בכל שנה ביום הפורים לכשיכנסו המוחין בה, עיי"ש בה- רחבה בספק שבדבר. ועיין שער הכוונות (דרושי חג הפורים, דרוש א') לכן לעת"ל כל הספרים יתבטלו חוץ ממגילת אסתר, והטעם הוא כי לעולם לא היה נס גדול כזה לא בשבתות ולא ביו"ט להתקיים ההארה זו אף אחר הסתלקות המוחין מן הנקבה, אלא בימי הפורים, עיי"ש. ומצד הקלקול, תחלה כתיב כי אין לה אב ואם, אולם כאשר לקחה מרדכי לבת האיר לה הארת מוחין דאז"א. ועיין ספר הליקוטים (וזאת הברכה, פרק יא) אסתר בת אביחיל, ר"ל בת אבי חיל, אבי שהוא אבא, עיי"ש. ועיין פע"ח (שער ר"ח חנוכה ופורים, פ"ו).

אמא

עיין מבוא שערים (שער חג הסוכות, פ"ט, ועיין ערך קטן חסד) וז"ל, ודע שאור זה שאמרנו שמתגלה ביסוד מחסד עליון בסוד לויתן, הוא חוט של חסד שמאיר במלכות, אסתר, שהיתה למעלה והיתה נסתרת באז"א בסוד ד', ונקראת אח"כ הדסה, שזכתה לקבל הד'.

ועוד. אמרו אמא מקנא בכורסיא. ועיין פע"ח (שער ר"ח חנוכה ופורים, פ"ו) וז"ל, וזה סוד אסתר, שנסתרה בכסא, עיי"ש.

ז"א

אמרו (יומא, כט, ע"א) אמר רב זירא, למה נמשלה אסתר לאילה, לומר לך מה אילה רחמה צר וחביבה על בעלה (ז"א) כל שעה ושעה כשעה ראשונה, אף אסתר היתה חביבה על אחשוורוש כל שעה ושעה כשעה ראשונה. ועיין שער הכוונות (דרושי הלילה, דרוש ג') כבר ידעת כי נוק' דז"א נקראת אסתר, כי היתה אסתר רחמה צר וחביבה על בעלה, כי תמיד מעיינה סתום כבתו- לה. ועיין ספר הכוונות (הישן) וז"ל, אסתר ירקרקת היתה, הרמז למלכות מצד ז"א שהוא ירוק. וכן הוא בפע"ח (שער חזרת העמידה, פ"ב).

נוק'

עיין עץ חיים (שער מ"ו, פ"ו, מ"ת) ודע כי היכלי ז"ן דבריאה הם נקראים ז' נע- רות אסתר, לפי שהן נוקבין בערך אותן ז' היכלין דאז"א דבריאה. אבל הם נקראים הסריסים המשרתים, ונקרא דוכרין.

ועוד. אמרו (מגילה, יג, ע"ב) בשכר צני- עות שהיתה בה ברחל זכתה ויצאה ממנה שאול, ובשכר צניעות שהיה בו בשאול (ששורשו רחל - נוק') זכה ויצא ממנו אסתר. ועיין זוה"ק (כי תצא, רע"מ) ובג"ד אסתר, לישנא דסתרא, אתה סתר לי, שכינתא אסתירת לה מאחשוורוש, ויהיב לה שידה באתרא. ועיין גר"א בתיקונים (תיקון כ"א, ותיקון נ'). ומגלה עמוקות (ואתחנן, אופן קפו).

בלביפדיה קבלה אסתר

כתר

כתיב (אסתר, ב, יז) וישם כתר מלוכה בראשה. ועיין תורת משה (ויקרא, א, א. ושורש בדבריו ברמ"ז (דברים) ותלבש אסתר מלכות, בסוד אכתריאל) שם עולם אתן לו אשר "לא יכרת", הוא אותיות אכ-תריאל חסד א', והוא גימט' אסתר. ואמרו חז"ל, ויבא המלך והמן אל המשתה אשר עשתה אסתר, כיון שנכנס המן לסעודה, נתנה אסתר כתרין שלה אצל כתרין של המן, שאמרה אסתר אם איני כונסת קנאה בין המלך והמן שהוא חביב עלי וכו'. ועיין גר"א (תיקונים, תיקון נ') נקראת אסתר דמסתרת במט"ט, כי מלכות הוא כתר דמט"ט, עיי"ש (ועיין יושר לבב, בית שני, חדר רביעי, פ"ד). ומצד כך נצטרפה למד רדכי שעליו אמרו (מגילה, יב, ע"ב) מוכתר בנימוסין היה (ועיין תפארת שלמה, רמזי פורים, ד"ה ושמרו). ועיין בכתם אופיר, ככה יעשה (על מרדכי), ככה ר"ת כתר כל הכתרים. וזהו מצד שורש אסתר במרדכי. ולהיפך, עיין ליקוטי הלכות (תחומין, ה"ד) אסתר בחינת נסתר, ומרדכי בחינת נגלה.

חכמה

רוח הקדש סוד חכמה הנשפעת לאדם, מן השכל העליון נמשך השכלה למשכיל. ואמרו (מגילה, ז, ע"א) והאמר שמואל, אסתר ברוח הקדש נאמרה, נאמרה לקדוה ולא נאמרה ליכתוב. ואסתר עצמה נביאה היתה, כמ"ש (שם, יד, ע"א). ועיין גר"א (תיקונים, תיקון סט) ומפניך אסתר, דהוא דרגה דחכמה. ועיין תפארת יונתן (בראשית, יב, יא) חכמת אדם תאיר פניו, ולכך אסתר ירקרקת היתה רק כשלבשה רוה"ק היתה יפה מכל הנשים. ולכך אמרו (מגילה, ז, ע"א) ששלחה אסתר לחכמים קבעוני לדורות.

בינה

לב, הרהור הלב. ועיין רמב"ן (וילך, לא, יז) וטעם ואנכי הסתר אסתיר פני - פעם אחרת, כי בעבור שהרהרו ישראל בלבם כי חטאו לאלהים, ועל כי אין אלהיהם בקרבם מצאום הרעות האלה, היה ראוי

אלעזר, מלמד שהיתה מחווה כלפי אחר שורוש, ובא מלאך וסטר ידה כלפי המן.

תפארת

תורה, לשון התרה, היתר, ונקרא כן מכח כח דהיתירא עדיפא. וזהו כל מהות התורה, להתיר. כי לולי התורה הכל אסור, בבחינת לה' הארץ ומלואה (כמ"ש בברכות, לה, ע"א), והתורה ע"י ברכה תחלה מתי-רה הכל. ובעומק, התורה בהתקשרותה לבורא שורש האיסור (בחינת אירוסים), ובהתקשרותה לישראל שורש ההיתר (נישואין). וזהו אסתר, נוטריקון, אסור - מותר, כללותם. וזהו מגילת אסתר, מגילה לשון גילוי כנודע, גילוי חיבור כח האסור והמותר. ועיין שער הפסוקים (קהלת, ח) דע כי אסתר בגימט' תרע"א פחות עשרה, והוא סוד הנקודה הפנימית המסתתרת, והיא יו"ד של אדנ"י. כי אדנ"י במילואו עולה תרע"א. ורות הוא (המילוי לבד) מי-לוי אדנ"י, וכן תו"ר ג"כ הוא מילוי (לבד) אדנ"י. וז"ס ובהגיע תור אסתר בת אבחיל. תור - תורה, ודו"ק. ועיין עמק המלך (שער יג, פרק מה).

ועוד. עיין חסד לאברהם (מעין ז, נהר כו) וז"ל, ו' רבתי רומז לתפארת וכו'. ולזה כווננו מרדכי ואסתר לסדר המגילה בין שני ווי"ן, ו' של ויהי בימי אחשורוש, ובין ו' של תיבת זרעו.

נצח

עיין פע"ח (שער ר"ח חנוכה ופורים, פ"ד) וז"ל, כל הגאולות הראשונות היו בסוד הוד, ולכן כל השירות הם בלשון נקבה, וכו', ואפילו גאולת מצרים היה ע"י בתיה בת פרעה וכו', ופורים ע"י אסתר. אבל לעת"ל יהיה הגאולה מצד הנצח, ולכן יהיה גאולה נצחית וקיימת.

הוד

עיין ספר הליקוטים (ויצא, לו) וחנן בסוד הוד, כי מתדבקת אסתר הנושאת חן בעיני כל רואיה. ובסוד הילדים (בראשית, לג, ה) אשר חנן, שהם נ"ה.

לרוב חסדי ה' שיעזרם ויצילם, שכבר כפרו בע"ז, וכענין שאמר (ירמיה, ב, לה) הנני נשפט אותך על אמרך לא חטאתי.

ועוד. עיין עץ חיים (שער לט, דרוש י) וז"ל, וז"ס אסתר שנקראת אילת השחר שרחה מה צר כאילה בכל ביאה ודומה כבתולה, וכל זה הוא בבינה, כי לכן אסתר ירקרקת היתה מצד קו ירוק המקיף הנזכר בתיקו-נים דף מ"ט.

דעת

מדמה, כנודע. ואמרו (חגיגה, ה, ע"ב) ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא, אמר רבא, אמר הקב"ה, אע"פ שהסתרתי פני מהם, בחלום אדבר בו. שהוא כח המדמה. וזהו הסתר, כח המדמה שמסתיר את הדבר. ומצד כך אמרו (מגילה, יג, ע"א) ותהי אסתר נשאת חן. אמר רבי אלעזר, מלמד שלכל אחד ואחד "נדמתה" לו כאומתו.

חסד

אמרו (מגילה, יג, ע"א) רבי יהושע בן קרחה אומר, אסתר ירקרקת היתה וחוט של חסד משוך עליה. ועיין ספר הליקוטים (אמור, כג) ודע שאור זה שאמרנו שמד תגלה ביסוד וחסד עליון בסוד ויתן, הוא החוט של חסד שמאיר במלכות שהיא אסתר, שהיתה למעלה נסתרת באו"א, סוד ד'. ועיין ספר הפליאה (ד"ה ראה והבן בעבור הגזירה) ארז"ל אסתר ירק-רוקת היתה וחוט של חסד משוך עליה, ר"ל דין ורחמים. ועיין מערכת האלוקות (פ"ד). ושושן סודות (אות שפא). ומגן דוד (אות כ). ותולעת יעקב (סוד הקורבנות, וסוד ארבעת המינים, וסוד ברכת הנהנין, והנישואין). ומגלה עמוקות (חיי שרה).

גבורה

סוד יד שמאל שורש לתקנת חז"ל של טומאת ידים, גבורות נפולות. ואמרו (מגי-לה, ז, ע"א) אמר רב יהודה אמר שמואל, אסתר אינה מטמאה את הידים.

ועוד. אמרו (שם, טז, ע"א) ותאמר אסתר, איש צר ואויב המן הרע הזה. אמר רבי

בלביפדיה קבלה אסתר

ועוד. עיין זוה"ק (דברים, קפג, ע"ב) ויהי ביום השלישי, דאתחלש חילא דגופא, והא קיימא ברוחא בלא גופא, כדין ותלבש אסתר מלכות, וכו', דאתלבש במלכות עלאה, ודאי לבשה רוח הקודש.

נשמה

הזוכה למדרגת נשמה, נמצא במדרגת "נס". ואמרו (ברכות, נז, ע"ב) הרואה מגלת אסתר, נס נעשה לו. ואמרו (יומא, כט, ע"א) אמר רב אסי, למה נמשלה אסתר לשחר, לומר לך, מה שחר סוף כל הלילה, אף אסתר סוף כל הניסים. ונודע שהסוף חובק בתוכו את כל מה שקדם לו.

חיה

סוד זיהרא עילאה. ועיין ספר הליקוט (בראשית, ג) וז"ל, כבר ידעת מ"ש חז"ל בתורתו של ר' מאיר מצאו כתוב כותב נות אור. וסוד הענין הוא, כי אדה"ר קודם שחטא היה לו זיהרא עילאה, שהיה מולבש מלבוש רוחני שהוא אור, בסוד הזיהרא עילאה שהיתה לו, כמו שידעת מדרוש שורשי הנשמות.

וכיון שחטא אותה הזיהרא נסתלקה ממנו, וכו', ואחר שחטא אדה"ר נהפכו הכותנות מאור לעור, והפנימיות שבהם שהוא האור לקחו חנוך ואליהו ז"ל, וכן אסתר שנאמר (אסתר, ב, א) ותלבש אסתר מלכות, כל זה רומז לאותה זיהרא, שהוא הפנימיות של הפנימיות של המלבוש של חוה. ועיין מבוא שערים (ש"ו, ח"ב, פ"ו, שער הק"ליפות).

יחידה

אסתר אמרה (תהלים, כב, כא) הצי"לה מחרב נפשי, מיד כלב יחידתי. ואמרו (ספרי, האזינו, שיג, י) קח נא את בנך יחידתיך את יצחק. והלא ידוע שהוא בנו יחידו, אלא זו נפש שנקראת יחידה, שנאמר הצי"לה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי. וכן הוא במד"ר (שלח, יז, ב). ובתנחומא (שם, כז).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

עצמך, והיא מסתתרת בראש הבריאה, לכן נקראת אסתר. וז"ס הזוהר (כי תצא, רעו) ובגין דא, אסתר לישנא דסתרא, וכו'. וזהו סוד מש"כ ותלבש אסתר "מלכות". ועיין שער הכוונות (דרושי חג הפורים, דרוש א) אסתר היא בגימט' תרס"א, והנה שם אדנ"י במילואו הוא תרע"א. והנה שם אסתר חסרה י', ובתוכה מסתתרת הנקודת ה הפנימית עצמה הנקראת י' של אדנ"י הנקראת אסתר ע"ש שמסתתרת. ועי"ש אסתר בגימט' שושנה. בחינת שושנה בין החוחים, שמסתתרת. ועיין שער ההקדמות (עה, ע"ב).

והקרקע היא במלכות, בסוד אסתר קרקע עולם היתה. ועיין מנחות (כא, ע"א) מלח אסתרונקית. ופרש"י, מן הקרקע. בחינת אסתר קרקע עולם. ואחשוורוש אמר לה, מה בקשתך עד חצי המלכות ותעש.

ועיין פע"ח (פורים, פ"ו) שלבשה אסתר במלכות בית דוד.

נפש

בו דבוק קליפת נגה. ועיין עץ חיים (שער מט, פ"ו) וז"ל, וזהו ענין אסתר שהיתה מנחת שידה במקומה ומזדווגת עם אחשורוש (כמ"ש בזה"ק כי תצא רעו, ובתיקונים דף נ'), והוא קליפת נגה שלה מבחינת הרע הנקרא שד, והיתה יודעת להשביע השד היצה"ר שלה ע"י שם המפורש כנוצר שם שיתלבש בדמות גוף וילך אל אחשוורוש.

רוח

כתיב (יחזקאל, לט, כט) ולא אסתיר עוד פני מהם אשר שפכתי את רוחי על בית ישראל. ונתקן הדבר, כמ"ש (איכ"ר, ב, ח) ד' שפיכות הם לטובה וד' שפיכות הם לרעה. ד' שפיכות לטובה, שנאמר (זכריה, יב) ושפכתי על בית דוד ועל יושב ירושלים רוח חן ותחנונים. (יואל, ג, א) והיה אחרי כן אשפוך את רוחי על כל בשר וגו' וגם על העבדים ועל השפחות בימים ההמה אשפוך את רוחי, (יחזקאל, לט, כט) ולא אסתיר עוד פני מהם אשר שפכתי את רוחי על כל בית ישראל.

ועוד. סוד פורים בהוד כנודע בפע"ח (ופעמים איתא בנצח). והוא בחינת אסתר, כי המודה בוש ומסתיר פניו. בבחינת מאן דאכיל דלאו דיליה בעית לאסתכולי באפיה. ועיין פסיקתא זוטרתיא (ויחי, מט, י) שילה, זה שאמר הכתוב אשרי המחכה ויגיע לימים אלף שלשה מאות שלשים וחמשה (דניאל, יב, יב), רמזו יעקב בברכתו אלף והוא הכלל, והפרט הוא שלה. וכן רמזו משה רבינו, ואנכי אסתיר אסתיר פני ביום ההוא (דברים, לא, יח) אלף ושלש מאות ושלשים וחמש, כי אלף דאסתיר טפל, כי הסתירה עיקר, וכו', עי"ש. והבן, פורים גימט' שלש מאות שלשים וששה, ודו"ק. וכן איתא בשכל טוב (ויחי, מט, כז). ועיין רש"י (דניאל, ז, כה). ור' יוסף בכור שור (וילך, לא, יח).

ועוד. הוד והדר, יופי. ואמרו (מגילה, טו, ע"א) ת"ר, ארבע נשים יפיות היו בעולם, שרה, רחב, אביגיל, ואסתר.

יסוד

אמרו (ילק"ש, אסתר, תתרג) ובהתקבץ בתולות שנית, שקל עצה ממרדכי, א"ל אין אשה מתקנא אלא בירך חברתה (בבחינת תשמיש ביסוד), אפילו הכי אין אסתר מגדת מולדתה. ועיין פע"ח (שער ק"ש שעל המיטה, פ"ו) וז"ס אסתר יר"קרוקת היתה, מיסוד הבניה, והיא נקראת אילת השחר, ורחמה צר, בכל שעה דומה לבעלה טעם בתולה. ועי"ש (פ"א). וסוד הארת פורים נודע, יסוד דאבא שבוקע ברחל, אסתר. עיין שער הכוונות, ופע"ח (פורים, פ"ו), ומחברת הקדש (שער הפורים). ואמרו (מגילה, יג, ע"א) ותלקח אסתר אל המלך אחשוורוש אל בית מלכותו בחדש העשירי הוא חדש טבת, ירח שנהנה גוף מן גוף.

מלכות

אסתר המלכה. עיין עץ חיים (שער מו, פ"ו, מ"ת). וכן שער ההקדמות, צא, ע"ב) וז"ל, ודע כי סוד אסתר הוא סוד נוק', מלכות דאצילות, כד נחית מבחינת נקודה, מלכות דאצילות, בסוד לכי ומעטי את

מילון ערכים בקבלה • גבול ובלתי בעל גבול

א"ס - בלתי בעל גבול. הנבראים - בעלי גבול. ונברר את היחס בין הבלתי בעל גבול לגבול. ז"ל הרמח"ל (קל"ח פתחי חכמה, פתח כד), נמצא הדרך המוגבל כלול בבלתי תכלית, בלתי גבול. יש להקשות, אם הוא בלתי תכלית ובלתי גבול, א"כ אינו דרך המוגבל. תשובה - יש נושא כולל דבר מצד שהוא מקיים אותו, ויש שהוא כולל מצד שהוא הפכו ושולל אותו, וכו'. ובדרך זו נמצאו הספירות בא"ס ב"ה, שכל הדרך שהוא פועל בה עתה, כבר הבלתי תכלית היה מצייר אותו להיות נשלל ממנו. כשרצה הא"ס ב"ה, שלא יגע הבלתי בעל תכלית בחלק הזה, נמצא החלק הזה בדרך שהוא עתה, עכ"ל. ודו"ק בלשונו "שלא יגע החלק הבלתי תכלית בחלק הזה", ומעתה אין נוגע כח הבלתי בעל תכלית בהנהגת התכלית - הגבול, להאיר מהארת הבלתי תכלית שבו לתכלית, שעיי"ז יורחב או ישלל התכלית, ודו"ק. אולם יתר על כן נחמד מתוך דבריו שכתב שם (פתח כה) וז"ל, הדרך המוגבל כלול היה בא"ס ב"ה, אלא שהבלתי תכלית היה מגדיל אותו האור לבלי גבול. הוסר ממנו הבלתי תכלית, נשאר בכחו הקטן, עכ"ל. והבן שעצם כך שמתחלה כח הבלתי תכלית גבר על התכלית, נשאר מכך רושם, אולם כפי הנראה, הרמח"ל לא עסק בתורתו ברושם זה באופן רחב ומבורר. ויתר על כן, כתב שם (פתח כז) וז"ל, מוכרחים אנו לומר, שפעולות הא"ס ב"ה שוים, ואותה הפעולה שמגעת לנו בגבול, הוא פועל אותה בלי גבול כדרכו, אלא שאנו מקבלים מה ששייך לנו, וכו'. נמצא שהא"ס ב"ה הוא הפועל בשלמותו בבלתי תכליתו "אפילו מה שפעל בגבול", וכו'. והענין הוא, כי הנה ככלל הכל יכול הוא, להיות מביט גם אל פעולת זולתו. וכיון שנתחדש מציאות הדרך המוגבל, הנה יביט עליו הא"ס ג"כ ככל יכולתו. והרי לנו בכאן ג' דברים - מה שהא"ס פועל לפי שלמותו, אותם הדברים עצמם שאנחנו מקבלים אותם כגבול, "ומה שאנחנו מקבלים לפי הגבול", ומה שהכל יכול מביט אל ענין דרך המוגבל עצמו שאנחנו מקבלים. והנה הבטת הכל יכול זה הוא הצינור, שגם הוא קו מא"ס ב"ה, אלא

שהיא הבטה אל הרשימו לפי מה שהוא רשימו מוגבל, עכ"ל. עיי"ש בהרחבה. ונמצא שסוף סוף הא"ס הוא המביט, אלא שלא נתחדד בתורתו שעיי"ז יש פריצה של הארת א"ס בתוך הגבול. וכמ"ש (פתח כח) וז"ל, הכל רק בדרך מה שהוא משתווה לרשימו, אע"פ שהוא מקיף, שלא נגבל בכלי, אינו כמו הא"ס ב"ה המקיף שהוא חוץ לכל גבול, אלא כל מה שנכנס לחלל משתווה לרשימו, עכ"ל. אולם בלשם (חלק הביאורים, דרושי עו"י, פ"א, ע"א, אות א) כתב וז"ל, הנה נעשה הצמצום ויסד בזה מקום להגילוי בכל שורשי הגבולים כולם שהיו עתידים להעשות שם, והוא המקום הנושא אותם ע"י רשימת אור שנשאר שם ממנו ("רשימו") גם אחר הצמצום, והרי עומד המקום לעולם בו עצמו (בתוך א"ס המקיפו, ודו"ק היטב שאין לגבול מקום לעצמו אלא כעובר במעי אמו) כי הוא מקיף אותו מכל סביבו בהשוואה אחת לכולם. ובזה הנה עומד לעולם כל שורשי הכוחות בגבול ומדה שנעשה שם, רק על רצונו ית"ש, ר"ל על אור א"ס תמיד, וברצותו חוגג וברצותו ממודד, ואין להגבול ומדה יסוד החלטי כלל, וכו', כי כל כח הגבולי הזה הוא מיוסד ותלוי על אור הניסי לעולם, וכמו שהארכנו בזה בספר הכללים כלל ב', עכ"ל. והבן שלשיטתו אין הגבול יסוד החלטי כלל, וכלל, ודו"ק. ויתר על כן בתורת חב"ד, לא רק שאינו החלטי כלל, אלא כל התכלית הארת הסובב בממלא, להאיר א"ס בתוך הגבול, כנודע במאות מקומות שנתבאר כן בתורת חב"ד.

ויתר על כן נתבאר בנפש החיים (שער ג' בהרחבה) שמצידו אין צמצום וגם לנו יש חיבור לכך. ועיי"ז אנו מחוברים כבר עתה לתפיסה של אור א"ס כפשוטו, ולא רק תהליך של הארת הסובב בממלא, אלא שלמות הארה של א"ס ממש. והיסוד לכך כתבו הרמח"ל שמצדו הוא פועל את פעולתו הן בגדרי תכלית והן בגדר בלתי בעל תכלית. אלא שלרמח"ל אין לכך גילוי לפי ערכנו, משא"כ לשיטת הנפש החיים. ודו"ק היטב היטב.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 • ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

שינויים מערערים את היציבות והקביעות ממילא הביטחון יורד והפחד גובר

ההיגיון העומד מאחורי ההגדרה כי שינויים מולידים פחדים, מאוד מאוד פשוט כאשר מתבוננים בכך מעט. הרי כוח הביטחון בנפש האדם נשען ונסמך על בסיס של יציבות התמדה וקביעות. כאשר אדם נותן אמון בדבר מסויים שהוא ימשיך ויתמיד כל הזמן, אזי הוא בוטח בו. ולהפך כאשר ישנו דבר שלא מגלה יציבות, אם האדם לא יכול לבטוח בו שהוא ימשיך להיות כמות שהוא לתמיד, נולדים בו פחדים מעצם האפשרות שיחולו בו שינויים. רק כאשר ישנה אמונה חזקה ותקיפה בדבר שהוא קיים באופן יציב, חזק, מתמיד, לא משתנה, לא מתחלף, והאדם נשען עליו באופן ברור ומוחלט. זוהי אמונה, והוצאתה מהכוח אל הפועל - הוא הביטחון.

כל נקודת שינוי יוצרת באדם תפיסה - אי אפשר להסתמך על כך שהדבר ימשיך להיות ולהישאר כמות שהוא היה קודם לכן, כי אולי הוא ישתנה שוב. דבר שאינו מתמיד ביציבות יחסית, אלא חלים בו שינויים - האדם לא יכול לבטוח בו, ממילא הדבר גורם לו פחד.

הפחד המתוקן - פחד מדברי תורה - בשורשו הוא פחד משינויים

התלמוד דורש בשני מקומות כי מהות הפחד בו עוסק הפסוק במשלי - 'אשרי אדם מפחד תמיד' הוא פחד מדברי תורה. רש"י באר כי מדובר בחשש שמא

דע את שמחתך • שמחה במצב חסר • פרק ז'

תוספת על דבר שלם

נאמר בחז"ל ששון זה מילה, כמו שכתוב (תהלים קיט, קסב) שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב, הוא שייך למדת הברית, לאות ברית קודש של יוסף, כלומר, ששון זה מידה שהיא מידה של יוסף, וכן מצינו שנאמר (בראשית רבה צג, י) ביוסף שהראה להם שהוא מהול.

אדם ראשון נברא כשהוא מהול (אבות דרבי נתן פ"ב), כלומר הוא נברא במהלך של שישה ימים. ככה הוא נברא. זה נקרא נברא מהול. אבל כשהוא חטא, נאמר עליו בחז"ל (סנהדרין לח, ב), מושך בערלתו היה. כוונת הדבר, אילו לא חטא הוא היה נכנס מיד לשבת, ברגע שהוא חטא, ומעבר לשישה ימים, יש עוד הרבה ימים, יש עוד פעם שש, ועוד פעם שש, זה נקרא מושך בעורלתו. כי בהיות הבריא נמצאת במדרגה שנקראת שש, אין כח לבריא להתקלקל. אך כשמושכים את אותו שש, והדבר נמשך, מכאן ואילך, יחול בו מציאות שנקראת קלקול.

מה קורה כאשר באים להוסיף על דבר, יכול להיות שני מהלכים של הוספה. יכול להיות הוספה דקדושה, ויכול להיות הוספה דקלקול. כשבא יוסף, הוא מוסיף קדושה. יוסף בא להוסיף רק על גבי שמירת אות ברית קודש. מה כוונת הדבר, שמירת אות ברית קודש? הוא שומר את המציאות של השש, שהוא באמת שש. יש כאן ששון, על גבי זה ניתן להוסיף.

כשבא אדם הראשון והוסיף, זה היה הוספה על דרך שנאמר (סנהדרין כט, א) כל המוסיף גורע. העמדת הדבר הייתה צריכה להישאר, כמו שהיא שש. ואם הוספנו, מכאן מתחילים להיכנס למהלך שנקרא שמחה. אבל לפני שהוספנו, צריך שיהיה ששון. אם אין לנו ששון לפני שהוספנו, אזי אין גילוי למציאות הבריא.

למה ששון קודם לשמחה, כי כל שמחה באה על גבי הוספה של שש. ועל כן קודם צריך לתפוס את השש כשלם. זה העומק של ההגדרה ששון קודם לשמחה. כי שמחה בלא ששון הקודם לה מצד המהלך הזה, זה שמחת הכסילים. כי הוא מנסה לשמוח בתוספת, בלי שהעיקר של השש קיים.

זה מה שששון אומר לשמחה, שהוא עדיף ממנו לפי שנאמר ששון ושמחה ישיגו ונס יגון ואנחה. כי הששון מגלה את השש כמות שהוא, ומכאן ואילך ששון קודם לשמחה. זו ההבנה הברורה, מדוע ששון קודם לשמחה.

וביתר ביאור, המקום שממנו הוא הושתת העולם, הושתת בשש, בששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ (שמות כ, יא). ואם שם אני רוצה להקדים את השמחה לששון, כלומר שחסר בשש, נמצא שזה שמחה שבאה על גבי חיסרון. זה לא שמחה שלימה. כי אם אני מקדים את השמחה לששון, אני רוצה לשמוח לפני שהדבר שלם, זה אי אפשר. ואם

מהיכן יכול להיות שמחה שקודמת לששון? אם היא קיימת לפני ההשתתה של העולם, משם אפשר לשמוח שמחה שקודמת לששון. כי השמחה קודמת, להשתתה של העולם, דלפני הכניסה לששת ימים עשה ה', את השמים ואת הארץ. כביכול נאמר בחז"ל (עיין בראשית רבה א, א) שהקב"ה לפני שברא את עולמו, צפה במעשיהם של צדיקים והשתעשע. השעשועים הקודמים האלה, הם שמחה שלפני הששת ימים.

כשמתגלה במגילת אסתר, ליהודים היתה אורה ושמחה וששון, או שמחה וששון ליהודים, מתגלה כאן מהלך שהשמחה מושרשת, במקום שלפני ההשתתה של העולם.

כשבא דוד לכרות יסודות לבית המקדש, אמרו חז"ל (סוכה נג, א) שהתהום רצה לשטוף את העולם. ביאור טעם הדבר, כי בית המקדש הוא יום שמחת ליבו של הקב"ה (תענית כו, ב), בעומק זה השמחה של אותו לב, שממנו מתחיל העולם, על דרך שנאמר (ישעיהו מ, ב) דברו על לב ירושלים. זה לב שממנו מתפשט הכל, על כן הוא קודם לכל. על כן כשרוצים לבנות את אותו דבר, היינו להאיר הארה שקדמה לכל, ההארה הזו היא לפני הקיום של מה שקיים כאן. על כן בעולם הזה עומד כח העומד לשטוף את העולם. אם מנסים לגלות אור שלפני העולם, אזי העולם יבטל.

מה קורה כאשר מנסה להתגלות, שמחה שקודמת לעולם, אזי ברור שעומד הכוח שמחריב את העולם, ומנסה להתגלות.

איזה שמחה היתה ביום שמחת ליבו זה בניין בית המקדש. שמחה שקודמת לשיתין, שלפני שהושתת עולם. במהלכי הגאולה מגלות מצרים, ששון קודם לשמחה. אך במהלכי בניין בית המקדש, שמחה קודם לששון.

ביציאת מצרים מתגלה, שהשש קודם לשבע, זה משיח בן יוסף. אך בבניין בית המקדש התגלה, ששמחה קודמת לששון. וזה נבנה על ידי דוד, זה נבנה בארץ ישראל. ארץ ישראל הוא לא מקום גילוי של יוסף, הוא מקום גילוי של דוד.

הויכוח בין ששון לשמחה, מקביל ממש לדברי הגמרא, שאמר לו הקב"ה לירבעם בן נבט, אני ובן ישי נטייל בגן עדן, אמר לו מי בראש? אמר לו הקב"ה, בן ישי בראש. כלומר, יש את שורש הויכוח היסודי בבריאה, מי קודם למי, האם משיח בן יוסף, או משיח בן דוד. ששון זה מידה של יוסף הצדיק כמו שדרשו חז"ל ששון זה מילה. אך השמחה שייכת למלכות בית דוד, כמו שנאמר (שמואל ב ו, יד) ודוד מכרכר ומפזז לפני ארון האלוקים. ותתגלה לעתיד על ידי משיח בן דוד בשלימות.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

הוא שמח, זה שמחת הכסילים. כשכבר נכנסנו למערכת של בריאת העולם, חייב שיקדם ששון לשמחה. לכן הששון קודם לשמחה, ואז נס יגון ואנחה.

שמחה מכח שישה ימים

כשנכנסנו למערכת של שישה ימים, הששון קודם לשמחה. כי כל ששון זה שש מתוקן. ואז על גבי זה בא שמחה. כמו שדרשו חז"ל (ספרי בהעלותך) וביום שמחתכם, אלו השבתות, כי זה שמחה שבאה אחרי השישה ימים.

וכן על דרך זה, השמחה שאנחנו מכירים ברגלים, היא שמחה שבאה אחרי השש. הדוגמא הברורה והפשוטה, במצרים נולדו שישה בכרס אחד (מכילתא ריש בשלח). כלומר, היה כאן בניין של הששון, בין של השש. יציאה ממצרים שחל בה דין של שמחה, שהוציאנו מיגון לשמחה, יש לנו גאולה. מה הגאולה שחלה ביציאת מצרים? שילדה אשה אחת במצרים ששים רבוא בכרס אחת והוא משה רבינו (שיר השירים רבה א, טו), מכח כך באה השמחה. הגאולה באה על גבי השש. הירידה למצרים מכוח יוסף, היציאה ממצרים מכוח משה ששקול כשישים ריבוא, ששה בכרס אחד. זהו שנאמר (שמות יג, יט) ואת עצמות יוסף לקח עמו, כי ביציאת מצרים מתגלה, שהשש קודם לשבע, מכחו של יוסף הצדיק.

היסוד הוא ברור, כל יציאת מצרים, חלה על גבי אותו מהלך של השש. הם עבדו שישה ימים, ושמרו שבת, ומכח כך חלה שמחה לאחר מכן. זה האבחנה של ונס יגון ואנחה, אבל קודם ששון ולאחר מכן שמחה. במהלכי הגאולה מגלות מצרים, הששון קודם לשמחה, ונס יגון ואנחה.

קדימת המים ליין

עוד מעלה מצינו לששון מעל השמחה, דהששון חל במים, כמו שנאמר ושאתם מים בששון. והיא קיימת באופן של ניסוך המים. כמבואר בגמרא (סוכה נא, א) שיש דין של שמחת בית השואבה קודם לניסוך המים, ממקום אבן השתייה, שממנו הושתת העולם. לעומת זאת השמחה היא בין כמו שנאמר (תהלים קד, טו) יין ישמח לבב אנוש. אם כן בעומק, מה קודם למה, הרי שסדר הבריאה היה שמים קודם ליין. מים הוזכר בראשית התורה, ורוח אלוקים מרחפת על פני המים. ואילו היין נזכר הרבה אחרי זה, והפעם ראשונה להדיא שהוזכר יין, זה היה רק במעשה דנח. ההבנה הפשוטה מעמידה ששון קודם לשמחה, שמים קודמים ליין. ומצד כך כל שתייה, סתם שתייה היא שתיית מים. זה סדר טבע הדברים. שהמים הם שורש השתייה שבעולם.

השמחה שקדמה לעולם

עתה ננסה להבין את ההבנה המתהפכת, ששמחה קודם לששון, נאמר בגמרא שזה נלמד ממה שנאמר ליהודים היתה אורה ושמחה וששון. כלומר משמחת פורים נבין ששמחה קודם לששון.

דברי התורה ישכחו מלבו, מתוך כך הוא חוזר ושונה תמיד. בעלי התוספות ביארו שהאדם נותן לבו תמיד לפחד ולדאוג מן הפורענות על הנהגותיו שמא אינם על פי דרך התורה. על פי דברנו שנתבאר זה עתה, כי כל מציאות של שינוי מולידה פחד באדם, אפשר לבאר בפנים נוספת מדוע הגמ' מגדירה כי הפחד המתוקן הוא מדברי תורה.

כל מי שרגיל בלימוד התורה מודע לכך שדברי התורה מתחדשים תמיד. כל פעם שאדם חוזר ללמוד סוגיה אותה הוא כבר למד בעבר, הוא מגלה בה פנים חדשות.

אתמול למדנו סוגיה מסוימת בצורה אחת, כאשר אנו פותחים את אותה הסוגיה היום, ומעיינים בה מחדש מהתחלה, אנו מגלים אופן שונה של הבנה. הלימוד החוזר מכריח סדר כלשהו של חידוש והשתנות, שהרי - 'אי אפשר לבית המדרש בלא חידוש'.

אם אדם חזר לעיין שוב בסוגיה שהוא למד אתמול, והוא הבין אותה היום בדיוק כמו שהוא

הבין אתמול. זוהי הוראה ברורה שהיום הוא לא עיין, הוא לא התבונן בדברים מחדש, הוא רק שיחזר את הזיכרון מאתמול. כי בכל פעם שאדם יחזור לעיין, לדקדק, לחשבן, לסבור סברות בסוגיה, לא יבצר שיחול סדר של השתנות בהבנה שלו. יכול להיות שהיום הוא מבין הבנה יותר מדויקת, אולם יתכן מצב שההבנה של אתמול היתה יותר טובה ואמיתית מההבנה שהוא הצליח להשיג היום.

אצל מי שתפיסתו מצומצמת, ולדעתו ישנו רק מהלך אחד אמיתי בדברי התורה. די ברור ומובן כי שינוי התפיסה וההבנה בדברי התורה מסיבים לו רגשי פחד. הבילבול מריבוי הדעות והאפשרויות להבין

את הסוגיה, מותיר אותו במבוכה בחקר מהי - 'האמת היחידה', מהי ההנהגה הנכונה למעשה. אולם גם אצל אדם רחב דעת ומתוקן יותר, הנהנה מתרפק ומתענג על הרב גוניות של התורה, על כוחו לחדש חידושי תורה. מכל מקום, גם אצלו, עצם סדרי ההשתנות בתורה מלווים ברגשי פחד.

על כל פנים, לענייננו, הפחד התמידי מדברי תורה נובע דייקא מבחינה זו שדברי התורה מתחדשים ומשתנים תדיר. בעומק, עצם סדרי ההשתנות מתפיסה אחת לתפיסה שניה בדברי תורה הם הם השורש לפחד בנפש האדם.

תרופה עליונה לפחד - אחיזה בדבר שאינו משתנה

אמנם בהקדמה לפרק זה ציינו כי מסגרת הנידון הנוכחי תהיה התמודדות עם פחדים היצוניים בעזרת כוחות הנפש דווקא, מעבר לשימוש בכוח האמונה בקב"ה שוודאי מרפא את כל תחלואי הנפש ככלל

ואת הפחד בפרט. אולם על מנת להבין את העיקרון השורשי הפנימי בכוחות הנפש אותו נציע בהמשך, ניגע נגיעה קלה בהבנה כיצד האמונה והביטחון בבורא ית"ש פועלת ריפוי לפחד הנפש. אף שכאמור בנידון שלנו השימוש בכוח האמונה העליון אינה הנקודה העיקרית, אלא אנו עוסקים בכוחות הנפש היותר תחתונים.

יסוד מוסד שיהודי בעל אמונה חזקה בקב"ה, לבו ודעתו דבוקים בו תמיד, יש לו ביטחון בבורא ית"ש ואין לו פחד מכלום. אפשר להעלות כמה וכמה סיבות כיצד האמונה בקב"ה פועלת העדר פחד: האדם מאמין שכל מה שהקב"ה עושה

הוא לטובתו. הוא מאמין שהקב"ה איתו וממילא הוא שומר עליו, ואף אחד, ושום דבר לא יכול להזיק לו. וכדומה עוד הבנות על דרך זו, הכל אמת ויציב ונכון. אולם הסיבה העמוקה להעדר הפחד היא מחמת שיהודי מאמין זה דבק ואוחז בדבר שאינו משתנה - 'אני הויה לא שנית'. האמונה החזקה מעמידה את הנפש במקום פנימי של - היה הווה ויהיה, של הויה שאין בה שום שינוי כלל. אחיזת הנפש בדבר שהקיום שלו הוא 'היה הווה ויהיה', קיום תמידי שלא משתנה, מפקיעה את הפחד. הרי כפי שהגדרנו כל מציאות הפחד היא תולדה של שינוי, ואם הנפש עומדת במציאות שאין בה שינוי, ממילא אין שם שייכות לפחד.

תרופה תחתונה לפחד - הישענות על עולם הנפש ולא על עולם החומר

בפסקה הקודמת למדנו כי יסוד הביטחון של הרבדים העליונים בנפש נובעים מתפיסה של הישענות על דבר שלא קיים בו מימד של השתנות - הקב"ה. אולם כאמור זוהי נקודת גובה, אך כעת נחזור ונרד מטה אל קומת הנפש התחתונה.

גם כאן, רפואת הנפש וההתמודדות עם הפחדים נבנית על אותה נקודת עיקרון - להימנע מבניית היציבות הנפשית על דברים שבמהותם שייכת בהם מציאות של השתנות - עולם החומר. אלא לבנות את הביטחון על מציאות שאין בה מימד של השתנות - עולם הנפש - כוחות עצמיות הנפש.

במילים קצרות אלו נסינו להגדיר את הנקודה היסודית העקרונית. אך כמובן שהדברים טעונים הרחבה, הבהרה והסברה על מנת שיוכלו בשלב ראשון להיקלט בשכל בצורה נכונה וברורה, וגם להתעכל ולהיספג במערכת התבונה. ולאחר מכן, להוות בסיס לשינוי תודעתי ותפיסתי בצורת החיים הנפשית המעשית.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

שטן. עיין פנים יפות, במדבר, כב, כו. והיינו שהמליכו והקדים אותיות רמ"ח, ועי"ז שולט על השטן שהם אותיות שבאים אחרי רמ"ח, ודו"ק. והוא הבחינה שרמ"ח אותיות של ק"ש מסלקין המזיקין, והיינו השטן. עיין תיקוני זוהר, י"א, ע"א), אלא לא יראה וישמע כי אם לדבר מצוה, ודו"ק. ועיין מהרש"א (שם). כי אברהם דבק בעשה טוב, רמ"ח מצות עשה, וכמ"ש בזה"ק (זוהר חדש, מד, ע"א) תפקידתא קמיייתא דפקיד קב"ה לאברהם, מצות עשה הוה, דכתיב לך לך מארצך, ובגין כך מ"ע רמ"ח, בחושבן אברהם, עכ"ל. וכן מצוה ראשונה בתורה פו"ר, מצות עשה באות ברית קודש. ועיין ברית כהונת עולם (מאמר תרי"ג, פ"ו).

ופירש בפרי צדיק (לך לך, אות ו) וז"ל, שהוא שכל מה שיראה ילמוד מזה איזו דבר לעבודת ה' יתברך, שבודאי לא לחנם הראו לו דבר זה וכו'. וז"ש (אבות, ד, א) איזהו חכם הלומד מכל אדם, והיינו מכל מה שישמע ויראה ילמוד, עכ"ל. ובאורו, כי אברהם "אב" לכולם, והיינו אב בחכמה, שלומד דבר חכמה מכל דבר.

והשורש הפנימי, כי כל זמן היות האדם במדרגת גוף (בחינת חומר, חמר - רמ"ח), הרי הוא רואה מה שרואה ושומע מה ששומע, בין היתר בין איסור. אולם כאשר בוקע אור הנשמה בקרבו, אזי מאירים רמ"ח המצוות ברמ"ח איבריו מאור הנשמה, ועי"ז הנשמה שולטת, בבחינת שס"ה מצוות לא תעשה, ולכך אינו רואה ושומע דבר איסור, וזהו "המליכו" מכח הנשמה שמשמרתו. וכן מכח הארת הנשמה ברמ"ח מצוות המאירים ברמ"ח איברים כנ"ל, אזי פעולותיו הן פעולות מצוה, והיינו לצורך עבודת ה', מצוות.

ויתר על כן, מאיר אור החכמה, בחינת תורה, בבחינת חכם הלומד מכל דבר. והוא עומק הארת הנשמה בבחינת אורייתא וישראל חד. והיינו לימוד לשם לימוד, ולא רק על מנת לעשות מצוות, עבודת ה', ודו"ק. וכל זה נעשה ע"י מצוות מילה, מל-יה, גילה י-ה, שע"י הסרת הערלה מתגלה ה"י-ה". ה' - מעשה מצות, י' - חכמה, כנודע. ה' - רמ"ח מצות, י' - בחינת תורה אור, אוריאל עולה רמ"ח (כמ"ש בפע"ח, שער חנוכה ופורים, פ"ג), אור-אלי. וכתב בפנים יפות (בראשית, א, א) וז"ל, יהי אור מספרו רל"ב, ואם נצרף מלת טוב, כדכתיב וירא אלקים את האור כי טוב, עולה מספר רמ"ח, כמספר אברהם, עי"ש. ואור זה מתגלה ע"י המילה באות ברית קודש, בבחינת אור זרוע לצדיק, כנודע. וזהו מדרגת התורה הנקראת רחמנא, רחם, בחינת רמ"ח, כמ"ש לעיל. וכתב בספר הפליאה (ד"ה ראה והבן יי) וז"ל, אוריאל בגימט' רמ"ח כחשבון אברהם היונק מחסד שהוא מדתו, ועולה אברהם רמ"ח, והחסד נקרא אור, כי הוא תורה שבכתב, וכתוב כי נר מצוה ותורה אור, זהו אוריאל, עכ"ל. ואברהם גימט' ח' פעמים א"ל, חסד אל כל היום, כמ"ש בליקוטי תורה (וירא).

וכן זה נגלה באות ברית קודש, מקום ההולדה של אברהם, ולכך נמשך בחינה זו אף לזרעו. ובחומת אנך הביא מהר"ר וידאל הצרפתי, כת"י, וז"ל, אברהם בגימט' רמ"ח. יצחק גימט' ר"ח, ולקח רבקה בן מ' שנה, הרי רמ"ח. יעקב עם ס"ו נפשות שיצאו ממנו הם רמ"ח, עכ"ל. עי"ש (ועיין מגלה עמוקות ואתחנן, אופן קע. ושער הפסוקים, חיי שרה, ד"ה אמר חיים).

ובבן איש חי (שנה ראשונה, תולדות) כתב וז"ל, שם יעקוב מלא בוא"ו עולה קפ"ח, צרף עם זה י"א אותיות של ישראל ישורון, שהם תוספת, הרי קצ"ט, צרף עם זה מ"ט אותיות של השבטים שהם זרעו, הרי רמ"ח, עי"ש. ומתפשט אף למשה, כמ"ש בזה"ק (דברים, רפ, ע"ב) "במראה" אליו אתודע, ותשכח רמ"ח, דסליק בחושבן אברהם.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

כתובות, מו, ע"א - תנן, האומר חצי ערכי עלי, נותן חצי ערכו. ר' יוסי בר' יהודה אומר, לוקה ונותן ערך שלם. לוקה אמאי, אמר ר' פפא לוקה בערך שלם, מ"ט, גזירה חצי ערכו אטו ערך חציו, וערך חציו הוי ליה אבר שהנשמה תלויה בו. ופרש"י, והאומר ערך חציו עלי או ערך ראשי או לבי עלי, נותן ערך שלם דהוה ליה מעריך אבר שהנשמה תלויה בו, וגבי ערכין כתיב בערךך נפשות, שהמעריך אבר שהנשמה תלויה בו נותן קצבה שנתנה בו תורה, עכ"ל (ועיין ערכין, ד, ע"א). ושם (כ, ע"א) אמרו, זה הכלל, דבר שהנשמה תלויה בו נותן ערך כולו. וכן אמרו (ניזר, כא, ע"ב) ידי ניזרה ורגלי ניזרה, לא אמר כלום. ראשי ניזרה כבדי ניזרה, ה"ז ניזר. זה הכלל, דבר שהנשמה תלויה בו, ה"ז ניזר. ועוד אמרו (קידושין, ז, ע"א) רגלה של זו עולה, תהא כולה עולה. ואפילו למ"ד (ר"מ. עיין חולין, קלה, ע"א) אין כולה עולה, ה"מ היכא דמקדיש דבר שאין הנשמה תלויה בו, אבל מקדיש דבר שהנשמה תלויה, הויא כולה עולה. ועיין תמורה (יא, ע"א). ועיין תוס' שם (כו, ע"א, ד"ה מהו), שיש חילוק בין חציו לאברים.

וכתב בשפתי כהן (ויקרא, ד, ב) וז"ל, ואמר מכל מצות ה', לומר שהמצות הם אדוקות וקשורות כולם כאחד, כמו המחרוזת כשתקח אחד מהם יתפזרו. כן המצוות, כי הם נגד האיברים ונגד הגידים, אם תסיר או יחסר אחד מהם אינו אדם שלם שהוא בעל מום, ואינו נקרא אדם שלם אלא כשהוא שלם בלא מום, ובפרט אם יחסר אבר שהנשמה תלויה בו, ימות ויתפזרו כל האיברים (ועיין אגלי טל, טוחן, אות יז. נמצא שאבר שהנשמה תלויה בו, הוא כח חיבור כל האיברים והופכו לצורת אדם), וכן אם אבר אחד יחלה, כל האיברים נחלים ונרגשים ממנו, עכ"ל. וכתב הריטב"א (חולין, ק, ע"א) וז"ל, ובריה שנחתכה ממנה אבר שהנשמה תלויה בה, פשיטא דלא חשיב בריה, עכ"ל. ועיין ניזר, נא, ע"ב, ובקרבן אורה שם.

ומצינו חידוש נוסף לדינא, שכתב בשו"ת בית יצחק (או"ח, סימן לו, סק"ב) דאף לדעת הר"מ דהחובל בשבת אינו חייב משום נטילת נשמה, דהיינו בהוצאת דם, אך חתיכת אבר כמיתה וחשיב נטילת נשמה. כי הנשמה מתיישבת ומחיה כל אבר, ומסתלקת מכל אבר ואבר בפרטות ולא רק הסתלקות כללית, כמ"ש הגר"א (אדרת אליהו, יונה, פ"א, טו). ועיין שיטה לתלמיד הר"ן (שבת, קז, ע"א).

וביאור אבר שהנשמה תלויה בו, כתב בשם משמואל (ראה, תרע"ט, ד"ה ונראה) וז"ל, הא דמצוה אחת יש ששקולה כנגד כל המצות, כי כל רמ"ח מ"ע הנ"ל הן להשלמת רמ"ח אברים, ומצוה זו שהיא כמו אבר שהנשמה תלויה בו, ע"כ היא שקולה ככל המצות. ובאמרי אמת (שבועות, תרצ"ט, ד"ה בשבועות) כתב וז"ל, אבר שהנשמה תלויה בו, היינו שהאדם עושה בחשק גדול ובכל החיות שבו עד כדי מסירות נפש, עכ"ל. וזהו מצד פעולת האדם ולא בעצם האבר, והתבונן. וכן בבחינת הזמן יש בחינה אבר שהנשמה תלויה בו, כמ"ש בערבי נחל (ויחי, ד"ה אכן), עי"ש. וזהו בבחינת עש"ן, ודו"ק.

נדרים, לב, ע"ב - ואמר רמי בר אבא, כתיב אברם וכתוב אברהם, בתחלה המליכו הקב"ה על מאתים וארבעים ושלשה אברים (אותיות גמר, בחינת גרם, חמור גרם. עיין לימודי אצילות, סוד הצמצום, ח"א. ואח"כ תיקן ועלה מגרם לחמור, ודו"ק), ולבסוף המליכו על מאתים וארבעים ושמונה אברים, אלו הם, שתי עינים ושתי אזנים וראש הגויה (ואף שאין בהם גידין ועצמות נקראים אברים. ועיין אהלות, פ"א, מ"ח. ועיין מקור חיים, או"ח, סימן ו). וכתב הר"ן (שם) וז"ל, שבתחילה המליכו הקב"ה על איבריו שהם ברשותו "ליזהר מעבירה", אבל עיניו ואזניו של אדם אינם ברשותו שהרי בעל כרחו יראה בעיניו ובאזניו ישמע, ולבסוף כשנמול המליכו הקב"ה אפילו שלא יסתכל ולא ישמע כי אם "לדבר מצוה", עכ"ל.

והיינו שע"י ההמלכה לא רק שיהיה מהעבירה (והיינו אותיות אחרי רמ"ח -

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיינן ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

וירידת בני ישראל למצרים ויציאתם הייתה לצורך תיקון הדיבור, כנודע, והיינו לתקן ולברר בחינת פרעה, פה-רע, ופה טוב. והיינו לברר כל צרופי האותיות, ומכיוון שלא הייתה גאולה שלמה, לכך אין בידינו תיבות לכל צרופי רל"א שערים, ודו"ק. ותחילת הגאולה בפסח, ובו קרבן פסח שנאסר לאכול בו ערל, ע-רל. וכן העומר המתיר תבואה חדשה, וסופו מתן תורה, וכתוב ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו וגו', כרמל, כמ-רל. ותכלית היציאה לצאת ממצרים ולהיכנס לארץ ישראל, ובפרט לירושלים, רל-יושים. ושם כתיב כי מציון תצא תורה, והיינו תורה שמגלה את כל צרופי הרל"א כולם, ודו"ק. ולכך עולים לרגל ג' פעמים לירושלים, והיינו רגל, רל-ג, כנ"ל, שעי"ז דבקים ברל"א שערים בירושלים דייקא.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

אלא מכח הרל"א שערים. ואף פגם זה נגע ביעקב עצמו, וכמ"ש ויגע בכף ירכו, בחינת רגל כנ"ל. ובפרטות קרסול, קסו-רל. ולצורך כך נצרך יעקב - ישראל, לרפואה, וזהו ע"י הארת מלאך רפאל, רל-פא.

ותחילת תיקון זה התחיל באברהם, שהתנגד לו נמרוד הוא אמרפל, אמפ-רל, שרצה להפילו לכבשן האש, ורצה לבטל כוחו של אברהם שעליו נאמר, מי האיר ממזרח צדק, ורצה אמרפל להפוך בהירות הארה זו לערפל, עפ-רל. וירד גבריאל (כמ"ש בשלהי פסחים) להציל את אברהם מכבשן האש, גבריאל, גבאי-רל. וכן גבי-רלא. ועי"ז נתחזק אברהם בכוחו ברל"א שערים, בבחינת בהבראם, באברהם נברא העולם (כמ"ש חז"ל), והיינו כמ"ש בברכות, יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ, והיינו מהארת צרופי רל"א שערים שהם כל אופני צרופי האותיות.

שמיני | ר-ל אף את זה תאכלו מכל שרץ העוף ההלך על ארבע אשר לא לו כרעים ממעל לרגליו לנתר בהן על הארץ (ויקרא, ט, כא).

רגל, רל-ג. נודע, ישראל, ישר-רל"א. והיינו רל"א אופני צרופי אותיות של ב' אותיות כמ"ש בספ"י. ויש רל"א, ואולם עיקרם ר"ל, ואחד הנוסף הוא שורש כל הצרופים. וזהו בחינת רכיל, רל-כי, שהולך ומעביר דברי זה לזה ועי"ז מצרף את כל הדיבורים, ומצרף את כל אופני הרל"א שערים. וזהו רגל, בבחינת לא רגל על לשונו, ודו"ק.

וכאשר זהו צרוף של קלקול, זהו בחינת רעל, רל-ע. וכדוגמת צרוף אותיות ג-ט, שאין להם צרוף כנודע, וכאשר מצורף נעשה פרוד איש מאשתו. ופגם צרוף זה הפריד את רחל מיעקב, רחל, רל-ח. כי תחלה נקרא יעקב ושם יכלה להצטרף אליו, אולם כאשר שב לארץ ישראל ונקרא ישראל, ישר-רל"א, כנ"ל, אזי אינו מצטרף

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

<u>אליעזר</u>	<u>אחרחל</u>	<u>אליחרף</u>	<u>אגרטל</u>	<u>אוריאל</u>
<u>אראל</u>	<u>אמרפל</u>	<u>אלעזר</u>	<u>אלסר</u>	<u>אליצור</u>
<u>ברזלי</u>	<u>ברזל</u>	<u>אשריאל</u>	<u>ארבאל</u>	<u>אריאל</u>
<u>חרול</u>	<u>זרבבל</u>	<u>גורל</u>	<u>גבריאל</u>	<u>ברכאל</u>
<u>ירחמאל</u>	<u>ירושלים</u>	<u>ירואל</u>	<u>ירבעל</u>	<u>יזרעאל</u>
<u>פלאסר</u>	<u>ערפל</u>	<u>ערל</u>	<u>עזראל</u>	<u>ישראל</u>
<u>רגל</u>	<u>קרסלי</u>	<u>צוריאל</u>	<u>פלסר</u>	<u>פלנאסר</u>
<u>רעואל</u>	<u>רמליהו</u>	<u>רכיל</u>	<u>רחל</u>	<u>רוכל</u>
<u>חרגל</u>	<u>אראלי</u>	<u>שלמנאסר</u>	<u>רעליה</u>	<u>רעל</u>
<u>מרגל</u>	<u>מלצר</u>	<u>כרמלית</u>	<u>כרמל</u>	<u>יזרעאלי</u>
<u>סרבל</u>	<u>אשריאל</u>	<u>אדרמלך</u>	<u>עזריאל</u>	<u>רבלה</u>
	<u>ירחמאל</u>	<u>בלאשצר</u>	<u>רפאל</u>	<u>עזריאל</u>

בלבביפדיה קבלה אמונה

אור א"ס

אמרו (ספרי, האזינו, שז) אל אמונה, שהאמין בעולמו ובראו. ואמרו (אוצר המדרשים) אמר הקב"ה, במדת אמונה בראתי את העולם, ובמדת אמונה אני מנהיגו, ובמדת אמונה אני עתיד לחדשו.

ועיין זוה"ק (זהר חדש, תיקונים, סז, ע"א) אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אל-קים. ומסטרא דעילת כל עילאין אתק-ריאת שכינתא אמונה דישראל. ושם (עב, ע"א) אמרו עוד, ובגין דאיהו מלגאו שוי אמונה דישראל בהון. ואחד מע' שמות שיש לו לקב"ה הוא אמונה. עיין במד"ר (נשא, יד, יב), ובעה"ט (פי"א, פט"ז).

ועיין ספר התמונה (תמונה שניה) וז"ל, כי תחלת הבנין היא אמונה, וסופו היא התמונה, כלומר, אל"ף - אמונה, תי"ו - תמונה.

צמצום

בקיעת הצמצום ע"י אמונה. וזה נגלה ביציאת מצרים, מצרים לשון מיצר, צמ-צום. כמ"ש (מכילתא דרשב"י, יד, לא) שלא נגאלו ישראל ממצרים אלא בשכר האמונה, שנאמר ויאמן העם וגו', ואומר אמונים נוצר (תהלים, לא, כד).

ועוד. צמצום - הסתר. שורש להצנע לכת. ועיין רוקח (הלכות חסידות, הק' דמה) אין אמונה כהצנע לכת.

קו

מקוה, משתוקק, מבקש. וכתוב (ירמיה, ה, א) מבקש אמונה. ויתר על כן מדרגת בטחון, שעליו אמרו (אורחות צדיקים, שער השמחה) אם אין אמונה אין בטחון. ובטחון שלם הוא דבקות גמורה בקו, "קוה וחזור וקוה", קו בסוד יושר וקו בסוד אור חוזר, זהו בטחון, ודו"ק (ועיין ערבי נחל, נח, דרוש א). ואמרו (שכל טוב, בשלח, יד, לא) ולעת"ל אין הגלויות מתקבצות אלא בשכר אמונה. שהאמינו

בעוה"ז על עבירה קלה שעושין. ואמרו (סוטה, מח, ע"ב) דאמר ר' אלעזר, ומאי דכתיב כי מי בז ליום קטנות, מי גרם לצדיקים שיתבזו שולחן לעת"ל, קטנות שהיתה בהן שלא האמינו בהקב"ה. ואמרו (תנחומא, תולדות, יד) לעשו הוא אומר הנה משמני הארץ וגו', למה, מפני שהוא מחוסר אמונה, אבל ליעקב שהוא בעל אמונה וצדיק, אמר ויתן לך האל-קים בדין.

אזן

אח"פ, ועינים. ועיין רזא דמהימנותא (דף מג) וז"ל, שזה עין לא ראתה, סוד האמור-נה, למעלה משכל אדם קדמון, עכ"ל. והיינו לא רק למעלה מעינים, אלא אף למעלה מאח"פ ושורשו, שהוא מוחא סתימאה דא"ק.

חוטם

עיקר האמונה כשיש חרון אף, ואמונתך בלילות. ועיין רזא דמהימנותא (דף לא) אהבה יראה אמונה גימט' אפרים. אף-רים. תיקון האף.

פה

כתיב (ירמיה, ז, כח) אבדה האמונה ונכרתה מפיהם. וכן כתיב (שם, ט, ב) וידר-כו את לשנם קשתם שקר ולא לאמונה. ואמרו (ברכות, כד, ע"ב) המשמיע קולו בתפלתו, הרי זה מקטני אמונה. ואמרו (ב"מ, מט, ע"א) דברים אין בהם משום מחוסרי אמונה, לרב, ולר"י איכא. ועיין בכורות (יג, ע"ב).

ועוד. פה, נופח. וכתוב (משלי, יב, יז) יפיח אמונה. ועוד. פה, אכילה. ואמרו (סוטה, מח, ע"ב) ר"א הגדול אומר, כל מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אוכל למחר, אינו אלא מקטני אמונה. ולהיפך אמרו (מכ"ל תא דר"י, בשלח) ויהיו ידיו אמונה עד בא השמש, מגיד שהיו בתענית, דברי רבי יהושע.

בהבטחת בוראם, שנאמר אתי מלבנון כלה, אתי מלבנון תבואי, תשורי מראש אמונה, וכתוב וארשתוך לי באמונה.

עיגולים

חטא העגל, עיגול דקלקול. ואמרו (ספרי, האזינו, ש"כ) בנים לא אמוון במ, בנים אתם שאין בכם אמונה. עמדתם על הר סיני ואמרתם כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע, אני אמרתי אלהים אתם. כיוון שאמרתם לעגל אלה אלהיך ישראל (אמונה נפולה), אף אני אמרתי לכם, אכן כאדם תמותון.

ועיין שושן סודות (אות רכז) וז"ל, אתה נאמן בסוד האמונה, וכו', אתה נוכח לא"ס נאמן קיים. ואמר נאמן בלשון נפעל יען כי הוא והם דבר אחד בסוד האמונה, כי יש אמונה לאמונה, ולכן אמר בסוד נעוץ סופן בתחילתן, עכ"ל.

יושר

כמ"ש איזהו דרך "ישרה" שיבור לו האדם. כי ישנה דרך שנוטה לצדדים, לקו ימין ושמאל. וכתוב (תהלים, קיט, ל) דרך אמונה בחרתי. ואמרו (תמיד, כח, ע"א) רבי אומר, איזהו דרך ישרה שיבור לו האדם וכו', וי"א יחזיק באמונה יתירה, שנאמר (תהלים, קא, ו) עיני בנאמני ארץ לשבת עמדי וגו'. ועיין שקל הקדש, וז"ל, ועיקר האמונה כי היא מדרגה העומדת באמצע מכל צד ומכל עבר, וע"כ סוד עיקר המרכבה העליונה בסוד של ע"ב שמות של מקום, וזהו מזרח, רוח, הבריה התיכון, יעקב, ישראל סבא, תפארת יש-ראל, עי"ש בהרחבה.

שערות

עשו איש שעיר. עשו ר"ת שכר ועונש. כי שלמות השכר באלף העשירי. ואמרו (תענית, יא, ע"א) אל אמונה, כשם שנפ-רעין מן הרשעים לעוה"ב אפילו על עבי-רה קלה שעושין, כך נפרעין מן הצדיקים

בלביפדיה קבלה אמונה

ריך להאמין אחדות ה' וקיבול מצותיו, שלכך אומרים אח"כ אמת.

ז"א

ז"א, בחינת ו"ק, נקרא קטן. וזהו "קטני אמונה" (כגון, פסחים, ק"ח, ע"ב. ברכות, כד, ע"ב. סוטה, מח, ע"ב). ואמרו (סוטה, מו, ע"ב) קטנים, שהיו מקטני אמונה. ועיין בתי מדרשות (ח"ב, האזינו) בנים לא אמון בם, אע"פ שאין בהם אמונה קרואים בנים.

ועוד. עיין פירוש רמ"ז על הזוהר (ויקרא) וז"ל, ואמונה סודו אמונה-ה, דהיינו אמון בגימט' מ"ה וב"ן, וה' ירמוז ה' פעמים אמון, ה' חו"ג המושפעים מן היסוד אליה, עכ"ל.

נוק'

כתיב (הושע, ב, כב) וארשתוך לי באמור-נה. ועיין ספר דרך אמונה, וז"ל, ולזה נק' ראת אמונה, וכו', לפי שבה תלויה אמונת עליונים ותחתונים, עיי"ש.

ועוד. אמרו (ע"ז, יח, ע"א) ואשתו אמרה, אל אמונה ואין עול. ואיתא בזוה"ק (ויק' רא, טז, ע"ב) מאי אמונה, דא כנס"י, כמה דאת אמר ואמונתך בלילות, אבדה האמונה כמה דאת אמר, על מה אבדה הארץ, וכלא חד (ועיי"ש צו, לה, ע"ב. וכן בהר, קי, ע"ב. וכן פנחס, רכה, ע"ב. ובתיקונים, הקדמה, ה, ע"א. ושם, קלט, ע"א).

ואמרו (זוה"ק, רע"מ, פנחס, רל, ע"א) איהו אמת, ואיהי אמונה. ועוד אמרו (תי-קונים, תיקון כא, נז, ע"ב) הוא אומן דילה, ואיהו אמונה דיליה.

ועיין פירוש החייט על מערכת האלהות (פ"ג) מפני שהאמונה שהיא האשה נד' בקת אז עם האומן שהוא חכמה עליונה, עיי"ש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ידיו העלם ממקום חג"ת דיליה לעלמא דאריך. ועיין זוה"ק (בשלח, סו, ע"א) וכי על אהרן וחור תמיכו לידי הווי ידיו אמור-נה, אלא משה כלא בחכמתא עביד מה דעביד, אהרן וחור, דא מסטרא דיליה ודא מסטרא דיליה וידיו באמצעיתא, ועל דא ויהי ידיו אמונה מהימנותא, עיי"ש.

אבא

עיין ראב"ד (ספ"י, הקדמה) וז"ל, הנ' תיב הג' נקרא שכל מקודש, והוא יסוד החכמה הקדומה הנקרא אמונה, אומן, ושרשיה אמן, והוא אב האמונה שמכר-חו האמונה נאצלת, וכו', והחכמה הזאת נקראת אמונה, אומן, שנאמר ויהי ידיו אמונה, והם ידיו של משה (תפארת) לכוין בעשר אצבעות ידיו להוריד כח מאין אל האמונה, עטרת - מלכות, עכ"ל (עיין ערך קטן מלכות).

ועוד. מלכות דאבא, ישראל סבא. ועיין גר"א (תקו"ז, תיקון ע) וז"ל, כנס"י שהיא אמונה דישראל סבא. ועיי"ש (תיקון י"א מתיקונים אחרונים) וז"ל, כל אמונת ישראל בע"ס הכל בה (במלכות) שע"י מכירין ישראל להון ולעילת העילות. ועיין רזא דמהימנותא (דף ל) והאמונה הוא הירושין והאחסנתין דאוי"א.

אמא

אמונה, אם-נוה. ועיין רש"ר הירש (לך לך, טו, ו) וז"ל, הפועל "אמן" בלשון חז"ל, בעל מלאכה, יוצר, אומן, מחנך, היוצר את לב האדם, אמונה, חינוך. מכאן שהוראת אמן איננה רק להתחזק, אלא לחזק, לגבש את החומר היולי, ליצור צורה לחומר נטול צורה. נמצאת משמ' עות "האמין בה" לתת אימון בה', להיות בידו כחומר ביד יוצר, עכ"ל. וזה בחי' נת אם שמקבלת טפה, חומר, מן הזכר, ויוצרת בו צורה.

ואיתא בזוה"ק (תיקונים, הקדמה) אמור-נת, איהי אמא עלאה מסטרא דחסד דבה ק"ש דאיהי אמונה. ועיי"ש בגר"א, שצ-

ועוד. פה, שירה. ואמרו (מכילתא דר"י, בשלח, ו) גדולה אמונה לפני הקב"ה, שב-שכר אמונה שרתה עליהם רוח"ק ואמרו שירה, שנאמר ויאמינו בה' ובמשה עבדו.

עינים - שבירה

כתיב (ירמיה, ה, ג) ה', עיניך הלא לא-מונה. בחינת "אמונתך בלילות", במקום השבירה, שהוא מקום לילה, יללה. וזהו בחינת (ברכות, יב, ע"א) אמת ואמונה ערבית. ויש בחינת גילוי שבירה קודם הבריאה, שבירת מ"ק. ויש בחינת גילוי שבירה בתוך הבריאה, והוא חורבן הבית. ואמרו (סוטה, מח, ע"א) משחרב בהמ"ק וכו' ופסקו אנשי אמונה מישראל. וכמ"ש (שבת, קיט, ע"ב) ואמר רבא, לא חרבה ירושלים אלא בשביל שפסקו ממנה אנשי אמונה, וכו', עיי"ש. ועיין חגיגה (יד, ע"א). ועיקר העדר אמונה נגלה בעבדים, כמ"ש (פרד"א, כט) אין אמונה בעבדים. ומשתלשל בעכו"ם, כמ"ש (חולין, קלג, ע"ב) אין אמונה בעכו"ם. משא"כ ישראל מאמינים בני מאמינים. אולם אמונתם אינה שלמה, וזהו מכח השבירה.

עתיק

קריעת ים סוף, בעתיקא תליא מילתא (זוה"ק, שמות, מח, ע"א). ואמרו (פסחים, ק"ח, ע"ב. וכן זוה"ק, בא, מג, ע"א) דאמר רב הונא, ישראל שבאותו הדור מקטני אמונה היו. ואמרו (מכילתא דרשב"י, יד, טו) שמעיה אומר, כדי אמונה שהאמין בי אברהם אני קורע להם את הים, והאמין בה'. אבטליון אומר, כדי אמונה שהאמין ישראל במצרים אני קורע להם את הים, שנאמר ויאמן העם.

אריך

באריך ימין ושמאל, דוכ' ונוק' כלולים בפרצוף אחד. ואיתא (פסיקתא זוטרתא, בשלח, יז, יב) ויהי ידיו אמונה, שב' ידיו שוות כאחת, עומדות ומאמצות בתפלה, לכך נאמר ויהי לשון יחיד, וכן אמונה בלשון יחיד. והיינו כי כאשר הרים משה

מילון ערכים בקבלה • הארת בלתי בעל גבול בגבול

אומרים שקו אחד נמשך מא"ס ב"ה המקיף, כמו צינור אחד אל תוך החלל, ושדרך צינור הזה יורד אור מא"ס ב"ה למה שבתוך החלל וכו'. והיינו שבתוך מה שהא"ס ב"ה מביט אל הדרך המוגבל בכל יכולתו, מתעלם ומתלבש מה שהוא פועל אותם הפעולות עצמם של הרשימו לפי שלמותו, לכך נקרא לזה צינור, ולזה אור נמשך בתוכו. וזה הנמשך הוא מה שנאמר שהרשימו "מקבל" אורו מא"ס ב"ה וכן ש"מתדבק" המאציל בנאצל, עכ"ל.

ולפי דברי הלשם שהוזכרו לעיל בבחינת הנהגת הנס, היינו צינור מלשון ניצוץ כמ"ש בערוך, והיינו שנכנס לתוך הרשימו ניצוץ של אור א"ס שלמעלה מן ההבטה לפי הרשימו.

ובתורת חב"ד שעיקר מהלך העבודה להאיר אור א"ס הסובב בתוך הממלא. יש בו ב' חלקים. א. להמשיך אור רב יותר מן הסובב לממלא. אולם לא ביחס של שפע רב, בחינת נס כדברי הלשם, אלא בבחינת מש"כ הרמח"ל שעי"י הקו "מתדבק המאציל בנאצל", והיינו גילוי יתר של דבקות. ובלשון חב"ד גילוי יתר של אלוקות. ב. כמ"ש האדמו"ר הזקן (תורה אור, ויקהל, ד"ה ובחינת) שמצד הסובב גם עתה הוא מאיר כבתחלה בממלא כמו קודם הצמצום. והוא "העבודה" של תורת חב"ד להאיר בממלא. והיינו בתפיסה במקום שיש צמצום, את הסובב, את התפיסה שאין צמצום במקום זה כלל. (ולמעלה מכך יש עבודה "לדבקה בו בא"ס ב"ה ממש שהוא למעלה מגדר עלמין ואינו לא בבחינת ממלא ולא בבחינת סובב", כלשונו בתורה אור, בראשית, ועוד מקומות מעין כך. וז"ל בתורה אור, מגלת אסתר, שני המדרגות הנ"ל שבכתר, הבחינה העליונה נק' קדומו של עולם כנ"ל. והבחינה השנית נקראת סובב כל עלמין וממלא כל עלמין, עכ"ל).

ובנפש החיים ביאר שיש לדבוק בק"ש באור א"ס שקודם הצמצום ולשיטתו נקרא ממלא, והיינו שעדיין ממלא האור כמו קודם הצמצום. ונראה שאינו גדר "העבודה" בחינת "רוח" כחב"ד, אלא מדין שלמעלה מן העבודה, מדרגת "נשמה", השגה, ודו"ק.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

אור א"ס מאיר תוך מקום החלל, והוא הארת הבלתי בעל גבול בגבול. ועיקר הארה זו נמשכת ע"י הקו. וכמ"ש בעץ חיים (ש"א, ענף ב) וז"ל, וכל "עיקר" התקשרות ודביקות העגול הנאצל הוא (היינו עיגול כתר שורש הנבראים) עם א"ס המאציל, הוא ע"י הקו ההוא הנ"ל, אשר דרך בו יורד ונמשך אור מן א"ס ומשפיע וכו', כי הוא מוכרח שהארת א"ס בנאצלים תהיה דרך קו ההוא בלבד, עכ"ל. וכתב שם (ש"א, ענף ד) וז"ל, והנה מוכרח הוא כי קו הישר יהיה דבוק ממש בא"ס הסובב, וממנו מתפשט ויורד ומתלבש תוך פנימיות א"ק, עכ"ל.

אולם מלבד ההארה שמאיר אור א"ס הסובב דרך הקו שהוא "עיקר" הארה כנ"ל, מאיר באופן נוסף אל תוך החלל, וכמ"ש שם (ש"א, ענף ג) וז"ל, ואור א"ס מקיף וסובב עליהם ומאיר לכל העולמות אשר בתוך המקום הזה מכל צדדיהם "בהשוואה אחת", מלבד מה שמאיר בהם עיקר הארה האמתית גדולה וממשית דרך קו המתפשט ממנו ונמשך בתוך כל העולמות האלו, עכ"ל.

והנה הקו הוא שורש השפע הנמשך מן א"ס. אולם בפרטות יש בו תפיסת התפשטות ותפיסת צמצום. ותפיסת ההתפשטות שבו שורשה במה שהוא "דבוק ממש בא"ס", כלשון העץ חיים. והא"ס הוא שורש ההמשכה. אולם מאידך יש בקו תפיסת צמצום. ושורשה שהרי אור א"ס "גילוי ראשון" כמו שהרחיב הלשם, ושורשו כלשון הלשם "באמיתתו הנעלמה", וזהו העלם היפך גילוי, ודו"ק היטב. ונמצא ששורש הצמצום באמיתתו "הנעלמה", מצד היותו נעלם. (והבן שיש אמיתת היותו שלמעלה מאמיתתו הנעלמה, ואכמ"ל). ושורש זה הוא השורש לצמצום שנעשה ע"י חלל. ונמצא ששורש הצמצום בקו. א. מפני היותו דבוק בא"ס ששורשו באמיתתו "הנעלמה". ב. מפני כניסתו למקום החלל, מקום הצמצום. ומלבד זאת עצם צורת הקו "קו אחד דק", שהוא צורה מצומצמת.

והנה הקו ממשיך אור א"ס, אולם לא לפי ערך א"ס אלא לפי ערך הגבול - הצמצום - הרשימו. וכלשון הרמח"ל (קל"ח פתחי חכמה, פתח כז) וזה נקרא קו - זה הענין שא"ס ב"ה נכנס בהנהגת הרשימו - נקרא שקו ממנו נכנס תוך החלל. קו - זהו מה שאנו

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

החיבור לדברים שעלולים להשתנות מכשיר את הנפש

עד כמה שהבנו כי בנקודה הגבוהה, ברובדי הנפש העליונה, הביטחון הוא פרי של החיבור וההידבקות לדבר שלא שייך למציאות של השתנות כלל – 'אני הויה לא שנית'. אזי צריך להבין בהקבלה – כי הגורם העיקרי שמכשיר את הנפש לקבל פחדים חיצוניים, הוא ההפך – החיבור הנפשי שהאדם יוצר לדברים חיצוניים, שבמהותם הם שייכים למציאות של השתנות. בדרך כלל, בני אדם לא מודעים לרמת ההתקשרות והחיבור הנפשי שלהם למציאות החומרית הגשמית החברתית החיצונית הסובבת אותם. אבל מכיוון שזהו חיבור לדברים שבמהותם הם שייכים לעולם התמורות, הם ברי חלוף – הם אינם קניין נצחי, החיבור אליהם מלכתחילה הוא רק לזמן – עד שיחול בהם שינוי של הפסד ניתוק או הפרדה מהאדם. אזי, עצם התפיסה הנפשית של התקשרות ואחיזה בדברים שזהו רק עניין של זמן עד שיחול בהם שינוי, הוא המצע שמכשיר את נפש לקבל פחדים.

נקוט במספר משלים ודוגמאות במילים פשוטות, על מנת לקרב את ההגדרות הנפשיות העמוקות עליהם אנו מדברים לעולם המושגים המוכר לכולנו.

כל אדם נורמלי מחפש יציבות של דיור קבע לעצמו ולבני משפחתו. אם נתבונן במבט עמוק על משפחה המתגוררת בדירה משלהם בבעלותם, אזי נבחין כי בנפשותם של בני המשפחה נוצרת תפיסה של התקשרות וחיבור ל-'בית

דע את שמחתך • שמחה במצב חסר • פרק ז'

השמחה בביטול ההיות

ביתר ביאור, ששון שקודם לשמחה, זה תורה בתוך מערכת הבריאה. שמחה שקודם לששון, זה תורה שקודמת למהלכי הבריאה. הא בהא תליא, מצד הבריאה של ששת ימים, מים קודמים ליון. מצד קדמה לעולם, מדרגת היין של תורה, הוא למעלה ממים של תורה. וכמבואר בחז"ל (תענית ז, א) שהתורה היא בבחינת מים דכתיב (ישעיהו נה, א) הוי כל צמא לכו למים, ואילו סודות התורה הם בבחינה של יין (זוהר חדש מז, ב).

התורה שקדמה לעולם, היא מעמקי הסוד שבתורה, למה זה סוד? כי זה מעבר לגדרי הבריאה. זה מעבר לגדרי הבריאה. זה לא רק סוד מחמת שהוא לא ידוע, כפשוטו. אלא כמו שדורשת הגמרא (פסחים קיא, א) דברים שכיסה עתיק יומין, זה האבחנה של סודות התורה. טעמי התורה התגלה, אבל סודות התורה במעמקים לא התגלו. מה כונת הדבר שהסודות לא מתגלים? עומק הסוד שבתורה לא התגלה, כי הוא מעבר לגדרי הבריאה. תורה שקדמה לעולם, זה נקרא סוד בעצם, הוא מעבר לקיום שלי, אזי הוא סוד כלפי. דבר ששייך לחלק מהקיום שלי, ואני לא יודע ממנו, זה גילוי של ידיעת המקרא, כי הוא בעצם שייך למערכת הקיום שלי. אבל תורה שקודמת לעולם, היא מעבר לגדרי הקיום שלי, זה סוד בעצם.

מה כוונת הדבר כיסה עתיק יומין, מה מכסה על זה? עצם ההיות שלי מכסה את הדבר. ובכדי לתפוס את זה, אני חייב להתבטל.

על זה נאמר (תהלים צז, יב) שמחו צדיקים בה', (שיר השירים א, ד) נגילה ונשמחה בך. ודרשו חז"ל (שיר השירים א, ג) איני יודע אם בחג, או בקב"ה, עד שהכתוב אומר נגילה ונשמחה בך. עומק הדבר, מה זה נגילה ונשמחה בך, עומק השמחה היא מאותו מקום לפני הקיום שלי, שיש שם רק את הבורא יתברך שמו. משם השמחה השלימה. זה אותו מציאות של כוח, שהאדם מצרף את עצמו למקום שקודם לעצם ההוויה שלו. שם מתגלה באופן שלם, (תהלים צז, יא) ולישרי לב שמחה, שמחו צדיקים בה'.

שמחה בתיקון השלם

כל הבריאה נבנית כמו שנתבאר בראשית דברינו, מאבן השתייה שממנו הושתת העולם. על כן על מה זה חל בנפשות בני אדם, על שת, [שכולנו בני שת, דנח מגיע ממנו], איך שת מתגלה בבריאה, שנהרג הבל, והוא חוזר ומתגלגל בשת (זוהר ח"א נה, א). נמצא ששת מושתת על גבי חורבן של הבל, זה מקביל ממש לדברי חז"ל (בראשית רבה ג, ז) של: בונה עולמות, מחריב עולמות. כי זה אותו שורש.

על אדם הראשון נאמר כידוע בחז"ל (קוהלת רבה ז, יג), תן דעתך שלא תקלקל, ותחריב את עולמי. אזי כשהוא חטא הוא החריב את העולם, את מה הוא החריב, את כל הששה ימים, נמצא שחל קלקול במעשה בראשית, לפי שהששה ימים קדמו לשבת. אך אם היה ממתין לשבת, היה חל קודם שבת ולאחר מכן ששת ימים, זה מהלכי התיקון.

כל הקלקולים שבבריאה חלים רק כשמהשש מנסים להגיע לשבע. על כן כשמהששון

עומק שמחת הפורים

להבין יותר את שורשי הדברים, נודע דברי הגמרא (יומא נד, ב), למה נקרא שמה אבן השתיה, אבן שממנו הושתת העולם. אם כן כשיש לנו דין בימי הפורים שהם, ימי משתה, יש דין של שתיה, היינו שהשתיה הזו היא ההחזרה לשורש של המקום שממנו הושתת העולם. אלא שיש שתיה כזו, שהיא קימת באופן של ניסוך המים. אבל פורים הוא לא ההשתתה של המים, אלא הוא מדין יין, דחייב איניש לבסומי בפוריא. ועל דרך שנאמר (ערובין סה, א) נכנס יין יצא סוד.

ימי הפורים נקראים ימי משתה, כי הם באים לברר את שורש ההשתתה שממנו נברא העולם. אלא שתמיד כל אבן השתייה שממנו הושתת העולם, זה הגדרה של מקום שנבנה מכח כך שש, ועל כן הששון והמשתה קודם לשמחה, אך בפורים נתגלה שמחה שקודמת למשתה.

כי כשהגזרה נחתמה, להשמיד להרוג ולאבד (אסתר ג, יג), הרי עד כמה שהגזירה חלה, אין ישראל, אין בריאה, אין קיום לכלום. אם כן כשמתגלה המהלך של קבלת התורה בפורים שנאמר עליה (שבת פח, א) הדור קבלוה, אזי איזה תורה הם מקבלים? תורה שקדמה לעולם. תורה שמתגלה בפורים, היא אותו תורה של השעשועים, שהיה משתעשע הקב"ה בתורתו לפני שנברא עולם, תורה כזו יכולה להתגלות רק באופן של גזירה, של להשמיד להרוג ולאבד. כי לולא כך התורה הזאת לא יכולה להתגלות. היא מגלה את אותו מקום, שלפני שנברא העולם. בתורה הזו ברור שהשמחה קודמת לששון.

תורה שקודמת לעולם, היא מעבר לגדרי הקיום שלי, זה נקרא סוד בעצם. ועל כן בפורים שנאמר שמחה בין, נאמר בזה מה שאמרו חז"ל (ערובין סה, א) נכנס יין יצא סוד, (ישעיהו נה, יב) כי בשמחה תצאו, (תהלים קד, טו) ויין ישמח לבב אנוש, כאן מתגלה תורה שלפני קיום הבריאה. בפורים מתגלה לנו קבלת התורה, לתורה שמעבר לקיום שלנו.

זה ההשרשה למה שאמרו חז"ל (מדרש שוחר טוב משלי ט) שכל המועדים עתידים להיות בטלים, וימי הפורים אינם בטלים לעולם, שזה על דרך מה שכתוב (ויקרא רבה יג, ג) תורה חדשה מאיתי תצא. מה כוונת הדבר חדש? זה אותה תורה שקדמה לעולם, זה החידוש. אין חדש כפשוטו, אלא מה זה החידוש שיהיה לעתיד לבוא? אותו תורה שקדמה לעולם, תתגלה לעתיד לבוא.

ועל כן כשמתגלה במגילת אסתר, ליהודים הייתה אורה ושמחה וששון, או שמחה וששון ליהודים, מתגלה כאן מהלך שהשמחה מושרשת, במקום שלפני ההשתתה של העולם.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

מנסים להגיע לשמחה, חל בחירה, בחירה יכולה לבנות, אך אם יש בה בחירה יש בה חורבן. זה מחריבן, בחר, חורב, דשורשם חד כידוע.

השש שיש בידינו השתא, נשבר. כי הוא בבחינת בונה עולמות מחריבן. העולם נברא בשש, הוא מחריבן. על כן בריאה שמתחילה מהששון, ושואפת לשמחה, היא יכולה להיחרב.

אבל כשמתגלה שמחה שקודמת לעולם, כשחוזרים למקור הראשון, שהשמחה קודמת לששון, שם אין חורבן. שם אין נפרדות. שם השש לעולם לא התקלקל ולא נשבר, שם הששון הוא שש חדש, ועל זה נאמר (תהלים קיט, קסב) שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב. זה נאמר על תורה דלעתיד לבוא, על תורה שקדמה לעולם, שהם משורש אחד.

זהו הכוונה במה שאמרו חז"ל (סנהדרין צט, א) שלעתיד לבוא יתגלה לתלמידי חכמים יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית. מי שומר אותו, הרי גדול שומר על קטן, לא קטן שומר על גדול. אם כן מהיכן הוא משומר מששת ימי בראשית, כי הכח שלפני ששת ימי בראשית שומר על היין.

כשמתגלה מהלך שהשמחה קודמת לששון, שם אין חל מציאות של שבירה לעולם, כי יש כאן תיקון שלם.

חידוש הפורים שמחה לפני ששון

בהמשך לדברים שנתבארו לעיל, נמשיך קצת בענינו של יום, הלשון של שמחה נאמר במגילה כמה פעמים, והעיר שושן צהלה ושמחה (אסתר ח, טו), לאחר מכן (שם טז) נאמר הלשון, ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר. וכן נאמר כמה פעמים (ט, יז - יח, כב) שימי הפורים הם ימי משתה ושמחה. עוד נאמר (שם ט, יט) על כן היהודים הפרזים היושבים בערי הפרזות, עושים את יום ארבעה עשר יום שמחה ומשתה ויום טוב. הסדר שמוזכר בהתחלה במגילה, וגם לאחר מכן זה נקרא ימי משתה ושמחה. כלומר, המשתה קודם לשמחה. אך פעם אחת נזכר שסדר הדבר הוא, שמחה, משתה ויום טוב.

שורשי הדברים, בגמרא הנזכרת לעיל, שהיה משא ומתן בין ששון לשמחה מי קודם למי, ושמחה אמר לששון, שהוא עדיף ממנו כמו שנאמר במגילת אסתר (ח, יז) שמחה וששון ליהודים, וכן מצינו שנאמר ליהודים היתה אורה ושמחה וששון, הרי ששמחה מוקדם במגילה לששון. כלומר מגילת אסתר מגלה את התפיסה, ששמחה קודם לששון. ולפי האמור זה מצורף למהלך האמור של ימי שמחה ומשתה ויום טוב, שהשמחה קודם למשתה. כלומר, זה חידוש שמתגלה בפורים.

הסוגיא מה קודם למה, האם ששון קודם לשמחה, או שמחה קודם לששון, הוא בלשון אחר, האם משתה קודם לשמחה, או שמחה קודם למשתה. תמיד הגדרת הדבר שהשמחה באה אחרי המשתה, לאחר ששותים יין, אבל יש במגילת אסתר גם גילוי, ששמחה קודם לששון.

הכי טובים, ויש לו ביטוחים לכל הקניינים, וגם יש לו ביטוח חיים, ועוד ועוד כל אחד והרשימה של מה שיש לו...

כלל הדבר, סך כל היציבות של האדם נשענת על צירוף כל הדברים שיש לו. זה הבסיס עליו האדם בונה את הביטחון האישי שלו. אם ינטל מאותו אדם אחד מהפרטים שיש לו, איך זה ישפיע על היציבות שלו?

תלוי, אם זה יהיה משהו עקרוני מאוד, שמבחינתו נתפס כאחד מעמודי התווך עליהם הוא נשען, הניתוק עלול לגרום זעזוע קשה. אם לדוגמה יפטר אותו והוא לא רואה פתרון תחלופי מהיר, הדבר עלול להחלישו נפשית מאוד. יתר על כן, אם בתקופה קצרה יפסדו או יתנתקו ממנו כמה מהקניינים והקשרים שלו במקביל, או אז הדבר יתפס אצלו כביכול נשמטה הקרקע מתחת לרגליו והוא כבר יהיה קרוב לקריסה.

אך אם לעומת זאת, הדבר שניטל ממנו היה אחד מיני הפרטים הקטנים הרבים שנותנים לו הרגשה טובה מדי פעם, כמו לדוגמה: נרטב לו הטלפון שמשמש אותו המון, והוא מאוד רגיל אליו. או שהקפיצים של המזרון שהוא כל כך אוהב התקלקלו - ולא ניתן לתקנם. כאן כבר פחות קיים חשש לשבר נפשי עמוק. אך על כל פנים די מסתבר, שתקופת מה תלויה אותו מורת רוח מחמת החשש - שמא הוא לא יצליח למלא את ה-'חסר' בצורה נאותה, התענוג הנוחות ואיכות השינה לא תחזור להיות כימי קדם.

ההרגלים של כולנו לחיבורים הללו לכל הרכוש וחברתיות וכו' בונים באדם את תפיסת הקביעות שלו. זו הסביבה אליה אני רגיל, לכאן אני שייך. כל מה שיש כאן שייך לי, מסיב לי נוחות עונג ותפנוקים. אלו הם העזרים שלי, שמשמשים אותי לזרום ולבצע את הפעולות היום יומיות שלי ביעילות בקלות ובמהירות.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

יכול לאחוז במציאות שלי כאן בדירה הזו בשלושה הימים הקרובים. ואף אחד לא יבוא להוציא אותי מכאן בשתיים בלילה'. אך שוב זוהי אותה טעות תפיסתית, אותה הנהגה חסרת מודעות, אותה תנועה נפשית נפולה אליה האדם נע, להשעין את היציבות שלו על דברים השייכים לעולם שתמורות ושינויים היא חלק מהמבנה וחוקיות שלו.

אך על כל פנים, בקשתינו, כי הקורא ישים את לבו לקלוט את העיקרון שבאנו לבטא - כאשר אדם מרגיל את הנפש לתפיסה של אחיזה חיבור והתקשרות לדברים ברי חלוף. ממילא הוא מניח את נפשו במצב של פחדים שמה אותם עניינים אליהם הוא נקשר יתנתקו ממנו, יחסרו לו. לעומת זאת, אדם שבמודע מפתח תפיסה של אי חיבור, אי התקשרות לעצמים ברי תמורה. למרות שבפועל הוא קונה אותם ומשתמש בהם, רק שהוא במודעת שלו לא מתקשר אליהם עצמם. ממילא אין לו ממה לחשוש - שמה יבוא איזשהו שינוי, שינתק אותו מהם. עצם ההחלשה של תפיסת ההתקשרות והחיבור לממשות גשמית, מסלקת את המצע שמכשיר את הנפש לקבל פחדים. ממילא נפש האדם אינה נתונה לפחדים, הוא שוכן שלום והולך בטח.

הנפש נשענת על תפיסת ביטחון נפולה הבנויה על 'קניינים וקשרים' ברי חלוף

מי שיתבונן מעט על נפשות בני אדם יגלה כי היציבות הנפשית והביטחון שלהם יושב על הקניינים החומריים שלהם, ועל הקשרים המשפחתיים והחברתיים שלהם. הביטחון של בני אדם נבנה על כך שיש לו אבא עם כל מיני יכולות, ויש לו אמא שנותנת לו כך וכך, ויש לו אשה טובה שעושה בשבילו המון, ויש לו ילדים הברוכים בכישורים רבים שאם הוא יזדקק להם הם יוכלו לעזור לו, ויש לו בית גדול ומרווח ומאובזר משלו, ויש לו עבודה בחברה יציבה ועשירה או שיש לו כולל עם סבסוד קבוע, ויש לו גם קשרים חברתיים ענפים שמשרתים את האינטרסים שלו, ויש לו מכונית, ויש לו ביטוחים רפואיים

שלהם' - 'כאן אנחנו גרים, זו הכתובת שלנו, זה המדור הקבוע שלנו'. החיבור הזה נותן להם מימד כלשהו של יציבות.

אולם אם ביום מן הימים, בעל הבית הסתבך באיזשהו עסק ביש. וכעת רובץ עליו חוב כספי אדיר, והוא מקבל צו משפטי בדבר הוצאה לפועל על פינני הנכס. כעת בני הבית נתונים במצב של פחד - אולי ינתקו אותם מהבית אליו הם קשורים. הם חרדים כי בכל יום יכול להיות שיגעו לביתם אנשי ההוצאה לפועל, ויוציאו אותם מהבית בכוח.

לעומת זאת, משפחה שנסעו לנופש בצפון, או לדירת אירוח לשבת חתן וכדו'. בזמן שהם מתרווחים להם בספות, יושבים על כיסאות סמוך לשולחן, שוכבים על המיטות, אין להם חרדה שמה יבוא משהו ויוציאו אותם משם בכוח. הם מלכתחילה לא מפתחים התקשרות נפשית חזקה לדירה, למלון או לצימר הזה. הוא לא שייך להם, אין להם טענת בעלות עליו, אין להם תוכניות ארוכות טווח לגבי הנכס הזה. מעיקרא הם באו לכאן לזמן קצר, ואחר כך הולכים מכאן. גם אם המקום מאוד יפה נעים ונחמד, אף אחד מהם לא מגיע לשם עם כוונות להתנחל ולהתיישב שם.

העיקרון העולה משני המצבים שתארנו, כאשר אדם מפתח תלות נפשית בגורם ממשי חומרי כלשהו, כמו בדירה שלו בדוגמה שנקטנו. אדם תופס שיש לו אחיזה בדבר, אך דבר זה שייך לתחום הדברים שהקשר אליהם מקרי ולא עצמי, בר שינוי ולא מוכרח. התפיסה הנפשית הזו, היא הבסיס הרעוע, המצע בנפש שעליו נזרעים זרעי הפחד. הנפש שלו כל הזמן פוחדת - שלא יבוא איזשהו שינוי, שיחליש את הקביעות שלו.

אמנם, המשל אינו מדויק ביחס לנקודת הנמשל בכוחות הנפש עליה אנו דנים. כי גם בביקור בדירת אירוח אנשים נוטים לפתח התקשרות נפשית מסויימת לאורך זמן האירוח שנקבע - יום יומיים שלושה. והם עלולים להשעין את היציבות שלהם על כך שלא יפנו אותם משם בזמן האירוח. הם חושבים לעצמם - 'אני

בארון, עד שעמד משה ובקש עליו רחמים, אמר לפניו רבש"ע מי גרם לראובן שהודה יהודה, וזאת ליהודה, מיד שמע ה' קול יהודה על אביריה לשפא וכו'. ע"כ. וקראו לעצמות אברים, ודו"ק.

וכתב הרבינו בחיי (דברים, לג, ז) וז"ל, ומ"ש עאל אברה לשפא, שנדבקו עצמותיו עצמו אל עצמו ויקרום עליו בשר מלמעלה, עכ"ל. ובר"י מלוניל (מו"ק, ט, ע"ב) הוסיף, "וחזרה בו נשמתו". ורש"י כתב (מכות, יא, ע"א) וז"ל, עאל איבריה לשפא, כלומר נכנסו עצמותיו למקום חבורם ששופו ממנו, כמו (חולין, מב, ע"ב) דשף מדוכתיה (ושם, נד, ע"ב), לשפא אישלווי"ש דורא, עכ"ל. ובערוך פירש, שהיה זרועו עומד חוץ לארון והכניסו, כי שפא פרושו ארון.

וטעם הדבר שהיו אבריו מתפרקין, פרש"י בסוטה (שם) וז"ל, והיו עצמות כל השבטים שלדן קיימת ויהודה איבריו מתפרקין ומתגלגלין בארונם מפני שנידה את עצמו בערבוננו של בנימין, עיי"ש. ועיין מו"ק (פ"ג), ורש"י (ב"ק, צב, ע"א, ד"ה מגולגלין). ועיין ב"י (יו"ד, שלד, ס"ק ל), ובב"ח (שם, אות כ). וכתב המרדכי (ב"מ, פ"ו, סימן תצג, והובא בגר"א, יו"ד, רכת, ס"ק קיד) וז"ל, דנידוי העה"ז הוא לבריות, ונידוי הע"ב הוא למקום, לכן העה"ז תלוי היתירו לבריות, ועה"ב תלוי היתירו למקום, ולכן עצמותיו של יהודה מגולגלים היו עד דשרייה רחמנא. ועיין שער הגלגלים (הקדמה מ), ושו"ת חיים שאל (ח"א, סימן עא). ויוסף תהלות (תהלים, עו, ב). ותורת סופר בראשית, מד, לב). ופרדס יוסף (בראשית, מג, ט). וכסא דוד (דרוש ד, שבת כלה). ושו"ת הרשב"ץ (ח"א, שאלה קכג). ומגיד מישרים (ויגש). ונידוי הוא חרם שנכנס ברמ"ח אברים, כמ"ש (מו"ק, יז, ע"א) ונכנס חרם זה ביהודה, ולכך כל רמ"ח אבריו היו מגולגלים. עיין תורת חיים (ב"ק, צב, ע"א). ועיין ליקוטי מוהר"ן (סימן ד, אות ה).

ופירוש עצמותיו "מגולגלים", כתב הר"י מלוניל (מכות, יא, ע"ב) וז"ל, כלומר, שלדו אינה קיימת, עכ"ל. ובמושב זקנים (במדבר, י, יב) כתב וז"ל, היו עצמותיו מגולגלין בארון, שלא נסע כל מ' שנה, עכ"ל. ומשמע בדבריו שלא נסע אלא נתגלגל. ובנודע ביהודה (יו"ד, סימן פט, מ"ק) כתב וז"ל, עצמות שייך בהם בלבול, כמו גבי יהודה שהיו עצמותיו מגולגלים, עכ"ל. ועיין ערוך (ערך גלגל), ודו"ק. ובתפארת שלמה (מקץ) כתב וז"ל, והנה כאשר בחינה הזאת הוא ליהודה מעולם להיות ערב בעד כלל ישראל, לכן כל נ' שנה שהיו ישראל במדבר ולא באו עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה, היו עצמותיו מגולגלים, פירוש, כחו ועצמותו בקדושה היו מגולגלים להושיעם, כמ"ש (תהלים, קיד, ב) היתה יהודה לקדשו וגו', כי הוא הערב בעדם בכל גלגול סיבתם, עיי"ש. ■ המשך

בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

נזיר, נ, ע"א – בנפל שלא נתקשרו אבריו בגידין. שאין בו כזית בשר. וכתבו התוס', דכיון שלא נתקשרו אבריו עדיין, מסתמא אין עליו כזית בשר. ועיין אהלות (פ"ב, מ"א), ובר"ש וברע"ב ובתיו"ט שם. ומדין אבר אין מטמא, דאין נקרא אבר אלא א"כ יש בו בשר גידין ועצמות. ועיין תוס' (נזיר, מט, ע"ב, ד"ה אלא). ואין הכוונה שאין בו גידין כלל, אלא כלשון רש"י בנזיר (שם), שלא נתקשרו בגידן יפה יפה. וכתב הרמב"ן (חולין, פט, ע"ב) וז"ל, ודייקינן מדקאמר שלא נתקשרו איבריו בגידין, אלמא אין הגידין מקשרין אותו שיהא דינן כגיד עד שיגדל ויתחזק מעט, ואע"פ שהן ודאי נבראין עמו אבל אין דינן כגיד, עכ"ל.

והנה שורש הדבר שאין אבר בלא גיד, כתב בפנים יפות (שמות, כ, א) וז"ל, וכמו שהאיברים והגידים כלולים זה בזה, כמ"ש חז"ל (נזיר, נא, ע"א) שאין אבר בלא גידים, כך מצות עשה ול"ת כלולים זה בזה, וזהו "על כל נעלם", שכל מצות עשה נעלם בו ל"ת, וכן ל"ת נעלם בו מ"ע, עיי"ש. אולם יעויין בשער הגלגולים (הקדמה לא) וז"ל, ודע כי אלו הגידים שבכל אבר ואבר, אינם מכלל השס"ה גידים הידועים שאינם מכלל הרמ"ח איברים, אבל הם העורקים הקטנים שבפרטות של כל אבר ואבר, עיי"ש.

והנה עיקר מקום הכללות של ל"ת ועשה של אבר וגיד, הוא באות ברית קודש, כמ"ש רש"י (סוכה, נב, ע"ב, ד"ה אבר) אבר - גויה, גיד, עכ"ל. ועיין נדה (כה, ע"א). והיינו שנקרא אבר ונקרא גיד. וכתב הרע"ב (בכורות, פ"ז, מ"ה) וז"ל, בעל האבר - שנתארך הגיד שלו ונעשה גדול עד שמגיע לארכובתיו, עכ"ל. וזהו מום. אולם אצל כל אדם, באבר מת, זהו הקטנת הגיד, ובאבר חי זהו אריכות הגיד. והרי שהגיד מגדיל ומקטין האבר עצמו.

וזהו עומק מ"ש (נדרים, לב, ע"ב) שהמליכו הקב"ה לאברהם על הגויה, ועי"ז נעשה שליט על כל הרמ"ח אבריו, והיינו שלא רק שנעשה שליט על רמ"ח אברים, אלא שע"י המלכתו על הגיד נעשה צירוף של עשה ול"ת, רמ"ח ושס"ה.

ועומק הדברים, כי אות ברית קודש, אבר היסוד, הוא כללות כל צורת אדם (מלבד המילה ששקולה ככל המצות), וכמו שביאר בעמק המלך (ש"ו, פרק מח) וז"ל, בהבראם - תיקון אברהם (כמ"ש חז"ל, אל תקרי בהבראם אלא באברהם, באברהם נברא העולם) הוא אותיות אבר-מה, כי מה שהיה בתחילה בסוד אבר אחד לבד מאברי האדם נעשה עתה אדם שלם, עיי"ש. וכן נגלה שכל אדם שורשו באבר - גיד של אביו, והרי שכל צורת אדם נבנה מגיד של אביו, ודו"ק.

סוטה, ז, ע"ב – דא"ר שמואל בר נחמני א"ר יוחנן, מאי דכתיב (דברים, לג, ו) יחי ראובן ואל ימות, וזאת ליהודה, כל אותן שנים שהיו ישראל במדבר, היו עצמותיו של יהודה מגולגלין

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

וכאשר זהו בבחינת רוחב, זהו בחינת אשל, אכילה - שתיה, לוויה או לינה. א-לש. (והוא בחינת בשל, ב-של, אחדות האוכל). והיינו נתינת כל צרכו, וזהו רוחב, ודו"ק. וכאשר נעשה כראוי, זהו בחינת שלום, של-ום. חיבור הקצוות כראוי. וזהו ירושלים, ירום-של. ואזי נעשה שלוח, של-וה. וזהו בחינת שלג, של-ג, ג' דייקא, חיבור הקצוות מכח האמצע. בבחינת שקל, של-ק. וכמ"ש מכדי שקולים הם ויבואו שניהם. והיינו לא רק הימין שזהו הפשטות, אלא אף השמאל, של-אם. שהיא בחינת יד כהה, חלשה, ח-לש. והוא בחינת שמואל, של-מוא, ששקול כמשה ואהרן, והיינו שנכלל בו השמאל בימין, בחינת לישה. שמואל, שמאל-ו, ודו"ק. ואף כולל פסולת דימין, ישמעאל, ימעא-של.

וכאשר יש אחדות של בחינת השתלשלות מלעילא לתתא, ובחינת לש של ימין שמאל ואמצע, זהו בחינת שלם, של-ם. וזהו מדרגת ישראל, של-ירא. והוא בחינת אשכול, אכו-של, וכמ"ש בתמורה, איש שהכל בו. אחדות בהירה, בבחינת מלוטש, לטש, לש-ט. והוא הארת בחינת משיח, בחינת שילה, של-יה, כמ"ש עד כי יבא שילה, ושורשו בשלמה בן דוד, מעין בחינת משיח בן דוד, שלמה, של-מה, ודו"ק. ■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה**

במקום התחתון, רגל ששולף את הנעל. והנה המשלשל, שולט ומושל על המשתלשל ממנו. של-וט, מו-של. בבחינת אשה שנשתלשלה מן האיש (מן הצלע), וכתיב בה, והוא ימשול בך. ועש"כ נקרא בעל, בא-על, כנודע. ועי"ז שולט בה, בבחינת ואל אישך תשוקתך, למשגל, של-גם. ובפילגש שכולה למשגל, נקראת כן פי-שגל, ודו"ק.

וכאשר נעשה תנועה הפוכה מהשתלשלות, זהו בחינת שלל, של-ל, נוטל מזולתו אליו. וכאשר נוטל מזולתו מצד התיקון, זהו בחינת שאל, של-א. וכן נטילת התחתון לעליון נקרא תלש, ת-לש, היפך שתל. וכן שלהבת, של-הבת, שעולה מתתא לעילא, ומחזירה ההשתלשלות למקורה. וכן עליה מן המשל לנמשל. וזהו בחינת חשמל, חמ-של, וכמ"ש בחגיגה, עתים מללות עתים חשות. והיינו עתים משתלשלות ומדברות מכח הלשון, לש-ון, ועתים חשות, היפך השתלשלות, וזהו משעול, מעו-של, עולה מתתא לעילא. וכן כאשר תנועתו לשלשל אולם אינו עולה בידו, זהו בחינת כשל, כ-של, כשל בהשתלשלות. וזהו בחינת מי שמת השתלשלותו, היינו בנו, נקרא שכול, של-כו. וההשתלשלות המנותקת ממקורה, זהו בחינת שפל, של-פ, שנפלה ההשתלשלות ונותקה ממקורה. והוא בחינת פלשתים, של-פתים.

תזריע | ל-ש דבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה תטמא (ויקרא, יב, ב)

ישראל, לש-ירא. הנה אותיות ל-ש בבחינת "אורך" זהו מלשון השתלשלות, שלשלת. וכן שלכת, של-כת. וכן שובל, בו-של. ובבחינת "רוחב" זהו מלשון לישה, עירוב ימין ושמאל ע"י אמצע, בחינת שלש, שליש, של-יש. ובזמן זהו בחינת תמול שלשום, של-שום.

והנה בבחינת השתלשלות זהו בחינת שליח, של-חי, בחינת ידא אריכתא. ובבחינה זו אמרו עתידה ירושלים שתתפשט עד דמשק. ירום-של. והוא בחינת שלחן, של-חן, משלשל כל שפע המאכל של העולם כולו בחן, כמ"ש הן את העולם כולו בטובו בחן וגו'. והוא בחינת, שלו, של-ו. היינו שנשתלשל אליו ממנו זה. ובעיקר נגלה הדבר בירושה שבאה בהשתלשלות מאב לבן. והוא בחינת משל ונמשל, מלשון השתלשלות, כי המשל נשתלשל מן הנמשל. ובדקות בחינת השתלשלות הוא בחינת לבוש, לש-בו, כי התחתון המשתלשל מן העליון חוזר ונעשה לבוש לעליון כנודע, לבש, לש-ב, ושורש ההשתלשלות מכח המוחין, שכל, של-כ. אולם שם אין לבוש כי הפנים מגולות. וכאשר מסיר הלבוש זהו בחינת שלף, של-ף, ועיקרו הסרת הלבוש

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

אלישה	אלישיב	אלישבע	אבשלום
שליט	אשכול	אלישפט	אלישמע
ישראל	אלוש	אשתאול	אשקלון
בלטשאצר	לבוש	כשיל	ירושלים
אלעשה	משקל	משל	בלשן
משכלת	ישמעאל	יעשיאל	חשמל
מכשול	מישאל	מושל	כשל
אלישיב	משיזבאל	מלטש	מלבוש
מתושלח	מתושאל	משקל	משכיל
קלשון	פלשתים	פלדש	עשהאל
שבלול	שבילי	שאלתיאל	שאול
שועל	שובל	שובאל	שבלת
שכול	שילה	שחל	שולי

כתר

כתר - פלא. וכתוב (ישעיה, כה, א) כי עשית פלא, עצות מרחוק אמונה אמן. עצות שבאו מן הכתר.

ועוד. כתר - רצון. וכתוב (משלי, יב, כב) ועשי אמונה רצונו. ואמרו (מדרש משלי, יב, כא) זה שנושא ונותן באמונה. (עין ערך קטן נפש). ואמרו (זוה"ק, בהר, קי, ע"ב) ורעה אמונה, הוי דבר לה בכל רעו-תך.

ועיין פירוש הר"מ בוטריל (ספ"י, פ"ב) וז"ל, כתר עליון הנעלם הנקרא אומן, פירוש אב האמונה שמכחו האמונה נא-צלת. ושורש דבריו בספר העיון לרבי חמאי גאון.

חכמה

עין זוה"ק (תיקונים, תיקון ע, קכ, ע"א) בגין האי א"ק אתמר בעלת העילות ואהיה אצלו אמן וכו', דאם לא יהיב ליה שכל, הא לא יכיל למינדע אמונה דילי.

ואיתא בתיקונים (ב, ע"א) חכמה עילאה אב האמונה דאיהי בינה. ועיין בבאר לחי רואי (שם). ועיין רמ"ז (על זוהר ברא-שית) שעיקר האמונה הוא באו"א. ועיין תולעת יעקב (הקדמה) וז"ל, ואמר עוד (הרמב"ם) ואין אמונה אלא אחר ציור, כי האמונה במה שצויר שהוא חוץ לשכל כפי מה שצויר בשכל.

ועיין ספר העיון לרבי חמאי גאון, וז"ל, ע"ז נקראת אותה חכמה אמונה, מפני שהקב"ה הוא חיי אותה חכמה ועצ-מה, וכו', וזה הצד נקרא אומן, פירוש אב האמונה שמכחו האמונה נאצלת, וזו האמונה הוא תחלת האחדות, שהיחוד מתפשט בו בכח מופלא, וכו'. ועיין שושן סודות (אות ח) וז"ל, והנו"ן התפשטות הדברים מן החכמה הנקראת אמונה, וכו', וז"ש חז"ל, נאמן כפוף נאמן פשוט.

בינה

בינה - לב. ועיין כלי יקר (נצבים, כט, יח) כי אין אמונה כי אם בלב. ועיין זוה"ק (בלק, קצג, ע"ב) אמונה אומן, תרין דאינון חד, נהר וגן דא נפיק מעדן וכו'. ועוד אמרו בתיקונים (תיקון כא, סב, ע"א) זכאה איהו מאן דנטיר האי אמו-נה בלביה ובפומיה, דודאי איהי אמונה דישראל.

ועיין ראב"ד (ספ"י, הקדמה) וזה הנתיב נקרא אומן, כי היא אומנתו של הקב"ה, ר"ל בינה.

ועיין ספר הפליאה (ד"ה ואות ו' כל מקום) וראה שבינה אומר שמים תכין אמונתך היא האמונה, ר"ל שהאמונה היא היראה.

דעת

משה רעיא מהימנא. וכתוב (תהלים, לו, ג) ורעה אמונה. וכן מרדכי שאמרו עליו מרדכי בדורו כמשה בדורו, עליו איתא (רמ"ז, דברים) אסתר היתה אמונה של מרדכי, ומרדכי אומן שלה, כמ"ש ויהי אומן את הדסה.

חסד

כתיב (שמות, יז, יב) ויהי ידיו אמונה. ידים, חו"ג. ועוד. כתיב (דברים, לב, ד) אל אמונה. אל - חסד. ואמרו (מכיל-תא דר"י, בשלח) ויהי ידיו אמונה, בידו אחת שלא קבל בה מישראל כלום (וזהו יד ימין שנותנת ואינה מקבלת), ובידו אחת אמר משה לפני הקב"ה, רבש"ע ע"י הוצאת את ישראל ממצרים, וע"י קרעת להם את הים, וע"י עשית להם ני-סים וגבורות (יד שמאל - גבורה), כן ע"י תעשה להם נסים וגבורות בשעה הזאת. ועיין ראב"ד (ספ"י, פ"א, מ"ג) הרים יד ימין כדי להשפיל יד שמאל, עיי"ש. ועל אברהם שמדתו חסד אמרו (מכילתא דרשב"י, יד, טו) את מוצא באברהם

שלא ירש העוה"ז והעוה"ב אלא בשכר אמונה, שנאמר (בראשית, טו, ו) והאמין בה'. ולכך נקרא ראש באמונה, ראש למאמינים.

גבורה

גבורות גשמים. ואמרו (תענית, ח, ע"א) אמר רב אמי, אין גשמים יורדין אלא בשביל בעלי אמונה, וכו', בא וראה כמה גדולים בעלי אמונה, מנין, מחולדה ובור (עין רש"י שם), ומה המאמין בחולדה ובור כך, המאמין בקב"ה על אחת כמה וכמה.

ועוד. גבורה - יראה. ועיין עקדת יצחק (ויקרא, ס"ב, ד"ה רבי חנינא) אם אין אמונה אין יראה, ואם אין יראה אין אמו-נה. ועיין פירוש הר"מ בוטריל (ספ"י, פ"ב) וז"ל, מט"ה הוא כח הנקרא אמו-נה, והוא מדת הדין, והוא סיבת השמש והירח והמשכת תנועתם בכל לילה, וז"ש אמת ואמונה בלילה.

תפארת

ויהי ידיו אמונה עד בא השמש. ר"ל עד בא מדת תפארת לאמונה להיות בחיבור אחד.

ועוד. משפט. וכתוב (ישעיה, נט, ד) ואין נשפט באמונה.

ועוד. חג"ת, אבות. ואמרו (תנחומא, ראה, ח) ורעה אמונה, רעה אמונתן של אבות, דכתיב (תהלים, קא, ו) עיני בנאמני ארץ. ובפרטות יעקב (ועיין פתרון תורה צו, אמונים בגימט' כנגד שנותיו של יעקב), שמדתו תורה, ועליה אמרו (שוחר טוב, תהלים, קיט, קלח) מהו ואמונה מאד, אמונה זו תורה שהיא גדולה שבה ברא הקב"ה את עולמו ובה נשבע, שנאמר (תהלים, פט, נ) איה חסדיך הראשונים ה' נשבעת לדוד באמונתך, הרי תורה, לכך ואמונה מאד. ועיין חיי אדם (הקדמה)

נפש

עשיה. וכתוב (מלכים, ב, כב, ז) כי בא־מונה הם עשים. מעשה מצוה עיקר. וכ־תיב (תהלים, קיט, פו) כל מצותיך אמו־נה. ואמרו (שבת, לא, ע"א) נשאת ונתת באמונה. וח"ו בקלקול אמרו (יומא, פו, ע"א) ואין משאו ומתנו באמונה. ועיין נדה (ע, ע"ב) מה יעשה אדם ויתעשר, אמר להן, ירבה בסחורה, וישא ויתן באמונה.

רוח

עיין רקאנטי (ואתחנן) ומדת לילה היא חכמה אחרונה (מלכות) שאדם מפקיד נשמתו ורוחו בידו, ויאמינו כי יחזור להם פקודתם.

ועיין פתחי שערים (נתיב עולם התיקון, פתח ד) האמונה כולל כל תרי"ג מצות, שהוא מצות מילה הכולל כל תרי"ג איכות הנשפע מן הרוח אל הנפש.

נשמה

עיין רמב"ן (בראשית, ב, ז) ונשמת שדי תבינם, כי היא מיסוד הבינה בדרך אמת ואמונה.

ועיין שקל הקודש, קץ הימין הוא העיקר האמיתי, וסוד עיקר האמונה מקום צרור הנשמות הרמות.

חיה

וצדיק באמונתו יחיה. ובפרטות ישנה אמונה בתחית המתים, ונאמן אתה לה־חיות מתים. וכתוב (קהלת, ז, יב) והאמור־נה תחיה את בעליה. ועיין קה"ר, וצדיק באמונתו יחיה, אפילו צדיק חי עולמים, מאמונה הוא חי. ועיין כתבי רמ"מ משק־לוב (ביאורי הזהר, דף קכג) דע, כי שורש עץ החיים הוא בסוד אמונה, וצדיק בא־מונתו יחיה, וזאת האמונה היא ראשית הכל ואחרית הכל, בפלא ואופל וצלמות.

יחידה

אמרו בשלהי מכות, בא חבקוק והעמידן על "אחת", וצדיק באמונתו יחיה. אחת - יחידה. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

לה מן הברית, זהו סוד האמונה. ואמרו (מכילתא דר"י, בשלח, ו) בבעלי אמונה מהו אומר, פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים (ישעיה, כו, ב).

ואמרו (אגדת בראשית, יט, א) שלשה אוהבים היה לו (לאברהם), ענר אשכל וממרא. וכיון שאמר הקב"ה לאברהם מול את עצמך, נטל מהם עצה, אמר ענר, בעל מום הוא מבקש לעשותך, עם אדם יציר כפיו לא שמר אמונה, ועמך הוא משמר אמונה.

ועוד. יסוד מדת כל. ועיין חידושי הגרי"ז החדשים (יג) אם אין אמונה בכל, אין אמונה כלל.

ועוד. מדת טוב. ועיין כתבי רמ"מ מש־קלוב (ביאורי הזהר, דף ד) אמונה, סוד ששה פעמים טוב.

מלכות

מדת צדק. וכתוב (תהלים, קיט, עב) יד־עתי ה' כי צדק משפטיך ואמונה עניתני. ועיין זוה"ק (בלק, קצח, ע"ב) צדק היינו אמונה, אמונה היינו צדק.

ועוד. מדה שביעית, שבועה. ואמרו (ילק"ש, האזינו, תתקמו) כשבראו המ־קום (לעולם) לא בראו אלא במאמר ולא בשבועה, ומי גרם לו לישבע, מחוסרי אמונה הן גרמו לו לישבע, שנאמר וישא ידו להם וגו'.

ועוד. מלכות, שכינה. ואמרו (תנחומא, ראה, יא) שכן ארץ ורעה אמונה, אמונה שכן השכינה בארץ.

ועוד. ועיין פתחי שערים (נתיב אורות דנקודים, פתח יז) בסוד יו"ד של שד"י שהיא הנקודה הנשארת תמיד בנוק' אפילו בעת מיעוטה הגדול, והוא סוד האמונה הנשאר קיים בכלל ישראל, שעי"ז עומדים להיות נתקנים.

שבדאי תחלת דינו על ד"ת, וזה קודם לכל המצות, אבל בודאי קודם לכל הוא אם היה לו אמונה, שאם אין אמונה אין תורה. ותורה אמת אקרי. ועיין זוה"ק (בלק, קצח, ע"ב) אמונה בשעתא דאת־חבר בה אמת לחדוה וכל אנפין נהירין, כדין אקרי אמונה. ועיין שכל טוב (וישב, לח, כו) אמונה, לכון אמת.

נצח

נו"ה, תרי רגלין. וכתוב (ישעיה, יא, ה) והיה צדק אזור מותניו ואמונה אזור חל־ציו. ועיין זוה"ק (האזינו, רצז, ע"א) אל אמונה, דא נצח. והיינו שאמונה עניינה כמ"ש במצודות ציון (ירמיה, ה, ג) לאמור־נה, ענין דבר המתקיים, וכן יתד במקום נאמן. והיינו שדבר שאין לו רגלים אין לו קיום כמו שקר. כי רגלים מעמידים ומ־קיימים הדבר.

הוד

כתוב (שמות, יז, יב) ויהי ידיו אמונה. ואיתא (פסיקתא זוטרית, בשלח, יז, יב) כל יד ויד היתה אמונה מתאמנת לעמוד, כמו אומן את הדסה. והיינו שדרך ידים לירד למטה ודרך רגלים לעמוד. ואצל משה נגלה אור נו"ה, רגלים בידים, ומכח כך עמדו. ועיין רמב"ן (שמות, יז, יב) וז"ל, וטעם ויהי ידיו אמונה, שהיו עומדות וקיימות ברוממותן וכו'. ועל דרך האמת, נשא עשר אצבעות לרום השמים, לרמוז על י"ס לדבקה באמונה הנלחם לישראל.

ועוד. הוד והדר, בחינת האדרת והאמונה לחי עולמים.

יסוד

נח - יסוד. ואמרו (זוה"ק, זהר חדש, נח, לז, ע"ב) רב חייא אמר, נח מקטני אמונה היה שלא היה מאמין שיבא המבול. ובל־שון רש"י (נח, ז, ז) "מאמין ואינו מאמין". ועיין שקל הקודש, וז"ל, ובהעביר הער־

מילון ערכים בקבלה • אצילות

אין, דלית מחשבה תפיסא מהות ההתאצלות והחיבור דאיהו וחייהו וגרמוהי חד, עכ"ל. וכתב הרמ"ק (פרדס רימונים, שער טז, פ"א) וז"ל, ולשון אצילות נגזר מלשון אצל המזבח, שפירושו ענין קורבה. והם להורות על רוב אדיקות השורשים בסיבתם, והנה הספירות לרוב אדיקותם במקורם וסיבתם יקראו י"ס דאצילות, עכ"ל.

והנה הספירות לרוב אדיקותם במקורם וסיבתם יקראו י"ס דאצילות, עכ"ל. וכתב בחשק שלמה (השורשים, שורש צל) וז"ל, צל, פעל, מורה על הפרשה וכו'. ובלשון קל בא תמיד בתוספת אות אלף, הלא אצלת לי ברכה, כלומר הפרשת לי שום ברכה מהברכות שבידך וכו' (עיי"ש עוד). מלשון אצילות מלת אצל, להוראת השכונה מן הצד, כמו אצל המזבח (ויקרא, א, טז), אצל אלוני מורה (דברים, יא, ל), ואין מלת "אצל" סימן הסמיכות על דרך הקיום, כי אם על דרך השלילה, כשרוצה לשלול משהיה דבר שוכב על דבר, רק שיהיה סמוך לו מן הצד יאמר אצל, ור"ל נאצל ומופרש מן הדבר מהיות נשוא עליו. מלשון אצילות והפרשה שם "צל", המורה על צלו של דבר שהוא הצורה הנאצלת מגוף הצורה, שאע"פ שהצל רק העדר האור ואין לו מציאות בפועל, מ"מ אחר שצלו של דבר יש לו תמיד צורת גוף הדבר, בהכרח הרי הצל כצורה נאצלת מצורה, עיי"ש, עכ"ל. והבן שזהו אצל - אצילות, נוטריקון אור-צל. כי כל דבר נאצל אינו אלא בבחינת צל ביחס לדבר שממנו נאצל, ודו"ק היטב. ועיין שפע טל (חלק טל, ש"ג, פ"א, ופ"ז).

והנה הספירות לרוב אדיקותם במקורם וסיבתם יקראו י"ס דאצילות, עכ"ל. וכתב הרמ"ק (פרדס רימונים, שער טז, פ"א) וז"ל, אצילות הוא נגזר מלשון ואצלתי מן הרוח וגו'. ופירוש הענין הוא כי כח המאציל בנאצל, ואין המאציל חסר דבר, אלא כמדליק נר מנר, ואין הראשונה חסרה דבר בהדלקת חברתה, כן בהא"ס אין חסרון בו אחר אצילות, ואין יתרון בו קודם האצילות ולא אחר האצילות, עכ"ל. ובעבודת הקודש (ח"א, פי"ד) כתב וז"ל, הספירות - ועם היות שנאצלו לא נפרדו, אבל נשארו אצל המאציל, ובו, לא חוץ ממנו, ולכך נקרא אצילות, עיי"ש. ועיין ביאור י"ס לר' עזריאל (אות יא). ומאמר מסורת החכמה לר"א אבולעפיה (ד"ה קודם שיעלה במחשבה). ולשם (הדע"ה, ח"א, דרוש ה', אות ס"ז, ד"ה אמנם כל ענין).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

בביאור מהות ולשון אצילות מצינו כמה פנים. כתב הרמב"ן (במדבר, יא, יז) וז"ל, וירדתי ודברתי עמך שם ואצלתי - ענין הכתוב להגיד כי בעת הדבור עם משה יהיה האצילות וכו'. וזה טעם "ואצלתי", שאניח אצלי מן הרוח אשר אני שם עליך ושמתי עליהם וכו'. כי אצילות בכל מקום לשון עכוב אצלו, כלשון וכל אשר שאלו עיני לא אצלתי מהם (קהלת, ב, י), הלא אצלת לי ברכה (בראשית, כו, לו), וכן על כן נאצל מהתחנות ומהתיכונות מהארץ (יחזקאל, מב, ו), שנשאר אצלם מהלשכות התחנות והתיכונות מהארץ שלא יאכלו האתיקים מהנה בעליונות. וכן אצילי בני ישראל (שמות, כד, יא), הנשארים והפרושים מהם שנאצלים אל עצמן נכלל המון העם, או שנקראים כן הגדולים שהכל באים אצלם (ולפירושו הוא מלשון "אצלי"). והמעתיקים מן הלשונות אמרו "אצילות" על יציאת כח מן הכוחות מאת הבורא ומתפשט על הנברא, ואומרים בנפש "אצולה מרוח הקודש", כי הוא אצלם "לשון המשכה", ואיננו נכון אצלי, כי האצילות יהיה המשכה או הנחה והפרשה, אצל הנותן הוא. אבל אונקלוס יעשה בו שני פנים, תרגם כאן וארבי, וכן "ואל אצילי" ולרברבי, ותרגם הלא אצלת לי ברכה, שבקת. נראה שדעתו באצילות שהוא ענין המשכה, או מאציל הנותן על המקבל, ויאמר בכאן אמשיך מאשר אצלך מן הרוח הנבואה ושמתי עליהם, ונאמר עוד על המשכה שימשיך הנותן אצלו מן הדבר הנותן וישאר עמו, וזה טעם אצלת לי ברכה, שמשכת לי אצלך אחת מן הברכות לברכני בה, עכ"ל. ועיין תורה אור (שם).

ובספר הפליאה (ד"ה שם האחד פישון) כתב וז"ל, ומלת צא מלשון אצילות, עכ"ל. וכתב בשער ההקדמות (סד, ע"א) וז"ל, שם אצילות נקרא כך, מלשון ואצלתי מן הרוח, שפירושו כמדליק נר מנר. גם הוא מלשון וכל אשר שאלו עיני לא אצלתי מהם, עכ"ל. ובנפש החיים (ש"א, פי"ג) כתב וז"ל, ועולם הראשון מהד' שהאציל הוא ית"ש אשר אנו יכולים לכנותו בשם, נקרא אצילות, ואצילות פי שנים לו, לשון "חבור" כמו אצלו, ולשון התפשטות רוחני, כמו ויאצל מן הרוח, וכמו אצילי ידיו שהם מחוברים בגוף תמיד וגם התחלת התפשטות ידיו. כי עולם האצילות הוא הכל אלוקות גמור, כמ"ש בתיקונים (הקדמה) באצילות איהו וגרמוהי חד וכו'. ונקרא

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

כל אחד יכול להרגיש את זה, שהרי כאשר הוא נוסע ועוזב את הבית לאיזשהו נופש, טיול או עסקים. כאשר הוא חוזר לביתו הוא מתבטא - 'כמה טוב לחזור לבית שלי, אין כמו הבית שלי, אין כמו המיטה שלי'. צורת הביטוי הזו הינה תוצר של התפיסה עליה אנו מדברים - כל אדם תופס את הבית שלו כמקום הקביעות היסודיות והיציבות שלו. שם בביתו, הוא מרגיש את המציאות העכשווית שנותנת לו חיזוק לנפש.

יתר על כן, אותה משפחת מטיילים, אפילו בעודם עדיין מצויים באתר הנופש ההוא, אך כאשר מגיעים היום יומיים האחרונים של החופשה. הנפש שלהם כבר אוחת בתנועת חזור לבית: כולם מתחילים לדבר על זה שעוד מעט נגמר... הם מרגישים כבר פחות שייכים למקום הזה, ומצד כך הם כבר פחות מסוגלים ליהנות שם. האמא, בכלל כל הראש שלה כבר נתון לארגון המזוודות. והאבא, מסתובב עם המצלמה ומנסה לסחוט תמונות מכל פינת חמד, מכל שמץ של תנועות חיות חיוך ושמחה. זאת על מנת, שאף אם הם לא יוכלו לאפשר לעצמם חופשה יוקרתית כזו שוב, אך לכל הפחות יהיה להם אפשרות להתחבר לחוויה הנעימה, תוך צפייה בתמונות. גם זהו אותו סוג של מהלך נפשי, שמנסה לקבע את העונג מאתר הנופש המרהיב. אך שוב, כל הלכי הנפש הללו הינם תולדות של אותה תפיסה נפשית - הקביעות והיציבות שלי היא בקניינים שלי, בבית שלי. לשם אני שייך, לשם אני מחובר חזק, שם אני מרגיש מוגן ובטוח.

הנטיה לנסות לעבות ולחזק את הביטחון הבנוי על מאגרי הקניינים והקשרים

לאחר שהבנו כי התפיסה התת מודעת הרווחת בנפשות בני אדם הינה, שהיציבות והחוסן הנפשי שלהם בנוי על סך צירוף

דע את שמחתך • שמחה במצב חסר • פרק ז'

משתה ויום טוב

כשהשמחה קודמת למשתה יש תיקון שלם. אך אין לנו גם בפורים עתה, את הגילוי השלם של הדבר לגמרי. דנאמר במגילה ימי שמחה ומשתה ויום טוב, ודרשו חז"ל (מגילה ה, ב) דאסור בתענית והספד, ויום טוב שאסור בעשיית מלאכה, אך בני ישראל לא קיבלו עליהם יום טוב, ונאמר (אסתר ט, כב) מתנות לאביונים במקום יום טוב. אם היה גילוי של שמחה גמורה ולאחר מכן משתה, אזי גם היה גילוי של יום טוב שאסור בעשיית מלאכה. מרדכי רצה להחיל על פורים, ימי שמחה ומשתה ויום טוב. לאסור בעשיית מלאכה, כי אור הפורים הוא מאור הקודם למלאכה של מעשה בראשית, שממנו באים דיני עשיית מלאכה. כי בפורים היתה הארה שהשמחה קודמת לששון, שהשמחה קודמת לשש, שמחה שקדמה לעולם.

וודאי שהגילוי שהששון בא מהשמחה, מתגלה לנו עדיין. כי על זה נאמר: וליהודים הייתה אורה ושמחה וששון. שמחה וששון ליהודים. יש הארה כזאת.

אם היה ימי שמחה ומשתה ויום טוב, זה אסור בעשיית מלאכה. אין את הפגם של ששת ימי בראשית שנפלו. שמה השמחה קודמת למשתה, אם כן המשתה הוא באופן כזה, שזה בבחינה של אכילה ושתיה, שתייה בכלל אכילה, בעומק כונת הדבר בימי שמחה ומשתה יש תיקון לאכילה של עץ הדעת. שנהנו מסעודתו של אותו רשע.

כשמסתח הנפשות באה מאותו מקום של קדמה לעולם, אי אפשר לקלקל את אותה שמחה. בתוך העולם אפשר לקלקל את אותה שמחה, שמחה שבאה מעבר לגדרי עולם, אי אפשר לקלקל אותה.

כשיתוקן בשלמות בקומת הבריאה דידן, שמחה, משתה ויום טוב, אזי שמחת הנפשות תבוא מאותו מקום של קדמה לעולם.

אבל כשנאמר לדינא שזה ימי משתה ושמחה, התיקון גם בפורים עדיין לא שלם. אבל יש השרשה, שמרדכי רצה לגזור, ימי שמחה ומשתה ויום טוב. וגם נאמר שמחה וששון, שמחה זה יום טוב, זה שמחה וששון, באופן של שאיבת מים. וכשזה בא לימי משתה ושמחה, הוא חוזר עוד פעם לעומק של אותה אכילה בשורש, שלא נתקנה בשלמות. זה על דרך חטא אדם הראשון באכילה של יום שישי, במעשה בראשית. כלומר הוא מגלה שהשש קודם לשבע, שהששון קודם לשמחה.

השמחה בתוך הגלות

בשמחת המועדים מצינו דין שמחה בניסוך המים במקום אבן שתיה כנזכר לעיל באריכות, אך בימי פורים נתחדש דין שתייה, במקום שהוא גלות. כמו שנאמר (אסתר ה, ו) מה שאלתך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש, ודרשו חז"ל (מגילה טו, ב) ולא כל המלכות, ולא דבר שחוצץ למלכות, הוא בניין בית המקדש. כלומר, על זה חלה עצם הגלות, שאין אפשרות לבנות את בית המקדש. וכשנאמר בימי משתה ושמחה, נאמר כאן שהשתייה

כלומר, זה דבר שחל עלי. בדבר שחל עלי, אני יכול לקבל אותו, ואני יכול לא לקבל אותו. נעשה ונשמע, או כפה עליהם הר כגיגית (שבת שם). אני יכול לקבל, אני יכול לא לקבל. אך תורה שקודמת לקיום שלי, היא לא נתלית בקיום שלי, כי היא קדמה אלי. זה נקרא העומק של קבלת התורה בפורים.

קבלת התורה בפורים, כפשוטו הוא, שבתחילה כפה עליהם ההר כגיגית, דהיינו באונס, ועתה הם קבלו את התורה ברצון. אך בעומק כוונת הדבר, שלא היה זה קבלה ברצון רגיל של נברא, אלא הם קיבלו את התורה, איך שהיא מתגלה ברצון שלפני הקיום של מה שקיים, כשעלה ברצונו לברוא את העולם (ריש עץ חיים). הקבלה ברצון, כלומר זה קבלה של תורה, שהיא במדרגת רצון, לפני קיום של דבר. והוא על דרך שנאמר בחז"ל (פסחים קיב, א) יותר ממה שהעגל רוצה לינק, הפרה רוצה להניק, כלומר תמיד יש רצון, לתת מעבר לכלים. כלפי הרצון הזה, היה קבלת התורה. הרצון הזה מעולם לא מתגלה בתוך הבריאה. הוא מעבר לגדרי בריאה.

זה ברור שכשמתגלה תורה, שהיא מעבר לקיום שלנו, הקיום שלנו חייב להיות בטל. הגזירה של להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן, טף ונשים ביום אחד (אסתר ג, יג), לא התבטלה. כי כתב אשר נכתב בכתב המלך, אין להשיב (אסתר ח, ח). אלא הקבלה היתה מאותו מקום של להשמיד, להרוג, ולאבד. משם חלה המציאות של הקבלה. מהמקום הזה אפשר לקבל תורה, שמעבר לגדרי הקיום שלי. מעבר לגדרי קיום מציאות הבריאה.

זה העומק שנקרא מגילת אסתר. אסתר במונח העמוק שלו, זה אותו דבר שהוא סתר, כי הוא מעבר למציאות שלנו. סתרי תורה מתגלים בפורים. מה שכיסה עתיק יומין, יש לו גילוי בפורים. מה מכסה על זה? עצם ההיות שלי מכסה על זה. ובכדי לתפוס את זה, אני חייב להתבטל.

לפי האמור יבואר יפה דברי חז"ל (מגילה טז, ב) על הפסוק ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, אורה זו תורה, ושמחה זה יום טוב, וששון זו מילה, ויקר אלו תפילין, מה זה אורה זה תורה, תורה שקדמה לעולם. ושמחה, היינו שהשמחה חלה על אותה תורה שקדמה לעולם. וששון, היינו שכאן מתגלה שש חדש.

זה בריאה חדשה. כאן יש השרשה לבריאה לעתיד לבוא. ויקר, כאן מתגלה תפילין חדשים, שהוא פאר חדש במדרגת ישראל, במציאות שקדמה לעולם. זה לא ישראל אשר בך אתפאר (ישעיהו מט, ג) המתגלה בתוך מערכת הבריאה כמו בסתם מצות תפילין (עין ברכות ו, א). אלא שהם נוגעים באתה הוא עד שלא נברא העולם. הפאר הזה שמתגלה בפורים, הוא בעצם מעמיד שורש חדש לכל מציאות הבורא.

לא חלה בבית המקדש, באבן השתייה בפועל. אלא הושרש כאן כח, שעל אף היותם בגלות, יש כוח של שתייה. כי פורים מגלה השתתה יותר עמוקה, מעמקים יותר פנימיים בכוח ההשתתה של העולם.

מאיפה עומק הגזירה של להשמיד, להרוג, ולאבד? כי אם מנסים לגלות אור שלפני העולם, אז העולם יבטל. כמו שבית המקדש הוא יום שמחת לבו, אזי קודם לבנייתו עלה התהום ורצה לשטוף העולם, כן התגלה בפורים על כל הכנסת ישראל. הגזירה חלה במעמקי הדבר, כי הגיע זמן ההארה להאיר את השמחה שקדמה לעולם, לא רק בארץ ישראל, ובבית המקדש, אלא גם במקום הגלות.

כל מדי ופרס, היא ההמשכה של גלות בבל, ועל כן ושתי, היתה נכדה של נבוכדנאצר (מגילה י, ב). ומצינו בחז"ל (סנהדרין לח, א) שאדם הראשון ראשו מארץ ישראל, וגופו מבבל. כלומר, ראשו מארץ ישראל, שם ברור שההשתתה היא ממקום ראשו, ממקום בית המקדש. אבל גופו מבבל, במקום תחילת הגלות. זהו החידוש במהלכי פורים. דכאן באים לגלות את ההשתתה של העולם, מהמקום של הראשית של היצירה שלו, איך שהוא נוצר, ולגלות את המקור הראשון מלפני שהוא נוצר.

זה מה שנאמר איש יהודי היה בשושן הבירה, ודרשו חז"ל (מגילה יב, ב) יהודי שאמו משבט יהודה, ואביו משבט בנימין, כלומר הוא הושרש מכחו של דוד. בזמן שדוד כורה את השיתין היה זה בגילוי בעולם שהתחיל העולם להשטף. ועכשיו מרדכי בא לגלות את ההשרשה של אותו כח, לא רק בארץ ישראל, אלא גם במקום הגלות. שזה שמחה שקדמה לעולם, מקודם השיתין, ממקום השש.

בבנין בית המקדש התגלה, ששמחה קודמת לששון, אבל זה נבנה על ידי דוד, זה נבנה בארץ ישראל, והוא עתיד להבנות לעתיד לבוא על ידי משיח בן דוד. עכשיו בגלות, כיון שהבנין לא שלם, אזי זה שייך גם לבנימין. גאולת מדי ופרס בימי אחשוורוש, היא מגלה את יום שמחת ליבו, במקום הגלות, שמתגלה שהשמחה קודם לששון. זה נקודת החידוש. שהתגלה בתוך הגלות מהלך של גאולה.

הדר קבלוה בימי אחשוורוש

זה העומק של קבלת התורה החדשה, של הדור קבלוה בימי אחשוורוש (שבת פח, א). הקבלה הראשונה חלה מכוח יציאת מצרים. ביציאת מצרים מה הסדר? שש ואחר מכן שבע. זה האבחנה של סדר של קבלת התורה, ב- ו', ז', סיון. כי זה בא אחרי מהלך של שש. זה קבלת התורה ראשונה. ולכן עומק הקבלה היא באופן של באימה, ביראה, ברתת, ובזיע (ברכות כב, א). כי זה מתחיל מהששון שזו מידתו של יוסף. (בראשית מח, יב) את האלוקים אני ירא, זה הגבול של השישה.

אך בפורים מתגלה קבלת התורה, מהמקום שקדמה לעולם. בפורים מתגלה לנו קבלת התורה, לתורה שמעבר לקיום שלנו.

על הקבלה הראשונה, שייך שתהיה מודעה. כי זה התכלל בעולם.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

הקניינים והקשרים שיש להם. נוסף עוד נקודת מבט עומק על נפשות בני אדם, ונראה כיצד אותה תפיסה גורמת לאנשים לנסות כל הזמן לעבות להרחיב ולמסד את בסיס היציבות ואת חומות החוסן היצוניות עליהם נפשם בוטחת.

מי שיתבונן על נפשו ועל הנפשות הסובבות אותו, יגלה מן תנועה כזו - שבכל עת שאדם פוגש בדבר שנתפס אצלו כחיובי: יש בו תועלת, אפשר לנצל אותו, ניתן להפיק ממנו רווחים בהמשך. הדבר הזה יכול להקל עליו, לעזור לו בעתיד. החפץ הזה יכול להוסיף בנחות ובנעימות, בתחושות ההרוחה והרחבות, ברגשי ההנאה והעונג. מיד האדם מתחיל לחשוב מחשבות ולנקוט בפעולות וצעדים לנסות לקבע את השימוש או את הקשר לדבר. אם מדובר בחפץ מסוים, מיד הוא מחפש דרכים איך אפשר לקבל או לרכוש את החפץ הנחשק, או לפחות להשיג מוצר דומה לזה שמול עיניו. אם מדובר באדם כלשהו שכדאי להיות קרוב אליו, כי יתכן ותהינה הזדמנויות לקבל ממנו מתת או כל מיני הטובות הנאה. מיד הוא תחיל לחרוש מחשבות כיצד ניתן להתחבר ולהתקשר אל אותו אדם, להשיג את מספר הטלפון שלו, למצוא חן בעיניו, להסתחר איתו, להחניף לו וכו', כל היכי תמצוי למסד את האפשרות לייצב את המצב שהוא מקבל ממנו מילוי לאינטרסים.

לדוגמא: אדם חוזר לביתו לקראת ערב, ומוגשת לו ארוחת ערב טעימה להפליא. הנפש שלו קלטה - יש פה נקודת חידוש מענגת מאוד. מיד מתחילות לרוחש מחשבות - איך אפשר לחזור על אותו תענוג שוב, מה צריך לעשות על מנת שהחוויה הקולנירית הזו תחזור על עצמה באורח קבע. מיד הוא משגר פרגונים הילולים ותשבחות 'לטבחית המעולה' - הרבה מעבר לנוסחי ההודאות הסתמיות והקבועות שהוא רגיל לתת לה. הוא מבקש מאשתו - אולי אפשר גם מחר לקבל את אותה ארוחה? הוא מתחיל לברר עד כמה היה קשה לה להכין את המטעמים הללו, בתקווה שתהליך ההכנה אינו ארוך מייגע מסובך או יקר. הוא מנסה לחשוב איתה איך אפשר להכניס את המאכל הזה כאחד מהמאכלים הקבועים בתפריט השבועי. והאם הוא צריך לרכוש איזשהו מכשיר עזר, לאבזר ולשדרג את המטבח על מנת להקל עליה בהכנת אותו מעדן ערב.

נתבונן ונבין, יש כאן אדם שפגש נקודת עונג

והוא נהנה ממנה. ממילא הנפש מבקשת לחזור על החוויה הנעימה. אולם מעבר לכך, מתלווה תנועה נוספת לבקשת העונג, יש כאן תנועה לנסות לקבע את המהלך, להפוך אותו לחלק מסדר החיים. לצרף את אותה נקודה חיובית, למערכת היציבות והחיזוק של הנפש. זה נובע מאותה תפיסה נפולה - שהביטחון של האדם 'יושב' על מה שיש לו.

נתבונן בדוגמא נוספת: אדם הוזמן להשתתף באירוע מסוים, הוא מגיע למקום ומתיישב במקום המיועד לו. במשך הזמן הוא מתחיל לשים לב שהכיסא עליו הוא יושב ממש נוח. לא רק הוא חושב שהכסא הזה נעים ונוח, גם החברים סביבו מדברים על כך שחלק מהחוויה באירוע המוצלח הזה היא נוחות הישיבה. אולם התפיסה הכללית שכולם מבינים - באנו לכאן לאירוע זמני, הכיסאות לא שלנו, בסוף הערב כל אחד ישוב לביתו, לכיסאות אליהם הוא רגיל בבית שלו. אולם אדם מעת יותר גס, עם תכונת רכושנות מפותחת, מיד הוא מתחיל 'להתחבר לכיסא'. בנוסף לנחות, הוא קולט שהכיסא הזה גם יפה, גם חזק, גם עשוי מחומרים טובים שיחזיקו הרבה זמן מעמד. על כן, הוא נגש לבעל האתר ושואל אותו - 'תגיד מאיפה קנית את הכיסאות המדהימים הללו? אתה מוכן למכור לי ארבע חמש חתיכות? מה יש - אם זה טוב, אז שיהיה אצלי בבית!'

אמנם, כביכול רק אותו אדם רכושני ומגושם, לא התבייש ונגש לבעל האתר ובטא בפה מלא את רחשי תאוות לבו 'להתחבר' לכיסאות שלו. לצרף את הכיסאות למערך הקניינים, שמטיבים ומחזקים את ביטחונו הנפול. אולם בבחינה דקה, גם חלק יותר נרחב מציבור משתתפי האירוע הרגישו בעומק הדק של הנפש - 'אוי, באמת היה יכול להיות נחמד אם היה אפשר לקבל או לפחות לרכוש את הכסאות הללו'. הם כמובן לא יעזו לבקש זאת מבעל האתר, כי זו באמת התנהגות חמדנית גסה ולא ראויה. אבל כאשר הם יגיע הביתה, חלק מהם יתחיל להפעיל את כישוריהם לבדוק ולחפש דרכים כיצד ניתן להשיג כיסאות כאלו. ויש כאלו שרק אם בצורה אקראית, ביום מן הימים הם יפגשו בכסאות כעין אלו באיזשהו חלון תצוגה ראוותני לרהיטים. התשוקה והחשק לחזור לתענוג, ומעבר לכך הנטיה המדוברת לקבע את אותה מציאות מענגת במערך הקניינים, יגרום להם לעצור ולהכנס לחנות פנימה, ולהשתדל להרחיב את מאגר אביזרי העונג והנוחות.

גם לאותם משתתפי אירוע, שלא הרגישו שום רגש קל של צורך להתחבר לאותם כיסאות נוחות. מכל מקום, גם אצלם אותה נטייה לעבות ולהרבות את עולם הקניינים עליהם נשען הביטחון הנפול בנפשות בני אדם, מתגלה ויוצאת במקומות אחרים. אצל אחד זה קורה כאשר הוא פוגש ברחוב ברכב פאר מהודר. אצל השני הרגש זה מתעורר כאשר הוא מתארח בבית מרווח המעוצב ומרוהט ברהיטי יוקרה ויופי. השלישית רואה בגד או תכשיט מסוים על חברתה, ומיד היא חושבת לעצמה - כמה הלבוש או אביזר הנוי הנפלא הזה היה יכול להלום אותי. וכדומה דוגמאות לרוב, כל אחד לפי נטייתו אחר איסוף אסופת הקניינים, שבעומק התת מודע נתפס אצלו כמוסיף ומחזק לו את מצבת היציבות והחוסן הנפשי שלו.

ישנם כאלו שיקראו את השורות הללו ויתמהו - 'מה?! על הדברים הללו אני בוטח? לא נראה לי! אני מצידי - יהיה יהיה, לא יהיה לא יהיה'. אך זהו ניסיון להכחיש את הכוח הדק הזה, שלא מורגש להם מחמת עביות וחוסר התבוננות מעמיקה פנימה על הנפש. או מחמת הדחקה, שאינם מסוגלים לקבל שקיימת בהם נקודת שפלות נפולה שכזו.

ברם הלכי הנפש המדוברים הינם תולדות של תוכנת נפש פשוטה מובנת ומוכרת לכל. הרי כידוע שאחת מתכונות הנפש הבסיסיות והיסודיות - שכל דבר עונג, הנפש משתוקקת אליו ומקרבת אותו. וכל דבר נגע וצער, הנפש מנסה להסתלק ממנו או לדחוקו ולרחקו ממנה. על בסיס זה הוספנו את ההבחנה - שהביטחון היצוני והנפול בנפש תופס כי היציבות שלה נסמכת על כלל הגורמים שבונים לה מהלך של קבוע העונג הנעימות והנוחות, והרחקה של כל חסרון נגע או מחלה. ועל כן, קיימת בנפש תנועה כזו, שבכל דבר עונג שהיא פוגשת, מיד היא מנסה לקבע אותו, ולהפוך אותו לנקודה שעל גבה מוסיפים ובונים עוד ועוד יציבות וחוזק. ואיך? במקום רק להשתמש בדבר כשלעצמו, מיד מתחיל מהלך - איך הדבר יהפוך להיות - 'שלי הוא'.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

וכמו שבאדם ראשו ראש לכל גופו, כן אברהם ראש לכל בעולם שנה נפש. בעולם, כמ"ש (ז"ח, נ, ע"ב) ראש הפסגה - דא אברהם, רישא דעלמא. ובפרטות נקרא ראש ההרים, כמ"ש (זהר, ח"ב, קפט, ע"ב). וכתב במגלה עמוקות (אחרי מות) ז"ל, אברהם התחלתו (באות) אל"ף "ראש" של אל"ף, יו"ד, עיי"ש. ובזמן, זהו ראש השנה, וכמ"ש בברית כהונת עולם (מאמר סוכת שלם, פ"ז) ז"ל, והאלקים נסה את אברהם, בסוד "ראש השנה", עכ"ל. ובנפש, זהו אברהם ממש, ראש לכלל הנפשות, כנ"ל. וכלשון השל"ה (תורה אור, ויקרא, תורת כהנים, א) אברהם אבינו ראש האמונה, כולל כל הנפשות, עכ"ל.

קידושין, כב, ע"ב - ר' יוחנן בן זכאי היה דורש את המקרא הזה כמין חומר, מה נשתנה און מכל אברים שבגוף (ועיין כתובות, ה, ע"ב) אמר הקב"ה, און ששמעה קולי על הר סיני בשעה שאמרתי כי לי כל בניי עבדים, ולא עבדים לעבדים, והלך וקנה זה אדון לעצמו, ירצע. ובירושלמי (קידושין, פ"א, ה"ב) אמרו, און ששמעה מהר סיני לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, ופירקה מעליה עול מלכות שמים וקיבלה עליה עול בשר ודם וכו', עיי"ש שהמשיכו כלשון הבבלי. וברש"י (משפטים, כא, ו) הביא מדברי המכילתא ז"ל, און ששמעה על הר סיני לא תגנוב והלך וגנב תרצע, עכ"ל. וזהו בגונב ומכרוהו ב"ד בגנבתו.

והנה כבר הוזכר לעיל, אברהם, אבר-מה. ואברהם נקרא ראש, כמ"ש (ילק"ש, אסתר, תתנ"ז) ואין ראש אלא אברהם, שהיה ראש לאבות. ועיין ב"ר (מט, ו). ויתר על כן, ראש לכל הצדיקים, וכמ"ש (שהש"ר, א, נט) צרור המור דודי לי, זה אברהם. מה המור הזה ראש לכל מיני בשמים, כך אברהם ראש לכל הצדיקים. ויתר על כן, אברהם ראשון וראש לכל ישראל. ויתר על כן, אב לכל הגרים, עיין חגיגה (ג, ע"א), ואסת"ר (פתיחתא, סימן י), וספר הליקוטים (לך לך), ותפארת יונתן (ויקרא, כא, ט). ופרדס יוסף (בראשית, יז, א. ויקרא, כג, מ), ושל"ה וו"י העמודים (פכ"ד). ועיין זוה"ק (זהר חדש, מג, ע"א) בראשית, בת-ראש-י, בתו של אברהם הנקרא ראש, עיי"ש. ונקרא ראש הנדיבים, כמ"ש בשערי צדק (שער השביעי).

והנה כבר הוזכר לעיל, אברהם, אבר-מה. ואברהם נקרא ראש, כמ"ש (ילק"ש, אסתר, תתנ"ז) ואין ראש אלא אברהם, שהיה ראש לאבות. ועיין ב"ר (מט, ו). ויתר על כן, ראש לכל הצדיקים, וכמ"ש (שהש"ר, א, נט) צרור המור דודי לי, זה אברהם. מה המור הזה ראש לכל מיני בשמים, כך אברהם ראש לכל הצדיקים. ויתר על כן, אברהם ראשון וראש לכל ישראל. ויתר על כן, אב לכל הגרים, עיין חגיגה (ג, ע"א), ואסת"ר (פתיחתא, סימן י), וספר הליקוטים (לך לך), ותפארת יונתן (ויקרא, כא, ט). ופרדס יוסף (בראשית, יז, א. ויקרא, כג, מ), ושל"ה וו"י העמודים (פכ"ד). ועיין זוה"ק (זהר חדש, מג, ע"א) בראשית, בת-ראש-י, בתו של אברהם הנקרא ראש, עיי"ש. ונקרא ראש הנדיבים, כמ"ש בשערי צדק (שער השביעי).

והנה כבר הוזכר לעיל, אברהם, אבר-מה. ואברהם נקרא ראש, כמ"ש (ילק"ש, אסתר, תתנ"ז) ואין ראש אלא אברהם, שהיה ראש לאבות. ועיין ב"ר (מט, ו). ויתר על כן, ראש לכל הצדיקים, וכמ"ש (שהש"ר, א, נט) צרור המור דודי לי, זה אברהם. מה המור הזה ראש לכל מיני בשמים, כך אברהם ראש לכל הצדיקים. ויתר על כן, אברהם ראשון וראש לכל ישראל. ויתר על כן, אב לכל הגרים, עיין חגיגה (ג, ע"א), ואסת"ר (פתיחתא, סימן י), וספר הליקוטים (לך לך), ותפארת יונתן (ויקרא, כא, ט). ופרדס יוסף (בראשית, יז, א. ויקרא, כג, מ), ושל"ה וו"י העמודים (פכ"ד). ועיין זוה"ק (זהר חדש, מג, ע"א) בראשית, בת-ראש-י, בתו של אברהם הנקרא ראש, עיי"ש. ונקרא ראש הנדיבים, כמ"ש בשערי צדק (שער השביעי).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה

קידושין, כה, ע"א - דתנן (נגעים, פ"ו, מ"ז) דתנן, ראשי אברים שבאדם כולם אין מטמאין משום מחיה, ואלו הם, ראשי אצבעות ידים ורגלים וראשי אזנים וראש החוטם וראש הגויה וראשי דדים שבאשה, ר' יהודה אומר אף שבאיש. ושם (כד, ע"א) אמרו, תנא, יוצא (עבד) בשן ועין וראשי איברים ואברים שאינן חוזרין. בשלמא שן ועין כתיבי, אלא ראשי אברים מנלן, דומיא דשן ועין, מה שן ועין מומין שבגלוי ואינן חוזרין, אף כל מומין שבגלוי ואינן חוזרין. ופרש"י (גיטין, מב, ע"ב, ד"ה בכולן) שהם משופעין לכאן ולכאן ואין נגען נראה לכהן בבת אחת, ולא קרינא ביה לכל מראה עיני הכהן (ויקרא, יג, יב), עכ"ל. והרי שגדרם, בגלוי, אינם נראים בבת אחת, ואינן חוזרין.

ופעמים לשון ראשי אברים אינו דווקא כ"ד אלו אלא רחב יותר, כמ"ש (ע"ז, נא, ע"א) דא"ר אלעזר, מנין למחוסר אבר שהוא אסור לבנ"א, שנאמר ומכל החי מכל בשר שנים מכל, אמרה תורה הבא בהמה שחיין ראשי אברים שלה. ושם ביאורו שאף ראשי האברים צריכים להיות שלמים ולא רק בחסר כל האבר פסול, אלא אף בחסר רק ראשו. ועיין במנחת חינוך (מצוה רפ"ו) שהוכיח שבמחוסר אבר בבן נח בפנים שאינו פוסל, אבל כל שבחוץ פוסל, ולאו דוקא ראשי אברים כפשוטו.

והנה כבר הוזכר לעיל, אברהם, אבר-מה. ואברהם נקרא ראש, כמ"ש (ילק"ש, אסתר, תתנ"ז) ואין ראש אלא אברהם, שהיה ראש לאבות. ועיין ב"ר (מט, ו). ויתר על כן, ראש לכל הצדיקים, וכמ"ש (שהש"ר, א, נט) צרור המור דודי לי, זה אברהם. מה המור הזה ראש לכל מיני בשמים, כך אברהם ראש לכל הצדיקים. ויתר על כן, אברהם ראשון וראש לכל ישראל. ויתר על כן, אב לכל הגרים, עיין חגיגה (ג, ע"א), ואסת"ר (פתיחתא, סימן י), וספר הליקוטים (לך לך), ותפארת יונתן (ויקרא, כא, ט). ופרדס יוסף (בראשית, יז, א. ויקרא, כג, מ), ושל"ה וו"י העמודים (פכ"ד). ועיין זוה"ק (זהר חדש, מג, ע"א) בראשית, בת-ראש-י, בתו של אברהם הנקרא ראש, עיי"ש. ונקרא ראש הנדיבים, כמ"ש בשערי צדק (שער השביעי).

והנה כבר הוזכר לעיל, אברהם, אבר-מה. ואברהם נקרא ראש, כמ"ש (ילק"ש, אסתר, תתנ"ז) ואין ראש אלא אברהם, שהיה ראש לאבות. ועיין ב"ר (מט, ו). ויתר על כן, ראש לכל הצדיקים, וכמ"ש (שהש"ר, א, נט) צרור המור דודי לי, זה אברהם. מה המור הזה ראש לכל מיני בשמים, כך אברהם ראש לכל הצדיקים. ויתר על כן, אברהם ראשון וראש לכל ישראל. ויתר על כן, אב לכל הגרים, עיין חגיגה (ג, ע"א), ואסת"ר (פתיחתא, סימן י), וספר הליקוטים (לך לך), ותפארת יונתן (ויקרא, כא, ט). ופרדס יוסף (בראשית, יז, א. ויקרא, כג, מ), ושל"ה וו"י העמודים (פכ"ד). ועיין זוה"ק (זהר חדש, מג, ע"א) בראשית, בת-ראש-י, בתו של אברהם הנקרא ראש, עיי"ש. ונקרא ראש הנדיבים, כמ"ש בשערי צדק (שער השביעי).

והנה כבר הוזכר לעיל, אברהם, אבר-מה. ואברהם נקרא ראש, כמ"ש (ילק"ש, אסתר, תתנ"ז) ואין ראש אלא אברהם, שהיה ראש לאבות. ועיין ב"ר (מט, ו). ויתר על כן, ראש לכל הצדיקים, וכמ"ש (שהש"ר, א, נט) צרור המור דודי לי, זה אברהם. מה המור הזה ראש לכל מיני בשמים, כך אברהם ראש לכל הצדיקים. ויתר על כן, אברהם ראשון וראש לכל ישראל. ויתר על כן, אב לכל הגרים, עיין חגיגה (ג, ע"א), ואסת"ר (פתיחתא, סימן י), וספר הליקוטים (לך לך), ותפארת יונתן (ויקרא, כא, ט). ופרדס יוסף (בראשית, יז, א. ויקרא, כג, מ), ושל"ה וו"י העמודים (פכ"ד). ועיין זוה"ק (זהר חדש, מג, ע"א) בראשית, בת-ראש-י, בתו של אברהם הנקרא ראש, עיי"ש. ונקרא ראש הנדיבים, כמ"ש בשערי צדק (שער השביעי).

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

ותורת דואג מן השפה ולחוץ ומבקשים להשפיל ולהפיל את דוד, שהוא בחינת דלת, כנ"ל. בבחינת דלותי ולי יושיע, דלותי לשון הרמה דתיקון. והיינו שמלעילא לתתא דוד הוא בחינת תולעת, ומתתא לעילא הוא בבחינת דלת, דלו עיני למרום. והוא בחינת התחלה מתתא לעילא, התחלה, החה-תל.

וכאשר זהו עלייה דקלקול ובלטיה דקלקול, זהו בחינת יבלת, יב-לת. וכן תבלול, תל-בול. וכן ילפת, יפ-לת. וזהו בחינת התול ושחוק, התול, הו-תל. בחינת פלשתים, פשימ-תל. בחינת ליצני הדור שבאו מפלשתים. והיינו עלייה של שחוק וקלקול, והוא גיהנם הנקרא צלמות, צמו-לת.

ולעת"ל שאזי כתיב אז ימלא שחוק פיני, יהא סעודת לויתן, תל-יון. וזהו הארת משיח, בבחינת הנה זה עומד אחר כותלינו, כותל, כו-תל. ואזי מה שהיה שבירת הלוחות, לת-חוו, קלקול היושר, חוזר ונתקן בבחינת תלם, תל-ם, יושר.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ובבחינת מקום העוה"ז הוא העולם השפל מכל העולמות ונקרא תבל, תל-ב. ובפרטות קרקע עולם שפל מחללו של עולם, ובפרטות יותר תוך הקרקע ג' טפחים של המחרשה שחורשים לצורך זריעה ושתילה. שתל, ש-תל.

והנה כל השפע הנשפע מלעילא לתתא יש לו כלי קיבול, הנקרא נקבה, שיש בה נקב המקבלו. ושפע חדש ראוי שיתקבל בכלי חדש, והוא בחינת בתולה, תל-בוה. אולם ח"ו מצד הקלקול מתקבל בנוק' דקלקול הנקראת לילית, כנודע, ילי-לת. וכן נעמה (כנודע, לילית ונעמה), וכמ"ש אחות תובל קין נעמה, תובל, תל-בו.

ולהיפך, עליה מתתא לעילא הוא בחינת תל, שעולה מתתא לעילא. ועשו איש שעיר, נשא את מחלת, מח-לת, ודו"ק, שעלה לגדולה, מתתא לעילא. וכן הנזרע ונשתל בקרקע כנ"ל, נתלש, תל-ש. והחלק הזך העולה נקרא סלת, ס-לת. והיינו עלייה זכה. ותלישתו בחינת קצירה, כמ"ש ברינה יקצורו, והוא בחינת תהלה, תל-הה. והיפוכו בחינת אחיתופל, אחיופ-תל, וכן לשון תפל, תפלה, שתורתו

מצורע | ל-תוצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהרות ועץ ארז ושני תולעת ואזב (ויקרא, יד, ד).

תולעת, תל-מות. והנה שורש ל-ת יש בו ב' פנים. א. ל-ת, הכל פונה והולך ל-ת, לאות ת'. ולהיפך, מתתא לעילא ת-ל, הדבר חוזר ועולה.

והנה הבחינה הראשונה ל-ת זהו בחינת תולעת, כמ"ש דוד על עצמו, ואנכי תולעת ולא איש, והיינו שפלות שהשפיל כל מעלותיו לבחינת ת', שהיא האות האחרונה והשפלה. ועי"ז האירו כל מדרגותיו אף במדרגה השפלה. וזהו בחינת תלתל, תלתלים שיורדים מן הראש לאחוריו והם שורש השפע מן העליון לתחתון, כנודע. ולתתא זהו בחינת ציצית שיש בה פתיל תכלת, פתיל, פי-תל, שנוע לתכלית, תכלת לשון תכלית, תל-כית, כנודע.

וזהו בחינת תפלה, תל-פה, והיינו שע"י פיו ממשיך השפע מלעילא לתתא. ובפרטות זהו בבחינת "תפלה לעני", היינו שפל ודל. בחינת דלת, ד-לת. ודוד מדרגת דלת. ובנו שלמה, קהלת, קה-לת, היה שורש הקבלה להיפך, מדין עשיר.

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

אצלות	אלות	איתאל	אילת	אחיתפל
דלת	דלקת	גלית	גלות	אשתאול
ילדת	יבלת	חתול	חבצלת	זולת
אולת	תלש	יתניאל	יקותיאל	ילפת
חלקלקות	התל	תחלה	אתמול	בתולה
מתלהלה	מחלת	מאכלת	כליות	כלות
תמול	כתל	תלתלים	שתל	פלשתים
עתניאל	עתליה	סלת	נתנאל	נפתלי
פתואל	פלת	מפלצת	פלשת	פלצות
קלחת	קהלת	צלמות	פתיל	פתיגיל
שלתיאל	שלומית	שלהבת	שותלח	שאלתיאל
תובל	מתושאל	תהלה	תבל	שתול
תלואים	תכלית	תל	תכלת	תולע
חליתה	קהלת	צלחת	פלתי	לחת
לתך	וקתאל	יעלת	ילפת	תלם
פתלתל	שחלת	שותלח	נתנאל	מתבל

בלבביפדיה קבלה אמלל

אור א"ס

כנגד אור א"ס, יש אלהים אחרים. ונ־קראים אלילים, בהכפלת אות למ"ד, שכל הכפלת אות בלשה"ק הוא הדג־שת הדבר. והיינו שיש בהם רק בחינת אלהים ולא בחינת הוי"ה. ולכך נקראו אלילים. ובקלקול נעשים אלמים, ואז הם בבחינת אמללים. ועיין לשון האל־שיך (שושנת העמקים על שה"ש, פ"א, פ"א) אלה האלילים האמללים, עכ"ל. ובדרך רמז, כתיב (קדושים, יט, ד) ואלהי מסכה לא תעשו לכם אני, ר"ת אמללות.

צמצום

יש תנועת צמצום דכללות, שנסתלק כל האור בבת אחת, ויש תנועת צמ־צום בהדרגה. ועיין זוה"ק (ויקרא, כד, ע"ב) עד עקרה ילדה שבעה, ורבת בנים אמללה. עד עקרה ילדה שבעה, דא כנס"י דאתברכא משבעה בכל יומא וסליק לחושבן עלאה. ורבת בנים אומ־ללה, אלין אומין עכו"ם דסלקין ביומא קדמאה לחושבן רב, ולבתר מתמעטין ואזלין בכל יומא ויומא. ועי"ש (צד, ע"א) עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אמללה, עקרא דכל ביתא ילדה שבעה, אלין שבעת יומין דחג הסוכות, ורבת בנים אמללה, אלין קרבנין דחג דנחתין בכל יומא מן מנינא.

קו

אומלל (עם וא"ו) עולה בגימט' קו עם הכולל. ושורש האמללות כאשר אור הקו אינו מאיר כראוי את שפעו מאור א"ס. ועיין מלבי"ם (ביאור המילות, ישעיהו, כד, ד) וז"ל, וזהו ההבדל בין אומללה לנבלה, כי אומלל שורש אמל, ומתאחד עם מול מנחי העי"ן, שמורה על כריתת הדבר למעלה, וימל אב־רהם, וקטפת מלילות, וכן אמל שמורה ג"כ לפעמים על חולשת הכח, היהודים

האמללים, כי אומלל אני, יתאחד עם מול, בזה שמורה שנקטף ראשית כחו מלמעלה, למשל גבור שנחלש נקטף ראשית אונו. רבת בנים אומללה, כי מנע ממנה פרי בטן ראשית אונה, וק־רוב לזה כתב הרש"ף. ולפ"ז אומללה תבל, על נטילת ראשית כל מלמעלה, ונבלה תבל, היא על אפיסת כח הפנימי, עכ"ל.

מסכת נזיקין, ה) לא תקלל חרש, דבר הכתוב באמללים שבאדם. ומעין כך בספרא (קדושים, פ"י).

ועיין אורחות צדיקים (שער א) באזנים, לא ישמע דברי העניים האמללים. ובדרך רמז, כתיב (שמואל, ב, יט, יא) למה אתם מחרשים להשיב, ר"ת אמלל.

חוטם

מי שפגע בו אחרון אף בחוטם, נעשה אמלל.

פה

אמלל לשון דיבור בארמית, כגון (ברא־שית, יח, ל) ואמליל מאים ישתכחון וגו'. והוא היפך אלם - אמל.

עינים - שבירה

כתיב (איוב, ג, יא) למה לא מרחם אמות, מבטן יצאתי ואגוע, ר"ת אומללים.

שבירה שורש למיתה, ותולדתה אב־לות. וכתיב (ירמיה, יד, ב) אבלה יהודה, ושעריה אמללו. וכן כתיב (איכה, ב, ח) ויאבל חל וחומה, יחדו אמללו. ועיין רש"י (ישעיה, טז, ח) אמלל, חרב. ועיין אברבנאל (יחזקאל, טז) והמפרשים פ"ר רשהו מלשון כריתה, כמו ורבת בנים אומללה יושבת השבעה. והיינו מלשון מולל, מפורר. ועיין רד"ק (תהילים, ו, ג) אמלל, תאר, ואע"פ שהוא פתוח. וכ־מוהו, לב הותל הטהו (ישעיה, מד, כ), והוא ענין תלישה וכריתה, כמו ורבת בנים אומללה היהודים האמללים (נח־מיה ג, לד), אמללה ילדת השבעה (יר־מיה טו, ט), והדומים להם.

עתיק

עיין שער מאמרי רשב"י (פירוש ספד"צ, פ"א) וז"ל, וכל שבעה בנים העליונים היוצאים ממנה, והם המלכים שמלכו

עיגולים

ישר, השגחה פרטית. עיגולים, השגחה כללית. ועי"י השגחה כללית נראה שמי שלא חטא נענש ונפגע ונעשה אומ־לל. ובדרך רמז, כתיב (קהלת, ט, ב) לכל מקרה אחד לצדיק ולרשע, ר"ת אומלל. אמל עם ב' כוללים, עולה עג, שורש של עיגול.

יושר

כתיב (מסעי, לג, מט) אבל השטים. ות־גם אונקלוס מישר שטים. ולפ"ז נק־ראת אבלות כן, מלשון איבוד מדרגת האלקים עשה את האדם ישר. וכתיב (ישעיהו, כד, ז) אבל תירוש אמללה הגפן. והיינו איבוד היושר. וזהו אבלות ואמללות. וזהו סיפא דקרא, נאנחנו כל שמחי לב, בבחינת ולישרי לב שמחה, הנה נאנחנו.

שערות

שער לשון שער וכניסה, שהוא השער העליון לאדם כנודע. וכתיב (ירמיה, יד, ב) ושעריה אמללו.

אזן

עיין רמב"ן (ויקרא, יט, יד) וחזר והזהיר באמללים שבעם, והוא החרש. שאינו שומע, ונקרא אמלל. כי חרש שדברו בו חכמים שאינו שומע ואינו מדבר. וזהו אמלל, א-מלל, לשון דיבור. עיין ערך קטן פה. ועיין מכילתא (משפטים,

בלביפדיה קבלה אמלל

שבעה, הוא חיבור אותיות ו"ק, עכ"ל. היינו כח כללותם עולה אחד, ויחד עם ו"ק עולה שבעה.

נוק'

אלמנה נקראת אמללה. עיין רמב"ם (תשובה, פ"ד, ה"ג) והאוכל שור עניים ויתומים ואלמנות, אלו בני אדם אומ"ללים. ועיין עוד בדבריו (מגילה, ב, יז) שאין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וג"רם, שהמשמח לב האמללים האלו דומה לשכינה. ועיין מדרש שמואל (פ"ה, ס"א) עד עקרה ילדה שבעה, לאה שהיתה עקורה מבית ולדה. ורבת בנים אמללה, רחל שהיתה ראויה לה"עמיד רובן של שבטים אמללה. והבן שנאמר כן כפשוטו על פנינה שהיה לה עשרה ילדים. וכן בשורש על רחל שבמקום י"ב שבטים ילדה שנים, ונ"חסר עשרה. ועיין בראשית רבה (ויצא, כט) ואף לאה לא היתה נקראת שנואה, אלא שעתידה לילד בנים שנואים, ואלו הם, יהורם, יואש, אחז, מנשה, אמון, יהויקים, צדקיהו, הרי ז', ועליהם נאמר אמללה יולדת השבעה. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ופרח לבנון אמלל. ונהפך אב לאבוי, וזהו אמללותו. וכתוב (משלי, כג, כט) למי אבוי למי מדנים, ר"ת אמלל. ועל מואב כתיב (ישעיהו, טז, ח) כי שדמות חשבון אמלל גפן וגו'.

אמא

אם היולדת. וכתוב (ירמיה, טו, ט) אמ"ללה ילדת השבעה, נפחה נפשה באה. ומעין כך כתיב (שמואל, א, ב, ה) עד עקרה ילדה שבעה, ורבת בנים אמללה. אמלל, אם-מלל. ועיין מגלה עמוקות (בהעלותך) כי חזה בקדושה לקביל אימא עילאה (הנקראת ארץ עליונה) בה שם של ס"ג (חנה בגימט' ס"ג). והיא ילדה שבעה.

ז"א

שם הוי"ה, בחינת שם מלא, מ"ה, בז"א, כנודע. וזהו אמלל, למלא. והיינו שה"מילוי, המלא, נעשה אומלל. ועיין זה"ק (פקודי, רלה, ע"א) דהא בזמנא דאת"חרב בי מקדשא, אתרקינת מכל מה דאתמלייא, כמה דאת דאת אמר (ירמיה, טו) אמללה יולדת השבעה, וכתוב (יחזקאל, כו, ב) אמלאה החרבה.

ועיין רסיסי לילה (אות נג) עקרה ילדה

בארץ אדום שהיא הבינה, אם הבנים (עיין ערך קטן אמא), אמללה, יולדת השבעה, כי כולם היו דינים גמורים ולא היה להם אחיזה ושרש בעתיקא קדי"שא.

אריך

עיין בן ביתי (תהלים, פ"ו) וז"ל, כי אמלל אני, ס"ת יל"י. ועיין שער הכוונות (דרור"שי קבלת שבת, דרוש א, ענין הבו לה') ר"ת ה' לאורך ימים, שם יל"י, שהוא שם קדוש משם של ע"ב, וכו', כי שם יל"י זה הוא בעולם האצילות הנקרא אורך ימים. ועיין רש"י (יבמות, עו, ע"א) ממולאי, משפחה אומללה, מבית עלי, דאמרינן בפ"ק דר"ה (יח, ע"א) אביי ורבא מדבית עלי קאתו. והיינו כל מי שאין לו הארת אריך אינו מאריך ימים, והוא אומלל.

ואריך מלשון אור. אור-ך. והאמלל נסתם אורו ונחשך. וזש"כ (ישעיהו, מב, טז) אשים מחשך לפניהם לאור, ר"ת אמלל.

אבא

אבא נקרא לבנון כמ"ש בזוה"ק (ויצא, ככא, ע"ב). וכתוב אמלל בשן וכרמל,

בקרוב עולם ברור

בחניות הספרים בארץ ובחו"ל

מילון ערכים בקבלה • בריאה

נתרחק אור האצילות שהוא אצל המקור ונתפשט אורו למרחוק כדי שיתעבה בקצת וישתנה אורו בקצת מצד התפשטותו עד שיהיה אור חדש בסוד בריאה חדשה וכו', שלא נקרא אצילות שהוא מלשון אצל וסמוך לו עמו במחיצתו במקורו, רק בריאה מלשון ברא בנקודת פתח תחת ה'ב', ומלשון ברייתא, שפירושם חוץ, שאינם פנימיים וקרובים למקור ב"ה, וכו', כי בלשון בריאה שני משמעות, לשון התחדשות ולשון חוץ, ושניהם ענין אחד, כי התחדשות והתעבות האור, הוא עצם הגורם להם להיותם חוץ לגדר אצילות, עיי"ש בהרחבה שלכך אצילות נקרא אלוקות ובריאה לא. ובעבודת הקדש (ח"ג, פי"ד) כתב וז"ל, לשון בריאה שהוא הוצאת יש מאין, והם ענין חדש בבריאה החדשה שהיה פלא אין כמוהו. ועיין רמב"ן (בראשית, א, א. וכן א, כו. וכן במדבר, טז, ל).

ועוד כתב בשפע טל (פ"ד) וז"ל, בעולם הבריאה מתגלים פעולות המשונים שהם נכללין בחסד דין ורחמים יותר ממה שמתגלים באצילות, אשר לזה הטעם בעצם נקרא עולם הבריאה עולם הפרוד (כי בפנימיות כולו באחדות, ובחיצוניות לבר, יש שורש לפרוד) ועולם השינוי שנשתנה במה שיצא מגדר אלוקות שנקרא אצילות, עכ"ל. עיי"ש עוד (ש"ד, פ"ג). ועיין מאירת עינים (בראשית, ד"ה ויברא אלקים את התנינים). ובשל"ה (הגהות לבעשרה מאמרות, הקדמה יא) וז"ל, ולכבודו בראתיו, ר"ל כדי לגלות אלהותי וכבודי, שעדיין באצילות לבד אינו מושג לגודל אורו, מפני כן בראתי עולם הבריאה שפרושו "גילוי", מלשון אם בריאה יברא, שהוא כסא כבודי שמתגלה כבודי על ידו, עכ"ל. וכתב בפירוש החייט (פ"ג) וז"ל, לשון בריאה לא נאמר ע"ש שנברא, אלא ע"ש שלא עשו שום בריה בעלמא עד שנשתתפו כולם, עכ"ל. והוא מלשון "ברית", כמ"ש במאירת עינים (נח, ו, יח), עיי"ש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלוך

כתב הרמ"ק (פרדס רימונים, שער טז, פ"א) וז"ל, הנה בריאה נגזר מלשון (במדבר, טז, ל) אם יברא ה' וגו'. אשר הכוונה בו היות הדבר בהויה נגלת יותר מן האצילות. ולהיות כי הועביות הדברים אי אפשר כי אם ע"י הרחקם והבדלם מן הדקות והרוחניות, לכן כאשר יתפשט ענין ההויה להבראות, יוכרח שיבדלו ויתרחקו ההויות (היפך אצילות) מעילת העילות הנעלם תכלית ההעלם ומרוחק מהעביות, עכ"ל. ובלקוטי הש"ס (חולין, ד"ה לכי ומעטי עצמך) כתב וז"ל, נקרא בריאה מלשון וברא אתהן בחרבותי, עכ"ל.

ובנפש החיים (ש"א, פי"ג, הגה"ה) כתב וז"ל, לשון יצירה פירושו הצטיירות דבר יש מיש, ולשון בריאה פירושו דבר מחדש יש מאין, כמו שהסכימו כל הפשטנים (וכן אמרו בזהר חדש, בראשית, במדרש הנעלם, יז, ריש ע"א), זהו שאמרנו אע"פ שנראה לנו שעתה אחר הבריאה הוא רק יוצר הרים יש מיש, כי התחדשות יש מאין כבר היה בששת ימי קדם, אבל האמת כמאז כן גם עתה בכל עת ורגע הוא בורא אותם ומחדשם יש מאין ע"י חיות הרוח שמשפיע בהם מחדש ברצונו ית' כל רגע. ועיין לשם (הקדו"ש, ש"א, פ"א, הגה"ה מכתב יד המחבר). ובשפע טל (ש"ג, פ"א) כתב וז"ל, לשון בריאה נגזר מלשון אם בריאה יברא, שעניינו של בריאה הוא התחדשות, ור"ל שנתגלה דבר חדש מה שלא היה נגלה קודם, כי האצילות הספירות הם כוחות המתפשטות מעצמות א"ס ב"ה כשלהביות המתפשטות מעצמות אש הגחלת, קשורים וסמוכים אצלו עמו במקורו עד שהם עצם כח אלהות ב"ה, אשר לגודל אורן הבלתי סוף ובלתי תכלית, הם נעלמים ולא יצאו עדיין מגדר העלמת אור א"ס ב"ה, וא"א לנבראים ליהנות מאורן הגדול ההוא, כענין משל העטלף שאינה יכולה לראות פני השמש וכו'. לכן כדי להתגלות אלוקותו ב"ה לנבראים וכדי שיהנו מאורו הגדול, הוצרך לברוא בריאה שענינו "התחדשות והתגלות", באופן שלא יהיה האור כ"כ זך בצחי צחצחות אור בהיר וחזק הנעלם לגודל אורו, אך בכדי שיתעבה האור החזק ההוא בקצת כדי שיתגלה לנבראים וכו',

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

עבודת דורנו מהי?

הכח להינצל משער הנ' דטומאה

תכלית יציאת בני ישראל ממצרים לא היתה, ביציאה גרידא, שהרי כתיב: "והנה מצרים נוסע אחריהם" (שמות יד, י), הרי שעדיין לא נשלמה גאולתם. רק בקריעת ים סוף, אחר שהיתה מיתה גמורה למצרים – שם היתה שלימות גאולתם של בני ישראל.

והנה בדברי האור החיים הק' מבואר, שבגלות מצרים נכנסו בני ישראל למ"ט שערי טומאה, ואילו בגלות אחרונה תהיה כניסה לשער הנ', כפי שאכן מתגלה לעינינו מצבם הרוחני הנורא של בני ישראל השתא בדורות האחרונים. זוהי בחינת שער הנ' דטומאה; אפיקורסות, מינות וכו'.

ברור הדבר, שהכח שהיה במצרים שלא שינו שמם, לשונם ומלבושם – הוא כח היציאה ממ"ט שערי טומאה. אולם כדי לצאת משער הנ' דקליפה, מבואר באוה"ח הק' שנדרש כח יותר פנימי בנפש האדם, והוא: כח התורה!

אבל באמת הדברים עמוקים, מה הכוונה שבכח התורה יש כח לצאת משער הנ'.

הרי עינינו הרואות רח"ל, שישנם בני אדם שיחד עם התורה נמצאים בתוך שער הנ'. אף שדברי תורה אינם מקבלים טומאה, אבל אין בהכרח שתהיה גאולת הנפש ע"י לימוד התורה הק'.

צריך לידע, שבאמת שורש הגאולה שמצינו בקריעת ים סוף, "ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי – בעתיקא תליא מילתא" (זוהר כרך ב פר' בשלח דף נב ע"ב) – הוא הכח הפנימי שעל ידו יש בכח הנפש להיגאל משער הנ' בו היא נמצאת כיום!

כח התורה של מ"ט פנים טהור מ"ט פנים טמא – הוא הכח להינצל ממ"ט שערי טומאה. אבל היציאה משער הנ' שבני ישראל משוקעים בו השתא, הוא כח יותר פנימי הגנוז בפנימיות התורה, וכאשר אין התגלות בנפש לכח הפנימי – בהכרח רח"ל ששער הנ' דקליפה הוא הכח השולט.

לא כדורות ראשונים דורות אחרונים. מבואר ב'מאור עיניים' (פרשת חוקת) בשם הבעל שם, שבדורות אחרונים ישנו גילוי פנימי בתורה, וברור ופשוט שגילוי זה הוא לא בכדי, הוא לא במקרה, אלא "ממכה עצמה מתקן רטיה", הקב"ה מקדים רפואה למכה, ורק ע"י גילוי זה יש ביד בני ישראל כח להינצל משער הנ' השולט בכיפה בכל העולם כולו.

"כברזל אחר אבן השואבת"

מה החילוק בין מ"ט שערי הטומאה שהיו בני ישראל משוקעים ביציאת מצרים, לבין שער הנ' בו מצויים אנו כיום.

המסילת ישרים בריש ספרו (פרק א), כשבא לבאר את ענין תכלית היצירה, שהיא הקירבה והדבקות אליו יתברך, כתב בלשונו שעליו לשבור את כל המחיצות המפסיקות בינו לבין קונו, "עד אשר יימשך אחריו כברזל אחר אבן השואבת".

וברור ופשוט הדבר שזה לעומת זה עשה האלוקים, וכשם שבקדושה יש את כח ה"עד אשר יימשך אחריו כברזל אחר אבן השואבת", כך רח"ל יש כח להיפך, כמבואר בסוגיא בע"ז שישנה בחינה של "כיון דאביק בה טובא כמינות דמיא".

אלו שני הכוחות של היצרים [יצה"ט ויצה"ר] הנמצאים בדור האחרון, והכח לנתק את ה"עד אשר יימשך אחריו כברזל אחר אבן השואבת" דקליפה – הוא רק כח של מסירות נפש!

כח הפנימי דקליפה, נמשכים אחריו באופן שאי אפשר להינצל! ומעשה היה בר' נתן שהלך לר' נחמן מברסלב לקבל את פניו, ובאמצע דרכו ראה ראייה שאינה ראויה. כשנכנס לר' נחמן, אמר ר' נחמן לר' נתן שיש בחינה של אריך דקליפה שאי אפשר להינצל ממנו. אי אפשר!! [זולת ע"י מסירות נפש, כמבואר לעיל ולהלן].

זה הכח ששולט השתא; הכל קליפה,

עבודת דורנו - מהי?

את המצב לאשורו!

כדוגמא, אדם שבא לאפייט מצות, יש לו לידע את כל הכללים, כל הגדרים, כל הלכות העשייה, שלא יבוא, חלילה, לידי חימוץ. אבל אם אופה אדם מצות מצוה בערב פסח אחר חצות, הרי שגדרי העשייה משתנים. כאן, שלא יבוא לידי חימוץ זו איננה מעלה גרידא. נדרשת ממנו זהירות רבה ביותר, כיון שכבר חל איסור חמץ.

כאשר יש נידון בנפש האדם בעבודת הבורא איך, כיצד, מה הדרך וכו' - דבר ראשון שצריך לידע הוא: מה המצב, היכן אנו נמצאים, איזו קליפה ישנה כיום.

יבוא האדם ויאמר: וכי יש לנו נביאים שיאמרו לנו? - כבר נכתבו הדברים, והם מקובלים אצל כל הכנסת ישראל בדברי רבותינו. אין כל חדש, הכל מבואר, חקוק בספר, והדברים הם דברי האוה"ח ודברי הבעל שם, ועוד צדיקים. הקליפה שאנו נמצאים בה היא בהכרח שער ה', ופשוט וברור הדבר שמזמן הבעל שם והאוה"ח הק' - יותר ממאתיים שנה - כבר הקליפה שולטת ושולטת, כמו שכל בר בי רב דחד יומא רואה לנגד עיניו עד היכן הטומאה מתגברת.

ופשוט וברור הדבר שהקב"ה שלח את ההארה דקדושה בזמן שמוכרחים להשתמש איתה כנגד כח הרע דקליפה, כדברי המאור עיניים בשם הבעל שם.

נמצא אפוא, שההתחזקות במידות, ההתחזקות באמונה, ההתחזקות בתורה ובשאר כל חלקי קדושה וטהרה - הם דברים נפלאים, אבל עבורנו, בני דור האחרון לא יועילו כל העצות. רק אם אוחזים ב"מסרו נפשיהו אקדושת ה'" - אז יכולים לצאת מהנקודה הנוראה של קליפת שער ה', אך אם לא - רח"ל עולם התמורות שכן עליה מונח בו, טומן בחובו נסיונות שאי אפשר לעמוד בהם! לא שקשה, אי אפשר!!

אין אדם כיום שאינו נמשך

נבאר את הדברים בלשון יותר פשוטה.

קליפת שער ה', היא למעלה מנקודת התבוננות, למעלה מן ההרגשים הפשוטים של האדם. זהו מצב של "עד אשר יימשך אחריו כברזל אחר אבן השואבת", אין נברא כהיום שלא נמשך אחר שער ה'! יאמר האדם: בדקתי ולא מצאתי - כל זאת מפני חוסר ההיכר מהי נקודת המשיכה.

שער ה' בהכרח שהוא מושך, חוץ ממי שזוכה לחיות בהתגלות דבקות בלב, אבל כל בן אדם שעדיין הקב"ה לא נמצא אצלו בגילוי גמור, בהכרח שהוא במצב של "עד אשר יימשך אחריו כברזל אחר אבן השואבת". כיון שיש כח בנפש של שער ה' דקדושה - הרי שיש לאדם את הזה לעומת זה,

הכל חושך. אדם נמשך רח"ל אחרי הקליפה כברזל אחר אבן השואבת! וביותר, כאשר הקליפה שולטת לגמרי בנפש האדם, כבר אין הרגש של "עד אשר יימשך אחריו", כי הוא כבר נמשך! זוהי בחינה של דבקות רח"ל בקליפה.

אמנם כאמור, הקב"ה הקדים רפואה למכה, וגילה לנו את סוד פנימיות התורה, והפנימיות הזו איננה ענין ששייך רק לבעל מדרגה וכו', אלא היא הכרח של ממש!

משל למה הדבר דומה, למועדים יש סדר בתורה - פסח, שבועות, סוכות: "שלוש פעמים בשנה ייראה כל זכורך... בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות" (דברים טז, טז). והנה גר שנתגייר בין פסח לשבועות, היעלה על הדעת לומר שלא יקיים את חג השבועות בגלל שיש סדר למועדים?! פשוט וברור הדבר שהזמן מחייב, בין אם זוהי מדרגתו שלו ובין אם זו איננה מדרגתו. הלכות התורה מחייבות תמיד, בכל עת ובכל שעה, ככל גדריה, חוקותיה והלכותיה.

והשתא, שנמצאים אנו בנקודה של פנימיות דפנימיות דקליפה - הרי שזה לעומת זה עשה האלקים, וישנה הארה פנימית, הלוא היא: שער ה' דקדושה.

נכון, ישנם יצרים, ישנם מלחמות, ישנם נסיונות, ועובדי ה', כל חד וחד לפום דיליה, נתקלים בכל מיני קשיים. פעם הצלחות ופעם להיפך ח"ו. אך צריך לידע שכל הדרך הזו בעבודה היתה נכונה במ"ט שערי הטומאה, שבהם יש מ"ט פנים טהור ומ"ט פנים טמא. אשר על כן ישנה נקודה של תנודה.

אבל באמת, במצב שאנו נמצאים היום, בדורות האחרונים, ובעיקר ככל שהולך וממשיך הזמן, שטומאה נוראה נמצאת בעולם, קליפה שאי אפשר להינצל ממנה - העצה היחידה היא: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", וידועים דברי האריז"ל שעבודת האדם בשעת אמירת האחד למסור נפשו על קדושת שמו יתברך.

תכלית הגילוי היא: "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", וגילוי ה' אחד ושמו אחד, הוא בכח "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", ומכיון שהזמן מצד עצמו מכריח את גילוי האחד, גילוי הבורא - א"כ צורת העבודה של כל היום כולו היא בבחינת "קמאי הו קא מסרי נפשיהו אקדושת ה'" (ברכות כ ע"א)!

מאחר והמצב הוא שהקליפה הנוראה דהשתא שולטת - אין עצה אלא לחיות עם האחד בכל עת ובכל שעה ממש!

ידיעת המצב לאשורו!

אין כאן ענין של 'וורט', פרפראות לחכמה. מוכרחים לדעת

וכח הרע דקליפה זו - זה לא ענין של סכנה, זה הכרח של מוות!!

הטשטוש של כל המושגים, מיעוט כח הרוחניות שנמצא בעולם - יוצר הטעייה גדולה, שאדם נראה כלפי חוץ שקוע בתורה, שקוע בקיום המצוות,

שקוע בדקדוק הדין וכו', נראה כבן עליה, כמבקש, כעובד ה' - אבל באמת, מי שמבין פנימיות, זה לא מינייה ולא מקצתיה. זה לא שהוא לא גמר. על דרך כלל הוא עוד לא התחיל להיכנס לפנימיות!

הכרת נקודת הפנימיות

פנימיות זו התקשרות פשוטה לא-ל חי, חיות פשוטה עם בורא עולם. הקב"ה הוא נקודת הפנימיות של כל דבר ודבר, וככל שאדם יוצא מן המיצר,

בבחינת יציאת מצרים - כך גדלה התקשרותו אליו יתברך שמו.

אשר על כן, הקיום החיצוני, אף שבודאי יש בו כוונה טהורה ורצון אמת ותשוקת אמת - אך קיים עדיין חוסר בירור פנימי מהו ה'זה לעומת זה' שנמצא השתא, מהו המצב, מה הנידון.

משל למה הדבר דומה, לאדם המדליק נרות חנוכה ביו"ט ראשון של פסח. וכי יעלה על הדעת שקיים מצוה? הרי עבר איסור דאורייתא של הבערת אש חדשה ביו"ט!

כשם שאדם העובד על מידת תאוה, אם יטול עצה הנוגעת למידת הכעס, פשוט שלא תהיה לו הצלחה - כך לענייננו מוכרחים לידע מה המצב, היכן היא נקודת המונע בנפש, מה המעכב, מהו ה'זה לעומת זה' המונח בנפש.

אף שברור הדבר שכל התורה כולה קדושה, אבל לכל דבר יש סם דיליה שהוא הכח המושיע והמרפא מתפיסת הקליפה המונחת באותו זמן.

הסכמה בנפש לצאת מעלמא דשקרא

כח החומר הנמצא כאן בעולם, יוצר אצל האדם שכחה בב' פנים: מחד - שכחת הבורא, ולאו דווקא שכחה במוחין, אלא בעיקר שכחת הלב, "ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך", והקליפה השניה היא, קליפת יצה"ר דתאוה, שבו מונחת ההימשכות אחר כל הבלי העולם כולו.

הכוחות הללו הם כוחות המושכים את האדם, בין אם הוא שם לב ובין אם הם בהעלם בלבנו.

מהי העצה לצאת משם?

ההסכמה בנפש לצאת מהעלמא דשקרא בכל רגע, כדברי הנועם אלימלך ב'צעטיל קטן' שיחשוב ויצייר שהוא מוכן למסור נפשו על קדושת ה',

להפיל עצמו לאש וכו' - זוהי הנקודה הראשונה המונעת את האדם מלהיות מחובר בחיבור גמור לעלמא דשקרא. אחרת, הוא מקושר לכאן, הוא מחובר. הוא נמשך אחר העולם הזה כברזל אחר אבן השואבת.

והרי בהתבוננות אמיתית כל אחד יודע שעלמא דקשוט בודאי ובודאי יותר טוב מהאי עלמא דשקרא. אם כן, מה הנקודה המונעת מן האדם להסכים בלב שלם

לעזוב השתא מיד את עלמא דשקרא ולעבור לעולם שכולו טוב? - זו איננה נקודה שכלית, זו נקודה של התקשרות פנימית בנפש האדם לשקר, לעלמא דשקרא.

כאשר האדם רוצה לצאת מהעלמא דשקרא, צריך שיהיה מבורר לו בדעתו מה חובתו בעולמו, לשם מה הוא נמצא כאן. כאשר מבורר לאדם בנפשו שהסיבה שהוא נמצא כאן היא "ואני קרבת אלקים לי טוב", פשוט וברור הדבר שהוא רוצה לעזוב את העלמא דשקרא בכל עת!

הרצון להישאר בהאי עלמא - הוא המונע ממנו את ההתקשרות לא-ל חי. ההכרה הפשוטה בנפש בכל עת ובכל שעה לשם מה נבראה כל הבריאה - באופן כללי, ולשם מה אני הנברא נמצא כאן - באופן פרטי, ההכרה בעלמא דשקרא מחד ובתכלית האמת מאידך, הביורור הפנימי שיש מקום אחד שהוא אמת, חותמו של הבורא אמת, והתביעה הפנימית להתקשר לנקודת האמת - היא כח ההצלה היחיד מקליפה דשער הנ'.

כאשר יש היסח הדעת מנקודת ההבדלה לשקר, מנקודת האמת שהיא התחברות לבורא עולם, דייקא אליו ולא לאחר - האדם שרוי בתוך קליפה נוראה דשער הנ'.

יאמר האדם: מהיכן הכח? הרי זה נראה למעלה, גבוה מכח בן אנוש? - הסיבה לכך היא מחמת העדר הכניסה לעולם פנימי באמת!

ההארה הפנימית נמצאת כאן בעולם, ומי שמחפש - בודאי ימצא, ומי שלא מחפש - ח"ו בודאי יפול! זה לא חשש נפילה, לא סכנה - זוהי קליפה של "עד אשר יימשך אחריו כברזל אחר אבן השואבת!"

לא דברי מוסר, אלא תפיסת חיים!

וכי לחנם הקב"ה בא וגילה פנימיות?! בפנימיות הזו שנמצאת לפנינו מבואר בדברי הבעל שם והאווה"ח שזה הכרח. זה לא ענין שיש כאן מקום לנידון לבעלי מדרגה, למתקדשים והבאים להיטהר להיכנס פנימה. אין עצה אחרת!

כח התורה - פרחתם על כל דיבור

זהו עומק דברי האווה"ח שבגלות אחרון כשייכנסו לשער הנ', הכח לצאת יהיה ע"י תורה.

חז"ל מספרים, שבשעת מתן תורה, על כל דיבור ודיבור פרחתם נשמתם (שבת פח ע"א). פשוט וברור הדבר שאין זה ענין מקרי. יש כאן גילוי עצמי בצורת הקבלה של עסק התורה.

מצד החיצוניות, "אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליהן, שנאמר: 'זאת התורה אדם כי ימות' (ילקו"ש פ"ר חקת רמז תשסב), אך לא זו היתה הבחינה שהתגלתה במעמד הר סיני שפרחתם נשמתם על כל דיבור ודיבור.

פרחתם נשמתם על כל דיבור ודיבור זו הבחינה הכתובה באוה"ח הק' במיתת נדב ואביהוא, שמרוב ההתקשרות לא-ל חי, מרוב גילוי עוצם תשוקת ההתדבקות אליו יתברך פרחתם נשמתם.

תוקף הגילוי של שער הנ' דתורה, הוא כח הנמשך אחריו יתברך כברזל אחר אבן השואבת. זהו הכח שנתגלה במעמד הר סיני, "וירד ה' על הר סיני" בכח ההתגלות דתורה.

הדברים הללו הם פשוטים, ברורים ומבוררים, אלא שצריך בירור בכל נפש ונפש, ראשית - האם יש ברירות מהי נקודת הנדון, ולאחר שברורה הנקודה, האם העבודה שייכת לנקודה זו.

הקב"ה יהיה בעזרנו, שהדברים יתקבלו בלב השומעים מצד תפיסת נקודת הפנימיות ולא מצד ההתעוררות החיצונית המתלווה אליהם. שיהיה ברור מהי נקודת הנסיון כיום, מה חובת האדם בעולמו דיליה, בדור דהשתא!

והאמונה הגמורה לדברי רבותינו וההשתמשות בעצות שהם כתבו, בכח בירור קדשם במהות הקליפה, ובכח ההתנתקות והיציאה ממנו - תביא את כל העולם כולו לגאולה גמורה במהרה בימינו.

■ הפסת_300_עבודת.דורנו.תשס"ב

כאמור, נדרשת מצד השומעים [והקוראים] תפיסה נכונה מהיכן יצאו הדברים הנאמרים כאן.

זה לא ענין של מוסר, זה לא ענין של התעוררות, זה לא ענין של הלכות חג בחג [לא ניתנו מועדים לישראל אלא שיעסקו בהם בתורה] ומשה תיקן להם לישראל שיהיו עוסקים הלכות חג בחג, אלא זו שאלה של תפיסת חיים, היכן נקודת הנידון של כל החיים!

מה האדם רוצה מעצמו? הוא מניח תפילין, הוא לומד תורה, הוא מקיים מצוות, מגדל את בניו לתורה ולמצוות. אם ברור לאדם שנקודת הנידון הוא שער הנ', האם באמת הוא נמצא בנקודת הנידון? מה יעזרו לו העצות אם הן חיצוניות?

צריך להסתכל נכון על כל התפיסה: מה המצב, מה רוצים כאן. לא מוסר, לא התעוררות, זו שאלה של עצם תפיסת החיים, מה נקודת הנידון, היכן אנו עומדים.

העתקת הנפש לדבקות בא-ל חי

ידוע בספה"ק שבחינת"בעתיקא תליא מילתא" היא סוד הגאולה האחרונה, גילוי העתיק, גילוי תכלית היצירה.

"עתיק" מלשון"ויעתק משם ההרה" (בראשית יב, ח), העתקת הדבר. ובעבודת האדם בפנימיות נפשו, בחינת העתקה עניינה שהאדם אינו מחובר לעצמו, המחשבה היא לא על עצם האני דיליה, על רצונותיו, על תשוקותיו, על מילוי תאוותיו, אלא לא-ל יחיד ומיוחד. זוהי בחינת עתיק בנפש.

"בעתיקא תליא מילתא, דבר אל בני ישראל ויסעו". נחשון בן עמינדב קפץ לים.

זוהי בחינה של מסירות נפש, כי זהו כח ההצלה, ודייקא שם נגלה "זה א-ל לי ואנוהו", "ראתה שפחה על הים"; היתה התגלות של בורא העולם. והתגלות זו היא דייקא מנקודת המסירות נפש של נחשון בן עמינדב שקפץ לים.

היתה כאן העתקה מהרצון לחיים דהאי עלמא. וכי עלה על דעתו של נחשון בן עמינדב שכאשר יקפוץ לים וימות הוא ייאבד? חס ושלום! הוא ידע שיצא מהאי עלמא, אך יגיע להתקשרות עם א-ל חי, בבחינת"כי לא יראני האדם וחי - בחייהם אינם רואים אבל רואים הם בשעת מיתתו" (במדבר רבה יד, כב).

אין עצה ואין תבונה. מוכרחים להגיע להחלטה בבירור החיים, מה המצב, מה הנידון ומה העצה. והדברים כתובים, מפורשים בדברי רבותינו, ברורים כפשוטם! אלא שמחמת ההרגל האדם ממשיך עם העצות שהיו טובות קודם לכן.

בלבביפדיה אבר

ודנו רבותינו א"כ איך מלחו, הא הוה ליה צלוי ואין בו ריח. ועיין חת"ס (פסחים, עד, ע"א), ומנחת חינוך (מצוה לב, מסך השבת, מלאכת דש). ועיין פסקי רי"ד (זבחים, מו, ע"ב) וז"ל, אם צלאן חוץ למערכה ואחר כן הקטירן תו לא מסקי ריחא. והנה שורש הריח הוא כמ"ש בקהלת יעקב (ערך ריח, ה) וז"ל, מצינו בתורה ביצחק (בראשית, כז, כז) וירח את ריח בגדיו וגו' (ראה ריח בני כריח שדה וגו'), ולא מצינו כן באברהם ויעקב, לפי שריח בחינת גבורה מדתו של יצחק, וז"ש (ישעיה, יא, ג) והריחו ביראת ה', סוד הריח (תיקונים, תיקון סט, קז, ע"א), עכ"ל. והוא בחינת לי בינה לי גבורה, כי ריח בחינת בינה. עיין פע"ח (שער השבת). ועיין קהלת יעקב (ערך אבר, ב).

והנה אבר בחינת אברהם כנ"ל, אבר-מ"ה. והיינו שריח אברים הוא חיבור של אברהם - אבר, עם יצחק - ריח. ועיקר גילוי זה נגלה באות ברית קודש הנקרא אבר, כנ"ל, ושם יש ריח. כמ"ש חז"ל על הפסוק וירח ה' את ריח הניחות, שזהו ריחו של אברהם אבינו, ריח של ברית מילתו. ועיין אמרי אמת (נח). ועיין ב"ר (לד, ט). ויתר על כן הוא בחינת יעקב שמידתו רוח. כמ"ש (בראשית, מה, כז) ותחי רוח יעקב, וכנודע שזה מדת יעקב. ועיין בהרחבה בהכתב והקבלה (ויקרא, א, ט) בסוד הקורבנות, כדברי רבותינו הרמב"ן ועוד ששורש עשיית העבודה בקרבן היה נצרך שיהא באדם עצמו, וכן השתא נצרך תשובת בעל הקרבן בבחינת רוח נשברה. "רוח", ובקרבן נעשה מרוח - ריח. וז"ל שם, כללה התורה בלשון ריח ניחוח בכל הקורבנות, והוא הנחת רוח שאמרו רבותינו (רוח נשברה), ונראה ברור שהבינו שם ריח כמו רוח. אמנם מדשינה המקרא רוח בריח, למדונו שבא להורות על תנאי הרביעי, שהזבח נזבח על שמו והוא לשם ריח, לאפוקי אברים שצלאן והעלן, עכ"ל. עי"ש בהרחבה.

והנה קרבן פסח נאכל צלי בשונה מכל הקורבנות. עיין פסחים, נו, ע"ב (וזהו צלי אחר הקרבה). וכתב בזוה"ק (ח"ב, רלו, ע"א) צלי אש - בגין דיסלק ריחו נודף. ועומק סודו כמ"ש במפתח השמות (בא) וז"ל, צלי אש שסודו (אותיות) צל איש, עכ"ל. והיינו שהקרבן הוא הצל של האיש, והריח הוא צל של הרוח נשברה כנ"ל. שע"ז נשבר תוקף הדין אש דקלקול, כמ"ש בזוה"ק. עיין זוה"ק (ח"ב, לט, ע"ב), וברקאנטי (וארא), ובמצודות דוד לרדב"ז (מצוה תיב), ולשם (ספר הדע"ה, ח"ב, סימן ז). ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

בוראו כי אם מתוך הליכות השמש, והתחלת עלייתה כעלות השחר, כמ"ש (ישעיה, מא, ב) מי העיר ממזרח צדק, ופסוק זה נדרש על אברהם, עכ"ל. וכתב באברבנאל (בראשית, כד, נ-סז) וז"ל, אברהם תיקן תפלת השחר, להודות לאל מניע הגלגל בתנועתו היומית, המחייבת זריחת השמש בכל יום, עכ"ל. והיינו שכל הכרתו בהשי"ת מתוך עלות השחר, ודו"ק.

ומכח זריזות זו של אברהם האיר מן עלות השחר עד לנץ חמה מכח אברהם, בבחינת מי "האיר" ממזרח צדק, ודו"ק. ובזכות כך כתיב (בראשית, יט, טו) וכמו השחר עלה. והוא מרחק ה' מילין, כמ"ש בפסחים (צג, ע"ב). ואמרו (ילק"ש, וירא, רמז פד) א"ר זעירא, המלאך היה מקדר (ממתין שמא יתבטל הגזירה ע"י תפלתו של אברהם, תפלת שחרית דייקא, ודו"ק) לפנייהם את הדרך. אולם במלבי"ם כתב (בראשית, יט, פט) וז"ל, והשכמת אברהם היה בשחת אלהים את ערי הככר, ר"ל אחר עלות השחר, שאז כבר התחיל לשחת את ערי הככר, שסודם ועמורה נשחתו תיכף בעלות השחר, הגם שהככר עצמו לא נשחת תיכף, ואז התפלל אברהם על הצלת לוט, עכ"ל.

זבחים, מו, ע"ב - ריח - לאפוקי אברים שצלאן והעלן דלא, דאמר ר' יהודה אמר רב, אברים שצלאן והעלן, אין בהם משום ריח. ועוד אמרו שם (סב, ע"א) מנא ידעי (בבית שני היכן מקום המזבח), וכו', ור' שמואל בר נחמני אמר, מכל הבית כולו הריחו ריח קטרת, משם הריחו ריח אברים. ע"כ. שריח האברים גבר וביטל ריח הקטורת, כ"כ המהרש"א שם. והיינו שיש ריח באברים וריח זה הוא דין ל"ריח" ניחוח. ובצלאן ליכא ריח (וכמ"ש רש"י וז"ל (שם, ב, ב), ד"ה לשם ריח) - לשם ריח, לאפוקי אברים שצלאן והעלן, דשוב אין בהם (ריח). ושיטת ר' יהודה (עיין שם, קיג, ע"א, וק"ט, ע"ב) דאין ריח ניחוח בבמות, דכתיב ריח ניחוח לה', ולא ריח ניחוח בבמה. ועיין לקח טוב (כלל ג) שכתב, שאין דין שיהא ריח אלא שלא יצא קודם לכן ע"י דבר אחר כגון ע"י צלי. ועיין שו"ת הרשב"ץ (ח"ג, שאלה לו) שבהסריחו לא פסלו. ועיין עוד צפנת פענח (ח"ג, סימן קפ). והנה מליחה חשיבא כצלי,

זבחים, כא, ע"א - אמר ר' חייא בר יוסף, מי כיוור נפסלין למתירין כמתירין, לאברים כאברים. רב חסדא אמר, אף למתירין אין נפסלין אלא בעמוד השחר. ופרש"י בשיטת רב חסדא, וז"ל, כשם שאין האברים נפסלין אלא בעמוד השחר, אף כל לינות אין פסולות בשום קדושה אלא בעמוד השחר, עכ"ל. והנה שורש הדבר שאבר פסילתו בעלות השחר, באברהם, אבר-מ"ה, כנזכר לעיל. וזמנו שחר, שתיקן תפלת השחר. ובו מושרש הכיוור, כמ"ש יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם.

והבן שמכח אברהם היום מתחיל בעלות השחר, וזהו "וישכם", כמ"ש (פסחים, ד, ע"א) כל היום כולו כשר למילה, אלא שזריזין מקדימים למצות, שנאמר וישכם אברהם בבקר. וזהו הזריזות שאינו מתחיל מן נץ החמה, אלא מעלות השחר. ובתפלה אנו מתחילים לכתחילה להתפלל מן עלות השחר (ובפרט ק"ש, עיין מג"א, או"ח, סימן נח, סק"א), ותפילת העמידה בנץ החמה. ובדיעבד יצא אף אם התפלל כולו בעלות השחר. והבן שזהו מדין זריזותא דאברהם. ובזוה"ק (ח"ג, רמג, ע"א) אמרו, וישכם אברהם בבקר, בריש שעתא קדמאה בסוף השחר. ועיין לבוש (או"ח, תרנב) שדן כיצד קיים אברהם מצות מילה בעלות השחר קודם נץ החמה שהוא קודם זמנה של מצות מילה, עי"ש. ובפני יהושע (פסחים, ד, ע"א) כתב וז"ל, השכים אברהם בעלות השחר וחבש חמורו, ובתוך כך האיר היום. ובשמן ששון (שער הכוונות, דרושי תפילין, דרוש ה, אות יא) כתב וז"ל, ובבוקר אתער אברהם, ר"ל בעת נץ החמה שהוא יום גמור. ומ"ש בזוהר דיצחק אתער בלילה, פירושו "עלות השחר", עכ"ל. ובכתבי רמ"מ משקלוב (ליקוטים, דף שכט, שסג, צב). ובתמונת האותיות, דף רפד. וכן בביאור משנת חסידים בכמה מקומות) כתב וז"ל, יצחק בן אברהם, גימט' "שחר", עכ"ל. ועיין זוה"ק (ח"ב, קיט, ע"ב).

והשורש, כמבואר בכלי יקר (בראשית, לב, כה) שכתב וז"ל, אברהם לא הכיר

בלבביפדיה קבלה בכור

אור א"ס

כתיב (ויקרא, כז, כז) אך בכור אשר יבכר לה' בבהמה לא יקדש איש אותו אם שור אם שה לה' הוא. ועיין ספר הבהיר (קד) וכי הוי הקב"ה בכור, עיי"ש. ומכת בכורות לא עיי שרף מלאך ושליח אלא עיי אור א"ס. ועיין שערי אורה (שער א). וכתב ברקאנטי (בא) וז"ל, מתאחד התפארת באין סוף עיי חכמה הנקראת ראשית בסוד קדש לי כל בכור.

ועוד. אור אין סוף, אין לו סוף, אין לו שיעור. ואמרו, אלו דברים שאין להם שיעור וכו', והביכורים.

ועוד. אני ראשון בחינת בכור, ואני אחרון בחינת מעשר. כ"כ האבן עזרא (ויקרא, כז, לד). ועיין תורת העולה לרמ"א (ח"ב, פרק יב).

צמצום

חלל הפנוי, שורש לע"ז. ובפרט התרפים שנעשים מאדם בכור, והם כנגד בני בכורי יש"ר אל. כ"כ בשער הפסוקים (ויגש). ועיין ציוני (תולדות), ועמק המלך (שער טז, פרק יט).

ועוד. צמצום, מיצר. מצרים. וכתיב (שמות, יא, ה) ומת כל בכור בארץ מצרים מבכור פרעה היושב על כסאו עד בכור השפחה אשר אחר הרחיים וכל בכור בהמה.

ועוד. כיסוי. ואמרו (תענית, כח, ע"א) פעם אחת גזרה המלכות גזירה על ישראל שלא יביאו וכו' ביכורים לירושלים וכו', מה עשו כשרין, הביאו סלי ביכורים וחיפום בקציעות וכו'. ובחינת כיסוי נוסף מצינו (ב"ב, קסו, ע"ב) אמר ר' אמי, טומטום שנקרע ונמצא זכר אינו נוטל פי שנים, דאמר קרא (דברים, כא, טו) והיה הבן הבכור לשניאה, עד שיהא בן משעת הויה.

קו

קו ראשית הגילוי מאור א"ס, הוא בבחינת בכור. ובדקות, אף אור א"ס בכור, גילוי רא"שון. ונודע, אור א"ס וקו מקביל לכתר וחד כמה. והרבו רבותינו לבאר שכתר וחכמה נקראים בכור, בסוד בראשית, ב-ראשית. ועיין בהרחבה ברמ"ק (פרדס רימונים, פכ"ג, פרק ד, ערך בכור), ובקהלת יעקב בהרחבה, המקורות מזוה"ק ועוד להנ"ל.

עיגולים

תחלה היו הבכורים קבועים ונתחלפו בלויים

ע"א). ואמרו (זבחים, כו, ע"א) א"ר זירא, הצורם און בבכור ואח"כ קבל דמו, פסול, שנאמר ולקח מדם הפר, פר שהיה כבר. ועיין חולין (יז, ע"ב).

חוטם

יריחו נקראת כן ע"ש ריח, כמ"ש רבותינו. וכתיב (יהושע, ו, יז) ארור האיש לפני ה' אשר יקום ובנה את העיר הזאת את יריחו, בבכורו ייסדנה ובצעירו יציב דלתיה. ועיין סנהדרין (קיג, ע"א).

ועוד. שתי הלחם נקראים ביכורים (עיין מנחות, ה, ע"ב). וכמ"ש (ויקרא, כג, יז) ממושבתים תביאו לחם תנופה וגו' תאפינה בכורים לה'. ודרשו (מנחות, נז, ע"ב) אימתי הן לה', לאחר ש"נאפו". אפיה, אף-יה.

פה

ביכורים, יש בהם דין קריאה. ועיין מכות (יז, ע"א).

ועוד. אמרו (ב"ב, קכו, ע"ב) המחלק נכסיו על "פיו", ריבה לאחד ומיעט לאחד והשוה להם את הבכור, דבריו קיימין. ואמרו (יבמות, מז, ע"א) נאמן אדם לומר זה בני בכור. דין "יכיר".

ועוד. אמרו (נדריים, יב, ע"ב) משום רבי אמרו, מנין לנולד בכור בתוך ביתו שמצוה להקדישו (אע"פ שכבר קדוש), שנאמר (דברים, טו, יט) הזכר תקדיש.

ועוד. פה-רע, פרעה, כנודע. וכתיב (שמות, יב, כט) וה' הכה כל בכור בארץ מצרים מבכר פרעה היושב על כסאו עד בכור השבי אשר בבית הבור וכל בכור בהמה.

עינים - שבירה

מיתה. מכת בכורות, כמ"ש (שמות, ד, כג) הנה אנכי הרג את בנך בכרך.

ופדיון פטר חמור, וכן פדיון בכור אדם, זהו להפקיע ממנו כח המיתה שחל בבכורי מצרים, כמ"ש בזוה"ק.

ושורש כח הרע בבכור. וכח המיתה, נגלה בער בן יהודה, וכתיב ביה (בראשית, לח, ז) והי' ער"ב בכור יהודה "רע" "בעיני" ה' וימ"ת תהו ה'. ובזוה"ק (ח"א, נז, ע"א) אמרו אתהפכו אתווי לביש, עכ"ל. ער - רע, ר"ת עקב ראש, שעקב שולט על הראש. כ"כ בעמק המלך (ש"ג, פמ"ב, ועוד מקומות שם, וכן הוא במ

בחטא ה"עגל". וכתב הרמח"ל באדיר במרום (מאמר שמיה דעתיקא) וז"ל, עשו נקרא בכור, וסודו ממש בסוד העגל מסכה, כי עגל מסכה כמנין בכור, עיי"ש.

יושר

ג' קוים. ואמרו (סנהדרין, יב, ע"א) תניא רבי אומר (מלכים, ב, ד, מב) ואיש בא מבעל "שלישה" ויבא לאיש האלקים לחם בכורים עשרים לחם שעורים וגו' ואין לך קלה בכל א"י לבשל פירותיה (שמהם מביאים ביכורים תחלה) מבעל שלישה וכו', שלישה לשון שי-לוש, ג' קוים.

ועוד. ביכורים. וכתב במגלה עמוקות (ואתח"ן, נון, אופן קפה) וז"ל, ג' מידות של ביכורים וכו', בכור, עטור, תוספות, שהם סוג ג' עדרי צאן, סוד ג' אבות, עיי"ש.

ועוד. אמרו (חולין, יח, ע"ב) שלשה מתירין את הבכור במקום שאין מומחה. ואמרו בזוה"ק (ח"ב, מ, ע"ב) תנא, תלת קשרין אינון, בכור בהמה, בכור השבי, בכור השפחה, דכל שאר מתקשרו בהו באלין תלת גווני דלעילא.

שערות

עשו איש שעיר. והוא בכור, בסוד תהו שקודם לתיקון (עיין קול ברמה, אות רמ. ועיין גר"א, תיקונים, תיקון סט, ד"ה א"ל והא אנא). וכתיב (בראשית, כה, לא) ויאמר יעקב מכרה כיום את בכרתך לי, ויאמר עשו הנה אנכי הולך למות ולמה לי זה בכורה וגו', וימכר את בכרתו ליעקב, ויבז עשו את הבכורה. וכמ"ש (ב"ב, טז, ע"ב) ושט את הבכורה. ונחלקו האם עשו היה רק בכור ללידה ויעקב בכור בטיפה, כ"כ רש"י. אולם בזוה"ק (מצורע, נה, ע"ב) איתא שעשו היה בכור גם בזה וגם בזה.

ועוד. אמרו (עדות, פ"ה, מ"ו) הוא היה מתיר שער בכור בעל מום שנשר והניחו בחלון ואח"כ שוחטו, וחכמים אוסרים.

ועוד. שער של כניסה. ויש בביהמ"ק שער הבכורות. עיין שקלים (טז, ע"ב).

אזן

אזון שומעת. ואמרו (שבת, פט, ע"ב) אמר (יצחק) לפניו, רבש"ע בני ולא בניך, בשעה שהקדימו לפניך נעשה ונשמע קראת להם (שמות, ד, כב) בני בכורי ישראל.

ועוד. צרם אזן בכור קנסהו. ועיין מו"ק (יג,

בלבביפדיה קבלה בכור

ישראל. וכתוב (שמות, ד, כב) ואמרת אל פרעה כה אמר ה' בני בכרי ישראל.

וכן בהמת ישראל חייבת בפדיון, וכן קדושה בבכורה, משא"כ בהמת עכו"ם. עיין בכורות (ב, ע"א), וב"מ (ע, ע"ב). ואיתא בארז"ל (עץ חיים, ש"כ, פ"ט) הז"א וכו' הוא בן בכור. וכן בהרבה בדברי רבותינו, ומקורו בזוה"ק (ח"ב, מג, ע"ב) בכור דא בן בכור, דכתיב, בני בכורי ישראל, והאי בן בכור כליל כל סטרין וכל גוונין. והיינו ז"א שכולל הכל. ובשערי אורה (ש"ה) כתב וז"ל, ישראל נקראים בכור, שהם תחלת הבריאה.

נוק'

כתב הרמח"ל (על התורה, דברים) וז"ל, יש בכור אדם ובכור בהמה, ושניהם בסוד המור-חין. אלא שבכור אדם הוא בסוד מוחין דז"א, ובכור בהמה בנוק', בסוד ב"ן, עכ"ל.

ועוד. ארץ, אדמה. וכתוב (שמות, כג, יט) רא-שית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך. ודע שיש דצח"ם ובכולם יש בכור. בכור באדם, פטר רחם. וכן בבעל חי. וצומח, דין ביכורים. ובדומם, ארץ ישראל קדושה מדין בכורה, כמו שישראל קדושתם מדין בכור, בני בכורי ישראל, ודו"ק היטב היטב.

ועוד. בת. ואמרו (ב"ב, קיט, ע"א) אחד הבן ואחד הבת נוטלין (מירושת הסב אם אביהם היה בכור ומת) חלק בבכורה.

ועוד. בכור השפחה, כמ"ש גבי מכת בכורות (ועיין חסד לאברהם, מעיין ז, נהר כד). וכן בכור היושב בבור. נוק' - בור - נקב. ב-כר, לשון כרה, חפר. ולכך "מכר" עשו את הב-כורה.

ועוד. בית. ואמרו (מכות, יח, ע"ב) ביכורים מאימתי מחייבין עליהם, משיראו פני הבית.

כתר

פעמים הכתר נקרא בכור, ופעמים החכמה, וכדלהלן. ויעיין מערכת אלוקות, שער י'.

ועוד. כתר גימט' מלת עשרים, סוד אות כ' כנודע. ואמרו (שקלים, ו, ע"א) ר' ברכיה ר' לוי בשם רשב"ל, לפי שמכרו בכורה של רחל (יוסף) בעשרים כסף יהיה כאו"א פודה את בנו בכורו בעשרים כסף (שהם ה' סלעים), עיי"ש.

ועוד. כתר - כרת, כנודע. (ועיין זוה"ק, ח"ב,

ועוד. הנה במכת מצרים בכור היה תלוי באב, כמ"ש (ב"מ, נט) שהקב"ה הבחין בין טפה של בכור לטפה שאינה של בכור.

ועוד. אמרו (יבמות, מ, ע"א) והיה הבכור אשר תלד, מה בכור אין לו בחיי האב, וכו', מה בכור נוטל פי שנים לאחר מיתת האב. ואמרו (ע"ז, ג, ע"א) כלום יש אב מעיד על בנו, דכ-תיב (שמות, ד, כב) בני בכורי ישראל.

ועוד. אב חייב לפדות את בנו בכורו. וכן בנו בכורו יורשו. (עיין קידושין כט, ע"א). ועיין שם שהיה ס"ד שבכור תלוי באב אף לגבי פדיון, וכן להיפך ירושה תלויה בבכור לאם. והיה ס"ד (ב"ב, קיא, ע"א) שבכור נוטל אף מן האם כפליים, עיי"ש. ונולד אחר מיתת אב אינו נוטל פי שנים (ב"ב, קמב, ע"ב).

אמא

אמרו (קידושין, כט, ע"ב) פדיון בכור תלוי בפטר רחם, באם. וכלשון הש"ס (שבועות, כד, ע"ב) הקדש בבכור וקדושתו "מרחם". וכן אמרו (נדרים, יג, ע"ב) הבכור שהוא קדוש "ממעיי אמו", ולא בתוך אלא "ממעיי".

ועוד. אמרו (ביצה, כו, ע"ב) האי בכור מעיק-רא הוה חזי אגב אימיה, עיי"ש.

ועוד. אמרו (ר"ה, ו, ע"ב) איבעיא להו, בכור מאימתי מונין לו שנה, אביי אמר משעה שנו-לד, רב אחא בר יעקב אמר משעה שנראה להרצאה.

ואמרו (קידושין, עד, ע"א) אמר ר' נחמן, ג' נאמנים על הבכור, אלו הן, חיה אבא ואמו, חיה לאלתר, אמו כל שבעה, אביו לעולם.

ועוד. תבונה - לאה. ואמרו (ב"ב, קכו, ע"א) ראויה היתה בכורה לצאת מרחל, דכתיב (בראשית, לז, ב) אלה תולדות יעקב יוסף, אלא שקדמתה לאה ברחמים ומתוך צניעות שהיתה בה ברחל החזירה הקב"ה לה.

ואמרו (זבחים, לז, ע"ב) תמורת בכור ומעשר הן וולדן וולדי ולדן עד סוף כל העולם הרי הן בכור ומעשר וכו'.

ז"א

כתב בעמק המלך (שי"ד, פרק נ"ה) וז"ל, ז"א הוא בכור ויורש שני חלקים, של ה' חסדים הנכללים ביסוד אבא, וה' גבורות הנכללות ביסוד אמא, עכ"ל.

גלה (עמוקות). ושם כתב (שער טז, פרק מט) שהיה רע בשתי עינים.

ועוד. בכור בעל מום. ועיין ביצה (כה, ע"ב). ויתר על כן בכור טריפה. ועיין ב"ק (יא, ע"ב).

ועוד. דיני "ראיית" בכור, עיין ביצה (כז, ע"א). ועיין ספר הפליאה (ד"ה על כן יעזוב) סוד בכור כוחי וראשית אוני, כוחי הוא הראיה, ואוני הוא בחכמה הנקראת ראשית, עיי"ש.

עתיק

כח הדילוג, והקב"ה דילג במכת בכורות על בכורי ישראל והצילם. וכמ"ש (במדבר, ג, יג) כי לי כל בכור ביום הכתי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי לי כל בכור בישראל. ודילוג זה הוא השורש שהבכורה מדלגת מעשו ל-עקב ומראובן ליוסף, ודו"ק.

ולגבי אכילת מצה אמרו (פסחים, לג, ע"א) שאין אדם יוצא באכילת מצה מביכורים.

ועוד. גבורה דעתיק גנוזה בחכמה דאריך כנר דע. ומצד כך החכמה ראשית לדון. עיין מגיד מישרים (וארא - בא). וכן עתיק סוף עולם עליון, נעשה ראשית לעולם תחתון, והוא בכור לכל עולם ועולם.

אריך

בחינת "זקן" מלא רחמים. ואמרו (יומא, עח, ע"א) שאלו את ר' אליעזר, זקן ויושב בישי-בה, צריך ליטול רשות להתיר בכורות, או אינו צריך.

ועוד. י"ג תיקוני דיקנא המתפשטים ממוחא סתימאה דא"א. ובהם ב' מזלות נוצר ונקה. ולתתא נעשה י"ב מזלות, ובראשם טלה. וכתב במגלה עמוקות (בא) וז"ל, צוה הקב"ה לשחוט טלה שהוא בכור למזלות והכה כל בכור, עכ"ל. ועיין קהלת יעקב (ערך בכור) וז"ל, בכור וארבע אותיות גימט' אריך עם הכולל, עכ"ל. ועיין קהלת יעקב (ערך יו"ד, אות יא).

אבא

ז"א נקרא בכור (עיין ערך קטן ז"א). וכתב בשער הכוונות (דרושי הפסח, דרוש ב) וז"ל, ואז ז"א הנקרא בכור יורש מקום אביו ואמו העליונים, וכו', עיי"ש. ולכך נוטל כפליים, מאב ומאם, כמ"ש בזוה"ק (ח"ג, אדרא זוטא, רצא, ע"א). והוא שורש ב' בכורות כדלהלן (ועיין חסד לאברהם, מעיין ה, נהר כה).

בלבביפדיה קבלה בכור

ועיין מצודות דוד לרדב"ז (מצוה קכט).

גבורה

אמרו (ברכות, נח, ע"א) והגבורה - זו מכת בכורות. ועוד. דם. ואמרו (פסחים, יא, ע"א) בכור שאחזו דם אפילו הוא מת אין מקיזין לו דם, דברי ר' יהודה.

ועוד. לוי מדת הגבורה כנודע. וכתוב (במדבר, ג, מא) ולקחת את הלויים לי אני ה' תחת כל בכר בבני ישראל ואת בהמת הלויים בבהמת בני ישראל.

ועוד. אהובה ושנואה. וכתוב (דברים, כא, טו) וילדו לו בנים אהובה והשנואה והיה הבן הבכור לשנואה וגו', לא יוכל לבכר את בן האהובה על פני בן השנואה.

ועוד. אש. וכתוב (ויקרא, ב, יד) ואם תקריב מנחת בכורים לה' אביב קלוי באש וגו'.

ועוד. גבורה, צפון. אולם בכור נשחט בכל מקום. עיין זבחים (נו, ע"ב).

ועוד. קין סוד גבורה והיה בכור. ועיין שער הגלגולים (הקדמה, לג, לה, לח).

תפארת

ישראל - יעקב. וכתוב (בראשית, כז, לו) הכי קרא שמו יעקב, ויעקבני זה פעמים, את בכר־תי לקח והנה עתה לקח ברכתי. וכן בנו ראובן בכור והיה ראוי שיקח בכורת קין ויתקנו. ועיין שער הגלגולים (הקדמה ל"ג). ויתר על כן עבודת יעקב לתקן אדה"ר כנודע, שאדה"ר היה בכורו של עולם כמ"ש חז"ל. ועיין מצוה דוד לרדב"ז (מצוה עט-פ), וזוה"ק (בא, מג, ע"ב).

וכתב בספר הפליאה (ד"ה על כן יעזוב) וז"ל, ודע שיש בכור לנחלה ואינו בכור לכהן (כמ"ש במשנה), הוא תפארת ישראל, שנאמר בני בכורי ישראל, הוא הבן שנוטל פי שנים, השפעת החסד מן הימין והשפעת הפחד מן השמאל, ואינו פטר רחם שעשו הנאחז מן הפחד יצא תחלה. בכור לכהן ולא לנחלה היא כנסת ישראל הנוטלת חלק העשירי מנ־כסי אביה, ואין לה דין פי שנים, והיא הנותנת לכהן ה' סלעים (סוד ה' בנוק' כנודע), כי היא פטר רחם של הוד. ובכור לנחלה ולכהן, הוא פחד יצחק שהוא פטר רחם לחסד, המים הרו וילדו חשך, וגם הוא ראשית אצילות של חסד, עי"ש. ועיין תורה אור (וישב) סוד ד'

ועוד. בינה, בחינת לעת"ל, בחינת "ראוי". וב־כור אינו נוטל פי שנים בראוי כבמוחזק.

ועוד. יובל. ואמרו (גיטין, מח, ע"ב) דתניא, בכור נוטל פי שנים בשדה החוזרת לאביו ביובל, ודו"ק. ואמרו (ב"ב, קלט, ע"א) אלו שאין חזרין ביובל, הבכור.

ועוד. נדר. ואמרו (נדרים, יב, ע"ב) הרי עלי כבכור, ר' יעקב אוסר, ר' יהודה מתיר. עי"ש שנחלקו אי נודרים רק בדבר המודר או אף בדבר האסור.

דעת

חיבור זכר ונוק', והאדם ידע את חוה אשתו. ואמרו (מו"ק, יב, ע"א) אין מרביעין בבכור.

דעת, מדתו של משה. ואמרו בזוה"ק (ח"ב, לז, ע"א) משה אמר עד בכור השפחה אשר אחר הרחים, ולא הוה הכי, אלא עד בכור השבי אשר בבית הבור, ועי"ש עוד שי־נוי, הכה כל בכור, משה לא אמר אלא ומת וגו'. וכתב בעמק המלך (שער יד, פרק קח) וז"ל, עון הקרי עולה עד הדעת העליון, הנקרא בכור, עכ"ל. ועי"ש שער טז, פט"ז.

חסד

יד ימין. ואמרו (יבמות, עג, ע"ב) ואמר מר, תרומת ירך, אלו ביכורים. ועיין מגן דוד (אות ד).

ונותנים ה' סלעים לכהן, בחינת כסף, כמ"ש בזוה"ק (ח"ב, מב, ע"א). וכן ביכורים מביאים בקלתות של כסף וזהב. עיין ב"ק (צב, ע"א). ועיין שבועות (ד, ע"ב).

ועוד. חו"ג, ב' ידים ימין ושמאל. וכתוב (בראשית, מח, יח) ויאמר יוסף אל אביו לא כן אבי כי זה הבכור שים ימינך על ראשו. חסד על הבכור. אולם יעקב נתן הגבורה על הבכור, דשם נגלה בחינת שמאל דוחה שדחה למ־נשה ועשהו שני, וימין מקרבת ועשהו בכור לאפרים.

ועוד. כהנים, איש חסידך. ונתחלפו בכורים בכהנים. ועיין ציוני (וזאת הברכה) וז"ל, בכור וכהן, שווה בשווה.

ועוד. אהבה. ואמרו (שבת, לא, ע"א) ומה ישראל שנקראו בנים למקום, ומתוך אהבה שאהבם קרא להם (שמות, ד, כב) בני בכורי ישראל. ובכור לשון "גדול". עיין יבמות (כד, ע"א). וכן במכת בכורות מת גדול שבבית.

לח, ע"א). והאוכל ביכורים (אם אינו כהן) חייב כרת. וכתב הרמח"ל (תיקונים חדשים, תי־קון נד) בכור מסטרא דכתר עלאה. ומקורו בזוה"ק (ח"ג, רסב, ע"א). ושם (רסט, ע"א) אמרו, קדש לי כל בכור, לקבל כתרא עלאה דכלא. ועיין תיקונים (רעט, ע"ב).

ועוד. כתב הרמח"ל באדיר במרום (מאמר רעותא דז"א) וז"ל, ז"א נקרא בכור מצד הג"ר, א"א, ואו"א, שהם באמת בכורים. ועיין מצוה דוד לרדב"ז (מצוה קז).

חכמה

סוד קודש. וכתוב קדש לי כל בכור. (עיין זוה"ק, ח"א, יג, ע"ב). וכבר הרחיבו בכך רבו־תינו (ועיין שער הכוונות, דרושי הציצית, דרוש ד). וכתב הראב"ד (ספ"י, פ"א, מ"א) וז"ל, האין הוא העדר בהשגה, והיש יש בו קצת השגה, והוא בכור להשגה, הסוד בזה הוא הבכור, חכמה, עכ"ל. ועיין ציוני (בא), ורקא־נטי (וארא). ופרשת קדש לי, פרשה ראשונה בתפילין כנגד חכמה, כמ"ש בזוה"ק.

ועוד. כבוד. וכתוב (בראשית, כה, לד) ויבז עשו את הבכורה. וכן חייב בכבוד הבכור, אחיו הגדול.

ועוד. כח-מה. וכתוב (בראשית, מט, ג) ראובן בכרי אתה כחי וראשית אוני. ועיין שערי צדק (שער ט). ופרדס (שער כג, ערך בכור).

ועוד. בכור שוטה היפך בכור חכם. כן קרא יעקב לבכורו ראובן. ובכור בחינת חכמה, עיין תיקונים (ל, ע"א).

ועוד. בכור, התחלה בחינת חכמה. ראשית חכמה. וכל ראשית, חכמה דקליפה, לקתה במכת בכורות. עיין זוה"ק (ח"ב, לז, ע"ב).

ועוד. בכור יורש שררת אביו, בראוי ליורשו שממלא מקום אבותיו בחכמה. עיין כתובות (קג, ע"ב).

ועוד. ת"ח. ואמרו (כתובות, קה, ע"ב) כל המביא דורון לת"ח כאילו מקריב ביכורים. ושורשו יעקב, שהיה בכור במחשבה. לעומת עשו שהיה בכור ביצירה. עיין מגלה עמוקות (תולדות).

בינה

לב. וכתוב (שמות, יג, טו) ויהי כי הקשה פרעה (את לבבו, כמש"כ) לשלחנו ויהרג ה' כל בכור בארץ מצרים.

בלבביפדיה קבלה בכור

על ו'. ועיין מאירת עינים (וישב) ז"ל, העטרה בכור לת"ת בקדמות המחשבה, וכו', אע"פ שהת"ת גדול במעלה מ"מ העטרה בכור בהקדמת זמן ובכח עליון, עיי"ש. ובמערכת אלוקות (פ"ה) כתב ז"ל, והעטרה בכור לכל מה שתחתיה.

נצח

מדה חמישית, יום חמישי, כנודע. ואמ"ר (שבת, פז, ע"ב) ניסן שבו יצאו ישראל ממצרים ב"ד שחטו פסחיהם בט"ו יצאו וכו' מבערב לקו בכורות, ואותו היום חמישי בשבת היה, עיי"ש. ולגבי מתי קורין בפסח פרשת הבכור, עיין מגילה (לא, ע"א).

ועוד. ירך. ואמרו (בכורות, מ, ע"א) נשמה ירכו, פסול, והוא בעל מום. ובפרדס רימונים (פרק כג, ערך בכור) כתב ז"ל, נצח נקרא כבוד מצד החכמה, הוא בכור ליסוד ומלכות, עיי"ש בהרחבה.

ובקליפה בכור בהמה הוא נצח הוד יסוד דק ליפה, ולפירוש אחר הוא דעת תפארת יסוד דקליפה, עיין קהלת יעקב (ערך בכור).

הוד

נו"ה, תרי עדים, כנודע. ואמרו (שבת, קמה, ע"ב) איבעיא להו עד מפי עד לעדות בכור, וכו', והלכתא עד מפי עד כשר לבכור.

ועוד. וידוי. וביכורים טעונים וידוי. ועוד. ממון. וביכורים ממון כהנים הוא. עיין ב"ק (צד, ע"א). וביכורים ממון הקדש. ועיין עוד שם (יב, ע"ב. יג, ע"א). ובעל מום קדוש בקדושת דמים. וכן בכור מעלה לפשוט בדמים (ב"מ, קי, ע"ב). ואמרו (ב"ק, יב, ע"ב) לא שנו אלא בכור בזמן הזה דכיון דלא חזי להקרבה אית להו לכהנים זכיה בגוייהו, אבל בזמן שביהמ"ק קיים דחזי להקרבה לא, עיי"ש.

יסוד

יוסף. קבל הבכורה במקום ראובן. כמ"ש (דה"י, א, ה, א) ובחללו יצועי אביו נתנה בכור רתו לבני יוסף (עיין ברכות, ז, ע"ב). וכתוב בכור שורו הדר לו. וכתוב ביה (בראשית, מג, לג) וישבו לפניו הבכר כבכרתו והצעיר כצ"ע עירתו. ועיין ברכות (נו, ע"ב). ובכור שנוטל פי שנים ילפינו מיוסף. עיין ב"ב (קכג, ע"א). ובני בנימין (שם, מו, כא) בלע ובכר, ונקראו ע"ש יוסף, כמ"ש חז"ל. וכן בן אפרים בן יוסף נקרא בכר (במדבר, כו, לה). ועיין סוטה (לו,

ע"ב) ובכר - בכור לאמו.

ועוד. בכור, ראשית "אוננו". ובספר הפליאה כתב ז"ל, אפילו שאינו ראשית אוננו יקרא בכור ובלבד שלא בא אחר בן קיימא כמ"ש בש"ס. וביכורים אסורים לאוננו, כמ"ש (יב-מות, עג, ע"ב). ואמרו (ב"ב, קיא, ע"ב) רא-שית אוננו, מביעיא ליה לבא אחר נפלים דלהוי בכור לנחלה, עיי"ש. וכתב בפירוש החייט (פי"ג) ראובן בכור למעשה, יוסף בכור למ-חשבה. וכתב בשער הגלגולים (הקדמה לה) ז"ל, הגבורות הם היוצאות תחלה דרך היסוד כנז"ל, ולכן היה קין בכור, עיי"ש.

מלכות

מלכות נקראת בכור. עיין תיקונים (תיקון ל). ועיין קהלת יעקב (ערך בכור).

ועוד. שבועה מדה שביעית. ועשו מכר את בכרתו ליעקב ע"י שבועה, כדכתיב (בראשית, כה, לג) ויאמר יעקב השבעה לי כיום וישבע לו וימכר את בכרתו ליעקב. ועוד. ביכורים חייבים מז' מינים, כמ"ש אין מביאין ביכורים אלא משבעת המינין. ועיין מגיד מישרים (כי תבא).

ועוד. עיין תולעת יעקב (סוד הקרבנות), וערך קטן תפארת. ועוד. דוד נקרא בכור, בסוד קדמת ו' על ד', כחותם המתהפך. כ"פ בתו-רה אור למהר"מ מפאריש (וישב). וכן במגלה עמוקות (תולדות).

ועוד. מדרגת הגרים. ואמרו (יבמות, סב, ע"א) היו לו בנים בהיותו עכו"ם ונתגייר, ר' יוחנן אמר אין לו בכור לנחלה, דהא הוה ליה רא-שית אוננו, ור"ל אמר יש לו בכור לנחלה, גר שנתגייר כקטן שנוטל דמי.

ועוד. אמרו (הוריות, יא, ע"ב) ומאי בכור (אע"פ שאינו בכור), בכור למלכות. ועוד. סוד לבנה. ולעת"ל כל חדש יהיה בכורים. עיין שקלים (ז, ע"א). ועוד. שם. שמות בני ישראל, ר"ת שבי, בכור השבי. עיין מגלה עמוקות (שמות).

נפש

מעשה. וכתוב (דברים, טו, יט) כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך תקדיש לה' אלהיך לא תעבד בכור שורך ולא תגוז בכור צאנך.

רוח

כתיב (ויקרא, כג, כ) והניף הכהן אתם על לחם הבכרים תנופה לפני ה'. וכן ביכורים

בעי תנופה. עיין מכות (יח, ע"ב).

ועוד. אמרו (יבמות, עד, ע"א) כל אותם מ' שנה שהיו ישראל במדבר, לא היה יום שלא נשבה בו רוח צפונית בחצי הלילה, שנאמר (שמות, יב, כט) ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור וגו'.

ועוד. כתיב (איוב, א, יג) ויהי היום ובניו ובנותיו אוכלים ושותים יין בבית אחיהם הבכור ומ-לאך בא אל איוב וגו', והנה רוח גדולה באה מעבר המדבר ויגע בארבע פנות הבית ויפול על הנערים וגו'.

נשמה

כתב בשם משמואל (ויחי, תרע"ז) ז"ל, נשמה לעולם נקרא בכור, כי זהו ראשית מכל חלקי האדם. וכתב בהיכל הברכה (במדבר) ז"ל, מנשה הבכור בכור יוסף זכרים חסדים נשמה לכולם ואב לכולם, ואחיו הקטן אפרים מן פר מנצפ"ך רוח דילה וכו'.

חיה

אמרו (קידושין, עד, ע"א) אמר ר' נחמן, ג' נאמנים על הבכור, אלו הן, חיה אביו ואמו, חיה לאלתר וכו'.

יחידה

בכור כל היותו יחיד. אולם השתא נעשה שנים בסוד כתר וחכמה ב' ראשים, ולכך איכא בכור שנוטל עם ב' ראשים. אולם לעת"ל יהיה גילוי יחידה, ויהיה גילוי של בכור אחד בלבד.

ובכור נוהג ביחיד (עיין רש"י, חולין, קלו, ע"ב, ד"ה מעשר. ועיין ערוך לנר, יבמות, צט, ע"ב. ופחד יצחק, פסח, מאמר עג), וניתר ביחיד, וכלשון התוס' (בכורות, לו, ע"ב) וכל מופלג בחכמה ומומחה ראוי להתיר בכור ונדר ב-יחיד. ובכור לשון יחיד (עיין רש"י, זבחים, לו, ע"א, ד"ה אלא. ופסקי הרי"ד, פסחים, סד, ע"ב).

ובסוד תרי משיחין, יוסף, בכור שורו הדר לו. וביהודה היה קלקול שבכור יהודה ער, רע בעיני ה'. ולעת"ל יתאחדו המשיחין, יתאחדו הבכורות וייעשו אחד. ועיין גר"א בתיקונים (תיקון כ"א, ד"ה תתן להם ילקטון). ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

בהניות בקרוב

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ
משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

המאמרים שבאו בספר זה, רובם נערכו מתוך סדרת שיעורים שניתנה במוצאי שבתות משנת תשע"ב עד שנת תשע"ח, בעיר בני ברק. על תפלת שמונה עשרה נמסרו כמאה ושבעים שיעורים, מתוכם נערכו ארבעה מאמרים, ועל פרשיות השבוע נמסרו כשבעים שיעורים, ומתוכם נערכו עשרים מאמרים.

כל שיעור מקיף ומברר נקודה אחת בהלכות דעות וחובות הלבבות, ונותן מבט שורשי ומעשי בדרך הישרה שיבור לו האדם.

השיעורים נמסרו באופן של בנין, וקטע מתחבר לקודמו, ועל כן נצרך עיון המקיף את כל המאמר בשלימות, שימת לב וישוב דעת, להבנת הדברים בדקותם על בוריים.

מלאכת העריכה נעשתה ביד אומן מתוך תמלול מדויק, וניתנה שימת לב רבה לשמירה על צביון צורת מסירת השיעור במקורו.

שיעורים אלו נמסרו בזמן קצוב של כחצי שעה, וניתן לשומעם באמצעות מערכת השיעורים של קול הלשון. בסוף כל מאמר צויינה השלוחה למציאת השיעור. השלוחות צויינו הן לפי מספרם בקו הטלפון, והן לפי שמותם, על מנת להקל על מציאתם גם בעמדות קול הלשון שבמרכזי תורה ותפלה.

מאמרים כ"ו כ"ז נערכו מתוך שיחות שנמסרו לבחורי ישיבה גדולה, כהכנה לקראת חג מתן תורה.

בחלקו האחרון של הספר מופיעים "מאמרי התקופה" - שיעורים שנמסרו לאור תקופתנו, וכן מאמר נוגע לתקופתנו מאת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל, היוצא לאור לראשונה.

מילון ערכים בקבלה • יצירה

"המוגבלת". והיינו שכל נברא ונברא יש לו גבול מיוחד לעצמו, וזהו צורה, יצירה, ודו"ק. ועיין דברי חיים (פרה, ד"ה וכמו כן). ובמהר"ל (דרך חיים, פ"ו, משנה י) כתב וז"ל, ולשון יצירה נאמר על הצורה שהיא "מוטבעת" (ודו"ק שיש צורה מוטבעת ויש צורה שאינה מוטבעת) בחומר. וזהו לשון יצירה, שהוא מלשון צר צורה, שאין הצורה אפשר לעמוד רק בחומר שהוא הנושא, ולפיכך על הצורה שהיא בחומר שייך לומר לשון יצירה. כי ידוע ונגלה שהבהמה והחיות יש להם צורה מוטבעת (משא"כ בצומח ודומם אינו גלוי המוטבע, ודו"ק) בחומר, ולכך נאמר אצל זה לשון יצירה. וכן האדם יש לו צורה שהיא מוטבעת בחומר, אע"ג שיש לו צורה אלהית נבדלת, מ"מ יש לו (גם) צורה חמרית ג"כ אל האדם שהיא צורה מוטבעת בחומר, שבשביל אותה צורה כתיב לשון וייצר אלקים, עכ"ל. והבן שישנם ג' מדרגות. א. צורה בלתי מוטבעת. ב. צורה מוטבעת. ג. צורה אלהית. וכלשון המהר"ל שם, גם לכל הנבראים יש צורה מוטבעת בחומר, רק שאצל האדם ואצל הבהמה נראה ביותר, עכ"ל. והבן שע"י פעולת אדם נעשה צורת בלתי מוטבעת, וע"י הקב"ה נעשה צורת מוטבעת, בכל הנבראים צורה בלתי אלהית ובאדם צורה אלהית, ודו"ק. ועיקר גילוי צורה באדם אינו רק בגופו או בפניו, אלא בפה - בדיבור, שע"ש כן נקרא "מדבר". וכמ"ש בלקוטי תורה (חב"ד, האזינו) וז"ל, ודבור הוא בחינת יצירה (בבחינת מחשבה דיבור מעשה, המקביל לבריאה יצירה עשיה), כמו הצורה שהיא גילוי בחומר בלבד ולא חידוש מעיקרו, עכ"ל.

וביריעת שלמה (חוברת ו, יריעה ח) כתב וז"ל, שם "צורה" הנחתו על "קישור וסדור" חלקי כל צורה והסכמתם בבחינת השתמיש והתועלת על צד ציור השכלי והנחתו, עיי"ש בהרחבה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

כתב הרמ"ק (פרדס רימונים, שער טז, פ"א) וז"ל, יצירה הוא מלשון יצר סמוך תצור (ישעיה, כו), שהוא יותר עב ומתגלה מבריאה. וכמו (בראשית, ב, ז) וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה, הנה בעפר לקח לשון יצירה. וכן (ישעיה, מג, כא) עם זו יצרתי לי, כי הכוונה על העוביות הדברים יותר, עכ"ל.

ובנפש החיים (ש"א, פי"ג) כתב וז"ל, לשון יצירה פירושו הצטיירות דבר יש מיש וכו', ועולם השלישי נשתלשל בסדר המדרגות מהעולם השני ונתעבה יותר שמציאותו מושג יותר והוא היש מיש, לכן מתואר בשם יצירה, כמו יוצר חומר שהוא יש מיש, עכ"ל.

ובפירוש אוצר השם (ספ"י, פ"ב) כתב וז"ל, יצירה - הוא ליתן צורה על נעדר הצורה, כמו תהו, עכ"ל. וכן השריש הרמב"ם (מורה נבוכים, ח"ב, פ"ל) וז"ל, יראה לי שהיצירה נופלת על עשות צורה ותואר, כי הצורה והתואר גם כן מקרה, ולזה אמר "יוצר אור" מפני שהוא מקרה, "ויוצר הרים" מתארם, וכן וייצר אלקים וגו', עכ"ל, עיי"ש. ובמזרחי (בראשית, ב, ד) כתב וז"ל, ודרשו על הלשון "וייצר", אין "צור" כאלוקינו, אין "צייר" כאלוקינו, ופירושו צר, כמו יצר, שאין יצירה אלא בצורה ששם בחומר, עכ"ל. ובמלבי"ם (בראשית, א, ב) כתב וז"ל, במה שתקן התהו והבהו במה שנקוו המים ונעשה היבשה, שזה נקרא יצירה, שנתקן צורתה "המתדבקת", עכ"ל. ודו"ק שהגדיר הצורה שאינה עצמית בדבר אלא "מתדבקת", צורה מקרית, כלשון המורה נבוכים. ולכך שייך לשנות צורה, וזה נקרא שינוי מעשה בפרק מרובה.

ובאור שמח (הלכות תשובה, פ"ד, ה"ד) כתב וז"ל, שהצורה המיוחדת "המוגבלת" מכונה יצירה, עכ"ל. ודו"ק שאין צורה דומה לחברתה (כמ"ש בסנהדרין על צורת פרצוף אדם), וזהו "מיוחדת", וכן עצמות הצורה מלשון צר, הגבלה, וזהו

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

ההסתמכות על קניינים וקשרים בין אישיים היא השורש לפחדים לאחר שהתוודענו לתפיסה הנפשית הרווחת של היסמכות על ביטחון הנפול הבנוי על קניינים וקשרים למיניהם. ובנוסף לכך, ראינו והבנו את תנועת הנפש לנסות לחזק את החוסן הנפשי על ידי הרבות נכסים ויחסים וכו'. כעת נבין, כי דווקא התפיסות הנפשיות הללו, הלכי הנפש האלו, הן הם גופא השורש לפחדים.

ההבנה בכך פשוטה, עד כמה שהאדם קישר וחבר את נפשו לכל החפצים והאנשים הסובבים אותו ומשרתים את רצונותיו ותאוותיו, ולפי תפיסתו כל אושרו שמחתו ואיכות חייו תלויה בקיומם. ממילא היסוד לכל הפחדים שלו, הוא החשש שמה אותם אנשים מקושרים ינתקו את ההתקשרות. שמה הנכסים וההשקעות שלו יפסדו. שמה חלק מחפצי הנוחות הסובבים אותו יבלו, יאבדו או ינטלו ממנו מסיבות שונות ומשונות.

לדוגמא: אם לא יהיה לו תזרים הכנסות גבוהה, מהיכן הוא יתחזק את כל מערך הקניינים שמשרת אותו – דירה רחבה באזור מחיה איכותי. רכבים אמנים ובטוחים לו ולנוות ביתו (ואולי גם לילדיו הבוגרים). אולי יהיו זעועים כלכליים בעולם, אולי תצוץ לה תחרות עסקית שתאיים עם קיום העסק שלו או שבו הוא מועסק. אולי יחוקקו חוקי מס חדשים שיעיקו עליו ויצמצמו את רווחיו. אולי יהיו חילופי שלטון, וההנהגה החדשה תהיה מגמתית נגדו, להרע ולהצר לו. אולי יהיו מלחמות, והצבא ילאים את הרכבים או את הנכסים או את החסכוניות או אף גרוע מכך הכל ילך לשבי וביזה. אולי ההשקעות שלו ירדו לטמיון מחמת אסונות טבע או מגפות. אולי יתפרץ לו סכסוך של ניגוד אינטרסים וחלק

דע את שמחתך. הששון בעצם היות הבריאה. פרק ח'

השמחה בתוך הגלות בשמחת המועדים מצינו דין שמחה בניסוך המים במקום אבן שתיה כנוצר לעיל באריכות, אך בימי פורים נתחדש דין שתייה, במקום שהוא גלות. כמו שנאמר (אסתר ה, ו) מה שאלתך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש, ודרשו חז"ל (מגילה טו, ב) ולא כל המלכות, ולא דבר שחוצץ למלכות, הוא בניין בית המקדש. כלומר, על זה חלה עצם הגלות, שאין אפשרות לבנות את בית המקדש. וכשנאמר בימי משתה ושמחה, נאמר כאן שהשתייה לא חלה בבית המקדש, באבן השתייה בפועל. אלא הושרש כאן כח, שעל אף היותם בגלות, יש כוח של שתייה. כי פורים מגלה השתתה יותר עמוקה, מעמקים יותר פנימיים בכוח ההשתתה של העולם.

מאיפה עומק הגזירה של להשמיד, להרוג, ולאבד? כי אם מנסים לגלות אור שלפני העולם, אז העולם יבטל. כמו שבית המקדש הוא יום שמחת לבו, אזי קודם לבניתו עלה התהום ורצה לשטוף העולם, כן התגלה בפורים על כל הכנסת ישראל. הגזירה חלה במעמקי הדבר, כי הגיע זמן ההארה להאיר את השמחה שקדמה לעולם, לא רק בארץ ישראל, ובבית המקדש, אלא גם במקום הגלות.

כל מדי ופרס, היא ההמשכה של גלות בבל, ועל כן ושת, היתה נכדה של נבוכדנאצר (מגילה י, ב). ומצינו בחז"ל (סנהדרין לח, א) שאדם הראשון ראשו מארץ ישראל, וגופו מבבל. כלומר, ראשו מארץ ישראל, שם ברור שההשתתה היא ממקום ראשו, ממקום בית המקדש. אבל גופו מבבל, במקום תחילת הגלות. זהו החידוש במהלכי פורים. דכאן באים לגלות את ההשתתה של העולם, מהמקום של הראשית של היצירה שלו, איך שהוא נוצר, ולגלות את המקור הראשון מלפני שהוא נוצר.

זה מה שנאמר איש יהודי היה בשושן הבריה, ודרשו חז"ל (מגילה יב, ב) יהודי שאמו משבט יהודה, ואביו משבט בנימין, כלומר הוא הושרש מכחו של דוד. בזמן שדוד כורה את השיתין היה זה בגילוי בעולם שהתחיל העולם להשטף. ועכשיו מרדכי בא לגלות את ההשרשה של אותו כח, לא רק בארץ ישראל, אלא גם במקום הגלות. שזה שמחה שקדמה לעולם, מקודם השיתין, ממקום השש.

בבניין בית המקדש התגלה, ששמחה קודמת לששון, אבל זה נבנה על ידי דוד, זה נבנה בארץ ישראל, והוא עתיד להבנות לעתיד לבוא על ידי משיח בן דוד. עכשיו בגלות, כיון שהבניין לא שלם, אזי זה שייך גם לבנימין. גאולת מדי ופרס בימי אחשוורוש, היא מגלה את יום שמחת ליבו, במקום הגלות, שמתגלה שהשמחה קודם לששון. זה נקודת החידוש. שהתגלה בתוך הגלות מהלך של גאולה.

אדר. כלומר פורים מברר שהששה ימים, מעולם לא התקלקלו. באדם הראשון נאמר (קוהלת רבה ז, יג) תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי, אזי שהוא חטא הוא החריב את העולם, את מה הוא החריב? את כל השישה ימים. אך פורים מברר שהששת ימים מעולם לא התקלקלו. זה אותה תפיסה ששבת קודמת לשישה ימים. אם בא קודם ששת ימים, ואחר מכן שבת, אז חל קלקול במעשה בראשית. אך אם חל קודם שבת ולאחר מכן ששת ימים, זה מהלכי התיקון.

במעשה ושתי נאמר (אסתר א, י) ביום השביעי כטוב לב המלך ביין, ונודע דרשת חז"ל (מגילה יב, ב) שזה היה בשבת. זה יין שבא אחרי שש. זה יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית (סנהדרין צט, א), שהוא מושרש מלפני ששת ימי בראשית. ואז אמר להביא את ושתי, באופן של גילוי, לפי שהיתה מפשטת בנות ישראל, ומעבדה אותם בשבת (רש"י אסתר שם, עפ"י גמרא מגילה שם), כלומר יש כאן את ההפשטה של השש, וכניסה לשבע במהלכי קלקול. אבל כשמתגלה במהלכי התיקון, אז מתגלה המהלך שהשמחה קודמת לששון. ושם אין מציאות של שבירה לעולם.

מרבית בשמחה זהו מה שנאמר בגמרא (תענית כט, א) כשם שמשנכנס אב, ממעטים בשמחה, כך משנכנס אדר מרבית בשמחה. מה זה הכשם? כמו שמשנכנס אב ממעטים בשמחה, איזה שמחה היתה שם? יום שמחת ליבו זה בניין בית המקדש. שמחה שקודמת לשיתין, שלפני שהושתת עולם. משנכנס אדר מרבית בשמחה, באיזה שמחה מרבית? מרבית בשמחה שקודמת לשיתין, שקודמת לשש, שקודמת לששון, שקודמת למשתה. זהו על דרך שנאמר בגמרא (מגילה ה, ב) שבנין של שמחה הוא בית חתנות לבנו, זה ביום שמחת ליבו, יום חתנות ויום שמחת ליבו. בית חתנות לבנו, כלומר אני בונה בניין שלא חל עליו החורבן הראשון, אין את האנא אמלוך של הקלקול.

עומק השמחה שחלה בימים האלה, זה שמחו צדיקים בה', נגילה ונשמחה בך. איני יודע אם בחג, או בקב"ה, עד שהכתוב אומר נגילה ושמחה בך. עומק השמחה היא מאותו מקום לפני הקיום שלי, שיש שם רק את הבורא יתברך שמו. משם השמחה השלימה. כי פורים כל עינינו, ביטול צורת אדם. עד ביטול הדעת הגמור. כשאדם זוכה לביטול דעת גמור, הוא יכול לשמוח ממקום של קדמה לעולם. חייב איניש לביסומי, הביסומי שמתגלה בפורים, זה אותה מציאות של כח שהאדם מצרף את עצמו למקום שקודם לעצם ההווה שלו. שם מתגלה באופן שלם, וישרי לב שמחה, שמחו צדיקים בה'.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

חיבור למקום שלא נחרב נתבאר לעיל בריש דברינו, כי כל הבריאה היא מאבן השתייה שממנו הושתת העולם. איפה זה מתגלה בקומת הנפשות, שנולד שם בעולם. איך שמתגלה בבריאה, שלאחר שנהרג הבל, חוזר ומתגלה שם. נמצא שההשתתה באה על גבי חורבן, זה מקביל ממש לדברי חז"ל של (בראשית רבה ג, ז) בונה עולמות ומחריבן. זה מאותו שורש. אך בפורים נאמר גם חרבונה זכור לטוב. למה? כי בפורים מתגלה שורש חדש של בניין, שמעולם לא נחרב.

אסתכל באורייתא וברא עלמא (זוהר ח"ב קסא, א), והאורייתא שקיבלנו במעמד הר סיני, נשתברו הלוחות, זה ההשרשה מאותו מקום של בונה עולמות, מחריבן. לכן גם באורייתא היה חורבן, שבירי לוחות. ונתבאר דבר זה במקום אחר באריכות. אבל בפורים שיש הדר קיבלוה, על ההדר קיבלוה הזה, לא חל שבירת הלוחות.

הקבלה הראשונה שהיתה במעמד הר סיני, הביאה לוחות לארבעים יום, וארבעים יום הולידו שבירה. פורים מגלה קבלה חדשה, שלאחריה לא חל השבירת לוחות, שחטא העגל לא חל על זה. זה מגלה את אותו כוח של קבלת התורה, שמעבר לקומה שלנו.

בחירה יכולה לבנות. זה מחריבן, בחר, חורב, שורשם חד כידוע. בקומה שלנו יש בה בחירה, אם יש בה בחירה יש בה חורבן. אם יש בה חורבן, אזי חרבונה הוא מלשון חורבן. אך בפורים נאמר גם חרבונה זכור לטוב, כלומר כי בגילוי של פורים אין מחריבן. קבלת התורה שמתגלה בפורים. מה היא מבררת? היא מצרפת את האדם למקום שמעולם לא נחרב. המקום שלעולם לא נחרב, זה, היה הווה ויהיה.

כל שורשי החורבנות תמיד, הם מאותו מקום שנקרא גאווה, של אנא אמלוך, אני רוצה למלוך. ועל דרך זה נאמר בחז"ל (גיטין נו, א) דלאו מלכא אנא וקא קרית לי מלכא, כלומר שהמלכות נקראת מלכא אנא, אני, אני אמלוך. אך במגילת אסתר כל מקום שנאמר מלך, זה מלכו של עולם. שם אין את החורבן של אנא אמלוך. המגילה באה לגלות מקום, שלעולם לא חל בו החורבן.

אם לא חל בו החורבן, כי הוא לא בגדרי אותה תפיסה של תורה שקיבלנו בהר סיני, אלא היא בוקעת למקום יותר פנימי, מקבלת התורה של מעמד הר סיני. ובמקום הפנימי הזה של קבלת התורה, סתם מלך רק מלכו של עולם. אין שמה מי שאומר אנא אמלוך, אין שם כזה אחד.

ביום השביעי העולם נברא בשש ימים ועל זה נאמר, בונה עולמות ומחריבן. אבל אמרו חז"ל (אסתר רבה ז, יא), שכשהמן הפיל גורלות, הוא הפיל את זה בתחילה על ימים, וכל יום ויום התנגד. אז הוא בא והפיל את זה על חודשים. עד שזה נפל בחודש

על פי המתבאר, ישנן שני מהלכים שונים בתכלית - כיצד להביט ולהתנהל במעבר בתוך כל התהלוכות הללו, כאן בעולם המעשה. מי שהזיהוי העצמי שלו שהוא גוף ובתוכו ישנה נפש, והוא חי חיי גוף, אזי המבט שלו על כל דבר הוא מצד הממשות החומרית שבו. וכאשר הוא פועל עם אנשים ועם חפצים, הוא מתחבר למציאות החומרית שלהם, ומקשר את עצמו לממשות שבדבר.

לעומת זאת, ישנו אדם שהזיהוי העצמי שלו הפוך - הוא זה נפש, הוא זה כוחות ומידות נפשו, רק שהנפש שלו מולבשת בגוף חומרי, והיא מונחת כאן בעולם העשייה. על כן, בכל פעולותיו הן עם בני אדם והן עם חפצים למיניהם, הפעולה היא ביחס לתנועת כוחות הנפש. כוחות הנפש שלו ושל זולתו שאיתו הוא מתעסק או תנועת כוחותיו שלו עצמו בפעולתה עם חפץ מסוים. ממילא המציאות החומרית שמולו היא אינה מרכז העניין, היא מקרית. כוחות הנפש אצלו מופשטים, והוא מלביש אותן על הפעולה רק כדי מידת הצורך, מבלי להתקשר לגוף האדם או לגוף החפץ עמו הוא מתעסק. כמובן, כל עניין לגופו, לפי העניין ולפי הצורך כך הוא מוציא מעצמו כוחות ומלביש אותם בפעולה. אך בכל מקרה אין שום עניין להתחבר לממשות - לחפץ זה דווקא, לאדם זה דווקא (גם אם לפי העניין היחס הוא בהכרח לאדם זה דווקא, כדוגמת קשרי משפחה. אך מכל מקום היחס הוא נפשי - נפש מול נפש, ולא יחס של ממשות חומרית - גוף מול גוף). לעומת התפיסה הגופנית שמחפשת כל הזמן לקנות קניין בגוף הדבר, הנפש לצורך פעולותיה עם כוחותיה, די לה בקניין פירות. יתר על כן, לרוב די לה לנפש אפילו בפחות מקניין פירות במציאות החומרית, ואף בלא קשר לממשות החומרית כלל - בכדי להוציא את כוחותיה העצמיים אל הפועל. החי חיי נפש יכול להגיע למציאות שכוחותיו השורשיים השכליים הרגשיים מתנועעים פועלים נבנים ומתעצמים, והכל מעצמו ובתוך עצמו.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

ממילא ברור כי אדם כזה כל הזמן חותר ליציבות שבנויה על תפיסה של חומריות. ולכן, כאשר הוא מזהה כי החפץ תועלתי עבורו, מיד מתחילה תנועה לקבע ולמסד את החיבור לגוף החפץ. הוא מחפש דרכים כיצד להוסיף את החפץ הזה למאגר הקניינים שלו, ובכך כביכול לחזק יותר את חוסנו ויציבותו.

לעומת זאת, ישנה תפיסת חיים שונה לגמרי, תפיסת חיים ממבט פנימי עליון של נפש. אדם שחי חיי נפש הוא חי בעולם של כוחות. הגוף הוא חומר ממשי, הנפש מציאותה היא כוחות. חיי נפש הם חיים עם כוחותיה - הכוחות והמידות המוכרות לכולנו: כוחות שורשיים - התפשטות התכנסות, אמונה, עונג, טעמים, רצונות. כוחות שכליים - חכמה, בינה, דעת, חיבור, הפרדה, השוואה, דיוק, דקדוק, סברות, מחשבות וכו'. כוחות רגשיים - אהבה, שנאה, יראה, רחמים, שמחה, אושר, סיפוק, רחבות, רוגע, רוממות וכו'.

הנפש בשונה מהגוף כאשר היא פועלת ומשתמשת במציאות החומרית בעולם, היא מתייחסת לתנועות כוחותיה שמתפשטים ממנה ומתלבשים בחומר בעת השימוש בו. ממילא מבחיתה התפיסה הינה כי החיבור לחומר הממשי הוא מקרי ולא עצמי. אין לה עניין בגוף החפץ הזה עצמו, אלא במה שנפעל בכוחותיה העצמיים. כלומר, החיבור של הנפש הוא לכוחותיה, והחומריות היא רק נקודה מקרית שעליה הכוחות התלכדו. ומצד התפעלות כוחות הנפש אין הבדל עם החפץ הזה הוא קניין מקנייניו של האדם או שזהו חפץ שאינו שלו, רק שהותר לו להשתמש בו באופן מושאל לזמן.

כל בני האדם חיים כאן בעולם המעשה החומרי, לכולנו ישנן צרכים דומים: צריכים לאכול ולשתות, צריכים מקום לדור בו, לתת בו מנוח לנפש - ממילא צריכים מקום לשבת בו - חדר ישיבה, צריכים מקום ללון בו - חדר שינה. לכל אדם ישנם קשרי משפחה וצורך מסוים בחיי חברה. כל אחד מאיתנו ישנם קשרים חברתיים, ועזרה הדדית במשפחה ובקהילה, כל אחד תורם מכישוריו לאחרים מהנה ונהנה. כולנו צריכים לנוע ממקום למקום ולשם כך צריך להשתמש בכלי רכב. כל אדם פועל בחייו פעולות לפי תחום עיסוקו, ולשם כך הוא נזקק להשתמש בעזרים שיעזרו לו ליישם את הדברים בפועל. ממילא כל אדם פוגש במהלכי חייו ופעולותיו חפצי עזר ושימוש כאלו ואחרים שמועילים לו.

ממקושריו החזקים יהפכו מאוהבים לאויבים, משותפים למתחרים וכו'. אולי הוא או אחד מקרוביו יחלה במחלה מסוכנת, רחמ"ל.

אלו החששות החרדות והפחדים מנזקים גדולים ונדירים יחסית, אך אלו מציאויות שמתחדשות חדשים לבקרים גם כאן בארצנו, ויתר על כן בתדירות הרבה יותר גבוהה, על פני עולמנו הקטן.

יתר על כן, ישנם עוד ריבוי עצום של דברים קטנים יחסית, שגם הם מעוררים שוב שוב פחדים וחרדות. כל החיבורים וההתקשרויות לחפצי הנוחות המרפדים את גופנו מולידים פחדים שמה ינטלו, יפסדו או יחסרו לנו מכל סיבה שהיא. אולי יבואו טרמיטים וישחיתו את כל רהיטי העץ. אולי יפלו מרכסמים או זוחלים לביתנו ותנטל מאיתנו שלוות הנפש עד לסילוקם. אולי תתגלה תקלה חדשה באחד מהרכבים או מוצרי החשמל האהובים עלינו, ולא ימצא בידנו להשיג מוצר חלופי שימלא את חסרונו כראוי. אולי תתגלה נזילה או נזק אחר בתשתית הדירה, דבר שיגרום לנו 'גלות' לאורך כל תקופת התיקון מהבית אליו אנו כל כך רגילים. שמה כל או חלק מחפצי הניו והיוקרה יגנבו, יגזלו, יאבדו, יושחתו, יבלה זיוו והדרם. וכדומה דוגמאות לרוב.

מנינו כאן ריבוי של פרטים המולידים רגשי פחד, אך היסודות לכולם שווה. כאשר אדם מחבר את עצמו לגופו של חפץ מסוים, הוא כל הזמן יפחד שאותו גוף החפץ יינטל ממנו. אם אדם חי בצורה שהוא נותן את ביטחונו בממשות כלשהי, הוא יחווה פחד תדיר, שמה יחול שינוי שיגרום לאותה ממשות להפסד, והוא יאבד את יציבותו.

הגוף מתעסק עם ממשות - הנפש מתעסקת עם כוחות

לאחר שזיהינו כי שורש הבעיה שמולידה את הפחדים היצוניים היא החיבור וההתקשרות לכל מיני ממשויות. נבין כי הכוח המניעה אחר תנועת הנפש להתקשר ולהתחבר לכל הממשויות הללו הינה, תפיסה גופנית נמוכה שמביטה על הממשות החומרית המעשית של כל דבר בה היא פוגשת. ונבאר.

בכללות אדם מורכב מגוף ונפש. אדם שחי חיי גוף, ממילא התפיסה שלו בעולם היא תפיסה מתוך מבט היצוני נמוך - שהעולם הוא עולם מעשי שפועלים בו ממשויות חומריות. בכל דבר בו הוא פוגש, הוא משתמש בגוף החומרי של החפץ. על פי תפיסה גופנית חומרית זו,

נשא אשר לא אומר מחוסר צורה מאבריו, מפני שהעטרה במקום האשה והרי הוא שלם, עיי"ש. ועיין אהבת יונתן (הפטרות אמור). ואולם כל זמן שלא נימול, הוה ערל וכל המוסיף גורע, וחשיב מחוסר אבר, כמ"ש בחזקוני (בראשית, יז, א) וז"ל, והיה תמים - שלא תהיה בה מחוסר אבר. ובב"ר (מו, א) אמר ר' יודן מה התאנה הזו אין לה פסולת אלא עוקצה בלבד העבר אותו ובטל המום, כך אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אין בכך פסולת אלא הערלה העבר אותה ובטל המום. ועיין בהרחבה בפרדס יוסף (בראשית, יח).

והנה גדר מחוסר אבר, אין עיקר החסרון רק מצד הגוף, אלא עיקר החסרון מצד אור הנשמה, כמ"ש בלשם (הקדו"ש, הוספות ותיקונים, אות א) וז"ל, כשנעשה מחוסר אבר, הרי אי אפשר לו להשתמש באור הנשמה אשר לאותו האבר מאומה, עכ"ל. והרי שהחסרון הן מצד גופו והן מצד אור נשמתו. ועיין בכורות (לט, ע"א), ותמורה (ז, ע"א).

והנה דין מחוסר אבר, נוהג הן בבהמה והן בעוף, כמ"ש (קידושין, כד, ע"ב) מן העוף, ולא כל העוף. שאף שהעוף בעל מום כשר, מ"מ מחוסר אבר פסול. ועיין תוס' (חולין, כג, ע"א). (וכן יש עוד דין של מחוסר אבר במקריב, ואכמ"ל). ואינו רק דין לגבוה הן בישראל והן בבן נח בבמה (עיין רש"י ע"ז שם). שנאסר להביא בעל מום אפילו בדוקין שבעין לביהמ"ק הן של ישראל והן של עכו"ם, אלא אף ביוצא למלחמה. וכמ"ש (ספרי, קצח, והובא ברש"י, דברים, כ, א) כי תצא למלחמה - סמך הכתוב יציאת מלחמה לכאן, לומר לך שאין מחוסר אבר יוצא למלחמה. ועומק הדבר שמחוסר אבר אינו יוצא למלחמה, ע"פ מש"כ בפענח רזא (במדבר, יב, יב) וז"ל, אל נא תהי כמת - שלא תהיה כולד היוצא מחוסר אבר ובעל מום מרחם אמו והכל מבקשים עליו רחמים שימות, עכ"ל. והבן שלכך דבק בו מיתה, ודו"ק. ולכך אינו יוצא למלחמה שמא ימות. ובדקות, מחוסר אבר הוא בבחינת "מיתה אבר" ודבק בו המיתה ממש [ונחלקו האם אינו יוצא רק במלחמת הרשות או אף במלחמת מצוה, ועיין רבינו בחיי (דברים, כ, א), ורע"ב שם. ועיין מנחת חינוך (מצוה תקכז, אות ח). ועיין תוספתא (סוטה, ז, טו). וירושלמי (סוטה, פ"ח, ה"י). ובבלי (סוטה, מב, ע"א ומד, ע"ב. וקרן אורה (שם)].

וכתב המהר"ל (גור אריה, דברים, כ, א) וז"ל, אפשר הטעם, כי כאשר מחוסר אבר נראה שהוא מוכן לחסרון בגופו, ויש לחוש שיהיה "ניזק" בגופו, כיון שהוא מוכן להיות חסר בגופו. אבל נראה שיש בזה דבר עמוק מאוד, כי צריכין שיעשה השם משפט באויביהם, ויעשה מדת הדין בהם, ולכך צריכין שיהיו שלמים, כי אז מדת הדין עמהם, כי אין מדת הדין שורה אא"כ יש הכל שלם, שכל ענין הדין בלא תוספת ומגרעת, רק הכל דין שלם, עכ"ל.

ויעיין אמרי שמאי (דברים, יח, כא) שבספרי משמע דלא כרש"י שרק מחוסר ידיים ורגלים ועינים ושינים נקרא מחוסר אבר שאינו יוצא למלחמה. ועיין תנחומא על אתר, והכתב והקבלה (במדבר, א, ג). ונתבאר לעיל שמחוסר אבר מחוסר לא רק האבר אלא נחסר אור נשמתו. וכתב בשם משמואל (כי תצא, תר"ע) וז"ל משם אביו, דכיון שהוא מחוסר אבר, אין צלם האלקים אצלו בשלמות וכו', הטעם משום דמלחמת ישראל היא בצלם האלקים שעליהם, ומזה נופל אימה ופחד על אוה"ע ונופלים לפניו לחרב, עכ"ל. ועיין פרדס יוסף (בראשית, מט, א).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד

ב"ק, פג, ע"ב - מכה אדם לתשלומין (עיי"ש), ואם נפשו לומר, הרי הוא אומר (במדבר, לה, לא) לא תקחו כופר לנפשו רוצח אשר הוא רשע למות, לנפש רוצח אי אתה לוקח כופר אבל אתה לוקח כופר לראשי אברים. וכתב הרשב"א שם וז"ל, אשמעינן באדם שני נזיקין, כתיב כי יכה כל נפש אדם מות יומת, בראשי אברים שאין חוזרין שהוא כופר נפש (אלא שהותר לקחת כופר וזה חיובו ולא מיתה), וחד לנזיקין בעלמא. והרי שבראשי אברים זהו "כופר", ובשאר נזיקי אדם זהו דין ממון מעיקרו.

ונודעים דברי הגר"ח (טוען ונטען, פ"ה) שכתב שתשלום בחובל אינו על ההפסד של שווי ממון, אלא הוא דין מחודש של כופר לראשי אברים, עכ"ד. וזהו בראשי אברים, אולם בשאר נזיקי אדם זהו דין ממון. ובכל כופר יש גם דין ממון, אלא שמדין קלב"מ, חייב מיתה על ראשי אברים. ולכך פטור מדין ממון, והתורה החליפה חיוב מיתתו בכופר. ולכך משלם כופר, ודו"ק. ועיין ב"ק (צג, ע"א) שאין אדם מוחל על ראשי אברים, ולפי הנ"ל זהו דוקא בראשי אברים. ועיין בהרחבה בפירוש על ספר המצות לרס"ג (ל"ת פד) ומנין הפרשיות (סימן כט).

ונודע שיטת הרמב"ם שכופר בראשי אברים הוא קנס, אולם יעוין באלשיך (תורת משה, שמות, כח, כד-כה) וז"ל, הוי אומר, כי אין החומר נחשב רק כשוה כסף בעלמא, כי כל האברים כעבדי הנפש מקנת כסף המה, ועל כן ישלם ממון על אשר הפסידו ממנה, עכ"ל. ובירושלמי (תרומות, פ"ח, ה"ד) איתא, כל האיברים תלויים בלב, והלב תלוי בכיס.

והנה יש "צורת אדם", והוא כלל כל צורתו וקומתו, ויש אברי האדם, כמ"ש לעיל. ובפרטות, אדם בן חורין יש בו צורת אדם, ולעומת כך עבד דינו כאברים. ובדקות, נודע שיש בחינת צורה וחומר, כמ"ש הפילוסופים, ובן חורין עיקרו צורת אדם, ולעומת כך עבד עיקרו חומר. בבחינת עם הדומה לחמור. ועבד ממוצע בין ישראל לאוה"ע. וכבר נתבאר לעיל שישראל צורת אדם, ולעומת כך אוה"ע אברים, חומר. ובדקות יש ד' מדרגות, ישראל, עבד, אוה"ע, בהמה. ושלושת אלו הם חומר ביחס לישראל שהם צורה, ודו"ק.

וזהו מדרגת עבד כנעני שגופו קנוי, והרי שאבריו הם בבחינת שווה כסף. וכן מתגלה אצל ישראל בן חורין, שכאשר חוטא ח"ו יורד ממדרגתו, ואז נצרך לתענית שהוא מיעוט חלבו ודמו. והיינו שירד ממדרגת צורת אדם, צלם אלקים, ונעשה במדרגת אברים. ויש אופן להחליף התענית בממון, דמים, כנודע. ועיין זוהר חדש (מו, ע"א) שיש פדיון נפש. וזהו גילוי של תפיסת אברים שיש להם שווי ממוני.

ע"ז, ה, ע"ב - ג' ימים אסור לשאת ולתת עמהם וכו'. ולהקרב סגי בתלתא יומי, והתנן, שואלין בהלכות הפסח קודם הפסח ל' יום, רשב"ג אומר שתי שבתות, אנו דשכיחי מומין דפסלי אפילו בדוקין שבעין בעינין תלתין יומין. אינהו דמחוסר אבר אית להו בתלתא יומי סגי, דא"ר אלעזר, מנין למחוסר אבר דאסור לבן נח, דכתיב (בראשית, ו, ט) ומכל החי מכל בשר שנים מכל וגו', אמרה תורה הבא בהמה שחין ראשי אברים שלה, ע"כ. וממוצע בין ישראל לאוה"ע, "עגלה ערופה" שפוסל מחוסר איבר ולא מומין. עיין סוטה (מה, ע"ב), ובירושלמי (שם).

והנה שורש המחוסר אבר, תחילתו באדה"ר שנטל הקב"ה את הצלע לצורך בריאת האשה, וז"ל ספר הקנה (ד"ה ענין יראת המקום) ולמי שלא

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיינין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

ומדרגה זו של סילוק השינה והתנומה, היא מדרגת הנשמה, נמ-שה. ונגלה בפרטות אצל ישראל, שהם עזים שבאומות, ולומדים עזות מנמר, כמ"ש הוי עז כנמר, כר-נמ.

וכאשר יאיר אור זה בשלמות, זהו זמן גילוי נקמת ה' בגוים. נקם, נמ-ק. כי כל יניקת כח הרע מכח מדרגת נם הנגלה בישראל, כער הבא על ישן שהדרך לנצחו. וכאשר תתגלה נקמה זו, אזי יתגלה נעם ה', ע-נמ, כי כל זמן שיש תנומה, יש הסתרה לנעם ה'. וגילוי זה היה במקצת ביציאת מצרים, שאז הלכו במדבר וירד להם "מן", והיינו שלא היה ח"ו סילוק של עיני ה', שהוא בחינת תנומה, אלא תדיר היה לבי ער בגילוי.

וגילוי זה שאין הפרש בין יום ללילה היה במנורה, מנ-ורה, שדולק מערב עד ערב, ע"י שמן, ש-מן.

■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה**

באברהם, מגן אברהם, מן-ג.

וכאשר נעשה הנס, מצוות הפורים, מתנות לאביונים, מתנה, מנ-תה. וכן משלוח מנות, מנה, מנ-ה. והכנעת עמלק - המן ע"י אמונה, אוה-מן, כמ"ש ויהי ידיו אמונה עד בא השמש. כי לא אברי לילה אלא לשינתא, בחינת נם. וכתוב ואמונתך בלילות. וזהו סוד אמן, א-מן. גילוי א - אלופו של עולם בשינה בבחינת נם, והוא בבחינת הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל. והבן ששמאל בחינת העלם, שמאל דוחה, אולם ימין, י-י-מן, מקרבת, והיינו מסלקת התנומה.

ועיקר גילוי סילוק השינה, תנומה, במשכן, שכ-מן, ובמקדש שהוא בחלקו של בנימין, ב"ן-נמ, שכתוב ביה ושכנתי בתוכם, וכמ"ש חז"ל, בתוך כל אחד ואחד, בבחינת אני ישנה ולבי ער. והוא הגילוי שאע"פ שבחיצוניות ישנו העלם והסתרה, אולם בפנימיות טמון, טו-מן, אור ה', לבי ער. וזהו בחינת פנימיות, פנים, פי-נם.

אחרי מות | מ-נמחנה, מנ-חה. הנה שורש הקלקול מות, ושינה אחד משישים במות. ועיקר קלקול השינה, כמ"ש חז"ל שינת צהרים, שהוא זמן מנחה, מנ-חה, ואזי מתהפך המנוחה, מנ-וחה, לבחינת מנין, מנ-ין, שאין הברכה בדבר המנוני, והיינו שמעורר בו כח המות, כנ"ל. והבן, מנ - מנין, נמ - שינה, הם שורשי הרע, ודו"ק. כי אין סוף יש לו כביכול ב' הפכים. א. גבול, והוא בחינת מות - סוף. ב. ריבוי, מנין. משא"כ אין סוף שהוא אחד יחיד ומיוחד, ודו"ק.

וכח קלקול זה שורשו בעגל שהביא מיתה לעולם, ונעשה ע"י נזם, נמ-ז. ועי"ז נעשה מות, בחינת אלמן ואלמונה, אל-מנ-ה. והמן, ה-מן, הנקרא לחלק מן השיטות ממוכן, מנ-מוכ, רצה לחזור לעורר כח קלקול זה, כמ"ש ישנו עם אחד, ואמרו חז"ל ישנו לשון ישן, בחינת נם - ישן. ועי"ז רצה להשמיד את כל ישראל. והשורש אצל נמרוד, נמ-רוד, שרצה להרוג את אברהם, ועי"ז את כל ישראל. וזש"כ

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

אגמון, אחימן, אלמן, אמון, אמן, אמנון, ארגמן, ארמון, ישימון, בימין, המון, מדין, מלבין, מלון, מעון, בנימין, צלמון, עלמון, שממון, שמן, שמרון, רמון, דימון, מגון, מפתן, משכן, נאמן, המון, תימן, אחימן, הימן, מסכן, מדון, מחלון, מזון, מאן, מטמון, מכון, מדין, מומכן, מחלון, ממוכן, מלבן, מן, מעין, מנון, מעונן, נעמן, עלמון, שימון, מתן, עמון, פעמן, שמעון, בצענים, בשונם, אבינעם, בנעם, סנורים, אדנירם, דדנים, אחשדרפנים, חנם, שנים, חנם, שהרנים, חרמונים, נעים, נחום, נחם, נאם, נהרים, נוהם, נמהר, נעם, שונם, אמונה, אמנה, אדמוני, אלמוני, אלמנה, דמנה, דרכמונים, אמנון, חנמל, חשמנה, מנאפת, המנה, אמנם, ימיני, מחנים, חשמנים, טמונה, במנוסה, מנחה, חנמאל, נחמה, נמבזה, יכרסם, ימנה, נחמד, נמס, נמר, נמואל, נמוג, נמלה, נעמה, נעמי, נמרה, נמרוד, נמשל, עמוני, עמינדב, נעמן, נקמה, נשמה, מכונה, מחנה, מאזנים, מדינה, מחנים, מענה, מקנה, מסכנת, מעונות, בנימין, נקמה, משנה, משענתם, מתניהם, שמנה, תמנת, פנים, צלמנה, שמונה, נזם, מדינה, תמנתה, אלמנה, נמואל, מנורה, מדינים, מנוחה, מסכנות, מסדרון, מנעול, מנקיות, משענת, מצנפת, משנה, שונמית, עמוני, עמנית, קדמונה, אמנה, מגדנות, אדמני, תימני, שמרנים, דימונה, חמנים, משכנות, מקנה, מתכנת, תנשמת, מדינים, מנהג, מנשי, צלמנע, מאן, ימונע, מנשה, מדמנה, מטמני, מגדנות, מקנה, נחליאל, מני, מכנס, מנה, ערמנים, נדמו, נמחו, מנת, מתניה, תנומה, קנמון, רמונים, נעמה, עמינדב, נמואל, נהמת, כנמרד, תמונע, תמנה, מחנה, למעני, מאזנים, למנצח, קמשנים, מחנים, מינקת, מדינה, מונה, תימנה, מנון, מטמון, מנגד, צלמנע, מעונן, משענת, תמנה, שלמנאסר, נהמה, נחמיה, מתנה.

כתר

קמץ בכתר, ופתח בחכמה, כנודע. ועיין בספר מנחת שי (תהלים, ו, ג) אמלל, בספר אחד כ"י, הלמ"ד בקמ"ץ, וב־ שאר ספרים בפתח, וכ"כ ו' עזרא, וכ"כ רד"ק בפירושו, וגם בשרשים כתב שמצא פתוח ברוב הספרים, וכן ראוי כפי המסורת.

חכמה

שמן. וכתוב (יואל, א, י) הוביש תירוש, אמלל יצהר.

ועוד. חכמה. כח-מה. ועיין רש"י (תה"לים, ו, ג) אמלל, נשחת ודל כח. ועיין עוד בדבריו (נחמיה, ג, לד) ענין חלשות ורפיון.

ועוד. עיין היכל ברכה (בראשית) וז"ל, "אמללו מרום עם הארץ" - הוא סוד החכמה הנקראת מרום, שמרים הנצו־ צין הנקראין עם הארץ.

בינה

גפן יוצא ממנו יין בחינת בינה. וכתוב (ישעיה, כד, ז) אבל תירוש אמללה גפן, נאנחו כל שמחי לב. היפך יין המשמת. וכן כתיב (שם, טז, ח) כי שדמות חשבון אמלל גפן.

ועוד. נ' שערי בינה. ועיין בן ביתי (תה"לים, פ"ו) וז"ל, כי אמלל אני, ס"ת שם יל"י. ועיין ספר הפליאה (ד"ה ראה והבן אש של שכינה) גם בזאת תמצא נ' שערי בינה, כי אותיות שניות שהם יל"י הם חמישים, והוא שם מע"ב שמות.

דעת

שורש האמללות מאכילת עץ הדעת, ונעשה אמלל מלשון יללה, בכי. ותחי־ לת החטא במה שדבר ומילל נחש עם חוה. אמלל לשון אמלל, אדבר.

ונודע שעץ הדעת עץ המדמה, השולט

נצה

בזמן השינה שהוא אחד משישים שב־ מות. וכאשר חל אמללות על ידי כך אינו יכול לישון. וכתוב (קהלת, ה, יא) איננו מניח לו לישון, ר"ת אמלל.

חסד

מים. וכתוב (ישעיה, יט, ח) ואנו הדיגים ואבלו כל משליכי ביאור חכמה ופרשי מכמרת על פני מים אמללו. ועיין רד"ק (נחום, א, ד) וז"ל, בעצירת המטר אמלל מקום המרעה, ולא יהיה עשב ודשא וכל ירק, וכן פרחי עצי הלבנון ייבשו, עכ"ל.

ועוד. מימיני מיכאל. חסד. אמלל גימט' מיכאל. ועיין מגלה עמוקות (בהעלותך) וז"ל, דבר אל אהרן, שהוא במדרגת מיכאל, בהעלותך את הנרות, שהם ז' ניצוצין, ז"ס רבת הבנים אמללה, עד עקרה ילדה שבעה, עי"ש.

ובתיקון נעשה אהבה. ובדרך רמז, כתיב (אסתר, ט, כב) מנות איש לרעהו ומת־ נות לאביונים, ר"ת אמלל, והיינו תיקון האמללות.

גבורה

עיין רבי סעדיה גאון (נחמיה, ג, לד) וז"ל, היהודים האמללים, הנדונים, כמו מה אמולה לבתך (יחזקאל, טז, ל) מה תקוף הוה רשע לביך, לשון זדון, עכ"ל. וכן הוא מלשון מול הדבר נגדו (עיין ר' עובדיה מברטנורא, ראה, יא, ל). וכן לשון אלים. אמל - אלם. ועיין ע"ז (כח, ע"ב) אמללא - גחלים לוחשות. רש"י.

תפארת

מדת רחמים. ועיין רא"ש (ע"ז, פ"ב, ס"ג) אשה כלי זיינה עליה לפי שהיא אמללה ושפלה ואינה בת מריבה כאיש, מרח־ מין עליה, ואין הורגין אותה. ועיין סידור התפלה לרוקח (נפילת אפים) חנני ה' כי אמלל אני, רחם עלי כי נכרת אני, כמו אמילם, לשון כריתה.

הוד

שתיקה כהודאה. וזהו בחינת אמלל, מלשון ממלל, אולם ע"י שתיקה, כי אין בכוחו להוציא זאת מפיו, אלא מודה ע"י שתיקתו, וזהו אמללותו. ואמרו (ברכות, ו, ע"ב) אמר רב פפא, אגרא דבי טמיא שתיקותא. ובדרך רמז, כתיב (דה"י, א, כט, יג) מודים אנחנו לך ומהללים לשם, ר"ת אמלל. וכן מודים אנחנו לך ומה־ ללים לשם תפארתך, ר"ת אמללות.

יסוד

א-מל. לשון מילת יסוד. וכשפוגם במילה, נעשה אמלל. ועיין פרקי דר"א (פל"ד) ארץ אמללה מרעת יושביה. כאדם שהוא חולה ואין בו כח לעמוד, כך הארץ אמללה ואין בה כח ליתן פרותיה. בחינת יסוד נותן פירות.

ועיין שכל טוב (לך לך, יז, כג) "וימל" - עיקר יסוד וימל לשון מיעוך. ודומה לו ימולל ויבש (תהלים, צ, ו) ופרח לב־ נון אמלל (נחום, א, ד), ואמללה יול־ דת (ירמיה, טו, ט), וכדומה. כך מעשה המילה שממעך וממסמס הערלה מעל העטרה וקוטף ומשליכה.

מלכות

בחינת ארץ. וכתוב (ישעיה, כד, ד) אבלה נבלה הארץ אמללה נבלה תבל אמללו עם הארץ. וכן כתיב (ישעיה, לג, ט) אבל אמללה ארץ וגו'. וכן כתיב

עצמותי. ועיין לקוטי הלכות (חו"מ, גבית מלוה, ה"א) וז"ל, וע"כ התורה מזהרת כמה פעמים לרחם ביותר על האלמנה, כי היא נפש אמללה ועניה מאד, כי נטל ממנה שלמות חיותה. ועיין משנת רבי אליעזר (פט"ו) אמללה, זו ירקון. והיינו יובש.

יחידה

עצמות האדם. ועיין ספר השורשים לרד"ק (ערך אמל) וז"ל, יהיה פעל עבר, ויהיה אמלל אני, כמו ונשאר אני (ישעיה, מד, כ) שפירשו עצמי, וכן נראה אתה ה' (במדבר, יד, יד), עיי"ש עוד.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ציאין פירותיהן בזמן, וכשהרוח מנשבת בהן נושרין, שנאמר ירעש כלבנון פרוי, וכשנכנסו נכרים להיכל יבש, שנאמר ופרח לבנון אמלל. ועתיד הקב"ה להחזיר, שנאמר פרח תפרח ותגל אף גילת ורנן כבוד הלבנון. ועיין אברבנאל (נחום, א) וז"ל, כולו אומלל - כי הרוח החזק מיבש הצמחים וקוטף אותם, עכ"ל.

נשמה

נשמות העשוקות, נקראים נשמות אומללות.

חיה

עיין אבן עזרא (תהלים, קיח, י) ומלת אמילם כמו ימולל ויבש. היפך חי - יבש. ועיין ילק"ש (תהלים, פ"ו, רמז תרלה) חנני ה' כי אמלל אני, וכו', ואמר יבשו

(הושע, ד, ג) על כן תאבל הארץ ואמלל כל יושב בה. ועוד. עיין זוה"ק (בראשית, כח, ע"ב) שתאנה בחינת מלכות. וכ"ת יב (יואל, א, יב) הגפן הובישה, והתאנה אמללה. ודוד שמדתו מלכות אמר על עצמו (תהלים, ו, ג) חנני ה' כי אמלל אני.

ובדרך רמז, כתיב (דברים, ב, ט) לא אתן לכם מארצו, ר"ת אמלל.

נפש

וינפש, וי אבדה נפש, ונעשה אמלל.

רוח

אמרו (יומא, כא, ע"ב) והאמר רב אוש"י, ביעה שבנה שלמה ביהמ"ק, נטע בו כל מיני מגדים של זהב, והיו מור

בקרוב - עולם ברור

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

המאמרים שבאו בספר זה, רובם נערכו מתוך סדרת שיעורים שניתנה במוצאי שבתות משנת תשע"ב עד שנת תשע"ח, בעיר בני ברק. על תפלת שמונה עשרה נמסרו כמאה ושבעים שיעורים, מתוכם נערכו

ארבעה מאמרים, ועל פרשיות השבוע נמסרו כשבעים שיעורים, ומתוכם נערכו עשרים מאמרים.

כל שיעור מקיף ומברר נקודה אחת בהלכות דעות וחובות הלבבות, ונותן מבט שורשי ומעשי בדרך הישרה שיבור לו האדם.

השיעורים נמסרו באופן של בנין, וקטע מתחבר לקודמו, ועל כן נצרך עיון המקיף את כל המאמר בשלימות, שימת לב וישוב דעת, להבנת הדברים בדקותם על בוריים.

מלאכת העריכה נעשתה ביד אומן מתוך תמלול מדויק, וניתנה שימת לב רבה לשמירה על צביון צורת מסירת השיעור במקורו.

שיעורים אלו נמסרו בזמן קצוב של כחצי שעה, וניתן לשומעם באמצעות מערכת השיעורים של קול הלשון. בסוף כל מאמר צויינה השלוחה למציאת השיעור. השלוחות צויינו הן לפי מספרם בקו הטלפון, והן לפי שמותם, על מנת להקל על מציאתם גם בעמדות קול הלשון שבמרכזי תורה ותפלה.

מאמרים כ"ז כ"ז נערכו מתוך שיחות שנמסרו לבחורי ישיבה גדולה, כהכנה לקראת חג מתן תורה.

בחלקו האחרון של הספר מופיעים "מאמרי התקופה" - שיעורים שנמסרו לאור תקופתנו, וכן מאמר נוגע לתקופתנו מאת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל, היוצא לאור לראשונה.

מילון ערכים בקבלה • עשיה

עכ"ל. ועיין מאירי (אבות, פ"א, מ"ו).

וביאור נוסף מצינו בהכתב והקבלה (בראשית, לט, כב) שכתב וז"ל, ויתכן לפרש לשון עשיה, ענין דחיקה, כמו הנני עושה את כל מעינך (צפניה, ג), ויש בלשון דחיקה גם הממהר על חברו לעשות דבר, כי כל ממהר דוחק את השעה, כמו והנוגשים אצים, ויאצו המלאכים, שענינם הדחיקה על מהירות הפעולה, עכ"ל. והבן שהאור משתלשל מלעילא לתתא וכאשר כבר קרוב הדבר להגיע לתכליתו. וטבע הדבר שכאשר מגיע קרוב לתכליתו ממהר, כדוגמת ריצה בערב שבת, ודו"ק. וכן בעשיה יש כח מתנגד רב,

שהרי מיעוטו טוב ורובו רע, ולכך נצרך דחיקה, ודו"ק.

וביאור נוסף מצינו בדבריו (דברים, כא, יב) וז"ל, דלשון עשיה (גבי ועשתה את צפרניה) יורה עכ"פ ענין קציצה, עכ"ל. והיינו שעולם העשיה הוא הקץ והסוף לכל העולמות. ולכך לשון קץ וסוף נקרא עשיה, וכן תמצא הרבה שכל סוף ותיקון הדבר, שתיקונו הוא סופו, כדברי הנפש החיים לעיל, נקרא לשון עשיה (עיין רש"י, בראשית, א, ז). וכן הגוף נקרא מצד כך עשיה, כי הוא סוף קומת אדם. ולכך אמרו חז"ל (ב"ר, ז, ז) שלא נאמר על השדים לשון עשיה, מפני שנברא רוחם ולא נברא גופם. ומצד כך נאמר לשון עשיה על עצם יצירת הגוף, וכן על פעולת הגוף (עיין תורה תמימה, ויקרא, כד, כ). ולכך בסוף פעולת בריאת שמים וארץ, המילה האחרונה היא "לעשות". והיינו שהמכה בפטיש נקרא "עשיה".

והכתב המהר"ל (חידושי אגדות, ב"מ, פו, ע"א) וז"ל, העשיה באה על הכנת החומר, ולפיכך בכל דבר שהחומר בו עיקר, נאמר בו ויעש, כמו ברקיע שנראה בו החומר והגשם, עיי"ש. וכתב בדרך אמונה וז"ל, לקח לשון עשיה שהוא תיקון, לומר שנתקן האין סוף בהם, עכ"ל. והיינו שהחומר בו אינו עיקר כפשוטו, אלא התכלית גילוי אור א"ס בחומר, ודו"ק היטב.

ולפ"ז בין והתבונן בכל מקום שנאמר לשון עשיה מהו עניינו בפרטות. וכן בדין תעשה ולא מן העשוי.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד

כתב הרמ"ק (פרדס רימונים, שער טז, פ"א) וז"ל, עשיה הוא דבר יותר מתגלה מן הג' הקודמים, והשם מעיד עליו, כי לשון עשיה הוא עביות הדברים ביותר, עכ"ל. ובנפש החיים (שער א, פרק יג) כתב וז"ל, נקרא עשיה המורה על "תיקון הדבר", מלשון ויתן אל הנער וימהר לעשות אותו, והרבה כיוצא. וכן אמרו בזוהר חדש שם, עשיה הוא תיקון הדבר בגודל ומעלה מכמות שהיה, כד"א ויעש דוד שם, עכ"ל. ועיין מלבי"ם (בראשית, פי"ד, פסוק יט). ולכך נקרא עשו מלשון עשוי ומתוקן, כנודע. ועיין הכתב והקבלה (בראשית, כז, יט).

וברבינו בחיי (בראשית, פ"א, פל"א) כתב וז"ל, דע כי לשון עשיה נופל על מעשה "הטבע", כגון בריאת הגלגלים וכל מה שתחתיהם שהם בכלל מעשה הטבע, עכ"ל. ועיין העמק דבר (דברים, יג, כד).

וביאור נוסף במהות העשיה מצינו עוד בדברי הרבינו בחיי (שם, פמ"א, פמ"ז) וז"ל, לשון עשיה בכאן, לשון ריבוי הוא, ובא ללמד שהקב"ה צוה את הברכה בתבואה, שכן מצינו לשון עשיה בענין התבואה, שנאמר (ויקרא, כה, כא) וצויתני את ברכתי לכם וגו' ועשית את התבואה, עכ"ל. והיינו כי נודע שכל עולם תחתון יותר ומתפרט יותר, והרי שהריבוי הגמור נמצא בעולם העשיה, ודו"ק. וכתב המלבי"ם (ויקרא, סימן רה) וז"ל, כשידבר על כל פרטי עשיותיו, יפול לשון עשיה, עכ"ל. וכן מבואר בתורה תמימה (ויקרא, יד, יט).

וביאור נוסף מצינו בראשונים שעשיה לשון קנין. ונעתיק את לשון הטור הארוך (בראשית, פי"ד, פי"ט) וז"ל, קונה שמים וארץ - ופרש"י, "קונה" כמו "עושה", עיי עשייתן קנאן להיות שלו. ופירש הרמב"ן, כי כן הדבר, שיבא לשון קנין בענין העשיה, כמו הלא הוא אביך קנך הוא עשך ויכוננך (דברים, לב, ו), כי בלשה"ק יאמר קנין במקום עשיה ועשיה במקום קנין, כמו הנפש אשר עשו בחרן (שם, יב, ח). והנכון מה שפרש"י עוד, שלפי שהוא קנין להיות שלו, שכל מה שיש לאדם נקרא קניינו, וכן בלשון חכמים (ב"מ, ח, ע"א) המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו, פירוש זכה,

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

תהלוכות הנפש בעולם החומר

ישנו קושי לבטא ולהדגים את השינויים וההבדלים התפיסתיים בין אדם שחי חיים ממבט גופני חיצוני לאדם שחי חיים עם מבט נפשי פנימי. הקושי נעוץ בכך שהעולם הנפשי הפנימי הרבה פחות מוכר וידוע, וקשה לבטא את התפיסה הפנימית למי שאין לו נגיעה של חוויה ממשית כלשהי במושגי כוחות הנפש. על כל פנים, ננסה לגעת במספר נקודות מחשבתיות ורגשיות על מנת להמחיש קמעה את הדברים.

ישנה שאלה מפורסמת בדבר הבנת תלונת בני ישראל במדבר - 'זכרנו את-הדגה אשר-נאכל במצרים חנם את הקשאים ואת האבטחים ואת-החציר ואת-הבצלים ואת-השומים'. הרי כידוע שבמן היתה סגולה שאפשר לטעום בו כל טעם רוצים. ואם כן, מה המקום להתלונן על חסרון בקישואים, אבטיחים, בצלים שומים. הרי די היה בכך שהם יבקשו לטעום טעמים אלו במן, וממילא הטעם היה מורגש בו?

הרבי מקוצק מבאר, כי רש"י ציין את המדרש - אמר רבי שמעון מפני מה המן משתנה לכל דבר חוץ מאלו? מפני שהן קשים למניקות, אומרים לאשה אל תאכלי שום ובצל מפני התינוק. כלומר, ממשות המן היתה

דע את שמחתך . שמחה בחיבור וצירוף . פרק ט'

הכח שמתגלה בחודש אדר בכללות, זהו כח השמחה. ננסה קצת להתבונן בשורשי הדברים, כדי שזוכה בעזרת ה' גם להגיע לשמחה אמיתית בנפש שלנו.

השמחה הראשונה שאנחנו מוצאים שהיתה בעולם, היא בעת נישואי אדם הראשון, אדם וחווה, שהקב"ה שימח אותם, כמו שתקנו חז"ל בברכת חתנים, שמח תשמח רעים אהובים, כשמחך יצירך בגן עדן מקדם. כמו שהקב"ה שימח את אדם הראשון וחווה, בשעה שנישאו זה לזה, כך אנו מברכים כל זוג שנישא זה לזה, וכן אנחנו אומרים בלשון הברכה של החופה, גילה, רינה, דיצה, וחדווה. שהם באים מעשרה לשונות של שמחה (שיר השירים רבה א, א).

נבאר מעט את לשונות שמחה אלו, גילה אותיות גל י"ה. רינה הם אותיות רן י"ה. וזהו על דרך שנאמר אברהם יגל, שמכח הגילה הוא מצרף היו"ד עם הה"א. יצחק ירנן, שמכח הרינה הוא מצרף היו"ד עם הה"א. דיצה אותיות דץ י"ה. פירוש דיצה מלשון דץ, שמח, והוא מצרף היו"ד עם הה"א. אך חדוה ענינו מלשון חדו, חדי, שמח, והם אותיות חד ו"ה, אם כן נמצא שגילה, רינה, ודיצה אלו הם שלושה שמחות שמצטרפים לאותיות י"ה. אך חדווה הוא לשון של שמחה, המצטרפת אותיות ו"ה.

[יש לציין דשורש שמחות אלו של שני חלקי שם היו"ה הם, ממה שאמרו חז"ל (מדרש שוחר טוב תהלים ט) על הפסוק (שמות יז, טז) כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק מדור דור, דאין ה' שלם, ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק. אם כן נמצא ששמו של בורא העולם כביכול הוא נחלק לשניים. כשנחלק את שם היו"ה באמצע, יש כאן שם י"ה לעצמו, ו"ה לעצמו. על יש כמה שמחות ההולכות ומתחלקות, יש שמחה שהיא שמחה של חיבור י"ה שזה ענינו של גילה, רינה, דיצה. אך יש שמחה שהיא של חיבור ו"ה, שזה נקרא חדוה].

באיש ואישה נודע מה שאמרו רבותינו, איש זה אותיות אש - י', אשה זה אותיות אש - ה'. כאשר הם מצטרפים אהדדי, נעשה מכח כך, השמחה שמצרפת איש ואישה, היא מצרפת את היו"ד יחד עם הה"א, ומזה נעשה גילה רינה דיצה. לעומת זאת מהי חדוה, היא מצרפת את הוא"ו עם הה"א.

בן ובת, זוג שמצטרפים אהדדי, זוהי חדוה. אני מצרף דבר שנמצא חוצה

מדברים שבאו מבחוץ אליו. ולכן גם השמחות שלנו, הם שמחות שאינם שלמים. מדוע? כי דבר שבא מבחוץ, כמו שהוא בא הוא גם הולך. וזמנו קצוב.

אבל מה עיקר השמחה השלימה? מה שהאדם מצליח לאחד את חלקי נפשו, בתוך עצמו, שם השמחה היא פנימית. השמחה הפנימית באה לנפש, כשהנפש מתאחדת בתוך עצמה.

הארת סילוק הספק

חלקי נפש של כל אחד מאתנו, הם פונים למקום אחר. אדם קם בבוקר, הוא רוצה לעשות גם זה וגם זה, האם הנפש רוצה רק דבר אחד? כל אחד מאיתנו, יש לו ריבוי רצונות בנפש, שסותרים אחד את השני, רק הוא מסדר לעצמו סדר עדיפויות, הוא בר דעת, הוא מקבל החלטה, הוא עושה את מה שהוא חושב שהוא צריך לעשות. אבל הנפש שלו בעיקרה בנויה, על מערכות של רצונות שסותרים אהדדי, אחד את השני. זה תפיסת הנפש.

איך הנפש מתאחדת בתוך עצמה בלשון ברורה, ברובד מסוים של הנפש, יש לאדם ספק. איך בעומק אני יכול לפתור את אותו ספק, הצורה החיצונית לפתור ספיקות, האדם עושה שיקול דעת, ישוב דעת, ומקבל הכרעות. קשה לו להכריע, הוא מתייעץ עם אחרים. אבל יש מקום פנימי יותר, שמכוחו האדם יכול להסיר את כל הספיקות. כשמתגלה לו המקום היותר פנימי בנפש, מחמת שהיה גילוי מסוים של רובד מסוים בנפש, הספק נופל מאליו.

המעמקי נפש הללו, היו קיימים קודם לכן, לא התחדש כאן עכשיו כלום. אבל מה כן התחדש? שבתחילה היה אי מודעות לאותו מקום, ועתה יש לו מודעות לדבר, זה נקודת החידוש. דוגמא פשוטה, בן אדם למשל בתחילת דרכו, מסתפק איזה מקצוע ללמוד, בשלב מסוים של החיים, יש לו הכרה פנימית בעצמו, ואז הוא מזהה את התכונה של הנפש של עצמו. ואז מה קרה עם הספק הראשוני? הוא לא הכריע, הספק פשוט לא קיים. כל זמן שהוא לא הכיר את עצמו, את תכונות נפשו, הוא חיפש מקצוע להתפרנס, אז עמד בעיניו ספק. בשעה שהוא נגלה לו הווית נפשו, העמוקה יותר בבירור, אז מה קרה עם הספק? הוא מאליו לא קיים, זה לא הכרעה. יש הבדל בין דעת שמכריעה את הספק, לבין גילוי של מקום יותר פנימי בנפש, שבמקום הזה כאשר הוא מתגלה, הספק מעולם לא קיים.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

לי. כל ו' זה ו' החיבור, לחבר לעוד משהו. כשהוא פונה ל- ה"א, אני מתחבר למשהו אחר, הייתי נפרד קודם לכן מתחילה, באה חדוה וצירפה את הדברים.

שורש המילה חדוה היא מלשון יחד, אחד. תרגום המילה אחד בארמית הוא חד, כי האל"ף נפלה. זה נקרא חדוה, כלומר לקחנו דברים שהם היו נפרדים אחד מהשני, וצירפנו אותם. על דרך זה נאמר בכתוב (שמות יח, יט) ויחד יתרו, דפירושו שמח יתרו (רש"י שם, ילקוט שמעוני שופטים סה). כלומר כל שמחה שנקראת חדוה, ענינה בעצם, שהיו קודם לכן דברים שנפרדים ואינם מצורפים יחד. באה חדוה, מצרפת אותם. כאשר יש צירוף, ישנה כאן חדוה. זה חדוה בנפש האדם. אם כן ענינה של חדוה, שהאדם מצטרף לדבר שהוא זולתו, הוא נפרד מזולתו, וכשהוא מצטרף אליו, אזי מכח הצירוף יש כאן חדוה.

שמח תשמח רעים אהובים, כשמחך יצירך בגן עדן מקדם. קודם לכן מה הם היו, נפרדים אחד מהשני. מהי החדוה? חדו. כלומר, הם נעשים ביחד, אחד.

שמחת החיבור בתוך עצמו

לעומת זאת גילה, רינה, דיצה, זה מה שהאדם מתחבר עם עצמו בתוך עצמו. רוב בני האדם לא שמחים, כי הם פלגא דגופא בתוך עצמם, הם בתוך עצמם חלוקים בעצמם.

אין שמחה כהתרת הספיקות. כאשר האדם, הותר אצלו הספק, יש בו שמחה. מדוע? כי השני הצדדים לא נפרדים אהדדי, אלא הם נעשים אחד.

כאשר הספק מותר אצל האדם, הוא התיר את הספק, אם כן מה קודם לכן היה בתוך עצמו, בלשון ברורה זה נקרא פיצול אישיות, הוא תופס מהלכים נפרדים. כאשר הוא התיר את הספק, הוא נעשה אחד עם עצמו בתוך עצמו. זוהי שמחה פנימית לגמרי.

כאן בעצם הוגדר שתי מהלכים של שמחות. ישנה שמחה שאני מצטרף לדבר שנמצא זולתי, חוצה לי, אבל צירפה אותי לדבר שנמצא מבחוץ אלי. לעומת זאת, גילה, רינה, דיצה, אברהם יגל יצחק ירנן, זוהי שמחה של האדם בתוך עצמו. שחלקי הנפש של עצמו מתאחדים ולא נפרדים.

בא ננסה להתבונן עכשיו, מה הם רוב הדברים שאנחנו שמחים בהם, האם אנחנו שמחים בדברים שמתוך עצמנו, או מדברים מחוצה? הרוב חיצוני. האדם קנה בית, הוא שמח. הוא קנה רכב, הוא שמח. הוא נישא, הוא שמח. הוא קנה בגד, הוא שמח. אם כן ממה הוא שמח? הוא שמח

משתנה לכל דבר מאכל שרק ביקשו, פרט לקישואים, אבטיחים, חציר, בצלים ושומים מחמת שממשות של דברים אלו מזיקה לתינוקות היונקים. על כל פנים אותם מתלוננים מתאווים גופא יחדו את תלונתם על עניין זה, שהם רוצים ממשות של קישואים, אבטיחים, חציר, בצלים ושומים, ואין הם מסתפקים רק בטעם.

נקודה זו נוגעת לענייננו מאוד. אדם עם תפיסה נפשית די לו בכוחות, די לו בטעם, די לו בתענוג מטעם ערב מסויים, אך הוא לא צריך דווקא את הממשות של המאכל עצמו. לעומת זאת, בעל תאוה שחי את המציאות החומרית - הוא לא יכול להסתפק בכוח הטעם, כי הוא רוצה לקבע את התאוה הוא צריך את הממשות הזו שתהיה אצלו זמינה כל הזמן.

אחת מנקודות הקושי לתפוס את הלכי אדם החי חיי נפש, היא השאלה: האם יתכן שאדם החי בעולמנו יכול להוציא את מיטב כוחותיו לפועל ללא בעלות קניינית על האמצעים שכל אדם משתמש בהם. הלא הגדרנו שדי לו לאדם פנימי בקניין פירות בלבד, די לו ברשות שימוש, בשימוש בהשאלה. אולם מה יהיה אם גם קניין פירות לא יהיה לו, לא ישאלו לו או לא יתנו היתר תשמיש. וגם אם כן יהיה מי שיהנה אותו בהשאלה, אבל גם לו אמורה להיות מציאות של פחד מחמת שינוי, שמה יפסיקו לתת לו את רשות השימוש, את קניין הפירות שהוא כן צריך?

ראשית צריך להבין, עצם השימוש בקניין הפירות ולא בגוף הפירות - כבר הינה מציאות של חיבור הרבה פחות חזק לגוף הדבר, ממילא ישנו הרבה פחות פחד מניתוק מגוף הדבר. הרי גוף החפץ מעולם לא היה שלי, וכל מה שיש לי בו הוא רק היתר שימוש ותו לא.

נוסף על כך, אצל אדם היצוני עם בעלות על חפץ, ישנו פחד אם החפץ יפסד - לא יהיה לי. לעומת זאת, אצל אדם פנימי התפיסה היא שמכל מקום קניין פירות יהיו לי. כלומר, את הצורך הנפשי האמיתי והמדוייק שהוא זקוק לו מחפץ או אדם כזה או אחר אי אפשר לקחת ממנו - אם לא יהיה מכאן יהיה משם - על זה נאמר - 'מה לי הכא מה לי התם'.

זאת ועוד, אדם פנימי שהיתה לו גישה לחפצא מסוימת שהוא התעסק עמה או השתמש בה לאורך תקופה. אך כדרכו של עולם, לעיתים נוצר מצב שנבצר ממנו להשתמש בחפץ זה, וגם שימוש בחפצא אחרת כעין זו הוא לא מוצא. ממילא הוא נותר במצב של אין לו לא קניין גוף ולא קניין פירות. אך צריך להבין, הרי כל השימוש בחומריות הוא על ידי הלבשת כוחות הנפש כדי מידת הצורך בלבד בגוף החומרי. אזי גם אם הגוף החומרי מסתלק, האדם פושט את ההלבשה של כוחותיו מעל הגוף הזה, והוא נשאר עם כוחותיו שלו. את החומריות ניתן לקחת לאדם, אך את כוחות הנפש שלו לא ניתן לקחת לו, זה הוא עצמו.

לדוגמא: אדם שהיה רגיל שבתפריט השבועי הקבוע שלו היה מאכל ערב מאוד. ממעדן זה הוא היה ממלא כרסו, ועל טעמו המיוחד הוא היה מתענג. אם משום כל סיבה שבעולם, נוצר מצב שמאכל זה יוצא מהתפריט - זהו, התבשיל הזה כבר לא יהיה תדיר על שולחנו, אולי רק לעיתים רחוקות אם בכלל. אילו מהלך חייו שאת התענוג הוא שאב מהחומריות שבדבר, וחלק משמחת החיים שלו היתה חווית העונג השבועית. הרי שהחסרון בהעדר החוויה משמעותי ופוגעני. אך מהלכו של אדם פנימי שבכל דבר הוא לא משתמש בגוף הדבר עצמו אלא בכוחות שבו.

ממילא גם כאן, הוא לא היה מתענג מגוף המאכל עצמו, אלא היחס כולו היה לעצם כוח העונג מצד ההתפעלות בטעמים. אזי גם אם המאכל הזה גופא כבר לא יהיה זמין עבורו, אין בכך חסרון, כי כוח העונג המתפעל מטעמים נשאר. כלומר, את החפצא ממנה האדם מתענג יכולים לקחת ממנו, אך את עצם תשוקת העונג לא יכולים לקחת ממנו, כי זהו חלק מחלקי נפשו.

כמו כן, ביחס לכוח האהבה: בעוד שאדם חומרי מלביש ומחבר את כוח האהבה שלו בחומר, דהיינו הוא אוהב את גוף של חפץ מסויים, או שהוא אוהב אדם מסויים. ויתר על כן, הוא מקבע את האהבה לגוף הדבר. אזי קיים אצלו פחד שמה גוף הדבר ילקח ממנו, כי אהבתו קשורה ומחוברת לגוף, והניתוק מהגוף יגרום לזעזוע מחמת האובדן.

לעומת זאת, אדם פנימי לא מחבר ומקבע את כוח האהבה שלו לחומריות, כוח האהבה שלו לעולם לא היה ביחס לגוף האדם אותו הוא אוהב ולא לגוף החומרי של החפצא. אלא כוח האהבה שלו קיבל צורה של הלבשה לאדם או חפץ מסויים, אך גם כאשר הדבר הסתלק, הגוף הלך - אך האהבה נשארה. כלומר, יכולים לקחת לאדם את מי או את מה שהוא אוהב, אך לא יכולים לקחת לו את כוח האהבה עצמו, כי הוא כוח שלו.

בהבחנה מסוימת זוהי בחינה מקבילה למה שאירע בעקידה - הכלים נתפשטו והאהבה נשארה. וכן, זהו אותו יסוד כפי שמסופר על אחד מצדיקי הדורות שבנו אהבו הסתלק לבית עולמו, והאב התבטא - את כוח האהבה שעד עתה היה מיוחד עבור בני, כעת אני מפנה את אותו כוח אהבה חזרה לקב"ה. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

זבחים, מג, ע"ב – דאמר עולא, לא שנו (שאם ירדו לא יעלו) אלא שלא משלה בהן האור, אבל משלה בהן האור יעלו, מהו דתימא הני מיילי אבר דמחבר אבל קומץ דמיפרת אימא לא, קמ"ל. ופרש"י, אבר דמחבר – איכא למ"ד דמשלה האור במקצתו נקלט כולו בקדושה. אבל קומץ דמיפרת – אימא דמאי דמשלה מקומץ משלה, אידך כדקאי קאי, קמ"ל דכוליה כחד אבר דמי, עכ"ל. והרי שהגדרת אבר "מחבר", והחידוש שאף קומץ שהוא מיפרת, ע"י הקמיצה דייקא נעשה כמחובר, ודו"ק. ועיין חידושי ר' חיים הלוי (פסולי המוקדשין, פ"ג, ה"ה) שרק כאשר מרצה חשיב כאחד. והיינו שאור הריצוי מצרפו.

והנה שורש הדין שקומץ נקרא מיחבר נעוץ בדין אבר שאינו רק מחבר באבר עצמו אלא יש בו כח חיבור לשאר אברים וכמו שנתבאר לעיל. וכלשון המלבי"ם (בראשית, א, כו) שכל אברי האדם הגם שכל אחד ממוזג מתכונה מיוחדת, הם מתאחדים להיות איש אחד, וכולם קשורים קצתם בקצתם, וכל אחד משלים את חברו, עד שאם יחסר אבר פרטי אחד או גיד אחד, הוא מום וחסרון בכלל הגויה, עכ"ל. ובמשך חכמה (דברים, ג, יא) כתב וז"ל, והנה מנחה אינה קריבה בשותפין רק ביחיד (מנחות, קד, ע"ב), ובצבור באה מנחה (ויקרא, כג, י, טז). לפי שהצבור הוא בכלליותו כמו יחיד שהוא איש אחד, וכל אחד מועיל לחבירו כמו שכל אבר מועיל לחבירו, עיי"ש. והיינו שלא רק כל האברים חשיבי כאחד, כדברי הירושלמי הנודעים שהם בבחינת יד ימין ויד שמאל, אלא אף כל כנסת ישראל נחשבים לגוף אחד הנחלק לאברים וכולם חשיבי כאחד, והוא השורש לקומץ שחשיב אחד. וכנגד טענת המן ישנו עם אחד "מפוזר ומפורד" הכניע הקומץ כמ"ש במגילה, והיינו שהקומץ הוא היפך ממפוזר ומפורד, שע"י נחשבים כל כנסת ישראל לאחד, וגדרו מחבר, כי הקומץ הבא מן הצבור קומץ ומחבר את כל הצבור, ודו"ק.

והנה עיקר חיבור כל אברי האדם הוא ע"י הגידים, וזהו חיבור פנימי בתוך גופו. אולם הקומץ הוא חיבור חיצוני ע"י היד שמחבר דבר חיצוני, ושורשו בחיבור נוסף שמצינו באברים כמ"ש האברבנאל (שמות, כח, ו) וז"ל, והאבנט היה כנגד הגידים הסוככים וחוגרים הגוף לחבר אבר אל אבר, לשלוח להם התנועה וההרגש, עכ"ל. והיינו שכל כח החיבור הוא מכח ה"חיי", אולם במת אין חיבור. ועיין אהלות (פ"ב, מ"ז), ועיין אלשיך (כי תבא, כט, ד"ה ושמא. ומשלי, יד, ד"ה עשק). ועיין שב שמעתתא (הקדמה, ד"ה צורות וקשורות), ורש"י הירש (בא, יב, א, ד"ה הנה).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

בחנויות הספרים עכשיו בישראל הקדוש ברוך הוא ברא את עולמו מארבעת היסודות: עפר, מים, רוח ואש. האדם מורכב גם הוא מארבעת היסודות הללו, ובמיוחד עולמו הפנימי.

סדרת הספרים "ארבעת היסודות" מטרתה לפתוח בפני האדם את עולם הנפש על פי החלוקה לארבעת היסודות.

ספר זה עוסק בכוחות הנובעים מיסוד המים, ובו מתפרטים הכוחות השונים הנובעים מיסוד המים, בצירוף היסודות האחרים – כל פעם לפי סדר אחר ואופן שונה.

רבי חיים ויטאל בספרו 'שערי קדושה' מבאר, כי המידה הרעה הנובעת מיסוד המים – היא מידת התאוה.

כח המים הוא כח יסודי באדם, שמעורר בו את כח התאוה. באופן טבעי כאשר האדם אינו עובד על מידותיו התאוה מתגלית אצלו כמידה רעה, אך כאשר הוא מתקן את מידת התאוה בשורשה – היא הופכת להיות מידה טובה.

ספר זה עוסק בביאור פרטי מידת התאוה הרעה שבאדם, והדרכה מעשית לאופן תיקונה.

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

היציאה מרעמסס (כנ"ל) איננה שלמה. וז"ש בקש יעקב לגלות את הקץ ונסתם ממנו, והיינו שנאמר בבחינת כמוס, כו-מס. כי כח ה"מס" לא נתקן בשלמות. ובפרטות הוא אוצרו של יוסף (כמ"ש שלהי פסחים) שנשאר גנוז, שהיה מקורו ממס שהטיל על המצרים. ולכן אף שהוטל יראה ופחד ונמס כל לב העמים מפניהם, נמס, נ-מס, אולם לא בשלמות. ובפרט מתגלה בערב רב ושורשו עמלק, וכן בבלעם שהתנגד לישראל במצרים ובמדבר, ובא להילחם עם בלק בבני ישראל וקסמים בידו, קסם, ק-סם.

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:
אסם, מוסר, מכסה, מכסת, מסבה, מסה, מסכנת, מסלה, מסד, מספר, מסרות, מסת, מסתר, סמך, מסע, מאס, מכס, כמוס, מסוה, מסך, מס, מסכה, מסכן, מסלא, כרסם, מספד, מספחת, סמדר, סמים, סמל, עמיס, קסם, ססמי, מנוס, עמשסי, חמס, מאסף, כסמת, מסגר, יעמס, מסמרות, מסמר, נמס, מספוא, יסמכיהו, סתם, רמס, מחסה, מסתולל, מסתור, מוסד, מכנסים, מנוס, מסגרת, מסחר, סומפניה, אמסה, רעמסס, סימן, סמר, אחיסמך, סם, מסבת. ■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה**

המבדיל ומסתיר ומעלים. ולצורך תיקון חטא העגל, נעשה המשכן, ע"י אהליהב בן אחיסמך, אחי-סמ-ך. והיינו שע"י נתקן ממסך דקלקול למסך דתיקון. וד' חשובים כמת, ואחד מהם מצורע, ובפרט הנקרא ספחת, בחינת מספחת, מס-פחת.

וכאשר חל שורש הרע, לא נשאר מן הטוב אלא סימן בלבד, סמ-ין. והוא אור ניצוצי הטוב שעדיין גנוזים בדבר. וכאשר מעוררים הסימן עי"ז משיבים הדבר אל הטוב, לסם חיים. ובירור זה הוא בחינת עיבור, בבחינת עמוסי בטן, עמס, ע-מס. וזה היה התהליך בגלות מצרים, בירור, כעובר במעי אמו, כמ"ש חז"ל. ושם הכה הקב"ה את מצרים בעשר מכות, והיינו הכאת שורש המספר שהוא עשר. מספר, מס-פר, לשון פרור. וזה ע"י מש"כ מסתולל בעמי, מס-תולל, ועי"ז יצאו ממצרים, לשון מיצר, גבולות, בחינת מסגרת, מס-גר-ת. אולם היציאה לא היתה שלמה בדרך יושר, בבחינת מסלה, מס-לה, אלא כמ"ש "ויסב", מוסבות, מס-בוות. וזה מכח כך שהכסמת לא הוכתה בברד, כסמת, סמ-כת. ולכך יצאו עמהם ממצרים ערב רב, שהם "מספחת" (כנ"ל) על בני ישראל. ובהם גנוז שורש הרע כנודע, והיינו כח סם המות, ולכך

קדושים | מ-ס ואלהי מסכה לא תעשו לכם. מסכה, מס-כה. זכה נעשה לו "סם" חיים, לא זכה נעשה לו "סם" המות. סם חיים, מ' וס' שבלוחות היו עומדים. סם המות, סמא"ל, סם-אל. ואלהי מסכה, זהו סם המות, שורש כל הרע ע"ז, והוא בחינת מסוכן, מסוכן למות, מסכן, מס-כן. וכאשר יוצא לפועל זהו מות, סם המות כנ"ל, ואזי נעשה מספד, מס-פד. ושורש כל הרע הוא שטן הוא יצה"ר הוא מלאך המות. ואמרו חז"ל בב"ר שסמ"ך הראשון שנאמר בתורה הוא גבי האשה, "ויסגר בשר תחתינה", שנברא שטן עמה. סמך, סמ-ך. והוא שרו של עשו, סמא"ל, סמ-אל. והוא שורש הפסד כל דבר, בבחינת רמס, ר-מס. שע"ש כן נקרא רעמסס, רע-מס-ס. מתמוסס, נמס, נ-מס.

ושורש הרע, רעוע, פרוד. בחינת מסה ומריבה, מסה, מס-ה. והוא בחינת סם, סמים, שצורתם פרורים, אבקה. והוא בחינת המסה, שלוקח דבר שלם, והופכו לחלקים. וכן בחינת סמר, סמ-ר, שנעשה בשרו חידודין חידודין, פרורים. והוא בחינת המות, "כי המות יפריד ביני ובינך", מות פירוד. וכאשר חטאו בעגל שבו נקנס עליהם מיתה, לא יכלו לסבול אור פני משה, ונתן משה על פניו מסוה, מס-וה. שהוא בחינת מסך, מס-ך, מסך

ההתבודדות ומעלתה מוזכרות רבות בדברי גדולי ישראל בדורות האחרונים והיא מן העיקרים בתורת הבעש"ט וחסידות ברסלב, אך כבר רבותינו הראשונים האריכו רבות בחשיבותה, תפקידיה ודרכיה. מתוך דבריהם מתברר שגדולי ישראל רובם ככולם היו מתבודדים באופנים שונים.

בדברי רבותינו הראשונים המושג "התבודדות" אין פרושו דיבור עם ה' בהודאה ותפילה בלבד אלא זוהי רק החיצוניות של דבריהם. ענין ההתבודדות הוא השקטת הגוף והחומר וגילוי חלקי הנשמה. לאחר שאדם גילה את מציאות ה'אני' והשקט את מציאות החומר, עבודתו לגלות את מציאות ה' בקרבו. דבר זה נעשה ע"י פנייה אל בורא עולם בהודאה ותפילה. מהי דרך העבודה למעשה בזמן ההתבודדות?

כפי שהרצה לקנות לחם יכול למצוא במרכולים הגדולים כמה עשרות סוגי לחמים; שעורים, חיטים, קמח מלא ועוד סוגים אשר שם התואר 'לחם' וודאי שייך לכולם, כך גם המושג 'התבודדות', אף שהוא שם תואר אחד, יש בו דרכים רבות ושונות. ספר זה מביא אחת מן הדרכים.

ספר זה נבנה על דברי ר"א בן הרמב"ם ועל דברי רבי אברהם אבולעפיה. בצירוף שניהם יחד העמדנו צורה אחת של התבודדות.

ספר זה עוסק במישור המעשי - בהכנה להתבודדות ובהדרכה מעשית בהתבודדות עצמה, אך תכליתו להביא את האדם לתפיסת חיים חדשה - "חיים של התבודדות". הספר פונה לכולם, אך מותאם לנפשות הקרובות יותר לתמימות ופחות להשכלה (הספר ידע את נשמתך' מהווה המשך לספר זה ועוסק בנושאים אלו ביתר בירור והעמקה).

בלבביפדיה קבלה אמן

ועוד. כתיב (משלי, כו, כה) כי יחזק קולו אל תאמן בו. ואמרו (ברכות, כד, ע"ב) המשמיע קולו בתפלתו, הרי זה מקטני אמנה.

ועוד. כתיב (איוב, טו, לא) אל יאמן בשיו נעתה, כי שוא תהיה תמורתו. וכתיב (ירמיה, ט, ב) וידרכו את לשנם קשתם שקר ולא לאמונה וגו'.

ועוד. כתיב (תהלים, קטז, י) האמנתי כי אדבר. וכתיב (ירמיה, ז, כח) אבדה אמונה, ונכרתה מפיהם.

ועוד. אמרו (זוה"ק, בלק, ר, ע"א) מסיר שפה לנאמנים (איוב, יב, כ) מסיר שפה לנאמנים, אלו דור הפלגה דבלבל לישנהון דלא ישלטון במלה כלל. ועיין רש"י (איוב, שם) אף לנאמנים, כי פע"מ מים שפתתיו נבללים לדבר סרה, כגון אברהם, והאמין בה', וסוף נכשל במה אדע. ופעמים נהפך לאלם. אותיות לפני אמן, אלם.

עינים - שבירה כתיב (במדבר, כ, יב) יען לא האמנתם בי להקדשיני "לעיני" בני ישראל.

ועוד. כתיב (דברים, כח, נט) מכות גדולות ונא-מנות, וחלים רעים ונאמנים. קטלא כולה, וקטלא פלגא, חולי.

ועוד. כתיב (שם, כז, טו) ארור האיש וגו', וענו כל העם ואמרו אמן.

ולהיפך: שבירת האמונה. כתיב (ירמיה, יב, ו) אל תאמן במ. וכתיב (תהלים, פח, יב) היספר בקבר חסדך, ואמונתך באבדון.

ומצד התיקון כתיב (תהלים, קא, ו) עיני בנאמני ארץ. וע"ז אמרו (שבת, קיט, ע"ב) ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו.

עתיק כתיב (תהלים, לו, ו) ה' בהשמים חסדך, אמונתך עד שחקים. ופרש"י, בשביל רשעים הללו אתה מסלק חסד מן התחתונים ומגביה (מכח עתיק) אמונתך עד שחקים לסלקה מבני"א. כי בשמים נגלה האמונה, כמ"ש (תהלים, פט, ג) שמים תכן אמונתך בהם.

אריך אריך, אורך, אור-ך. וכתיב (תהלים, צב, ג) ואמונתך בלילות. והיינו שע"י אור האמונה מאיר אף הלילה, בבחינת לילה כיום יאיר. ועל בחינה זו נאמר (איכה, ג, כג) חדשים לבקרים רבה אמונתך. והיינו בבחינת יתרון האור (הבא מתוך) מן החושך.

ועוד. במקדש היו מארכין במטבע ברכות הת-פלה (הארת אריך), ואין עונים אמן אחריהם. עיין רמ"ע מפאנו (מאמר הנפש, ח"ה, פ"ג). ובכל מקום שעונה אמן אמרו (ברכות, מז, ע"א) שתהא בינונית, לא ארוכה ולא קצרה. בחינת ז"א. עיין

רי אותיות יושר-ת. וזהו תשורי מראש, מראש - התחלה - אלף, עד תי"ו. וכתיב (דברים, לב, ד) אל אמונה ואין עול, צדיק "יושר" הוא. וע"ז כתיב (תהלים, קיט, ל) דרך אמונה בחרתי, מש-פטיך שויתי. ואמרו (תענית, יא, ע"א) אל אמונה ואין עול, אל אמונה, כשם שנפרעין מן הרשעים לעוה"ב אפילו על עבירה קלה שעושין, כך נפרעין מן הצדיקים בעוה"ז על עבירה קלה שעושין.

ואמרו (תמיד, כח, ע"א) תניא, רבי אומר, איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם, וכו', וי"א יחזיק בא-מונה יתירה. אמן - היא שמיה רבה, ר"ת ישר.

שערות עוה"ז בחינת שית אלפי שנין מטבורו דא"ק ולמטה. עוה"ב ראשיתו שערות. העשרי יהיה קדש. ואמרו (סנהדרין, קי, ע"ב) קטן מא-מתי בא לעוה"ב וכו', תנא משום ר"מ, משעה שיאמר אמן, שנאמר פתחו שערים ויבא צדיק שמר אמנים, אל שמר אמונים אלא שאמר אמן. פתחו "שערים", בחינת שער - שערות.

אזן אח"פ, סוד טעמים, ס"ג, מ"ה, ב"ן, דע"ב דס"ג. ועיין עקידת יצחק (מצורע, שער ס"ב, ד"ה אחר) והוא מ"ש הכתוב (איוב, יב, כ) מסיר שפה לנאמנים וטעם זקנים יקח. כי הסרת השפה נמ-שכת מלקיחת הטעם הפנימי מהדבר, וההפך, לב חכם ישיכל פיהו.

ועוד. באורות האזן נגלה אות ה'. ועיין ציוני (בשלח) ועונין ה' פעמים אמן. וכן הוא בשער הכוונות.

חוטם בחינת מ"ה דע"ב דס"ג. ועיין רמ"ע מפאנו (מאמר תיקוני התשובה, פ"ז) תמורת א"ת ב"ש לשם חתך הן אותיות סא"ל, שהוא שם מ"ה מן הע"ב (בחינת מ"ה דע"ב, והבן) של ויסע ויבא ויט וכו'. והנה סא"ל בגימט' פא"י (ר"ת פותח את ידך. פאי - אף - י, בחינת תיקון האף - החו-טם), ר"ת אלו ממונים על הפרנסה, ומספרם אמן בסוד היחוד בצדיקו של עולם דכתיב ביה ויכלכל את יוסף.

ועוד. בחוטם נגלה אות וא"ו. ואמרו (זהר חדש, תיקונים, פד, ע"א) צריך לכוון בחמש סרי ויין דאמת ויציב וכו' ועם א' מן אמת סלקין לחשבון אמן.

פה אכילה: אמרו (סוטה, מח, ע"ב) רבי אליעזר הגדול אומר, כל מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אוכל למחר, אינו אלא מקטני אמנה.

נישוק: עיין שער הכוונות (כוונת אמן) אמן של הקדיש נקרא בחינת חיבוק וכו', ואמן של תפלה והעמידה נקרא נישוק. עיי"ש.

דיבור: כתיב (מלכים, א, ח, כו) ועתה אלהי יש-ראל יאמן נא דברייך אשר דברת לעבדך דוד אבי.

אור א"ס יחודא עילאה, שמע ישראל. יחור-דא תתאה, ברוך שם וגו', כנודע. וכתיב (תהלים, מא, יד) ברוך ה' אלהי ישראל מהעולם ועד העו-לם אמן ואמן. ועוד כתיב (שם, עב, יט) וברוך שם כבודו לעולם, וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן. וכן כתיב (שם, פט, נג) ברוך ה' לעולם אמן ואמן (וכן שם, קו, מח). ואמרו (שבת, קיט, ע"ב) מאי אמן, א"ר חנינא, אל מלך נאמן. ואמרו (סוכה, מט, ע"א) מעשה ידי אמן, זו מעשה ידי אומנותו של הקב"ה.

ועוד. עיין רקאנטי (וארא) אמן בגימט' צ"א, כמנין הוי"ה אחד, כי השם ג' פעמים עולה ע"ח, ואחד (עולה) י"ג, הרי צ"א.

צמצום צמצום חידש "מקום". וע"ז כתיב (יש-עיה, כב, כג) ותקעתיו יתד במקום נאמן.

ועוד. צמצום, חלל הפנוי, שורש לע"ז. ואמרו (חו-לין, קכג, ע"ב) אין אמונה בעכו"ם. ואיתא בספר הקנה (ד"ה יראת המקום) ומי שלא שלם (הש-לים) עניית אמן עם בריך הוא קרוב הוא לכופר. ולהיפך אמרו, כל העונה אמר יש"ר בכל כוחו אפילו יש בו שמץ ע"ז מוחלין לו.

ועוד. חלל. ואמרו (ברכות, מז, ע"א) ת"ר, אין עונין אמן וכו' יתומה. והיינו שנעשה חלל בין הברכה לאמן.

ועוד. צמצום כיסוי מסך מבדיל. ועיין ספר הת-מונה (תמונה שלישית) אבל עתה בגלותנו שאין אנו שומעין את השם אלא בכינויו, אנו עונים אמן, לאמת אות אל מקום הנקרא אמת (ז"א) שהוא נראה ואינו נקרא. וכן מבואר בציוני (בלק). ובר-קאנטי (וארא).

קו קו לשון תקוה. וכתיב (שמות, ד, לא) ויאמן העם וישמעו כי פקד ה' את בני ישראל. והיינו שמכח תקותם האמינו.

עיגולים אמרו (ירושלמי, שביעית, פ"ו, ה"א) א"ר יוסטא בר שונם, לכשיגיעו הגליות לטורי אמנה הן עתידות לומר שירה, מ"ט תשורי מראש אמנה (שה"ש, ד, ח). גלות לשון גל, גלגל, עיגול, והוא בחינת שירה כמ"ש באלו מציאות, כשיר - כעיגול.

ועוד. כתיב (תהלים, פט, ט) ואמונתך סביבותיך. בחינת עיגול סביב.

יושר עיין ספר מאירת עינים (בשלח) וז"ל, זהו ענין אמרו (ברכות, נג, ע"ב) גדל כח העונה אמן יותר מן המברך, כי העונה אמן מעלה מחשבתו לפתוח מקום היושר לאמן, עכ"ל. וכן הוא בר-קאנטי (וארא).

כתיב (שה"ש, ד, ח) תשורי מראש אמנה. תשו-

בלבביפדיה קבלה אמן

נוק' כתיב (במדבר, ה, כב) ואמרה האשה אמן אמן. וכתיב (הושע, ב, כב) וארשתיך לי באמונה. ועוד. נקראת בית. וכתיב (שמואל, א, ב, לה) וב- ניתי לו בית נאמן (וכן כתיב שם, שם, כה, כח). וכתיב (שם, ב, ז, טז) ונאמן ביתך.

ועוד. בחינת ארץ. ועיין ספר הקנה (ד"ה סדר סוטה) אל"ף מ"ם נ"ן עולה ארץ.

ועוד. בחינת לבנה - ירח. וכתיב (תהלים, פט, לח) כירח יכון עולם, ועד בשחק נאמן סלה.

ובקלקול כתיב (ישעיה, א, כא) איכה היתה לזו-נה קריה נאמנה. ואמרו (שמ"ר, בשלח, כג, ה) תשורי מראש אמנה, א"ר יוסטא, הר הוא ושמו אמנה, עד אותו ההר ארץ ישראל, ממנו ולהלן חוץ לארץ.

ועוד. עיין כנפי יונה (ח"ג, ס"י קמא) הכוס, בגימט' אמן. ונוק' נקראת כוס.

■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון**

מר. וכתיב (תהלים, לא, כד) אמונים נצר ה'. ועוד. עיין שער הכוונות (דרושי חזרת העמידה, דרוש ה', ענין כוונת אמן) ונחזור לענין כוונת אמן, כי הנה נתבאר כוונתו אך להוריד אור עליון מן אימא עילאה אל ז"ן באותן ג' מקומות שמתחב-רים יחד (עיין ערך קטן הוד).

ז"א סוד ישראל. וכתיב (הושע, יב, א) ועם קדו-שים נאמן. ואיתא בזוה"ק (תיקונים, הקדמה, ה, ע"א) והיה אמונת עתך וגו', אמונה סדר זרעים, עתך סדר מועד, חוסן סדר נשים, ישועות סדר נזיקין, חכמה סדר קדשים, ודעת סדר טהרות וכו', וסימן זמ"ן נק"ט. והיינו זמן קט"ן, בחינת ז"א, ו"ק ששה סדרי משנה. ושורשם "אמונת". והם כנגד ישראל ששים רבוא, ועליהם כתיב (תהלים, פט, ו) אף אמונתך בקהל קדושים.

ובקלקול כתיב (תהלים, יב, ב) כי פסו אמונים מבני אדם. בחינת אדם קטן, כמ"ש (סוטה, מו, ע"ב) קטנים שהיו מקטני אמנה. ואמרו (ברכות, נג, ע"ב) אחר הכל עונין אמן חוץ מתינוקות של בית רבן הואיל ולהתלמד עשויין.

ספר הקנה (ד"א יראת המקום) שהרחיב לבאר זאת. ועיין שושן סודות (אות קנו, טעם איסור אמן חטופה) הארוכה אסורה, משום שמוציא מן אמן האחרון.

אבא שם י-ה באבא. ועיין שער הכוונות (דרושי הקדיש, דרוש א, כוונת הקדיש בעצמו) סוד אמן בגימט' צ"א, והוא סוד שלש מילויי שם י-ה של אלהים הנ"ל, בידוי"ן באלפי"ן בההי"ן, יו"ד ה"י, יו"ד ה"א, יו"ד ה"ה, הם בגימט' צ"א. עיי"ש שכן הוא באמא ובאבא. ועיי"ש דרושי חזרת העמידה, דרוש ה'.

אמא כתיב (במדבר, יא, יב) האנכי הריתי את כל העם הזה, אם אנכי ילדתיהו, כי תאמר אלי שאהו בחיקך כאשר ישא האמן את היונק. וכתיב (אסתר, ב, ז) ויהי אמן את הדסה וגו' (נעשה לה כאם) לקחה מרדכי לו לבת. אמן - אמן - ובזוה"ק (וילך, רפה, ע"ב) אמן אקרי דכתיב ואהיה אצלו אמן, אלא תקרי אמן אלא אמן.

ועוד. אמא בחינת חשמ"ל, אור מקיף שנוצר ושור-

בקרוב - עולם ברור

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

המאמרים שבאו בספר זה, רובם נערכו מתוך סדרת שיעורים שניתנה במוצאי שבתות משנת תשע"ב עד שנת תשע"ח, בעיר בני ברק. על תפלת שמונה עשרה נמסרו כמאה ושבעים שיעורים, מתוכם נערכו

ארבעה מאמרים, ועל פרשיות השבוע נמסרו כשבעים שיעורים, ומתוכם נערכו עשרים מאמרים.

כל שיעור מקיף ומברר נקודה אחת בהלכות דעות וחובות הלבבות, ונותן מבט שורשי ומעשי בדרך הישרה שיבור לו האדם.

השיעורים נמסרו באופן של בנין, וקטע מתחבר לקודמו, ועל כן נצרך עיון המקיף את כל המאמר בשלימות, שימת לב וישוב דעת, להבנת הדברים בדקותם על בוריים.

מלאכת העריכה נעשתה ביד אומן מתוך תמלול מדויק, וניתנה שימת לב רבה לשמירה על צביון צורת מסירת השיעור במקורו.

שיעורים אלו נמסרו בזמן קצוב של כחצי שעה, וניתן לשומעם באמצעות מערכת השיעורים של קול הלשון. בסוף כל מאמר צויינה השלוחה למציאת השיעור. השלוחות צויינין הן לפי מספרם בקו הטלפון, והן לפי שמותם, על מנת להקל על מציאתם גם בעמדות קול הלשון שבמרכזי תורה ותפלה.

מאמרים כ"ז נערכו מתוך שיחות שנמסרו לבחורי ישיבה גדולה, כהכנה לקראת חג מתן תורה.

בחלקו האחרון של הספר מופיעים "מאמרי התקופה" - שיעורים שנמסרו לאור תקופתנו, וכן מאמר נוגע לתקופתנו מאת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל, היוצא לאור לראשונה.

מילון ערכים בקבלה • אורות - אור מקיף

הוא נשמה לנשמה הנקרא חיה. והנה הוא מקיף לכל הגוף בכללות, אבל הוא מקיף ומאיר בכל חלק כפי מה שהוא, כי בחלק הנשמה מקיף לה בבחינת אור נשמה, ולרוח מקיף בחינת רוח, ולנפש מקיף בבחינת נפש (והיינו הקפה מכל צד, כנ"ל), אבל המקיף הגדול שהוא יחידה שהיא בבחינת א"א, אינו מקיף בצד חלקים, רק מקיף הכל בהשוואה אחת, ולכולן נותן אור של בחינת נשמה, ולכן נקרא יחידה, מפני שאין לה אלא בחינת אחת לבד בהשוואה אחת (והיינו הקפה להביא הכל לתכליתו), עכ"ל. וכן כתב שם (ש"ד, פ"א) וז"ל, ודע, כי נר"ן מתלבשים תוך פנימיות הכלים שהוא הגוף, אך בנשמה לנשמה אין יכולת בגוף האדם לסובלה ונשאת בחוץ בסוד או"מ. וכשהוא מקיף את המוח מדור הנשמה אז הוא בחינת מקיף אל הנשמה, וכשהיא מקפת את הלב שהיא מדור הרוח אז הוא בחינת מקיף אל הרוח, וכשהיא מקפת לכבד מדור הנפש אז הוא מקיף לנפש, כי זו שיש ג' בחינות אלו שהם נר"ן, כן הנשמה לנשמה צריך שיהיה בה בחינת ג' אלו כולם בסוד אור מקיף. אמנם הגולגלת שהוא סוד הכתר משם שורש לנשמה עליונה הנקרא יחידה. וטעם קריאתה יחידה, לפי שהיא מקפת כל העולמות בבחינת נשמה לבדה, עיי"ש.

ובעומק המקיף אינו מאיר רק לאור פנימי שלו, כנ"ל, אלא לכלל כל העולמות שתחתיו. וכמ"ש שם (שער יא, פ"ב) וז"ל, כל האצילות שהוא מא"א עד נוקבא דז"א עם כל המקיפים, כולם נתונים בין או"פ דעתיק יומין ובין אור המקיף שלו, וכולם מאירין ממנו, עכ"ל. ודו"ק היטב.

ועיין לעיל מאמר אור מקיף ואור פנימי.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (שער עיגולים ויושר, ענף א) אורות הם עצמות הרוחניות, ויש בו שני בחינות שהן ארבעה, דהיינו פנים וחיצון, ואור פנימי ואור מקיף, ואין לך שום אור שאינו כלול מבחינות אלו.

וכתב הרמח"ל בקל"ח פתחי חכמה (פתח כח) וז"ל, אור מקיף - עומד בחוץ ומקיפו, ונקרא שכולל כחו ומביט עליו לכל צד וכו', וזהו אור פנימי ומקיף של ספירות וכו'. ועומד בחוץ - זהו כי האור שהלך להכנס בכלי, לא כולו נכנס, אלא חציו עומד בחוץ, וכו'. ומקיפו, ר"ל שאינו עומד מרחוק שלא יהיה לו שייכות עם הנפעל, אלא מקיפו. ונקרא שכולל כחו, ר"ל שהוא סיבה לו (המקיף סיבה לפנימי), ונמצא שכולל אותו כסיבה למסובב, עכ"ל.

וכתב בעץ חיים (שם, שם) וז"ל, והנה האורות האלו הם ב' בחינות, אחד נקרא אור פנימי "המתלבש" תוך הכלים, והשני נקרא אור "מקיף" ו"סובב" עליו, שמרוב גודל הארתו אין הכלי יכול להלבישו ולקבל כחו בתוכו ונשאר אור ההוא מקיף וסובב עליו מבחוץ. וכמו כן בבחינת הכלים אין לך שום כלי בעולם שאין לו ב' בחינות ע"ד הנ"ל, הלא הוא בחינת פנימיות הכלי, ששם ה"תדבקות" ו"התלבשות" אור פנימי הזה בתוכו. ועוד יש לו בחינת חיצוניות הכלי אשר עליו מבחוץ סובב ומקיף אור מקיף הנ"ל, עכ"ל. והבן שלפי דברי הרמח"ל הנ"ל, אין ענין אור מקיף רק ריבוי בכמות ביחס לאור פנימי, אלא זהו מהות שונה, מהות של מקיף, והיינו "שמביט עליו לכל צד", כלשון הרמח"ל. ובדקות יותר, יש מקיף דחיה ומקיף דיחידה. מצד מקיף דחיה הוא מביט עליו מכל צד. ומצד מקיף דיחידה הוא מקיף עליו להביאו לתכליתו, בסוד נעוץ סופן בתחילתו ותחילתו בסופן. וכמו שכתב בעץ חיים (ש"ן, פ"ה, מ"ת) וז"ל, והנה מקיף זה

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 02.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך התמודדות עם פחדים חיצוניים

הפחדים החיצוניים הינם תולדת התפיסה הגופנית החומרית

לאחר שהגדרנו הגדרה מופשטת כי שורשם של כל הפחדים החיצוניים לסוגיהם ולמיניהם הוא פחד משינויים. דרכנו במהלך לחדד ולהבין מהענפים ועד לשורש מהי בדיוק הנקודה ממנה מתחיל הקלקול. אחר שעמדנו על השינויים בין תפיסות הגופנית מול הנפשית, תפיסת החיבור לממשות מול שימוש בכוחות. כעת כבר התבררה והתחדדה נקודת השורש ממנה נובעים הפחדים, הלא היא התפיסה הגופנית של חיבור לממשות הגשמית, ובנין היציבות והביטחון על עולם הממשות החומרית.

העמדנו בכללות שני מימדים של תפיסות חיים, יש אדם שחי בעולם של כוחות נפש ויש אדם שחי בעולם של ממשות. מי שחי בתפיסה של כוחות הוא מחפש יציבות בתוך עולם הכוחות הפנימי שלו, ושם אכן יכולה להיבנות מערכת יציבה ואיתנה למאוד. לעומת זאת, מי שחי בתפיסה של ממשות, הוא מנסה לבנות את היציבות והביטחון שלו על בסיס עולם הממשות. אולם לא צריך להיות בר דעת גדול כדי לראות ולהבין בפשיטות כי בעולם הממשות אין כל יציבות. חוץ מכך ש-הארץ לעולם עומדת, אך כל מה שעומד על גבי הארץ, הכל רוגש, רועש, נע, זע ומעורער. ובמאמר מוסגר, גם הארץ עצמה כבר לא כזו יציבה, הרי רעידות אדמה מתרגשות להן בכל מקום

דע את שמחתך . שמחה בחיבור וצירוף . פרק ט'

שמחה בגילוי הנפש

שמחה פנימית, היא מגלה מקום יותר עמוק בנפש. מה היא מגלה? נודע לשון הגמרא (עירובין סה, ב) נכנס יין יצא סוד. מאידך אומר הכתוב (תהלים קד, טו) ויין ישמח לבב אנוש. יש שייכות בין שני הדברים אחד לשני? כיצד? מדוע הסוד שמתגלה, מגלה שמחה?

דבר שראובן אמר לשמעון, ושמעון לא מגלה אותו לזולתו, זה נקרא בלשון רבותינו סוד מקרי. כי הרי כשראובן יסכים ששמעון יגלה, הוא ידע, ואחרים ידעו מכך. מה זה נקרא סוד בעצם? סוד אמיתי, זה מה שהוא סוד מהאדם עצמו, לא שהוא סוד מזולתו.

מה זה סוד אמיתי? זה אם האדם נמצא עם עצמו, והוא חי את עצמו, והוא מכיר את עצמו, ואפילו הכי הוא לא מכיר את הפנימיות של עצמו. יש בן אדם שהוא יכול לקום ולומר, שהוא מכיר את עומק לבב עצמו? מי שאומר שכן, כנראה שהוא לא מכיר את עצמו בכלל. כל אדם שמעט מכיר את עצמו, הוא יודע שיש רובדים יותר פנימיים, ורובדים יותר פנימיים, ובמשך השנים מי שעמל להכיר את עצמו הוא מגלה, עוד עומק פנימי בתוך עצמו.

לפי זה מהו נכנס יין יצא סוד? הוא מגלה לאדם עומק פנימי יותר מהעומק שהוא הכיר קודם לכן. כשחז"ל באים ומלמדים אותנו, נכנס יין יצא סוד, יין בגימטריא סוד. כלומר, הוא מגלה את מעמקי תפיסת הנפש של עצמו. זה נקרא סוד בנפש.

כלומר קודם לכן, אני בעצמי לא הכרתי את העומק שמונח בתוך עצמי. וברגע שנכנס יין יצא סוד, הוא מגלה את סוד הנפש עצמה, לאדם עצמו. זה נקרא שמחה בתוך האדם עצמו. זה לא שמחה בדבר שבא מחוצה לו, זה לא שהוא קנה משהו, השיג משהו, רכש משהו מבחוץ.

אם כן נכנס יין יצא סוד, על איזה סוד מדובר? על העומק הפנימי של הנפש עצמה שלא מודעת לעצמה. יצא סוד, להיכן הוא יצא? לרובדים היותר חיצוניים, ששמה האדם מודע לעצמו.

מה ההבנה הפשוטה, איך כולם קוראים את לשון רבותינו, נכנס יין יצא סוד? מאיפה הוא יצא? מהפה. אבל לפי מה שנתבאר לא זו הכוונה. אלא אם הוא יצא ממעמקי לבבו ממקום הבלתי מודע, למקום המודע שבתוך עצמו. זה נקרא נכנס יין יצא סוד.

זה התועלת בשכרות, שאדם שנפשו מטהרת פנימה, יש לו עומקים פנימיים בתוך עצמו, שהוא עדיין לא מכיר אותם. בשעה שאותו אדם משתכר, הוא מגלה רובדים

הכרת עצמו

אבל אדם שכן רוצה להכיר את עצמו, אז כל מחשבה, ולו הקלה ביותר שישנה, ולו הרחוקה ביותר שישנה, ולו המחשבה שנראה לו, שהיא ממש לא הוא, אבל ברגע שהוא מרגיש אותה, מה הוא עושה? נותן לה לזרום. אחרי שהיא זורמת, הוא מתחיל ללמוד את המחשבה. כמו שיש ספר לימוד, דע את מחשבותיך. הוא לומד את המחשבות של עצמו. המחשבות האלה רק מגלות, איזה כוחות סמויים בתוך מהלכי נפשו עצמו. אם אדם לא ידחוק את עצמו, אלא יתן דרור למחשבה שלו, וכל מחשבה שבאה, הוא נותן לה להתגלות, אלא אם כן זו מחשבה שאסור לחשוב אותה. אבל מחשבה שהיא בגדרים שמותר לחשוב את אותה מחשבה, והוא נותן למחשבה דרור להתגלות, אז בעצם הוא יגיע להכיר מי הוא. וכאשר הוא מכיר מי הוא, הוא צריך לעבוד לא על המחשבות, אלא על התכונות שהתגלו באותם מחשבות.

יש בן אדם שמחליט לעבוד על המחשבות, אז מה הוא עושה, הוא מדחיק את המחשבות. אך מה זה עזר לו, הרי זה כמו שמנסים לפתור את הענף, בלי לפתור את השורש. הרי יש כאן שורש שממנו באו המחשבות, מהיכן באו המחשבות? מהכוחות הקהים שבנפש, שלא מתוקנים.

מי שינסה להתמודד, רק עם הכוחות הגלויים, הרי שהוא רואה רק את הדברים שעל פני השטח, על פני האדמה, אבל לא רואה את השורשים שגנוזים בתוך האדמה.

הכוחות הנעלמים שבנפש, לא עוברים דרך הדעת. אלא הם מגיעים כהבזקים לנפש. כמו ברקים. כמה זמן הברק מאיר? אני רואה ברק, אני רוצה להסתכל מה השעה, עד שהזויתי את היד אני כבר לא רואה מה השעה. הכל חושך, הברק מאיר לרגע קט, ומיד לאחר מכן, פורח כלא היה. ככה המחשבות האלה מגיעים. בלשון רבותינו זה נקרא המחשבות האלה, עוף הפורח באויר. הם פורחים במהירות, האדם לא מודע אליהם, אבל אם הוא מקשיב היטב, למחשבות של עצמו, בהקשבה נפשית, ובהקשבה שכלית. הוא מקשיב למחשבות של עצמו.

ככל שאדם הוא יותר מרום, כול שאדם הוא יותר פנימי, הוא מודע למעשים שלו, הוא מודע לדיבורים שלו. אבל בעיקר למה הוא מודע? למחשבות, ולדקויות של ההבזקים של המחשבות, שעוברות במוחו. שם אדם יכול ללמוד את עצמו, ולהכיר את עצמו במעמקי הנפש. גם את המעלות של האדם, האדם יכול לדעת מאותם מקומות.

זה לא רק החסרונות. מתגלה שמה הכוחות הנעלמים שנמצאים, בתוך הנפש של כל אחד מאיתנו.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

פנימיים עליונים, שהוא לא מכיר בתוך עצמו. לכה אדם, השכרות מה עושה? היא כולה שמחה פנימית אלוקית. היא נותנת ביטוי לעומק הטהור הפנימי, שהוא עצמו עדיין לא השיג בתוך עצמו, ומכוח כך שהוא שותה לשוכרה, מגלה את העמוק הפנימי שהוא לא היה מודע לו. וכי יש לך שמחה גדולה מזו, לאדם פנימי? על זה נאמר: יין ישמח לבב אנוש.

מעמקי הנפש

נסביר את הדברים בהרחבה, בדברי רבי ישראל מסלנט [באגרת המוסר], זה נקרא כוחות קהים וכוחות גלויים. בלשון המדע של היום, זה נקרא המודע, והתת מודע. אך זה נדפס בדברי רבי ישראל מסלנט קודם למדע. הדוגמא הברורה לזה אמרו חכמי המוסר, יש לאדם תלמיד ויש לאדם בן, הבן סר מהדרך ולא הולך בדרכי אביו. התלמיד נאמן לו בכל לבבו, מה יקרה אם תפרוץ דליקה באמצע הלילה, בחדר אחד ישנים הבן והתלמיד, הוא יכול להציל רק אחד מהם, את מי הוא יציל? את הבן. אם זה היה ביום, והוא היה מודע לעצמו לגמרי, יכול להיות שהשיקול דעת היה פועל אחרת. אבל אם מעירים אותו באמצע שנתו, נים ולא נים, תיר ולא תיר, דעתו לא כל כך צלולה.

והוא רץ עכשיו לפעול, אז מה הוא עושה? כי הכוח הקהה שלו אוהב יותר את הבן, הכוח הגלוי שלו, את מי הוא אוהב יותר? יותר את התלמיד. הגלוי אוהב את התלמיד, הקהה אוהב את הבן.

יש סיפור שהיה עם הרב דסלר, ז"ל, בא אליו אחד מן התלמידים, והוא אמר לו שהוא חלם בלילה, שהוא לוקח סכין רחמנא ליצלן ושוחט את בנו. הוא נבהל מעצם החלום, הוא שאל את הרב דסלר, איך יכול להיות אדם כמוני, שכל כך אוהב את הבן שלו, ומוסר את הנפש אליו, יחלום כזה חלום, מהיכן זה בא, הרי האדם לא חולם אלא מהרהורי ליבו. אם כן מהיכן הוא חלם את זה? אמר לו הרב דסלר, הבן שלך לפעמים הוא בוכה בלילה, וכשהוא בוכה בלילה, אין לך כוח לשמוע את זה שהוא בוכה, מה אתה עושה? מסתובב מצד לצד, ורואה שהוא ממשיך עוד יותר לבכות, אז אתה קם. בתת ההכרה שלך עוברת מחשבה, שימות ושילך מכאן, זה מה שחלמת.

האם יש הוא אמינא, שנעשה את זה למעשה, בשום פנים ואופן שלא. אבל בחלום שמתגלה, התת מודע שלך, אז אתה יכול להרגיש מי אתה.

מה קורה אם עולה לאדם הרהור כזה באמצע היום, מה הוא עושה, רוב הבני אדם עוד לא מגיעים לבהלה, אלא הוא מדחיק את זה. רוב הבני אדם לא מנסים להתמודד עם מחשבה כזו. מה קורה שהמחשבה צצה ועולה? זה כל כך מהר בנפש, שהנפש מפחדת להתמודד עם אותה מחשבה, שהיא דוחקת אותה לקרן זוית, עוברת לנושא אחר מיד והלאה.

הפתרון לפחדים חיצוניים - שינוי מתפיסת ממשות לתפיסת כוחות

במידה והדברים שנתבארו עד כה הובנו, ממילא הפתרון המתבקש להתמודדות עם הפחדים החיצוניים ברור מאליו. כל אדם צריך לעבור תהליך של שינוי תפיסת חיים, לעבור מתפיסת חיי גוף לתפיסת חיי נפש. לעלות מהמבט הגופני התחתון, מתפיסת הממשות החומרית, מהחיבור והקיבוע אל עולם החומר והישענות עליו. לבוא ולהיכנס בשערי המבט הנפשי העליון, שרואה בכל דבר את הכוחות שבו, את התפעלות הכוחות ותנועתם מחמתו.

צריך להבין ברור, לא באנו לומר לאנשים - 'תתנתקו ממצייאות החומר'. הרי אנו נשמות המולבשים בגופים כאן בעולם העשייה החומרי, והשימוש בחומר הוא חלק מהעניין. אלא שבאנו להציע כניסה לתהליך של שינוי תפיסה, שינוי במבט ובגישה בשימוש במציאות החומרית. דהיינו, כאשר אדם משתמש בעולם החומר, צריך להפחית את היחס לממשות הגשמית ולהטות את הלב ואת המודעות למידות, לתכונות ולכוחות הנפש הפועלים בעת ההתלבשות בשימוש בחומר. להרגיש בכוחות, לחוש את מה שמתפעל בהם, להבין את התנועה הנפשית, לתקן ולסדר אותה כל העת. שינוי התפיסה הוא תהליך בו אט אט ממעטים ביחס ובחיבור אל הממשות הגשמית, בקיבוע והסמכות והביטחון בו. ומאיך מוסיפים עוד ועוד ביחס ובחיבור אל כוחות הנפש הפנימיים, מהם מתענגים, עליהם נשענים סומכים ומקבלים את היציבות והביטחון האמיתיים.

ככל ששינוי התפיסה - מתפיסת ממשות לתפיסת הכוחות, תלך ותגבר ותמלא את העולם הפנימי, כך הפחדים החיצוניים ילכו ויתמעטו. נתבונן על נקודת מחשבה הממחישה זאת.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

נתון בפחדים שלא יבוא ולא יהיה דבר מה שינתק אותו.

כבר הזכרנו את הפחד המוכר לכולנו מ-'יום המיתה', בהקשר לנידון כי כל שינוי מוליד פחד. אך נחזור ונתבונן שוב בנקודה זו, הפעם מזווית המבט הגופני הפוחד מהניתוק לחומריות.

כל אחד מאתנו בה יומו, בו הוא עוזב כאן את העולם. זהו יסוד ברייתו של עולם, מאז חטאו של אדם הראשון ועד היום כולם הלכו, אף אחד לא נשאר פה קבוע. אמנם ישנם כאלו שלא מתו אלא עלו לשמים להדיה, אך מכל מקום, כאן בעולם הזה גם הם לא נשארו. אמנם סוגיה זו של היפרדות מהעולם הזה מורכבת ממספר רב של גורמים: דין שמים, תשובה מעבירות, אישה, ילדים, חובות, הלוואות, זכויות, תלויות, מוסדות וכו' הרשימה ארוכה. אך לצורך הדיון נתייחס רק לנקודה הנוגעת אלינו מתוך כל מכלול הדברים - ההיפרדות מהחיבורים של האדם לכל מה שיש לו כאן בעולם.

בעוד שאדם החי כאן בעולם הזה מתוך מבט עליון, שכל החיבורים שיש לו כאן בחיים חיותו הם לכוחות הנפשיים. אזי, בעולם אליו הוא הולך הכוחות הפנימיים יותר מרובים ברורים ונהירים, ומצד כך אין לו שום קושי להיפרד מכאן. לעומת זאת, אדם שכל ימיו אצר הון חומרי, הוא חיבר וקשר את עצמו לכל הקניינים והממשות הגשמית. הרי הוא אינו יכול להעביר את כל הממשות הזו אל העולם אליו הוא הולך לאחר פטירתו מהעולם הזה. לפיכך, אירוע המיתה שמשמעותו היפרדות באחת מכל החיבורים הללו, הינו זעזוע קשה וחמור למאוד עבורו. היציאה מהעולם הזה שמנתקת אותו בבת אחת מכל הקישורים לכל מה שיש לו כאן, הינה חוויה איומה ונוראית. כל אחד מודע לכך, אך הוא מדחיק זאת. ברם ההדחקה לא מוחקת את רגשי הפחד שצפים ועולים מדי פעם בפעם, כאשר זיכרון יום המיתה עולה מול עיניו.

בעולם, וגם לארץ הקודש הן הולכות וקרבות. בעולם החומרי אין שום רגיעה, ושום תנוחה של מנוחה. אין בו תחום אחד שקיימת בו יציבות: מבחינה חברתית - פלגנות וקטטות. הרס וחרבן הדת מבחוץ וגם מבפנים. כל נושא הביטחון, מאז ומתמיד במלחמת הישרדות מול איומים נוראיים. מבחינה כלכלית - תנודות שפל וגאות. מבחינת בריאותית - המצב היה ונותר כבי רע, ובהגיע מגפת הקורונה כל המערכות ספגו מהלומה על מהלומה, ובראשם מערכת הבריאות שהוחמר מצבה שבעתיים. גם מי שהצליח איכשהו לצוף מעל כל הבעיות והצרות, מגפת הקורונה זעזע את כל העולם כולו, ולא הותירה כמעט אדם בעולם כולו שלא הושפע מנוכחותה.

אמנם לכאורה נראה כי ישנו ריבוי של גורמים שמערערים את היציבות, אך כעת כבר מחודד וברור שהיסוד עליו חלים ויושבים כל הפחדים הינה תפיסת החיים ממבט גופני תחתון - החשש התמידי שמה הזעזועים למיניהם יצרו מצבים של ניתוק האדם ממצייאות החומר שעוטפת ומרפדת אותו מכל צד. כלומר, בנקודת השורש הפחד אינו מעצם האירועים החיצוניים כשלעצמם, אלא הפחד הוא שארועים אלו לא יצרו ולא יגרמו מצבים של כורח להתנתק מהחיבורים שהאדם רגיל אליהם, להיפרד מכל אחד מהפרטי פרטים אליהם הוא קישר את עצמו.

אדם שחי עם מבט עליון, הוא תופס כל דבר מנקודת ראייה של ד' היסודות השורשיים המופשטים שמתלבשים בחומר. מצד כך, הוא מתחבר רק לכוחות שבדבר ולא לממשות. ממילא אין לא כל קושי להיפרד מהממשות החומרית. לעומת זאת, אדם שחי עם מבט תחתון, אצלו כל המציאות נתפסת בד' יסודות החומר הגשמיים בלבד. ובכל דבר שהוא פוגש הוא מקשר ומקבע את עצמו ליסודות הגשמיים. ממילא כאן טמונה נקודת הקושי, הניתוק מהחומר מזעזע אותו, ולכן הוא כל הזמן

חולין, סח, ע"ב – גבי בן פקועה שחלק מן אבריו מותרים וחלקם אסורים, עיי"ש. ודנה הגמ' אבר מוליד אבר ושרי, או דלמא מבלבל זרעיה (ופירש ר' גרשום שם ז"ל, מי אמרינן אותו אבר שיצא אין מוליד אלא אבר דכוותיה, אם ימין ימין ואם שמאל שמאל, וחתך ושדי ליה מן הולד שהוליד, או דילמא מיבלבל זרעיה ואסור כוליה, דאותו אבר פשיט איסוריה בכל הגוף) הדר פשיטא דמבלבל זרעיה, דאם כן סומא יולד סומא וקיטע יולד קיטע, אלא פשיטא דמבלבל זרעיה. ועיין לשם (חלק הביאורים, פ"ב, אות א). ועיין בהרחבה גדולה במגן אבות לרשב"ץ (פ"ד) שהביא דברי הפילוסופים שנחלקו בכך, עיי"ש.

והנה עומק מהותו של דבר, דהנה כתב הלשם (שם, שער טנת"א, פ"ה, אות כט) ז"ל, כל טיפה זרעית הרי הוא כלול מחומר וצורה, עכ"ל. והבן שמצד החומר הוא מקבל כח כולל של "חומר" מכלל קומת אביו (בדקות עיקר החומר בא מאביו, והצורה מאמו, ואכמ"ל), אולם צורת כל אבר ואבר, מקבל פרטות כל אבר ואבר של אביו ואמו, עין מעין און מאון וכו'.

והנה אף אם היו אביו ואמו חסרי אבר, מ"מ יתכן שזרעם יהיה בהם את אותו אבר, והטעם, כי יסוד מוסד הוא שכל תולדה מכיל בקרבו את כל כח השתלשלות שקדם לו. ולכך בכל אדם ואדם גנוז בכמיסו אביו ואביו וכו' עד אדה"ר. ולכך אין לך אדם שאין בו "בכח" את כל אברים כולם, אלא שבפועל יתכן שיחסר לו אבר.

והנה הטיפה הזרעית יסודה "כח" ולא "פועל", והולד נולד "מכח" האב והאם ולא מהפועל (דלא כדעה שהביא הרשב"ץ הנ"ל, עיי"ש). ולכך בבכח לא חסר שום אבר ואבר כלל וכלל. ולכן יתכן שמחוסר אבר יוליד ולד שאינו מחוסר אבר זה. ומה שאמרו "מבלבל זרעיה", היינו מלשון בלול, כי בשורש כח הזרע בלול מכלל כל כח האדם. ועי"ז נעשה בפועל בבלול זרעו באברים לתתא, שכל אבר ואבר מקבל מכלל כל האברים כולם. וזו הסיבה שכל ולד יוצא צורתו שונה אף מאותו אב ואם עצמם, כי ערוב כלל כל אבריו משתנים בכל טיפה וטיפה שיוצאת ממנו, וכפי שיעור העירוב, כן צורת הולד.

והבן שבסוד כלל ופרט וכלל, כן נגלה בסוגיית אברים. כלל - ראשו של אדם, בו גנוז חכמה, כח-מה, כנודע. ועי"ז נאמר "כולם" בחכמה עשית, כח של כלל. וגופא בתר רישא גריד, ונגלה בראש צורת אדם, והיינו כלל כל האברים. פרט - גופו, כל אבר ואבר לעצמו. כלל - חזר וכלל, ונגלה בסוף גופו של אדם, באות ברית קודש ששם סיום גופו של אדם (כי הרגלים לבר מגופא), ושם נגלה בטיפה היוצאת כלל כל אבריו יחדיו.

ומצד תפיסת הפרט אף כלל גופו אין בו דין של כולו אלא דין "רובו", כמ"ש לעיל. ונגלה תפיסה זו בכמה וכמה דינים, כגון מה שהביא המאירי (עירובין, ד, ע"ב) את שיטת הגאונים, לגבי דין טבילה דחציצה ברובו אינו תלוי ברוב של גוף, אלא ברוב של כל אבר ואבר. ועיין חידושי הגרי"ז (מקואות). ועיין זבחים (קח, ע"ב).

וכתב במחזור ויטרי (סדר שבת, קסא) ז"ל, איברים שפילגת בנו - שחילקת בנו אבר אבר "לעצמו", עכ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה

חולין, סח, ע"ב – במערבא מתנו הכי, רב אמר יש לידה לאברים, ור' יוחנן אמר אין לידה לאברים. ופרש"י, יש לידה לאברים, אבר שיצא הרי האבר כילוד דתו לא מהניא ליה חזרה. ור' יוחנן שאמר אין לידה לאברים, לומר שאבר עצמו מותר. אולם ברמב"ן שם כתב ז"ל, והפירוש הנכון כדברי ר' חננאל ורבינו ז"ל, דאין לידה לאברים לא להתיר היוצא אמר ר' יוחנן כן, אלא להתיר מיעוט אבר שבפנים, עכ"ל. והבן שיש ג' הבחנות. א. מה שבפנים חשיב בפנים, ומה שבחוץ חשיב בחוץ. וזה הצד הפשוט. ב. אף זה שנמצא בפנים חשיב בחוץ. ועיין שם (ע, ע"א), וזבחים (קד, ע"א). ובמה שביארנו שם. ג. מה שבחוץ אינו לגמרי חשיב כיוצא גמור, ומהני לו חזרה לפנים שיחשב כפנים.

ואמרו שם, איבעיא להו, לדברי האומר אין לידה לאברים, הוציא העובר את ידו והחזירה, וחזר והוציא את ידו והחזירה, עד שהשלימו לרוב, מהו, מי אמרינן הא נפק ליה רובא, או דלמא כיון דהדר הדר. ופרש"י וחזר והוציא שדרתו והחזירה עד שהשלים לרובו של עובר, מי הוי כילוד דהא נפקא רוביה, או דלמא כיון דאין לידה לאברים היא חזרה ידידה חזרה וכי נפיק אידך כבר הדר ליה קמא ואין יציאת רובו, דאי למ"ד יש לידה, לא מהניא להו חזרה, עכ"ל. ואמרו עוד שם, הוציא עובר את ידו וחתכה, וחזר והוציא את ידו וחתכה, עד שהשלימו לרובו מהו, מי אמרינן הא נפקא ליה רובא, או דלמא רובא בבת אחת בעינן. ופרש"י, ואפילו למאן דאמר יש לידה איכא למיבעי להא, עכ"ל.

והבן שיש דין של יציאת בהמה כולה, ויש דין של יציאת רוב בהמה, והוא אינו מדין כלל הבהמה אלא מדין אברים, כנ"ל. ובזה גופא יש אופן שיצא רובו בבת אחת, ויש אופן שיצא וחתכה, שיצא רובו אולם לא בבת אחת. ובאופן שיצא וחתכה, הוא גילוי גמור של רוב מדין אברים ממש, שהרי יצא אבר אבר לעצמו. משא"כ ביצא רובו בבת אחת, יסוד הדין מדין אברים כנ"ל, אולם עי"ז נעשה דין של רובו ככולו, ומדין ככולו (בכ"ף הדמיון) חשיב כבהמה שלמה, אולם אינו בהמה שלמה ממש, ודו"ק.

והנה יסוד זה נגלה בהקרבה לגבוה. דהנה ברוב ככל הקורבנות, העולה לגבוה הוא רק אימורים, וזהו מדין העלאת אברים, כי רק מקצת אברים עולים בפועל לגבוה. אולם אף החלק הנאכל לכהנים דינו מדין משולחן גבוה קא זכו (עיין ביצה, כ, ע"א, ועוד). והיינו שבדקות נחשב כאילו הוקרב כל הקרבן כולו לגבוה. וזהו בקדשי קדשים הנאכלים לכהנים. אולם בקדשים קלים הנאכלים לישראל, ישראל אינם זוכים משלחן גבוה, ונחשב רק הקרבת אברים ממש, ודו"ק. אולם בקרבן עולה, שעולה כליל, דין עלייתו לגבוה בפועל הוא מדין כלל הבהמה, ולא מדין אברים.

והבן מאוד, שבסוד מדרגת "גבוה", דין עולה "כליל", היינו תפיסת כלל, דין כלל הבהמה ללא התפרטות לאברים. ולהיפך מדין הדיוט, כל מהותו דין אברים, חלק לגבוה, חלק לכהנים, וחלק לבעלים. והממוצע ביניהם הוא קדשי קדשים, שבכח הוא כעולה שכולו לגבוה, אולם בפועל נחלק לאברים, אולם מדין משולחן גבוה קא זכו.

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

ערכים נוספים שבהם מופיע

צירוף זה: אחימעץ, אלישמע, מנע, מעד, מעוז, דמעה, מדע, מועד, נעמנים, טעם, שמע, מעל, עמל, יקמעם, ישמעאל, כדרלעמר, כמעט, מענגה, מעשה, עמוד, מתעתע, מרעה, עמיר, עמק, עצם, עמרה, מועצות, נעלם, נעמה, נעמי, נעמן, לשמעי, ערמה, נפעם, עבתימו, עדלמי, מעכה, עמד, שמידע, מנעול, עמון, עמוס, עמיזבד, עמוק, עמיאל, עלמן, עמיהוד, עמיתי, עמיחור, עמינדב, עמיר, עמישדי, עמרי, מערה, עמלק, עמסיה, ערמה, רעמסס, עמרם, עצמה, עצמות, רעמה, שמעיה, פעמי, מעוך, צלמע, שמעי, תעלומה, שמידע, מעט, שמעון, מקלעת, מעדר, תמנע, מעכה, דמע, ירבעם, מעלה, תתעמר, מענה, מעבה, עולם, מערב, מעון, מעקרון, מעיל, בעצם, מצער, עמוק, מענה, מעצד, מפגיע, משעול, מצורע, מערכה, מערצה, מרצע, מעבר, מריעים, מעצד, מרעים, עמיר, מעינות, עלמה, מעקה, מעוף, מעגלה, למען, מבוע, מקצוע, מעין, מסעף, מבעד, מעברות, מרגוע, מעמק, מדעת, משענת, עמשא, עמרמי, עירם, מועקה, מנענעים, מסע, דמע, פעם, מידע, מעשר, מקצעת, אליעם, מעונן, אבינעם, מדוע, מגרעות, בעים, מתלעות, נעם, מעין, בלעם, מפעת, עזמות, העלם, מעטה, לעולם, עלמות, פעמן, זעם, הפעם, לעמת, ערמון, תמנע, מעיים, יקנעם, מסעד, שמעיה, מעדנים, מעלה, מטע, מעגל, מידעי, מעצר, מעצבה, מעונה, משען, רשעתיים, מרבע, מגיע, מעיל, ערום, מועיל, משגע, מהעמונים, מעמד, עיים, מטעמים, מלתעות, מזעזע, מעקש, עצום, רעם, מעדנות, מישע, אחינעם, עילם, עדלם, עם. ■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד**

ולקב"ה. וזהו זה לעמת זה, לעמת, עמ- לת, עמלק לעומת ישראל, שכל מהותם צירוף, נוטריקון יש ששים ריבוא אותיות לתורה, ששם שורש צירופם, ולכך עמלק מתנגד לישראל ולתורה, שבא ברפידים, שרפו ידיהם מן התורה. והוא בחינת מעוך וכתות, מעוך, מע-וך.

והיפוכו בתיקון כח החיבור והצירוף של כל כנסת ישראל, הוא משה בן עמרם, עמ-רם, רם גימט' עמלק כנודע. והוא בחינת דעת, שהוא בבחינת עמק עמק מי ימצאנו, עמק, עמ-ק. כי ככל שהדבר עמוק יותר, נגלה בו אור האחדות יותר. והוא בחינת עמוד עמ-דו, שמעמיד את זולתו, והוא עמוד אחד, צדיק יסוד עולם שעליו העולם (עמ-לו) עומד, כמ"ש ברפ"ב בחגיגה, בבחינת והארץ "לעולם" עומדת. וממקום העמוק יוצא המעין, מע-ין, בבחינת מים עמוקים ידלם איש תבונה. וממקום עמוק זה נגלה עולם הטעמים, ט-עם, טעמי תורה. וזהו מקום הנעם, נ-עם (ובקלקול זהו נעמה, נה-עם). וזה זכה רשב"י במערה, מע-רה (ושורשו במשה, כנודע). ושם נברא "מעין" לו, כנ"ל. וזהו לרשב"י, רבי שמעון, מע- שון, ושמיעה לשון אסיפה, כמ"ש וישמע שאול את העם, כנודע.

וכח חיבור זה הוא עצמות מהות הבריאה, עצם, צ-עם. וזה נגלה באדה"ר וחיה, כמ"ש זאת הפעם עצם מעצמי, ולכך כתיב ויהיו שניהם ערומים ולא יתבוששו, ערום, רמ-עו. שזהו צורת חיבור זכר ונקבה. וע"י נולד הולד, והיברור במעי אמו (אמו - עמו, ודו"ק) הוא בבחינת עמוסי בטן, עמס, עמ-ס, בבחינת משה, ס' ריבוא בכרס אחד.

אמור / מ-ע עומר, עמ-ור. עם נקרא כן מלשון עם, יחד עם זולתו. ובדקות מפני שאין לו קיום לעצמו אלא עם זולתו יחדיו. וזהו העומר, כי כל שעורה לעצמה היא בלתי חשובה, בבחינת מעט, מע-ט, וכאשר מצטרפים יחד זהו עומר, ויש לו קיום וחשיבות.

וכאשר אינו מצורף זהו בחינת מצרע, מע-צר, "בדד" ישב. והוא בחינת בלעם, בל-עם, נעדר צירוף לזולתו, וזש"כ וילך שפי, לבדו. ואזי נעשה מעד, מע-ד, היפך איש את רעהו יעזרו. ונגלה במצרים ברעמסס, עמ-רסס, שהרי מתרוסס, ונעשה פירוד. והוא בחינת רעם, ר-עם, רע-עם, העדר כח צרוף, ודו"ק. ושורש הפרוד הבלתי מצטרף, הוא ע"י כעס, בבחינת משבר כלים בחמתו. זעם, עמ-ז. ונגלה בפרט בתשעה באב, כמ"ש קרא עלי מועד לשבור בחורי, מועד, עם-דו. ובמועדים נגלה האחדות, עליה לרגל היפך מעד, כנ"ל. אולם ת"ב מועד של לשבור בחורי, פרוד, מריבה. והוא בחינת ירבעם, ריב-עם. ובדקות נעשה כח שמונע את הצירוף, וזהו מנע, מע-נ, והוא בחינת תמנע, תן-עמ. והוא בחינת מעל, מע-ל, כי הקדש ממון גבוה, כולו צירוף, והיפוכו ממון הדיוט, ממון של פרטיות. ותיקונו ע"י המעיל, מע-יל. כמ"ש חז"ל, שבגדים מכפרים. וכאשר חל המניעה, נעשה צער המוליד דמעה, ד-מע. ודרך הבוכים שבוכים בלילה, זמן פירוד. ונגלה בישמעאל, עמ-ישאל, כאשר גורש ע"י אברהם מביתו, כתיב על אמו הגר, ותבך.

ועיקר הפירוד הבלתי מצטרף נגלה בעמלק, עמ-לק. והוא המוליד כל עיכוב לצירוף, וכנגדו נצרך עמל, עמ-ל, והיינו עמל להיות עם, להצטרף לזולתו לתורה

כתר

רצון. וכתוב (משלי, יב, כב) ועשי אמונה רצונו.

ועיין ספר העיון לרבי חמאי גאון (מהדורא ב, בתחלתו) וממנו יוצאים כל הנאצלים מפליאות האחדות, וכל הכוחות המתגלים מסתר עליון הנקרא אמון, פירוש שממנו נמשך כח קיום הנקרא אב האמונה שמכחו האמונה נאצלת. ועיין בראב"ד (הקדמה לספ"י) שסידר את ל"ב נתיבות פליאות חכמה שכתב, הנתיב הג' נקרא שכל מקודש, והוא יסוד החכמה הקדומה הנקרא אמונה אומן ושרשיה אמון, והוא אב האמונה שמכחו האמונה נאצלת.

ועוד. עיין רקאנטי (וארא) האלף רומז למה שאין המחשבה משגת, מ"ם פתוחה, יפתח לך ה' את אצרו הטוב. נו"ן פשוטה, כוללת זו"ן. ועיין שושן סודות (סוד קדיש) אמון, א - כתר. מ - ת"ת. ו - מלכות.

חכמה

כבוד חכמים ינחלו. וכאשר נגלה כבוד דתי קון ובטל כבוד של הרע. ועיין רמח"ל בתקט"ו תפילות (תפלה תלה) וז"ל, ואומות העולם אין בהם אמונה. באותו הזמן תמורת כבוד, קלון ינתן בהם, דכתיב מלא פניהם קלון, ס"ת אמון.

ועוד. חכמה, כח-מה. וז"ש כל העונה אמון יש"ר בכל כחו (שבת, קיט, ע"ב). ועיין תולעת יעקב (סוד קדיש) בכל כחו ר"ל בכל כחו של אמון. וזהו דלא כרש"י ותוס' שם.

ועיין ספר הקנה (ד"ה יראת המקום) וז"ל, ומורדין חכמה עילאה הנקרא אמון, בחכמה תתאה הנקראת אמון. כי היא נובלות חכמה עילאה (ועי"ש שביאר כיצד יכוין במלת אמון) וכו', כי חכמה עילאה וחכמה תתאה נקרא אמון מלשון אומון, עכ"ל. וכן נתבאר בספר הפליאה (ד"ה כשרצה הש"י לגאול. וד"ה נקראים יום ולילה). וכן הוא בספר הציוני (פרשת בשלח), ובספר מאירת עינים (בשלח), וברקאנטי (וארא). ושושן סודות (פרוש הקד"ש). ותולעת יעקב (סוד הקדיש).

בינה

לב. וכתוב (נחמיה, ט, ח) ומצאת את לבבו נאמן לפניך.

ועוד. בינה לשון בנין. ובה נגלה אומן במלאכתו. ועיין זוהר (וילך, רפה, ע"ב) שאמן ממשך מן הבינה לז"א, ומז"א לנוק'. ועיין רקאנטי

(וארא). מן אלף בינה, למ"ם ז"א, וממ"ם לזו"ן, מלכות. עי"ש.

ועוד. שם אהי"ה בבינה. ועיין ספר המפואר (פירוש מאמר משה"ש) וז"ל, דע כי אותיות אמון במלואי מלואם הם כ"א אותיות, בזה האופן, אל"ף למ"ד פ"א מ"ם מ"ם נו"ן וא"ו נו"ן, כנגד שם אהי"ה.

דעת

משה בחינת דעת. וכתוב ביה (במדבר, יב, ז) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא. וכתיב (תהלים, יט, ח) עדות (עדת - דעת) ה' נאמנה. וכן כתיב (שם, צג, ה) עדתיך נאמנו מאוד. ובחינת משה, רעיא מהימנא, ועליו כתיב (תהלים, לו, ג) שכן ארץ ורעה אמונה. ועליו כתיב (משלי, יג, יז) וציר אמונים מרפא, ופרש"י, זה משה רבינו. ועליו כתיב (יתרו, יט, ט) וגם בך יאמינו לעולם. וכן כתיב (בשלח, יד, לא) ויאמינו בה' ובמשה עבדו. ועיין ספר דרישות בעניני מלאכים לרמ"ק (דרישה ז) וז"ל, בכל ביתי נאמן הוא, ורצה הוא נאמן בסוד אמון, דהיינו יחוד וקשר כל י"ס, ומייחד כל ההיכלות בספירות כלם.

חסד

גבי אברהם שמדתו חסד כתיב (בראשית, טו, ו) והאמן בה' ויחשבה לו צדקה.

ועוד. שם אל בחסד. וכתוב (דברים, ז, ט) האל הנאמן שמר הברית והחסד ולאהביו ולשמרי מצותיו לאלף דור.

ועוד. כהן מדתו חסד. וכתוב (שמואל, א, ב, לה) והקמתי לי כהן נאמן.

ועוד. חסד - מים. וכתוב (ישעיה, לג, טז) מים נאמנים.

ועוד. כתיב (שם, נה, ג) חסדי דוד הנאמנים. וכתוב (תהלים, צח, ג) זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל.

ועוד. חסד - אהבה. וכתוב (משלי, כז, ו) נאמנים פצעי אוהב.

ועוד. כתיב (שמות, יז, יב) ויהי ידיו אמונה עד בא השמש.

גבורה

שליחות ידא אריכתא. ועצם האריכות בחינת יד ימין. אולם השליח, שלח - חלש, בחינת יד

ועוד. כתיב (שה"ש, ז, ב) מעשה ידי אמון. בחינת ציור, בגבורה.

ועוד. כתיב (נחמיה, ח, ו) ויברך עזרא את ה' אלקים הגדול, ויענו כל העם אמון אמון במעל ידיהם. ידיהם דייקא. וכאשר אמרו אמון נעלה הידים לעילא, מעל.

ועוד. אותיות אחרי אמון, בנס, גימט' יב"ק. כ"כ הרמ"ק, והוא יחוד הויה אלקים. ועיין קיצור הכוונות לרמח"ל (חודש ניסן) כשעונים אמון בסוף חזרת הש"ץ, מכוונים יאהלוהי"ם. ועיין יונת אלם (פרק צא?).

תפארת

מדת האמת, אמת ואמונה. וכתוב (בראשית, מב, כ) ואת אחיכם הקטן תביאו אלי ויאמנו דבריכם. וכתוב (ירמיה, מב, ה) יהי ה' בנו לעד, אמת ונאמן.

ועוד. משפט. וכתוב (ישעיה, נט, ד) ואין נשפט באמונה. וכתוב (ירמיה, ה, א) אם תמצאו איש אם יש עשה משפט מבקש אמונה ואסלח לו. וכתוב (תהלים, צו, יג) ישפט תבל בצדק, ועמים באמונתו.

ועוד. שם הוי"ה במילוי אלפין, ב"פ עולה אמון. עיין שער הכוונות (דרושי חזרת העמידה, דרוש ה, ענין כוונת אמון).

ועוד. יעקב עולה ב"פ אמון, אמון ואמן. עיין עשרה מאמרות (מאמר חקור הדין, ח"ב, פט"ו).

ועוד. עיין ספר המפואר (מאמר משה"ש רבה) אמון במלאו עולה למנין ש' עם אותיותיו כמו ברחמים במספר גדול עם האותיות בזה האופן. אל"ף מ"ם נו"ן עולה ק-ק-צ-ז, וג' אותיות.

נצח

נו"ה נקראים תרי סמכי דקשוט (תיקונים, תי קון ב', יט, ע"ב, ועוד). ולהיפך מצד הקלקול כתיב (דברים, לב, כ) בנים לא אמון במ. ברא כרעא דאבוה, נו"ה. ובתיקון כתיב (תהלים, ק, ה) ועד דר ודר אמונתו.

ועוד. שמואל ששקול כמשה ואהרן, בחינת נו"ה, כנודע. וכתוב ביה (שמואל, א, ג, כ) וידע כל ישראל מדן ועד באר שבע כי נאמן

מילון ערכים בקבלה • אורות - אור פנימי

תוך אברי הגוף ומתלבשת תוך אברי האדם ומחיה אותם ומאיר בפנימיותם, וזה יקרא או"פ, עכ"ל. ומלבד כך שמאיר תוך חלל הכלי, כן מאיר בתוך דופני הכלי, כמ"ש וז"ל, ב' אורות אלו מאירים בכלי, כי או"פ מאיר חצי עובי כותל מצד הפנימי, ואו"מ מאיר חצי עובי הכותל מצד החיצון, וע"י ב' אורות אלו מאיר ומזדכך הכותל של הכלי מבית ומחוץ. והנה האו"פ להיות מצומצם ובדוחק תוך הכלי ומתדבק בו היטב, הנה הוא נכנס ובוקע בחצי כותל של הכלי מצד פנימיותו ונבלע בו ועובר בתוכו ועי"כ מזכך הכלי ונעשה זך, אבל אור החיצון (מקיף) להיותו רחוק ובלתי דבוק בכלי, ובפרט שאינו מצומצם, אינו בוקע בכותל הכלי מצד חיצוניותו לעבור ולכנס בתוכו ולהאיר בו ולזככו, עכ"ל. עיי"ש. ומלבד זיכור הכלי כנ"ל, עיי"ש מתחברים האורות מקיף ופנימי יחדיו. ובשורשם הם אחד. עיי"ש לשם (הקדו"ש, ש"ו, פי"א). ושורש חיבור אור מקיף ואור פנימי נגלה בפה, משא"כ באוון וחוטם שמצד ימין יצא המקיף, ומצד שמאל הפנימי. כמבואר בעץ חיים בשער אח"פ. וכמו שחידד הרמח"ל (קל"ח פתחי חכמה, פתח לג) וז"ל, בתחלה אור פנימי ואור מקיף רחוקים זה מזה (באוון), והולכים ומתקרבים מעט מעט (כי אורות האוון יוצאים מן הצדדים והולכים לפנים ושם מתקרבים, וכן בחוטם) וכו' והולכים ומתקרבים עד הפה, עכ"ל. דבפה נעשים אחד. ועיי"ש לשם (טנת"א, פ"א, ופ"ב. ועקודים, פ"א).

ואופן נוסף של חיבור אור פנימי עם מקיף, כי הפנימי בוקע ויוצא לחוץ דרך העור. וכלשון הרמח"ל באדיר במרום (ד"ה תאנא בגולגלתא דרישא) אור פנימי תמיד הוא בוקע ויוצא לחוץ דרך נקבי העור (עיי"ש עץ חיים, ש"ה, פ"א, מ"ת), עכ"ל. ועיי"ש שמתאחד עם המקיף הנמצא בחוץ. וכן עליון המאיר בתחתון מאיר הן אור פנימי והן אור מקיף, בסוד מוחין אור פנימי, ובסוד חשמל, לבוש, אור מקיף. ועיי"ש לשם הקדו"ש (ש"ה, פ"ב).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (שער כ, פרק יא) בכל כלי מאלו, צריך שישירה בתוכם אור פנימי המחיה אותן, ודרך כללות נקראו אלו האורות "נשמת" הכלים. אמנם דרך פרטים נחלקים גם הם לג' בחינות אחרות דוגמתן, נפש כנגד כלי החיצון, ורוח נגד התיכון, ונשמה כנגד כלי פנימי (כמ"ש שהכלי נחלק לג' בחינות ב"עובי", חיצון תיכון ופנימי), עכ"ל. ובאורך נשמה במח, רוח בלב, נפש בכבד. כמ"ש באוצרות חיים (שער אבי"ע, ועץ חיים, שער, מד, פ"ב) וג' כלים הם דמיון מח לב כבד, שהם משכן לנר"ן (שורש אור מקיף באור א"ס הסובב, ושורש אור פנימי בקו. כ"כ הלשם, חלק הביאורים, עו"י, ענף ג, אות ז).

וכתב בחסדי דוד (אות ב) וז"ל, כל בחינת האורות הנזכרים לעיל, הנקראים נרנח"י, הנר"ן נקרא אור פנימי, ונקרא צ' דצלם, יען מתלבשים בכל הט"ס דאותו פרצוף, בחינת הנשמה בחב"ד, ועיקרה במח (ובנפש החיים כתב שרק ניצוצי זוהר הנשמה מתלבשים), ומשם משלחת פארות אורתיה ע"י הגידין הלבנים בכל כלי הפנימי. והרוח בחג"ת, ועיקרו בלב, ומשם משלח פארות אורו ע"י העורקים הדופקים בכל כלי האמצעי. והנפש בנה"י, ועיקרה בכבד, ומשם מאיר ע"י הגידין הגסים המלאים דם בכל כלי החיצון דאותו פרצוף. והחיה נכנס בפנים וחוזרת לצאת דרך השערות, ומתחלקת לג' מקיפים, כדי להקיף לנר"ן דאותו פרצוף בלבד, ונקרא ל' דצלם, ומקיף החוזר. והיחידה מתחלקת לד' מקיפים כנגד הנרנח"י, ומקפת לאותו פרצוף ולכל הפרצופים שממנו ולמטה, ונקרא מ' דצלם, ומקיף הישר, עכ"ל. ועיי"ש רמח"ל (כללים ראשונים, אות ז. וכללי מלחמות משה, כלל יט). ולשם (חלק הביאורים, עו"י, ענף ו, אות א) ב' פעולות של המקיף בפנימי.

ואור הפנימי הנכנס תוך הכלי נכנס כניסה גמורה, וכלשון העץ חיים (ש"א, ענף ד) כל כלי מהם יש בתוכו עצמות או"פ הנקרא נפש, "מתלבש בתוכו ממש", עכ"ל. והוא מחיה הכלי, וכמ"ש שם (ש"ב, ענף ג) וז"ל, הנה האור ה"מחיה" והמאיר בתוך הי"ס הנקרא כלים, הנה יש בו בחינה המתלבשת תוך הכלים, כדמיון נשמה הנכנסת

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 • ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך התמודדות עם פחדים חיצוניים

בכל יום השמש שוקעת והלילה מחליף את היום. למרות שלכאורה ישנה כאן נקודת שינוי מיום ללילה, מאור לחושך, ועל פי הגדרה כל שינוי מוליד פחד, ולפיכך היינו אמורים לחוות פחד כלשהו מחמת השינוי. אך במציאות אף אחד לא חש שום פחד מחמת השינוי. ישנן לכך מספר סיבות פשוטות: ישנה חזקה שהשמש תשוב ותזרח למחרת בבוקר ותאיר לעולם וליושביו. ואם כן, העדר הפחד הוא תוצאת החזקה. ואכן מובא בחז"ל כי בפעם הראשונה שהשמש שקעה, אדם הראשון נחרד – שמה העולם הולך ונחרב מחמת חטאו. אך זאת היתה מחמת שהוא לא הכיר בחזקה אותה אנו מכירים, ובה אנו רגילים. ומזווית מקבילה, החלפת הזמנים מיום ללילה ומלילה ליום וחוזר חלילה, זהו שינוי קבוע. הקביעות שבשינוי נתפסת בנפש שכביכול אין כאן שינוי. ומחמת כן, אין פחד.

אך אנו נוסף סיבה עמוקה על פי הדברים שנתבארו. החמה נקראת שמש מלשון תשמיש. כלומר, מהות היחס של החמה אלינו שהיא משמשת אותנו מאירה לנו מחממת אותנו ועוד. אך אנו לא משתמשים בעצם החמה אלא רק בכוחות הנשפעים ממנה: מהאור שקורן וזורח ממנה, מהחום והאנרגיה שמגיעים עד אלינו. האדם לא יכול להשתמש בעצם החמה עצמה, כל היחס שלנו אליה הוא אל הכוחות שלה ולא אל העצם החומרי שבה. אמנם נכון, שכאשר השמש שוקעת ישנו שינוי מסוים ביחס להארה ולחום. אך מכיוון שאין לנו יחס אל החמה כאל חפץ שנמצא תחת ידינו, שיש לנו חיבור לממשות שבו, והוא הורחק מאיתנו על כורחנו. אלא מלכתחילה כל מה שאנחנו מוציאים מהחמה הוא רק את נקודת השימוש בכוחותיה ולא בה.

דע את שמחתך. שמחה בחיבור וצירוף. פרק ט'

על משכבי בלילות

לימדו אותנו רבותינו, יסוד ברור. מתי האדם מודע לתת מודע שלו? כל אדם יכול לדעת מתי התת מודע שלו, לפי חלומות הלילה. על זה אמר הכתוב (שיר השירים ג, א) על משכבי בלילות, ביקשתי את שאהבה נפשי. כשאני רוצה לדעת, מה באמת הכוחות הקהים של הנפש אוהבים, כאשר אני שוכב בלילה, לפעמים זה נובע עם הדמדומי שינה של האדם, שהוא לא כל כך מחד ישן, ומחד ער. וגם כשהוא ישן לגמרי, אז הכוחות הקהים של הנפש מתגלה, ואז מתגלה מה הוא רוצה. על משכבי בלילות, ביקשתי את שאהבה נפשי.

על משכבי בלילות - בשעה שהאדם שוכב ונמ את שנתו, הרי הדעת לא פועלת. אז מתגלה התת מודע של האדם.

כאשר האדם נמצא בחלום לילה, הוא יכול להכיר את הרצונות הפנימיים, שהוא עצמו מתכחש אליהם, בהיותו ער.

כח השכרות

במקביל לכך, להכיר את מעמקי הנפש זה נקרא שכרות. מה קורה אצל רוב בני אדם, כאשר משתכרים? רואים בדיוק מי הם. על זה נאמר נכנס יין יצא סוד, שמתגלה עומק פנימיות הנפש של האדם, בשעה שהוא שותה יין.

היין בא לגלות את הכוח הקהה שבנפש. מה שנקרא תת מודע של שבנפש. בזמן שיש לאדם דעת, אזי הדעת חוסמת ממנו, להכיר את מה שיש לו בתוך כוחות הנפש.

השכרות מגלה את מעמקי הנפש. פעם ראיתם בן אדם שתולה מודעה ברחוב, על כל החסרונות שיש לו? השכרות בעצם מגלה מיהו האדם.

כשרבותינו אמרו שיש מצוה לאדם להשתכר, על מי הם אמרו את המצוה להשתכר? על אדם שבשעה שהוא משתכר, מתגלה היופי של הכוחות הפנימיים שלו. לו ראוי ולו נאה להשתכר.

אבל מי שבשעה שהוא משתכר, ואז רואים בכוחותיו את הפסולת של הנפש, וכי זו מצוה היום? יש הוא אמינא שתכליתו של יהודי, להשתכר ולהתגולל לשוכרה ברחובות, כאחד הריקים והפוחזים? ברור שלא. אז מהי עומק המצווה? כאשר האדם מגיע למקום של נפש מטוהרת, הוא מגיע למקור של נפש זכה, והזכות כל כך דקה ונעלמת, אזי הדקות הזו מקבלת ביטוי החוצה. למי מותר להשתכר? רק לאדם שבריא לו, שוודאי לו, שבשעה שהוא ישתכר, מה יתגלה? יופי טהרת הנשמה, שגלויה בתוכו.

שיכולים לספר, שהם עברו תקופות כול מיני קשות בחיים, והם התמודדו איתם בצורה כזו, שאם היית שואל אותו לפני כן, האם יש לך כאלו כוחות? מה הוא היה עונה? לא. זה לא קיים אצלי. אבל הצרה הכריחה אותו להיכנס למקום כל כך פנימי, שהביא אותו לאותו נקודת גילוי.

הפחד האמיתי כאשר הוא מגיע לאדם פנימי, מה הוא גורם לו? את כל הידיעות שהוא ידע קודם לכן, והחיים שחקו ודחקו, והוא לא התמודד איתם באמת. ברגע שהגיע הפחד הפנימי, מה הוא גורם לנפש? לחזור לאותו מקום פנימי, אמיתי. יש בן אדם שמתייאש, יש אדם שמרים ידיים. נתנה ראש ונשובה מצרימה, הוא מתייאש.

אבל יש בן אדם שבשעת צרה, מה הוא עושה? הוא מגלה את עומק הנפש, שהוא בעצמו לא היה מודע לכך. הוא בורח למקום הפנימי, שהוא תמיד לא התמודד איתו. ומה קורה כאשר הוא בורח לאותו מקום? פתאום הוא מגלה מעמקי נפש נוראיים, שלא ידע קודם לכן.

זה מה שהתגלה בפורים. להשמיד, להרוג, ולאבד את כול היהודים, מנער ועד זקן, טף ונשים ביום אחד. כל היהודים כולם. הגזירה הייתה מוחשית בפועל, אחשוורוש היה מלך שמלך בכיפה, הוא מלך על כל העולם כולו, היה בידו לקיים את הגזירה כביכול. והפחד היה מוחשי מוחלט. הפחד המוחשי הזה הביא את הנפש, למקום פנימי שגילה תעצמות נוראיים, שאף אחד קודם לכן לא הכיר בתוך עצמו.

מה קורה בשעה שחלה כזו גזירה? מרדכי ובני דורו, חזרו וקיבלו את התורה לאחר מכן עוד פעם. איפה הם חוזרים ומקבלים את התורה עוד פעם? הם ברחו למקום העמוק ביותר, בנפש של עצמם, מכוח אותה גזירה. ומה הם גילו שם? שם הם גילו עומק חדש בנפש, שמעולם לא ידעו. עומק חדש לגמרי.

איך כל שנה אנחנו יכולים לחזור לאותו עומק? זה הסוד של היין. הרי אין לנו כל שנה בפועל, את הגזירה של להשמיד, להרוג ולאבד את כל היהודים, מנער ועד זקן, טף ונשים ביום אחד. זה היה בזמן מרדכי ואסתר. אלא אנחנו עושים זכר. אך אנחנו לא חיים את מה שהיה בזמננו, כי אנחנו רחוקים הרבה מאותה גזירה. אולי היום קצת יותר קרובים. אבל אין כזו גזירה שלוחצת עלינו בפועל ממש. אף אחד לא רואה אותה.

פורים צריך להחזיר אותנו לאותו מקום פנימי, המהות הפנימית של היום, היא לגלות עומק פנימי בנפש, שהאדם לא מודע לו, לפני כן. אם אדם בפורים גילה עומק פנימי יותר בנפש שלו, לפני מה שהוא ידע קודם לכן, הוא קיבל את האור של היום. אם לא, עבר עוד יום בשנה. היום הזה בא לגלות לו מעמקים פנימיים, שהוא לא היה מודע להם קודם לכן. אחד מהכלים לגילוי הזה, זה נקרא שכרות.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

פורים לא בא לגלות את הכוח השלילי שבנפש. אלא לגלות את המעמקים הטהורים של נשמת ישראל. אם פורים היה בא לגלות את הכוחות השליליים שבנפש, היה מצווה על כל אדם להשתכר, ולשים לידו מצלמת וידאו, שיראה מה הוא אומר ואיך הוא מתנהג, ואחרי זה נא הכר את עצמך. אבל מכיוון שמצוות היום היא לא להכיר את הרובדים השליליים של הנפש, אלא להכיר את הרובד העמוק, הדק, הטהור של הנפש. לכן מצוות השכרות נמסרה למי שהוא טהור, נקי, קדוש. פורים מגלה את מעמקי הנפש.

להבדיל בין הקודש

עומק הפנימיות של הנפש, שמתגלה בשעה ששותה יין, לאדם שהוא לא מזוכך ולא טהור, מה זה מביא אותו? לעצבות. על זה אומרים חז"ל (ברכות סג, א) הרואה סוטה בקלקולה, יזיר עצמו מן היין. אתה רואה לאן שיכור הגיע. רוב בני אדם כשהם משתכרים באותו רגע הם שמחים, אך לאחר מכן זה מביא אותם לעצבות. חלק גדול מהשיכורים, בוכים תוך כדי היותם שיכורים. כי השכרות מביאה את האדם לגילוי הפנימי שלו. אם הגילוי הפנימי שלו הוא עצבות, אז מה קורה בשעה שהוא משתכר? בעומק מתגלה העצבות שבנפש.

אנחנו רואים רוב בני אדם שמשתכרים, זה מביא אותם למקום לא טוב. רוב הבני אדם בשעה שמשתכרים, זה גנאי להם. [ורוב זה מילה עדינה. כמעט לאף אחד, חוץ מיחידי סגולה].

צריך להבין, שכאשר רבותינו באו ואמרו לנו דין בפורים, להשתכר, זה שייך לכל אדם במדרגתו שלו, איך הוא פועל את הדברים. לא כל אדם בפועל יקח את היין וישתה לשוכרה. חס ושלום וחס וחלילה. רק אם נפשו מטוהרת ומגלה את הפנים, אז השכרות מועילה לו.

זה הרי ברור לכל אחד שקצת מבקש, שפורים זה לא משחק של תחפושת, ומשלוח מנות, ועוד כמה סממנים שאנשים מתנהגים בהם, שמתאים לילדים בגן ולא מעבר לכך. משלוח מנות יש לו עומק, קריאת המגילה יש בה עומק. סעודת היום יש בה עומק, שתיית היום יש בה עומק. כל מצוה של היום היא מגלה עומק. אדם יכול להיות בן שבעים, והוא מתנהג כמו בן שבע, עם אותם שטויות של הילדים, הוא ממשיך כשהוא מבוגר, אבל אם לא רק ידיו גדלו ורגליו גדלו, אלא גם לבבו תפח ומבקש אמת, אז הוא מבין שליום יש מהות.

גילוי הבא מכח הצרה

מה קורה בשעה שאדם נמצא בשעת צרה? אפשרות אחת, יש בן אדם שבשעה שנמצא בשעת צרה, מה הוא עושה? נכנס לדיכאון, לייאוש, כאשר אבדתי, אבדתי. לעומת זאת אדם פנימי, מה קורה בשעה שנמצא בשעת צרה? הוא מגלה כוחות נפש פנימיים, שהוא קודם לכן לא היה מודע להם. יש הרבה בני אדם

מחמת כן, אין לנו פחד בשקיעתה, ואין לנו כל קושי אחר בהסתלקותה.

זהו ההבדל בין דבר שמאיר לעולם שהוא עצם של אור לבין שאר הכלים שהם כלים של חושך. בכלים של חושך האדם תופס שהוא כביכול משתמש בכלי עצמו. לעומת זאת, בכלי של חמה שהוא מאיר לעולם, האדם מבין שהוא לא משתמש בעצם הכלי, אלא רק באור שיוצא ממנו, אך לא בעצם הדבר עצמו.

אדם שידרוך בדרך זו, הוא יעבוד עם עצמו לשנות את התפיסה שלו בגישה לכל דבר בו הוא משתמש, לאותה תפיסה של שימוש באור החמה ולא בעצם החמה, שהיחס והחיבור שלו יהיה לכוחות שהוא מפיך ומוציא מהכלי, והוא לא מתחבר לעצם הכלי. אזי, כל מערכת החיבורים שלו תקבל צורה מתוקנת. שינוי התפיסה צריך להיעשות בתהליך איטי ועקבי, בכל דבר שאדם פוגש הוא מתבונן ומפרק אותו לחלקיו: יש את עצם החומר, ויש את נקודות השימוש והתועלת שמפיקים מהכוחות שבו. והוא נותן את ליבו לכך שהחיבור יהיה לכוחות ולא לממשות.

לדוגמא: אדם משתמש במכשיר הקלטה, הוא מקליט בו שיעורי תורה בהם הוא משתתף. הגישה המתוקנת הינה כי היחס הוא רק לעצם התוצאה - החומר הלימודי מוקלט ושומר, אפשר לחזור ולשמע או להעבירו לאחרים שגם הם יוכלו להפיק ממנו תועלת. אך מי שעדיין לא תפס את נקודת התיקון, יש לו יחס מסויים של חיבור למכשיר עצמו. המכשיר הזה אהוב עליו, הוא יפה ונוצץ, ויש לו גוון מעניין, זוהי מתנת זיכרון שמזכירה לו את אותו יום הולדת שמח שעבר עליו.

דוגמא נוספת: כולנו ממלאים את בתי הכנסת בשמיני עצרת, שמחים בשמחת התורה, סובבים סביבה, אוחזים בה ורוקדים עמה. אולם צריך להתבונן על הנפשות פנימה ולהבין על מה שמחים ועם מה רוקדים?

יש אדם שאוחז בתורה, מחבק ומנשק אותה, והוא מרגיש רגשי קודש - הוא אוחז בתשמישי קדושה: 'תיק הספר', פרוכת, 'עצי חיים', יתר על כן, גויילי קודש עם אותיות וכתרי האותיות. כלומר, עיקר השמחה שלו נובעת מהחפצא דקדושה שבידו. לעומת זאת, אדם

שכל השנה עסקו בעמל וביגע בגרסה ובעיון בחכמת התורה: חשבונות, דיוקים, סברות, טעמים. הוא דבק ברצון ה' - ד' אמות של הלכה. הוא דבק בדבר ה' - דברי אגדה, ושננתם, ודברת בם. אצלו, השמחה והריקוד נובעים בעיקר מהחיבור לעומקה של תורה, לאור ולמאור שבה.

'בעולם שלי' יש ביטחון - 'בעולם שאינו שלי' אין ביטחון

הארכנו לבאר כי השאון העולמי מחולל ריבוי סיבות המולידות פחדים חיצוניים בנפשות בני אדם. אנו חותרים למצוא פתרון, מנסים להבין היכן מונחת נקודת המרגוע של הנפש, מהו התחום והמקום בו הנפש מוצאת מנוחה שלוה וביטחון. על כן, הצענו לשנות תפיסת חיים, להתעלות מתפיסת החיצונית של חיבור לעולם החיצוני הממשי החומרי, ולהיכנס לעולמה של הנפש לעולם הכוחות. כעת נבאר את נחיצותה של שינוי התפיסה מנקודת זווית נוספת.

ראשית נגדיר הגדרה בלשון פנימית - מהו מקומו של העדר הביטחון שמוליד פחד מקולקל, ומנגד - מהו מקומו של הביטחון האמיתי, שהפחד שיכול להצטרף אליו הוא רק פחד מתוקן. ובהמשך נאריך לבאר הגדרה זו הדק היטב בס"ד.

אדם שנמצא בעולם שלו - שם יש לו בו ביטחון אמת. לביטחון זה מצטרף פחד מתוקן בבחינת אשרי אדם מפחד תמיד כפי שבארנו כמה פעמים, שזה פחד מתוקן מדברי תורה. לעומת זאת, אדם שנמצא בעולם שאינו שלו - הוא מנסה לבנות ביטחון על גבי מה שיש שם, אך זהו ביטחון נכזב, והוא מוצא את ההפך - פחד מקולקל בבחינת - 'פחדו בציון חטאים'. מחמת שבמעמקי נפשו היא יודעת שאין זה העולם שלו, לכן הוא כל הזמן פוחד שמה יקחו ממנו את מה שלפי תפיסתו המוטעית והחיצונית הוא מדמה לעצמו ששייך לו.

נבאר, נפש האדם חיה נעה בתוך תפיסת עולם. מי שתופס נכון את מקומו, הוא חי בתוך עולמו הפנימי, אזי הוא חי בתוך מציאות אמיתית קיימת קבועה השייכת לו.

אי אפשר לקחת לאדם את עולמו הפנימי כי זה הוא, ממילא יש לו בטחון אמת ואין לו פחדים מגורמים חיצוניים. אמנם קיימת סכנה שמה הוא עצמו ינטל מעולמו, יפנה ויצא החוצה ויתנק מעולמו הפנימי שיסתר ויעלם ממנו. אך הפחד מסכנה זו, הוא הפחד המתוקן - 'אשרי אדם מפחד תמיד'. אולם מי שאינו תופס נכון את מקומו, הוא אינו מודע לא לעצמו ולא לעולמו הפנימי. כל חייו הם חיי חיצוניות גופנית, הוא חי בעולם העשייה, בעולם שאול, בעולם זמני, בעולם שאינו שלו. כל החיבורים שם הם חיבורים לדברים שאינם באמת שייכים לו. ממילא הוא נתון לפחדים מגורמים חיצוניים, שינתקו אותו מכל הקניינים השייכים לעולם שאינו שלו. זהו הפחד המקולקל - 'פחדו בציון חטאים'.

משל למה הדבר דומה - אדם יוצא לרחובה של עיר, ובזווית עינו הוא קולט חבר גנבים פורצים לרכב שאינו שלו. אך הוא לתומו חש חיל ורעדה, כי הוא סבור שהרכב עימו הם מתעסקים הוא הרכב הפרטי שלו, שנרכש על ידו בעשרות אלפי שקלים, אך הוא לא טרח לבטחו בביטוח מקיף.

תוך שניות בודדות, עוד לפני שמידענו מספיק לעכל את המתרחש, הרכב נפרץ מונע והגנבים מסתלקים עם שללם בידם. בעוד נפשו סוערת עליו, מרוב חששות למשמעויות הפגיעה הכלכלית החמורה אותה הוא ספג זה עתה. באים ומרגיעים אותו, זה לא היה הרכב שלך, זה היה רכב הדומה לשלך.

המשל כמובן גס, אבל בדקות פנימה, במעמקי נפש האדם - אם אדם נמצא בעולם שלו, אזי הוא מפחד שיקחו את העולם שלו. אך כאשר הוא נמצא בעולם שאינו שלו, הוא מפחד שלוקחים את העולם שאינו שלו רק שלפי דעתו הוא חושב שהוא שלו.

ואם כן נבין ברור - דבר שבאמת שייך לי, לעצמות שלי, אף פעם לא יקחו אותו ממני!

ומנגד, אם יש דבר שאני מפחד שיקחו אותו ממני - זאת אומרת, שבעומק הוא לא באמת שייך לי.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

ובביאורו כתב רש"ר הירש (ויקרא, א, ג) וז"ל, והמצוה "החיובית" של התמימות, כוללת יותר מהאיסור "השלילי" של בעל מום. שכן המושג "בעל מום" מתייחס רק למומים חיצוניים הנראים לעין, ואילו "תמימות" כוללת "שלמות פנימית", עכ"ל. ובלשון הצפנת פענח (מתנות עניים, פ"ג, ה"ז) מחוסר אבר, דאף מבפנים "שמו חסרון", ופסול, עכ"ל. ומקור לשונו ברמב"ם (איסורי מזבח, פ"ב, ה"א).

והנה ב"בן נח" אינו פוסל מחוסר אבר מבפנים (עיין זבחים, קטז, ע"א), כן כתב במנחת חינוך (מצוה רפ"ו), עיי"ש. והיינו שבבן נח יש רק דין של שלילת בעל מום (ועיין סנהדרין, נט, ע"א, שנקרא "קום עשה" להביא שאינו מחוסר אבר. אולם היינו קום עשה להביא מי שאין בו חסרון, ולא קום עשה להביא דבר שלם, ודו"ק. ועיין תוס', ע"ז, ה, ע"ב. ועיין משנה למלך, מלכים, פ"י, ה"ז. ושיעורי ר' דוד, סנהדרין, שם, אות תשפ"א), אולם אין לו דין תמים. כי אצל "נח" כתיב איש צדיק תמים היה בדורותיו, וכמ"ש חז"ל בדורותיו דייקא. אולם אצל אברהם כתיב התהלך לפני והיה תמים, ולכך נאמר דין תמים בישראל דייקא.

וגבי עוף שמומין אינם פוסלין בו, נחלקו הפמ"ג (סימן מד) והמנחת חינוך הנ"ל, דלשיטת הפמ"ג בעוף פוסל מחוסר אבר מבפנים, ולשיטת המנ"ח אינו פוסל, עיין בדבריהם. ועיין גרי"ז (זבחים, לה, ע"ב) שכתב וז"ל, יש לחקור הא דפסול מחוסר איבר בעוף, אם הוא חד דינא עם פסול מחוסר איבר דבהמה, עיי"ש שביאר שנחלקו בכך רש"י ורמב"ם. ועיין חזו"א (פרה, סג, אות ז), וחינוך הגר"ח (זבחים, פה, ע"ב). ולכאורה הרי בעוף אינו פוסל אלא חסרון אבר שלם משא"כ בהמה, וא"כ חלוקים, ודו"ק. ועיין קידושין (כד, ע"ב).

וגבי אדם (עיין קידושין, שם) כתב בתרגום ירושלמי (אמור, כא, א) דבעל כוליא אחת פסול באדם. אולם במשנה בבכורות (פ"ז, מ"ז) איתא, ואלו כשרין באדם ופסולין בהמה, אתו ואת בנו, "וטריפה" וכו'. וכתב הרמב"ם גבי מומי כהנים (ביאת מקדש, פ"ו, ה"ז) אין פוסל באדם אלא מומין שבגלוי, אבל מומין שבחלל הגוף כגון שניטל כוליותו של אדם או טחול שלו או שניקבו מעיו, אע"פ שנעשה טריפה, עבודתו כשירה, עכ"ל. ועיין עוד בדבריו בביאת המקדש (פ"ו, ה"ז). (ודו"ק שהרמב"ם קרא לזה "מומין" שבחלל הגוף, אולם באיסורי מזבח (פ"ב, ה"א) כתב שאין חסרון שבפנים מום, וקצת משמע דלא כהנ"ל שאינו נקרא מום אלא רק חסר בתמים, ודו"ק).

ולגבי אשה אמרו (כתובות, עב, ע"ב) כל המומין הפוסלין בכהנים פוסלין בנשים. אולם עיין בטור (אה"ע, סימן לט) שיש מומין שפוסלין בנשים אע"פ שאינם פוסלין בכהנים. ויעיין בבית יוסף שם, ובשו"ת חוות יאיר (סימן רכ) שהכל תלוי בדעת בני אדם אם מקפידים על כך. וכן לגבי יוצא למלחמה, אין מחוסר אבר יוצא למלחמה. עיין רש"י (שופטים, כ, א).

ונראה שיש כאן ד' חלוקות. א. "מום רע", כמ"ש רש"י (בכורות, לז, ע"ב) וז"ל, מום רע לא מקרי - אלא שבגלוי שמנולו, עכ"ל. ב. מום, לשון חסרון, כלשון הצפנת פענח לעיל. וזהו גם בפנים, כלשון הרמב"ם, "מומין שבחלל הגוף". ג. תמים יהיה לרצון, לרצון דייקא, שכאשר אינו תמים, חסר ב"לרצון", וזהו פסול דוקא בעולה לגבוה, שבעיני לרצון (ועיין רמב"ם איסורי מזבח, פ"ב, ה"א, שהביא לשון הפסוק תמימים יהיו לכם, ולא לשון תמים יהיה לרצון, וצ"ב). ד. תמים, שלם, וכל שיש בו חסרון אינו תמים.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה

חולין, קכז, ע"א - האבר והבשר המדולדלין בהמה, מטמאין טומאת אוכלין במקומן, וצריכין הכשר. נשחטה הבהמה הוכשרה בדמיה, דברי ר"מ. ר"ש אומר, לא הוכשרו. ובגמ', נשחטה הבהמה וכו', במאי קא מפלגי, אמר רבה בהמה נעשית יד לאבר קמפלגי, מר סבר אין בהמה נעשית יד לאבר, ומר סבר בהמה נעשית יד לאבר. ופרש"י וז"ל, ותרוייהו אית להו יש יד להכשר, ומיהו ר"ש סבר אין בהמה כולה נעשית יד "לאבר אחד", עכ"ל.

והיינו שנתבאר לעיל שיש תפיסה של בהמה כולה, כאחת. ויש תפיסה של בהמה לאברים. וכאשר היא בחייה, היא בתפיסת כולה כאחת. וכאשר היא במותה היא בתפיסת אברים, הן בנבלה להאכילה לכלבים, והן בשחטה, שעומדת לאכילת אדם, אבר אבר. וכן בכמה דינים בש"ס שאמרו חותכה אבר אבר (כגון שם, סט, ע"ב). והממוצע בין כולה, לבין אבר אבר, בין תפיסת חיים לתפיסת מיתה, הוא מ"ש (שם, קכא, ע"ב) מפרכסת, חזקיה אמר אינה לאברים, ר' יוחנן אמר ישנה לאברים, לאו מתה היא, א"ל "יצאה מכלל חיה ולכלל מתה לא באת". והבן שלשיטת חזקיה, היא מתה ויצאה מתפיסת כולה לתפיסת אבר של מתה, אולם לשיטת ר' יוחנן "יצאה מכלל חיה", היינו מתפיסת "כולה", ולכלל מתה לא באה", היינו שלא נכנסה לתפיסת אבר של מתה, אלא נשארת בבחינת אבר של חי, שהוא ממוצע בין חיה למתה, וזהו שורש דין אבר מן החי, ודו"ק היטב היטב.

וביתר דקדוק, אמרו (שם, קג, ע"א) אמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן, אכל חלב מן החי מן הטרפה, חייב שתים, א"ל ר' אמי, ולימא מר שלש שאני אומר שלש, וכו', במאי קמיפלגי, כגון שנטרפה עם יציאת רובה, מ"ד שלש קסבר בהמה "בחייה לאברים עומדת", דאיסור חלב ואיסור אבר ואיסור טריפה בהדדי הדדי קאתו, ומ"ד שתים קסבר בהמה בחייה לאו לאברים עומדת ואיסור חלב ואיסור טרפה איכא, איסור אבר לא אתי חייל. ופרש"י (שם, קב, ע"ב) וז"ל, לאברים עומדת לנתחה עומדת, הלכך כל אבר ואבר שבה "קריו אבר בפני עצמו", ויש כאן משום אבר מן החי, עכ"ל.

והבן מאוד ששורש הדין ש"בהמה כולה נעשית יד לאבר אחד", נעוץ בכך שבהמה בחייה עומדת לאברים, ולכך כולה יכולה להעשות יד לאבר אחד, ודו"ק. ועיי"ש (חולין, קב, ע"ב) שהדבר תלוי במחשבתו לשיטת רבי, דאית ליה מחשבת אוכלין שמה מחשבה, ובאופן שאכלה לבסוף אבר אבר, גלי מעתה שמתחלה בחייה היתה עומדת לאברים, ודו"ק.

וכבר נתבאר לעיל שהשורש של תפיסת בהמה כאבר, נעוץ בעיבור, שאזי העובר איבר מן האם. ודו"ק, אבר - עובר, שורשים קרובים. ועיין שם (סט, ע"ב) מה מעשר אינו נוהג באברים ועוברים אף תמורה אינה נוהגת באברים ועוברים, ובעוד מקומות הקבילו אבר לעובר.

וכאשר יוצא ממעי אמו, נעתק מתפיסת אבר (של אמו), לתפיסת כולה (של עצמו). אולם יש אופן שנשאיר בתפיסת אבר, כמ"ש (שם, סט, ע"ב) המבכרת המקשה לילד, מחתך ומשליך לכלבים (והבא אחריו נקרא בכור, כי אינו נקרא ילוד). יצא רובו, הרי זה יקבר, ונפטרת מן הבכורה.

בכורות, לט, ע"א - בעי רב אחדבוי בר אמי, יש מחוסר אבר מבפנים או אין מחוסר אבר מבפנים וכו', כי מיבעיא לן לאיפסולי, מאי (ויקרא, כב, כא) תמים יהיה לרצון אמר רחמנא, תמים אין חסרון לא, או דלמא תמים יהיה לרבות, כל מום לא יהיה בו, מה מום מאבראי וכו'. ועיין רמב"ם (איסורי מזבח, פ"ב, ה"א).

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

האור מקיף מהפנימי כנ"ל. ואם ח"ו שלטה אש זו של הכבשן באברהם, היה נעשה ח"ו ח"ו, פחם, ח-פם.

וזהו עיקר המשפט, כאשר שופטים את האדם, משפט, מפ-שט, שופטים אותו האם יהא חיבור בין המקיף לפנימי ועי"ז ישמר מכל רע.

ועיקר גילוי אור מקיף בראשו של אדם - בשערותיו. ובאשה יש לכסותם ע"י מטפחת, מפ-טחת. שלא ינסו החיצונים לינק מכך ולהפריד המקיף מן הפנימי. ובתיקון, ובפרט בכהנים, ישנו מצנפת, מפ-צנת. וע"י מתחבר המקיף עם הפנימי. וזהו לעילא, ולתתא היה במעיל פעמון, פמ-עון, ועי"ז נעשה חיבור שלם מלעילא ומלתתא של האור מקיף.

וזהו כח משפחה, מפ-שחה, כי כל יחיד הוא האור הפנימי, והמשפחה הוא המקיף שמחבר את כל המשפחה יחד.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

פנימי, נגלה אצל יוסף שעשה לו אביו כותנת פסים, פמ-יס. והארה זו האירה בבנו, אפרים, פמ-ארי. ודייקא נעשה ע"י אביו, כל אב ובן, בערכין הבן הוא בבחינת אור פנימי, והאב בבחינת אור מקיף. ולכך ע"י שעשה אביו כותנת פסים זו והלבישו יעקב ליוסף, נעשה חיבור זה. ולכך כאשר רצו האחים להכחיש כוחו של יוסף, הסירו מעליו כותנת פסים זו, ושלחו אותה ליעקב, כי נודע שאור המקיף המצורף עם הפנימי, הוא שמירה גמורה, ככל חומה סביב ששומרת, כן אור מקיף עומד סביב כחומה לשמור.

וכאשר מופרד אור פנימי מן המקיף, זהו בחינת מגפה, מפ-גה. כי אמרו חז"ל שכאשר ניתן רשות למשחית להשחית אינו מבחין והורג צדיק עם רשע. וביאורו, כי בשעת המגפה נסתלק כח השמירה של האור מקיף, וכאשר אין שמירה יש סכנה להינגף. וכח המסלק אחדות זו הוא ע"י מכשף, מפ-כש. ושורש כח זה זהו כוחו של אמרפל, מפ-רלא, שאמר לאברהם פול לכבשן האש. והכח להפילו ע"י סילוק

כהר / מ-פ משפט, שט-פמ. והנה פ-מ, ר"ת פנימי - מקיף. ועיקר גילוי זה מתגלה בפה, שסביבו יש את השפם, ש-פ-ם, שיתוף פנימי מקיף. כי בכללות עיקר הנקבים באדם, עינים אזניים וחוטם, הוא יציאה לחוץ וחזרה לפנים של ראייה, שמיעה, הרחה. אולם בפה נגלה יציאה לחוץ בדיבור, והכנסה לפנים של מאכל. ואחדות זו ע"י השפם. ולכך מצינו שאם השפם מעכב את האכילה מותר לקצצו באבלות, כי מהותו חיבור אכילה ודיבור, חיבור פנים ומקיף.

וזהו בחינת מופת, מפ-ות, בבחינת אותות ומופתים באדמת בני חם. כי מופת הוא חיבור אור מקיף עם האור פנימי. ובפרט במעשה ניסים (אם כי מופת אינו בהכרח מעשה ניסים) שכל מהותו הארת אור המקיף בתוך הפנימי, כמ"ש הלשם. וזהו הארה לשעה, בחינת פעם, ע-פם. בבחינת השקיפה דתיקון, משקוף, מפ-שוק. שאור מקיף משקיף על הפנימי. משקיף, אותיות מקיף-ש. ומשקיף לתתא עד המפתן, מפ-תן. ועיקר חיבור אור מקיף עם אור

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

מספר	פתרסים	מכפלה	מגפה	אמרפל
משפחה	מצפה	מפקד	מפלה	מפגיע
מהפכה	החופמי	שפם	פנים	משפט
מפקד	מספחת	מספד	מטפחת	מופת
פעמון	מצנפת	מפתן	מופת	מפתח
מחפיר	מפיבשת	משרפה	מכשף	מאסף
מדחפת	מפתח	סומפניה	מספוא	מעופף
מספחת	מכשפה	מופז	מחלף	מאפה
מפלצת	מפלט	מצרף	מעופף	פרמשתא
מפץ	מפעל	מפנק	פנינים	מפני
מפתן	פתם	מפרש	מפרק	מפריס
שפיים	מרצפת	מרפא	מצנפת	מצפה
פתאום	שפתים	מסעף	משקוף	מתרפס
הנפלים	פעם	עפלים	פללים	אחדרפנים
לפנים	כשפים	יפרם	ופחים	וחפים

בלבביפדיה קבלה אמר

אור א"ס

אמר, אור מים רקיע (עיין זוה"ק, תרומה, קסו, קסז) א - אור אין סוף. מ - מים, מימי האור העליון הנמשך בתוך הקו. ר - רקיע, עצם הקו, צורת וא"ו, בחינת רקיע. ועיין באורך בעץ חיים (שער ט"ל, דרוש ה'). ובפרדס רימונים (שער כז, פרק כז). וג' בחינות אלו משתלשלים לתתא, ושם הם בבחינת חכמה, בינה, ז"א. או חב"ד, ובבחינת חסד גבורה ת"ת, כפי שיבואר להלן אי"ה. או חב"ד, חג"ת, נה"י (עיין לשם חלק הביאורים, שער דרושי הנקודות, פ"ג).

צמצום

צמצום ראשון, חלל. צמצום שני, פרסא, מחיצה. וכתוב (בראשית, א, ו) ויאמר אל-קים יהי רקיע בתוך המים, והי מבדיל בין מים למים. ונודע, אמ"ר ר"ת, אור, מים, רקיע. עיין זוה"ק (תרומה, קסז, ע"ב). ועיין מבוא שערים (ש"ב, ח"א, פ"ט). ועץ חיים (שער ט"ל, ד"ד וד"ה).

קו

עיין יונת אלם (פנ"ד) וז"ל, צרוף מלת ויאמר שבאה י' פעמים במעשה ברא-שית, כי וא"ו רומז לקו המדה הגורם ליו"ד שהיה נקודה להתפשט בסוד אור מים רקיע, ר"ת אמ"ר, הרי ויאמר. וי-אמר. ועיין ליקוטי מוהר"ן (תורה לז) וז"ל, והשפע מכונה בשם אמר, כי מתחילה היא אור, ואח"כ נעשה מים, ואח"כ רקיע.

עיגולים

אמ"ר, אור, מים, רקיע. כנגד ע"ב, ס"ג, מ"ה (עיין עץ חיים, שער ט"ל, דרוש ה. ופתחי שערים, נתיב מ"ד ומ"ן, פתח יד), עולה ק"ב ועם הכולל ק"ג, גימט' עגל. כי עיקר העביות (עיין ערך קטן שערות) נעשה בעיגול המקיף.

יושר

אמר, ר"ת, אש - מים - רוח. בחינת ג' קוים. עיין ספר הפליאה (ד"ה ועתה אספר לך) ואמ"ר, ר"ת, אש מים רוח. ועיין ברית כהונת עולם (מאמר יחוד שם שמים, פ"א)

אש רוח מים, בסוד כי הוא אמר ויהי. וכן הוא בספר גן נעול.

שערות

סוד שם ע"ב הכולל. ע"ב, לשון עביות, שהאור מתעבה, וזהו בחינת אמ"ר, אור מים רקיע, תהליך של התעבות, כמ"ש בחסד לאברהם (מעין ז, נהר ג) המים שהם עבים יותר מן האור, והם דקים בערך הרקיע המתעבה בתוך המים (ועיין פרדס רימונים, שכ"ז, פכ"ז). ועיין ברית כהונת עולם (מאמר מצות משוחים בשמן, פ"ב) רקיע שבו כוכבים ומזלות יהיה זה סוד מונה מספר לכוכבים, כי בחינת מספר הוא סוד הרקיע בחשבון שוה. וכן בכל המדרגות יהיה בחינת מספר כמו רקיע המגביל בחינת אור ומים. ועיי"ש משם האריז"ל שאותיות אחרונות של שם שד"י, שיי"ן דל"ת יו"ד, הם תנ"ד, בגימט' תחום. לשון גבול. והם בחינת רקיע.

והבן שהרקיע בחינת עיבוי, ובחינת גבול.

ועיין שער רוה"ק (פרק ט, מז, ע"ב) וז"ל, הנה בראשונה הוא שם ע"ב, ואח"כ ס"ג, ואח"כ מ"ה, ואלו הם ג' בחינות, אור, מים, רקיע, עיי"ש. שבחינת הב"ן, הוא ק' ברכאן. ועיין מעיל קודש (על ע"ה, שער ט"ל, פ"א) הרי נתבאר, ע"ב, ס"ג, מ"ה, שהם בחינת אור מים רקיע, שהם מוח, דם, בשר. ועיין מבוא שערים (ש"ה, ח"א, פ"ט, מ, ע"ב) שהם בחינת משקל, משור-רה, מדה. ועיין פירוש רמח"ל על הכתובים על הפסוק יום ליום יביע וגו'.

ועיין כתבי הרמ"מ משקלוב (ביאור משנת חסידים, עמ' רמה) וז"ל, מן האור הוא צלם, ביבשה כצל ימינו עלי ארץ (איוב, ח). ומן המים סוד דמו"ת, ה' פעמים מים גימט' דמות. רקיע הוא סוד הסמ"ך.

אזן

בו נגלה אות ה'. ונודע אמ"ר, ר"ת, אור, מים, רקיע. ועיין זוה"ק (שמות, קסז, ע"א) ובגין כך כתיב מים חמש זימנין, וכד אש-תלימו ברזא דאמצעייתא כתיב רקיע חמש זמנין, ועד דא תלת אינון, אור, מים, רקיע, לקבל תלת דרגין אליו, דכלהו חמש דרגין

אתכלילו בהו, ועל דא בכלהו כתיב חמש זמנין בכל חד וחד. ועיין גר"א (ספד"צ, פ"ה). ועיין פרדס רימונים (שכ"ג, פ"י, ערך יד) שה"פ אור, כנגד יד הגדולה, וה"פ רקיע כנגד יד רמה, וה"פ מים כנגד יד החזקה.

חוטם

בו נגלה אות ו'. ועיין שער ההקדמות (סא), ע"ב) ואמנם הטפה הנזכרת היתה בסוד אמ"ר, ר"ת אור מים רקיע, כנזכר בזוהר תרומה. כי בהיותם עדיין במוח האב נק-ראת אור, ובהגיעה במעי אמא נעשית מים, ואח"כ שם ג"כ נעשה רקיע, שהוא התפשטותה בבחינת תלת כלילן בתלת, הנקראים ו' זעירא שבתוך ה', ואז נקרא רקיע.

פה

עיין ספר הפליאה (ד"ה ועתה אספר לך) אמר, ר"ת ראש מילין אמר. וכן הוא בגן נעול. ועיין באור המאיר אמר ר"ת אש מים רוח, שהרי כשאדם מדבר יוצא מפיו רוח ומים וחום האש. ועיין ערבי נחל (ברא-שית).

עינים - שבירה

עיין שער רוה"ק (ה, ע"א) וז"ל, אמר, אור, מים, רקיע. כי בעוד שהטפה היא בסוד אור ומים, לא נגלת בקליפה. וכד אקריש ואתעביד רקיע, כדון אתגלי פסולת שהיא הקליפה הנקראת רע (רקיע, רע-קי. גימט' פ"ל, פל מן א-לף, שנפל), ואות וא"ו שהוא רקיע שנשמה בתוכו ונעשית עור, וכו'. ועיי"ש (לו, ע"ב) כי בחינת העור הוא אותיות רע, והוא"ו בבחינת קדושה בתוכו. ועיין אמת ליעקב (מערכת עץ חיים, אות ע). ועיין שמן ששון (שער החשמל, שער מא, פ"ג. וקליפת נגה, שער מט, פ"ה. ושער הכוונות, דרושי ספירת העומר, דרוש ב. ושער הכוונות, דרושי חזרת העמידה, ד"ה, כוונת אמן. ודרושי חג הסוכות, דרוש ט). ועיין לשם (ספר הדע"ה, ח"א, ד"ז, ס"ב) נתעבה העיבוי אחר עיבוי, וכו', בסוד אור מים רקיע, משא"כ האורות שיצאו דרך העינים, וכו', עיי"ש. ולכך נשברו.

בלבביפדיה קבלה אמר

עתיק

אמר, אור מים רקיע, כנ"ל. והמעבר מאור למים, וממים לרקיע, הוא ע"י עתיק.

אריך

אורך, אור-ך. וכתוב (בראשית, א, ג) ויאמר אלקים יהי אור, ויהי אור. וכן כתוב (שם, שם) ויאמר אלקים יהי מארת בר-קיע השמים. ועיין רמ"ז (זוהר שמות) וז"ל, ירמוז שידוע שבזמן העוה"ב השפע הבא מלמעלה מתלבש בבחינות שונות כמ"בואר ביחוד שד"י (שער היחודים, פ"ז, יחוד ה, ובשער רוה"ק, יחוד יח), דהיינו אור מים רקיע. אבל בעוה"ב יהיה אור גמור בלי התלבשות, וזהו "אור זרוע" בלי שום התעבות.

אבא

סוד אות יו"ד, כנודע. ועיין יונת אלם (פנ"ד) וז"ל, צרוף מלת "ויאמר" שבאה י' פעמים במעשה בראשית. כי ו' רומז לקו המדה הגורם ליו"ד שהיה נקודה להתפשט בסוד אור מים רקיע, ר"ת אמר, הרי ויאמר.

ועיין שעת רצון (ח"א, כט, ע"ב) שזהו סוד

אמר, אור מים רקיע, שהטיפה הקדושה בהמשך המשכתה ועדיין היא באבא היא בסוד אור, וכו'. ועיין עץ חיים (שער מ"ד ומ"ו, שער ט"ל, פ"ד, ופ"ה).

אמא

עיין רמ"ז (זוהר שמות) סוד גבורות גשמים, ומצינו חמש פעמים מים במעשה בראשית ביום השני. ובכל מקום קי"ל דמים הם סוד חסד, והכל אמת ומובן במה שאמרנו שהם חסדים דאימא שנעשו גבורות דאבא, ובמקומות אחרים הם סוד חסדים דאימא שנעשו מגבורות דאבא, וידוע מדרוש אור, מים, רקיע, שמים הם סוד ס"ג. וכתב שם עוד, שאור אבא הוא לאצילות, והמים לעו"למות בי"ע. ועוד כתב שם, וידוע כי מים סודם בנקבה, בסוד אור מים רקיע. וכבר כתבתי בתיקון ס"ט, כי כל כ"ב במילואן עולה ס"ה פעמים ס"ה, דהיינו סוד הנקבה. וגם מים במ"ם רבתי דאי"ק עולה תר"ן, דהיינו י' פעמים אדנ"י בסוד י' ספירות של נפש. וזהו אמר, אם-ר.

ז"א

עיין זוה"ק (שמות, קסז, ע"א) באלין תלתא

אתצייר ואתגליף בגלופי רזא דיוקנא דאדם, דאיהו אור בקדמיתא, לבתר מים, לבתר אתפשט בגוויהו רקיע, דאיהו גלי-פא דגליפו דיוקנא דאדם. ועיין ברמ"ז (זוהר שמות) וז"ל, הרקיע של ראשי החיה דלתתא הוא כעין הקרח הנורא, סוד הר-קיע העליון שעל זעיר.

ועיין עץ חיים (שי"א, פ"ו, מ"ת) וז"ל, ברי-שא דאבא הוא אור, ובבטן דאמא נעשים מים, ואח"כ נעשים רקיע, דהיינו התפשטות ג' כלילן בג', שהוא נקרא זעיר, והוא נקרא רקיע. וז"ס יום ליום יביע אמ"ר, יום ליום הם קצוות דז"א הנקרא ימים ונמשכו עליהם סוד אמ"ר שהוא ר"ת אור מים רקיע, אך ולילה ללילה, סוד קצוות דנוק' דמלכות, יחיה מלשון חוה כנוצר בזוה"ק תרומה קלז, כי היא סוד חוה.

נוק'

ארץ. וכתוב (בראשית, א, יא) ויאמר אל-קים תדשא הארץ דשא עשב מזריע וגו'. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספר עולם ברור המאמרים שבאו בספר זה, רובם נערכו מתוך סדרת שיעורים שניתנה במוצאי שבתות משנת תשע"ב עד שנת תשע"ח, בעיר בני ברק על תפלת שמונה עשרה ועל פרשיות השבוע.

כל שיעור מקיף ומברר נקודה אחת בהלכות דעות וחובות הלבבות, ונותן מבט שורשי ומעשי בדרך הישרה שיבור לו האדם.

השיעורים נמסרו באופן של בנין, וקטע מתחבר לקודמו, ועל כן נצרך עיון המקיף את כל המאמר בשלימות, שימת לב וישוב דעת, להבנת הדברים בדקותם על בוריים.

מלאכת העריכה נעשתה ביד אומן מתוך תמלול מדויק, וניתנה שימת לב רבה לשמירה על צביון צורת מסירת השיעור במקורו.

שיעורים אלו נמסרו בזמן קצוב של כחצי שעה, וניתן לשומעם באמצעות מערכת השיעורים של קול הלשון. בסוף כל מאמר צויינה השלוחה למציאת השיעור. השלוחות צויינו הן לפי מספרם בקו הטלפון, והן לפי שמותם, על מנת להקל על מציאתם גם בעמדות קול הלשון שבמרכזי תורה ותפלה.

בחלקו האחרון של הספר מופיעים "מאמרי התקופה" - שיעורים שנמסרו לאור תקופתנו, וכן מאמר נוגע לתקופתנו מאת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל, היוצא לאור לראשונה.

מילון ערכים בקבלה • אורות - אור חוזר

בהשחתת העולם, ומאיר לתחתונים שיעור חיות ומזון ושפע הראוי לעצמן בלבד ולא להוציא תוספת נשמות חדשות. וכיון שהשפעת אור זה בלתי רצונה, הנה הוא ממשיך אליהם אור מחיצוניותו בלבד שהוא אור מספיק לחיות העולמות די הכרחן ולא יותר, ע"כ נקרא אור חיצוניות (היינו חיצוניות הרצון, ודו"ק). ונקרא אור האחר שהוא הפך פניו בכעס עמהם, בסוד דומה דודי לצבי. ומאיר להם אור ההכרח עם היותו מסתלק ואינו נותן להם האור אלא בהפיכת האחוריים אל התחתונים. ונקרא אור דין לסיבה זו. ונקרא אור חוזר, כי בעת חזרתו והסתלקותו למעלה שלא להשפיע בהם שפע גדול, אז נמשך להם אור הכרחי הזה. ונקרא אור נקבה לב' סיבות ע"ד הנ"ל, אם לפי שהוא כדרך טבע נקבה שמקבלת ואינה משפעת, ואם הסיבה שאין בה כח להוליד נשמתין כמו הזכר, אלא בחינת מזון לבד, כמ"ש ותתן טרף לביתה וגו', שהם שמות אלקים שהוא דין, עיי"ש עוד בביאור ההבדל ביניהם.

יתר על כן, אור חוזר מהפך את סדר הספירות מתתא לעילא. וכמ"ש שם (שער לט, דרוש טו) וז"ל, הספירות הם אור ישראל ואור חוזר. והוא כי הא"ס האציל י"ס מלמעלה למטה, דהיינו מכתר עד מלכות, וחוזר עוד בעת שובו אל מקורו, האיר עוד והאציל עוד י"ס אחרים מלמטה למעלה, כתר במלכות וחכמה ביסוד וכו', עד מלכות בכתר, וז"ס נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן וכו'. ויש הפרש, כי אור ישראל הוא עצם אור האצילות כדמיון אור השמש המכה בעששית, אך אור החוזר אין דומה לזה, רק אור חלש יותר כמו אור השמש המכה ומתהפך אליו, עכ"ל. וזהו בבחינת אספקלריא נהרא, בחינת "מראה", שרואים בה אף שמה שנמצא לאחוריו, בסוד אור חוזר, כי תכליתו להחזיר הכל לשורשו, ודו"ק. וכל זה נאמר בכל האורות שיש בהם אור ישראל ואור חוזר.

ומלבד כך יש אור חוזר בסוד מקיף, דחיה שנכנס ויוצא. עיין שער מ"ה, פ"א, מ"ת. והוא ממוצע בין אור ישראל לאור חוזר כמ"ש בלשם (חלק הביאורים, עו"י, ענף ו, אות א).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

כתב בעץ חיים (ש"ה, פ"ז) וז"ל, דין ורחמים שהם אור ישראל (רחמים) ואור חוזר (דין), עכ"ל. וכתב שם (ש"ו, פ"ה, מ"ת) וז"ל, שהם ב' הפכים, זה אור ישראל, והוא רחמים, וזה אור חוזר, והוא דין, עכ"ל. ושם (פ"ז, מ"ת) הוסיף, האור הנמשך דרך ירידה הוא אור ישראל ורחמים, ונקרא אור הפנים, ואור החוזר דרך עליה נקרא אור חוזר ואור אחר ודין, וכו', ונמצא עתה ב' בחינות אורות נמשכין מן המאציל לתחתונים. א. הוא בעת ירידת האורות למטה. ב. הוא בעת הסתלקות האורות למעלה, עכ"ל. והבן שאור חוזר יש בו ב' הבחנות. א. עצם האור שחוזר למקורו. ב. המשכת אור מלעילא לתתא מן האור החוזר, וכאשר פונה אור החוזר לשורשו, הרי פניו לעילא, וא"כ אור היורד דרכו לתתא עובר דרך אחוריו של אור החוזר ולכך נקרא "אחור", ודו"ק. ועיין לשם (ספר הדע"ה, ח"ב, ד"ב, ענף ד) שאור ישראל אור של ההתהוות, ואור חוזר – התכלית להחזיר הכל לשורשו. ועיין קל"ח פתחי חכמה (פתח טז) שהוא סוד שהכל יוצא מן הא"ס, ושב לא"ס. ודבריו אלו הם בסוד עצם האור שחוזר, ואולם הדברים להלן הם בסוד השפע הנשפע בסוד אחור, ודו"ק.

ובלשון בהירה ורחבה ביאר בעץ חיים מהות אור ישראל ואור חוזר, וז"ל (ש"ו, פ"ח), ענין אחור ופנים וחיצוניות ופנימיות, כפי הנראה מוכרח שהכל דבר אחר. והענין, שבהתפשט האור להאיר למטה, הוא שיש לו חשק להשפיע תוספת נשמות חדשות בתחתונים מה שלא היה עד עתה, וא"כ יהיה האור רחמים גמורים, כי לולי שהתחתונים ראוים אל הרחמים לא היה יורד ומתפשט למטה להאיר תוספת נשמות שלא היו עד עתה, ולכן נקרא אור זה אור ישראל, שבא ביושר מלעילא לתתא, כי כן דרכו ויושרו להאיר בתחתונים, ומטבע החסד והרחמים הוא להיות מטיבים בעולם, ונקרא אור של רחמים ג"כ לסיבה הנ"ל, ונקרא אור הזכר, כי כן דרך הזכר להשפיע לזולתו שהיא נקבה, ועוד כי טבע של הזכר הוא להשפיע נשמות חדשות ממש. ונקרא אור הפנים, כי הוא מביט בעין יפה ובפנים מאירים אל התחתונים, וע"כ הופך פניו אליהם. ונקרא אור של פנימיות, שהרי הנשמות מזיווג הפנימיות של המוחין באים, והם שמות של הוי"ה המורים רחמים, ולא שמות אלקים המורים דין. אמנם כשאין התחתונים ראוים, האורות מסתלקין וחוזרין למעלה שאינם רוצים להאיר למטה, עכ"ז לא יחפוץ המאציל ב"ה

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

ל"ג בעומר • יומא דהילולא ליקוטים

רשב"י נפטר בל"ג. והענין: על ספר הזוה"ק אמרו, "בהאי ספרא יפקון מגלותא", כלומר, ספרו של רשב"י, הוא הכח לצאת מן הגלות. גלות, גלה, שורש גל. לשון גלות, וגם לשון גילוי, "גל עיניי" וכדו'. [כידוע בלשה"ק ששני ההפכים כלולים במילה אחת כי בשורשם אחד] ולכך רשב"י נפטר בבחינת ל"ג, אותיות גל, כי על ידו יתגמר הגלות ותתגלה הגאולה. (בלבבי ח"י, קול דממה דקה - עמ' רלא)

גדר התפילה אצל רשב"י וחבריו הנה מצינו ברשב"י וחבריו, שהיו עסוקים בתורה, ולא היו מפסיקים לתפילה.

עומק הדבר: באדם יש שני חלקים - נגלה ונסתר, נשמה וגוף. ואצל רשב"י וחבריו, החלק הנעלם, הנשמה, היתה עסוקה בתפילה, שע"ש כן נקרא האדם "מבעה", לשון תפילה, כנודע, והחלק הנגלה, הגוף, המחשבה - היה עסוק בתורה. אבל לעולם בהכרח שקומת בנין האדם תיבנה הן מתורה והן מתפילה.

והנה מובא בשם הבעש"ט הק', שכל תשוקה פנימית שיש באדם, היא תפלה. ועומק הדבר, שתשוקה פנימית הנגלת באדם בצורה של השתוקקות, שורשה מתפלה בנשמה. אלא כאשר נשתלשל הדבר לגוף, אינו בהכרח שיתראה בצורה של תפלה, ופעמים מתראה בצורה של השתוקקות, שהוא המהות הפנימית של תפלה. אלא שבנשמה זו השתוקקות בגילוי, שהמילוי שלה יהיה מן הבורא, וזו תפלה שלמה. משא"כ בגוף, זו השתוקקות שאין היכר שהמילוי שלה מן הבורא ית"ש, ולכך חסר בה הצורה השלמה של תפלה. (בלבבי ח"י, קול דממה דקה - עמ' קכ)

התקשרות אל השורש מביאה שמחה

י"ח באייר הוא בגימטריה "עמלק" [עם היכוללי], וצריך להבין מהי השייכות בין שני הדברים.

המושג של "עצב" נולד מחוסר התחברות הענף אל השורש, ובשורש השורשים זה נובע מחוסר התקשרות בין הנברא לבוראו. "שמחה" שלמה שייכת בשעה שישנה התקשרות גמורה אל המקור - אל בורא העולם.

"בעצב תלדי בנים" זוהי אותה נקודה שאין התחברות גמורה בין הענפים לשורש. הלידה היא כביכול התנתקות של הולד מהאם. כל זמן שהוא במעי אמו, "עובר ירך אמו" לחד מ"ד, וגם למ"ד שלא ירך אמו, הכוונה היא שאין זה חיבור גמור, אבל ודאי שישנו חיבור.

ומה קורה ברגע שהולד יוצא ממעי אמו? - בפשטות, עד עכשיו הוא היה חלק מאמו, ומעכשיו הוא נפרד ממנה. זוהי ההסתכלות החיצונית, וממנה נולדה הבחינה של "בעצב תלדי בנים", כלומר, העצב נולד בפנימיותו מחוסר החיבור בין הולד לאם שנוצר ע"י הלידה.

אמנם, כל זה רק בחיצוניות, כי מצד החיצוניות של הגופים, כשעובר נמצא במעי אמו הוא מקושר אליה, וכשהוא יוצא משם והופך לולד, הריהו נפרד. אבל מצד שורש הפנימיות, לעולם התכלית והמהות של הולד היא התכללות באמו. כל אדם, תכליתו היא ההתכללות בשורש, והשורש בעוד שורש וכו', עד שורש כל השורשים - בו ית'.

ממילא, כשיש דעת - שהיא הנקודה המחברת בין הולד לאם - שוב אין נקודה של "בעצב תלדי בנים", כי גם לאחר שהולד נולד, כל הזמן תשוקתו על אמו. "בעטרה שעטרה לו אמו" - יש כל העת חיבור בין הולד לאם, ממילא אין עצב. ישנה התרחבות של הדברים, ההתרחבות לאחר התפשטות של הולד כלפי חוץ.

ה"בעצב תלדי בנים" נולד מההסתכלות הפשוטה שיש ניתוק בין האם לולד, אבל בשעה שהשורש מתחבר עם הענף, כשהענף מתכלל בשורש - אז ישנה שמחה.

בכל מועדי השנה ישנו דין של שמחה. ומדוע? כי "מועד" הוא מלשון ועד, מלשון חיבור - ממילא יש בו שמחה.

נעשה בקעים סדקים מחמת החול כמו שאמרו חז"ל (רש"י שבת שם ד"ה פילי). אבל "אשריך שראיתני בכך, שאלמלא לא ראיתני בכך לא מצאת בי כך" (שבת שם), שמכח החורבן הזה הגיע נקודת התיקון של המים חיים שהוא שתה, ועל שם כן נקרא בר יוחאי.

חיים עד העולם הנה מובא באדרא זוטא (זח"ג דף רצ"ו ב') סדר הפטירה של רשב"י. ומילותיו האחרונות היו הפסוק "כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם" (תהלים קל"ג ג'), ונסתלק מן העולם. וכתוב באידרא שם, "א"ר אבא לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים עד דאשתככו מילוי", הוא הספיק לומר את המילה חיים, אבל את המילים עד העולם לא סיים בוצינא קדישא למימר. "ואנא כתבנא", ממשיך רב אבא, "סברנא למכתב טפיי", רציתי לכתוב יותר, "ולא שמענא", יותר מזה לא שמעתי. "ולא זקיפנא רישא", לא הרמתי ראשי, "דנהורא הוה סגיי" האור שבקע מרשב"י היה אור גדול והיה ירא מהביט אליו, "ולא הוה יכילנא לאסתכלא, אדהכי אזדעזענא, שמענא קלא דקארי ואמר ארך ימים ושנות חיים יוסיפו לך. שמענא קלא אחרא חיים שאל ממך וכו'". הרי שמבואר שרשב"י סיים את חייו בעוה"ז במילה חיים. חיי רשב"י היו בבחינת עץ החיים, כך היה מהלך חייו, וכך הוא סיימם. אולם ביתר עומק, הוא לא סיים את החיים, אלא הוא המשיך את החיים. הגדרת הדבר - חיים אין להם הפסק, המות הוא הפסק. עד כמה שזה חיים, אין לזה הפסק.

מיתת נשיקה ויש להבין, האם סיים בוצינא קדישא לומר את הפסוק עד סופו ורק דרב אבא לא יכול היה לשמעו כי קולו נחלש, או שהוא באמת לא סיים. האם אמר או לא אמר. האם סיים או לא סיים. דבר אחד ברור, עד חיים הדיבור היה בקול, מכאן ואילך או שלא היה דיבור או שהיה דיבור שאינו יוצא לחוץ. עומק הדבר, מכח הדיבור של רשב"י הוא הגיע עד מדרגת חיים. למעלה ממדרגת הדיבור, היתה מיתה, מיתה של עליה כפי שנתבאר לעיל. בחיים יש דיבור. במיתה אין דיבור. במשה נאמר "פה אל פה אדבר בו" (במדבר י"ב ח'), בחייו. אבל מת מיתת נשיקה. שמיתת צדיקים היא בבחינה של מיתת נשיקה כביכול, כמו במשל גשמי שכאשר יש נשיקה אין דיבור, כאשר יש דיבור אין נשיקה. נשיקה היא בשפתיים חתומות. ועל רשב"י כתוב שהיה בו בחי' משה (עי' זח"ג אד"ר דף קל"ב ב', עי' בזהוהר מהד' וילנא הגה"ה קודם בראשית דף י"ד ב', עי' ספר ליקוטי הש"ס לארז"ל מסכת שבת ד"ה שמעון). והנה יש זוג שהוא בחינת דיבור, כמו שאומרת הגמרא בכתובות (דף י"ג א') "ראוה מדברת וכו' מאי מדברת וכו' ר"א אמר נבעלה". ויש זיווג שני שהוא זיווג של נשיקין (עי' ע"ח שער ל"ט דרוש ט', ובעוד הרבה מקומות). הרי שהיו כאן ב' הבחנות של זה לפנים מזה. החיצונית יותר היא ההבחנה של דיבור, ומצד זה נעצר בוצינא קדישא במילה חיים, שעל זה נאמר "חיים שאל ממך ארך ימים ושנות חיים יוסיפו לך" (תהלים כ"א ה'). זה המהלך של הדיבור שבו הפסיק רשב"י את חייו והמשיך באופן אחר במילים יותר אמיתיות. אבל מצד "ולא שמענא" היתה כאן תפישה פנימית יותר. מצד כך ישנה הבחנה של דבר שלא בא לידי גילוי של השמיעה ושל הדיבור, או ביתר עומק, הוא לא בא לידי מילול אלא נשאר גנוז פנימה. וזוהי ההבחנה הפנימית דמיתת רשב"י. ■ [מספר מועדי השנה - מיתת רשב"י היא חיים ל"ג בעומר תשס"ט]

מיתת רשב"י היא זמן שמחה והנה ענין מותו של רשב"י מסופר באידרא זוטא. הרי שמחד ישנה סוגית חייו של רשב"י, ומאידך ישנה סוגית מותו. והנה כתוב בזהוהר הקדוש שרשב"י בירר לעצמו את מקומו בגן עדן יחד עם הנביא אחיה השלוני (זח"א ד' ב'). ויש להבין מדוע דוקא עמו. והנה בהקדם, יום מיתתו של רשב"י, שהוא זמן שמחה לכל כבבקשתו של רשב"י (ספר מורה באצבע לחיד"א אות רכ"ג), הוא השמחה בעצם. דמחד גיסא, בחטא אדם הראשון נגזר המות, "ביום אכלך ממנו מות תמות" (בראשית ב' י"ז), שזה ביטול האדם. אבל מאידך גיסא, מיתתו של רשב"י היא בחינה של מיתה בקדושה, של הפשטת לבוש וקבלת לבוש חדש, ואינה בחינה של ביטול עצם האדם כפי שהיא לפי התפיסה שהאדם הוא גופו. דהרי כמו שאדם המקבל לבוש חדש מברך על כך שהחינו, כי זה זמן שמחה עבורו, כך מיתה, כאשר היא באמת מהמקום האמיתי שלה, שהיא הפשטת לבוש וקבלת לבוש חדש, היא זמן שמחה, וזו היא בחינת מיתתו של רשב"י. הרי שישנה מיתה שהיא נובעת מהחטא של עץ הדעת ש"ביום אכלך ממנו מות תמות", שהיא בתפיסה שמיתה היא ביטול, היא שלילה, "כל מאן דנחית מדרגא קדמאה דהוה ביה, קארי ביה מיתה" (אד"ר דף קל"ה ב'), ירידה מדרגתו זוהי מיתתו. וישנה מיתה שהיא להיפך, שהיא עליה של מדרגה. מיתה של טומאה היא ירידה ממדרגה. מיתה של קדושה היא עליה במדרגה. ולכן שעת מיתתו של רשב"י, שהוא כמובן לא ירד מדרגה אלא עלה, היא זמן שמחה. בדומה לכך שקניית בית חדש או בגד חדש וכד' זהו זמן שמחה ולכן מחייבים ברכה.

בירר רשב"י מקומו בג"ע עם אחיה השלוני לכן כאשר היה רשב"י ואלעזר בנו במערה, ונעשה להם נס כדאיתא בגמרא (שבת ל"ג ב') ובזהוהר הקדוש (ז"ח ריש כי תבא), שיצא עץ חרובים ומעין מים, הרי שבודאי לפי פשוטם של דברים הנס היה כדי שיהיה להם מה לאכול ומה לשתות, אולם כל משכיל מבין שעץ חרובים הוא בחינת החורבן שבא לעולם מהאכילה הראשונה, ומנגד היה לו מעין שדינו כמים חיים, היפך החורבן שהוא בחינת המיתה. ובה שרשב"י שתה מן המים הוא תיקן את אכילת החרובים, את החורבן שבא לעולם. והנה רשב"י היה במערה י"ב שנה, ואחר כך עוד י"ב חודש (גמרא שבת שם), עד שיצא עם כח האחדות המוחלטת, שזה בעצם החיבור של אכילת החרובים עם שתית המים חיים, שזה בחינת "עץ חיים היא" (משלי ג' י"ח). אלו היו חייו. ובמיתתו הוא בירר לעצמו מקום אצל אחיה השלוני, שתלמידו הבעש"ט (עי' תולדות יעקב יוסף פרשת בלק) קרא לו בעל חיי [בעל חיה-יחידה], כמו שידוע בחסידות חב"ד (עי' ספר השיחות ה'ש"ת עמ' 159). אותם מים חיים שהיו לו במערה, הוא אותו מקום שביירר לעצמו בעולם עליון אצל אחיה השלוני.

יוחאי - חי טוב והנה בלשון הגמרא ובלשון חז"ל הרבה פעמים רבי שמעון בר יוחאי נקרא בר יוחאי (עי' שבת שם, מעילה י"ז א', בר"ר ע"ט ו'). והנה יוחאי הוא חי י' ו' א'. וי' ו' א' עולה י"ז שהוא גימטריא של טוב. דבעץ הדעת ישנה בחינת טוב ורע, אבל העץ חיים כולו טוב. וזאת היא בחינת יוחאי, חי טוב. על שם כן רשב"י נקרא בר יוחאי, זה בחינת יוחאי, זה חייו שהוא שתה מן המעין י"ג שנה. בשרו

משה הוא יראה ורשב"י אהבה

והנה משה רבינו היה במהלך הפוך מרשב"י. כאשר הוא קיבל את התורה, לא אכל ולא שתה ארבעים יום (שמות ל"ד כ"ח). בודאי שזה היה גם מצד כך שהוא עלה למעלה, והוצרך להשוות את עצמו למלאכים. אבל היתה שם גם אותה נקודה שבאה לבטל את החטא של האכילה הראשונה, ומכח כך קיבל משה את התורה. לכן מעמד הר סיני היה בהבחנה של למען "אשר ילמדון ליראה אותי כל הימים" (דברים ד' י'), באימה וביראה וברתת ובוזיע (ברכות כ"ב א'), כידוע. מעמד הר סיני לא היה גילוי של אהבה אלא גילוי של יראה. מה שאין כן אצל רשב"י כמו שידוע (זח"ג אד"ר קכ"ח א') שרשב"י אמר "אנן בחביבותא תלייא מילתא". א"כ ישנה הבחנה שאצל משה העיקר הוא יראה, "מה ה' שואל מעמך כי אם ליראה" (דברים י"ב ב), "אין לגבי משה מילתא זותרתא היא" (ברכות ל"ג ב'). מה שאין כן אצל רשב"י, העיקר היא האהבה, ולכן התיקונים לא באו מנקודה של תענית, אלא מנקודה של אכילה דקדושה. ועומק הדבר שהיה אוכל שלש סעודות בשבת, כי שבת היא בחינת אכילה דנשמתא ולא אכילת הגוף (ע"י זח"ב ויקהל ר"ה ב'). כל שורש הקלקול היה מאכילת הגוף, אבל בשבת קדש האכילה היא של הנשמה.

יום פטירת משה תענית, יום

פטירת רשב"י הילולא ומכח כך

רשב"י השפיע אל כל העולם כולו, הוא רשב"י שיכול היה לפטור את כל העולם כולו ממידת הדין (סוכה מ"ה ב', וע"י ירושלמי ברכות פ"ט ה"ב דף ס"ה א' בענין אחיה השילוני). וכל זאת מחמת שהוא פוטר את העולם ממידת הדין בנקודת השורש שבו ולא רק בנקודת הענף שבו. נקודת הדין בשורש היא מתחילת חטאו של אדם הראשון. ולכן ביום מיתתו של רשב"י הקדוש הוא זמן הילולא לכל. מאידך, ביום מיתתו של משה רבנו שחל בז' באדר, יש מנהג לצום (או"ח תק"פ ב'). בעיקר החברא קדישא. מה שאין כן בזמן מיתתו של רשב"י, המנהג הוא בדיוק הפוך – לשמוח. מהו שנא האי מהאי. ממה נפשך, עדיף לצום ביום המיתה או עדיף לשמוח. עולו ואתו ואתכנשו להילולא דרבי שמעון (זח"ג אד"ז דף רצ"ו ב'). משה היה מצד שורש נקודת הקיום ליראה, שורש הביטול של הרע. ולכן מצד כך, יום מיתתו יום ז' באדר הוא יום תענית. מה שאין כן, ההבחנה אצל רשב"י היא בדיוק להיפך,

"אנן בחביבותא תלייא מילתא". יכולני לפטור את כל העולם כולו ממידת הדין בכח שלש סעודות של שבת. הרי בשבת אסור להתענות [מלבד תענית חלום (או"ח ר"כ ב', רפ"ח ה')], ועוד "וקראת לשבת ענג לקדוש ה' מכובד וכבדתו" (ישעיה נ"ח ג'). שורש התענית באה מששת ימי החול, מהאכילה שאדם הראשון אכל ביום השישי. אילו היה מחכה לשבת כבר לא היה איסור אכילה מעץ הדעת כמו שמבואר ברבותינו (חסד לאברהם מעין א' נהר ו', באר מים חיים בראשית פ"ב בשם הש"ך על התורה). ולכן מיתתו של רשב"י זו מיתה הנקראת הילולא דרבי שמעון, "עולו ואתו ואתכנשו להילולא דרבי שמעון", הוא זמן שמחה לכל.

ניתנה לרשב"י רשות לגלות

ממנהגי כנסת ישראל לירות בחץ וקשת בל"ג בעומר. מקור המנהג מובא בבני יששכר (אייר מאמר ג' אות ד') בשם הרבי מרימנוב, משום שבזמן רשב"י לא נראתה הקשת בענן (ירושלמי ברכות פ"ט ה"ה דף ס"ה א'). והנה החץ הוא ישר והקשת היא עגולה, חצי עיגול. עומק הדבר. דהנה כתוב בזוהר הקדוש כמה פעמים שעל אף שבכללות, ההבחנה של סוד צריכה להיות נעלמת, ולא להיות גלויה לכל, ולכן מי שידוע את הסוד צריך להעלים אותו ולא לגלות אותו, מ"מ רשב"י ניתנה לו רשות לגלות ולפרש הדברים, מחמת שהוא עלה ונתעלה לכן יש לו היתר לפרש את הדברים ולא להעלים אותם, ולכן במיתתו חזרו ונתעלמו הדברים (ע"י זח"ג שלח דף קנ"ט א', תק"ז ריש ההקדמה, תק"ז ריש ההקדמה האחרת דף י"ז א', הקדמת רח"ו לעץ חיים ד"ה ואמנם עם היות זה פשוט ומבואר, שער מאמרי רשב"י על משפטים דף ק' ב' ד"ה בריה דיוחאי). ועומק אותה נתינת רשות, אין הפירוש שקיבל היתר לגלות, אלא ההגדרה היא שהוא נמצא באותו מקום ששם אין מסכים המעלימים. ישנו מקום שהוא גילוי והעלם, ומצד כך יש פשט רמז דרש וסוד, הפשט הוא הנגלה, הסוד הוא הנעלם. מה מעלים את הסוד – החטא. כאשר אין מציאות חטא בעולם, אזי אין העלם. ודאי שבדקות יש העלם יותר גדול, אבל שורש ההעלמים בבריאה הם בהבחנה של חטא. "כי אם עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלקיכם" (ישעיה נ"ט ב'). המקום הפנימי הוא מקום שאין בו חטא ואם אין בו חטא אין

בו נקודה של העלם. ולכן רשב"י יכול היה לדרוש טעמא דקרא (יבמות כ"ג א', ועוד מקומות), כי לא טעם טעם חטא, ולכן אין לו נטיה בהשגת הטעם. זוהי בחינת תורתו של רשב"י. מי שנמצא במקום שיש שם גילוי והעלם, עליו נאמר שהוא צריך להעלים. אבל מי שנמצא במקום שאין שם מסכים ממילא הוא מגלה, זו תורתו של רשב"י.

חץ וקשת

נחזור למה שהזכרנו שהבחנה של ל"ג בעומר היא הבחנה של גל ואבחנה של עד, "ויעקב קרא לו גלעד". והנה זו היא אותה ההבחנה של חץ וקשת. הקשת הוא הגל והחץ הוא בבחינה של עד. והנה עד הוא אותיות דע, וכמו שידוע, הדעת מבדלת, הדעת מכרעת, הדעת מחברת, בין הקוים שבצדדים, והיא הקו האמצעי (ע"י שערי אורה השער החמישי הספירה הששית, ובעוד אין ספור מקומות). לכן החץ הוא הדעת הוא העד. ומאידך ישנה כאן אבחנה של גל – גלגל, עיגול, קשת. בל"ג בעומר מתגלה בעיקר הגל – זו נקודת השינוי, כי אותיות לה"י דאלקים השתנו לכד"ט גימ' גל. אבל עד אותיות דע, הוא הגימ' של גל בצירוף עם האות הראשונה והאחרונה של אלקים.

תורת בריסק

נבאר את עומק הדבר. בתורה המונחת השתא בדינו, עיקר המהלך הוא במהלך של דעת. כלומר, כל דבר ודבר בעצם מתחלק לשלושה חלקים. כפי ששגור בפי כל, תורתו של רבי חיים מבריסק באה לבאר כיצד בכל נידון ישנן שתי הבחנות, שני דינים. מה שנראה על פני השטח כאחד, ולכן נוצרת סתירה בין הדינים, כאשר מבינים שבאמת אין כאן אחד אלא שניים, אזי אין סתירה, כי הדין האחד שייך להבחנה הראשונה והדין השני שייך להבחנה השניה. זו במילים קצרות מאד תורת בריסק, והיא אור גדול מאד. אבל ברור לכל מבין שיסוד קו אמצעי. אין הכוונה שכל דבר מתחלק לשלושה דינים שונים, אלא שכל דבר מתחלק לשני דינים ויסוד אמצעי שהוא מבדיל מכריע ומחבר ביניהם, והוא הדין השלישי. וזו התורה שצריכה להתגלות אחרי התורה של רבי חיים מבריסק. בכל תורה של רבי חיים מבריסק צריך להעמיד את שני הצדדים, את שני הדינים, ואח"כ להעמיד את הדין האמצעי שמבדיל מכריע ומחבר ביניהם. ■ {מספר מועדי השנה – מיתת רשב"י היא חיים ל"ג

עכ"ל. ודו"ק שיש בחינת דל, ויש הכפלה של הדל, דלדול, וזהו חיות וחיבור כל שהוא, ודו"ק, מהו - שיטמא משום אבר מן החי כאילו נתלש לגמרי, דק"ל בהעור והרוטב (חולין, קכח, ע"ב) דאבר מן החי מטמא כנבלה, עכ"ל. ובתוספתא (ע"ז, פ"ח, ה"ו) אמרו, על אבר מן החי כיצד - אבר המדולדל בבהמה ואין בו להעלות ארוכה, אסור לבן נח, ואין צריך לומר לישראל. ואם יש בו להעלות ארוכה, מותר לישראל ואצ"ל לומר לבן נח. ועיין חולין קכ"ז, ע"ב, מעין כך. ודו"ק שרש"י הגדיר שהדבר תלוי בתלוש רובה ומעורה מקצת, ובתוספתא תלה זאת במעלה ארוכה אם לאו. והדברים תלויים הא בהא. ועיין חולין (עג, ע"ב) שנחלקו בדין אבר המדולדל.

וכתב הכתב והקבלה (ראה, יב, כג) וז"ל, זכינו לומר שקראה התורה את אבר המדולדל בשם "עם הבשר" - כל מה שמחובר חבור חלוש ורפוי. ומלת עם יבואר בהוראה כפולה, על החבור ועל החלושה, והוא האבר המדולדל, שרובה נתפרק מן הבהמה ואינו מדובק רק אחיזה קלושה, ע"ד שאינו יכול לחזור ולחיות, עכ"ל. וז"ל המשך חכמה (דברים, לא, כט) אברים המדולדלים שהם מעלים ארוכה - שבמעט התעוררות יחזרו להכלל, עכ"ל.

ובדקות יותר נתבאר בחשק שלמה (השורשים, שורש דל) וז"ל, דל - מלשון שאיבה, כשהיה הדבר בתחלה על אופן המתקוק, ואח"כ נשאב ונעשה ריק ממנו, נקרא "דל" מאלה הענינים, בלשון התלמוד "דלדול", סימנין שנדלדלו ברובן (חולין, ב, ב), סוכה מדובללת, מדובללת, מדולדלת (סוכה, כד, א), עכ"ל. (וקצת צ"ב לשון דלדול בסוכה לפי הנ"ל). ומעין כך אמרו (מקואות, פ"ט, מ"ד) ציפורן המדולדלת. ועיין ערוך (ערך דל).

וכן נימא המדולדלת בבגד. עיין רמב"ם (כלי המקדש, פ"י, הלכה ז). וכן לגבי שער (שהוא מעין חוט בבגד) המדולדל, אמרו (נייר, מב, ע"א) שאסור לניזר לסרוק ראשו משום נימין המדולדלין. ועיין זבחים (יט, ע"א) לגבי חציצה של נימא המדולדלת. וכן לגבי שער של בהמה, צמר, בבכור, בבכורות (כו, ע"א).

והנה כתב הרמב"ם (פירוש המשניות, חולין, פ"ט, מ"ז) האבר והבשר המדולדלין - וזה על מנת שיהיו בענין שאי שאפשר שידבקו ולא שירפאו בשום פנים. ודו"ק בלשונו ידבקו או ירפאו, ומשמע שאם יש אופן חיצוני להדביקם כמו שמצוי היום ג"כ אינו נקרא כנפרד מן הגוף. והשורש כמו שבבגד אינו חיבור של חיות, "שבמעט התעוררות יחזרו להכלל" (כלשון המשך חכמה הנ"ל), אלא חיבור חיצוני, כן יש חיבור באברי הגוף שסגי להם חיבור חיצוני. והשורש לכך הוא הממוצע באדם שהוא השער שאינו אבר גמור אולם מחובר בגוף. אולם בשיער המדולדל כתב בחלקת יואב שאף אם נידון עדיין כמחובר זהו כלפי השיער, אולם כלפי הגוף נידון כתלוש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

תמורה, יא, ע"ב - בעי רבא (עיין ערכין, ה, ע"א, שהגירסא רבה), הקדיש אבר לדמיו, מהו דתיחות ליה קדושת גוף, מי אמר כיון דנחתא ליה קדושת דמים, נחתא ליה נמי קדושת הגוף, ומדאקדשה לחד אבר אקדשיה לכוליה, או דלמא חד מגו אמר תרי מגו לא אמר. ופרש"י שם, דאליבא דר' יוסי דס"ל בקדושת הגוף, שקדושה במקצת פשטה בכולה, דאי דאליבא דר"מ, השתא בקדושת הגוף לא פשטה בכולה, בקדושת דמים מיבעיא.

והבן שקדושת דמים, יסודה חלק, כי מהות דמים, עניינו צירוף חלקים, צירוף של פרוטות, ולא שייך בתפיסת דמים תפיסת שלם. לעומת כך רק בקדושת הגוף שייך תפיסת "כולה", ובזה נחלקו ר"מ ור' יוסי בהקדיש אבר אחד בקדושת הגוף אי פשטה בכולה. והיינו שנחלקו אי שייך בקדושת הגוף קדושה של חלק, או שייך בו רק קדושה של שלם. וכבר דנו בכך האחרונים (ר' אלחנן ועוד) בהקדיש אבר אחד שלר' יוסי פשטה בכולה, אי גדר הדבר שתחלה חל באבר אחד ואח"כ מתפשט בכולה, או שמעיקרא חל בכולה כי אין קדושת הגוף לחצאין. ועולה ג' הבחנות. א. לר"מ, יש קדושת הגוף למקצת בהמה. ב. לר' יוסי, חל מעיקרא על חלק אולם מתפשט לכולה. ג. מעיקרא לר' יוסי לא יכול לחול על חלק וחל על כולו.

והבן לפ"ז, ששורש קדושת הגוף לחלק מן הבהמה בין לר"מ שכן הוא לדינא, ובין לר' יוסי לפי הצד שתחלה חל על חלקו ואח"כ מתפשט, יסוד קדושת הגוף לחלק הוא מדין קדושת דמים בשורש הדק, אלא שיש קדושת דמים ממש, ויש קדושת הגוף שישוד מהותה קדושת דמים. ובדקות קדושת דמים - ממון, הוא שורש קדושת הגוף שנתקדש "הדם" של הבהמה, ומכח קדושת הדם נתקדש אף האבר, אולם יסודו קדושת דמים - ממון, שקידש את הדם שבבהמה שמתפשט לאבר, כי הדם הוא הנפש, ודו"ק היטב.

והנה בגמ' הסדר הוא שמיוג שנחת קדושת דמים נחת קדושת הגוף, ומיוג שחל למקצת בהמה חל לכולה, אולם רש"י כתב סדר המיוג להיפך, שמיוג שחל קדושת דמים למקצת חל קדושת דמים לכולה, ומיוג שחל קדושת דמים חל קדושת הגוף, וכבר עמד על כך הרש"ש שם, שרש"י שינה סדר המיוג של הגמ'. ובעומק בגמ' מבואר שמדין קדושת דמיו לא שייך פשטה בכולה, כי יסוד קדושת דמים פרוטה ועוד פרוטה. ורק בקדושת הגוף שייך תפיסה של כולה, ולכך פשטה בכולה.

כריתות, טו, ע"א - ועוד שאל ר"ע, אבר המדולדלת בבהמה מהו, אמר לו לא שמענו, אבל שמענו אבר המדולדלת באדם שהוא טהור. וכך היו מוכי שחין עושין בירושלים, הולך לו ערב פסח אצל הרופא וחותכו, עד שמניח בו כשערה ותוחבו בסירא ונמשך ממנו והלה עושה פסחו והרופא עושה פסחו, ורואה אני שהדברים ק"ו. ופרש"י, אבר המדולדלת בבהמה - תלוש רובה ומעורה במקצת (וז"ל הפנים יפות (ויקרא, יז, ג) ואפילו מחובר "כל שהוא" סגי, כדאיתא שם (חולין, עד, ע"א) גבי אבר המדולדל,

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

למצוה עצמה, וצוותא למצוה את המצוה, הקב"ה. וכאשר נעשה המצוה ונעשה הצוותא למצוה המצוה, נגלה אור ה' בגילוי רב, בבחינת שמש בטהרתה בצהרים, צמ-הרי. וגילוי החמה בצהרים, מחד מגלה אור רב, ומאידך לרוב החום פועלת צמצום, יבוש החיות, וצומתת השבלים, צמת, צמ-ת. ועי"ז נפרד המוץ, מצ-ו. וכן מיבשת הענפים ונעשה צמוקים, שנקראים כן ע"ש צמ-וקים.

והנה גדר צהרים, חמה בראש כל אדם. ומעין הארה זו בראש האדם מאיר המצנפת שבראש, מצ-נפת. ומכוחה מאיר אור המצוה בראש, בבחינת נר מצוה, ובעובר אמרו נר דלוק על ראשו.

וזה כל עמל האדם לגלות את ה"מצוי", וזהו ע"י עמל ואמץ, א-מץ.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

משם. מצרים, מצ-רים.

ופעולת הצמצום נקראת קמץ, ק-מץ. ובנפש, העדר אכילה נקרא צום, צמ-ו. והעדר שתיה תולדתו צמא, צמ-א. וטבע הלח להתפשט, והיפוכו היבש, יש לו גבולות, ונקרא מוצק, מצ-קו. וכאשר יש דבר שחיצוניותו יבש ופנימיותו לח, נעשה פעולת מציצה, כדוגמת תינוק היונק ומוצץ משדי אמו. מציצה, מצ-יצה. וכן בפרי שיש בתוכו משקה נעשה סחיטה ועי"ז יוצא המיץ, מצ-י. ופעולת יציאתו ע"י צמצום הפרי שע"י נדחק המיץ ויוצא לחוץ ובבחינה זו נקרא שמץ, ש-מץ, היינו חלקיות. וכאשר באים לעקור הכל, אף חלקיות זו, זהו השמצה.

וביבש עצמו כאשר מחברים הדברים ואינם נמצאים בהתפשטות למרחב, זהו צמד, צמיד, צמ-יד. ובעומק אותיות מ-צ, בחינת מצוה, מצ-וה, מצוה מלשון צוותא כנודע. צוותא

בחוקתי | מ-צ מצוה, מצ-וה. והבן שיש ב' הבחנות דבר והיפוכו, מ-צ, מלשון מצוי, מצ-וי. ויש צ-ם, מלשון צמצום, סילוק המצוי. והמצוי המוחלט זהו הוא ית"ש ואין בלתו. ונקרא בלשון רבותינו עצמותו, צמ-עותו. וגילוי, שם הוי"ה, נקרא שם העצם, ע-צם. והבן שמחד הוא גילוי, אולם מאידך הוא צמצום גילוי, צמצום לד' אותיות בלבד. וכנודע מ-צ, בא"ת ב"ש, י-ה, ועולה מצוה, יהו"ה, כנודע. ונודע שעיקר שם הוי"ה הוא גילוי אור המצח, מ-צח. וזהו היפך אותיות מחץ, צמצום. ומתוך שם העצם, צומח כל הבריאה כולה. צמח, צמ-ח. והיפך כך הוא כפירה, ע"ז, הנקרא צלם, צמ-ל. ונגלה בפרט בגיהנם הנקרא צלמות, צמ-לות. ולמ"ד בניסן נברא העולם, נגלה הדבר בסוד מצה, מצ-ה, שהיא גילוי לשורש המציאות שממנה מתפתח הכל, ואח"כ נעשה חמץ. ח-מצ, שטופח וגדל. וזה נעשה במצרים וביציאתם

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

מחץ	מצא	מצוי	אמציה	צלמנה
צמח	צמת	מועצת	מוצק	קמץ
מליץ	צים	מצח	מצודה	מצולה
מצור	מצוה	חצרמות	חמץ	תעצמות
צהרים	צום	צעננים	מוץ	מצנפת
מצה	צלם	צמר	למנצח	מעצבה
מחמצת	מצער	צמיתת	מצרים	מקצעת
עצם	מחצב	מוצאות	קמצים	שמצה
מבצר	מוצא	מחצית	צמיד	מחלצות
מרצע	גומץ	מקץ	צאלים	צנים
נמרצת	משבצת	שמץ	מעצד	עצמון
מפלצת	מפץ	מצהלות	מצב	מצבה
מצדה	מאמץ	אחימעץ	אמוץ	צלמות
מצום	מצוק	מצרף	מצורע	מצפה

בלבביפדיה קבלה אמר

כתר

"ויאמר", גימט' נזר, בחינת כתר. ועיין כתבי הרב מ"מ משקלוב (ביאור משנת חסידים, דף קיח) יום ליום יביע אמר, אור, מים, רקיע, גימט' אכתריא"ל י"ה.

ועוד. עיי"ש (דף רמה) רקיע הוא סוד הסמ"ך, קכ"ה (גימט' הסמ"ך) דרגין דצ" דיקיא (זח"ג, סח, ע"ב) וכו', ה' פעמים רקיע, ה' פעמים קכ"ה, גימט' הכת"ר, שזה מעלה את ההלכה ברורה בעטרה שעטרה לו אמו.

חכמה

עיין שער הכוונות (דרושי חג הסוכות, דרוש ט) נוטריקון מלת אמ"ר, אור, מים, רקיע. ר"ל, כי בהיות עדיין במוח הזכר היה אור, ובירידתה בעת הזווג תוך רחם האשה נעשית מים, ואחר שמצטיירת ונעשה גוף גמור נקרא רקיע. ועיין בשעת רצון (ח"א, טו, ע"א) שדקדק יותר בלשונו, וז"ל, סוד אמר, אור מים רקיע. שהטיפה הקדושה בהמשך המשכתה ועדיין היא באבא היא בסוד אור, ואח"כ ביציאתה מפי היסוד דאבא ונתינתה בתוך יסוד אתעביד סוד מים וכו'. ושם כתב עוד, וכשיוצאת מפי יסוד הזכר "ביציאתה ממש נעשית מים", ואחר כך כמו שהיא מים נתנת בתוך יסוד הנוק' כי שמשיתה שם זמן משם העי' בור נקרש ונעשה בסוד פרצוף ונעשה רקיע. אולם יעויין במבוא שערים (ש"ה, ח"א, פ"ט) וז"ל, בהיות טיפת האור ההיא מתעכבת שם בבטן הנקבה בסוד העיבור מתהפכת מאור ונעשית מים, ודו"ק היטב, היכן נעשית מים.

בינה

שם אהי"ה. ונודע שריבועו עולה דם. ועיין עץ חיים (שער ט"ל, ד"ה) וז"ל, אור מים רקיע, וכו', ונבאר בחינת המים שהוא בחינת ס"ג (כי אור בחינת ע"ב), הנה טפה הנ"ל שהוא בחינת נרנ"ח צריכה להתל- בש בלבוש דק כדי לרדת למטה, ואמנם היא בעצמה אינה נגשמת ונתעבה מכמו שהיתה למעלה כנ"ל, אמנם נעשה לה לבוש דק שהוא דם אדם, ונמשכת עמה

מדעת עליון הנקרא מז"ל כנ"ל, והענין שגם נמשך בחינת לבוש הנ"ל הנקרא מים והד' יודי"ן עצמן דע"ב שבמזל ח', ויור- דים אל מזל ה"ג הנקרא ונקה, והוא שם אהי"ה דיודי"ן כמנין ונקה.

דעת

עיין ספר הליקוטים (ישעיה, מ) בענין אור מים רקיע וז"ל, כי סוד אור הזה שהוא הטיפה הנמשכת מן החכמה, נשקל ע"י הדעת אם ירד הרבה וימשך למטה אם לאו. ועיין שער המצות (לך לך) בסוד מי מדד בשעלו מים.

עיין ספר עטרת ישועה (אמור) וז"ל, אמר בר"ת אש מים רוח, והמה עולים כמ- ספר יום, לילה, דעת וכו', וזהו יום ליום יביע "אמר", ולילה ללילה יחווה דעת. ועיין ליקוטי תורה (חב"ד, שה"ש, יב, ב) וז"ל, נאמר יום ליום יביע אמר, אמר, ר"ת אש מים רוח. ועיין זוהר חי (בראשית, קטו, ע"א) וז"ל, אמר, אש מים רוח, שהם תרין עטרין וכו', חו"ג שבדעת. ועיין שעת רצון (על זהר שמות, ח"ב, עמ' קלו ע"ב) וז"ל, מן הדעת ולמטה יורדת ומתפשטת בסוד אמר, עיי"ש. ועיין זוה"ק (תרומה, קלא, ע"ב). ועיין מבוא שערים (פ"ט, מ, ע"ב) בהרחבה, סוד אמ"ר, שמקביל לסוד, משקל, מסורה, מדה, עיי"ש.

חסד

מים. וכתוב (בראשית, א, ו) ויאמר אל- קים יהי רקיע בתוך המים. וכתוב (שם, ט) יקוו המים מתחת השמים אלא מקום אחד. והוא בסוד אמר, אור, מים, רקיע. ועיין בספר סוד עשר ספירות לר' משה די ליאון, בספירת החסד, שהרחיב לבאר שספירת החסד היא בבחינת אור, מים, רקיע, עיי"ש. ועיין עץ חיים (שער לט, פ"ה) וז"ל, אור - דאפילו דיורד ממדרגה אל מדרגה עד יסוד דז"א אינו מתעבה ומת- לבש כלל, אלא היא אור צח, וכו', אמנם הטיפה הנזכרת הנקראת בשם אור, והיא ד' יודי"ן, נרנ"ח, יש לה לבוש דק שהיא דם אדם ונקרא מים. ועיין שמן ששון (שם). ועיין פתחי שערים (נתיב מ"ד ומ"ן, פתח יג) וז"ל, אור ומים הם בסוד מדרגות

ע"ב וס"ג, והם מוח והדם של הולד, וכו', הדם הוא כח הדינים הסתומים באמא שהיא שורש הגבורות וכו', וגידול זה נעשה בז"א ע"י המזון (דם) שניזון ז"א מאמא דרך טבורו.

גבורה

עיין זוה"ק (תרומה, קסז, ע"ב) אמר, אור מים רקע, כנגד חסד, גבורה, ת"ת (ועיין פרדס רימונים, ש"ח, פ"כ).

ועוד. אמריאל ופמיאל המלאכים הממונים על המלחמה (קרנים, מאמר יג).

ועיין כתבי הרמ"ע מפאנו (מאמר מאה קשיטה, סימן מג) וז"ל, וכבר אמרנו למ- עלה, כי מים לגבי אור גבורות ניהו. והנה המים אשר מעל לרקיע הם חסד שבג- בורה, והמים אשר מתחת לרקיע גבורה שבגבורה, ורקיע גופיה ת"ת שבגבורה, עכ"ל.

תפארת

תפארת, ת"ת - רפא. שורש הרפואה. ועיין ליקוטי מוהר"ן (תנינא, תורה ה) אמר ה' ורפאתיו. וזהו אמ"ר, ר"ת אש מים רוח שמשם הרפואה.

ועוד. ת"ת - אמת. ועיין שעת רצון על הזהר (ח"ב, קלו ע"ב) וז"ל, ואותיות אמר כללות כולם (של א-ב), כי אלף ראשון, מ"ם אמצעית, רי"ש מן אותיות אחרונות, ומן הראוי שיהיה תי"ו, אותיות אמת, אלא מפני הסוד שמפרש (כמבואר להלן, שם, רקיע - ר', רישא בוכרא, כי הוא ראשון לכל הו"ק, עיי"ש), נכנס רי"ש במקום תי"ו. ועיין עוד באפיקי מים (ב"ב, עג, ע"ב) אור, הוא חסד. ומים גבורה. ורקיע הוא עושה שלום במרומיו, כמ"ש ויקרא אל- קים לרקיע שמים, שכללו אש ומים ביסוד ות"ת.

נצח

נצח, מעלה. הוד, מטה. ועיקר חילוק בין מעלה למטה נעשה בסוד אור מים רקיע, שהרקיע מבדיל בין מים עליונים למים תחתונים. אולם בסוד אור אין הבדל בי- נותם.

בלבביפדיה קבלה אמר

הוד

מחמש פעמים אור, נעשה ה"פ מים, וה"פ רקיע. הוד. דו-ה. הוכפל אות ה'.

יסוד

עיין זוה"ק (תרומה, קלא, ע"ב) אמר. אל"ף - חכמה. מ"ם - בינה. רי"ש - רישא בוכ" - רא. ועיין מקדש מלך (שם) שרישא בוכרא הוא יסוד אבא.

ועיין עץ חיים (שער לט, ד"ה) וז"ל, ודע הקדמה אחת, שמה שמושך יסוד מל-מעלה אינו מתעבה ומתלבש כלל, וזהו סוד אור של מעשה בראשית שהיה מאיר מסוף העולם ועד סופו. ועיי"ש בהרחבה גילוי הטיפה ביסוד כיצד, בסוד שם שד-י.

ועוד. כבש, בחינת יסוד (עיין ליקוטי תורה, טעמי המצות, קדושים, אזהרת שעטנז). אימרא, כבש.

ועיין כתבי רמ"מ משקלוב (ביאור משנת חסידים, דף קכד) וז"ל, אמרי שפ"ר, אור, מים, רקיע. סוד עזר"ת רעות"א, להכתיר צדי"ק ח"י עולמי"ם, בזכותן של כה"ן לו"י ישראל, עכ"ל.

מלכות

בחינת סוף, שפה. ועיין רש"י (תזריע, יג, נב, ד"ה בצר) "אומריות", לשון שפה, כמו אימרא. ועיין רש"י (תענית, יא, ע"ב, ד"ה בחלוק לבן) אימרא, שפה, מתרגמינן אימרא (שמות, כח, לב).

כי בהיותו עדיין במח הזכר היה אור ובי-רידתה בעת הזווג תוך רחם האשה נעשית מים וכו', ולכך אומרים משיב הרוח ומו-ריד הגשם, בסוד הטיפה ההיא שנעשית עתה מים. ועיין פע"ח (שער הלולב, פ"ח).

נשמה

עיין שער רוה"ק, בסוד אמ"ר, וז"ל, אור מים רקיע. כי בעוד שהטפה היא בסוד אור ומים, ולא נגלת הקליפה. וכד אקריש ואתעביד רקיע, כדון אתגלי פסולת שהיא הקליפה הנקראת רע. ואות וא"ו שהוא רקיע שנשמה בתוכה ונעשית עור. עיי"ש בהרחבה.

חיה

עיין עץ חיים (שער לט, ד"ה) וז"ל, הנה נודע שאין שום טיפה שאינה כלולה מעסמ"ב, והנה בחינת הטפה עצמה של הזכר שהוא בחינת מוח הולד אינה אלא משם ע"ב דיודי"ן לבד שיש במילוי ד' יודי"ן עצמן, וכו', אינה מתלבשת ומתעבה כלל בירי-דתה למטה ויש בה כללות נרנ"ח, ובחינה זו נקרא אור דמעשה בראשית, והוא מ"ש בזהר תרומה דקס"ג וקס"ז בענין אור מים רקיע.

יחידה

א-רם, למעלה הוא יחיד בחינת אור. יום אחד. ואח"כ נעשה ריבוי. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א

ועוד. עיין כתבי הרמ"ע מפאנו (מאמר מאה קשיטה, סימן מב) וז"ל, ודע כי בו במעשה בראשית, ה"פ אור, ה"פ מים, ה"פ רקיע, בסוד גדולה גבורה ת"ת, וה"פ שמים אצל רקיע כנגד היסוד, וה"פ שמים בלבד כנגד מלכות.

וכן סוד קרן, פינה, "קרני ראם". ראם אותיות אמר (עיין אפיקי ים, ב"ב, עג, ע"ב).

נפש

עיין רמח"ל באדיר במרום (ח"א, למגזר מילין דקשוט) וז"ל, ועל כן בתחלה בסוד אויר דלא אתפס מגיעים עד הרקיע, דהיינו אור, מים, רקיע. כי הלא זה בסוד התע-בות האורות (עיין ערך קטן שערות), ור-קיע הוא העיבוי האחרון, ועם כל זה עדיין אינם נתפסים, והיינו, לחים היו ונקרשו, כי אח"כ נעשו בכח הידים, ואז הם קרושים. והאמת, כי הידים האלה מתחברים ביסוד, ואז עאל בימא בתוקפויי, ואז הם נותנים בחינת המעשה הזה. ורקיע בחינת נפש. עיין פתחי שערים (נתיב מ"ד ומ"ן, פתח יג).

רוח

עיין רמ"ז (זוהר, דברים) מ"ש ביחוד שם שד"י (עיין עץ חיים, שער ט"ל, ד"ה) שיש אור מים רקיע, שהם סוד ע"ב, ס"ג, מ"ה, דהיינו חיה, נשמה, רוח.

ועוד. עיין שער הכוונות (דרושי חג הסוכות, ד"ט) וז"ל, אמר, אור מים רקיע, ר"ל

ספר עולם ברור

המאמרים שבאו בספר זה, רובם נערכו מתוך סדרת שיעורים שניתנה במוצאי שבתות בעיר בני ברק. כל שיעור מקיף ומברר נקודה אחת בהלכות דעות וחובות הלבבות,

ונותן מבט שורשי ומעשי בדרך הישרה שיבור לו האדם. בחלקו האחרון של הספר מופיעים "מאמרי התקופה" - מתוך שיעורים שנמסרו לאור תקופתנו, וכן שיחה נוגעת לתקופתנו מאת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל, היוצאת לאור לראשונה.

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

מילון ערכים בקבלה • אחר ופנים

אחור וקדם צרתי כנזכר בזה, עכ"ל. וכן להיפך פנים של תחתון נעשה אחור של עליון. עיין שם שער מ', דרוש ט"ו. ובחינה נוספת מצינו שם (שער מ, דרוש א) וז"ל, חיצוניות הנקרא אב"א, והפנימיות הנקרא פב"פ, עיי"ש. ועיין שם (שער ט, פ"א, מ"ב) שכתב וז"ל, וצ"ע ענין אחור ופנים מה ענינם ופירושם, וכן ענין פנימיות וחיצוניות מה ענינו בכלים ובאורות, עיי"ש. ועיין שער מ', דרוש ח'. ושם (דרוש טו) כתב וז"ל, האורות יש בהם פנים ואחור, והם בחינת פנימיות וחיצוניות דאורות הפנימים. והכלים יש להם פנים ואחור, והם פנימיות וחיצוניות דכלים החיצוניים אל האורות. כלל העולה, כי מילת פנימיות ר"ל פנים, מילת חיצוניות ר"ל אחור, עיי"ש. והאמצע נקרא אחור ביחס לפנים, ונקרא פנים ביחס לחיצון. כמ"ש שם (שער ל, פ"א, מ"ב).

והנה יש אופן של שינוי מעמד ממצב של פנים למצב של אחור (מלבד השינוי הנזכר לעיל, ביחס ירידת עליון לתחתון, ולהיפך עליית התחתון לעליון, אלא באותו עולם עצמו). כמ"ש שם (שער יא, פ"ז, מ"ת) וז"ל, בכל בחינה שיש זכר ונקבה, יש ד' בחינות, וזה סדרן לפי מעלתן ממש מלמטה למעלה. תחלה היא מדרגת אב"א, פירוש שיהיו ז' ז' (וכן היה באו"א, עיי"ש) אחוריהם דבוקים זה לזה והפוכים אחור כנגד אחור (שלא ינקו החיצונים משא"כ בעתיק שזו למעלתו). מדרגה ב', והוא שיהיו אחור בפנים, שיהפוך הזכר אחוריו נגד פני הנקבה, ואז יש מעלה שמקבלת הנוק' מן הזכר דרך הפנים, אבל עדיין אינה מקבלת רק אור של אחורים מן הזכר ואינה יכולה לקבל אור הפנים שלו. למעלה מזה מדרגה ג', המעולה ממנו, והוא פנים באחור, שפני הזכר מביטים באחורי הנקבה, ובזה יש מעלה יתירה, שמקבלת הנקבה אור הפנים ממש, אלא שלהיותו אור גדול אינה מקבלתו אלא דרך אחור שלה, ואז שם מתעבה האור, וכאשר יתעבה האור יוכל אח"כ לילך דרך אחור ולהגיע עד הפנים שלה ואז תוכל לקבל בו, וכו'. מדרגה ד' למעלה מכולם הוא פב"פ, פירוש שניהן זכר ונקבה פונים פניהם זה לזה, ומדרגה זו היא תכלית השלמות, עכ"ל. עיי"ש שבזו"ן יש כל ד' המדרגות משא"כ באו"א חסר מדרגה הב', עיי"ש הטעם.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

כתב בעץ חיים (ש"ה, פ"א, מ"ת) וז"ל, בבחינת הראש אין אנו מזכירין לעולם בחינת אחור ובחינת פנים, לפי שבמקום שאין שם נקבים וחלונות, אז יוצא האור שוה מכל צדדיו ומאיר בשוה. אמנם כשמתחיל בחינת הנקבים, כגון מהאזנים ולמטה, אז יש בחינת פנים ואחור, כי המצח נקרא פנים והעורף נקרא אחור, לפי שכל הנקבים הם ממשיכים האור לחוץ דרך הפנים, ומה שאין בו נקבים יקרא אחור, עכ"ל.

ובהחברה יותר יש יחס נוסף לאחור ופנים, כמ"ש שם (ש"ו, פ"ז, מ"ת) וז"ל, האור הנמשך דרך ירידה, הוא אור ישר ורחמים, ונקרא אור פנים. ואור החוזר דרך עליה נקרא אור חוזר, ואור אחור ודין, עכ"ל. ובהרחבה יותר מצינו שם (ש"ו, פ"ח) שכתב וז"ל, המוחין של בחינת חיה אשר בז"א הבאים מחכמה הם הגורמים זוג ז' כדי להוציא נשמות חדשות, והם בחינת פנים, כי הוא זכר. והמוחין דז"א מצד אימא הנקרא נשמה, הם ענין אחור, והם נקבה, עכ"ל. והבן שבכללות הזכר נקרא פנים והנקבה אחור. והשורש לכך בפרצוף עתיק, שמחוברים זכר ונקבה אחור באחור, ומקום הזכר בפנים, ומקום הנקבה באחור, ודו"ק. ועיין שם (שער יב, פ"ב, מ"ת) שכתב וז"ל, מה שאנו אומרים לפעמים גם בעתיק בחינת פנים ואחור, הכוונה על ב' בחינות של מ"ה ושל ב"ן. כי בחינת ב"ן ואפילו הפנים שלו יקרא אחור בערך המ"ה העומד בצד אחר. ונמצא כי הפנים דמ"ה שמצד זה נקרא פנים, ובחינת הפנים דב"ן העומדים מצד אחר נקרא אחור בערך שם מ"ה, עכ"ל. וכתב שם (שער לא, פ"ה, מ"ת) וז"ל, והנה מתבאר למה הזכר יוצא דרך פנים דז"א, והנקבה דרך אחור. כי זה מצד אבא וזה מצד אמא. ולעולם הזכר בערך הנקבה הוא פנים והיא אחור, בסוד אחור וקדם צרתני. והנה בהיות או"א קודם התיקון אב"א, עכ"ז היה אבא בבחינת פנים בערך הנקבה שהיא אחוריו, עיי"ש. ועיין שער מ', דרוש ח'.

בחינה נוספת של אחור ופנים, מצינו שכל אחוריים של עליון שיוורדים לתחתון נעשים פנים של התחתון. וכמ"ש בעץ חיים (שער טו, פ"ו) וז"ל, מה שהיה למעלה באבא בבחינת אחור, בכאן ביש"ס פנים הנקרא קדם, בסוד אחור וקדם צרתני, וכו'. למטה היה זה בבחינת אחור בבחינה העליונה, וכאן (בתבונה) הוא פנים שהוא קדמת, מלשון

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ 2>4>12 USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך התמודדות עם פחדים חיצוניים

עולם הממשות החומרית אינו העולם שלך - עולם כוחות נפשך הוא העולם שלך!

מובא בחז"ל מאמר - 'אל תצר צרת מחר, כי לא תדע מה ילד יום - שמא למחר איננו, ונמצא מצטער על עולם שאינו שלו'. אנו לא נעסוק בעיקרו של מאמר זה שמתייחס לנידון בדאגות על יום המחר - על העתיד. אך מה שנוגע מאוד לענייננו הוא מציאות של אדם שמצטער על עולם שאינו שלו. ראשית, נבין מהו המושג - 'עולם שאינו שלו', וממילא נבין גם מהו 'העולם שלו'.

אדם שומע ששואלים אותו - 'תגיד, היכן אתה גר?'. אם הוא עונה מיד - 'רחוב רבי עקיבא 821 דירה 23, בני ברק', אזי זהו אדם שחי בעולם שאינו שלו! זוהי תגובה הנובעת מתפיסת חיים חיצונית שאני זה הגוף שלי, והעולם שלי הוא הבעלות הקניינית שלי על חפצים שרכשתי לשמש את גופי ונפשי התחתונה. אולם, כאשר אדם פנימי שומע שאלה זו, היא נקלטת אצלו במימד אחר, בתפיסה שונה. אם ה'אני' שלי הוא נפשי, הנפש העליונה (לא הבהמית התחתונה המקולקלת שיתופה דגופא) - 'חלק אלוך ממעל', אזי - אני לא גר בבני ברק, אלא אני גר במדור עליון, בחדרי הדעת - 'בדעת חדרים ימלאו'. אני חי בעולמה של הנפש, בעולם של תורה, חכמה, בינה, דעת, עבודת הלב, גמילות חסדים, מידות, כוחות, תכונות, תנועות וכו' כל המרחב העצום השייך לעולם הפנימי - זהו העולם שלי!

צריך להבין, לא באנו להתכחש למציאות הגוף ולעולם החומר, ממש לא! אדם

דע את שמחתך - שמחה בחיבור וצירוף - פרק ט'

גילוי העל מודע

עד כאן נתבאר מהלך אחד בנכנס יין יצא סוד, שהסוד שיוצא בפורים, הוא מגלה את התת מודע, מכוח כך זה מגלה לי את מעמקי הנפש מה אני רוצה, אך יש עוד מהלך בזה, שלב יותר גבוה, שהוא בא לגלות? את העל מודע.

יש הבדל יסודי בין התת מודע לעל מודע. נסביר את הדברים בהבנה פשוטה, ולאחר מכן הבנה יותר מהותית בנפש. תת מודע זה מה שאני בעצם רוצה, רק אני לא יודע מה אני רוצה. העל מודע זה רצון מושתל אצלי שמעלי, רק הוא מכתוב לי את מה שאני אעשה. [ובלשון אחרת, התת מודע זה מה שבעצם אני רוצה. רק הוא נעלם ממני עצמי. יש את מה שאני מודע למה שאני רוצה, ויש את התת מודע, שאני לא מודע שזה מה שאני רוצה. אך העל מודע זה בעצם הרצונות שמנווטים לי את החיים, אבל אני לא מודע להם. הרצונות האלה שמנווטים לי את החיים, הם על מודע. כלומר, הם מעלי].

משל למה הדבר דומה, יש בן אדם שנוסע ברכב, ונראה לו שהוא מנהיג את הרכב. אבל הוא לא יודע שיש שלט רחוק שמזיז את הרכב. הטייס יושב במטוס ומנסה לכוון את המטוס, אבל יושב מישהו במגדל הפיקוח, ומכוון את המטוס. כאשר אנחנו פועלים, יש שני כוחות שמניעים לנו את הנפש. יש כוח שמניע לנו את הנפש, זה נקרא כח הבחירה. ויש כוח של מי שמניע לנו את הנפש, שנקרא כוח האמונה. הבחירה כלומר, שאני בוחר. אך איפה שורש תחילת הרצון ותחילת הפעולה אצלי. מצד כך מי פועל בי, מכוח האמונה? ה' יתברך שמו. זה החילוק הברור בין התת מודע לעל מודע.

הבחירה אומרת שמי קובע את הדברים? אני. יכול להיות שאני מודע לעצמי יותר, זה המודע. יכול להיות שאני מודע לעצמי פחות, זה התת מודע. אבל בעצם מי בוחר? אני. מי מחליט? אני. מי קובע? אני. העל מודע אומר שיש דבר שהוא מעבר אלי. אם כן מי קובע? האמונה, ה' יתברך שמו. לכן זה נקרא על מודע. המודעות כאן היא צריכה להיות לדבר שנמצא מעלי, יש מישהו שמכתיב את חיי, כמובן זה הבורא יתברך שמו. אלו הם שני כוחות עמוקים, שהם בעצם מנהיגים את הנפש. הבחירה של הנפש ברובה, לא נעשית במודע. רוב בחירת הנפש, איפה היא נעשית? בתת מודע. בתת מודע הוא בוחר, האם לרצות את זה. במודע הוא בוחר, האם לעשות את זה או לא. אדם יכול לבחור במודע, האם להוציא את הדבר מהכוח לפועל. בתת מודע הוא בוחר האם לרצות את זה. אך בעל מודע, אני לא בוחר. בעל מודע אני מונהג. יש מנהיג ויש מונהג. אני המונהג. יש משהו מעלי שמנווט את החיים שלי.

מה כוונת המילים, אהבה ורעות, אני כמובן אחפש את מי ששונא שלי, ואני אשלח לו את המשלוח מנות. נקווה רק שיפתח את הדלת. אבל בעומק, מה כוונת הדבר? בשעה שמתגלה פנימיות הלב שלי, אז מתגלה שאני אוהב את כולם. משלוח מנות איש לרעהו, מגלה לי שלפני כן שנאתי אותו, בא פורים ומתגלה אצלי התת מודע, יש לי בחירה אם לשנוא אותו או לא. התגלה אצלי העל מודע, מה אני מגלה שם? ה' אמר לו קלל (שמואל ב טז, י). מה שפלוני עשה לי רע, אינו מפני שהוא החליט לעשות כך רע. אלא שכך נגזר מהבורא יתברך שמו. על כן אני לא שונא אותו. משלוח מנות איש לרעהו מגלה אצלי עומק חדש, וכשנגלה אצלי העומק החדש, משם אני שולח את המשלוח מנות.

פורים מגלה מקום פנימי, ששמה אני לא מרגיש שהוא פגע בי. ביום הכיפורים אופן התיקון הוא, פלוני באמת פגע בי, אז מה הוא צריך לעשות? לבקש סליחה. אך בפורים יש אור גבוה יותר מיום הכיפורים, אני מגלה מקום פנימי שהוא מעולם לא פגע בי. משם אני שולח משלוח מנות. מה מניע את הסיבה שאני שולח משלוח מנות? וודאי שהסיבה הברורה כי יש דין ומצווה לשלוח. אמת. אבל אם אני לא עושה את זה מהמקום הפנימי, הרי זה כגוף בלא נשמה. מצווה בלא כוונה, כגוף בלא נשמה. מהי הנשמה של אותה מצווה? הנשמה של אותה מצווה, היא לגלות את אותו עומק פנימי.

אם האדם הולך לחנות, וקונה כמה משלוחי מנות מוכנים, תלוי לפי הידידות והמקובלות, גם ברכה מוכנה כבר יש היום, מקומות שאפשר לקנות, רק תיתן את השמות וכמה נתונים, יעשו לך חרוזים יפים. מצמידים את זה ושולח לו את זה, משלוח, הכל נגמר. מזל שאת הלב אי אפשר לשלוח דרך האימייל. אם אני שולח משלוח מנות, מאותו מקום שכלן השנה אני מחלק לבני אדם מתנות, זה לא אותו מקום בנפש שאיליו צריך להגיע בפורים.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

העומק בנכנס יין יצא סוד, שהוא צריך לגלות לי בנפש את הרצון שמנהיג אותי, שהוא מעל כח השליטה שלי, שזה רצונו יתברך שמו. הוא צריך לגלות לי אותו, באופן של חווית נפש. לא באופן שהאדם יודע.

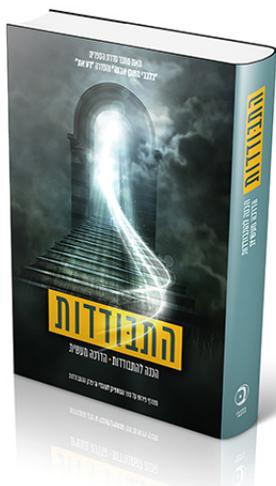
מגילת אסתר – גילוי ההסתר

ביתר ביאור, כל אחד מאיתנו, יש לו אמונה, אם נשאל אותו מי מנהיג את העולם, מה הוא יענה? הבורא יתברך שמו. אבל האם כך אתה באמת מרגיש? זו שאלה לגמרי אחרת. נכנס יין יצא סוד - הוא מעביר את העל מודע בתוך התת מודע, והוא מעביר אותו למודע. ואז מה אני מרגיש? מי מנהיג את העולם? רק ה' יתברך שמו. כאשר האדם חי ברובד של היום יום, הוא חי את המודע. מעט את על מודע ואת התת מודע, רוב הבני אדם לא נוגעים שם. גם אם הם אומרים בפיהם אמונה, אבל האם הם חיים את אמונתם? הרבה, הרבה פחות. מגילת אסתר זוהי אותה מגילה שמגלה את ההסתר. איזה כוחות נסתרים בנפש? תת מודע ועל מודע. ובלשון רבותינו, היא מגלה את עומק הבחירה של הכוחות הקהים, והיא מגלה את האמונה שהוא הרצון העליון שמנהיג אותי, ואני מונהג.

ידוע שהיא נקראת מגילת אסתר, כי היא מגלה את ההסתרים, מה שקודם לכן היה נסתר, היא באה ומגלה אותו. מגילה מלשון גילוי, נגלה. אסתר מלשון הסתר. זה שתי דברים הפוכים בדיוק. מה זה מגילת אסתר? מה שקודם לכן היה הסתר, הפך להיות גלוי. מה היה נסתר ובא לגלות, התת מודע שלי היה נסתר, והעל מודע שלי היה נסתר. הבחירה שלי הייתה נסתרת, האמונה שלי הייתה נסתרת. באה מגילת אסתר ומה היא עושה? מגלה את המודע, את התת מודע, ואת העל מודע בשלמות.

איש לרעהו

לפי זה יבואר עומק מצות משלוח מנות איש לרעהו בפורים, אומרים רבותינו, משלוח מנות בא להרבות אהבה ורעות. בפשטות

ספר זה נבנה על דברי ר"א בן הרמב"ם ועל דברי רבי אברהם אבולעפיה. בצירוף שניהם יחד העמדנו צורה אחת של התבודדות. ספר זה עוסק במישור המעשי - בהכנה להתבודדות ובהדרכה מעשית בהתבודדות עצמה, אך תכליתו להביא את האדם לתפיסת חיים חדשה - "חיים של התבודדות". הספר פונה לכולם, אך מותאם לנפשות הקרובות יותר לתמימות ופחות להשכלה (הספר 'דע את נשמתך' מהווה המשך לספר זה ועוסק בנושאים אלו ביתר בירור והעמקה).

דנישת ספרי הרב: ספרי אבדמוביץ משלוח בחבי העולם 03.578.2270

ואם יש בו גדלות, הוא מתחיל לנסות להרגיע, לעודד לנחם ולדובב. הוא אומר שבטוח הכל בסדר, וכולם בריאים ושלמים. הוא מתחיל להסביר הסברים – שהולכים אחר הרוב, והרי רובה דרובה של המשפחות לא נפגע אף אחד מילדיהם בתאונות דרכים. ואם גם זה לא עוזר, הוא מחפש דרכים להסיח את דעתה למקומות אחרים וכו', עד שהרוגע והשלווה חוזרים למקומם. אבל זה מחזיק מעמד עד לצפירת הסירנה הבאה.

לענייני הנקודה המעניינת כאן הינה – מהו השרש לבעיה, מהי הסיבה העמוקה ממנה נובע הפחד האיום שתארנו.

ואכן נקודת שורש הבעיה היא אותה נקודה עליה אנו מדברים. כאשר אדם חי בתפיסה שילדיו הם קניין שלו – יש לו בהם קניין גוף. אזי, ככל שהתפיסה הזו יותר גסה ומגושמת, כך היא מולידה פחד וחרדה יותר ויותר חזקים שמה הילדים ילקחו ממנו, עד כדי חולי כפי שתארנו. אולם גם אצל אלו שהתפיסה הזו אינה כל כך גסה, אך היא קיימת בנפש. ממילא הפחדים הללו אינם כל כך זמניים בתדירות גבוהה, והם גם אינם בוטים ועוצמתיים. אך כאשר נוצר מצב של ילד שנעדר או נתקף בחולי קיצוני, אזי גם אצלם הפחדים הללו גואים וגדלים בנפש בצורה שאינה מתוקנת.

אולם אדם שחי בתפיסה עמוקה פנימית ועליונה יותר, מבחינתו הילדים אינם קניין שלו, אין לו בעלות עליהם, אלא הם פקדון שהופקד בידו. זוהי בדיוק צורת הביטוי שהתבטאה ברוריה אשת רבי מאיר בעת ששני בניו הסתלקו ביום שבת קודש – בא בעל הפקדון ולקח פקדונו. פשוט וברור שהיחס של אב ובנו מחייב ומצריך לחנך ולדאוג גם לשמירת חיי הנפש בגוף ולכל צורכי גופו. אבל אין זה אומר שהתפיסה המרכזית היא שהילדים הם הקניין גוף של ההורים בהשתייכות למערכת עולם הממשות. אלא התפיסה האמיתית הינה המבט שילדנו הם פקדון יקר ערך ויקר המציאות, והם שייכים למערכת פנימית של – 'כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרנו דרך ה'". זהו העיקר היחס של הורים אל ילדיהם. זהו מרכז אחריות והתפקיד של ההורים בגידול ילדיהם. ■ **המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך**

שלך. את עולם העשייה החומרי כולנו נעזב במקודם ובמאוחר, כפי שהזכרנו לעיל, מאז ימות עולם אף אחד לא נשאר כאן באורח קבע. מכל מה שיש כאן נתנתק, נוריש, נעביר הלאה, אבל אף אחד לא יקח איתו מכאן מאומה. ממילא כל המהלך של לנסות להתחבר ולהתקבע לכל מה שיש כאן, זהו ניסיון לבנות ביטחון על גבי עולם שאינו שלו. במעמקי הנפש היא יודעת שכל מה שיש כאן אינו באמת קניין נצחי של האדם, הוא אינו שלו, במקדם או במאוחר הוא יאלץ על כרחו להיפרד ממנו. ממילא ישנה תנועה של פחדים מגורמים חיצוניים שעולים ויורדים כל העת, שמה הם יגרמו שהניתוק יארע יותר מוקדם מאשר מאוחר.

נתבונן בדוגמא נוספת. ישנה תופעה של אנשים (יותר מצוי אצל נשים) שחווים פחדים חזקים מאוד מחשש שמה ח"ו אחד מילדיהם ימות בתאונת דרכים. ולא מדובר דווקא באנשים שעברו קשיי פוריות, ויש להם בן יחיד שנולד לאחר שנים רבות של עקרות, והוא יקר להוריו עד למאוד. אלא גם אצל הורים למשפחות ברוכות ילדים, התופעה קיימת. הרי תאונות דרכים בהם נפגעים ילדים אין הם אירוע כל כך נדיר. אותם סובלי פחדים מכירים או אישית או מספורים מספר אסונות חמורים יותר וחמורים פחות של ילדים שנפגעו או אף מתו כתוצאה מתאונות. אצל כאלו שתופעה זו חמורה יותר, עם כל שמיעת צופרי רכבי הצלה או משטרה הם מזדעקים בתפילות ש-'אלוקים ישמור ויציל, ואף אחד מילדיהם לא ילקח ממנו'. הם מתחילים לעשות ספירת ילדים, לבדוק מי בבית, מי הלך לת"ת, מי הלכה לבית הספר. האמא מתקשרת לרבנים של הבנים, למורות של הבנות, לוודא שכולם נמצאים, בריאים ושלמים.

מי שלא מכיר את התופעה והוא פתאום מתוודעה אליה לראשונה. נשמעת סירנה, ואותה אישה מבוהלת מתחילה את התפילות והתרוצצות מחדר לחדר לראות מי בבית, מחלון לחלון לחפש את כל הילדים בגינה וכו' – הוא נותר המום, ולא מבין מה קורה כאן. אם יש בו קטנות וגם מידות לא כל כך מתוקנות – הוא עלול לגחך ולצחוק מרוב פליאה, או לחלופין לבעוס על טפשותה ולגעור בה על התנהגותה התמוהה והמוזרה.

פנימי מודע היטב למציאות גופו, והוא אף דואג לצורכי בריאותו ושלמותו בצורה יותר נכונה מדויקת ומתוקנת מאדם חיצוני. הוא זן ומכלכל את גופו, מנקה ומברא אותו, דואג לו למדור הגון, למשכב ולמושב ראויים ומתוקנים, וכו' כל הצרכים. אך הגוף וצרכיו אינם מרכזי החיים, אלא הגוף הוא לבוש וזה היחס שצריך לתת לו במכלול החיים.

כמו כן, לא באנו להורות שצריך לחיות רק בעולמה של הנפש, ולהתנכר למציאות עולם הממשות. אלא אדם חי בעולם הזה, אך הוא חי ברובד הפנימי הנפשי ולא ברובד החיצוני התחתון – שתופס את כל המציאות רק כחומר וממשות. גם אדם פנימי משתמש בחומר, אך הוא משתמש בו לצורך החלק הרוחני שבו. זוהי ההגדרה שהגדיר הרמח"ל בתחילת ספרו 'מסילת ישרים', שכל תשמישי העולם משמשים לאדם לצורך ישוב הדעת. ואכן המבחן פשוט – אם מכל דבר שאדם פוגש ומשתמש בו דעתו מתרחב ומתווספת ומתישבת עליו, זהו אדם שחי בעולם הדעת, בעולם פנימי, בעולמו שלו. אך אם דעתו אינה מתישבת מכך, זוהי הוראה שהוא התחבר אל החומר, הוא הושפל אל חיי הממשות התחתונים, הוא חי בעולם שאינו שלו.

אם כן נבין, כי עולם הלבוש החיצוני הגמור הוא אינו העולם שלנו. ומי שתופס שזהו עולמו, אזי הוא כל הזמן נתון לפחד נפול – שמה עולמו ילקח ממנו.

כאן אנו חוזרים על היסוד שבארנו בפרק הקודם. שם בארנו שכאשר אדם נסמך על תכונות וכשרונות שאינן תולדות כוחו תכונותו ומידתו השורשית, אין לו ביטחון אמת. כיוון שהוא אינו חי לפי מי שהוא באמת, אלא הוא חי בלבוש חיצוני כלשהו. ומחמת שהתכונות והיכולות עליהם הוא נסמך אינם שלו, אלא אלו ענפים רחוקים, אין הם עצם מעצמיו אלא לבושים על גבי לבושים. ממילא בעומק נפשו הוא יודע כי אין להם מציאות יסודית וקבועה, הם ארעיים זמניים מתחלפים, על כן הם עלולים לכזב לדעוך ולהעלם, ומשם נולדים הפחדים הפנימיים.

הן הם הדברים שאנו מבארים כעת ביחס לעולם המעשה החיצוני. עולם הממשות החומרית החיצוני הוא אינו העולם שלך, עולם כוחות נפשך הפנימיים השורשיים הם העולם

שאינן הראש עמהן, אבל הראש עמהן הרי הוא כילוד, וכו'. איכא דמתני לה להא שמעתתא באפי נפשה, א"ר אלעזר, אין הראש כרוב אברים, ור' יוחנן אמר הראש כרוב אברים. ופרש"י, אין הראש כרוב אברים - יצא הראש אינו כילוד, ובנפל קאי, דאי בבן קיימא ליכא למ"ד, דהא מתניתין היא, יצא כדרכו משיצא רוב ראשו.

וכתב במהרי"ט אלגזי (חלה, אות סג, סק"א) וז"ל, וכיון שמצינו גבי בכור בהמה דאין הראש כרוב אברים, א"כ בכל דבר דבענין לידה לא חשיב לידה. וי"ל דאפשר לומר דאדם לא ילפא מבהמה, משום דאדם שאני דחשוב פרצוף פנים שלו, וכיון דחשוב י"ל דהראש כרוב אברים, משא"כ בהמה דלא חשוב וכו', דאע"ג דאחר האמת אשמועינן תנא גבי בהמה נמי דיציאת הראש חשיב לידה ולא מחלקינן בין אדם לבהמה, מ"מ י"ל דהיינו דוקא בבן ט"י חי שהוציא ראשו, אבל במת י"ל דדוקא באדם דחשוב פרצוף ידיה הראש כרוב אברים, משא"כ בבהמה דלא חשוב, עכ"ל.

והבן שמדרגת אדם הוא בבחינת "ראש" (כי כוחו בר דעת, ועיקר הדעת שורשה בראש), ומדרגת בהמה הוא בבחינת "גוף", והממוצע בין אדם לבהמה הוא ראש הבהמה, ודו"ק. ובאדם גופא ראשו נחשב כרוב אברים בחי לכו"ע כנ"ל, כי גופא בתר רישא גריר, כי כל האברים מתנועעים לפי הוראת השכל הגנוז בראש, כנודע.

אולם במת שכתוב ביה ימותו ולא בדעת, והיינו שנסתלק דעתו, ולכך בטל עיקר חשיבות הראש ביחס לשאר אברים. אולם מ"מ יש לראש חשיבות מחמת היכר צורת אדם, כמ"ש (יבמות, קכ, ע"א) אין מעידין אלא על פרצוף הפנים עם החוטם, אע"פ שיש סימנין בגופו. ובגמ' שם, אמר רבי ואיתימא רב כהנא, מאי קרא, הכרת פניהם ענתה במ (וכתב הרשב"א (נדה, כו, ע"א) וז"ל, דאפילו למ"ד הראש פוטר בנפלים, מודה הוא בסנדל שאין ראשו חשוב ראש, ואע"פ שיש לו צורת הפנים, עכ"ל).

וכן חשיבות הראש מפני שהוא ההתחלה, ראש, ראשית. וכתב הרע"ב (בראשית, מז, לא) וז"ל, י"ל שעושה רש"י מלת ראש, לשון חשיבות, כמו בשמים ראש, שפירושו בשמים חשובים, אף זה על ראש המטה פירוש חשיבות המטה, עכ"ל. והיינו שלשון ראש לשון חשיבות אף בדומם, בשמים או מטה וכד'. ועיין הכתב והקבלה שם. וכתב כתב במצודות ציון (ישעיה, ט, יג) ראש - ר"ל החשוב. וזנב - ר"ל השפל.

וכן בזמן, כתב בחת"ס (תורת משה, פרשת החודש) וז"ל, החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה, נקרא ראש וראשון, כי הוא ראש וחשוב, וכל העולם לא נברא אלא בשביל חודש זה, עכ"ל. וכן "ראש" השנה. ועיין דברי חיים (כי תבא, ד"ה ונראה לענ"ד). ועקידת יצחק (שער צו, הערה ב).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלוך זה

נדה, ט, ע"א - גבי יולדת אמרו, אבריה "מתפרקין" ואין נפשה חוזרת עד כ"ד חודש. וגבי מעוברת אמרו שם, ואבריה "כבדיו" עליה. וכן פעמים בשעת ראייתה, עיין שם (סג, ע"ב). וז"ל המאירי (שם) שרוב נשים ראשן ואבריהן כבדין עליהן בשעת הוסת. והנה השורש שאבריה מתפרקין בלידתה, שהרי עובר ירך אמו, כאבר של אמו, כמ"ש לעיל, בבחינת אבר - עובר. וכאשר יולדת מתפרק אבר זה ממנה. והיינו שנעשה פירוק אברים לכלל האברים ולא רק לאבר - עובר, ודו"ק.

ובעומק, אשה נקראת כלי, כמ"ש בסנהדרין, ויש הבחנה של כלי שלם, כלל כולו כלי כמקשה אחת, ויש הבחנה של כלי של פרקים, כמ"ש בשבת (מו, ע"א) מנורה של חוליות, וכן מטה של פרקים וכד'. וכאשר האשה יולדת, הופכת להיות כלי של פרקים, וז"ש "אבריה מתפרקין", והיינו שכל הויתה הופכת להיות פרקים.

וכח זה של פירוק אברים אינה נגלה רק באשה, אלא אף בולד, כמ"ש (שבת, קמז, ע"א) ואין מעצבין את הקטן, ואמרו שם, בחומרי שדרה דמיחזי כבונה. ועיין רש"י ור"ת שם. והיינו שכיוון שלידתו היא בחינת פירוק אבר מן האם, לכך אף בו עצמו נגלה פירוק אברים.

ויתר על כן, כתב ביריעות שלמה (חוברת יא, יריעה מד) וז"ל, "אבר" נופל על חלק של בעלי חיים, כשהוא דבר שלם נקרא אבר, כמו אבר מן החי, רמ"ח אברים. ושם "פרק" נופל על חלק מדברים שאין בהם רוח חיים, כגון מנורה של פרקים (מנחות, כח, ע"ב), פרקי אבות, יודע פרק בשיר (יומא, לח, ע"א), עכ"ל. והבן שלפ"ז מתפרקין אבריה, היינו שבשעת הלידה יש צד של מיתה, כמ"ש בבמה מדליקין, על ג' דברים נשים מתות בשעת לידתן, ולכך נקראת בעת זו חולה שיש בה סכנה. ולפיכך בשעה זו נעתק ממנה שם אבר שהוא תואר לחי, וחל עליה שם תואר פרק, שהוא שם תואר לדבר שאין בו רוח חיים. והיינו שלא רק שמתפרק אבר מן שאר אברים כדוגמת העובר - אבר כנ"ל, שנפרד משאר אברי האם, אלא האבר עצמו יש בו פירוק לחלקים. ויתר על כן יש "ריסוק אברים", שהוא טריפה, בבחינת קרוב למיתה.

ולכך כאשר נטהרת מטומאת לידה, טהרתה באופן שטובלת כל גופה יחד במים ולא אבר אבר, כמ"ש בתורת כהנים (אמור, פ"ז, ה"ז) ובא השמש וטהר, כמו ביאת שמש בפעם אחת, אף רחיצתו בפעם אחת. ועיין סמ"ג (עשין, רמ"ח), ובב"י (ריש סימן קצ"ח). והיינו, כי הטומאה סוד הפירוד, והטהרה סוד האחדות.

וכן אבריה כבדיו, הוא שליטת "אבר הכבד", שבו שוכן הדם, ולכך כאשר רואה דם אבריה נעשים כבדים, כי שולט עליהם הכבד. וכתב הרמ"ז (ויקרא) וז"ל, ואבריה כבדין עליה, והוא מחמת התעוררות הגבורות הקשות, ובסוד בא נחש על חוה.

נדה, כח, ע"א - יצא (העובר) מחותך או מסורס, משיצא רובו. א"ר אלעזר אפילו הראש עמהן, ור' יוחנן אמר, לא שנו

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיינין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

איש האלקים, וכמ"ש חציו ולמטה איש וחציו ולמעלה אלקים. ולכך היה גבוה י' אמות. ושלמות הקומה, משקוף, מק-שוף. וכל תיקון נפילת קומה ע"י משה, כמ"ש "ויהי בנסוע הארון ויאמר משה "קומה" וכו'. וע"י הבדלתו ערי מקלט, מק-לט, לשון קללה, קלקול. וכמ"ש אז יבדל משה שלש ערים וגו', ונס שמה כל רוצח. ורוצח מהותו לקיחת אדם בעל קומה, זקוף, והפלתו לארעא שנעשה שטוח.

ושרש התיקון של "קומה" ע"י משה נעשה במשכן שהקים משה, וכמ"ש חז"ל שבכל יום בתחלה הקימו ופירקו, עד שהוקם לבסוף ע"י נס. וגילוי זה נגלה אף בתוך המשכן בחלק שיש בו דין של מעשה רקם, ר-קם. וע"י המשכן נהפך כל מרירו למתיקו, מתוק, מק-תו.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

השורשים מקור הכל, הוא ית"ש, הנקרא "מקומו של עולם", מקום, מק-ום. ושלמות מדרגה זו בבחינת קוממיות, וכמ"ש חז"ל ב' קומות, כפולה בקומות. ומשורש זה נמשך ונשפע מלעילא לתתא קומה, בבחינת דמשק, דש-מק, דולה ומשקה. ומשתלשל לתתא, ונעשה מנקודה, אורך רוחב, שטח, ועומק. עמק, ע-מק. וכל דבר שיש לו עומק נצרך מעקה, מק-עה, לשמור שלא תהא נפילה לצדדים. וכאשר יש פחד מפני העדר המעקה, זו מועקה.

ומדרגה זו של עומק, היא מדרגת משה רע"ה, בבחינת מאד מאד עמקו מחשבותיך. והיפוכו בלעם שמדרגתו "נח"ש, והיה משתמש עם קסמים, קסם, קמ-ס, שע"י קסמים אלו בא לבטל הקומה שיש לה עומק. והיפוכו משה הנקרא "מחוקק", מק-חוק. כי כשחוקקים בשטח נעשה לו עומק. ויתר על כן יש למשה בחינת קוממיות, ב' קומות כנ"ל. קומה לתתא, עומק. וקומה לעילא, איש השמים,

כמדבר | מ-ק קם, קומה, תקומה. והיפוכו מק, השפלת הקומה בבחינת קמץ, קמ-ץ, היינו קמיצת הקומה, צמצומה. וזהו בחינת עמלק, מק-על. והיינו שאינו רק מצמצם הקומה, בבחינת צמק, צ-מק, וכן בבחינת קמש, קמ-ש, אלא מונע את חזרתה לעילא. ויתר על כן אינו רק צמצום הקומה לתתא, אלא לקיחת הקומה ופירורה לחלקים. בבחינת מחלוקת, מק-חלות. והוא בחינת חטה הנטחנת ונעשית קמח, קמ-ח.

ועמלק הוא בחינת רצועא לאלקאה, בחינת מקל, מק-ל. והוא מוקש לישראל, מוקש, מק-וש. ומדרגתו מקרה, מק-רה, כנודע. ונעשה ע"י מירוק לישראל, מרק, מק-ר. והוא מעוקה לישראל, מק-עוה. וכן יש בו העלמה, בבחינת חמק, ח-מק. דודי חמק עבר הלך לו. ומלחמה לה' בעמלק, בבחינת נקמה, נקם, נ-קם.

והנה קומה, שורשה מלעילא, בבחינת קדם, ד-קם. בבחינת מקור, מק-ור. ושורש

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

מלקחים	מחקק	מחלקות	מוצק	דרמשק
מקלט	מקום	מקהלות	דמשק	מקדה
מקחת	מקשה	מקרא	מקצע	מקנה
קמון	קמה	מקבת	עמלק	משקל
מחלקת	מזרק	מקחה	רקמה	קמץ
מרק	נקם	קסם	מנקיות	מלקוח
עמק	מקחת	מקוה	משקל	משקוף
רקמה	קדמות	מלקוח	קמח	קדמוני
מחקק	קסמים	מקח	מוקש	מבוקה
מקבות	מצוקה	קדמיאל	מלקוש	מלק
משחק	מקלה	למשקלת	משקל	משחק
חמק	קנמון	מוקדה	מתוק	משקה
קמצים	קדמיאל	ממשרקה	מקרא	מקנה
מזקק	מקדש	מקדה	מקיף	מועקה
מצוק	מעיק	מקל	מקור	מחזיק
צמוקים	מקדש	מקצה	מקבת	מק
מקהלים	קוסם	יהויקים	יקנעם	קומה
מקשש	מקרה	עמוק	מלקחים	מקלעת
קמה	משקה	קמואל	משק	משחק
קם	אריקם	קדים	נקמה	מתלקחת

בלבביפדיה קבלה אמיץ

אור א"ס

א - אלופו של עולם. מצ - מלשון מצוי, נמצא. ועיין רש"ר הירש (וילך, לא, ו) "אמץ", אולי מצ-א, מצ-ה, בתוספת אל"ף לפניו, להשיג דבר לעצמו.

צמצום

אמץ, א-מצ. מצ-צם. צמצום. והצמצום יוצר חלל. חזק ויאמץ לבך, ר"ת חו"ל, שבא לסלק חול - חולין, חלל.

קו

כתיב (תהלים, כז, יד) ויאמץ לבך, וקוה אל ה'. ועיין מלבי"ם שם, ע"י הקווי לה' חזק ויאמץ לבך, שהיא תתן חוזק ואומץ ללב. וכ' תיב (תהלים, לא, כה) חזקו ויאמץ לבבכם כל המיחלים לה'. ועיין רד"ק (נחום, ב, ב) ופירוש אמוץ כח, אמצו כחכם בלב טוב ובבטחון שתבטחו בה'. ועיין תיקונים חדשים לרמח"ל (תיקון לו) ורזא דא קוה אל ה' חזק ויאמץ וכו', ורזא דא, מאן דמצפי גרים לנהירו עלאה דיתקרב לגביה, וכדין איהו ממתקף יתיר בקדושה.

עיגולים

נקודת אמצע של העיגול. אמץ אותיות אמצ-ע. אמצ-עיגול. ואמרו (שבת, עז, ע"ב) מאמצין או מעמצין תנן. והיינו שאל"ף מתח' לפ בעי"ן. וא"כ נעשה מאמץ, א-מצ-ע. וזהו לאם ולאם יאמץ (בראשית, כה, כו), והיינו שנלחמים על נקודת האמצע. שיעקב סוד נקודת אמצע, קו אמצעי.

יושר

כתיב (מלכים, ב, טו, ד) ויעש הישר בעיני ה' ככל שאר עשה אמציהו אביו.

ועוד. עיין שער הפסוקים (יהושע) חזק ואמץ כי אתה תנחיל, ג' פעמים א"ל הקב"ה ליהושע בפסוק זה חזק ואמץ, עיי"ש. והוא כנגד ג' קווים.

שערות

עשו איש שעיר ויעקב איש חלק. וכתיב (ברא' שית, כה, כו) ולאם מלאם יאמץ, ורב יעבוד צעיר. ועיין ספר הפליאה (ד"ה וראה והבן דברים נוראים) וז"ל, כי יתאמץ יעקב בלקחו הוא"ו מעשו (ואזי נעשה מעשו, ע"ש), עכ"ל. והנה עשו ויעקב ההבדל בגימט' ביניהם עולה

עתיק

קצ"ד, צדק. בחינת אמץ, צדק (עיין ערך קטן מלכות). ועיין קהלת יעקב (ערך אמץ) אמץ ר"ת איפת מלכות צדק.

אזן

אורות אח"פ ע"ב דס"ג. ועיין פירוש הרמ"ז על זוהר (דברים) וז"ל, וצו את יהושע לאנהרא, כי על כן א"ל חזק ואמץ, שהוא בגימט' ע"ב פק"ד, העולה נראה, ושני מיני חיזוק כנגד שני האורות של ע"ב פק"ד (ועיין ערך קטן חכמה שהוא יחוד חו"ב, ע"ב וס"ג).

חוטם

עיין רמ"ע מפאנו (מאמר תיקוני התשובה, פ"א) כתיב קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה', במספר שווה, אשה ריח ניחח לה'.

פה

כתיב (איוב, טז, ה) אאמצכם במו פי. ובמ"צודות ציון (שם), מלשון אומץ וחוזק. וסיפא דקרא, וניד שפתי יחשך. ופירש במלבי"ם שם, הייתי מאמץ אתכם בכל כחי, גם אם ניד שפתי יחשך, אם היו שפתי נלאים מרוב הדיבור מבלי אוכל להגיד אותם יותר, עדיין הייתי מתייעג לחזק אתכם.

אמא

ועוד. אמרו בירושלמי (תענית, פ"ג, ה"ו) ר' יוחנן אמר, אם סברת תפלה לא יהא לך צרי עין מלמעלה, אלא הכל יהו מאמצין כחך, שנאמר וכל מאמצי כח (ובמלך סיחון) (סיחה, כמ"ש בב"ב) (כתיב (דברים, ב, ל) ואמץ את לבבו). ובבבלי (סנהדרין, מד, ע"ב) אמרו, ר"ל אמר, המאמץ עצמו בתפלה מלמטה אין צרים לו מלמעלה.

ז"א

ועוד. אמרו לאם מלאם יאמץ, לשון קופץ את ידו. כי נעשה מרה"ר רה"י, קמיצה.

נוק

אותיות אחרי אמץ, ב-נ-ק, נקב. ועיין פירוש הרמ"ז על זוהר (במדבר) וז"ל, קשה להאמין שהאשה שמטבעה רכת הלבב תתאמץ כל כך. ועיין קהלת יעקב (ערך אמץ) אמץ אותיות מצא, מצא אשה מצא טוב, אשה מלכות, טוב יסוד, מלכות נקראת לפי שירודת מות, ע"כ אמץ גימט' סמא"ל, עכ"ל.

ועיין עשרה מאמרות (מאמר חיקור הדין, ח"ה, פ"ט) וז"ל, חזק ואמץ בגימט' רנ"ב אברי הנקבה החלושה שיש לה שני צירים ושתי דלתות, וצריכה חיזוק דכתיב כי חזק בריחי שערך. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

עינים - שבירה

שבירה, חורבן. ואמרו (פסחים, מב, ע"ב) אין יינם של אדומים מחמיץ עד שנותנין לתוכן שעורין, וקורין אותו חומץ האדומי לקיים מ"ש אמלאה החרבה, אם מליאה זו חריבה זו, ואם מלאה זו חרבה זו. ר' נחמן ב"ר יצחק אמר מהכא, ולאם מלאם יאמץ. ומעין כך (מגילה, ו, ע"ב) קסרי וירושלים, אם יאמר לך אדם חרבו שתיהן אל תאמין, ישבו שתיהן אל תאמן, חרבה קסרי וישבה ירושלים, חרבה ירושלים וישבה קסרי, תאמן, וכו', ולאם מלאם יאמץ.

ועוד. אמרו (שבת, עז, ע"ב) איבעיא להו, מא-מצין תנן או מעצמין, את עיני המת.

מילון ערכים בקבלה • אבגית"ץ – שם מ"ב

הוא הגובר, ובו כלולים כל הו', ולכן ביום ראשון יכוין להמשיך הו' שמות, עיי"ש. ועיין שער הכוונות (דרושי תפלת השחר, דרוש ג). ועיין בהרחבה ברמ"ע מפאנו (מאמר מעין גנים, כוונת יום א, וסדר ספירת העומר). ושער הכוונות (שבת, דרוש א, ויהי נעם דמוצ"ש). וכל העלויות עיי"ש שם זה, עיין עמק המלך (שי"ד, פרק קלד). ועיין פרדס רימונים (שער כא, פרק יב-ג). וכל עלייה לעולם בחינת גבורה, וכמ"ש בלשם (חלק הביאורים, טנת"א, פרק ה, אות א) וז"ל, ושורשו דכל שם מ"ב הוא בגבורה, כי הוא מסוד הצמצום, והוא סליק ולא נחית, וכמ"ש בפרשת תרומה, קלב, ע"ב, עכ"ל. אולם בפרטות אבגית"ץ הוא חסד שבגבורה. ועולה בגימט' נחלה בלי מצרים, כ"כ ברמ"ע מפאנו (מאמר מאה קשיטה, סימן פה). ועולה נותן, כ"כ האריז"ל. ומאידך עולה שור, כ"כ הרבה מרבתינו. ועיין ספר הליקוטים (שופטים). עד כאן הקדמה בכללות לשם מ"ב. ונבאר עתה בס"ד שם אבגית"ץ בפרטות.

כתב הראב"ד (ספ"י, פ"א, מ"ב) וז"ל, אבגית"ץ, מלשון אבגא ונתיצה, ר"ל מכה ונתיצה, בסוד תהו ובהו, כי ההפסד בעצמו סבה להויה, עכ"ל. ויוצא מתיבת בראשית, כמ"ש בשער הכוונות (דרושי יוה"כ, דרוש ג). וכתב בעץ חיים (ש"ט, פ"ב, מ"ת) וז"ל, שם אבגית"ץ הוא בספירת החסד כנודע, לפי שממנו מתחיל מיתת המלכים כנ"ל, לכן בשם זה נרמז מיתת שבעה מלכים. וזהו פירוש אבגית"ץ, כמו אבגי"ת"ץ, כי אבגי"ת"ץ גימט' י"ו, והם סוד ז' מלכים, כי י' הוא במלכות שהיא נקודה אחת לבד והוא יו"ד של אבגי", ואותיות אב"ג הם ו' בגימט', והם ו"ק דז"א, והרי הם ז' מלכים, וכו'. והנה ז' המלכים הנקרא אבגי", הלא הם נתצו ונשברו ומתו, וז"ס תץ של אבגית"ץ, וכו'. ויש מפרשים אבגית"ץ מלשון הגמ' היא אבגא דבי רב, פירוש השטן שהיה נמצא בבה"מ ההוא (והוא שטן הוא מלאך המות, ודו"ק), עכ"ל. ומצינו בגר"א (תיקונים אחרונים, תיקון יא) ביאור נוסף וז"ל, וזהו השם אבגית"ץ, אבגי הוא משה (כמ"ש ויקבור אותו בגיא, אותיות אבגי, עיי"ש), ת - תורתו. י - צפונה. ר"ל תורת אבגי צפונה, עיי"ש. וביאור נוסף עיין בספר היחוד לר' חמאי גאון (בתחלתו). ועיין תיקוני זוהר חדש (ח, ע"ד), ואפיקי ים (סוטה, יג, ע"ב). ועיין ספר הליקוטים (בראשית, א. ואיוב, פרק ו). וכן שם זה עולה בגימט' שור, שארה, נותן, תולע, ברגש, כמבואר בכתבי האריז"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

שם מ"ב, שבעה שמות ששה ששה אותיות לכל אחד. וזהו שם המפורש של מ"ב, אבגית"ץ - קרע שט"ן - נגדיכ"ש - בטרצת"ג - חקבטנ"ע - יגלפ"זק - שקוצי"ת, שהוא ר"ת של אנא בכח וגו'. וזהו שם מ"ב של יצירה. ובאצילות הוא שם הוי"ה פשוט מלא, ומלא דמלא. ובבריאה יש מ"ב והוא אהי"ה יה"ו. עיין עץ חיים (שמ"ו, פ"ז, מ"ת). ושורשו אותיות אחע"ה, כמ"ש בעמק המלך. וסודו ל"ב נתיבות וי"ס, עולה מ"ב. עיין ספר הליקוטים (איוב, כו). ושורשם מ"ב, ב' פעמים אהי"ה, כמ"ש שם (ד, ע"א). וזהו בחיצוניות. ובפנימיות - הוי"ה, כמ"ש בעץ חיים (ש"מ, דרוש י).

וכתבו בתיקונים (כו, ע"א) ואינון שבע לקבל שבע ימי בראשית, דרמיזין לשבע שמהן אבגית"ץ וכו'. ועלייהו איתמר שרפים עומדים ממעל לו, שש כנפים שש כנפים לאחד, דבהון פרחת צלותא לעילא, ואינון תמן מ"ב, לקבל מ"ב אזכרות דאינון תפילין דרישא וכו'. וכן יש בק"ש בפרשה ראשונה מ"ב תיבות. עיין שער הכוונות (דרושי הלילה, דרוש ה).

ואמרו שם בתיקונים (מו, ע"א) ואינון שבע ספירן, קול ה' על המים דא חסד ואיהו אבגית"ץ, דמתמן מיא דאורייתא. קול ה' בכח, דא קר"ע שט"ן, ודא גבורה. קול ה' בהדר, דא נג"ד יכ"ש, ודא ת"ת, כסאו כשמש נגדי, וביה אתמר למשה נגד כל עמך אעשה נפלאות. קול ה' שובר ארזים, דא בט"ר צת"ג, ודא נצח. קול ה' חוצב להבות אש, דא חק"ב טנ"ע, ודא הוד. קול ה' יחיל מדבר, דא יג"ל פז"ק, דאיהו יסוד, הר סיני. קול ה' יחולל אילות, דא שק"ו צי"ת, ודא מלכות. ועיי"ש (קד, ע"א). ועיי"ש (קכ, ע"א) סדר נוסף של הספירות לשם אבגית"ץ בפרטות מלבד הסדר הפשוט של שש אותיות כנגד ו"ק, וכללות השם כנגד מלכות. ועיי"ש (קלה, ע"א. נ, ע"ב).

והנה מהות שם מ"ב הוא שם של "עליה", וכמ"ש בעץ חיים (שער מ"ו, פ"ז, מ"ת) וז"ל, הנה סוד מ"ב, הוא ג"פ י"ד, וג"פ י"ד גימט' מ"ב. והם סוד ג' ידים, שהם יד הגדולה מימינא, יד החזקה משמאלא, יד הרמה באמצעיתא, כנוצר בתיקונים. והם סוד חג"ת, ובהם נכללים ד' תחתונים נהי"ם, כי הנה שם מ"ב יש בו ז' שמות כנודע לפי שהוא בז"ת, אמנם שורשו אינו נקרא רק בחג"ת לבד. והנה אדם דיצירה יש לו ג' ידים, שהם סוד שם מ"ב דאנא בכח, כדי לאחוז עמהם עולם העשייה להעלותו למעלה כמבואר אצלינו בסוד הקדישים ובתפלת השחר וכו', עכ"ל. וכתב בנהר שלום (דף כו, ע"א) וז"ל, והנה ביום ראשון שולט החסד, ולכן שם הראשון דשם מ"ב שהוא אבגית"ץ

כדי לקבל את המילון מהתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ 2>4>12 USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 • ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך התמודדות עם פחדים חיצוניים

חדר ביטחון

כאשר אדם מוצא את עצמו נקלע למקום סכנה, בכללות עומדות בפניו שתי צורות פעולה כיצד להתמודד עם המצב: א. ישנה אפשרות לברוח מהמקום המסוכן אל מקום מבטחים, אליו הסכנה לא אמורה להגיע. ב. הוא נשאר במקומו, אך הוא מחפש כל מיני מעטים לעטות עליו – על מנת להגן על עצמו: הן מבחינת מסתור – להסתיר עצמו מפני הרעה, שלא תמצא אותו לפגוע בו. והן מבחינת עמידה מאחורי חומות בצורות, מחסומים, שריונים, חדרי מקלט ביטחון שיספגו את כל קליעי המשחית שיקלעו לעברו.

כל אחד יכול לראות זאת במלחמות שמתרגשות: חלק מהאנשים פשוט עוזבים את הכל, בורחים ונסים על נפשם, עוקרים ממקומם והולכים לעיר אחרת, לארץ אחרת, ובלבד להתרחק ממקום הסכנה. וישנם כאלו שנשארו במקומם, אך הם מקדמים את פני הרעה על ידי הכנת מקומות מסתור ומחבוא, והן בהכשרת מקלטים, מתחמי ביטחון, חדרים אטומים וכדומה.

זוהי מערכת החיים החיצונית המוכרת לכולנו. אך גם במערכת הפנימית, בתהלוכות הנפש, בתפיסת עולם מתוך מבט עמוק, צורת ההתמודדות מול הסכנות – מקבילה.

דע את שמחתך . שמחה בחיבור וצירוף . פרק ט'

עד דלא ידע

בפורים נאמר (מגילה ז, ב) חייב איניש לבסומי בפוריא, עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. איך אדם לא יודע להבחין ביניהם, בפשטות מה אנחנו מבינים? שהוא כל כך מבולבל כבר שהוא כבר לא יודע. או כמו שאומרים רבותינו, ארור המן וברוך מרדכי, הגימטריא שלהם שווה, 517. אך עומק הדבר הוא, במקום הפנימי הזה שנקרא אמונה שלימה, כמו שמרדכי הביא אותם לגילוי הקב"ה, גם המן הביא אותם לגילוי הקב"ה. כמו שאמרו חז"ל (מגילה יד, א) גדולה הסרת טבעת יותר מארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות שנתנבאו להן לישראל, שכולן לא החזירום למוטב, ואילו הסרת הטבעת החזירתן למוטב. כלומר הטבעת של המן היא זו שהקריבה את ישראל לאביהם שבשמים.

בודאי שמרדכי התכוון לטובה והמן התכוון לרעה, כמו שנאמר (אסתר ט, כה) מחשבתו הרעה אשר חישב על היהודים. אבל במציאות מי קירב יותר, את ליבותיהם של ישראל לאביהם שבשמיים ולעצמם? מרדכי או המן? [אף שבודאי זה נעשה מכוח הצירוף שמרדכי לא יכרע ולא ישתחוה, והמן כועס, לא רק על מרדכי לבדו, אלא על כל עם מרדכי, כמבואר באריכות במגילה]. על כן מהמקום הפנימי שנקרא על מודע, נאמר גם ברוך המן. מהמקום שנקרא מודע, מה נאמר? ארור המן. בעל מודע, כלומר זה דבר שמונהג, ואני מונהג מכוח יותר עליון, שאמונתו יתברך שמו, היא זו שמנהיגה אותי.

מכח כך כאשר באו וגזרו על כל היהודים, להשמיד, להרוג ולאבד, את כל היהודים מנער ועד זקן, טף ונשים ביום אחד ושללם לבוז (אסתר ג, יג). הגזירה הזו היתה שורש ההצלה של הכנסת ישראל. חז"ל הקדושים אומרים (אסתר רבה ז, יב) שהמן בא ואמר לאחשוורוש, בני ישראל אוכלים זוללים, יש להם חגים, אומרים שבת היום, חג היום, אמר לו הקב"ה בזכותך, יהיה ליהודים עוד חג. פורים. והחג הזה שותים בו הכי הרבה. בפסח כמה מספיק לשתות? ארבע כוסות. פורים, עד ד'לא ידע. מהו החג הזה? החג הזה מגלה את העל מודע, ששמה אם יבואו לבן אדם בשעה שהוא שיכור, ויגידו לו יש לך הכרת הטוב להמן, מה הוא יגיד? כן.

אך מי שיגיד במודע ברוך המן, מה נגיד עליו? שיכור. כי אי אפשר לחיות שם בשלימות. אפשר לחיות שם ברצוא ושוב בנפש. האדם חי במערכת חיצונית, ומערכת פנימית. במערכת הפנימית, הכל אמונה והשגחה. במערכת החיצונית, אני בוחר, אני מחליט, אני עושה, אני אחראי. אני צריך להיות מודע לעצמי, ולדאוג לעצמי. האיזון ביניהם הוא דבר מאוד דק. אם האמונה לא נפגעת, וההשתדלות לא מרובה, זה האיזון. אי אפשר לתת בזה הגדרה מוחלטת. זה דבר שנתון לשיקול דעת פנימי של האדם, אם הוא מאזן את הדברים בצורתם הנכונה. לפעמים בני אדם

דע את שמחתך • שמחה בחיבור וצירוף פרק ט'

הרצונות, והוא מגלה לנו גם את הכוח שמנהיג אותנו, מעבר להוויה של עצמנו. אם החלקים האלה מתגלים בנפש האדם, הוא זכה באמת לימי משתה, ושמחה, ויום טוב.

חווה זה שמחה של דבר מבחוץ. מהי גילה, רינה, דיצה? זה שמחה של דבר מבפנים. שמחת פורים היא לא מה שהאדם שמח מבחוץ. הוא שמח במה שבתוך עצמו, מתגלה מעומקים שקודם לכן הוא לא הכיר אותם. אם לפני פורים ואחרי פורים, אנחנו מכירים את עצמנו יותר, אחרי פורים, אשרינו. אם לא, אז מה הועיל היום כולו.

מצוות קריאת מגילה, גילוי ההסתר. מצוות משלוח מנות, ומצוות חייב איניש לביסומי בפוריא, זה מאותו שורש של גילוי ההסתר. כאשר האדם, נגלה אצלו מקום פנימי בנפש בפורים, אז הפעולות שהוא פועל באותו יום, מהיכן הם צריכים להיות נפעלים? מאותו עומק פנימי שהוא גילה בתוך עצמו. מהעומק הפנימי שהתגלה בפורים, מתוך הנפש שלו, משמה הוא צריך לפעול את מה שהוא פועל. כל אחד צריך להגיע בפורים, לאותו מקום פנימי בנפש, ומשמה לפעול.

יזכה אותנו הבורא יתברך שמו, שנזכה בעזרת ה' כולנו יחדיו, לשמוח שמחה שלימה, שהמודע, התת מודע, והעל מודע, הכוחות הקהים, בחירתנו ואמונתנו תהייה שלימה. ונזכה יחד לשמוח בלב שלם, כל הכנסת ישראל בשלמות.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

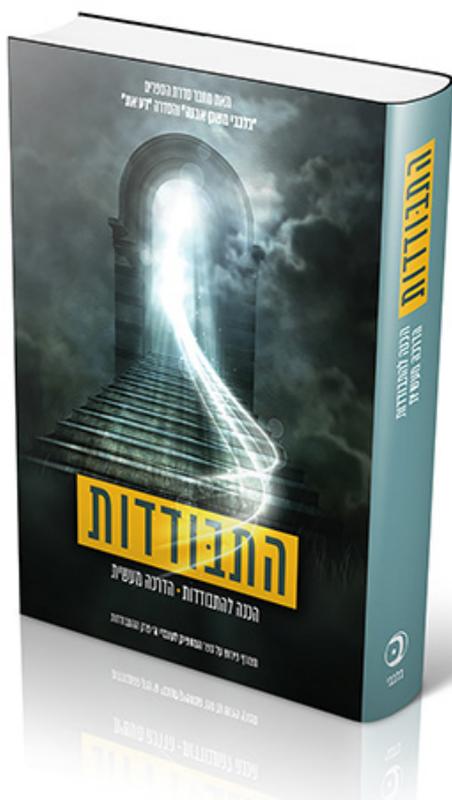
נוטים יותר מדאי לאמונה, אז הם לא משתדלים. ולפעמים בני אדם נוטים להשתדלות, אז אמונתם לקויה. זה דבר דק שמשתנה מנפש לנפש, ומזמן לזמן.

עומק הוית הנפש

כל אחד מהמועדים מגלה כוח אחד בנפש. אך פורים לא מגלה כוח אחד בנפש, כי הוא הרבה מעבר למודע, הוא מגלה את שורש פנימיות מהות הנפש. על כן אם נשארנו בדעת בלבד, לא גילינו את עומק פנימיות הנפש. כל הנס שנעשה לכנסת ישראל, בימי מרדכי ואסתר, הוא בא מכוח המסירות נפש של מרדכי, ובעיקר מכוח המסירות נפש של אסתר המלכה. כאשר האדם מוסר את נפשו, מה קורה בשעה שאדם באמת מוסר את נפשו על קידוש ה', אז הוא זוכה לגלות את עומק ההוויה של הנפש של עצמו. כידוע מקובל שכל צדיקי הדורות שמסרו את נפשם, על קידוש ה' והרגו אותם, בשעה שהרגו אותם הם לא הרגישו שום צער, על אף שעשו להם עינויים נוראיים. למה הם לא הרגישו שום צער? כי בשעה שאדם מוסר את הנפש, ומגיע לכח פנימי כל כך בנפש, שמה הנפש שלו תופסת דברים באופן שונה.

כח יום הפורים

אם כן התמצית של הדברים, שנשתדל עד כמה שניתן שהדברים יהיו למעשה, לכל אחד מאתנו. פורים בא לגלות לנו, את המודע הברור, את התת מודע, ואת העל מודע. ובלשון ברורה יותר, הוא מגלה לנו את בחירת המעשה, הוא מגלה לנו את בחירת

ספר זה נבנה על דברי ר"א בן הרמב"ם ועל דברי רבי אברהם אבולעפיה. בצירוף שניהם יחד העמדנו צורה אחת של התבודדות.

ספר זה עוסק במישור המעשי - בהכנה להתבודדות ובהדרכה מעשית בהתבודדות עצמה, אך תכליתו להביא את האדם לתפיסת חיים חדשה - "חיים של התבודדות". הספר פונה לכולם, אך מותאם לנפשות הקרובות יותר לתמימות ופחות להשכלה (הספר 'דע את נשמתך' מהווה המשך לספר זה ועוסק בנושאים אלו ביתר בירור והעמקה).

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ודאגה, כיצד עם כל המעמסה הנפשית הזו הם עוד יכולים לגשת לפתוח ספרים וללמוד.

ואכן מקובל, כי השפת אמת סבל כאב רב מרוב צרותם של ישראל עד כדי כך שנעשה לו חור בלב, ומכח כך הוא הסתלק לבית עולמו בצעירותו. אך עד להסתלקותו הרי הוא התעצם בעסק התורה, על כן השאלה בעינה עומדת. על שאלה זו השיבו השפת אמת והחזון איש בסגנון קרוב מאוד האחד לשני, הם אמרו – ישנו מקום פנימי בלב ששם אין צרות!

שוב נחזור ונבהיר, אין תכליתו של אותו מקום פנימי רק להוות מקום מקלט ומסתור. אלא כל אדם צריך לחיות לפרקים בתוך חדרי הנפש הפנימית שלו כצורת חיים מתוקנת. מעבר לכך, אותו מקום משמש גם למקום מגן מפני פגעי וצרות העולם הזה.

נוסף על כך נבהיר ונזהיר, כי אין זו דרך מתוקנת לחפש להתכנס ולהסתגר באותו מקום פנימי, לברוח מהחיים ולשהות שם לתמיד מתוך מערכת של מדמה – זוהי שגיאה חמורה למאוד.

אלא הדרך המתוקנת הינה להחכים ולהבין מה הן שורשי הבעיות הקשיים והצרות ולהתמודד מולם, לנקוט בפעולות ולטפל בכל מה שצריך לסדר ולתקן. ולפרקים צריך לחזור אל השורש הפנימי שלנו, אל חדרי הנפש, להסתגר שם רק לתקופה של מנוחה, התחדשות, התרעננות, התחזקות, התארגנות ושוב לצאת ולהמשיך הלאה לפעול את פעולותינו בצורה מושכלת, נכונה, מיטבית, מדויקת ואיכותית.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

אותו מקום פנימי בלב שם הכל טוב, הכל מאיר וזורח, שם אין חושך, אין רע, אין צרות, אין פחדים, אין קשיים, אין התנגדויות. שם יש לו מקום מנוחה, מקום להתחזק להתעצם לחדש את הכוחות, לחזור לסדר לארגון למיקוד. לאחר מכן, שוב הוא יצא בכוחות מחודשים להתמודד עם המציאות החיים כאן בעולם הזה, ולהפיק מעצמו את חובתו בעולמו, להוציא את כוחותיו אל הפועל.

אולם אלו שאינם שתיים אל לבם את הצורך ההכרחי באותו מקום פנימי, ואין להם מקום כזה בנפש אליו הם יכולים לברוח בעיתות משבר, קושי צרה וצוקה. אותם אנשים סובלים קשיים ומשברים עצומים בחייהם כאן בעולם הזה. עליהם נאמר – 'עברי בעמק הבכא', החיים כאן הם כמעבר בתוך גיהנום, עמוסי סבל וקושי מבלי מנוחה ומרפא.

מי שעיני שכל לו, יבחין ויראה בדברי רבותנו התבטאויות בפה מלא ביחס לאותו מקום פנימי עליו אנו מדברים. לדוגמא: כידוע לאורך כל הדורות גדולי ישראל התמסרו לעסוק בצרכי ציבור, נשאו את משא העם. הם היו יושבים שעות ארוכות, שומעים ומקשיבים לכל הצרות הבעיות המחלות והקשיים הרבים לסוגיהם ומיניהם הפוקדים את הנפשות החלשות בכרם בית ישראל.

הם היו משיאים להם עצות הגונות, וגם נוקטים בפעולות רבות על מנת לסייע בעדם לצאת מצרותם ומצוקתם. כאלו היו גם בעל השפת אמת והחזון איש. אולם כיוון שליבם היה לב ישראל – ער ורגיש לכאבם, והציבור שהתדפק על דלתותיהם היה רב, והצרות והקשיים אליהם נתוודעו היה לאין מספר. על כן, הם נשאלו על ידי תלמידיהם כיצד הם מסוגלים לשאת את כל הסבל ששותת דם מלבם, היאך אין הם מתמוטטים מרוב עצב כאב חרדה

בעולם בו אנו נמצאים ישנם סכנות מפחידות, שהאפשרות לברוח מהן אל מקום אחר בעולם אינה קיימת. גם האפשרות להתמגן מפניהם לא זמינה. הן סכנות גשמיות כמו מגיפה כלל עולמית כדוגמת הקורונה – אין לאן לברוח, וגם רבים שסברו להתגונן – נדבקו ונחלו. והן סכנות רוחניות, כל פגעי הטכנולוגיה, הכפירה, ההפקרות, הדעות הזרות וכו', לאן אפשר לברוח? וכיצד ניתן להתמגן? זוהי מלחמה תמידיה ובכל מקום. העולם מפחיד, והאדם נמצא במצב בבחינה של – 'אנה אלך מרוחך ואנה מפניך אברח'.

אך צריך להבין, אמנם כאן בעולם החיצוני לא קיים מקום אליו ניתן לברוח, ברם אדם שחי חיי נפש, חיי דעת, חיים עם עומק פנימי, לאדם כזה יש מקום בתוך נפשו שהוא מקום שמחוץ לכל העולם החומרי הגשמי הזה. 'בדעת חדרים ימלאו' – האדם מגלה בתוך עצמו מדור פנימי, חדרים לפנים מחדרים.

המקום הזה נצרך לכל אדם לעצם חיותו, שם שורשו, משם הוא מקבל את חיותו, שם מקום מנוחתו, שם כוחותיו מתחדשים ומתעצמים. אך מלבד זאת, כחלק מצורת ההתמודדות מול קשיים ופחדים, המקום הזה משמש עבורו גם מקום מקלט ומסתור בפני פגעי העולם החיצון.

העולם בו אנו חיים הוא מקום מלחמה, התנגדויות, קשיים ופחדים, וכל אחד צריך לגלות כוחות נפש על מנת להתמודד עם כל התלתלות הללו. אך כאשר הנפש מתעייפת, יגעה, כואבת, נחלשת, מתפזרת, מכורח ההתמודדויות הרבות, אזי מוכרחים לתת לה מקום מנוחה ומרפא. מקום שהוא מחוץ לכל העולם הצר והמיצר.

מקום אליו האדם יכול להיכנס ולהסתגר ולהתנתק מכל רעות העולם הזה. בתוך

כתיב (בראשית, יב, ו) ויעבר אברהם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה. ופרש"י, נכנס לתוכה - להתפלל על בני יעקב כשיבאו להלחם בשכם, עכ"ל.

ואיתא בארז"ל (שער הפסוקים, לך לך) וז"ל, ויעבור אברהם בארץ - והנה מלת ויעבר הם אותיות עיבור, ולכך אז עדיין היה שמו אברם, ר"ל אבר-ם, מ' סתומה. ואחר שנתיישב בארץ, אז גרם עיבור ה' וכו', ולכך נקרא אברהם בתוספת ה' (שהם חמשה חסדים של גדלות עיבור שני וכו'), וז"ס מ"ש ז"ל, בהבראם, בה' בראם, שהם סוד ה' חסדים, שהם היסוד של בריאת כל העולמות וקיומם. גם אמרו בהבראם, באברהם, והכל אחד, עכ"ל.

וכתב בזוהר חי (בראשית, כט, ע"א) וז"ל, מתחלה היה בסוד עיבור, ויעבר אברהם, ועתה כשנתגלה ברית קודש וכו' נעשה אברהם, ויצא מעיבור לגדלות (ולא לעיבור שני, ודו"ק), ונברא העולם, כי אברהם מוליד, ונפתח רח"ם (גימט' אברהם, כנודע) אברהם להוליד, עכ"ל. וכתב (יהושע, כד, ג) ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר. ולכך נקרא אברהם העברי.

ובעומק, נקרא כן כשהיה במדרגת העיבור, מחוץ לארץ ישראל, כשהיה בעבר הנהר. ומכאן נמשך לזרעו כח ההולדה, כח העיבור, וכמ"ש גבי יעקב (בראשית, כו, כד) וברכתך והרביתי את זרעך "בעבור" אברהם. ודו"ק. וכשהיה בעבר הנהר, למד אברהם תורה במדרגת עיבור, אצל שם "ועבר", וע"ש כן נקרא עברי בעומק, כי היה מדרגתו מדרגת עיבור, ולכך עסק בתורה במדרגת עיבור. ואח"כ זכה ונתעלה למדרגת ישראל. אולם עדיין הוא אב המון גוים. ובבחינה זו של אב המון גוים, האיר לאומות העולם רק מדרגת עיבור ותו לא. וזש"כ (בראשית, יח, ה) ואקחה פת לחם וסעדו לבכם אחר "תעברו", כי על כן "עברתם" על עבדכם.

וכן תחילת כניסת אברהם לארץ ישראל הייתה רק בגדר עיבור, "ויעבור" אברהם בארץ, כנ"ל. והלך עד מקום שכם, חלקו של יוסף, שבו גנוז כח ההולדה, כנ"ל. אולם אח"כ נאמר לאברהם קום התהלך בארץ לאורכה ולרחבה, ולחד מ"ד בב"ב, הוא קנין בקרקע. ואזי נתיישב בה במדרגת אוירא דא"י מחכים, וכמ"ש (שם, יב, ט) ויסע אברם הלך ונסוע הנגבה. וכמ"ש רבותינו (הגר"א ועוד) שהלך לחכמה, בבחינת הרוצה להחכים ידרים, שמנורה בדרום. והיינו שהיה בעיבור בתהליך לגדלות המוחין. אולם כתיב (שם, שם, י) ויהי "רעב" בארץ, וירד אברם מצרימה. רעב - עבר - עיבור. כי עדיין היה במדרגת עיבור לשון מעבר, ולכך כניסתו לא"י הייתה מדין מעבר, ודו"ק (והוא בסוד עיבור שני, ודו"ק).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה

כתיב (בראשית, יא, ב) ואלה תולדות תרח, תרח הוליד את אברם. וכתב בשפתי כהן (שם) וז"ל, אברם מנין מגר, שבא מתרח שנתגייר, וגרם לו להתגייר. "ורגם" (אותיות מגר) צלמי אביו, ו"גמר" (אותיות מגר) שלימות אדם ותיקונו, וכן אברם במספר אדם שבו רמ"ח אברים, גימט' אברהם (וכן חי אברהם אחרי מות תרח מ"ה שנה). ויאמר ה' לך לך וגו', לפי שהיה אברם משוטט בדעתו איך נולד מטיפת עובד ע"ז, והיום או מחר יבזו אותו ויאמרו לו מי היה אביך, לכך אמר לו הקב"ה כלך מזו המחשבה, אני אעשה אותך בריה חדשה, ולכך שינה שמו לומר שאותו בן תרח שמו אברם, וזה שמו אברהם, עכ"ל. ועיין ב"ר (פל"ט) שאינו מתייחס אחר אביו, תרח.

ובעומק אף תרח נתקן, כמ"ש (ב"ר, לח, יב) א"ר בר כהנא, כל מי שנכפל שמו יש לו חלק לעוה"ב ולעוה"ב, אתיבון ליה, והכתיב אלה תולדות תרח תרח, יש לו בעוה"ז ויש לו בעוה"ב, אתמהא, א"ל אף היא לא תברא, דא"ר יודן משום ר' אבא בר כהנא, ואתה תבוא אל אבותיך בשלום, בשרו שיש לאביו חלק לעוה"ב, עכ"ל. ומצד כך יש שורש לאברהם בתרח אביו מצד התיקון. ועיין באר מים חיים (נח) וז"ל, ויקח תרח את אברהם - פירוש שתרח לקח מדת אברהם לעצמו לעשות תשובה, עכ"ל. ועיין זוה"ק (ח"א, עח, ע"ב). ויתר על כן אף בחייו יש צד תיקון, כמ"ש (אוצר המדרשים, אגדת אברהם) את אברם בנו וגו', בשכר שיצא משם, זכה והמליך הקב"ה את אברהם בנו בחייו ל"ה שנה. ועיין פתח האהל (נח).

ויתר על כן אמרו (רות רבה, ז, ד"ה ודכותה) ולעולם האב גדול מן הבן, וא"ת תרח אין לו חלק לעוה"ב, היה גדול מאברהם, שאלולי תרח לא היה אברהם, עיי"ש. וכתב בכנפי יונה (ח"ב, סימן פז) וז"ל, אברהם יצחק ויעקב, בגימט' לתרח, שכן נתייחסו אחריו משעשה תשובה. והנה כתב המהר"ל (גור אריה, נח, יא, לב) וז"ל, וכל הפרשה כולה לא בא להודיע עניני תרח, רק ספור אברהם וכו', ובשביל אברהם נכתב וכו', דאין תרח חשוב כ"כ לספר ממנו עניינו, עכ"ל. אולם להנ"ל אתי שפיר הצורך לספר מתרח עצמו מפני שהוא חשוב מאברהם, וזהו בשורש הנשמות, ולא במדרגתם כאן בעוה"ז, ופשוט.

וכתב בחומת אנך (וירא, יח) וז"ל, רמז רבינו הארז"ל, איוב בשחין רע מכף, ר"ת אברם, כי רבת שבעה לה נפשו של אברהם ע"ה לסבול אביו, ועתה שבא (תרח) בגלגול איוב, הוא יסבול, ואפשר לרמוז כי בשחין רע, גימט' הוא היה תרח, עכ"ל. וכתב בחסד לאברהם (מעין ה, נהר כג) וז"ל, ודע כי תרח הוא בחינת פסולת של שורש נשמת אברהם, וכו', והענין כי סוד אברהם הוא סוד אדה"ר שעבד ע"ז, ולכך נתגלגל בטיפת תרח שעבד ע"ז, לכפר עליו, עכ"ל. ועיי"ש בנהר כ"ה. ובמגלה עמוקות (נח) כתב וז"ל, שהיה אברהם דיוקן תרח אביו, עכ"ל. ועיין שער הגלגולים (הקדמה טו, והקדמה לח). ושער הפסוקים (איוב). ועיין רמח"ל באדיר במרום (ד"ה שמיא דעתיקא סתים מכולא).

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

שבא מאפרים, אפי-רם. ומשיח בן דוד שבא מיהודה ותמר, ת-מר. ואזי מתהפך מר לרם, ועי"ז נכנע עמלק שהוא רם על כל גוים. ועל זה אמרו חז"ל שאלמלא היו שומרים בני ישראל ב' שבתות מיד היו נגאלים, בחינת שמר, ש-מר. והיינו שמירה מן המרירות, שע"י מתהפך המר לרם, כנ"ל. ואזי יש יציאה מן הגלות, שהיא בבחינת בית האסורים, ויוצאים לחופשי, היפך אסור - מותר, מר-תו. ושורש יציאה מן בית האסורים, יציאה ממצרים, יצאו מרעמסס, עסס-רם. והכל ע"י פעולת מרים שהצילה למשה, מרים, מר-ים. וזהו בחינת רמון, רמ-ון, שעל ר"מ אמרו תוכו אכל, היינו בחינת רם שבו, וקליפתו זרק, היינו בחינת מרירות דקלקול שבו.

ואזי מאיר אור הפנימיות, אור הסוד, תוכו אכל, בחינת יין, כרם, כ-רם. ועיקר גילוי זה בירושלים, יושלי-רם. ועי"ז נכנע רומי, רמ-וי. ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו, והיתה לה' המלוכה. ואזי מאיר מדרגת המאור שלמעלה מן האור, מאור, או-רם. ■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב**

ועי"ז מתמרק ומזדכך. מרק, מר-ק. וזהו בחינת זמר, ז-מר, לזמר עריצים כידוע. ושורש כל הקלקול בפועל ע"י הנחש, שהיה ערום מכל חית השדה, ערום, עו-רם. והוא שורש לכל המרירות. והשורש הדק במש"כ ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם וגו'. תרדמה, רמ-תדה. והמשיך ונתגלה בנמרוד, מר-נוד. וזהו קלקול של ממזר, מר-מו. והתיקון, ר-מ ר"ת מים - רוח. והוא בחינת משיב הרוח ומוריד הגשם, רוח ומים. ובבחינת רעם, רמ-ע, וכמ"ש לא נבראו רעמים אלא כדי לפשט עקמומיות שבלב, בחינת מוסר כנ"ל, ואזי יורד מטר, מר-ט. ועומק התיקון, מידת הרחמים, רחם, רמ-ת, בחינת אברהם גימט' רמ"ח כנודע. אברהם, אב-ה-רם, וכנגדו אמרפל, אפל-מר. כי המרחם נעשה לו מרירות על מי שמרחם עליו. כי מרחם עליו שנתרחק מן המקור, מר-קו, מרחם האם, שהוא מקורו. והארה זו מתגלה בעולם דידן ע"י משה בן עמרם, עם-רם, כנ"ל. ולעת"ל זו הארת משיח, משיח בן יוסף

נשא / ר-מ ומשמרתם הארן והשלחן והמנרה והמזבחת וכלי הקדש אשר ישרתו בהם והמסך וכל עבדתו (במדבר, ג, לא).
מנרה, מר-נה. והנה צירוף ר-מ, יש בו ב' הבחנות שורשיות. א. ר-מ, לשון עליון, רוממות. ב. מ-ר, לשון מרירות. ובחינת מרירות, הוא בחינת מרד, מר-ד. כי כאשר מורדים נעשה מרירות. ושורש המרידה מפני שמר לו. ואזי רומש, רמ-וש, ומבטל. וחמור, חמר, ח-מר, אפילו בתקופת תמוז קר לו, ולכך מר לו תמיד. והקרירות בחינת עמלק, אשר קרך, גימט' של עמלק, מר, כנודע. שבא ברפידים, רמ-פיד. כי על ידו נגלה שורש המרירות, והוא מורד במלכות שמים, מרד, מר-ד, כנ"ל, ועי"ז נעשה המרירות. וכנגדו בתיקון מרדכי, מר-דכי, אור הפורים, פוי-רם, תיקון המרירות. וכן מרדי, מתקן המרירות. ושורשו בעמרם, עם-רם. ונגלה אף בגרשום, רמ-גשו. וירמיהו, רמ-יהוי, היה ממרר על חורבן הבית, ואומר מוסר לבני ישראל. מוסר, מר-סו, כי המוסר מייסר וממרר את מי שאומרים לו המוסר.

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

איתמר	אמר	אמיר	אמריה	אמרפל	שמאבר	שמר	ירמון	חרמש	תוגרמה
ארגמן	ארכון	ארמי	ארומה	דרמשק	זמורה	זמיר	מורג	כדרלעמר	זרמו
אשמרת	חמר	חמור	חרטמים	חרמה	חמרמרה	חצרמות	מטר	מדקרות	מהר
חרם	ירמיהו	כרכמיש	כרם	כרמל	ירחמאל	ירמות	מריבה	מנור	מקרה
מארב	מארה	מבחר	מבצר	מגרון	מאמר	מבשר	עמיר	מרירי	מרקה
משמרת	מגורה	מדבר	מדרש	מהמרות	מוכר	מזרק	תרומת	כרמל	כרמלו
מהר	מוסר	מורד	מזרות	מזרה	נמר	מראה	חרמים	לאמר	חמור
מזרקי	מחברת	מחיר	מחתרת	מישור	שמיר	נמרד	מאחרים	ירחמאל	ירמות
מישרים	מסמרות	מכמר	מיתר	מספר	חרטמים	תימרות	ממרא	מחרשת	מבצר
מסמרים	מסרות	מרשה	מעדר	מערב	בראשונה	חרמון	מזרות	מסגרות	מורש
מערה	מערכה	מערצה	מצור	מצער	מותר	מגור	מחראות	מאיר	מחברת
מצרים	מקרא	מריבת	מראה	מרגמה	מחצצים	מזור	מרים	מדור	מכבר
מרד	מרדכי	מרעה	מרום	מרור	מכביר	מחר	מוסרה	מורה	למרות
מרחב	מרחשת	משבר	מרים	מרכבה	מצער	מכיר	ירושלים	מחיר	מרמס
מרמה	מרכלת	צמר	מרעים	מרצותם	מרטה	מקרא	כרמל	מערכת	בחורים
מרצע	מרחקת	ברמן	משורה	משמר	עמרם	מרי	מקור	מקרא	מהר

קלקול, כמ"ש (שם, שם, יג, ז) ויקבצו עליו אנשים רקים בני בליעל, ויתאמצו על רחבעם בן שלמה, ורחבעם היה נער ורך לבב, ולא התחזק לפניהם. וכן בקלקול באבשלום כתיב (שמואל, ב, טו, יב) ויהי הקשר אמיץ, והעם הולך אחר אבשלום. וכנגד פגם זה של אמיץ שיצא מזרעו כתיב (דה"י, א, כח, כ) ויאמר דוד לשלמה בנו, חזק ואמיץ.

ועוד. אמיץ ר"ת, אדני - צדק - מלך. מדות המלכות.

נפש עיין אגרא דכלה (ראה, ד"ה רק) וז"ל, זה כל עבודת האיש הישראלי, ולאם מלאם יאמיץ, היצר הטוב בכח הנפש הקדושה אשר בכלל הימני מבקש להטות אליו כל איברי הגוף עם כל החושים לעבודת הש"י ולתור-תו וליראתו, ומואס בתענוגי הבלי עוה"ז אשר היצה"ר עם הנפש הבהמית מתאוה.

ועוד. נפש, מעשה. ואמרו (ברכות, לב, ע"ב) ואמיץ, במעשים טובים. מצותיך אשר צותני (כי תבא, כו, יג), ר"ת אמיץ.

רוח כתיב (דברים, ב, ל) כי הקשה ה' את רוחו, ואמיץ את לבבו. והיינו שע"י שהקשה את לבבו, נעשה אימוץ לבבו. ועיין אדרת אליהו (שם).

נשמה אמיץ גימט' ענוה. סוד בינה - נשמה - ענוה. ידיעה שלמעלה מן הבחירה, עושה מה שבחק טבעו לעשות. ועיין רד"ק (תהלים, כז, יד) חזק ויאמיץ לבך, אם תתחזק בדרכיו הוא יאמיץ לבך שלא יחלש. ומעין כך באלשיך (שם). וכן בפנים יפות (בראשית, ב, ז) וז"ל, ולא אמר ואמיץ אלא יאמיץ, שהקב"ה עוזרו. עי"ש (ויחי, מח, טו).

חיה סוד כנגד חיה, נרנ"ח כנגד פרד"ס כנודע. ועיין תיקונים חדשים לרמח"ל (תיקון קדמאה) וז"ל, ומאי קבלה אתמר בהו חזקו ויאמיץ לבבכם (תהלים, לא, כה), עכ"ל. וזאת מכח תוקף אורם.

יחידה יחידה נקראת איתן לשון תוקף, ומשם נמשך האמיץ. ועיין מלבי"ם (עמוס, ב, יד) וז"ל, התבאר אצלי שהאימוץ היא התמדת החוזק, שעל זה אמר תמיד חזק ואמיץ, ר"ל שתתאמיץ לבך להשאר בחזקך.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

דוע. ועיין מגלה עמוקות (ואתחנן) וז"ל, אמציה הוא השר המנהיג פני שור שבמרכבה.

ומאיךך כתיב (עמוס, ב, יד) וחזק לא יאמיץ. וכתיב (תהלים, פט, כב) אשר ידי תכון עמו, אף זרועי תאמצנו. וכתיב (דברים, טו, ז) לא תאמיץ את לבבך, ולא תקפץ את ירך מאחיך האביון.

תפארת

ועיין פירוש הרמ"ז על הזוהר (בראשית) וז"ל, יעקב נתאמיץ בקדושתו ותורתו הנגדיית ממש נגד לבו, ולכך אמר עם לבן גרתי, נתחזקתי בתרי"ג מצות, בסוד חכמה, במילוי ח"י"ת כ"ף מ"ם ה"י, ועולה תרי"ג.

נצח נו"ה, רגלים להלך. וכתיב (רות, א, יח) ותרא כי מתאמצת היא ללכת.

הוד נו"ה, תרי רגלים. וכתיב (ישעיה, לג, ג) וברכים כושלות אמצו. וכתיב (נחום, ב, ב) חזק מתנים, אמיץ כח מאוד. וכתיב (איוב, ד, ד) וברכים כורעות תאמיץ.

ועוד. לאם מלאם יאמיץ, עשו ויעקב. ועיין כנפי יונה (ח"ב, סל"ו) וז"ל, ויאבק איש עמו, אמר ר' תנחומא שהעלה אבק ברגליהם וכו', ע"כ נתאבק עמו שרו של עשו והיה מעלה אבק על ב' רגליו, מה עשה יעקב, נתאמיץ ברגל אחד ודבק לו בארץ, עי"ש.

יסוד כתיב (איוב, יז, ט) ויאחו צדיק דרכו, וטהר ידים יוסיף אמיץ. היפך שולח ידיו במ' בושיו (דברים, כה, יא). ועיין אפיקי ים (סנהד' רין, ק, ע"א) וז"ל, ויסוד דלתתא יתעלה לדעת דלעילא שהוא מאמיץ כח.

ועיקר לשון חזק ואמיץ נאמר ליהושע, הן בסוף התורה והן בריש ספר יהושע. שהוא מזרעו של יוסף - יסוד. שהוא שטנו של עשו. יהושע, יה-עשו. ונלחם בזרעו של עשו, עמלק. ושם נאמר יד על כס י-ה. והרי עשו-יה, עמלק.

מלכות עיין רש"י (ע"ז, ב, ע"ב) יאמיץ לא שייך אלא במלכות, עכ"ל. וכתיב (מלכים, ב, יב, כב) וימלך אמציה (ועיין מגילה, י, ע"ב). וכל שרש מלכות בית דוד מרות. ועליה כתיב (רות, א, יח) ותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה. וכתיב (דה"י, ב, יא, יז) ויחזקו את מלכות יהודה, ויאמצו את רחבעם בן שלמה. וכן (שם, יב, יח) רחבעם התאמיץ. אולם בו היה

כתר ניקוד קמץ, לשון קמיצה, סיתום, היפך חכמה, פתח, את פתח לו. ועיין אגרא דכלה (תולדות) וז"ל, היה לו לומר יאמיץ בפתח, וב- כאן הוא קמץ, וכו', רמז כאשר יזקוף הקטן היינו יעקב, זקיפתו בקמיצות (כביכול כאילו הוא בקמיצות), שלא ינתן לו גדלותו בפ-תאומיות בפעם אחת, רק פעם אחר פעם.

ועוד. כתר סוד רצון, רצה, אמיץ במילוי, אל"ף, מ"ם, צד"י עולה רצ"ה.

חכמה עיין אבן עזרא (עמוס, ב, יד) וז"ל, יאמיץ כחו במחשבתו, עכ"ל. חכמה, כח-מה. וכתיב (איוב, לו, יט) וכל מאמצי כח. ועיין גר"א (תיקונים, תיקון מט) וז"ל, ואמיץ כח, כמ"ש שהוא מאמיץ הכח, כ"ח מ"ה. ואמיץ כח, הוא חו"ב.

בינה לב. וכתיב (דברים, ב, ל) כי הקשה ה' אלקיך את רוחו ואמיץ את לבבו.

דעת כתיב (משלי, כד, ה) ואיש דעת מאמיץ כח. ודרשו חז"ל (ויק"ר, אחרי מות, כג, יא) על בועז, שגבר על יצרו בשבועה. אולם יעוין במגלה עמוקות (ואתחנן, אופן ריא) וז"ל, ואיש דעת מאמיץ כח, ר"ל משה כמדתו סוד הדעת, היה מתאמיץ עצמו ליכנס לא"י כדי להשיג כ"ח אתון של הוי"ה, וקווי ה' יחלי-פו כח, עי"ש. וכנגדו בקלקול בלעם, גימט' יאמיץ, דעת דקלקול. ובדרך רמז, אשר צוה משה (ויקרא, ט, ה), ר"ת אמיץ.

חסד כתיב (ישעיה, מא, י) כי אני אלהיך אמ-צתיך, אף עזרתך, אף תמכתך בימין צדקי. וכן כתיב (תהלים, פ, טז) וכנה אשר נטעה ימינך, ועל בן אמצת לך. וכן (שם, יח) תהי ירך על איש ימינך, על בן אדם אמצת לך.

וכתיב (ישעיה, כח, ב) הנה חזק ואמיץ לאד-ני, כזרם ברד שער קטב, כזרם מים כבירים שוטפים הניח לארץ ביד. וכן אמיץ בחילוף אותיות עולה צמא, למים.

גבורה חוזק. וכתיב (דברים, לא, ז) חזק ואמיץ (וכן שם, כג. וכן יהושע, א, ו, ז, ט, יח). ועוד כתיב (ישעיהו, כח, ב) חזק ואמיץ. וכן כתיב (דה"י, א, כב, יג) חזק ואמיץ אל תירא. וכן כתיב (שם, שם, כח, כ) ויאמר דוד לש-למה בנו חזק ואמיץ. וכתיב (משלי, לא, יז) ותאמיץ זרעותיה. ועיין גר"א (תיקונים, תיקון מט) שהם ב' ידים, חו"ג שמהן נתאמיץ, כ"י

ספר בעל שם טוב התחבב לדורות,
אלא, שמאמריו בעוד שהם עמוקים
הם גם תמציתיים, מצב הגורם
קושי להבינם ולהשיגם. הרב מגלה
רבות מהעמקות שיש בעשרים
ושישה מאמרים ראשונים של פרשת
בראשית.

בספר להב אש, סידר הרב ספרי
חסידים קדומים והבהיר אלו על פי
סדר הנושאים, כולל: תורה, תפילה,
אהבת ה', אהבת ישראל, אכילה
בקדושה, אמונה, אמת, בחירה
חופשית, בטחון, גאולה ...

הפצה אברודמוביץ

03.578.2270

משלוח ברחבי העולם

המאמרים שבאו בספרעולם ברור, רובם
נערכו מתוך סדרת שיעורים שניתנה
במוצאי שבתות בעיר בני ברק. כל
שיעור מקיף ומברר נקודה אחת בהלכות
דעות וחובות הלבבות,
ונותן מבט שורשי ומעשי בדרך הישרה
שיבור לו האדם. בחלקו האחרון של
הספר מופיעים "מאמרי התקופה" -
מתוך שיעורים שנמסרו לאור תקופתנו,
וכן שיחה נוגעת לתקופתנו מאת הגה"צ
רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל, היוצאת
לאור לראשונה.

ספרי אברודמוביץ

רח. קוטלר 5,

בני ברק 03.579.3829

הפצת ספרי קודש

רח. דוד 2,

ירושלים 02.623.0294

ספרי מאה שערים

רח. מאה שערים 15,

ירושלים 02.502.2567

סניפים ספרי אור החיים

AVAILABLE IN THE USA FROM SHIRA DISTRIBUTORS 718.871.8652

מילון ערכים בקבלה • אורך ועובי

דאור מקיף, הם נקראים "ס דעובי, ו"ס דאור פנימי נקראים "ס דאורך, עכ"ל. ודו"ק היטב היטב בדבריו, שסוד אורך ועובי, שורשו ביושר ועיגולים. ובפרצופים, סוד אורך בפרצוף אריך - אורך. וסוד עובי בפרצוף עתיק, ודו"ק היטב היטב. ועיי"ש שתיקון האורך מבחוץ לפנינים, ותיקון העובי מבפנים לחוץ.

ועיין בדברי מהר"א פרידה (תולדות אהרן ומשה, תשובה כב) שהביא את דברי התו"ח ז"ל, אלא שהוא ז"ל (התו"ח) האיר עינינו לומר שזה אורך (יושר), וזה עובי (עיגולים ואור מקיף). וכמו שזה האורך יש לו אורך ורוחב וקו א"ס בתוכו, כן בעובי יש בו אורך ורוחב וקו א"ס סובב עליו, זה נקרא א"ס בתוכו ממש, עכ"ל.

וכתב עוד בספרו בגדי ישע (שה"כ, דרושי ספירת העומר, דרוש ח) ז"ל, בין אם נאמר שע"י ההתכללות, שהאורך נעשה עובי, או העובי נעשה אורך, עכ"פ יש ב' בחינות אורך ועובי אחרי התיקון, כי כן מצא התו"ח דף סה ע"א להרש"ש ז"ל ב' לשונות. אחד אומר שהאורך נעשה עובי אחר התיקון, ואחד אומר להיפך שהעובי נעשה אורך ואור א"ס בתוכו באורך, יע"ש היטב שיש ב' בחינות אורך ועובי, וא"כ אם ב' אמתיים, צריך לכוון בב' באורך ובעובי כפול ב"פ הכונה, אחד באורך ואחד בעובי, עכ"ל.

והבן שיש יושר דיושר ועיגולים דיושר, וכן יש עיגולים דעיגולים ויושר דעיגולים. וזהו אורך דאורך ועובי דאורך, ועובי דעובי ואורך דעובי, ודו"ק היטב היטב. ואור המקיף הוא הממוצע בין יושר לעיגולים, והוא עיגולים דיושר, והחיצון גדול יותר, עובי דאורך. וכן הלבשה מהותו עובי, והפנימי גדול יותר. ויושר דעיגולים הוא האור, והכלי הוא עיגולים דעיגולים, ובכלי יש "עובי" הכלי. עיין עץ חיים (ש"ב, ענף ג). ועיין שמן ששון (עץ חיים, ש"ל, פ"ו, אות ז). ועיין עץ חיים (שער פרצוף ז"ן, דרוש ו. ושער אנ"ך, פ"ג בהגה"ה). ויפה שעה (שער פרקי הצלם, פ"ז, אות א) שהרחיב ביסוד חלק מדברי הרש"ש מיסוד העץ חיים גופא, ודו"ק היטב היטב. ועיין עוד עץ חיים (שער כד, פ"ב, מ"ק).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

כתב בספר השם (ד"ה והוא המשל) ז"ל, אין נקודה בלא אורך ועובי ורוחב, הרי ג'. ולכל אחד מהם ראש וסוף ואמצע, הרי תשעה. ועם גדר המקום, הרי עשרה. ועל האמת הספירות הם ט', והמקום הנושא אותם הוא העשירי, עכ"ל. וכל ספירה יש לה עובי, כמ"ש בעץ חיים (ש"א, ענף ב'. ושער כ, פ"ו).

וכתב הרש"ש (הקדמת רחובות הנהר, דף ו, ע"א) ז"ל, נתבאר בשער דרושי אבי"ע ובשערי קדושה ובכמה מקומות, כי ה' עולמות הם א"ק ואבי"ע, וכל אחד מהם כלול מא"ק ואבי"ע, שהם ה' היות עם קוצי היודיין, והם כ"ה בחינות. ואלו הכ"ה בחינות היו "מלבשים" זה את זה באורך, מעילא לתתא, מראש א"ק עד סוף העשיה. וכל הספירות דכל עולם מהם היו בבחינת עצמות אותו העולם לבד, ולא היו כלולים וקשורים זה בזה. ואח"כ נכללו ונתקנו באופן זה. ותחילה נתקן א"ק ואבי"ע דא"ק שהוא ההויה הראשונה הפנימית, כי הא"ק שבו שהוא הא"ק עצמו שהיה בו שהוא קוצו של הו"ד שבזו ההויה הפנימית שבו, והאצילות שבו נעשה מא"ק דא"ק ואבי"ע דאצילות שהוא הקוץ דיו"ד דהויה הב', והבריאה שבו נעשה מא"ק דא"ק ואביע דבריאה שהוא קוץ יו"ד דהויה הג', והיצירה שבו נעשה מא"ק דא"ק דאבי"ע דיצירה שהוא קוץ היו"ד דהויה הד', והעשיה שבו נעשה מא"ק דא"ק ואבי"ע דעשיה שהוא קוץ היו"ד דהויה הה', וכו'. ונתבאר שם, כי כל הכ"ה בחינות הנזכרות הם בא"ק ואבי"ע דא"ק, ועד"ז כ"ה בחינות בא"ק ואבי"ע דאצילות, וכ"ה בחינות בבריאה, וכ"ה בחינות ביצירה, וכ"ה בחינות בעשיה, וכולם נכללו ונתקנו כנז"ל בכללות ובפרטות. נמצא כי כללות ענין התיקון הנזכר הוא כי מה שהיו העולמות קודם התיקון מתפשטים באורך, נעשה עתה בעובי, וכו', הרי כי מה שהיו העולמות באורך נתקנו ונכללו ונתאחו זה בזה ונעשה ה' הויה"ת בעובי כנזכר, אמנם הם "קשורים" באורך ונקראים ג"כ ה' הויה"ת באורך, וזה שכתבנו הוא בכללות, אמנם הענין היה בפרטי פרטות, עכ"ל. ועיי"ש דף י"א, ע"ב. ול"ה, ע"ב, ל"ו, ע"א, ואילך.

וכתב בתורת חכם (דף סה, ע"א) ז"ל, ואפשר כי העיגולים והי"ס

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ 2>4>12 USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך התמודדות עם פחדים חיצוניים

התמודדות עם פחדים - חיצוניות ופנימיות

את פרק זה ייחדנו לנושא התמודדות עם הפחדים חיצוניים כלל, ובפרט בפחדים המוכרים לכולנו כאן בעולמנו. כל אדם שחי את העולם הזה כמות שהוא, יש לו סיבות רבות לפחד. אמנם רוב ככל בני האדם לא חיים ברגשי פחד קיומיים תמידיים, אך אין זה מחמת שלא כן היה ראוי להיות. כי אילו בני האדם לא היו עמוסים ברוב טרדות ולוקים בטמטום הלב, הם היו קולטים את ריבוי הסכנות והאסונות, ממילא נפשם היתה נופלת לשיגעון מרוב פחד וחרדה. אילו אנשים היו מתוודעים למציאות הקושי והסבל העצומים שפוקדים רבים וטובים, והלב שלהם לא היה אטום מרוב כסל או משותק מתוך איבון רגשות, ונפשם הטבעית היתה מרגישה כל זאת, היא היתה מתמוטטת מרוב כאב ודאגה.

השוויון הנפשי שכביכול קיים חרף כל האיומים הביטחוניים, התחלואה, קשיי בריאות וכלכלה וכו' לא נובע מחמת קדושה יתירה או תכונות ומידות טובות, אלא להפך - מהמידות הפחות מתוקנות: אנוכיות, חוסר אכפתיות, אטימות והדחקה. אדם שומע על כל מיני חולאים או קשיי פרנסה ועוני, בעיות בשלום בית וגירושין, בעיות בחינוך ילדים, בעיות בדיור - משפחות גדולות בדירות קטנטנות, דמי שכירות או תשלומי משכנתאות עצומים, זאת ועוד בנוסף על המיסים וארנוניות המעיקים, וכו' כל הצרות והייסורים, והוא מרחיק ומדחיק זאת מעצמו - 'תראה הרבה אנשים סביבי חיים ולא קרה להם כלום, מסתמא גם לי לא יקרה כלום... חוץ מזה אני מסודר, אני חי נכון - לי אין בעיות... !'

צריך להבין כי כל טענות ההדחקה למיניהם, הן טענות של הבל. לדוגמא:

דע את שמחתך. השמחה בבהירות. פרק י'

ננסה קצת להתבונן בסוגיה של השמחה, אך לא רק בשמחת המועדים, אלא בשמחה לכל השנה כולה. הגמרא בחולין (דף ס, א) אומרת, שנאמר ביום שלישי במעשה בראשית, ויאמר אלקים תדשא הארץ עשב מזריע זרע, עץ פרי עושה פרי למינהו (בראשית א, יא). שהקב"ה אמר לעצים להוציא עץ, הוא אמר למינהו, עץ פרי למינהו. אבל כשהקב"ה אמר להוציא עשבים, לא נאמר שם למינהו. אומרת הגמרא שעשו עשבים קל וחומר בעצמם ואמרו, ומה אילנות שאין דרכן לצאת בערבוביה, הקב"ה אמר למינהו.

קל וחומר שעשבים שדרכם לצאת בערבוביה, שראוי שהם יצאו למינהו. ולכן העשבים יצאו למינהו. [ויש שם אבעיא בגמרא לדינא, האם בעשבים יש דין של כלאים או לא].

ועל זה נאמר ישמח ה' במעשיו, כביכול השמחה שהיתה לפניו יתברך שמו, ביום שלישי דמעשה בראשית, שהעשבים הוציאו את עצמם באופן של למינהו. מלבד דברי רש"י כפשוטו שכולן זהירין במצותיו, עדיין צריך להבין את עומק הדבר, מה ההבדל אם הדבר יוצא למינהו, או שהדבר יוצא שלא למינהו. אלא מוגדר כאן מהי מהות של השמחה. השמחה מגדירה שדבר שיוצא בערבוביה, אין בו שמחה. ואילו דבר שיוצא שלא בערבוביה, על זה נאמר: ישמח ה' במעשיו. לפי זה מהי הגדרה של שמחה? כל שמחה מעמידה עולם ברור. כלשון הגמרא בבבא בתרא (דף י, ב) כידוע, עולם ברור ראית.

כאשר הדברים נמצאים במקום, בצורה, באופן שהם אינם ברורים, שם חל עצבות בנפש האדם. כאשר הדברים נמצאים באופן שיש סדר, שיש ברירות, שאחד לא נכנס בגבול חברו. אלא איש על מקומו יבוא בשלום. שם יש כח שמחה. ובלשון יותר ברורה, ככל שהאדם חי בעולם יותר ברור, ככל שהאדם חי בעולם שפחות מעורבב, יש לו בהירות, שם חל עליו השמחה.

הדברים מאירין

מהי בהירות? על איזה בהירות עסקינן, שיש שמה שמחה, יש בכללות הבהירות בקומת האדם שני אופנים של בהירות. סוג אחד של בהירות, זה הבהירות שנמצאת אצל האדם בעסקו בתורה, במהלכי הסוגיה חל אצלו בהירות. ככל שהדברים מאירים יותר, מבוררים יותר, אז הם שמחים יותר. מאירים ושמחים כנתינתם מסיני (עיין ירושלמי חגיגה ב, א). ועל דרך זה מצינו בחז"ל (תענית כג, א) נהירן שמעתתין כבימי חוני המעגל, וכן נאמר בחז"ל (ברכות נח, ב) אמר שמואל נהירין לי שבילי דשמיא כשבילי דנהרדעא. כשהשמחה מבוררת, אזי הדברים מאירים ושמחים. זה סוגיה אחת של בהירות.

לשון הרמח"ל בדרך עץ החיים, [נדפס בסוף מסילת ישרים ברוב המהדורות], ואם היתה הידיעה רחבה ועומדת על לב בני האדם לא היו חוטאים לעולם. כלומר, מדוע בני אדם חוטאים? אומר הרמח"ל, מחמת שהידיעה לא עומדת על לב בני אדם. ולמה באמת אין בזה ידיעה לבני אדם, הסברא הפשוטה והראשונה היא, מחמת שכשדברי הרמח"ל במסילת ישרים, שלרוב ידיעתם בני אדם לא מתעסקים איתם ושוכחים. אז מה העצה? לחזור, אמת.

אבל יש כאן נקודה הרבה יותר עמוקה, יכול להיות שהאדם במסכת שבת, עירובין, יבמות, הוא תלמיד חכם, אך בהלכות דעות אין לו בהם כמעט כלל ידיעה. כשחל שם תלמיד חכם אמיתי, על תלמיד חכם, ההגדרה שלו שבכל דבר שהוא עוסק בו, הוא עוסק בו במהלכי העיון. כך הוא עוסק בכל סוגיה. תורה על כל חלקיה בעיון, גמילות חסד זו סוגיה שצריך לברר אותה בעיון, תפילה זו סוגיה שצריך לברר אותה בעיון, בודאי שהיא עבודה שבלב, אך כמו שאת הלכות תפילה שנפסק באורח חיים, הוא מברר בעיון. כך גם את מהות התפילה, דרכיה, פעולותיה, סיבותיה, ומה התוצאות שהם פועלים, צריך לברר בעיון. זה נקרא עולם ברור.

העבודה היא לא שכולם יודעים מה צריך לעשות, רק יש יצר הרע וקשה לעשות. כגון אחד יודע שצריך זהירות, זריזות, פרישות, נקיות, חסידות, אלא שזה קשה לעמוד בזה ולקיים את הדברים. אבל אליבא ד'אמת, ההגדרה היא שונה בתכלית. אין כמעט מי שיודע מה זה זהירות. אין כמעט מי שיודע מה זה זריזות. למה אין כמעט מי שיודע? כי אין כמעט מי שלמד את הסוגיה, שנקראת זהירות או זריזות בעיון.

הדבר דומה ללימוד ל"ט מלאכות בשבת, אם לא היה מי שלומד ל"ט מלאכות בעיון, לא היה מי שיודע את הסוגיות האלה. אם אין כמעט מי שלומד את הסוגיות של זהירות, זריזות בעיון, אז איך יהיה מי שידע אותם.

יש כאן קצת דבר פלא. יש כאן חוסר הבנה, שמצוי בתפיסה הפנימית של החיים. התפיסה הפנימית של חיים היא, שמאותה נקודה שאני מסתכל על שורש של סוגיה בעיון, מאותה נקודה אני מסתכל על כל שטח שבחיים. ועל כן היראת ה' שלי היא סוגיה בעיון. וכן האהבת ה' היא סוגיה בעיון. הדבקות בקב"ה זה סוגיה בעיון. גמילות חסדים זו סוגיה בעיון, וכן על זה הדרך. אם כך היו נראים פני הדברים, אזי כל חלקי העבודה שלנו היו חלק מחלקי העיון שלנו. אם כל חלקי העבודה שלנו, היו חלק מחלקי העיון שלנו, אזי תפיסת החיים של העבודה הייתה מקבלת שינוי גמור.

אבל סוגיה שניה של בהירות, היא בהירות במהלכי הדעת של האדם, שהאדם מברר את מהלכי החיים. מה זה עולם ברור במהלכי דעה, כלשון רבינו יונה הידוע בשערי תשובה (שער ג, טו) שהאדם צריך לערוך מערכות ביראת ה'. כלומר, שכשם שבסוגיה הוא חי בעולם ברור, כך גם בהלכות דעה הוא חי בעולם ברור.

ניתן דוגמא פשוטה: לפני שהחפץ חיים חיבר את ספר שמירת הלשון, האם דיני שמירת הלשון היה בהם עולם ברור? היו מפוזרים אחת הנה, ואחת הנה, בסוגית הש"ס, בדברי הראשונים והאחרונים. אבל הדברים לא היו סוגיה ארוכה וברורה. עד שבא החפץ חיים, וחיבר ספר שמירת הלשון.

הרי שיש לנו מקצוע שלם בתורה, מקצוע של הלכות שמירת הלשון, שלא היה בו עולם ברור, לפני שהחפץ חיים בירר את אותו עולם. זה משל, ומה הנמשל? בתפיסת מהלכי הדעת של החיים, אין לנו שולחן ערוך מסודר. קצת הלכות דעות לרמב"ם, אבל מלבד אותם הלכות שיש בדברי הרמב"ם, מעט הלכות, רוב תפיסת מהלכי הדעת של האדם, זה עולם מאוד לא ברור.

כשם שבמהלכי בירור הסוגיה שבש"ס, הלכתא, פלפולא של תורה, אם אדם לא עמל על כל סוגיה, לא יתכן שיהיה לו בבהירות אם הוא עמל בסוגיה אחת, רוב הדבר לא הועיל לו בסוגיה אחרת. על כל סוגיה וסוגיה, הוא צריך לעמול כדי שיהיה לו בהירות. ואפילו אם הוא עמל שתהיה לו בהירות, בחלק גדול מהמקרים לאחר זמן, משתכח הבהירות של מה שהיה לו, וכמעט כלא היה, אם נפשו יצאה מהסוגיה. בהקבלה לכך, בכל שטח החיים שנקרא הלכות דעות, דעת האדם, דעות בלשון חז"ל: על כל אחד ואחד מהסוגיות האלה, צריך לעמול שיהיה לאדם עולם ברור.

על זה בא רבינו יונה ואומר, שהאדם צריך לערוך מערכות ביראת ה' תמיד. מה הם אותם מערכות? המערכות הללו הם אותם מערכות, שהאדם צריך לברר כל סוגיה שהוא נוגע בה, בכללי העיון עד העיון הדק, כמו בכל סוגיה שהוא עוסק. מי שמברר את הסוגיה של הלכות הדעות, עד העיון הדק שלהם, הוא חי בעולם ברור.

כשם שבחלק התורה, כל מי שעמל בתורה באמת מבין שצריך לעמול על הסוגיא כדי שהדברים יהיו מאירים ושמחים, זה קרוב לכל מי שעמל בתורה באמת. אבל כלפי כל חלק קומת הנפש של האדם, ששם הדברים יהיו מאירים ושמחים, צריך שכל סוגיה תהיה בעיון.

דע את ביטחונך התמודדות עם פחדים היצוניים

שחי בעולם שאינו שלו. ככל שאדם נכנס בצורה נכונה לתפיסה של לחיות בעולמו שלו, בעולם הפנימי של כוחות נפשו, אזי מערכת הפחדים שלו מקבלת צורה מתוקנת. לעומת זאת, אדם שנותר בתפיסה היצונית והוא חי בעולם שאינו שלו, שם שורה מערכת הפחדים המקולקלת על תולדותיה.

פרט למהלך התיקון שהצענו – לשנות תפיסת חיים, לחיי פנימיות, לחיי כוחות נפש, אין לנו עצה הוגנת וטובה אחרת כיצד להתמודדות עם פחדים היצוניים. אמנם המהלך של כניסה לעולם הפנימי, לעולם הנפש נראה לאדם שאינו מוכר, לא מדובר בספרי הקודש, רחוק מהמציאות, לא באפשרות וכו'. אך כל הטענות החיצוניות הללו, הן טענות שמרחיקות את האדם מהאמת. מי שרוצה להטעות את עצמו ולחשוב שהוא גם יהיה מחובר לחומר וגם יהיה עבד ה', צריך להבין כי השילוב הזה אינו יתכן. אם אדם לא חי בתוך עצמו – חיי פנימיות, הוא חי בחוץ, הוא חי בעולם שאינו שלו, ממילא הוא נתון לפחדים ללא דרך של אמת להתמודד אתם.

אדם שיקרא יקלוט ואף יבין את הדברים בשכלו לאשורם, אך אל העולם הפנימי של הנפש הוא לא יכנס. אזי, הבנת הדברים תישב את קושיית הפחד רק בשכלו, אך במציאות החיים שלו הפחדים המקוקלים ישארו. רק מי שיממש את הידיעות בפועל המעשי, בעיית הפחדים היצוניים המקולקלים תיפתר ברובד הנפשי האמיתי.

יהי רצון מלפני ה' יתברך שמו, שכולנו נזכה לעולם פנימי זך ומתוקן, ורחוק מפחדים מקולקלים.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

היה מפחד. כל אדם פוגש מציאות כזו או אחרת של גורמים שמולידים בו פחד, וכל אחד מתמודד עם נקודות הפחד שנוגעות אליו כל אדם בדרכו הוא. ישנן את אלו כפי שהזכרנו שניחנו במידות רעות של סגירות רגשית. מי שלא 'זכה' להתברך במידות רעות כעין אלו, אזי הוא נוקט בדרכים היצוניות וקיצוניות על מנת לברוח מהמציאות. הוא משתמש בכל מיני אמצעים ותכשירים: אם הוא לא נרדם בלילה, הוא לוקח כדורי שינה. אם גם ביום הוא סובל מחרדה, אזי הוא נוטל תרופות הרגעה: קפסולות קונבנציונליות, או כל מיני תמיסות, תמציות וטיפות טבעיות. פרט לאלו, חלק נכבד מהציבור הולך וגודש את משכנות הפסיכולוגים למיניהם ולסוגיהם, תחום עיסוק שבשנים האחרונות גדל צומח ופורח ומלא בעבודה.

כלל הדבר, כל אדם עם שכל ישר והגיון כנה שיתבונן במציאות העולמית כמות שהיא, לא יוכל להגיע למסקנה אחרת מלבד כך – העולם הוא מקום מסוכן ומפחיד לחיות בו. מי שמגיע למסקנה אחרת, הוא פשוט מטעה את עצמו (הכי קל לאדם להטעות ולשקר לעצמו, כי אין מי שיתנגד). אדם שהמציאות ברורה לו והוא אינו מפחד, זה מחמת שהוא מנותק מהמציאות. ולצערנו, רוב בני העולם בחרו לברוח מהמציאות.

השאלה בה עסקנו הינה – מהי הדרך הנאותה לעבור בה את העולם הזה, חרף כל הקשיים והפחדים. אך ללא מידות רעות, ואיבון רגשות, ללא הדחקה וניתוק מהמציאות, אלא לחיות עם לב פתוח, חי ומרגיש.

לשם כך והארכנו לבאר ולהמחיש את החילוק בין צורת חיים פנימית לחיצונית, בין תפיסת עולם של אדם שחי בעולמו לאדם

הטענה שרוב בני העולם אינם נפגעים, ממילא מדין רוב ומיעוט – מסתבר שאני שייך לרוב וגם אני לא אסבול, אלא אמלט מכל סכנה צרה וצוקה. לפיכך, אין אני צריך לחוש לכל מיני סכנות רחוקות ולפחד.

אולם כבר קיבלנו מרבתינו, שלאחר השואה של המלחמה השניה תבוא מלחמה שלישית המסוכנת ממנה. ואכן כל בר דעת יכול לחוש במוחשיות בקיומה של האפשרות להתלקחות מלחמה איומה שכזו בכל רגע נתון. וגם קבלנו שבמלחמה זו הרוב ימותו ורק מיעוט ינצל. ואם כן, מדין רוב ומיעוט ראוי לכל אחד לחשוש שמה הוא יהיה מהרוב ולא מהמיעוט, וממילא יש לו סיבה טובה לפחד היצוני.

נחזור אל המשל שהמשלנו לעיל, אדם שנשאל היכן הוא גר, ותשובתו – 'בני ברק'. אזי צריך להבין – בני ברק היא מקום מסוכן, שהרי היא שכנה קרובה לתל אביב המאווימת על ידי כל שונאי ישראל כמטרה לטילי אטומי ביולוגי כימי. אמנם במלחמת המפרץ טילי ה-'סקאד' לא חדרו ונפלו בתוך העיר, אך הם נפלו לא הרחק ממנה, כך שקולות הנפץ והחרדה חדרו גם אליה. בתקופה הקודמת לכך, מחבלים פוצצו אוטובוסים מלאי נוסעים בעיירות הסמוכות לה. ובתקופת מגפת הקורונה העיר בני ברק 'קצרה' מספר רב של כותרות חדשותיות, בהיותה בראש רשימת המקומות הנגועים והפגועים. כמוכן, אין אנו מתייחסים דווקא לעיר בני ברק, אלא רק לצורך דוגמא בלבד. אך אותה הגדרה של 'מקום סכנה', שייכת להרבה מקומות בעולם.

נחזור ונאמר, אדם שחי כאן בעולם את המציאות העכשווית ולא חווה פחדים, על דרך כלל זה נובע מחוסר רגישות של המינימום שבמינימום שצריך להיות, אחרת הוא באמת

הקדוש ברוך הוא ברא את עולמו מארבעת היסודות: עפר, מים, רוח ואש. האדם מורכב גם הוא מארבעת היסודות הללו, ובמיוחד עולמו הפנימי.

סדרת הספרים "ארבעת היסודות" מטרתה לפתוח בפני האדם את עולם הנפש על פי החלוקה לארבעת היסודות.

ספר זה עוסק בכוחות הנובעים מיסוד המים, ובו מתפרטים הכוחות השונים הנובעים מיסוד המים, בצירוף היסודות האחרים – כל פעם לפי סדר אחר ואופן שונה.

רבי חיים ויטאל בספרו 'שערי קדושה' מבאר, כי המידה הרעה הנובעת מיסוד המים – היא מידת התאוה.

כח המים הוא כח יסודי באדם, שמעורר בו את כח התאוה. באופן טבעי כאשר האדם אינו עובד על מידותיו התאוה מתגלית אצלו כמידה רעה, אך כאשר הוא מתקן את מידת התאוה בשורשה – היא הופכת להיות מידה טובה.

ספר זה עוסק בביאור פרטי מידת התאוה הרעה שבאדם, והדרכה מעשית לאופן תיקונה. האופנים שבהם מתגלית מידת התאוה בנפש האדם רבים הם מאוד. בספר זה מובאים ט"ז האופנים ביותר עיקריים והיותר בולטים, שבהם מתגלית מידת התאוה בנפש האדם.

ובחינה נוספת, שתיקן מדת המלכות, עיין בת עין על אתר. וכן הוא בעוד מדברי רבותינו. ועיין לקוטי תורה (לך לך). ובחינה נוספת, כתב באגרא דכלה על אתר ז"ל, אברם הלך ונסוע הנגבה, ר"ת אהו"ה, גושפנקא דחתים ביה שמיא וארעא, את השמים וארץ הארץ (ר"ת אהו"ה), הוא שם הדעת. ואברהם הודיע לבאי עולם גדלות הבורא ית"ש, עיי"ש. ומעין כך איתא במגלה עמוקות (לך לך).

כתיב (לך לך, יב, י) וירד אברם מצרימה. ואמרו (ב"ק, ס, ע"ב) ת"ר, רעב בעיר פזר רגליך, שנאמר ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה לגור שם.

ואמרו (ב"ר, מ, ו) אמר הקב"ה לאברהם אבינו, צא וכבוש את הדרך לפני בניך, את מוצא כל מה שכתוב באברהם כתיב בבניו. באברהם כתיב ויהי רעב בארץ, בישראל כתיב (שם, מה, ו) כי זה שנתים הרעב בקרב הארץ. באברהם כתיב וירד אברהם מצרימה לגור שם, ובישראל כתיב (במדבר, כ, טו) וירדו אבותינו מצרימה, וכו', עיי"ש. והוא ניסיון רביעי של אברהם, כמ"ש (פרד"א, פרק כו) ניסיון הרביעי, מיום שנבראו שמים וארץ, לא בא רעב אלא בימי אברהם (אולם במקומות הרבה אמרו שיש ז' רעבון בעולם, בימי אדה"ר, ובימי למלך, ושל אברהם שלישי. עיין ב"ר, לך לך, מ, ג. רות רבה, א, ד, ועוד מקומות) ולא בכל הארצות, אלא בארץ כנען בלבד, לנסתו ולהורידו למצרים, שנאמר ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה. ועיין רמב"ן על אתר, שאברהם עשה שלא כדיון, עיי"ש.

אולם בזוה"ק (בראשית, פ, ע"א) אמרו, ויהי רעב בארץ - עד כען לא הוה חילא דעל ארעא יהיב תוקפא ומזונא על ארעא, בגין דעד לא אתקדשת ולא קיימא בקיומא, כיון דחמא אברהם דהא ההוא חילא דממנא על ארעא לא יהיב תוקפא וחילא קדישא כדקחזי, כדיון וירד אברהם מצרימה לגור שם, עיי"ש. ועוד אמרו (שם, פא, ע"ב) מ"ט למצרים, אלא בגין דשקיל לגן ה', דכתיב כגן ה' כארץ מצרים, דתמן שקיל ונחית חד נהורא דאיהו לימינא, דכתיב (בראשית, ב, יא) שם האחד פישון הוא הסובב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב. ואברהם כיון דידיע ועאל בהימנותא שלמתא, בעא למנדע כל אינון דרגין דאתאחדן לתתא, ומצרים הוה נטיל לימינא, ובגין כך נחת למצרים.

ות"ח, כפנא לא אשתכח בארעא אלא כד מסתלקי רחמי מן דינא. ועיין ר' חיים פלטיאל על אתר ז"ל, תימה מה ראה אברהם ללכת למצרימה יותר מבשאר ארצות והביא את עצמו בסכנה, והלא בשאר הארצות לא היה רעב כי אם בארץ כנען, וצ"ע. ולהנ"ל ניחא. והיינו שיש ב' נידונים. א. כיצד הותר לצאת מא"י, עיין ב"ק, צא, ע"ב. ב. מדוע ירד לסכנת מצרים. ואכמ"ל. ועיין מהרש"א (ב"ק, ס). וכן הגש"פ מבית הלוי (ח"ב, עמ ז').

וכתב ר' יוסף בכור שור על אתר ז"ל, וירד אברם מצרימה, שאין דרך להיות שם רעב, מפני שנילוס הוא משקה את הארץ, ואין חוששין לעצירת גשמים, עכ"ל. וזהו עומק "וירד" [עיין בעש"ט (לך לך, יז) ז"ל, וירד אברם מצרימה - שירד ממדריגתו הקדומה, עכ"ל, עיי"ש. ועיין נועם אלימלך (לך לך, ד"ה ויהי רעב)], היינו שירד מא"י "שלמטר השמים תשתה מים", שיונקת מן העליונים, למצרים שכל שפעה מלתתא שהנילוס "עולה" ומשקה, ודו"ק. וכתב בשל"ה (לך לך, תורה אור, יז) ז"ל, וירד אברם מצרימה, ואח"כ כתיב ויעל אברהם וגו', וכתוב כיתרון האור מן החשך, כי לא נודע היתרונות של האור אלא מכח החשך, עיי"ש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

כתיב (בראשית, יב, ט) ויסע אברהם הלך ונסוע הנגבה. ואמרו חז"ל (ב"ר, לט, טז) מחקה והולך ומכוין כנגד ביהמ"ק. וברש"י (שם, יג, א) ז"ל, הלך ונסוע הנגבה, להר המוריה. ומכל מקום כשהוא הולך ממצרים לארץ כנען, מדרום לצפון הוא מהלך, שארץ מצרים בדרומה של א"י. אולם יעויין באבן עזרא על אתר שפירש שנסע מדרום א"י למצרים, כי מצרים בדרום א"י. וכתב בצ"ח (ברכות, סב, ע"ב) ז"ל, ואברהם כשהלך מחרן לארץ, כתיב הלך ונסוע הנגבה, כי א"י רמוז בימין שהוא חסד, וחז"ל רמוז מצד שמאל, מדת הדיון, עכ"ל. ועיין ערכי הכינויים לרמ"ז (ערך דרום, אות קב) שדרום שייך ליעקב, ואכמ"ל. ועיין ברש"ר הירש על אתר, ז"ל, ביקש את הבדידות, ובה הניח את יסוד ביתו, דרומה של א"י לא היה כגן פורח, עכ"ל. ובפסיקתא זוטרתא (שם, יב, ט) הוסיפו, ומנין שביהמ"ק נקרא נגב, שנאמר (יחזקאל, כא, ז) הטף אל דרום והנבא אל מקדשי, הוא נגב הוא דרום, שנאמר (תהלים, קכו, ד) שובה ה' את שבותינו כאפיקים בנגב. ובפרטות קאי על המנורה שבדרום, ששם החכמה, ודו"ק. ועיין מעשי ה', מעשי אבות (לך לך). וכן כתב הכלי יקר על אתר. וכן כתב במאור ושמש על אתר. וכתב הרבינו בחיי שם, ז"ל, הולך ונסוע הנגבה - מדרגה אחר מדרגה, מסע אחר מסע, "תנועת הנפש השכלית", והשקט הגוף, ומזה אמר תחלה ויט אהלה, עכ"ל.

ובזוה"ק (לך לך, פ, ע"א) אמרו, אתעטר אברהם מדרגא לדרגא, עד דסליק לדרגיה, הה"ד ויסע אברהם הלך ונסוע הנגבה, דא דרום דהוא חולקיה דאברהם, הלך ונסוע דרגא בתר דרגא, עד דסליק לדרום, ותמן אתקשר כדקא יאות, וסליק לדרגיה דדרום. ועיי"ש (פג, ע"א ואילך. פט, ע"א. קיח, ע"א). ועיין גר"א (תיקון יא מתיקונים אחרונים). וציוני (לך לך). וכתב ברקאנטי על אתר ז"ל, רמז כי אברהם מתדבק במדת החסד שהוא דרומה של "עולם", וע"כ מסעיו של אברהם אבינו היו לצד דרום, עכ"ל. והעתיק הזוהר הנ"ל. ועיין מהר"ל (חידושי אגדות, תמיד, לא, ע"ב).

ומצינו חידוש באלשיך (שם) ז"ל, כאשר היה הולך הוא, "הלך" לעומתו, היה נוסע הנגבה הוא מקום הר המוריה, כי קדושתו באה ונוסע לקראתו להקביל פניו וכו', ועל כן לא אמר נגבה כי אם גם ה"א בראש תיבה, לומר מי היה נוסע, הנגב עצמו. וה"א בסוף כאומר לנגב, כי אברהם הולך לנגב. באופן שהשני הה"ן, השניה שהוא הולך לנגב, והראשונה היא שהנגב נוסע לקראתו, עכ"ל. ועיין בינה לעתים (דרוש טז). וקרוב לכך עיין אגרא דכלה על אתר. ועיין תפארת שלמה על אתר.

ועומק ביאור דברי האלשיך, שאברהם יש לו ימין ושמאל, וכאשר זולתו נוסע אליו ימין של זולתו מאיר לשמאל שלו, ועי"ז אף השמאל הופך לימין. וכן נתבאר בשל"ה (תורה אור, לך לך) ז"ל, רמז שכל מסעיו של אברהם אבינו הלך ונסוע הנגבה, שהוא לצד ימין שיזכה לישוב לימין, וכך הוה, אף שישב לשמאל היא ימין באמת, כמו ששייב לו הקב"ה, אני לימינך והוא לימיני, עכ"ל. ועיין שו"ת הרדב"ז (ח"ג, חושן משפט, סימן קלז) שכתב ז"ל, דאברהם הוכיח דדרום בימין. עיי"ש בהרחבה. ובעומק אברהם האיר את מדרגת הימין בכל מקום, ודו"ק. וכמ"ש באגרא דכלה על אתר ז"ל, בכל מקום שהלך נסע הדרום עמו.

ובעומק היינו שעבד את בוראו מאהבה לשמה, כמ"ש במאור עינים על אתר. וכתב בקדושת לוי על אתר ז"ל, שהשיג בחינת אהבה שלא לחשוב מעצמו כלל, רק לעשות נחת רוח להש"ת, וזהו נקרא "נגבה", מלשון ארץ הנגב, דבר היבש וריקן, שהוא עצמו אינו כלום, ולא עבור שכר, עיי"ש. ועיין עוד אוהב ישראל (בשלח, ד"ה אז ישיר), וישראל קדושים (אות ט).

ערכים בפרשה

באיור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערם (עיינן ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

לשון של שמיעה, ודו"ק. ובשמאל נמצא עשו שנושא את בשמת, בת-שם. ומלכי אדום, שמלה ממשרקה, שמ-לה, כנ"ל. ושורשו בבגדי עשו החמודות, בגד - בגידה, כמ"ש חז"ל. אולם בתיקון נולד ליעקב שמעון, שמ-עון. אולם אינו תיקון שלם, כמ"ש שמעון ולוי אחים כלי חמס וגו'. ואילו היה בתיקון שלם היה נעשה מש-עון, ודו"ק.

ובתיקון השלם הוא בבחינת כי לה' המלוכה ומושל בגוים, משל, מש-ל, שמושל למלאות השממון. והוא בבחינת מש"כ עד כי יבא שילה, ואמרו חז"ל, דא משה, מש-ה. וזו כל עבודתו למלאות השממון. ובעולם דידן הושלם עשיית המשכן, מש-כן, ע"י משה. ששם עיקר מילוי השממון. ויתר על כן בבנין ביהמ"ק הראשון ע"י שלמה, שמ-לה. בירושלים, ירולי-שם. ושלמות התיקון ע"י משיח, מש-יח. הארה שלמה, שלם, שמ-ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

וכאשר קרא להם שמות, הוא קרא והם שמעו את קריאתו, שמע, שמ-ע. והיינו שהשמיעה היא קבלת השפע מן שורשו הנמצא שם. כי שמיעה בבחינת קבלה, כנודע בבחינת שמיע לי, סבירא לי. ובשורש זהו מלאות, בחינת שמן, שמונה, שמ-ן, וממשיכים ממקורו למקום החסר כנ"ל, משמים לארץ, למקום החומר, למקום הגשמי, גשם, ג-שם. וזה היה בצורתו הראשונה. והארה זו בבחינת שמש, שמ-ש, להפוך את הדבר של שם למש, ודו"ק.

אולם ע"י חטא אדה"ר, פגם ב"לשמרה", כנ"ל, ונעשה כאן שממון, ונצרך כיסוי לחסר, ולכך נצרך בגדים בבחינת שמלה, שמ-לה, לכסות הערוה, היינו לכסות החסר והשממון. ומעתה עיקר הנהגת השי"ת עמהם אינו בבחינת יד ימין, אלא יד שמאל, שמ-אל, הנהגת אל. לא בבחינת "חסד אל כל היום", ימין מקרבת, אלא הנהגה מרחוק, שם-אל, בבחינת את קולך "שמעתי" בתוך הגן וארא ואחבא. ומעתה הימין, בבחינת אברהם, יש בה גילוי של פסולת, ישמעאל, שמ-יעאל, וכן

בהעלותך | מ-ש משה, מש-ה, מש-שם. דבר והיפוכו. מש, מלשון למשש, חיבור גמור לדבר שקרוב אליו. לעומת כך שם, זהו דבר רחוק. ובדקות, כאשר הדבר הוא שם ואינו כאן, אזי כאן זהו בחינת שמם, שממון, העדר. וזהו בחינת ארץ, היפך שמים, שמ-ים, שם מים, כמ"ש בחגיגה. והיינו שמדרגת ארץ הוא בבחינת שממון, ומדרגת שמים הוא בבחינת מש, מישוש. ובארץ אומרים כלפי השמים לשון של שם, ודו"ק. וזהו בחינת שמר, שמ-ר, והיינו לשמור שמה שנמצא כאן לא יסתלק לשם, ויעשה כאן שממון. ולהיפך הוא בחינת קריאת שם, כמ"ש (בראשית, ב, כ) ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה. והיינו שהמשיך להם אור יקרות משורשם בשמים, ודו"ק. ובלשון אחרת, המשיך משורשם העליון שהוא בבחינת נשמה, נש-שם (כל אשר נשמה באפו, אפילו בעלי חיים), לתוך נפשם וגופם, וזהו שמם לפי שורשו בנשמתם. וזהו בחינת שימה, שמ-יה. וכאשר אין מאיר שורשו, זהו רמש, ר-מש, וכן בבחינת שמד, שמ-ד. ובבחינת שמט, שמ-ט.

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

מעשה	אשמרת	אשמה	אמש	אלישמע
משבר	מונשה	כרכמיש	חשמנה	חמיש
משכיות	מושא	מקשה	מרחשת	מקדש
משקל	מושך	משיח	מושורה	מושה
שלמה	מושנה	משעול		משל
משנה	שם	שולמית	שדמות	משתה
בשמים	שלומיאל	שמע	שמונה	שמאל
שמן	שמיכה	שמחה	שמות	שמר
גשמי	שממון	שמלה	שמכה	משור
משקה	תשומת	שפמות	שמש	שמרון
מבשר	חלמיש	ישמעאל	דרמשק	דמשק
מישר	ישמת	מושל	ישימון	חשמל
ממשלה	מחשבת	מכתש	המושי	מושב
משגב	מלבוש	מעשר	שמטה	מישרים
משחית	מפשעה	משביר	שמרון	שום
משפט	משבצת	משורר	אשמורה	מרשתי
משרה	משחה	משכן	משורה	משוגע
שוחמי	משפחה	משענת	חשמון	משיח
השכים	משקל	משקוף	ישמיעה	משמר

בלבביפדיה קבלה אמש

אור א"ס

ואמר אמש הרגו, וכן בפסחים (עב, ע"ב) מעשה בר' טרפון שלא בא אמש לביהמ"ד לשחרית, מצאו ר"ג, ופרש"י בערב. ועוד. וביאור הדבר, שהיום נחלק לערב בקר וצהרים, יעקב אברהם יצחק, ג' קוים. וכאשר נשלם היום מתאחדים, וזהו אמש, אויר - יעקב, מים - אברהם, אש - יצחק, יחדיו. וזהו עומק מ"ש (עירובין, סג, ע"ב) אמש ביטלתם את התמיד. תמיד - חיבור יחדיו. ועיין כתבי הרב מ"מ משקלוב (ביאור משנת חסידים) וז"ל, ב' פעמים אמ"ש, גימט' אמצע ימין ושמאל, ודבר זה רמוז בזה"ק וישלח. וכן גימט' אהבה יראה שלום, עכ"ל.

שערות

דבר שלמעלה מן ההשגה, בחינת השערה שלמעלה מן השיעור. ועיין ראב"ד (ספ"י, פ"ג, מ"ב) וז"ל, שלש אמות אמ"ש סוד גדול מופלא ומכוסה. פירוש, כשנבא לחקור איך נאצלו שני הפכים כמו אש ומים מכח פשוט, נמצא שהדעות נלאו מלהשיג סבה זו, עכ"ל. וזהו בחינת שערות, מותרים המות, והיינו מה שהמח אינו יכול להשיג.

אזן

אח"פ, כנגד דיקנא שבו המזלא. ועיין גר"א (תיקונים, תיקון י"א מתיקונים אחרונים) וז"ל, מתחלקין ג' אמ"ש במזלא, עכ"ל. וחלוקה של אמ"ש לג' כנגד אח"פ.

חוטם

בו נגלה אות ו'. ואמרו (ספ"י) שלש אותיות בונות ששה בתים. ושו"ר שם אמ"ש, כמ"ש בספר הפליאה (ד"ה וראה בני והבן שהצרוף) וז"ל, אלה הצירופים כצירוף אמ"ש שהוא מצורף ו' פעמים כמו אלו הצירופים ואלו הם, אמש, אשם, משא, מאש, שמא, שאם, עכ"ל. ובספ"י (פ"א, יב) איתא, ובירר שלש אמות מן הפשוטות, וקבען בשמו הגדול יה"ו, וחתם בהן שש קצוות.

פה

עיין אוצר עדן הגנוז (ח"ב, ס"א) וז"ל, ויאמר אלוקים רמוז (גימט') במקרא, באמ"ש. ועיין רמב"ן (שמות, ו, י) וז"ל, והנכון בעיני כי מלת "לאמר", להורות על בירור הענין בכל מקום. וידבר ה' אל משה באמירה גמורה, לא אמירה מסופקת, ולא ברמז דבר. ולכך יתמיד זה בכל התורה, כי נבואות משה פה אל פה ידבר בו ולא בחידות (במדבר, יב, ח), ולבן אמר ליעקב אמש אמר השם אלי לאמר (בראשית, לא, כט), באמירה ברורה שלא אזיק לכם, עכ"ל. והיינו אמש לשון חשך ואפילה, ושם דייקא היתה אמירה ברורה.

ואמרו (ספ"י, פ"ב, ג) שלש אמות אמ"ש, מ - דוממת, ש - שורקת, א - חק מכריע בינתיים. וכולו בפה. ובפרטות בכל קול והבל איכא אמ"ש, כנודע. עיין אדרת אליהו (שמות, כב, ח). ובדבריו בתיקון ס"ט. ושורש הדברים בזה"ק (ח"ג, צט, ע"ב, רע"מ), ועוד מקומות. ועיין לשם (חלק הביאורים, שער העקודים, פ"א, אות כו).

עינים - שבירה

עולם התהו, תוהה על שממון שבה. וכתוב (איוב, ל, ג) העורקים ציה

עיין רש"י (שמות, י, כא) וימש חשך, כמו ויאמש, יש לנו תיבות הרבה חסרות אלף, לפי שאין הברת האלף נכרת כ"כ, אין הכתוב מקפיד על חסרונה, עכ"ל. והבן, א - אור אין סוף. נחסר אלף מפני "שאינן הבכרת האלף נכרת כ"כ", כלומר אור א"ס נעלם ומסתתר, ונעשה וימש, לשון חשך, היפך אור. וזהו אמש, לילה, אפילה, חשך, הסתלקות אור א"ס.

ועיין שושן סודות (אות יט) אמר ר' עקיבא, ג' אמות אמ"ש כנגד אב"ג, עיי"ש. וכנגד א - אלופו של עולם. ועיין אוצר עדן הגנוז (ח"א, ס"ג) סוד אמ"ש - יה"ו, משם הוי"ה, עיי"ש בהרחבה.

צמצום

אמ"ש, אויר, מים, אש. (עיין ספר יצירה, בעיקר בפרק ג'). ושורש הכל אויר, שנעשה מן החלל, אויר פנוי. ובדקות, צמצום, סילוק, אש. ונעשה אויר פנוי, ולתוכו נמשך קו שבתוכו מימי האור העליון, הרי אמ"ש השורשיים.

קו

כל עולם תחתון ביחס לעליון, העליון ג"ר, והתחתון ז"ת. ובערך זה הקו מחבר אור א"ס, ג"ר, עם עולם תחתון, ז"ת, כנודע מהקדמת רחובות הנהר, שאף א"ק הוא ז"ת ביחס לקודם אליו. ומעבר זה נעשה ע"י הקו.

ועיין ראב"ד (ספ"י, פ"א, מ"ב) וז"ל, שבע כפולות, פירוש, מספר שבע נולד מאמ"ש, כי האויר יש בו כח מים ואש, והמים יש בהם אויר ואש, והאש יש בו מים ואויר, וקבוץ הכל, הרי שבע.

ציגולים

עיין גר"א (משלי, ח, ב) וידוע שהטבעות הן אמ"ש, אויר חם ולח, מים קר ולח, עפר קר ויבש, אש יבש וחם. הרי נאחזין זה בזה בט"ב בעיהן כדמות עגול שהראש נאחז בהסוף, לכן נקרא אמ"ש טבעת מלשון טבע. ועיי"ש שהוא סוד מ"ם סתומה, טבעת קידושין.

ועוד. עיין מגלה עמוקות (ויצא) וז"ל, גל (עיגול) נרמז בו גמ"ל למ"ד, בגימט' קמ"ז שזה כנרמז ויוכח אמש (ר"ת) ארבעים, מאה, שבעה, עכ"ל. וזהו מנין חיי יעקב.

ועוד. עיין אוצר עדן הגנוז (ח"א, ס"ג) וז"ל, וסוד שלש אמות אמ"ש מקרא מגלה, עיי"ש. מגלה - עיגול.

ועוד. סוד נקודה אמצעית של עיגול. עיין אוצר עדן הגנוז (ח"א, ס"ד) וז"ל, בארבע מחנות שכונה, ושכינת אל באמצע, שר"ת אמ"ש, עיי"ש.

יושר

אמש, ר"ת אויר, מים, אש (ספ"י, פ"ג). והנה בפשטות לשון תורה אמש לילה קודם. אולם מצינו כמה פעמים שהוא יום אתמול. כגון בעירובין (לט, ע"א) היום אם אמש, וכן בסנהדרין (מ, ע"ב) מי שבא

בלבביפדיה קבלה אמש

אמא

אמ"ש, אם-ש. ונקראים אמות, לשון אם, כנודע. ובסוכה שהיא בחינת אמא, כתיב והסוכה תהיה לצל יומם להציל מחרב מזרם וממטר. ועיין גר"א (אדרת אליהו, ישעיה, ד, ו) וז"ל, מחרב מזרם וממטר, ג' לגניות של הקב"ה שנפרע מעוברי רצונו, והן ג' אמות אמ"ש, חורב אש, זרם רוח, מטר מים. ובסודם נפרע מאש, ובמ' בול מים, ודור ההפלגה ברוח להפיצם על פני כל הארץ. ומצרים בשלשתן, דם וצפרדע במים, ארבה ברוח, שחין באש, ובברד היו שלשתן. ועיין עוד בדבריו (משלי, פ"ח, פ"ב) וז"ל, וכשבא ליסוד הנוק' (אמא) שם הבוצינא, שם נצטיירו האתונן אך לא נתגלו עדיין האתונן רק בסוד אמ"ש, בסוד גיזעא, והוא סוד נעיץ בעיזקא, שעי' זקא הוא יסוד דאמא, עכ"ל. וכן מבואר בדבריו בתיקון י"א מתי' קונים אחרונים.

ז"א

סוד אדם. ועיין שפתי כהן (שמות, כז, א) וז"ל, ודע, שהשלשה כלים שהם ארון שלחן מנורה, ר"ת אשם, שהיה העולם באשם מחטא אדה"ר. והם אותיות אמ"ש שאמר בספר יצירה, שהם שלש אמות, ושבע כפולות, ושתיים עשרה פשוטות, אור מים אש. אל"ף, מ"ם שי"ן, גימט' תקן-א', פירוש אדם תקן, נתקן העון שהיה ע"י אדם, ונתקן ע"י אדם, עכ"ל. ועיין גר"א (תיקונים, תיקון י"א מתיקונים אחרונים) וז"ל, ואמ"ש הן ג' מוחין דז"א, שמתפשטין בכל גופא דז"א, עכ"ל. ובפרטות יותר עיין מחברת הקודש (שער הפורים). ועיין בספר רזיאל המלאך, וז"ל, זכר באמ"ש, כי המ' הממוצע בין אלף לשין היא מתחלפת בא"ת ב"ש י', הרי אמ"ש - איש. ועי"ש שבאשה מתחלת מ-ה.

נוק'

בנוק' מתהפך אמ"ש לאש"ם, כמ"ש בספר יצירה. זכר באמ"ש, ונוק' באש"ם. ועיין באר מים חיים (משפטים, כג, כג) וז"ל, אנכי שולח מלאך, ר"ת אש"ם שהם אותיות אמ"ש, רק שהזכר באמש והנקבה באשם כמו שאיתא בספ"י (פ"ג), ורצה הקב"ה לשלחו עם בחינת הנוקבא לפניו כי הוא אש אכלה לגרש הגוים וכו', עי"ש.

ועיין ראב"ד (ספ"י, פ"א, מ"ג) וז"ל, ואמנם אמרו מכוונת לשון נקבה ולא אמר מכוון, רומז אל סוד עטרת, שכשם שיש יחוד בין יסודי אמ"ש שבי"ס, כן יש יחוד בין אמ"ש שבעטרה.

ועיין אוצר עדן הגנוז (ח"א, ס"ג) וז"ל, סוד אמ"ש עם אש"ם הוא (בגימט') מעש"ה מרכב"ה, המורה על הרכבת הכל, כמו ש"ם בש"ם (עולה כנ"ל), ז"ה בז"ה, יחוד זו"ן, אמ"ש - אש"ם.

ועוד. שכינה. ועיין מצרף השכל, וז"ל, ארבע מחנות שכינה, ר"ת אמ"ש. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

אמש שואה ומשואה. ופירש הרלב"ג (שם) וז"ל, הרודפים ארץ ציה ובאים אליה ורודפים מקום החשך שקראו אמש, ורודפים מקומות השוממים, ר"ל מקום המדבר, והם נקראים שואה ומשואה, עכ"ל. אמש, שם-א, לשון שממה. ועיין מצודות ציון (ישעיה, לז, כו) וז"ל, להשאות, ענין שממון, וכן אמש שואה ומשואה, עכ"ל. וכן אמש לילה שעבר, לילה - יללה, בכי העינים.

ועוד. שינה אחד מששים במיתה. ועיין בעל הטורים (בראשית, יט, לד) וז"ל, הצעירה הן שכבתי אמש, ס"ת למפרע שינה, לומר לך שישן ולא הרגיש בה.

ועוד. אמ"ש - שמא, לשון ספק, שורש לשבירה, שני צדדים.

עתיק

יעיין בגר"א (ספד"צ, פ"א) ג' הן מזלא דכליל ג' רישין דעתיקא בסוד אמ"ש כידוע, עכ"ל. בחינת גלגלתא אוריא ומוחא. ועיין בית עולמים (קלט, ע"א) וז"ל, ג' אמ"ש הם יסודין לכל האותיות, ולכן הוא ברדל"א, ג"ר, שהם שורש לכל האצילות.

ועוד. לית שמאלא בהאי עתיקא. ועיין ראב"ד (ספ"י, פ"ג, מ"ב) וז"ל, באמ"ש אין ראוי להזכיר זכר ונקבה. והנה סוד יו"ד עם ה"ו אין ראוי לומר בהם זכר ונקבה אע"פ שהם כח לאמ"ש. ועיין לשם (חלק הביאורים, שער טנת"א, פ"ו, אות יא) בהרחבה גדולה בביאור שורשי אמ"ש והתפשטותם. וכן שם בפרק ז' בהרחבה.

אריך

אורך, אור-ך. והיפוכו אמש, חשכה. עיין מצודות ציון (איוב, ל, ג) וז"ל, אמש, ר"ל חושך בחשכת הלילה, כמו ויכח אמש, עכ"ל. ובתיקון נקרא אורתא, בבחינת אור לי"ד בודקין את החמץ.

ועיין שפתי כהן (שמות, כה, יא) וז"ל, ודע כי שלשה כלים הם, ארון ושלחן ומנורה, סימן אמ"ש, עכ"ל. והיינו ארון, אור, אור-ך. שלחן שהיה בו אש לאפות הפת - ש. ומנורה, שמן משבעה משקים ששורשם מים - מ.

ועיין גר"א באדרת אליהו (בראשית, פ"א, פ"ה) וז"ל, ואור זה אש, נורא דליק. והן אמ"ש, ורוח אלקים מרחפת ע"פ המים, ויהי אור, עכ"ל. והבן ששורש האור באור, אור-י. והתפשטותו באש, נורא. ועיין בדבריו בתיקון י"א מתיקונים אחרונים וז"ל, אור הוא בסוד אור, י-אור, כידוע. ורקיע מאש, וארץ ממים.

אבא

כתיב (בראשית, יט, לד) הן שכבתי אמש את אבי. וכן כתיב (שם, לא, כט) ואלהי אביכם אמש אמר אלי. ואמרו (ספ"י, פ"ג, מ"ב) ושלש אמות אמ"ש בעולם, רוח ומים ואש, ומהם נולדו אבות, שמהם נברא הכל. ועיין ראב"ד (ספ"י, פ"א, מ"ג) וז"ל, ג' שותפין (באדם), רמז לג' אמות אמ"ש, וקרא לרוח אלקים חיים, הקב"ה. ולמים אב. ולאש אם.

מילון ערכים בקבלה • אורא

שם, עכ"ל. וכן כתב שם (שער לט, דרוש י) וז"ל, וגם שם נמשך מדעת עליון דעתיק יומין הגנוז בגלגלתא דיליה, והוא נקרא אורא דכיא דבין קרומא למוחא, עכ"ל. (והבן שאורא דכיא הוא כמ"ש שם (שער כט, פ"ח, מ"ב) שהוא התפשטות הדעת מכח יסוד דנוק' המגיע עד החוה, ומשם ואילך אינו עצם הדעת אלא בחינת "אורא לבד ולא בחינת ממשי". ולכך הדעת חלק היסוד דדוכ' שבו מתלבש באורא ממש, וחלק הנוק' שבו בקרומא דאורא, ודו"ק). והדעת דעתיק מתפשט ונגלה בפה דא"א, כי קודם לכן הוא מכוסה ונעלם מכח הקרומא. עיין מבוא שערים (ש"ג, ח"ב, פ"ח). וכן בעץ חיים (שער יג, פ"ג, מ"ת). ובשער מאמרי רשב"י (פירוש האדי"ז) כתב וז"ל, והת"ת דעתיק מתלבש בקרומא דאורא דא"א, כי ההוא קרומא הוא כדמיון רקיע המבדיל בין מים למים, בין גלגלתא למוחא סתימאה אשר בתוכם חסד וגבורה דעתיק, ולכך הת"ת דעתיק המכריע בין חסד וגבורה דעתיק נתלבש בההוא קרומא דאורא, עכ"ל. ועיין מבוא שערים (ש"ג, ח"ב, פ"ג) וז"ל, ועיקר הארת עתיק בא"א, הוא בזה הדעת העומד לגו דהאי אורא, בין כתר וחכמה, תרין רישין דא"א כנ"ל בפ"א, להראות התרי רישין, ומכ"ש שאר תיקוני א"א, כי החסד שלו דעתיק המתלבש בכתר דא"א, נקרא גופא בערך הדעת דעתיק שהוא נשמה לכל הו"ק, עיי"ש.

ועיין ברמח"ל בקל"ח פתחי חכמה (פתח צט) וז"ל, דעת דעתיק גנוז באורא לצורך קשור ההנהגות וכו', עומד לקבל ענין מעשה דז"א בסוד ההנהגה של עתה, ומעביר אותם ע"י רדל"א אל שלמעלה, להיות נקבעים לנצחיות, עיי"ש בהרחבה יותר.

וכתב הרמח"ל (אדיר במרום, ד"ה בפלוגתא דשערי) וז"ל, עד דעת דעתיק המתלבש בא"א, עדיין נמשך בחינת האויר, ולכך הוא נקרא אורא. אבל מכאן ולהלאה מתחילין הדברים להתפשט (ובדקות זהו בקרום) בסוד אור-י (אותיות אויר), וזה הענין נראה בפלוגתא דשערי, ששם השערות מתחלקין מן האמצע אל הצדדין, עכ"ל. וכתב הגר"א (תיקון יא מתיקונים אחרונים) וז"ל, וענין אורא, הוא אור הגנוז שאינו מושג כלל כמו האור, עכ"ל. ובשיטת מהר"י סרוג יש שורש נוסף לאורא, אויר קדמון. עיין עמק המלך (ש"ב, פרקים א-ב). ונובלות חכמה (עלה י"ט, ועלה ל"ו). ■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון**

כתב בעץ חיים (שער יג, פ"ג, מ"ת) וז"ל, ואלו התרי רישין שהם כתר וחכמה דא"א, הנה הם בחינת גולגלתא ומוחא סתימאה דא"א, הנזכר באד"ז הנ"ל. ואמנם תרי רישין אלו, מתחלקים ונעשין תלת רישין מלבד הרישא עילאה דלא אתיידע (שהוא רישא דעתיק). אמנם השנים לבדם נחלקים ונעשין ג' רישין. וג' רישין אלו נקרא, גולגלתא, ומוחא, ואורא, הם למטה מהאי רדל"א וכו'. ובתוך הגולגלתא יש בתוכו בחינת מוח "סתום מאוד" מלבד מוחא סתימאה דא"א שהוא תחת י' דכתר. לכן המוח הזה עליון מאוד וסתום ונקרא בשם אורא עלאה, כנוצר בב' אדרות ובסד"צ. והאי אורא הוא בין גלגלתא לקרומא דחפ"א עליה דחכמה דמוחא סתימאה, ואתקרי בספד"צ בפ"ק קרומא דאורא דאזדכך, וכו' (ונהפך קרומא דאורא לאחד מתיקוני גלגלתא דא"א, תיקון שני, עיי"ש שיי"ג פ"ו, מ"ק), ולמטה ממנו יש בחינת חכמה דא"א הנקרא באדרא מ"ס. והנה המוח העליון ההוא שבכתר א"א הנקרא בשם אורא, אע"פ שבערך כתר עצמו הוא נקרא בשם מוח, עכ"ז הוא נעשה גלגלתא ממש בערך החכמה דא"א שהוא מ"ס דא"א, וע"כ גם המוח העליון ההוא הנקרא אורא, נקרא גם הוא רישא בערך החכמה מ"ס דא"א וכו', עכ"ל. ועיין רמח"ל בקל"ח פתחי חכמה (פתח צה) שביאר, בסוד ההנהגה חושבים ב' רישין, ועיקרו חסד, אולם בסוד הוצאת ז"א (קו אמצע) נעשה ג' רישין, עיי"ש.

וכתב שם בעץ חיים (שם, פ"ד, מ"ת) וז"ל, והנה הג' רישין הם בחינת נר"ן שבא"א, כי גולגלתא הוא נשמה, ואורא הוא רוח, וחכמה סתימאה היא נפש, עכ"ל. ובאורא מתלבש ת"ת דעתיק, כמ"ש שם (שם, שיי"ג, פ"ה, מ"ת). ויתר על כן מתלבש באורא דעת דעתיק, כמ"ש שם (שם, שם, פ"ו, מ"ק).

ובפרטות הת"ת מתלבש באורא, והדעת מתלבש בקרומא דאורא (ועיין רמח"ל באדיר במרום (ד"ה בחללא דגלגלתא) כי באורא זהו דעת דחיבור בין כתר וחכמה, ובקרומא הוא בסוד דעת דהבדלה בין כתר לחכמה, עיי"ש), כמ"ש שם וז"ל, ודע כי הנה מעתיק נמשכו נר"ן לא"א, ולכך נאצלו ונתלבשו ז"ת (דעתיק) בו כנ"ל, כי ה' אחרונה נקרא נפש, ו' רוח, אמנם הנשמה הוא מג"ר, ולרוב אורם אינם יכולים להתלבש בא"א, כי אם נשארה למעלה בסוד מקיף, לכן הוצרך להתלבש דעת שלו בא"א בסוד הנשמה, וז"ס שרמזתי לך אורא יתיב על האי קרומא דחפ"א על מוחא, כי הוא סוד הדעת המתגלה

[כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net](mailto:info@bilvavi.net)

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך התמודדות עם פחדים חיצוניים

שאלות ותשובות:

שאלה א': ישנם אנשים הלוקים בחולי נפש מחמת שעברו אירוע 'טראומה', האם חולי זה שייך לכוחות הנפש או לפחד חיצוני?

תשובה: ההגדרה של 'טראומה' הינה - אירוע חיצוני שהוליד שיבוש פנימי בכוחות הנפש.

נבאר, הרבה אנשים עוברים אירועי אימה חיצוניים, כאשר לרובם לאחר שנגמר ועבר האירוע, הם אט אט חוזרים ליציבות הנפשית שהיתה להם לפני כן. אך לעומתם, ישנם כאלו שאף לאחר שנים מסוים האירוע, עדיין הם לא השתחררו ממנו. הפחד בשעת האירוע היה בעוצמה חזקה עד כדי חדירה שזעזעה ושיבשה את כוחות עצם הנפש. כך שאף שהסכנה עברה ואינה קיימת במציאות כבר זמן רב, אך הם נותרו עם העיוות בעצם הנפש שלא נרפא, וגורם להם לחוות את הפחד שוב ושוב.

דוגמא פשוטה: כל מי ששהה בארץ ישראל בזמנים שפקדו אותה מלחמות, אם הוא לא היה בעל מדרגת ביטחון גבוהה, ולא בעל שטות גמור, אזי הוא חווה פחד ברמה מסויימת. אך פחד זה היה לזמן, וכאשר תמה המלחמה חזרו לשגרת חיים בריאה ויציבה. אולם היה מיעוט של כאלו שהפחד חדר ונגע והפריע להם בעצם הנפש ופגם בסדרי הכוחות שם, ומחמת כן למרות שהמלחמה נגמרה והסכנה חלפה, הם נותרו עם הפחד.

פעמים שפגיעה פנימית זו גורמת לדמיון שלו להתעורר ולדמות איומים חיצוניים עליו אף שאינם קיימים באמת. הוא יכול להתעורר באמצע הלילה מסיוט חלום בלהות שפרצה מלחמה, שבאמת היתה

דע את שמחתך . השמחה בבהירות . פרק י'

שמחת חיים

מכיון שהנפש מורכבת מזהירות, היא מורכבת מזריזות, היא מורכבת מנקיות, היא מורכבת מטהרה, היא מורכבת מחסידות, ומכיון שהרי הוא לא עוסק בדברים בעיון, שם אין בהירות בנפש האדם.

כל מקום שהאדם לא מברר את הדברים באופן של עומק העיון, אם הוא לא מברר את זה במעמקי העיון של הסוגיה שבדבר, אין שם עולם ברור ראית. ומה קורה אם אדם חי עם הנפש שלו, כל ימי חייו, עם נפש שלא ברורה? אזי הנפש שלו עצובה.

כשאין שם בהירות בנפש האדם, על זה נאמר בחטא אדם הראשון: בעצבון תאכלנה, קוץ ודרדר תצמיח לך (בראשית ג, יח), היכן שיש עץ דעת טוב ורע, שאדם הראשון אוכל משם, אז הדברים לא ברורים. איך מתראה התאמה שהיא איננה ברורה? קוץ ודרדר תצמיח לך.

איך יכול להיות שיהיה לו בהירות בקומת הנפש של עצמו? כמו שאת חלק התורה, הוא עוסק בו בעיון, ומכח כך הוא מגיע לבהירות, כך גם בחלק קומת העבודה שבנפש, אם הוא יעסוק בה בעיון, יהיה לו בהירות. הבהירות הזו צריכה לצרף אצלו, את התורה והנפש יתמזגו יחד. מהמקום הזה יכול להיות שיהיה לאדם שמחת חיים אמיתית.

תכלית התורה

יש בני אדם, שמתוך השקיעות שלהם בלימוד הם פשוט הסיחו דעת מעצמם. ועל ידי שהם הסיחו דעת מעצמם, מעומק השקיעות שלהם בלימוד התורה הקדושה, אז הם שמחים. התורה משמחת, פקודי ה' ישרים, משמחי לב. כי על ידי עסק התורה, הם יכולים להסיח דעת מעצמם, וכשהם מסיחים דעת מעצמם, אם הם לומדים תורה באמת, אז יש להם שמחה. אבל זה לא דרך אמת. התורה לא נועדה על מנת שהאדם יסיח דעת מעצמו.

תכלית התורה, תלמידי חכמים נקראים בנאון, שעוסקים בבנינו של עולם (שבת קיד, א). הם עוסקים בבנינו של עולם, והם עוסקים בבנינו של אדם. תלמיד חכם, זה מי שהתורה ממוזגת היטב, עם נפש מתוקנת. ולא מי שהתורה גורמת לו, להיסח הדעת מעצמו. בכדי שהתורה תוכל להתמזג עם הנפש המתוקנת, בהכרח שיהיה לו בהירות בקומת הנפש של עצמו.

מהלכי העבודה של הנפש, הם לא בנויים על מה שיש לנו יצר הרע, ויש לנו מידות רעות, וצריך לעקור את היצר הרע, וצריך לעקור את המידות רעות, ואם נעקור את היצר הרע והמידות רעות, אז נהיה שלמים. וודאי שכל זה נכון, אבל זה לא עומק הסוגיה.

כל העבודה הפנימית של האדם בעולמו, ממה הוא בא? מאותו מקום של בהירות. כמו שנאמר (קוהלת ז, כט) אשר עשה האלוקים את האדם ישר, קודם החטא. והמה ביקשו חשבונות רבים, לאחר החטא. אם כן מה החטא גורם? טשטוש הדעת, מאבד את הישרות שלו. מה חטא עץ הדעת פועל? שהדעת נעשית מעורבת, תערובת טוב ורע. על כן עיקר היצר הרע, זה לא המשיכה לעבירות. כי זה התולדה של היצר הרע. אלא עיקר שורש הרע, שבנפש האדם? כל כח הרע שחל בנפש האדם, מכח האכילה מעץ הדעת. מה הוא פעל באדם? שדעתו מעורבת. יש לו דעת שמעורבת טוב ורע. הוא לא רואה דברים ברור.

התפיסה החיצונית אומרת, ששורשי כוח הרע נמצא במידות של האדם. יש לו אהבה לדברים רעים, יש לו יראה מדברים רעים, וכן על זה הדרך. אבל האמת היא ששורשי הכח שבנפש האדם, הם נמצאים בערבוב של הדעה שלו, ומה התיקון של הערבוב של הדעה? התיקון הוא - הבירור של ההלכות דעה בעיון. כמו שבמלאכת שבת, יש דין של בורר אוכל מתוך פסולת, כל העבודה שלנו בכל ששת ימים, היא לברר את הדעת של אוכל מות פסולת, זה כל העבודה. וכשביררתי את הדבר הזה, באיזה אופן אני חי? אני חי באופן של עולם ברור. וודאי שגם לאחר מכן יש יצר הרע, ויש בחירה, ויש עבודה. יש מימרא שאומרים בשם כמה מרבתינו, אבל היסוד אחד וידוע לכולם, שאומן בלי כלי אומנתו לא יכול להצליח. מהו כלי האומנות שלנו, בעבודה עם הנפש? הכלי של האמנות שלנו בעבודה עם הנפש, זה הבהירות של הדעת.

למה רוב בני אדם, שמנסים לעבוד במוסר, בעבודת הנפש, כל אחד יקרא לזה באיזה לשון שהוא רוצה. הם לא מצליחים יותר מדאי הרבה, בלשון המעטה. וודאי שיש בזה הרבה סיבות. אבל הסיבה אולי השורשית, היא מחמת שנקודת תחילת תפיסת הדבר, הוא לא מתחיל במקום האמיתי שלו. תחילתו של דבר, היכן הוא נעוץ? בערבוב הדעת. תיקון הדבר איפה הוא נעוץ? בבירור הדעת.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

רוב בני אדם קשה להם להגיע לשמחה, מדוע אכן הדבר קשה, התשובה הכי פשוטה כי יש בעולם הרבה צרות, וזה אכן אמת. אבל לא זה עומק הסיבה, אלא שמחה של האדם על דרך כלל, בלשון התורה, הוא נמצא בליבו של אדם. כמו שנאמר פקודי ה' ישרים, משמחי לב. יין ישמח לבב אנוש, וכן על זה הדרך, רבות הם לשונות הפסוקים ובחז"ל. על כן אם הלב לא ברור, איך יכול להיות שיהיה לאדם שמחה בלב.

כל שמחה בעומק שלה, לא שמחת שוטים, אלא שמחה של תורה, שמחה של אמת. כפי עומק הבהירות, כעומק השמחה. פקודי ה' ישרים - כשהדברים הם ישרים, יש ישרות, יש בהירות, אז מה נאמר בהם? משמחי לב. אבל אם רחמנא ליצלן הם לא ישרים? הם לא ברורים, אין שמה שמחה. כח השמחה חל בליבו של האדם, שם מקום השמחה. שמחה שבלב בני אדם, חייב להיות שהלב יהיה ברור. ככל שהלב של האדם יותר ברור, כך השמחה יכולה לחול בלב שלו יותר. וככל שהלב של האדם לא מבורר, כך השמחה שלו פחות יכולה לחול.

בלב האדם יש יצר טוב בחלל ימני, ויצר הרע בחלל שמאלי. ויש בו עומק לפני מעומק, אם הלב של האדם, לא ברור לו מה יש שם, איך יכול להיות שיהיה שמה שמחה, של ראה אותך ושמח בליבו. בליבו, של פקודי ה' ישרים משמחי לב, יין ישמח לבב אנוש.

שמחה לרגע, שמחה של מועדים, שמחה של פורים, וכן על זה הדרך, כגון כשהוא מקיים מצות קריאת מגילת אסתר זה מגלה את ההסתר, שם הבהירות עומדת בנפש האדם לרגע קט. אזי הוא שמח. אבל מה קורה בכל ימות השנה כולה? מי יכול לשמוח כול ימות השנה כולה? אם מדברים על שמחת שוטים, שמנסים לרקד ברגליהם, ולשמוח כתינוקות, לא בשמחה הזו עוסקים. עוסקים בשמחה שבאה ממעמקי הנפש. מאותו מקום שנאמר פקודי ה' ישרים, משמחי לב. השמחה הזו, מקומה בלב, היא באה מפנימיות הלב, והיא באה כפי עומק בהירות שיש לאדם בליבו. כפי עומק הבהירות הזו, ככה השמחה שקיימת בקומת נפש האדם.

אדם שחי עם עצמו, בעולם ברור ראיתי. מה כוונת הדבר, עולם ברור ראיתי? שהוא לומד סוגיה, אז הסוגיה מבוררת. כשהוא חי עם הנפש שלו, אזי הנפש שלו מבוררת. כשיש לו לב, הלב שלו מבורר, מה יש בתוך אותו לב. כשהדברים עומדים ברורים, בתוך קומת נפש האדם, שם יש שמחה. שם יש תואמים אישה אל אחותה, התורה והנפש מתמזגים יחד, מתמזגים יחד, במקום הבהירות של הלב. שם מצטרף הבהירות של תורה, והיו לאחדים בידיך.

דע את ביטחונך התמודדות עם פחדים היצוניים

האמונה, אך ישנם שם רבים וטובים שלמדו תורה וקיימו מצוות לרוב, וכל אחד מקבל את שכרו בעידונו בעדן לפי ערכו וערך עבודתו את בוראו. אך אותם נפשות עדיין רחוקות ממדרגת האמונה השלמה, אמונתם לא זרחה בתוקף בבחינת - 'איתן האזרח'.

ישנם אנשים שקיימת אצלם אמונה במדרגה מסויימת, ודי להם בכך על מנת לכנס אל תוך חדר האמונה שבנפשם ולהתנתק מהעולם הזה. אך יכול להיות אנשים עם אותה מדרגת אמונה, שלא ימצאו את הדרך לכנס בתוך עצמם, ועל אף אמונתם הם חיים בחוץ - בעולם הזה. לעומת זאת, יכולים להיות אנשים שפחותים ממדרגת האמונה הזו, אך בכל זאת יש להם את יכולת לכנס אל תוך נפשם ולהבדל מחוויית העולם הזה, אל חדרים היצוניים יחסית לאמונה שהם גילו בתוך נפשם.

כלל הדבר, כשם שבעולם החומרי ישנם מקומות שונים: בקעה, הר, שפלה וכו', וכשם שנתבאר שבגן עדן ישנם מדורים שונים כל צדיק לפי מדרגתו ערכו ומעלתו, כך גם בנפש האדם ישנם מקומות וחדרים עם מהויות ומאפיינים שונים. עוד לפני שאדם מגיע לחדרי הנפש הפנימיים והעמוקים, הוא יכול לכנס בחדרים אחרים, שכאשר הוא נמצא בהם הוא לא נמצא בעולם היצוני הגמור, ושם הוא מוגן מסבל ומפחדי העולם הזה.

יותר ברור מכך, לא ניתן לבאר. כל אדם שהנפש שלו נפתחה והוא חווה מקום פנימי - מבין היטב על מה מדובר.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

כזה וכלים כאלו, הוא לא נמצא בדעת, הוא נמצא בחומר - בבית ובכלים. אדם זה לא חי בעולמו שלו, אלא הוא חי בעולם שאינו שלו. גם אם הבית והכלים היו שלו, הם לא היו מרחיבים לו את הדעת, אלא להפך הם היו מצמצמים לו אותה.

שאלה ג': הרב דיבר על מציאותו של חדר פנימי בנפש, והביא דוגמא לכך מהתבטאויות של גדולי ישראל. האם אותו מקום עליו דיברו הרבנים אינו אלא חדר הלב בו שכנה האמונה העצומה שהיתה להם בקב"ה. ואם כן, לחלשי אמונה כמונו לא ימצא חדר זה?

תשובה: כמו בכל דבר גם במרחב הפנימי של עולם הנפש ישנה הדרגה, ישנם דרגות שונות של עומקים ומרחבים פנימיים. נכון שלאותם צדיקים קדושי עליון היה מרחב פנימי עצום ועמוק מאוד, שפסגתו חדר האמונה, החדר השורשי והפנימי ביותר. אך לענייננו, לצורך עליו אנו מדברים - בקיומו של חדר פנימי בנפש, לא מוכרחים להיות בדרגת אמונה עצומה שכזו. עד לחדר הפנימי והשורשי של האמונה השלמה ישנם עוד הרבה חדרים לפני כן. חדרים שאפשר לחיות שם מבלי לחוות את הסבל של העולם הזה. לשם כך, די לאדם לגלות יכולת להתכנס אל תוך עצמו, באופן שהוא מנותק מהחוויה של העולם היצוני. חדר כזה, כל אחד מאתנו יכול לגלות בתוך עצמו, אם ירצה בכך באמת.

נבאר, גם ביחס לכוח האמונה עצמה שבנפשות ישנן מדרגות לרוב, וחדרים לפנים מחדרים. להרבה אנשים קיימת אמונה בנפש, אך רמת האמונה ועומקה אינה שווה. הרי גן עדן מלא בנפשות שהאמונה שלהם אינה שלימה כלל. כמובן, אין בגן עדן אנשים שכפרו ביג' עיקרי

איפשהו בעבר אבל היא עברה מהעולם ממזמן. וכן על דרך זו הדמיון מקרב אליו מאורעות שכבר התרחקו, מסלף ומשבש פרטים, עם כל סניפי הפגעים שהדמיון המקולקל יוצר. ופעמים שתנועת התגברות הפחד מגיעה מכיוון הפוך - מחוץ לפנים. איזשהו גורם היצוני עורר בו נקודת פחד - לדוגמא: ידיעה על איום בטחוני קל שהתחדש. אולם הפחד הקל הזה, דוחק בשיבוש הכוחות שכבר נקבע בנפשו ויוצר תגובת פחד חמורה כפל כפליים ברמתו יחסית לאנשים נורמליים שלא נפגעו.

שאלה ב': נאמר שהחיבור לחומר ועובדת ה' אינם הולכים ביחד, אולם מצינו בחז"ל מאמר - 'שלשה מרחיבין דעתו של אדם, אלו הן: דירה נאה, ואשה נאה, וכלים נאים'. משמע כי מציאות החומר חשובה על מנת להרחיב את העולם הפנימי, והרי זהו שילוב גשמיות ורוחניות?

תשובה: אם החיבור הוא לכוחות שבאישה בבית ובכלים הנאים, וזאת מלכתחילה על מנת להרחיב את הדעת, אכן הם מרחיבים דעתו של אדם. אך מי שמחפש חיבור לממשות שבאישה בבית ובכלים הנאים, דברים אלו יפעלו להפך - הם מצרים דעתו של אדם.

נבאר, אדם היושב בבית נאה שמעוטר בכלים נאים, אך לא הבית ולא הכלים שייכים לו, הוא רק אורח שמבקר שם. אם הוא מוציא מהחומר רק את נקודת הדעת, ואכן דעתו התרחבה שם, זוהי דעת של קדושה. אדם זה נמצא וחי בעולמו שלו - בעולם של דעת. אך אם הוא יושב שם ומרגיש שחסר לו בממשות, הוא רוצה שגם לו יהיה בית

ספר עולם ברור הוא ליקוט של שיעורים המקיפים ומבררים נקודה אחת בהלכות דעות וחובות הלבבות. בחלקו האחרון מופיעים שיעורים שנמסרו לאור תקופתנו, וכן שיחה נוגעת לתקופתנו מאת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל, היוצאת לאור לראשונה. 392 עמודים

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

בלבביפדיה אברהם

כתיב (בראשית, יג, א) ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה. ואמרו חז"ל (לקח טוב, לך לך, יג, א) כדרך שהיו ישראל עתידין לעלות, דכתיב (שמות, ג, יז) אעלה אתכם מעני מצרים.

כתיב (בראשית, טו, א) אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברהם לאמר, אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאוד. ופרש"י, אחר הדברים האלה - אחר שנעשה לו נס זה שהרג את המלכים והיה דואג ואומר שמא קבלתי שכר על כל צדקותי, לכך אמר לו המקום אל תירא אברם אנכי מגן לך מן העונש שלא תענש על כל אותן נפשות שהרגת, ומה שאתה דואג על קבול שכרך, שכרך הרבה מאוד, עכ"ל. ולפ"ז מגן מן העונש על חשש עבירה. וכפשוטו כתבו הראשונים שהיה ירא מן קרובי המלכים שהרג שינקמו בו (עיין חזקוני, טור הארוך, ועוד מפרשים). ועוד פרשו, מגן לך לשמרך מכל רע, זהו לשון הרלב"ג על אתר. ועיין ב"ר (מד, ה). ועוד פירשו שלא ימות בלא זרע, כ"כ הטור הארוך על אתר. וכן שלא ילכו בניו בארץ לא להם, כ"כ בצרור המור.

ובחז"ל איתא (ב"ר, מד, ד) א"ל הקב"ה, אל תירא אנכי מגן לך - מה המגן הזה אפילו כל החרבות באות עליו הוא עומד כנגדך, כך את אפילו כל אוה"ע מתכנסין עליך, נלחם אני כנגדך. ועיין שפתי כהן (בראשית, יד, יד). ובזוה"ק (בראשית, פח, ע"א) אמרו, אל תירא אברם אנכי מגן לך, מכל זיינין בישינ דגיהנם. אולם שם (צ, ע"א) אמרו, אנכי מגן לך בהאי עלמא. וכן הוא בפרד"א (פרק כח).

ומי המגן - אמרו בזוה"ק (שם, פט, ע"א) תא חזי, אנכי מגן לך, אנכי הוא דרגא קדמא דאתאחיד ביה בקדמיה. וכן הוא בציוני (לך לך) וז"ל, ואנכי מגן לך שאנו חותמים מגן אברהם, אנכי בודאי, עכ"ל. ובמגלה עמוקות (ואתחנן, אופן כז) כתב וז"ל, אנכי מגן לך וגו', ר"ל בדברות שמתחילין אנכי, הוא מגן לך, עכ"ל. ועיין (אופן קצו). ועיין ספר הליקוטים (לך לך). ובפרד"א איתא, אנכי מגן לך - אמר לו הקב"ה, אל תירא, "ימיני" מגנת לך בכל מקום שאתה הולך כתריס לפני הפורענות. ועיין בת עין (לך לך). ועוד הבחנה כיצד הקב"ה מגן, מצינו בחז"ל (ב"ר, מד, ה) וז"ל, א"ל הקב"ה, מנח לא העמדתי צדיקים שמגינים, אבל ממך אני מעמיד צדיקים מגינים.

ובאריז"ל (שער הפסוקים, לך לך) איתא וז"ל, מגן, הוא תרגום חנם. והענין הוא, אנכי אתן לך אותו המקום הנקרא מתנת חנם, ומגן בלשון תרגום וכו', אשר שם אינו מגיע פגם מעשה התחתונים, ובחנם נאחזים שם הקליפות, כי אין להם שום אחיזה כלל, עכ"ל. ולפ"ז צורך הירידה לתתא הוא על מנת להשפילה, וכמ"ש בליקוטי מוהר"ן (תורה ח) וז"ל, מה שיורד לתוכה הוא להכניעה ולהשפילה, בבחינת ויעל אברם מצרימה, עכ"ל. והיינו וירד אברם מצרימה, להכניע קליפת מצרים, ואח"כ ויעל אברם, שעלה הוא למעלה למדרגת מתנת חנם. וזהו אור דלעת"ל, והוא מש"כ בדוד "מגן דוד". ועיין רקאנטי על אתר. ■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה**

כתיב (בראשית, יג, א) ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה. ואמרו חז"ל (לקח טוב, לך לך, יג, א) כדרך שהיו ישראל עתידין לעלות, דכתיב (שמות, ג, יז) אעלה אתכם מעני מצרים.

ובזוה"ק (לך לך, פג, ע"ב) אמרו, כיון דנחת ואתצריך, מיד ויעל אברם ממצרים, סליק ודאי ותב לאתריה ואתדבק במהימנותא עלאה, דכתיב הנגבה. ושם (תולדות, קמ, ע"ב) ויעל אברם ממצרים וגו' הנגבה. ואסתלק לדרגיה קדמא דהוה ביה בקדמיתא "ועאל בשלם ונפק בשלם". וז"ל הרקאנטי (נח) אברהם אבינו ע"ה, נכנס בשלום ויצא בשלום, והוא בסוד וירד אברם ויעל אברם ממצרים, עכ"ל. והבן שיש נכנס בשלום ויצא בשלום כלפי כניסה לעולם העליון. וזהו ד' שנכנסו לפרד"ס. ויש כניסה ויציאה ממקום הרע, כירידת אברהם למצרים. ודו"ק. והבן שמהות אברהם ומידתו - מים, שעוזבים מקום גבוה ויורדים למקום נמוך. וזהו "וירד אברם מצרימה". אולם יתר על כן טבע המים שיורדים, מוריד הגשם, אולם חוזרים ועולים חלילה, וזהו ויעל אברם ממצרים.

ובחינה נוספת, שירד למקום הטומאה ועלה משם אחר שתקן חלקו. וכמ"ש (תיקונים, צד, ע"א) מאי ויעל אברם ממצרים, א"ל אליהו, ודאי בזמנא דנשמתא אשתזיבא מההוא ממנא בישא דאיהו אל אחר מלך מצרים, מלכא דאינון צוררים דדחקין לנשמתין, ואינון מלאכי חבלה מזיקין, כמה דאוקמוה מארי מתניתין דרשעייא הן הן המזיקין בעולם, מה כתיב במארי נשמתא, ויעל אברם ממצרים, אסתלק עלייהו בתוקפא סגי הוא ונשמתיה וכל דיליה וכו'. ועיין בזוה"ק (בראשית, פג, ע"א). ועיין לשם (ספר הדע"ה, ח"ב, ד"ד, ענף כ, ס"ב).

וכתב בתפארת שלמה (כי תצא, ד"ה ושבת) וז"ל, ויעל אברם ממצרים - פירוש, העלה כל הניצוצות הקדושים שהיה בהם, כמ"ש שעשאו כמצולה שאין בה דגים, עכ"ל. והיינו שלא רק שניצול ועלה בעצמו, אלא העלה של חלק הטוב של מצרים. וכתב במגלה עמוקות (לך לך) וז"ל, במצרים נתגלגלו אלו הדורות (מבול - אנוש - הפלגה), והוצרך אברהם להעלות משם, והוא סוד ויעל אברם ממצרים, עכ"ל. וכתב בספר הליקוטים (לך לך) וז"ל, וז"ש ויעל אברם ממצרים, כי לעולם ירידה זו היא להם עליה וכו', ואברם כבד מאוד, מן הניצוצות שנבררו ונתאחו עמו, עכ"ל.

ובדקות יותר, כתב השל"ה (והובא כבר לעיל) על אתר (תורה אור, ג) וז"ל, וירד אברם מצרימה, וכו', ואח"כ כתיב ויעל אברם וכו', כתיב (קהלת, ב, יג) יתרון האור מן החושך, כי לא נודע היתרונות של אור אלא מכח חושך, כי אם לא היה חושך לא היה אור ניכר, על כן ירד אברם למצרים.

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עייין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

שנים זו שמעתי, שנים, שי-תם. ושם כתיב לא ראיתם כל תמונה, תמ-ונה. וחזרו ונפלו בחטא העגל, שהיה בחודש תמוז, תמ-וז. ואזי נעשה זוהמא, מעין בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא, שהוא שורש המיתה, בבחינת כתם, כ-תם. ונקרא הנחש מסית, מת-סי. ואזי היפך תורה מלשון מותר, היתר, נעשה איסור מלשון סיתום, סתם, ס-תם.

וסילוק המות והפיכתו לתם, נעשה ע"י הקטורת שניתן למשה בעלותו להר ע"י היצה"ר, כמ"ש בשבת שאף מלאך המות מתן לו מתנות והוא הקטרת, מתנה, מת-נה. ומצד כך אמרו שונא מתנות יחיה, אלא נצרך לתת תמורה, תמ-ורה. ולא לקבל ולהיות נתמך ע"י זולתו, תמך, תמ-ך.

ושלמות תיקון מת לתם, מאיר באורים ותומים, תומים, תמ-וים. והאורים בבחינת תימן, תמ-ין, מקום הארת החמה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

והעמיד אף הוא חסר הנצרך להשלמה, וזהו בחינת מתי, אמותי, מת-י.

והנה תיקון המת שעלייתו בבחינת אמת מארץ תצמח, כנ"ל. והמדה המתקנת היא מדת מלכות, מת-לכו. בבחינת שם תשים עליך מלך, בחינת הרמה, תרומה, תמ-רוה. ודבר מלך שלטון בבחינת פתגם המלך, פג-תם. ועיקר המלכות בכתרו של המלך, בבחינת מצפנת, מת-צפן. והוא תיקון מלאך המות, שהוא יצה"ר הנקרא צפוני, כמ"ש בשלהי סוכה. ושורש המלכות מרות המואביה, גרות. ושורש הגרות בתורה בתרגום, כי לשה"ק שייך לישראל, ולשון תרגום, מלשון גר, תמ-גרו. כי גר שנתגייר כקטן שנולד, והיינו שהוא כמת שנולד מחדש. וכן מלמד בן חבירו תורה כאילו ילדו, תלמיד, תמ-ליד.

ושורש המיתה בתהו, תהום, תמ-הו. ובמתן תורה, מתן, מת-ן, אלמלי קבלו ישראל את התורה חזר העולם לתהו, כמ"ש חז"ל. וזה היה בחודש סיון שמזלו תאומים, תאום, תמ-או, ובמתן תורה כתיב אחת דיבר אלקים

שלה | ת-מ תם. והיפוכו, מת. תם מלשון תמים שלם, והיפוכו מת, חסורן מוחלט. וכן המת בנו נקרא יתום, יו-תם. ושורש השלמות בו ית"ש, שלם בכל מיני שלמויות, וכאשר מאיר אורו, אזי משלים כל חסרון, בבחינת "מתוק האור", מת-וק. וזהו בחינת אמת, א-מת, שע"י הארת אלופו של עולם מאיר ומשלים אף את המת. וזהו בחינת מש"כ אמת מארץ תצמח, והיינו מקום המת בארץ, ושם מקום קבורתו. וע"י הארת אלופו של עולם מתהפך המת בארץ לאמת. וזוהי הארת מדרגת יעקב שנקרא איש תם, וכמ"ש איש תם יושב אהלים. וכן מדתו אמת, כמ"ש תתן אמת ליעקב. וחותמו של הקב"ה אמת, חתם, ח-תם. חותם, בחינת סוף, הגבלה. וכן מתג ורסן הגבלה, מתג, מת-ג.

והנה במדרגת זמן, כאשר מאיר אור ההוי"ה בשלמות, זהו בחינת תמיד, תמ-יד. והוא בבחינת "הוה תמיד". אולם במדרגה תחתונה יותר, הוא בבחינת היה הוה ויהיה, עבר הוה ועתיד. ולתתא עבר נקרא אתמול, תמ-אול, והיינו בחינת מת בזמן, כי יום האתמול איננו.

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

איתמר	אשתמע	אטמות	אדמתא	אדמדם
אתמול	מרקחת	אמתחת	אמת	אלמנתיו
מהמרות	מתקה	דמות	אשמרת	תמך
מסכנת	תימן	מכסת	מכתב	מחברת
משכיות	תנומות	מרחשת	מסתר	מסתר
צלמות	אימתי	מתג	משתה	מת
תמים	תמר	שולמית	שדמות	רתמה
חתמת	מגבעת	כרמלית	דבלתימה	תרמית
מגערת	מות	מורשתי	כמות	ישמות
מחבת	מכתש	מילדת	מופת	מדתא
מלכות	מעכתי	מספחת	מטפחת	מחתה
מעתיק	מקבת	מצנפת	מסות	מסגרת
מתאר	משרת	משפתיים	מפתן	מפתח
תמוז	תנשמת	שונמית	משענת	מרדות
תרומה	כסמת	מחלת	שולמית	הרמתי

בלבביפדיה קבלה אמש

כתר

דעת, חכמה, בינה. ועיין מגלה עמוקות (ויקרא) וז"ל, אמ"ש, שהם אש מים אויר, ולשלשתן זכה משה, בתחילת הבריאה מן המים משתיהו, ואח"כ בסנה בלבת אש היא שיי"ן של אמ"ש, ועתה באהל מועד זכה לאלף של אמ"ש, סוד רוח.

חסד

עיקר חוש המישוש בידיים, חו"ג, תרי ידים. ולשון אמש קרוב לשורש א-מש, מישוש. עיין אבן עזרא (שמות, י, כא) וז"ל, "וימש חשך", וכו', וי"א כי הוא חסר אל"ף, ומלת אמש בלשון הקדש הלילה שעבר, וכו'. ולפי דעתי כי וימש מגזירת ימשש, עכ"ל. ועיין רש"י הירש (ויצא, לא, כט) וז"ל, אמש, משורש "מוש", בתוספת א' מיחדת, עכ"ל. ולכך אמרו (ספ"י, פ"ב, ד) שלש אמות, יסודן כף זכות (יד ימין) וכף חובה (יד שמאל), ולשון חק מכריע בינתים. ועיין ראב"ד (שם, פ"ג, מ"א) וז"ל, ואמר כערך שיש לעולם העליון מקור לאמ"ש שממנו מתפשטים אמ"ש בעולם ההוא, כן יש בעולם החסד אמ"ש, שיסוד כף זכות וכף חובה, וכו'.

גבורה

עיין סודי רזיא (אות א) וז"ל, כמו שאותיות בולטות או מאירות באורים ותומים, כך בתורה היו אותיות בולטות לפניו בבריאת העור לם, כשברא אויר חזק שיש אור מגדל בעלי כח, ויש בעיר יותר זכרים מנקבות, ופירות שגדלים בו גבורים חזקים ושמונים, אם היו בולטות אמ"ש, וכו', משא"כ אם בלט אש"ם, עיי"ש.

ועוד. עיין אוצר עדן הגנוז (ח"א, ס"ג) וז"ל, והסוד אל אמ"ש הוא שתוף הד"ם והאפ"ר (עולה שמ"א), ושיתופם בשיתוף האדם והעור, או בשתוף גני"ה וזר"ע (עולה שמ"א), ושלשתן גין"ן עד"ן וגיהנ"ם וד"ם.

תפארת

אמ"ש, אויר, מים, אש. ת"ת, חסד, גבורה. עיין פרדס רימונים (ש"ט, פ"ג). וגובר ת"ת עליהם. ולכך דייקא כלפי יעקב נאמר (בראשית, לא, כט) ואלהי אביכם אמש אמר אלי לאמר, השמר לך מדבר עם "יעקב" משוב ועד רע.

ועוד. מדת האמת. ועיין פירוש החייט על ספר מערכת האלהות (פי"ג) וז"ל, אותיות אמ"ש הא בהא תליא. ובחשבונו מכוון כך, כש-תמנה מ"ם שיי"ן עם אלף שאינה מקבלת הרכבה מצד פשיטותה כי יש לה מעלת האחד במספר, יעלה בידך תמ"א שהוא אמת, והוא החותם, והוא הטבעת, עכ"ל. ועיין אוצר עדן הגנוז (ח"א, ס"ג) וז"ל, אמ"ש, (ר"ת) אמת מכריע שקר, עכ"ל. וכן כתב בספרו נר אלקים ושם הוסיף, ר"ת אויר, מים, שמים.

ועוד. עיין כתבי הרב מ"מ משקלוב (תמונת האותיות) וז"ל, יעקב תיקן תפלת "ערבית", גימט' אמ"ש - אש"ם.

נצה

נו"ה, אתר שממש יונקין נביאים. ועיין ראב"ד (ספ"י, פ"ו, מ"ב) וז"ל, משכן במים (חסד) פירוש לאותיות הקדש, דלקן בא"ש (גבורה),

עיין פירוש רמ"ק לספ"י (פ"ג, שט"ז) וז"ל, ואולם אלו הרוחניות שהם אמש אינם מדרגה אחת בלבד, כמו שפירשנו בספירות שהם אמ"ש מאמ"ש משתלשלין, בענין היות כח אמש, כתר חכמה ובינה, וכן בגדולה גבורה ת"ת, וכן בנצח הוד יסוד, וכן במלכות עצמה. כן עוד ישתלשלו אמ"ש בכסא, ובמלאכים, כענין גבריאל אש, מיכאל מים, אוריאל או רפאל אויר, וכיוצא, יורדים הדברים עד האבות שמהם נברא העולם, עכ"ל. ותחילת הכל ושורש אל"ף של אמש, בחינת כתר. ועיין זוה"ק (תיקונים, תיקון סט, קד, ע"ב) ותלת נקודין אינון לקבל אמ"ש, ואינון חש"ק וכו'. ועיין עץ חיים (ש"ה, פ"ז) אמ"ש הם ג"ר שהם יסודות אל ז"ת, וכו', וטעם הקדמת א' באמ"ש וכו', עיקר הכל ע"י הרוח. ועיין פרדס רימונים (ש"ג, פ"א, ש"ט, פ"ג, כז, פ"ג). ואור נערב (ח"ז, א).

ועוד. כתר - רצון. ועיין אוצר עדן הגנוז (ח"א, ס"ג) וז"ל, סוד אמ"ש מרוצה, עיי"ש.

חכמה

לשון הוכחה ותוכחה. חכמה, כח-מה. ועיין רמב"ן (בראשית, לא, כט) וז"ל, "ויוכח אמש", לשון תוכחה, ולא לשון הוכחה, לשון רש"י. ויותר נכון לשון הוכחה, כי אמר למעלה ויוכחו בין שנינו, ואמר עתה כי האלקים היודע נסתרות הוא הוכיח בין שניהם, ולכך אמר "ויוכח אותך אמש", עכ"ל. והבן ש"אמש" לשון אפילה, ואלקים היודע נסתרות, מה שבאמש - חכמה, יוכיח.

ועוד. עיין ראב"ד (ספ"י, פ"א, מ"ז) וז"ל, מן ההרהור נתעורר הרוח ופעל פעולתו בכח אמ"ש עד שהוציא הגולם בטיפה בצורת יו"ד.

בינה

עיין גר"א (תיקונים, תיקון ע) וז"ל, ג' אמ"ש הם כתר חכמה בינה, עכ"ל. וזהו הסדר בפנימיות, אולם במדרגת נפש הסדר הוא ראש - אש, בטן - מים, גוף - רוח, כמ"ש בספ"י. ועיי"ש בדבריו בתיקון ס"ט. ועיי"ש בתיקון י"א מתיקונים אחרונים, וז"ל, האותיות אמש קשרא קדמאה כולל ג"ר בבינה. כנודע בהרבה מקומות שבינה כוללת כל הג"ר בקרבה. ועיין עץ חיים (ש"מ, דרוש יב) וז"ל, אמ"ש, א - מוח. ש - כבד. מ - לב, עכ"ל. וזהו הסדר הפנימי. ועיין אדם ישר (דרוש בענין הצלם) מ - מוח. א - לב. ש - כבד, עכ"ל. וכן הוא בספר ארבע מאות שקל כסף.

דעת

דעת המתהפכת, כללות ההפכים. ועיין פענח רזא (אחרי מות) וז"ל, אמ"ש בגימט' פרה אדומה, מלמד שביום אתמול מתו, וביום אתמול נשרפה פרה אדומה, עכ"ל. שהיא כללות ההפכים כנודע, ולכך רק למשה נגלה סודה, שהוא דעת דקדושה. והבן משה, אות ה' מתחלפת באות א', ועולה אמ"ש. ועיין גר"א (אדרת אליהו, בראשית, לו, לא) וז"ל, והן ג' אמ"ש בדעת, ז' כפולות בעד"א, י"ב פשוטות דקיימא על י"ב בקר, עכ"ל. כי אמ"ש, א - כתר, וכנגד הדעת. עיין בדבריו בתיקון י"א מתיקונים אחרונים, וז"ל, אמ"ש,

בלבביפדיה קבלה אמש

נפש

מעשה. וכתוב (בראשית, לא, מב) את עניי ואת יגיע כפי, ראה אל-קים ויוכח אמש.

ועוד. נר"ן כנגד אופנים מלאכים שרפים, כנודע, כנגד ב"ע. ועיין נר אלהים, וז"ל, אמ"ש, אופן, מלאך שרף.

רוח

עיין זוה"ק (תרומה, קנט, ע"ב) וז"ל, אתתקפו אתוון אמ"ש תלת אלין, ואעדו ואולידו תלת אחרנין א' גלגולא. מ' - אתתקן ואעדי ואוליד ר'. א' - אעדי ואוליד ו'. ש' - אעדי ואוליד ח'.

ועוד. רוח - הרגש. ועיין מצרף השכל, וז"ל, וע"ז התחייב האדם להיותו מלאך מצד שכלו, שטן מצד דמיונו, ואדם מצד הרגשו, והנה ראש השמות שלשתם אמ"ש, עכ"ל. וכן כתב בספריו סתרי תורה, ובמפתח השמות (פרשת שמות). ובספר נר אלקים כתב, אמ"ש ר"ת, אנשים, מלאכים, שדים.

נשמה

נשמה, הן - ש"ם. הן - אחת, בלשון יוני. והרי אלף, אחת, עלה בידינו נשמה הן-א-שם, אמ"ש.

חיה

עיין ראב"ד (ספ"י, פ"ג, מ"ה) וז"ל, וכל אותו רוח חיים אשר בנפש כל חי בעליונים ובתחתונים, שורשו הוא מאל"ף של אמ"ש.

יחידה

עיין גר"א (תיקונים, תיקון לח) וז"ל, וקראן לג"ר הכל אחדים, דכל אחד הוא פשוט, אמ"ש, משא"כ בז"ת דכולן מורכבים, עכ"ל. וב-פרטות אות אל"ף של אמ"ש בלתי מורכבת. עיין פירוש החייט על ספר מערכת האלהות (פ"ג).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

רעשן ברוח, הרי אמ"ש של נבואה שהשפיע השם על אברהם אבינו ע"ה.

ועוד. עיין מגלה עמוקות (ויצא) וז"ל, "ויוכח אמ"ש", (ר"ת) אהרן משה שמואל, שהוא סוד תרין ירכי קשוט.

הוד

ברא כרעה דאבוה, נו"ה. וכתוב (מלכים, ב, ט, כו) אם לא את דמי נבות ואת דמי בניו ראיתי אמש. ועיין רלב"ג (שם) וז"ל, והם הבנים שהיה עתיד להוליד, עכ"ל (ועיין סנהדרין, מח, ע"ב). ועיין פענח רזא (אחרי מות) וז"ל, אחרי מות שני (בני אהרן), ר"ת אמ"ש.

יסוד

מדת השלום. ועיין רד"ק (בראשית, א, ב) וז"ל, כמ"ש בעל ספר יצירה, שלש אמות אמ"ש, ר"ל, אש - מים - שלום, כלומר שהאוויר שלום בין האש והמים שהם הפוכים בשתי איכותיהם ולא יתכן לה-עשות יצור מהם אם לא היה האוויר ביניהם שעושה השלום, עכ"ל. ועיין פענח רזא (בראשית, ד"ה ד"א על) וז"ל, על ג' דברים העולם קיים, אמת, משפט, שלום, הרי ר"ת אמ"ש, עכ"ל. וכן כתוב בספר החשק (ח"א, ס"ב) וז"ל, סוד המדות בדמות אמ"ש שהוא לעד, על מה שנאמר בנבואה אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם (זכריה, ה, טו), עכ"ל. וכן הוא בספרו אוצר עדן הגנוז (ח"א, ס"ב).

ועוד. עיין בהרחבה בראב"ד (ספ"י, פ"א, מ"ג) כיצד נגלה אמ"ש בטיפת היסוד.

ועוד. שם שד-י, ביסוד. ועיין שושן סודות (אות ל) וז"ל, שלש אמות אמש כנגד שד-י, עיי"ש ביאורו. ועיין סתרי תורה, בחשבון שד-י, גימט' אמ"ש.

מלכות

סוד אותיות. ועיין אוצר עדן הגנוז (ח"א, ס"ג) וז"ל, אמ"ש (ר"ת) אותיות מספרים שמות, עכ"ל. לפני אמ"ש, רל"א, סוד רל"א שע-רים. ועיין ספר גט השמות. ועיין נר אלהים, וז"ל, אמ"ש, ר"ת שם, מספר, אות.

ועוד. כנגד עפר. ועיין דגל מחנה אפרים (נשא, ד"ה והוא שמרמוז) וז"ל, והוא שמרמוז עבודת עבודה ועבודת משא. כי אותיות משא הם אותיות אמ"ש, והוא אויר מים אש כנזכר בספ"י. ועבודת עבודה היינו עבודת העפר שהם מחצדי דחקלא, עכ"ל. ועיין גר"א (תי-קונים, תיקון כא) וז"ל, ג' יסודות אמ"ש, ועפר כוללם, ולא חשיב אלא אמ"ש, עכ"ל. ועיין ראב"ד (ספ"י, פ"א, מ"ב) וז"ל, כי הארץ מורכבת מאמ"ש ואינו יסוד פשוט, וכו'. וצריך אתה לדעת, כי סדר אמ"ש הוא בעולם העליון (עולם הספירות) ראשית האצילות, ובעו-לם שאחריו (עולם המלאכים) ישתנה הסדר אמ"ש לאש"ם, ובעולם שאחריו (עולם הגלגלים) מן אמ"ש למש"א, ובעולם שאחריו מן שא"ם לשמ"א.

ועיין אוצר עדן הגנוז (ח"א, ס"ג) וז"ל, אמ"ש סודו, "אב ואם", ונשאר ממנו ארץ.

דע את חלקך

יום שני

כא' סיון 20/06/2022

21:00

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

מילון ערכים בקבלה • אורא - קרומא דאורא

על המוחא תנינא מעל לו, אך בערך מוחא קדמא (אורא) אינו עומד עליו ממש, רק נקרא קרומא דיליה, עיי"ש). ובהראב"ד ז"ל על ספ"י בתחלת ביאורו על ל"ב (נתיבות חכמה) וכו', קאמר ששני קרומות יש בראש (כמבואר בסוגיא בחולין), קרום אחד סובב למוח, וקרום ב' דבוק עם הגלגלת, ואויר ספריי ביניהם, בין קרום קרום, עכ"ל. ועיין ספר הליקוטים (כי תשא, לד) שנקרא מסך - פרסא - אויר קדמון. והבן מאוד שיש קרום בין הגלגלת לאורא, ויש קרום נוסף בין אורא למו"ס, ודו"ק היטב היטב. וכתב במבוא שערים (ש"ג, ח"ב, פ"ז) וז"ל, ולפי שתמיד הקרום שהוא הת"ת נוטה אל החסד וגם הוא ענף הדעת הגנוז באורא, לכן נקרא קרומא דאורא ולא קרומא דמוחא, עכ"ל. והבן שיש קרומא דאורא, ויש קרומא דמוחא, כנ"ל, ודו"ק. והיינו הפסק בין גלגלתא לאורא, והפסק בין אורא למוחא. ובנוסף הפסק בין מו"ס לתחתונים ממנו. עיין זוהר הרקיע (פירוש האר"י לספד"צ, ד"ה אמנם במוחא) שמשמע כן מדבריו. ועיין לשם (ספר הדעה, ח"א, ד"ה, ס"ז, ע"א) בחינת חד קרומא דאית באמצע מו"ע דבר נש. עיין זוה"ק (בראשית, לב, ע"א). ועץ חיים (ש"ח, פ"ב, מ"ת, ושי"ד, פ"ג, מ"ת). וכתב שם בזוהר הרקיע וז"ל, ושם בין גלגלתא לקרומא נגזו אותו הרוח, ובאותו הרוח אורא דכיא, ומזה נתהווה עמר נקי (ועיי"ש בפירוש ספד"צ פ"ק על תיקונא דגלגלתא). עיין עץ חיים (שי"ג, פ"ג, מ"ת). ועיין תורת חכם (דף עא, ע"ב).

ועיין בהרחבה באדיר במרום (ד"ה בחללא דגלגלתא קרומא דאורא) וז"ל, יען היותו (הקרום) עשוי להבדיל המוח עצמו, נקרא קרום של מוח. אבל להיותו סוף האורא, נקרא קרומא דאורא, כי באמת פעולת האורא בסוד רקיע, וכו'. הקרום הולך אחר המוח לפי חילוקיו ממש, כי אין הכוונה לסבבה כמו האורא (לפי הגלגלת), וכו', אך כוונת הקרום הזה הוא לתת דרך אחר אל הח"ס, דרך פרטי, מלבד מה שיש לה להתפשט דרך הפנים והשערות. ועיין לשם (חלק הביאורים, שער מטי ולא מטי, פ"ה, אות טז, ד"ה אמנם) וז"ל, אמנם היא (האורא) עומד ומרחפת על הקרום שעל המוח בבחינת נוגע ואינו נוגע, ומזדכך הקרום עיי"ז תמיד, ולכך הוא נקרא קרומא דאורא, הגם שעיקרו הוא להוות לבוש אל המ"ס, ועכ"ז נקרא ע"ש האורא, קד"א, כמ"ש בספד"צ, פ"א. משום שהאורא שהוא העיקרי, וכו', הנה היא מרחפת על הקרום ועיי"ז מקבל המ"ס תמצית הארה ממנו וכו', ומסבב הקרום את כל המ"ס וסותמה, כי א"א להמ"ס לקבל את אורו עצמו, אלא רק תמצית הארתו עיי"ה הקרום, עיי"ש. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

איתא בספד"צ (פ"א) בז' תיקוני גלגלתא, קרומא דאורא אזדכך וסתיים. ושם (פ"ב) אמרו, י' עלאה דאתעטר דקטרא דעתיקא, היא קרומא עלאה דאזדכך וסתיים. ועיין לשם (ספר הדעה, ח"ב, ד"ד, ענף כ"ה, ס"ג) שפעמים אזדכך, ופעמים סתיים. וכתב בשער מאמרי רשב"י (בפירוש ספד"צ שם) וז"ל, חכמה שבכתר נעלמה מעיני כל חי, ואינה מתפשטת כלל, האמנם דרך קרומא דאורא אזדכך ונעשה זך יוצא אור וממנו נאצלה חכמה זו, ושם בין גלגלתא לקרום גנוז אותו הרוח, ובתוך אותו הרוח אורא דכיא. ולפיכך נקרא קרומא דאורא, שהאצילות חכמה זו משרשה הגנוז בעתיק יומין הוא עיי"ה המזל, והוא נקרא חסד עלאה, עיי"ש. ועיין עץ חיים (שי"ג, פ"ו, מ"ק). ובזוהר הרקיע (פירוש ספד"צ, פ"א) כתב וז"ל, ואפשר שלכך נקרא קרומא דאורא, מפני שע"י חסד עלאה הנק' אויר, אזדכך קרום זה ונהיר להאי מוחא אחרא, עכ"ל. וכתב עוד בשער מאמרי רשב"י (פירוש האד"ז קדישא) וז"ל, וענין זה האורא, הוא סוד מ"ש בזהר במקומות רבים ובפרשת בראשית, יהי אור, יהי אויר, כי יצאה יו"ד מאויר, ואשתאר אור. והנה היא רישא עלאה דלא אתידע (בחינת ת"ת ודעת שבו כנ"ל) שהיא למעלה מכל אלו התלת רישין, אחזי נהורא בההוא אורא שבין גלגלתא למוחא סתימאה דא"א. ולכך הושמה אותה הקרומא דאורא, מפסיקו מבדיל בין האורא אל מוחא סתימאה (וכבר הזכר לעיל מדברי הרמח"ל שאורא דעת המחברת וקרומא דעת המבדלת. ועיין עץ חיים, שער כ, פ"א, מ"ת, סוד הקרומין במוחין דז"א, שהם סוד ניצוצין, שהם מוחין דאלקים, ממוצעים בין אורות לכלים, ודו"ק היטב, ושורשו בקרום לעילא בא"א. ועיי"ש שער כה, ד"ז), כדי שתוכל המוחא לסבול אור האורא הגדול, וכו'. והת"ת דעת"י, נתלבש בקרומא דאורא דא"א, כי ההוא קרומא הוא כדמיון רקיע המבדיל בין מים למים, בין גלגלתא למוחא סתימאה, אשר בתוכם חסד וגבורה דעתיק, ולכך הת"ת המכריע בין חסד וגבורה דעתיק נתלבש בההוא קרומא דאורא (ולשיטת הגר"א בספד"צ שם, דעת מתלבש בגלגלתא, חסד באורא, וגבורה במו"ס, ודו"ק), וכו'. ולרוב אור זה - אורא - הוצג אותו הקרום להפסיק בינו למוחא סתימאה, ויוכל מוחא סתימאה לסבלו, וזמ"ש בספד"צ, קרומא דאורא אזדכך וסתיים, עכ"ל. ועיין מבוא שערים (ש"ג, ח"ב, פ"ג).

ובשער רוח"ק (י"ז עם פירוש יוס"ד) כתב וז"ל, ובאורא יש חד קרומא חפיא על האי אורא. דע"ה - לכוארה נראה שקרומא מחפיא על האי אורא, והאורא נתון בתוכו, וכו' (וז"ל המבוא שערים (ש"ג, ח"ב, פ"ד) וז"ש האי קרומא אתחפיא על מוחא, דהיא חו"ס, הקרום חופה

info@bilvavi.net כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך תפיסת חיים
כתהליך מהווה יסוד לביטחון

תיקון הפחד - החלשת השפעת זעזועי השינויים

כהמשך לנושא שבו אנו עוסקים, בסוגיה של פחד מול ביטחון. עסקנו תחילה בהתמודדות מול פחדים חיצוניים. ייסדנו יסוד כי כל פחד הוא תולדה של שינוי. לפיכך, כפתרון לפחדים בנינו מהלך פנימי עמוק בו האדם עובר מתפיסה חיצונית גופנית של חיבורים לדברים שבמהותם יולידו שינויים וממילא יבואו פחדים בעקבותם, לתפיסה של נפש בה האדם מחובר לכוחות העצמיים שלו שאינם משתנים ולא נפסדים. וכן דיברנו על כניסה לחדרי הנפש הפנימיים, על מנת להתרחק מצרות ופחדים העולם הזה, לקנות מעט שביתה ומנוחה, ולצאת משם מועצמים מחוזקים ומחושלים להמשך התמודדות.

אמנם זהו המהלך הפנימי והמומלץ, אך מכיוון שציבור הלומדים מורכב גם מנפשות חלושות יותר, שמבחינתם שלב זה של מהלך שינוי מתפיסה חיצונית לפנימית לא ניתן לישום. על כן, בפרק זה נשתדל להכיר ולהסביר ללומדים דרך בסיסית פשוטה ומעשית לכל אדם, שממתנת מפחיתה ומחלישה את השפעת זעזועי הפחדים הנולדים משינויים.

הפחד לגורלנו בעברנו שינויים קיצוניים בחיינו

באופן טבעי כל אחד מאתנו מתחיל להיות מודע לעצמו מהרגע בו הוא מתחיל לזכור מה קורה איתו. ובשלב מאוחר יותר הוא גם נעשה 'בוחר' - הוא בוחר מה לעשות עם עצמו, להיכן להוליך את עצמו. ישנם כאלו שהזכרונות שלהם על קורותם מתחילים כבר בגיל שלוש, יש כאלו שהזכרונות שלהם מתחילים מאירועים

דע את שמחתך . השמחה בבהירות . פרק י'

עיון בעבודת האדם

הרמח"ל בתחילת המסילת ישרים כותב: שעל דרך כלל החסידות רחוקה מבני האדם, מדוע? כי עם הארץ נאמר עליו, לא עם הארץ חסיד. והתלמיד חכם סובר, שאין בזה חכמה, על כן הוא לא עוסק בזה. אם בעלי השכל הדק, אם בעלי עיון התורה, היו מבינים שכל עינינו של עבודת המידות ועבודת הנפש, הוא מכוח עיון דק במהלכי הסוגיה, אז הם היו קרובים לזה. אבל מחמת שהתפיסה כדברי הרמח"ל, היא שהעבודה הפנימית נתפסת אצל בעלי השכל, לא כעיון דק של סוגיה, אלא כעבודת מידות. נו, מי שהוא בעל שכל ועוסק כול היום בעיון, הוא לא מוצא טעם להתעסק עם המידות כמעט. הוא יודע שצריך, אבל הנפש שלו נמשכת לעיון של דבר. על כן הוא לא מוצא את העסק שלו באותו דבר. צריך להבין, ששורש עומק עיון התורה הקדושה, בכול חלקי הש"ס, ושורש העבודה זה מושרש מאותו מקום בדיוק.

זה מה שאמרו חז"ל (אבות ב, ה) ולא עם הארץ חסיד. למה לא עם הארץ חסיד? כי כול עומק העבודה הפנימית, לא בנויה על התפעלות, לא בנויה על התלהבות, היא בנויה על משהו אחר לגמרי. כול עומק העבודה הפנימית, בנויה על בירור של מהלכי הדעת. אוכל מתוך פסולת.

אבל אם זה מתחיל מעבודה, שאדם רוצה לעבוד בלי לברר את הסוגיה בעיון, משל למה הדבר דומה, שמים בבית מדרש איזה אדם, שלא שנה ולא קרא, והוא צריך לענות לאנשים מה לעשות למעשה. מה הוא עונה להם? אסור להדליק אור בשבת, זה הוא יודע. ועוד כמה הלכות פסוקים, ותו לא. זה מה שהוא יודע. אם נצא לרחובה של עיר, ונמצא כמה בעלי בתים, שלא שנו ולא קראו כמעט כלום, ונשאל אותם האם אתם יודעים הלכות שבת, מה הם יענו? ברוך ה' יודעים מצוין. אסור ליסוע במכונית בשבת, אסור להדליק אור, עוד כמה הלכות, יש קיצור הלכות שבת לשיטתם. ברור להם שהם יודעים. ואם יבוא רב אחד, ביום אחד, וימסור להם שיעור, אז הם יגידו שהם לא נוהגים בחומרות האלה. זה כבר מנהג אבותינו, זה דור הקודם. המשל הוא חריף, המשל הוא חד.

הנמשל הוא לא הרבה רחוק מזה. בעניני עבודה כל אחד בטוח שהוא יודע הכל. כשהוא מגיע לשטח של העבודה הפנימית, בנפש האדם, ברור לכל אדם, הוא למד ב"ה 10 דקות מידי פעם, קצת מסילת ישרים, באלול הוא עשה קצת חיזוק, היה 12 דקות. הוא יודע מה הפשט, הוא שמע שיחות מוסר מהמשגיח, הוא חוזר כל שבועיים בערך על אותו עניין, מהשנה הקודמת. וכולם יודעים. אם נאמר את זה בלשון עדינה, זה כמעט מה שרוב העולם יודעים.

כאן בעצם נעוץ כל שורש הבעיה. שההבנה שהכול בנוי על עומק העיון הדק,

לומד את דברי רבותינו, מפרשים, ראשונים, אחרונים בעיון, בעיון. והוא עורך מערכות, פתאום הוא יגלה שיש סוגיות שלימות בעיון, שהוא לעולם לא הכיר.

בירור הסוגיא

רבי ישראל מסלנט כתב, עצה לאדם לעבוד על מידות? ללמוד על עיני המידות, בדברי חז"ל בעיון. מי עושה את זה למעשה? מה זה ללמוד את זה בעיון? אדם אוסף מאמרי חז"ל, אוסף כמה פירושים וליקוטים, והוא קורא לזה עיון. בסוגיה שבש"ס, יש למישהו הוא אמינא שהוא היה אוסף את ההלכות בורר, כמה ראשונים בכללות, וקורא לזה עיון? איפה שאלות, איפה סתירות, איפה תירוצים, איפה כמה מהלכים בסוגיה. אך מי שעוסק כך בדברים של עבודת המדות, אז נפתח לו אור של המידה בנפש. וכשנפתח לו אור של דעת, וקדושה של המידה בנפש, מכוח כך יש לו תעצמות נפש, לעבוד על הדברים ולתקן אותם. ואז יש לו מיזוג של תורה ומידות, בנפש האדם.

ניתן דוגמא פשוטה: יש סוגיה שקוראים לה גן עדן, יש סוגיה שקוראים לה גיהנום, כמה בני אדם יודעים שיש מסכת גן עדן? ומסכת גיהנום? מסכת. אחת מהמסכתות קטנות שבש"ס. רובה בראשית חכמה בשער היראה (פרק יג). יש מסכת גן עדן, ויש מסכת גיהנום. יש כזה מסכת. האם אנחנו מכירים אחד, שלמד את המסכת הזו בעיון? יש שבעה מדורים בגיהנום, שכל אחד מהמדורים שבגיהנום, יש לו שם לעצמו, יש לו גדרים לעצמו, יש גדרים מי נכנס לשם, מתי יוצאים משם. במה עונשים שם. יש גן עדן, יש שמה מדורים. יש מדור האבות, יש מדור האמהות.

אם נבוא ונשאל כל אחד מאיתנו, אתה מאמין שיש שכר ועונש? התשובה הברורה היא כן. האם אתה מאמין שיש גן עדן וגיהנום? התשובה כן. אבל האם מישהו ישב לברר את הסוגיה, שנקראת גן עדן, או שנקראת גיהנום, יכול להיות שיש מישהו כזה. נו יבוא האדם ויאמר, מה צריך לברר? מי שעושה שכר מקבל גן עדן, מי שעובר רחמנא ליצלן עבירה, מקבל גיהנום. נו דברים ברורים. כאן בעצם שורש ההטעיה לכולנו. בסוגיה שבש"ס, אין הוא אמינא לאדם לומר, שמאי נפקא מינה, הוא ילמד שמירת שבת כהלכתה, ילמד עכשיו הלכות שבת ויקיים. בשביל מה הוא צריך ללמוד מסכת שבת? יש הוא אמינא למישהו לומר כך? לא. אבל כשזה מגיע להלכות דעות, אדם יכול לעבוד כל ימי חייו על מנת לזכות לגן עדן, אבל מעולם, מעולם הוא לא בירר, את הסוגיה שנקראת גן עדן. הוא יכול לעמוד כל ימי חייו ביראת חטא, ביראת העונש, לעשות מצות ולהזהר מעבירות כדי שהוא לא יכנס לגיהנום. אבל אפשר שהוא מעולם, לא בירר לעצמו מהו גיהנום. אנחנו כמובן נקטנו דוגמא אחת של גן עדן וגיהנום, זו דוגמא אחת בלבד, אך כן הוא בכל הלכות דעות.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

לא קיים. וכדברי הרמח"ל, זה נמסר לגסי השכל. אלה שבאים לעסוק בעבודה. למה? כי עיון הרי אין כאן, יש כאן עבודה, בשביל זה צריך להיות תמים. ואדם שיש לו שכל, הרי לא יבלה את יומו ושנותיו, בעינינים הללו, על כן הוא עוסק בעינינים יותר פנימיים.

אך האמת שהאדם צריך לעסוק בבירור של עיון הדברים, כפי שהוא קיים בקומת הנפש. בדברי חז"ל איך שמתגלה בקומת הנפש. וכשהדברים האלה מובנים בקומת נפש האדם, אזי הבעל שכל האמיתי, משתוקק לברר אותם, ולאחר מכן להוציא אותם מהכוח לפועל, מכוח עבודה. וכמו שכתב הרמח"ל בהקדמת מסילת ישרים, "והנה הכתוב אומר (איוב כח, כח) הן יראת ה' היא חכמה, ואמרו רבותינו ז"ל (שבת לא, ב) הן אחת, שכן בלשון יוני קורין לאחת הן. הרי שהיראה היא חכמה והיא לבדה חכמה, וודאי שאין נקרא חכמה מה שאין בו עיון. אך האמת היא, כי עיון גדול צריך על כל הדברים האלה לדעת אותם באמת, כל שכן לקנות אותם ולהשיגם".

עיון הדעת

העומק של העיון שנמצא בדברי חז"ל בעיני חכמת הנפש, הוא לא פחות מעומק העיון שנמצא, בסוגיה של ש"ס. של ההלכה. ידוע שהמהרש"א, שהוא חיבר את ספרו, הוא חילק את ספרו לחידושי הלכות, ולחידושי אגדות. לאחר מכן מסופר בשמו, שהוא התחרט שהוא אמר, מצטער על זה שהוא חילק את הפירוש שלו, לשני חלקים. כאילו יש כאן שתי תורות.

בעת שרבי ישראל מסלנט, תיקן בית המוסר, בית מדרש שילמדו בו רק מוסר. כידוע שבדורו היו הרבה מאוד התנגדויות עליו מכמה וכמה טעמים. אחד מהסיבות שהתנגדו היה, על זה שהוא מתקן מקום נבדל ללימוד הש"ס מהמוסר. ועומק הוויכוח, מה היה? שמאותו מקום שלומדים את עיון הש"ס, מאותו מקום צריך להיות לימוד של עיון המוסר, כי זה עיון המוסר. אותו מקום שיש בית מדרש לתורה, צריך להיות מקום של תפילה, כדברי הגמרא. ומאותו מקום בנפש, צריך לגשת לנקודת העבודה. מה זה מאותו מקום בנפש? בעומק עיון הדעת. בעומק עיון הדעת, משם אפשר לגשת למהלכי העבודה הפנימית. מי שישקיע את לשד עצמותיו, כמו שהוא משקיע בעיון הש"ס של ההלכה, הוא ישקיע את כוחותיו בעיון בירור הסוגיה של העבודה. עיון על אותו משקל של עיון, של הלכתא. הוא פתאום יגלה לעצמו, עולם שהוא מעולם לא הכיר, שאפילו הוא קיים.

יש הרבה לשונות שהאדם קורא בדברי חז"ל. והנפש לו כבר התרגלה לקבל בשטחיות. וכשהוא מקבל את הדברים בשטחיות, כך הוא מתייחס אליהם, ואחר מכן כך הוא מנסה לעבוד עם הנפש שלו. על כן כמובן שהוא לא יצליח. והוא מתיימש מהעבודה הפנימית, אז הוא נשאר רק תלמיד חכם, בלי עבודה. אבל כשבן אדם מעיין בדברים בעומקם, והוא

אל הפועל הגמור. על כן, בחלק מסוים מהתהליכים הם עצמם היוזמים את שינוי הנתבי, הם המטים את כיוון התנועה של ספינת החיים שלהם. וממילא מי שמתבונן בהם, רואה מפעם לפעם שינוי בגוון ובצורה החיצונית של סדרי חייהם, ללא שניכרת סיבה חיצונית לכך.

אך קבוצה זו היא המיעוט, כי רוב בני האדם הם אנשים של מקרים, הם זורמים את זרם החיים באקראיות. כל אירוע שעובר עליהם הוא עוד מקרה שקרה. כמובן, גם להם יש סדרים, וגם הם יזמו כמה תהליכים בחייהם. אך התהליכים הללו בדרך כלל חיצוניים, הם לא תהליכי בנין נפש.

אלו תהליכים של התפתחות מקצועית, או פיתוח מיומנויות למיניהם וסוגיהם או התפתחות כלכלית כלשהי על מנת להקל ולשפר את מה שנקרא 'רמת איכות החיים'. אך גם תנועת התפתחות זו נעשית מתוך הצטרפות לתפיסה הכללית החיצונית ש- 'כן ראוי לעשות'.

ישנם אנשים שבמהלכי השכל הם אנשים של תהליכים אבל במהלכי הנפש הם בני אדם של מקרים. לדוגמא: כל בעלי המוסדות והמפעלים למיניהם, וכן כל אדם שמתפקד בתפקיד ניהולי בצורה חיובית עם 'ראש גדול', ודאי שהוא יזום ומנהל תהליכים שלמים. אך מאוד יתכן שאצל האנשים הללו תפיסת התהליכים היא רק בשכלם, בעוד שבעולם הנפש שלהם, מבחינה רגשית הם כמו תינוק בן יומו. הרי ברור שתינוק שבכה בלילה כי הוא הרגיש צמאון, ולמחרת בבוקר הוא בוכה כי הרעב מציק לו, מבחינתו הוא לא חווה שזהו תהליך פנימי, אלא אלו מקרים סתמיים (למרות שבפנימיות ודאי שגם זה תהליך, אך בהתגלות שלו, זה נחוה כמקרים).

כך רוב בני האדם לא חווים את חייהם הנפשיים והרגשיים כתהליך אחד רצוף, אלא הם חווים כל יום את המקרים שהזדמנו לפתחם או נקרו בדרכם ביום זה. ומחר יאיר לו יום חדש, ובו יזדמנו לו מקרים חדשים וחוויות נוספות כדי המקרה האקראי עליו.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

חיים כתהליך אחד רצוף של בניין. אלו הם שני אופני מבט על כללות החיים, שתי גישות שונות כיצד ואיך לחיות חיים מלכתחילה, שתי צורת יחס למאורעות חיי היום יום. ישנו מיעוט של אנשים שתופסים את חייהם כתהליך, לעומתם רוב רובם של בני האדם חיים חיי מקריות. נרחיב בבאור הדברים.

לכאורה, במבט חיצוני, נראה בכללות כי כל בני האדם נראים שווים בצורת החיים שלהם. הרי לכל אדם יש את הסדרים שלו, יש לו סדר יום, הוא הולך לעבודה או ללמוד, הוא דואג לצורכי ביתו ומשפחתו בכל הסידורים והמטלות וכו'. וכן לכל אדם באשר הוא אדם מפעם לפעם עוברים על כל אחד ואחד מאיתנו מאורעות שונים המחוללים תזוזות בסדרים שלנו. חלק מהאירועים חוקקים בנו רשמים. אנחנו פוגשים אנשים שמשפיעים עלינו. פעמים שאותם אירועים או אנשים גורמים לנו לשנות מסלול, לשנות סדרי חיים, בחלק מהזמנים השינוי נכפה עלינו על כורחנו, ולפעמים אנו ניגשים לשינוי מתוך בחירה. מכל מקום, ממבט שטחי נראה כי צורת החיים הכללית של כולם הינה - שהחיים בנויים על סדרים, ומאורעות העולם החיצוני המזדמנות, מנתבות אותנו מתקופה לתקופה, מרצוננו או על כורחנו, למסלולים וסדרים אחרים.

אמנם המבט החיצוני רואה את המציאות האמיתית מבחוץ, אך מבט פנימי רואה שבתוך התנועה הכללית הזו של החיים קיימות שתי צורות יחס שונות מהותית לגמרי לזרם החיים הכללי שתארנו.

ישנם כאלו שמביטים על החיים שלהם והם רואים אותם כתהליך כללי שכולל בתוכו כמה וכמה תהליכים. חלק מהתהליכים עברו עליהם לא דווקא ביוזמתם, אלא תהליכים אלו נכפו עליהם מחמת גורמים חיצוניים. אך למרות כן, הם ראו את עצמם איך הם עברו את התהליכים. הם תופסים את הקשר בין רצף האירועים שבעבר עליהם, ועל מה וכיצד זה השפיע על הבניין הצמיחה וההתפתחות האישית שלהם.

מעבר לכך, בתפיסת חיים גדלותית זו, מלכתחילה, הם בעצמם המהנדסים והבנאים שמתכננים את השלב הבא בבנין נפשם, וגם הם אלו שחותרים להוציא את התוכנית

בגיל חמש, המאחרים מתחילים ליכור רק מגיל שבע והלאה. ומאז שאדם נעשה זוכר ובוחר הוא עורך ומסדר לעצמו צורת חיים לפי רצונותיו. על דרך כלל, אדם יציב בנפשו שגדל בסביבה תקינה ובריאה יחסית, מצליח להכתיב לעצמו להיכן הוא יוליך את עצמו, מה יהיו יעדיו בכלל וסדר יומו בפרט, והכל על פי רצונותיו כאמור. על אף שבכל יום אנו פוגשים בהרבה דברים שאינם בשליטתנו, אך לרוב אלו פרטים קטנים ולא משמעותיים, כך שברוב הדרכים והמהלכים העסק נמצא תחת שליטה. ברם, כמו שמוכר לכולנו היטב, ישנם צמותים שאנו מוכרחים לשנות בהם כיוון, כאשר שם כבר אין לנו שליטה על התוצאות של המהלך, או אז הנפש מקבלת זעזוע של פחד. ככל שהשינוי הצפוי יותר 'גדול' 'גורלי' 'משמעותי' כן רמת הפחד מהשפעותיו, תוצאותיו והשלכותיו גדלה.

כל אחד מאתנו פוגש את עצמו בצמתים הללו. ישנם בני אדם שבאופן יזום, מתוך מודעות ובחירה, הם מעבירים את עצמם במעברים ובשינויים משמעותיים שכאלו. אך מעבר לכך, כולנו פוגשים במשך חייו במספר 'גשרים צרים' שאנו מוכרחים לעבור עליהם שלא בבחירתנו ולא ברצוננו. השינויים הקיצוניים הללו מעוררים בנפשותינו פחדים המעיקים ומקשים עלינו לאורך תקופות. הן לפני שאנו מגיעים לנקודת המעבר, הן במשך כל זמן בו אורך המעבר, והן לאחר מכן אנו פוחדים שמא יחזור ההכרח לעבור שוב את אותה נקודת מעבר או דומה לה, עם אותם הקשיים מהם שסבלנו בפעם הקודמת, או אף חמורים מכך.

הנידון שלנו סובב סביב הפחד הזה. כמובן לא ניתן להימנע מלעבור את אותם מעברים. אך מאידך, גם אין הכרח שהסבל הכרוך במעבר יהיה כל כך גדול ומזיק. על כן, בשלב ראשון נבין מהי הסיבה שמגבירה את החרדה והזעזוע מהפחד. לאחר שהסיבה תהיה ברורה, נגיש ונבאר מספר עצות ועבודות מעשיות כיצד להכשיר את הנפש לעבור את אותן נקודות תוך מזעור והקטנה של השפעת זעזועי הפחד, אשר ימתנו ויקלו מעלינו את קושי הסבל.

תפיסת חיים כארועים מקריים מול תפיסת חיים כתהליך

בכללות ישנם שני סוגי תפיסות חיים: תפיסת חיים כאסופה של אירועים מקריים או תפיסת

בלבביפדיה אברהם

ומהות הברית - אמרו (ב"ר, לך לך, מד, כא) ר' הונא בשם ר' חמא אמר, כך היה אברהם אבינו יושב ותמה כל אותו היום, אמר במה אברר בגיהנם או במלכויות וכו', והקב"ה ברר לו. רב חנינא בר פפא אמר, אברהם ברר לו מלכויות. והוא ברית לקבל את ארץ ישראל אולם לפרקים, שבין לבין יש גלויות. ודו"ק. וכמ"ש (שכל טוב, לך לך, טו, יח) א"ל הקב"ה, ברור לך מלכויות, והרי ברית נאמנת לך, ואני גואלם מכולם. ובחינה נוספת של ברית באברהם, כמ"ש (להלן, יז, ב) ואתנה ברית ביני ובינך (מלבד מש"כ לעיל, שענר אשכול וממרא, בעלי ברית אברהם). ואמרו (תנחומא, לך לך, כ) חביבה המילה שנשבע הקב"ה לאברהם שכל מי שהוא מהול אינו יורד לגיהנם, שנאמר ביום ההוא כרת ה' את אברהם ברית לאמר, וי"א שבעלי ברית הנ"ל נתנו לו עצה על הברית. ועיין נדרים (לא, ע"א), ובמאירי (שם). וכד הקמח (ערך מילה). ואמרו חז"ל שבזכות מילה ירשו אבותינו את הארץ.

ואמרו בזוה"ק (זוהר חדש, בראשית, ח, ע"ב) בראשית ברא אלקים - רבי אבא פתח ואמר, ביום ההוא כרת ה' את אברהם ברית לאמר. בחמשה ענינים נאמר הברית. א. הוא ברית מילה, שנאמר והיתה בריתי בבשרכם לברית עולם. ב. ברית הקשת, שנאמר והיתה לאות ברית. ג. ברית מלח, שנאמר ברית מלח עולם. ד. ברית היסורין, שנאמר אלה דברי הברית. ה. ברית הכהונה, שנאמר והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם. וקודם שנתנו לה' בריתות לא היתה הברית אלא באש, שנאמר והנה תנור עשן ולפיד אש וגו', וכתוב ביום ההוא כרת ה' את אברהם ברית לאמר. והאש היתה ברית בתחלה. וזהו בראשית, הוצא משם אש ונשאר ברית, כלומר ברית אש (אותיות בראשית). ר' יוחנן אמר, ברית כרותה כרת הקב"ה עם העולם, ועל מנת שיעמוד אברהם ויתקיים העולם בזכותו, שנאמר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, באברהם. ואותה שעה שכרת עמו הברית באש עמד העולם בקיומו, ע"כ. וזהו בראשית, ברית אש, ברא אלקים את השמים ואת הארץ, כדי שיעמוד באותו הברית אש. וז"ל הרמב"ן על אתר (לך לך, טו, יז), והוא הברית אשר היתה אתו מעולם, עכ"ל. ודו"ק.

ובחינת נוספת בברית, כתב הרד"ק (לך לך, טו, יז) וז"ל, ביום ההוא כרת ה' את אברהם ברית - רמז לו בזה, כי כל עוד שיהיו הצרות תקפות ותכופות, יזכר להם ברית אברהם שלא לכלותם, עכ"ל. וכתב המלבי"ם (לך לך, יז, ב) וז"ל, ואתנה בריתי ביני ובינך - שבברית הראשון על מתנת הארץ, כתיב ביום ההוא כרת ה' ברית, והיה הברית רק מצד הנותן ולא מצד אברהם. אבל בברית הזו (ברית מילה) תהיה ביני ובינך, בענין שיחול החיוב על שני הצדדים הכותרים ברית, כי גם אברהם התחייב את עצמו להיות שותף לה' במעשה בראשית להשלים את הבריאה ולתקנה, וראשית התיקון יתחיל בעולמו הקטן שהוא גופו, עכ"ל. והבן שמצד כך אף הקב"ה נתחייב לקיים כל הבריאה שלא לכלותה, וכן לקיים את אברהם ואת זרעו, ודו"ק. והבן שברית ראשונה הוא מדין "אברהם", וברית שניה מדין "אברהם", ודו"ק.

וכתב בהעמק דבר (לך לך, יד, יג) וז"ל, ברית הוא כינוי על אמונה, שכל המאמין ועובד את אלוה, ה"ז כריתות ברית עמו שיהא הוא עובדו והאלוה ישיגיו עליו, עכ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה

כתיב (בראשית, טו, יב) ויהי השמש לבוא ותרדמה נפלה על אברהם. ואמרו (ב"ר, יז, ה) רב אמר שלשה תרדמות הן, תרדמת שינה, ותרדמת נבואה, ותרדמת מרמיטה וכו' (ובשכל טוב על אתר אמרו ד' תרדמות הן, שינה, נבואה, רואה ואינו רואה, שטות, עיי"ש). תרדמת נבואה, ויהי השמש לבא ותרדמה נפלה על אברהם. ועיין רמב"ם במורה נבוכים (ח"ב, פרקים מא-מה) שכתב, שהייתה התחלת הנבואה ההיא במראה, ושנשתקעה ושבה חלום. ועיין ישועות משיחו (ח"א, ד"ה וגם כפי). וספר האמונה הרמה לראב"ד (מאמר ב, עיקר ה).

ובפרקי דר' אליעזר (פרק כח) אמרו, עמד אברהם והיה מתפלל לפני הב"ה כדי שלא ישתעבדו בניו בארבע מלכויות הללו, ונפלה עליו שנת תרדמה וישן לו, שנאמר ותרדמה נפלה על אברהם. וכי יש לך אדם שהוא יושב וישן ויוכל להתפלל, אלא ללמדך שהיה אברהם שוכב וישן מכח תפלה כדי שישתעבדו ארבע מלכויות הללו.

ומצד כך תרדמה זו שנפלה על אברהם אינו רק תרדמה עליו ולשעתה, אלא זו תרדמה לכל ימי הגלות. וכמ"ש (מדרש אגדה, לך לך, טו, יא) ויהי השמש לבא - זה משיח בן דוד שנקרא שמש, שנאמר (תהלים, פט, לו) וכסאו כשמש נגדו. ותרדמה נפלה על אברהם - עד שיבוא המשיח יהיו ישראל כאילו רדומים ביניהם. וזו תרדמה של נפילה, וכמ"ש (ב"ר, שם) ר' יהושע דסכנין בשם רבי לוי אמר, תחלת מפלה (ודייקא כתיב "ויפל") שינה, דמך ליה ולא לעי באוריתא ולא עביד עבידתא. והבן שמדרגת הגלות הוא חסרון תורה ומדות, בבחינת "לא לעי באוריתא ולא עביד עבידתא". ושורשו בעץ הדעת טוב ורע, כמ"ש בתיקונים (קמא, ע"ב). וכן אמרו בזוה"ק (בראשית, כח, ע"א) תרדמה, דא גלותא, דאתמר ביה, ותרדמה נפלה על אברהם וכו', לית שינה אלא גלותא.

והבן שיש ב' פנים לשינתו של אברהם. א. נבואה. ב. נפילה. ובעומק כלולים זה בזה, שהתגלה לאברהם בנבואה, הנפילה. ועיין אגרא דכלה (לך לך, ד"ה ובזה). ומהלך נוסף מצינו בזוה"ק (ויחי, רכז, ע"א) ותרדמה נפלה על אברהם וגו', האי קרא אוקמוה, אבל דא יומא דדינא קשיא דאפיק ליה לבר נש מהאי עלמא, דתניא ההוא יומא זמנא דמטא דבר נש נפיק מהאי עלמא, ההוא יומא זמנא דדינא רבא דאתחשך שמשא מן סיהרא וכו', עיי"ש. ובאלישיך על אתר כתב מעין כך שקאי על דין, אולם לא יום הדין דיום המיתה, אלא יום הדין הגדול והנורא, עיי"ש. ועיין כלי יקר על אתר. ובעומק כל הימים של שית אלפי שנים בכלל, וימי הגלות בפרט, הם בבחינת חלום, בשוב ה' את שיבת ציון היינו "כחולמים", וסוף החלום הוא יום הדין הגדול והנורא. ותחיית המתים בבחינת ויקץ והנה חלום. כי חלום אחד מששים שבמות, וההקצה בחינת תחיית המתים.

כתיב (בראשית, טו, יח) ביום ההוא כרת ה' את אברהם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר מצרים על הנהר הגדל נהר פרת. וכתב הרמב"ן על אתר, וז"ל, והוסיף לכרות לו ברית עליהן, שלא יגרום החטא, עכ"ל. ובתפלה אומרים, וכרות עמו הברית לתת את ארץ הכנעני. ואמרו (מסכת כלה רבתי, פ"ג, הלכה כא. ודרך ארץ, פ"א, הלכה טו) שבעה אבות כרותי ברית, ואלו הן, אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן ופנחס ודוד המלך. באברהם כתיב ביום ההוא כרת ה' את אברהם ברית לאמר וכו'.

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

חשוב כמת, כי אין לו את שורש הבחירה, את שורש הנסיון התלוי בראיה. ואזי הוא בבחינת חסין, חי-נס, שמסולק מן הנסיון. ומכח הארה זו פעל פנחס, נס-פן, שקיים דין של בועל ארמית קנאים פוגעים בו.

ובחינת נס מלשון נס להתנוסס - זהו כאשר עלה למעלה מן הנסיון וכבר אין לו נסיון ח"ו לעבור, אלא נמצא במדרגת מוכרח לעשות רצון קונו מפני עומק הבהירות, שזהו מדרגת כפה עליהם כגיגית, כמ"ש המהר"ל. וזהו מדרגת אונס, או-נס, והיינו שאנוס לעשות רצון קונו. וזהו ביטול גמור של עצמו, בבחינת נמס, נס-מ, ביטול צורה, ביטול יצר מלשון צורה, הן יצר הרע והן יצר טוב, כי עלה למעלה מן הצורה, למעלה מן היצרים. ובמדרגה זו נעשה אחדות גמורה, בבחינת כנס, כ-נס, כנ"ל. והיינו שנעשה נס להתנוסס ששם מקום האחדות.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ועיקר הבריחה אינו רק בריחה מן המקום לשעה, אלא כאשר הסכנה ממשיכה, אזי מטמין עצמו, בבחינת ספון, נס-פן. ושורשו באור שברא הקב"ה ביום ראשון וגנוז לצדיקים לעת"ל, מפני הסכנה שישתמשו בו הרשעים. ולכך נעשה אור זה גנוז וספון. ועיקר הארתו השתא בעוה"ז בחנוכה כנודע, בחודש כסלו, מלשון כסלון, נס-כול.

ובחינת נס מלשון נסיון - עיקר הנסיון בבחינת סאון - שאון, נס-או, שאזי הרעש מושך לכל צד (בבחינת סנחריב, נס-חריב, שבלבל את האומות וכל הויתו רעש של בלבול) היפך קול דממה דקה ששם השראת השכינה. ועיקר הנסיון היה אצל יוסף שלכך נשא את אסנת כנ"ל. ובו כתיב וינס ויצא החוצה, והיינו שנס מן הנסיון. ועיקר מקום הנסיון באות ברית קודש, המכוסה ע"י מכנסים, נס-מכים, לכסות הערוה. ושורש הנסיון בראיה, כמ"ש חז"ל שגמירי שאין יצה"ר שולט אלא במה שהענינים רואות. אולם כאשר עוצם עיניו נסתלק הנסיון, והוא בבחינת סנורים, נס-ורים. ולכך סומא

קרה | נ-ס נס משמש בכמה לשונות. לשון בריחה, וינס החוצה. לשון ניסיון, ולשון להתרומם, נס להתנוסס.

נס מלשון בריחה - עיקר הבריחה מן האסון, או-נס. ומן הסכנה, סנ-כה. ועיקר גילוי זה היה ביציאה ממצרים, שברחו ישראל ממצרים, בחודש ניסן, נס-ין. ובו היה קריעת ים סוף שכתוב ביה הים ראה וינס. ואמרו חז"ל, מה ראה הים וינס, ראה ארונו של יוסף. ובדקות, מכח שנשא יוסף את אסנת, את-נס, דבק בו כח של ניסה. ותחילת היציאה ממצרים ע"י משה שברח ונס למדין, לסנה, סנ-ה. ואח"כ ניתנה תורה במדבר סין, נס-י, בהר סיני, נס-י. ושם נתקבצו כל ישראל, בבחינת כנס, כ-נס. ושם היה גילוי במדרגת נס להתנוסס. אולם לא עמדו בכך ונפלו ממדרגתם בנסיון של חטא העגל, בחינת נסוגו אחר, נסג, נס-ג, נס לאחריו. וכתולדה מכך פרש משה מן המחנה, כמ"ש שנטה אהלו מחוץ למחנה, והיינו שנסוג מן המחנה.

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

<u>נסע</u>	<u>נס</u>	<u>נכס</u>	<u>אנס</u>
<u>נסוג</u>	<u>נסך</u>	<u>תחפנחס</u>	<u>סנורים</u>
<u>רסן</u>	<u>סלון</u>	<u>הסנה</u>	<u>נמס</u>
<u>מנוס</u>	<u>מכנסים</u>	<u>שנס</u>	<u>כנס</u>
<u>חנס</u>	<u>תחפנס</u>	<u>פנחס</u>	<u>סדין</u>
<u>סאון</u>	<u>חסן</u>	<u>מתנוסס</u>	<u>סגן</u>
<u>סין</u>	<u>נסיך</u>	<u>נסות</u>	<u>סנחריב</u>
<u>סנה</u>	<u>סנבלט</u>	<u>ספון</u>	<u>אסון</u>
<u>סיחון</u>	<u>שלמנאסר</u>	<u>פלנאסר</u>	<u>כסלון</u>
<u>ספן</u>	<u>חסן</u>	<u>הסכן</u>	<u>מסכן</u>

זוה"ק (בראשית, מו, ע"א) הואיל ואברהם מלמעלה ויצחק למטה, אתה תהיה באמצע ותכלול שלשתם, דכתיב תתן אמת ליעקב, ומאי אמצע, היינו שלום.

שערות

שורש לעשו, איש שער, שהוא שורש לכל האומות. ואמרו (ע"ז, ב, ע"א) אמר ריב"ל, כל מצות שישראל עושין בעוה"ז באות ומעידות בהם לעוה"ב, שנאמר יתנו עדיהם ויצדקו, אלו ישראל, ישמעו ויאמרו אמת, אלו עכו"ם, ע"כ. והו אור האמת שמאיר באוה"ע מכח ישראל, ומאיר בשורש בעשו מכח יעקב (ע"י ערך קטן תפארת).

ועוד. שערות, שער - עשר, בו נגלה אות י' ובאח"פ ה'. וע"י זוה"ק (תיקונים, הקדמה, ו, ע"א) וישב עליו באמת, עשור אמת, מ"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. וע"י שם עוד (תיקון כב, סז, ע"א) דא אורייתא דאתמר בה תורת אמת היתה בפיהו, ואייה כלילא מעשר אמירן דאינון י', ומעשר דברן דאינון ה"ה. ושם (תיקון לו, זה, ע"א) אמת, א - ברישא דאלפא ביתא, מ - באמצעיתא, ת - בסופיה. עישורא דיליה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אמת, דאיהו עישור דארבע מאה וארבעין וחד, הא רזא דחמשה וארבעין מ"ה. וע"י שם (תיקון ע, כג, ע"ב) אנשי אמת, שער לא אריך ולא קמיט.

אזן

כתיב (מלכים, א, י, ו) אמת היה הדבר אשר שמעתי בארצי. ודבר שאינו אמת אינו מתקבל באזנים בבחינת לא שמיע לי. ובעומק, אמת קו אמצע, מאזן בין ימין ושמאל, מעין אזנים הנמצאים בצדדים ומאזנים. וכאשר נעשה ערל אזנים אינו שומע האמת.

חוטם

ע"י זוה"ק (תיקונים, תיקון ע, קכב, ע"א) ריחא, תמן אנשי אמת, ותמן סלקין כל רחין וקטורין ועשנין דקרבינן. ועוד שם (קלז, ע"ב) אמרו, אנשי אמת חוטמא. ושם (קמה, ע"ב) וחוטמא דאזיל בארח מישר איהו חותם אמת. וע"י זוהר חדש (יתרו). וע"י זוה"ק (פנחס, רכו, ע"ב) אנשי אמת מסטרא דיעקב, דתמן ריח ניחוח לה'.

ועוד. בחוטם נגלה מדת הדין על אף שחוטם באמצע נגד ז"א. והבן, רחמים קו אמצע נוטה לימין. אמת, קו אמצע נוטה לדין. ואמרו (ע"ז, ד, ע"ב) תורה דכתיב בה אמת, דכתיב אמת קנה אל תמכור (ע"י ערך קטן תפארת). ויש לע"י מדוע הביאו פסוק זה ולא פסוקים מפורשים יותר, ואכמ"ל, אין קב"ה עושה לפנים משורת הדין.

ועוד. אות וא"ו נגלת בחוטם. ואמרו (זוה"ק, בראשית, רמא, ע"ב) ומאי איהו אות אמת, דא אות ו', בגין דביה שריה חיים (וע"י"ש, ויקרא, ב, ע"א).

פה

בה נגלה אות ד'. וע"י זוה"ק (ויקהל, ריז, ע"א) ועל דא אית לאדכרא בההיא גאולה ד' זימנין אמת אמת אמת, עד עזרת אבותינו, דדא הוא עזרה וסמך לישראל כלהו, ומתמן ולהלאה ארבע זימנין אחרנן אמת אמת אמת, למהוי ד' גאולות.

וכתיב (משלי, יט, יט) שפת אמת תכון לעד. וכתיב (שמואל, ב, ז, כח) ודבריה יהיו אמת. וכתיב (מלכים, א, יז, כד) ודבר ה' בפיך אמת. וכתיב (שם, שם, כב, טז) לא תדבר אלי רק אמת. וכתיב (זכריה, ח, טז) דברו אמת איש את רעהו. וע"י תיקונים (תיקון ע, קכט, ע"א) אנשי אמת, מסטרא דפומא. ושם (קלב, ע"א) שפון בינונים מסטרא דאנשי אמת.

וכתיב (תהלים, קיט, מג) ואל תצל מפי דבר אמת. וכתיב (משלי, כב, כא) להודיע קשט אמרי אמת, להשיב אמרים אמת לשלחך. וכתיב (תהלים, סט, יד) ואני תפלתי וגו', עניי באמת ישער. וע"י זוה"ק (כי תשא, קפח, ע"א) שפת אמת תיכון לעד, אליו ישראל. וע"י"ש (ויקהל, קצז, ע"א) יונה בן אמת - ובגין

כתיב (ישעיה, י, כ) הוי"ה קדוש ישראל באמת. וכתיב (ירמיה, י, י) והוי"ה אלקים אמת, הוא אלקים חיים ומלך עולם. ואמרו (דב"ר, א, י) א"ר ראובן, ומהו חותמו של הקב"ה, אמת, ולמה אמת, אמת יש בו שלש אותיות, אל"ף ראשון של אותיות, מ"ם אמצעית, תי"ו סופן, לומר (ישעיה, מד, ו) אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים. ואמרו (ע"ז, יז, ע"ב) מאי ללא אלהי אמת, שכל העוסק בתורה בלבד דומה כמי שאין לו אלוה. וע"י זוה"ק (קדושים, פב, ע"א) קב"ה אמת, תורתו תורת אמת. וע"י תיקונים (הקדמה, ד, ע"א) ושם הוי"ה איהו עמוד דא דאמצעיתא, אמת. ושכינתיה תורת אמת. ועוד אמרו (שם, תיקון טז, לט, ע"ב) תתן אמת ליעקב, מסטרא דיליה אתקריאת חר"ק, ובהיפוך אתון חקר, ובגנה אתמר החקר אלוה תמצא. וע"י זוהר חדש (רות).

צמצום

אמרו (סוטה, מט, ע"ב) והאמת תהא נעדרת, וכו', נעשית עדרים עדרים והולכת לה. והיינו העדר, חלל. ועוד. שורש לחלל הפנוי, ע"ז. וכתיב (דברים, יג, יד) יצאו אנשים בני בליעל מקרבך וידיחו את ישבי עירם לאמר, נלכה ונעבדה אלהים אחרים אשר לא ידעתם, ודרשת וחקרת ושאלת היטב והנה אמת נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת בקרבך. וכן שם (יז, ד). וצמצום הוא הסתלקות האמת, כמ"ש (ישעיה, נט, טו) ותהי האמת נעדרת. ואזי כתיב (ירמיה, ט, ד) ואמת לא ידברו. וכתיב (דה"י, ב, טו, ג) וימים רבים לישראל ללא אלהי אמת. ויתר על כן אמרו (ברכות, יד, ע"ב) אמת אמת תפסיה להאי. וע"י שו"ת הרא"ם (ח"א, סי' ב) שהיה ס"ד בדבריו לומר שמחזי כשתי רשויות. וע"י אשל אברהם (בוטשאט, סימן מא) שהוא כמאמר נוטה נגד האחדות. וע"י שו"ת מהר"ם אלשקר (סימן סו).

וע"י יומא (סט, ע"ב) כשבקשו לעקור יצרא דע"ז, נפל להו פתקא מן שמיא שכתוב בה אמת, ע"י"ש. וע"י זוהר חדש (תרומה) אמת ויציב, יעקב ויוסף, ונאמר יציב לשון תרגום ולא אמת אמת, בגין פגימו.

קו

ראשית הקו מאור א"ס. וע"ז כתיב (תהלים, קיט, קס) ראש דברך אמת. ולכך כתיב (תהלים, קמה, יח) קרוב (קו-רב) ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת. ועוד. ע"י הקו נעשים ב' הצדדים סמוכים זה לזה. ואמרו (ברכות, י, ע"א) אמר ר' יוחנן, סמוכין מן התורה מנין, שנאמר (תהלים, קיא, ח) סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר. וזהו קו ישר שסומכם ומחברם.

וכל שפע מימי האור העליון הוא ע"י אמת, כמ"ש (תענית, ח, ע"א) אמר ר' אמי אין גשמים יורדין אלא בשביל בעלי אמונה, שנאמר אמת מארץ תצמח, וצדק משמים נשקף.

עיגולים

עיגול סביב, בחינת סוחר. וכתיב (תהלים, צא, ד) צנה וסחרה אמתו. ולהיפך מצד הקלוקל, כנען - סוחר. ואמרו (פסחים, קיג, ע"ב) ה' דברים צוה כנען את בניו וכו', ואל תדברו אמת. ועוד. בסוד עיגול, נעוץ סופן בתחילתן, ותחילתן בסופן. ואמרו (קידושין, לא, ע"א) רבא אמר מהכא, ראש דברך אמת, ראש דברך אמת ולא סוף דברך, אלא מסוף דברך ניכר שראש דברך אמת.

יושר

ע"י רבינו יונה (משלי, כב, יב) וז"ל, יקרא ישר מי שאוהב היושר והאמת, עכ"ל. וכתיב (קהלת, יב, י) ישר דברי אמת. וכתיב (דה"י, ב, לא, כ) ויעש כזאת חזקיהו בכל יהודה, ויעש הטוב והישר והאמת. וכתיב (תהלים, קיא, ח) עשויים באמת וישר. והוא כללות ואחדות הקיום, כמ"ש (יבמות, יד, ע"ב) לא נמנעו ב"ש מלי" שא נשים מב"ה, ולא ב"ה מב"ש, ללמדך שחיבה ורעות נוהגים זה בזה, לקיים מ"ש האמת והשלום אהבו. ואמרו (סנהדרין, ו, ע"ב) ר' יהושע בן קרחה אומר, מצוה לבצוע, שנאמר (זכריה, ח, טז) אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם. וע"י

בלביפדיה קבלה אמת

וז"ל, אמת ויצב בהיכל רצון דאבא. ובעומק, אמת ואמונה, ז"א ונוק'. ושורשם אמת - אבא, אמונה - אמא.

אמא

שם אהייה. ועיין ספק החשק (ח"ב, ס"א) וז"ל, כי החותם הוא שם י"ה, והוא במרובע אמת, כ"א פעמים כ"א כי שם אהייה, עכ"ל. ועיין מחשף הלבן (מטות) דאהייה פעמים אהייה גימט' אמת. וכן מעגלי צדק (אות ד-ז). ועוד במקומות הרבה אמרו כן.

ועוד. כנודע, ז' פעמים ס"ג עולה אמת (עיין פע"ח, שער הסליחות, פ"ח. וכן שער ק"ש, פ"ז). ועיין קהלת יעקב (ערך אמת) וז"ל, אמת ר"ת, אמא, מלכות, תפארת, עכ"ל. ועיין ליקוטי מוהר"ן (תורה לה) וזה שמקיים דובר אמת בלבבו, אזי אמא מסככת על בנהא, שהלב עושה חשמ"ל, היינו מלבוש סביב האמונה שלא ינקו ממנה החיצונים, עכ"ל. ועיין בפירוש יקרא דשבתא.

ז"א

י"ב גבולי אלכסון, וממנו נשתלשלו י"ב רועי בקר, בחינת י"ב שבטים, כנודע. וכתוב (בראשית, מב, טז) שלחו מכם אחד ויקח את אחיכם, ויבחנו דבריכם האמת אתכם. ועיין פע"ח (שער כה, ד"ב, מ"ק) וז"ל, תורת אמת היתה בפיהו, כי תורת אמת הוא ז"א הנמשך מואמת, תיקון ז' דדיקנא, עכ"ל. ועיין שער הפסוקים (שה"ש) וז"ל, אתי מלבנון תבואי, ר"ת אמת, והוא ז"א, החתן הנקרא אמת, עכ"ל. ועיין עוד שם (תהלים) וז"ל, אמת מארץ תצמח וכו', כי הז"א שהוא הזכר הנקרא אמת וכו', עכ"ל. ועיין מבוא שערים (דרוש ברכת הלבנה) וז"ל, פועל אמת, הוא ז"א, וכו', אהיה פעמים אהייה, אמת, שהז"א נבנה מאמא, עכ"ל. ועיין פע"ח (שער ר"ח חנוכה ופורים, פ"ג). ומחברת הקדש (שער ספירת העומר). וערכי הכינויים לרמ"ז (אות א - אמת).

נוק'

עיין זוהר חדש (בראשית) מאי אמת, אמר רבי אחא, אמת כל שאינו מהרהר באשה אחרת, ויש לו אמת עם אשתו. וכתוב (דברים, כב, כ) ואם אמת היה הדבר הזה לא נמצאו בתולים לנער-ה.

ועוד. קרקע עולם, עפר. וכתוב (תהלים, ל, י) הוידך עפר, היגיד אמתך. וכתוב (תהלים, פה, יב) אמת מארץ תצמח. וכתוב (דניאל, ח, יב) ותשלך אמת ארצה. ואמרו (זוה"ק, משפטים, קטז, ע"א) אמת, ר"ת, אמת מארץ תצמח (ועיין שם כי תשא, קפח, ע"ב). ואמרו (סנהדרין, ז, ע"א) כל דין שדן דין אמת לאמיתו, משרה שכניתיה בישראל. ועיין זוה"ק (תיקונים, הקדמה ד, ע"א).

והיא המידה השביעית, שבועה. ועליה אמרו (יבמות, קה, ע"א) אבל אגיד לך את הרשום בכתב אמת (דניאל, י, כא) גור דין שיש עמו שבועה. ועיין גיטין (לה, ע"א) לא היו ימים מועטים עד שמת אחד מבניה, וכששמעו חכמים בדבר אמרו, מה מי שנשבע באמת, וכו'.

ועוד. נוק' סוד כלה, סוד הלכה, ה-כלה, כנודע. ואמרו (שבת, צב, ע"ב) באמת אמרו "האשה" וגו'. תנא כל באמת הלכה היא. ודו"ק שאמרו מימרא זו דוקא בענין אשה שהיא אחרונה בחינת תי"ו. כמ"ש (שם, קד, ע"א) שי"ן - שקר. תי"ו - אמת. מ"ט, שקר מקרבן מיליה, אמת מרחקן מילה. שיקרא שכיח, קושטא לא שכיח. ועוד. איתא בזוה"ק (ויקרא, אמו, פט, ע"ב) בגין באמת דאיהו צדקה. ועוד. מדה שביעית. ו"אמת" תיקון שביעי ב"ג מדות רחמים. כמ"ש (זוה"ק, נשא, קלד, ע"א) ו"אמת", מדות דספר דא תיקונא שביעאה. ומאידיך היא מדה עשירית, ולכך ב"ג מדות דבספר מיכה, אמרו שם, תקונא עשיראה, תתן אמת ליעקב. ועיין (נשא, קמ, ע"ב).

ועוד. אמונה. ואמרו (זוה"ק, בלק, קצח, ע"ב) ולית אמונה בלא אמת. ושם (פנחס, רכו, ע"ב) איהי אמת, ואיהי אמונה. ■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון**

כך אקרי בן אמת, וכתוב, ודבר ה' בפיק אמת. אמת - אמת - י. ועיין ספר הליקוטים (יונה).

ומצד הקלוקל אמרו (סוטה, לה, ע"א) אמר ר' יוחנן משום ר"מ, כל לשה"ר שאין בו אמת בתחלתו, אין מתקיים בסופו. ואמרו (סנהדרין, פט, ע"ב) כך עו"נשו של בדאי, שאפילו אומר אמת אין שומעין לו (ועיין זוה"ק, אד"ז, רצו, ע"א). ועוד. נביא, ניב שפתים. ואמרו (שם, צ, ע"א) חנניה בן עוזר, שמתחלתו נביא אמת, ולבסוף נביא שקר.

עינים - שבירה

עיין קהלת יעקב (ערך אמת) וז"ל, אמת ר"ת, אורות מאנין תבירין, עכ"ל. וב-תיקון כתיב (משלי, טז, ו) בחסד ואמת יכופר עון. ושורש שבירה, מיתה. ועיין בעל הטורים (ויחי, מז, כט) וז"ל, אמת, נוטריקון, ארון מטה תכריכין, עכ"ל. וזש"כ חסד ואמת, ופירש רש"י חסד שעושין עם המתים. אמת, א-מת. ולכך מברכין על המת דין האמת (ברכות, מו, ע"ב). וכן אמרו (שם, נח, ע"ב) הרואה בתי ישראל בחורבנן אומר ברוך דין האמת (ועיין זוה"ק, משפטים, קיז, ע"א).

ומצד התיקון אמרו (מנחות, מג, ע"א) שינוי אמת. ופירש הנמוק", שנשתנה לטוב שהוא אמת, ראייה שהוא כשר.

עתיק

עתיק סוד עובי, רוחב. אריך סוד אורך. ועיין גר"א (תיקונים, תיקון ע) וז"ל, ואמר למטה שגובה הוא מסטרא דיעקב זרע אמת שמכריע בין הקצוות, עכ"ל. והוא אורך ורוחב, וזהו אמת שמסכים הגבורה עם החסד, האורך עם הרוחב.

ועיין זוה"ק (ח"ג קמ, ע"ב) ואינהו תקוני דיקנא דמתשכחי בז"א, ונחתין מעתיק יומין ונהרין ביה, ובגין כך אמת תליא בעתיקא. ועיין ריקנאטי (בשלח). ועמק המלך (שטי"ז, פנ"ו). ועיין שער הכוונות (דרושי ר"ה, ד"ט) וז"ל, ויכוון בז' הויות דס"ג שהם בגימט' אמת תיקון ז' דדיקנא דעתיק הנקרא תרי תפוחין קדישין. ועיין פע"ח (שער הסליחות, הגהת צמח, פ"ח) וז"ל, אמת תליא בעתיקא, וזהו מה תצעק אלי, ר"ת אמת. ועיין קול ברמה (אות קה, קיא, קיג, קטו, ועוד). ורמ"ע מפאנו (מאמר מעין גנים, ח"ב, סוד התקיעות). ופתחי שערים (נתיב גדלות דז"א, פתח נח). ובית עולמים (דף קכח, ע"ב, ואילך). וליקוטי תורה (מסעי, ואתחנן).

אריך

אורך, אור-ך. וכתוב (תהלים, מג, ג) שלח אורך ואמתך, המה יחנוני. ועיין רמח"ל בתקט"ו תפילות (תפלה רפז) וז"ל, והכל תלוי באות אל"ף סוד היחוד שלך, והיא אמת, שנעשה אור אור אור, באות ה', עכ"ל. וזהו בחינת אוריתא, לשון אור, "תורה אור", שהיא תורת אמת. והיפוכו חשך, אמת ואמונה, אמונתך בלילות. וכמ"ש (ברכות, יב, ע"א) כל שלא אמר אמת ויצב שחרית (אור), ואמת ואמונה ערבית (חשך), לא יצא ידי חובתו, שנאמר להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות. ואמרו (ב"ב, ח, ע"ב) והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע, זה דין שדן דין אמת לאמיתו. ועיין רש"י (סנהדרין, צב, ע"ב) באמת - בברור, עכ"ל. בחינת הארה.

אבא

אמרו (ילק"ש, תהלים, רמז תתע"ה, קיז) אמרה הארץ ואמת ה' לעולם. מהו אמת, אמת ברית שקיימת לאבות, שנאמר וזכרתי את בריתי יעקב. ועיין זוה"ק (תיקונים, תיקון ל, עד, ע"ב) אבא תפילין דרישא, דאיהי ראש דברך אמת. ועיין מצת שימורים (שער התפילין) וז"ל, וכן זה סוד של רחב שאמרה ליהושע ונתתם לי אות אמת, שהם המוחין דאבא מצד משה רבינו, כמ"ש בזהר ויחי, שהיא רצתה להיות אחוזה באור השמש של משה הנקרא אות אמת, עכ"ל.

ועיין של"ה הק' (בראשית, ויחי, תורה אור) וז"ל, על כן ביקש שיוסף יעשה חסד של אמת, וברא מזכה אבא. ועיין קיצור הכוונות לרמח"ל (סדר קבלת שבת)

מילון ערכים בקבלה • אורא - דכיא

אור, כנ"ל), ולא בחינה ממשית, עכ"ל. עיי"ש. ומצד כך נקראת אמא אורא דכיא. עיין שם (שי"ג, פי"ד). ותיקונים (תיקון כב, דף ס"ד). ועיין פרדס רימונים (שער כג, פ"א, ערך אור). ושער מאמרי רשב"י (בשלח). וזהו הרקיע (בשלח). ושם מבואר שנקראת אמא אורא דכיא, "מפני שעובר בה טיפת החסד דאורא דכיא דאבא", עיי"ש. ועיין מזכיר שלום (אות א, אות מ"ו) ישוב הסתירה מי נקרא אורא דכיא. ועיין שמן ששון על העץ חיים (שער כט, פ"ח, אות ב).

ושורש גילוי אורא דכיא באמא מכח אבא מצינו בעץ חיים (שער לט, דרוש י) וז"ל, החסד אית בה ג' פרקין בורוע ימין, וחסד גימט' ע"ב, וג' ע"ב הם גימט' רי"ו, וזה הרי"ו נותן אבא לאמא בזווג ראשון לעשותה כלי, ונקרא אורא דכיא, שהוא הה"ח, עכ"ל. והבן ששורש אורא, בחינת חסד, בחסד דא"א ושורשו בחסד דעתיק המולבש בגלגלתא דא"א. ולדעת הגר"א חסד דעתיק "מולבש" באורא דא"א. ולדעת האריז"ל החסד שבגלגלתא "מתגלה" באורא דא"א, שבו הדעת והת"ת הנוטה לחסד, לקו ימין, ודו"ק. וכמ"ש וז"ל, והנה זה (הרי"ו) נמשך מדעת אבא שהוא ע"ב דיודי"ן, וכן הרי"ו נמשך ממנו. ואמנם גם הדעת דאבא הוא נמשך מדעת עליון (דא"א) שהוא במזל י"ג דדיקנא הנשפע ממזל ח' שיש בו ג' שמות ע"ב דיודי"ן, ושלשתן רי"ו. וגם נמשך מדעת עליון דעתיק הגנוז בגולגלתא דילה, והוא נקרא אורא דכיא דבין קרומא למוחא כנזכר שם. והנה מהדעת דאבא נמשך דרך היסוד שבו הנקרא נתיב לא ידעו עיט ואתגניז ביסוד אמא, ובצאתו משם מיסוד אבא נקרא אורא דכיא, והוא ג' שמות דיודי"ן ועולין רי"ו ונעשית בה כלי, ולכך רי"ו הוא נקבה, וכו'. כי גם האורא שיצא ממנו, כבר נחשב שהיא מאמא עצמה, עכ"ל. ודו"ק היטב. ועיין חסדי דוד (אות קיח).

וכתב בשער הכוונות (דרושי הלילה, דרוש ח) וז"ל, הנה ההוא רוחא עלאה דיהב בה אבא בביאה קדמאה לעשותה כלי הנק' אורא דכיא, מנחילתו לז"א, וצריכה היא לקבל מחדש כלי אחר, עכ"ל. ועיין נובלות חכמה (עלה ל"ו). ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

כתב בעץ חיים (שער כט, פ"ז, מ"ב) וז"ל, ונבאר מאמר אחד באד"ר קל"ה בענין אורא דכיא ואשא דכיא, וכו', דע כי בוצינא דקרדינותא הוא גבורה דא"א, ואורא דכיא הוא חסד דא"א (ושורשו בחסד דעתיק, עיין שער מאמרי רשב"י, פירוש ספד"צ, פ"א). ואלו ב' נתחברו יחד כנזכר באד"ז, רצ"ב. והענין כי אור"א הם שורשם חו"ב, ובהם נגזים ח"ג דא"א הנקרא אורא דכיא ובוצינא דקרדינותא, ונתחברו יחד אלו בוצינא דקרדינותא ואורא דכיא בהיותן גזים תוך אור"א והוציאו גלגלתא דז"א וכו'. והנה כמו שח"ג דא"א נקרא אורא דכיא ובוצינא דקרדינותא, כן המוחין דז"א היוצאין מהם נקרא כך. וכן הדעת דזעיר אנפין שהוא הכרעת חו"ב שלו, נקרא כן, כי גם הם מחו"ג דא"א, ותרין כתפוי נמשכו. אלא שהפרש הוא, כי חו"ב שלו (של ז"א) נקרא אורא דכיא ואשא דכיא, אך ב' עטרין דחו"ג, החסדים נקראים אורא סתם, וגבורה אשא סתם, והבן זה, וכו', וז"ש ואורא דכיא קאים עליה מהאי סטרא, ר"ל כי מוח החכמה הנקרא אורא דכיא, עומדת על עטרא דחסד הנקרא אורא סתם העומד מסטר ימינא, ואשא דכיא שהוא מוח הבינה קאים על עטרא דגבורה הנקרא אשא סתם, והאי לסטר שמאלא, עכ"ל. והטעם שנקראים "דכיא", כתב הגר"א (ספד"צ, פ"א, ד"ה מתקלא קאים בגופיה) וז"ל, ונקראים דכיא, לפי שבחו"ג תחתונות שמתפשטים בגופא דז"א נאחזים הסט"א, וכו', וידוע שיש להם אחיזה בז"ת, משא"כ בג"ר, לכך נקרא דכיא.

ובחינה נוספת של אורא דכיא, והפוכה, מצינו שם בעץ חיים (שער כט, פ"ח, מ"ב) וז"ל, נת"ל כי היסוד דאמא נתלבש בדעת ז"א, ועטרה בת"ת עד החזה לבדה. וטעם הדבר, כי היסוד של זכר ארוך ומתפשט, ושל נקבה קצר. וסוד הענין כי יסוד הזכר להיות רובו מצד החסדים, לכן יש בו ריבוי אור ונמשך ממנו תוספת אור אל היסוד שבו והוא בולט. אמנם הנוק' באה מצד הגבורות שהם דינין, אין בה ריבוי אור כדי להוציא בה בחינת יסוד בולט ממש, אמנם הוא אור בלתי מורגש, ונקרא אורא דכיא (אור - אור) כמובא במ"א, כי היסוד דדוכרא נקרא באד"ר אשא דכיא וכו', ושל נקבה אורא דכיא. ועיין בביאור דקל"א שלכך לא נתפשט עד החזה דז"א, כי עד שם שיעורו. ואמנם מה שנתפשט אח"כ (מן החזה ולמטה) הוא בחינת אורא בלבד (ולא

info@bilvavi.net כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ 2>4>12 USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך תפיסת חיים
כתהליך מהווה יסוד לביטחון

תפיסת המקריות מחדדת ומגבירה את תוקף הפחד משינויים

ביחס לנידון שלנו - התמודדות עם פחדים מחמת גורמים חיצוניים, נתבונן ונבין יחד כי צורת תפיסת החיים כאסופת מקרים מעמידה את הנפש במצב בו היא חשופה יותר לנזקי פחדים הנגרמים מזעזועי השינויים החיצוניים שפוקדים את שגרת חיינו. ונראה כיצד תפיסת החיים כתהליך מעצימה את הנפש ומחשלת אותה בהתמודדות עם שינויים, וממילא מרחיקה את הפחד.

לכל אדם ישנה שיגרת חיים מסויימת, בה יש לו זרימה ושקט (יחסי לצורת החיים שלו). אך מפעם לפעם קורים כל מיני מקרים המיפרים את השגרה ואת השקט, ומצריכים התמודדות: זו יכולה להיות בעיה רפואית שעלולה להגיע לסכנה. יכול להיות התמודדות כלכלית עם נזק ממוני שנגרם, או אף גרוע מכך - אחד ממקורות ההכנסה נסתם משום מה, וכעת צריך להשיג מימון אחר על מנת לא לפגוע בצרכים הבסיסיים. לפעמים מתעורר איזשהו חיכוך קל בזוגיות, או גרוע מכך מתגלעת מריבה בגין ניגוד חמור שהתגלה. בעיה חינוכית כלשהי עם אחד הילדים מתחילה להתפתח, וצריך לטפל בהקדם לפני שממדי

דע את שמחתך . השמחה בבהירות . פרק י'

מהלכי הדעת

במהלכי הדעת של האדם, מאיפה מתבססים דעות של בני אדם על דרך כלל, מה שהוא שמע קצת בבית אבותיו, מה שהוא שמע קצת בבית רבותיו, מה שהוא שמע וקרא קצת, ומזה הדעה שלו. הידיעה בנפש האדם, שבמהלכי הסוגיה הש"ס, בשביל שיהיה הסוגיא ברורה לאדם, הוא צריך לעמול ולהתייגע. אבל במהלכי הדעות, הדעות ידועים. ב"ה אנחנו גדלים במקום של תורה, בצורת חיים של תורה, אז הדעות ידועים. וודאי שיש ספיקות, האם לפעמים יותר לקיים, או פחות לקיים, אבל הדעות ברורים. אבל אליבא דאמת זה לא כך כלל.

בכל מה ששייך לחלק קומת העבודה שבנפש, בחלק תורת העבודה שבנפש, שם נדמה לאדם שהידיעות שהוא יודע מקטנותו, הוא אסף קצת בגדלותו, והוא חושב שהוא יודע.

אפשר ויהיה אדם תלמיד חכם שמהלכי הסוגיה מבוררים לו, אך מהלכי הדעת של החיים לא מבוררים אצלו כלל. לא ראי זה כראי זה, ולא ראי זה כראי זה. אין הכרח כלל וכלל, שאם מאירים לו שבילי הסוגיא, עד החילוק הדק שבו, שמאירים לו שבילי החיים בהלכות דעה שלהם, זה שני דברים שונים בתכלית. יכול להיות אדם, שבמהלכי הסוגיא הוא תלמיד חכם, ובמהלכי החיים הוא עם הארץ. יש איזה שהוא פלגין מחשבה, פלגין דיבורי, במהלכי דעת של האדם.

אם נבוא להקביל את זה לעסק ההלכה, האם בעסק ההלכה הבהירות שלו בסוגיות, גם הם בנויים על אותה מדרגה של בהירות? או ששם הוא עמל ויגע, לברר את הסוגיא, שמהלכי הדברים יהיו ברורים אצלו.

כשבני אדם מחפשים לדבר קצת דברי אגדה ברבים, הם לוקחים איזה דף ואומרים ממנו וארטים, בין קבלת שבת למערבי, עוד כמה גימטריות, ופרפראות לחכמה. אם באותו רמה הוא היה מדבר, בסוגית הש"ס, אף אחד לא היה מעיז לשים אותו, ליד הארון הקודש, מצד הביזוי של הספר תורה שמונח מאחורה. אבל כשהוא מדבר באגדה, אזי אפשר למשוך אותה לכל צד, ולומר מה שרוצים, אין שום הפרעה. כך הנפש מתרגלת.

לפעמים בני אדם קורים קצת מאמרי חז"ל בעניני מידות, חז"ל אומרים: כל הכועס, כאילו עובד עבודה זרה. האדם שואל מה זה כאילו? מה זה המושג

דע את שמחתך • השמחה בבהירות פרק י'

הידועים באגרת לנכדו: לא השתבחו הראשונים אלא בסברא ישרה, פקודי ה' ישרים משמחי לב. שם זה ברור ופשוט, לכל מי שעמל קצת בתורה, ונפשו נמצאת בתוך התורה.

אבל כשזה מגיע לשמחת החיים של האדם, איפה אנחנו חושבים שאפשר להשיג שמחת חיים? מאיפה אפשר להשיג שמחה של חיים? בוודאי, יש מדריגה של אדם גדול, הוא שמח במצוות. יש מדריגה של שמחה, שכל מאן דעביד, לטב עביד. ועוד אופנים של שמחה שיש בעולם. שכולם אמת כמובן. אבל אנחנו מתייחסים לשורש התפיסה, שנקראת שמחת חיים. מאיפה עומק התפיסה, שנקראת שמחת חיים?

כשיהיה מיזוג אמיתי בין עסק העיון, של חידוד, פלפולה של תורה, עם העיון של העבודה, ויהיו ממוזגים ומאוחדים, יחד בנפש, ומהמקום הזה האדם יעשה את עבודתו למעשה, אז הוא דורך בדרך הנכונה. משם אפשר להגיע לשמחה אמיתית. שם יש שמחה בהכרת בהירות תורה, שם יש שמחה בהכרת בהירות נפש האדם. שם יש מיזוג בין שניהם, ושם יש את הדרך שדרכו בה רבותינו בדורות כולם.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

הזה כאילו? בהלכה יש כזה דבר שנקרא כאילו? חשב לעבור עבירה, ולא עבר עבירה, כאילו עבר עבירה ויהיה חייב מלקות. יש כזה דבר? רק התרגלנו כבר לקרוא לשונות חז"ל, שחז"ל רוצים להגיד דבר לא בדיוק, זה לא ממש, הם אומרים כאילו.

יש כל כך הרבה לשונות חז"ל, שמי שקצת מתבונן לרגע, הוא נבהל. מה כתוב כאן? הרי זה חלק מהש"ס. אלא שאדם התרגל מקטנותו, לקרוא את הדברים בשטחיות.

אבל לפי האמת, אם מאותו עיון של סוגית ההלכה, נעסוק בסוגיות של דברי האגדה שבש"ס, שהם חלקי העבודה של הנפש. דברי חז"ל באגדה שבש"ס, העמידו לנו את יסודות העבודה שבנפש. אם מאותם חלקי עיון נעסוק, אז יפתח לנו אור של דברי חז"ל. מהאור הזה, שואבים את הכוח לעבוד עבודה למעשה.

ישרות האדם

נחזור שוב לראשית דברינו, התפיסה שלנו על דרך כלל נובעת, באופן כזה שיש תורה, ושם ישובח האדם כפי עומק הבהירות והישרות, שיש לו בתורה. וכדברי הנפש החיים

ספר עולם ברור הוא ליקוט של שיעורים המקיפים ומבררים נקודה אחת בהלכות דעות וחובות הלבבות. בחלקו האחרון מופיעים שיעורים שנמסרו לאור תקופתנו, וכן שיחה נוגעת לתקופתנו מאת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל, היוצאת לאור לראשונה. 392 עמודים

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ

משלוח ברחבי העולם

03.578.2270

התופעות יתפחו, וכו' כמו שכולנו מכירים.

כמובן, חלק מהמאורעות הללו יכול להוציא אותנו מהשגרה לתקופה קצרה של התמודדות, ולאחר פתרון הבעיה תהיה חזרה גמורה לאורח החיים הרגיל. אך מאידך, חלק מהמקרים הרבה יותר משמעותי, נכפה עלינו שינוי מכאן ואילך באחד מתחומי או מערכות החיים הרגילות שלנו.

כך או אחרת אנו ניגשים להתמודדות. ישנם פעמים שברוך ה' הכל הולך בטוב, הבעיות נפתרות בקלות יחסית, השתלבנו במערכת החדשה בהצלחה. הכל עבר בשלום, או שחזרנו לשגרה הישנה והטובה, או שיצאנו לדרך חדשה עם התחלה מוצלחת. אך ישנם פעמים שאתרע מזלנו, נכשלנו בהתמודדות, דרדרנו את המצב, הסתבכנו יותר, ספגנו מהלומה על מהלומה, סבלנו, כאב לנו, ירדנו ברמת החיים ואנו סובלים מחסרונות יחסית לאשתקד. הנפש סופגת איזשהי 'טראומה', נצרב לנו בתודעה 'המקרה ההוא', 'השינוי ההוא שהיה' הסיב לנו צער יגון וסבל.

אדם החי בתפיסת מקריות מתייחס לכל אירוע משנה שגרה שכזה כמקרה - 'קרה משהו באקראי, נפל עלינו רעם ביום בהיר, אין מה לעשות צריך להתמודד'. לאחר ההתמודדות, נגמר איך שנגמר, אם בכלל נגמר. מכל מקום הוא חוזר לשגרה הרגילה או לשגרה המחודשת. אך מבחינתו קרה מקרה, מה שהיה היה, דיה לצרה בשעתה, ממשיכים הלאה לחיות את החיים. אם בהמשך צצה לה צרה חדשה (שלא תבוא), לפי תפיסתו - שוב קרה מקרה אקראי שמתגלגל עליו, כל מקרה ומקרה לגופו, שוב פעם צריך לחלץ חושים ולהתמודד מחדש.

תפיסת המקריות הזו היא בעצם

תפיסה של קטנות, ועל כן גם הקליטה של האירועים והיחס של הנפש אליהם נראית כך: 'אוי אוי אוי... עוד צרה נפלה עלי. עוד קושי. עוד התמודדות חדשה. לך תדע איזה נזקים יהיו פה. מי יודע אם נצא מזה בשלום או שמא וחס ושלום יהיו הפסדים, גרעונות, חסרונות וייסורים שנסבול מהם עכשיו. אוי, למה העבירו אותנו למקום אחר, אני רגיל למקום הישן, יותר קרוב לי, נוח לי, רגיל לי... אוי, למה החליפו את התוכנה, את המערכת, את הספרים, את המכונות וכו' אני רגיל למערכת הישנה והטובה, שם הייתי מוצלח. מי יודע מה יקרה עכשיו? אם אני יצליח. אוי למה החליפו מנהל, למה החליפו שיטת ניהול...'. וכו' עוד כל מיני שאלות 'למה כך...? למה כך...? ולמה כך...? אך עניינם של כל השאלות הללו הוא - למה מכריחים אותי לעבור שינויים? מי יודע איך נצא מזה. השינוי משנה את הרגילות שלי, והרגילות נתפסת כיציבות, ואם כן השינוי הוא ערעור של היציבות, ממילא הוא מפחיד אותי מאוד.

אך צריך להבין שתפיסה זו נובעת מחמת שכל שינוי נתפס כעוד מקרה נפרד, עוד פרט, עוד אירוע שלא קשור לכולם.

אולם בתפיסה זו, שהינה עוד שינוי מקרי הולך ומתרגש לבוא עלי, עוד שינוי מאתגר מתגבש ומתחיל לתת אותותיו ולחול עלי. אזי כאמור, כל שינוי מעורר את מערכת הפחד שבנפש. וכאן ישנן שתי סוגי פחדים: פחד מהידוע ופחד מהבלתי נודע. במידה והצרה החדשה מוכרת לו מהעבר, היא דומה לאירוע לא מוצלח שעבר עליו לפני תקופת מה. אזי הוא עומד בפני פחדים מהידוע. במקרה כזה לפעמים עובר עליו תהליך טראומטי ברמה מסויימת לפי מצב נפשו. הוא נזכר בסיוט שעבר עליו וצורב לו בתודעה. ממילא מתחילות חרדות

שמא אותו סבל נורא הולך לחזור שוב על עצמו. לפעמים הוא מפחד שלא יפול עליו פחד מחריד, כמו אותם הפחדים שהוא חווה בפעם הקודמת. ולפעמים הפחד לא נולד מחמת צרה ממשית, אלא הוא פחד שמא יקרה שוב אותו מקרה שיצר את הטרומה, ואזי הוא יפחד כמו שהוא פחד אז. וכמובן, לרוב במקרים אלו הפחד מיותר, כי המקרה לא חוזר באמת על עצמו, רק הפחד שמא יקרה חוזר ופוקד אותו לשוא.

בתפיסת המקריות השינויים מעוררים פחד מחריד, ואזי האדם מתחיל לברוח למקומות שהוא מזהה כיציבות. הוא יחפש מקלט מבטון, חדר ביטחון, חדר אטום. לברוח לטוס לארץ אחרת, למקום בטוח שקט ושלווה בלי מלחמות. הוא מצטייד במסכות נגד פצצות גזים, או במסכות נגד חיידקים ווירוסים. הוא יחפש לברר את הזכויות שיש לו על פי הביטוח הרפואי המשודרג שהוא רכש לעצמו ולבני משפחתו, שהוא יוכל לבחור את הרופאים המומחים ביותר שיטפלו בו, וגם יהיה לו מימון לסיעוד וכו'. הוא יבדוק כמה כסף הוא יכול לגייס, כמה יש לו בשקלול הכללי עם כל החסכוניות והנכסים וההשקעות. וכו' כל מיני בטחונות שאנשים בוטחים בהם.

הכלל הוא, שכאשר אדם מסתכל על החיים והוא רואה אותם כאסופה של עוד ועוד מקרים, אזי כל מקרה שעלול ליצור שינוי כלשהו בשגרה, מכה את מערכת הפחד בעוצמה. ויתר על כן, לפעמים מערכת הפחד מתעוררת מעצמה, שמא יחזור ויקרה שוב אותו מקרה כמו זה שהחריד אותנו מכבר.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

בלבביפדיה אברהם

בראשית, טז, ב - וישמע אברם לקול שרי. ואמרו (ב"ר, לך לך, מה, ב, והובא ברש"י על אתר) ר' יוסי אמר, לקול רוח"ק, היך מה דאת אמר ואתה תשמע לקול דברי ה'. ובפסיקתא זוטרתא (לך לך, טז, ב) אמרו, וישמע אברם לקול שרי - לקול רוח"ק, זה הוא שאמרנו למעלה, יסכה זו שרה, ולמה נקרא שמה יסכה, שסכה ברוה"ק. וכן הוא אומר (בראשית, כא, יב) כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה. ודו"ק שלהלן צווה לשמוע לקול שרה, והכא שמע אף לקול שרי, ודו"ק. ובשכל טוב על אתר אמרו, ברוה"ק היתה מדברת, שלא יבטל מפריה ורביה. וזהו קול ה' שצווה על פו"ר.

ויתר על כן אמרו (שמ"ר, א, א, והובא ברש"י וירא, כא, יב) ויאמר אלקים אל אברהם אל ירע בעיניך וגו', מכאן אתה למד שהיה אברהם טפל לשרה בנביאות.

וכתב המהר"ל (חידושי אגדות, תמיד, לא, ע"ב) וז"ל, יש לך לדעת כי ראוי כשיהיה מדינה שכולה נשים בסוף דרום (עיי"ש), ששם כח הנשים ביותר. ודבר זה ידוע כי דרום נקרא ימין וצפון נקרא שמאל, והשמאל הוא כח אנשים, כי משם בא גבורה לאנשים, והרי האיש נקרא גבר, וזה ידוע לנבונים, ולכך גם להפך, כי במקום הימין שם כח הנשים (וידוע סוד ההחלפות בין ימין ושמאל, שהקור בצפון והחום בדרום, וזהו בסוד ההחלפות, ואכמ"ל), ולפיכך היה מדינה שכולה נשים. וסוד הזה רמזו בחכמתם וקבלתם, מ"ש ז"ל (שמו"ר, פ"א) אברהם היה טפל לשרה בנביאות. וענין זה כי מדרגת אברהם בדרום, וכמו שרמז הכתוב במ"ש הלוך ונסוע הנגבה, וידוע דבר זה למבינים. ולכך כח שרה שהיא אשה שם ביותר שמקבלין הנשים יותר כח מן אנשים, ולפיכך היה אברהם טפל לשרה בנבואה, עכ"ל.

וכתב המהר"ל (חידושי אגדות, תמיד, לא, ע"ב) וז"ל, יש לך לדעת כי ראוי כשיהיה מדינה שכולה נשים בסוף דרום (עיי"ש), ששם כח הנשים ביותר. ודבר זה ידוע כי דרום נקרא ימין וצפון נקרא שמאל, והשמאל הוא כח אנשים, כי משם בא גבורה לאנשים, והרי האיש נקרא גבר, וזה ידוע לנבונים, ולכך גם להפך, כי במקום הימין שם כח הנשים (וידוע סוד ההחלפות בין ימין ושמאל, שהקור בצפון והחום בדרום, וזהו בסוד ההחלפות, ואכמ"ל), ולפיכך היה מדינה שכולה נשים. וסוד הזה רמזו בחכמתם וקבלתם, מ"ש ז"ל (שמו"ר, פ"א) אברהם היה טפל לשרה בנביאות. וענין זה כי מדרגת אברהם בדרום, וכמו שרמז הכתוב במ"ש הלוך ונסוע הנגבה, וידוע דבר זה למבינים. ולכך כח שרה שהיא אשה שם ביותר שמקבלין הנשים יותר כח מן אנשים, ולפיכך היה אברהם טפל לשרה בנבואה, עכ"ל.

ובעומק אור זה שורשו במשיח, כמ"ש בשארית ישראל (שער השובבי"ם, דרוש ב, בשלח) וז"ל, אור של בחינת אשת חיל עטרת בעלה, בסוד אורו של משיח, בסוד נקבה תסובב גבר, וד"ל, וכמו שמצינו באברהם אבינו ע"ה שהיה טפל לשרה בנביאות, עכ"ל. ועיין של"ה (תורה אור, ואתחון, ג). ובעומק, שרה, נוק' סוד התמימות שלמעלה מן החכמה. ועיין שם משמואל (חיי שרה, תרע"ב). ועיין בגדי ישע (שה"כ, דרושי ר"ה, דרוש ו). ואפיקי ים (נדרים, לד, ע"א). ושל"ה (תורה אור, חיי שרה, ג).

ודבר זה שאברהם שומע לשרה מצד התיקון, הוא תיקון לפגם שכתוב באדה"ר (בראשית, ג, יז) ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך וגו', ארורה האדמה בעבורך וגו'.

■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה**

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עייין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

שעטנו, שטז-ען. והקלוקל אכילה מעץ הדעת, ענבים, ענב, ענ-ב. ותולדתו ידעוני (לשון דעת, דעת דקלוקל), ידוי-ענ. שזהו איבוד הישרות והדבקות בדרך עקלתון, קלתו-ען. ושורש הקלוקל בבא נחש על חוה והטיל בה זוהמא, פעולה זו נקראת עונה (וכמ"ש אם תענה את בנותי וגו', שלא יקח נשים נוספות), ענ-וה, והוא שורש כל רע הנקרא עוון, וו-ען. ותולדתו ענש יענש, ענ-ש. וענש בגיהנם המעלה עשן, ש-ען. והתיקון לכך ע"י שמעון, שמו-ען, ואותיות מש-עון, כמ"ש רבותינו. וכאשר התנועה אינו נכונה כדוגמת משל לחגר ברגלו, אזי נצרך עזרה בבחינת משענה, משען, מש-ען.

והיפך הנצרך משענה, הוא כח מסירות נפש, שנגלה ע"י נחשון בן עמינדב, מידב-נע. וזו תנועה מוחלטת, תנועת מסירות נפש. ומאיך תיקון התנועה בבחינת עניו, כנ"ל. הוא צנוע, צו-נע, שתנועתו נעשית בהשקטה ובדקדוק.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

כניעה, כנע, כ-נע. ושורש תנועה זו בבחינת מקום (ע-נ, ר"ת עולם נפש, מקום ונפש), הוא ארץ ישראל, שתחלה היא בתנועה דקלוקל, ולכך נקראת ארץ כנען, כנ-ען. ומצד כך יש בא"י ענקים, כמ"ש בני ענק ראינו שם, ענק, ענ-ק. אולם מצד התיקון בבחינת נפש עליה נאמר, ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה מראשית שנה ועד אחרית שנה, עין, ענ-י. ושורש תחילת האחיזה בא"י ע"י אברהם שקנה את מערת המכפלה מעפרון, פרו-ען. ובקלוקל מתהפך עין לעני, עינוי.

ופנימיות קלוקל התנועה יש בה ב' חלקים. א. מצד עצם צורת התנועה באופן של עינוי. ב. מצד הגבלת התנועה, שבסופה יש סיתום. ובחינת סיתום זו, הוא בחינת מנעול, נעל, נע-ל. שהנעילה סותמת את הפתח, וכן הנעל סותם את קומת אדם ע"ג רגלו. והשורש - נחש, הנקרא צפעוני, צפוי-ענ. שתולדת זוהמת הנחש, מות, סיתום, סוף. והוא בבחינת ואחריתו כיום מר, מר כלענה, לה-ענ. וכן תולדת החטא, צורך בלבוש, ושורש לבוש דקלוקל

חוקת | נ-ע ושרף את הפרה לעינוי את ערה ואת בשרה ואת דמה על פרשה ישרף (במדבר, יט, ה)

עין. ענ-י. שורש נ-ע יש בו ב' משמעויות. א. לשון תנועה, נע. ב. לשון עינוי.

ושורש התנועה באורייתא, ע - "פנים" לתורה. נ - שערי "בינה". והוא בבחינת והחכמה מאין תמצא, נחל נובע, נבע, נע-ב. ונובע מן המעין, מי-ען. והוא בחינת מש"כ ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, עדן, ענ-ד. ושם התנועה בנעם, נע-ם. ובענג, ענ-ג. ושורש התנועה בבחינת "מאין" תמצא, בחינת משה שהיה עניו מכל האדם אשר על פני האדמה. ענו, ענ-ו.

ותנועה זו בבחינת נטיעה, נטע-נע-ט, נטיעה כעץ רענן, רנ-נע. היוצא ממנו ענפים, ענף, ענ-ף. ובנפש הוא בבחינת נער, נע-ר. ושורש המים מלעילא, עבים, עננים, ענן, ענ-ן, וזו צורת העננים שתדיר נעים עם הרוח. וכאשר יורדים לתתא נעשה רענן, וגדלים הענפים.

ומאיך תנועה בבחינת עינוי, תנועה של

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

אבינעם	אחינעם	גבעון	גדעוני	ידעוני
נער	כנע	ינוע	עציון	ינעם
כנען	יסעדנו	ענש	יקנעם	ישענו
ענקים	לענה	נגע	נטעים	נעורים
עני	כנעניה	גבענים	ענבים	ענן
ענוי	אחינעם	שמעון	מעדנים	מעין
מנעול	עזן	עגלונה	נעמן	מעונן
עזניה	ענת	נבע	מנע	עמינדב
נטע	עברנה	נע	מעדנות	נעול
נעים	נעמי	נעם	ענה	ענוה
עטין	נסע	עדנה	נעדר	ענק
ענר	נעל	עינן	נעמה	עשתונות
עתניאל	עקלתון	ענג	ענדם	צנוע

בלביפדיה קבלה אמת

(משלי, ג, ג) חסד ואמת אל יעזבוך.

ועיין רש"י הירש (ויחי, מז, כט) וז"ל, אמת היא תמיד תנאי שמגביל את החסד, עכ"ל. ועיין ר"ה (ז, ע"ב) בתחילה, ואמת, ולבסוף ורב חסד. ואמרו (זוה"ק, ואתחנן, רסב, ע"ב) דחסד באמת, דלא בעי אגר עליה.

גבורה ידא אריכתא, סוד שליחות. ועצם האריכות הוא התפשטות, חסד, מכח אריך. אולם שלח - חלש. וזהו צמצום של יד כהה, שמאל. וכתיב (ירמיה, כו, טו) כי באמת שלחני. ושם (כח, ט) אשר שלחו ה' באמת.

ועוד. שם אלקים. וכתיב (זכריה, ח, ח) ואני אהיה להם לאלקים באמת ובצדקה. וכתיב (ירמיה, י, י) וה' אלקים אמת. היפך אלהים אחרים. וכתיב (שמות, יח, כא) יראי אלהים, אנשי אמת. ועיין בעל הטורים (בראשית, א, א. ומקור דבריו בתיקונים, תיקון לו, צה, ע"א) בראשית ברא אלהים, ס"ת אמת. וירא אלקים את (פסוק ב) ס"ת אמת, ויברא אלקים את, ס"ת אמת, ברא אלקים את, ס"ת אמת, עיי"ש. ועיין מגלה עמוקות (ואתחנן, אופן נ"ר) הדין דין אמת אצל אלהים אמת. ועיין ילקוט (בראשית, ג) אין אלהים אלא אמת, שנאמר והו"ה אלהים אמת. ושורשו בבינה, כמ"ש בשער הפסוקים (ירמיה, שם) ה' אלהים אמת, הוא אלהים חיים. ומברכיך ברוך דין האמת.

תפארת כתיב (מיכה, ז, כ) תתן אמת ליעקב. ואמרו (זוה"ק, יתרו, צג, ע"ב) דתפארת אקרי אמת. וזהו מדתו של יעקב. וכתיב (בראשית, לב, יא) קטנתי מכל החסדים והאמת אשר עשית את עבדך. וכן כתיב (שם, מז, כט) ועשית עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרים. ומדתו של יעקב "תמים", וכתיב (יהושע, כד, יב) ועבדו אותו בתמים ואמת. וכן כתיב (שופטים, ט, טז) אם באמת ותמים. ועיקרו תורה. וכתיב (מלאכי, ב, ו) תורת אמת היתה בפיהו. וכתיב (תהלים, קיט, קמב) ותורתך אמת. וכמ"ש (ברכות, ה, ע"ב) אמת זו תורה, שנאמר אמת קנה אל תמכור. ועיין תיקונים (תיקון כא, נ, ע"א) ואין אמת אלא תורה, הה"ד, תורת אמת היתה בפיהו.

ועוד. משפט. וכתיב (ישעיה, מב, ג) לאמת יוציא משפט. וכתיב (תהלים, יט, י) משפטי ה' אמת צדקו יחדיו.

ועוד. רפואה, אני הו"ה רופאך. ואמרו (ברכות, ס, ע"א) ורפואתך אמת.

נצח בחינת בניס. וכתיב (ירמיה, ב) ואנכי נטעתוך שורק כלה זרע אמת. ועיין זוה"ק (לך לך, צו, ע"ב. יתרו, פט, ע"ב. אחרי מות, עג, ע"ב. תיקונים, תיקון ע', קכט, ע"ב).

ועוד. נו"ה תרי רגליו, ההולכים בדרך. וכתיב (בראשית, כד, מח) ואברך את ה' אלהי אדני אברהם אשר הנחני בדרך אמת. וכתיב (מלכים, א, ב, ד) אם ישמרו בניך את דרכם ללכת לפני באמת. וכן (שם, ג, ו) הלך לפניו באמת. וכן (שם, ב, כ, ג) אשר התהלכתי לפניך באמת. וכתיב (תהלים, כה, ה) הדרכני באמתך. וכתיב (שם, שם, י) כל אורחות ה' חסד ואמת. ואמרו (זוה"ק, בראשית, נט, ע"א) אהלך באמתך, איהך בארח קשט, ולא אסטי לימינא ולשמאלה.

ועוד. משם יונקים נביאים. ועיין זוה"ק (פנחס, רלו, ע"א) ומסטריה את־קריאו נבאי האמת, עיי"ש. ועיין הקדמת תיקוני זוהר (יא, ע"ב) ומסטרא דעמודא דאמצעייתא אתקריאו נביאי אמת, ושכינתא תורת אמת.

כתר חפץ - רצון. וכתיב (תהלים, נא, ח) הן אמת חפצת. ובסוד ראש תוך סוף. ראש - כתר. תוך - סוד כותי, תוך-י, נחלקו אם גרי אמת הן. ועיין רגל ישרה (מערכת א, אות סו) וז"ל, עתיקא שהוא כתר נקרא אמת, עכ"ל. ועיין ספר הגירושין, וז"ל, תתן אמת ליעקב וכו', אמת, א - כתר, מ - בינה, ת - תפארת, עכ"ל. ועיין ספר הפליאה (ד"ה ראה והבן חלק י') וז"ל, הכתר נקרא ראש, שנאמר ראש דברך אמת.

חכמה לשון חיר, כנודע. וכתיב (משלי, ח, ז) כי אמת יהגה חכי. וכתיב (דניאל, ט, יג) ולהשכיל באמתך. ועיין זוה"ק (ואתחנן רסה, ע"א) ולבתר ישראל, דא אמת ויציב, ישראל סבא (מלכות דחכמה - אבא) דקיימא על קרבנא. ועיין זוה"ק בתיקונים (תיקון יג, ל, ע"א) אמתו, דא עמודא דאמצעייתא, רישא דיליה חכמה עלאה.

ועיין רמ"ז (שמות) וז"ל, ודע, כי תיקון זה של אמת הוא השביעי, והוא ממדות החכמה דכתר, והוא בסוד חסד בבחינת מקיפין, ובסוד יסוד בבחינת פנימים. וכתיב, הן אמת חפצת בטוחות ובסתם חכמה תודעני, עכ"ל. ועיין מגלה עמוקות (ואתחנן, אופן קמב) וז"ל, משה שנתן תורת אמת יניקתו מן החכמה עילאה, איתמר ראש דברך אמת, ראש דייקא, עכ"ל.

בינה לב. וכתיב (שמואל, א, יב, כד) ועבדתם אותם בכל לבבכם. וכתיב (תהלים, טו, ב) ודבר אמת בלבבו. ועיין זוהר חדש (ויצא) ודבר אמת בלבבו, כנגד לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא. ואמרו (מכות, כד, ע"א) כגון רב ספרא. ואמרו (סוטה, ט, ע"ב) כי הגיד לה את כל לבו, מנא ידעה, א"ר חנין א"ר, ניכרין דברי אמת. ואמרו (זוה"ק, ויחי, רכה, ע"ב) באמת ובלב שלם, דאתכוון בכל אינון רזי מהימנותא דכלילן באמת.

ועוד. מינה דינין מתערין. וז"ש (שבת, י, ע"א) כל דיין שדן דין אמת לאמיתו אפילו שעה אחת מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף לקב"ה במעשה בראשית. בבחינת מי (בינה) ברא אלה.

דעת דעת מבריה מן הקצה אל הקצה, ראש, תוך, סוף. עיין ערך קטן א"ס. וזהו מדרגת משה, משה אמת ותורתו אמת (ב"ב, עד, ע"א. תנחומ' מא, קרח, יא). וכן אמרו (ב"מ, עה, ע"ב) משה רבינו חכם, ותורתו אמת. ואמרו (סנהדרין, קיא, ע"א) וימחר משה ויקוד ארצה וישתחו, מה ראה משה, וכו', ורבנן אמרו אמת ראה. ואמרו בזוה"ק (בראשית, כו, ע"א) ודא משה דאתמר ביה תורת אמת היתה בפיהו. ועיין זוהר חי (בראשית, ב, ע"ב) וז"ל, ועיקר אמת הוא בדעת המחיה את האדם, עכ"ל. ועיין רמ"ז (זוהר, דברים) וז"ל, עדות הוא דעות, ודעת אמת הנמשך מתיקון מדת ואמת, תרין תפוחין קדישין, עכ"ל. ועיין אוצר עדן הגנוז (ח"א, ס"א) וז"ל, דעת זו אמת, וכן הדעת שבכחה יודע האדם האמת, עכ"ל. (ועיין עץ חיים, כללי מהרח"ו, כ"א).

חסד כתיב (בראשית, כד, כז) ויאמר ברוך הו"ה אלהי אדני אברהם אשר לא עזב חסדו ואמתו מעם אדני. וכן כתיב (שם, שם, מט) ועתה אם ישכם עשים חסד ואמת את אדני. ובי"ג מדות של רחמים כתיב (שמות, לד, ו) ורב חסד ואמת. וכן כתיב (יהושע, ב, יד) ועשינו עמך חסד ואמת. וכן כתיב (שמואל, ב, ו) ועש ה' עמכם חסד ואמת. וכתיב (ישעיה, טו, ה) והוכן בחסד כסא, וישב עליו באמת. ועיין עבודת הקדש (ח"ג, פמ"א) וז"ל, אף כסאו נקרא אמת, שנאמר והוכן בחסד כסאו, וישב עליו באמת, עכ"ל? וכתיב (תהלים, מ, יב) חסדך ואמתך תמיד יצרוני. וכתיב (תהלים, פה, יא) חסד ואמת נפגשו. ושם (פט, טו) חסד ואמת יקדמו פניך. וכתיב

בלביפדיה קבלה אמת

נפש

מעשה - פעולה. וכתוב (ישעיה, סא, ח) ונתתי פעולתם באמת. וכתוב (תהלים, קיט, קנא) וכל מצותיך אמת. וכתוב (נחמיה, ט, לג) כי אמת עשית. ועיין רש"ר הירש (לך לך, טו, ו) וז"ל, אף אמת איננה רק אמת עיונית, אלא גם אמת מעשית.

ועוד. עיין זוה"ק (פנחס, רמב, ע"ב) ואי איהו איש תם, יהבין ליה נפש יתירה ממדת האמת, ונפש יתירה דא מלכות.

רוח

כתוב (תהלים, לא, ו) בידך אפקיד רוחי, פדיתה אותי ה' אל אמת.

ועוד. עיין כתיבי רמ"מ משקלוב (תמונת האותיות) וז"ל, אמת בגימט' רוח צפון, עכ"ל. ועיין לחם שמים ליעב"ץ (אבות, פ"ו, מ"א) וז"ל, ונאמן רוח דובר אמת בלבבו כרב ספרא, עכ"ל. ועיין תורה אור למהר"מ פאפירש ז"ל (בראשית) וז"ל, הרוח נאצל מהתפארת הנקרא אמת, עכ"ל. ועיין כתיבי רמ"מ משקלוב (ליקוטים) וז"ל, סוד וא"ו, רוח הקודש, אות אמת.

נשמה

עיין שלי"ה הק' (פסחים, ביאור הגדה, יד) וז"ל, חוזרת אל"ף ל-מת, ונעשה אמת, והיא אמיתתה של הנשמה החתומה מחותם נפש, עכ"ל. ולכך כאשר הנשמה מסתלקת, מברכין ברוך דיין האמת, כי נסתלק האמת ונעשה מת.

ועיין ליקוטי הלכות (חו"מ, דינים, ה"ג) וז"ל, ועיקר אור הנשמה הוא אמת, שהוא עיקר האור המאיר, וכל נשמה שיש לה אמת ביותר היא גדולה ביותר ומאירה ביותר.

חיה

במקום שאין בו שקר אלא כולו אמת, לזו, אין בו מיתה ומאיר אור החיה. ועיין בית עולמים (דף קכז, ע"ב) וז"ל, והוא סוד אל"ף של אמת שהחיה את המלכים, שמתו, עכ"ל. ועיין עוד שיח יצחק (ח"א, דרוש לשבת תשובה) וז"ל, סמא"ל - אל"ף שבתוכו הוא ניצוץ הקדושה, אל"ף של אמת המחיה אותו, עכ"ל. ועיין ראשית חכמה (שער הקדושה, פ"ב) וז"ל, ומי שאינו מדבר אלא אמת, יחיה ויארץ ימים וינצל מכל רע, וראיה מריב"ל כשקפץ וכו', שלא שלט מלאך המות בו, ובחייו שלא דבר כל ימיו שום דבר שקר וכזב, עיי"ש. ועיין יערות דבש (ח"ב, ד"א) וז"ל, אמת במספר קטן ט' והוא חי וקיים, אם תגלגל מנין ט' לעולם נשאר מנין ט', והוא מספר חיים, עיי"ש. והוא בחינת תי"ו חיים, כמ"ש בספר אהבת שלום (פנחס).

יחידה

כל היותה יחידה, שאינה אלא אחת, וזולת זה שקר (בערכיו). ובקלקול אמרו (סוף סוטה) נעשית עדרים עדרים והולכת לה. ועיין דגל מחנה אפרים (תולדות, ד"ה עוד) וז"ל, לכך נכתב אצל יעקב שהוא אמת ויקרא לשון יחיד, עכ"ל. ועיין אמרי מנחם (זכור) וז"ל, כי האמת מורה על היחידות, שאין רק אמת אחת ולא שני אמת, וה' אלקים אמת שהוא אחד יחיד ומיוחד, ואין עוד מלבדו (ועיין מהר"ל, נתיבות עולם, נתיב האמת, פ"א).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלוך

אמרו (שבת, קד, ע"א) ומ"ט שיקרא אחד כרעיה קאי ואמת מלבן לבו - ניה, קושטא קאי, שקרא לא קאי.

הוד

נו"ה תרין ירכי קשוט (תיקונים, יז, ע"א). וכתוב (ירמיה, מב, ה) יהי ה' בנו לעד, אמת ונאמן. נו"ה עדים נאמנים. וכתוב (תהלים, קיא, ח) סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר.

ועוד. בחינת בנים, כרעא דאבוה. וכתוב (ירמיה, ב, כא) כלה זרע אמת.

ועוד. בחינת ממון. וכתוב (משלי, יא, יח) זרע צדקה שכר אמת. וכתוב (שם, כג, כג) אמת קנה.

ועוד. עדים כנ"ל. ואמרו (ר"ה, כא, ע"ב) בקש קהלת לדין דינין שבבל שלא בעדים ושלא בהתראה, יצאה בת קול ואמרה לו, כתוב יושר דברי אמת, על פי שנים עדים יקום דבר. ועוד. כתוב (תהלים, עא, כב) גם אני אודך בכלי נבל אמתך. ועל אהרן הכהן שמדתו הוד, כתוב (מלאכי, ב, ו) תורת אמת היתה בפיהו. ועיין סנהדרין (ו, ע"ב).

יסוד

עיין זוה"ק (ויקרא, יב, ע"ב) והאמת והשלום אהבו, דאמת ושלום קשיר דא בדא.

אותיות - מלכות. אותות - יסוד. אות ברית אמת. וז"ל התועלת יעקב (סוד ברכת המילה) וזה החוק שם בבשרו של הידיד חתום בחותם האמת (כי יסוד מתחיל בשליש תחתון של ת"ת, טבור, שמדתו אמת, ברית וגוף כחד חשיב), וצאצאיו חתם באות ברית קדש, עכ"ל. וכתוב (יהושע, ב, יב) ונתתם לי אות אמת. ועיין מגלה עמוקות (בהעלותך) וז"ל, וזה ענין רחב הזונה שרצתה ג"כ להבריח הקליפה, ורצתה אות אמת לתקן אות ברית קדש, עכ"ל. ועיין תקט"ו תפלות לרמח"ל (תפלה כה) וז"ל, חתמת אות ברית לישראל עמך, אות אמת ודאי, עכ"ל. ועיין אהבת שלום (בשלח) וז"ל, אינו יכול להיות היחוד בין ב' ההי"ן על ידי הוא"ו ותושלם בחינת אמת, אלא ע"י מדת יוסף, אות ברית קדש, עיי"ש. וכתוב (זכריה, ח, יט) והאמת והשלום אהבו. ועיין מגן אברהם (טריסק, יתרו) וז"ל, "לקדשו" עם הכולל בגימט' אמת, שמרמז לבחינת יסוד אות ברית, כמ"ש ונתתי לך אות אמת שהוא בסוד חותם האמת, עכ"ל. ועיין אמרי מנחם (בשלח) וז"ל, מה תצעק אלי, ר"ת אמת (ליקוטי תורה), היינו שהשיגו האמת שהיא קדושת היסוד, בבחינת חותמו של הקב"ה אמת (שבת, נה, ע"א), פירוש, חותמו של הקב"ה היינו אות ברית קדש הנקרא חותמא דמלכא (זוה"ק, ח"ב, ג, ע"ב), הוא בחינת אמת, עכ"ל. ועיי"ש (צו) וז"ל, אמת במילואו, אל"ף, מ"ם תי"ו, האותיות השניות הם מ"ל, והאותיות הנשארים הם ה' אותיות, וביחד הם מילה, עכ"ל. ועיין זרע קודש (שלח). ועיין ספר המידות (ערך אמת) וז"ל, ע"י אמת נשמר אות ברית, עכ"ל. ולהיפך כתבו שע"י שמירת ברית זוכה לאמת. ועיין שושן סודות (אות קיד), ורזיאל המלאך.

מלכות

קרקע. מאמין בחי העולמים וזרע. וכתוב (ירמיה, לב, מא) ונטעתיים בארץ הזאת באמת.

ועוד. כתוב (משלי, כט, יד) מלך שופט באמת.

ועוד. ירושלים (עיין עץ חיים בתחילתו, כללים). וכתוב (זכריה, ח, ג) ונקרא ראה ירושלים עיר האמת.

ועוד. כתוב (תהלים, קלב, יא) נשבע ה' לדוד, אמת לא ישוב ממנה. וכתוב (משלי, כ, כח) חסד ואמת יצרו מלך.

מילון ערכים בקבלה • אספקלריא

בספר הדע"ה (דרוש ו, ס"ג) ובספר הכללים (כלל יז, ענף ד. וכלל יח, ס"ב), ובחלק הביאורים (שער העקודים, פ"ה, אות יב). ואולם במלכות דעקודים אף זה לא נשאר (בערכין), כמ"ש בעץ חיים (ש"ו, פ"ה, מ"ת) וז"ל, אור המלכות לא השאיר רשימו וכל בחינותיה נסתלקה כולה ועלתה. וזה הטעם שנקראת מלכות אספקלריא שאינה מאירה דלית לה מגרמא כלום, כי לא השאיר בה שום רושם, אך מן הרשימו שנשאר ביסוד לבדו מאיר ג"כ אליה, עכ"ל. ועיין שער ההקדמות (דף טו, ע"ב. ודף יז, ע"א).

ולתתא נקראת מלכות אספקלריא דלית לה מגרמא כלום, וטעם הדבר נתבאר בעץ חיים (שער כט, פ"א, מ"ב) וז"ל, דע כי כאן בזה היסוד (דז"א) הנעשה מחדש (כי עלו נה"י דז"א ונעשו חג"ת ונעשה יסוד חדש לז"א מיסוד דבינה, עיי"ש). יש בו בחינת ו"ק, ו' זעירא. והטעם לפי שהאיר בו ת"ת דז"א שהוא כולל ו"ק כנודע. וזהו מ"ש בזוהר חד קרטיפא כלול שיי"ת, ומכח שית אלו שביסוד נעשה שיעור קומת המלכות, ולכך נקראת אספקלריא דלית לה מגרמא כלום, כי היא היתה תחלה נקודה נעלמת בת"ת, ואח"כ ממציאיות ת"ת ובחינה שלו נתקן שיעור קומתה, עכ"ל. וכתב שם (שער כח, פ"ד, מ"ב) וז"ל, לכן נקראת אספקלריא דלית לה מגרמא כלום, כי הכל בא לה מחדש, ג' מתבונה, ו' מז"א, עכ"ל. ועיי"ש (שער מ"ז, פ"ו). ועיין שער ההקדמות (דף עז, ע"א). ובמסכת יבמות (מט, ע"ב). ודו"ק שבעקודים הוא שורש האורות, וכאן שורש הכלים.

ובהרחבה יותר מצינו בזוהר הרקיע (וישב) וז"ל, כבר ידעת כי הנבואה הוא מנ"ה דאצילות שהוא אספקלריא דנהרא, ומתגלין בירכין לבד, והם נ"ה דבריאה הנקראים אספקלריא דלא נהרא, עכ"ל. ובשער היחודים (פ"א) כתב וז"ל, ואמנם יש נביאים שאין מושכין נבואתם מנה"י דזעיר עצמו, אלא מפרצוף נוק' דז"א לחוד "היושבת כנגדו", ויש בה י' ספירות גמורות כנוכר, וב' בחינות אלו נקרא אספקלריא המאירה ושאינה מאירה כנוכר בתיקונים, עיי"ש. וכתב שם, המלכות נקראת מראה אשר ע"י מתגלה הנבואה כנ"ל, וכשהיא מראה מה שיש בזעיר נקרא אספקלריא המאירה, כי אז מאירה ע"י זעיר הנקרא אור, לפי שהוא חסד, ומאיר בה ונעשית היא אספקלריא המאירה. וכשמאירה לנביאים מצד בחינת עצמה, אז נקראת אספקלריא שאינה מאירה, כי היא גבורות ודינין ואין לה אור בפני עצמה, באופן כי לעולם אספקלריא פירושו בנוק' עצמה והבן. והנה ג"כ בזעיר עצמו יש ב' בחינות אלו כשיונקים מצד הפנים וכו' אז נקרא אספקלריא המאירה, וכשיונקים מהאחורים אינה מאירה, עכ"ל. ■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון**

איתא בתיקוני זוהר חדש (ח"ב, צה, ע"ב) עמודא דאמצעייתא, מתמן אתקרי אספקלריא דנהרא (ושורשו בע"ב דמו"ס. עיין לשם, ספר הדע"ה, ח"א, דרוש ד', סימן א), דנצח דביה איהו אור צח, ובגינה אתמר והשביע בצחצחות נפשך. שכינתא דאיהי מלכותא קדישא, מסטרא דהוד אתקריאת אספקלריא דלא נהרא. ושם אמרו עוד, עמודא דאמצעייתא איהו אוריתא דבכתב מימינא, מלכות אוריתא דבע"פ משמאלא. ואיהו אספקלריא דנהרא מימינא (עיין פע"ח, שער העמידה, פי"ז. ופעמים אף אחורי ז"א נקרא לא נהרא, ועיין שער רה"ק עם פירוש יסו"ד, דף ג, ע"א), ואיהו אספקלריא דלא נהרא משמאלא. ובספר הליקוטים (תצוה, כח) אמרו, אפוד כנגד אספקלריא דלא נהרא, וחשן אספקלריא דנהרא, דא אחור ודא פנים, כנוכר בזוהר, עכ"ל. והבן, נהרא - "פנים", דלא נהרא - "אחור". ודו"ק. ועוד אמרו (זוה"ק, בראשית, לג, ע"ב) ר' אלעזר אומר, יהי מארת, אספקלריא דלא נהרא מגרמא, אלא ע"י דנהורין עלאין דנהרין לה כעששיתא דלקטא נהורא דנהיר. ושם (לט, ע"ב) אמרו, דלית לה נהורא מגרמא. ועיין שער מאמרי רשב"י (פירוש ספד"צ, פ"א) וז"ל, יש למלכות ב' בחינות, גופא ונשמתא, גופא דא שכינתא (והיא אספקלריא דלא נהרא), ונשמתא היינו כנס"י (והיא נהרא), עיי"ש. ועיין שער היחודים (פ"א) שבמלכות עצמה יש פנים והם נהרא, ויש אחוריים והם לא נהרא, ודו"ק.

ושורש הדבר שהמלכות נקראת כן אספקלריא דלא נהרא, נתבאר בעץ חיים (ש"ו, פ"ה, מ"ת. וכן בש"ח, פ"ה, מ"ת) וז"ל, העקודים, כאשר חזרו האורות שנית להכנס "בכלים" שלהם, לא נכנס ממש בכליהם, רק בכתר נכנס אור החכמה וכו', ובכלי היסוד נכנס אור המלכות, ונשאר כלי המלכות ריקם, אשר לסיבה זאת נקרא המלכות אספקלריא דלא נהרא, דלית לה מגרמא כלום, ונקרא עניה ודלה, כי האור שנכנס אח"כ בכלי של המלכות, אינה אור שלה, רק אור חדש מזווג או"א כמבואר אצלנו. וזה ענין מ"ש לעיל אספקלריא דלא נהרא דלית לה מגרמא כלום, רק האור שלה הוא ממקום אחר, וזכור ענין זה. והנה כאן שכל אלו הכלים של הנקודים נעשים בהסתכלות העין בעקודים כנ"ל, לכן כיון ששם היה חסר בחינת אור המלכות מן הכלי שלה, גם זה הכלי של המלכות דנקודים היה חסר ולא יכלה לקבל אור שלה ונשברה, עכ"ל. ודו"ק היטב היטב בדבריו שכאן השורש לכל מדרגות המלכות לתתא שהם אספקלריא דלא נהרא. ובאמת השורש הדק יותר הוא לעילא, כי הבריאה נראה במלכות א"ס כנודע, ובה היה הצמצום, ונסתלק אורה, וכל אורה אינו אלא מהארת הקו בתוכה, ודו"ק. אולם שם נשאר רשימו כנודע. ועיין לשם

info@bilvavi.net כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 • ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך תפיסת חיים כתהליך מהווה יסוד לביטחון

תפיסת חיים כתהליך מביטה על נקודות השינוי כשלבים בבניין

לעומת זאת, אדם עם תפיסת חיים יותר בגרותית, אדם שרואה את החיים במבט יותר רחב, אדם שמתבונן מפעם לפעם על היקף החיים שלו והוא רואה ומבחין כי תהלוכותיו בעולם הזה הינם תהליך שנפשו עוברת, ודרך כל רצף אירועי החיים היא הולכת ונבנית. והאף שעל כולם עוברים מגוון אירועים מהם יותר מוצלחים ומהם אירועים פחות נעימים בלשון המעטה. אך המבט על כל האירועים כולם, בין הטובים בין המוטבים, הם תהליך אחד ורצף אחד שכולל את כל הנקודות, הם סדר של בניין הכולל את כל השלבים.

ואם כן, מבט זה מאיר את כל השינויים באור אחר. כמו שחלק מהשינויים הולידו הצלחות ברורות, התקדמויות, פריצות דרך, ועוד כל מיני דברים טובים. כך, גם האירועים שהולידו צמצומים, סבל, חוסר נוחות, עימותים, קשיים, אבל גם הם חלק מבניין. הרי גם בבניה גשמית ישנם שלבים שצריך לשבור, להרוס, לפרק, לפנות פסולת וכו'. וגם במלאכת ההבריה של הצומח צריך מדי פעם לעקור עשבים רעים, לקצוץ ענפים חולים, לגזום את השדרה על מנת לקבל יותר אור ואוויר ולעודד צמיחה מחודשת ומוגברת, ולפעמים אף להעביר את השתילים מקרקע רעה למקום יותר מתאים וכו'.

כאשר התפיסה הינה כי החיים הם תנועה של תהליכי בניין וצמיחה, ולא מקרים נקודתיים, הרי שמבט זה מסנן את הפחד שמתלווה לשינויים. השינויים נתפסים כמו שלב בבניין, עוד שלב בתהליך, עוד תחנה

דע את שמחתך . העברת העבודה בשמחה . פרק יא'

ננסה בעזר ה', לגעת בנקודה אחת של שמחה, שקשורה במסגרת של תוך הבית של כל אחד ואחד מאיתנו. נאמר באברהם אבינו, (בראשית יח, יט) כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת בני ביתו אחריו, ושמר דרך ה' לעשות צדקה ומשפט. כשאברהם אבינו בא ומעביר לבניו, מה הוא בא להעביר להם, ואיך הוא מעביר להם, הוא מעביר להם לקיים את רצון הקב"ה מתוך שמחה, שהם יעבדו את ה' בשמחה. ולא יהיה הדבר על דרך שנאמר בקללות (דברים כח, מז) תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה. והוא מעביר להם את זה מתוך שמחה, כלומר, שהוא עצמו שמח להעביר להם את זה.

יש כאן שני חלקים, חלק אחד שהוא מעביר להם, שהם יעבדו את הקב"ה בשמחה. וחלק שני שהוא מעביר להם מתוך שמחה של עצמו, מתוך תוכו הוא מעביר להם את הדברים האלה בשמחה.

בלשון עמוקה וברורה, דבר שעובר מכוח מה שהאדם מעביר אותו מתוך שמחה, הוא מתקבל אצל השני מתוך שמחה. רוב הדברים שבני אדם רוצים להעביר לזולתם, לא מתקבל על ידי זולתם, מחמת שהמקום שממנו הם מעבירים את מה שמדברים, הוא מקום של טרוניה, ולא ממקום של שמחה. ככל שהאדם נמצא בתוך עצמו בשמחה, אז מה שהוא מעביר לזולתו, נובע מהמקום של השמחה הפנימית שבתוכו, ועל ידי כן הדברים שלו ספוגים ונובעים ממקום השמחה, אז הוא מעורר את השמחה במי ששומע ומקבל את הדברים שלו.

כאשר האדם מדבר מתוך שמחה, הוא מעיין הנובע. (ישעיהו יב, ג) ושאתם מים בששון, שואבים את זה ממקום של שמחה, ומי שמקבל את זה, מקבל שמחה. שמחה של בית השואבה, נקראת בית השואבה שמשם שואבים שמחה. כל מי שקיבל משם, קיבל שמחה.

שמחת חיים

בודאי שכולם רוצים להעניק לילדים שמחת חיים, וכי מי לא רוצה בזה, אבל מהיכן קונים את השמחה הזו, בסופר מרקט? הדבר היותר מופלא, שהאב והאם לא שמחים, והם רוצים יש מאין, שלילדים שלהם יהיה שמחת חיים. את מה שאין להם, שיהיה לילדים. האם אפשר שאדם שאין לו שמחת חיים, יוכל לתת לאחרים שמחת חיים. הנסיון מוכיח שהאדם הנותן לילדים שמחת חיים כשאין לו עצמו שמחה, שהגם שבעת שהיו קצת ילדים, היה להם שמחת חיים, אבל כשהם נהיו מבוגרים, הם נהיים בדיוק כמו ההורים שלהם. נכנסים לתשישות של החיים, לצרות של החיים, וגם להם אין שמחה.

מה זה שמחת חיים, מהיכן שואבים את השמחת חיים, אלא כשבן אדם הפנימיות

רוצים להשאיר את הבן שלנו, בין קר לפושר, לפעמים קפוא. אבל עיקר החינוך הוא, להביא את הלב של הילד שיהיה רותח. החינוך מעיקרא צריך שיהיה, שעיקר מה שנדרש מן האדם, שהוא ילמד תורה ויקיים מצוות, מתוך לב רותח ומשתוקק. בקיום רצון הקב"ה ותורתו.

החינוך הוא לא רק למעשים, אלא בעיקר שהלב יהיה מצורף לכל תפיסת החיים של היהודי, אם שם צורת תפיסת החיים, אם כן מאז שהילד קטן, ברור לו, ומובן לו, שעיקר החיים זה שמחת החיים שגנוזה בתורה, שגנוזה במצוות, שגנוזה בעבודת ה'. זה צורת החיים שבו אדם צריך לחיות, וזה צורת החיים שנחנך ונולד את בנינו.

ירידת הבנים

כשרואים בחורים שגודלים ויורדים רחמנא ליצלן מדרך ה', יש רק טעות אחת הם מעולם לא ירדו, הם אף פעם לא היו בתוך. משל לאדם שנמצא בבית האסורים, הגוף שלו היה שם, אבל הלב שלו היכן הוא תמיד היה, בחוץ. קיום תורה ומצוות, שאין בתוכם לב, הם מביאים את האדם לעבודה שהיא שהתורה והמצוות היא על דרך שנאמר (בבא בתרא קי, א) עבודה שהיא זרה לו, רחמנא ליצלן. לעומת זאת תורה ומצוות, שגנוז בתוכם מעמקי הלב, על זה אמרו חז"ל (אבות ו, ב) שאין לך בן חורין, אלא מי שעוסק בתורה. היפך של בית האסורים. למה יש רבים רחמנא ליצלן, שמרגישים שהתורה והמצוות, זה בית האסורים שלהם, כי אין להם לב, הלב שלהם נמצא בחוץ.

מה קורה עם אגוז בשעה שהוא גדל, הקליפה שלו נופלת מאליה, כך נראים בני אדם, שמחנכים אותם לקיים מצוות, וכשהם גדלים, אז הלב, (בראשית ח, כא) היצר לב האדם רע מנעוריו, טרם יולד (בראשית רבה לד, י), הוא גודל, ואז הקליפה של התורה ומצוות נופלת, ואז רואים מה שיש בתוכו.

הרבה מנסים לשבת על אותה מדוכה, מה לעשות עם הדור החדש, שלא הולך בדרכי אבותיו. האחד מציע לימודים יותר קלים, השני מציע לתת אהבה, ועוד כל מיני עצות שחלקם יותר נכונים וחלקם פחות. אבל האמת היא אחת, והיא פשוטה מאוד, הלב של העולם גוסס וכמעט מת. כשאין לב זה התוצאה של מה שאנחנו רואים לנגד עינינו.

נאמר בחז"ל (ברכות יח, ב) רשעים בחייהם קרויים מתים - הרשע שהוא חי, אין שמה לב, אז הוא נקרא מת. רוב הבני אדם לא מתים בגיל שבעים או שמונים, אלא הם מעולם לא נולדו. משעת לידתם הם היו גוף, הלב שלהם עוד לא התגלה לעולם, נמצא שהם מעולם לא מתו. אך מי שהלב שלו פועל, מי שהלב שלו חי, הוא חי בחיי שמחה תמידיים.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

שלו תואמת אל המעשים שלו, ממילא יש לו שמחת חיים. אך כשהאדם חי שבשכל הוא יודע אמת, ובמעשים הוא משתדל לקיים, אבל הלב שלו נמצא במקום בתפיסה שונה, שם אין שמחת חיים. אם אתה רואה אדם, שבשכל הוא יודע, ואת המעשים הוא מקיים, אך בלי שמחה, תדע לך שלבבו אינו נמצא שם, כי אם הלב שלו היה אתו, היה מתקיים בו (שמות ד, יד) וראך ושמח, הוא היה שמח.

כל שמחה נמצאת בלב, כמבואר בהרבה לשונות בפסוקים ובחז"ל, ועל דרך שנאמר וראך ושמח בליבו, (תהלים קד, טו) ויין ישמח לבב אנוש. על כן האדם צריך לערוך את ליבו, כמו שנאמר (משלי טז, א) לאדם מערכי לב, ואיך הוא צריך לערוך את ליבו, שמה שהוא חושב ועושה, זה יהיה מתאים ללב שלו. אך אם הלב נמצא במהלך אחד של חיים, והשכל והידיים נמצא במהלך אחר של חיים, איך יהיה שמחה.

אדם יכול לבוא ולשאול, איך אני יודע מה קורה אצלי בלב, יש כמה דרכים איך לבדוק את הלב, אבל מה שנוגע לעינינו עתה, מאוד ברור ופשוט, אם הוא מלא בשמחת חיים, אז הוא יודע שהלב שלו פועל נכון. אם הוא לא מלא בשמחת חיים, סימן שהלב לא פועל נכון. על זה נאמר (משלי ד, כג) מכל משמר נצור ליבך כי ממנו תוצאות חיים, משם כל מציאות החיים. כלומר המציאות הפנימית של חיים נמצאת בלב. וכשהעיקר שהוא הלב, לא נמצא, אז גם העיקר שנקרא שמחת חיים לא נמצא.

עיקר הבדיקה והחקירה של האדם צריכה להיות, ראשית האם הוא מקיים את הדברים לפי הדין, אבל מיד לאחר מכן, איפה הלב שלו נמצא, בכל ימות העולם שהוא חי, כל ימי חייו. כשהלב הוא נקודת החיים, והוא נקודת המרכז, שפועל כל היום, מבוקר ועד לילה, אז החיים יהיו בתמונה לגמרי שונה, יהיה שמה שמחת חיים.

חנוך לנער

זה מה שנוגע ללב שלנו, ומה שנוגע ללב של הדור הבא, הבנים והבנות. נאמר (משלי כב, ו) חנוך לנער על פי דרכו, ועל מה בעיקר חל החינוך, (משלי כב, טו) איולת קשורה בלב נער, על זה חל החינוך. עיקר החינוך הוא לטהר את הלב, שהוא ירצה אמת, שהוא יבקש אמת, שהוא ישתוקק לאמת, ושהוא יהיה מוכן למסור את הנפש שלו, על קידוש האמת.

אדם יכול לחנך את בני ביתו, שצריך ללמוד תורה, שצריך לקיים מצוות, שצריך ללכת בצניעות, וכל זה אמת לאמיתה. אבל יכול להיות שהוא לומד ויודע כי צריך ללמוד תורה, והוא רוצה לא ללמוד. צריך לקיים מצוות, והוא רוצה לא לקיים.

החפץ חיים אמר, שבגן עדן יש חמישה מדרגות: יהודי קפוא, יהודי קר, יהודי פושר, יהודי חם, ויהודי רותח. למה אנחנו צריכים בעיקר לכוון את הלבבות של הדור הבא, אנחנו על דרך כלל

דע את ביטחונך התמודדות עם פחדים חיצוניים

נקודות השינוי, ואנחנו עדיין כאן עומדים וקיימים ולא חדלנו מלהיות. בחלק נכבד מהשינויים שעברו עלינו, ברוך ה' לא רק שהתבדנו והחששות שחששנו שיבואו עלינו רעות וצרות, ולבסוף הכל עבר בשלום, וצלחנו את הקשיים. ומעבר לכך רק הרווחנו עוד יכולות, עוד מיומנויות, עוד כישורים, עוד תובנות, מסקנות, ידיעות ואפשרויות חדשות לרוב. גם בשינויים שהחששות התממשו, טעינו, נכשלנו, נפלנו ויצאנו מוכים וחבולים, היה לנו קשה וסבלנו. אך גם ממאורעות אלו הפקנו תועלת רבה למשך החיים: למדנו לקחים, למדנו עוד כמה דברים על עצמנו, הבנו שטעינו, הסקנו מסקנות, ונזרנו בפעמים הבאות, ובהוסף לכך התחשלו וקיבלנו כלים וכוחות לעבור מצבים קשים נוספים שהמתו לנו בהמשך הדרך, וכן הכרנו אנשים טובים ונאמנים שעזרו לנו לצאת מהבורות שנפלנו בהם, וכו' עוד תועלות למיניהם.

כלל הדבר, כאשר אדם ניצב בפני 'מקרה', ישנו איזשהו שינוי שעומד לחול עליו. אזי אם הוא חי בתפיסת מקריות, ממילא הפחד והבהלה פוקדים אותו לפי מהות העניין. אך אם התפיסה היא תפיסת תהליך, אז הדבר אינו נקלט כ-'שינוי' אלא כשלב, כמפנה, כהתנסות חדשה. ועד כמה שסינו את נקודת ה-'שינוי', אמנם הפחד מהבאות לא נעלם כליל, אך על כל פנים הוא מופחת, מוקטן ומצטמצם. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

ואם כן, הצורך לפנות, לשנות כיוון, להחליף כביש זה לא 'מקרה' שמוריד אותי מהדרך. הדרך ממשיכה ואני חותר ליעד הכללי, שעובר דרך המפנה הזה שכעת אני מבצע. גם אם הדרך לא מוכרת, היא לא ברורה לו, אזי בכל פעם שמגיעים לפניה ולא יודעים מה לעשות, אין צורך להיבהל. מסתכלים, מתבוננים, מתעניינים, חוקרים, שואלים, בודקים, שוקלים, מכריעים. אם גם אחרי חקירה ודרישה עדיין לא ברור, יש לו כללים לפי העניין - 'כל פינות שאתה פונה לא יהיו אלא דרך ימין', או 'הרוצה שיחכים ידרים' אם היעד הוא בכיוון דרום, אזי בכל מקום שלא ברור לאן לפנות, נוטים לכיוון דרומה וכו'.

אדם שתופס שהחיים עניינם בניין הנפש, המודעות לכך מכתובה לו את צורת החיים, והוא עמל ויגע עם עצמו להתקדם להוסיף על הבניין עוד ועוד. ממילא אדם כזה לא תופס את אירועי החיים שעוברים עליו כמקרים, מבחינתו החיים הם תהליך, וכל מה שקורה אלו שלבים שמרכיבים ומשנים ומשפצים ומוסיפים ומתקנים חלק כלשהו בנפש.

אנשים שחיים במודעות הזו שחיהם הם תהליך, והם חיים את התפיסה הברגורית הגדלתית הזו, אזי עם הזמן הנפש שלהם לומדת להבין כי כל הפחדים והחששות שפקדו אותנו בעמדנו לפני ותוך כדי מהלכי שינוי, לא תרמו לנו כלום ואין טעם להיתפס אליהם. שהרי סוף כל סוף עברנו את כל

או פניה בדרך. כאשר איזשהו שינוי נקרא לפתחו, אמנם הוא יודע שכעת המצב הוא אחד ומחר זה יכול להשתנות לכיוון אחר, אך במקום ליפול לפחד, הנפש תופסת את זה במידה מסויימת של סקרנות, היא מביטה על המצב כמו חידה - 'נו... מעניין מה יקרה כאן, לאיפה זה ילך, להיכן הדרך הזו מובילה, אלו דברים חדשים נגלה עכשיו, איך זה יתפתח, מה השלב הבא ומה יבוא אחרי זה, מה זה יכול להוליד'.

כלומר, התפיסה היא שהשינוי לפנינו אינו עוד מקרה לעצמו, ושרק נעבור אותו בשלום ונחזור למה שהיה. אלא אנחנו עומדים בפני עוד שלב בתהליך הבניה של החיים. ואם כן, מאוד מעניין כיצד יתפתחו הדברים, ואיך השינוי הנוכחי ישפיע על המשך התהליך. כי מכל מקום התהליך ימשיך... רק הגישה הופכת מפחד לסקרנות, להיכן ואיך מתקדמים מכאן?

משל למה הדבר דומה: אדם נוסע במכונית בדרך שאינה מוכרת לו לגמרי, הסבירו לו פחות או יותר כיצד להגיע. הוא אוזח במפת דרכים, ידוע לו שבאיזשהו מקום צריך לפנות ימינה, אך הוא לא מכיר את הכביש טוב. אזי, בכל פניה ופניה הוא מתבונן ומסתכל לבדוק - 'האם זה המקום? כאן צריך לפנות? או שזה לא נראה בדיוק המקום הנכון כפי שתארו לי'.

והנמשל: זוהי תפיסה של אדם שמביט על החיים שהם כל כולם דרך אחת ארוכה.

ספר עולם ברור הוא ליקוט של שיעורים המקיפים ומבררים נקודה אחת בהלכות דעות וחובות הלבבות. בחלקו האחרון מופיעים שיעורים שנמסרו לאור תקופתנו, וכן שיחה נוגעת לתקופתנו מאת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל, היוצאת לאור לראשונה. 392 עמודים

כנישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ
משלוח ברחבי העולם

03.578.2270

בלבביפדיה אברהם

דישמעאל, אתקרי נחש. ועיי"ש (רמו, ע"ב). ועיין ספר הליקוטים (תולדות) וז"ל, ניצוץ הטוב שהיה בישמעאל, יצא ממנו הישמעאלי שלקח בת נחש, עכ"ל. וכן נתגלגל נשמת ישמעאל בחמורו של ר' פנחס בן יאיר, עיין לקוטי הש"ס (ליקוטים מספר עץ חיים).

בראשית, יז, ה – ולא יקרא עוד את שמך אברהם והיה שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך. ואמרו (ברכות, יג, ע"א) תני בר קפרא, כל הקורא לאברהם אברהם עובר בעשה, שנאמר והיה שמך אברהם. ר' אליעזר אומר עובר בלאו, שנאמר ולא יקרא עוד שמך אברהם. ובירושלמי (ברכות, פ"א) אמרו, ר' לוי אומר בעשה ול"ת, ולא יקרא עוד את שמך אברהם, הרי בלא תעשה. והיה שמך אברהם, הרי בעשה. ועיין באר שבע (תמיד, כח, ע"ב) שאינו לאו גמור. ועיין צ"ח בברכות שם, וכפתור ופרח (פרק מב).

ואמרו (מדרש אגדה על אתר) ואם לחשך אדם לומר, אנשי כנסת הגדולה קראו אותו אברהם, שנאמר אתה הוא האלקים אשר בחרת באברהם (נחמיה, ג, ז), אמור לו, אלא סיפרו המעשה. וזהו מעין מ"ש בגמ' דידן, התם נביא הוא דקא מסדר לשבחיה דרחמנא מאי דהוה מעיקרא. אולם בב"ר (מו, ח) אמרו, שעד שהוא אברהם בחרת בו. ואמרו (תנחומא, לך, לך, כ) א"ל הקב"ה עד שלא תימול שמך אברהם, וחשבון אותיותיו רמ"ג, ואבריו של אדם רמ"ח אברים, הרי אתה חסר ה' אברים, וכשתמול אתה שלם, אמר לפניו רבש"ע האיך, א"ל לא יקרא עוד את שמך אברהם והיה שמך אברהם, ואתה נעשה שלם.

ואיתא באריז"ל (עץ חיים, שער לח, פ"ב, מ"ת) וז"ל, הקורא לאברהם אברהם עובר בעשה, כי אות ה' שנתוספה בשם אברהם, היא ה' חסדים אשר לעולם אינם משתנים ואינם חסרים, עכ"ל. ועיין זוהר חדש (לך, לך, מד, ע"א). ועיין ביתר ביאור בספר הליקוטים (לך, לך, יג).

ובחינה נוספת, ובעומק שורשם חד, כמ"ש אברהם אינו מוליד אברהם מוליד, והוא מכח אות ה', כמ"ש האריז"ל הנ"ל. ועיין מצודות דוד לרדב"ז (מצוה שפח), ומגן דוד (אות ה). ועיין עוד ספר הליקוטים (חיי שרה). ועיין עוד רמ"ז (אם לבניה, אות האל"ף), ה - אלוה.

ועוד. מדין שינוי השם, כמ"ש בזוה"ק (פנחס, ריז, ע"ב) ולא יקרא עוד שמך אברהם והיה שמך אברהם, הרי שינוי השם. וכן הוא בעוד מדרשים. ובדקות יותר נתבאר בריב"א על אתר, ששם אברהם הוא בגיותו ושם אברהם בהיותו ישראל. וא"כ אינו שינוי השם כפשוטו, אלא כגר שנתגייר שנשתנה גם שמו.

ועיין צ"ח בברכות שם, שאיסור זה הוא שנוי מחלוקת. ויש ס"ל שמותר לקרוא לאברהם אברהם, ולכך לא העתיקו הפוסקים איסור זה. ובעומק שם אברהם הוא שורש לכל מי שאינו מל כעכו"ם וישראל קודם יום שמיני (אף שכל ישראל נקראים מולים כמ"ש בנדרים), ושם אברהם הוא שורש לכל הנימולים, ודו"ק.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

בראשית, טז, טז – ואברהם בן שמונים שנה ושש שנים בלדת הגר את ישמעאל לאברהם. והנה שמונים ושש גימט' שם אלקים. וכמ"ש בספר הליקוטים (וירא, יח) וז"ל, כשהוליד לישמעאל היה בן פ"ו שנה בתוקף הגבורות, עיי"ש. והיינו ששורש לידת ישמעאל מאברהם היה במדת אלקים, ודו"ק. משא"כ בלידת יצחק היה אברהם בן מאה שנה, בסוד מאה ברכות. וכן מבואר בבאר מים חיים על אתר וז"ל, פרט הכתוב מנין שנות אברהם בלדתו את ישמעאל, להודיע כי עדיין היה אברהם בבחינת מוחין דקטנות הנקראים ע"ש אלהים שמספרו פ"ו, ונגד זה היו מנין שנותיו כן, ובבחינת הדינין שהיה אצל אברהם לאלהי הרע הנאחזים בדין נתן אל ישמעאל ובו נאחו הזוהמא בכדי שיצא יצחק זך ונקי, וע"כ סיים בלדת הגר את ישמעאל, כי גם הגר בחינת הדין מספר יצחק (וכתב בספר הליקוטים (לך, לך) וז"ל, ישמעאל, בגימט' אברהם הגר, עכ"ל), ודיבק דין בדין והוליד את ישמעאל, משא"כ בהולדת יצחק נאמר וירא אליו ה' בבחינת הוי"ה מוחין דגדלות, לא בבחינת אלהים מוחין דקטנות, עכ"ל. וכן הוא ברמ"ז (במדבר).

ובעומק, אברהם הוליד את ישמעאל, ואברהם הוליד את יצחק, ודו"ק. וכמ"ש בזוה"ק (בראשית, צ, ע"ב) ת"ח, הא אתער, אברהם מוליד אברהם אינו מוליד, וכי תימא דהא אוליד ישמעאל בעוד דאיהו אברהם, אלא ההוא ברא דאבטח ליה קב"ה הוא לא אוליד בעוד דאיהו אברהם, דהא בעוד דאיהו אברהם אוליד לתתא, כיון דאתקרי אברהם ועאל בברית, כדין אוליד לעילא, ובגין כך אברהם אינו מוליד בקשורא עלאה אברהם מוליד כמה דאמר, ואתקשר לעילא ביצחק. ועיין שפת אמת (לך, לך, ד"ה אברהם אינו מוליד).

וכתב הרמ"ז (במדבר) וז"ל, מ"ש (זוה"ק, ח"א, רטו, ע"א) ירוקא דא לבושא דאברהם. ופירש הרמ"ק שאינו חולק על שאון אברהם במקומו למעלה הוא לבן, אלא שס"ל שבהשתלשלות היתוך הכסף למטה להוציא את ישמעאל, אצטבע ונעשה ירוק. ולענ"ד כשהוליד את ישמעאל עדיין היה נקרא אברהם, דהיינו בסוד החסדים הסתומים, ואז אין הלבנונית שלהם כ"כ חיוור, עיי"ש. ובזוה"ק (תיקונים, קכח, ע"ב) אמרו, חטא דחווה דהטיל בה נחש זוהמא, דאיהו עופרת דאתערב בטפה חוורא כספא מזוקק, ולא אתדכי זוהמא מיניה עד דאתי אברהם ועאל בנורא ואתלבן כספא, ונפיק עופרת לבר דאיהו ישמעאל. ועיין ספר הליקוטים (חיי שרה, ותולדות). ובתורה אור (אסתר, קיט, ד) כתב וז"ל, קודם שנימול שנקרא אברהם, הרי יצא ממנו ישמעאל, שהוא בחינת קליפה דחסד עלון דקדושה. לפי שאברהם היה מרכבה לבחינת חסד עליון דקדושה, ולכך אמר, לו ישמעאל יחיה לפניך, שהן בחינת מותרי החסד, דהיינו שיהא אור החסד מתפשט גם למטה להיות ישמעאל, לפי שבכח החסד העליון לירד ולהתפשט עד תכלית המדרגה היותר תחתונה, עיי"ש (ושורש ישמעאל בהבל, כמ"ש הגר"א בספד"צ, פ"ב). ועיין זוה"ק (ח"ג, קיא, ע"ב).

ומכח כך עשה ישמעאל תשובה בסוף ימיו, כמ"ש חז"ל על קרא ויקברו אותו יצחק וישמעאל בניו, ואור זה מאיר בתנא ר' ישמעאל. אולם זהו חלקי הטוב שנתקנו בתשובת ישמעאל, אולם על חלקי הרע שבו אמרו (זוה"ק, ח"ב, יז, ע"א) ואין לך גלות קשה לישראל כמו גלות ישמעאל. ועיי"ש (לב, ע"א) בענין כוחו של ישמעאל. ואמרו (שם, ח"ג, קכו, ע"א) ויצה"ר מסטרא דימינא דיליה, דרגא

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיינין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

וכאשר יורד ממדרגת כלל לפרט, שם הוא עלול לכל נזק, והוא בחינת נגף, נפ-ג. ונגלה לתתא בבחינת גלגלי המרכבה הנקראים אופנים, אופן, או-פן. שתדיר נחבטים בקרקע ועלולים לנזק. ושורשו בנחש הנקרא שפיפון, פנ-שפיו, שנתקלל עפר תאכל כל ימי חייו, והיינו שכל צירופו לעפר. וכן נקרא פיתון, פנ-תיו.

והנה שורש קלקול זה באו האבות לתקן, שבאו מפרדן ארם, פדן, פנ-ד. וקיימו בעצמם התנערי מעפר קומי, ונעשה בחינת תנופה, נפ-תוה. והמשיך תיקון זה ביציאתם ממצרים בפארן, פנ-אר. והושלם במתן תורה, בחינת חופה, אפריון, פנ-ארוי.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ונגזת בפנימיות ואינה נגלת לחוץ, והוא בחינת ספון, סו-פן. שהוא בחינת ספינה, סיה-פנ, שספונה בלב ים. ובבחינת מקום, זהו צפון, צו-פן, בחינת צפון ונסתר.

ואזי נעשה הארת פנים דקלקול, בחינת חנופה, חנף, ח-נף. ואזי במקום מדרגת פנים, נעשה הפנים אבר כשאר כל האברים, ואיבד מעלתו כפנים, וזהו בחינת ענף, ולא בבחינת שורש. ענף, ע-נף. ומעין כף בחינת כנף, כ-נף. קצה. ובאדם זהו בחינת קצות האצבעות שיש בהם צפרנים, צפורן, צור-פן. והיינו שאיבד מדרגת ראש, ואיבד מדרגת פנים, ואיבד מדרגת כללות ונעשה פרט. וזהו נפץ, נפ-ץ, היינו שנעתק מתפיסת אחדות ונעשה פרט, מפוזר. ומעין כך בנוזל, נעשה בחינת נטף, טיפה. נטף, נפ-ט. ושורש ההתפרטות, ספק, שמא, "פן", כנ"ל.

בלק | נ-פ ופנים, פנ-ים. ושורש מדרגת פנים באדה"ר שכתוב ביה ויפח באפיו נשמת חיים, ויפח, נפח, נפ-ח. ואמרו חז"ל "מתוכו" נפח, בחינת פנים - פנימיות. ועיי"ז ויהי האדם לנפש חיה, נפש, נפ-ש. והארת הפנים כאשר מאירה בלבושים, בלבוש שמעל הפנים, מעל ראשו, זהו מצנפת, נפ-מצת. והארת פנימיות זו נגלת ביון, בבחינת נכנס יין יצא סוד - פנימיות. יין - גפן, ג-פן.

ובעומק, פנים, בבחינת בהירות, הארת פנים, והיפוכו בחינת ערפול, ספק ושמא, הנקרא "פן". והוא שורש לנפילת הפנים. נפל, נפ-ל. ועיקר נפילת פנים, הוא בחינת ניאוף, נפ-א, נפילת אף. והוא בחינת בעל חי הנקרא "אנפה". (ותיקונו ע"י פנחס, פנ-חס, שתיקן פגם ניאוף במעשה של זמרי בן סלוא). וכאשר יש נפילת הפנים, אזי הארת הפנים נעלמת

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

תחפנחס	אחדרפנים	כנף	נגף	נפל
נטופתי	פתשגן	נפתלי	פנים	פנימי
נפש	נפת	האנפה	נאף	נטף
פנה	פנה	נספה	נפילים	פנואל
נפלאות	התנפל	ספינה	פוני	פלוני
לפני	מפני	פינחס	פרשדנה	צלפוני
חפני	סומפניה	צניפות	יפונה	כצפעני
נפץ	חנף	נפג	נטפה	
מפנק	נקף	ענף	נפץ	תחפנס
נפח	נפול	חפן	נקף	נפף
נפוץ	פלמוני	ספן	פנואל	צפון
סנפיר	מצנפת	מצפון	פענח	אשפנז
פעמן	נפך	ספון	תנופה	נפוץ
פשטנו	נפת	נפתוח	אפריון	נפוח
אופן	ענף	פלנאסר	פונן	נפק
חפזון	מפתן	פנינה	שדפון	גפן
פרעתון	פתן	פתרים	פן	פקדון
ספן	אליצפן	אלצפן	פארן	פרנך
שפופן	עפרון	בפדן	שפיפן	תפיני
פיתון	צפון	צפרן	שפן	אלצפן

בלבביפדיה קבלה אנה - אן

אור א"ס

לאן. והמה בקשו חשבונות רבים, ומעתה נשאל כל תנועתו לאן. ועיין רש"י הירש (לך לך, טז, ח) וז"ל, "אנה" - לאן. אן משורש אנה, הכיוון למקום מסוים. ומכאן "אניה", ספינה. "אנה", לסבב שדבר יגיע למקום מסוים, עכ"ל. כמ"ש (שמות, כא, יג) והאלקים אנה לידו, סיבב לידו, גלגל, בחינת עיגול.

ועוד. יושר, השגחה פרטית, עיגולים השגחה כללית, כנודע. ועיין מלבי"ם (ירמיה, ב, כד) שאנה - סיבה מקרית. קרה - מקרה בעצם. ועיין הכתב והקבלה (וישב, לו, ל) וז"ל, ולדעתי מילת אנה שם מן אנה לידו, לא תאנה אליך רעה, והוא ענין מקרה (עיין מכות, י, ע"ב) והאלקים אנה לידו, אופן שמחייבו גלות, עכ"ל. גלה, לשון עיגול. גולה ואח"כ נגאל, סוד עיגול, גלגל. ועיין מכילתא דרשב"י (כא, יג) והאלהים אנה לידו, אין אנה אלא לשון שמזדקיף לו, כך הוא אומר, כי אך דעו נא וראו כי מתאנה הוא לי (מ"ב, ה, ז), וכן הוא אומר בשמשון, כי תאנה הוא מבקש מפלשתים וגו' (שופטים, יד, ד), וכו', מגלגלין זכות ע"י זכאי וכו'. מגלגלין - עיגול. וכן בעגלה ערופה כתיב (דברים, כא, ד) העגלה אל נחל, ר"ת אנה.

יושר

ג' קוים שורש לעולם שנה נפש. ועיין הכתב והקבלה (שלח, יד, יא) וז"ל, והנה מלת אנה בכל מקום תורה על שאלת המקום, כמו אנה אנחנו עולים (ועיין מהר"ל בדרך חיים, פ"ג, מ"א. ובגור אריה, שמות, טז, כו), ולפירוש המפרשים יורה כאן על שאלת משך הזמן, ויותר נכון פירוש הרע"ס שכתב עד אנה ינאצוני, עד איזה גבול מהבזוי אסבול שיבזוני, עכ"ל. והיינו נפש, כי הנפש נקראת כבוד (ועיין ערך קטן גבורה). ואמרו (ב"מ, נט, ע"ב) המאנה (אנה-מ, שורשם חד ודו"ק) את הגר עובר בשלשה לאוין. ועיין מהר"ל (חידושי אגדות, סנהדרין) וז"ל, שלשה יש בהם האמצעי שאין לו נטיה אנה ואנה.

שערות

עשו איש שעיר. וכתיב (בראשית, לב, יא) כי יפגשך עשו אחי ושאלך לאמר למי אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניך, ואמרת לעבדך יעקב, מנחה היא שלוחה לאדני לעשו. ואמרו חז"ל (לקח טוב, שם) למדתך תורה דרך ארץ שאם תפגע אדם בדרך שאל לו למי אתה, ולאן אתה הולך ומה אמונתך. ע"כ. והבן שזהו בחינת דרך ארץ קדמה לתורה, שהיא עשו, דרך ארץ, קודם לתורה, ליעקב איש תם יושב אהלים. ולכך עשו היה בכור, מדין דרך ארץ קדמה לתורה.

ועיין פנים יפות (שם) וז"ל, והנה לשאלת ואנה תלך, דהיינו שישאל העבדים להיכן הם רוצים לילך ע"ז לא מצינו בתשובתם אלו אלא על שאלה הא' והג', עיי"ש. ובעומק זהו בחינת עשו, שאלה ללא תשובה. כי עשו לא עשה תשובה בסוף ימיו כישמעאל. ועיין העמק דבר (שם), ומגן אבות לרשב"ץ (אבות, ה, ז). ועיין בת עין (שם) וז"ל, ו"שאלך", ר"ל שיכניס בך בחינת "שאלה", עכ"ל. ודו"ק. ועיין מהר"ל (דרך חיים, פ"ג, מ"א) וז"ל, כי אנה שייך על דבר שאלה שלא נגמרה.

אזן

בו נגלה אות ה'. ועיין מנחת שי (שמות, יב, יא) וז"ל, ודומה לו במשקלו אן הלכתם (שמואל, א, י, יד) עד אן תמלל אלה (איוב, ח, ב) שבבאם בה"א נוספת רובם מלעיל, אנה הלך דודך אנה פנה דודך (שה"ש, ו, א), עד אנה ינאצוני העם הזה (במדבר, יד, יא), ועיי"ש במקורות.

כתיב (תהלים, קלט, ז) אנה אלך מרוחק, ואנה מפניך אברח. וכמ"ש (פתרון תורה, ויקרא) וז"ל, בכל מקום שאת הולכת אני שם, עכ"ל. והיינו שאין צמצום, מקום פנוי ממנו ית"ש.

ועוד. אלו-ה נורא הוד (איוב, לו, כב), ר"ת אנה. ועוד. כתיב (ירמיהו, ו, ו) מאין כמוך ה' גדול אתה וגדול שמך בגבורה. ועיין הכתב והקבלה (כי תצא, כה) וז"ל, ובמכילתא דרשב"י, מאין כמוך ה', ובכל מלכותם מאין כמוך, מאן הוא דיעבדי כמוך, מאין כמו מאין, כלומר מי, עכ"ל. ועיין רד"ק (מלכים, ב, ה, כה) מאן גחזי, כתיב בלא יו"ד, והקרי מאין, ושניהם ענין אחד, כי מאן כמו אן הלכתם. ועיין הכתב והקבלה (שם) ד"ה כי אני ה"א) וז"ל, לא יתכן לומר באמת מלת אני רק העליון ית-ברך, לא האדם, וכו', וכל יכולת השגת האדם בלתי מתפשטת רק על אכיות הדברים, לא על עצמותם וכו', ואחרי שהמכוון במלת אני הוא נושא שכח תנועת הכרתו נוטה לעצמו, ואחרי שהכרתו את עצמו הוא בלתי אפשרי לאדם, א"כ כשיאמר מלת אני, אינו בדרך האמת כ"א בדרך מושאל, אמנם הוא ית"ש היודע את עצמותו הוא הוא באמת הנושא שהכרתו נוטה לעצמו ויכול לומר באמת על עצמו אני, עיי"ש בהרחבה.

צמצום

נסתלק האור ונשאל עליו אן הוא. ועיין הכתב והקבלה (כי תצא, כה, ה) וז"ל, ודע כי במלאת השאלה אי הוסיף לפעמים נו"ן והעלים היו"ד, ויאמר במקום אי מלת אן לשאלה מקומית וכו', אן הלכתם (ש"א, י), עד אן תמלל אלה (איוב, ח), ונבנה ממנו מלת אנה שענינו כמו לאן. ומזה קרוב הדבר לומר ששאלת "מאין אתם" הוא מורכבת ממלת אי וממלת אן. ולפ"ז במלת אין המורה על ההעדר לא יהיה הפרש בין שנכתב ביו"ד לשנכתב בלא יו"ד, כי גם אם יאמר אן בלא יו"ד היה מובן ג"כ שלא ימצא כלל, וישאיר למחפש אותו שאלת אן הוא. ועיין עוד שם (דברים, כי תבוא, כט, ה) וז"ל, נ"ל אחרי שימת לב על עיקר הוראת מלת אני אשר יורה על האדם המדבר בעד עצמו, שאמר בו הרש"פ שהוא מגזרת אן, שהוא מגזרת השאלה אל הגבול שאליו (וואה"ן), כמו אן הלכתם, עד אן תמלל אלה, והתחבר למלת אן יו"ד הכנוי המדבר בעד עצמו, כמו ידי רגלי, ומזה נעשה מלת אני ומובנו אן שלי, וכו', כי ענין ההכרה והידיעה הוא התנועות למה שחוץ ממנו, עכ"ל.

וכן לשון מיאון מלשון מאן, אן. שחוזר לאן שלו. וכן לשון מקום, שהצמצום חידש מקום. כמ"ש במצודות ציון (שמואל, ב, ב, א) וז"ל, אנה, לאיזה מקום, עכ"ל. וכן אנה מלשון מצר וצרה, כמ"ש (וישב, לו, ל) אנה אני בא. מצרת אבינו. ועיין הכתב והקבלה (שלח, יד, יא) שהוא לשון גבול.

קו

א-ן. אל"ף שורש התנועה מאור א"ס. נו"ן בגימט' קו, שמתנועע ושם שאלת אן, אנה מתנועע, עד היכן התפשטות הקו. כי תנועתו לא נג-מרה עד סוף העיגול לתתא. ועיין מהר"ל (דרך חיים, פ"ג, מ"א) וז"ל, וכל תנועה לא נגמרה ושייך לשון אנה, לאיזה מקום התנועה הזאת.

עיגולים

סוד חטא אדה"ר שתחלה האלקים עשה את האדם ישר, כיוון ברור

בלבביפדיה קבלה אנה - אן

אריך

לשון אורך. וזהו אנה, עד היכן האריכות. כי יש אריכות בבחינת והאר- כת ימים, ויש אריכות לעולם שכולו ארוך, וכמ"ש (קידושין, לט, ע"ב) היכן אריכות ימיו של זה (שמת בקיצור ימים), וכו', לעולם שכולו ארוך.

ועוד. הארת כתר אמונה. ומכח אריך מתארך הארה זו לכל הקומה. ועיין מהר"ל (גבורות ה', פ"ז) וז"ל, מאחר שיש בו האמונה והוא דבר חזק שלא יהרהר אנה ואנה, לכך הוא דבר אלהי אינו גשמי, שכל דבר אלהי לא יקבל שינוי, עכ"ל.

אבא

אב- המשכה מן אל"ף כסדר, א-ב. ואנה עניינו אל"ף, שורש ההמ- שכה, נו"ן, תמה ומתבונן להיכן ימשיך, ואילו הארת אבא תמשיך לא שייך שאלת אנה. ולכך אמר ראובן (בראשית, לו, ל) אנה אני בא, מצרתו של אבא. וביאורו שלא המשיך מדרגת אב, ולכך נפל לאנה. ובעומק הוא ירידה ממדרגת אב למדרגת אם, ואחר מ"ם נו"ן, וזהו אנה. עיין ערך קטן אמא.

ועוד. אמרו (קידושין, ד, ע"א) לימא קרא אן כסף, מאי אין כסף, אין כסף לאדון זה אבל יש כסף לאדון אחר, ומאן ניהו, אב. ועיין ערך קטן צמצום, וערך קטן כתר.

אמא

א-ן. ושורשו אל"ף, ומתפשט ל-ן. נ' שערי בינה, שהוא ימות עולם נ' שמם, עולמו של יובל. והוא שלמות קומת התנועה בבריאה.

ז"א

כתיב (שה"ש, ו, א) אנה הלך דודך היפה בנשים, אנה פנה דודך ונב- קשנו עמך.

ועוד. ז"א מרה"ר נעשה רה"י, כלל ישראל, ששים רבוא. ואמרו (ב"ק, צב, ע"א) א"ל רבא לרמי בא חמא, מנא הא מילתא דאמרי אינשי בהדי הוצא לקי כרבא וכו', מהכא, עד אנה מאנתם לשמור מצותי ותורתי. והרי שקאי על כולם. והבן, אנה מלשון מאיון, היפך מאן.

נוק'

כתיב (שמואל, ב, יג, יג) ויאמר לה באי שכבי עמי אחותי, ותאמר לו אל אחי תענני (אנה - ענה) וגו', ואני אנה אוליך את חרפתי. ומעין כך אמרו על דינה במעשה דשכם (ב"ר, וישלח, פ, כו) ר' הונא אמר אמרה (דינה) ואני אנה אוליך את חרפתי, עד שנשבע לה שמעון שנוטלה, שהוא נושאה. ובדרך רמז, האשה אשר נתתה (בראשית, ג, יב), ר"ת אנה. וכתיב (מלכים, א, יא, יד) נשיו הטו את, ר"ת אנה. וע"י האשה נעשה תאניה ואניה. ולהיפך, כתיב העוזבת אלוף נעוריה (משלי, ב, יז), ר"ת אנה.

ועוד. כלי. וכתיב (שמואל, א, י, יד) נחבא אל הכלים, ר"ת אנה. כי כאשר נחבא נשאלת שאלת אנה. ועוד. אדמה. וכתיב (מלכים, א, ח, לב) האדמה אשר נתת, ר"ת אנה. ולשם כל התנועה למנוחה בארץ.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ועוד. אח"פ, הארת פנים והם הפונים לזולתו. וכתיב (יחזקאל, כא, כא) אנה פניך מועדות. ופירש במצודות דוד שם, ומזמנות לילך. ועיין רד"ק שם וז"ל, או לצד ימין שהוא ירושלים, או לצד שמאל שהוא בבל, עכ"ל. והשורש באזנים שנמצאים בצדדים.

חוטם

א"ן, במילוי אל"ף נו"ן, עולה, ריח - החוטם. כתיב (איוב, לט, כ) הוד נחרו אימה, ר"ת אנה.

פה

כתיב (איוב, ח, ב) עד אן תמלל אלה.

עינים - שבירה

כתיב (מלכים, א, ב, מב) ואעד בך לאמר ביום צאתך והלכת אנה ואנה, ידע תדע כי מות תמות. אנה ואנה נטיה לצדדים. ובשבירה היה חסר ה"מ תקלא", ולכך כל נטיה לצדדים הוא מות.

ועוד. איתא במכילתא (בא, פ"א) הלא כבר נאמר אנה אלך מרוחק ואנה מפניך אברח וגו', וכדכתיב עיני ה' משוטטות בכל הארץ, וכתיב בכל מקום עיני ה' צופות.

ועוד. וכתיב (מלכים, ב, ו, ו) ויאמר איש האלקים אנה נפל. ויקבץ עץ (שורש לעץ הדעת) וישלך שמה, ויצץ הברזל. ברז"ל, ר"ת בלהה, רחל, זלפה, לאה, כנודע. ובשבירה זהו שבירת המלכים, שהם נוק'. וכתיב (ירמיהו, נב, טו) הנפלים אשר נפלו, ר"ת אנה.

ועוד. שורש של פרוד, ושורש לבחירה. וזה אן, לאן נוטה, לאיזה צד, שזהו עומק מהות הבחירה. ובעומק יותר, שבירת מלכין קדמאין סוד ידיעה שלמעלה מן הבחירה, זהו אונס, אנס, אן-ס, והיינו שתנועתו אינו בבחירתו אלא אנוס על כך. וכתיב (ירמיהו, טו, ב) אנה נצא, וגו', אשר למות למות, ואשר לחרב לחרב, וגו'.

כי השבירה שורש המיתה. ולכך אמרו (אבות, פ"ג, מ"א) עקביא בן מהלל אומר הסתכל בשלשה דברים וכו', ולאן אתה הולך, למקום עפר רימה ותולעה. ועיין אלשיך (וישלח, לב, ד"ה ויצו) וז"ל, ולא אמר ואנה תלך או אתה עתיד לילך, להורות שאין המיתה בא ברגע אחד או יום יומים רק מתהוית מיום הלידה, עכ"ל. והיינו כי כח השבירה חופף בו תמיד. ועיין של"ה (יומא, נר מצוה, קז), ותוספות יו"ט (שם), ומדרש שמואל, ומהר"ל (שם).

עתיק

כתיב (זכריה, ב, ו) ואמר אנה אתה הולך, ויאמר אלי למד את ירוש- לים, לראות כמה רחבה וכמה ארכה. רחבה, סוד עתיק, עובי. שנעשה מאורך עובי, כיסוד הרש"ש כנודע. ארכה, אריך, אורך.

והקדים רחבה לארכה, כי עתיק קודם לאריך. אולם לבסוף לא נתן לירושלים מדה, כמ"ש (ב"ב, עה, ע"ב) שזהו שכתוב פרזות תשב ירו- שלים מרב אדם ובהמה בתוכה. אדם גימט' מ"ה, אורך. בהמה גימט' ב"ן, רוחב. ומאיר בה אור א"ס שלמעלה מאורך ורוחב. כי מצד עתיק הוא ראשית לאצילות ויורד בעקביו בסוד דדי בהמה לבריאה, יש לו גבול רוחב ואורך, אולם מצד היותו מלכות דא"ק אור א"ס בקרבו בגילוי.

מילון ערכים בקבלה • אחע"ה – אותיות הגרון

שבפה זה, ובהתחברו בשם אהי"ה, בסוג זווג, יהיה פה עם הכולל (ובלי הכולל הוא אחע"ה העולה פ"ד, כנ"ל). והם בחינת זכר ונקבה שבתוך י"ס של הפה (זכר גיכ"ך, נקבה אחע"ה), והם חיך זכר, וגרון נקבה. ואז יוצאין שאר הכ"ב אותיות מזווג זה, כי אחע"ה הן מ"ן דנוק' שהוא בגרון גימט' פ"ד וגיכ"ך אותיות החיך מ"ד, ומתחברים יחד אחע"ה וגיכ"ך, עיי"ש. ועיין מבוא שערים (ש"ג, ח"ב, פי"ז).

והנה אחע"ה הוא שורש לכל ה' מוצאות הפה, כמ"ש שם (שער כה, דרוש ה, מ"ק) וז"ל, דע כי ה' מוצאות הפה הכוללות כל כ"ב אתון שהם אחע"ה בומ"ף גיכ"ק דטלנ"ת זסשר"ץ, כל מוצא כלול באות א' של מנצפ"ך. כיצד - אחע"ה מוצא אחד "עליון שבכולם", וכנגדה אות ח' האחרונה מכל אותיות מנצפ"ך וכו'. כי הלא הברה וקול הוא בגרון, ומשם יצאו לחוץ, ואז נחלקים לה' מוצאות. א"כ הראשונות הם אותיות הגרון, אחע"ה, אח"כ יצא הקול יותר לחוץ בחיך, ושם נעשין אותיות גיכ"ך, אח"כ יצא הקול יותר ונעשה אותיות דטלנ"ת, וכו'. והנה הם מתחילין ממטה למעלה, כי הלא ההוד (ה' מוצאות הפה הם ה' גבורות, כמ"ש שם. גרון - אות ג' שורש הגבורות, כ"כ ברמ"ז. ועיין שמן ששון, שער הכוונות, דרוש העמידה, דרוש ו, אות ה) היא התחתונה שבכולם וא"כ היותר קרוב אל הגרון הוא גבורת ההוד, והוא סוד אחע"ה. כי כבר ידעת כי אמא עד הוד אתפשטת, כי הוד בחינת נוק', ואחע"ה בחינת אמא. ובפרטות יותר כתב שם (שער לט, דרוש יד) וז"ל, הגרון הוא נקודת ציון שבבינה, ושם הם ה"ג אחע"ה, עכ"ל. ועיין רמ"ז (אם לבינה, אות נ', ע"ו). וכן יש בחינת ב' היות שהם חסד בגרון מקבילות לב' אהי"ה, כמ"ש בשער הכוונות (דרושי ר"ה, דרוש ט). ושורשו באברהם. עיין ליקוטי שושנה (ד"ה איתא בזהר איכה).

ושורש בחינה זו היא הפוכה מלעילא לתתא, ששורש הגרון בחיך, כמ"ש בשער הכוונות (דרושי יוה"כ, דרוש ג) וז"ל, ב' בחינות אחע"ה, שהם אחע"ה בחכמה ואחע"ה בבינה, ושניהם נכללים בחכמה, כי היא העליונה, ואח"כ אחע"ה האחד יורד אל הבינה שהוא בגרון, עיי"ש. וזהו בחינת החסדים שבגרון ששורשם בחיך, בחכמה. ובפרטות שורשה במלכות דחכמה. עיין שער ל"ט, דרוש י"ד. ובשמן ששון (שם, אות ח), וקהלת יעקב (עמ' ס"ד). ואדם ישר (קג, ע"ב). ועיין רמ"ז (אחרי מות). ועיין ספר התמונה, סודות שמע ישראל.

■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון**

ז"ל העץ חיים (שער טו, פ"ב) במצח דא"א מתלבש הדעת דא"א, ובתוכו מתלבש היסוד דעתיקא. וגם מזה המצח יורד הארה עד או"א בכדי שיזדווג, כי הרי הוא נמשך מבחינת יסוד דדעת, שהם בחינת זווג. ושם נתבאר איך יורדים אורות אלו עד הגרון דא"א, ושם נעשה הזווג מהחיך והגרון, ונעשה בחינות אחע"ה שבגרון, שהוא בחינת שם ס"ג ואהי"ה, שהוא בגימט' אחע"ה. והם בחינת ב' פעמים מ"ב (שעולה אחע"ה) אשר בפנים דא"א אשר נעשו ש"ע נהורין כנזכר שם. וכמ"ש שם ד' שמות דהוי"ה דידוי"ן (יש בהם ח' אותיות) שהם ח' חירותא דרישא דא"א הם נמשכין דרך ב' פנים דא"א. וכל הוי"ה יש בה מ"ב אותיות דפשוט ומלא ומילוי דמילוי, ובפן אחד יש מ"ב ובפן הב' יש מ"ב כנ"ל, וכל פן ופן כולל י"ס והכתר לוקח שער ראשון של מ"ב, והוא כולל כל המ"ב. אמנם המ"א הנשארים מתחלקים לט"ס, וכל ספירה מן הט' כולל כל מ"א, והם בגימט' ש"ע נהורין, וכן בפן הב' ש"ע נהורין ממ"א אותיות הוי"ה הב' הנ"ל, עכ"ל. והרי ששורש אותיות אחע"ה בח' חירותא שלעילא נעשים ש"ע נהורין מכח מ"ב מ"ב, פשוט ומילוי ומלא דמלא. ולתתא נעשים אחע"ה, מכח חיבור זווג שמות ס"ג ואהי"ה (ועיי"ש שיי"ג, פי"ג). וכמ"ש שם וז"ל, או"א ב' הכתרים שלהם הם בגרון דא"א כמבואר במקומו, והם נמשכין מס"ג ואהי"ה אשר שם, שהם סוד אחע"ה הנ"ל. והנה בגרון דא"א נתבאר לעיל, שעד שם מגיעין החוורת, שהם מ"ב ב' פעמים של הוי"ה, ונעשו שם אחע"ה, עכ"ל.

ונמצא שאותיות אחע"ה הם בחינת בינה דא"א. וכתב שם (שער טו, פ"ד) וז"ל, נמצא כי אותיות אחע"ה מצד ה"ג בינה, והם עולין פ"ד, סוד ב' פעמים מ"ב, והם מ"ב זוגים הנוכר בפרשת בראשית (דף ט), כי מ"ב זוגים הם פ"ד, והם אותיות אחע"ה, וז"ס זרעא זאזדרעא במ"ב זוגים, עכ"ל. וזהו זווג בתוך הבינה עצמה, מ"ב זוגים. כמ"ש להלן (שער ט"ז, פ"ד) שבבינה הכוללת, אמא, הנמצאת בגרון דא"א, יש ב' פעמים אהי"ה אהי"ה דאבא וכן אהי"ה דאמא. וכן בפרטות, באמא עצמה יש ב' אהי"ה, שכל אחד יש בו פשוט ומלא ומלא דמלא העולים מ"ב, ובהם זווג המ"ב עצמו, עיי"ש. ועיין שער ל"ט, דרוש י"ד. ושער הכוונות (דרושי ר"ה, דרוש ז-ט). ושער תיקוני עוונות (פ"ד, ענף ד).

וכן יש זווג בין חכמה דא"א לבינה דא"א, אחע"ה (עיין תורת חכם, דף עב, ע"א), וכמ"ש שם (שי"ג, פי"ב, מ"ב) וז"ל, דע כי בפה דא"א יש בו חיצוניות ופנימיות, והפנימיות הוא שם ס"ג שהוא פנימיות רוחא

info@bilvavi.net כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 • ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך תפיסת חיים
כתהליך מהווה יסוד לביטחון

תפיסת נפרדות מצע לפחדים
- תפיסת אחדות יסוד לביטחון

בשנים האחרונות ישנה תופעה שבמסיבות יום ההולדת הנערכות עבור בני גיל השבעים שמונים, מוצגת מצגת של שקופיות. הסבא או הסבתא הגיעו לזיקנה או לגבורות, הילדים והנכדים רוצים לשמח אותם. לשם כך הם אוספים תמונות מהתקופה האחרונה, סורקים תמונות ישנות משנים עברו בהם התמונות לא היו אלקטרוניות, ומצרפים הכל יחד למצגת. במסיבה כולם מתיישבים מול מסך שמקרין את המצגת, שקופית אחר שקופית, וכביכול נוצר סרט הדמיה של כל החיים - מהילדות ועד לזקנה.

לכאורה נוצר כאן סרט אחד שלם, שהוא בעצם התהליך של כל החיים. אולם השאלה היא - האם האדם חיי את הסרט הזה, האם הוא תפס את החיים כתהליך אחד. או שמא הסרט הוא רק סרט מחשב, אבל הנפש שלו לא חיה את הסרט הזה. היא מצידה מביטה על החיים שהם שקופית אחר שקופית, אירוע אחר אירוע, עוד מקרה ועוד מקרה, אבל אין קשר, הכל נפרד, כל מקרה לגופו.

הנקודה שצריך לתפוס ולהבין כאן, היא שישנם שני מבטים על החיים: ישנו מבט שתופס ריבוי של פרטים, וישנו מבט שמאחד את כל הריבוי ומגבש אותו לדבר אחד. זהו הפרש במבט על החיים בתפיסת הנפש: ישנו מבט של נפרדות, וישנו מבט אחדותי, שמאחד ומצרף את כל הנקודות לאבני בניין הנפש.

ישנה התבטאות של הרב נתן מאיר וכטפוגל המשגיח של ישיבת לייקווד - הוא אמר

דע את שמחתך . העברת העבודה בשמחה . פרק יא'

דרישת חיפוש הלב

כמו שבפשוטות כשהלב של בן אדם חולה, צריך לעשות ניתוח לב פתוח, כן הלב של כל הדור הוא לא חולה, אלא הוא גוסס גמור. להחיות את הלב של כל הכנסת ישראל, אין ביכולתנו. אבל להחיות את הלב של כל אחד ואחד, ומעט את מי שנמצא סביבותיו, זה נמצא בכל אחד ואחד מאתנו.

האמת היא שהיה צריך לתלות מודעה, נאבד הלב של כל הבני אדם, מי שמצא שיביא סימנים, אבל כנראה זה יהיה אבידה שלא מתבקשת. בכדי שנוכל לתת סימנים, אנחנו צריכים להכיר את אותו דבר, זה כלי שלא ראתו עין, מעולם האדם לא מכיר את הדבר.

לפי האמת אם היו דופקים כאן, והיו אומרים שיש בן אדם שצריך לעבור ניתוח לב פתוח, והוא צריך מאתיים אלף דולר, כל אחד היה נותן כפי נדבת לבו, ואולי היו כמה שנותנים סכום גדול של מאה או מאתיים דולר, אבל אם היו אומרים לו לאחר מכן, לא גילינו לך אבל זה בעצם אתה, שצריך את הניתוח, אז כמה הוא יהיה נותן, כמה אנחנו מוכנים לתת בשביל הניתוח לב פתוח, של הלב האמיתי שלנו, לא רק הלב בשר כפשוטו, לא כמה כסף אנחנו מוכנים לתת, כמה אנחנו מוכנים להשקיע בחיים, בכדי למצוא את אותו לב.

אם אדם רוצה שיהיה לו נחת רוח מהילדים שלו, ולפני שיהיה לו נחת רוח מהילדים שקודם יהיה לו נחת רוח מעצמו, הוא צריך לרצות את עצמו. כל אחד מאתנו, לפנות זמן למצוא את מעמקי הלב, להגיע לשמחת חיים בתוך עצמו, ולהעניק את אותו שמחת חיים, לבניו ובני ביתו אחריו.

הפתרון לכל הדור מהו, שכל יום יהיה לכל אחד מאתנו זמן, שהוא מפנה אותו, זה יהיה שעת הלב. יש לנו זמן לאכול, יש לנו זמן לשתות, יש לנו זמן להתפלל, צריך שיהיה לנו שעת הלב. בשעת הלב, שמה האדם יש לו זמן שהוא מחיה את ליבו. הוא רואה את הלב בחלק השמאלי שבו, במה יש בו קלקול, אבל הוא גם רואה את החלק הימני שבו, מאיפה אפשר לשאוב חיים. והוא צועק לקב"ה ממעמקי ליבו: וטהר ליבנו לעבדך באמת. יתר על כן, הוא צועק בצעקותיו של דוד המלך עליו השלום, (תהלים נא, יב) לב טהור ברא לי אלוקים.

אם יהיה לנו שעת הלב, שבשעת הלב נראה את החלל השמאלי מצד אחד, ומאידך נראה את האור שיכול להאיר בלב, ונצעק לקב"ה ממעמקי הלב, פתח ליבי. אם נרצה באמת, ונייחד לזה זמן למעשה, לא בדיבור בעלמא, כשנצעק ממעמקי הלב, אז הקב"ה נאמן שישמע תפילתנו.

מקור השמחה

מה היא השמחת חיים בעומק, שאנחנו צריכים להעביר ולהעניק לבנים ולבנות שלנו, היא לחפש את מה שאנחנו יהודים. לשמוח בזה שאני יהודי, ולשמוח בכוח כך, שאני יכול למצוא את היותר יהודי שבי, יותר יהודי, ויותר יהודי עד אין סוף. כל עבודת של היהודי, היא למצוא את העוד יותר יהודי, ובזה לשמוח.

בין ישראל לעמים

איך יכול להיות שבני אדם שיש להם איזה שהוא הפרעה בקומת הנפש, הם הולכים לפסיכולוג גוי, בני אדם אומרים, מה נפקא מינא, אני רק שואל שאלות פשוטות בנפש, אם אדם מחפש את היהודי שבו, אין לו שום הוא אמינא שבעולם, לחפש אצל גוי ולשואל אותו איך מגיעים ליהודי שלי. אבל אם הוא מחפש את האני שלו, והוא לא שמח במה שהוא יהודי, אז הוא יכול לחשוב שהגוי יכול לעזור לו, למצוא את עצמו. וזה בא מחמת שתשוקת הנפש, היא לא להיות יהודי.

על כן מה עושה עכשיו יהודי שיש לו עצבות, או שיש לו דיכאון, הוא הולך לפסיכולוג גוי, שיעזור לו לצאת מהדיכאון. אך אם השמחה שלו באה מזה שהוא יהודי, איך הוא רוצה ללכת לפסיכולוג גוי, שיעזור לו לצאת מהדיכאון מכוח היותו יהודי.

אם כל חיפוש הנפש היא להיות יהודי, ויותר יהודי, עד אין סוף, לא יתכן שאדם יחפש זאת בשדות של זרים, אצל אומות העולם.

אנחנו חיים בעולם שכל אחד מאיתנו יודע שאנחנו יהודים, אבל כמה זמן ביום הוא חושב על זה. הסברא החיצונית אומרת שאני יהודי, אבל אני לא צריך לחפש להיות יותר יהודי. אך באמת צריך שכל החיים שלנו יהיו חיפוש של היהודי שבנו.

לפני שאנחנו מברכים שלא עשני גוי, מברכים קודם לכן, הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום לבין לילה. ודאי שפשוטם של דברים, מחמת שזה ברכות השחר, על כן דבר ראשון אנחנו מברכים על השחר, להבדיל בין יום ללילה. אך בעומק יותר, אנחנו אומרים בברכת הבדלה, שה' נתן לנו כוח ההבדלה בין אור ללילה, בין אור לחושך, בין ישראל לעמים, על זה בבוקר אנחנו אומרים שה' נתן לשכווי, לתרגול כוח להבדיל בין יום ללילה, אבל לאדם יש כח לאחר מכן להבדיל בין ישראל לגוי. כשהאדם באמת יש לו דעת של הבדלה, להבדיל בין ישראל לעמים, אזי כשהוא אומר בבוקר, ברוך אתה ה' שלא עשני גוי, הוא שמח במה שהוא יהודי.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

כשאנחנו רוצים להעביר שמחה, צריך להעביר את המקור של הנביעה שמשם באה השמחה, יש בני אדם שמנסים לשמוח, ויש בני אדם שמצליחים מעט לשמוח, אבל בלי להתחבר למקור של השמחה.

שמחה שבאה ממקום של נביעה תמידית של שמחה, היא שמחה אמיתית. לעומת זאת שמחה שהיא באה רק מהסיבות החיצוניות, היא באה לזמן קצר ומסתלקת. כי היא באה רק לפרקים, היא מזדמנת.

אם אנחנו נרצה להגיע לשמחה, מכוח דברים שנמצאים מחוץ לנו, השמחה שתגיע היא תהיה לזמן מועט, וגם בזמן שנמצאת היא חיצונית, קטנה, ומועטת, ואיננה עמוקה אלא שטחית. לעומת זאת שמחה שבאה מהמקום הפנימי של הנפש, היא מגיעה ממקום של פנים, היא מגלה פנים, ויש לה קיום לאורך זמן יותר.

העבודה הפשוטה והשטחית אומרת, כשאני רוצה להעביר דבר בכדי שהוא יעבור בשלמות, אני מעביר אותו מתוך שמחה. אבל בעומק, השמחה היא התכלית של המציאות של הבריאה. (תהלים קד, לא) ישמח ה' במעשיו, שמחה נובעת משלימות. לעומת זאת אבילות נובעת מהעדר, מחסר.

מאיפה מקור השמחה באדם, כל דבר שלם בבריאה, מגיע מהבורא יתברך שמו. שמחו צדיקים בה' (תהלים צז, יב), כאשר האדם חי את השלימות שבבורא יתברך שמו, אז מתגלה אצלו שמחה. אבל כאשר הוא חי את עצמו, ולא את הקב"ה, ממילא נמצא שאו שהוא חי את החסרונות של עצמו, ויש לו עצבות. או שהוא חי את המעלות של עצמו, והוא מנסה לשמוח בתוך עצמו, אבל השמחה שם לא יכולה להיות שלימה.

אם האב והאם עצמם, השמחה שלהם נובעת ממקור השמחה, השמחה שלהם נובעת מחיבור לקב"ה, אז הם יכולים גם להעניק שמחה.

שמחתו של יהודי

כל בוקר בברכות השחר, אנחנו אומרים ברוך אתה ה' שלא עשני גוי. הברכה הזאת אם היא נאמרת מהמקום הפנימי של הנפש, היא ממלא את האדם שמחה. אם כל מה שהוא רוצה בחיים, זה באמת להיות יהודי ולא להיות גוי, ממילא זה יכול למלאות אותו בשמחה. על זה נאמר (אסתר ב, ה) איש יהודי היה בשושן הבירה, כלומר מה שהוא רצה לעצמו, זה להיות באמת יהודי. יתכן מאוד שהאדם יודע בשכלו אמת, אמונה, תורה, מצוות, במעשים הוא משתדל לקיים, אבל בלב שלו איזה חיים הוא רוצה, חיים של גוי.

דע את ביטחונך התמודדות עם פחדים חיצוניים

והרע והפחד מופחתים קטנים ונעלמים יותר. וכמובן להיפך, ככל שהנפש יותר נפולה בתפיסת הנפרדות, שם המצע של הנפרדות גדול יותר, וממילא הרע והפחד מצויים יותר, והטוב והביטחון נעלמים.

ואם כן, אחד מהצעדים לתקן את מערכת הפחד המקולקלת, היא קניית תפיסת תהליכים. ככל שאדם קונה יותר ויותר את היכולת לתפוס תהליכים, ממילא הוא מגביר בעצמו את אור האחדות עוד ועוד. כל אדם יכול לשבת עם עצמו ולשחזר את קורותיו, להתבונן בהם, לנסות לראות את הקשר בין המאורעות, להבין איך כל מה שעבר עליו הוא בעצם תהליך שהשפיע ובנה את נפשו. מהלך כזה יקרב אותו אט אט ללמוד לראות את התהליך שבכל דבר.

ככל שהיכולת להבחין בתהליכים תלך ותגדל, כך תפיסת האחדות תלך ותתגלה ותפיסת הנפרדות תלך ותקטן. והיות שמצע הנפרדות שבנפש מצטמצם, יהיה פחות ופחות מקום לפחדים לחול. ולהיפך, המבט הגדולותי הטוב וגם הביטחון ילכו ויגדלו.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

סולם החיים, את העליות וגם את המורדות. לענייננו בעסקנו במערכת הביטחון מול מערכת הפחד, ישנה נקודה עקרונית שחשוב להבין אותה – כל הפחדים שקיימים בעולם מונחים על תפיסת הנפרדות. נבאר, רות אמרה לנעמי – 'המוות יפריד ביני ובינך'. ישנה כאן נקודת עומק, הסיבה שהמוות מפחיד אותנו הוא מחמת שהמוות מפריד. כל פחד חל על דבר מצד כך ששייכת בו תכונת פירוד.

פחדים הם חלק מהעולם, מעולם הם היו ולעולם הם יהיו. גם לעתיד לבוא יהיה פחד, רק אז הפחד יהיה מתוקן – פחד מהדר ה' ומעוז קדשו. אולם עד עת קץ, בינתיים הפחדים בעולם שלנו הם חיצוניים, והם כורח המציאות. מכל מקום המגמה שלנו למצוא דרך למזער את נזק השפעת הפחד שאינו מתוקן על נפשותנו.

לפיכך צריך להבין, כי ישנו הפרש מהותי בהשפעת הפחדים על הנפשות בין מי שבנפשו מאיר אור אחדותי למי שנפשו רחוקה מאור האחדות והיא נפולה בתפיסת הנפרדות. ככל שאור האחדות מאיר יותר בנפש, ממילא אין לחפד מצע של נפרדות לחול עליו. ואם כן, שם הגילוי של הטוב והביטחון גדול יותר,

שיכול להיות ציבור של אלף בני אדם שהם כביכול יחד, אבל באמת אין להם דין ציבור. זאת מחמת שבמציאות הם לא מחוברים יחד אלא הם אלף יחידים שרק נמצאים קרוב האחד לשני.

כל אחד יכול לשבת ולראות תמונות של החיים שלו משחר ילדותו ועד לעת זקנתו. זה יכול להיות אוסף של מאות ואלפי תמונות, והוא מעלה את כל הזכרונות מכל המצבים שעברו עליו. אבל בין הנפשות שיפעלו את העלאת הזכרונות הללו יהיו רבים שיתפסו זאת כריבוי של מקרים נפרדים – כאן נולדתי, כאן עשו לי ברית, אחרי זה לקחו אותי לטיול שם, הכניסו אותי ל-'חיידר' ללמוד אותיות, לקחו אותי שיגורו לי תלתלים וכו' וכו' כאן אני מחתן את בת הזקונים שלי, וכו' עד זקנה ושיבה עם נכדים ונינים. אולם אצל חלק קטן יותר בציבור נגלית הארה פנימית, והנפש שלהם מביטה במבט אחדותי – היא רואה בתמונות כיצד רצף האירועים הזה בדיוק בנה את נפשו והביא אותו למצב בו הוא אוחז היום. היא משכילה כיצד כל ההצלחות וגם כל הכשלונות חוברות יחד בהרכבת חלקי הנפש. היא מבחינה בתנועה על כל התחנות במסלול ההתקדמויות וגם הנסיגות בדרך החיים. היא רואה את התנועה המתמדת על

ספר עולם ברור הוא ליקוט של שיעורים המקיפים ומבררים נקודה אחת בהלכות דעות וחובות הלבבות. בחלקו האחרון מופיעים שיעורים שנמסרו לאור תקופתנו, וכן שיחה נוגעת לתקופתנו מאת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל, היוצאת לאור לראשונה. 392 עמודים

כנישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ
משלוח ברחבי העולם

03.578.2270

בלבביפדיה אברהם

בראשית, יז, כב – ויכל לדבר אתו ויעל אלקים מעל אברהם. ופרש"י, נסתלק כבודו הנראה לו בזאת הנבואה, ולמדנו שהצדיקים מרכבתו של מקום, עכ"ל. ובדברי רבותינו ז"ל (ב"ר, מז, ו) האבות הן הן המרכבה. ועיין רמב"ן על אתר, וזה"ק (ח"א, ריג, ע"א). וברבינו בחיי (שם, שם) כתב וז"ל, האבות חשובים ככרובים של מעלה, ע"כ הזכיר הכתוב מעל אברהם, כלשון הכתוב (יחזקאל, ט, ג) וכבוד ישראל נעלה מעל הכרוב, עכ"ל.

וכתב במושב זקנים (בראשית, כח, יג) וז"ל, כתיב (קהלת, ז, כ) אין צדיק בארץ וגו', ע"כ באחריו ולא באבות, דאבות הן המרכבה "אפילו בחייהם", דכתיב ויעל אלקים מעל אברהם, עכ"ל. וכתב במזרחי על אתר וז"ל, שלא מצינו בשום מקום שהצדיקים מרכבתו של מקום רק באבות, עכ"ל. והבן שכיון שהם מרכבתו של מקום לכך לא שייך שיהא בהם חטא, כי מי שיש בו חטא אינו ראוי להיות מרכבתו של מקום, ודו"ק.

אולם לשון רש"י ש"הצדיקים" מרכבתו של מקום. וכתב במשכיל לדוד על אתר וז"ל, אע"ג שבב"ר לא אמרו אלא "האבות" הן הן המרכבה, הרי ידוע שכל נשמותיהם של ישראל כלולים בשלשה אבות, וכל השאר הם תולדות וענפים, כי אברהם קו ימין ויצחק קו שמאל ויעקב קו האמצעי, ומאחר שהן הן המרכבה, כל תולדותיהם הצדיקים היוצאים מהם הרי גם הם מרכבה לקדושה, ומתורץ מה שטען הרמב"ן, עכ"ל. וזהו דלא כהנ"ל שהאבות הן המרכבה ולכך לא שייך בהם חטא, משא"כ שאר הצדיקים.

ועומק הגדרת הדבר שהן הן המרכבה ואין בידם חטא, כי חטא לשון חסרון ולשון מחיצה, כמ"ש (ישעיה, נט, ב) כי אם עונותיכם היו "מבדילים" ביניכם לבין אלקיכם. וכתב בכלי יקר על אתר וז"ל, שהאבות הן הן מרכבתו של מקום - הורה בזה שאין שום אמצעי בין המקום ב"ה ובין האבות, עכ"ל.

והנה שורש דשורש לחסרון הוא שם אלקים גימט' מום, שנעשה לתתא פסולת לאלהים אחרים, ודו"ק. וכתב בתפארת יונתן על אתר וז"ל, דקודם המילה (גימט' אלקים מילה) לא היה תמים ולא דבר עמו השכינה, רק ע"י מלאך, והוא מדת הדין. אבל כשקבל אברהם על עצמו לקיים מצות מילה, דיבר הקב"ה עמו במדת הרחמים, והלך ממנו הדין. וז"ש לאחר שקבל עליו המילה, ויעל "אלקים" מעל אברהם, היינו במידת הדין, עכ"ל. והיינו שאז נעשה מרכבה, ודו"ק. וזהו "ויעל", בבת אחת (עיין תולדות יצחק והעמק דבר על אתר), והיינו שנסתלק בבת אחת ממדת הדין. ועיין רקאנטי (נח). ועפ"ז יובן דברי הכתב סופר על אתר וז"ל, ויש לפרש ויעל אלקים מעל אברהם, אחרי שנצטווה על המילה שוב לא היה צריך שיהיה מתהלך עם האלקים "להשמר מן החטא", יען שהיה תמים ע"י מילה והיה יכול להלוך בעצמו, עכ"ל. ובעומק היינו שהפך למרכבה כנ"ל. ועיין חסד לאברהם (מעין ד', נהר י"ז).

וביאור נוסף מצינו בפירושו החיט על ספר מערכת האלוהות (פ"א) וז"ל, ויעל אלקים מעל אברהם - פירושו, בזכות אברהם התחתון שהיה מדביק רצונו ברצון אברהם העליון, העטרה מתעלה למעלה, וז"ש ויעל מעליו האלקים, כלומר מצדו של אברהם התחתון המדביק רצונו באברהם העליון, היה כח לרצון שהוא אלקים לעלות אל אברהם העליון לקבל ממנו פרס להשפיע על התחתון, עכ"ל. ועיין יונת אלם (פרק עא), ועבודת הקודש (ח"ג, פרק כז). ותורה אור למהר"ם פאפירש על אתר. ועיין עוד עץ חיים (שער מב, פ"א, מ"ב) שהוא סוד הארת היחידה, עיי"ש. ונהר שלום (דף ט, ע"א).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה

בראשית, יז, ט – ויאמר אלקים אל אברהם ואתה את בריתי תשמור וגו', ויפול אברהם על פניו וגו'. ואמרו (תנחומא, בובר, לך לך, כז) א"ר חנינא בן פזי, לא היה יודע אברהם מהיכן לימול, רמז לו הקב"ה ואמר מהיכן לימול, "וארבה אותך", ממקום שאתה פרה ורבה. בר קפרא אומר, ק"ו דרש אברהם, ומה אילנות מהיכן חייבין בערלה, ממקום שהן עושים פרי, אף אני ממקום שאני עשה פרי אני צריך לימול. והיינו שנימול מהיכן שנוצר, ודו"ק.

אולם מצינו ביאור נוסף בתנחומא (ורשא, לך לך, יז) והיה יושב אברהם ותמה היאך ימול, כיון שאמר לו הקב"ה ואתנה בריתי ביני ובינך, מה כתיב אחריו ויפל אברהם על פניו, כיון שנפל על פניו, רמז הקב"ה לאותו מקום ועקצו עקרב ונמצא מהול (וזהו שלא כפשוטו שמל אברהם את עצמו, או כמ"ש חז"ל שסייע הקב"ה בידו), וכמ"ש וכתר "עמו" הברית.

ועומקם של דברים שאברהם נימול ע"י עקרב, דנדוע שהעקרב שורש הרע בעולם, עקרב, רע-קב. וממנו נמשך הערלה, רע-לה (ועיין פסיקתא, הובא ביקלוט ראובני, ערך ערלה, אות ד). והיינו שהרע עצמו סילק כח עצמו בעצמו. וכתב בחומך אנך (לך לך, כ) וז"ל, בעצם היום הזה נימול אברהם, בעצם ר"ת, בעקיצת עקרב צדיק מל, עכ"ל. והיינו שע"י אברהם שניתנה לו המילה לא נעקר רק ערלתו הפרטית, אלא עקר את שורש כח הרע שבערלה, ולכך בני ישראל אפילו אלו שלא נימולו נקראים מולים, כמ"ש בנדרים. ולכך אברהם אינו מניח מי שמל להיכנס לגיהנם כמ"ש חז"ל, והיינו שנעקר ממנו שורש כח הרע.

וכתב הרמב"ן (בראשית, יז, כז) וז"ל, אברהם נזדרז במצות המילה שלהם (בני ביתו) תחלה ומל אותם וכו', ואח"כ מל את עצמו, שאילו הקדים מילתו היה חולה או מסוכן בה מפני זקנתו, ולא היה יכול להשתדל במילתם, עכ"ל. ובעומק, קודם מל את ענפי הערלה, ואח"כ מל את שורשה ע"י עקרב. ועיין רמ"ז (זהר, בראשית, צז, ע"ב) בביאור מעלת מילתו של אברהם על פני שאר כל המילות. ועיין בית עולמים (קמב, ע"א).

ואמרו חז"ל (ב"ר, מז, ב) אני אל שד-י התהלך לפני והיה תמים - אמר אברהם אם חביבה המילה למה לא ניתנה לאדה"ר, א"ל הקב"ה דיך אני ואתה בעולם, ואם אין אתה מקבל למול דיו לעולמי עד כאן ודיה לערלה עד כאן ודיה למילה שתהיה עגומה עד כאן. ועיין רבינו בחיי (שם, יז, א), ושפתי כהן (שם). והיינו שאברהם בו בלבד תלוי עקירת שורש הרע ע"י המילה, ודו"ק, כי אברהם בא לתקן חטא אדה"ר, כנודע, שבו נאמר ביום אכלך ממנו מות תמות, בבחינת די לעולמי עד כאן. ושורשו בבא נחש על חוה והטיל בה זוהמא. וכתב בפירושו הר"י דמן עכו לספר יצירה, וז"ל, וע"ז נכרת ברית עם אברהם אבינו, לכרות הערלה המעורר והמורבה תאות המשגל, עכ"ל. ועיין שער הגלגולים (הקדמה לח).

וע"י הברית מסלק אברהם "שורש" הרע, ומגלה "שורש" הטוב. וכמ"ש הגר"א (ספ"י, פ"ו, מ"ז) וז"ל, והדעת הוא ברית הלשון והיסוד (אות ברית קודש) הוא ברית המעורר וכו', ואלו ב' הבריתות הן יסוד הכל, זה להוליד בגוף וזה להוליד הרוח וכו', ולכן זה הברית במעשה וזה בדבור, שהן כוללן התורה והמצות, ועליהן נאמר אם לא בריתי וכו', וברית כולל (בגימט') תרי"ב מצות, והוא הכולל, עכ"ל. וכמ"ש בזה"ק (בראשית, פט, ע"א) ברית קשורא דכלהו דרגין עלאין. ואז נקרא אברהם, שבו נברא העולם, והיינו שהוא שורש הכל. בבחינת בראשית, ברית-אש, עיי"ש בזה"ק חדש (מדרש הנעלם, ד, ע"ב). ועוד אמרו שם בזה"ק (ח"ג, יג, ע"ב) דכל מאן דנטיר האי ברית, כאילו נטיר אורייתא כולה, ע"כ. כי שקולה כנגד כל המצות, כמ"ש בנדרים.

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

והנה הכח המתנגד, שכל היותו להפוך האחדות השלמה ולנפצה לניצוצות, זהו בחינת נאץ, א-נץ.

וכאשר נצלים מן הניאוף, זהו בחינת נצב, נצ-ב, והיינו שנצב על עומדו בחוץ לבלתי התפזר כלל וכלל. וכנסת ישראל נקראים צאן, "צאן מרעיתי", צאן, א-צן. היפך אותיות נאץ, כי טבע הצאן להיות מקובץ אחר הרועה לבלתי התפזר אנה ואנה. וכאשר ח"ו יש כח שליטה לרע, אזי יוצאים לגלות בין ע' אומות, ונעשים מעין ניצוצות פזורים בין אוה"ע. אולם כאשר מאיר אור הגאולה, חוזרים ומתקבצים, ואזי מוכנע כח הנחש שהוא בחינת צפעוני, צנ-פעוי. ומתקיים ובלע המות לנצח, נצ-ח, כנ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

הקטנתו של רץ. ועומק הקטנה שאין נגלה עצמות הדבר בבחינת אור, אלא חלקיו בלבד, בבחינת ניצוצות.

וכאשר כל חלקי הניצוצות יצאו לפועל, ויתר על כן יחזרו ויתאחדו לאור, זהו בחינת נצח, נצ-ח. כי בעוה"ז עלמא דפירודא, עיקר האור במדרגת ניצוצות, אולם בעלמא דאתי, סוד האחדות, ה' אחד ושמו אחד, חוזרים ונכללים הניצוצות באור, וזהו אור חדש על ציון תאיר, אור שכל הניצוצות כלולים בו ואינם מתפזרים.

וכשם שיש ניצוצות, חלקי אור, כן יש ניצוצות חלקי מים, שהם טיפות (בסוד אור - מים - רקיע, כנודע שהמים השתלשלות של האור). וקיבוץ הניצוצות של המים, הוא ע"י צינור, צנ-ירו (וכמ"ש בערוך ערך צינור שהוא מלשון ניצוף). ובצינור חלקי הניצוצות - טיפות - מקובצים ע"י הצינור. וכן צנצנת, צנ-צנת, כלי שנמצאים בתוכו חלקים.

פנחס / נ-צ ני גד למשפחתם לצפון משפחת הצפוני לחגי משפחת החגי לשוני משפחת השוני (במדבר, כה, טו).

צפון, פו-צן, נ-ץ, לשון ניצוצות, חלקי אור שנפוצו ונתפזרו. נפץ, פ-נץ. וכן הוא בעוף שיש לו נוצות שדרכם להתפרד ולהתפזר. וזהו בחינת נתץ, ת-נץ, שע"י נתיצה מתפזרים החלקים מעין ניצוצות. וכן חרצן, חר-צן, חלקי הפרי. וכאשר עדיין הניצוצות נמצאים במקום בלתי התפשטות, זהו בחינת צנוע, צנ-וע, כי מהות הצניעות הסתרה גמורה. שלא רק שאין מתגלה עיקר הדבר, אלא אפילו אין גילוי חלקי של התנוצצות של הדבר. ושמירה זו לבלתי תתגלה אף ניצוף קל, זהו בחינת נצר, נצ-ר, והיינו שמירה של הניצוצות. ומעין כך בחינת צנף, צנ-ף, מקום ההצפנה, צפון, פו-צן. וכאשר הניצוצות מתגלים לחוץ, זהו בחינת רצון, רו-צן. והבן מאוד, רצון מלשון רצ-ון,

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

<u>אנצלה</u>	<u>חיצונה</u>	<u>חבצניה</u>	<u>חלצני</u>	<u>חצני</u>
<u>נפץ</u>	<u>נצר</u>	<u>צדנים</u>	<u>צנה</u>	<u>צלמנע</u>
<u>נאץ</u>	<u>למנצח</u>	<u>נחוץ</u>	<u>נבוכדראצר</u>	<u>ניצוף</u>
<u>נצח</u>	<u>נתץ</u>	<u>צאן</u>	<u>צען</u>	<u>צפונה</u>
<u>רצון</u>	<u>חרצן</u>	<u>מצנפת</u>	<u>צלמנה</u>	<u>מצנים</u>
<u>מצנפת</u>	<u>נצצים</u>	<u>נוצה</u>	<u>נועץ</u>	<u>נוצר</u>
<u>נוצרים</u>	<u>שנאצר</u>	<u>חצרוני</u>	<u>נפוצה</u>	<u>נצב</u>
<u>נצים</u>	<u>נץ</u>	<u>נעצוף</u>	<u>נציב</u>	<u>נציח</u>
<u>נבוכדנצר</u>	<u>צפעוני</u>	<u>נצרים</u>	<u>עצבוני</u>	<u>עצמונה</u>
<u>צנע</u>	<u>צלמנע</u>	<u>צינים</u>	<u>צפון</u>	<u>צנוע</u>
<u>צנוף</u>	<u>צנור</u>	<u>צניף</u>	<u>צידן</u>	<u>צנצנת</u>
<u>צענים</u>	<u>קנצי</u>	<u>צפן</u>	<u>פצפצני</u>	<u>צנן</u>
<u>צעננים</u>	<u>חיצון</u>	<u>חבצניה</u>	<u>נצרת</u>	<u>חצני</u>
<u>נמרץ</u>	<u>נצב</u>	<u>צפנת</u>	<u>צפניה</u>	<u>נוצה</u>

בלבביפדיה קבלה - אן

כתר

או לים או ליבשה, מה נאמר באלהינו (ירמיה, כג, לו) הלא את הש-מים ואת הארץ אני מלא (עיין ערך קטן אור א"ס), אבל הנחש (שהוא אלהיך, עיי"ש) כיון שאדם בורח ממנו שתיים או ג' פסיעות יכול להנצל ממנו, ע"כ. וכשבורח בודק אנה לברוח. ובדרך רמז, אם נשך הנחש (חקת, כא, ט), ר"ת אנה.

חסד

תנועת אנה מחפש לצאת מן הגבורות ולמצוא חסדים, בבחינת אנה ה' הושיעה נא.

ובדרך רמז, החסד אשר נשבע (דברים, ז, יב), ר"ת אנה. וכן הטוב אשר נתן (כי תבוא, כו, יא), ר"ת אנה.

ועוד. מים. וכתוב (מלכים, ב, ה) ואת הברזל נפל אל המים, ר"ת אנה. ואזי כתיב, ויאמר איש האלהים אנה נפל. ודו"ק. ולהיפך, הובשת נהרות איתן (תהלים, עד, טו), ר"ת אנה. והוא הסתלקות השפע ונשאל לאן הלך.

גבורה

אן, אל"ף נו"ן, עולה גבורה עם הכולל.

ועוד. יום שני של מעשה בראשית, ונברא בו גיהנם. ועיין מהרש"א (עירובין, יט, ע"א, ד"ה אשר לו) וז"ל, וענינו שיש לגיהנם ג' פתחים בג' חלקי עולם, מדבר ים וישוב שהם כלל כל העולם, ע"ד שאמר הכתוב אנה אלך מרוחק ואנה מפניך אברח, אם אסק שמים וגו' ואציעה שאול הנך וגו', דהיינו שאי אפשר לאדם להסתר מדרכו של גיהנם, כי בכל מקום מוכן פתחה לקבל רשעים,

עכ"ל. ועיין כלבו (סימן ע, ד"ה למנחה) וז"ל והטעם למה אנו מפטירין ביונה (ביונה כ"כ) ללמד לבנ"א שאין ביכולתו של אדם לברוח מאת השם אם עבר עבירות, כדכתיב אנה אלך מרוחק ואנה מפניך אברח, עכ"ל. ועיין כד הקמח (ערך כפורים). ועיין מכילתא (בא, פ"א).

תפארת

יעקב. וכתוב (בראשית, לו, ל) ואני אנה אני בא. מצרת אביו יעקב. וכלשון רש"י שם, אנה אברח מצערך של אבא. כי כשיש צרה בורח למקום אחר. אולם יעקב ת"ת כולל כל הקצוות ואין להיכן לברוח.

ועוד. אמת. וכתוב (דברים, יג, טו) אמת נכון הדבר, ר"ת אנה. וזהו חיפוש האמת.

ועוד. משפט. ועיין מהר"ל (נתיבות עולם, א, נתיב גמ"ח, פ"ג) וז"ל, כמו כסא שאינו עומד בשוה שאינו עומד מקויים רק הוא נוטה אנה ואנה, כך יש לעוה"ז, כי במדת המשפט הוא מתמוטט אנה ואנה, כי אפשר שיהיה קיים ואפשר שלא יהיה קיים, עכ"ל.

נצח

נו"ה, ממונו של אדם המעמידו על רגליו. ויש בממונו דין הונאה. ובגוף יש דין עינוי. הונאה - עינוי, שורשם חד. א - ע. ועיין מהר"ל (דרשות, דרוש על התורה) וז"ל, העניים הצריכים לכתת רגליהם להרחיק נדוד

בחינת און, ושורש און-י (ועיין ערך קטן צמצום). ועיין הכתב והקבלה (דברים, כה, ה) וז"ל, ולפ"ז במילת און המורה על העדר לא יהיה הפרש בין נכתב ביו"ד לנכתב בלא יו"ד, כי גם אם יאמר אן בלא יו"ד יהיה המובן ג"כ שלא ימצא כלל ושיאיר למחפש אותו שאלת אן הוא וכו', ירצו בזה שאין מלת און מהוראת ההעדר המקום המבורר לכל עד שלא יצטרך לחפש איה איפה וכו', אבל יהיה מלת און מהוראת השאלה והחיפוש בדבר דהיינו שצריך לעיין ולחפש היטב, עכ"ל. והיינו און - עין (עיין ערך קטן עינים). ובעומק כתר - און. העדר. חכמה מאין תמצא, ונקראת אף היא און מלשון חיפוש, עיין. והוא כתר דחכמה.

חכמה

עיין מהר"ל (דרך חיים, אבות פ"ג, מ"א, הג"ה מכת"י) וז"ל, ועל זה שואל אנה תלך, כלומר לאיזה מקום אתה רוצה ללכת לשם, ועל זה שייך "אנה", על המחשבה שבאדם שהוא רוצה לילך למקום מיוחד, וכו', לשון אנה הוא על מקום שעדיין לא בא לשם, רק שהוא חושב ללכת לשם, עכ"ל. בחינת מהרהר אנה ואנה (עיין גבורות ה', פ"ז). ועיין קדושת לוי (וישלח, ד"ה והיה) וז"ל, והיה כי יפגשך עשו אחי ושאלך למי, דהיינו היצה"ר שמכונה עשו, שיפגוש במלאכי יעקב שהם מחד שבות קדושות של יעקב שממנו נבראו מלאכים (עיין שער היחודים, פ"ב), והוא יקטרג למחשבות "אנה תלך", עכ"ל. ואמרו (שבת, ל, ע"א) פתח ואמר, אנת שלמה, אן חכמתך, אן סוכלתנותך, וכו'.

בינה

נודע, תאנה, ת-אנה, סודו מילוויו אהי"ה, קס"א קנ"א, קמ"ג, מוח הבינה. ומאין תמצא, מהתחלה, מחכמה הנקראת און.

וכאשר נעשה קלקול כתיב (בראשית, ג, ז) ויתפרו עלי תאנה, ת-אנה. והיינו שעתה ההתחלה מבסוף. וזהו (ישעיה, כט, ב) תאניה ואניה. וכמ"ש (לקח טוב, בראשית, שם) ארשב"י, לפי שבאה עליהם מיתה בתאנה, תפרו עלי תאנה.

ועוד. כתיב (משלי, ח, יד) אני בינה (עיין ערך קטן צמצום). והיינו שבה מתחיל אני - אן, לאן. בינה, בין לבין.

ועוד. בינה - לב. ואמרו (סנהדרין, לח, ע"ב) ויאמר לו איכה, אן נטה לברך.

דעת

חטא אכילה מעץ הדעת. ואזי אומר לו קב"ה "איכה". ועיין מהר"ל (חידושי אגדות, סנהדרין) וז"ל, כלומר, אנה פנית וסלקת עצמך ממני.

כתיב (שמואל, ב, טו, כ) ואני הולך על אשר אני הולך. ובתרגום, ואנא אזיל לאתר דלית אנא ידע לאן אנא אזיל. והיינו כאשר מסתלק הדעת נעשה אן - לאן. ובדרך רמז, נגש אל הערפל (שמות, כ, יח) ר"ת אנה, כי בערפל אינו יודע להיכן לילך.

ועוד. נחש פיתה לדבוק בדעת דקלקול. ואמרו (שמ"ר, ג, יב) בשעה שנגלה אלהינו בסנה לא היה לו מקום לברוח, אנה היה בורח, לשמים

בלבביפדיה קבלה אנה - אן

יאמרו אליך אנה נצא, ר"ל, לתכלית מה תהא יציאתנו, עכ"ל. כי אנה בוחן מה התכלית ולשם פונה, וזהו אן, לאן - היכן התכלית. וכן פירש במצודות דוד (שם, טו, ב) וז"ל, אנה נמצא, להיכן נלך, ולתכלית מה.

ועוד. מלכות - ארץ. וכתוב (יהושע, יח, ג) עד אנה אתם מתרפים לבוא לרשת את הארץ. ובכניסתם בדקו אנה יכנסו ולבסוף נכנסו דרך יריחו. ריח-יו. אל"ף נו"ן גימ' ריח (עיין ערך קטן חוטם). ובדרך רמז, הארץ אשר נתתי (פנחס, כז, יב), ר"ת אנה.

ועוד. מלכות, בחינת נפש, אדני, וכתוב (שמואל, ב, יד, יט) נפשך אדני המלך, ר"ת אנה.

נפש

מעשה. ועיין נועם אלימלך (וישלה, ד"ה או) וז"ל, ואנה תלך, רצה לומר, ואנה הוא המעשים טובים אשר תהיה בהם הולך בעבודתו ית"ש, עכ"ל. ומעין כך בתפארת שלמה (שם) וז"ל, ר"ל אנה תלך תפלתך ומעשיך הטובים.

וכתוב (תהלים, קטז, ד) אנה ה' מלטה נפשי. ובדרך רמז, את נפש האדם (בראשית, ט, ה), ר"ת אנה. ובתיקון, הציל את הנפש (ירמיהו, כ, יג), ר"ת אנה.

רוח

כתוב (תהלים, קלט, ז) אנה אלך מרוחק, ואנה מפניך אברח. ופירש הרד"ק (שם) וז"ל, כלומר אן, כי אין יכולת באדם ללכת אם לא יולי-כהו רוח השי"ת.

ועוד. מקום הבחירה, שני צדדים. ועיין בית הלוי (ויצא, כח, י) וז"ל, אנה נצא, פירוש באיזה בחינה תהיה היציאה, עיי"ש. וכן הוא בשו"ת בית הלוי (דרושים, דרוש ז', ד"ה והנה).

ועוד. כתיב (זכריה, ה, י) אנה המה מוליכות את האיפה. ואמרו (קי"ד שין, מט, ע"ב) וא"ר יוחנן, זהו חנופה וגסות הרוח שירדו לבבל. ועיין באלשיך (שם) וז"ל, כלומר האם ישלטו בבחירתם המדות המגונות האלו במקום אשר יחפצו, עכ"ל. עיין מלבי"ם (ישעיה, כד, כ, באור המילים).

נשמה

שם-נה. ולשם פונה, אנה, לשם, להשיג נ"ה, בחינת הן עם לבדד ישכן (עיין ערך קטן יחידה).

חיה

מחד ולקח מעץ החיים וחי לעולם, ומאידך ביום אכלך ממנו מות תמות. וזה הבחירה אנה, לאן, לחיים או למות.

יחידה

אנה. אל"ף - אחד. נ"ה - אמרו (שבת, לא, ע"ב) הן בלשון יוני אחת.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

אנה ואנה, עכ"ל. וכן כתיב (בראשית, לד, יח) למי אתה ואנה תלך.

ועוד. רגלים, הליכה. וכתוב (בראשית, טז, ח) ויאמר, הגר שפחת שרי, אי מזה באת, ואנה תלכי. וכתוב (יהושע, ב, ה) לא ידעתי אנה הלכו האנשים. וכתוב (שמואל, א, י, יד) ויאמר דוד שאול אליו ואל נערו אן הלכתם. ובפרטות תנועת נצח לעילא, כאדם הנוצח. וכתוב (דברים, א, כח) אנה אנחנו עולים. וכן כתיב (שמואל, ב, ב, א) ויאמר דוד אנה אעלה. ועיין באלשיך (שם) וז"ל, באיזה מקום אעלה במעלה, עכ"ל.

ועיין שו"ע (ח"מ, נזקי ממון, תי"ב, ס"ג) וז"ל, אדם אין דרכו להסתכל בדרכים אבל בהמה דרכה לעיין אנה תלך, עכ"ל. ובעומק, דרך אדם להביט אנה ילך למעלה - נצח. ובהמה דרכה להביט אנה תלך מטה - הוד.

ועיין מהר"ל (דרך חיים, אבות, פ"ג, מ"א) וז"ל, כלל הדבר, כי ההליכה היא תנועה, וכל תנועה עדיין לא נגמרה ושייך לשון אנה, לאיזה מקום התנועה הזאת, עכ"ל.

וכתוב (תהלים, יג, ב) עד אנה ה' תשכחני "נצח".

הוד

נצח, מעלה, שמים. הוד, מטה, ארץ. ועיין מהרש"א (סנהדרין, כד, ע"א) וז"ל, ענין החנופה וגסות שירדו לבבל (כמ"ש (בזכריה, ה, י) אנה המה מוליכות את האיפה. ואמרו בקידושין, עט, ע"ב, שהוא חנופה וגסות הרוח). על ידי שאין תורתם עולה יפה, ולפי שאלו הב' מדות הם הפכים וכו', כי מדת החנופה לא תבא בשמים שאין לה מקום שם, ומדת הגאווה לא תבוא בארץ שאין לה מקום בארץ, וע"כ אמרו אנה מוליכות את האיפה שאפשר שיתחברו במקום אחד, וכו', שיתחברו ב' מדות אלו בת"ח שבבבל, דבהלכה מחבלין זה את זה, ובמילי דע' למא ובתוכחה מחניפין לע"ה, עיי"ש. וזהו שנער, מקום שפל, בחינת הוד.

יסוד

שורשו אן. ונוסף לו אותיות מיל"ה. אן - מאן. אן - אין. אן - לאן. אן - אנה. ועיין מלבי"ם (ויקרא, א, טו) וז"ל, כולם משורש אחד, וכו', און, און, אנה, כמ"ש במדבר (יא, א).

ועוד. כוחי וראשית אוני. ושם אוננות. כי במקום התאוה, שם עיקר החיפוש לאן. בבחינת דרכו של איש לחזר אחר אשה. ועליו נאמר הילד איננו ואני אנה בא (בראשית, לז, ל). כי יוסף בו יש אוני, אנה. ולכך לקח (בראשית, מא, מה) את פוטי פרע כהן "אן" לו לאשה. ומצד הקלקול ירבעם בן נבט.

ועליו אמרו (סנהדרין, קא, ע"ב) בן נבט, בן שניבט ולא ראה. והיינו אנה לא מבורר. ואמרו שם, נבט, ראה אש שיוצאת מאמתו איהו סבר איהו מליך, ולא היא, ירבעם הוא נפק מיניה. ובדרך רמז, נבט אשר החטיא (מלכים, ב, יג, ב), ר"ת אנה. וכתוב (איוב, ד, ז) הוא נקי אבד, ר"ת אנה.

מלכות

תכלית הכל. ועיין אברבנאל (ירמיהו, טו, ד"ה והתבונן) וז"ל, והיה כי

מילון ערכים בקבלה • אגל"א

אהי"ה (אותיות אחרי אהי"ה, בוכ"ו), כנ"ל. והענין יובן עם מש"ל בענין מלך עוזר ומושיע ומגן, כי האור היוצא מן הנה"י דאמא אשר בתוך ז"א להאיר ולתקן את "המלכות", הוא שם בוכ"ו, חילוף שם אהי"ה, ושם נתבאר כי ע"י שם זה שהוא בגימט' ד"ל נגדלת המלכות שיעור קומתה בסוד אורך היריעה האחת ל' באמה ורוחב ד' באמה, כי שם בוכ"ו הוא ארבע אותיות רוחב היריעה, ובחשבונו הנקרא ארכו הוא ד"ל, וזהו אורך ורוחב המלכות הנקראת יריעה. וע"י הארת שם בוכ"ו הנזכר שהוא בגימט' ד"ל, יש אל המלכות עתה שם הקדוש הזה הנקרא שם הגבורה, שהוא אגל"א. וגם הוא בגימט' ד"ל וכו', נקרא וא"ו דל"ת, עכ"ל.

וכאשר כותבים תי"ו מלא עולה ל"ה אותיות, וזהו בגדלות, וכאשר כותבים ת"ו בלא יו"ד עולה ל"ד, והוא בקטנות. וכמ"ש במזכיר שלום (מערכת האל"ף, אות נ') וז"ל, ולכאורה כוונתו כמ"ש בעץ חיים (שער תיקון הנוק', פ"ב, כלל י') שבחול שם אדנ"י הוא ד"ל, ובשב"ק ובר"ח הוא ל"ה אותיות, וכיון שהוא בשער הכוונות מיירי בחול לכן כתב ד"ל אותיות וכו'. והוא שכתב רבנו בעץ חיים הנ"ל שם, שזה היו"ד שבתוך התי"ו מורה על המוחין, וע"י היו"ד יש לה ל"ה אותיות, והוא גימט' יו"ד ה"י במוחין דילה, כנ"ל, עיי"ש בהרחבה. ועיין בהרחבה באם לבניה לרמ"ז, אות האל"ף אות ד', שם אגל"א.

וכתב באהבת שלום (משפטים) וז"ל, ובחינת מלכות שהיא ד', בחינת ד"ל ואביון, נבנית בקומתה ומתגדלת, והדל"ת נתמלאת בנקודה ונעשית ה', וד"ל אותיות דמילוי דמילוי משם אדנ"י שהיא בבחינת דל ואביון, נעשים לה אותיות וכו', ונתמלא התי"ו במילוי דמילוי דשם אדנ"י בחינת מלכות, ונעשה לה אותיות, עיי"ש. וכתב שם (פרשת פרה) וז"ל, וכשמתגברים הדינים עליה ח"ו, אזי נקראת בחינת דל, וכשמעלים אותה לה"א (של אתה גבור, עיי"ש) נעשה אל"ד מהשם אגל"א, והיינו שמעלים כל הדינים לא' ראשונה שבשם אגל"א, עיי"ש היטב. ומעין כך כתב בצמח צדיק (בהעלותך) סוד שלהבת, אותיות שבת-לה, שבשבת הוא ל"ה ובחול ל"ד, עיי"ש. ועיין אוצר החיים (שמיני) בביאור המלך שמלה, עיי"ש. וברית כהונת עולם (מאמר סוכת שלום, פ"ד. ומאמר הסתר אסתיר, פרק לב).

■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון**

אמרו בזה"ק (ח"ג, שז, ע"א. וכן בזה"ק חדש, מב, ע"א) ואית שמא בגבורה ה' ואיהו אתה גבור לעולם אדנ"י, ורזא דילה אגל"א, וברזא אחרא יגל"א, וכולה רזא חדא מגבורתא דברכאן דיהודה (יהודה עם האותיות עולה בגימ' אגל"א, כ"כ באם לבניה, א') אתה יודך אחיך, גור אריה יהודה, לא יסור שבט מיהודה, אוסרי לגפן עירה (שם אגל"א, אתה, שם יגל"א יודך) דדא אתער יהודה בגבורתא קדישא, ודא איהו ברכתא בשמאלה. והוזכר שם זה בברית מנוחה כמה פעמים. ובפרדס רימונים (שער כא, פ"ו) כתב וז"ל, שם אגל"א עולה חמשה ושלשים, ועם המילה עצמה עולה ל"ו וכו'. ויש נוסחאות מוסיפין בשם זה יו"ד והוא איגל"א (והוא צירוף אגל"א עם יגל"א, ודו"ק), ואז עולה מ"ה כמנין שם בן ד' (במילוי אלפ"ן, שעולה מ"ה, כנודע). ואפשר היות זה שם אחר, כי שם אגלא הוא מוכרח היותו חסר י', כי הוא יוצא מן אתה גבור לעולם אדנ"י, עיי"ש.

ובביאור מהות שם זה, כתב שם וז"ל, ואפשר היות צרוף השם הזה אגא"ל, והוא לשון גאולה, והוא בחסד כענין (תהלים, ס, ז) הושיעה ימינך וגו', וכן (שם, צח, א) הושיעה לו ימינו. לפ"ז יהיה עולה עד הבינה, כמ"ש (רות, ד, ד) אנכי "אגאל", והוא הבינה הנקרא אנכי, ועתה לא ירחק היותו חותם שם ע"ב (שהוא חסד, עיי"ש). ומפני היות שפעמים הימין בגלות בעונות, כדכתיב הושיעה ימינך, לכן שם זה מצורף אל לשון גלות אגל"א, ועכ"ז אנו מקוים אל "גבורתיו" וישועתו של הקב"ה, עכ"ל. וכן שם אגל"א עולה יו"ד ה"י, כמ"ש בשער הכוונות הנזכר להלן. ובכוונות המקוה לבעש"ט (הובא בפרי הארץ, לך לך. וביושר דברי אמת, אות מב) הובא וז"ל, גילוי הגבורות הוא סוד שם אגל"א, ר"ל שמתגלים הה' גבורות, שהם שורש כל הגבורות, ומתגלים בשכינה תתאה, סוד אדנ"י, עכ"ל. ועיין ספר לימודי אצילות (ענין מקוה).

ובשער הכוונות (דרושי העמידה, דרוש ה) כתב וז"ל, אתה גבור, כבר נת"ל כי בברכת אבות נתקנה המלכות ונבנית ועלתה על מקומה, וכל זה ע"י החסד המעלה אותה בסוד והוכן בחסד כסאך כנ"ל. ועתה הוא בסוד הגבורה, בסוד שמאלו תחת לראשי. והענין הוא, כי הנה רחל עתה היא עומדת בצד שמאלו דז"א שהוא בהוד שבו, ונמצא י ראשה הוא כנגד זרוע שמאלי דז"א, והוא נותן שמאלו תחת ראשה, ויעקב בצד ימינו, כנ"ל. גם תכוין כי ר"ת אתה גבור לעולם אדנ"י הוא אגל"א. גם הוא בגימט' בוכ"ו עם הכולל, והוא חילוף שם

info@bilvavi.net כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך תפיסת חיים כתהליך מהווה יסוד לביטחון

קניית תפיסת חיים כתהליך באופן מעשי

לאחר שהבנו את התועלת והנחיצות להתעלות מתפיסת חיים של מקריות לתפיסת חיים כתהליך של בנין נפש, נבאר בס"ד מה הן הצעדים המעשיים כך שכל אחד מאיתנו יוכל לבנות צורת מבט מתוקנת על החיים.

כפי שהוזכר, כל אדם מתחיל בגיל צעיר לזכור את קורותיו. כדרכו של עולם כל אחד מאתנו מוצא את עצמו מפעם לפעם מעלה זכרונות מעברו. הוא מעלה בדמיונו כל מיני מצבים שעברו עליו, לדוגמא - 'כשהייתי ילד בן חמש בערך, היה איזה קונדס שעשינו כמה חברים, ואחר כך הענישו אותנו...'. 'פעם אחת כשהייתי בת"ת בערך בגיל שבע, היה חידון או תחרות מסוימת, וזכיתי בפרס יקר ערך, ומאוד נהנתי ממנו'. וכדומה עוד נקודות זיכרון ודמיון של מצבים וחוויות. אך כמובן, מחשבות קלות ורוחפות המתלוות לזכרונות ודמיונות כעין אלו אין בהם תועלת של ממש.

התועלת האמיתית היא תהליך דומה של העלאת זכרונות מכל מאורעות החיים מאז שהזכרון שלנו החל לקלוט ולשמור את המצבים והחוויות במוח, ועד לשלב בחיים בו אנו אוזנים כעת. אך, העלאת הזכרונות נעשית בצורה מובנית ומסודרת שלב אחר שלב, מתוך מבט מתבונן ש-'שוזר חוט' ומקשר את כל האירועים ורואה בהם את התהליך שהנפש עברה והתפתחה. התבוננות שמבחינה איך ומה כל אירוע השפיע על מסלול התנועה של החיים.

כמובן, אין צורך לנסות לזכור הכל, את כל הפרטים הקטנים, כי אין זמן וגם אין לנו יכולת כזו. העיקרון הוא לזכור את

דע את שמחתך . העברת העבודה בשמחה . פרק יא'

איש יהודי

נבאר מעט יותר, מהי השמחה ביהודי, ואיך עושים את זה למעשה. אמרו חז"ל (מגילה יג, א) על הפסוק איש יהודי היה, למה נקרא שמו יהודי, על שם שכפר בעבודה זרה, שכל הכופר בעבודה זרה נקרא יהודי, מה זה נוגע אלינו כופר בעבודה זרה, כדי שנזכה למצב של איש יהודי, אלא ביאור הדבר, על דרך שאמרו חז"ל למה נקראת זרה, לפי שהיא זרה לעובדיה. שהם צועקים אליה והיא לא עונה. כמו במעשה של אליהו, (מלכים א יח, כו) עננו הבעל עננו, והוא לא עונה. קורא ואין עונה.

עבודה זרה בדקות מה עניינה, על דרך שנאמר בגמרא (בבא בתרא קי, א) עבודה שהיא זרה לו. יכול להיות שאדם יניח תפילין, ורחמנא ליצלן זו עבודה שהיא זרה לו. יהודי הוא מי שכופר בעבודה זרה, בעומק הכוונה היא, שמה שהוא עובד זה לא זר לו, אלא הוא מצורף ומחובר לעבודתו, במעמקי נפשו שלו. הוא מניח תפילין, הוא מתעטר בציצית, הוא מתפלל, הוא עושה חסד, והוא לומד תורה. עבודת ה', אבל זה לא עבודה זרה, זה לא זר לו, אלא הוא מצורף למה שהוא עושה.

ההבדל שנוקטים חז"ל בין אלוקים אחרים, לבין אלוקים, שאלוקים אחרים בשעה שמישהו עובד אותו, קורא אליו, הוא לא מחובר אליו. לעומת זאת, אלוקי אמת הוא מחובר לאדם בכל עת, בכל שעה. החיבור הוא בכל עת ובכל שעה. והכפירה בזרות, זה נקרא יהודי. יהודי זה מי שכופר בעבודה זרה. ובדקות, הוא כופר בכך שהוא עושה עבודה שיש בה זרות, אלא הוא תמיד מחובר למי שאמר והיה העולם.

עבודה זרה נקראת בלשון הפסוקים ובחז"ל: עצבים. מדוע היא נקראת עצבים, אומרים רבותינו, כי זה מביא עצב לעובדיה. למה זה מביא עצבים בעצם העבודה, כי מה שהוא עובד הוא לא מחובר במעמקי נפשו, למה שהוא עושה.

יכול להיות שרחמנא ליצלן, אדם לומד תורה, מקיים מצוות, עושה חסד, מתפלל, עושה צדקה, אבל איך העבודה שלו נראית, עם עצבים. יש עצב, אין זיווג ואין שמחה.

לפעמים אדם שואל אני מקיים מצוות, ולומד תורה, אם כן היכן היא השמחה. התשובה היא, שהוא לא עובד את ה' ישראל. זה עבודה שהיא זרה לו, הוא לא מחובר למה שהוא עושה.

זה נקרא איש יהודי שכופר בעבודה זרה. יהודי שהוא תמיד מודה במה שהוא

דע את שמחתך • העברת העבודה בשמחה פרק יא'

עושה, והוא לא כופר. כלומר הוא מחובר למה שהוא עושה, לתורה שהוא לומד הוא מחובר, למצות שהוא עושה הוא מחובר.

שמחת הנשמה

במה יהודי שמח, ומה ההבדל בין שמחה של יהודי, לשמחה של גוי, יהודי שמח כאשר מתגלה הנשמה שלו, כאשר מתגלה החלק אלוק ממעל שלו. על דרך שנאמר (שיר השירים א, ד) נגילה ונשמחה בך, (תהלים צז, יב) שמחו צדיקים בה'.

מהיכן כל שורש העצבות בבריאה, כשאדם הראשון וחווה אוכלים מעץ הדעת, נאמר בהם (בראשית ג, יט) כי עפר אתה ואל עפר תשוב. ועל האדם נאמר שנתקלקל על הקרקע (שם

יז) בעצבון תאכלנה. ועל חוה נאמר (שם טז) הרבה ארבה עצבונך והרונוך, בעצב תלדי בנים. אם כן על מה יש באדם עצבות, על אותו חלק שנאמר בו: עפר אתה ואל עפר תשוב, איזה חלק זה, (שם ב, ז) ויצר את האדם עפר מן האדמה, על החלק הזה חל עצבות. העצבות מגיעה ממה שהאדם יש לו גוף שבא מן העפר.

אבל היהודי שבו, לא בא מן העפר ולא חוזר לעפר. איש יהודי היה בשושן הבירה, כמו שאומרת הגמרא, איש יהודי, שכופר בעבודה זרה, ומודה באלוקיו. מי שחי את היהודי שבו, היהודי לא מעפר ולא שב לעפר, ושם אין עצבות כלל. כי היהודי שבנו אף פעם לא יכול למות ולהתבטל.

דע את שמחתך • שורש השמחה • פרק יב'

אין שמחה אלא ביין, וכן על זה הדרך, עוד חלקי שמחה. כל השמחות האלה הם, כי אני שמח במשהו שמביא אותי לידי נקודת שמחה. אבל אני לא שמח בעצם ההיות.

בשמחת החג עצמה, יש שני הגדרות של שמחה, כשאנו מגדירים ושמחת בחגך, מה גדר המועד, אני שמח בגלל שהוציא אותנו ממצרים, שקירבנו להר סיני, שהולך אותנו במדבר בסוכות, וכן על זה הדרך. אך יש שמחה אחרת כמו שדרשו חז"ל (שיר השירים רבה א, ג) על הפסוק (שיר השירים א, ד) נגילה ונשמחה בך, אין אנו יודעין במה לשמוח, אם ביום אם בקב"ה, בא שלמה ופירש נגילה ונשמחה בך, בקב"ה. ועל דרך זה נאמר (דברי הימים א טז, כז) עוז וחדוה במקומו, כלומר השמחה היא לא מכוח ההשגה בלבד, אלא מכוח ההיות. [ההבנה בזה היא, שההבדל בין שמחה בחג לשמחה בקב"ה, אינה שיש כאן שתי סוגי שמחות, כמו שיש שמחה של שמחת חתן וכלה, ויש שמחה אחרת. אלא יש כאן שתי הגדרות במהות של השמחה].

האדם צריך לזהות במעמקי הנפש שתי כוחות, כל פעם שהאדם חש בתוך נפשו שמחה, על דרך כלל בן אדם מחפש מה הסיבה שאני שמח, [מי שמחפש כמובן]. יש מקרים שברור למה אני שמח, ולמה אני עצוב. ויש מקרים שלא ברור. בעצב תמיד צריך סיבה למה אני עצוב. אך השמחה יש לה שתי פנים. יש לה את הפנים החיצוניים שהיא היפך של העצב, ויש סיבה למה אני שמח. אך יש עומק פנימי של שמחה, שאני שמח כי אני שמח. כי זו עצם היצירה. יש שמחה שהיא בגלל שהשגתי דבר, על כן אני שמח. ויש שמחה שהיא מעצם ההיות. יש שמחה בהשגה, ויש שמחה בהווייה.

אם כן נמצא שיש מהלך של שמחה, שהוא היפך של עצבות. ויש מהלך של שמחה שהוא שמחה לעצמו. שזה הגדרת עצם המציאות שנקראת שמחה, (תהלים צז, יב) שמחו צדיקים בה', גם שמה יש הבחנה שאני שמח במה שאני משיג את ה'. אבל בעומק יותר יש שמה שמחה, בעצם ההיות. זה נקרא שמחו צדיקים בה'.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

ננסה לגעת ראשית בשורשי הדברים ממש, שמחה והיפוכה עצב. מהו המצב הפשוט בלי כל סיבה חיצונית.

מה שמפורש במקרא, כלפי חטא אדם הראשון, (בראשית ב, טז - יז) בעצבון תאכלנה, בעצב תלדי בנים, הרבה ארבה עצבונך, וכן על זה הדרך. היכן שאין חטא, אין עצב. [ואפילו אם האדם אינו חוטא, עצם הווייתו נמצאת בתוך החטא]. אך המצב הפשוט של היצירה לולא החטא היא שמחה. ועדיין צריך להבין, מהיכן מגיעה השמחה. נבאר מעט, יש שמחה שהיא היפך של עצבות, ויש שמחה שהיא איננה היפך של עצבות. שמחה חיצונית הגדרתה היא, שכמו שיש סיבה למה האדם עצוב, כך יש שמחה שהיא היפך העצבות, שצריך סיבה גם מדוע להיות שמח. אך יש שמחה שהיא איננה מחמת סיבה, למה אני שמח. אלא אני שמח כי זה עצם היצירה שלי. כמו שהמים והעפר זה עצם שנברא, ולא שייך לשאול למה זה מים או עפר, כן יש שמחה שהיא משורש ההויה, וזה הפנימיות של השמחה.

וביתר ביאור, שורש יצירת הברואים, שכולם היו בצורה של שמחה. והחטא הביא את העצבות, אך החטא לא רק הוליד עצבות, אלא שהוא חידש שצריך סיבה למה להיות שמח. כשם שהוא חידש שיש סיבה למה להיות עצוב, הוא גם חידש סיבה למה להיות שמח. יש כאן פגם, בעצם המערכת שנקראת שמחה. החטא הוליד את עצם ההגדרה שצריך סיבה להיות עצוב, וצריך סיבה להיות שמח.

כל דבר בבריאה קיים בסוג דבר והיפוכו, השורש שלו מתחיל, (בראשית ב, ט) מעץ הדעת טוב ורע. דבר והיפוכו, זה גופא נקרא טוב ורע. במערכת שמחה ועצב, אנחנו מגדירים שמחה - טוב. עצב - רע. אבל זה שמחה ששייכת לעץ הדעת. אך בעץ החיים הסיבה לא קיימת, זה עצם ההיות. החיים זה עצם המציאות של שמחה.

שמחו צדיקים בה'

בעץ הדעת טוב ורע, התחדש שצריך סיבה לשמוח, וסיבה להיות עצוב. מחמת החטא יש לנו תמיד סיבה להיות עצוב. אך כדי להיות שמח, אנחנו צריכים לחפש סיבות. יש לנו שלשה מועדים, ושמחת בחגך, אך צריך סיבה למה לשמוח. ועל זה נאמר (פסחים קט, א) במה משמחם, בבגדי צבעוניים. אין שמחה אלא בבשר. חרב הבית,

דע את ביטחונך התמודדות עם פחדים חיצוניים

לקנותה ישנו יעד וישנה דרך כיצד להגיע אל היעד, ועל דרך כלל האופן בו צועדים לקראת היעד הוא בהדרגתיות, בהתחלה קצת ולאחר מכן הולכים ומוסיפים עוד ועוד. גם כלפי עבודת קניית תפיסת החיים כתהליך יש בה מימדי רוחב ועומק. הרוחב הוא טווח הזמן עליו מתבוננים ובו רואים את פריסת התהליך ומהלכו על ציר הזמן. מימד העומק הוא איכות הכרת והבנת התהליך, מה עבר עלי ואיך זה השפיע על בניין הנפש שלי.

מבחינת רוחב, העבודה נעשית בהדרגתיות כדלהלן. ראשית לוקחים קטעי זמן קצרים יחסית, אפשר להתחיל להביט ולהתבונן על תקופה של מספר שנים בודדות אחורה. להעלות זכרונות מארועי תקופה לא ארוכה זו, ולנסות לזהות קשר ורצף בין הנקודות. לאחר מכן מגדילים את תקופת ההתבוננות, מרחיבים והולכים יותר ויותר אחורה: מאז שנולד הילד האחרון, מאז שנולד הילד הראשון, מהחטונה, מהבר מצווה, מתקופת ה-'חיידר' הכי מוקדמת שזוכרים.

אדם מתבונן על כל אחת מהתקופות הללו ושואל את עצמו - איפה הייתי בתחילת התקופה? ובסופה להיכן הגעתי? מהי הדרך שעברתי מהיכן שהייתי עד למקום בו אני עומד כעת? כך הוא מתרגל את עצמו לחשוב בתפיסה של תהליך.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

כלל שכולל את כל הפרטים. יש פה מהלך של חיבור שמקשר את כל השלבים כסדר התהליך של בניין הנפש שלי.

ההתבוננות מייצרת קו רצוף שעובר בין כל התחנות הפניות והמפנים בדרך בו דרכה הנפש במסלול החיים שלי. כך האדם אט אט מגבש תפיסה שהחיים שלו הם בעצם תהליך אחד.

עבודת ההתבוננות על קטעי חיים מלמדת את הנפש שבמקום לחשוש ולפחד מאירועים מחוללי שינויים הממשמשים ובאים עלינו, יש לסנן את נקודת השינוי. דהיינו, כדאי לגשת ולבוא אל אותם מהלכי שינוי מתוך גדלות, מודעות, פתיחות, נכונות לקבל, לשמוע, ללמוד, להתנסות בדברים חדשים, לבחון, לחקור, להתקדם ולהבנות. ולאחר מכן לעשות חשבון, לראות מה קרה, איך זה השפיע עלינו, מה אפשר לבנות מזה, מה אנחנו לוקחים איתנו להמשך הדרך, ולאן אנחנו ממשיכים מכאן.

אט אט עם התבוננות חוזרת, עם עוד גדלות ומודעות, האדם הופך מאדם של מקרים ונעשה אדם של תהליכים. מעלה נידף שמתנועע במקריות במאורעות החיים, הוא נעשה ל-'בונה'. כל שלב כל מאורע כל שינוי ופניה מוסיפים עוד נדבך, עוד חדר, עוד קומה, עוד כוחות, עוד תשתיות, עוד יכולות.

הדרגתיות העבודה

כמו בכל תכונה ומעלה או מדרגה שרוצים

המהלכים השורשיים הקרובים לנפש. לקחת שנה אחר שנה ולראות את סדר מהלך החיים עם כל המעברים משלב לשלב. לדוגמא: היכן הייתי בגיל שלוש, ארבע, חמש והלאה. ובכל שלב לבחון - איפה גרתי? היכן התחנכתי? מה הייתה הסביבה? מה הייתה האווירה? מי ומה השפיע עלי? ראיתי משהו או מישהו מיוחד? אילו מחשבות זה עורר בי? לאלו תובנות ומסקנות חדשות הגעתי? האם זה גרם לי להשתנות במשהו? אם כן, מהו השינוי? מה מהותו? שינוי קטן או גדול? מה הוליד השינוי? לאן זה הוביל אותי? מה היה קורה אילולא אירוע זה? וכו'.

בהתבוננות על המהלכים התהליכים המאורעות והמעברים העיקריים, האדם מצייר לעצמו עם כוח הציור שבנפש את המצבים שהוא עבר. כך הוא בעצם חוזר ועובר את אותם המעברים עם מודעות גבוהה יותר. העבודה הזו בונה ומכשירה את הנפש לעבור מהלכי שינויים בצורה מתוקנת. הנפש מתקנת את מבט ואת הגישה בעומדה לפני מאורעות ומהלכי שינויים שהיא צפויה לעבור, כפי שנבאר.

אדם שרוצה לילך בדרך שהצענו, ראשית הוא מתבונן ומעביר בזכרונות בציור ובמודעות את כל המעברים והשינויים שעברו עליו, וכעת הוא מנסה לקשר אותם. ובכך הוא רואה כי השינויים הם לא נקודות נפרדות, אלא הם שלבים בבניין, הם 'פניות' במסלול התנועה הארוך של החיים שהולך ומתמשך. אם כן, אין כאן פרטים מפורדים, אלא יש פה

ספר עולם ברור הוא ליקוט של שיעורים המקיפים ומבררים נקודה אחת בהלכות דעות וחובות הלבבות. בחלקו האחרון מופיעים שיעורים שנמסרו לאור תקופתנו, וכן שיחה נוגעת לתקופתנו מאת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל, היוצאת לאור לראשונה. 392 עמודים

רכישת ספרי הדב: ספרי אברמוביץ
משלוח בדחבי העולם

03.578.2270

בלבביפדיה אברהם

בראשית, יז, ה – והיה שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך. ואמרו (ברכות, יג, ע"א) בתחלה נעשה אב לארם, ולבסוף נעשה אב לכל העולם כולו. וכתב המהר"ל (גור אריה, בראשית, כא, לג) וז"ל, אברהם נקרא אב המון גוים, מאסף הכל, ובשביל כך נטע פונדק לכל העולם, מאחר שהוא מאחד ומאסף הכל, והוא נותן להם קיום פרנסתם, שעל ידו נתפרנס הכל, כמו הפונדק הזה שבו נמצא הפרנסה, כך המשכת הפרנסה באה לעולם ע"י אברהם, שהוא פונדק העולם, עכ"ל. והדברים מושרשים בחז"ל (תנחומא, חיי שרה, א) שאמרו, כיון שעמד אברהם עשאו אב לכל הברכות, שנאמר והיה ברכה.

ובזוה"ק (זוהר חדש, שה"ש, כ, ע"ב) אמרו, אברם אינו מוליד אברהם מוליד, ודא ולא יקרא עוד שמך אברם והיה שמך אברהם, כי אב המון גוים נתתיך, מ"ט, בגין דלית בכל אתוון את דמתתקנא לאולדא בר אות ה', האי אות איהי מתתקנא למעבד פירין ואיבין יתיר מכל שאר אתוון, ובגין כך איהו פתיחא מכל סיטרין. והוא בבחינת ה"א לכם, נתינה. ושורש כל הנתינות הוא כח ההולדה, ודו"ק.

ויש כח הולדה בפועל, בנים ובנות. ויש הולדה ע"י שמלמד בן חבירו תורה כאילו ילדו. ויש הולדה ע"י שמגייר את הגוי, והוא כאילו ילדו והוא אביו. וכמ"ש בירושלמי (ביכורים, פ"א, ה"ד) תני בשם ר' יהודה, גר עצמו מביא וקורא, מה טעם, כי אב המון גוים נתתיך, לשעבר היית אב לארם ועכשיו מכאן ואילך אתה אב לכל הגוים. ובפשטות הוא אב לכל הגוים. ובדקות הוא אב לכל הגוים שמתוכם מתגייר הגר, ודו"ק. וכמ"ש הרמב"ם (ביכורים, פ"ד, ה"ג) וז"ל, הגר מביא וקורא, שנאמר לאברהם אב המון גוים נתתיך, הרי הוא אב לכל העולם כלו "שנכנסין תחת כנפי השכינה", עכ"ל. ועיין גר"א (תיקונים, תיקון נ') שקאי על גרי הצדק, עיי"ש. ועיין מגלה עמוקות (ואתחנן, אופן פ"ח). אולם כפשוטו הוא אב לכולם ממש, וכמ"ש הרבינו בחיי על אתר וז"ל, היה אברהם אבינו אב העולם כאדה"ר שהיה אב המון גוים, שכל התולדות משתלשלות ממנו, עכ"ל. וז"ל הרמ"ק (ספ"י, פ"ו) אב המון גוים נתתיך – אב ובורא לכולם, בסוד בהבראם, בה' בראם, באברהם, עכ"ל.

וביאור נוסף מצינו בסודי רזיא (והובא במגלה עמוקות, ואתחנן, אופן רמ"ח) וז"ל, אברהם רמז שהוא אב שישים רבוא, כזה, ר' פעמים ה', הרי אלף. ומ' סתומה הוא ת"ר באי"ק בכ"ר, הרי ת"ר אלף. ולפ"ז אב המון גוים קאי על ישראל שיש בו כמה גוים, כמ"ש (בראשית, לה, יא) גוי וקהל גוים יהיה ממך, ופרש"י, שגוים עתידיים בניו ליעשות כמנין הגוים שהם ע' אומות, וכן כל הסנהדרין שבעים, עכ"ל. ועיי"ש בהעמק דבר (פסוק י"ב), ועוד מפרשים.

ולפ"ז יש ד' בחינות. א. אב לישראל. ב. אב לגרים. ג. אב לכל אומות העולם. ד. אב לכל הנבראים.

בראשית, יז, כו – בעצם היום הזה נמול אברהם וגו'. ואמרו (ב"ר, מו, ב) לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים (קהלת, ג, א) זמן היה לו לאברהם אימתי שניתנה לו מילה, שנאמר בעצם היום הזה נימול אברהם. [ונימול או ע"י הקב"ה שסייעו (וכמ"ש וכרות עמו הברית, כמ"ש בשהש"ר, ד, א, ו) או ע"י רפאל (כמ"ש בילמדנו, ילקוט ת"ת,

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עייין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

ושוורש התיקון, בבחינת יום נקם בלבי, נקם, נק-ם. ומהות הנקמה, נקיון הקן. ואזי נהפך משבירה וחורבן לתיקון, קנ-יתו. ואזי חוזר ומאיר השפע בנקיות, בבחינת הענקה, נק-עה. והוא בשלמותו במדרגת כגמול עלי אמו, יונק משדי אמו, ינק, י-נק, יונק חלב שתחלתו דם ונזדכך, כמ"ש לחד מ"ד, דם נעכר ונעשה חלב.

ושלמות הארת התיקון, חזרה למדרגת ישקני מנשיקות פיהו, נשק, ש-נק. ואזי נעשה קן לשכינה. ולא בצמצום בלבד בבחינת נקיקי הסלע, נקיקי, נק-יק, מקום צר, אלא הרחיבי מקום אהליך.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

מהם מצורע, ואחד מטומאות צרעת הוא נתק, נק-ת. שאין לך מזהם גמור היפך הנקי, יותר ממצורע. ונודע ששוורש כל המוות בעולם, עלמא דפרודא, המוות יפריד, ממדרגת הנקודות, שם הפרוד הגמור, כל נקודה לעצמה היפך קוים שהוא כח החיבור. נקודה, נק-ודה. ו"שוורש" כל הקלקול בניקוד הצרי, אותיות יצר, ודו"ק. ומוות פלגא, נק, ז-נק. ומוות גמור, ד' מיתות ב"ד, וחד מהם חנק, ח-נק. וכבר אמרו חז"ל כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו. וכן הוא בנפש בזמן ובמקום. ובבחינת מקום, הוא ארץ ישראל, ארץ ז' עמים דהשתא, ולעת"ל אף ארץ של ג' עמים נוספים. ובעמים אלו נמצאים קנזי, קנ-זי. וקדמוני, קנ-דמוי. שהם שורש ערות הארץ, קינא דמסאבותא. ובכללות כתיב, בני ענק ראינו שם, ענק, ע-נק. ולהיפך היו בעיניהם כחגבים, קטנים, קטן, ט-קן.

מטות | נ-ק נקבה, נק-בה, בחינת מעולם לא קראתי לאשתי אלא ביתי. בית - קן, בחינת קן צפור. והאשה הראשונה חוה, ואמרו חז"ל בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא, ומכך נולד קין, קנ-י, קינא דמסאבותא, כמ"ש חז"ל. ונצרך נקיון לקן, נקיון, נק-יון. והשוורש בחוה שנבראה מן הצלע, מן הצד, מן הקרן, קנ-ר. וכאשר הקן אינו נקי, אזי נעשה נמק, נק-מ. ואזי בטל והולך, מצטמק ורע לו. עד ביטול גמור, ואזי אומרים עליו קינה, קנ-יה. ושוורש כל אמירת קינה הוא בחורבן הבית, שחרב ע"י סמל הקנאה, קנ-א, שבעומק חרב מפני שנטמא ונעשה ח"ו ח"ו בחינת קינא דמסאבותא. ובפרט חרב שער נקנור, נק-נור. ובטלו הקורבנות, קרבן, קנ-רב. וכן בטל הקטורת שבו, קנמון, קנ-מון. ונעשה סחי ומאוס.

ומעין כך באדם, שד' חשובים כמת, ואחד

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

אלקנה	אנקה	אנתק	אקנה	נקם
אתקנך	ענק	תקן	מקנה	צינק
נקדים	נקר	נקי	נקיק	ינק
נקרה	נקבה	ענקים	נמק	קנז
קרן	אשקלון	ברקן	נשק	קנים
נהק	מנקיות	נקב	נקדות	נוקש
נקד	נקה	נתק	עקרנים	נקל
קדמון	קדמוני	קטן	קינה	נקף
קן	קיצון	קנזי	יקנעם	נשיקה
קנז	חנק	קרן	נאקה	קינן
קרבן	נקה	קדרנית	קיני	הענקה
נזק	מפנק	קנאה	נזעק	קמשון
קנין	קנמון	קצין	ענק	קנת
זקן	יזנק	קנה	קלון	קנצי

בלביפדיה קבלה אנוש

אור א"ס

אנוש בגימט' משיח עם הכולל, שבו גנוז אור א"ס.

צמצום

ד' שמות: אדם, איש, גבר, אנוש. אנוש - שפל שבכולם. וכאשר נמצא במדרגת אנוש בו נגלה כל נפילותיו. ושורש עשו, איש שעיר, היפך יעקב, "צורת אדם" השלם, לעומתו עשו, "אדום", נופל לאנוש. ודו"ק. ולכך נתבטאו חכמינו בלשון תסמור שערות אנוש (כגון, חסד לאלפים, סימן קיג. משך חכמה, דברים, ל, כ. פלא יועץ, ערך אמון, וערך גלגול, וערך כעס, וערך למוד, וערך מחשבה, ועוד. שומר אמונים, מאמר השגחה פרטית, פ"א, ועוד).

ועיין באר מים חיים (לך לך, יב) וז"ל, ר' עקיבא נידון ע"פ הדין החזק אשר עלה במחשבה לפניו בעת הבריאה, ולכך מדקדק עמו כחוט השעה, ומה יזכה אנוש עם אל, עכ"ל.

אזן

"לשכך את האזן", אולם אין השכלה והשגה ברורה. כי ביחס לעליון התחתון נקרא אנוש. וע"ז נאמר לא ידע אנוש ערכה.

ועוד. אח"פ, הארת פנים, היפך אחור. ואמרו (ירושלמי, חגיגה, פ"ב, ה"א. ורות רבה, ו, ד) חלה אלישע בן אבויה (הנקרא "אחר", כי כולו "אחור") אתון ואמרין ליה לר' מאיר (בחינת מאיר, הארת פנים) אלישע רבך חולה, אזל לגביה, א"ל חזור בך, א"ל ועד כדון מקבלין, א"ל ולא כתיב תשב אנוש עד דכא, עד דכדוכה של נפש, באותה שעה בכה אלישע (אלי-שע-פנה) בן אבויה ומת, והיה ר' מאיר שמח ואמר דומה שמתוך תשובה הוא מת. ע"כ. ואחר היה במדרגת אנוש, כולו אחור, ונהפך לפנים ע"י התשובה אלי-שע, פנה.

חוטם

כתיב (דברים, לב, כו) אמרתי אפאיהם (לשון אף) אשביתה מאנוש זכרם. ועיין שמ"ר (בא, יג, יג) מהו אפאיהם, באפי אי הם. דבר אחר, אפאיהם, אמרתי באף שהכעיסו לפני איה הם, לא יהיו, אלא אשביתה מאנוש זכרם. והיינו ששם אנוש חל על מי שחל בו חרון אף.

פה

תפלה. וכתיב (בראשית, ד, כו) ויקרא את שמו אנוש, אז הוחל לקרוא בשם ה'. וברד"ק (שם) מהתרגום כתב וז"ל, בכך ביומוהי שריאו בני אנשא לצלאה בשמה דה'. פירוש הענין, אז הוחל, לשון תחלה, כי בימיו החלו בני"א לקרוא בשם ה', כלו"מר להתפלל אליו בעת צרתם ולהספיק צרכיהם, כי עד ימי אנוש לא היתה דעתם שהתפלה מועילה להם, כי מה שנגזר נגזר ואין להשיב, עכ"ל.

קו

תקוה. וכתיב (איוב, יד, יט) ותקות אנוש האבדת. ואמרו (אבות, פ"ד, מ"ד) שתקות אנוש רמה.

עיגולים

צורת סובב וסיבה. ועיין רש"ר הירש (בראשית, ד, כו) וז"ל, נראה אפוא שאנוש כפועל סביל, מציין את "סיבת" המחלה, ולא את תוצאותיה, עכ"ל.

ואמרו (שבת, קיח, ע"ב) אמר ר' חייא בר אבא, אמר ר' יוחנן, כל המשמר את השבת כהלכתו אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו, שנאמר אשרי אנוש יעשה זאת שומר שבת מחללו, אל תקרי מחללו אלא מחול לו. מלשון מחול סביב. ודו"ק.

ובקלקול, חטא העגל. ושם כתיב (שמות, לב, ד) ויצר אתו בחרט ויעשהו עגל מסכה. ואמרו (זוה"ק, כי תשא, קצד, ע"ב) מאי בחרט, בחרט אנוש, דא קלמוסא דאנוש חייבא דאטעי לבני נשא. ודאי דא ברירא דמלה דאנוש, כד אטעי עלמא בקלמוסא הוה רשים רשימין דכל דיוקנין ופלחנין נכראין בההוא קלמוסא, ועל דא כתיב בחרט ההוא דאשתמודע למעבד הכי.

יושר

ג' קווים. ובימי אנוש עלה אוקינוס והציף שלישי עולם (לשון רש"י בראשית, ו, ד), והיינו שהציף את קו האמצע שהוא שלישי, ונשאר ב' צדדים ללא קו אמצע, וזהו שורש חורבן. ובעומק כי טעות דורו של אנוש שעשו ע"ז לא כאלהות ממש ח"ו אלא כאמצעי, כמ"ש הרמב"ם בתחילת הלכות ע"ז. ודו"ק אמצעי דייקא.

וכתיב (תהלים, סו) הרכבת אנוש לראשנו, באנו באש ובמים, ותוציאנו לרויה. רויה - רוח, כמ"ש בספ"י. והרי ג' יסודות, אש, מים, רוח, כנגד ג' קווים, כנודע.

בלבביפדיה קבלה אנוש

עינים - שבירה

עכ"ל. ועיין אברבנאל (שם) וז"ל, שהיה אנוש בצלם ודמות אביו, כשת אביו.

ועוד. עיין שעת רצון (זה"ק, ח"ב) וז"ל, דכל אורות ושפע דאבא מתגלים ע"י אמא, ואין אבא מושג אלינו, אלא אשתכח ולא אתדבק, כדכתיב לא ידע אנוש ערכה, אלא ע"י אמא.

אמא

זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם. אולם האשה שהייתה ביאה מיתה לעולם, בה נגלה שם אנוש, אנוש - נשים. ונהפך שמה מחיה, לחוה, אם כל חי, חוה, חויה, נחש, כנודע. שעל ידו נהפך אדם לאנוש. אנוש בגימט' נחש.

ז"א

אמרו (במד"ר, ה, ג) בשעה שהדור מכעיס לפניו הוא ממלט הצדיקים ומאבד לרשעים. חטא דור אנוש איבד אותם, הציל לחנוך, ויתהלך חנוך (בראשית, ה, כד), למה, ביום צרה ויודע חוסי בו. והיינו אנוש היפך חנוך. ועיין רש"ר הירש (בראשית, ד, כו) וז"ל, אנוש מציין את האנושות בירידתה, בניגוד לאדם בטהרתו. "אנוש", קרוב ל"אנוס", וכו', הוא מציין מצב נואש של מחלה, חוסר אונים (אן-וש) מוחלט. אולם, אין אנוש מתאר את החולה אלא את המחלה, הכאב, והפצע, כך, אנוש חצי (איוב, לד, ו), כאב אנוש (ישעיה, יז, יא), אנושה מכותיה (מיכה, א, ט) וכו', אדם הוא נציג ובא כח לה', הוא עובד את עבודת ה' וכך מוליך את העולם בדרך התפתחות הבריאה. ואילו אנוש מנצל את מעמדו לרעה ונוטל שררה לעצמו בדרכי אלימות ואונס, יביא על העולם מחלה אנושה, עכ"ל. ואמרו (ב"ר, כג, ו) בעון קומי אבא כהן ברדלא, אדם שת אנוש, ושתיק, א"ל ע"כ בצלם ודמות מכאן ואילך נתקלקלו הדורות ונבראו קיני-טורין. ועיין חזקוני (בראשית, ד, כו) וז"ל, ארבעה דברים נשתנו בימי אנוש, ההרים נעשו טרשים, והתחיל המת מרחיש, ונעשה פניהם כקופין, ונעשו חולין למזיקין.

נוק'

עיין פתחי שערים (נתיב פרצוף נוק' דז"א, פתח כט) וז"ל, וכל זמן שלא בא דור אנוש וחטאו, היתה הנוק' באחור פרצוף שלם בכל ימות החול, שכל המדרגות שבה היו מאחורים למטה, ורק במדרגת אב"א, וכו'. ואח"כ דור אנוש שהתחילו להכחיש ההשגחה ופשטו ידם בעיקר, כמ"ש, אז הוחל לקרוא בשם השם, סליקו השכינה עוד רקיע אחד שהוא מדרגת יסוד שבה שנתעלם למעלה, וכו', עיי"ש. ועיין היכל ברכה (בראשית) וז"ל, וסוד אנוש הם נשמות מייין נר-קבין הצריכין עליה ע"י מ"ה מ"ב, ואדם סוד מייין דוכרין.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

בחינה אחת בשבירת העינים, הוא חשך, שאינו רואה בחשך. ואמרו (ב"ר, ב, והארץ היתה) ו"חשך", זה דור אנוש שהיה במחשך מעשיהם. ואמרו (ויק"ר, שמיני, יא, ז) דאמר ר' יהודה בר סימון, אור שברא הקב"ה ביום ראשון אדם צופה ומביט בה מסוף העולם ועד סופו, כיון שראה הקב"ה מעשה דור אנוש ומעשה דור המבול שהם מקולקלין, עמד וגנזו מהן, הה"ד (איוב, לח, טו) וימנע מרשעים אורם. ע"כ. וכאשר חטאו דור אנוש חזר העולם לשבירה הראשונה, כמ"ש (איכ"ר, א, טז) חזר וברא דור אנוש ומרד בו, דור המבול ומרד בו, באותה שעה אמר הקב"ה יחזור העולם לכמות שהיה.

ומהות השבירה - מיתה, ירידה מן מדרגתו, שהיא נקראת מיתה כנודע, מאן דנחית מדרגיה מיתה אקרינן ביה. ואיתא (רש"י, בראשית, ו, ד) הנפילים, ע"ש שנפלו והפילו את העולם, וכו', בימים ההם, בימי דור אנוש.

ובעומק שם תואר מיתה חל באדם לאחר שנקרא אנוש, כמ"ש (ישעיה, נא, יב) מאנוש ימות. וכתיב (איוב, כה, ד) אף כי אנוש רמה. ועיין זה"ק (שמות, קסח, ע"א) אנוש, מה בין שמא דא לשמא דאדם, אלא אנוש לאו איהו בתוקפא הוה, תקונא דק-דמאה הוה, מה אנוש כי תזכרנו, וכתיב מה אנוש כי תגדלנו, וכו', תבירו דגופא ותוקפא דנפשא אורית שת לאנוש.

עתיק

עיין בית עולמים (דף קמ, ע"ב) וז"ל, בעתיקא קדישא שאין ניכר רק חכמה לבד, לכן שם המוח סתום ואין מתחלק לג' חללים, רק בחד, בסוד אות יו"ד לבד, ולכן כתיב בה והחכמה מאין תמצא לא ידע אנוש ערכה.

אריך

אמרו (משנת רבי אליעזר, פרשה ד) בשלשה מקומות ויתר הקב"ה על ע"ז ולא ויתר על המחלוקת. ראשונה, בימי דור אנוש, הן הן התחילו לעבוד ע"ז, שנאמר אז הוחל לקרוא בשם ה', ולפי שהיה ביניהן שלום האריך להן הקב"ה. "האריך" - אריך.

ועוד. עיין כתבי הרמ"ע מפאנו (יונת אלם, ח"ב, פט"ו) וז"ל, ואמר, "לא ידע אנוש ערכה", שאי אפשר בעולם שלנו להסתכל כל ערך החכמה עצמה ואפילו מן הצדדים, שהרי אריך מכסה את הקודש.

אבא

עיין צרור המור (בראשית, ד, כה) וז"ל, וקרא (שת) שמו אנוש, שהוא תרגום אדם, להורות כי ברא מזכה אבא (סנהדרין, קד, ע"א), ורצה לפדות אביו בבן זה שיהיה במקום אדם הראשון,

מילון ערכים בקבלה • אין

קכט, ע"א) אמרו, אריך אנפין אקרי אין. ועיי"ש (ח"ב, סד, ע"ב. וח"ג, רפ"ח, ע"ב). וכתב שם בשער מאמרי רשב"י ז"ל, והנה גם ההיא רישא עלאה דלא אתידע הנקרא אין, עיי"ש. ועיין זוהר הרקיע, ופירוש הארז"ל לספד"צ, ד"ה ומ"ש הוא מתקלא.

ומלבד כך שעתיק, אריך, ואף אירא שבו, וכן החכמה, נקראים אין, אף המלכות נקראת אין, בסוד אני - אין, כתר מלכות, כמ"ש בעץ חיים (ש"ו, פ"ג, מ"ת). וכתב רמ"מ משקלוב (ביאורי הזוהר, דף קצה) ז"ל, פירוש למה נקרא "אין סוף", כי "אין" הוא סוד עתיקא, סוד הנעלם, ובסוף ג"כ נכלל בסוד "אין", עכ"ל. ובחינת מלכות - אין, הוא בחינת "שפלות", ודו"ק.

וכתב בליקוטי תורה חב"ד (במדבר) ז"ל, אני אותיות אין, פירוש בחינת ביטול היש שעושה מאני אין, עכ"ל. ויש הבחנה הפוכה, כמ"ש שם (נצבים) ז"ל, פירש בע"ח (שער מ"א, ספ"ג) בענין אני ואין, שבחינת אני נקרא מלכות דא"ק, ובחינת אין נקרא כשנעשה כתר לאצילות, עיי"ש. ועיי"ש (דרושים לשמ"ע, דף פה, ג). ומצד המאציל נעשה בעיקר מאין לאני (עיי"ן בת עין, תרומה), ומצד הנאצל בעיקר נעשה מאני אין. ואזי חוזר ונכלל בא"ס, וכמ"ש בדברי חיים לפסח (בפסוק והגעתם אל המשקף) ז"ל, כיון שהוא בגדר "אין", ואין דבר המפסיק בינו לקונו, עכ"ל. ועיין עוד ליקוטי הש"ס (אבות) על המשנה דע מאין באת. וכן אינו בבחינת מקום, כמ"ש באהבת שלום (וירא) ז"ל, בחינת "אין", אין תופס מקום, עכ"ל. בבחינת מקום ארון אינו מן המדה, כנודע בשם המגיד ממעזריטש. והיינו כי יש נקודה, אורך, רוחב, שטח. וזהו תפיסת מקום. אולם מדרגת אין, הוא חזרה לסוד נקודה, וכמ"ש בואר לשמים (בהר) ז"ל, כשהצדיק וכו', הוא כמו נקודה, בחינת אין, עכ"ל. והוא דבק במקומו של עולם, שאין העולם מקומו, כמ"ש בדברי חיים (משפטים, בפסוק הנה אנכי שולח), עיי"ש. וכן בזמן יש בחינת אין, כמ"ש שם (ד"ה והנה לפי זה), עיי"ש.

והבן בחינת אין, בעולם, שנה, נפש. ובחינת אין הוא ממוצע בין העדר ליש, כמ"ש שם (פרשת פרה), והוא בחינת הקו שממוצע בין צמצום לא"ק (כי הצמצום בחינת אפס), ודו"ק. ולכך הוא למעלה מהשגת האדם, כי הוא ממוצע בין מאציל לנאצל. ורבותינו הרחיבו רבות בבחינת אין, ובפרט בעבודת הנפש. וסוגיא זו נתבארה הרבה בפרט בתורת החסידות בכלל, ובתורת חב"ד וקאמרא בפרט. ואכמ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

כתב הרמ"ק (פרדס רימונים, שער כג, פ"א, ערך אין) ז"ל, אין - כולם הסכימו היות הכינוי הזה בכתר. ונקרא כן מטעם שאין שם השגה כלל, והשואל עליו ישיבו לו ההשגה ביה אין. ור' משה פירש טעם אחר, כי בלשון ידוע קורין לראשית אין, וכן הוא ראשית כל ראשית. אמנם בעל ספר האורה פירש ז"ל, א' סוד קוצו של יו"ד, עולם הרחמים אהי"ה - יו"ד סוד עולם החכמה התפשטות המחשבה אות ראשונה של שם ה' פשוטה סוד המשכת השפע והברכה והרחמים מספירה לספירה עד הגיעם לספירת המלכות, עכ"ל. והנה כוון לכלול כל העשר ספירת באין. ובתיקונים (תיקון מב, דף עט) קרוב לענין זה ז"ל, אמון מופלא ומכוסה דאיהו אי"ן, כליל תלת ספיראן, א - כתר, י - חכמה, ה' - בינה, עכ"ל. הנה בפירוש שאין הוא בכתר לבד, אלא כהאומרים שזוהו ג' ראשונות. והאומרים שהוא בכל העשר. ויש מי שפירש כי אי"ן, א - אהי"ה, י - הוי"ה, ה' במלכות שהוא אדני"י, עכ"ל של הרמ"ק.

וכן מבואר הרבה בכתבי הארז"ל שכתר נקרא אין. כגון בשער ההקדמות (דף יב, ע"ב). ושער מאמרי רשב"י (תרומה). ובתורת מהר"י סרוג יש ג' עולמות, עתיק - אין - א"א. עיין עמק המלך.

ובספר הכוונות הישן (תפלת שחרית של שב"ק) כתב ז"ל, מאין יבא עזרי - מצד א"א הנקרא אין, וג"כ חכמה נקרא אין שמקבלת מזון, כמ"ש (איוב, כח, יב) והחכמה מאין תמצא, עכ"ל. ובחינת אין בבחינת חכמה הוא בחינת ונחנו מה, כח-מה. בלימה - בלוי-מה. משא"כ בכתר היא אין ממש. וכתב באור לשמים (לך לך) ז"ל, בחינת אין, שנקרא מוחין דגדלות, עכ"ל. וכתב בליקוטי תורה חב"ד (פנחס) ז"ל, החכמה מאין תמצא, מבחינת אין שהוא רצון העליון, רעותא דכל רעותין, עכ"ל. ובפרשת מסעי כתב ז"ל, החכמה היא בחינת אין (שאין בה השגה), והבינה היא בחינת השגה, עכ"ל. וכתב עוד בדרושים לשבת שובה ז"ל, החכמה מאין תמצא, מבחינת אין, דהיינו שאין התהוות החכמה מבחינת השתלשלות. והתלבשות אור א"ס בה ממש, אלא מבחינה שהיא אין ואפס, עיי"ש. ובשיר השירים כתב ז"ל, שאין אור א"ס שורה ומתגלה אלא במי שבטל אליו במציאות לגמרי בבחינת אין ממש, שלא יהא תופס מקום כלל ליש לבדו, עכ"ל. ועיין זוהר הק' (אדרא זוטא, רפת, ע"ב) ז"ל, ובגין כך ע"ק (א"א) אקרי אין דביה תליה אין כל הנהו שערי וכל אינון נימין ממוחא סתימאה תליא וכו'. ועיין ביאור בשער מאמרי רשב"י, עיי"ש. ועיי"ש שכתב שלא רק הגלגלת של א"א נקרא אין, אלא אף רישא תנינא דא"א הנקרא אורא, אף הוא נקרא אין. ובזוה"ק (ח"ג,

[כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net](mailto:info@bilvavi.net)

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ 2>4>12 USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך תפיסת חיים כתהליך מהווה יסוד לביטחון

העבודה אותה אנו מתארים כעת הינה בסיסית וחינוכית ביותר הראויה ושווה לכל נפש. אולם מי שמגלה בעצמו יותר דקות, יתכן והוא יוכל להבחין בתהליכים גם בתקופות קצרות ביותר - התהליך שעבר עליו מהחודש ואף מהשבוע האחרון. וגם בהתבוננות על יום אחד בודד, אפשר לקלוט תהליך.

עד כה דיברנו על התבוננות רוחבית הולכת וגדלה עד לכיסוי כל מערכת חיי המודעות שלנו, מיום עמדנו על דעתנו ועד להיכן שהגענו. אך מעבר לכך ישנה עבודה נוספת להרחיב עוד את טווח ההתבוננות על ציר החיים אל הקצוות באופן ציורי: מטרם הלידה ועד אחר המוות. להלן נדבר על כך שישנה עבודה להתבונן באופן ציורי על שלב היות האדם עובר במעי אמו ועד לנקודת המעבר והיציאה לעולם הזה. וכן מהקצה השני, להתבונן באופן ציורי על המעבר מהעולם הזה לעולם שלאחר מכן. על התועלת הייחודית בהתבוננות על נקודות הקצה הללו נדבר לקמן. מכל מקום, ביחס למימד הרוחב בעבודה - לקנות תפיסת תהליך, כל אדם יוכל לכסות את כל מרחב מערכת החיים שלו מקצה אל קצה, ולשזור מהם תהליך אחד שלם.

גם מבחינת עומק, קניית התכונה לחיות בתפיסת תהליך נעשית בשלבים. בשלב הראשוני צריך להתחיל להוליך את הנפש ממבט של נפרדות שרואה את אירועי החיים בצורה בדידה ותלושה האחד מהשני, ולעבור לתפיסה שרואה מסלול חיים. בשלב שני ועמוק יותר, האדם לומד לראות כיצד הנפש לו עצמה מתנועתת ועוברת ונבנית על כל הנקודות במסע החיים. נבאר.

דע את שמחתך . שורש השמחה . פרק יב'

בירור ידיעת השמחה כשמדברים על השמחה בעצם ההיות, כמובן שזה תכלית השמחה כולה. אבל זה לא קרוב להתגלות בנפשות, אך הוגדר ברור מהי המערכת התחתונה שהיא שמחה ועצבות, שניהם מוגדרים על גבי דבר שאני שמח בו או עצוב במשהו, אך השאלה היא במה.

נחדד, בן אדם למשל מרגיש שהוא שמח, אם אין לו מודעות, וודאי שאם תשאל אותו האם אתה שמח, הוא יענה לך כן אני שמח. אבל הוא לא מודע עכשיו לזה שהוא שמח. וגם אם הוא מודע לזה שהוא שמח, האם הוא מודע מה הביא לו את נקודת השמחה.

יש בן אדם שהוא כבר בן חמישים שנה, וכשהוא נשאל ממה אתה שמח, הוא מנסה לחשוב. והשאלה נשאלת מאליה, וכי אתמול נולדת, אתה לא יודע מה משמח אותך, איך זה יתכן. אך התשובה היא, כי גם כאשר הוא שמח, הוא לא מודע לתהליך שהביא אותו לידי נקודת השמחה. ובמקרה היותר טוב, הוא מודע לעצם זה שהוא שמח.

כאשר אנחנו באים לעסוק בשמחה, ובאים לעסוק בעצבות, הפועל האחרון זה השמחה והפועל האחרון זה עצבות. אבל כיוון שהתברר שכל שמחה ועצבות הם תולדה, שאני שמח בגלל ועצוב בגלל, אם כן אני צריך להיות מודע לתהליך שהביא אותי לידי שמחה, ולהיות מודע לתהליך שהביא אותי לידי נקודת עצבות.

תהליך השמחה ננסה להבין, דבר שמביא לידי עצבות, ודבר שמביא לידי שמחה, הוא חלק מהכוח של המהלך. הוא לא דבר שהיה ואינו. כאשר יש את התוצאה שנקראת שמחה, או להבדיל יש את התוצאה שנקראת עצבות, המהלך שהביא לשמחה, והמהלך שהביא לעצבות הוא לא היה, נגזר ונעלם. אלא הוא חלק ממרכיבי השמחה, והוא חלק ממרכיבי העצבות.

משל למה הדבר דומה, מספרים לראובן שלשמעון נולד בן, אז הוא אומר לו מזל טוב. אבל שמעון כולו רוקד מאושר, כי הוא נשוי כבר עשרים ושנים שנה, ולא היה לו ילדים. אז למה הוא שמח יותר, לא כי נולד לו ולא נולד לראובן, אלא כי הוא מודע לתהליך שעבר. התהליך הוא המרכיב שמביא לידי נקודת השמחה.

ככל שהתהליך הוא יותר קיצוני, שם ברור לכולם שאני שמח מחמת התהליך. כשאתה שואל אותו עכשיו, במה אתה שמח, בזה שיש לך ילד, או כי אחרי עשרים ושנים שנה נולד לך ילד. התשובה היא ברורה, הוא לא שמח רק מזה שיש לו ילד, אלא הוא שמח מזה שאחרי עשרים ושנים שנה נולד לו ילד. נמצא שבעומק הוא שמח בעצם התהליך.

יש מקרים שזה ברור לכל אחד מאתנו, כמו הדוגמה שהוזכרה, שם זה פשוט שהמרכיב של השמחה, היא כפי התהליך שעבר. אך כאשר למשל, בן אדם הולך לקנות בגד, הוא מברך שהחינוך וקיימנו, או בשעת הקניה, או בשעת הליבישה, לפי שהוא שמח במה שהוא מצא את אותו בגד. אך השמחה הזאת היא תלויה בתהליך החיפוש, אם הוא חיפש חודשיים בגד והוא לא מצא, הוא שמח. אבל אם הוא עבר בחנות לרגע קט, ופתאום הוא ראה בגד שהוא צריך והוא קנה, אם אין לו כסף הוא יותר שמח, יש לו יותר הוא שמח

התכלית, האם הוא מודע לכל התהליך שהביא לתכלית? לא. אם כן לדידו הוא מחלק את הדברים, הוא רואה תכלית ורואה תהליך. נמצא שהתהליך לתפיסתו בנפש בגילוי, לא הביא לידי נקודת התכלית. וכשזה תהליך בלי תכלית, ממילא חל בו עצב. והתכלית שהגיעה לדידו, הוא בתהליך קצר. כי הרי בראייתו הוא רואה תהליך קצר, שהביא לידי נקודת התכלית. נמצא שחלק מחלקי חייו הם עצב.

נחדד, כאשר אני שמח בדבר שהשגתי אותו, אם הייתי משיג אותו בקלות, הייתי שמח פחות. השגתי אותו בקושי, אני שמח יותר. כאשר השגתי אותו בקושי, נטיית האדם היא להסתכל על התוצאה. אך בלשון ברורה, השמחה שקיימת בהשגה, היא לא שמחה במה שהשגתי. אלא אדם שמח לעבור תהליכים, אך רק תהליכים שיש להם תכלית.

ניתן את הדוגמא הפשוטה, לשון חז"ל (מגילה ו, ב) הידוע מאוד לכולם, יגעתי ומצאתי תאמין. דברי רבותינו ידועים מאוד, יגעת במקום אחד ומצאת במקום אחר. אדם חיפש במקום פלוני, מצא במקום אלמוני. אם כן היגיעה הייתה אצלו בעצב או בשמחה. זה דוגמא ברורה לתהליך מת, ולתכלית שיש בה שמחה. איך אדם יכול להיות שמח בעצם היגיעה עצמה, כשהוא רואה את זה כתהליך לנקודת ההשגה.

יש כאן הבנה ברורה שצריך לקלוט אותה. יש לכל אחד מאתנו בחיים תהליכים, ויש לכל אחד מאתנו בחיים תוצאות. אם אין תוצאה זה נקרא מוות, ואם יש תוצאה זה לידה, זה חיים.

הסברא הפשוטה היא, שהתהליך מחדד את התוצאה, כלומר הוא מגדיל לי את נקודת החסר, וממילא אני רוצה את נקודת ההשלמה בלבד. אך לעומת זאת, אם התוצאה היא חלק ממרכיבי השמחה, נמצא שאני שמח בתהליך שהביא לתכלית, ואם כן השמחה מורכבת מתהליך לתכלית.

כל המהלכים בעומק שאנחנו עוברים, יש להם תכלית. רק על דרך כלל, מקצרי הראות של האדם, הוא לא רואה את נקודת התכלית. אבל וודאי שיש להם תכלית. אנחנו לא מדברים עכשיו על התכלית השלימה, שזה התכלית של כל ימות עולם שזה הגאולה השלימה במהרה בימינו. אנחנו מדברים עכשיו על החיים הפרטיים, של כל אדם ואדם. ככל שאדם יכול לייחס תהליכים יותר לתוצאות, והוא מודע לכל התהליך שהביא לידי נקודת התוצאה, אז הוא הופך את העצב לשמחה. הצלקות של הנפש שנעשו מעצב, הופכים אצלו לחלקי שמחה. ככל שהוא פחות מודע לצירוף של התהליך לנקודת התכלית, חלקי העצב של הנפש שלו, הולכים ומתגברים. ואז הנפש שלו נוטה לעצבות.

תוצאת הדברים של מה שנאמר, כל אחד מאתנו עובר זמנים שהם קשים, והם מולידים באדם עצביות. אם כן איך אדם מגיע לנקודת שמחה עמוקה בחיים, אם בשעה שמגיע נקודת התכלית, הוא שמח למפרע בכל החלקים שהוא עבר, נמצא שהוא מנקה את הנפש שלו מחלקי העצביות, והנפש שלו נעשית זכה ומרוקנת מעצביות. אבל אם בנפש מצטבר עצביות לרוב, והוא שמח רק בנקודת התוצאה, אז הנפש יש לה עוד עומס, של עוד עצב, ועוד עצב, ועוד עצב. אם כן באופן טבעי הנפש נוטה לעצבות.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

פחות, וכן על זה הדרך. הוא לא מייחס את התהליך לחלק ממרכיב השמחה. הוא מתייחס לנקודת התוצאה.

יש כאן נקודה ברורה, שמחה שבאה מתהליך, ככל שאני אהיה מודע לתהליך שהגעתי מכוחו לשמחה, אז השמחה תלך ותגדל. ככל שאני פחות מודע לתהליך, אלא אני מודע רק לנקודה אחרונה של הדבר, אז השמחה היא יותר קטנה. בפשטות האדם אומר, מה לי בתהליך אם הגעתי למסקנה, נראה לאדם שהשמחה היא מה שהשגתי לבסוף, אך כשמתבוננים זה ברור שזה לא כך. אני שמח שהשגתי את זה אחרי תהליך, אם הייתי משיג את זה בלי תהליך, לא הייתי שמח.

בלשון ברורה, כאשר אני לא מודע לכל התהליך, אני מודע לתהליך אחד שקודם לא היה לי, ועכשיו יש לי. זה נקרא תהליך קר. אם אני לא מודע כלל לתהליך, אני מודע לזה שיש לי, אך אני לא שמח בזה. אך אם האדם מודע לתהליך. משינוי מצב, מהעדר שהיה לי, לא היה לי את החפץ ועכשיו יש לי את החפץ, אז אני חי את נקודת השינוי, מזה אני שמח.

ביתר ביאור, ההבנה הפשוטה, במה אני שמח, במה שהשגתי. ככל שהיה לי יותר קשה, אני מכיר את החסר ושמח יותר. אבל ההגדרה העמוקה של שמחה, היא לגמרי אחרת. שמחה ענינה תהליך שמביא לידי תכלית רצויה, זוהי שמחה. אני שמח בתהליך שהביא לתכלית, ושהגעתי לתכלית. אבל השמחה היא לא רק בתכלית לעצמה.

תהליך העצבות השמחה היא היפך של עצב, כי מה זה עצבות, תהליך שמגיע למקום שאין לו סוף מכוון, הוא עצוב. הדוגמא הברורה, העצב הגמור מתגלה במוות. היה תהליך שבעים שנה, ומה הסוף שלו, כלום. מהו מוות, תהליך שהביא לסוף האדם, אם כן כביכול מה הסוף של התהליך, העדר. אין שום השגה, זה נקרא עצבות, ושם זה עצב שלם. כשהתהליך לא הגיע לנקודה של תכלית, על זה חל עצב שלם. יש גם חלק מעצב, כגון שהדבר באמצע תהליך, והתכלית הרצויה לא הגיעה, בזה חל העצב. אך אם התכלית הרצויה הגיעה, חלה השמחה.

אם כן הגדרנו שעומק של עצב עינינו, זה לא שאני עצוב במה שיש, אלא תהליך שלא מביא לנקודת תכלית, היא נקראת עצב. כל הגדרה של עצבות, אמה עצבה, הדבר הולך באיטיות, הוא לא מגיע לנקודת תכלית. אבל אם הוא מביא לתכלית שלימה, אז היתה שמחה.

הבריאה מורכבת מחלקי שמחות, ומחלקי עצבויות. מחלקי עצבויות כדוגמא שהזכרנו, בעצב תלדי בנים, חלק מהתהליך הגיע לנקודה שלימה, וחלק מהתהליך לא הגיע לנקודה שלימה. כי כאשר אישה יולדת בן היא יודעת שלבסוף הוא ימות, זה נקרא עצב. ובפרט כמו שהזכר ברמח"ל, היא יולדת מישהו שאין לו שכל, ואינו בר דעת, אלא כולו חומרי. היא לא יולדת משהו שלם. נמצא שכל לידה זה רחוק מאוד מהשלימות.

תהליך עם תכלית תולדת הדברים באופן פשוט, רוב בני האדם בשעת התהליך עצמו, לא מודעים לתכלית, או מפני חוסר אמונה או חוסר ראייה שכלית. אבל בשעה שאותה תכלית הגיעה, עכשיו הוא שמח על התכלית, או שהוא שמח על התהליך, כיוון שבדרך כלל בן אדם לא מודע, לא חי במודעות את התהליך אלא את התוצאה, נמצא שהתהליך היה בלי תכלית, והתכלית באה בתהליך קצר. נמצא שיש לו חלקי מוות. היה תהליך שהביא לידי נקודת תכלית, בשעה שהגיע

אדם מעלה בזיכרונו את קורותיו, אולי הוא נעזר באלבומי תמונות, אולי אף יש לו יומני חיים. אזי ישנו מבט כזה על החיים: בשנת תשל"ז נכנסתי לחיידר - אה, הינה תמונה, נראה אם אני זוכר מי היו החברים ומי היה ה-'רבה'. זו מסיבת האותיות, זו מסיבת סידור, הנה המפקח הרוחני של הת"ת (הוא כבר נפטר זצ"ל). בשנת תשמ"מ כבר התחלנו חומש. כאן לקחו אותנו לקבל ברכה מהרב פלוני. בשנת תשמ"ז עשו לי בר מצווה, זה היה באולם פלוני - היום הוא כבר לא קיים. בשנת תשמ"ח נכנסתי לשיבה קטנה פלונית, ישיבה מצויינת מהטובות בארץ ובעולם, היה ממש 'שטייגן'. בשנת תשנ"א עברתי לשיבה גדולה אלמונית - היו שם המון בחורים. בשנת תשנ"ב עזבתי שם ועברתי לשיבה גדולה אחרת. בשנת תשנ"ו התחתנתי, היה שמח מאוד, זה היה באולם מפואר כך וכך. וכו' עד היום בשנת תשפ"א יש לי שבעה ילדים בבית, שניים נשואים, ובנתיים רק נכד אחד.

זהו מבט שרואה פרטים פרטים שאין בהם כלום, בצורה כזו לא ניתן לצקת לתוכם תוכן של עבודה. לכאורה ישנו כאן תיאור סדרתי של אירועי החיים מסודרים לפי תאריכים מהמאוחר בעבר ועד להווה. אבל זהו מבט בדיד, אין כאן קליטה של מסלול מסע חיים עם קשר ורצף מוסבר בין כל שלב ותחנה.

על כן, בשלב ראשון צריך לזהות נקודות של קשר שיאירו ויתנו לנו הבנה מהו התהליך שהוביל את השתלשלות האירועים כפי שהיה, דווקא כך ולא אחרת.

לדוגמא: 'להורים שלי לא היה כסף אחרי החתונה, לכן מצד אחד גרנו באיזור שרק התחיל להתחרד בעיר מעורבת, אבל אבי דאג להסעה בשבילי, שאהיה בחיידר איכותי בשכונה חרדית. זו הסיבה שיש הפרש בצורה החיצונית של החברה בתמונות מהשכונה, לבין החברה בתמונות מהחיידר. בכיתה ח' בת"ת, אני זוכר שהיתה התעלות מיוחדת לקראת הרישום לשיבות, ומאז הבר מצווה ועד לסוף המכינה לשיבות היה לי הרבה חברותות איכותיות והמון שעות משותפות ללימוד, כך שהצלחתי ל-'התברג' יחד עם חברי לשיבה הקטנה המצויינת בה הייתי. לשיבה הקטנה שהייתי היתה 'שיבת המשך' עם אותה בעלות והנהגה רוחנית, כך שבאופן רגיל עברתי לשיבה הגדולה שהיא המשך הרגיל של הבחורים כולם, פרט לחריגים. אולם

אני זוכר שלא היה לי נעים שם, לא התאים לי ההמוניות, לא התאים לי התנאים. לא רק לי לא התאים אלא גם לחברותא שלי. לכן עברנו לשיבה בראשות דודו של החברותא שלי. שם הכרתי את אחיה של אשתי, והוא בעצם עשה את השידוך. כיוון שלאשתי היתה משרה חשובה בעיר פלונית בדרום, עברתי לגור שם אחרי החתונה. שם נכנסתי לכולל החשוב והמבוסס של הרב פלוני. מחמת כן, הבנים הראשונים שלי התחנכו במוסדות שלו. וכו' להבין את הקשר ונתיב התנועה במסלול החיים שעברתי עד כה.

לאחר מכן, שוב חוזרים ומתבוננים יותר בעומק על מסע החיים או קטעים ממנו, זאת במטרה להתרגל לחשוב ולזהות כיצד כל אירוע או רצף האירועים הקודם, השפיע וגרר אחריו את האירוע הבא אחריו או את השלכותיו או את הצורה בה התנהלנו בו. לנסות להבחין איך כל שלב על ציר הזמן הטביע בנפש את חותמו, כיצד הוא הניע את הנפש לכיוון בה היא פוגשת את הנקודה הבאה לאחר מכן. להשכיל איך היא משתמשת בכלים שהיא קיבלה כאן, בהמשך ההתמודדות בתחנות הבאות.

וביחס לדוגמא: 'בראשית דרכי היה לי יותר חיבור לילדי השכונה מאשר לילדי החיידר, כי הייתי מסיים מוקדם רוב אחר הצהריים הייתי מבלה במשחק בגינות ליד הבית. אכן, הדבר גרם להפרשי תרבות ביני לבין חברי בכיתה. כיוון שהדבר היה ניכר, חלק מהרבנים הזניחו והפלו אותי לרעה. אולם בשלב מסויים המפקח הצדיק קלט את העניינים, הוא עבד יפה עם אבי והרבנים כך שלקראת חצי השני של שנות החיידר הייתי מעורה יותר בחברה האיכותית של הת"ת ומנותק יחסית מהחברה בשכונה הקרובה. אחרי הצהריים הייתי מבלה ב-'מתמידים', 'מבצעים' וכדומה. זה היה המנוף להתעלות לקראת המבחנים לשיבות הקטנות. הקירבה היתירה לקבוצת המצטיינים ההיא, נתנה לי גם מראה חיצוני וגם הנהגה פנימית בנויה וטובה, שנקלטה בעיני המשגיח וראש הישיבה הקטנה המצויינת אליה התקבלתי. בישיבה הגדולה סבלתי מהמוניות של מאות בחורים, כמו כן, הרמה של הפנימיה: ההיגינה והניקיון היו ירודות פלאים יחסית לבית המבריק בו אימי גידלה אותי. סבלתי משתי בחינות: היה חסר לי חום ועטיפה של צוות, וכן התנאים

הסביבתיים גרמו לי עגמימות וחוסר חשק. ברוך ה' שהיה לי חברותא שסבל בדומה לי, מה שהביא אותנו להחלטה לעבור לשיבה של דודו. אמנם ישיבה פחותה מבחינת 'שם', אבל לא היה חסר שם כסף, התנאים היו מצויינים, וגם כיון שדודו היה ראש הישיבה, הוא דאג לנו אישית הן גשמית והן לקידום רוחני. היחס המועדף הזה בנה אותנו ונתן לנו כלים להצליח הרבה יותר מהישיבה הקודמת. יתר על כן, אחד מהבחורים המצויינים שם שידך לי את אחותו המוצלחת הלוא היא אשתי. וכו'. זו הסתכלות והתבוננות לראות בתוך סדר השתלשלות העניינים את ההתפתחות האישית.

אמנם גם הדוגמא המובאת כאן חלקית ומצומצמת ביותר. כמו כן, זוהי דוגמא חיצונית למאוד, שאינה נוגעת להתפתחות הנפש בפרטות ובעומק. אך גם זאת התחלה של עבודת ההתבוננות לקניית תפיסת תהליך המשפיעה על הנפש. זוהי התחלה של קליטת תהליכים, של חשיבה בתפיסה ובמבט של תהליך רציף ואחיד, שמאירה אור של אחדות בנפש.

על גבה של התחלה זו ממשיכים הלאה להעמיק בהתבוננות, ומבחינים בתהליכי ההתפתחות הנפשית יותר בפרטות, יותר בדקות. מנסים לגלות גם תהליכים יזומים שהיו, שהאדם העביר את עצמו בתוכם בבחירתו. ויתר על כן, מתקדמים לשלב בו האדם יותר עמל ועובד עם נפשו מתוך מודעות, הוא יוצר תהליכים יזומים מעצמו לעצמו לבנית נפשו. כאן הוא כבר נכנס למצב שהוא מנהיג את עצמו, מנהיג את חיו בצורה של תהליכים.

אדם שיכנס לצורת חיים פנימית כזו, ישב ויכתוב את החיים שלו, יערוך וינהל יומני חיים, ויעיין בכך מעת לעת. לאחר תקופה של מספר שנים הוא יראה מסלול. הוא קורא מה נכתב לפני כעשר שנים, מה נעשה עמו לפני תשע שנים וכו', ומה הוא כותב על עצמו בתקופה האחרונה. כך הוא רואה היכן נפשו היתה לפני עשר שנים ולכן היא הגיעה כיום. רואים את הנפש הולכת.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

בלבביפדיה אברהם

בראשית, יז, טו – ויאמר אלקים אל אברהם שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה. ואמרו חז"ל (ב"ר, לך לך, מז, יז, טו) ויאמר אלקים אל אברהם שרי אשתך וגו'. אשת חיל עטרת בעלה (משלי, יב, ד), א"ר אחא, בעלה נתעטר בה והיא לא נתעטרה בבעלה. רבנן אמרי מרתה בבעלה, בכל מקום האיש גורם, ברם הכא כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה (בראשית, כא, יב). ועיין מצת שימורים (שער תפילין, ד"ה נתן).

ויתר על כן, שינוי השם של שרי לשרה פועל שינוי השם על אברהם. כמ"ש (תנחומא, קרח, יב. ועוד מדרשים) שרי - פליגי בה תרי אמוראי, חד אמר נחלק היו"ד לשנים, ה' לאברהם וה' לשרה, וחד אמר יו"ד שנטל משרה וקרא תגר עד שבא יהושע והוסיף לו יו"ד, שנאמר (במדבר, יג, טז) ויקרא משה להושע בן נון יהושע, והושיעו מעצת מרגלים. והבן שע"ז נקרא אברהם, גימט' רמ"ח, כנ"ל, שהושלם בכל רמ"ח אבריו, וכ"ז ע"י שרה, ודו"ק היטב. אולם יעויין בצרור המור (לך לך, ד"ה ויאמר אלקים) שכתב להיפך, שנשתנה שמה של שרה בגלל אברהם. אולם באלשיך (לך לך, יז, טו) כתב וז"ל, וראה חשיבותה להיות שרה לכל בלעדי זכותך, עכ"ל. והבן שמחד שרה למעלה מן אברהם כנ"ל, ומאידך אברהם למעלה משרה.

והנה אמרו (ב"ר, מז, א) אמר רשב"י, יו"ד שנטל הקב"ה משרי, היה טס ופורח סביב כסאו של הקב"ה ואמר לפניו, רבש"ע בשביל שאני קטנה שבאותיות הוצאתני משמה של צדקת, א"ל הקב"ה, לשעבר היית בשם נקבה, עכשיו תהיה נתון בשם זכר, שנאמר ויקרא משה להושע בן נון יהושע וגו'. ולפ"ז זו עלייה לאות י' שעלתה משרה - נקבה, ליהושע - זכר. וזה מצד הבחינה שזכר למעלה מנקבה. אולם אצל אברהם ושרה נגלה שהעיקר שנקבה למעלה מן הזכר, כי הפכה להיות "מרתה בבעלה", כנ"ל. ועיין פרדס רימונים (שי"ח, פ"ה) וז"ל, לרוב הפעמים תהיה למעלה ממנו, והיא בשופע הרחמים, אשת חיל עטרת בעלה. ולא אז מחבבה עד שקראה אמי, עיי"ש. וכמ"ש (תיקונים, כד, ע"ב) כד סליקת עטרה על רישיה, אתמר בה אשת חיל עטרת בעלה. וכן אמרו (שם, לט, ע"א) כד סלקא על רישא תגא זרקא, בההוא זמנא אתמר בה אשת חיל עטרת בעלה, ואתקריאת חל"ם (שהוא ניקוד שי'מעל' האותיות). וכך היא נקראת ביחס לבעלה. וכן נקראת כן ביחס לבניה, וכמ"ש בשפע טל (חלק טל, פ"ב, פ"ד) וז"ל, נקראת עטרת תפארת ישראל, מפני שהיא לו עטרה להתפאר בה, מצד שהולידה לו בנים צדיקים חסידים כשרים הגונים וטובים אנשי מעשה, עכ"ל. ועיין עץ חיים (שי"ד, פ"ב, מ"ת). ועיין עוד שם (ש"ז, פ"ד. ושער כא, פ"ב, מ"ת). ורמח"ל (ספר הכללים, כלל כ"ו).

והנה אמרו (ב"ר, מז, א) אמר רשב"י, יו"ד שנטל הקב"ה משרי, היה טס ופורח סביב כסאו של הקב"ה ואמר לפניו, רבש"ע בשביל שאני קטנה שבאותיות הוצאתני משמה של צדקת, א"ל הקב"ה, לשעבר היית בשם נקבה, עכשיו תהיה נתון בשם זכר, שנאמר ויקרא משה להושע בן נון יהושע וגו'. ולפ"ז זו עלייה לאות י' שעלתה משרה - נקבה, ליהושע - זכר. וזה מצד הבחינה שזכר למעלה מנקבה. אולם אצל אברהם ושרה נגלה שהעיקר שנקבה למעלה מן הזכר, כי הפכה להיות "מרתה בבעלה", כנ"ל. ועיין פרדס רימונים (שי"ח, פ"ה) וז"ל, לרוב הפעמים תהיה למעלה ממנו, והיא בשופע הרחמים, אשת חיל עטרת בעלה. ולא אז מחבבה עד שקראה אמי, עיי"ש. וכמ"ש (תיקונים, כד, ע"ב) כד סליקת עטרה על רישיה, אתמר בה אשת חיל עטרת בעלה. וכן אמרו (שם, לט, ע"א) כד סלקא על רישא תגא זרקא, בההוא זמנא אתמר בה אשת חיל עטרת בעלה, ואתקריאת חל"ם (שהוא ניקוד שי'מעל' האותיות). וכך היא נקראת ביחס לבעלה. וכן נקראת כן ביחס לבניה, וכמ"ש בשפע טל (חלק טל, פ"ב, פ"ד) וז"ל, נקראת עטרת תפארת ישראל, מפני שהיא לו עטרה להתפאר בה, מצד שהולידה לו בנים צדיקים חסידים כשרים הגונים וטובים אנשי מעשה, עכ"ל. ועיין עץ חיים (שי"ד, פ"ב, מ"ת). ועיין עוד שם (ש"ז, פ"ד. ושער כא, פ"ב, מ"ת). ורמח"ל (ספר הכללים, כלל כ"ו).

והנה אמרו (ב"ר, מז, א) אמר רשב"י, יו"ד שנטל הקב"ה משרי, היה טס ופורח סביב כסאו של הקב"ה ואמר לפניו, רבש"ע בשביל שאני קטנה שבאותיות הוצאתני משמה של צדקת, א"ל הקב"ה, לשעבר היית בשם נקבה, עכשיו תהיה נתון בשם זכר, שנאמר ויקרא משה להושע בן נון יהושע וגו'. ולפ"ז זו עלייה לאות י' שעלתה משרה - נקבה, ליהושע - זכר. וזה מצד הבחינה שזכר למעלה מנקבה. אולם אצל אברהם ושרה נגלה שהעיקר שנקבה למעלה מן הזכר, כי הפכה להיות "מרתה בבעלה", כנ"ל. ועיין פרדס רימונים (שי"ח, פ"ה) וז"ל, לרוב הפעמים תהיה למעלה ממנו, והיא בשופע הרחמים, אשת חיל עטרת בעלה. ולא אז מחבבה עד שקראה אמי, עיי"ש. וכמ"ש (תיקונים, כד, ע"ב) כד סליקת עטרה על רישיה, אתמר בה אשת חיל עטרת בעלה. וכן אמרו (שם, לט, ע"א) כד סלקא על רישא תגא זרקא, בההוא זמנא אתמר בה אשת חיל עטרת בעלה, ואתקריאת חל"ם (שהוא ניקוד שי'מעל' האותיות). וכך היא נקראת ביחס לבעלה. וכן נקראת כן ביחס לבניה, וכמ"ש בשפע טל (חלק טל, פ"ב, פ"ד) וז"ל, נקראת עטרת תפארת ישראל, מפני שהיא לו עטרה להתפאר בה, מצד שהולידה לו בנים צדיקים חסידים כשרים הגונים וטובים אנשי מעשה, עכ"ל. ועיין עץ חיים (שי"ד, פ"ב, מ"ת). ועיין עוד שם (ש"ז, פ"ד. ושער כא, פ"ב, מ"ת). ורמח"ל (ספר הכללים, כלל כ"ו).

והנה אמרו (ב"ר, מז, א) אמר רשב"י, יו"ד שנטל הקב"ה משרי, היה טס ופורח סביב כסאו של הקב"ה ואמר לפניו, רבש"ע בשביל שאני קטנה שבאותיות הוצאתני משמה של צדקת, א"ל הקב"ה, לשעבר היית בשם נקבה, עכשיו תהיה נתון בשם זכר, שנאמר ויקרא משה להושע בן נון יהושע וגו'. ולפ"ז זו עלייה לאות י' שעלתה משרה - נקבה, ליהושע - זכר. וזה מצד הבחינה שזכר למעלה מנקבה. אולם אצל אברהם ושרה נגלה שהעיקר שנקבה למעלה מן הזכר, כי הפכה להיות "מרתה בבעלה", כנ"ל. ועיין פרדס רימונים (שי"ח, פ"ה) וז"ל, לרוב הפעמים תהיה למעלה ממנו, והיא בשופע הרחמים, אשת חיל עטרת בעלה. ולא אז מחבבה עד שקראה אמי, עיי"ש. וכמ"ש (תיקונים, כד, ע"ב) כד סליקת עטרה על רישיה, אתמר בה אשת חיל עטרת בעלה. וכן אמרו (שם, לט, ע"א) כד סלקא על רישא תגא זרקא, בההוא זמנא אתמר בה אשת חיל עטרת בעלה, ואתקריאת חל"ם (שהוא ניקוד שי'מעל' האותיות). וכך היא נקראת ביחס לבעלה. וכן נקראת כן ביחס לבניה, וכמ"ש בשפע טל (חלק טל, פ"ב, פ"ד) וז"ל, נקראת עטרת תפארת ישראל, מפני שהיא לו עטרה להתפאר בה, מצד שהולידה לו בנים צדיקים חסידים כשרים הגונים וטובים אנשי מעשה, עכ"ל. ועיין עץ חיים (שי"ד, פ"ב, מ"ת). ועיין עוד שם (ש"ז, פ"ד. ושער כא, פ"ב, מ"ת). ורמח"ל (ספר הכללים, כלל כ"ו).

והנה אמרו (ב"ר, מז, א) אמר רשב"י, יו"ד שנטל הקב"ה משרי, היה טס ופורח סביב כסאו של הקב"ה ואמר לפניו, רבש"ע בשביל שאני קטנה שבאותיות הוצאתני משמה של צדקת, א"ל הקב"ה, לשעבר היית בשם נקבה, עכשיו תהיה נתון בשם זכר, שנאמר ויקרא משה להושע בן נון יהושע וגו'. ולפ"ז זו עלייה לאות י' שעלתה משרה - נקבה, ליהושע - זכר. וזה מצד הבחינה שזכר למעלה מנקבה. אולם אצל אברהם ושרה נגלה שהעיקר שנקבה למעלה מן הזכר, כי הפכה להיות "מרתה בבעלה", כנ"ל. ועיין פרדס רימונים (שי"ח, פ"ה) וז"ל, לרוב הפעמים תהיה למעלה ממנו, והיא בשופע הרחמים, אשת חיל עטרת בעלה. ולא אז מחבבה עד שקראה אמי, עיי"ש. וכמ"ש (תיקונים, כד, ע"ב) כד סליקת עטרה על רישיה, אתמר בה אשת חיל עטרת בעלה. וכן אמרו (שם, לט, ע"א) כד סלקא על רישא תגא זרקא, בההוא זמנא אתמר בה אשת חיל עטרת בעלה, ואתקריאת חל"ם (שהוא ניקוד שי'מעל' האותיות). וכך היא נקראת ביחס לבעלה. וכן נקראת כן ביחס לבניה, וכמ"ש בשפע טל (חלק טל, פ"ב, פ"ד) וז"ל, נקראת עטרת תפארת ישראל, מפני שהיא לו עטרה להתפאר בה, מצד שהולידה לו בנים צדיקים חסידים כשרים הגונים וטובים אנשי מעשה, עכ"ל. ועיין עץ חיים (שי"ד, פ"ב, מ"ת). ועיין עוד שם (ש"ז, פ"ד. ושער כא, פ"ב, מ"ת). ורמח"ל (ספר הכללים, כלל כ"ו).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

לעפר, מקום ישני חברון, נר-חבו. ואזי מאיר מהראש - ראשון, נר-אשו, עד האחרון, נר-אחו.

וכאשר יורד לתתא, נצרך שמירה שלא ירד למקום שאינו ראוי, וזהו בחינת נצ, נר-צ. ועיקר השמירה שלא יגיע למקום של זרות, בחינת נכ, נר-כ. בבחינת מ"ש על ר"מ שלמד אצל אחר, רמון מצא, תוכו אכל קליפתו זרק. רמון, נר-מו.

ובחינת נר דתיקון האירה אצל יעקב משורש אברהם, שעליו נאמר מי האיר ממזרח צדק, ונתנגד לו נמרוד, נר-מוד, ונמשך ליעקב הנקרא ישורון, נר-ישון, שאמר מה נורא המקום הזה, נורא, נר-או (אותיות ארון), ומתפשט אצל בנו ראובן, נר-אוב (לשון אב), כנ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ובמדרגת מקום, זהו בחינת ארון, נר-או, שמקום ארון אינו מן המדה (כמ"ש בב"ב), והיינו שהוא בבחינת אין. וזהו בבית קדשי הקדשים, ובחוץ עיקר העבודה קרבנות, קרבן, נר-בק. וכן הדלקת המנורה, נר, כנ"ל. והעלאה זו מתתא לעילא, היא בחינת רון, יצחק ירנן, ודו"ק. והיינו שכל העבודה להעלות את הנר לעילא, לבחינת ארון.

ומאיך העבודה להאיר מאור הנר לתתא, עד לחורין ולסדקים. ובמדרגת נפש, יורד אור הנר מלמעלה מן הראש, לפניו, למקום החוטם, לנקב שבו הנקרא נחיר, נר-חי (ובקלקול הופך לחרון אף, נר-חו). ומתפשט לתתא מן הראש דרך הגרון, נר-גו. ויתר על כן מתפשט לתתא, עד הצדדים, בחינת קרן, ק-נר. (ואצל בעל חי קרן בראשו, בחינת נר על ראשו, כמדרגת עובר). ואזי נמשך הארה מלמעלה מראשו עד לתתא ע"י בחינת צנור, צו-נר, שהוא כח המשכת ההארה (כי צנור מלשון ניצוץ, הארה, כמ"ש בערוך). ומגיע עד

מסעי | נ-ר ויסעו מיטבתה ויחנו בעברנה" (במדבר, לג, לד).

עברנה, נר-עבה. נר השלהבת עולה למעלה. ונגלה כמ"ש בנדה (ל, ע"ב) על העובר נר דלוק על ראשו. וזהו בחינת נזר על ראשו, נר-ז, בבחינת ז' נרות שבמנורה. מנורה, נר-מוה. וזהו מדרגת נזיר, נר-זי. ולכך נאמר בו (שופטים, יג, ב) מורה לא יעלה על ראשו, כי על ראשו יש מדרגת נר.

ובקומת הנפש, רצון, נר-צו, הוא למעלה מן האדם, שאין בו השגה לולי התלבשותו במחשבה, במוחין. בבחינת והחכמה מאין תמצא, מן הרצון. וזהו מדרגתו של דוד, שעליו אמרו (ריש ברכות) כנור היה תלוי למעלה מראשותיו של דוד, כנור, נר-כו. וזהו בחינת נדר, נר-ד, כי נדר הופך להיות מעין הקדש, למעלה מהשגת האדם, ולכך נאסר על האדם השתמשות בהקדש ובנדר. וזהו בחינת נשר, נר-ש, כמ"ש אם תגביה כנשר וגו'.

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

רסן	ארנון	ארונה	אבנר
נקור	בנער	נהר	בירניות
עברנה	סנורים	נתר	נקרה
ברנע	רננה	רנה	צנור
נהרים	ארנבת	גרשון	רצון
חצרוני	נשאר	זכרון	ברקן
מסדרו	מנהרה	מנורה	נטר
נזיר	נותר	נורא	נגר
עכרן	שמרון	נכר	נזר
פרשדנה	גרע	עקרון	סרן
תורדני	נירם	שהרים	דראון
חרנפר	רעיון	פרנך	כנת
נבר	נמהר	נבוכדראצר	רוזן
נמר	נהרו	נחרץ	נר
ושנאצר	נכמר	נרץ	שניר
חורנים	כרשנא	זרענים	שריון

בלביפדיה קבלה אנוש

כתר

ז"ל האלשיך (בראשית, יז, א) הן האדם היה מעשה ידיו, והיתכן עשאו במום שיצא אחריו רמה וימלא חסרון מתפארת אדם אשר ברא אלהים, עכ"ל. ועיין אמרי נעם (תרומה) וז"ל, ויין ישמח לבב אנוש, כי לב רומז על תפארת, עכ"ל. כי הלב נמצא בגופא שהוא תפארת. אולם שורש הלב מן הארת יסוד תבונה שנמצא שם. ולכך פעמים רבות אמרו שלב הוא בינה - תבונה, כמ"ש ולבבו יבין.

תפארת

עיין ספר הפליאה (ד"ה ראה והבן שהל"ב נתיבות) וז"ל, לא ידע אנוש ערכה, פירוש אם בא אנוש בשר ודם לחקור ולידע מהות החכמה איך היא ערכה בכתר עליון הנקרא אין, לא ידע לשום לה ערך, לפי שבאין לא נתפס שום הבדל ולא שום הוי"ה.

חכמה

עיין רש"י (ישעיה, ח, א) וז"ל, בחרט אנוש, במכתב כתב אשר ירוץ כל אנוש הקורא בו אפילו אנוש כל שהוא, ואפילו אינו חכם. והרי שאנוש וחכם דבר והיפוכו, ונודע שכללות ההפכים אחד הוא.

ועוד. כתיב (איוב, כח, יג) והחכמה מאין תמצא, ואי זה מקום בינה, לא ידע אנוש ערכה. ועיין שבועות (ה, ע"א).

ועוד. עיין זוה"ק (בראשית, נו, ע"א) ביומי אנוש הוו חכימין בני נשא בחכמה דחרשין וקוסמין ובחכמתא למעצר לחיילי דשמאי, וכו', ביומי דאנוש אפילו ינוקי דהווא דרא כלהו הוו משגחן בחכמתאן עלאין והוי מסתכלן בהו. ועיין קמא, ע"ב. ושמות, קכג, ע"א).

בינה

נ' שערי בינה. והשער הקטן שבו הוא שורש הולדת ז"א, אדם קטן, בבחינת אות נו"ן מן האמנות"ו שבא להקטין. ועיין מלבי"ם (ישעיה, נא, יב, פירוש המילות) וז"ל, האנוש מורה נמצא קטן, כי נו"ן האמנותיו שהוסיפו במלת איש בא להקטין, עכ"ל. ועל שער זה נאמר (ישעיה, יג, ז) וכל לבב אנוש ימס. ותיקונו מש"כ (תהלים, קד, טו) ויין ישמח לבב אנוש. וכאשר נמצא בשער זה, כתיב תשב אנוש עד דכא. ואמרו (נדרים, לט, ע"ב) שתשובה נבראה קודם שנברא העולם, כמ"ש בטרם הרים יולדו ותחולל ארץ, תשב אנוש עד דכא.

דעת

אכילה מעץ הדעת, ומכח כך נעשה במדרגת "אנוש", וצריך סעד לתומכו. וזש"כ (תהלים, קד, טו) ולחם לבב אנוש "יסעד". ואכילה זו בפיתויו של נחש. אנוש בגימט' עם הכולל נחש.

חסד

מים. ואמרו (ב"ר, י, ז) דור אנוש לא פרע מהם אלא במים. עיין שקלים (יז, ע"א). וכמ"ש רש"י (בראשית, ו, ד) שעלה אוקינוס והציף שלישי עולם. והיינו אדם, אד-דם. יסוד המים, ובקלקול נהפך לאש דקל-קול, ושרשו שנהפך מאש לדם. תחלה אש - איש, ואח"כ ע"י גבורות נקרא גבר, ואח"כ נופל לאש דקלקול, אנוש - יאוש. וזש"כ (תהלים, סו, יב) הרכבת אנוש לראשנו באנו באש ובמים. ועיין מחברת הקדש (שער יציאת מצרים) וז"ל, דור אנוש פגמו בבחינת חסדים, עכ"ל. ועיין ילק"ש (וירא, רמז קא, ד"ה ויבן) לא חשב אנוש, לא חשב זכות אברהם. ועיין מגלה עמוקות (לך לך) שאברהם הוא תיקון דור אנוש שהוא בעבודה זרה.

גבורה

פחד. וכתיב (ישעיה, נא, יג) ותיראי מאנוש ותפחד. וכתיב (שם, שם, יב) ותיראי מאנוש ימות. ואזי נהפך אותיות אנוש לשונא.

נצח. אמרו (ב"ר, יט, ח) עיקר שכינה בתחתונים הייתה, כיון שחטא אדם הראשון, נסתלקה לרקיע ראשון, חטא קין עלה לרקיע שני, חטא דור אנוש עלה לשלישי. ע"כ. שהוא כנגד נצח. ועיין פסיקתא דר"כ (א) שס"ל שדור אנוש סילקו לשני. ועיין בפתחי שערים (נתיב פרצוף נוק' דז"א, פתח כט). ועיין ערך קטן נוק'.

ועוד. עיין ליקוטי תורה (שה"ש) וז"ל, כשיורד אבא בנו"ה נקרא לחם, כמ"ש, ולחם לבב אנוש יסעד.

הוד

נו"ה, הליכה. ואמרו (ב"ר, כו, ה, לב) בעצת רשעים לא הלך, זה דור אנוש.

יסוד

אנוש, און-ש. און - יסוד. וכתיב (ישעיה, לג, ח) הפר ברית, מאס ערים, לא חשב אנוש. ועיין פירוש רמ"ז (זהר, שמות) וז"ל, אנוש הוא מיסוד, וכו', והוא רצה להוציא הארת יסוד אימא לחוץ, עכ"ל. ועיין בספרו ערכי הכינויים (אות ס', שלג) וז"ל, סוד עיקרו ביסוד וכו', וזהו סוד ויין (שבעים, עי"ש) ישמח לבב אנוש, ועם הטיפה שהיא יו"ד, הרי יסוד, עכ"ל. ועיין ערך קטן אמא, וערך קטן נוק'. ועיין תפארת שלמה (האזינו) וז"ל, הרמז על מעלת ציס"ע, הוא המקדש שביעי, כי השבת הוא ג"כ בחינת היסוד. וזש"כ (ישעיה, נו, ב) אשרי אנוש יעשה זאת, כל שומר שבת מחללו, הפירוש בזה, יעשה זאת לתקן בחינת היסוד ולעשות היחוד ביסוד"מ וכו', עי"ש.

מלכות

שבת מלכתא. ואמרו (שבת, קיח, ע"ב) א"ר חייא בר אבא אמר ר' יוחנן, כל המשמר שבת כהלכתו, אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו, שנאמר אשרי אנוש יעשה זאת וגו', אל תיקרי מחללו, אלא מחול לו.

ובקלקול קראו דוד לרבו אחיתפל (תהלים, נה, יד) ואתה אנוש כערכי וגו', אולם אח"כ קראו חבירו ואח"כ תלמידו, כמ"ש בסנהדרין (קו, ע"ב).

נפש

תשב אנוש עד דכא, ודרשו חז"ל (רות רבה, ו, ד) עד דכדוכה של נפש. ועוד. כתיב (תהלים, קד, טו) ויין ישמח לבב אנוש. וכתיב (משלי, לא, ו) ויין למרי נפש.

בלבביפדיה קבלה אנוש

הוא האנוש. ואמרת, הרכבת אנוש לראשינו, שהרכיב שני דברים שאינם דומים, האנוש על הראש, הגוף עם הנשמה, עכ"ל. ועיין כתבי הרב מ"מ משקלוב (ביאורי הזהר, דף קי) וז"ל, פתחו ואמרו, הרכבת אנוש וגו', כי אז הנשמה בסוד אנוש, שירדה ממדרגתה בסוד השבי"ה, וכו', והרכבת אנוש מכל ראשי"ת ומבחר כל העולמות והממונים בכדי שיהא הוא יכול להיות מושל בכולם, ובירידתו גם הם יורדים, וז"ס הרכבת אנוש לראשינו.

חיה

אחיה בר שמחזאי (אחיה, א-חיה). והוא אחד מן המלאכים שירדו בדור אנוש. עיין נדה (סא, ע"א). והיינו נפילת החיה.

כתיב (תהלים, קד, טו) לחם לבב אנוש יסעד. וכתיב (דברים, ח, ג) כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, כי על כל מוצא פי ה'. והוא בחינת נפש "חיה".

יחידה

אנשים רבים, אנוש יחיד. עיין ראש דוד (האזינו, ושבת תשובה). ויוסף תהלות (פ"צ, פ"ג). וכסא דוד (דרוש ט, לשבת תשובה). ודבר לפי (מערכת ת, יג, תוכחה). ואחיתופל נקרא ע"י דוד אנוש כערכי. ונקרא אלופי, שלמדו הלכה אחת שלא ילמוד יחיד. עיין רש"י (אבות, פ"ו, מ"ג).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ועוד. עיין ספר הברית (ח"ב, מאמר יג, אהבת רעים, פי"א) על כן נקראת התורה משיבת נפש, כי תשיב אנוש עד דכא.

ועוד. עיין באר מים חיים (בראשית, פ"ב) ד' שמות יקרא לאדם אשר על הארץ, גבר, אנוש, איש, אדם, והם נגד ד' בחינות חלקי נשמתו הנקראים נפש רוח נשמה חיה, עכ"ל. אנוש כנגד נפש.

ועוד. נפש. דוד. ואמרו (זוה"ק, בראשית, קז, ע"ב) אוקיר אנוש מפז, דא מלכא משיחא, דיסתלק ויתייקר על כל בני עלמא.

רוח

איתא בבעה"ט (שמות, טז, כ) וז"ל, שאם רם לבו שיש בו גסות הרוח, וירם תולעים. וזה ששינוי (אבות, פ"ד, מ"ד) מאד מאד הוי שפל רוח, שתקות אנוש רמה, עכ"ל.

ועיין ציוני (בראשית) וז"ל, אז הוחל לקרוא בשם ה', דע שמאנוש ואילך בא רפיון וחלוש בעולם. מה היה חטאם, גילה איש סודי, שהיו מהלכים מסוף העולם ועד סופו, ומביאים כסף וזהב ומרגליות, ועשו מהם ע"ז בדל"ת רוחות כשיעור אלף פרסה, והיו מורידין חמה ולבנה וכוכבי בים ומזלות לשמש להם כדרך שמשמשין לפני הקב"ה. והאיך היתה היכולת בידם, אלא שמחזאי ועזאל למדו להם כל מעשה כשפים ואז קטרגו המלאכים, ואמרו מה אנוש כי תזכרנו, מה אדם לא נאמר אלא מה אנוש, שהיה ראש לע"ז, ואז עלתה השכינה שנאמר עלה אלהים בתרועה, עכ"ל.

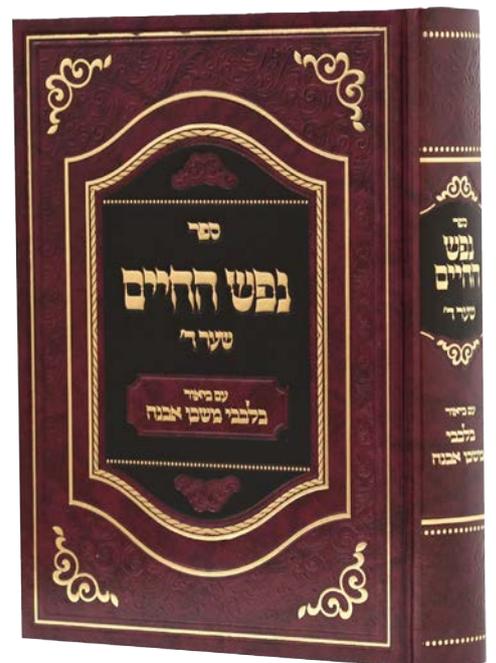
נשמה

עיין חת"ס (הספד על ר' נתן אדלר ז"ל) וז"ל, הנשמה ראשינו, והגוף

ספר נפש החיים שער ד' עם פירוש בלבבי משכן אבנה, עוסק לברר את עניינה ומהותה של התורה הקדושה, ואת יחס חיבורו של ה'אדם' אליה, בכל מדרגותיה.

וכן את מהות השפעתו של האדם על כל הבריאה כולה, כפי ערך חיבורו לתורה. וכן מבאר דרך מעשית כיצד יכין האדם את עצמו ללימוד התורה, על מנת להתחבר אליה באופן הראוי. כלומר, בתורה ישנם מדרגות שונות, כגון: ידיעת התורה בבקיאות, עיון התורה, ה'אור' שבתורה, ה'מאור' שבתורה, גילוי הקב"ה שבתורה, ועוד ועוד. ומצד כך,

האדם צריך להבין מהי המהות של כל מדרגה ומדרגה, ולאחר מכן, לברר האם וכמה 'הוא' מחובר למדרגה זו, וכן כיצד עליו להתחבר אליה. ובהתאם לכך, נמדדת גם השפעתו של האדם על כל הבריאה כולה בעסקו בתורה, שהרי כל מדרגה משפיעה באופן שונה, כפי שבורר בדברי הנפש החיים.

רכישת ספרי הרב: ספרי אנומוניץ משלוח ברחבי העולם

03.578.2270

מילון ערכים בקבלה • ארחא

והממוצע בין ארחא עלאה דא"א לארחא תתאה דז"א, הוא תיקון ג' מתיקוני דיקנא, כמ"ש בעץ חיים (ש"ד, פ"ב) וז"ל, וכן הבל החוטם נמשך דרך אותו ארחא שיש על הפה נגד החוטם שהוא תיקון ג' ותיקון ה' מ"ג תיקוני דיקנא. וכן הבל הפה נמשך דרך אותו ארחא ב' הנקרא לא החזיק לעד אפו, עכ"ל. והוא ארחא נוסף כמ"ש (ש"ג, פ"ט) וז"ל, ה' (תיקון חמישי) הוא ארחא תניינא, המפסיק באמצע הזקן והוא מכוון נגד ארחא קדמאה שתחת החוטם, עכ"ל. וכן הוא בשער הכוונות (דרושי ויעבור, דרוש ג', ודרוש ז', ועוד מקומות). ועיין בלשם הנ"ל, שביאר שיש ב' סוגים של ארחא, יושר ועיגולים, ותולדתם ב' ארחא אלו בחוטם ובפה, תיקון ג' ותיקון ה', ודו"ק. ועיין בית עולמים (דף קלא, ע"א).

והנה מהות אותו ארחא עליון נתבאר יפה בקול ברמה (אות כח) וז"ל, והנה יש באמצע אורח חד פנוי בלי שערות, והשערות מחצי הראש מצד זה ומחצי הראש מצד זה, ואותו האורח שבאמצע הוא בחינה של היסוד הנקרא אורחא, ולכן אין בו שערות, כי השערות שמצד זה ומצד זה, הם נצח והוד, והאורח שבאמצע הוא יסוד דעתיק, עכ"ל. והבן מאוד מאוד שהוא שורש כל נקודת אמצע, ודו"ק, עיי"ש שהוא סוד מחצית השקל. ובתוך יסוד זה גנוז דעת דעתיק שהוא שורש "אמצע". וכתב הרמח"ל (אדיר במרום, ד"ה בפלגותא אזל חד אורחא) שז"ת דעתיק מתלבשים בא"א כנודע, ודעת דעתיק מתגלה בחד ארחא זה, והוא שורש ההנהגה דלעת"ל שאין ימין ושמאל, ומכאן ואילך ולתתא יש שערות לימין ושמאל, שורש לכל ימין ושמאל, עיי"ש בהרחבה. ועיין קול ברמה (אות לז) בהרחבה. ועיין מזכיר שלום (מערכת החי"ת, אות ל' - חיוורתו). ועמק המלך (ש"י, פרקים ח', וט"ו).

והנה יש באמצע אורח חד פנוי בלי שערות, והשערות מחצי הראש מצד זה ומצד זה, ואותו האורח שבאמצע הוא בחינה של היסוד הנקרא אורחא, ולכן אין בו שערות, כי השערות שמצד זה ומצד זה, הם נצח והוד, והאורח שבאמצע הוא יסוד דעתיק, עכ"ל. והבן מאוד מאוד שהוא שורש כל נקודת אמצע, ודו"ק, עיי"ש שהוא סוד מחצית השקל. ובתוך יסוד זה גנוז דעת דעתיק שהוא שורש "אמצע". וכתב הרמח"ל (אדיר במרום, ד"ה בפלגותא אזל חד אורחא) שז"ת דעתיק מתלבשים בא"א כנודע, ודעת דעתיק מתגלה בחד ארחא זה, והוא שורש ההנהגה דלעת"ל שאין ימין ושמאל, ומכאן ואילך ולתתא יש שערות לימין ושמאל, שורש לכל ימין ושמאל, עיי"ש בהרחבה. ועיין קול ברמה (אות לז) בהרחבה. ועיין מזכיר שלום (מערכת החי"ת, אות ל' - חיוורתו). ועמק המלך (ש"י, פרקים ח', וט"ו).

והנה יש באמצע אורח חד פנוי בלי שערות, והשערות מחצי הראש מצד זה ומצד זה, ואותו האורח שבאמצע הוא בחינה של היסוד הנקרא אורחא, ולכן אין בו שערות, כי השערות שמצד זה ומצד זה, הם נצח והוד, והאורח שבאמצע הוא יסוד דעתיק, עכ"ל. והבן מאוד מאוד שהוא שורש כל נקודת אמצע, ודו"ק, עיי"ש שהוא סוד מחצית השקל. ובתוך יסוד זה גנוז דעת דעתיק שהוא שורש "אמצע". וכתב הרמח"ל (אדיר במרום, ד"ה בפלגותא אזל חד אורחא) שז"ת דעתיק מתלבשים בא"א כנודע, ודעת דעתיק מתגלה בחד ארחא זה, והוא שורש ההנהגה דלעת"ל שאין ימין ושמאל, ומכאן ואילך ולתתא יש שערות לימין ושמאל, שורש לכל ימין ושמאל, עיי"ש בהרחבה. ועיין קול ברמה (אות לז) בהרחבה. ועיין מזכיר שלום (מערכת החי"ת, אות ל' - חיוורתו). ועמק המלך (ש"י, פרקים ח', וט"ו).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

אמרו בזה"ק (ח"ג, רפח, ע"ב) חד ארחא דנהיר בפלגותא דשערי, דנפקי ממוחא, הוא ארחא דנהרין ביה צדקייא לעלמא דאתי, דכתיב (משלי, ד, יח) וארח צדיקים כאור נגה וגו'. ועל דא כתיב (ישעיה, נח, יד) אז תתענג על ה', ומהאי ארחא מתנהרין כל שאר ארחין דתליין בזעיר אנפין. וכתב הגר"א (ספד"צ, פ"ב, ד"ה אוכמין עד דקיק) וז"ל, ארחא דאזיל בפלגותא דשערי דע"ק הוא רברבא, משא"כ כאן (בז"א) וז"ש חד ארחא, וכמ"ש באד"ר (קכט, ע"א) קוצין דשערי תליין בתקוני עד כל ארחות ה' חסד ואמת, עכ"ל. ושם באד"ר אמרו, חד ארחא דנהיר למאתן ושבעין עלמין וכו', עד ההוא ארחא, אתפשט לתרי"ג ארחין. וסוד ר"ע, הוא יי היות עולה ר"ס, ויי אותיות, עולה ר"ע. ועיין בהרחבה באדיר במרום המוזכר להלן שהרחיב לבאר סוד ר"ע אלו. ואמרו בזה"ק (שם, קצג, ע"א) בפלגותא דשערי, מתאחדא חד אורחא (דז"א) בארחא דעתיק יומין. ומתפרשין מניה כל אורחי דפקודי דאוריתא. ועיין תיקונים (תיקון ע') ארחא מתפלג וכו'.

והנה יש באמצע אורח חד פנוי בלי שערות, והשערות מחצי הראש מצד זה ומצד זה, ואותו האורח שבאמצע הוא בחינה של היסוד הנקרא אורחא, ולכן אין בו שערות, כי השערות שמצד זה ומצד זה, הם נצח והוד, והאורח שבאמצע הוא יסוד דעתיק, עכ"ל. והבן מאוד מאוד שהוא שורש כל נקודת אמצע, ודו"ק, עיי"ש שהוא סוד מחצית השקל. ובתוך יסוד זה גנוז דעת דעתיק שהוא שורש "אמצע". וכתב הרמח"ל (אדיר במרום, ד"ה בפלגותא אזל חד אורחא) שז"ת דעתיק מתלבשים בא"א כנודע, ודעת דעתיק מתגלה בחד ארחא זה, והוא שורש ההנהגה דלעת"ל שאין ימין ושמאל, ומכאן ואילך ולתתא יש שערות לימין ושמאל, שורש לכל ימין ושמאל, עיי"ש בהרחבה. ועיין קול ברמה (אות לז) בהרחבה. ועיין מזכיר שלום (מערכת החי"ת, אות ל' - חיוורתו). ועמק המלך (ש"י, פרקים ח', וט"ו).

והנה יש באמצע אורח חד פנוי בלי שערות, והשערות מחצי הראש מצד זה ומצד זה, ואותו האורח שבאמצע הוא בחינה של היסוד הנקרא אורחא, ולכן אין בו שערות, כי השערות שמצד זה ומצד זה, הם נצח והוד, והאורח שבאמצע הוא יסוד דעתיק, עכ"ל. והבן מאוד מאוד שהוא שורש כל נקודת אמצע, ודו"ק, עיי"ש שהוא סוד מחצית השקל. ובתוך יסוד זה גנוז דעת דעתיק שהוא שורש "אמצע". וכתב הרמח"ל (אדיר במרום, ד"ה בפלגותא אזל חד אורחא) שז"ת דעתיק מתלבשים בא"א כנודע, ודעת דעתיק מתגלה בחד ארחא זה, והוא שורש ההנהגה דלעת"ל שאין ימין ושמאל, ומכאן ואילך ולתתא יש שערות לימין ושמאל, שורש לכל ימין ושמאל, עיי"ש בהרחבה. ועיין קול ברמה (אות לז) בהרחבה. ועיין מזכיר שלום (מערכת החי"ת, אות ל' - חיוורתו). ועמק המלך (ש"י, פרקים ח', וט"ו).

info@bilvavi.net כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

מחצות ואילך הגאולה העתידית

לפעמים, נפש האדם, עצם כך שהיא יודעת שמגיעים הימים הללו של תשעת הימים, ולאחר מכן תוקף החורבן עצמו בתשעה באב, הנפש לא רוצה להיכנס לאותו מקום, עוד לפני שזה התחיל, הנפש כבר רוצה שהימים יעברו.

זה ימים שהאדם מרגיש צער, הוא מרגיש עצבות, הוא מרגיש משהו בחלל האוויר לא שמח, יש לו כמו תשוקה שהימים כבר יעברו עוד לפני שהם נכנסו.

ודאי שהשטחיות שבדברים, האדם לא רוצה לסבול הוא רוצה רק לשמוח, ולכן הוא לא רוצה להיכנס לאותו מקום. אבל קצת נתבונן יותר עמוק.

כמו שהתחלנו לומר מקודם, האדם בנוי מדבר והיפוכו, אז כנגד העצב יש שמחה. אדם לא יכול לחיות עם שמחה בלבד, והוא לא יכול לחיות עם עצבות בלבד. אדם שחי בקצוות זהו הדבר הכי קשה שיכול להיות.

דרך המלך, דרך האמצע, כדברי הרמב"ם הידועים, מה שהאדם דורך במקום האמצע בין שני הדברים הללו. ברגע שמגיעים תשעת הימים הללו, והאדם מרגיש את העצבות שהיא מסלקת לו את המעט שמחה עוד שיש לו במשך השנה, את המעט חיות שיש לו, אז הוא מרגיש שאין לו כח להיכנס לאותם ימים. הוא יודע שצריך, הוא יודע שחייבים, הוא יודע שזו המציאות ואין ברירה, אבל הוא היה מעדיף שלא יבראו.

עומק נקודת הקושי ראשית כל נעוצה בכך, שברגע שהוא מגיע לאותם ימים, אין לו שמחה, כל מה שיש לו עכשיו זה עצבות, עם עצבות לבד אי אפשר להתקיים. אם אדם, שהוא מגיע לימים הללו, יש לו רק עצבות, זה ברור שהנפש קשה לה לסבול את המקום הזה.

אנו לא מדברים עכשיו לא בכי אמיתי, אנו מדברים עכשיו על העצבות הפשוטה שהופכת כל אדם שמעט יראת שמים בקרבו, שהוא חש בימים הללו, כל אחד לפי ערכו, את העצבות שבדבר.

ראשית צריך להעמיד, על דרך כלל אם האדם חי את כל השנה כולה לא עם שמחה כשמחה אלא עם חיים כטבעם, ברגע שמגיעים הימים הללו ויש איזו שהיא סיבה לעצבות, אז בודאי שהשמחה שעוד מעט שבמעט שהייתה מסתלקת, אז אין כלום.

הרי כמו שידוע ירמיה כתב ספר איכה, ואין הנבואה שורה אלא מתוך שמחה של דבר מצוה. אז השאלה הידועה כיצד ירמיהו כתב את ספר איכה, הרי ספר איכה כולו ספר של החורבן, לפחות כמעט כולו, הרי מחד הנבואה נצרכת שיהיה בה שמחה, מאידך הוא כותב ספר על החורבן, הרי שלכאורה יש כאן תרתי דסתרי.

ביאור עומק הדבר, הנפש שיש בה את שני ההפכים הללו, שהיא השמחה והעצב, ברגע שמגיע זמן העצבות, מגיעים הימים הללו של העצבות, אין כוונת הדבר שהשמחה מסתלקת מהאדם, ואם היא מסתלקת ממנו, על כרחך שהשמחה שהייתה לו היא לא שמחה אמיתית. אם השמחה היא באמת שמחה אמיתית, גם שמגיעים התשעה ימים הללו, ותוקפם שהוא תשעה באב, השמחה לא מסתלקת מנפש האדם.

יכול להיות שרמת האיזון בנפש עכשיו משתנת, כן, אבל השמחה בנפש לא נעקרת. ואם האדם מרגיש כמעט כולו עצוב ואין בו כמעט שמחה, או אין שמחה בכלל, על כרחך שמעיקרא לא זו הייתה שמחת אמת, כי אם זו הייתה שמחת אמת, הרי שהיה לו שמחה גם בתשעה ימים הללו.

ודאי שהתפיסה השטחית והחיצונית אומרת: "לשמחה מה זו עושה?", הרי הימים הללו הם ימים שבהם אנו מתאבלים על חורבן הבית, ימי אבלות, ימי עצבות, ולא ימי שמחה.

אבל בעומק, ננסה קצת להבין את השורש של השמחה והעצבות, וממילא להבין את ההחלה בנפש של שניהם.

שמחה, זה על מה שזכה האדם להשיג. עצבות זה על מה שאין, על מה שחסר. אין אדם שיש לו הכל, ואין אדם שחסר לו הכל, אם חסר לו הכל, אז הוא לא נברא עדיין. אין אדם שיש לו את הכל, ואין אדם שחסר לו את הכל. לכל אחד יש דברים שיש לו ויש דברים שאין לו, כמה יש לו וכמה אין לו, מה יש לו ומה אין לו, זה

מחצות ואילך הגאולה העתידית

כמובן משתנה מאדם לאדם.

חי את החסר. משל למה הדבר דומה, נפטר רח"ל ילד בבית, האבא והאמא מאד עצובים, הילד בן שלוש נשאר, הוא לא כ"כ מבין להיות עצוב, מדוע, כי הוא לא מחובר למה שקרה כאן, הוא לא תופס את מה שקרה כאן, מי שחי את מה שקרה כאן, הוא זה שעצוב יותר. כפי עומק החיות כך עומק תפיסת האבלות.

ובלשון אחרת, כפי עומק מדרגת השמחה שיש לאדם בחיים, כך מדרגת האבלות שיש לו בימים הללו. לא ההוללות החיצונית, ולא הבעת פנים של שמחה, אלא שמחה במעמקי הלב, שמחה על עצם ההיות שהוא חי, זה המקום שממנו הוא מתאבל, כך עומק נקודת האבלות שיש לו בלב.

מי שאין לו הכרה נפשית, לא הכרה שכלית, אלא אין לו הכרה נפשית בחיים. הרי כולנו חיים, הנמלה לא חיה, היא גם חיה, הלטאה לא חיה, היא גם חיה. פעם שמעתם נמלה שיש לה שמחת חיים? הרי היא חיה, למה שלא יהיה לה שמחת חיים, כי לא חיה את החיים, היא חיה, אבל אין לה חיות בחיים.

שמחה זה מה שהאדם חי את חייו. כאשר השמחה של האדם היא שמחה חיצונית, אז האדם שמח כאשר יש לו בגד חדש, כאשר יש לו בית חדש, וכו' וכו', אלו הם השמחות של הקניינים. אבל השמחה האמתית שיש לאדם, היא שמחה בעצם ההיות של החיים, היא לא שמחה בדבר של קנין שהתווסף על גביו, אלא זו שמחה על עצם החיים.

"כשמחך יצירך בגן עדן מקדם", מהי השמחה, "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי", זו שמחה. שמחה של קנין היא לא השמחה המקורית, היא השמחה החיצונית. השמחה השורשית שאנו מוצאים בבריאה היא, מה היא השמחה שהקב"ה שימח את אדם הראשון וחוה, "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי", היא נקראת "חוה" כי היא אם כל חי. בחיבור הזה התגלה ה"עצם מעצמי ובשר מבשרי", זו שמחה של חיים בעצם, זה לא שמחה שהוא קנה אשה.

שאנו נמצאים לאחר החטא, אז האשה היא נקנית בשלשה דרכים, זה קנין חיצוני לאדם. אבל מצד שורש יצירת האדם, "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי", מצד כך זו שמחה של חיים, שמחה בעצם ההיות של החיים זה לא שמחה של קנין חיצוני.

אדם ששמח בעצם החיים, אז כאשר יש הסתלקות של חיים, ממה הוא עצוב, מההסתלקות של החיים. הרי לכאורה כל אדם על דרך כלל אביו ואמו הלכו לבית עולמם, הוא עצוב, האם הוא עצוב על עצם סילוק החיים. בעומק לא, לא על זה הוא עצוב בכלל. הוא עצוב על האווירה הנעימה שהיה לו אבא, על מה שהוא היה משוחח, על ההרגשה הטובה שיש מי שחושב עליו, אפשר להוסיף כל אחד לפי עניינו מה נקודת העצבות שלו. אבל האם הוא עצוב על עצם הסילוק של החיים מכאן, לא, בדרך כלל לא.

כשהוא חי, הוא לא שמח בעצם החיים, וכאשר מסתלקת החיות,

אדם שמחובר למה שיש לו, לא רק שיש לו, אלא שמחובר למה שיש לו, זה החלק של השמחה שלו. אדם שמחובר למה שאין לו, כאן נקודת העצבות שלו.

יש הרבה אנשים שיש להם, יש הרבה אנשים שאין להם, על החלק שיש להם הם לא שמחים, ועל החלק שאין להם הם לא עצובים. מה שיש לו, הוא לא שמח, הוא לא מחובר לזה, ולפעמים מה שאין הוא לא עצוב, הוא לא מרגיש שזה חסר לו. אם תשאל אותו בדעת זה חסר לך, הוא יגיד כן, אבל לא אכפת לי.

השמחה היא חיות, העצבות היא גם חיות, "והחי יתן אל לבו", מי שלא חי, גם לא נותן אל לבו. כשם שהשמחה היא חיות, כך גם העצבות היא סוג של חיות. מה שהעצבות אצלו נתפס כהעדר חיות מוחלט, הוא באמת לא יכול להחיל את העצבות בנפש. אבל כאשר האדם מחובר לחיים, הוא מחובר למה שיש, והוא מחובר להעדר, שניהם נותנים לו חיות.

דוגמא לדבר, פשוט מאד, יש לבן אדם למשל צער, עוגמת נפש, מרוב הצער והעוגמת נפש הוא מתחיל לבכות. בשעה שהוא בוכה, הוא לאט לאט נרגע, הוא מרגיש שהבכי הרגיע אותו ונתן לו חיות. איך הבכי הרגיע אותו ונתן לו חיות.

כאשר יש לאדם כאב אמיתי, והוא בוכה, הבכי מרגיע אותו. מה הסיבה שהבכי מרגיע אותו. אז בשטחיות אפשר לומר, הוא בכה, אז הוא הוציא את הכאב לחוץ ולכן הוא נרגע. יש בזה מן האמת. אבל ביתר חידוד, הבכי הוא גילוי החיות שבעצב. החיות הזו מתגלה בשעת הבכי. כאשר הוא בוכה זה תוקף נקודת העצבות שהיא חיה.

יוצאים מים, המים הם נקראים מים חיים, זה שורשם. כאשר האדם בוכה, בעומק זה סוג של חיות. "בכה תבכה בלילה ודמעתה על לחיה", הימים הללו שנועדו לבכי, אז בפשטות אנו בוכים על ההעדר. אבל בעומק יותר הבכי נותן לנו חיות. הבכי עצמו הוא צורה של חיים.

אדם שלא מחובר לימים הללו מצד העומק הפנימי שלהם, אלא מצד החיצוניות שלהם, אז האווירה מסביב היא עצובה, לא מחליפים בגדים, לא אוכלים בשר, וכו' וכו'. הוא מרגיש את הדברים מסביב באוויר, חיות אין לו מהימים הללו, אז מה יש לו מהימים הללו - עצבות חיצונית. עצבות חיצונית היא מוות. לכן הוא לא מסוגל להחיל את זה בנפש.

אבל אדם שחי את החורבן, יש לו חיות מעצם האבלות כאן. זה קשה בהתחלה להבין את זה, אבל זו המציאות. האבלות הזו זו סוג של חי, הרי "אין בשר המת מרגיש", אז מי שמרגיש זה נובע מהיכן, מחיות, ההרגשה זו הרגשה של חיות, זו לא הרגשה של מוות. זה הרגשה איך החי תופס את ההעדר, את מה שחסר, אבל זה כי הוא

מחצות ואילך הגאולה העתידית

באופן מוחלט, אז הוא יוכל להרגיש לרגע מה זה חיים כחיים.

אבל, גם אם הוא הרגיש את זה, אם הוא לא משמר את אותה נקודה, זה חולף מהר מאוד. אפשר לראות את זה למשל בבני אדם שהיו בתאונת דרכים בסכנת מוות, ברגע שהם יצאו משם וניצלו, הם אומרים: כל הבעיות עכשיו טפלות העיקר שנישארתי חי. מה קורה אחרי שלושה ימים, הוא עוד פעם חוזר לאותם רצונות, לאותם תשוקות, מה שהוא וויתר עליהם באותו רגע והוא היה מוכן למחול לכל שונאיו, כאשר הוא ירד לחיים הרגילים הכל חוזר לעצמו. באותו רגע היה לו לרגע קט נגיעה בעצם החיים, אבל הוא התרחק משם מהר מאוד.

אם אדם נכנס עמוק בתוך נפשו, עוד יותר עמוק ועוד יותר עמוק, הוא נוגע בעצם ההיות של החיים שלו, שם האדם לא תלוי בזולתו, שם הוא לא חי את מה שקורה מבחוץ, שם הוא חי את עצם החיים וזה שמחתו.

מהמקום הזה בנפש, כאשר האדם רואה סילוק של נקודת חיות, הרי שיש לו הפרעה בעצם סילוק החיות. לא מצד התולדות כמו שאמרנו, אלא מצד עצם נקודת סילוק החיות.

שבית המקדש היה קיים, "לא לן אדם בירושלים עם חטא", כמו שאומרים חז"ל כידוע. כאשר האדם היה מגיע לבית המקדש, התפיסה מאד שטחית מה אומרת שהיה שם, הוא היה מביא קרבן והתכפר לו. אבל כמו שמבואר בדברי רבותינו, שהוא היה מגיע לבית המקדש, מחמת שבית המקדש נקרא "בית חיינו", הרי שהוא היה מרגיש שם מה זה חיים.

מדוע בית המקדש מכפר על העון, העון הוא שורש המות, בית המקדש הוא שורש החיים, לכן בבית המקדש אין מקום לעוונות. וזה מתפשט לכל ירושלים, לא לן אדם שם עם חטא.

בית המקדש גילה לאדם מקום בנפש

הוא לא עצוב על סילוק החיות, אלא הוא עצוב על מה שמתלווה לחיות, שזה מה שהתלק לו. משל למה הדבר דומה, רח"ל האבא נפטר, הילדה הקטנה אומרת, אין מי שיקנה לי מתנות. אז ממה היא עצובה, שאין מי שיקנה לה מתנות, היא עצובה מעצם סילוק החיים? לא.

גם כאשר האדם הוא מבוגר, הקטנות מגיעה גם לזמן הגדלות אם האדם לא יצא מאותה קטנות, העצבות שלו יכולה להיות עצבות שבאה מחמת תלות, לא מחמת העצם של החיים.

בכדי שיהיה לאדם עצבות על עצם החיים, מוכרח שהאדם יחיה את החיים. כשהוא יחיה את החיים, אז השמחה שלו היא על חיים, והאבלות שלו היא על סילוק חיים.

"טוב ללכת אל בית האבל מללכת אל בית המשתה", אז בודאי, "החי יתן אל לבו", כפשוטם של דברים. אבל בעומק יותר, השמחה של בית המשתה, שמחת נישואין, והעצבות של המוות, זה אותו שורש. כמו שהשורש של השמחה של המשתה היא "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי", זה שמחה על עצם החיות, כך בית האבל זה אבלות על עצם סילוק החיות.

א"כ הסילוק של החיות, הוא עצם נקודת העצבות. בית המקדש נקרא "בית חיינו", כי היא בית חיינו, זה נקרא בית המקדש. כאשר אנחנו עצובים, או לפחות צריכים להיות עצובים, שהסתלק בית המקדש, מה עומק נקודת העצבות שהסתלק בית המקדש. שחסר את ההשפעות? מזבח מזין, מפרנס. שחסר לנו את ההשפעות של התורה, "שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך", וכו' וכו', הכל אמת.

זה תולדות מהשורש, אבל מה חסר בעצם. אם זה נקרא "בית חיינו" אז בשעה שבית המקדש נחרב, אז מסתלק עצם כח החיים שבבריאה. מי שחי ותופס חיים כחיים, זה כואב לו. אבל מי שלא תופס חיים כחיים, זה לא כואב לו. ואם יכאב לו החורבן, יכאב לו על התולדות של החורבן, לא על החורבן בעצם.

החורבן בעצם הוא עצם סילוק החיים מהבריאה. "ביום אכלך ממנו מות תמות", השאלה הידועה הרי ביום שהוא אכל ממנו הוא עדיין לא מת, אדם הראשון מת לסוף תשעה מאות שלושים שנה כמו שמפורש בפסוק, ביאור הדבר לענייננו, כבר מעכשיו התפיסה שלו בחיים היא לא תפיסה של עצם חיים, אלא היא תפיסה של "קניתי איש את ה'", כל דבר נתפס לפי הקנין אבל לא בעצם החיים.

מי ששמח בעצם החיים, אז הוא שמח בכל מצב. ומי שלא שמח בכל מצב, על כרחך ששמחתו תלויה בדברים שחוצה לו, הרי שגם בשעה שהוא שמח הוא לא שמח בעצם החיים.

השמחה של עצם החיים, זה רק כאשר האדם נוגע במקור החיים הפנימיים של עצמו. על דרך כלל אדם שלא עמל לבקוע עמוק יותר ועמוק יותר בתוך נפשו, הוא מעולם לא נגע בעצם נקודת החיים. מתי אדם נוגע בעצם נקודת החיים, אם הוא נמצא בחשש של סכנת מוות, אז הוא מרגיש מה זה חיים, לפני זה הוא לא מרגיש מה זה חיים. ואם הוא לא עבר ממש סכנה מוחשית של מוות אף פעם, אז הוא מרגיש את עצם החיים רגע לפני מיתתו אם הוא היה מודע למיתתו, אבל אז כמובן זה קרוב למאוחר.

מעולם הוא לא עמד? מפני חיים כחיים. אפילו אם הוא מרגיש סכנה, אם היא איננה קרובה, הוא עדיין לא מרגיש את עצם החיות. ככל שהדבר יגיע למצב שהוא קרוב אליו

מחצות ואילך הגאולה העתידית

הוא בוכה הוא יותר חיצוני. משא"כ כאשר חסר לאדם דבר שהוא עצם החיות שלו, זה דבר שחיותו תלויה בו ואם זה מסתלק אין לו חיות, אז הבכי שלו מגיע מהמקום הפנימי ביותר שיש לו.

תולדה של הדברים, כאשר הוא בוכה ממקור החיים, אז הבכי נותן לו חיים, כי הוא בוכה והוא מעורר את נקודת החיים שנחסרת, אז הוא מחדד אצל עצמו את תחושת החיים. משא"כ כאשר הוא בוכה ממקום חיצוני, ממקום של קנין, הבכי לא הגיע מנקודת החיים, ולכן הוא גם לא נותן לאדם חיות.

ככל שהבכי הזה קרוב יותר לנקודת החיים, כך הבכי הזה נותן לו חיות. וככל שהבכי הזה רחוק מנקודת החיים, כך הבכי הזה פחות נותן לו חיות. לכן כאשר האדם כואב לו משהו קטן והוא בוכה, הבכי הזה לא נותן לו הרגשה של חיות מוגברת. אבל כאשר כואב לו הדבר מאד והוא בוכה עליו מעומק נפשו, כאן החיות שהוא מקבל היא הרבה יותר גדולה.

שנחרב בית המקדש ונסתלקה החיות, התחדש לנו דרך חדשה איך להתחבר לחיים. כמו שאמרנו בראשית הדברים, יש שמחה ויש עצבות, שבית המקדש קיים, היא נקראת "משוש כל הארץ", זה מקום של ששון, זה מקום של שמחה. שבית המקדש קיים, החיבור דרך המקדש לחיים הוא דרך השמחה, הוא דרך מה שקיים. שבית המקדש חרב, החיבור לחיים הוא דרך הבכי, אבל זה חיבור לחיים, זה לא בכי כפשוטו.

כמו שהשמחה היא חיבור לחיים, כך הבכי הוא חיבור לחיים, "והחי יתן אל לבו". זה המקום העמוק של תשעת הימים הללו, זו לא הגדרה של אבלות כפשוטה. אם הדברים רואה את הדברים רק כאבלות כפשוטה, אז זה יוצר אולי איזו שהיא עצבות בנפש, עוד לפני שהימים נכנסו הוא כבר רוצה שהם יצאו, ויתר על כן שלא יבואו לעולם מעיקרא. ובדאי שבעומק הנפש היה עדיף שהם לא יבואו לעולם מעיקרא, שלא יהיה חורבן הבית.

אבל, שכאדם מתחבר למקור האבלות, שם הוא מגלה נקודה של חיות, ושם הוא מסוגל להתחבר בעומק הפנימי לאבלות. כל זמן שהאדם לא נוגע במקום הפנימי של האבלות, הרי שיש לו דחייה להתחבר לאותו מקום של אבלות. למה, כי האבלות היא סילוק של חיות, מי רוצה להתחבר למקום של סילוק של חיות.

כאשר האדם הולך לבית האבל, "טוב ללכת אל בית האבל מללכת אל בית המשתה", "והחי יתן אל לבו", על ידי שהוא מגיע לבית האבל הוא מתעורר להתחזק ולהתחבר לחיים. אז מה נתן לו הביקור בבית האבל - חיות.

מי שלא יונק מבית האבל חיות, אז שהוא מגיע לבית האבל הוא רואה אנשים עצובים, אין לו כח להיות במקום שאנשים עצובים. אבל מי שרוצה להתעורר ולגלות נקודת חיות עמוקה יותר בנפש, הוא דייקא מחפש ללכת לבית האבל, כי האבלות הזו נותנת לו חיזוק

מקום שנקרא חיים. למה בית המקדש זה מקום גילוי התורה, "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים", כי התורה נקראת תורת חיים, "כי הם חיינו", אז מקור החיים משפיע תורה של חיים. כיוון ששורש החיים כולם זה התורה קדושה, לכן בית המקדש הוא מקור השפעת התורה, כי הוא מקור היות החיים.

מקור ההויה של החיים זה בית המקדש. מה חסר לנו בעצם שנ־ חרב הבית, חסר לנו את עצם התפיסה של החיים. ודאי שחסר לנו עוד הרבה הרבה תולדות שהחיים הללו מולידים, זו כל ההשפעה כולה שהייתה שבית המקדש היה קיים, אבל מה שחסר לנו בעצם, השורש של הדבר, חסר לנו את עצם התפיסה בעצם המקום שנ־ קרא חיים.

כאשר האדם בא א"כ להתאבל על חורבן הבית, בכדי להתאבל על חורבן חייב להיות שאדם ידע מה חסר לו. כדי שהוא ידע מה חסר לו, אז הוא צריך להרגיש מה זה חיים, ואם הוא לא מרגיש מה זה חיים, אז הוא גם לא יודע מה חסר בבית המקדש.

אלא שכמובן יש מדרגה של חיים מלפנים מחיים, בחיים עצמם יש עוד עומק ועוד עומק, ואם הוא נוגע כבר בנקודת החיים, מכאן יש לו אבלות על מקום יותר עמוק של חיים, שהוא מבין מה זה נקרא חיים שנעלמים.

בכדי להספיד, כמו שכתוב, יש בר' יצחק הוטנר ועוד, כאשר באים להספיד מישהו אחר חייב להיות שהמספיד יהיה למעלה ממדרגת המוספד. הרי אם המספיד הוא למטה מהמוספד, איך הוא יכול להספיד את המוספד, הוא לא יודע מהו. הוא יכול להספיד מה חסר לי או לצבור בשעה שהנפטר הגדול הסתלק מעולמו, אבל הוא לא מפטיר בעצם את הנפטר, כי הוא מתחתיו אז הוא לא מספיד אותו. כדי להספיד אותו הוא צריך להיות מעליו כדי לתפוס מה זה.

כדי שיהיה לנו כח לקונן על חורבן הבית, חייב להיות שלפחות יהיה לנו נגיעה בשורש הבית שהוא בבחינת חיים. אם לא, כל הקינון שלנו הוא על התולדות שנחסרנו מקיום בית המקדש, אבל לא על כל בית המקדש כולו.

לפי זה נבין. כאשר חסר לאדם קניינים, גם אם הוא בוכה עליהם, הבכי לא מגיע מהמקום העמוק של הנפש, כי לא זה המקום שהנ־ פש מתגלה בה בפנימיות, אז גם הבכי הוא לא מאותו מקום פנימי.

נסביר. כאשר האדם בוכה, האם כל הבכי הוא שווה. אדם יכול לבכות על אי על ב' ועל ג', אבל ג' זה הדבר הכי חשוב לו, ולכן הבכי על זה הוא הרבה יותר חזק, הוא הרבה יותר תקיף. כאשר האדם בוכה על סילוק חיים, וכאשר האדם בוכה על קנין שנחסר לו, האם מקור הבכי של האדם הוא אותו מקור? ודאי שלא.

כאשר הוא בוכה על קנין שנחסר לו, אפילו אם זה קנין חשוב, וזה קרוב לכדי חיותו, אבל זה לא ממש כדי חיותו, אז המקום שממנו

מחצות ואילך הגאולה העתידית

של חיות ממקום פנימי יותר.

התפיסה הפנימית של התשעה ימים הללו, מצד העומק הפנימי של האדם, הוא שהוא ניגש לימים שמהם הוא יונק את חיותו. לא כמו התפיסה הפשוטה שזה ימים שהסתלק בהם החיות, הסתלק בהם החיות מחמת גילוי השמחה, ויתגלה חיות מחמת גילוי של אבלות, אבל זה גילוי של חיות.

מי שנמצא שם, הרי שאין לו את הרתיעה בנפש מהימים, אלא דייקא יש לו מקום של חיבור לאותם ימים.

אבל, כמו שאמרנו, בכדי להיות שם, צריך שהאדם יחיה את עצם החיים. אם הוא לא חי את עצם החיים, הרי אין לו נגיעה בעצם החיים, אין לו שמחה בעצם החיים, ואין לו חיות מהאבלות שמגלה את החיים.

תשעה באב, כמו שידוע בדברי חז"ל, זה יום שנולד בו משיח. אנחנו נמצאים עכשיו בעולם ש"ביום אכלך ממנו מות תמות", והחיים שיש לנו כמו שאמרנו הם לא נגיעה בעצם החיים, אלא זה חיים שיש להם הפסק. וגם בשעה שאנחנו חיים, אנחנו לא חיים את עצם החיים מצד החטא?, אלא מה שנקנה מהחיים.

יום שנולד בו משיח, שזה בבחינת חיים גמורים, זה יום שמתגלה עומק נוסף של חיים. כלומר, יש חיים שמגיעים מהשמחה כמו שאמרנו, ויש חיים שמגיעים מהעצבות, אבל הם גם חיים. ובעומק מתגלה חיים, מקור חדש לחיים, פנימי יותר, נעלם יותר, בימים הללו.

כדברי רבותינו הידועים, "כל רודפיה השיגוה בין המצרים", שכל מי שרודף את הקב"ה יכול להשיג אותו בימים הללו. מה השורש של הדבר, מה העומק של הדבר מהיכן.

יש לנו שני מערכות של ימים מתי אפשר להשיג יותר בקלות את הקב"ה. מערכת אחת, עשרה ימים של תשרי, "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב". מערכת שנייה של ימים, זה "כל רודפיה השיגוה בין המצרים". יש כאן שני מערכות שונות.

המערכת של עשרה ימים של תשרי, זו ראשית תחילת הבריאה, זו ראשית החיות של הבריאה, "היום הרת עולם", מכאן מתחיל החיות, ולכן החיות נמשכת לנבראים, ולכן הם קרובים לשורש חיותם, ואשר על כן "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב", זה שורש הבריאה.

תשעה ימים הללו של אב, "כל רודפיה השיגוה בין המצרים", זה גילוי של כח שהאדם משיג את שורש החיות ממקום אחר, מהמקום של הסילוק הוא משיג את החיות ממקום הסתלקות החיות שם הוא משיג את החיות, זה תשעה באב, נחרב בו הבית, הסתלק בית חיינו, הסילוק הזה מגלה כאן חיות חדשה.

מהי המהות של החיות החדשה שמתגלה. כאשר האדם חי, הוא יכול לשמוח בעצם היותו חי, אבל מה קורה כאשר הוא מת, עכשיו במה הוא ישמח.

"עבדו את ה' בשמחה", אז יש מה שהאדם צריך לעבוד בשמחה, מכח מה הוא יהיה בשמחה, אז בתפיסה הפשוטה, שעבודת ה' היא גופא תתן לו שמחה. אבל בעומק יותר, "עבדו את ה' בשמחה", יש לי שמחה לפני שאני עובד, אני עובד אותו בשמחה, אז מהיכן באה לי בשמחה מעיקרא, זה שמחה על עצם היותי חי.

אבל מה קורה בשעה שהאדם צריך למסור את נפשו לבוראו. אם השמחה היא שמחה על עצם החיים, בשעה שהאדם מסור את נפשו לבוראו הרי עכשיו הוא מסתלק. יש שמחה בשעת המוות? מאיפה? הרי כאן יש סילוק חיים.

עומק שמחת האדם שיכולה להיות אפי' לו בנקודת המוות, היא שמחה מכח כך שהאדם מבין שאין מוות, אלא זה הפשטה של גוף ועלייה למקום אחר. כדברי רבותינו, כאדם שיוצא מחדר אחד לחדר שני. ויתר על כן כאדם שמחליף את לבושו.

יש מושג בעומק שנקרא מוות? לא. יש מושג שנקרא לובש צורה ופושט צורה. הוא נמצא כאן בעולם עם גוף חומרי, הוא מת-פשט מהגוף החומרי ועולה לעולם העליון ומקבל לבוש זך עליון, אבל הוא מעולם לא מת.

יש חיים שהם היפך של מוות, ויש מציאות של חיים שאין להם הפסק לנצח. זה החיים שמתגלים בתוקף של תשעה באב.

"נצח ישראל לא ישקר", הכח של הנצח-חיות שהוא דבר של חיים שהם לא היפך של מוות, זה יכול להתגלות רק במוות שה-סתלק החיים. כאשר יש לאדם חיים והוא שמח בעצם החיים, אבל החיים האלה יכר-לים להפסיק, הם יכולים להספיק במובן חיצוני שזה מוות של גוף. הם יכולים לה-פסיק במובן רוחני, שזה חטא. אבל כאשר האדם מת, אין כאן גילוי של שמחה של חיים, וקודם הסברנו מהלך שיש גילוי של חיים בעצם המוות, הוא חי את הסילוק ומכח כך הוא מקבל תוקף של חיות. אבל בעומק יותר, כאשר מתגלה המוות, אז מתגלה כח של חיים שאין להם הפסק, מתגלה שכל המוות הוא רק הפשטת גוף וגילוי לבוש חדש לנשמה, כאן האדם מתגלה כמציאות ההווה המתמדת שאין לה הפסק, זה חיים שהם לא היפך של מוות, זה חיים מוחלטים.

המקומות הללו זה מקומות של מה שהאדם חש עמוק עמוק בתוך עצמו. האדם החיצוני חי את המעשים שהוא עושה, האדם

מחצות ואילך הגאולה העתידית

בית המקדש בבניינו גילה לנו חיים של בנין, אבל שיכול להיחרב. בית המקדש בחורבנו מגלה לנו חיים שאין להם הפסק. כאן מקור השמחה האמתית.

שירמיהו כתב את ספר איכה, אין הנבואה שורה אלא מתוך שמחה, והוא גם כתב ספר של חורבן, מאיזה עומק הגיעה נקודת השמחה, מהעומק הפנימי שהאור האלוקי זה הויה מתמדת, והנברא דבוק בו לנצח ואין כאן נקודת הפסק. זה המקור של השמחה הפנימית שאנו יכולים לגלות בתשעה באב דייקא.

עומק נקודת החיות שמגיעה לאדם, היא כאשר האדם תופס לא בשכל, אלא כתפיסת גילוי נפש בעומק, את החיות הפנימית, שזה מהכח של הקב"ה שהוא היה הוה ויהיה, דבר שאין לו הפסק, ושהוא מתחבר לאותו מקום, שם התוקף של הנחמה, שם התוקף של החיות דלעת"ל.

אנחנו הולכים בתהליך של הימים, שלושת השבועות, תשעת הימים, עד היום התשיעי עצמו, אבל מחצות ואילך מתחילים להקל על נקודת האבלות. מדוע? נולד בו במשיח. ובמילים בפשוטות בנפש שלנו, שם האדם מגלה כח שבשעה שלעת ערב הוצת אש בהיכל, שם הוא מגלה שמתגלה מקור של חיים שאין להם הפסק לעולם. זה נקודת ה"כל רודפיה השיגוה בין המצרים" שהאדם יכול להשיג.

אבל זה הני מילי שהוא עולה בשלבי הסולם, ממעשים להרגשות חיות, למחשבות שהם חיים, הוא מתחבר לשורש החיים כמו שהם, ואחרי זה הוא מתחבר לחיים שלמעלה מהמוות, חיים שאין להם נקודה של הפסק.

אדם שמרגיש כך, הוא לא מפחד למות בכלל, כי הרי מעולם אין לו מוות. הפחד למות מאיפה הוא מגיע בנפש, מהתפיסה שהחיים הם היפך של מוות. חיים שהם לא היפך של מוות, אין לאדם פחד למות כי הוא עולם לא ימות.

זה נקרא "והייתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים". מה זה "נפש אדוני צרורה בצרור החיים", כי הוא עלה למדרגה של חיים שהם למעלה מההיפך של המוות, אלא הם חיים נצחיים, הם חיים מתמידים.

זה נחמתנו! מהי הנחמה שאנו מנחמים, נחם ה' וכו', מהי הנחמה, מאיפה מקור הנחמה. בפשטות הנחמה, שלעת"ל הקב"ה יבנה את בית המקדש במהרה בימינו, וזה אמת. אבל בעומק יותר, כל המ"תאבל על ירושלים זוכה ורואה בבניינה, כמו שידוע מאד לא נאמר יזכה אלא זוכה בהוה, אבל מה הביאור, איפה הוא זוכה? כי הוא מתחבר למקור החיים שלמעלה מן המוות, זה הבנין של לעת"ל שלא יחרב לעולם, זה בנין שאין לו הפסק, זה חיים בלי הפך של מוות, זה נקרא "זוכה ורואה בבניינה".

הפנימי חי יותר את ההרגשות, האדם הפנימי עוד יותר חי את המחשבות כמציאיות, האדם הפנימי עוד יותר חי את עצם החיים. והאדם הפנימי עוד יותר, חי חיים שאין להם הפסק לנצח, לא כדיעה, אלא כתפיסה חושית. זה "כל רודפיה השיגוה בין המצרים".

מי שחי את התשעה ימים הללו בלי לקבל מהם חיות, זה רק עצ"בות, וכי על הימים הללו לא נאמר "עבדו את ה' בשמחה", הימים הללו הם לא חלק מעבודת ה', הרי בודאי שהם חלק מעבודת ה', אם הם חלק מעבודת ה' גם עליהם נאמר "עבדו את ה' בשמחה".

מה כוונת הדבר "עבדו את ה' בשמחה", כאשר האדם יש לו בית המקדש הוא שמח מעצם החיות. כאשר אין לו בית המקדש, הוא מקבל חיות מהסילוק, כמו שאמרנו "והחי יתן אל לבו", אחרי שהוא מקבל חיות עכשיו הוא שמח בעצם החיות. גם כאן יש שמחה.

אבל בעומק יותר, האדם מגלה בימים הללו חיות שאין לה הפסק לנצח.

השבוע שמעתי בהקלטות אחד מהשיעורים [הביא לי ידידינו], של אחד מהרבנים שהיה לי קשר איתם שנפטר. שמעתי את זה, ואני שומע ואני שומע, שהוא מדבר הוא חי מאד, שם קיבלתי, הרגשתי בחידוד את ההרגשה, הוא חי או מת עכשיו? ההרגשה אומרת פעם היה חי. לא, הוא חי גם הרגע, לא השתנה כלום, משהו קל השתנה, המקום, הצורה, אבל הוא חי או מת.

אנחנו הרי היום יכולים לשמוע הקלטות של בני אדם שעברו מן העולם, יכולים לראות אותם מתנועעים, הוא חי או מת הבן אדם הזה? ברגע הראשון האדם מרגיש הוא מת, אוי חבל, יכול להיות שזה גם חבל, אבל הוא מרגיש שהוא מת. בעומק הפנימי יותר, הוא לא מת, הוא עבר ממקום למקום. זה תחושה של חיים של דבר שלעור"לם איננו מפסיק, הוא לא קיים לזמן, הוא איננו מפסיק.

בית המקדש יש לו הפסק, היה בית ראשון וחרב, בית שני וחרב, בית המקדש שיבנה במהרה בימינו, הבית השלישי לעולם לא חרב. הראשון והשני אבל חרבו, זה תפיסה של שמחה מול עצבות, של חיים מול מוות. אבל מה הם החיים היותר פנימיים, החיים היותר פנימיים זה אותו מקום פנימי שלעולם אין לו הפסק.

שהקב"ה הראה לאדם הראשון בית המקדש בבניינו ובית המקדש בחורבנו, מה עומק נקודת הדבר. הוא הראה לו איך זה נבנה וחרב, נבנה וחרב ונבנה, וכל זה תהליך שלא יוצר הפסק לעצם נקודת החיים.

"ביום אכלך ממנו מות תמות", ביאור נוסף מה עומק הקללה של מות תמות, שאתה תתפוס את עצמך כאפשרות למות, זה גופא תולדת החטא. אבל מצד התפיסה העמוקה בנפש, אין מוות! יש החלפת צורה, החלפת מקום, החלפת לבוש, אבל אין מוות. זה חיים מוחלטים.

מחצות ואילך הגאולה העתידית

הדברים הללו שנאמרו כאן, כמו שאמרנו, זה בעצם ההעמקות של האדם בתוך הנפש שלו, להגיע לשם. זה לא מילים, זה לא דיבורים, זה הויה של חיים למי שמעמיק והולך בתוך הנפש של עצמו, "ובדעת חדרים ימלאון", יש חדר לפני מחדר, ואם אדם נכנס בתוך חדרי נפשו חדר לפני מן חדר, הוא מגלה את השמחה, וממנה חיות, או חיות מעצם השמחה, או שמחה בחיות, הוא מגלה את העצבות והוא מגלה את החיות שבעצבות, והוא מגלה את החיים שלמעלה מהמוות, זה עניינו של יום.

לאחר שעוברים תשעת הימים הללו, לאיפה האדם חוזר. הוא חוזר לכאורה לפני שלושת השבועות, עברו תשעת הימים, י' אחרי חצות כבר מנהגי האבלות בטלו, יש כאלו שקצת עדיין נוהגים אפילו עד אולול לא לעשות דינא בהדי גוי, מעיקר הדין מותר. ומה קורה לאחר מכן, לאיפה הוא ממשיך הלאה.

האלול הבא, שבס"ד יבוא במהרה ביימינו, שהוא בגימ' חיים, מאיזה חיים הוא בא. הוא בא מה"זוכה ורואה בבניינה", הוא בא מחיים שהאדם יודע מחיים שאין להם הפסק, מהחיים האלו הוא מגיע ליום הדין.

מחד ביום הדין ספרי חיים וספרי מתים פתוחים, אבל מאידך בטוחים שייעשה להם נס. מאיפה שני השורשים האלה? מצד חיים שהם היפך של מוות, אז נאמר ספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו, אבל מצד חיים שהם למעלה מהמוות, בטוחים שייעשה להם נס והם יכתבו לחיים טובים. את זה ינקנו מהיכן? מהתשעה באב. מה"לעת ערב הציתו אש בהיכל", נולד משיח, התגלה חיים, חיים שאל, התגלה חיים פנימיים שאין להם נקודת הפסק.

ה' יתן שנזכה כולנו, שהדברים יהיו בבחינת "בפיך ובלבבך לעשותו", לגלות את החיות הזו בתוך עומק הנפש הפרטית שלנו, שנזכה שזה יאיר לכל הכנסת ישראל, ואז בס"ד יהיה בנין בית המקדש השלישי בפועל במהרה בימינו אמן.

אבל מאיפה הוא זוכה את זה? מ"כל המתאבל על ירושלים", אז בפשטות הוא קיבל שכר, הוא התאבל אז הוא זוכה לראות בניינה. אבל ברור לכל בר דעת שכל שכר זה שכר מצוה מצוה, מעצם ההתאבלות הוא זוכה לראות בניינה. איך הוא זוכה לראות בניינה. מצד התפיסה יותר חיצונית מעצם זה שהוא מתאבל אז "והחי יתן אל לבו" הוא מקבל חיות. אבל בתפיסה היותר עמוקה, בזה עצם כך שהוא מתאבל, הוא מתחבר למקור של החיים שאין להם הפסק.

"כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בבניינה", כאשר האדם תופס, לא במדרגת שכלו בלבד, אלא בעומק היות נפשו, שהסילוק של בית המקדש זוהי הפשטות צורה, אבל האור האלוקי הוא לנצח, מכאן מגיע תוקף נקודת הבנין והנחמה.

יש בית המקדש כללי, בית המקדש השלישי שיבנה במהרה בימינו. אבל יש בית המקדש שלישי פרטי בנפש. יש מי שזוכה שהוא בונה בלבבו בית המקדש ראשון, אבל הוא יכול להיחרב אצלו, יש מי שזוכה שבונה בית המקדש שני אצלו, אבל הוא יכול להיחרב אצלו. ויש מי שזוכה שהוא בונה בנפשו בית המקדש שלישי שאין לו הפסק.

"ושכנתי בתוכם", בתוך כל אחד ואחד, איזה השכנה, ההשכנה של המשכן היה לו הפסק. של בתי המקדש שהיו, היה להם הפסק. אבל יש השכנה בתוך לבו של האדם שאין לה הפסק לעולם, זה הנחמה שלנו לעת"ל.

עומק הנחמה שלנו שהיא נמצאת בזמן לעת"ל, ובנפש היא יכולה להיות עכשיו ל"זוכה ורואה בבניינה", זה מה שהאדם מתחבר למקור של חיות שאין לו לעולם הפסק. הוא מתחבר לחי החיים, הקב"ה שהוא מציאות של היה הוה ויהיה, והוא מהוה הכל בכל רגע ורגע בלי הפסק לעולם, ומשם הוא יונק את חיותו, לשם הוא מחובר, ומשם הוא יונק.

זה המציאות הפנימית של בית המקדש שלא חרב. מה חרב בבית המקדש? "מוטב כילה כעסו על עצים ואבנים", מה שחרב זה העצים והאבנים, אבל האור הפנימי, קדושה ראשונה נה קדושה לשעתה וקדושה לעת"ל, מחלוקת, אלו ואלו דברי אלוקים חיים, אבל בעומק זו קדושה שלא בטלה, זוהי קדושה שאין לה הפסק. לפי חלק מרבותינו קדושה עדיין עומדת במקומה, אלא שאין לנו בית, יש בזה נפק"מ לדינא, אבל קדושה עדיין במקומה, הרי שמאיפה בטל הקדושה, מהעצים והאבנים, אבל מעצם המקום זו קדושה שאין לה בטלות, כלפי זה מעולם לא חרב הבית.

חרב הבית, חרבו העצים והאבנים ויצאו לחולין, כמ"ש הגמ', "באו זדים וחיללוהו", הרי שהאבנים יצאו לחולין, אבל קדושת המקום לא יצאה לחולין, אז מצד כך זה כח שהאדם, שגם יום שחרב בו בית המקדש, הוא יכול להתחבר לעצים ולאבנים שנתחללו, "מוטב כילה כעסו על עצים ואבנים", והוא יכול להתחבר לקדושת המקום שזה מקומו של עולם, ומצד כך לא חרב כלום, כי זה לא יכול להיחרב, כי זה חיים נצחיים.

עבודת היום היא כפולה, יש עבודת היום שהאדם מתחבר למה שנחרב, וגם משם הוא יונק חיות, לא ההעדר חיות כפשוטו, אלא "והחי יתן אל לבו" גם ממה שנחרב. אבל בעומק אדם יכול להתחבר לקדושת המקום שאיננה פסקה, שמעולם לא נחרבה, ומשם הוא מגיע לנצחיות העתידה.

מצד כך יש לנו נחמה והבטחה שיהיה גאולה, כי אם הביטול של בית המקדש היה ביטול גמור, הרי שאין הכרח שיהיה לו חידוש. אבל מחמת שהביטול הוא מעולם בפנימיות לא התבטל, המקום לא התבטל, לכן יש לנו תקוה לעת"ל.

בלבביפדיה אברהם

בראשית, יח, ו – ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רך וטוב ויתן אל הנער וימהר לעשות אותו. ובפשטות הטעם שרץ, כתב הרשב"ם על אתר וז"ל, לפי שאמר להם פת לחם דבר מועט לפי שדרכם נחוץ ללכת, הוצרך לרוץ ולמהר לפי שאמר להם מעט ועשה הרבה, עכ"ל. אולם ברמב"ן על אתר כתב וז"ל, וטעם אל הבקר רץ אברהם, להגיד רוב חשקו בנדיבות, כי האדם הגדול אשר היו בביתו שמונה עשר ושלש מאות איש שולף חרב והוא זקן מאוד וחלוש במילתו, הלך הוא בעצמו אל אהל שרה לזרו אותה בעשיית הלחם, ואח"כ רץ אל מקום הבקר לבקר משם בן בקר רך וטוב לעשות לאורחיו, ולא עשה כן ע"י אחד משרתיו העומדים לפניו, עכ"ל.

ובעומק, כח ריצה של אברהם הוא מן כח הרצון, רצ-ון. שע"ש כן נקרא אברהם, אבה-רם, לשון אבה - רצון. ודייקא ביום זה שלחלק מן השיטות היה מילתו ביוה"כ כמ"ש לעיל, וכן סעודה זו היתה ביוה"כ לחלק מן המפרשים (עיין כלי יקר, ויקרא, טז, ג, וקצת צ"ב שהיה ביום שלישי למילתו, ומדרשות חלוקים הם). וביוה"כ כידוע מאוד מאיר ביחוד אור הרצון. וכח רצון זה, הוא הריץ את אברהם.

ובעומק יותר, איתא בחז"ל והובא במלבי"ם על אתר וז"ל, ויש לחז"ל שבן הבקר רץ מלפני אברהם, ואברהם ברא אחר ע"י ספר יצירה, שעל זה אמר וימהר לעשות אותו, ע"י ספר יצירה, עכ"ל. והיינו רץ-צר, לשון ויצר, צורה. והיינו שע"י ריצתו דבק בשורש, בהתחלה, שהוא בחינת ויצר. והיינו שרץ לשורשו, בבחינת "ואם רץ לבך".

וזה יומתק ע"פ מה שאמרו חז"ל והובא בראשונים, וז"ל הריב"א (שם, כג, ט) כשרץ אברהם אחר בן הבקר, כדכתיב ואל הבקר רץ אברהם, ברח בן הבקר ונכנס לתוך המערה, ואברהם רדף אחריו ונכנס במערה וראה שם אדם וחווה, ולכך חפץ לבו באותה המערה, עכ"ל. והיינו שרץ לשורש היצירה, שזהו אדה"ר וחווה, שבהם כתיב לשון יצירה, ויצר את האדם עפר מן האדמה.

והנה כשם שרץ אברהם אחר בן בקר, כן עורר תנועה הפוכה של ריצה אליו בעקדה. וכמ"ש רש"י (שם, כב, יג) וז"ל, והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו - שהיה רץ אצל אברהם, והשטן סובכו ומערבבו, עכ"ל. ויתר על כן, על ידי שעורר אור הריצה מצדו, עורר כביכול אור הריצה אצלו ית"ש, וכמ"ש (תוספתא דסוטה, פ"ד, ה"ג) אברהם רץ לפני מלאכי השרת שלש ריצות, שנאמר וירא וירץ לקראתם וגו', וימהר אברהם האהלה וגו', ואל הבקר רץ אברהם, אף המקום ב"ה רץ לפני בניו שלש ריצות, שנאמר ויאמר ה' מסיני בא וגו'.

■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה**

בראשית, יח, ו – וימהר אברהם האהלה אל שרה ויאמר מהרי שלש סאים קמח סלת לוישי ועשי עגות, ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רך וטוב וגו'. ואלו לשונות של זריזות, וימהר, רץ. ולהלן כתב (יט, כז) וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם וגו'. וכן להלן כתיב (כא, יד) וישכם אברהם בבקר ויקח לחם וחמת מים ויתן אל הגר וגו' (ועיין רלב"ג שם, פסוק א). וכן להלן כתיב (כב, ג) וישכם אברהם בבקר ויחבש את חמרו וגו'. ואמרו (פסחים, ד, ע"א) כל היום כולו כשר למילה, אלא שזריזין מקדימין למצות, שנאמר וישכם אברהם בבקר. ועיין רבינו בחיי (בראשית, כב, א) פנים נוספות לזריזות אברהם בענין זה. ואמרו (חולין, טז, ע"א) זריזותיה דאברהם קמ"ל.

ופנים נוספות מצינו בדברי רבותינו לזריזות אברהם. ונעתיק מקצת ממש מן הדברים. כתב הרד"ק (בראשית, יז, כו) וז"ל, לפיכך אמר בעצם היום הזה נמול אברהם, בא להודיע זריזותו למצות האל, כי באותו היום שנמול ישמעאל בנו וכל אנשי ביתו, נמול ג"כ הוא, ואחר שמל כולם, מל את עצמו, עכ"ל. ועיין רמב"ן (שם). ועוד כתב ר' אברהם בן הרמב"ם (שם, כא, ח) וז"ל, ויעשה אברהם משתה גדול - כתבה התורה כך וטרחה להזכיר, כדי שנלמד זריזות אברהם אבינו ע"ה במנהגי הנדיבות למען נלך בעקבותיו בזה, עכ"ל. וכתב הטור הארוך (שם, כב, ג) וז"ל, ויבקע עצי עולה - זריזותו במצוה (לכך לקח עמו עצים), אולי לא ימצא שם עצים, עכ"ל.

ועומק מהות זריזותו של אברהם, נתבאר ברלב"ג (שם, כב, א) וז"ל, שראוי שיזדרז האדם לעשות מצות השם יתעלה, ואע"פ שכבר יקרה לו מזה דבר המכאיב ומצער. הלא תראה שאברהם אבינו נזדרז לעשות זאת המצוה והשכים בבקר להשלימה בזריזות עם מה שהיה בענינה מהזרות והצער, עכ"ל. והיינו שאינו רק זריזות כנגד העצלות הבאה מיסוד העפר, אלא אף נגד קבלת צער מן הזריזות והפעולה, ודו"ק. ועיין עוד תפארת יונתן (שם, שם, ג) שהיה ס"ד להמתין שישא יצחק אשה ויתקיים לו זרע ועי"ז יקיים כי ביצחק יקרא לך זרע, ואעפ"כ "ביטל כל מחשבותיו", וזה מכח זריזות. ובכתב סופר (שם, שם, א) כתב וז"ל, וישכם אברהם בבוקר - להגיד זריזותו לקיים את דבר ה' שהיה "נגד רצון עצמו", עכ"ל.

ובדקות יותר, עיקר גילוי הזריזות, מכח אהבה, ולכך שייך לאברהם, כי מידתו אהבה, וכמ"ש המהר"ל (דרך החיים, פ"א, מ"ב) שאברהם מידותיו אהבה - חסד - זריזות. אולם כתב בטור הארוך (בראשית, יז, כו) וז"ל, וסיפר הכתוב מעלתו (של אברהם) כמה היה זרזי "ביראת השם", עכ"ל. וזש"כ בעקידה, עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה, היינו שנגלה כח זריזות מכח יראה, ודו"ק. ובדקות, מכח כללות אהבה ויראה.

ספר זה עוסק בכוחות הנובעים מיסוד המים, ובו מתפרטים הכוחות השונים הנובעים מיסוד המים, בצירוף היסודות האחרים - כל פעם לפי סדר אחר ואופן שונה. רבי חיים ויטאל בספרו 'שערי קדושה' מבאר, כי המידה הרעה הנובעת מיסוד המים - היא מידת התאוה. כח המים הוא כח יסודי באדם, שמעורר בו את כח התאוה. באופן טבעי כאשר האדם אינו עובד על מידותיו התאוה מתגלית אצלו כמידה רעה, אך כאשר הוא מתקן את מידת התאוה בשורשה - היא הופכת להיות מידה טובה. ספר זה עוסק בביאור פרטי מידת התאוה הרעה שבאדם, והדרכה מעשית לאופן תיקונה. האופנים שבהם מתגלית מידת התאוה בנפש האדם רבים הם מאוד. בספר זה מובאים ט"ז האופנים היותר עיקריים והיותר בולטים, שבהם מתגלית מידת התאוה בנפש האדם.

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עייין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

דברים | נ-ש וייטב בעיני הדבר ואקח מכם שנים עשר אנשים איש אחד לשבטי" (דברים, א, כג).

שנים, שנים-שני. ש-נ שורש של שני, מלשון שונה, נבדל. ומאידך שורש של שנון, חד, חד - אחד. כי כאשר אינו שנון יש בו בליטות, ונראה כשנים ויותר, משא"כ כאשר הוא חד, נראה כאחד.

וכאשר הוא שונה לגמרי ואינו נגלה בו אור האחדות, זהו מדרגת אנוש, או-נש, בבחינת תשב אנוש עד דכא, ואמרו חז"ל עד דכדוכה של נפש, פ-נש. וזהו השפלות שבמדרגת אדם שיורד עד למיתה. וזה נגרם על ידי האשה שפיתתה את אדה"ר. נשים, נש-ים. שנבראה מן האדם בעודו ישן, י-שן, כמ"ש ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם וגו' ויקח אחת מצלעותיו. ושורש השינה בעין, ובפרטות באישון, אי-שן, כמ"ש המאיר לאישון בת עין. ושורש החטא ע"י הנחש הנקרא בעל הלשון, כמ"ש מה יתרון לו לבעל הלשון. לו-שן.

וכתיב הנחש השאני ואוכל, ואמרו חז"ל לשון נישואין, שרצה להרוג את אדה"ר ולשאת את חוה. נשא, נש-א. וטבעו של נחש, נש-ח (וכן נקרא שפיפון, פיפו-שן), נושך, נשך, נש-ך. ועיקר נשיכה ע"י השן, ש-ן.

והמשך תולדות החטא, מש"כ וישמן ישורון ויבעט. שמן, שן-מ. ישורון, יורו-שן. ותולדת החטא, עונש, ענש, ע-נש. והמשך החטא ע"י עמלק, וכתיב ביה, ויזנב בך כל הנחשלים אחריו, נחשל, נש-חל. והם אלו שעליהם נאמר, האלקים עשה את האדם ישר, והמה בקשו חשבונות רבים. חשבון, חבו-שן.

ושורש התיקון שנעשים חד. וזהו בחינת שכינה, שכן, כ-שן. והוא מדרגת נשמה, נש-מה, היפך מדרגת נפש, פ-נש, כנ"ל. והוא בחינת שנה, שן-ה, מלשון שנה עליו הכתוב, חזר על אותו דבר.

ואור התיקון מאיר במקום השראת השכינה, ובעיקר במקדש ובמשכן, מכ-שן. ובפרט בשלחן, לח-שן. וכן במזבח הנחשת, נש-

חת. וכן בבגדי כהונה שהותר בהם שעטנז, שן-עטז. ובפרט בחשן, ח-שן. וכן בבגדי כהן גדול, שהם שמונה בגדים, שמונה, שן-מה. וחלק מן העבודה ע"י בני גרשון, גרו-שן.

אולם חרב הבית "שני" ע"י שנאת חנם, שנא, שן-א. והיינו שנעשה מאחד שנים. ואז נסתלקה השכינה, בבחינת נטש, ט-נש. ונעשה בחינת שכחה, נשיה, נש-יה. וחרבה ירושלים וארץ ישראל כולה, ושרון בפרט. שרון, רו-שן. וזהו מכח קטרוג השטן, ט-שן. ותולדתו נטש - שטן, אותיות שוות.

וקלקול זה נגלה ביוסף שאסר את שמעון אצלו. שמעון, מעו-שן. ומיוסף יצא מנשה, מה-נש.

ובמהרה יהפך הקלקול לשמחה וששון, שו-שן.

■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה**

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

אחדרפנים	אנוש	אנשים	אשכנז	שהרנים
מנשה	לשון	חשמונה	נחשת	נחשתים
נפש	נשים	נשך	נשף	שימון
ראשון	שונם	שושנה	שמונה	שנא
שנה	שני	שממון	גרשוני	גשן
דשן	שנים	אחשתרנים	אשנב	אשקלון
ינשוף	משענת	נושבת	ששון	נחשל
נטש	נשיא	שנינה	נשר	פרשדנה
שאנן	שונמית	שוני	שילוני	שכן
שלחן	שמינית	שמנה	שמרנים	שעלבני
שרון	נשא	נשו	בלשן	שנר
שמונה	נשל	אישון	שדפון	שגיון
תנשמת	שנער	שנאצר	שמרון	נשה
חשמנים	נשבת	שריון	דישון	שטנה
משכן	נשם	ישנתי	העשן	שנאב
נשגב	שבנא	כרשנא	השן	שעטנז
משנה	שפן	שמעוני	כשרון	בשן
שבניה	ענש	שושן	שכניהו	חשן
שלטון	דשן	נחש	נאש	משאון
שינון	אשפנז	נשי	נחשון	שרון

בלבביפדיה קבלה אני

אור א"ס

יושר

עין חסדי דוד (דף מט, ע"א) וז"ל, סדר השתלשלות אבי"ע ע"י א"ק היה באופן זה. כי קו הא"ס נתלבש בחכמה דא"ק, ועבר דרך מעבר לבד בשאר פרצופים, ונתלבש בז"ת דמלכות דא"ק, ואור ז"ת הנזכר נעשו בסוד עשר, וממנו נעשה י"ס דעתיק דאצילות. ולכך המלכות נקרא אני ואין, כי היא המלכות וכתר, עכ"ל. וכמ"ש אני וה"ו הושיעה נא (סוכה, מה, ע"ב), ועיי"ש תוס' אני גוף ראשון, והו, גוף שלישי. והבן היטב שזהו חיבור ג' קווים, ג' גופים, אני, אתה, והו. ופסוק אחד יש בתורה שיש בו ג' פ' מלת אני, ראו עתה כי אני הוא ואין אלהים עמדי אני אמית ואחיה וגוי' (דברים, לב, לט). ועיין זוה"ק (בראשית, כג, ע"א) שהוא כנגד ג' קווים, עיי"ש, ודו"ק. ובעומק נאמר שם פעם רביעית, מחצתי ואני ארפא, כנגד הכלי - מלכות. ועיין תקט"ו תפלות לרמח"ל (תפלה רי"א).

שערות

עשו איש שער. וכתוב (בראשית, כז, לב) ויאמר, אני בנך בכרך עשו, וגו', ברכני גם אני אבי. וכן שם (לח).

אזן

כתיב (תהלים, יז, ו) אני קראתיך כי תענני אל, הט אזנך לי, שמע אמ-רתי. וכתוב (תהלים, לא, ג) הטה אלי אזנך. ועיין רמח"ל (על כתובים) וז"ל, שכל אחיזתם של החיצונים במלכות, הוא לפי שאימא אינה מאירה עליה, אבל בזמן התיקון "הטה אלי" אני הוא דוד בסוד מלכות, כשיטו אורות של אימא שהיא אזן על המלכות למטה להצילה מן החיצונים, אז הושיעני, עכ"ל. ואמרו (פסחים, קיח, ע"ב) דרש רבא, מאי דכתיב אהבתי כי ישמע ה' את קולי, אמרה כנסי" לפני הקב"ה, רבש"ע אמרת "אני" אהובה לפניך בזמן שתשמע קול תחנוני. ועיין יד מצרים (על הגדה של פסח) וז"ל, אימת אני אהובה בשעה שהטה אזנו לי, ואני צריך לצעוק בקול להבקיע כל המחיצות והאווירים המפסיקים.

חוטם

עין גר"א (ספד"צ, פ"ד) וז"ל, כי אני ה' רופאיך, בהאי דייקא, ר"ל אני ה' בע"ק, שנאמר אני ה' הוא שמי (כנ"ל פ"ב בסופו), והוא בחוטמא דע"ק ששם אסוותא לכלא, כמ"ש בא"ז רפ"ט ע"א, וכו'.

ועיין בית עולמים (דף קל, ע"א) וז"ל, דע"ק נקרא אין, כי בחוטמא אש-תמודע פרצופא כמו שיתבאר, וא"כ נקרא החוטם אין, והוא מבסם לחוטמא דז"א אל סטרא דמלכות שבו (הנקראת אני). ושם (קלד, ע"ב) ונקרא אני, בסוד אי"ן, נעוץ סופן בתחילתן.

פה

כתיב (בראשית, כד, מה) אני טרם אכלה לדבר. ומלכות פה, תורה שבעל פה קרינן לה, כמ"ש בפתח אליהו. והוא מדרגת אני, ולכך נקרא המדבר אני, כי כל האני שבו דיבור, מדבר. ועיין רקאנטי (וארא) וז"ל, וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני ה'. הזכיר בפסוק זה לשון דיבור ולשון אמירה הרומזים לקב"ה ושכינת עוזו, וע"כ רמזם באמרו אני ה', וידעת פירוש אני ה' זהו שכתוב וידבר ה' אל משה לאמר, עכ"ל. ועיין שערי אורה (שער ג-ד) שהביא דברי ויק"ר (א, ט) ויקרא אל משה, לא כאברהם, באברהם כתיב ויקרא מלאך ה' אל אברהם שנית מן השמים, המלאך קורא והדיבור מדבר, ברם הכא אמר הקב"ה אני הוא הקורא ואני הוא המדבר, עיי"ש. ועיין פרדס רימונים (שכ"ג, פ"א, ערך אמר)

"אני" האמיתי. וכתוב (מלאכי, ג, ו) כי אני הויה"ה לא שנית. ועיין הרחב דבר (שמות, פ"ה, פ"ג) וז"ל, אני משמעו כמה פעמים, בתכלית השל-מות כמ"ש בפ' שלח עה"פ ואולם חי אני ובכ"מ, עכ"ל. ועיין ר"י מלוגיל (סוכה) וז"ל, ויש מהן אומרים, אני כאן הכל כאן, וכו' כאלו מדבר הב"ה בעצמו, עכ"ל. ועיין לשם (הקדו"ש, ש"ב, פ"ב) וז"ל, והוא מ"ש אני ה' לא שנית, כי הרי כל הצמצום הזה הנעשה באורו הנה הוא רק מה שנמשך ממנו לצורת העולמות, אבל בו עצמו זולת פעולתו הנה לא נעשה בו שום שינוי כלל, עכ"ל. ועיין גר"א (תיקונים, תיקון י"א מתיקונים אחרונים) אני ראשון עד אין סוף, ואני אחרון עד אין תכלית, כנודע. ועיי"ש שבמלכות א"ס הנקראת "אני" נברא העולם. ועיין יונת אלם (הקדמה, ופ"ו). וכתוב (ישעיה, מא, ד) אני ה' ראשון, ואת אחרונים אני הוא. וכתוב (ישעיה, מה, ו) כי אפס בלעדי, אני ה', ואין עוד.

צמצום

שם אמצעי מע"ב שמות אני (עיין סוכה, מה, ע"א. וברש"י שם). ועיין ר"ח (שם) וז"ל, אני והו הושיעה נא, פירוש על השכינה הדברים אמור, כדכתיב בכל צרתם לו "צר", עכ"ל. ועיין זוה"ק (בראשית, ו, ע"ב).

קו

עין ספר הליקוטים (ישעיה, מב) וז"ל, אני ראשון ואני אחרון. כבר ידעת חוט א"ס (קו) נכנס בתוך העיגולים והיושר של א"ק ומחיה אותם. וז"ס אני ראשון בראש העיגולים, ומבלעדי אין אלהים בעיגולים עצמם, וביושר אני מחיה את כולם.

ועיין רש"ר הירש (נח, ז, ד) וז"ל, אני מציין את האישיות שתנועה יוצאת הימנה, ומצודתה פרושה למרחוק, והיא עצמה במקומה עומדת. אני משורש אנה, להקרות, לגזור גזירה, אנה, ומכאן מאנה, אנה, עכ"ל.

עיגולים

עיגול, אור סובב, בבחינת סיבה ומסובב. ועיין הכתב והקבלה (שמות, ו, ז) וז"ל, מלת אני הוא שם מפעל, והאלהים אנה לידו, תאנתה מי ישיבנה (ירמיה, ב), שפירושו סיבה, וכן תאנה הוא מבקש (שופטים, יד). ופרש"י עלילה, וכו', ולו נתכנו עלילות, שפירושו השתלשלות הסיבות ומהסובב מהם, ולהיותו סבת כל הסיבות ועלת על העילות נקרא אני, ר"ל בעל הסיבה, עכ"ל.

ועוד. שם אמצעי מע"ב שמות (עיין סוכה מה, ע"א. וברש"י שם). ועיין ספר האגודה (סוכה, סימן מ) וז"ל, אני והו, שם אמצעי ושם הראשון מע"ב שמות, ומקדימין שם אמצעי, דכתיב (יחזקאל, א) ואני בתוך הגולה (גולה לשון עיגול), והוא אסור באזיקים, כביכול בכל צרתם לו צר, עכ"ל. וז"ש (שם, סוכה) בכל יום מקיפין את המזבח, ולשיטת ר"י אומרים אני והו הושיעה נא. מקיפין דייקא.

ועיין עמק המלך (ש"א, פ"א) וז"ל, וע"ז נאמר "אני ראשון ואני אחרון", דהיינו ראש העיגול וסוף העיגול והכדור "ומבלעדי אין אלהים" (ישעיה, מד, ו) דהיינו בתוך העיגול עצמו (וכנ"ל ערך קטן קו מספר הליקוטים). ועיין מעיל קודש (על ע"ח, שמ"ב, פ"א) וז"ל, אני ראשון, כתר דאצילות דיושר שהוא מלכות של מעלה שנקרא אני, ואני אחרון, כתר דעיגולים דאצילות שהוא תחתון מכולם מלביש על כולם, וגם הוא כעיגולים של מעלה, והיינו כפשוטו אני ראשון ואני אחרון.

בלבביפדיה קבלה אני

(ערך אבא) וז"ל, אבא, ר"ת, אני בצדק אחזה, בסוד אבא יסד ברתא (תיקונים, תיקון כ"א, סא, ע"ב). ועיי"ש עוד (ערך אני) וז"ל, אני, ר"ת, אבא נקרא יו"ד.

ועיין כתבי הרמ"ע מפאנו (מאמר תיקוני התשובה, פי"ח) תיקון דאבא ותיקון לאמא, עיי"ש, סוד אני.

אמא

אמרו (זוה"ק, שמות, קטו, ע"ב) ובגין דא קא רמיז, אם אין אני לי מי לי, מ"י ודאי עולמו של יובל.

ועוד. כתיב (בראשית, יח, יג) האף אמנם אלד ואני זקנתי.

ועוד. שם אהי"ה באמא. ועיין בית עולמים (דף קלו, ע"א) ביאור המלה אהי"ה, הוא מדבר בעדו, ור"ל אני בעצמי.

ועיין זוה"ק (בראשית, מט, ע"א) ויבן ה' אלהים, אוף הכי נמי בשם מלא, דהא או"א אתקינו לה עד לא אתת לבעלה, כמד"א שחורה "אני" ונאזה בנות ירושלים, אספקרליא דלא נהרא, אבל או"א אתקינו לה לאתפייסא לבעלה. והם תיקנו את מדרגת "אני". ועיין קהלת יעקב (ערך אגב) וז"ל, ונודע שהמלכות בחינת גוון, אוכם בסוד שחורה אני מסטרא דאמא, כמבואר בתיקונים דף קכ"ג ע"ב.

ז"א

עיין ספר הכוונות הישן, וז"ל, מזמור לאסף וכו', ויש בו ס"א תיבות, אני ראשון ואני אחרון (אני גימט' ס"א), וכתיב (שה"ש ו, ח) ששים המה מלכות (ז"א) וגו', אחת היא יונתי תמתי, עכ"ל. ואמרו (זוהר חדש, רות) צעיר אני לימים (איוב, לב, ו) מסטרא דז"א. ועיין שער הפסוקים (לך לך) וז"ל, עיקר שם הוי"ה בשלמותה היא בז"א, ולכך נאמר אני ה'. ועוד, כי הנה בהיותה בז"א היא במילוי אלפי"ן העולה מ"ה, ועם מ"ב אותיות שיש בפשוט ובמילוי ובמילוי כנודע הרי הם בגימט' פ"ז, כמנין אני ה', לרמוז כי עיקר הוויית שם הזה היא בז"א.

ועיין פע"ח (שער השבת, פי"ח) וז"ל, סוד ואני, ו - אני, לחבר ז"א לנוק', עיי"ש.

נוק'

כתיב (שה"ש, ו, ג) אני לדודי ודודי לי. וכן (שם, ז, יא) אני לדודי ועלי תשוקתו. ובה שם אדנ"י, אני-ד (עיין זוה"ק, דברים, רכג, ע"א. ועיין פרי צדיק, שופטים, י). וכן נקראת אנכי, אני-כ. עיין זהר חדש (יתרו). וכתב בעמק המלך, אני גימט' שם ב"ן עם ט' אותיות. ועיין ספר הליקוטים (ישעיה, לח) וז"ל, ואני, שרחל נקראת אני, עלמא דאתגליא, ולאה בהעלם היא, ורחל בגלוי.

ועיין זוה"ק (בראשית, קמה, ע"ב) "אני חכמה" (משלי, ח, יב), דא כנס"י. ועיין ספר הפליאה (ד"ה ראה והבן דברים נוראים) וז"ל, אני, האלף בציור יו"י, ונו"ן ויו"ד בחיבורם עולים פ"ו, היא אלהים, היא כנסת ישראל. ועיין שערי אורה (שער החמישי). ועיין ברית כהונת עולם (מאמר הסתר אס-תיר, פי"ב) וז"ל, בחינת אני שבשם אדנ"י, הוא סוד י"א אני גימט' תרע"א, שהוא עצם בחינת השכינה, עיי"ש בהרחבה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א

וז"ל, ויאמר אליו אני ה', הזכיר אמירה במלת אני, עיי"ש. והוא בסוד ואני תפלה, כנודע. עיין פע"ח (תפלה, הקדמה).

עינים - שבירה

כתיב (בראשית, לז, ל) הילד איננו (בחינת מיתה - שבירה), ואני אנה אני בא. ועיין הדר זקנים (כט) וז"ל, ודאי חושד אותי שהרגתיו על שנטל את הבכורה, עכ"ל. וכן הוא בבעל הטורים (שם) משכל טוב. ובצרור המור (שם) כתב וז"ל, כי אני חבתי במיתתו. וכתב מחבר אחד, ואני אנה אני בא, לשון קינה והספד הוא, עכ"ל. וכתב (דברים, לב, לט) ראו עתה כי אני אני הוא, "אני אמית" ואחיה, מחצתי ואני ארפא, ואין מידי מציל. ועיין זוה"ק (דברים, רעד, ע"א).

ומקצת מיתה, שינה. וכתב (שיר השירים, ה, ב) אני ישנה. ועיין עץ חיים (ש"ח, פ"א, מ"ת) וז"ל, בביטול אור הנקודים, אני ישנה בסוד השינה (פי" רוש בסוד המיתה שלהם אחר שנתבטלו, כי שינה אחד מששים במיתה), עכ"ל. ועיין גר"א (תיקונים, תיקון ל) וז"ל, אני ישנה בתורה שבע"פ.

עתיק

עתיק נעתק ממלכות של א"ק הנקראת אני, ולכך נקרא אני. עיין אם לבניה (אות האלף) וז"ל, אני אותיות אין, כי כן מלכות של עולם עליון הוא עתיק לתחתון.

ועוד. לית שמאלא בהאי עתיקא (זוהר, נשא, קכט, ע"א). ואמרו (שם, בראשית, כב, ע"ב) וב"ג אמר, כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי, דנטיל עצה מניה, דלא אית ליה תניינא ולא שותפא ולא חושבנא, דאית אחד בשתוף כגון דוכ' ונוק', ואתמר בהון "כי אחד קראתי", אבל איהו חד בלא חושבן ושותף, ובגין דא אמר ואין אלהים עמדי. ובהרחבה נאמר כן בין בעתיק ובין בא"א (כגון בשער הכוונות, דרושי ויעבור, דרוש ה', ועוד רבות). ועיין זוה"ק (שמות, קח, ע"ב).

וג"ר דעתיק רדל"א, למעלה מן הדעת שורש הגורלות. ועיין שו"ת מים חיים (ח"א, ס"ט) וז"ל, מדברי הירושלמי למדנו שהיתה אכן השגחה אלקית בגורל זה, שכך נאמר לו, לך והפל גורלות ומיד "אני" מוציאו, וכן בכל הגורלות, היו בחינת "אני", מוציאו, עכ"ל. ועיין גר"א (תיקונים, תיקון י"א מתיקונים אחרונים) וז"ל, רישין הנ"ל (דעתיק) רישא עילאה ותליתאה, הן ראשון ואחרון ושניהם נקראין אני מסטרא דמלכות, וכו', ורישא תנינא נקרא אין, עיי"ש.

אריך

סוד דוכ' ונוק' בבת אחת, ולכן הוא אני כפול. וזש"כ (בראשית, לז, ל) ואני אנה אני בא. ופירש האבן עזרא (שם) וז"ל, הזכיר אני ב' פעמים והאחד רב, רק דרך הלשון כך.

ועיין שער הכוונות (דרוש העמידה, ד"ג) וז"ל, ובזה תבין סוד גדול למה המלכות היא בסוד הכתר, בסוד אני ואין, ובסוד אני ראשון ואני אחרון, וכו'. והענין יובן עם מ"ש כי הנה הוצרך הכתר דאצילות עצמו הנקרא א"א להתגלות פעם אחרת כדי להאציל המלכות נוק' דז"א, וזהו אל עליון הוא א"א וכו', עיי"ש.

אבא

כתיב (בראשית, כז, ח) ועתה בני שמע בקלי לאשר אני מצוה אותך. ציווי אב. ובסוד אבא יסד ברתא, שורש הבת - אני, באבא. ועיין קהלת יעקב

מילון ערכים בקבלה • אשת חיל עטרת בעלה

וכו'. אבל רחל נוק' דז"א עולה עתה בג"ת דז"א שהם עצמם בחינת נה"י דאז"א. ונמצא כי עתה רחל נקראת אשת חיל עטרת בעלה וכו', עתה עלתה בג"ת דאז"א, ואז נקראת בן עוה"ב ממש, ונמצאת היא עתה בסוד עטרה למעלה מראשו של צדיק שהוא ז"א, בבחינת "מקומו בימי החול", כי גם עתה נשאר שם הרושם שלו והעצמות של אורות שלו כזכר, עכ"ל. ולפ"ז אינו ממש מעליו, ודו"ק (ועיין ספר הליקוטים, משלי, פ"ז). וכתב במבוא שערים (ש"ב, ח"ב, פ"ה) וז"ל, אור הדעת כאשר ירד בתחלה במקום המלכות (בשבירה) כנ"ל, הניח שם רשימו וכו'. תחילה נבאר טעם אל עליית אור המלכות גם היא בדעת למעלה מהת"ת (שזהו סוד עטרת בעלה וכו') ועמו ית' הנז'. והוא כי נודע כי המלכות לפעמים היא אשת חיל עטרת בעלה וכו', ובעלייתה למעלה מהם עד הדעת מקשר את כולם, עיי"ש. ואז המלכות עולה בדעת שלמעלה מז"א.

אולם מצינו הבחנה "עצמית" בסוד נוק' מעל הדוכ', כמ"ש בשער ההקדמות (דף לט, ע"א) וז"ל, ודע כי המלכות של א"א לא היתה נכרת בו, כמבואר אצלינו בבאור ריש אדרת האזינו, כי ט' ספירות היו בא"א, מן הכתר שבו עד היסוד שבו, לפי שהרישא עילאה היא בחינת עתיק יומין, ונשאר אריך בבחינת ט' ספירות בלבד. אמנם מן אור התפשטות נה"י של ע"י בתוך א"א כמבואר אצלינו, משם נעשית בחינת מלכות של א"א (והשורש כי ע"י היא מלכות ויורדת ונעשית מלכות של אריך, כ"כ הרמח"ל, ודו"ק היטב. ועיין מבוא שערים, ש"ג, ח"א, פ"א של א"ק), ונשלמו בו עשר ספירות. ובוה תבין איך לעולם בחינת המלכות גדולה ועליונה מן הזכר, וזהו סוד פסוק אשת חיל עטרת בעלה, עכ"ל. והיינו שהזכר בחינת א"א, והנוק' בחינת עתיק שלמעלה מא"א.

הבחנה נוספת מצינו בשער ההקדמות (דף עט, ע"א) וז"ל, האמנם כאשר נוק' דז"א היא למעלה באימא, אז היא בסוד אשת חיל עטרת בעלה, בסוד אות ה', ד' על ו', עכ"ל.

הבחנה נוספת מצינו (שם, ויצא) וז"ל, גם אז תקרא רחל אשת חיל עטרת בעלה, כי בהיותה לוקחת החיל הנזכר (עיי"ש). ועיין עץ חיים, שכ"א, פ"א, מ"ת), אז הכתר שלה הנקרא עטרה, הוא גדול מכתר שבז"א, כמבואר אצלינו בדרוש שינוי שבין כתרו לכתרה, כי כתרו הוא חצי ת"ת דתבונה, וכתרה הוא שיעור ב' שלישים התחתונים דז"א, ונמצא כי גדול (בכמות) כתרה מכתרו, עכ"ל.

אמרו (תיקונים, כד, ע"ב) ובאן סליקת, בעמודא דאמצעייתא דאיהו ו', עטרה על רישיה. כד סליקת עטרה על רישיה אתמר בה אשת חיל עטרת בעלה, וכד נחיתת תחותיה אתקריאת בת זוגיה יחודיה. ואמרו עוד שם (לט, ע"א) בההוא זמנא אתמר בה אשת חיל עטרת בעלה, ואתקריאת חל"ם (ניקוד שמעל האותיות). וכד נחתא תחותיה אתקריאת חיר"ק (ניקוד שמתחת לאותיות).

ומצינו כמה הבחנות מתי נאמר יסוד זה של אשת חיל עטרת בעלה. איתא בעץ חיים (ש"ז, פ"ד, סוגיית מטי ולא מטי בעקודים) וז"ל, ואז (עיי"ש מתי) הזכר נכלל בנוק', שהנוקבא מקבלת תחלה לפי שהוא נשתווה במעלה עם הזכר, כי שניהן שוין וקבלו משורש הכתר עליון. ולפי שעתה מקבלים משורש חכמה, לכן הנוק' מקבלת תחלה מכל הג' שבכאן, והן מקבלין ממנה ונכללין בה בסוד אשת חיל עטרת בעלה, עכ"ל. ועיי"ש שזהו הארה פרטית במדרגה זו בלבד, עיי"ש ודו"ק. והשורש כי נוק' שרשה בחכמה, כמ"ש בחכמה יסד ארץ, וז"א שורשו בבניה, ולכך שורש נוק' גבוה מז"א. כ"ה בלקוטי הש"ס (סנהדרין). ולעת"ל יחזרו מ"ה וב"ן לע"ב וס"ג, ואז יהיה בן הנכלל בס"ג למעלה ממ"ה. עיין מבוא שערים (ש"ב, ח"ג, פ"ב).

ובחינה נוספת מצינו בעץ חיים, שאמא נקראת עטרת בעלה, אבא. וז"ל (שער יד, פ"ב, מ"ת) והנה תבין עתה למה הבינה נקראת אשת חיל עטרת בעלה, והטעם כי היא נעשית מבחינת גבורות אשר הם מגולות כולם בגלוי יותר מן החסדים כנ"ל, אבל אבא שהוא מן החסדים שאינם כ"כ בגלוי, אמרו עליו בזהר, וע"ד אבא טמיר וגניז ויתיר, עכ"ל, עיי"ש. ועיין שער ההקדמות (דף לא ואילך), ושער הגלגולים (הקדמה ל"ח).

והבחנה נוספת מצינו בשער הפסוקים (בראשית, דרוש ד) וז"ל, שאלו "הגבורות שיש בזכר" נקראים אשת חיל עטרת בעלה, ושם מעלתם גדולה מן החסדים, כי הם עדיין בתקף הארתם, והם גבוהות מן הארת החסדים. והבן היטב סוד זה, איך "הנקבה" נקראת עטרת בעלה, והוא כי כל זמן שלא תש כח הארתה, והוא "בהיותה תוך הזכר", אז היא גדולה ממנו, עכ"ל. ודו"ק שכתב ב' הבחנות. א. הגבורות שיש בזכר. ב. הנקבה כל זמן שלא תש הארתה, עיי"ש. ובחינה נוספת מצינו ביחס של ז"א ונוק', שנוק' נקראת עטרת בעלה. והוא מש"כ בשער הכוונות (דרוש קידוש ליל שבת, דרוש א', עיין תפילת מוסף של שבת) וז"ל, והנה עתה ז"א עולה בג"ר חב"ד דאז"א,

info@bilvavi.net כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך תפיסת חיים כתהליך מהווה יסוד לביטחון

התבוננות על הלכי הנפש בעוברה אירועים קיצוניים מחשלת אותה לצלוח שינויים עתידיים

עד כה בארנו ב' תועליות בקניית תפיסת חיים כתהליך על מנת להתמודד עם פחדים: א. אירועים העומדים לפנינו, שלכאורה מפחידים אותנו מצד שהם נראים כהולכים לשנות לנו את סדרי החיים, ומי יודע אם לטוב או למוטב, גם אם נראה יותר למוטב מאשר לטוב. על כל פנים האירוע אינו נתפס כפרט וכשינוי מפחיד לעצמו, אלא כשלב בתהליך החיים. ב. התפיסה האחדותית מסלקת את התפיסה הנפרדת, שמהווה מצע לפחדים. עתה נבאר בס"ד נקודת תוספת במהלך תיקון מערכת השינויים שבנפש.

כל אדם עובר בימי חייו מצבים ותקופות לא קלות שעלולות לגרום צער וסבל. כך שכל אחד נפשו התרגלה במידה מסויימת לעבור מעברים קטנים שהיא סובלת בהם סבל קל יחסית. ואם כן, מידת הפחד המתעוררת בנפש ביחס למעברים הרגילים המוכרים והידועים הללו, הולכת ופוחתת עם ההרגל.

אולם כאשר היא עומדת בפני מצב מסוכן שעלול להביא עמו רמות סבל יותר קשות שהאדם פחות מורגל בהם, מערכת הפחד מתעוררת ביתר שאת, מעיקה ומפריעה את תפקוד הנפש. בין אם מדובר במצב ידוע ומוכר, ואם כן הפחד הוא פחד מהידוע. ובין אם המצב שעומדים בפניו אינו מוכר וידוע, אך נראה שהסיכון שבו רב, ואז מתעורר פחד מהבלתי נודע.

אף שאלו שתי מערכות פחד שונות, אך היסוד ההתחלתי ממנו נובע הפחד הוא

דע את שמחתך . שורש השמחה . פרק יב'

שמחים ביסורים

כתוב בחז"ל (שבת פח, ב) הנעלבין ואינו עולבין, שומעין חרפתו ואינו משיבין, עושין מאהבה ושמחין ביסורין עליהן הכתוב אומר (שופטים ה, לא) ואוהביו כצאת השמש בגבורתו. מה זה שמחים בייסורים, מהיכן מגיע העומק שאדם שמח בייסורים. ההבנה הפשוטה היא, שהוא שמח בתכלית של הייסורים, או מפני שזה יסורים לכפרת חטא, או צדיקים שהקב"ה מייסר אותם להגדיל שכרם, ואם כן נמצא שהוא אינו שמח בעצם היסורים, אלא במה שהם יביאו אותו. אך בלשון חז"ל מדוקדק, שהוא שמח בייסורים עצמם.

אך לפי האמור הדברים מבוארים, תהליך שאני רואה את התכלית שלו, אפילו אם יכאב לי, אני יכול להיות שמח בו. אך דבר זה שייך דוקא כשאני רואה איך התכלית גלויה, בשעה שאני עובר את התהליך. אם התכלית עומדת לנגד עיני, או מכח שכלי, או מכח אמונה שלימה, היינו הך. אזי כל מה שאני עובר, אני עובר אותו בשמחה. זה הכוונה בשמחים בייסורים, כלומר הוא שמח בעצם הכאב, כי הוא רואה את התכלית. אזי הוא רואה את התהליך, שהוא מביא לידי נקודת תכלית. וזה הגדרה שנקראת שמחה.

[במאמר המוסגר, רוב בני אדם אינם זוכים לזה, כי אדם יודע בשכל את דברי חז"ל, אבל הוא לא חי את הדברים, אך אם הם היו יודעים ידיעת אמת את התכלית, הם היו שמחים].

בעומק בכל תהליך, יש שמחה בעצם התהליך. רק חסר לי מודעות בעומק משמעות התהליך, ולכן אני לא שמח בו. אבל מהי שמחה של גאולה, שמחה בעצם התהליך, זה שמחה שלימה. על זה נאמר (ישעיהו נה, יב) כי בשמחה תצאון ובשלום תובלון. השמחה לא תהיה רק מעצם הגאולה, אלא מכל התהליך של שית אלפי שנים של הגלות שהביאו אל הגאולה, זה תהליך ימות עולם, זהו השמחה השלימה, שמביאה לידי נקודת תכלית. ולכן נאמר עליה כי בשמחה תצאון.

שמחה בעצם ההיות

עד כה היו דברינו על שמחה בהשגה, כי רוב בני אדם חיים בהשגה או באיבוד של השגה. השמחה הוא משיג יותר, עבירה, הוא מאבד את השגתו. אבל הוא חי בתהליך של השגה. לכן רוב בני אדם, על דרך כלל שתופסים מערכת שנקראת שמחה, היא שמחה במה שאני משיג. היא לא שמחה בעצם ההיות.

השמחה בעצם ההיות, היא תכלית השמחה כולה. אבל זה לא קרוב להתגלות בנפשיות, מחמת שהשמחה בעצם ההווה זה דבר מאוד נעלם. מחמת שעצם ההווה של רוב בני האדם, נעלמת מעצמם. ולכן גם שמחה שהיא תולדת אותה ההווה, היא נעלמת על דרך כלל.

תולדת הדברים היא ברורה מאוד. שמחה במה שאני משיג, היא לא שמחה תמידית. כי הרי כל השגה לאחר זמן, היא הופכת להיות (משלי ט, יז) מים גנובים ימתקו, כאשר יש

דע את שמחתך • שורש השמחה • פרק יב'

בעולם שבו אנחנו נמצאים, השמחה היא לרגלים. כל רגל זה מלשון לפרקים. שלשה רגלים, שלשה זמנים, זה שמחה לפרקים. כי השמחה במה היא, בהשגה החדשה. לעומת זאת השמחה הפנימית, שהיא גילוי השמחה של לעתיד לבוא, שנאמר בה (ישעיהו נה, יב) כי בשמחה תצאון, ובשלום תבלון, השמחה שלעתיד לבוא זו שמחה שלימה. לא שמחה שבאה לפרקים. כיוון שזו שמחה שבאה מעצם הוויה, השמחה שבאה מעצם הוויה היא מכריחה שהיא תהיה תמיד.

בתוך הגלות אנחנו שמחים בשמחה המתחדשת. על כן כל השמחה שיש לנו בחג כמו שנאמר ושמחת בחגך, היא שמחה שבאה מיציאה מהגלות, ושרשה מתחיל מגאולת מצרים, אך (ברכות יב, ב) גאולת מצרים טפלה לגאולה העתידה, ששם השמחה היא שמחה שלימה.

נקודת החידוש השמחה חלה. כאשר אין את נקודת החידוש, השמחה מסתלקת. כל הרגלים אז זה בא מזמן לזמן. מזמן לזמן. לעומת זאת השמחה בעצם הוויה, זוהי שמחה תמידית.

ההבדל המהותי בין שמחה שבאה מהשגת דבר חדש, לבין שמחה שבאה מעצם ההיות. שמחה שבאה מדבר חדש, היא מכריחה את הדבר, שלפעמים יהיה שמחה ולפעמים לא. שמחה שבאה מעצם ההיות, היא מכריחה שהשמחה תהיה תמידית. הא בהא תליא.

ההגדרה היא. שמחה שתלויה בדבר באה בהשגה, כאשר ההשגה נאבדה, השמחה נאבדה. שמחה שאינה תלויה בדבר, היא מעצם ההיות.

דע את שמחתך • שמחת ההשגה • פרק יג'

ששמח בבריאה שהקב"ה ברא, אז הוא שמח בתהליכים. התהליך הוא מדרגת השמחה של העולם הזה.

בשביל לשמוח בתהליך צריך להבין, מי שלא מבין שכל המציאות היא תהליך, לא יכול להיות שיהיה לו שמחה אמיתית בתהליכים. ילד קטן בשעה שנולד, הרי הוא לא תופס תהליכים הוא תופס מסקנות. בן אדם קצת גודל, פתאום הוא רואה שצריך תהליך, ברוך ה' יש לו בר מצוה, צריך להזמין כבר שנה, שנתיים קודם תפילין. הוא מתחיל לקלוט לאט לאט, יש תהליכים, הדברים לא נעשים בבת אחת. זה תהליך. אבל הוא מקבל הרי את התהליך כולו בדיעבד, על כן הוא לא מוכן להסכים אליו. מי שתופס שכל מציאות החיים הם תהליך, לא תפיסה שכלית בלבד, אלא הכרתית פנימית. שכל המציאות היא תהליך, אזי מתיישב לו המציאות של תהליך בנפש, כאן יכול להתחיל להיות פתח בתהליך.

הדרך שצריך האדם לתפוס את המבט הזה, כאשר יש ילד קטן רואה למשל צעצוע, אז הוא רואה יש כאן כדור, אז הוא רואה רק כדור. כאשר אדם יותר מבוגר רואה כדור, הוא לא רואה רק את הכדור ככדור, הוא רואה תהליך. הוא מבין שהכדור הזה נוצר מאיזה שהוא מקום, הוא מבין שהוא נוצר מאיזה שהוא מקום, הוא מבין שיש חומרי גלם שנוצרו, וכן על זה הדרך. ככל שאדם יותר קטן, הוא רואה את הנקודה לעצמה. ככל שאדם יותר גדול, הוא מקבל את ההיקף האמיתי שלה.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

עכשיו נבין את נקודת הטעות שמורגשת הרבה פעמים בנפשות, אם נשאל אותו במה אתה שמח, בזה שלא היה לך ויש לך, אתה שמח בתהליך, או אתה שמח במה שיש, מה אדם יענה על דרך כלל במבט הראשון, במה אני שמח, במה שיש. בעצם הוא מחפש את סוג שמחת ההוויה בהשגה, ולכן השמחה היא לא שמחה אמיתית.

שמחה של השגה מה ענינה? תהליך. לא היה לי והגיע, עכשיו אני שמח במה שיש לי. אם אדם מנסה לשמוח בהשגת שמחה של הוויה, יש כאן ערוב פרשיות שנו כאן.

אם אדם מנסה לשמוח שמחה של הוויה בהשגה, שמחה של השגה היא לזמן, שמחה של הוויה היא מתמדת. הוא מנסה לשמוח שמחה מתמדת בדבר של השגה. בהתחלה הוא שמח, ואחרי זה השמחה מפסיקה והוא לא מבין מה קרה. איפה ההטעיה? הוא מנסה לשמוח שמחה של הוויה, בשמחה שהיא בעצם של השגה.

[אמנם יש לציין דאכן השמחה השלימה נמצאת בהוויה עצמה. ועל זה נאמר (תהלים צז, יב) שמחו צדיקים בה', שהיא שמחה רק בבורא העולם. יש דבר אחד שלם, הבורא יתברך שמו, זה השמחה השלימה שיש בהוויה. אך עתה דברינו אמורים לדרגת שמחה פחותה מזה, שהיא שמחה של השגה].

תהליך התנועה

מה הם חלקי השמחה, שמתגלים במערכת שנקראת תנועה. שורשי הדברים בקצרה - הבורא עולם ברא עולם, שית אלפי שנים הוי עלמא. זה תהליך. ימות עולם זה תהליך. מי

נתבאר לעיל באריכות שהשמחה בעצם, הוא התהליך שמגיע לידי סוף טוב. השמחה היא לא באחרית בלבד. אלא השמחה היא בעצם התהליך המתמשך, שמגיע לידי אחרית טובה.

בודאי שכל אחד בפשטות מרגיש שהדברים קצת שונים, שהשמחה היא לכאורה בתוצאה ולא רק בתהליך. ננסה עכשיו לחדד את הדברים, מה ההרגשה הפשוטה שהנפשות מרגישות, מהי האמת, היכן הסתירות, והיכן נקודת התרופה. נקדים לזה, יש שני כוחות בבריאה, יש כח שנקרא כוח ההוויה, ויש כח בבריאה שנקרא כוח התנועה. כוח התנועה מקביל ליסוד כוח ההשגה, כמו שהאריך בזה הרב דסלר. יש את עצם הווית הדבר, ויש את ההשגה שהיא התנועה.

מהי שמחה בהשגה? שלא היה לי והשגתי. נמצא שבכל השגה, מה שאני שמח במה שיש לי, הוא לא מתחיל בזה שיש לי. אלא הוא מתחיל בהכרח מזה שלא היה לי, ועכשיו יש לי. זה הפתח, שהוא כולל את התהליך להשגה. השגה כל עניינה, דבר שלא היה לי, ועכשיו זכיתי להשיג אותו. וכשיש לי אותו אני שמח. אם כן במה אני שמח, במה שלא היה לי, בתהליך שהביא מהעדר להשגה, בעומק בזה אני שמח.

לעומת זאת מהי שמחה בהוויה. דבר שהיה לי אותו, ויש לי אותו, ואני שמח בו, זה שמחה בהוויה. אם אדם תופס שמחה במה שהוא השיג לגמרי, אז בעצם זה הפך להיות הוויה. רוב בני אדם בשעה שהם משיגים דבר, במה הם שמחים? במה שיש להם. שמחה במה שיש, זו שמחה של הוויה, זה לא שמחה של השגה.

דע את ביטחונך התמודדות עם פחדים חיצוניים

נוצר, ועל כרחך אתה נולד, ועל כרחך אתה חי, ועל כרחך אתה מת, ועל כרחך אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא'. למען האמת התהליך של חיי הנשמה הישראלית מתחילה מראשית ימות עולם בשעה שעלו במחשבה להיבראות, ואחריתם נעלמת בעולם הגמול והנצח בהתכללות באין סוף המאצילם. אנו לא נעסוק בראשית ובאחרית הנעלמות והמופשטות, כיוון שמטרתנו להנמיך ולפשט את מלאכת בניין הנפש ולקרבה לכל אדם, אף לאלו שלא קראו ולא שנו. תחילה נעסוק בחלק הראשון במשנה - נלמד כיצד ראוי להתבונן על תקופת המעבר מהנקודה שהיינו עובר בבטן אמנו ונוצרנו, ועד לנקודה שהוכרחנו לצאת משם ולהיוולד אל תוך מציאות העולם הזה. ולאחר מכן נעסוק ב-'על כרחך אתה מת', שם נלמד כיצד ראוי להתבונן על תקופת מעבר קיצונית נוספת שכולנו עתידים לעבור בה, מעבר מהעולם הזה לעולם שאחרי.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

רוחני זך יותר. שני מעברים קיצוניים אלו הם שני צידי המטבע.

אם נוכל להביא את עצמנו למצב בו אנו משחזרים באופן ציורי את המעבר מרחם אימנו לעולם הזה, וכן אם נוכל להביט באותו אופן ציורי על העתיד לבוא עלינו בעברנו מהעולם הזה לעולם הבא, וכל זאת מתוך מבט שתופס את האירועים הללו כשלבים בתהליך החיים המתמשך של נפשנו. ויתר על כן, אם נרגיל את הנפש לחזור ולצייר ולהתבונן על אותן המעברים הקיצוניים, אזי הדבר יועיל במספר פנים: ראשית, הנפש מוסיפה עוד נדבך בבניין התפיסה של חיים כתהליך ולא כאירועים מקריים. שנית, הנפש כביכול מתאמנת ומתרגלת להביט גם על מעברי חיים קיצוניים כשלבים בתהליך מתמשך, דבר ש-'מסנן' את נקודת השינוי, משקיט ומקטין את מערכת הפחד בעומדו בפניהם. תרגול זה מחשל מחסן את הנפש ומעצים אותה לקראת הפגישה עם נקודות מעבר קיצוניות נוספות במשך החיים.

המשנה באבות אומרת - 'על כרחך אתה

אחד, כמבואר - כל שינוי מוליד פחד בנפש. ברם יש לנו ללמוד, כשם שההרגל להתמודד עם מעברים דרך השינויים התקופתיים הקטנים והקלים יחסית, 'סינן' את התפיסה של השינוי וממילא הפחית את מידת הפחד. כך גם אם 'נתרגל' את הנפש 'לעבור' גם שינויים קיצוניים יותר, ממילא הנפש תלמד 'לסנן' את נקודת השינוי שבדבר. כך שבעומדה בעתיד בפני אירועים קיצוניים, נקודת השינוי תוקטן, וממילא עוצמת התעוררות הפחד תפחת.

כמובן, לא באנו להציע לאדם להעביר את עצמו בשינויים קיצוניים בפועל רק על מנת לתרגל את הנפש. אך ישנה עצה אחרת כיצד להשיג את התרגול הנדרש. כל אחד ואחת מאיתנו עבר אירוע קיצוני של מעבר מבטן אמו אל העולם החיצון הזה.

כמו כן, כל אחד ואחת מאיתנו עתידים לעבור מצב קיצוני נוסף של מיתה, מעבר מהעולם הזה של נשמה לבושה בגוף גשמי, למצב בו פושטים מעלינו את הלבוש הגשמי, ומעבירים אותנו לעולם אחר בו הנשמה מולבשת בלבוש

ספר עולם ברוך הוא ליקוט של מאמרים, שכל מאמר מקיף ומברר נקודה אחת, בהלכות דעות וחובות הלבבות. המאמרים שבאו בספר זה, רובם נערכו מתוך סדרת שיעורים שניתנה במוצאי שבתות משנת תשע"ב - תשע"ח, בעיר בני ברק. ספר זה נותן מבט שורשי ומעשי בדרך הישרה שיבור לו האדם. השיעורים נמסרו באופן של בנין, וקטע מתחבר לקודמו, ועל כן נצרך עיון המקיף את כל המאמר בשלימות, שימת לב וישוב דעת, להבנת הדברים בדקותם על בוריים. בחלקו האחרון מופיעים שיעורים שנמסרו לאור תקופתנו, וכן שיחה נוגעת לתקופתנו מאת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל, היוצאת לאור לראשונה. 392 עמודים

נפש החיים - שער ד' ספר נפש החיים שער ד' עם פירוש בלבבי משכן אבנה, עוסק לברר את עניינה ומהותה של התורה הקדושה, ואת יחס חיבורו של האדם אליה, בכל מדרגותיה. וכן את מהות השפעתו של האדם על כל הבריאה כולה, כפי ערך חיבורו לתורה. וכן מבאר דרך מעשית כיצד יכין האדם את עצמו ללימוד התורה, על מנת

להתחבר אליה באופן הראוי. כלומר, בתורה ישנם מדרגות שונות, כגון: ידיעת התורה בבקיות, עיון התורה, ה'אור' שבתורה, ה'מאור' שבתורה, גילוי הקב"ה שבתורה, ועוד ועוד. ומצד כך, האדם צריך להבין מהי המהות של כל מדרגה ומדרגה, ולאחר מכן, לברר האם וכמה 'הוא' מחובר למדרגה זו, וכן כיצד עליו להתחבר אליה. ובהתאם לכך, נמדדת גם השפעתו של האדם על כל הבריאה כולה בעסקו בתורה, שהרי כל מדרגה משפיעה באופן שונה, כפי שבורר בדברי הנפש החיים.

562 עמודים

רכישת ספרי הרב: ספרי אנדומביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

בלבביפדיה אברהם

בראשית, יח, כב – ואברהם עודנו עומד לפני ה'. ופרש"י על אתר מחז"ל (ב"ר, וירא, מט, ז) וז"ל, והלא לא הלך לעמוד לפניו אלא הקב"ה בא אצלו ואמר לו (פסוק כ) זעקת סדום ועמורה כי רבה, והיה לו לכתוב וה' עודנו עומד לפני אברהם, אלא תיקון סופרים הוא זה, עכ"ל. ופירש במזרחי (שם) וז"ל, שאין זה דרך כבוד כלפי מעלה לומר וה' עודנו עומד וגו', עכ"ל, עיי"ש. וכתב בגור אריה (כי תבא, כה, ל) וז"ל, ולא שיהיו הסופרים ח"ו משנים ולתקן דבר בתוכו, חלילה לומר כך, אלא שהתורה נוהגת דרך סופרים, כמו שדברה תורה בלשון בנ"א (ברכות, לא, ע"ב), כך כתבה כמו שכותבין הסופרים ומתקנים הלשון לכבוד, עכ"ל. והבן מאוד ששורש דברה תורה כלשון בנ"א הוא ממדת חסדו שהיא מדתו של אברהם אבינו. והיינו שדייקא כאשר הפסיק ופרש לעסוק בגמ"ח, לשון זו נאמרה ביחס להפסק של גמ"ח דייקא, והיינו שעצם הלשון ממדת גמ"ח היא. ועיין פחד יצחק (סוכות, מאמר כ"א).

והנה ביאור "עומד", כתב בתרגום וכן ברש"י שהוא לשון תפלה, תפלת העמידה, שתיקן אברהם תפלת שחרית. וא"כ "עודנו עומד" בעומק, שאף שהלך לעסוק בגמ"ח, להכנסת אורחים, מ"מ המשיך עדיין בתפלתו, כי תפלתו במדרגת גמ"ח, כי לא נתפלל עבור עצמו, אלא תפלתו חסד, להצלת סדום, ודו"ק. וז"ל הנצי"ב (רינה של תורה, שה"ש, ג, ד) ואברם עודנו עומד לפני ה', היינו עוד היה קשור בדביקות ואהבת ה', עכ"ל. ועיין אמרי אמת (וירא, תרע"ח, ד"ה ויאמר). אולם במבי"ט כתב (שער התפלה, פרק יח) וז"ל, ואברהם עודנו עומד לפני ה' – כלומר שלא נתקררה דעתו במה שהקל עליהם בענין הצעקה, וכו', ולזה עמד לפניו ית' לראות מה יהיה בסוף, וראה שהיה יכול לגשת אליו ית' להליץ עוד טוב בעדם כיון שהוא ית' היה מקיל עליהם, עכ"ל. והיינו שהמשיך את מהלך תפלתו על סדום. ועיין באר מים חיים על אתר, ומאור ושמש (וירא, ד"ה לכך).

ועיקר צירוף השלם של אברהם שמדתו חסד לשכינה, ע"י שנתווסף לו אות ה', וכמ"ש בזהר (לך לך, צג, ע"א. והובא ברקאנטי, לך לך) דעד השתא לא אתגור, וכד אתגור עייל בהאי ה"א, ושכינתא שריא ביה, וכדין איקרי אברהם אבינו, והיינו דכתיב אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, ותנא בה' בראם, ותנא באברהם. במאי קמיירי, "דא חסד ודא שכינתא, וכולא נחית כחדא".

ובשושן סודות (אות רסו, ד"ה סוד בת היה לאברהם אבינו ובכל שמה) כתב וז"ל, גרסינן במסכת חגיגה, דרש רבא, מאי דכתיב מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב – מה יפו פעמיהו של ישראל כשעולין לרגל, בת נדיב – בתו של אברהם אע"ה שנקרא נדיב, שנאמר נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם, ולא אלהי יצחק אלא אלהי אברהם, שהיה תחלה לגרים. כבר התבאר שעליות ישראל לרגל היתה לתכלית לראות פני שכינה אשר היתה שוכנת במקדש, כדכתיב ושכנתי בתוכם, וכו'. ולכך דרש יופי הפעמים לישראל העולים לרגל. בת נדיב הוא כינוי לשכינה שהיא בת לחסד, כענין וחוט של חסד משוך עליה. וכבר ידעת כי אברהם ע"ה ירש מדת החסד, וזהו אמרם בת היתה לאברהם ובכל שמה, ירצה בבת שכינה ובאברהם חסד יקרא הבת בכל, עיי"ש. ועיין ברית כהונת עולם (מאמר אילו של יצחק, פרק י"ג) שחסד לאברהם גימט' ש"כ, של שכינה, עיי"ש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

כמ"ש חז"ל אותיות בן והבת, והיינו צירוף כל הענפים, כי האב והאם הם שורש והבן והבת הענפים.

ומהות שלמות התיקון, העלאת הענפים למעלה לשורשם. וזהו בחינת תנופה, תנ-ופה. ושלמות זו נתגלתה תחלה ב"מתן" תורה, ואח"כ בבית המקדש, ששם עיקר דין תנופה. ואזי נתקן הבגדים של עלי תאנה וכתנת עור כנ"ל, ונעשה בגדים של כבוד ותפארת, בגדי כהונה והגבוה שבהם מצנפת, מצפ-נת. ונגלה בכללות עבודת המקדש, קרבנות, שיש בהם דין של נותר, נת-ור, והיינו שלא יבוא לידי נת-תן דקלקול. וכל זה נעשה במזבח הנחשת, כנ"ל, לתקן את נחש - נחשת.

והשלמות הגמורה של חזרת הענפים לשורשם הוא בחינת איתן, אי-תן, שהוא מדרגת יחידה שבנפש, כנודע. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה

אולם כל אחד נבדל בתנור לעצמו. בתבנית לעצמו, תבנית, תנ-בית.

ושורש הקלקול באדה"ר וחיה, שתחלה היו במדרגת חתן וכלה, אחדות, חתן, ח-תן. אולם כאשר חטאו נבדלו זה מזו, וכמ"ש בעירובין, שפרש אדה"ר מאשתו ק"ל שנה. והשורש הדק לכך, הוא שורש יצירת האשה מן האיש בזמן שהיה בתרדמה, תנומה, תנ-מה. ואזי תפרו להם עלי תאנה, תן-אה, לשון אהה, צער. וכן עשה להם הקב"ה כתנת עור וילבשם. כתנת, תנ-כת. והקלקול נעשה ע"י הנחש בבחינת נחש הנחשת, נחשת, נת-חש. ובא נחש על חוה והטיל בה זוהמא, בחינת זנות. זו-נת. וקלקול זה נסתלק במתן תורה (מתן, מ-תן), פסקה זוהמתן. וחזר בחטא העגל. וע"ז כתיב ואתחנן לה' בעת ההיא וגו'. אתחנן, אחנ-תן.

ותיקון הנפרדות הוא בחינת תמונה, תנ-מוה. שבתמונה נגלה צירוף חלקים כאחד. וזהו בחינת תבונה, תנ-בוה. כי מהות התבונה

ואתחנן | נת "ועתה ישראל שמע אל החקים ואל המשפטים אשר אנכי מלמד אתכם לעשות למען תחיו ובאתם וירשתם את הארץ אשר ה' אלהי אבותיכם נתן לכם (דברים, ד, א)

נתן, נ-תן. תן, לשון נתינה. ולהיפך נ-ת, מלשון נתיב, והיינו שהנתינה יש בה אופנים שונים הנקראים נתיבים. וכאשר זהו פיזור של קלקול, אזי מתהפך הנתיב לנתך, נת-ך, כי כאשר דבר ניתך דרכו להתפזר פזור גמור. וזהו בחינת נתק, נת-ק, והיינו שהחלקים מנותקים זה מזה. וזהו בחינת מחלוקת. וזהו בחינת קרח ועדתו, דתן, ד-תן. נתינה המתפזרת לדי' קצוות. וזהו בחינת נתש, נת-ש, נבדל ונפרד מהדבר. ודבר זה נגלה ביוסף שנתש ע"י אחיו, וכל זה נעשה בדותן, דו-תן. וכאשר ירד למצרים, נשא את אסנת, אס-נת. ואולם כאשר מחולק באופן הראוי, זהו בבחינת נתח, נת-ח, לנתח הדבר לחלקים. וזהו בחינת תנור, תנ-ור, שהדרך לתת בו לחמים רבים יחד (וכן של כמה בעלים יחד),

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

אתחנן	אסנת	תמונה	תכן
בגתנא	גנות	אגנת	אתון
מסכנת	כתנת	יהונתן	זנות
מפתן	נאות	מתנה	משענת
נפלאות	נחת	נחשתים	נותר
תאנה	ענתות	תבן	נפת
תנומה	תמנתה	תמונה	תבנית
אגנות	שונמית	תענך	תענוג
חנית	שבתון	נתח	אחשתרנים
נתין	תנין	נחת	ידותון
שמינית	בנות	ביתן	פיתון
תיכון	תחנה	פתשגן	תימני
תנשמת	מתנה	תנים	תענית
מתניהו	נכחת	תאניה	נתיב
נושנת	ענתות	תחפנחס	פתן
נעות	חתן	נתנאל	תן

בלבביפדיה קבלה אני

כתר

כמת הקבלה (ח"א, הקדמה) וז"ל, דעת גימט' תע"ד, גימט' אני - אין, במילוי, אל"ף נו"ן יו"ד - אל"ף יו"ד נו"ן, עכ"ל. ועיין שערי צדק (השער השני) וז"ל, "לא נודעתי להם", לא נודעתי אני בעצמי ובממשותי להם, שמחיצות המלבוש מפסקת, עכ"ל. ועיין פרי צדיק (שופטים, י) וז"ל, תיבת אני אותיות אין, דכתר עליון איהו כתר מלכות, וז"ש ברע"מ הנ"ל, וכתר אתקרי מסטרא דאימא עילאה וכו', היינו ע"י תגו של יו"ד מופיע מכתר עליון ולחכמה ובינה, בסוד הדעת שהוא פנימיות מכתר עליון, וזהו יו"ד שהוא חכמה ובחכמה יסד ארץ, באבא יסד ברתא שהוא מדת מלכות, והוא יו"ד שכולל כל עשר אמירן, עכ"ל.

חסד

מים. וכתוב (בראשית, ו, יז) ואני הנני מביא את המבול, מים על הארץ. ועוד. מידתו של אברהם. וכתוב (בראשית, כב, ב) ואני והנער נלכה. וגבי דוד כתיב (תהלים, פו, ב) שמרה נפשי כי חסיד אני. ועיין זוה"ק (דברים, קכו, ע"א) אמאי, כדי שאתחסד עם אני, דאתמר אני וה"ו, וי ליה למאן דפריש אני מן הוא.

ועוד. מצד הקלקול לבן, היפך לבנינות החסד. וכתוב (בראשית, לא, מד) ועתה נכרתה ברית אני ואתה.. ועיין אם לבניה (אות האל"ף) וז"ל, והנה כבר נודע כי מקום יציאת רחל הוא בשליש העליון דת"ת בסופו, ועד שם יש ב' חסדים ושליש מכוסים. וכן חסד הוא הוי"ה, וב' הוי"ה ושליש עולה אני.

גבורה

אש. עיין ספר הפליאה (ד"ה וראה והבן דברים נוראים) וז"ל, וא"ל, אני משביעך כל מה שידעת במלת אני אמור לי, ואמר לי, מלאהו, מלאתי הציור והחיבור יו"ד ויו"ד, נו"ן, יו"ד (צורת אלף יו"י עיי"ש), וא"ל מהו למדנו, וא"ל זהו מדה בתורה, י' פעמים ו', ו"פ י', ד' פעמים ו', הרי כאן קמ"ד, וכן עולה עוד שני יוד"ן, הרי כולם לב"ת, זהו לבת אש שנראה למשה מתוך הסנה, והב' ווי"ן והנו"ן עם ג' אותיות הוא סנה, זהו "אני" המורה לב"ת וסנ"ה, והכל דין, עכ"ל.

תפארת

שם הוי"ה. וכתוב (בראשית, טו, ז) אני הוי"ה. וכן במקומות רבים. ועיין רמ"ז (זהר, שמות) וז"ל, אני ה', ר"ל מדת אני בתוך ה', עיי"ש.

ועוד. מדתו של יעקב. וכתוב (בראשית, כז, כד) ויאמר אתה זה בני עשו, ויאמר אני.

וכן (שם, לג, יד) ואני אתנהלה לאטי. ושם (לד, ל) ואני מתי מספר וגו', ונשמדתי אני וביתי. ושם (לו, י) הבוא נבוא אני ואמך ואחך וגו'. ועיין לקוטי תורה (לך לך) וז"ל, כבר ידעת כי שם הוי"ה בוא, וז"ש אני ה', פירוש, אני ששמי נקרא ה', היינו ת"ת, ע"י מדה זו הוצאתיך מאור כשדים, כי תיבת אני מורה על עצם הוי"ה הוא ז"א, ובמכילתא דרשב"י מאן אני דא קב"ה, עכ"ל.

ועוד. עיין צפנת פענח (בא, ד"ה ובזה יובן) וז"ל, אם אני כאן הכל כאן, כי אם מתפאר (תפארת דקלקול) אז מסתלק י' מן אני, עכ"ל.

סוד אני - אין. עיין זוהר (פנחס, רנו, ע"ב). ועיין פע"ח (שער הזמירות, פ"א) וז"ל, הג"ה: מהודו עד אל נקמות ה' (ר"ת אני) רצ"ה תיבין, עכ"ל. בחינת כתר - רצון. ועיין עץ חיים (ש"ו, פ"ד, מ"ת. שמ"ב, פ"א, מ"ב) וז"ל, ונקרא אני שהוא מלכות, ובחינת שורש הנאצלים אשר בו שהוא בחינת כתר הוא הראשון ונקרא אי"ן שהוא אותיות אני, עכ"ל. ועיין מגן דוד (אות ת) וז"ל, וכבר ידעת כי אני רמז בשכינה, ולפעמים מלת אני רמז למעלה למעלה, וכן אמרו בספר התיקונים על הפסוק ראו עתה כי אני אני הוא, וכו', וכן מלת אני מתהפכת לאין, וע"כ סודה למעלה, עכ"ל. ועיין גר"א (תיקונים, תיקון כא) וז"ל, ואלו ב' יוד"ן הן אני ראשון ואני אחרון, אני אין, בכתר ומלכות, כאור ישר וכאור חוזר, עכ"ל. ועיין שערי אורה (שער העשירי). וסוד אין, כתר - א. חכמה - י. בינה - נ, כנודע. ועיין שמן ששון (שער המצות, הקדמה).

חכמה

עיין אוצרות חיים (שער הנקודים) וז"ל, וז"ס מ"ש בתיקונים, אני ישנה, אני שניה (אני שניה כנגד ה' ראשונה, אני ישנה כנגד ה' אחרונה), כי החכמה היא ה' אחרונה, והיא שניה, עיי"ש. ועיין עץ חיים (ש"ח, פ"א, מ"ת). ועיין תיקוני זהר (זהר חדש ספרא תנינא) ע"ב שמהן דאנון כללא דילהון, וה"ו אני" יה"ו, וחכמה לימנא, כד"א הרוצה להחכים ידרים. ע"כ. וכתוב והחכמה מאין תמצא, מן הכתר הנקרא אין, ואזי נעשה הפוך מאין לאני, וזהו היש שבחכמה. וזהו בחינת "וחדשות אני מגיד", ודו"ק. עיין זוה"ק (דברים, שג, ע"א).

בינה

לב. ועיין צפנת פענח (בא) וז"ל, בא אל פרעה והתרה בו כי אני הכבד-תי את לבו. הכונה מה שמאר פרעה, לי יאורי ו"אני" עשיתני (יחזקאל, כט, ג), תיבת אני גרם לו להכביד לבו, ועי"ז נסתלק אות י' ונשאר רק שתי אותיות מן אני - אין, עיי"ש.

ועוד. עיין תיקונים (תיקון כא, נט, ע"ב) אני - בינה, אני אחד לבינה, ואני אחד למלכות.

ועוד. נקמה בבינה (עיין קהלת יעקב, ערך נקם). ועיין צרור המור (וישב, ד"ה וישב ראובן) וז"ל, אני אנה אני, ר"ת, אל נקמות ה', אל נקמות הופיע, אל נקמות ה', עכ"ל. והוא מדברי האריז"ל. ועיין חומת אנך (תהלים, צד, ד"ה אל נקמות). ועיין שער הפסוקים (וישב). ועיין שער ההקדמות (לב, ע"א) אני בינה לי גבורה, ולא אמר אני גבורה, לרמוז כי אני בינה וכו'. ועיין עץ חיים (שי"ג, פ"ב, מ"ת. ושט"ו, פ"ד. ושל"ח, פ"א, מ"ת). ועיין ספר הפליאה (ד"ה ויחי אדם) וז"ל, וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני ה', הכוונה כי אמרה הבינה שהיא אלקים אל משה שהיא הנצח, אני ה', אני האצלת הת"ת, ואני האצלתי את העטרה הנקראת אלהים.

דעת

כתיב (ירמיה, כד, ז) ונתתי להם לב לדעת אתי, כי אני ה'. וכתוב (שמות, ו, ז) וידעתם כי אני ה'. ועוד הרבה כיוצא בזה. ועיין מבוא לח-

בלבביפדיה קבלה אני

נצח

נו"ה רגליו. ואני לשון לאן. וכמ"ש בצרור המור (וישב, ד"ה וישב ראובן) וז"ל, ואען ואומר בלשון מר, "אנה אני בא", ואנה אוליך חרפתי, כי אין לי התנצלות על חטאי.

ועיין ברית כהונת עולם (מאמר הסתר אסתיר, פי"ב) וז"ל, מספר אני עם ה"ו (עיין סוכה, מה, ע"א, אנ"י וה"ו) לחוד הוא כמספר חסד בלי הוא"ו דמלת חסדו. אך כאשר יאיר גם ה"ו הימנית בחינת נצח (בסוד חסד - נצח, המשכתו) ויהיה מספרו חסדו, סוד אנ"י וה"ו, יהיה מספרם אלף ל"ז, כמנין שש מדות הראשונות כנוכר, והוא גימט' רקח מעשה רק"ח, עיי"ש בהרחבה.

ועוד. נצח לשון נצחיות. ועיין אפיקי ים (ב"ב, עה, ע"ב) וז"ל, ששם הוי"ה מורה על נצחיותו ית' שהוא עצם הוי"ה, אני ראשון ואני אחרון, שהוא הוה תמיד, וכן צדיקים שיהיו קיימים לנצח יהיו נקראים בשמו הגדול ית', עכ"ל.

הוד

לשון הוד ונוי. ועיין רש"י בשבת (קלג, ע"ב) וז"ל, ואנוהו, אני והוא, אעשה עצמי כמותו להתדבק בדרכו, עכ"ל. וזהו הוד לשון ביטול, שבטל אליו ועי"ז דבק בדרכיו, וזהו גופא הנוי. ועיין קהלת יעקב (ערך אני) וז"ל, אני גימט' הוד דאמא.

יסוד

ברית. כתיב (בראשית, ט, ט) ואני הנני מקים את בריתי אתכם וגו'. ושם (יב) זאת אות הברית אשר אני נתן ביני וביניכם. וכן כתיב (שם, יז, א) אני "אל שדי", התהלך לפני והיה תמים וגו', אני הנה בריתי אתך. וכן (שם, לה, יא) אני אל שדי, פרה ורבה, גוי וקהל גוים יהיה ממך. ועיין זוהר (הקדמה, ו, ע"ב) אני יסוד דנוק', נקודת ציון שבה. ועיין זהר חדש (יתרו) אבל אני, דא רזא בברית קדישא, יסודא דעלמא.

ועוד. עיין בית עולמים (דף קכח, ע"ב) וז"ל, וז"ס שם אני וה"ו שמזדכירים בערבה (סוכה, מה, ע"א), וכו', והם יסוד ועטרה, מעטרה הוא סטרא דמלכות הדבוקה שם ונקראת אני כידוע, ושם וה"ו הוא ביסוד עצמו, גימט' טוב, דטוביה גניז בגויה, עכ"ל. ועיין זוהר (בראשית, כג, ע"א).

מלכות

עיין עץ חיים (שמ"ב, פ"א, מ"ב) וז"ל, ונקרא אני שהוא המלכות, עכ"ל. ועיין אוצרות חיים (שער הנקודים), ובעץ חיים (ש"ה, פ"ה. וש"ו, פ"ג, מ"ת). וזהו מ"ש (סוכה, נג, ע"א) שאמר הלל, אם אני כאן הכל כאן, ואם איני כאן מי כאן. ואמרו (זוהר, השמטות, בראשית, רסא, ע"ב) הוה רמיז ואמר, אי שכינתא דאקרי אני שריא כאן, הכל כאן דאקרי כל דאתי לאזווגא בה. וכתיב, אני בצדק אחזה פניך.

ועוד. בחינת שם. וכתיב (ישעיה, מב, ח) אני ה' הוא שמי. ועוד. עיין שער הכוונות (דרוש ויעבור, ד"א) וז"ל, אני אעביר כל טובי על שהיא המלכות הנקראת לאה, מלכות דתבונה. ועוד. מלכות עניא דלית לה מגרמא כלום. וכתיב כי עני ואביון אני.

נפש עשיה: כתיב (בראשית, יח, יז) המכסה אני מאברהם אשר אני עשה. ואמרו (שמ"ר, ג, ו) לפי מעשי אני נקרא. פעמים שאני נקרא באל שדי, בצבאות, באלהים, בה', וכו'.

ועוד. עיין עץ חיים (ש"ה, פ"ה) וז"ל, הדם הוא הנפש, עתה (בשינה) מסתלק משם, ונאמר אני ישנה.

רוח אמרו (זוה"ק, בראשית, רכח, ע"א) אני בוכיה, דא רוח קודשא דאקרי אני.

נשמה כתיב (ישעיה, נז, טז) ונשמות אני עשיתי. ובזוהר (משפטים) כד מטא דוד לתליסר שנין וזכה בהווא יומא דעאל לארביסר, כדין כתיב (תהלים, ב, ז) ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך, מ"ט דהאי מקדמת דנא לא הוה ליה ברא ולא שראת עליה נשמתא עלאה דהא בשני ערלה הוה, ובגין כך, "אני היום ילדתיך", היום ודאי ילדתיך, "אני" ולא סט"א כמה דהוה עד השתא.

חיה עיין קהלת יעקב (ערך אני) וז"ל, חיה יחידה עם הכולל גימט' אני. אני ר"ת אור נשמה יתירה, עכ"ל. וכתיב (יחזקאל, כ, לג) חי אני ה'. וכתיב (דברים, לב, לט) אני אמית ואחיה. ועיין זוהר (בראשית, כג, ע"א). ועיין עוד בקהלת יעקב (ערך תורה) וז"ל, אני אמית ואחיה, כי מבחינת אני הוא סוד המיתה והתחייה, המיתה הוא סוד אני בסוד ויאסוף רגליו אל המטה, ה' מטה, ה' תתאה, מטתו של שלמה. והתחיה הוא סוד יה"ו, עיי"ש. ועיין פע"ח (שער הקדישים, פ"א). ועיין שמן ששון (שער המצות, הקדמה).

יחידה עיין קהלת יעקב (ערך אני) וז"ל, אני, ר"ת, אור נפש יחידה, וכו', הוא סוד אני ראשון ואני אחרון. אני רומז למלכות, בחינת אחרון וממנה נפש, אני ראשון בחינת יחידה כתר, עכ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

דע את חלקך

יום שני

ב' אלול 29/08/2022

21:00

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

מילון ערכים בקבלה • אחסנתא – עטרין

ויוצא טפה ההוא בח"ג דא"א, נצח בחסד והוד בגבורה, ואח"כ נמשכת טפה ההיא עד מזלא דדיקנא דא"א הח', ונתנו בזווג אל המזל הי"ג, ומשם נמשכת למוחין דחכמה דא"א ומתרבה סוד מוחין דילהון ומזדווגים, ויוצאת הטפה ההיא כלולה מג' שהם נ"ה דעתיק מב' פרקים ראשונים, וגם מחו"ג דא"א ותריין פרקין ראשונים, וגם מחכמה דא"א, ואלו נעשים חו"ב דז"א. ואלו הב' נקרא באד"ר אחסנתא דא"א, כי אלו ב"פ עליונים דנ"ה דעתיק וח"ג דא"א שהם פרקי הידים, הם חלק מא"א עצמן ונחלתן המגיע להם, כי מהם נעשה חכמה דא"א כנ"ל, אלא שנמשכת הארה מהם בלבד ונעשו חו"ב דז"א. וגם מב"פ תתאין דנ"ה דעתיק נמשך טפה לב"פ תתאין דח"ג דא"א שהם ב' כתפין דיליה, ואלו הב' כתפין אחר התלבשותן במוחין דא"א, ירדו הם עצמן בהתלבשותם תוך א"א כנ"ל ונעשין דעת לז"א ולא הארה בלבד רק עצמותן, כי אלו עצמן אחסנתא דז"א עצמו, ונקרא באד"ר רצ"ב, תריין עטרין דאחסנתא או"א לברייהו, עכ"ל. והיינו שמה שאצל א"א נקרא עטרין כאשר ניתן לז"א נקרא אחסנתא דיליה. ועיין עוד שער ההקדמות (דף סב, ע"א). ועיין שמן ששון על אתר (אות ז).

וכתב בספר הליקוטים (ישעיה, נח) וז"ל, דע כי פרוש ירותא אחסנתא, הוא ירושה אשר ירש או"א מן הא"א, ואח"כ יורש הזעיר מא"א הירושה ההיא עצמה, עכ"ל. וזהו בחינת חו"ב. אולם לשון האדר"י (רצא, ע"א) מאי ירותא, דא תריין עטרין דהוון "גניזין" בגויהו ואחסיתנו לבן וכו'. וזהו בחינת הדעת. ועיין שערי רשב"י (שם).

והטעם שנקראים "עטרין", כמ"ש בעץ חיים (שער כה, דרוש א, מ"ב) וז"ל, ומזה תבין למה הדעת נקרא תריין עטרין באדר"י, כי הם ב' העטרות של יסודות שלהם (של או"א, שבהם נתלבשו אורות אלו בנתנים לז"א), עיי"ש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

כתב בעץ חיים (שער כה, דרוש ב, מ"ק) וז"ל, חו"ג הם ב' כתפין דא"א, שהם קו ימין ושמאל, והם תריין עטרין כנודע, ובין ב' עטרין אלו סוד דעת המזווגם ג"כ. ונמצא שיש למעלה חו"ב ודעת עליון, ולמטה מהם יש ב' עטרין ודעת תחתון. ואמנם להיות שאלו ב' עטרין ודעת הם תחת מוחין העליונים, לכן שלשתן נקרא בשם דעת המכריע, ע"ש דעת המכריע בין חו"ב עלאין, מוחין עליונים, והבן זה. והנה החו"ב עלאין נקרא "אחסנתא" דא"א כי הם עליונים, וחב"ד תחתונים נקרא ב' עטרין דירית ז"א מא"א, אך אינם אחסנתא דילהון, עכ"ל.

וכתב עוד להלן שם (שער כט, פ"ו, מ"ב) וז"ל, הנה נתבאר בענין אצילות או"א כי הם מלבישים חו"ג דא"א, ומב' פרקי ידים עליונים (של א"א) נעשה חכמה דא"א, ומן ב"פ אמצעיים שהם הזרועות נעשה בינה דא"א, ומחצי העליון דת"ת דא"א נעשה שאר תשלום גופו דא"א. נשארין ב"פ תחתונים דח"ג דא"א שהם כתפים דיליה אשר הם נמשכין אל ז"א, וכל זה נתבאר שם. ואמנם כי גם אלו התריין הכתפין נתלבשו תוך או"א במוח דילהון, ומשם נמשכו וניתנו בז"א, אך הענין הוא כי בודאי הוא שנמשך אל הז"א מוחין מצד כל אלו הבחינות כמ"ש, כי מב' הידים דא"א אשר נעשה ממנו חכמה דא"א נמשכו ב' מוחין לז"א ונעשו בו חו"ב, ונקרא אחסנתא דא"א, ומב' כתפין נעשו ב' חצאי הדעת שבו הנקרא חו"ג, ואלו נקרא תרי עטרין כמ"ש בע"ה. אך החילוק שיש בהם הוא זה, כי חו"ב שבו המשכין מב' פרקי הידים דא"א, אינו רק הארה אחת הנמשכת מהם אל הז"א ואינם הם עצמם, אמנם ב' כתפין שהם סוד הדעת הם עצמן תרי כתפין היוצאין ונמשכין בדעת ולא הארה בלבד. אמנם אינו נמשכין רק עד אחר שנתלבשו בא"א תחלה, ואחר התלבשותם שם נתלבש בדעת דז"א עי" התלבשות בא"א. אמנם אלו נמשכין ע"י זווג דא"א. והוא כי נודע כי ב"פ עלאין דנ"ה דעתיק הם נשמה תוך ב"פ עליונים דידיים שהם ח"ג דא"א, וב"פ עליונים דח"ג דא"א הם נשמה במוחין דא"א בחכמה דילהון כנ"ל. ואז מזדווגים נ"ה דעתיק זה בזה ונכללין זה בזה נצח בהוד והוד בנצח,

info@bilvavi.net כדי לקבל את המילון מהתחלה, אנא בקש לכתובת

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ 2>4>12 USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך תפיסת חיים כתהליך מהווה יסוד לביטחון

שחזור המעבר ממעי אמו לעולם החיצון

אחד המעברים הקיצוניים שכל אדם עובר, הוא המעבר מבטן אמו אל העולם החיצון הזה. נלמד כיצד להפיק את התועלת בהתבוננות על תקופת מעבר זו.

נבהיר, אין המטרה לעורר את הידיעה שפעם היינו במצב של עובר ולאחר מכן נולדנו, כי הידיעה הזו ידועה לכולנו, אך אין היא מועילה לצורך המטרה אותה שואפים אנו להשיג – להתבונן עם מודעות ברורה ועמוקה על קטע בחיים שלנו שעברנו בו על כורחנו שינוי גדול ומהותי – מעבר מהעולם שנקרא 'בטן האם' אל העולם הזה. להגיע להכרה חושית מתוך כוח הציור שבנפש שמצייר מציאות של מצב אמיתי באופן מוחלט לכל אחד מאיתנו. מי שירצה יוכל גם לשלב כוח מדמה של ציור אל תוך הכוח הציורי בו הוא משתמש על מנת לבוא להכרה חושית.

נבהיר הבהרה נוספת, אנחנו לא מדברים על שחזור החוויה כפי שהייתה באמת. כי האף אמנם שברור לנו מדברי חז"ל שלעובר במעי אמו ישנה מודעות, ואף מודעות גבוהה יותר ממה שיש לנו כעת. שהרי 'נר דלוק על ראשו ומלאך מלמדו את כל התורה כולה, צופה מסוף העולם ועד סופו'. כלומר, ברור שהעובר מודע וחווה רגשית את מה שהוא חווה באותה שעה, אולם מה קורה שם בדיוק קשה מאוד לדעת. אין לנו דרך לזכור זאת, מפני שבתהליך הלידה במקום כלשהו נוצר דילוג – והמודעות שהייתה נעלמת, ולאחר מכן אין לנו חיבור למודעות שעברה. על כן, הסברנו שאנו לא מנסים לשחזר את זכרון החוויה הרגשית כפי שהייתה בדיוק, אלא אנו מנסים להגיע להכרה חושית באמצעות

דע את שמחתך • שמחת ההשגה • פרק יג'

בהגדרה שורשית, יש תפיסה שאדם תופס, כאשר הוא רואה כדור אז הוא תופס את הכדור לעצמו, נמצא שהתפיסה שהוא רואה כדור לעצמו, והוא תופס אותו לעצמו, הוא בעצם תופס תפיסה של הוויה במהלך. זה נקרא עומק הקטנות. הוא רואה בעצם תהליך, אבל לפי הבנתו הרי אין כאן תהליך, מה יש כאן? דבר אחד.

בעצם הרי הכדור הוא תהליך ארוך. אדם רואה חלק מאותו תהליך, ונראה לו שזה כל המציאות, אם אני רואה פרט אחד ואני לא משייך אותו למה שהיה לפני, ולמה שהיה אחרי, אז מה הוא נתפס אצלי, כהוויה לעצמה. מה שהאדם תופס דבר אחד, והוא לא מצרף אותו לדבר שלפניו, הוא לא מצרף אותו לדבר שלאחריו. אלא הוא תופס אותו כמות שהוא לעצמו. אם הוא כמות שהוא לעצמו, אז הוא לא בתפיסת התהליך. אז בהכרח הוא תופס אותו כהוויה. זה נקרא עומק הקטנות. זה העומק שתינוק שמח בכל דבר קטן.

דמיון השמחה

מדוע האדם עצב בעומק, זה על דרך שנאמר (עירובין ד, א) אמה עצבה, צמצום הדבר, לפי שהוא לא רואה להיכן זה נמשך. כשהוא לא רואה לזה המשך, זה מות. מה עניינו של המות, הפסקה. הדבר היה ונגמר. לעומת זאת השמחה ענינה המשכה.

בני אדם שמחים על דרך כלל בדברים חדשים. הם שמחים או במסקנה טובה, או בדברים חדשים. זה ההיפך הגמור משמחה, שכל עניינה המשכה. לשמוח רק בדבר חדש, זה מה שהאדם לא שמח באמיתות של הדבר.

ככל שהאדם גודל, הוא תופס שבכל דבר יש תהליך, על כן רוב האנשים הרי מחפשים שמחה של הוויה, במעמקי תת ההכרה של הנפש. והרי אין כאן שמחה של הוויה, כי יש כאן תהליך, אם כן מה התוצאה, אני לא שמח. על כן מתי הוא שמח, כשהגיעה הנקודה האחרונה, שם הוא כבר לא רואה את התהליך, לכן הוא יכול לשמוח.

אך תפיסת אותו אדם, הוא רואה כאן איזה שהוא סוף יחסי, בסוף היחסי הזה הוא רואה כאן, איזה שהיא הוויה. אז הוא שמח.

במצב הזה יתגלה אחריו שלב הבא. מה קורה כשמתגלה אחריו שלב הבא, מתגלה שזה לא הוויה, אלא תהליך. אז הנפש מפסיקה לשמוח. כי מכיוון שבעצם זה שמחה של השגה ותנועה, וזה לא שמחה של הוויה, והוא תופס אותה בשמחה של הוויה, אז הנפש שלו אינה יכולה לשמוח שם הרבה זמן. כי אין שמה בעצם גילוי של הוויה, זה שמחה של מדמה. היא לא קיימת שם באמת, כי הרי אין כאן הוויה.

זה נקרא בלשון תורה, שמחת מצוה. שיש לה כמה וכמה פנים, אחד מהפנים של מצות שמחה זה מה שנאמר (דברים טז, יד) ושמחת בחגך בשלשה רגלים. כל רגל זה דבר שהולך הלאה. על דרך שנאמר (בראשית ל, ו) ויברך ה' אותך לרגלי, (בראשית לג, יד) ולרגל המלאכה, כלומר זה דבר הבא בגלל. הוא ממשיך הלאה, הוא מגלגל. בגלל, רגל,

השמחה שחלה בתנועה, היא חלה בתנועה מצד ההתמודדות המתמדת, שאדם חי בה.

כל שמח זה אותם אותיות של חמש. על זה נאמר (שמות יג, יח) וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים. פירושו אחד ברש"י, חמושים, מזוינים. מלשון מלחמה, כלי זין, מלחמה. מכאן מבואר שהשמחה היא באה מהמלחמה. במה אני שמח? אני שמח בתהליך של המלחמה, שמביא אותי לידי נקודת אחרית טובה. זה בעצם השמחה מצד מדרגת העולם הזה. מצד מדרגת העולם הזה, אין שמחה יותר גבוהה.

לקבל שמחה בתענוג, ותענוג בתהליך, זה ההסכמה העמוקה בנפש לחיות חיי התמודדות. לשמוח בתהליך, זה מה שהאדם שמח בתהליך שמורכב כולו מהתנגדויות והתמודדויות. יש בני אדם ששמחים בהתמודדות, אז הם שמחים בתהליך. מי שלא שמח בהתמודדות, הוא לא שמח בתהליך. הוא שמח בתוצאה.

לפי זה נבין למה לרוב בני אדם אין להם שמחה כאן בעולם. בן אדם לא רוצה מלחמה. על כן אין לאדם שמחה בהתמודדות ברוב המקרים. מכיוון שמדרגת השמחה שמתגלה כאן בעולם, זה שמחה מכח התמודדות, לכן נפשות של רוב בני אדם לא שמחות.

וירא מנוחה

עתה ננסה להסביר, למה בני אדם קשה להם עם ההתמודדות. מה העומק בזה. בלשון קצרה מאוד, כי הם רוצים מנוחה. מה שהנפש לא מוכנה להתמודד ברוב המקרים, כי הנפש רוצה מנוחה. כי היא תופסת שאם היא תיכנס לתהליך של מלחמה, היא איבדה את המנוחה.

רוב בני אדם מבקשים את מנוחת הגוף ולא את מנוחת הנפש. וההתמודדות סותרת להם את מנוחת הגוף. על כן מה בני אדם עושים, הם יוצאים שלושה ימים בחופש, ליסוע לאיזה שהוא מקום. זה בריחה מהמציאות. [יש אופן של מנוחה כזאת, אך צריך לדעת האם הדרך לעשות אותה, (ונתבאר באריכות בספר דע את מנוחתך)].

יש בני אדם שמחפשים מנוחת הנפש, וגם שמה ההתמודדות סותרת להם למנוחת הנפש. ולכן גם הם לא רוצים התמודדות.

אך הדרך האמיתית, הוא כמו שכתוב (בראשית מט, טו) וירא מנוחה כי טוב, ויט שכמו לסבול, ודרשו חז"ל (בראשית רבה צח, יב) לסבול עולה של תורה, ההתמודדות היא ברצוא ושוב בנפש. רצוא - התמודדות. שוב - למנוחה.

כשאדם לא קולט את היסוד הזה, אזי אף שהוא תופס שהנפש צריך להיות לה יגיעה. אך הוא רגיל שהנפש לא מסוגלת לעמוד בזה, הוא חוזר לאחוריו, כי אי אפשר כל הזמן לחיות בעמל.

הדרך הנכונה היא, צריך שיהיה גילוי של מנוחה בנפש מקביל אל העמל. מי שיש לו רצוא ושוב מעמל למנוחה, יש לו כוח להתמודד עם העמל. כשיש כוח לנפש להתמודד עם העמל, יכול להיות שמחה עם העמל.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

זה אותו שורש. הדבר ממשיך הלאה. כל רגל יש בה אותיות גל. זה ממשיך להתגלגל. על זה נאמר והשיאנו ה' אלוקינו את ברכת מועדיך, שהשמחה תמשיך לכל השנה. זה עומק ההגדרה של השמחה. כי אם הרגל היה נגמר כשהוא נגמר, אז אין כאן שמחה. השמחה היא שזה הרגליים של כל השנה, זה התהליך של השנה. שהאדם רואה שכל השנה כולה, היא מסתובבת מסביב לתהליך. כל רגל מגלה את הפנים איך להמשיך את התהליך.

קושי ההתמודדות

כיוון שהתהליך לוקח זמן, רוב בני אדם לא רוצים שמחת תהליך. זה לא רק בגלל הזמן, שהוא רוצה עכשיו את הדבר, אלא הם רוצים שמחה של הווה. על כן אצל רוב בני אדם כל זמן שהם באמצע סוגיה, כל זמן שאין את המסקנה אין להם שמחה. מתי מתגלה השמחה, כשהם מגיעים לנקודה האחרונה. אך בעומק זה לא נכון. כי התחלה של שלב היא המשך של כל ימות עולם.

ביתר ביאור, אדם שרוצה מסקנה ולא רוצה תהליך, בלשון אחרת הוא לא רוצה התמודדויות. הוא רוצה את המסקנה, והתהליך הרי מכריח התנגדויות, ההתנגדויות מכריח התמודדות. זה העומק מה שהנפש רוצה את המסקנה בלי לעבור את התהליך.

אך באמת, הששת אלפים שנה שהתרחבו משישה ימים, הם יצרו סדר של עולם, שהתהליך מכריח כל הזמן התנגדויות חדשות. עוד התנגדות חדשה ועוד התנגדות חדשה, וחוזר חלילה כל הזמן.

העומק מה שאדם רוצה את הדבר עכשיו, ולא רק להמתין לו לאחר זמן. כי הרי המצבים ישתנו, וכל מצבים יוצרים תהליך, כל תהליך מכריח התנגדות.

כאשר בן אדם רוצה לשמוח במסקנה, להבין מהיכן זה מונח, הוא רוצה שמחה של הווה. מה העומק שהוא רוצה שמחה של הווה, הוא רוצה שמחה בלי התנגדויות. הוא רוצה לזכות למה שנאמר (משלי טז, ז) ברצות ה' דרכי איש, גם אויביו ישלימו עימו, אבל בלי התהליך. הוא רוצה לשמוח לבסוף.

על דרך זה האדם חפץ לזכות למה שנאמר (תהלים קיד, א) בצאת ישראל ממצרים, הוא מוכן להשתתף בשמחה של יציאת מצרים. אבל הוא לא מוכן לעבור את השנים של בני ישראל במצרים.

העולה מדברינו בבירור, מה שאדם לא שמח בתהליכים, כי הוא רוצה שמחה בדבר שאין בו התמודדויות.

כח שמחת התהליך

אדם ששמח להתמודד, יכול להיות שמח בתהליך. ואם הוא הצליח לבסוף וניצח, אז הוא לא שמח רק במה שהוא ניצח. אלא הוא שמח בכל התהליך של ההתמודדות, שהביא לבסוף לידי ניסיון והצלחה בניסיון. הוא השיג את מבוקשו, עכשיו הוא שמח. על דרך שנאמר בחז"ל (בבא מציעא לח, א) אדם רוצה בקב שלו, יותר מתשעה קבין של חברו. הוא שמח בהתמודדות שהנפש עברה והצליחה. אבל הוא שמח לא רק מצד הסוף של ההצלחה, אלא הוא שמח מצד עצם ההתמודדות.

דע את ביטחונך תפיסת חיים כתהליך מהווה יסוד לביטחו

רכישת ספרי הרב: ספרי אב
רמוביץ משלוח ברחבי העולם
03.578.2270

רכישת ספרי הרב: ספרי אב
מוביץ משלוח ברחבי העולם

בידיים. החביקה הקבועה נעלמה והיא מקבלת צורה אחרת. תחושות רעב וצמאון מחרידות ומתחילים לבכות, לחפש איך להרוות את הצימאון ולהשביע את הרעבון. המלאך נעלם והכל נשכח. הנקודה העיקרית בה צריכה להתמקד התבוננות הכרתית וחושית זו הינה, על הלך החרדות והפחדים שעברנו, מתחילת המצב בו הגענו לתודעה שהולך ומתרגש לו לבוא עלינו שינוי קיצוני ומהותי של עזיבת בטן האם, ועד ליציאה לעולם החיצון וההסתגלות למצב החדש, ועד לחזרה ליציבות לרוגע ולמנוחת הנפש.

לעיל הסקנו כי לעובר במעי אמו ישנה מודעות גבוהה בוודאות. ועד כמה שהעובר בר דעת, והוא מבין מהיכן הוא יוצא ולהיכן הוא בא, הרי שבוודאי תהליך המעבר צריך להוליד בו חרדה ופחד עצומים.

אחד מסימני הבהלה והפחד הוא בכי התינוק בשעת יציאתו. יש מרבתינו שביארו כי הבכי הוא מחמת ירידת האדם מהעולם העליון לעולם השפל הזה, ויש מרבתינו שבארו כי סיבת הבכי הינה מחמת המעבר מנעימות ועונג השהות בבטן האם אל העולם החיצון הזה. לפי הדעה הראשונה יש לעיין ולהבין, כי עד כמה שישנם כאלו שהגיעו לעולם הזה מהגיהנום, לכאורה יתכן שכאן אולי טוב יותר ואין סיבה לבכות. ברם, לפי דעה ב' כבר ברור כי לכולנו ישנה סיבה טובה לפחד ולבכות.

כאמור, השחזור הציורי ההכרתי התחושתית יחד עם ההתבוננות החיצונית המודעת הזו שעובר את משוכת הפחד למרות השינוי הקיצוני שהיה כאן, מקטין וממזער את חרדת הנפש מהלכי שינויים שידמנו לה במשך החיים. כאשר יגיע מפנה כלשהו, הנפש כבר תדע 'לסנן' את נקודת השינוי, וממילא להשקיט את הפחד, היא לא תיתן לו מקום לחול עליו.

כמו כן, כשם שאירוע הלידה הקיצוני התברר שהוא בעצם היה שלב בחיי הנפש, כן היא הגישה גם בעומדנו לפני מה שנקלט כמאורע קיצוני. נסנן את ה-'שינוי', וניגש בתפיסה שאנו עומדים בפני שלב נוסף בתהליכת החיים. כך נמזער את תפיסת המקריות שמולידה פחד.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

כוח הציור שבנפש, להתבונן על מצב של קטע בחיינו שברור לנו שהיה באופן מציאותי מוחלט.

ובכן, אדם עומד וצופה בתינוק קטנטן רך הנולד לא מזמן, הוא הומה רגשות: המתיקות, התמימות, הנקיזות, הזוך, ההתחדשות, התנועות - 'הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד על כן המו מעי לוי'. אחרי העונג והנחת, ישנה כאן הזדמנות להתבונן, הרי הגוף הקטנטן הזה רק לפני כמה שעות עבר חוויה קיצונית כאן בעולם החומר הגשמי. עד לא מזמן הגוף הקט הזה לא היה כאן בחוץ, אלא הוא התענג לו בבטן אמו, ולאחר מכן הוא נדחה משם ויוצא החוצה לעולם שונה לגמרי. כאן המקום להתבונן - הרי גם אני עצמי הייתי במצב הזה, ועברתי את אותה חוויה קיצונית. אמנם הגוף שלי אינו כה זעיר כמו התינוק הפצפון הזה, אבל זה מחמת שעברתי התפתחות גופנית טבעית, אך היה שלב שבו גם אני הייתי סגור ועטוף בבטן אמי. מי שברוך ה' אמו חיה, עוד יותר יקל לו לצייר את המציאות שהיתה באופן ברור ומוחלט, שהגוף הזה שלו, היה כנוס ומסוגר בתוך הרחם של אמו הניצבת מולו.

אדם מצייר לעצמו איך זה להיות בבטן של אמא - סגור ומסוגר במקום קטן וצר, אך התחושה היא - מוגן, חבוק, בטחון ונעימות. רק אני והמלאך לומדים את כל התורה בשקט ובריכוז מופתי, ללא הפרעות כלל. מנותק מכל סוג הפרעה או היסח חיצוני - לא מראות נגיעים, לא רעשים, לא רשעים, לא גירויים, אין חדשות, אין איומים, אין סכנות, אין פחדים והתראות. רגוע, שקט, שלו ושאנן. הכל מוכן ומזומן לי - לא צריך לדאוג למזג אוויר או אוורור, לא צריך לדאוג לאכילה שתיה ופינוי פסולת, הכל פועל מאליו במערכת סגורה ומבוקרת. תשעה חודשים שהנפש מסתגלות לחביקה המתוקה, לעונג, לשקט, לחברתו הנעימה של המלאך בבית המדרש הפרטי שלנו.

אבל אחרי תשעת החודשים, אחרי שהתרגלתי למציאות הזו - זה העולם שלי, אלו הסדרים אליהם אני רגיל. שלא ברצוני ולא בבחירת - המערכת מתחילה לנתק אותי ולדחות אותי החוצה. עד שאני נפלט לתוך עולם חיצוני השונה בתכלית. כל האיברים שהיו סתומים נפתחים: אף, פה, עיניים אוזניים, מישוש

בלבביפדיה אברהם

בראשית, יח, כז – ויען אברהם ויאמר הנה נא הואלתי לדבר אל ה' ואנכי עפר ואפר. וזהו ממדותיו של אברהם, כמו שאמרו באבות דר"נ (פרק מה) מתלמידיו של אברהם אבינו, עין טובה רוח נמוכה נפש שפלה וכו', נפש שפלה מנין שנאמר ואנכי עפר ואפר. ועיין חולין (פט, ע"א). ואמרו (סוטה, יז, ע"א) אמר רבא, מפני מה אמרה תורה הבא עפר לסוטה, זכתה יוצא ממנה בן כאברהם אבינו (נפש שפלה, כנ"ל) דכתיב ביה עפר ואפר, לא זכתה תחזור לעפרה. דרש רבא, בשכר שאמר אברהם אבינו ואנכי עפר ואפר זכו בניו לב' מצות, אפר פרה ועפר סוטה. ובדקות, עיקר מדרגתו של אברהם עפר, כמ"ש ולשלג (מים שקפאו, מדתו של אברהם מים) אמר הוי ארץ - עפר. ומדתו של יצחק אפר, כמ"ש אפרו של יצחק צבור ע"ג המזבח (עיין ירושלמי, תענית, פ"א, ה"א), וכאשר אברהם אמר אנכי עפר ואפר, זהו אחדות אברהם ויצחק מכח אור העקדה שכתוב שם עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה - אברהם, ודו"ק.

וכתב רמ"מ משקלוב (תמונת אותיות, דף רמה) וז"ל, עפר ואפר גימט' יראת הוי"ה, עכ"ל.

והנה מכח שפלותו כאפר ועפר זכה לרוממות, כמ"ש (מ"ר, נשא, יג, ג) ושפל רוח יתמך כבוד, זה אברהם שהשפיל רוחו (ודו"ק שיש שפלות נפש ויש שפלות רוח, ואכמ"ל), ואמר ואנכי עפר ואפר, לכך קרא אותו הקב"ה האדם הגדול בענקים (יהושע, יד, טו), שם זה גדול מן אדה"ר. והבן שהשפל בלתי נראה, והגדול נראה. ומצד כך אמרו (סוטה, טז, ע"ב) ת"ר, שלשה צריכין "שיראו", עפר סוטה ואפר פרה ורוק יבמה, משום ר' ישמעאל אמרו, אף דם צפור. וז"ש בשכר שאמר ואנכי עפר ואפר בלתי נראה, זכה למצות אפר פרה ועפר סוטה שדינים "שיראו", ודו"ק.

וזהו עומק אמרם (תוספתא, שבת, פ"ח, הי"ט) לגבי שיעור הוצאה בשבת - חול עפר ואפר בכזבל, ר' ישמעאל בי ר' יוחנן בן ברוקה אומר, כדי לכסות בו דם צפור קטנה. אי זו היא צפור קטנה, זה דרור. ודו"ק שעפר ואפר "לכסות" דם צפור, שהם "הנראין" שמכסים. ודייקא צפור קטנה, כי היפך אברהם שמדתו נפש ורוח שפלה כנ"ל, בלעם ותלמידיו, רוח גבוהה, שנצטרף לבלק בן צפור לכלות זרע ישראל. וכח אברהם בעפר ואפר לכסות את בלעם ובלק בן "צפור", ודו"ק.

והנה שורש הדבר שאמר אברהם עפר ואפר דייקא, כמ"ש (ילמדנו, בראשית, אות צ) אמר לפניו, אלו הרגני נמרוד הייתי עפר, ואלו שרפני הייתי אפר. ועיין ילק"ש (וירא, רמז פג). וכתב במגלה עמוקות (נח) וז"ל, שקודם חטא אדה"ר היה אור באל"ף, ואח"כ עור בעי"ן, וילבשם אותם (כותנות עור), וממנו ירש נמרוד כתנות עור בעי"ן. והן בגדים של אדה"ר שלבש נמרוד והיו מתיראין ממנו כל חית השדה וכו', ואברהם היה תיקון אור באל"ף, לכן אמר אברהם אנכי עפר ואפר, מן עפר בעי"ן עשה אפר באל"ף, וזה זכה משעה שנשלך לכבשן אש ונעשה אפר מקלה, עכ"ל. ודו"ק. ועיין טל אורות (הקדמה, פתיחה).

ומקור דבריו בזה"ק (בראשית, רנה, ע"א, השמטות) ואברהם שב למקומו, מהו למקומו, למקום מעלתו הידועה (מדת החסד) ואז נסתלק הדין ונסתלק הסניגור, והקטיגור מקטרג, וזהו ויבוא המלאכים סדומה בעיר וכו', עי"ש (מדרש הנעלם, וירא, קה, ע"א). ועוד אמרו שם (אחרי מות, ס"ד, ע"ב) וההיא שעתא אתערותא דאתער קב"ה ליצחק (מדת הדין), וקם ודאן לחייבא דעברין על פתגמי אוריתא, וכו', וכדין תב אברהם לאתריה, כמד"א, ואברהם שב למקומו ויומא אתפני שזוהו מדתו של אברהם (וישכם אברהם בבקר), וחייבי גיהנם צוחין ואמרין אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב. ועיין מדרש רבה (וירא, מט, יב), ורש"י על אתר.

וביאור נוסף מהו למקומו, כתב האברבנאל (על אתר, כג) וז"ל, וענין למקומו, ר"ל ששב למדרגתו ודבקתו שהיה בו תמיד, והוא מלשון מקומך אל תנח, עכ"ל. וקרוב לכך כתב בצרור המור (על אתר, ד"ה ואמר אברהם) וז"ל, ואמר ואברהם שב למקומו, להורות על מעלת נבואתו, שאע"פ שעמד זמן רב בזה הויכוח עם השם, לא קבל התפעלות, ולא נטרד בשכלו כשאר נביאים, אלא עמד בדברו ומיד שב למקומו בלי ערבוב, וכו', ואברהם שב למקומו למדרגתו הראשונה, עכ"ל.

וביאור דק נוסף מצינו במשך חכמה על אתר, וז"ל, ואברהם שב למקומו - הוא רמז למה שארז"ל גדולה הכנסת אורחים מקבלת פני השכינה. והנה אברהם היה עסוק בהכנסת אורחים, א"כ כשהלך לדבר עם השכינה ושב למקומו, היינו שהלך למדרגה הגדולה שהיה לו מקודם, אבל לולא זה היה הולך "ממעלה אל מעלה" והוא הולך תמיד ולא יתכן עליו שב למקומו, עכ"ל. ועיין באר מים חיים על אתר. ועיין עוד אהבת שלום (ויגש) שהוא בסוד רצוא ושוב, וזהו שב למקומו.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

חלה תרימו תרומה כתרומת גרן כן תרימו אותה. וחלה, תיקון החלל - חלה. ועיקר חלל שמתגלה באדם הוא בין רגליו ובפרט כאשר פוסע, פסע, סע-פ, אזי נעשה חלל רב בין רגל לרגל. והשורש במחשבה, סעף, סע-ף, ופירש הרד"ק (ספר השורשים, ערך סעף) וז"ל, שתי מחשבות, ואלו הם מחשבות נפרדות, עיי"ש שהוא בחינת ענפים. ועיין ספר הנימוקים לר' אליהו בחור (ערך סעף). והוא בחינת שסע, ש-סע. ופרש"י (ויקרא, יא, יג) שמובדלת מלמעלה ומלמטה, עיי"ש. והיינו הבדלה גמורה. ומצות חלה באה לתקן חלל זה.

וכאשר נתקן החלל ונעשה חיבור, זהו בחינת עלס, ל-עס, וכמ"ש (משלי, ז, יח) נתלעסה באהבים, והיינו אהבה - אחד, וכאשר מתעלס באהבים עניינו (כמ"ש הרד"ק בספר השורשים, ערך עלס) שמחה וגילה, באהבה, באחדות. וכן עמוסי בטון, עמס, עס-מ, עובר ירך אמו הנכלל ומתאחד באמו.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי

פירות שנתמעכו. משא"כ בצק נקרא אחר שמתחלת העיסה לטפוח טרם שנעשה חמץ וכו', ומוה ורגלך לא בצקה, עיי"ש. ודו"ק שהרגלים כאשר נוסעים תחלה מרוב התנועה נעשים בחינת עיסה, ואח"כ נעשים בצק, וזש"כ ורגלך לא בצקה.

וכאשר זו תנועה מהירה, זהו בחינת סער, סע-ר. ובנפש זו תנועת הכעס. ומשה שעליו אמרו בא לכלל כעס בא לכלל טעות, שורש הכעס היה ע"י שהכה את הסלע, סע-ל. וכן עכסה, עס-כה. ואמרו (תמורה, טז, ע"א) ולמה נקרא שמה עכסה, שכל הרואה אותה כועס על אשתו. ולהיפך כאשר התנועה ברגלים חסרה, נצרך סעד, סע-ד, כמ"ש רש"י (בראשית, ו, ט) וז"ל, את האלקים התהלך נח - ובאברהם הוא אומר אשר התהלכתי לפניו, נח היה צריך סעד לתומכו, אבל אברהם היה מתחזק ומהלך בצדקו מאליו, עכ"ל.

והתיקון השלם לכך, הוא מצות חלה, כמ"ש (במדבר, טו, טו) ראשית ערסתכם

עקב | סע ויאמר ה' אלי קום לך למסע לפני העם ויבאו ויירשו את הארץ אשר נשבעתי לאבתם לתת להם" (דברים, י, יא).

מסע, מ-עס. ס-ע, מלשון נסע, נ-סע, תנועה ממקום למקום. וזהו תחילת תנועתם של ישראל ביציאתם ממצרים שנסעו מ"ב מסעות, מסע הראשון, רעמסס, סע-רמס. ועיקר המסע ממקום למקום הוא ע"י רגלים. וזהו עסיס, עס-יס. ופירש רש"י (שה"ש, ח, ב) יין מתוק. וביאר באבן עזרא (יואל, א, ה) וז"ל, עסיס - מגזרת ועסותם רשעים, כי ידרכו ברגל, עכ"ל. ועיין עוד בדבריו במלאכי (ג, כא).

וכתב במלבי"ם (במדבר, טו, כא) וז"ל, ויש הבדל בין עסה ועריסה (עס-ריה) ובין בצק, שעסה נקרא תיכף משנגבל במים ונתערב עמו (וזה היה צורת יציאת בני"י ממצרים, שהוציאו מצות, ובדקות עדיין היה בחינת עיסה - בצק, ודו"ק), שמזה בא פעל ועסותם רשעים (מלאכי, ג, כא), וכן שם עסיס בא על

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

סעד, סער, עמס, עלס, שסע, מסע, סלע, רעמסס, סעף, סעיף, עריסה, עסותם, עמשסי, בעליס, עכס, עכסה, עמסיה, עסיס.

תיקון כח התאוה הקדוש ברוך הוא ברא את עולמו מארבעת היסודות: עפר, מים, רוח ואש. האדם מורכב גם הוא מארבעת היסודות הללו, ובמיוחד עולמו הפנימי. סדרת הספרים "ארבעת היסודות" מטרתה לפתוח בפני האדם את עולם הנפש על פי החלוקה לארבעת היסודות.

ספר זה עוסק בכוחות הנובעים מיסוד המים, ובו מתפרטים הכוחות השונים הנובעים מיסוד המים, בצירוף היסודות האחרים - כל פעם לפי סדר אחר ואופן שונה. רבי חיים ויטאל בספרו 'שערי קדושה' מבאר, כי המידה הרעה הנובעת מיסוד המים - היא מידת התאוה.

כח המים הוא כח יסודי באדם, שמעורר בו את כח התאוה. באופן טבעי כאשר האדם אינו עובד על מידותיו התאוה מתגלית אצלו כמידה רעה, אך כאשר הוא מתקן את מידת התאוה בשורשה - היא הופכת להיות מידה טובה.

ספר זה עוסק בביאור פרטי מידת התאוה הרעה שבאדם, והדרכה מעשית לאופן תיקונה.

בלבביפדיה קבלה אנכי

אור א"ס

(שבת, פח, ע"א) וז"ל, כיון שחטאו בעגל ועברו על עשה של אנכי ועל הלאו דלא יהיה לך, עכ"ל. ומפורש בחז"ל (שמ"ר, מג, ה) שאמר משה שאמר הקב"ה לשון יחיד לו ולא לישראל אנכי ה' "אלהיך", ולכך אין תביעה על ישראל שעשו העגל ועברו על אנכי ולא יהיה לך וכו', והיינו כמהרש"א. ועיין ברכות (לב, ע"ב). ודו"ק. וכן מבואר בילק"ש (שמות, כה, שסה) אומה ששמעה אנכי ה' אלהיך, לסוף מ' יום עשו את העגל. ואזי כתיב (שמות, כג, כ) הנה "אנכי" שלח מלאך לפניך. ועיין מגלה עמוקות (אמור). ואזי נעשה אנכי ה' אלהיך אל קנא, קנאה בעגל, כמש בבית אלהים (שער היסודות, פכ"ט). ועיין פני דוד (ויקהל פקודי), ופתוחי חותם (וישלח).

יושר

סוד ג' קוים לרוחב. ובהקבלה ג' לאורך, והבן. ועיין זוה"ק (זהר חדש, מא, ע"ב) אנכי, א-י, דכר, נ-ך, נוקבא, וכו', אמאי נקט אנכי ולא אני, אלא נ"ך תרי נוקבי אינון. ותנינן כגוונא דשכינה לתתא אוף הכי שכינה לעילא, וכלא אשתכח במלת אנכי בחיבורא חדא, וכו', נ"ך תרי נוקבי עילאה ותתאה, תרין עלמין עילא ותתא, א - רזא דקו אמצעייתא דנטייל מכל סיטורין, מעילא ומסטרין.

שערות

שם ע"ב. ועיין לימודי אצילות (סוד הצמצום, ח"א) דע שאנכי עולה פ"א, ועם הכולל פ"ב. וכן שם של ע"ב עם י' אותיות עולה פ"ב.

ועוד. עשו איש שעיר. ומחמתו אמרה רבקה (בראשית, כה, כב) למה זה אנכי. ואמרו (בראשית רבה, תולדות) כיון שראתה רבקה עצמה בצער הזה, הלכה למדרשו של שם, לפי שברכו אביו שהשכינה לא תהא זה מתוך ביתו וכו', א"ל, רבי אני מצטערת ביותר, א"ל צדיק ורשע יש במעיך ומבקש הרשע להרוג הצדיק, הה"ד כה אמר ה', על שלשה פשעי אדום (עמוס, א, יא), וכה"א, זרו רשעים מרחם. נתעט"פה לפני הקב"ה בתפלה ואמרה, אם רשע הורג את הצדיק למה זה אנכי, ממי יצאו י"ב שבטים שהם עתידים לקבל את התורה שנאמר בה אנכי ה' אלהיך (שמות, כ, ב). ובאוצר המדרשים איתא, דורשי רשומות אומרים, אמרה רבקה לפני הקב"ה, רבש"ע א"כ עתיד עשו להרוג ולכלות אדירי חכמה שהם עתידין להיות מבניו של יעקב, מי יאמר לפניך על הים זה אלי ואנוהו, ולמי תאמר על הר סיני אנכי ה' אלהיך. ועיין פני דוד (שם).

אזן

כתיב (בראשית, כא, כו) וגם אנכי לא שמעתי בלתי היום. וכתיב (שמות, לב, יח) קול ענות אנכי שמע. וכן (ש"א, ב, כג) אשר אנכי שמע את דבריכם הרעים וגו'. ושם (כד) לא טובה השמעה אשר אנכי שמע. ושם (טו, יב) ומה קול הצאן הזה באזני וקול הבקר אשר אנכי שמע. וכולם קול ענות. ועיין תיקונים (תיקון כא-כב, מז, ע"ב) קול ענות אנכי שומע דא תרועה דסלקא בענויאי, וכו', קול ענות אנכי שומע, דא איהו ענויאי דאנכי שומע דאיהו צווחת בכל יומא וכו'. ועיין (תיקון סט, קח, ע"ב).

חוטם

אנכי, גימט' אף. ועיין שערי אורה (ש"ח) וז"ל, בשמות המבוארים

עיין פירוש הר"מ בוטריל (ספ"י, פ"א) אנכי, שיורה במציאות ואחדות. כי אחד במספר מרובעו, פ"א, כמספר אנכי, וזהו סוד אל"ף א"ל אח"ד, עכ"ל. ואמרו (זוה"ק, שמות, כה, ע"ב) כד יהב קב"ה אורי-תא לישראל על טורא דסיני, מלה קדמאה איהו אנכי, אנכי סלקא לרזין סגיאיין, והכא איהו רזא דפקודא קדמאה למנדע ליה בכללא, בגין דכתוב אנכי, הא קא רמיז דאית אלהא שליטא עלאה דאיהו על עלמא, כד"א (דברים, ד, כד) כי ה' אלהיך אש אכלה הוא. ושם (צ, ע"ב) אנכי, רזא דעלמא עלאה ברזא דשמא קדישא, יה"ו, עי"ש. ושם, וכיון דאתמר אנכי, אתחבר כלא כחדא ברזא דאחד, וכו'. א - ליחדא רזא דשמא קדישא, וכו'. נ - רזא למדחל מקב"ה, וכו'. כ - לקדשא שמא קדישא וכו'. י - לאשתדלא באוריתא יממא ולילי, עי"ש בה-רחבה. ועי"ש (זהר חדש, מא, ע"ב) אנכי כללא דכלא. ועיין מדרש אגדה (במדבר, א, א) אנכי ה' אלהיך. א - שהוא אחד בעולמו. נכ - שבחר הקב"ה את ישראל משבעים אומות. י - עשרת הדברות, לכך פתח באנכי. ועיין תולדות יעקב יוסף (יתרו, ד"ה איברא). ועיין מהר"ל (תפארת ישראל, פל"ז) וז"ל, כל מלת אנכי, התחלה בלבד, וכו', והוא ראשון וקודם אל הכל, עכ"ל. ועיין אבן עזרא (דברים, ה, טז) וז"ל, הישר בעיני שמלת אנכי איננה מעשרת הדברות, כי דבור אנכי הוא המצוה ועיקר המצות, עכ"ל. ועיין אברבנאל (שמות, כ, ב-ו).

צמצום

עיין אוצר המדרשים (עשרת הדברות. והובא בילק"ש, שמות, כ, רצו) למה פתח הקב"ה בתתו את התורה אנכי, לפי שהוא שאנכי לשון מצרי הוא (אנכי - אנוך), וכדי לשמש בלשון שמשו בו במצרים פתח באנכי, ע"כ. מצרים, מיצר - צמצום. ועיין ברית שלום (יתרו). וכתיב עמו אנכי בצרה.

ועוד. שורש לע"ז. וצלמא דנבוכנצר הוה אמר אנכי ה' אלהיך (עיין זוה"ק, תיקונים, תיקון סו, צז, ע"ב).

קו

קו, כח החיבור השורשי בין בורא לנבראים. ועיין רש"ר הירש (נח, ז, ד) וז"ל, אנכי מורה על מדבר, הנושא ומקיף את הנוכח. האומר אנכי מתחבר עם האתה ומתקשר עמו בקשר הדוק. וכך הוא בפסיקתא. שני אנכי שמעו אבותינו בסיני, אנכי וגו' אשר הוצאתיך מארץ מצרים, ואנכי וגו' אל קנא, אנכי הקפתיך ונשאתיך ממצרים, ואנכי גם "אל קנא", ואין רצוני שתהא נישא ע"י אחר, עכ"ל. ועי"ש (יתרו, כ, ב-ה).

ועוד. סוד התקוה והבטחון. ועיין זוה"ק (שמות, צא, ע"א) אנכי, רזא למייהב אגר טב לצדיקיא דקא מחכן ליה, ונטרי פקודי אוריתא, בהאי אית לון בטחונא כדקא חזי לעלמא דאתי.

עיגולים

במתן תורה נגלה "אנכי". ובחטא העגל (עיגול - עגל) נפלו מאנכי. וזש"כ (שמות, לב, יח) קול ענות אנכי שמע. ועיין רש"י (הושע, יב, ט) וז"ל, אנכי ה' אלהיך שנאמר בעשרת הדברות שכחת, שהעמדת שני עגלים. ושורש עגלים אלו בעגל הזהב. אולם ברמב"ן כתב שלא עברו על אנכי ולא היה לך, אלא על לא תעשה לך פסל. אולם עיין מהרש"א

בלבביפדיה קבלה אנכי

לאריך, וי"ל אריך שהוא כסא לעתיק ולא"ק, עכ"ל.

אבא

או"א, י-ה, כנודע. ועיין ליקוטי תורה (כי תשא) וז"ל, שם יל"י, והוא שם י"ה, פשוט, ומילוי ודי"ן, הוא כמנין יל"י, וכו', והוא שם יל"י גימט' נ' שערי בינה אשר ע"י יצאו ישראל ממצרים, וכו', והנה העגל בכח אותן השמות היה מדבר ואומר אנכי ה' אלהיך. ועיין חסד לאברהם (מעין ה, נהר יז). וקנאת ה' צבאות (ח"ב).

אמא

כתיב (בראשית, כה, כב) ויתרוצצו הבנים בקרבה, ותאמר אם כן למה זה אנכי. ואמרו (ב"ר, תולדות, סג, ו) ר' יצחק אמר, וכו', אם כך הוא צערו של בנים והלואי לא עיברתי. והיתה ראויה לילד י"ב שבטים, כמנין ז"ה, עיי"ש. והיינו שצערה היה כאילו יולדת י"ב. ועיין זוה"ק (תיקונים, תיקון כ-כא, נ, ע"א) וגאלתיך אנכי חי ה' שכבי עד הבקר, אנכי דאיהי אימא עלאה, אנכי דיציאת מצרים. ועיי"ש (תי"קון ל, עד, ע"ב) אנכי אנכי הוא מנחמכם, אימא עלאה אנכי לעילא, אימא תתאה לתתא. ועיי"ש (תיקון כ-כא, נו, ע"א) ואיהי אנכי מסטרא דאימא עלאה דאחידא בימינא בגין דאנכי איהו כס"א בחושבן, ואתמר ביה והוכן בחסד כסאך. ועיי"ש עוד בתיקון ל, הנ"ל. ועיי"ש (תיקון סט, קיד, ע"א).

ז"א

בחינת שם מ"ה, ששורשו אות וא"ו, ומילוי ל"ט, כנודע. וזהו סוד לוט. ו - השורש, ל"ט - המילוי. וכתב עליו (בראשית, יט, יט) ואנכי לא אוכל להמלט.

ועוד. סוד אדם. ועיין זוה"ק (בראשית, פז, ע"ב) פתח ההוא יודאי ואמר (ישעיה, מג, כה) אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וחטאותיך לא אזכור, מ"ט תרי זימני אנכי אנכי, אלא חד בסיני, וחד בשעתא דברא עלמא, דכתיב (שמות, כ, ב) אנכי ה' אלהיך, דא הוא סיני, וחד כד ברא עלמא, דכתיב (ישעיה, מה, יב) עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי. ועיי"ש (רה, ע"ב) אנכי עשיתי ארץ ודאי, מ"ט עשיתי ארץ, בגין דאדם עליה בראתי, דאיהו קיומא דעלמא למהוי כלא בשלימו חד.

ועוד. סוד זכר. ואמרו (זוה"ק, זהר חדש, מא, ע"א) אנכי - כללא דכל פיקודי אוריתא, דאינון בכלל זכור, ואיקרון מצות עשה.

נוק'

בחינת "שמור". וכתב (בראשית, ד, ט) השמר אחי אנכי. עיין בתי"קונים (תיקון סט, קטו, ע"א). וכן כתיב (שם, טו, א) אל תירא אברהם, אנכי מגן לך. ועיין זוה"ק (בראשית, פט, ע"א) ת"ח, אנכי מגן לך, אנכי דא הוא דרגא קדמאה דאתאחיד ביה בקדמיתא. ועיי"ש (קלא, ע"ב) אשר אנכי יושב בקרבו, אנכי דייקא. כתיב הכא אשר אנכי, וכתב התם אנכי עשיתי ארץ. ועיין שם (זהר חדש, מדרש הנעלם, כו, ע"א) אל תירא אברהם אנכי "מגן" לך, אנכי ולא אחר.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלוך

בשער זה בינה - חוטמא, אנכי, עכ"ל. ודו"ק. והבן שחרון אף שבאנכי שורשו בכמה פנים. א. אותיות אך, בחינת מיעוט. ובתיקון לעומת זאת, איתא בספר הפליאה (ד"ה גם נקרא) וע"כ התחיל עשרת הדברות באל"ף, אנכי ה' אלהיך, וסיים בכ"ף, וזהו א"ך טוב לישראל וגו'. ב. אותיות י"א שבאנכי, בחינת שורש לי"א ארוכים. ונתקן בי"א יריעות המשכן כנודע. ג. אותיות כ"נ שבאנכי שהם משלון נכה, נכי-, חסר, והוא שורש נביאים כתובים, ר"ת נ"ך, שאלמלי חטאו ישראל לא נתנו כמ"ש בנדרים. ועיין בספר הפליאה (ד"ה אל אדוננו שמענו), וספר הצינוני (יתרו - סוד אך).

פה

תפלה. ועיין רש"י (בראשית, כה, כב) למה זה אנכי, מתאוה ומתפללת על הריון.

ומשה שהוא "דבר" אחד לדור, כתיב ביה (שמות, ד, ז) לא איש דברים אנכי וגו', כי כבד פה וכבד לשון אנכי וגו', ואנכי אהיה עם פיך. ואמרו (שבת, קה, ע"א) אמירה נעימה כתיבה יהיבה. ועיין מהרש"א (שם) שהאמירה הנעימה היוצאת מפי הגבורה נכתבה בלוחות, וכ"ה בת"י ובמדרשות. ועיין באר מים חיים (תרומה, כה, ז). ועיין מגלה עמוקות (שמות).

ומצד הקלקול אמרו (שהש"ר, ז, ט, אמרתי) שצלם של נבוכנצר היה אומר אנכי ה' אלהיך. והשורש בעגל עצמו שהיה צווח ואומר אנכי ה' אלהיך (עיין חסד לאברהם, מעין ה', נהר יז). ועיין ליקוטי תורה (כי תשא). ותורה אור למהר"מ פאפירש (ויגש).

עינים - שבירה

אנכי, אותיות כאין. ונעשה מאין עין, זהו כאין. ודו"ק. וזש"כ (בראשית, כד, יג) הנה אנכי נצב על עין המים. (ועיין אברבנאל, דברים, יא, כו-לב). ועיין צרור המור (דברים, יא, כו) וז"ל, וזהו "ראה אנכי", ראה בעין השכל כי אנכי ה' אלהיך, וזהו ראה אנכי. וכתב (שמות, כ, טו) רואים את הקולות. ועיין הכתב והקבלה (דברים, ד, יב) וז"ל, רואים את הנשמע, והדברים יובנו, כי כמו ששמעו מלת אנכי, ככה ראו בעיניהם אות א', ואות נ', ואות כ', ואות י', בתוך האויר צורת אותיות אלו ממש, עכ"ל. והבן שכח ראייה זו התחילה במלת אנכי, ושורשה באנכי כאין, עין, כנ"ל. ועיין זהר חדש (יתרו).

ומצד כך נצרך ניחום, מצד השבירה שבעין. ועיין אוצר המדרשים, ואמר רשב"י, אין אנכי אלא לשון תנחומים.

עתיק

אחדות זכר ונקבה אב"א. ואמרו (זהר חדש, מא, ע"א) אנכי כללא דזכר ונוקבא כחדא. ועיין מגלה עמוקות (לך לך) וז"ל, יחו"ד בריבוי כזה, י - יח - יחו - יחוד, עם הכולל, עולה אנכי.

אריך

עיין קהלת יעקב (ערך אנכי) וז"ל, אנכי אתגליא ואתגניז (זהר), ופירשו במקדש מלך שרמוז בה מלכות ובינה. ולי נראה מלכות וכתר, אני סוד המלכות, כ, סוד הכתר. אך בזוהר שם (פד, ע"א) מפר שאני כתר כ' כורסייא אתרא עלאה, משמע שמפרשו על בינה שהוא כסא

מילון ערכים בקבלה • בד"ק חי"ה

כתב במבוא שערים (ש"ב, ח"ב, פ"ז) וז"ל, ונבאר ענין האותיות שהם הכלים וכו'. והם הם החסדים והגבורות שנמשכין בטיפת הזכר להוליד את הולד להיותו נוצר על ידיהם ציור אבריו, והם הם הכ"ב אותיות. ואלו הכ"ב אותיות הם בחינת כלים דאו"א וזו"ן, כי החסדים והגבורות הם הכ"ב אותיות, ונכנסים באו"א, ומהם מצטיירים הכלים דאו"א פנים ואחור, ומשאירות החסדים שהם שאר האותיות נוצרים הכלים דזו"ן. וזה פרטן. אותיות אוכ"ל מספר"ת (או מלאכ"ת סופ"ר), הם הכלים של "פנים" לאו"א. ושש אותיות בד"ק חי"ה הם הכלים "דאחורים" דאו"א הנזכר בזהר בכתיבת יד, שמתיגים עליהם תג אחד בכל אות ואות מהם. י"א אותיות הנשארים, הם שעטנ"ז ג"ץ, הם כלים דזו"ן שבע המלכים. אך אותיות או"א האחורים והפנים, הם ט"ו כמנין י"ה שהם או"א י"ה משם ההוי"ה.

והיות או"א גדולים כפלים מן הזו"ן, לכך הוצרכו לקחת אותיות כפלים יותר ממה שלקחו זו"ן. והנה באותיות אוכ"ל מספר"ת שהם פנים דאו"א, אין בהם שום תג עליהם, יען נשארו האורות "בתוכם". אכן ששה אותיות בד"ק חי"ה שהם אחורים דאו"א, מתייגים על כל אחד מהם תג אחד, להורות כי נפלו כלי האחורים, וחסר מהם אור האזן העליונה דא"ק, אשר לכן נפלו כנ"ל בפ"ד, ואותו האור חופף עליהם אחר נפילתם. אמנם שבעה אותיות שעטנ"ז ג"ץ, שהם הכלים של שבעה המלכים זו"ן דמיתו ממש, יען חסר מהם כל ג' אורות דאח"פ בשרשם למעלה משבולת הזקן כי אם למטה בגופא כנ"ל בפ"ד, לכן אנו מתייגים על כל אות מהם ג' תגין, להורות העדר ג' אורות ההם מתוך האותיות שהם הכלים, ונשארו עליהם חופפים בסוד ונפשו עליו תאבל, עכ"ל. ועיין עץ חיים (שער דרושי הנקודות, פ"ו.

והבן ש"אחורים" של או"א, נעשים "פנים" בזו"ן, ועי"ז נעשה זווג זו"ן פב"פ, כי נודע שלעולם אין זווג שלם רק בהארת אור החיה, והבן. וזהו בד"ק חי"ה, דב"ק חי"ה, שע"י החיה נעשה דבקות הזווג פב"פ, ודו"ק. וכן הוא סוף לשון הרמ"מ משקלוב הנ"ל, נתקין התג כי דבוק להיות, וכו', דב"ק חי"ה, עכ"ל. וכן הוא סדר האותיות דבק חיה, במשנת חסידים הנ"ל. וכן בספר חיים וחסד (כי תבא). וכן מתהפך לאותיות בדחק י-ה, כמ"ש בב"מ בהפועלים, גדולה אהבה שדוחקת את הבשר (ועיין גר"א, תיקון י"א מתיקונים אחרונים, ד"ה בדחק איהו). וזהו כאשר הם למעלה, ולתתא יתהפך לבד"ק חי"ה, לשון בודקין בחורין ובסדקים. וזהו כאשר אור התגין "נכנס" תוך הכלים, והיינו התנוצצות הארתם, כי עיקרם עומד למעלה מעל האותיות, מעל הכלים. וכתב באוצר החיים (ראה, מצות ל"ת, שלא לאכול כל תועבה) וז"ל, סוד בדק חיה, שמספרו הויה הוא האלקים, עיי"ש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

והיות או"א גדולים כפלים מן הזו"ן, לכך הוצרכו לקחת אותיות כפלים יותר ממה שלקחו זו"ן. והנה באותיות אוכ"ל מספר"ת שהם פנים דאו"א, אין בהם שום תג עליהם, יען נשארו האורות "בתוכם". אכן ששה אותיות בד"ק חי"ה שהם אחורים דאו"א, מתייגים על כל אחד מהם תג אחד, להורות כי נפלו כלי האחורים, וחסר מהם אור האזן העליונה דא"ק, אשר לכן נפלו כנ"ל בפ"ד, ואותו האור חופף עליהם אחר נפילתם. אמנם שבעה אותיות שעטנ"ז ג"ץ, שהם הכלים של שבעה המלכים זו"ן דמיתו ממש, יען חסר מהם כל ג' אורות דאח"פ בשרשם למעלה משבולת הזקן כי אם למטה בגופא כנ"ל בפ"ד, לכן אנו מתייגים על כל אות מהם ג' תגין, להורות העדר ג' אורות ההם מתוך האותיות שהם הכלים, ונשארו עליהם חופפים בסוד ונפשו עליו תאבל, עכ"ל. ועיין עץ חיים (שער דרושי הנקודות, פ"ו.

והיות או"א גדולים כפלים מן הזו"ן, לכך הוצרכו לקחת אותיות כפלים יותר ממה שלקחו זו"ן. והנה באותיות אוכ"ל מספר"ת שהם פנים דאו"א, אין בהם שום תג עליהם, יען נשארו האורות "בתוכם". אכן ששה אותיות בד"ק חי"ה שהם אחורים דאו"א, מתייגים על כל אחד מהם תג אחד, להורות כי נפלו כלי האחורים, וחסר מהם אור האזן העליונה דא"ק, אשר לכן נפלו כנ"ל בפ"ד, ואותו האור חופף עליהם אחר נפילתם. אמנם שבעה אותיות שעטנ"ז ג"ץ, שהם הכלים של שבעה המלכים זו"ן דמיתו ממש, יען חסר מהם כל ג' אורות דאח"פ בשרשם למעלה משבולת הזקן כי אם למטה בגופא כנ"ל בפ"ד, לכן אנו מתייגים על כל אות מהם ג' תגין, להורות העדר ג' אורות ההם מתוך האותיות שהם הכלים, ונשארו עליהם חופפים בסוד ונפשו עליו תאבל, עכ"ל. ועיין עץ חיים (שער דרושי הנקודות, פ"ו.

ושער טנת"א, פ"ג. ושער ההקדמות, כג, ע"ב. ופע"ח, שער קריאת ס"ת, פ"א). וכתב רמ"מ משקלוב (בביאורו על משנת

info@bilvavi.net כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך תפיסת חיים
כתהליך מהווה יסוד לביטחון

התבוננות על יום המיתה
כנקודת מעבר קיצונית
הכרחית

בחיי הנפש ישנה נקודת מעבר נוספת שכולנו עתידים לעבור אותה. כולנו מודעים לה, אבל רוב בני האדם מדחיקים אותה ולא אוהבים לחשוב עליה – המוות.

בשונה מאירוע הלידה, שעל אף שהסברנו כי ביחס לעובר זהו שינוי קיצוני שכרוך בפחד עצום. אולם ודאי שבחיצוניות הלידה נתפסת כאירוע משמח, כהתחלה, כהתחדשות, חיבור חדש לאמא לאבא ולמשפחה. מנגד אירוע המוות, אף על פי שכולנו למדנו ואנו יודעים ומאמינים לחז"ל שישנה הישארות הנפש, אך עדיין תפיסת הגוף רואה במוות את הסוף, החידלון, הפירוד בין הבעל לאשתו, לילדיו, לנכדיו, למכריו, למפעלו ולנכסיו. תפיסת הגוף לעולם קיימת והיא מפחידה ומחרידה אותנו.

נתבונן בדוגמא שקצת קשה לאנשים לדבר עליה, אך ישנה מציאות קיימת של 'קבוצות סיכון'. מדובר באנשים שהם בני אדם או אחים של כאלו שרחמ"ל התגלו בגופם גידולים ממאירים, ולמרות הטיפולים הקשים, התרופות והניתוחים היקרים והמלחמה העיקשת, אט אט הם נמקו וגוועו ומתו מחולי רע זה.

כעת אותם המסומנים כשייכים 'לקבוצת הסיכון', מזומנים מידי תקופה לעריכת בדיקות שיעודן לגלות מוקדם ככל האפשר התחלה של גידולים קטלניים כעין אלו בגופם. מכיוון שגילוי מוקדם

דע את שמחתך . שמחת ההשגה . פרק יג'

שמחה בחלקים

רוב בני אדם בורחים מתהליכים, ונמצאים בתהליכים כי אין ברירה וחייבים, כי כביכול סדרו של עולם מכריח אותם, עם כל מיני תהליכים, אז הם כפויים על פי הדיבור לחיות את התהליכים. אבל אין בזה שמחה. אך יש עוד דרך לשמחה, האדם מתחיל למצוא שמחה בדברים קטנים. אבל באיזה דברים קטנים האדם מוצא שמחה, יש לזה כמה וכמה פנים.

להבין מהיכן זה חל מצד נקודת הקדושה. ידועים דברי הגר"א, שכאשר האדם יושב ולומד, שיצייר לעצמו שאין רק היום הזה, רק השעה הזו, רק הדף הזה, רק הוא, זה כל מה שיש כאן. אין כוונת הדבר לשכנע את האדם, שזה קל ולא קשה. שאם יש מחר זה יהיה קשה, לכן יש רק הרגע. אלא מונח כאן יסוד עמוק בעצם התפיסה. ובלשון רבותינו זה נקרא שהאוחז ממקצת האחדות, אוחז בכלו. על דרך זה ידועים דברי הרמב"ם על דברי המשנה (מכות ג, טז) לפיכך הרבה להם תורה ומצות, כי ממצוה אחת אדם יכול להגיע אל הכל. אל גילוי הבורא יתברך שמו.

נסביר את הדברים בלשון פשוטה במה שנוגע עתה לענינו. יש תפיסה שכל דבר בבריאה הוא חלק מתהליך, ויש תפיסה בבריאה שבורא העולם ברא את העולם, כוח הפועל בנפעל. על כן בכל דבר שנפעל, יש את הכוח השלם של הבורא. יש תפיסה עמוקה בבריאה, שכל פרט חבוי וגנוז בתוכו, האור של הכל. זה מעמקי הבריאה. מי שמגלה את אותם פנים פנימיים, הוא יכול לשמוח בכל פרט. אבל כל זה שייך דוקא באדם שכל מה שהוא מגלה בפרט, הוא מגלה בו את הכל. הוא יכול לראות בפרט אחד קטן את הבורא עולם. אבל מהדבר הקטן את מה הוא השיג? את הכל. את הקב"ה.

יש בן אדם שרואה דבר טוב בעולם, אז הוא רואה את היופי שגנוז בבריאה. הוא רואה פרח הוא רואה יופי. זה מעורר בו נקודת שמחה. מהיכן העומק הפנימי, הוא רואה את הטוב השלם שמתגלה כאן. על כן הוא לא רואה את הפרט של הפרח, אלא הוא רואה את אור ההטבה, הוא רואה את היופי, את החדווה, כל פנים ופנים להיכן שיתגלו. רק הפרט הקטן גילה לו פנים גדולים של אותו דבר.

אם האדם שמח בפרט הקטן לעצמו, זה תינוק. תינוק כאשר נותנים לו צעצוע, הוא שמח בצעצוע.

אדם גדול שיכול לשמוח מדבר קטן, כי בדבר קטן מה הוא רואה, פתח אל הכל. אם כן השמחה שלו היא מעצם מהכל, ולא מהדבר הקטן. זה התפיסה איך מדבר אחד קטן, יכול להיות שמחה שלימה. אבל כל זה דוקא כשהאדם תופס שהכלי קטן, אבל האור שמתגלה מתוכו הוא אור שלם.

שבר השמחה

זה נקרא גילוי אורו של משיח. כמו שמאריך הרמח"ל בספר דעת תבונות, הוא קורא לזה בלשונו, גילוי ייחודו יתברך שמו. שיש כח אחד שמנהיג את הכל לתכלית אחת. וכל ימות עולם, על כל מרכיביהם ואפילו הפרט הקטן ביותר, הוא מוכרח על מנת להיות חלק מהגילוי השלם, שיתגלה בסוף ששת אלפים שנה. נמצא שכל ימות עולם, מהו? תהליך אחד על כל המרכיבים, ולו הקטן ביותר. זה תפיסה עמוקה מאוד בנפש. שאדם תופס שכל פרט, ולו הקטן ביותר, הוא חלק מאותה סוגיה, הוא חלק מאותו תהליך. מי שתופס כך את החיים, יש לו שמחה אמיתית.

שמחה זה אותם אותיות של משח, משיחה בלשון חז"ל, מה זה משיחה, חוט שמודדים אתו, ומדוע הוא נקרא משיחה, כי הוא נמשך, מתארך. כמו שמושחים כהן גדול או מלך בשמן המשחה. מדוע הוא נקרא שמן המשחה? כי הוא דבר שממשיך. על כן נאמר בחז"ל (כריתות ה, ב) אין מושחין את המלכים אלא על המעיין כדי שתימשך מלכותו. כלומר כל ענין המשחה הוא כדי שהדבר ימשך. על כן המשיח נקרא בשם משיח, כי הוא מגלה שכל ימות עולם זה היה תהליך אחד שלם. דבר אחד שנמשך ששת אלפים שנה.

ככל שהתהליך יותר גדול, השמחה יותר גדולה. ההיפך הגמור ממה שנראה לבני אדם. בן אדם רוצה תהליך קצר, בכדי להגיע לשמחה. אבל האמת היא שכל שהתהליך יותר גדול, השמחה יותר גדולה. כפי עומק אריכות הבריאה, של ששת אלפים שנה, כך עומק השמחה. ועל זה נאמר בסוף הגלות (ישעיהו נה, יב) כי בשמחה תצאו, כי בתיקון השלם יתגלה שכל מה שהוא יותר ארוך, זה יותר שמחה.

סיכום כח השמחה

נסכם את הדברים בקצרה. יש שמחה בהווה שזו שמחה שלימה. ויש שמחה בתהליך, והשמחה השלימה בתהליך זה התהליך של כל ימות עולם. זה שמחה בהתמודדות שמביאה לידי נקודת התכלית. ויש שמחה בכל פרט, שמחה בכל פרט מצד השבירה והקלקול. האדם רואה את התכלית בפרט הזה. הוא לא רואה מה לפניו ומה לאחוריו, אבל שמחה שלימה בפרט הוא, שמכוח הפרט הוא רואה את הכלל כולו. כאשר האדם חי בכזו שמחה, הוא יכול להיות עצוב, ומדבר אחד קטן הוא יכול לצאת מהעצבות. הנשמה שלו מתמלא אור ושמחה, כי זה האיר לו אור גדול.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

השמחה בחלקים יש לה גם פנים של שבירה, האדם לא שמח בהווה הבורא, כי אין לו הכרת הבורא. האדם לא שמח בתהליך כי הוא רוצה את הדברים מיד. האדם רוצה לשמוח, על כן הוא לוקח דבר פרטי, שהוא יכול להשיג מיד. כגון ממתק או בגד חדש. זה זמין, מיד, מזומן לפניו, הוא יכול לקחת.

כאשר האדם מסתכל על דבר והוא רואה רק את הדבר הזה לנגד עיניו, הוא יכול לשמוח בפרט. זהו השמחה של ילד קטן, כי הקטן לא רואה מה לפניו ומה לאחור. אם זה מה שיש, הוא יכול לשמוח.

בעומק, כל בן אדם בשעה שיש לו יצר הרע ויצר טוב, והוא שומע ליצר הרע, הוא כמו ילד קטן. הרי זה ברור, שהוא לא חושב מאין באת (אבות ג, א), והוא לא חושב לאן אתה הולך. כי אם הוא היה חושב, על זה היה נאמר, ואי אתה בא לידי עבירה. אם כן על מה הוא כן חושב, על הדבר שהוא נמצא בו עכשיו.

על זה בנויה בעומק כל תאוה. שהיא כמו שנאמר (משלי יח, א) לתאוה יבקש נפרד, מה ההגדרה של נפרד? הוא מפריד את הרגע הזה מהרגע הקודם, והוא מפריד את הרגע הזה מהרגע הבא, ולדידו אין לך אדם שאין לו שעה, זו השעה היחידה שיש בעולם.

כאן בעצם הגילוי כמעט של הרוב המוחלט, של השמחות שיש בעולם. אנחנו רואים את זה הרבה פעמים בשעה שבן אדם שמח, הוא לא חושב ולא רוצה לחשוב מה היה אתמול, ומה יהיה מחר.

למשל אם תבוא לחתן וכלה, תגיד לו באמצע החתונה שרוקדים, תשמע עוד שבוע אשתך צריכה ללכת לעבודה, ואתה לכולל. אז הוא יגיד לך די בצרה בשעתה. כי כל שמחה שאדם שמח מצד נקודת הפרט, הוא לא רוצה לחשוב על העבר, הוא לא רוצה לחשוב על העתיד.

וכן על דרך זה, אדם נעשה לו נס, היה לו צרה והוא ניצל ועכשיו הוא שמח, עכשיו תספר לו את כל הצרות שהיה. יש בן אדם שיגיד, לא רוצה לשמוע. עכשיו ברוך ה' טוב אני שמח במה שיש לי. הוא לא רוצה להיזכר בצרות. אבל זה לא רק שהוא לא רוצה להיזכר בצרות, הוא לא רוצה להיזכר מה היה, והוא לא רוצה להיזכר מה יהיה. הוא חי את ההוה, את הרגע, את השניה.

שמחה שלימה

אך השמחה השלימה היא שמחה בתהליך שלם. כל תהליך עניינו לא פרט, אלא כללות של תהליך. זה תפיסה של שמחה בכללות. השמחה הזו מגיעה ממדרגה שנקראת חמש, מצד חמישה שמות שיש לה לנפש.

הגילוי שמתגלה בשמחה השלימה, היא שמחה של כל חלקי הנפש. בשמחה השלימה של שמחו צדיקים בה', בכללות הוויה, בשמחה של התנועה אז התנועה שלימה. וגם אם זה תנועה חלקית, הוא שמח בתהליך שלם בערכו. בקומת הנפש בכללות, חמישה חלקים, זה שמחה שלימה בנפש מצד התנועה.

דע את חלקך
יום שני
ב' אלול 29/08/2022
21:00
רח' הרב בלוי 33
ירושלים

מגדיל את הסיכויים להתמודד רפואית עם החולי הזה, ולשרוד אותו.

המציאות הינה כי חלק נכבד מאותם השייכים לאותה קבוצת סיכון סובלים מחרדות של פחד מוות. הפחד מלווה אותם תדיר, אך הוא מתגבר בפרט ובמיוחד מהתקרב מועד הבדיקה ועד להגעת התוצאות. אמנם החרדות והפחדים הללו הם בנסיבות המציאות, אך צריך להבין שהם אינם הכרח המציאות. כלומר, אמנם אפשר להבין את ההגיון שמאחורי רגשות האימה והפחד הללו, אך חרדות ופחדים בעוצמות גבוהות כאלו שמעיבים על התנהלות חיים תקינה, הם עצמם חולי וסבל נפשי שאינו הכרחי. אדם בעל נפש בריאה ומאוזנת, שמערכת הפחדים אצלו מתוקנת, אמנם אף הוא עלול לבוא לפחדים במצב שכזה, אך התדירות שלהם רחוקה יותר, העוצמה שלהם נמוכה בהרבה, החרדה פחות מעיקה ופחות מכבידה על התפקוד הרגיל.

ישנם כאלו שמנסים להרגיע את נפשם ולומר להם - 'תראה, אמנם אתה שייך לקבוצת הסיכון, מה שאומר שמבחינה סטטיסטית גדל הסיכוי שתמות ממחלה יחסית לרוב האוכלוסיה שאינה נמצאת בקבוצת הסיכון. אך מצד שני, לא כל מי שנמצא בקבוצת הסיכון מתגלה כחולה ומת. להיפך, רובם נשארים בריאים וחיים חיים רגילים בריאים ותקינים. ומדין רוב ומיעוט מסתמא אתה תהיה ברוב שניידון לחיים טובים ולשלוש. וכן עצם זה שאתה עושה את הבדיקות גם מגדיל את הסיכויים שלך לשרוד בשלום את המחלה במידה והיא חס ושלוש תתגלה. ואם כן, לכאורה אין לך סיבה הגיונית להיות חרד ומפחד כל כך.'

אמנם מבחינה שכלית ומציאותית הדברים נכונים, ואכן אצל חלקם הדיבורים הללו פועלים עליהם ונותנים להם מידה מסויימת של השקטה ונייחא מהסבל החרדתי. אך בחלק מהמקרים ההסברים השכליים הללו לא מועילים, כי הפחד הוא מעבר לשכל, הוא מונח ברמת הרגש, ושם הנפש חוששת. מעבר לכך, ישנם פעמים שגם האנשים השכליים כששומעים את הנתונים הסטטיסטיים הם נופלים ברוחם, כי הם

מבינים שהמספרים מצביעים על סכנה שאינה בגדר מיעוט שאינו מצוי, אלא הם בגדר מיעוט המצוי. או אז, הפחד מקבל גם תוקף שכלי.

וכאן אנו חוזרים לנקודה בה אנו עוסקים. נסביר מהי הסיבה השורשית לפחד מהמוות, ממילא נעמוד על גישה יסודית יותר להתמודד עם חרדת הנפש.

רוב רובם של בני אדם מפחדים מהמוות. אם נשאל אותם למה אתם מפחדים נקבל שלל סיבות יגון: המוות נתפס כסוף, כחידלון, העדר, פירוד, חלל, התרוקנות, כאב, סבל, צער, הפסד, ריקבון ועוד. יתר על כן, יש לדעת כי אכן המוות הוא השורש לכל הפחדים כולם. כי כל הפחדים הם מחמת כל מיני סבל של חסרונות וייסורים, והרי כל החסרונות וכל ייסורים הם חלקי מוות בבחינת - 'מה לי קטלה כולה מה לי קטלה פלגא'. כל חולי הוא העדר חיות בגוף, אם זהו חולי באבר מסויים או במערכת אברים, אזי אותם איברים סובלים כעת ממוות בחלקיות. ואם זהו חולי כללי, אזי כל הגוף סובל מהעדר חיות, והיינו מוות בחלקיות. יכול להיות שהמכה או החולי יחזרו ויתרפאו, זוהי הגדרה שהחיות חזרה אליהם והמוות הסתלק מהם. וכך גם כלפי כל צער מחמת חסרונות וייסורים למיניהם זה חלק מחלקי המיתה. ישנו איזשהו חוסר בשפע החיות, ממילא ישנה צמצום בחיות שמשמעותו מיתה חלקית, והדבר גורם לצער סבל ויסורים. כאשר שפע החיות יחזור ויתמלא, חלקי המוות יסתלקו ועמם הצער והייסורים יעברו.

אולם גם כאן הסיבה השורשית לפחדם של אנשים מהמוות הינה מחמת שהמוות נתפס אצלם כמקרה! את כל החיים שלהם הם תופסים בתפיסת המקריות, וכל מה שעובר עליהם הוא מצבור של אירועים מקריים וגם המוות הוא מקרה, רק שהוא המקרה האחרון שהולך לקרות להם. ומחמת הקיצוניות שמאפיינת את המקרה שנקרא מוות, שהוא אירוע משנה מאוד, שמשנה את האדם ממצב קיים למצב נעדר, ממילא שינוי עצום זה מוליד פחד וחרדות.

צריך לדעת כי גם אם מדובר באנשים מאמינים, אך תפיסת החיים שלהם הינה - החיים הם ריבוי של מקרים, מי שזכה - רוב המקרים שלו הם מקרים של לימוד תורה ומקרים של קיום מצוות. ממילא, לאחר מקרה המיתה הוא יעבור לגן עדן. ומי שלא זכה, רוב המקרים שלו הם מעשה עבירה על מצוות התורה רחמ"ל. ומחמת כן, לאחר המוות הוא יעבור לגיהנום. אבל גם השקפה אמונית זו כביכול, היא מבט חיצוני שרואה מקרים. ואם כן, את כל אירועי המוות שהם רואים בעולם, הם קולטים מתוך אותה תפיסת מקריות. ממילא אירוע משמעותי, שמחולל שינוי כה קריטי - 'מחריד כל לבבות'.

אולם אדם בעל מבט פנימי שרואה בכל דבר את התהליך שבו, ואת כל החיים כולם כתהליך, גם חייו הפנימיים הם מערכה של תהלוכות נפש. אדם כזה לא מביט על המוות כאירוע מקרי ופרטי לעצמו, המוות אינו נתפס כאירוע אלא הוא נתפס כשלב בתהליך. בחיצוניות הוא סיוס של תהליך, אך בפנימיות הוא סיוס של תהליך אחד ממערכת מהלכי הנפש כולם. זהו סיוס של שלב אחד, ומכאן עוברים לשלב הבא בתהליך.

ההגדרות הידועות של המוות כחידלון, כסוף, כהעדר וכו' הם הגדרות אמיתיות ונכונות. אך צריך להבין, כאשר אדם מביט מנקודת מבט פנימית שתופסת תהליכים, כל ההגדרות הללו נקלטות אצלו בנפש בצורה שונה לגמרי. הוא מבחינתו יוצא מנקודה עמוקה ושורשית, ומאז נפשו נעה בתוך תהליך, היא הולכת והולכת בתהליך. הוא נולד לעולם הזה, וכל המציאויות של האירועים שעוברים עליו כאן הם חלקי תהליך. ובכלל זה, גם כל מה שמוגדר: חולי, פגע, מלחמה, העדר, חידלון וכל הצורות והפנים של התראויות הצרות כאן בעולם ששורשם כאמור הוא המוות בכללות ואירוע המוות בפרט, כל אלו גם הם חלקים מחלקי התהליך העוברים על כל הנפשות סביבו בכלל ועל נפשו בפרט.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

בלבביפדיה אברהם

בראשית, יט, כז - וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני ה'. ולהלן כתיב (כא, יד) וישכם אברהם בבקר ויקח לחם וחמת מים ויתן אל הגר שם וגו'. ולהלן כתיב (כב, ג) וישכם אברהם בבקר ויחבש את חמרו וגו'. ואמרו (סנהדרין, קה, ע"ב) תנא משום ר"ש בן אלעזר, אהבה מבטלת שורה של גדולה, מאברהם, דכתיב, וישכם אברהם בבקר ויחבש את חמורו (חמר גימט' אברהם כנ"ל). ע"כ. והיינו כאשר נגלה בקר שהוא מדתו של אברהם, כבש את היותו, וזהו ויחבש את חמרו, ודו"ק.

ואמרו (זוהר, בראשית, עד, ע"א) ת"ח, אברהם אתקין צלותא דצפרא, ואודע טובו דמאריה בעלמא, ואתקין ההיא שעתא בתקונהא כדקא יאות, דכתיב וישכם אברהם בבקר. ובעומק, זש"כ ואל הבקר רץ אברהם, לשון בקר של בהמה ולשון בוקר של יום, ודו"ק. שזהו החסד שכתוב בתורה שהיא מדתו של אברהם, ודייקא נכתב חסד בבקר. והיינו שמחד כובש בהמה טמאה, ויחבש את חמרו, כנ"ל. ומאיך נותן בן בקר לאורחים. וזהו בקר שהוא מדתו של אברהם, כמ"ש (זוה"ק, ח"ב, לא, ע"ב) בקר - כמד"א, וישכם אברהם בבקר, דהוא מדתו ממש. ועי"ש (בראשית, רמז, ע"ב. ושמות, קי, ע"א. ועוד מקומות). ועיין שערי צדק (השער השביעי).

ובעומק, אברהם - בקר, עולה נשר, שמדתו רחמים, כמ"ש כנשר יאיר קינו על גוזליו ירחם. ואזי מתהפך חמור, לרחם. ואזי נמתק הדין (בחינת חמר - יין. מיתוק אדמיות של היין, שהוא מדת הדין) בבחינת "בקר" טלה. וכמ"ש בזוה"ק (בראשית, כג, ע"א) הבקר אור והאנשים שלחו המה וחמוריהם (בחינת חמור של אברהם, ודו"ק) וכו' פתח ואמר וישכם אברהם בבקר ויחבש את חמורו וגו', ההוא בקר דאברהם הוה נהיר לקיימא עלייהו בזכותיה, כדין זכותא דאברהם קיימא עלייהו ואזלו בשלם, ואשתזיבו מן דינא, בגין דההיא שעתא קיימא עלייהו דינא לאתפרעא מנייהו, בר זכותא דההוא בקר דאברהם אגין עלייהו ואשתלחו מן דינא, דלא שליט עלייהו בההוא זמנא. והרי מבואר שהבקר הוא תיקון מידת הדין, תיקון בקרו טלה. וכן מבואר שם שנעשה מבקר לא רק גילוי מדת החסד של אברהם, אלא מדת רחמים של יעקב כנ"ל. וכמ"ש שם ר' יהודה פתח "וכאור בקר יזרח שמש", דא נהורא דההוא בוקר, יזרח שמש, דא הוא שמשא דיעקב, דכתיב (בראשית, לב, לא) ויזרח לו השמש, עי"ש. ועיין עוד זוה"ק (שם, רסג, ע"א, השמטות. וח"ג, לו, ע"א. ושם, רד, ע"א), ותיקוני זוהר (סז, ע"א. ודף עד, ע"א).

ובעומק, עיקר הצלת לוט בזכות זכירת אברהם אינו רק לצורך הצלת לוט עצמו, אלא בעיקר לצורך זרעו של לוט, כמ"ש (ב"ר, נ, י) מצאתי דוד עבדי נאמן, היכן מצאתיו, בסדום. וכתב בבאר מים חיים על אתר זו"ל, אמר לשון וימצאון שם וגו', כי דבר זה נקרא מציאה כמאמר זו"ל בפסוק (תהלים, פט, כא) מצאתי דוד עבדי, היכן מצאתי אותו, בסדום. לצד שראה בלוט שעתיד דוד לצאת ממנו, אמר "מצאתיהו" שם. וכן אולי ימצאון שם (שאמר אברהם) בדרך מציאה, להיות צדיק עתיד לצאת מהם. ונראה שלזה נאמר ויזכר אלקים את אברהם וישלח את לוט מתוך ההפכה, כלומר נזכר לטענות אברהם שאמר אולי ימצאון, כאמור. והקב"ה הבטיחו "ואם אמצא", פירוש אפילו בדרך מציאה אם אמצא לא אשחית. ועל כן לוט שהיה חבוש אצלו נשמת דוד ע"ה בחיר ה', וישלח את לוט מתוך ההפכה, עכ"ל. ולפ"ז תפלת אברהם עצמה הצילה את לוט, וזהו ע"י אברהם עצמו שנתפלל ונתקבלה תפלתו. אולם יעויין קול שמחה (ויחי, ד"ה כי ידעתיו) שהצלת לוט אינה תולדת תפלתו של אברהם, יעו"ש. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלוך זה

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיינין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

והנה השורש לחטא העגל, פסל, כנ"ל הוא שמתחלה קבלת התורה היה בצד חסרון, והוא מכוחו של עמלק שבא על ישראל ברפידים, וכמ"ש חז"ל, שרפו ידיהם מן התורה. ונודע שעמלק בגימט' ספק, ספ-ק, והיינו ספק נוטריקון, סוף-פוק. והיינו שמהות הספק היכן הסוף, להאם כאן סופו או שמא נעשה המשכה לחוץ, פוק. ו

בשורש העליון כל ספק הוא בקדושה, כללות ההפכים, והיינו כללות הגבול והסוף עם הבלתי בעל גבול. וזהו מדרגת יוסף, יו-סוף. והיינו שכולל את הסוף עם הוספה, ושורש ההוספה בבלתי בעל גבול. והוא מלך על מצרים, וחלק ממצרים, פתרוס (עיינין יחזקאל, כט, יד), פתרוס, פר-תוס. וע"י יוסף היה יציאה ממצרים, יציאה מן המצרים, מן הגבול. והרחבה זו בחינת ספחת, ספ-חת.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ספון, ספ-ון), ונמשך עד הפשט, וזהו ספ, סוד פשט. ובמדרגת זמן, גלגל השנה, ראשיתו ניסן - פסח, פס-ח. והמשכה, בחינת כסף, כ-סוף, מלשון כיסופים, שזהו התפשטות הדבר. והסוף, סוכות, חג האסיף, אי-סוף.

ושורש הכל, הוא התורה, אסתכל באורייתא וברא עלמא, שהיתה כתובה לפניו אש שחורה, ע"ג אש לבנה. ונשתלשל לתתא לספר תורה, ספר, ספ-ר. וסוף ההתפשטות, ס-ף, סוף, כנ"ל. וכאשר זהו מצד הקלקול, זהו בבחינת סוף כל האדם למיתה, ואז ישנו הספד, ספד, ספ-ד. והכח המביא לסוף, זהו בחינת סופה וסערה, סופה, ספ-וה.

ושורש המות בעולם תחילתו באכילה מעץ הדעת טוב ורע, ואח"כ נתקן במתן תורה, שפסקה זהומתן, פסק, פס-ק, כמ"ש בשבת. אולם אח"כ חזרה המיתה ע"י העגל, כמ"ש בריש ע"ז. וזהו ע"י עגל, פסל, פס-ל. והתיקון לכך מש"כ פסול לך שני לוחות אבנים כראשונים.

עקב | ספ ונתתה בכסף וצרת הכסף בידך והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו" (דברים, יד, טו).

כסף, כ-סף. סף מלשון סוף, גמר הדבר. ולהיפך פס, אף הוא מאותו לשון, כמ"ש (תהלים, יב, ב) כי פסו אמונים מבני אדם. וכן מלשון צורת קו - חוט, כתונת פסים. וכן פרסה, חלוקה לפסים. פרסה, פס-רה.

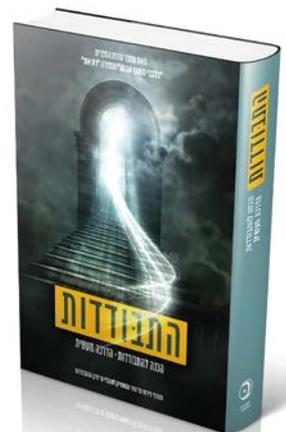
והנה תחלת הקו מהעדר, בבחינת "העדר קודם להויה", וזהו אפס, א-פס. והשורש הנעלם באור א"ס, בחינת ספיר, ספ-יר, הארה. ומשם שורש הנבראים, ספירות, ששורשם באור א"ס. ובעומק, נעשה המשכה מא"ס, התפשטות. וזהו פס, לשון פשה, כמ"ש בחשק שלמה שורשים (ערך פס) וז"ל, מגורת "פס" פעל "פשה", בניקוד סין, המורה על פריצת הדבר והתפשטותו מגבולו לגבול שחוץ ממנו, והיינו שיתרבה ויגדל, עיי"ש. והמשכת הקו בבחינת פלס, פס-ל. ובלשון אחרת, פרד"ס. תחלת הקו, סוד (בחינת

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

פלס, סיפור, אפס, נספה, מספר, תחפנחס, ספים, סרפד, ספרד, ספד, פסל, ספק, פרדס, פתרוס, פסח, מספחת, רפס, סעפים, פרסה, ספינה, אביאסף, מספח, פסגה, ספן, פסים, סופה, פרס, סיפניה, ספות, ספיר, טפסר, ספרוים, ספיס, ספר, סחף, תספה, סנפיר, כסף, סומפניה, כרפס, אסף, ספון, ספחת, סופר, סף, פסג, אספסף, פנחס, ספית, הוסיף, יהוסף, פסו, פסך, פלנאסר, מסעף, סף, רפסודה, פסת, יוסף, אביסף, אליסף, אסיף, סוף, שסף.

רכישת ספרי הרב: ספרי אב"ר
רמוביץ משלוח ברחבי העולם
03.578.2270

רכישת ספרי הרב: ספרי אב"ר
רמוביץ משלוח ברחבי העולם

בלבביפדיה קבלה אנכי

כתר

אנכי נצב על עין המים, וכן (שם, שם, כז) אנכי בדרך נחני ה'. וכן (שם, שם, לד) עבד אברהם אנכי. ועיין רש"ר הירש (ויצא, כח, טו) וז"ל, אנכי, הנושא את האדם במידת האהבה.

ועיין ספר הגימטריות (אות צג, ענינים) וז"ל, קדוש ברוך בגימט' אב-רהם יצחק יעקב, שצוררים תחת כסא הכבוד, דכתיב (בראשית, ל, ב) התחת אלהים אנכי, בגימט' כסא, עכ"ל. ועיין ספר הקנה (ד"ה ענין יראת המקום) וז"ל, כ' רומז בחסד, כעין אנכי.

גבורה

מדת הדין. וכתוב (בראשית, טו, יד) וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי.

ואמרו (מכות, כד, ע"א) אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום. ועיין רבינו בחיי (בראשית, כב, יג) וז"ל, החכמים ירמוזו לנו על "מדת הגבורה" שה' ששמענו מפיו אנכי ולא יהיה לך, עכ"ל. ועיין זרע קודש (לך לך) וז"ל, אנכי מגן לך, שמגן הוא ג"כ בחינת גבורה, שמגן הוא למגן ומ-חסה משמש, שיש איזה דבר גבורה שצריך להתגונן ממנו, והמגן הוא גבורות ממותקות, עכ"ל. ועיין יוסף תהלות (תהלים, קיט, קמא) וז"ל, וסופי תיבות צעיר אנכי ונבזה גימט' גבורה עם הכולל, שעי"ז ממתק הגבורות, עכ"ל. ועיין ספר הפליאה (ד"ה ראה והבן במה דומין) וז"ל, השומר אחי אנכי, המדה הנקרא אנכי, היא פסקה הרחמים ממנו.

תפארת

יעקב איש תם. וכתוב (בראשית, כ, ו) גם אנכי ידעתי כי בתם לבבך עשית זאת. וביעקב כתיב (בראשית, כח, טז) ויקץ יעקב משנתו, ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי. ועיין זוה"ק (ויצא, קנ, ע"ב) ותלך לדרוש את ה', נפקת (רבה) מדרגא דא לדרגא דא לדרגא דא אחרא דאיהו הוי"ה, בגיני כך אמר יעקב, וכי כל כך חמינא ואנכי לא ידעתי, בגין דהוה בלחודי ולא עאל תחות גדפי השכינה. ועיין רש"ר הירש (נח, ז, ד) וז"ל, מי שלומד תנ"ך בעיון ימצא הבדל אופייני בין "אנכי" לבין אני ביחס אל ה'. כל מקום שכתוב אנכי, אין ה' עומד בריחוק מול ברואיו, אלא הוא מתנהג עמם בחסד ורחמים (וראה פסיקתא כאן, אנכי אנכי הוא מנחמכם - ישעיה, נא, יב), ואילו אני מציין את האשיות שתנועה יוצאת הימנה ומצודתה פרושה למרחוק, והיא עצמה במקומה עומדת, עכ"ל.

וכתיב (בראשית, כז, יח) אנכי עשו בכורך. ובזוה"ק (שם, קסז, ע"ב) ואמר, אנכי מאן דאנא, אבל עשו בכורך. ועיין מאירת עינים (הקדמה) וז"ל, אנכי ה' אלהיך, ואמרו במדרש, אנכי זה תפארת. ועיי"ש (וארא). ועיין רקאנטי (יתרו) וז"ל, מלת אנכי רמוז למדת רחמים, עכ"ל. ועיין שושן סודות (אות סח). ועיין שער אורה (שער החמישי, ת"ת) וז"ל, שהזכיר אנכי ששייך אליו.

נצח

אנכי, הוא ית"ש נצחי. כמ"ש הכתב והקבלה (שמות, כ, ה) וז"ל, אנכי לבדי הכח הנצחי שאינו נפסד כשאר כוחות הנבראות, עכ"ל. ועיין מהר"ל (תפארת ישראל, פל"ז) וז"ל, שמלת אנכי בכל מקום הוא בא על עצם המדבר, ומורה לך כי מלכותו יתברך מצד עצמו על ישראל, הוא מורה נצחיות דבר זה אשר לא תוסר לנצח נצחים, עיי"ש. ולהיפך עשו שאמר על עצמו "הנה אנכי הולך למות ולמה לי זה בכורה". ועיין

עיין זוה"ק (דברים, רנו, ע"ב) אנכי מסטרא דכתר, דאיהו אין מאלהיני, אנכי ביה כ' כתר, וביה אי"ן. ואמרו (תיקונים, תיקון סט, קיא, ע"ב) וכד קריב לטורא דסיני נחית א' מן בראשית דאיהו אנכי, ונחית עלה כתר דאינון אתוון דעשר אמירן. ועיין ציוני (יתרו) שעשה הקבלות של עשרת הדברות לשאר ענינים, וז"ל, שכל - כתר - מת, בראשית - אנכי, עכ"ל. ועיין רקאנטי (שם). ועיין לימודי אצילות (סוד הצמצום, ח"א) וז"ל, כתיב ב"פ אנכי. אנכי ארד עמך מצרימה, ואנכי אעלך גם עלה (בראשית, מו, ד), אחד הוא מורה על הכתר עצמו, והב' מורה על כתר שבכתר, עכ"ל. ועיין מגלה עמוקות (ויצא).

חכמה

ראשית חכמה. ועיין זוה"ק (תיקונים, תיקון לג, עו, ע"א) בראשית, אב-רשית. א - אנכי. ב - לא יהיה לך. ועיין פרי צדיק (שלח, ה) וז"ל, אות א' מרמוז על אתה הוא עד שלא נברא העולם, ולזה פתיחת התורה באות א - אנכי, כי התורה מקודם שנברא העולם שקדמה שני אל-פים שנה, שנאמר (משלי, ח, ל) ואהיה שעשועים יום יום, היינו בחינת חכמה ובינה שקודם ימי בראשית, כי אוריתא מחכמה נפקת (ועיי"ש שמיני, אות ט'. ומטות, אות י'). ואמרו (שבת, קה, ע"א) א"ב, אנכי למפרע - יהיבה כתיבה נאמנים אמריה. והיינו בחינת "ואהיה אצלו אומן", עכ"ל. עיין תורה תמימה (יתרו, כ, ב-ג). ועיין רקאנטי (יתרו) וז"ל, דיבור אנכי כנגד המח שהוא מקור הכל.

בינה

עיין זוה"ק (תיקונים, תיקון לט, עט, ע"ב) ובגין לאשתמודעא לון מאן אתר אפיק לון מגו שעבודא, פתח באנכי, ואדכיר ביה אשר הוצאתיך מארץ מצרים וגו' חמשים זמנין, לקבל חמשים תרעין דבינה. והוא בחינת נו"ן שבתבת אנכי. ועיין ערך קטן צמצום. וסוד הבינה הוא סוד מדה שמינית. ועיין ציוני (יתרו) וז"ל, הנה לדבור "אנכי" נכללו שמונים מצות עשה ול"ת, עכ"ל (ועיי"ש שמנה לכל דברה הראוי לה). והבן, אנכי גימט' פ' עם הכולל. סוד מדה שמינית. ועיין עוד בדבריו שם (ואתחנן) וז"ל, שבשורה ראשונה של הלוח היו כתוב מאנכי עד על פ-ני עד אות פ' של פני, עיי"ש.

דעת

מתולדת אכילה מעץ הדעת נאמר (בראשית, ג, י) ויאמר, את קלך שמעתי בגן ואירא כי עירם אנכי, ואחבא. "עירם אנכי", עירם מהאני. וכתוב "ואנכי לא ידעתי". והנה דעת כולל כל הו"ק בקרבנו, פנימיות ז"ת. ועיין שושן סודות (אות לא, סוד שמע ישראל) וז"ל, שפסוק ברא-שית ז' תיבות, וכן פסוק אנכי ה' אלהיך, ובאו להרמז ז' ספירות, חג"ת נהי"ם, אשר מהם כל הנבראים.

חסד

מדתו של אברהם. וכתוב (בראשית, טו, ב) ויאמר אברהם אדני הויה, מה תתן לי, ואנכי הולך עירי. וכן כתיב (שם, יח, כז) ויען אברהם וגו', ואנכי עפר ואפר. וכן כתיב (שם, כא, כד) ויאמר אברהם אנכי אשבע. וכן כתיב (שם, כג, ד) גר ותושב אנכי אמעכם. ושם (כד, ג) אשר אנכי יושב בקרב. וכתוב גבי עבדו של אברהם אליעזר (שם, כד, יג) הנה

בלבביפדיה קבלה אנכי

של אנכי בשעת מ"ת היתה מתפשטת לד' רוחין דעלמא לכל רוח תשעה ניצוצין, עכ"ל. ועיין ציוני (ואתחנן). ועיין אדיר במרום (ח"ב, דרוש היחוד) וז"ל, נ"ר, נפש רוח, והם אנכי ולא יהיה לך, שהם נר לכל התורה כולה.

נשמה אמרו (זוה"ק, בראשית, רכו, ע"א) ה"ד (בראשית, מו, ד) אנכי ארד עמך מצרימה, לדיירא עמך בגלותא, ואנכי אעלך גם עלה, לאזדווגא בי נשמתך, ולא תקרבא גופך בקברי אבהתך. ועיי"ש (שמות, טז, ע"ב).

ועיין אור החיים (שמות, כ, ב) וז"ל, כנגד הנשמה אשר תכיר בחינת הרוחניות, אמר אנכי ה' אלהיך, כי הנשמה תכיר בחינת האלהות, ואולי באותו רגע עצמו היתה יציאת הנפש והכירה אלוה שלה כשאמר לה אנכי, ולזה אמר לשון יחיד, אלהיך, כי בחינת הנשמות הקדשות מתאחדת היא ואין בה פרוד כעולם הפירוד שהוא עוה"ז.

חיה כתיב (דברים, לב, מ) חי אנכי לעולם. ועיין רבינו בחיי (דברים, לב, לט) וז"ל, ואח"כ אמר חי אנכי לעולם, לרמוז אל העוה"ב שלאחר התחיה. ועיין פנים יפות (במדבר, א, ב) וז"ל, ואמרת חי אנכי לעולם, היינו כשמחזיר את הדינין לשורשם שהוא החיות האמיתי בלא מיתה.

יחידה "אנכי ה' אלהיך" (שמות, כ, ב) נאמר בלשון יחיד (עיין רש"י על אתר מחז"ל, שמ"ר, מג, ו. במד"ר, יט, לג). והשורש שהוא גילוי של יחיד ליחידה שבנפש. וזהו "אחת דיבר אלקים" (תהלים, סב, יב). מדרגת יחידה אחת. ועיין אבן עזרא (דברים, ה, כא) וז"ל, שדבור אנכי לבדו אמר ה'. ועיין דעת זקנים (שמות, כ, ב) וז"ל, אמר להם הבר-רא, אנכי ה', אני יחיד, וגם פתח להם שבעה רקיעים והראה להם שהוא יחיד, עכ"ל. וכן הוא בבעלי התוספות (שם) וז"ל, אנכי, אני היחיד, עכ"ל. ועיין שפתי כהן (שם) וז"ל, נאמר בלשון יחיד, כל אחד כפי קבלתו וכפי כחו, לזה אמר בלשון יחיד. ועיי"ש (דברים, ה, ד) ועיין עבודת הקדש (ח"א, פי"ב) וז"ל, ע"כ רמזם כלם בלשון יחיד במלת אנכי, להורות על התאחדות הספירות בעצם האלהות, עכ"ל. ועיין מגלה עמוקות (וארא) וז"ל, ומטעם שהראה אברהם לכל העולם שהקב"ה אדון יחיד, עבור זה שילם הקב"ה שכרו ואמר "אנכי מגן" לך, שכן מגן בגימט' אדון יחיד, עכ"ל. ועיין דרשות מהרי"ט (ויקרא, ד"א) וז"ל, מעשה הקרבנות הכונה בהם שתבינו "שאלהים אלהיך אנכי" שהוא יתברך יחיד בעולם, כך אתם עם מרעיתו צריך שתהיו באחדות גמורה. ועיין מדרש, בשעה שנגלה הקב"ה על הר סיני ליתן התורה, היו קולות וברקים ולפידים ורבע רוחות העולם, והיו ישראל תמהין כמה רעשות היו משמיעין הקולות, ע"כ פתח באנכי, כלומר כל מה ששמעתם אנכי ה' אלהיך וכולם יצאו מלפני, אני אחד ומיוחד ונוראותי מרובים, ואע"פ שראיתם כתות של מלאכים שנאמר מלאכי צבאות יודונו וכו', ומכולם אין שליט עליך אלא אני, עכ"ל. ועיין רקא-נטי (יתרו) בשם ספר הבהיר. ועיין עבודת הקדש (ח"ד, פל"ד) וז"ל, אנכי יורה על מציאותו, ומהמציאות נתחייבו החוקים וכו', אשר חדשם והמציאם, והוא לבדו הקדמון. ■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון**

קדושת יו"ט (תולדות) וז"ל, יען שהיא רק זמנית ולא נצחית, עכ"ל. וזה כל היותו של עשו, זמני ולא נצחי. ועיין שם משמואל (במדבר, תרע"ד) וז"ל, ובאמרו אנכי הוי"ה, ואין זולתי, שולל הנצחיות מכל נברא, עכ"ל. וזש"כ "חי אנכי לעולם". ועיין שומר אמונים (דרוש הגאולה, פ"א) וז"ל, התורה הק' היא נצחית, בפרט מלת אנכי שהיא מצות עשה של אמונה שלא פסקה ולא תפסוק מישראל לעולם ולעולמי עולמים, עכ"ל. ואמרו חז"ל, שבשעה שאמר הקב"ה אנכי נתקעו ד"ת בלבם. בחינת נצחיות.

הוד

עיין רמב"ן (שמות, כ, יג) וז"ל, כי השומר שבת מעיד על מעשה ברא-שית, "ומודה" במצות אנכי, עכ"ל. וכבר אמרו חז"ל, שאנכי כנגד זכור, ולא יהיה לך כנגד שמור. ולהיפך אמרו חז"ל, שמודה בע"ז, כופר בכל התורה כולה (ילק"ש, דברים, יא, תתעז).

יסוד

כח ההולדה. וכתוב (בראשית, טו, ב) ואנכי הולך עירי. ועיין מאירת עינים (לך לך) וז"ל, ואם תרצה לומר שברית ואנכי ירמוז לצדיק שהוא סוד מילה, הרשות בידם, כי הכל בכל, ובכל הכל. ועיי"ש (יתרו) וז"ל, אנכי ה' אלהיך, שרומז לת"ת או לצדיק. ועיי"ש (פנחס). וכתוב (ירמיה, ב, כא) ואנכי נטעתוך שורק, כלה זרע אמת.

מלכות

סוד שכינתא. ועיין תורה אור (לך לך, יתרו, וכי תשא). ועיין זוה"ק (שמות, טז, ע"א) דשעתא דהות ירידה לבנויה נחתת שכינתא, הה"ד אנכי ארד עמך מצרימה, ואנכי אעלך גם עלה, כל זמנא דיהו לך עלייה כביכול עלייה אית לי, ובשעתא דיהו לך ירידה, כביכול אנכי ארד עמך. וכמ"ש (שם, פה, ע"א) רבי יוסי אמר, אנכי דא שכינתא, כמה דכתיב (בראשית, מו, ד) אנכי ארד עמך מצרימה וכו', אנכי כמה דתנינן, בת היתה לו לאברהם אבינו, היא שכינתא, ודא בת. ועיי"ש (שמות, רלב, ע"ב). ועיין תיקונים (תיקון ו, כב, ע"ב) שכינתא עלאה עתידה למימר לקב"ה, למה תעמוד בחוץ ואנכי פניתי הבית, אנכי דיציאת מצרים. ואע"ג דאין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים דאיהי שכינתא דאיהי אסורה בגלותא, שכינתא עלאה יפרוק לה. ועיין שם (תיקון סט, קיד, ע"א). ועיין גר"א (תיקון כב) וז"ל, אנכי לעולם במלכות, עכ"ל. ועיין ציוני (ויגש). ומאירת עינים (לך לך, ויגש, משפטים, ועוד). ורקאנטי (תצוה, נצבים, ועוד).

נפש נפש שיתופא דגופא. ואמרו (זוהר, מדרש הנעלם, תולדות, קלח, ע"א) אמר רבי יהודה, הגוף מהו אומר, "אם כן למה זה אנכי", ולמה נבראתי. ועיין רמב"ן (בראשית, כה, כב) וז"ל, למה זה אנכי - בעולם, הלואי אינני, שאמות או שלא הייתי, כטעם כאשר לא הייתי אהיה (איוב, י, יט), עכ"ל. ועיין חזקוני (שם). ועוד. מעשה. ואמרו (זוה"ק, בראשית, רסג, ע"ב, השמטות) ואירא כי עירום אנכי, ואחבא, כי עירום מפעלי, כי עירום אנכי מצווי, כי עירום אנכי ממעשי, ואחבא.

ועוד. אמרו (שבת, קה, ע"א) רבי יוחנן דידיה אמר, אנכי, נוטריקון אנא נפשי כתבית יהבית.

רוח עיין מגלה עמוקות (ויקרא) וז"ל, איתא בזוהר פקודי שאות א'

מילון ערכים בקבלה • בג"ד כפר"ת

אולם מצינו הבחנה אחרת במהות בג"ד כפר"ת. כתב הרמ"ק (ספ"י, פ"א, מ"ד) וז"ל, ולפי הנראה יתייחסו גימ"ל דל"ת, גמול דלים, דהיינו גמול מצד החסד, דל"ת מצד הגבורה, ב' תפארת דאחיד בתרוייהו כנודע. וקרוב לענין זה פירושו בתיקונים לעיל בשער ראשון סימן כ"ד. כפ"ר, הם נצח הוד יסוד, ת' מלכות, עכ"ל. ולדבריו, תפארת קדמה לחו"ג, ואין סדר גמור של ז"ת כסדרם, ודו"ק. וקצת צ"ב, שכתב שם הרמ"ק עצמו וז"ל, באות ב' נברא יום ראשון וכו', עכ"ל. ומשמע שהם כסדרם. אולם מאידך היחס של בג"ד כפר"ת לז' נקבים לגירסת הרמ"ק הוא ב - פה, ג - עין ימין. ד - עין שמאל (ויש גורסים נקב חוטם ימין), כ - אף ימין, פ - אף שמאל, ר - און ימין, ת - און שמאל. וכן צ"ב הגירסא שאות ב' מתחילה בשבת ומסיים ביום שישי, וזהו סדר נוסף. עיין שם בדבריו (משנה ה') שנתקשה בגירסא זו. ועיין בהרחבה בספר הפליאה (ד"ה אמר לו אדונינו שמענו וכו' ואילך) ג' מהלכים בהבנת בג"ד כפר"ת. ועיין עוד פירוש החייט על ספר מערכת האלהות (פרק י"ג).

והנה כתב השערי אורה (פ"ה) וז"ל, בג"ד כפר"ת, שבהם נבראו כל השבעיות למעלה ולמטה, עכ"ל. והוא שורש כל ריבוי פרטי הבריאה, ודו"ק. והאות מתוך בג"ד כפר"ת שהיא שורש הריבוי היא אות ר' - ריבוי, ופשוט. וכתב בספר הניקוד (סוד החשמל) וז"ל, שבע כפולות לפי שמקבלות דג"ש ורפ"ה, והן בג"ד כפר"ת, ואע"פ שהרי"ש אינה מתרפאת (היינו שאין בה רפה), בכלל היא, עכ"ל. ולא ביאר הטעם. וטעמו של דבר, כי הרי"ש היא שורש הריבוי לכל בג"ד כפר"ת, ודו"ק. וזהו כנגד היסוד מדה ששית שבה כח ההולדה, פרו ורבו, והבן. ועיין משלי (ג, ח. וכן יד, י).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

כתב בעץ חיים (ש"ה, פ"ו) וז"ל, ואותיות בג"ד כפר"ת הם בז' אותיות דג"ר, כי הם בז' נקבי הראש. ב - און ימין - חכמה. ג - און שמאל - בינה. ד"כ - עינין - נו"ה. פ"ר - חוטם, ת"ת - דעת. ת' - פה, מלכות שבראש, עכ"ל. אולם לפי סדר של ספר יצירה (פ"ד) הוא באופן שונה, עיי"ש כמה נוסחאות. וכתב שם בעץ חיים (שם, פ"ז) וז"ל, ובג"ד כפר"ת, הם ז"ת, יען שיש בהם דין ורחמים, שהם אור ישר ואור חוזר, שהם בחינת עצמן רחמים, ובחינת מלכות שבכל אחד ואחד הוא דין, לכך הם כפולות, עכ"ל. ולפ"ז כתב (שם) חסד - ב. גבורה - ג. ת"ת - ד. נצח - כ. הוד - פ. יסוד - ר. מלכות - ת. עיי"ש. וכן מתחלקים האותיות בפרקי האצבעות. ועיין סדרם בלקוטי הש"ס, סדר האלפא ביתות שבאצבעות. ועיין עוד ספר הליקוטים ולקוטי תורה (ויצא). וזהו"ק (ח"ג, רנה, ע"ב). ותיקונים (קד, ע"א). ולהלן יבואר שיטת הרמ"ק באופן שונה.

ומקור סוגיא זו בספר יצירה (פ"ד, מ"א) וז"ל, שבע כפולות בג"ד כפר"ת מתנהגות בשתי לשונות, יסודן חיים שלום חכמה עושר חן זרע ממשלה, עיי"ש כל הפרק בפרוטרוט. וכתב בפירוש המיוחס לר' סעדיה גאון (שם) וז"ל, לכך נקראו כפולות, לפי שפעמים הם דגושות ופעמים הן רפויות, עכ"ל. ושורשם של הדברים, בג"ד כפ"ר, רך - חסד, ואות ת' מלכות, קשה - דין. וכתב הראב"ד (שם) וז"ל, שבע כפולות בג"ד כפר"ת וכו', שבע ולא שש - שלא להוציא העטרה מכלל ז' כפולות, עכ"ל. ובעומק, אילו יוציאו את העטרה לא יהא אלא שש, ולא יהא כפולות, כי שורש הכפולות בעטרה הוא, ודו"ק (עיין בכסא המלך, והובא בקהלת יעקב. אות ז', ערך ז' כפולות). ובעומק, בג"ד כפר"ת, לשון בגד - בגידה, כמ"ש חז"ל אל תקרי בגדיך אל בוגדיך. וזהו כפ"ר, לכפר על הבגידה, ואזי נעשה תי"ו חיים, אולם לולי הכפרה נעשה ת' מות ח"ו.

[כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net](mailto:info@bilvavi.net)

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ 2>4>12 USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך תפיסת חיים כתהליך מהווה יסוד לביטחון

כאשר אדם מראש מביט על כל החיים מתוך מודעות - נולדתי לעולם, חלק מהתהליך של כל באי עולם שישנו יום אחרון, וכולם כולל כולם חייבים לעבור את השלב בתהליך שנקרא מוות. הוא יושב ומתרגל עם עצמו לעבור את שלב הלידה הקיצוני. לאחר מכן הוא ממשיך ומתרגל, הוא מצייר לעצמו את תהליך המעבר מהעולם הזה לעולם שאחריו. עם כל הפרטים והשלבים שיחולו ויעברו עליו ועל כל הסובבים אותו וכל התלויים בו. הוא מצייר את כל השלבים בתקופה זו, מה עתיד להיות איתו ועם סובביו לפני הסתלקות הנפש, ומה יהיה על קרוביו לאחר מכן, קבורה, שבוע, חודש, שנה. מה יעבור על גופו ונפשו לפני ההיפרדות, ואחריה. מתרגל ומצייר, מתבונן חושב שוקל ומבין. התבוננות זו והרגל זה משפיעים על הנפש, הם סוללים בה את הדרך להגיע לתפיסה שגם כל שאר מאורעות החיים הקיצוניים הם שלבים ולא מקרים בודדים נפרדים לעצמם.

אחרי תרגול שכזה, כאשר צועדים שלב אחר שלב בחיים, אזי גם אם מגיעים למצב שנראה מסוכן. בין אם המצב הזה מוכר מהעבר, ולכאורה נראה כי ישנה סיבה טובה לפחד מהעתיד לקרות. ובין אם זהו מצב שאינו מוכר ולא ידוע ונראה שהסיכון הטמון בו רב ויש ממה לחשוש. מכל מקום הנפש כבר מביטה על העתיד

דע את שמחתך. ההתנגדות מביאה לשמחה. פרק יד'

נתבאר לעיל שהשמחה היא לא בתוצאה, אלא בתהליך שמביא לידי התוצאה. אך יתר על כן, השמחה באה מההתנגדות שניצחתי, מכאן מגיעה נקודת השמחה. ולא רק מהתהליך.

ראשית כל צריך להבין, מי ששמח רק בסוף, זה שמחה מדומה, זה לא שמחת אמת. מי ששמח גם בתהליך, ובסוף הוא שמח ביותר, זו שמחת אמת, וכמבואר לעיל בארוכה.

מדוע השמחה לבסוף היא השמחה השלימה, הסיבה הראשונה, כי ההתנגדות הגמורה מונחת בסוף. השלב האחרון הוא החושך הגמור שעושה התנגדות.

מה עניינה של השמחה, כאשר האדם מתגבר על ההתגלות של יסוד העפר שמוליד עצבות, ממילא חלה בו השמחה. ואין הכוונה בזה לתפיסה הפשוטה שבעת שהתגברתי על העצבות יש שמחה, אלא להגדרה הרבה יותר עמוקה, התגברות על התפיסה של העצבות, על התהליך האיטי שמתגלה מכוח העצבות, שהאדם מצטמצם במקומו על דרך (עירובין ג, ב) אמה עצבה, אלא הוא זוכה למהלך של שמחה, דכיון שאדם שמח הוא נעשה קל ללכת כדלהלן, והוא מתנועע כדרכו. כנגד אותה התנגדות של עצבות, כשאדם זוכה לנצח, מתגלה המהלך שנקרא שמחה. השמחה בעומקה, המהות שלה היא יצירת תהליך באופן שונה. התגברות על תפיסת התהליך של העצבות, ויצירת תהליך חדש, זו המדרגה שנקראת שמחה.

יתר על כן סיבה נוספת, על דרך שנאמר באברהם אבינו (בראשית כד, א) ואברהם זקן בא בימים. אומרים רבותינו, מה כוונת הדבר בא בימים, הוא בא עם כל הימים שלו. בסוף מה שמתגלה, לא מתגלה רק היציאה, אלא בסוף מתקבצים כל החלקים כולם ומתגלים בבת אחת. מכאן מונחת עומק השמחה שנמצאת בסוף. היא לא כוללת רק את המסקנה, אלא היא כוללת את כל התהליך בבת אחת. ומצד כך יש שמחה שלימה בסוף, שלא קיימת כל הדרך כאותה מדרגה של שמחה, אלא כשמחה חלקית. כי התהליך בכל שלב היה חלקי, ובסוף הוא מתגלה בבת אחת כולו. רק כך השמחה לבסוף היא שלימה.

יסוד הרוח מביא לשמחה

כפי שנתבאר כאשר מתגלה שמחה אמיתית בעולם, השמחה אמיתית מתגלה ממקום שחל בו התנגדות. ושורש הדברים בקיצור הוא, דבחטא אדם הראשון נאמר (בראשית ג, יז) בעצבון תאכלנה, הכל מתגלה במהלך של עיצבון. בכללות כל הבריאה כולה מלאה בהתנגדות. אבל מה עומק ההתנגדות שמונח בבריאה הנוגע לעינינו, העצב הוא שורש ההתנגדות. העפר שורש העצבות.

לעומת זאת היכן שורש השמחה בארבע יסודות, בתענוג. כי בשעה שאדם שמח

שבת ו, ד), פירוש תיבת חמושים - מזוינים, שיצאו בכלי זין של מלחמה. זה ברור מה שיציאת מצרים מחדשת מערכת של גילוי של שמחה, של המועדים. שבהם נאמר (דברים טז, יד) ושמחת בחגך, ומה שהם יצאו מזוינים ממצרים זה היינו הך. כלומר, השמחה והחמושים השורש שלהם הוא אחד. חמישה ושמחה זה אותם אותיות, השמחה חמש, שמח אותם אותיות. הרי שהשמחה נתגלתה באדם, ממקום של מלחמה.

יציאת מצרים

במצרים נאמר על בני ישראל (שמות ו, ט) ולא שמעו אל משה מקוצר רוח. הקוצר רוח הוליד עבודה קשה, זה עצבות. במה הייתה העבודה קשה (שמות א, יד) בחומר ולבנים, שהוא גילוי יסוד העפר. ונסתלק מהם יסוד הרוח, על כן היה להם קוצר רוח. במצרים התנועה הייתה, באופן של קוצר רוח, סילוק הרוח ועבודה קשה, זה תנועה בתוך מערכת של עפר, שמולידה עצבות.

אך כאשר הם יוצאים ממצרים, הם הולכים במדבר. כמו שנאמר (ירמיהו ב, ב) לכתך אחרי במדבר, הליכה זו באה מיסוד הרוח. הם יצאו למקום ששורש התנועה מתגלה באופן שונה, תנועה שמתגלה מהסתלקות של עפר, ומגילוי של רוח, (במדבר כז, יח) איש אשר רוח בו, ללכת לפי רוחו של כל אחד ואחד. הגם שיש שמה התנגדויות, על דרך שנאמר (אבות ה, ג) עשרה ניסיונות ניסו אבותינו במדבר. אבל זו יציאה ומציאות אחרת במהלך שונה, וזה נקרא יציאה לשמחה.

כאשר הם יצאו ממצרים למדבר, בודאי שזה היה מקום תלאות, כאמור בכתוב, לכתך אחרי במדבר, בארץ לא זרועה. הם לא הלכו לאיזה מקום שהם יוצאים לשם, וכמו שנאמר (דברים יב, ט) כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה. הם לא מגיעים למנוחה ולנחלה, אם כן היכן המקום של השמחה, בפשטות, מחמת שהם היו במצרים והם יצאו ממצרים, בזה הם שמחים, כי יש שמחה של יציאה מקשיים קשים לקשיים קלים. אך ביתר עומק, הם יוצאים מתפיסת תהליך של מצרים לתהליך של שמחה.

יש שני תפיסות איך אדם תופס את הקשיים שבחיים. מי שהקושי שלו הוא בקושי של עפר, אז הקושי שלו מונח ביסוד העפר, עצבות, בגוף. מי שהקשיים שלו הם קשיים של רוח, הוא יכול לחיות חיי שמחה.

כאשר הם עבדו במצרים היה תהליך של קושי, אבל איפה הקושי היה מונח, הקושי היה מונח בגוף. עבודת אנשים לנשים, עבודת נשים לאנשים. שעבוד פרך. כשהם עובדים במצרים, אז העבודה היא שעבוד של גוף. זה שעבוד מצרים. כאשר הם הולכים במדבר, איפה הקושי מונח? ברוח. הקושי הוא ללכת באופן הלא נודע.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

הוא נעשה קל, כמו שנאמר (בראשית כט, א) וישא יעקב רגליו, ופירש רש"י משנתבשר בשורה טובה, נשא לבו את רגליו ונעשה קל ללכת. וכפי שנראה בחוש שבשעה שאדם שמח הוא רוקד. דבר זה בא מיסוד הרוח, מקלות האדם, ולא מכבדות האדם.

כאשר האדם הראשון נברא נאמר בו (בראשית ב, ז), ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה, ותרגם אונקלוס לרוח ממללא. הוא חוטא, הרוח ממללא מושפלת. הוא איבד את הצד של הרוח, איזה צד הוא מתגלה בו עכשיו, עפר. כמו שנאמר (בראשית ג, יט) כי עפר אתה ואל עפר תשוב. היפך השמחה רוח, חל במציאות שנקראת עפר.

כפי שהדבר נראה בסדר בריאתו של עולם, מה מעכב את הרוח מלהתפשט, העפר. בודאי אף על פי שהרוח גם מניעה עפר, יסוד האבק וכדומה. אבל המעכב של הרוח בהתפשטותה, היא נקראת עפר. זה בהגדרת היסודות כמשל, ולפי זה כנמשל לנפש האדם, מה שמעכב את עומק השמחה, זו העצבות. שהיא תולדות העפר.

ירידה מדרגת התענוג

בתחילה קודם החטא, היתה מערכת של שבת וששת ימי המעשה, עינוי ותענוג. התענוג מונח במים, לעומת כך העינוי מונח באש, כפי שנראה בחוש שהיסוד שמענה את האדם ביותר, הוא כששורף לאדם. נמצא שהעינוי באש, והתענוג במים. אך לאחר חטא אדם הראשון שהוא ירד לדרגת עפר, על דרך שנאמר (בראשית ג, יט) כי עפר אתה ואל עפר תשוב, אזי העצבות מגיעה מהעפר, והשמחה מהרוח. והאדם צריך לחזור למדרגה שנקראת רוח, ומצד כך מגיעה מדרגה שנקראת שמחה.

ביתר ביאור, יש שתי כוחות פנימיים שמניעים את נפש האדם: הכח האחד נקרא כנודע מלשון רבותינו, עונג. הכוח השני שמניע את נפש האדם, הוא הכח שנקרא שמחה. כהגדרה כללית מאוד יש גילוי של שבתות, שבת. ויש גילוי של מועדים. עיקר גילוי השבת הוא גילוי של מדרגת עונג שבת, [אף שיש גם בשבת שמחה, אך עיקרה היא עונג].

אך עיקר גילוי מדרגת יום טוב, זה גילוי של שמחה. שבת כלשון הגמרא (פסחים קיז, ב): קביעא וקיימא. ששת ימי מעשה בראשית. הרי שהכוח של העונג בנפש, בא ממקום שהוא קביעא וקיימא. העונג מתגלה באדם מצד שורשו.

לעומת כך המועדים הרי הם לא קביעא וקיימא, הם באו ממקום של מלחמה, דשורש המועדים מיציאת מצרים, כמו שנאמר בתפלת המועדים זכר ליציאת מצרים, שהוא מתחיל מחטא אדם הראשון ותיקונו בגלות ישראל במצרים, והיציאה. כי הכוח של השמחה שבנפש, הגיע ממקום של מלחמה. כמו שנאמר (שמות א, יב) פן ירבה ונלחם בנו, ועלה מן הארץ. וכאשר בני ישראל עלו ממצרים נאמר (שמות יג, יח) וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים. אומר רש"י, מדברי חז"ל (מכילתא בשלח, ירושלמי

ולראות את התהליך שבהם. כך האדם יוצא מתפיסת הנבדלות של הגוף, ואזי אט אט הוא מבחין ורואה את כל ימות העולם כמציאות של תהליך אחד.

מקריית אינה יציבה - תהליך הוא בנין יציב

כבר הגדרנו ויסדנו כי כאשר אדם פוגש בדבר מה שהולך לחולל שינוי הדבר מוליד פחד בנפשו. ובפרק זה התחדד כי הקליטה של דבר כשינוי נובעת מחמת תפיסת מקרייות. ואם כן, הרי שתפיסה זו מעמידה את הנפש על מצע שאינו יציב. ואם אין יציבות, אזי אין ביטחון ויש פחד. כאשר ישנו מקרה שמערער את היציבות, הנפש מחפשת נקודה יציבה להיאחז בה.

אדם שחי בתפיסת מקרייות, הוא בעצם חי בתפיסת גוף, ממילא הוא מחפש דבר מה שנתפס לגוף כביטוי ליציבות. ממילא הוא ירוץ למקלט מתחת לאדמה. הוא יברח לחדר האטום, למרחב מוגן. הוא יתמגן בחליפת מגן מפני וירוסים יחד עם כפפות סטריליות. ויתר על כן, הוא יוסיף ויעטה מסכה איכותית וצפופה במיוחד על האף והפה.

לעומת זאת, גם אדם שאור האמונה לא בקע להאיר בו, ועדיין הוא חי במדרגת נפשו הבהמית. אך אם על כל פנים הוא קנה את תפיסת התהליך בנפשו. אזי, בעיתות מצוקה, כאשר מקרה מסוים נראה כהולך לחולל שינוי, וגם הוא כקודמו מחפש נקודת עוגן ויציבות. אצלו הנקודה הכי חזקה ויציבה בחיים היא - תהליך! מקרה הוא דבר שאינו יציב, להיפך מכך - תהליך הוא דבר יציב. ממילא אדם שחי בתפיסת תהליך, שם גופא בתהליך הוא מוצא את היציבות שמעניקה לו ביטחון אמת.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

עד כמה שהמבט זה על העתיד לבוא כתהליך, מובנה בתפיסת הנפש. ממילא ברור, שאין מקום למערכת הפחד לזעזע את הנפש ולהפריעה יתר על המידה. כי מוות בתפיסת מקרה שתוצאתו העדר ותו לא, אכן מפחיד. אך אם קולטים בנפש את המוות כשלב בתהליך חיי הנפש שימשיך גם אחריו, כאן המוות כבר אינו מפחיד.

אחרי הכל, לא באנו לומר כי מי שחי בתפיסת תהליך אין לו פחד ממוות בכלל. כי ודאי שגם לאדם שקנויה ובנויה בו תפיסת התהליכים, אין זה אומר שהמוות לא יעורר בו כל פחד. גם אדם שישמע את הדברים וישם אותם כראוי, ברור לכל בר דעת שהפחדים שלו לא יעלמו במהרה. כי כל עוד שאדם הוא נשמה בתוך גוף, ותפיסת הגוף היא תפיסת מקרייות, אם כן תפיסת המקרייות נשארת במידה מסויימת, וממילא גם הפחד ממקרי העולם נשאר. אולם ככל שתפיסת התהליכים הולכת ומעמיקה ומושרשת בנפש, ממילא הפחד נותר בחיצוניות ולא חודר פנימה לזעזע את סדרי כוחות הנפש.

הגוף תופס מקרייות - הנשמה תופסת תהליך

ביסוד הדברים יש לדעת כי השורש לתפיסת המקרייות הוא תכונת הגוף. כיוון שהגוף נבדל ומבטו נפרדות, ממילא כך הוא מביט על קורותיו - אסופת מקרים נבדלים כל אחד לעצמו. ובעומק מי שמאיר את תפיסת התהליך היא הנשמה שמהותה אחדות. לאחדות ישנם מספר פנים כאשר אחת מהם היא תפיסת תהליך, תפיסה שמאחדת את המקרים לתהליך אחד.

כוח ההתבוננות מוציא מהכוח אל הפועל את אור הנשמה שכולו תופס אחדות - תהליך. על כן, הדרכנו לשבת ולהתבונן על תקופות בחיים, להתרגל להאיר את אור האחדות בקורות באותם הזמנים,

לקרות - עומדים כאן בפני עוד שלב משלבי התהליכים שאמורים לעבור על כל הנפשות הכרוכות בעניין. וכאשר זהו המבט וזוהי תפיסת הנפש, אזי כבר מערכת הפחד הרבה יותר ממותנת, מושקטת, מורגעת.

ואם כן, גם בדוגמא שנקטנו, אותו אדם שנכנס לקבוצת הסיכון והוא מזומן מדי תקופה לבדיקות רפואיות, אילו היה מביט על סכנת המוות המרחפת עליו מנקודת מבט בתפיסה של תהליך. אזי, אף אמנם כי ישנו כאן מצב לכאורה שאינו פשוט בכלל - הוא עלול לעזוב את העולם בגיל צעיר מאוד יחסית, ולכאורה חבל מאוד כי מבחינתו יש לו עוד הרבה מה לעשות פה בעולם הזה. ויש מקום לרחמנות רבה על אשתו, שעלולה להיעשות אלמנה בודדה בגיל מוקדם. ורחמנות עליה שתצטרך להתמודד לבד עם מספר לא קטן של יתומים על כל המשתמע. מעבר לכך ישנו כאן מקום רב לרחמנות עצומה על כל היתומים האומללים, שהולכים לעבור תקופת יתמות לא קלה.

ישנם בחורים ובחורות שהאב לא ילווה אותם בדרך החשובה לחיי זוגיות ונישואין משלהם. ועוד יותר גרוע מכך, ישנם עוללים רכים קטנים שלא יזכו לגדול באהבתו בהדרכתו בדמותו ובתמיכתו של האב. לכאורה ישנו כאן מקום רב לפחד וחששות: מיגון, הפסד, נפילות, הידרדרויות, צער סבל וכו'. כל זה נכון. אולם מנקודת מבט של תהליך, ישנה כאן מערכת שלימה של נפשות שכרוכות בעניין, וכל הנפשות הללו עומדים בפני אחד מהשלבים החשובים והמשמעותיים בתהליך חיי הנפש שלהם. גם אם הסיכון לנסיגה גדול, אך התהליך ימשיך ויארך. ומי יודע, אולי דווקא ההתמודדות עם הנסיגות והקשיים בשלב זה, יתנו להם כלים להתמודד עם יעדים חשובים אחרים העומדים בפניהם בשלבים היותר מאוחרים בחייהם.

בלבביפדיה אברהם

לד, א. ודברי חיים, מועדים, ר"ה, ד"ה והנה ידוע. ותולדות יצחק, וירא). אב לעומת אב. וזש"כ רש"י (בראשית, כה, יט) וז"ל, הוזקק לומר אברהם הוליד את יצחק (אב ליצחק), לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה הימנו, מה עשה הקב"ה צר קלסתר של יצחק דומה לאברהם והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק, עכ"ל. והיינו שהיה קליפה של "אב", שכאילו הוא אביו של יצחק במקום אביו האמתי אברהם, ועי"ז מפקיעים שם אב מאברהם. וכלשון התפארת יונתן (בראשית, כג, ב) שלא יאמרו ליצני הדור דהאמת אתם דמאבימלך נתעברה שרה, דאל"כ כלום יש אב ששוחט את בנו, עכ"ל. וכלשון הפרדס יוסף (שם, כב, ז) דאם היה בנו, אב לא יוכל להיות אכזר לשחוט את בנו יחידו, עכ"ל.

וזהו ענין עצירת נקבים לכל בית אבימלך על דבר שרה אשת אברהם. כי שורש הנקבים (בחצי גוף תחתון) הוא מקום ההולדה (וזהו כח זהו נפילת הנקבים ליציאת פסולת, ואכמ"ל), ושורש כח ההולדה הוא אב המוליד. ופגם אבימלך, פגם של כח ההולדה.

ובפרטות יותר, מדתו של אברהם - חסד, שהוא אב לכל המדות, כנודע. שהם ז' מדות, לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ לך ה' הממלכה, כנודע. וזש"כ ויצב אברהם את שבע כבשות הצאן וגו'. ועיין זהר חדש (מדרש הנעלם, כו, ע"ב) שאמרו, ורזא דא רמזי לאבימלך דלא ישלטון בנוי עד דישתלמו אינון שבעה, זכאי קשוט בישראל, לקביל אינון שבעה דרגין דלעילא, עי"ש. וכן הוא בזה"ק (ח"ג, שב, ע"א, תוספת).

וכתב בשערי אורה (ש"ב) וז"ל, לשון שבועה, היא מלשון שבעה. וסוד הענין הוא מ"ש אברהם אבינו לאבימלך, כי את שבע כבשות תקח מידי בעבור תהיה לי לעדה כי חפרתי את הבאר הזאת ע"כ קרא למקום ההוא באר שבע כי שם נשבעו שניהם. הלא תראה שלש לשונות שהזכיר במקום הזה, כל אחד מהן לשון נופל על הלשון. אמר בתחילה כי את "שבע" כבשות תקח מידי, ואמר אחריו על כן קרא למקום ההוא באר "שבע", ומה כתוב אחריו, כי שם "נשבעו" שניהם, הרי ג' לשונות, שבע כבשות, באר שבע, ושם נשבעו, עי"ש. ושורש השבע חסד, אב לכל המדות, אב לכל השבעה. ועיין ילקוט ראובני (וירא, אות קנג) בשם ספר התמונה. וכן ערכים (ערך באר, אות א') בשם ספר התמונה. וספר שושן עדות (שער ג).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה

בראשית, כ, ב – ויאמר אברהם אל שרה אשתו אחותי היא. ואמרו (ב"ר, וירא, נב, ד) אחותי היא, ע"כ שלא בטובתה. והוסיפו ואמרו (פסיקתא זוטרתא, ויחי, כ, ב) שהרי בראשונה אמר לה אמרי נא אחותי את, והיא לא רצתה, לכך כתוב ויאמר אברהם. ועוד אמרו (בשכל טוב על אתר) שהרי בראשונה אמר לה אמרי נא אחותי את, וכן עשתה, ולפי שנלקחה במצרים לא רצתה עכשיו לומר כן, והוא היה על כרחך אומר כך והיא שתקה. וכתב בפנים יפות (וירא, כ, ה) וז"ל, ויאמר אל שרה אשתו, ולא אמר על שרה אשתו, היינו שאמר כן בפניה והיא שתקה, והוי שתקה כהודאה כדקיי"ל (קידושין, יב, ע"ב), עי"ש.

ואמרו (זוה"ק, וירא, קיא, ע"ב) ויאמר אברהם אל שרה אשתו אחותי היא, תניין לא ליבעי ליה לבר נש לסמכא על ניסא, ואי קב"ה ארחיש ניסא לבר נש, לא אית ליה לסמכא תדיר על ניסא זמנא אחרא, בגין דלאו בכל שעתא ושעתא אתרחיש ניסא. ואי ייעול בר נש גרמיה באתר דמוקא אשתכח לעינא, הא פקע כל זכותיה דעבד בקדמיתא, ואוקמה כד"א קטונתי מכל החסדים ומכל האמת וגו'. ואברהם כיון דסליק ממצרים ואשתזיב זמנא חדא, השתא אמאי אעיל גרמיה בצערא כדקמיתא ואמר אחותי היא (שזו בעצם לכאורה דעתה של שרה כנ"ל), אלא אברהם לא סמך על גרמיה כלום, וחמא שכינתא תדיר בדיורה דשרה ולא אעדי מתמן, ובגין דהות מתמן, אסמיך אברהם ואמר אחותי היא, כמ"ד אמור לחכמה אחותי את, ובגין כך אמר אחותי היא.

ועיין זוה"ק (תזריע, נב, ע"א) גבי כך שתחלה בלכתם אל פלשתים - אבימלך, אמר אמרי נא אחותי את, ולא אמר בעצמו כמו הכא אחותי, כי ראה מלאך עמה ולא עמו. ולפ"ז לכאורה הכא ראה המלאך עמו (וכתבו שם עוד טעם, עי"ש. ולפ"ז צ"ב סיבת השינוי, ואכמ"ל). ועי"ש (לך לך, פא, ע"ב).

ומהות אמירתו "אחותי", אמרו בזה"ק (וירא, קיב, ע"א) כלא בגין שכינתא קאמר, אחותי בת אבי, ברתיא דחכמה עלאה, ובגין כך אתקרי אחותי ואתקרי חכמה, ועל דא ותהי לי לאשה ב"אחורה", בחביבותא, וכו'. ואמר אחותי, מה אחות לא אתפרש מאחא לעלמין, אוף הכא, דהא אתתא יכילת לאתפרשא, אבל אחותי לא אתפרש לעלמין. וסימנך ולאחותו הבתולה דאתמר לכהן, אתרא דאברהם שריה ביה.

בראשית, כ, ב – ויאמר אברהם אל שרה אשתו אחותי היא, וישלח אבימלך מלך גרר ויקח את שרה. אברהם, אב-רהם, ולעומתו אבימלך, אב-מלך (עיין כסא דוד, דרוש י"ג, שבת תשובה. ויוסף תהלות, תהלים,

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

הלשון קלה מכולם, ובאותיות זסשר"ץ שהם דין הלשון טפלה, ודו"ק. וכתב בעץ חיים (שער יג, פרק יב, מ"ב) וז"ל, אותיות השינים שהם זסשר"ץ, והם ה' גבורות מנצפ"ך, עכ"ל. ומנצפ"ך אותיות סופיות הנמצאות בסוף ובצד, וזהו ס-צ, ס - סוף, צ - צד. ועיי"ש (שער כה, דרוש ב, מ"ק).

והשריקה היא תולדת ההתנגדות והתוקף והחוזק. וכתב בפירוש המיוחס לר' סעדיה גאון לספ"י וז"ל, זסשר"ץ בין השיניים ובלשון נמוכה, עכ"ל. ובפירוש ר' יהודה ברצלוני לספ"י כתב וז"ל, מגעת מן אמצעות הלשון עד קצהו ונשלמות בחתיכתן בין שתי שורות השיניים, עכ"ל. ובחלק מן הגרסאות כתבו לשון שכובה ושלוחה. והיינו כי

צהר, זהר. עיין רע"ב (בראשית, ו, טז). ועיין הכתב והקבלה (במדבר, לה, כט), וקרבו נתנאל (עירובין, פ"ד, אות א).

והשריקה היא תולדת ההתנגדות והתוקף והחוזק. וכתב בפירוש המיוחס לר' סעדיה גאון לספ"י וז"ל, זסשר"ץ בין השיניים ובלשון נמוכה, עכ"ל. ובפירוש ר' יהודה ברצלוני לספ"י כתב וז"ל, מגעת מן אמצעות הלשון עד קצהו ונשלמות בחתיכתן בין שתי שורות השיניים, עכ"ל. ובחלק מן הגרסאות כתבו לשון שכובה ושלוחה. והיינו כי

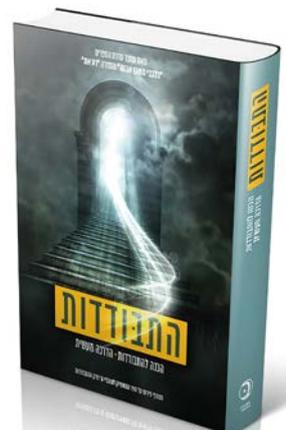
עקב / סצ על פי שנים עדים (דברים, יז, ו). שנים, מלשון מספר שנים. וכן אותיות שן - שיניים. כי שורש הריבוי בשיניים. ובדקות, בשערות. והנה אותיות זסשר"ץ, סצ-שזר. ועיין ספר יצירה, פרק ב', משנה ו'.

ומצינו כמה מקומות שהחליפו רבותינו ס-צ זה בזה, ונעתיק מעט מכך. כתב במצודות ציון (יחזקאל, יז, ט) וז"ל, יקוסס - ענין כריתה, והוא כמו יקוצץ, כי זסשר"ץ מתחלפים, עכ"ל. ובשפתי כהן כתב וז"ל, צעדה כמו סעדה, כי אותיות זסשר"ץ מתחלפות, עכ"ל. ועוד כתב במצודות ציון (איוב, כ, יח) וז"ל, יעלוס - ישמח, וכן יעלוץ, כי זסשר"ץ מתחלפות (ומעין כך כתב במגילת סתרים, אסתר, ח, טו). ועוד כתב שם (שם, ל, יג) וז"ל, נתסו - כמו נפצו בצד"י, כי זסשר"ץ מתחלף, עכ"ל. ובתפארת ישראל (עוקצים, פ"א, מ"ב, יכין, אות יג) כתב וז"ל, והנפוץ, הוא נפוס בחילוף זסשר"ץ, עכ"ל. ועיין רש"ש (מגילה, יב, ע"א) שכתב וז"ל, רש"י ד"ה כצהרים - לשון סיהרא היא וכו', שהס' בא תחת הצד"י במחלוף זסשר"ץ, ויהי צהר - סהר, עיי"ש. וכן

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

רכישת ספרי הרב: ספרי אב"ר
רמוביץ משלוח ברחבי העולם
03.578.2270

רכישת ספרי הרב: ספרי אב"ר
מוביץ משלוח ברחבי העולם

בלבביפדיה קבלה אנס

אור א"ס

אנס, א-נס. אלופו של עולם, למעלה מן הכל, בבחינת נס לה-תנוסס.

האזן מאזנת ומחברת, ימין ושמאל, פנים ואחור, שערות ואף ופה, יחדיו. וזהו שורש אנס, שאונס לחבר ב' מדרגות יחדיו.

אזן

חוטם

עיקר אונס נאמר בתורה בזנות, מעשה ניאוף, שנקרא כן מלשון אף, שמוליד חרון אף.

ועוד. אף, ר"ת אנוס-פושע. והוא תחלתו באונס וסופו בפשיעה.

פה

אמרו (ברכות, כד, ע"ב) מגהק ומפהק, הרי זה מגסי הרוח, וזהו כאשר עושה כן לרצונו. אולם העושה כן באונס, צריך להניח ידו על סנטרו.

ועוד. בפה נגלה אות ד'. ואמרו (כתובות, לט, ע"א) המפתה נותן שלשה דברים, והאונס ארבעה. והמפתה נותן בושת, ופגם, וקנס. מוסיף עליו אונס שנותן את הצער. ושם אמרו, ר' שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש, אונס אינו משלם את הצער מפני שסופה לה-צטער תחת בעלה.

ועוד. אמרו (נדרים, כ, ע"ב) ונדרי אונסין, וכו', דא"ל מזמנת לי לסעודתך, א"ל אין, נדר זה עליך, ונדר וחלה הוא או שחלה בנו או שעכבו נהר הרי אלו נדרי אונסין. וכן שם (כז, ע"א) בגדר נדרי אונסין.

עינים - שבירה

שבירה - מיתה. שבירה במקצת, שינה. ומצד כך אמרו (ברכות, ד, ע"ב) אונס שינה. ואמרו (שם, יג, ע"ב) אמר שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, ונאנס בשינה, יצא. ועיין רשב"א (ב"מ, מב, ע"א) וז"ל, וקשה לי, גנא בעדנא דגנו אינשי ליפטר, דשינה אנסתו, "ואין לך אונס גדול מזה", שהרי הנודר שלא לישן ג' ימים לוקה וישן (נדרים, טו, ע"א), עיי"ש. ועיין ר"ן (ב"מ, צג, ע"ב). ועיין יומא (כב, ע"א).

ומצד השבירה שהיתה באונס ע"י המאציל (משא"כ חטא עץ הדעת שהיה בבחירה), נעשה טומאה באונס, כמ"ש (פסחים, סז, ע"א) שכן מטמא באונס, וכן חזה קרי לאונסו.

עתיק

בעתיקא תליא מילתא. וכל מהותו למעלה מן הבחירה, כולו מו-שרש בעולם של בעל כורחו, עולם של אונס.

אריך

אנס מוליד חרון אף, ניאוף (עיין ערך קטן חוטם). ואריך מאריך אפיה בכלל ולאנס בפרט.

אבא

צמצום

בחינה אחת בצמצום, מחיצה. ואמרו (עירובין, כ, ע"א) ותניא, כל מחיצה העשויה בשבת, בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון שמה מחיצה.

ועוד. צמצום, תולדתו חלל. ואמרו (ירושלמי, יבמות, פ"ו, ה"ב) ולא יחלל, לרבות שאפילו אנס חילל.

קו

אמרו (יבמות, ק, ע"א) האי נפיש אונסיה, והאי לא נפיש אונסיה. והיינו לעולם ריבוי יתר מכח הקו, ומיעוט יתר מכח הצמצום. ובכתובות אמרו (ג, ע"א) אונסא דשכיח. ובגיטין אמרו (עג, ע"א) אונסא דלא שכיח.

עיגולים

במתן תורה היו ב' מהלכים. א. רצון, אמרו נעשה ונשמע. ב. אונס, כפיה, כפה עליהם הר כגיגית. ומכח אונס וכפיה זו איכא מודעא רבה לאוריתא. והוא השורש לחטא העגל. ובעומק, כל עיגול היקף סביב שכופה ואונס את מי שנמצא בתוכו. וזהו כפה עליהם הר כגיגית.

יושר

יושר, ג' קווים. והאונס אונס אפשרות לג' פנים, ומכריח צד אחד. ובשורש, הקו שהוא קו אחד, אונס את היושר שהוא ג' קווים. והבן שכל הארה עליונה שמאירה לתחתון לא לפי ערך תחתון אלא לפי ערך עליון, זהו גדר של אונס.

שערות

לשון רבותינו כל רז לא אנס ליה. אינו מכביד עליו. אולם אצל מי שרז אנס ליה, היינו מדרגת השערות, מותר המוחין היוצאים לחוץ, שאין לו השגה, ובערכו זהו רז שאינו משיג.

בלבביפדיה קבלה אנס

ועוד. ז"א, אדם. על אדם המזיק אמרו (ב"ק, כו, ע"ב) תנא דבי חזקיה, פצע תחת פצע, לחייבו על השוגג כמזיד ועל האונס כרצון.

נוק'

אמרו (יבמות, לג, ע"ב) פיתוי קטנה אונס הוא. ובגדולה פעמים ברצון פעמים באונס. ואמרו (יבמות, צז, ע"א) נושאין על האנוסה ועל המפותה וכו', נושא אדם אנוסת אביו ומפותת אביו, אנוסת בנו ומפותת בנו, ר' יהודה אוסר באנוסת אביו ומפותת אביו. ועיין קנאת ה' צבאות (ח"ב) וז"ל, בערב היא באה ובבוקר היא שבה, שהוא זמן הזדווגה עם ז"א. והענין הזה נקרא אונס, שהסט"א רוצה לאונס, עכ"ל.

ועוד. פרוד בין ז"א לנוק' ע"י גט. ונחלקו ב' לשונות (כתובות, ב, ע"ב) אי אין אונס בגיטין או יש אונס בגיטין.

ועוד. בלשון ארמית, נשא אשה, אנסיב. אנס-יב.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלוך

אנס והוליד ונעשה אב. בחינת בני אנוסה.

ועוד. אנס אשה נותן "לאביה" חמישים כסף.

אמא

או"א, תרי רעין דלא מתפרשין מהדדי. וחיבורם הוא מעין אונס, שלא יוכל לשלחה כל ימיו. ושורש הדבר אינו אונס דקלקול, דכיון שעשה מעשיו באונס, לכך אונס לא לגרשה, אלא אונס של חיבה.

ז"א

חיבור ז"ן באונס, פרשת אונס שבתורה. ואונס במקצת, אמרו (נדה, יז, ע"א) אונס שינה. ופרש"י וז"ל, מתוך שהוא נאנס בשינה אינו מתאוה לה כל כך ומשמש לקיום מצות עונה בעלמא או לרצותה, ולבו קץ בה, עכ"ל.

ואמרו (יבמות, נג, ע"ב) הבא על יבמתו, בין בשוגג בין במזיד, בין באונס בין ברצון וכו', הוא אונס והיא לא אנוסה, היא אנוסה והוא לא אונס, וכו'. והאמר רבא אין אונס לערוה, לפי שאין קישוי אלא לדעת, אלא בישן.

שיעורים שבועי

ב"קול הלשון" שידור חי

שירות טלפון בחינם הכולל

יותר מ- 5800 שיעורי שמע מהרב

073.295.1245 - ישראל

USA - 718.521.5231 2»3»12

אנציקלופדיה עבודת ה' פנימית אנציקלופדיה מחשבה

שידור חי

חולון - יום ד' 20:30 בדיוק

משפ' אליאס רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

שידור חי

ירושלים - יום ג' 20:30 בדיוק

רח. בלוי 33 סנהדריה

לפרטים 052.765.1571

מילון ערכים בקבלה • כוז"ו

הרביעי) וז"ל, ודע כי ע"י שם זה במוכס"ז יהיה ענין תחית המתים, ולכן קדם אליו שם כוז"ו שהוא גימט' ט"ל, והוא הטל שעתיד הקב"ה להיות בו המתים כמ"ש חז"ל, עכ"ל. וכתב עוד שם (דרושי יו"כ, הקדמה) וז"ל, הגאל, והוא בגימט' שם כוז"ו, טל, והוא בגימט' הוי"ה אחד, וגימט' יד"י י"ה, עכ"ל. וגימט' ג"פ אחד. כ"כ בספר הפליאה. וכתב בספר הליקוטים (כי תשא, לד) וז"ל, ודע, כי מלת כוז"ו בו רמוז רי"א אורות גדולים שאין כל בריה יכולה לקבל מאותם האורות, ונקרא פנים פני ה', שכן תמצא כוז"ו שהוא פנים של הוי"ה במילואו, כזה, כ"ף וי"ו זי"ן וי"ו, בגימט' יאר אורות, וסימנך יאר ה' פניו, ישא ה' פניו, עכ"ל. ולעת"ל לילה כיום יאיר. ועיין שער ההקדמות (צב, ע"א). ופע"ח (שער הברכות, פ"ז).

ובחינה נוספת בשם כוז"ו, כתב בספר הפליאה (ד"ה ונקראים כסא רחמים) וז"ל, וראה והבן שהוי"ה וכוז"ו, הם אדני בגימט'. וראה והבן שאם תצרף כוז"ו ואדני, עולה ד' פעמים הוי"ה, עכ"ל. ויש בחינות נוספות, כגון כוז"ו טפטפיה, וכן טדה"ד וכוז"ו עולים אני. עיין תורה אור (אות קו).

והבן שיש ג"פ בחינות לשם כוז"ו. א. חסד - חכמה, כ"ח-מה, כנ"ל. עיין לימודי אצילות (סוד צמצום, ח"ב). ב. דין, כנ"ל, כוז"ו במוכס"ז כוז"ו. ועיין בהרחבה באדיר במרום (ד"ה בגולגלתא יתבין תליסר אלפי רבוא עלמין). ג. קו אמצע, רחמים. וכמ"ש בעמק המלך (ש"ו, פרק כט) וז"ל, ובזעיר של כתר חקוק בו שם כוז"ו, שעולה ט"ל. וגם בעולם התיקון הוא חקוק בתלת רישין, אבל עקרו בת"ת דלא אתידע (דהיינו תיקון ג' קרומא דאוריא, ולא טלא דבדולחא כנ"ל) מז' תיקוני גולגלתא, קרומא דאוריא, עי"ש. ועיין שושן סודות (אות רפח, סוד משיח בן יוסף ודוד) ששם כוז"ו בקו אמצע, יסוד ות"ת.

וסוד כוז"ו, כו-זו. כו - שם הוי"ה עצמו. והוא סוד קו אמצע בכוז"ו עצמו. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון

אמרו בזה"ק (ח"ב, רסא, ע"ב) שמא דברכאן וקדושין, כוז"ו (אותיות אחרי שם הוי"ה), רזא דשמא קדישא הוי"ה, דאיהו קדיש בקדושה, ואלין אתון אחרנין אפיקו מניה הני אתון אחרנין, חבורא דהני כחבורא דדכר בנוקבא, והני קדישין עלאין רזא דקדושה. אליו אתון אחרנין אקרונ טל, טל השמים, רזא דחושבנא דאתון דיליה (כוז"ו עולה בגימט' טל. ועיין ספר הליקוטים, שמות, ג' מיני טל, עי"ש), בגין דהכא לתתא קיימין כל מילין בחושבנא. ובחינה נוספת בשם כוז"ו, בסוד הוי"ה אלקים הוי"ה, כוז"ו במוכס"ז כוז"ו. כמ"ש בזה"ק (ח"א, כג, ע"א) ואין מידי מציל דא י"ד הוי"ה, דאיהו יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א (י"ד אותיות), ואיהו כוז"ו במוכס"ז כוז"ו אף הם י"ד אותיות. ואמרו (זהר חדש, לד, ע"ב) ובניה כח, כ"ח אתון דקרא קדמאה דבראשית, כ"ח מ"ה, דאיהו חכמה, מחשבה. יהו"ה אלקינו יהו"ה, כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, ע"כ. עולה כ"ח אותיות. ובתיקונים (ד, ע"ב) אמרו, י"ד פרקין דאצבעאן, והאי איהו ויאמר כי י"ד על כס י"ה, ואינון רמיזין הוי"ה אלוקינו הוי"ה (בה' אצבעות יד ימין) ובחמש אצבען דיד שמאלא י"ד פרקין רמיזין כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, ואינון כ"ח, דאתמר עליהו ועתה יגדל נא כ"ח ה', עי"ש. ועי"ש (טו, ע"א. מ, ע"א. סח, ע"ב. קל, ע"א). ועיין עץ חיים (שער מ, דרוש י"ג). ופע"ח (חג המצות, פרק י"ט).

ושם כוז"ו הוא דין, ביחס לשם הוי"ה שהוא רחמים. וכנודע שאותיות אחרי לעולם הם בחינת דין. וכמ"ש שם בתיקונים (פט, ע"א) ורזא דמלה, ה' אלוקינו ה', יד הגדולה (חסד), כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, י"ד החזקה (דין). יד עלאה (גדולה) מסטרא דימינא, יד תתאה (חזקה) מסטרא דשמאלא. ועיין שער הכוונות (דרושי ברכות השחר, ברכת על נטילת ידים). והבן שכיון ששם כוז"ו שורשו דין כי אחרי הוי"ה כנ"ל, לכך הוא מצורף לאלקים, ודו"ק (אולם יש כוז"ו לעצמו שהוא חסד (בערכין), עיין שער הכוונות, דרוש העמידה, דרוש ה-ו). וכתב בשער הכוונות (דרושי הקדיש, דרוש א', כוונת הקדיש

info@bilvavi.net כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ 2>4>12 USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך תפיסת חיים
כתהליך מהווה יסוד לביטחון

תפיסת תהליך מעניקה מבט
גדלותי על כל מישורי החיים

עד כה דיברנו על היחס בין תפיסת המקריות לתפיסת החיים כתהליך בהקשר לנושא התמודדות עם פחדים, כיוון שזהו הנידון העיקרי בספר זה. לכאורה, הקורא עלול לחשוב שכאשר דובר שראוי לשנות צורת מבט על החיים ולהביט עליהם במבט של תהליך, אנו מדברים כאן רק על עצה מעשית כיצד להתגבר על פחדים. אך יש לדעת כי הנידון בהפרש בין תפיסות הנפש הללו רחב ועמוק הרבה מעבר לעיסוק בהתמודדות מול פחדים. זהו עניין מהותי שנוגע לכלל תפיסת מציאות החיים כולם.

כמו שבהבדל התפיסתי בין ילד למבוגר ישנם הבדלים מהותיים כדלהלן: ילד בקטנותו רואה את השניה הזו ואת הרגע הנוכחי ותו לא, ולעומתו אדם בוגר כבר רואה את החיים ממבט יותר רחב, הוא לומד מהעבר וחושב על העתיד ומתכנן אותו, העתיד הקרוב השבוע, החודש, השנה, ולפעמים גם על עתיד רחוק יותר. כמו כן, ילד ממבטו הקטן והמצומצם אינו רואה שום דבר מעבר לנקודה הנוכחית בה הוא מתעסק. מה שאין כן מבוגר, מבטו כבר יותר היקפי, יש לו כמה וכמה מערכות בחיים, יש לו אחריות על מספר תחומים, יש לו קשרים וכו'. כך גם בין הבוגרים עצמם ישנו הפרש מהותי עמוק בין מי שתופס מקריות שזוהי תפיסה הנובעת מקטנות, למי שתופס תהליך שזוהי תפיסה כבר יותר גדולתית.

אדם שיעבוד כפי שנתבאר ויקנה את תפיסת התהליך, צורת המבט שלו על כל תחומי החיים תשתנה. המבט שלו על התורה, על אנשים, על חוויית החיים כולם מקבלת צורת הסתכלות שונה לחלוטין, ונבאר.

דע את שמחתך . ההתנגדות מביאה לשמחה . פרק יד'

תהליך החיים

האדם חייב לעבור תהליכים בחיים, וכל תהליך מונח בו קשיים. אין חיים שאין בהם קשיים, ואין חיים שאינם מורכבים מכל מיני גוונים של קשיים. זה סדר בריאתו של עולם, בעולם שבו אנחנו נמצאים.

נאמר בכתוב (תהלים צד, יב) "אשרי הגבר אשר תייסרנו יה, ומתורתך תלמדנו, להשקיט לו מימי רע". כלומר אי אפשר בלי ייסורים, אך אשרי מי שייסוריו באים עליו מן התורה. מה כוונת הדבר, הייסורים שלו לא מגיעים מהגוף, אלא מהיכן הם מגיעים, מתהליך של הרוח שבתוכו, על דרך שנאמר (ישעיהו נט, כא) "רוחי אשר שמתי בפוך". אם אדם חי חיי חומר, אז הייסורים שבאים עליו, הם ייסורים של חומר. כידוע מדברי הזוהר הקדוש (תקוני זוהר חדש סו, ב), שבני ישראל עבדו במצרים בחומר ולבנים, בחומר זה קל וחומר, ובלבנים בליבון ההלכה. מה ההבדל בין מי שעובד בחומר כפשוטו, לתלמיד חכם שעובד בקל וחומר, מי שעובד בחומר כפשוטו זה ייסורי גוף, זה סבל של גוף. מי שעובד בקל וחומר של תורה, אז הוא מייסר נפשו על התורה ומתאמץ להבינה, זה נקרא תהליך של רוח. אלו הם שני תהליכים.

ניתן לזה דוגמא פשוטה מחיי החומר, יש אדם שעוסק במחשבים, ויש אדם שעוסק כסבל. זה שעובד כסבל, היכן עיקר הסבל שלו, בגוף. אך לעומת זאת אדם שעובד במחשבים, היכן עיקר הסבל שלו, במחשבה.

דוגמא נוספת, יש שני בני אדם שעברו כמעט את אותו תהליך, כגון אנשים שרחמנא ליצלן עברו את השואה, והם היו כביכול קרוב לאותו מצב. לאחד, הייסורי גוף הם היו יותר קשים לו. והשני, הנפש שלו סבלה יותר.

מי שחי חיים של יסורים של גוף, הקושי שלו הוא בגוף, הסבל שלו הוא בגוף, והתרופה שלו בעיקרה צריכה לבוא מהגוף. מי שחי חיי רוח והסבל בא מהרוח, כשמתעורר בו האור של הרוח, הוא נותן לו כוח של תעצומות לעבור את התהליך שהוא עובר, משם מגיע השמחה. זה גם משפיע שלגוף יהיה יותר קל.

אנחנו רואים שני בני אדם שמתמודדים, האחד מתמודד ויש בו שמחה, השני מתמודד ואין בו שמחה. מי שנוטה להתמודדות של גוף, הוא רחוק מהשמחה. מי שנוטה להתמודדות של נפש, יש לו שמחה. כאן מונח בעצם ההגדרה שהגדרנו בראשית הדברים, שהשמחה בנויה מהתמודדויות. השמחה ביסודה בנפש, כאשר היא מתגלה, היא כאשר האדם נמצא במצב מסוים, ויש לו קשיים ויש לו התמודדויות, ומתגלה אצלו התוספת רוח של הנפש. שנותנת לו את הכוח להתמודד, כאן מונחת שמחה.

בכדי לבאר באופן ברור מה זה חיי שמחה, חיי רוח, עלינו להקדים מעט, כי בני אדם יכולים לתפוס את השמחה, באותה מערכת שהם נמצאים בעולם של עצבות, הם תופסים מהי שמחה. כל אדם ואדם, היה לו הרי פעם אחת בחיים, שהיה לו שם גילוי מסוים של שמחה לפי ערכו. לפי תפיסתו שלו, זה נקראת שמחה. אין לו הרי השגה בשמחה מעבר לכך. על דרך שנאמר בחז"ל (סוכה נא, א) מי שלא ראה שמחת בית השואבה, לא ראה שמחה מימיו, כלומר אם הוא לא ראה מה זה שמחה, אין לו השגה אמיתית בשמחה, אך האדם מצייר לעצמו מעין שהוא מסוגל לצייר לעצמו, את הדבר שהוא הכיר. זה השמחה שהוא מסוגל לקבל בנפש של עצמו.

בקטנותו האדם עובר כל מיני חוויות, שהקב"ה העביר אותו שם לפי סדרו של חיים, ואת המקום שאליו הקב"ה הביא אותו, ששם הייתה לו את השמחה הכי שלימה, הוא תופס שזה נקרא שמחה. ומכאן ואילך הוא תופס, שזה נקרא מדרגה שנקראת שמחה.

אבל אדם צריך להבין, שיתכן שכל השמחות שהוא שמח מימות חייו שהוא מכיר, הוא שמח בתוך מערכת העצבות. הוא לא שמח במערכת שנקראת שמחה, כי רוב רובם של בני אדם, מעולם לא נגעו באבחנה של שמחה.

ראיתי בספר אחד שעמד על הדבר, מהו הגדרה לדינא, מה נקרא שאדם צריך להיות שמח בחג. ידוע מחז"ל (פסחים קט, א) שבעת שהיה בית המקדש היה משמחו בבשר, ועתה בין. אך זה מצוה בדבר שמביא לידי שמחה. אך עדיין צריך לידע מהו הגדרת המצב שמח, לדינא האיך אדם מקיים מצות שמחה כל ימי החג. זה דבר מאוד קשה באמת, מה זה שמח.

הדברים האלה יכולים להיות מובנים לאדם, רק בשעה שהוא פשוט במידת מה את גופו. ונפשו התגלה בה תביעת החיים, הוא יכול לתפוס מהי שמחה אמיתית. כי אין משל שיכול לבטאות את הדבר בכדי שהוא יהיה מורגש. בשמחה גופנית אפשר להבין הדבר במשל, אבל הוא רחוק מאוד מהנמשל, בכדי שיהיה לו תפיסה פנימית.

השמחה באה מתוספת חיים, שחלה על האדם לפי ערכו, בכל עת ובכל שעה. מהמקום הזה בעצם יש גילוי של שמחה. שמח זה מי שרוחו מתווספת עליו, כל הזמן. זה נקרא שמח. אך מי שהרוח שלו מה שהייתה קודם, היא קיימת עכשיו, הוא לא שמח. בגוף, כל אחד מבין, שמה שנשפנו לפני דקה, ונשמנו לפני דקה, זה לא מספיק לעכשיו, אלא זה חוזר כל הזמן. אך האם בחיי הנפש גם מרגישים את אותו תהליך כל הזמן. תוספת החיים הזו, זו שמחה. אבל זה תהליך מתמיד, כמו שהוא קיים במערכת של גוף, רוח, הוא קיים במדרגת נפש. מי שמרגיש את אותו תהליך כל הזמן, יש לו תוספת של חיים.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

שמחה היא תוצאה. מה מביא לידי שמחה, בן אדם חיצוני סבור, מה יביא לו לידי שמחה, כשיהיה לו כל העושר ובתים שבעולם, הוא יהיה שמח. אך כבר אמרו חז"ל (קוהלת רבה א, לב) יש לו מנה רוצה מאתיים. אם כן מה בעצם מביא את השמחה, תוספת רוח היא מביאה לשמחה, על דרך שנאמר (תהלים קד, כט) תוסף רוחם, מהי ההגדרה של שמחה, כל תוספת רוח שיש לאדם, זוהי שמחה. ומי שכל הזמן רוחו מתווספת עליו, הוא חי חיי שמחה. ועל זה נאמר (ישעיהו נה, יב) כי בשמחה תצאו.

כאשר יש לאדם על דרך כלל, סבל, קוצר רוח, והסבל נסתלק, אז מתגלה אצלו רוח, וממילא מתגלה בו שמחה. אך באמת שמחה זו אינה אלא שמחת הבל, כי היא לא בעצם תהליך של גילוי של רוח, אלא המקרה החיצוני שהיה לו מסיבת הסבל הסתלק, ממילא חזר והתגלה רוח. על כן מה קורה לאחר מכן, השמחה נעלמת. למה? כי הרי מה הביא לאותה נקודת שמחה, התוספת החיצונית. כל שמחה היא תוספת רוח, זה הגדרת שמחה. אבל אם הסיבה שהביאה לתוספת רוח היא סיבה חיצונית, סיבה חיצונית לא מחזיקה זמן רב.

האדם צריך להיות לו תמיד תוספת של חיים. כמובן בעולם החיצוני בן אדם מפרש תוספת חיים בעיני החומר, על כן רבים אוכלים חטיף, שענינו חוטפים, כי חטיף הוא מלשון חטיפה. הוא כל הזמן לוקח דברים שהוא מחפש עליהם תוספת.

רוב בני אדם כאשר מתחננים הם שמחים, על דרך שנאמר (ברכת שבע ברכות) כשמחך יצירך בגן עדן מקדם. אבל כמה זמן השמחה הזו ממשיכה, לא הרבה זמן. כמה זמן זה נתפס כתוספת, יום יומיים, שבוע שבועיים, חודש חודשיים, אך לבסוף זה נגמר, והשמחה נעלמת, כי זה מביא רוח, אך הוא רוח מועט. זה רוח כנקודת גילוי לפי התוספת.

כאשר יש סבל של גוף, מה הפתרון, לענג את הגוף, להוריד מהסבל, לבקש עזרה מבחוץ, כל האפשרויות החיצוניות הללו. אבל כאשר יש סבל פנימי של רוח, מהיכן יכול לנבוע פתרון, מתוך עצמותו שלו, זה המקום שנקרא שמחה. כאשר יש לאדם ייסורי נפש, אם הוא יקבל תעצומות נפש מהכוח הפנימי שבו, השמחה שבו תמלא את גופו.

מי שנכנס לחיים של תוסף רוחם, בכל יום ויום הוא מוסיף ברוחו, ממילא הוא חי בחיים של שמחה, אם מתגלה לאדם תוספת מתמדת, הוא חי חיי שמחה. זה בעצם המהלך הפנימי של השמחה.

וביתר ביאור, כאמור לעיל השמחה באה מהתנגדות, כל פעם שהאדם מרגיש שהוא מקבל תוספת חיים, הוא כובש עוד נקודה, ועוד נקודה. אם החיים שהאדם מקבל הם בדיוק החיים שהיו קודם לכן, נמצא שהוא לא כבש שום נקודה, אז אין כאן שמחה, זה לא תוספת חיים. אם הוא מקבל את אותה חיות פעם שנייה, זה לא חיות שבאה על גבי התנגדות, אם כן בעומק היא לא תוספת. ועל כן אין בה שמחה.

מבט על התורה:

הרבה אנשים קובעים לעצמם ללמוד מסכת מסוימת בש"ס, הם רוצים ללמוד ולהקיף מסכת שלימה. מי שיתבונן יראה כי ישנם שתי תפיסות שונות איך לימוד המסכת נקלט אצל אותם אנשים שלומדים את כל המסכת.

מי שרגיל בלימוד הש"ס יודע, ישנן משניות שמיד נגשות לפרוט חידושי דינים ביחס למצוות ולסוגיות בהם המסכת עוסקת. הגמרא מבארת את הדינים במשנה, פורטת את הדינים עוד על כל הצדדים וצידי הצדדים, מוסיפה עוד חידושי דינים, דנה במחלוקות, מה הסברות של כל צד במחלוקת, חוקרת אחר שורשי הדינים מהיכן יצאו וכו', מיישבת את כל הסתירות בהצלבות בין משניות וברייתות אחרות למשנה בה היא דנה. מעבר לכך מרחיבה את הנידונים בדרשות באגדות וכו'.

יש אדם שלומד דף אחרי דף מרישא ועד גמירא והוא רואה פרטי דינים ועוד פרטי דינים, ודיונים על כל פרט ופרט לעמקו. בסיום הלימוד הוא עושה סעודת סיום מסכת כסגולה שלא ישכח את המסכת. אבל צריך להבין שגם אם הוא השתדל מאוד ללמוד טוב ובעיון כל פרט ופרט, אבל אם בסוף הוא רואה רק ריבוי של פרטים, אזי ההבנה שלו את הסוגיה השורשית שהמסכת באה למסור לוקה וחסרה למאוד.

לעומת זאת, אדם שחי בתפיסת תהליך, אף אם גם הוא ניגש כקודמו ללמוד את המסכת דף אחר דף, אך בשונה ממנו הוא כל הזמן מחפש להבין מהו הסדר. מהיכן התחלנו, מהו הפרט הראשון בו עוסקת המסכת, לאיזו מצווה היא שייכת, האם זו מצווה מהתורה או מדברי סופרים. אם היא מהתורה, האם זו מצות עשה או לא תעשה, ואם היא מדברי חכמים האם זו גזירה, תקנה כלשהי או גדר בפני עבירה. לאחר מכן באה התבוננות מה הקשר בין הסוגיות השונות בהם עוסקת הגמרא בהקשר למשנה, ומהו הקשר בין הסוגיות האחת לשנייה.

אחרי שישנו מיקום באיזה מצווה עוסקים, ומה הנידון הראשון, ומה הקשר בין הנידונים בגמ' עוברים לעסוק במשנה הבאה. ושוב הוא מביט על אותן שאלות, מה עוסקת המשנה השנייה בפרק הראשון, במה היא קשורה ואיך למשנה הקודמת. וכן במשנה השלישית בפרק הראשון. מהו התהליך מראשית הפרק

ועד לסופו, באילו סוגיות עסק הפרק כולו, אילו פרטים במצוה בה עוסקת המסכת הוא כיסה. לאחר מכן ניגשים לפרק השני, ושוב בודקים במה עוסקת המשנה הראשונה כנ"ל, מה הקשר בין המשניות הבאות, הסוגיות בגמרות ביחס למשניות. אחרי שסוגרים את הפרק שני בודקים - מה הקשר והיחס בין שני הפרקים, האם הם עדיין שייכים לאותה מצווה, אם כן אלו חלקים במצווה נידונו בפרק הראשון ואלו בשני, ומנסים להבין למה הפרטים הללו נכללו בפרק ראשון, ולמה אלו נכללו בפרק שני. לא נלאה הלאה בתאור הלימוד, כי העיקרון כבר ברור. אך הנקודה שעולה, כי עצם התפיסה של החיים כתהליך מולידה גם מבט של תהליך על לימוד התורה בתפיסת הסדר. ברור לכל בר דעת, כי ישנו הפרש עצום בין שתי גישות הלימוד, בקליטה ובהבנה של המסכת הנלמדת בין שתי התפיסות שתארנו.

מבט על בני אדם:

כל אחד מאיתנו פוגש אנשים ורואה בני אדם בכל מיני מצבים: אחד רואים אותו עובד ה' בחמימות מופלאה: תפילות, לימוד וכו', ויש אחד נראה שוקט על שמריו, פועל כמו השני אך בקרירות משהו. רואים אדם שלא עלינו משותק בכל גופו, יש לו רק יד אחת מתפקדת, וזו דווקא יד שמאל. רואים אדם מבוגר מדדה ברחוב לוקח לו חצי שעה מהבית לבית הכנסת שבמרחק מאתיים מטר מביתו, לאדם קצת לחוץ נראה שכל תנועה של הזקן לוקחת נצח. לפעמים רואים עיוור מגשש, ולא מבינים איך הוא יכול להסתדר ככה כל החיים שלו עם חסרון בכוח הראיה.

מי שאין לו תפיסת תהליך הוא מביט על כל אחד ואחד במבט - מה שרואים זה מה שיש! היחס אליו הוא כפי הערכת מצבו כפי שהוא נראה במצבו כעת. רואים אדם במצב מעורר רחמים, חושבים - 'אוי איזו מסכנות, כל החיים הוא סבל ועד סוף ימיו כך יהיה גורלו'. רואים אדם שנראה כרגע במצב תפקודי מעולה, מתעוררת קנאת סופרים כאילו מאז ומעולם הוא רק עולה ומתעלה. כאשר מי מיקיריהם נפטר לעת זקנותו, והם מעוניינים להניח איזושהי תמונת מזכרת בזמנו, הם לא רוצים לזכור אותו מהתקופה האחרונה שלו, בה הוא נראה ישיש חלוש תשוש כחוש, אלא הם מחפשים איזושהי תמונה בה הוא נראה יותר צעיר רענן דשן וחי.

אולם אדם שחי בתפיסת תהליך, גם המבט

שלו על אנשים הוא בתפיסה זו - מה שאני רואה זה שלב אחד בתהליך שלם שעובר על האדם שניצב לפני. קצת בירור והכרה עם האדם והוא מבין כי החמימות בעבודת ה' של אדם זה נובעת מסיבות נסיבתיות, ועל כן אין ערובה שעלייתו תמשיך להתמיד לאורך ימים ושנים רבות. שהרי אדם זה עד לפני כשנתיים שלוש היה רחוק, ורק עקב פטירת אביו הוא עבר תהליך קירוב, וכעת הוא 'מגלה עולם', כל דבר ביהדות הוא התחדשות בשבילו. הלוואי וההתחדשות והחיות שמלווה אותו כעת, תישמר ואף תגאה גם בעוד עשור שנים ומעבר לכך.

רואים את האדם הנכה הנ"ל, ומתעוררים רחמים - מה הוא כבר יכול לעשות בחיים שלו... אבל מה שלא יודעים שדווקא אותו אדם נכה מלא תושיה, הוא עבר עשרות הדרכות להשיל מעליו כל צורך בתמיכת הסובבים אותו, ודווקא עם היד השמאלית הוא עושה פשוט הכל! אדם זה נוהג ברכב ייחודי, יודע לתפעל מחשב בידו השמאלית, והוא מתפרנס בכבוד, בזכות ולא בחסד, בצורה תפוקתית אף יותר מבריאים בגופם. הוא מתלבש לבד, מכין אוכל לבד. הוא מסוגל להתעטף בציצית ואף להניח לעצמו תפילין, והכל ללא עזרת אחרים. הוא בכלל נשוי לאשה בריאה בכללות רק כבדת שמיעה קימעה, ויש לו ילדים בריאים לחלוטין. כל ההשגות שהוא השיג בתפקוד הם כמובן תהליכים שהוא בחר להעזי ולהיכנס אליהם, להתנסות ולהצליח.

הזיקנה והאיטיות של אותו מופלג בגילו אינה מסתירה ממבט התהליכים את העובדה שאדם זה הוא בשלב הזיקנה אך עומד מאחרי תהליך חיים שלם. וכמו שאני הייתי ילד גם הוא היה, וכמו שאני עכשיו פועל ועושה גם הוא בעברו היה דשן ורענן להגיד כי ישר ה', גם הוא פעל ועשה גדולות ונצורות כיד ה' הטובה עליו. וכמו שהוא עכשיו מדדה אך ממשיך לפעול באיטיות, יבוא זמן שגם אני אצטרך לעבוד את עבודתי מתוך כובד הזקנה. ועל כן, הוא לא מביט על כבודותו בחמלה ורחמים, אלא הוא רואה בכבודותו את הודו וכבודו הלא הוא כל התהליך שמאחרי המצורף אליו.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

בלבביפדיה אברהם

בראשית, כ, יז - ויתפלל אברהם אל האלקים וירפא אלקים את אבימלך ואת אשתו ואמהתיו וילדו. ואמרו (ב"ק, צב, ע"א) אע"פ שהוא נותן לו (החובל לנחבל דמי נזקו), אין נמחל לו עד שיבקש ממנו, שנאמר (בראשית, ס, ז) ועתה השב את אשת וגו'. ומנין שלא יהא המוחל אכור, שנאמר ויתפלל אברהם אל האלקים וירפא אלקים את אבימלך וגו'. ואמרו (תנחומא, וירא, לו) כיון ש"בקש" אבימלך מאברהם נתרפא, כי התפלל עליו, שנאמר ויתפלל אברהם אל האלקים. אולם בתוספתא (ב"ק, פ"ט, הלכה כט) אמרו, החובל בחבירו אע"פ "שלא בקש" החובל מן הנחבל, הנחבל צריך שיבקש עליו רחמים, שנאמר ויתפלל אברהם אל האלקים.

ואמרו (משנת ר' אליעזר, פרשה יב) מנין ששאלת הרפואה קרויה תפלה, שנאמר ויתפלל אברהם אל האלקים וירפא וגו'. ואמרו (ב"ר, וירא, נב, יג) ויתפלל אברהם אל האלקים - אמר רבי חמא בר ר' חנינא, מתחלת הספר ועד כאן לא נאמר בלשון הזה (לשון פלול - תפלה). ותפלתו של אברהם מדין חסד ורחמים, כנ"ל.

ואמרו (ב"ק, צב, ע"א) א"ל רבא לרבה בר מני, מנא הא מילתא דאמור רבנו, כל המבקש רחמים על חבירו והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחלה וכו', ויתפלל אברהם אל האלקים וירפא אלקים את אבימלך ואת אשתו ואמהתיו וילדו. וכתוב (בראשית, כא, א) וה' פקד את שרה כאשר אמר וגו', כאשר דבר.

והבן שאם חבירו מבקש ממנו להתפלל עליו (כדברי התנחומא לעיל) אזי כיון ששורש התחלת התפלה באה מחמת חבירו ע"י בקשתו, אזי אין המתפלל נענה תחלה. אולם אם מתפלל מעצמו (כדברי התוספתא לעיל), אזי כיון שתחלת סיבת התפלה מעצמו, לכך הוא נענה תחלה, ודו"ק. ובעומק, דבר זה נאמר דייקא באברהם, כי הוא בחינת תחלה, כמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה, ובאברהם נברא העולם, כמ"ש חז"ל.

והבן הרבינו בחיי (וירא, כ, יז) וז"ל, ויתפלל אברהם אל האלקים - ע"ד הקבלה, אל האלקים, היא המדה העשירית, ועליה הזכיר מיד, וירפא אלקים, לפי שנהפכה מידת הדין למדת הרחמים. כי עצר עצר הו"ה (לבית אבימלך), מדת רחמים שנהפכה עליו לדין (ולהיפך אצל אברהם, נהפך דין לרחמים), עכ"ל. וזהו תחלה של אברהם, שנענה, והיינו שמדתו שהיא חסד, שהיא מדה התחלתית של כלל הבריאה, גברה על מדת הגבורה, ודו"ק.

והתדבקות במדת ההפכית לו אינו בדרך טבע, אלא נס. וזהו שכתב המהר"ל (שם, שם, שם, ד) וז"ל, וכל נסיון הוא מלשון "נס" (עין מלבי"ם, שמות, יז, טו. וספר חיי נפש, סוד ז'. וחשק שלמה, שורשים, שורש נס), שהוא דבר היוצא מן הטבע ומסדר העולם, עכ"ל. וכתב שם (מב) וז"ל, כל לשון נסיון מלשון נס, שכשם שהנס בלתי טבעי, כך הנסיון בלתי טבעי. כי אם אין המנוסה נוהג שלא בטבע אינו יכול לעמוד בנסיון, כי אין הטבע נותן שישחוט האדם את בנו, וכן כל שאר נסיונות, עכ"ל. וזהו ענין קרבן "להקריב לפניך" כנ"ל, והיינו לקרב ההפכים, ודו"ק. וזהו נס מלשון נס להתנוסס שעולה למעלה כקרבן, ושם מאחדים ההפכים, כנודע. וכלשון השפת אמת (ר"ה, תרל"ז, ד"ה במדרש) כל נסיון הוא נס הנעשה ע"י האדם, שהוא אות על זה האדם שיש לו התדבקות בשורש עליון למעלה מהטבע, לכן בני ישראל מוכנים אל הניסים, עכ"ל.

ומכח כך פותח בעבור כך אור של נס לעצמו ולאחרים, כמ"ש בספר המדות (ערך ישועה, ד-טז).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

בראשית, כב, א - ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם וגו'. ואמרו (סנהדרין, פט, ע"ב) מאי אחר, א"ר יוחנן משום ר' יוסי בן זימרא, אחר דבריו של שטן, דכתיב ויגדל הילד ויגמל וגו', אמר שטן לפני הקב"ה, רבש"ע זקן זה חננתו למאה שנה בפרי בטן, מכל סעודה שעשה לא היה לו תור אחד או גזול אחד להקריב לפניך, א"ל כלום עשה אלא בשביל בנו, אם אני אומר לו זבח את בנך לפני, מיד זבחו, מיד והאלקים נסה את אברהם.

ואמרו (ב"ר, וירא, נה, א) נסה את אברהם - כתיב (תהלים, ס, ו) נתתה ליראיך נס להתנוסס מפני קושט סלה, נסיון אחר נסיון (כמ"ש באבות ה, ג) עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ע"ה ועמד בכולם), וגידולין אחר גידולין, בשביל לנסותן בעולם, בשביל "לגדלן" בעולם כנס הזה של ספינה". וכתב רבינו בחיי (וירא, כב, ב) וז"ל, וענין העקדה היה

ואמרו (משנת ר' אליעזר, פרשה יב) מנין ששאלת הרפואה קרויה תפלה, שנאמר ויתפלל אברהם אל האלקים וירפא וגו'. ואמרו (ב"ר, וירא, נב, יג) ויתפלל אברהם אל האלקים - אמר רבי חמא בר ר' חנינא, מתחלת הספר ועד כאן לא נאמר בלשון הזה (לשון פלול - תפלה). ותפלתו של אברהם מדין חסד ורחמים, כנ"ל.

ואמרו (ב"ק, צב, ע"א) א"ל רבא לרבה בר מני, מנא הא מילתא דאמור רבנו, כל המבקש רחמים על חבירו והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחלה וכו', ויתפלל אברהם אל האלקים וירפא אלקים את אבימלך ואת אשתו ואמהתיו וילדו. וכתוב (בראשית, כא, א) וה' פקד את שרה כאשר אמר וגו', כאשר דבר.

והבן שאם חבירו מבקש ממנו להתפלל עליו (כדברי התנחומא לעיל) אזי כיון ששורש התחלת התפלה באה מחמת חבירו ע"י בקשתו, אזי אין המתפלל נענה תחלה. אולם אם מתפלל מעצמו (כדברי התוספתא לעיל), אזי כיון שתחלת סיבת התפלה מעצמו, לכך הוא נענה תחלה, ודו"ק. ובעומק, דבר זה נאמר דייקא באברהם, כי הוא בחינת תחלה, כמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה, ובאברהם נברא העולם, כמ"ש חז"ל.

והבן הרבינו בחיי (וירא, כ, יז) וז"ל, ויתפלל אברהם אל האלקים - ע"ד הקבלה, אל האלקים, היא המדה העשירית, ועליה הזכיר מיד, וירפא אלקים, לפי שנהפכה מידת הדין למדת הרחמים. כי עצר עצר הו"ה (לבית אבימלך), מדת רחמים שנהפכה עליו לדין (ולהיפך אצל אברהם, נהפך דין לרחמים), עכ"ל. וזהו תחלה של אברהם, שנענה, והיינו שמדתו שהיא חסד, שהיא מדה התחלתית של כלל הבריאה, גברה על מדת הגבורה, ודו"ק.

בראשית, כב, א - ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם וגו'. ואמרו (סנהדרין, פט, ע"ב) מאי אחר, א"ר יוחנן משום ר' יוסי בן זימרא, אחר דבריו של שטן, דכתיב ויגדל הילד ויגמל וגו', אמר שטן לפני הקב"ה, רבש"ע זקן זה חננתו למאה שנה בפרי בטן, מכל סעודה שעשה לא היה לו תור אחד או גזול אחד להקריב לפניך, א"ל כלום עשה אלא בשביל בנו, אם אני אומר לו זבח את בנך לפני, מיד זבחו, מיד והאלקים נסה את אברהם.

ואמרו (ב"ר, וירא, נה, א) נסה את אברהם - כתיב (תהלים, ס, ו) נתתה ליראיך נס להתנוסס מפני קושט סלה, נסיון אחר נסיון (כמ"ש באבות ה, ג) עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ע"ה ועמד בכולם), וגידולין אחר גידולין, בשביל לנסותן בעולם, בשביל "לגדלן" בעולם כנס הזה של ספינה". וכתב רבינו בחיי (וירא, כב, ב) וז"ל, וענין העקדה היה

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

ודו"ק. וכן קסם, קס-ם, כי נראה פלאות בחינת דבר מרומם ונשגב. וכן קלס, קס-ל, שכאשר מקלס הדבר מרוממו ומעלהו.

ורוממות דקלקול הוא עמלק גימ' רם וגימט' ספק, פ-סק. ועומק הספק האם הוא רם או שפל. האם הוא בבחינת רם - אסק, א-סק, כנ"ל, או בבחינת שפל - קרס, ר-קס. בחינת סקל, כנ"ל. וזהו בחינת קרסים, קרס, קס-ר, כפתורים, שנועדו לחבר ככפתורים ע"מ שלא יקרסו, ודו"ק. וכן באדם מקום שמעמיד כל גופו נקרא קרסול, קס-רול. ועמלק בא על ישראל כאשר רפו ידיהם מן התורה, ובדקות רפיון ידים מן התורה היינו ממעשה כתיבתה בידיים שנכתב ע"י קסת הסופר, קסת, קס-ת. והוא שורש שבירת הלוחות, שכפי שרפו ידיהם מן התורה כן הרפה משה ידיו ושבר את הלוחות, ונהפך מסק לקרס.

מצינו בהבערת האש בלשון העלאה, להעלות נר תמיד (שמות, כז, כ), עיי"ש שכן לשון שק, מלשון שמעלין על כתפיו ע"מ לשאת אותו, או שמעלים לצורך לבוש של אבלות, עיי"ש.

וזהו בחינת סקל, סק-ל, כנ"ל. וכתב במחברת מנחם (אות ס', ערך סקל) וז"ל, סקל - מתחלק לשני מחלוקות, האחד, וסקלתו באבנים (דברים, יג, יא) וכו'. השני, סלו סלו המסלה סקלו מאבן (ישעיהו, סב, י) וכו', לנקותו מאבן, עכ"ל. והיינו כנ"ל שהעלייה באופן זקוף ויושר מכריח סיקול אבנים, כי אם אינו ביושר אזי האבן הופכת גופא לשליבה ומדרגה לעלייה, ודו"ק.

והיפוכו סקל, בבחינת וסקלתו באבנים, שתחילת סקילה שנוזק ממקום גבוה לנמוך, היפך עלייה. ובעומק, זריקת האבן קודמת לו הרמתה והגבהתה, בחינת סק,

כי תצא | סק סקל, סק-ל. סק מלשון אם אסק שמים שם אתה (תהלים, קלט, ח). אסק, א-סק. לשון עלייה, כמ"ש הרד"ק (שם) וז"ל, אסק - אעלה, כתרגומו, עכ"ל (והוא סוד שם אהי"ה במילוי יודיין שעולה קס"א. כך נתבאר בפע"ח, שער הנהגת הלימוד, פ"א, בביאור פסוק זה. ועיין עוד שער היחודים, פרק כ', יחוד אם אסק שמים שם אתה. ועיין פתחי שערים, נתיב סדר הפרצופים, שהוא בחינת "עלייה" של הנפש לרוח).

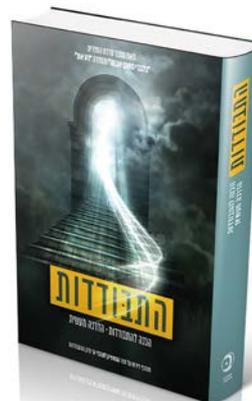
וכתב בחשק שלמה (השורשים, שורש ס, סק) וז"ל, סק, פעל ללשון עליה מעט מעט, כשהדבר שעולים עליו זקוף ונצב ביושר, לא באלכסון, וקשה לעלות עליו כדרכו, תקרא העליה היא "סק". ולא נמצא רק פעם אחת במקרא באות סמ"ך, אם אסק שמים שם אתה. ופעם אחת באות שי"ן, ואש נשקה ביעקב וגם אף עלה (תהלים, עח, כא), שכן

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

אסק, ספק, קירס, קרסים, ברקוס, קסם, קסת, קרסול, קלס, סקל, קרס.

רכישת ספרי הרב: ספרי אב"ד
מוביץ משלוח ברחבי העולם
03.578.2270

רכישת ספרי הרב: ספרי אב"ד
מוביץ משלוח ברחבי העולם

ועוד. בינה דאריך בגרון, ושם מקום השחיטה. ואמרו (חולין, מה, ע"א) אנס בסימנים ושחט, פסולה.

דעת

עיין רמב"ם (גיטין, פ"ב, ה"כ, בסופו) וז"ל, מי שתקפו יצרו הרע לבטל מצוה, וכו', אין זה אנוס, אלא הוא אנוס עצמו בדעת תו הרעה, עכ"ל. ודו"ק. והבן שאנוס ע"י אחרים, יש כאן סילוק דעת. משא"כ אנוס ע"י עצמו, דעתו אונסתו. ולכך כופין אותו עד שיאמר רוצה אני כמ"ש הרמב"ם שם. והיינו שמעמידין אנוס לעומת אנוס, ודו"ק היטב. ועיין ספק הקנה (ד"ה דין איסור רי" קודים עם הנשים).

ועיין עקידת יצחק (שער מו) וז"ל, האנוס לא אנוס רק הגוף לבד, והמפתה גם הרצון והדעת, ולזה הוא נזק יותר גדול בעיני מנזק האנוס, שפגם החלק היותר משובח שבה, עכ"ל. ועיין בגדי השרד (ביאור הגש"פ) וז"ל, עבודה זו (של העגל) מתוך אנוס וטרור וק"ש שוש הדעת, שדעתם היתה טרופה, עכ"ל.

ועוד. כאשר זכה שמואל להנצל מחשש ארס של נחש, דעת דקלקול, קרא עליה רב, כל רז לא אנוס לך (חולין, נט, ע"א). ועיין מחזה אברהם (קרח) וז"ל, בטל רצונך מפני רצונו (והוא בחינת אנוס, ודו"ק), וכו', וזהו דעת טוב.

חסד

מים, שורש לז' משקים. ואמרו (מגילה, יב, ע"א) אין אנוס, אמר רבי אלעזר, מלמד שכל אחד ואחד השקה מין מדינתו. והיינו כל אחד לפי שורשו, והפועל שלא לפי שורשו זהו דקות של אנוס.

ועוד. אמרו (כתובות, לט, ע"א) אנוס שותה בעציצו. ופרש"י, בכלי שבחר לו לשתות בו, כלומר על כרחו ישאנה. ועיין ספר הקנה (ד"ה דין איסור ריקודים עם הנשים) וז"ל, אשת כהן שנאנסה וכו', אסורה לו, דהוא איש החסד, ואינו מנדב חסדיו בספק אשה טמאה.

ועוד. דינה שנאנסה ע"י שכם בן חמור, אמרו חז"ל למס מרעהו חסד, שמנע יעקב חסד מעשו, ולכך נענש שנאנסה.

גבורה

אש. ואמרו (ב"מ, מז, ע"ב) גזירה שמא תפול דליקה באנוס. וכן כל גזל בכח, גבורה, כי כל אנוס יסודו כח וגבורה, ונקרא אנוס, כמ"ש בתרגום יונתן (נשא, ה, ז).

ועוד. סוד יצחק. ועיין עשרה מאמרות (חיקור הדין, פ"ב) שמי שרצה לעשות מצוה ונאנס ולא עשה, ע"ז נאמר (תהלים, קד, כו) לויתן זה יצרת לשחק בו, בחינת שחוק, יצחק - ישחק. ועיין מחברת הקדש (שער הפורים) וז"ל, אנוס גימט' אי"ק, היינו אלף, שממנו מיתוק הגבורות, עכ"ל. ובקלקול, דינה, דין-ה, נאנסה ע"י שכם בן חמור. ולהיפך, דינאל, דין-אל, מיתוק הדין בשם אל - חסד, נאמר בו כל רז לא אנוס לך.

רצון. וכתוב (אסתר, א, ח) והשתיה כדת אין אנוס, כי כן יסד המלך על כל רב ביתו, לעשות כרצון איש ואיש. ובעומק, הכתר שהוא הרצון העליון הוא אנוס את כולם. בבחינת הידיעה שלמ"עלה מן הבחירה.

ועוד. מצח הרצון שבו נמצא הציץ. ואמרו (פסחים, טז, ע"ב) על מה הציץ "מרצה", על הדם ועל הבשר ועל החלב שנטמא בין בשוגג בין במזיג בין באנוס בין ברצון.

ועוד. אמרו (מגילה, טו, ע"ב) אמרה אסתר: אלי אלי למה עזבתני, שמא אתה דן על שוגג כמזיד, ועל אנוס כרצון. ואמרו (כתובות, ט, ע"א) ספק באנוס ספק ברצון. ואמרו (שם, נא, ע"ב) תחלה באנוס וסופו ברצון. ונחלקו שם אבוב דשמואל ורבא, אי הוה אנוס או רצון. ואמרו (ב"ק, כא, ע"ב) תחילתו בפשיעה וסופו באנוס, י"א שפטור, והוה כאנוס, וי"א שחייב והוה כפשיעה. ואמ"רו (ב"מ, פג, ע"א) הנו דדרו באגרא ואיתבר משלם פלגא, מ"ט, נפיש לחד וזוטר לתרי, קרוב לאנוס וקרוב לפשיעה.

חכמה

מחשבה, ובו כוונת המחשבה. ועיין רבינו יונה (על הרי"ף, ברכות, ז, ע"ב) וז"ל, ומפרשי רבנן בנאנס בשינה, כלומר, שאנוס אותו השינה והיה מתנמנם ואין יכול לכיין כמו בפסוק ראשון, וכו', דנאנס בשינה ר"ל שהיה קורא כל השאר מתנמנם, עכ"ל.

ועוד. אמרו (ברכות, ח, ע"ב) והזהרו בזקן ששכח תלמודו מחמת אונסו.

ועוד. אמרו (קידושין, לג, ע"א) דאמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן, בכל מקום מותר להרהר חוץ מבית המרחץ ומבית הכסא, דילמא לאונסיה שאני.

ועוד. אמרו (ברכות, ו, ע"ב) חשב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה. ולהיפך עיין ספר חסד ה' (דף ד', ע"ד. והובא בילקוט ראבוני, ערכים, ערך אוה"ע, אות ו') וז"ל, אם חשב לעשות רע ונאנס ולא עשאוהו כהוגן, אין העיכוב עפ"י עצמו, העיכוב מיד ה' אשר קילקל מחשבתו הרעה, עכ"ל. ועיין של"ה (עשרה מאמרות, מאמר התשיעי) וז"ל, נאנס ולא נעשתה העבירה, החזקה היא שאף אם לא היה נאנס היה חוזר מעצמו, עכ"ל.

ועוד. אמרו (מכות, ז, ע"ב) א"ל אביי, אי אומר מותר אנוס הוא, א"ל שאני אומר האומר מותר קרוב למזיד. ועיין שבועות (כו, ע"ב).

בינה

אנוס, א-נס, סוד הנס בבינה, למעלה מז"ת, שהוא בחינת טבע. ולכך התשלום הוא חמישים, כנגד נ' שערי בינה.

בלבביפדיה קבלה אנס

תפארת

מקרה לילה גם כשהוא במתכוין, שדבר זה נקרא מקרה, ולפי שאפילו חסיד וכו', וכל דבר שהוא להנאת עצמו נקרא מקרה, כי ה' יתברך בעל הסדר, עכ"ל. ודו"ק.

מלכות

כתיב (אסתר, א, ח) והשתיה כדת אין אונס כי כן יסד המלך.

ועוד. כלב, סוד מלכות גימט' ב"ן. ועיין עמק המלך וז"ל, ויקרא לה נובח בשמו וגו', מי שמוסר ממון של ישראל בידי אנשים ע"י מלשינות יתגלגל בכלב נובח בשמו, שנאמר ויקרא ל"ה, ר"ת לשון הרע, נב"ח, עכ"ל.

ועוד. מלכות, שם. ואמרו (כלאים, ז, ו) מאימתי הוא נקרא אנס, משישקע. ופירש הר"ש שם, משישקע, אע"פ שנאנסה כל זמן שנקראת ע"ש הבעלים שאומר זהו שדה של פלוני אינו אוסר דבר שאינו שלו עד שישקע שם בעלים ונקראת על שם האנס.

ועוד. שבת. ועיין משנה שכיר (מועדים, שבת).

נפש

עיין אדיר במרום (ח"ב, מאמר רישא וסיפא) וז"ל, מיד שנגלה עליו (לאדה"ר) הקב"ה ואמר לו איכה, אן נטה לבך כמ"ש ז"ל, שב משם, וחשבו להנצל מן הסט"א כעובר לאנסו, עכ"ל. והבן, נפש למטה מן הבחירה, וזהו לאנסו.

רוח

אנס, א-נס, לשון נסיון. כי עיקר הנסיון הוא במדרגת רוח, כנודע משם הגר"א. אולם אונס רחמנא פטריה (ב"ק, כח, ע"ב).

ועוד. עיין ריטב"א (שבת, מט, ע"א) לגבי תפילין וז"ל, שיהא זריו שלא תאנסנו שינה המביאתו לידי הפחה, כך פירש רש"י, עכ"ל.

ועוד. כתיב (דניאל, ד, ו) די רוח אלהין, קדישין בך, וכל רו לא אנס.

נשמה

רוח, בחירה, כנ"ל. והנשמה אונסת לרוח לעשות רצון קונו.

חיה

כנודע במקום גילוי מוחין דחיה, אין כח לרע, ואזי הרע "נס" ובורח. וכל נס, הוא בחינת אונס, כי הוא נס לאונסו, שלא ברצונו.

יחידה

סוד הכלל. ועיין של"ה (הגהות לשער האותיות, י-יא) וז"ל, הענין הוא כלל ופרט, ובעשות מצוה אחת אף שכולם נכללים בה, מ"מ אינו אלא בכלל ולא בפרט. רק יועיל לו אם נאנס או איזה סיבה שלא יוכל לקיים האחרות והוא חישוב לקיימם, אז מתנוצץ זה הכלל ומתפשט, עכ"ל. והבן, אנס, א-נס, גילוי אל"ף. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

מדת האמת. ואמרו (ב"ב, מה, ע"א) סתם עכו"ם אנס הוא, שנאמר, אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר.

ועוד. סוד משפט. ואמרו (ב"ק, קיג, ע"א) דתניא, ישראל וכנעני אנס שבאו לדין, אם אתה יכול לזכהו בדיני ישראל, זכהו ואמור לו כך דיננו. בדיני כנענים, זכהו ואמור לו כך דינכם, ואם לאו באין עליו בעקיפין. ר"ע אומר אין באין עליו בעקיפין מפני חילול השם.

נצח

נו"ה, רגלין. הולך בדרך. ואמרו (ב"ב, נז, ע"ב) ועוצם עיניו מראות ברע, א"ר חייא בר אבא, זה המסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה. היכי דמי, אי דאיכא דרכא אחרנא, רשע הוא, אי דליכא דרכא אחרנא אונס הוא. ועיין ב"ק (כט, ע"א). ושם (לא, ע"א).

ועוד. עיין אבן עזרא (דניאל, ד, ו) וז"ל, לא אנס, לא ינצח, וכמוהו אין אונס, כמו מנצח, מכריח, עכ"ל. ובמצודות ציון (שם) כתב וז"ל, ענין הכרח ונצוח, ועם שם זה נקרא הגולן אנס, עכ"ל. ועיין אור החיים (צו, ז, לז) וז"ל, זובח תודה יכבדנני, ודרשו ז"ל (סנהדרין, מג, ע"ב) זה הזובח יצרו. והזביחה הוא שינצחהו, ובבחינת הנצחון הוא בורר מנו בחינת טוב אשר אנס מאדה"ר, עכ"ל.

הוד

נו"ה רגלים להלך. ואמרו (קידושין, נג, ע"ב) אונסא דאורחא.

יסוד

אשת יוסף, אסנת, אנס-ת.

ועוד. אמרו (גיטין, עג, ע"א) ההוא גברא דזבין ארעא לחבריה, קביל עליה כל אונסא דמתיליד. וזהו כח יסוד, שמוליד אונס. וכן הוא בקידושין (נ, ע"א) דאתיליד אונסא באורחא. ורובע עשה בו אונס כרצון (ב"ק, מ, ע"ב).

ועוד. אמרו (עירובין, יח, ע"ב) בשכבת זרע דחזא לאונסיה. וכל מקרה לילה (עיין פסחים, סז, ע"ב - בעל קרי מטמא באונס) הוא בשיעור מסוים גדר דחזא לאונסיה (ועיין נזיר (סה, ע"ב) אונסו וספיקו), דבא בסילוק הדעת בשעת השינה. וכמ"ש ר צדוק (לי-קוטי אמרים, אות ה) וז"ל, ובעת השינה נקרא מקרה לילה, כי בשינה אין לו דעת, והסדר הוא מצד הדעת, מה שבשינה הוא מקרה, עכ"ל. אולם אינו אונס גמור, כמ"ש במחשבות חרוץ (אות ה) וז"ל, מקרה לילה בא ע"י השתקעות בדמיונות, עכ"ל. ושורשו עץ הדמיון, עץ הדעת, כמ"ש בצדקת הצדיק (אות קד) וז"ל, בכל אדם יש פסולת בתולדה מעטיו של נחש, ערבוביא דטוב ורע, ומזה הוא מקרה לילה, שע"ז נאמר (תהלים, צא, ו) לא תאונה אליך רעה, עכ"ל. ומצד כך אף כשנעשה ב"דעת" נקרא מקרה לילה, כמ"ש בדובר צדק (אחרי מות, אות ד) וז"ל, בתורה נקרא

מילון ערכים בקבלה • ברודים

ועיין בלשם (חלק הביאורים, שער העקודים, פ"א, אות ט) שנגלד ונעשו הכלים, אולם אינו עביות ממש אלא כגלידה של מים, יעו"ש.

ועיין עוד באיפה שלמה (שער הברודים, פ"ג) וז"ל, נראה לענ"ד לפרש, כי מטעם זה קראה התורה את עולם התיקון בשם ברודים, כי ברודים הוא פציחין, ר"ל פתוחין כמו שפירש רש"י ז"ל, כי החברבורות שלהם היתה פתוחה ומפולשות מזו לזו. והוא לשון פצחו הרים רינה, כי נפתחו ונתרחבו הנקודות ונמשכו ונתפשטו ממקומם הראשון, והוא בסוד פרצופים גמורים. אי נמי, מה שנקראו ברודים, הוא ע"ש "חיבור הדר עם ב"ן", שעולים גימט' ברודים עם האותיות, כי תיבת ברודים כתובה בתורה בחסרון הוא"ו, עכ"ל.

ובינות אלם (ח"א, פרק כה) כתב וז"ל, ברודים, שמשמעו בדים ורדודים. פירוש, בדים, בברור הפנימיות שלא ישאר בהם משברי הכלים כלום. ורדודים, בהתפשטותם בלבושיהן, מלשון וירקעו את פחי הזהב דמתגרמינן ורדידו. והוא ג"כ מלשון ירידה, להורות התרחקם מן המקור, עכ"ל.

ובלשם (ספר הכללים, כלל ד, ענף א. וכן חלק הביאורים, שער העקודים, פ"א, אות ט, עיי"ש טעם נוסף) כתב וז"ל, ונקרא ברודים, כי תרגום של ברודים הוא פציחין (כנ"ל באיפה שלמה), והוא מלשון צח, שהוא זך ובהיר, ותוקף הצחות הוא נקרא ברודים. עיין ערוך ערך פצח. "והוא על אור המ"ה דהתיקון", שהוא אור זך ובהיר הרבה כי הוא זורח מאור א"ס, אור הגנוז וכו'. וכן הוא עוד הכוונה במלת ברודים על תוקף היחוד והקשר, כי הוא מלשון ברד (כנ"ל), וכמ"ש האבן עזרא (ויצא, ל, לב), כי הכפור והברד הם צומתין ומכווצין ומייחדים את הנפרדים להיות אחד. ובעת התיקון נתייחדו אורות הב"ן שהיו רה"ר וע"י המ"ה נתייחדו כולם ונעשו רה"י, והוא מ"ש הרב כי המ"ה וב"ן יחד נקרא ברודים, כי נצמתו יחד כל האצילות. עצמו. ■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון**

כתב בעץ חיים (שער המלכים, פ"א) וז"ל, עולם התיקון נקרא ברודים, בסוד עקודים, נקודים, ברודים. כי מתחילה לא היה רק בחינת כתר לבד, ובו היו עקודים ומקושרים ונכללים כל העשר ספירות, וזה נקרא עקודים, וזהו בסוד פה דא"ק. ואח"כ יצאו מעינים דא"ק י' נקודות, והן עשר ספירות זה אחר זה, ולא היו מקושרים זה בזה דרך קיום, וזה נקרא נקודים. ומחמת שהיה כל אחד בפני עצמו ולא היה בסוד המיתוק לכך נשברו כליהם, והוא סוד ז' מלכין דמתו. ואח"כ נעשו עולם התיקון שנתפשטו הכלים ונתלבשו זה בזה בסוד אדם, וזה נקרא ברודים, עכ"ל. ועיי"ש שער ז', פ"א.

וכתב שם (שער ט, פ"ו, מ"ב) וז"ל, נקודים הוא ב"ן, וברודים הוא מ"ה וב"ן יחד, עכ"ל. אולם נחלקו המפרשים האם שם התואר ברודים קאי על חיבור מ"ה וב"ן יחדיו, או על שם מ"ה דתיקון לעצמו, וכדלהלן.

וכתב בחסדי דוד (אות ט) וז"ל, וטעם קריאת המ"ה ברודים, יען ב"ן הכולל הוא תולדות מלכות דא"ק, וממנו הז"ת דמיתו, ולכן שם ב"ן נקרא נקודות, כי נקודות היא במלכות. ושם מ"ה הכולל הוא תולדות הז"א דא"ק שתחלתו מהיסוד הנקרא הדר, כי הוא סוד הדרת פנים זקן, דהסריס אין לו זקן והוא מלך הדר המחייה את המלכים, וזהו ברודים כמו הדר, עכ"ל. ולדבריו תואר ברודים אינו על חיבור ותערובת מ"ה וב"ן, אלא על שם מ"ה לבדו, ודו"ק. ועיין קול ברמה (אות קלג).

אולם בטל אורות (ח"ב, פ"ג, אות יח) כתב וז"ל, ברודים נקרא הספירות דלאחר התיקון, על שיש בכל בחינה ובחינה מ"ה וב"ן, ולכן נקרא מעורב אודם ולובן והוא כמש"ל בח"א, פ"ז אות ד', ולעיל בפתיחה אות כ"ב, עכ"ל. ולפ"ז ברודים מלשון ברד. וכתב בקהלת יעקב (ערך ברד) וז"ל, ברד - בחינת חסד, מים (זוהר, וישב, קפו, ע"א). תראה שברד הוא כולל דין וחסד, כי השורש שלו מים הוא, ומה שנקפא ונעשה ברד הוא דין, כמ"ש (זוהר, ויצא, קנב. ובראשית, כט, ע"ב) מסטרא דצפון גלידי. עוד י"ל, ברד גימט' יד הגדולה יד החזקה, בחינת חסד וגבורה, עכ"ל.

info@bilvavi.net כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ 2>4>12 USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך תפיסת חיים כתהליך מהווה יסוד לביטחון

חווית חיים שונה בתכלית:

אמנם נקודות ההפרש שצינו עד כה חשובות, ראוי וצריך לתת את הלב והדעת עליהן. אולם גולת הכותרת היא ההפרש התהומי בחווית החיים בין שתי תפיסות החיים הללו.

האמת העלובה הינה כי בתפיסת המקריות אין הבחנה מובנית של חווית חיים, היא יותר מוגדרת חווית מוות. אדם שחי בתפיסה זו הוא חווה כל דבר כמקרה. אמנם ישנם מקרים שאפשר לשאוב מהם חיות, אך לעומתם בחלק גדול מהמקרים לא ניתן לקבל מהם כל חיות. אך זוהי צורת החיים שלהם, מגיע מקרה שאפשר לחיות ממנו, אזי הם מקבלים חיות כלשהי, נגמר המקרה – זהו המקרה שעבר מת, הוא לא מצטרף הלאה למקרה הבא שהיא נקודה חדשה לעצמה. וכאשר הנקודה החדשה חלפה התיישנה, גם היא מתה. נמצא כי כל החיים נתפסים כריבוי פרטים שאין בהם כלום!

כך אדם כזה מגיעה סמוך ונראה לגיל שבעים (כבר מתכננים לו יום-הולדת מיוחדת, זה יהיה עוד מקרה שאפשר לקבל ממנו קצת חיות), הוא נבעת ונבהל – 'אוי, איך עברו להם שבעים שנה כל כך מהר'. הבהלה וההכרזה 'אוי' נובעת מכך שהוא מבין שהחיים נגמרו לו. ואף אמנם שעברו עליו ריבוי עצום של מקרים, אך הוא לא חווה מהם חיות, הוא לא הרגיש שהוא חי כל כך הרבה שנים.

מאיך גיסא, מצד תפיסת החיים כתהליך, הרי כל עניינם של חיים הם בעצם תהליך. ממילא כל מי שחי את חייו בתפיסה של תהליך, ובפועל הוא בוחר יוצר בונה תהליכים בתוך עצמו, אזי כל עתיו ורגעיו

דע את שמחתך. ההתנגדות מביאה לשמחה. פרק יד'

תוספת חיים נרד מעט למטה לקרב לנפשות את נקודת השמחה. התוספת חיים הזו, קיימת אצל כל אדם אפילו החומרי ביותר. זה לא משנה באיזה מדרגה האדם נמצא, התוספת חיים הזו גלויה אצל כל אדם. כשאדם רוצה בנפש שלו, את עצם התחושה שנקראת תוספת להבין ברור, האדם כאשר הוא מת, אין שם שום תוספת, הכל נשאר על עומדו. כאשר האדם חי, הציפורניים גדלות, השערות גודלות, זה מה שכל אחד מאתנו רואה אחרי כמה ימים. כאשר האדם מת, הדברים עומדים על עומדם, אין כאן גילוי של חיות. רוב בני אדם לא חיים בעולם, שהיכר של התוספת של החיים שלהם, גלוי ביום יום. אם ניקח אדם שחי כביכול חיי שגרה, איפה תוספת החיים גלויה אצלו, ביום יום, אחת לזמן הוא קונה דברים שמביאים תוספת, כגון שהוא הולך למכולת וקונה חלב וריבה, אך הוא לא מרגיש מזה תוספת חיים.

בגוף כל אחד מאתנו מרגיש תוספת חיים. מי שקצת מקשיב לעצמו, ומרגיש את עצמו ולא חי חיי שגרה, של סוס שוטה דוהר במלחמה, אלא יש לו זמן שהוא מקשיב לנפש של עצמו, אז הוא מרגיש בו תוספת חיים. בוודאי, כל אדם יש לו את זה בכל רגע. רק השאלה אם הוא מודע לאותה הרגשה. אין כוונת הדבר שאם נשאל אותו, הוא יענה כן, או יענה לא. וודאי שכל אחד מאתנו יענה כן. אלא כוונת הדבר שהוא חווה את התוספת החיים הגשמית, שהוא מקבל בכל רגע.

על דרך כלל רוב בני אדם לא חווים את זה. אלא בשעה שאדם רחמנא ליצלן, נמצא בסכנה מחלה וכדומה, אז הוא מרגיש כל רגע של תוספת חיים, הוא מרגיש את החיים. אבל כאשר הוא חי כסדרו של עולם, על דרך כלל, הוא לא מודע להרגשה של החיים.

אבל מי שלוקח לעצמו זמן של שקט, זמן של התבוננות, זמן של הכרת האני שלו מהרובדים החיצוניים, עד הרובדים הפנימיים, הוא מקשיב לעצמו ומרגיש את גופו, הוא מרגיש את הפעילות שפועמות בתוכו, את ההסתלקות ואת התוספת. אדם שהוא בא להרגש דק, יש כאן דבר דק. הוא יכל לקשור את עצמו להתגלות של התוספת שבחיות, על אף שהיא באה בהתלבשות של הגוף. הוא לא קושר את עצמו להתגלות של החיות, שהיא חיות של גוף, אלא הוא קושר את עצמו לגילוי של התוספת של החיות, שהיא מתמידה. מי שיקשור את עצמו רק לחיות המתגלה, החיות המתגלה היא חיות של גוף.

זהו דבר ששווה לכל נפש של כל אחד מאתנו, יש בו תוספת בכל רגע ורגע. זה עצם נקודת החיים. רק כאשר האדם לא מודע לעצמו, הוא לא מרגיש את התוספת שנמצאת בכל רגע, בעצם החיים שלו. זה כוח אחד מתמשך. וגם החיים של עצמו ממשיכים. אך אם האדם יקשיב עמוק, עמוק לתוך המציאות של עצמו, הוא ימצא מקום שהוא אפשרות של מציאות של תוספת. זה העצה לכאורה הכי קרובה אצל כל אדם, שנקודת התוספת נמצאת אצלו בגילוי, רק זקוקה למודעות וחוויתיות עמוקה. אבל היא נמצאת בגילוי, בכל נפש ונפש. ככל שהאדם מתחבר לדבר, אז יתחדד בו התשוקה של תוספת בנפש.

כל דבר בבריאה, מתווסף בכל רגע ורגע. כי הקב"ה מחדש בטובו, בכל יום מעשה בראשית, והכל מתווסף בכל רגע ורגע. אבל כשכל אפשר להגדיר את זה, להרגיש את זה בחיות, זה תלוי במדרגה של נפש. את עצם התוספת שמונחת בגוף, כל אחד מאתנו מרגיש את זה, אך השאלה היא אם הוא חווה את זה בתמידיות, או שהוא מתעלם והולך ממנו.

העולה מדברינו, שהתפיסה הפנימית בשמחה, היא בעצם תוספת חיים מתמדת. על אף שבוודאי יש בזה קושי להרגיש בזה, כי אם היה הדבר קל לעשותו, בני אדם היו שמחים.

המציאות, שכל אדם ואדם יש לו תביעה לחיים, לפי שכך חקק הבורא את עצם נבראיו, שהם תובעים חיים. כאשר האדם בוקע במידה מסוימת, להרגשת נפשו, להרגשת הנפש שלו, אזי כמו שבגוף יש את התנועה המתמדת שתובעת חיים, על אותו משקל ויתר על כן, כאשר הנפש של בן אדם מתגלה אליו, כל אחד לפי ערכו, הוא תובע חיים. אבל איזה חיים, חיי נפש.

בן אדם שלומד תורה לשמה, מה כוונת הדבר ללמוד תורה לשמה, הרבה ביאורים נאמרו בדברי רבותינו, בגדר לימוד תורה לשמה. אבל ההגדרה השורשית, מהי תורה לשמה, שאדם לומד תורה כי מחמת שהנפש שלו תובעת חיים, וזה הדבר שמחיה, לכן הוא לומד. כל אחד מאתנו שותה מים לשמו של גוף. תורה לשמה, זה לשמה של נפש. זה נקרא תורת חיים. לכן הוא לומד. מדוע הוא לומד, כי כמו שהגוף תובע לשתות, לאכל, לישון, לנשום, לנשוף כי זה חיותו, זה מה שהנפש שלו תובעת, זה נקרא תורה לשמה. מי שיש לו עוד כל מיני חשבונות אחרים, זה מדרגות.

לא יתכן שהנפש בשורשה מנותקת ממקורה, רק בני אדם על דרך כלל לא מרגישים את נפשם, ועל כן הם לא מרגישים את חיבורה בשורשה. אבל הנפש ביסודה מחוברת תמיד לשורשה, על דרך שנאמר על הלומד תורה לשמה, שהוא בכל רגע כמעין המתגבר (אבות ו, ב). כלומר היא כל הזמן יונקת תוספת. הקב"ה בורא בכל רגע ורגע, מחדש בטובו, נמצא שבכל רגע ורגע הבריאה יש בה חידוש ותוספת, זה מערכת פלאי הבריאה. אלא שצריך להיות מחובר לאותו מקום.

מי שקולט את הנקודה הזו, לא בקליטה של שכל, אלא שהוא קולט את הנקודה הזו בנפש, כל החיים שלו משתנים לגמרי. זה בעצם נקרא גאולת הנפש, מחיי גוף לחיי נפש. מהי גאולת נפש, כאשר תשוקת החיים שלו, יוצא מתפיסה של חיות גוף, לתפיסה של חיות של נפש, וכל סדר חייו נפעלים מצד תשוקת החיים, הוא בעצם חי חיי נשמה. אם הנפש תובעת את זה מחמת שהיא התגלתה, אזי התביעה היא תביעה של חיים. וכאן בעצם גילוי האמיתי. [דברים אלו הם לא עוד דבר קטן, אלא זה בעצם גאולת הנפש].

כל זמן שאדם לא נמצא בכזה מקום, אזי גם כאשר יש לו תוספת חיים, היא תוספת חיים שהסיבה שלה היא לא עצמית, אלא היא מקרית. היא בנויה מהתנוצצויות. כי יש לבני אדם בחיים הרבה שאיפות, ורצונות, ותשוקות, כל אחד לפי ערכו. אבל הוא רוצה דבר והוא יכול לדחות אותו לעוד שבוע. כי הוא לא רצון שממנו הנפש חיה, הרגע. משל למה הדבר דומה, אם יגידו לבן אדם, אם אתה רוצה לחיות, תנשום ותנשוף עוד שבוע, הרי בודאי שהוא לא יעשה כן כי עד אז הוא ימות.

לפי האמור לעיל נבין היטב מה שנאמר בכתוב (בראשית ב, יז) כי ביום אכלך ממנו מות תמות, ונודע שאלת רבותינו, הרי הוא לא מת באותו יום. ותירצו ע"ז בהרבה אופנים, אך לפי הנוגע עתה לענינו נראה לבאר, לפני שהוא חטא הוא תפס את החיים כחיי נפש. כשהוא חטא הוא תופס את החיים כחיי גוף, כאן נולד היסוד שהוא עצוב, כמו שנאמר (בראשית ג, יט) כי עפר עתה ואל עפר תשוב. והחזרה לחיי שמחה, היכן הם מונחים? הם מונחים בזה שהוא תופס את עצמו כחיי נפש.

לפי כל האמור נבין בבירור, מהי ההגדרה הברורה המחלקת בין שמחת גוף לשמחת נפש. בפשטות נראה וכן הוא באמת, דשמחת הגוף מונעת מדברים גופניים, ואילו שמחת נפש מונעת מדברים נפשיים. אך בהגדרה שורשית, כל דבר שבא לאדם מבחוץ. וביתר דקות, אפילו דברים נפשיים, שבאים על דרך מקרה ולא על דרך ההתמדה של תביעת החיים, זה תפיסה של חיים שמגיעה ממערכת של גוף. כי הרי בדקות היא שמחה שמתלבשת בגוף. כי כל שמחה שהיא לא באה ממקום של שמחה, שהיא מעצם תביעת החיים שמוסיפה בכל רגע ורגע חיים, זה לא שמחת נפש.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

הבדלה בכח ההוספה צריך להוסיף ולהבין כאן נקודה דקה, אבל היא ברורה, יש כוחות בבריאה, ויש איך דברים מתלבשים, כפי שנתבאר בדרך ה' לרמח"ל עצם הכוח שנקרא תוספת, הוא מציאות. עצם הכוח שנקרא תוספת, הוא לא שייך לא לרוחני ולא לגשמי. זה נקרא שבעה רועים ויוסף. על דרך כלל כשאדם עוסק בעינייני תוספות, הוא לא מתייחס לעצם הכוח שנקרא תוספת, אלא הוא מתייחס להלבשה, מה נוסף לי. נוסף לי וילונות, נוסף לי שטיחים, נוסף לי ספרים, נוסף לי תורה, נוסף לי בריאות. אך באמת אין כוח באדם, שמתגלה בו תוספת מתמדת זולת גילוי החיים. כאן האדם יכל לנתב ולהבין, יש עצם התוספת החיות הגשמית, והאדם יכול להתחבר לעצם הכוח שמוסיף תמיד, מי שיש לו את ההאבנתא דליבא לחלק את הדברים, ולא להצטרף למה שהתווסף שזה גוף, אלא להצטרף לעצם כוח התוספת, הוא בעצם מדבק את עצמו בעולם שכלו תוספת.

צריך כאן כוח נפשי דק, להבדיל את ההלבשה מעצם הכוח. מי שהמערכת הנפשית שלו היא גסה, הוא לא יכול להבדיל את הדברים, וממילא הם לא יכולים לפעול אצלו. אבל אם האדם ירכי את מעמקי נפשו בעצם תחושת הכוח שמתווסף תמיד, ויבדיל את הכוחות, בין עצם הכוח של התוספת, לבין הכוח שמתלבש בו, זה יפתח לו פתח גדול בנפש, שיש בכוחו להתחבר למקור שכולו תוספת.

אדם שיוכל לרכז את הנפש שלו באותו מקום זמן רב, מתוך ישוב דעת, הוא יכול לראות לאט לאט, שהנפש שלו תתרחב. כפי עומק נקודת הריכוז שלו, כך הדברים יכולים לקבל הרחבה. כמובן זה יכול לגרום לו לתוספת בתורה, לתוספת במצוות, לתוספת רוח חיים, ולתוספת שמחה. אך העיקר הוא שהאדם רוצה בנפש שלו, את עצם התחושה שנקראת תוספת.

[יש לציין כי כל דרך זו יש בה לפעמים סיכון, כי המידות הרעות שלו יכולים להשתמש באותו כוח. ברגע שהנקודה של התוספת, הלכה וקיבלה אצלו גילוי, היא עכשיו חלה לפי כליו שלו, שיתקיים בו רחמנא ליצלן, לא זכה נעשית לו סם המוות, כי תשוקת התוספת יכולה לגרום לו לתשוקת קניינים, לרצון להסתובב בעולם, וכל אחד לפי עיניו איפה הוא רוצה להוסיף. אבל אם אדם יכל לשמור את כוח התוספת, יש כאן פתח גדול שיכל להביא אותו לידי נקודת השמחה.

עוד יש לציין, כי אם היה בא אדם לכתחילה שואל מה עליו לעשות, היה צריך לומר לו לילך בדרך אחרת, בדרך יסודית, לבקוע, לעמול, להתייגע, להזדכך, עד שהוא יגיע לנפשו, ומשם הוא יגיע לתוספת חיים נפשית מתמדת, אך האמור כאן הוא לקרב זאת לרוב בני אדם, שאין רצונם לעמול במסירות נפש].

תשוקת החיים עתה נבוא לבאר הדברים ביתר ביאור, כל בן אדם כל רגע נושם ונושף, למה בן אדם עושה את זה בכל רגע ורגע, כי תשוקת החיים שלו היא זו שדוחפת את זה. זה הטבע שלו שהוא רוצה חיים, וזה תנועת החיים, התשוקה שלו לחיות מכריחה דבר זה.

כיוון שהנשמה מולבשת בגוף, והאדם על דרך כלל חי את חי גופו, והרבה פחות את חיי נשמתו, על כן התפיסה שלו של חיים, נתפסת כחיי גוף. דבר זה נראה בברור, מזה שרוב בני אדם מפחדים למות, [חוץ מצדיקים יותר שמפחדים מהעונש של הגיהנום], כי בעומק הם תופסים את המוות כחידלון, מחמת שהם תופסים את חייהם כחיי גוף, והמוות באמת עינינו חידלון של גוף. [ישנם עוד סיבות לכך, אך זהו הסיבה השורשית]. זה בשעה שהאדם מת, אבל בשעה שהוא חי מה גורם לו לחיות, עצם זה שהוא משתוקק ורוצה את החיי גוף, זה מה שבעצם גורם לזרימה המתמדת של הנשימות והנשיפות שלו, שבכל רגע הוא נושם ונושף.

התביעה לחיים היא עצם מציאות הנברא. על דרך שנאמר (תהלים כא, ה) חיים שאל, רק כל אחד לפי מה שהוא תופס מה הם חיים, זה מה שהוא תובע. התביעה לחיים לא נמצאת במערכת הבחירה של האדם. אלא זו

לירושלים, כאשר עוברת שעה הוא לא אומר - 'אוי, עברה שעה', אלא הוא מבין - עברה שעה ועברתי את כל הדרך שרצית על מנת להגיע ליעד שיעדתי לעצמי כשיצאתי לדרך. אדם זה חי בבחינה של - 'היום מלאו ימי ושנותי, מלמד שהקב"ה יושב וממלא שנותיהן של צדיקים מיום ליום ומחודש לחודש, שנאמר את מספר ימיך אמלא', בא בימים, הוא חווה את החיים, הוא מילא אותם, מיצה אותם. הוא הלך בהם והגיע אל יעדו, אל מחוז חפצו. השיג את יעדיו, השלים את חסרונותיו, בנה את בניינו.

דע את ביטחונך תיקון הפחד בדעת וברגש

פנים: ישנו היבט חיצוני - שתופס זאת כבריחה, וישנה תפיסה פנימית יותר שקולטת שמדובר כאן במהלך של החזרת הדעת מהחיצוניות אל שורשה שבפנימיות, ונבאר.

במבט שטחי נראה כי לכאורה דרכם של חז"ל להסיח דעת לעיון התורה דומה במהותו להיסח הדעת בדרכים הפסולות שמנינו. שהרי בכולם המהלך שוה בזה שהם בעצם עצות חיצוניות ביותר לבריחה מהמציאות, לבריחה מהתמודדות עם הפחדים והצרות. ומבט זה רואה גם בפניה לצלול אל תוך סוגיות התורה האהובות על האדם, ככלי המשמש לברוח מהתמודדות עם המציאות שבה כביכול קיימות סיבות ממשיות לפחד. ואם כן, זו בריחה וזו בריחה, ומה הועילו חכמים בתקנתם?

אמנם נודה כי ישנה אמת בכך, כי אכן פעמים רבות אלו שנוקטים בדרך זו של פניה אל לימוד התורה על מנת להסיח דעתם מצרות העולם, הם עושים זאת מתוך גישה של בריחה מהמציאות. אך יש לדעת כי חלק מסוים מאסטרטגיית ההתמודדות של הנפש במצבי העולם הזה היא בריחה אל מקום מנוחה. הנפש לא אמורה להיות תמיד תמיד במצב של התמודדות מלחמה והתגוששות ריצה והשגה. יש זמן ומקום שצריך לתת לנפש מנוחה, לתת לה לברוח מהמציאות הלוחמנית והמתנגדת במידה מדודה, באיזון הנכון ובצורה הנכונה כפי ערכה.

כלומר, התפיסה כי בריחה היא תנועה שלילית לגמרי בהכרח, אינה נכונה. תפיסה זו נובעת מכך שישנם אנשים לרוב חלושי אופי, אשר סדר חייהם הוא לברוח מפני כל התמודדות, כל קושי גורם להם להתכנס כמו צב בתוך השריון שלו, או גרוע מכך הם כל אחד כדרכו נוקט באמצעים כנ"ל לברוח מהמציאות, לצאת ממערכת הדעת. ואם כן, השליליות שבדרך זו היא הפרת האיזון על ידי בריחה קבועה מהתמודדות למנוחה דמיונית. אולם אדם מאוזן בנפשו, שחש כי נפשו תשושה ממלחמות והיא זקוקה לבריחה לצורך מנוחה, תינח לה לנפש.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

הם ממשיכים ללכת בתהליך גם בעולם הבא עוד ועוד. על זה גופא נאמר - צדיקים אפילו במיתתם קרויים חיים. מה שאין כן בתפיסת המקריות זוהי הבחנה של רשעים גם בחייהם קרויים מתים, כי גם פה בעולם הזה שהם כביכול חיים, אך הם לא חוויים חיים אלא מוות.

אדם שחי בתפיסת תהליך אינו פולט אנחת 'אוי', איך עברו כל כך הרבה שנים, כי מבחינתו הם לא עברו אלא הם מצורפים בתוכו. כי כאשר אדם נוסע מבני ברק

שכביכול עברו, הם אינם מתים וכלים, אלא להיפך הם מצטרפים לאבני היסוד ולאבני הבניין שכבר נוסדו והונחו, ויחד הם מרכיבים בניין של נפש חיה. הוא חווה חיים מכל נקודה ומכל שלב בחייו, כי כל נקודה היא עוד התקדמות במסלול אל היעד, וכל שלב הוא עוד נדבך בבניין השלמות. תהליך חייו הם בבחינה של - תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא שנאמר ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלקים בציון. הם הולכים מחיל אל חיל, הולכים מלשון תהליך. הם חיי תהליך בעולם הזה, וממילא על גבי זה

שימוש בהיסח הדעת להתמודדות עם פחדים עד כאן דנו בכמה אופנים במערכת ההתמודדות מול פחדים חיצוניים. ישנו אופן נוסף להתמודדות עם פחדים אלו, וזה על ידי היסח דעת.

למעשה כולנו מכירים את השיטה הזו מי פחות ומי יותר, כי חלק נכבד מאוכלוסיית בני האדם בעולם משתמשים בה מדי פעם. אולם יש לדעת כי אף שבמבט ראשון נראה כי אין זו דרך מוטוונקנת, ואין זו דרך התורה, כיוון שלכאורה זוהי בריחה מהמציאות ותו לא. אמנם בחלקיות דרך זו נכונה, אך מכיוון שדרך זו הינה רק חלקית ולא שלימה, לכן היא נראית וגם בפועל נחשבת כדרך שקרית ופסולה. אך מצד האמת להיסח הדעת ישנם פנים שליליות ולא מתוקנות כידוע, אך יש לה גם פנים חיוביות ומתוקנות, ואף יש לכך שורש בתורה במידה ובצורה הנכונה והמתוקנת. ידוע דרשת חז"ל לפסוק 'דאגה בלב איש ישחנה' - ישיחנה מדעתו. ושם מבאר רש"י שעניינה של דאגה זו - פחד, שדואג על שום הפסד פן יבואהו. וכן הפסוק 'פחד בלב איש יין מפיגו'. ואם כן, ישנו שורש בכתובים ובחז"ל להתמודדות עם פחד גם על ידי שתיית יין. אולם כפי שהגדרנו, כל דבר שכתוב בתורה ובחז"ל צריך לבדוק מהם גדריו ומה מעמדם ביחס לנפש שלנו. כי בשתיית יין ישנם פנים שהיין מסלק לגמרי את הדעת, ויש פנים שהשותה יין יש בו מדעת קונו. ועל כן, אם תהיה תפיסה ברורה של גדר עצת חז"ל, וגם תהיה הכרה ברורה מהו מעמד הנפש והתאמה כנגד העצה, הדבר יהיה לתועלת.

התפיסה השלילית ביחס לדרך זו של היסח הדעת נובעת מכך שעל דרך כלל רוב ככל אלו שמשתמשים בעצה זו אינם עושים זאת מחמת שכן כתוב בחז"ל, ובוודאי שהם גם לא ביררו מהי דרך התורה ומהו הערך הגבול המקום והמידה הראויים לשימוש. כי רבים מאלו שהולכים בדרך זו, כאשר הם נגשים להסיח את הדעת, הם מחפשים דרכים כיצד לצאת לגמרי ממערכת הדעת. ישנם כאלו שמגבירים את עמל עבודת הפרנסה והעסקים שלהם בבחינת - 'תכבד העבדה על האנשים ויעשו בה ואל ישעו בדברי שקר'. וישנם כאלו שפונים למלא את ישותם

בלבביפדיה אברהם

- לז' קניו, לשבעה הימים שנקנה בהם העולם, ר"ל ילדתו להקב"ה שהוא בעל השבעה כוחות שנמצא בהם כל המציאות, עכ"ל.

בראשית, כא, ז - וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים כאשר צוה אותו אלקים. ואמרו (פסיקתא דרב כהנא, יב, בחדש השלישי) אברהם נצטווה על המילה, שנאמר (בראשית, יז, ט) ואתה את בריתי תשמר. יצחק חניך (נימול ראשון) לשמונה ימים, שנאמר וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים. וזה נעשה ע"י אברהם, והרי שהוא ראשון שמל את בנו בן שמונת ימים, ודו"ק. וממנו ילפינו שחייב האב למול את בנו בן שמונת ימים (קידושין, כט, ע"א).

ואמרו (ב"ר, וירא, נג) יצחק: י - עשרה, כנגד עשרת הדברות. צ - תשעים, ואם שרה הבת תשעים שנה תלד (בראשית, יז, יז). ח - שמנה ימים מילה, וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים. ק - הלבן מאה שנה יולד (שם, שם). ועיין אלשיך על אתר. ודו"ק שאות ק-צ רומזים לאברהם ושרה, ואף אות ח' אינה רומזת ליצחק בלבד, אלא לכך שאברהם מל את יצחק לשמונת ימים כנ"ל.

ואמרו (פרקי דר"א, כט) וכשנולד יצחק, בן שמונה ימים הגישו למילה, שנאמר וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים. והגישו למנחה ע"י המזבח, ועשה שמחה ומשתה. מכאן אמרו חכמים, חייב אדם לעשות שמחה ומשתה באותו היום שזכה למול את בנו כאברהם, שנאמר (שם, ח) ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק.

ואמרו (בראשית רבתי, וירא, כא, ד) וימל אברהם וגו' בן שמונת ימים. הה"ד למנצח על השמינית (תהלים, יב, א). הה"ד נצור בני מצות אביך ואל תטוש תורת אמך (משלי, ו, כ). "שמונה" מצות יש כאן (עיי"ש שמונה שם מה הם ח' מצוות אלו) שחייב אדם לעשות בכל יום, ואלו הן, נצור בני מצות אביך, זו מצות מילה שנתנה לאברהם, והבן שמצות מילה היא שורש לכל ח' מצות שבכל יום, וזה עיי"ש. והבן שמצות מילה היא שורש לכל ח' מצות שבכל יום, וזה נתנה לאברהם, מצות אביך. והרי שיחס השמיני אינו רק ביחס לנימול ביום השמיני, יצחק, אלא אף ביחס לאברהם. והבן שמצוה ראשונה שנעשה באדם היא מילה ביום השמיני, והיא שורש לכל מצותיו. והרי שהשמיני שורש לכל מצותיו. וזה נעשה בתחלה ע"י אברהם.

ושורש הדבר שמילה ראשונה לשמונה נעשה ע"י אברהם, כתב בספר אפריון (בא, יב, ו) וז"ל, ובשם הגאון מו"ה הלל ל"ש נ"י, שמעתי פירוש המדרש, "כחותמו של אברהם אבינו", כלומר (שהמילה היתה) לא רק התשת כח האבר למעט התאוה (כמ"ש הרמב"ם במורה נבוכים, ח"ג, פרק מט), אלא כחותמו של אברהם אבינו, שלא הוצרך להתשת התאוה שהיה בן צ"ט שנה, רק למען חותם ברית קודש, עכ"ל. וזהו חותם, חתם, ח-תם, כמ"ש גבי מילת אברהם, שאמר לו הקב"ה, התהלך לפני והיה תמים, וזהו ח-תם. וזהו כח המילה לח' מכוחו של אברהם אבינו. ולפ"ז מטבע הלשון "להכניסו בבריתו של אברהם אבינו", אינו רק על עצם המילה, אלא אף על יום השמיני דייקא, ודו"ק. ועיין רא"ש (קידושין, סימן מ) שנחלקו אם כאשר אין האב מל וב"ד מכניסים את הקטן לברית, אם מברכים ברכה זו, ודו"ק.

ואיתא בשו"ת איתן האזרחי (ירח האיתנים, פסחים, ד, ע"א) וז"ל, במד"ר, שאלו את ר"א תינוק לכמה ימים נימול, א"ל לשמונה, שנאמר וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים וגו'. והוא פלאי, דלמה לא אמר להם מפסוק הקודם דכתוב ובן שמונת ימים המול לכם כל זכר לדרותיכם, עיי"ש. ולהנ"ל הביאור כי יסוד דין שמונה יסודו אינו רק בולד ביצחק, אלא במוהל, באברהם, ודו"ק. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

בראשית, כא, ב - ונתהר ותלד שרה לאברהם בן זקניו. והיינו שבשרה נעשה נס שנעשה לה ארח כנשים וחזרה למעין נערות, משא"כ אצל אברהם נשאר בזקנותו ואע"פ כן ילד. כ"כ כמה מרבותינו. עיין אלשיך (פרק כא, ד"ה וה' פקד), העמק דבר (וירא, כא, ב), חידושי הגרי"ז (סימן כ), ושפתי צדיקים (וירא). ונולד בחוסר תאוה של זקן כמ"ש רבותינו. וזהו תיקונו של אברהם, שמדתו אהבה - תאוה, ודו"ק.

ואמרו (ב"ר, וירא, נג, ו) מלמד שלא גנבה זרע ממקום אחר (כליזני הדור שהיו אומרים מאבימלך נתעברה שרה. עיין ב"מ, פז, ע"א). מלמד שהיה זיו איקונים שלו דומה לו. ואמרו (לקח טוב, וירא, כא, ב) בן זקוניו - שתי מלות הן, זיו איקונין, מלמד שהיה זיו איקונין שלו דומה לאביו, וכן הוא ביוסף, כי בן זקונים הוא לו (בראשית, לז, ג). ובספר מעשי ה' (אבות, פרק יט, וירא) כתב וז"ל, ויהיה אומר לזקוניו, כמו כזקוניו, שפירושו כזיו איקונין שלו, עכ"ל.

ובחיצוניות הסיבה לכך כמ"ש חז"ל, כדי שיהיו הכל מודים ואומרים אברהם הוליד את יצחק, ולא מאבימלך נתעברה שרה, בבחינת גנבה זרע ממקום אחר. אולם בעומק זהו מהות פנימית שדומים זה לזה, ואינו רק התראות חיצינית גרידא. וכלשון צרור המור (תולדות) וכמו שהיה דומה במעשיו, כן היה דומה בצורתו, עכ"ל.

ובעומק, לזקוניו, שכיון שנולד יצחק לזקנותו של אברהם, קנה וקבל הארת זקנה של אברהם. וכמ"ש בתפארת שלמה (וירא, ד"ה ותהר) וז"ל, זה היה הכונה לטובה מאת ה' מה שלא ילדה שרה לאברהם עד עת זקנותו, כדי שיוולד יצחק מתוקן בבחינת הרחמים מבחינת זקן מלא רחמים בהמתקת הדינים. וז"ש שרה כי ילדתי בן לזקוניו, פירוש שהבן יהיה נולד מבחינת זקן מלא רחמים, וכו', וזהו קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, עכ"ל. היינו שהיה דומה לזקנותו של אברהם. ועיי"ש עוד (סוכות, ד"ה שאל אביך).

ובדקות יותר, נתבאר בליקוטי מוהר"ן (תורה ס, אות ה) וז"ל, כי ילדתי בן לזקוניו - כי ע"י לידת יצחק, שהוא התגלות היראה, עיי"ז נמשך אריכות ימים, בחינת זקן כנ"ל, בבחינת יראת ה' תוסף ימים, עכ"ל.

ושורש כח זה של זיו איקונין של אברהם, שורשו דייקא בזקנה של אברהם, שהרי זיו איקונין הוא נוטריקון של "זקוניו", לשון זקנה. והרי שעיקר זיו האייקונין הוא גילוי של זקנה דייקא. וכן קרוב לכך מפורש במ"ש (בראשית, כד, ב) ויאמר אברהם אל עבדו "זקן" ביתו המושל בכל אשר לו (אליעזר). ואמרו (ב"ר, חיי שרה, נט, ח) זקן ביתו - שהיה זיו איקונין שלו דומה לו. המושל בכל אשר לו - שהיה שליט ביצרו כמותו.

ובדקות, זיו איקונין לשון זקנה כנ"ל, מלשון "זה קנה חכמה". בחינת חכמת אדם תאיר פניו. ולכך אליעזר שהיה זיו איקונין שלו דומה לשל אברהם כנ"ל, נקרא דמשק אליעזר, ואמרו חז"ל שהיה דולה ומשקה "מתורת" רבו לאחרים. והיינו שנגלה בו חכמת אברהם עצמו. וכן נגלה אצל יוסף שהיה זיו איקונין שלו דומה ליעקב, וזאת מפני שכל מה שקבל תורה משם ועבר מסר לו, ועיי"ז חכמת יעקב נגלת ביוסף. וכמ"ש בתרגום, בן זקונא הוא לו בר חכים הוא לו. ועיין כלי יקר (וישב לז, ג). ושורש זיו איקונין זה באדה"ר, ששופרא דיעקב מעין שופריה אדה"ר (ב"מ, פד, ע"א). ועיין פני דוד (ויגש, אות א). וכתב בשל"ה (וישב, תורה אור, ט) וז"ל, רמז ב"בן זקונים", שהם אדם וחוח, שהם היותר זקנים שבעולם, עיי"ש.

ומהלך נוסף מצינו בתורת המנחה (ר"ה, דרשה ע"ז) וז"ל, בן זקוניו

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיינן ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

תסור מן הדבר וגוי ימין ושמאל. וזהו מוסר, מו-סר, המיסר את האדם לבלתי סור לדבר האסור. וכאשר אינו סר אלא נשאר במקומו, זהו בחינת סגר, סר-ג, סגור לבלתי סור. ומעין כך נותנין בפה הבהמה לבלתי תסור להיכן שאסור, רסן, רס-ן.

אלסר, אסור, אסיר, אסנפר, אסר, סתר, אסתר, אריסי, ארתחשסתא, חסר, מוסר, מסמר, מרס, מספר, מסתר, סגר, סיר, סירות, סנורים, סער, ספירים, ספר, ספרד, בסר, פרסות, פתרוס, קרסים, ברקוס, רסה, גרסה, סר, חרס, חרסה, סהר, מסגר, מסדרון, מספר, קרסו, סורר, סמדר, ספיר, סרדי, רמס, סרפד, פרדס, פרס, רפס, סכר, רכס, גרס, יסבר, סחר, סרח, כרכס, תירס, מסרפו, סיסירא, כרפס, רסן, סורר, מוסרה, כרסם, מסגר, סרן, סמדר, מרמס, מחסור, מרסנא, מסחר, סרבים, סגריה, מרכסי, סוחר, רעמסס, סריס, סחרחר, סברים, סירים, סופר, קירס, סמר, סחרת, סנפיר, סמגר, שלמנאסר, סרגון, סנחריב, סרה, רסיס, סרעפת, סרד, פלנאסר, סרח, רפסודה, פתרוס, עריסה, קיתרוס.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

הטיפות. ומי שאין בו כח זה, נקרא סריס, סר-יס. סריס אותיות רסיס. וכאשר יש פגם ברסיסים אלו, והיינו שהולד אינו כראוי, זה בן סורר ומורה. סורר, סר-ור. וכאשר הולד עדיין בקטנותו ממש, הוא קרוב לבחינת רסיס כנ"ל. ואזי מוטל בעריסה, רס-עיה.

ושורש מקום צרוף הרסיסים, הוא ספר, סר-פ, שבתוכו מצורף אותיות, שהם בחינת רסיסים רבים. ומעין כך כלי בישול הנקרא סיר, סר-י, שלתוכו נותנים חלקי אוכל רבים, שהם רסיסים. וכאשר האדם עוסק בספר, אזי מכניס לתוכו רסיסים אלו ונעשה כלי מעין סיר לרסיסים אלו. וזש"כ גרסה נפשי לתאוה. גרס, ג-רס. וכן נקראו הראשונים סופרים, ואמרו חז"ל בקדושין, מפני שהיו סופרים אותיות של תורה. סופר, סר-פו. שע"י שסופרם מקבצם, מעין בחינת דבר שבמנין לא בטיל. ובדקות עצם ספירתם הוא צרירתם יחד. וזהו בחינת רכס, מלשון חיבור, רכס הרים וכו', רס-כ. וכן בחינת קרסים, קרס, ק-רס, היפך לשון קריסה. ושורש צרופים הוא בחינת סדר, סר-ד. ושורש הסדר במחשבה. וכאשר מחשבתו אינה מסודרת, זהו בחינת סחרחר, סר-חרר.

והנה אסור, או-סר, מהותו בבחינת לא

כי תבוא / סר "ועבדת את איביך אשר ישלחנו ה' בך ברעב ובצמא ובעירם ובחסר כל ונתן על ברזל על צוארך עד השמידו אתך" (דברים, כח, מח).

חסר, ח-סר. כאשר מסירים דבר, נעשה חסר במקום ההסרה. וכאשר פעולת ההסרה היא מבנין, זהו סתר, ת-סר. וזהו רעמסס, רס-עמס, כמ"ש שהיה מתרוסס. ובאופן חלקי, כאשר נותנים מסמר בבנין, המקום שאליו נכנס המסמר, מתרוסס. מסמר, ממ-סר. ודבר שעשוי מחלקים אלו נקרא חרס, רס-ח. והחלק שאותו מסירים, אף בו חלה הסרה, ונעשה רסיס, רס-יס. וכאשר צורת ההסרה, שהדבר נעשה לרסיסים, זהו קרס, ק-רס. וכן רמס, רס-מ, שע"י שרומס נעשה רסיסים. וסנחריב, סר-נחיב, נקרא כן ע"ש שרוסס את כל האומות, והפך כל אומה ואומה לרסיסים, ע"י שבלבל את האומות. והשורש לכך באומה הנקראת פרס, פ-רס, לשון פרוסה, חלק.

ורסיס דתיקון הוא בחינת רסיסי לילה, ונקרא יום סגריה, סר-גיר. אולם עיקרו בלילה בזמן הארת הלבנה - סהרא, סהר, סר-ה. ולילה ניתן להריון, כח ההולדה מן

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

אסק, ספק, קירס, קרסים, ברקוס, קסם, קסת, קרסול, קלס, סקל, קרס.

רכישת ספרי הרב: ספרי אב"ד
מוביץ משלוח ברחבי העולם
03.578.2270

רכישת ספרי הרב: ספרי אב"ד
מוביץ משלוח ברחבי העולם

בלבביפדיה קבלה אנף

ועוד. עיין רבינו בחיי (דברים, ט, כ) וז"ל, יש לתמוה כי אהרן נתכוון ומח- שבתו היתה זכה בעבודת ה' ית' וכו', וא"כ למה התאנף בו ה', והתשובה בזה, כי הקב"ה מדקדק עם הצדיקים אפילו כחוט השערה, וכן דרשו חז"ל (ב"ק, ג, ע"א) ממה שכתוב וסביביו נשערה מאוד, עכ"ל.

אזן עיין סידור התפלה לרוקח (ברכת המזון) וז"ל, כל פסוק שיש בה בחומש שמיעה, אין ה, עכ"ל. כי היא שורש אף - אנף (עיין ערך קטן אמא). ובאורות האזן אין שורש לאף, לאנף, לשבירה.

חוטם אנף, אף-נ. לשון חרון אף. וכמ"ש (תהלים, פה, ו) הלעולם תאנף בנו, תמשך אפך לדר ודר. ומצד כך נקרא בעל חי אנפה. ופרש"י (ויק' רא, יא, יט) וז"ל, היא דיה, רגזנית, עכ"ל. עיין חולין (סג, ע"א). ועוד כתב רש"י (דברים, א, לו) וז"ל, התאנף, נתמלא רוגז, עכ"ל. ועיין אבן עזרא (ויקרא, שם) וז"ל, האנפה, שיתאנף מהרה. ועיין רש"י הירש (ויחי, מט, ז) וז"ל, אף משורש אנף, וכו', אנף, התעוררות נפשית שיצאה אל החוץ, ומבחינה חיזונית היא מתגלת בפנים, עכ"ל. ועיין מלבי"ם (ישעיהו, יב, א) וז"ל, פעל אנף מורה על הוראת פנים נזעמים בגלוי, עכ"ל. אולם יעויין שם ברש"י הירש (בראשית, ב, ז. ומעין כך בשלח, טו, ח) וז"ל, שורש אף ואפים אינו אף, אלא אפף, עיי"ש. ועיין עוד במלבי"ם (מצורע, אות נ) וז"ל, מצאנו כמה שורשים שהנו"ן באמצע נוספת ונופלת, כמו אף אנף, עכ"ל. וע"ע בדבריו (תהלים, פה, ו) וז"ל, ויש הבדל בין אף ובין אנף, שאף מורה שהכעס מתגלה ע"י עונש, ואנף מורה שמכלה את האף ע"י העונש. העונש הבא ע"י אף יצויר שיהיה עונש חלקי וכו', והעונש הבא ע"י אינוף הוא עונש כללי שאין אחריו אף ועונש כלל, עכ"ל.

ועוד. אנף, מלשון אף, שכועס על אחד, "ואף" על זולתו, כי מתרחב הכעס ואינו מצומצם למי שהכעיסו. וזהו אנף. ועיין רבי סעדיה גאון (עזרא, ט, יד) וז"ל, תאנף, לשון רוגז, גם בי התאנף ה' (דברים, א, לו), מתרגז, אף עלי הוה רגז, עכ"ל. ועיין גור אריה (דברים, א, לו) וז"ל, התאנף, התמלא רוגז, לפי ש"התאנף" הוא התפעל, ולא כמו "ויקצוף", פעל עומד, עכ"ל. וכאשר מלא רוגז כועס אף (גם) על אחרים נוספים, ולא רק להדיא על מי שהכעיסו. ועיין אבן עזרא (דברים, א, לו) וז"ל, אפן, הנו"ן מובלע בפ"א, והיא בלשון ארמית נראית גם הוא מגזירת כי אנפת בי, גם בי התאנף ה', עכ"ל.

פה נשיקה. וכמ"ש (ב"ר, וישלח, פג) נטל את התבן והשליכו על הארץ ונטל את הקש ושרפו, נטל את החיטים ועשה אותן כרי וכל מי שרואה אותן מנשקן, הה"ד (תהלים, ב, יב) נשקו בר פן יאנף.

ועוד. תפלה. כתיב (דברים, ט, כ) ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו וגו', ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההיא. לבטל האנף. ואמרו (שמ"ר, תצוה, לח, ד) שלא התרצה הקב"ה לאהרן אלא ע"י תפלה. ומכאן למדו שתפלה מועלת מחצה, שניצלו אלעזר ואיתמר. עיין תנחומא (אחרי מות, יב).

ועוד. אכילה. עיין סידור התפלה לרוקח (ברכת המזון) וז"ל, בברכת המזון נעלם אות ה' (עיין ערך קטן אמא), לפי שבכל מקום שיש אכילה עושה רושם, כמו וישבו לאכול לחם, מיד וימכרו את יוסף, וישב העם לאכול ושתה ויקומו לצחק, כי השט"ן מלא"ך אף (אף - אנף) שם, ע"כ צריך לדבר דברי תורה, שנים שאוכלים על שלחן אחד ואין ביניהם דברי תורה וכו', עכ"ל. והבן שמתקן הפה, אות ה' - פה, ומהפכו מאכילה בפה, לדיבור ד"ת בפה.

אור א"ס עיין הכתב והקבלה (דברים, א, לו) וז"ל, התאנף ה', ת"א ויב"ע, הוה רגז מן קדם ה'. וכתוב ויתעבר ה' (לקמן). לא רצה לפרש כפשטות משמעות בהתפעל שהוא חוזר על עצמו וכפרש"י נתמלא רוגז נתמלא עברה וחימה, דא"כ אנו מייחסים לו ית' התפעלויות הכעס האף והחמה, וזה לא יתכן אליו ית' המרוחק מן התפעלויות גשמיות תכלית הריחוק (כמו שהרחיב לבאר במורה נבוכים). לכך פירש לשון התפעל בענין זה לפעל יוצא, כמו כלי עץ תתחטאו (מטות, לא), שהכלים הם נפעלים, וכן והתנחלתם אותם (ויקרא, כה), והרבה כיוצא בהם, עכ"ל.

צמצום סילוק אור א"ס, והוא השורש לכל סילוק וכליו, שלא נשאר ממנו אלא רשימו. וזש"כ (עזרא, ט, יד) הלא תאנף בנו עד כלה לאין שארית ופליטה. ועיין מלבי"ם (ואתחנן, ג, כו) וז"ל, ויש הבדל בין התאנף ובין התעבר, שפעל אנף מורה שמכלה בו אפן וחרונו, עכ"ל (וכן ביאר שם, מלכים, א, יא, ט). ועיין שם בלשונו (תהלים, ב, יב) שפעל אנף מורה על שמכלה חרון אפן בעונש נחרץ, עכ"ל. ולכך כתב שם (עט, ה) וז"ל, עד מה ה' תאנף לנצח, אנף הוא כשמכלה חרון אפן, ובהו ראוי שיופסק הכעס, ואיך תאנף לנצח אחר שכבר כלית חרון אפך בנו, עכ"ל. ועיי"ש (תהלים, סג, ג. פה, ו. וישעיהו, יב, א).

ועוד. סוד חלל, שורש לחילול השם. ועיין מגיד מישרים (שמיני) וז"ל, התאנף ביה משום חילול ה' דהוה.

קו קו - תקוה. וכאשר נגלה מדת אנף, שורש הכילוי הגמור, משם נובע התקוה הגמורה, בחינת בן דוד בא בדור שכולו חי"ב.

עיגולים חטא העגל, עיגול דקלקול. ובו כתיב (דברים, ט, כ) ובאהרן התאנף ה' "מאד" להשמידו. ועיין שפתי כהן (דברים, ד, כא).

ועוד. כתיב (דברים, א, לו) גם בי התאנף ה' בגללכם. בגלל לשון גלגל, ודו"ק. ועיין אור החיים (שם) וז"ל, בגללכם, בגלגול דברים שלכם, עיי"ש. ועיין מהר"י קראו (במדבר, יט, א) וז"ל, ובאהרן התאנף ה' להשמידו, לפי שנעשה תקלה על ידו, והגורם נענש, כמ"ש דוד לאביתר, אנכי "סבות" (לשון סיבה ומסובב, עיגול סביב) בנפש בבית אביך, עכ"ל.

ועוד. אנף מביא לגלות, כמ"ש רש"י (ישעיה, יב, א) וז"ל, אודך ה' כי אנפת בי, והגלתני, וכפר גלותי עלי.

יושר ג' קוים. ועיין רש"י הירש (עקב, ט, ח) וז"ל, ויתאנף וגו', לא הרי התאנף כהרי קצף. קצף הוא תחושת הרוגז המתעוררת במישר- רין ע"י התנהגות גרועה של אחר. כנגד זה פירוש התאנף, להביא את עצמו לכלל כעס על אחר, בשיקול דעת ובידיעה גמורה. משום כך לשון התאנף כתוב לפני גזירת עונשים, והוא בא לומר שהעונש לא נגזר מתוך פרץ רגשות (קוי הצדדים) אלא בשיקול דעת (קו אמצעי ששוקל ב' קוי הצדדים) ובשליטה עצמית.

ועוד. עיין עבודת הקדש (ח"ג, פ"ט) וז"ל, ויתאנף ה' בשלמה, כי עב אורחות יושר.

שערות אמרו (פסחים, מג, ע"א) תניא, ר' יהודה אומר, אנפיקינון, שמן זית שלא הביא שלישי, ולמה סכין אותו, מפני שמשיר את השער ומע- דן את הבשר. והבן, אנפיקינון, אנף-יקינון. לשון חרון אף. ועיקרו נגלה בשערות, מותרים המח. חכמה בחינת שמן כנודע. ושמן זית שלא הביא שלישי, הוא בחינת אנף. ולכך משיר השער דייקא, שהם מותרים המח.

בלבביפדיה קבלה אנף

ויש בטישה שיוצרת "ניצוצות", כמ"ש שם (פ"ה, מ"ת) וז"ל, נמצא שיש ג' מיני אורות. א. האור הראשון שבכולם, והוא נקרא עקודים, כנ"ל. ב. הוא הרשימו נשאר מזה האור שבא דרך יושר, והוא רחמים. ג. הוא האור הבא אליו דרך עלית הספירות, שאז הוא דרך אחורים, שהוא דין. והנה כבא אור הג' שהוא דין, פוגע באור הרשימו הנשאר שהוא רחמים, ואז מכים ומבטשים זה בזה, משום שהם ב' הפכים, זה אור ישר והוא רחמים וזה אור חוזר והוא דין, וזה חפץ לעלות אל מקורו, והוא אור הרשימו אע"פ שאינו עולה ממש עכ"ז חשקו וחפצו הוא להדבק ולקבל ממנו, והאור החוזר הוא חפץ לירד. נמצא ששניהם אינם שוים בטבעם, לכן מכים זה בזה, כנודע כי כל בחינת הכאות ובטישות אורות זב"ז הוא כאשר אינם שוים ואז נופלין ניצוצין מאור היורד שהוא דין והוא גרוע מאור הרשימו, וזהו אור אחר רביעי, עכ"ל. ולתתא זהו בחינת רפ"ח וש"ך ניצוצין שנולדו מבטישו.

והבן מאוד שכאשר נופלים ניצוצות מן אור החסד נעשה כלי, כי חסד גימט' ע"ב, ומעביות החסד נעשה כלי, כמ"ש הרב והמפרשים שם, וב־פרט בלשם, שהכלי נעשה מעביות האור. אולם כאשר נופלים ניצוצות מאור הדין, אזי נעשה ניצוצין, ודו"ק היטב בלשון הרב שם שכתב וז"ל, כי כבר היו בחינת כלים בעולם העקודים, רק שאלו הניצוצין הנ"ל נתערבו עמהן והוא כדוגמת הרפ"ח ניצוצין שנשארו בכלים של עולם הנקודים כמ"ש במקומו בע"ה. וראיה לזה, כי הרי נתבאר למעלה כי כשהיה האור חוזר ועולה למעלה היה נשאר הכלי בבחינת אור עב וגס, עכ"ל.

ופעמים הבטישה מגלה אורות ממש. וכמ"ש שם (שער יג, פ"ב, מ"ת) וז"ל, נמצאו שהם ו' ספירות נעלמות בתכלית ההעלם, ומתלבש בתוכם הא"ס, והם עתיק ורדל"א. ותחתיו ט"ס מכתר עד יסוד, ונקרא א"א, ובין כולם הם י"ס, שהם שורש ומקור וחיות אל כל האצילות. אמנם אלו הט"ס הנ"ל אשר הם למטה מרדל"א, הנם הם אותן הט' היכלין הנזכר פרשת נח בספר הזוהר ובסוף פרשת פקודי, דף רס"ט, ודף רכ"ו וז"ל, ארימות ידי בצלותין לעילא וכו', וכדין דא נהירו דמחשבה דלא אתיידע, בטיש בנהירו דפרסה ונהרא כחדא, ואתעבידו ט' היכלין, והיכלין לאו אינון רוחין ולא אינון נשמתין ולא אית מאן דקיימי בהו וכו', ולאלו הט' שמכתר עד היסוד שהם למטה מהאי רדל"א, הנה הוא שקראם במ־קומות אלו ט' היכלין וכו', עכ"ל, עיי"ש. והבן שמחד נקראים היכלין, בחינת כלים, אולם מאידך הם ספירות של א"א, ודו"ק. ועיין עוד עץ חיים (שער יח, פ"ה, מ"ת. ושער י"ט, פ"ט, מ"ב). ובדקות, ע"י הבטישה יוצאים האורות מן הכח לפועל, ועי"ז נעשה ט"ס של א"א, ודו"ק.

ומעין כך יש בטישות דומות לכך. כגון מש"כ בשער הכוונות (דרושי הציצית, דרוש ה') וז"ל, כבר ידעת כי קוצא חד דשערי יש ברישא דא"א, נגיד עד רישא דז"א, ומכה ובטיש במוחין דז"א שהם כפולים מצד אבא ומצד אמא כנודע, ומוציא הארתה לחוץ, עיי"ש שהם ציץ וציצית. וכתב בספר הליקוטים (בראשית, ג) וז"ל, בטש גו מחשבה שהיא חכמה, וסליק גו מחשבה ניצוצין. ר"ל שהיו מעורבים גו מחשבה, ומכח הבטישו סליקו ונתגלו אלו הניצוצין, ויצאו חוץ למחשבה, ואז זרקו לש"ך עיבר, עיי"ש (פרשת כי תצא, כא).

ומאידך יש בטישה שע"י הבטישה נעשה כנסורת, ואלו הם הניצוצות.

■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון**

עינים - שבירה עיין מלבי"ם (מלכים, ב, יז, יח) וז"ל, ויתאנף. תחלה התאנף בישראל במה שהסירם מעל פניו, דהיינו מעל השגחתו (הנקראת עיני ה'), ר"ל שהסתיר פניו מהם כבלתי מביט על עיניהם, עכ"ל. והבן ששורש השבירה הוא אנף.

עתיק אנף, שורש הכילוי הגמור (עיין ערך קטן צמצום). וזהו סילוק בחינת עתיק, שנעתק לעילא, ולא נשאר לתתא אלא בחינת רשימו.

אריך אריך אנפין. אנפין, אנף-ין. וזהו שורש לזעיר אנפין. ובאריך אנפין נעשה אריכות אף, לתקן את האנף. ומתהפך מאנפין חשוכים, כעס, לאנפין נהורין. עיין ליקוטי מוהר"ן (תורה כג, א. ותורה קא, ותורה קנג).

אבא אבא יסד ברתא. וכאשר הארת אבא מסתלקת מברתא נעשה אב-ד. אב - אבא. ד - מלכות - נוק'. נפרדו זה מזו. ועיין מחשף הלבן (דברים) וז"ל, פן יאנף ותאבדו, עם הכולל גימט' זמן. שאם לא תחברו מ"ה עם ב"ן (מ"ה וב"ן גימט' זמן) וישאר שם ב"ן לבדו בלי שתוף מ"ה (כי שורש מ"ה באביו, וכאשר סר הארת אבא, סר הארת שם מ"ה מב"ן), בזה שם ב"ן תעלה חמתו באפו ויאנף ויקצף עליכם ותאבדו דרך, עכ"ל.

אמא מינה דינין מתערין. חרון אף. והיא מדרגה השמינית, בחינת אות פ'. ועיין מהרש"א (חידושי אגדות, שבת, קד, ע"א, ד"ה קרינו) וז"ל, והף' מורה בכ"מ על האף, כמ"ש נגף, שצף, אנף, כמ"ש המפרשים, עכ"ל. והבן שאותיות אנף, א-נ-ף. נ' פעמים נופלת, ומובלעת. עיין ערך קטן אף. וא' היא הארת ארך אפים. והפ' שורש החרון. ועיין ספר חסידים (סימן אלף קנד) וז"ל, לפי שאות הף' מצויה בזמן של מלאכי חבלה, כגון אף, זעם, שצף, קצף, נגף, אנף, רשף, לפיכך לא נמצא הף' בשום תפלה לבד מתפלת מוסף שע"כ אתה צריך לומר מוסף יום פלוני הזה ונקריב לפניך, עכ"ל. ומעין כך עיין רוקח (הלכות יוה"כ, רטז). ועיין בדבריו בהלכות סעודה (שלז) וז"ל, כל האותיות יש בברכת המזון חוץ מף', להודיענו שאין מלאך אף, שצף, קצף, אנף, שולט בסעודה במקום שמברכין ברכת המזון, עכ"ל. ועיין אורחות חיים (הלכות תפלה). וכלבו (סימן יא, ד"ה ולא תמצא. וסימן קכב). ותשב"ץ (סימן שט"ו). ומטה משה (עמוד העבודה, נטילת ידים, סימן ש"ד).

ז"א אדם. וכתוב (מלכים, א, ח, מו) כי אין אדם אשר לא יחטא, ואנפת בם.

נוק' ארץ. ובפרט ארץ ישראל. וכתוב (דברים, ד, כא) וה' התאנף בי על דברכם, וישבע לבלתי עברי את הירדן, ולבלתי בא אל הארץ הטובה. ובדרך רמז, "גם בי התאנף ה' בגללכם לאמר, גם אתה", ס"ת גימט' ארץ. ועיין ספר הגימטריות (שלח, ט) שהוא גימט' מרים.

ועוד. אנף - נאף. שבו עיקר האנף, חרון אף. ועיין מלבי"ם (קדושים, אות קה) וז"ל, לא הזכיר פעל נאף רק באשת איש, לא ביתר העריות, וזה כדברי חז"ל שאין ניאוף אלא בא"א, ושורשו אנף, וכו', כי קנאה חמת גבר, ובעלה יתאנף בו על החמס אשר יעשה לו, ועל האשה נמצא פעל נאף, עכ"ל. והרי שאצל הזכר אנף, ואצל הנקבה נאף.

הנה שורש בטישת אורות זה בזה מצינו באורות הפה. וכמ"ש בעץ חיים (ש"ו, פ"א, מ"ת) וז"ל, והנה בהתחברות האורות פנימים עם האורות מקיפים מחוברים תוך הפה, לכן בצאתם יחד לחוץ לפה קשורים יחד, הם מכים זה בזה, ומבטשים זה בזה, ומהכאה שלהם אתילד היות בחינת כלים, עכ"ל. וזהו בטישה שיוצרת "כלים".

מילון ערכים בקבלה • בטישה

ופעמים הבטישה מגלה אורות ממש. וכמ"ש שם (שער יג, פ"ב, מ"ת) וז"ל, נמצאו שהם ו' ספירות נעלמות בתכלית ההעלם, ומתלבש בתוכם הא"ס, והם עתיק ורדל"א. ותחתיו ט"ס מכתר עד יסוד, ונקרא א"א, ובין כולם הם י"ס, שהם שורש ומקור וחיות אל כל האצילות. אמנם אלו הט"ס הנ"ל אשר הם למטה מרדל"א, הנם הם אותן הט' היכלין הנזכר פרשת נח בספר הזהר ובסוף פרשת פקודי, דף רס"ט, ודף רכ"ו וז"ל, ארימות ידי בצלותין לעילא וכו', וכדין דא נהירו דמחשבה דלא אתיידע, בטיש בנהירו דפרסה ונהרא כחדא, ואתעבידו ט' היכלין, והיכלין לאו אינון רוחין ולא אינון נשמתין ולא אית מאן דקיימי בהו וכו', ולאלו הט' שמכתר עד היסוד שהם למטה מהאי רדל"א, הנה הוא שקראם במקומות אלו ט' היכלין וכו', עכ"ל, עיי"ש. והבן שמחד נקראים היכלין, בחינת כלים, אולם מאידך הם ספירות של א"א, ודו"ק. ועיין עוד עץ חיים (שער יח, פ"ה, מ"ת. ושער י"ט, פ"ט, מ"ב). ובדקות, ע"י הבטישה יוצאים האורות מן הכח לפועל, ועי"ז נעשה ט"ס של א"א, ודו"ק.

ומעין כך יש בטישות דומות לכך. כגון מש"כ בשער הכוונות (דרושי הציצית, דרוש ה') וז"ל, כבר ידעת כי קוצא חד דשערי יש ברישא דא"א, נגיד עד רישא דז"א, ומכה ובטיש במוחין דז"א שהם כפולים מצד אבא ומצד אמא כנודע, ומוציא הארתה לחוץ, עיי"ש שהם ציץ וציצית. וכתב בספר הליקוטים (בראשית, ג) וז"ל, בטש גו מחשבה שהיא חכמה, וסליק גו מחשבה ניצוצין. ר"ל שהיו מעורבים גו מחשבה, ומכח הבטישו סליקו ונתגלו אלו הניצוצין, ויצאו חוץ למחשבה, ואז זרקו לש"ך עיבר, עיי"ש (פרשת כי תצא, כא).

ומאידך יש בטישה שע"י הבטישה נעשה כנסורת, ואלו הם הניצוצות.

■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון**

הנה שורש בטישת אורות זה בזה מצינו באורות הפה. וכמ"ש בעץ חיים (ש"ו, פ"א, מ"ת) וז"ל, והנה בהתחברות האורות פנימים עם האורות מקיפים מחוברים תוך הפה, לכן בצאתם יחד לחוץ לפה קשורים יחד, הם מכים זה בזה, ומבטשים זה בזה, ומהכאה שלהם אתילד הוית בחינת כלים, עכ"ל. וזהו בטישה שיוצרת "כלים".

ויש בטישה שיוצרת "ניצוצות", כמ"ש שם (פ"ה, מ"ת) וז"ל, נמצא שיש ג' מיני אורות. א. האור הראשון שבכולם, והוא נקרא עקודים, כנ"ל. ב. הוא הרשימו נשאר מזה האור שבא דרך יושר, והוא רחמים. ג. הוא האור הבא אליו דרך עלית הספירות, שאז הוא דרך אחורים, שהוא דין. והנה כבא אור הג' שהוא דין, פוגע באור הרשימו הנשאר שהוא רחמים, ואז מכים ומבטשים זה בזה, משום שהם ב' הפכים, זה אור ישר והוא רחמים וזה אור חוזר והוא דין, וזה חפץ לעלות אל מקורו, והוא אור הרשימו אע"פ שאינו עולה ממש עכ"ז חשקו וחפצו הוא להדבק ולקבל ממנו, והאור החוזר הוא חפץ לירד. נמצא ששניהם אינם שוים בטבעם, לכן מכים זה בזה, כנודע כי כל בחינת הכאות ובטישות אורות זב"ז הוא כאשר אינם שוים ואז נופלין ניצוצין מאור היורד שהוא דין והוא גרוע מאור הרשימו, וזהו אור אחר רביעי, עכ"ל. ולתתא זהו בחינת רפ"ח וש"ך ניצוצין שנולדו מבטישו.

והבן מאוד שכאשר נופלים ניצוצות מן אור החסד נעשה כלי, כי חסד גימט' ע"ב, ומעביות החסד נעשה כלי, כמ"ש הרב והמפרשים שם, ובפרט בלשם, שהכלי נעשה מעביות האור. אולם כאשר נופלים ניצוצות מאור הדין, אזי נעשה ניצוצין, ודו"ק היטב בלשון הרב שם שכתב וז"ל, כי כבר היו בחינת כלים בעולם העקודים, רק שאלו הניצוצין הנ"ל נתערבו עמהן והוא כדוגמת הרפ"ח ניצוצין שנשארו בכלים של עולם הנקודים כמ"ש במקומו בע"ה. וראיה לזה, כי הרי נתבאר למעלה כי כשהיה האור חוזר ועולה למעלה היה נשאר הכלי בבחינת אור עב וגס, עכ"ל.

info@bilvavi.net כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת

הרב איתמר שוורץ

ישראל 073.295.1245 ■ 2>4>12 USA 718.521.5231

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את שמחתך • שורש חיפוש השמחה • פרק טו'

נתחיל להרחיב קצת את הענין של שמחה מול עצב, האדם מורכב משני חלקים: מורכב מנשמה ומורכב מגוף. בלשון כללית מאוד, שמחה היפוכה עצב. העצב שורשו בגוף, השמחה שורשה בנשמה. בדבר הקרוי שמחה, יש שמחת הנשמה, שהיא שמחת פנימיות האדם. ויש את השמחה החיצונית שהיא שמחת גופו של האדם, כלומר שתי שמחות שמחת נשמתו ושמחת גופו. בכל פעם שהאדם מגיע למקום של שמחה, הוא צריך לברר היטב מהי השמחה שיש כאן, האם זו שמחה של נשמה או שמחת גוף.

שמחה שהיא שמחה של גוף לעצמה, אחריתה תוגה. אפילו אם נראה שתחילתה שמחה, היא בהכרח הוללות, היא לא תביא לשום נקודת שמחה. נבין ראשית איפא על דרך כלל, נעוץ החיפוש של השמחה של בני אדם, איפה נקודת הכשלון, ואיפה השמחה האמיתית.

השמחה השורשית היא מהנשמה, אך נתחיל להבין את השמחה שנקראת שמחת הגוף. כיוון שאצל רוב בני אדם מה שגלוי, הרי זה הגוף, והנשמה הרבה יותר נעלמת, וזה מסדר בריאתו של אדם משעת לידתו, על כן רוב התכונות שבני אדם מחפשים, [ודאי שיש מיעוט לא כזה], הם תכונות הגוף, ולענייננו עכשיו מדת השמחה, הם מחפשים שמחה של גוף.

ראשית צריך לזהות ולהבין, עצם הכוח שמחפש שמחה, החיפוש ברוב המקרים הוא חיפוש של גוף. יש סיבה מאוד עמוקה מדוע הגוף מחפש שמחה. כי הרי הגוף בטבעו נוטה לעצב, עצבות יסוד העפר. לכן החיפוש לשמחה מצד כוח העפר, מכוח הגוף הוא דבר מאוד טבעי וקרוב לאדם. יש מידות

דע את ביטחונך תיקון הפחד בדעת וברגש

חיצוניות הפחד בהרגשה שורש הפחד בדעת רע מאידך, במבט פנימי עמוק יותר, המהלך של היסח הדעת אל תוך עומק סוגיות התורה שמנתקות את הנפש מהמציאות הרועשת המנגדת והמפחידה, אינה נובעת מתוך תנועה של בריחה, אלא זוהי תנועה של החזרת הדעת אל מקום פנימי ומתוקן יותר, אל שורש הדעת. נבאר.

כאשר נשאל אנשים - 'היכן נמצא מקום הפחד?', רובם ככולם יענו כי הפחד הינו הרגשה מאוד לא נעימה. ואם כן, מסתמא מקומו של הפחד הוא במערכת הרגש. אולם בספר 'דע את הרגשתך' הארכנו לבאר כי למערכת ההרגשות ישנה חיצוניות ופנימיות, כאשר בחיצוניות ההרגשה היא רגש לעצמו, אולם פנימיות ההרגשות היא הדעת. ואם כן, אמנם לרוב בני האדם התובנה כי הפחד מונח בחיצוניות עולם הרגשות - ברגש עצמו, יותר מוכרת ומורגשת. אך בעומק, הפחד מונח גם בפנימיות הרגשות - בדעת, ויותר מדויק - 'בדעת רע'.

מעבר לכך, לא רק שהפחד מונח ומורגש גם ברמת הדעת, אלא יתר על כן הדעת רע הוא הוא השורש לכל הפחדים כולם, בבחינת - 'פחדו בציון חטאים'. החטא הראשון שבו נפל האדם מעץ החיים אל הדעת הנפולה על ידי חטא האכילה מעץ הדעת טוב ורע. הדעת הנפולה, ודעת רע זו היא שורש הפחדים כולם, אלא שהפחד בדעת מוליד לאחר מכן את הפחד ברמת הרגש. אם כן, גם הפחדים הטבעיים המוכרים והמורגשים לקטני הדעת ביותר: לילדים קטנים, וקטני קטנים עד לתינוקות היונקים, גם להם ישנם חלקי דעת נעלמים, וקיימת אצלם דעת רע בבחינת - 'לפתח חטאת רבץ', שהיא השורש הנעלם אצלם לפחדים המורגשים בפועל במערכת הרגש. אולם ככל שאדם גדל יותר, וגם מערכת הדעת שלו הולכת ומתפתחת כל אחד לפי ערכו, אזי הוא כבר יוכל להבחין שישנם מצבים שהפחד אצלו אינו ברמת הרגש אלא הוא מפחד ברובד הדעת שלו.

תופעה זו ניכרת יותר אצל ברי דעת, שכאשר נוצר מצב כללי שגורם פחד בעולם כמו מלחמה או מגיפה. אזי, קטני הדעת מרגישים שנופל עליהם פחד טבעי רגשי שטורד אותם, עושה להם פרפרים בבטן, צמרמורת בגוף וכדו'. אולם ברי הדעת תופסים בדעתם את המציאות, נתוני הסכנה המרחפת פוגעים בשכלם והם קולטים את המשמעויות וההתפתחויות העתידות לבוא מחמת כן. ואזי הפחד מתגלה ברובד הדעת, הראש שלהם טרוד בפחדים, אין להם מנוחה ברמת הדעת.

ישנם מצבים אף מסוימים שהגורם לפחד אינו ניכר אלא דווקא לברי דעת בלבד. אזי נוצרת מציאות שדווקא קטני הדעת לא קולטים את חומרת המצב וממילא אין הם מפחדים, ודווקא ברי הדעת הם אלו שרואים את המתרגש לבוא, או אז הם נתונים לפחדים וחרדות.

חטא עץ הדעת פעל בעולם כמה קלקולים. לענייננו, החטא גרם ירידה ויציאה של הדעת, כאשר הדעת בחוץ אזי היא פוחדת. בדקות הפחד הוא מעצם ההיות של הדעת רע, מזה מפחדים. כי אילולי החטא לא היה דעת רע, היה רק מציאות של דעת טוב, ולא היה שום פחד בעולם. לאחר מכן מהדעת רע הפחד משתלשל ונולד פחד ברובד הרגש בנפש וגם בגוף. גם אם אדם לא מרגיש שהפחד מבעבע מהדעת רע שבו, אבל מזליה חזי.

נוסף על כך, החטא גרם לאדם נפילה לארץ לאדמה למקום הגשמיות, ולפיכך הוא גם הולבש בגוף גשמי. כמו שנרמז בתורה - 'ויעש ה' אלוקים לאדם ולאשתו עור וילבישים', עד לפני החטא היה לבושם כתנות אור וכעת כותנות עור. אך לא רק האדם הולבש בגוף גשמי אלא התחדשה מערכת שלימה שנקראת הלבשה. ואם כן, בכל דבר שרואים לא רואים בהכרח את הדבר עצמו, אלא רואים את ההלבשה שלו. ולענייננו, ישנם כל מיני סיבות לפחדים, אבל כל הסיבות הללו הם רק לבושים על עצם שורש הפחד - מציאות הדעת רע. בפשטות רואים מלחמה

זהו מצבו, מכל מקום ברור כי הפחד מתגלה אצלו יותר בדעת מאשר ברמת הרגש. בדרך כלל כאשר הפחד ברגש, אזי הדבר ניכר בהרגשת לב, ב-'פרפרים בבטן'. וכאשר הפחד בדעת, האדם מרגיש בעצמו שהראש שלו לא רגוע, השכל שלו טרוד במחשבות על נקודות הפחד.

לאחר שזיהינו את המקום העיקרי בו מתגלה הפחד, אזי מול פחד של דעת - מתמודדים במערכת של דעת. ומול פחד של הרגשות - מתמודדים במערכת של הרגשות.

כאשר הפחד מתגלה בדעת של האדם, הדעת שלו אינה רגועה, אזי המערכת השכלית שלו טעונה בירור. צריך לשבת איתו ולמצוא את הדרך להראות לו היכן נקודות ההטעיה, להסביר לו מה הן הדעות הפגומות אצלו שהם השורש שמוליד אצלו פחד. וכאשר הדעת תתברר - הפחד יתוקן.

לעומת זאת, פחד שמתגלה בעיקר ברמת הרגש, והשורש שבדעת זעיר ונסתר. אין כל תועלת לעבוד מול מערכת הדעת של אדם כזה, זה לא יעזור לו. במצב כזה צריכים למצוא דרך להעמיד אותו בסביבה ברקע חוויית שייצור אצלו מציאות של תחושת ביטחון, ולחזק זאת עד שיחזור ליציבות.

במידה ועומד לפנינו ילד בן חמש שנים שסובל מפחדים, הרי מערכת הדעת אצלו מצומצמת מאוד, לפיכך די ברור כי הפחד מתגלה אצלו ברגש. ואם כן, מובן לכולם שלא יעזור לילד הזה אם נסביר לו בכל צורה הגיונית שאין לו סיבה לפחד, וכי כל הסיבות שגורמות לו לפחד הינן שקריות. הרי אין לו כלי דעת לקבל את כל הפילוסופיות ואת כל ההסברים שנרצה בפניו, ובוודאי שזה לא ירגיע אותו.

לפעמים ישנם גם מבוגרים, שאף שקיימת אצלם מערכת של דעת והם מבינים מה שמדברים איתם. אולם פעמים שאדם נכנס למצב רגשי, וכעת הוא חווה פחד כמו תינוק. גם כאן הסברים וחכמות לא יעזרו, גם כאן צריך למצוא את המענה החוויית הרגשי שיחזיר להם את הביטחון.

כלל הדברים, חוסר בהירות וברירות של דעת יוצר פחד. ככל שהדעת תתברר יותר כן הפחד ילך ויקטן. לשם בירור ותיקון הדעת יש ללמוד וליישם את האמור בספר 'דע את דעתך'. וכן לשם התמודדות עם פחד שמתגלה ברמת הרגש, נצרך לבנות מהלך ובנין של רגשות. לשם כך נצרך ללמוד וליישם את האמור בספר 'דע את הרגשותיך'.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

את הגישה לפי מהות המקום בו הבעיה מתגלה. ואם מוחלפת הגישה לא תהיה תועלת. על כן, לפני שניגשים להעניק עצות וטיפול יש לזהות באיזה רובד הפחד פוגע בעיקר, ולפי מהות המקום כן תהיה מהות ההתמודדות מולו.

בעולם המעשי על דרך כלל הזיהוי והבירור של מקום התגלות הפחד אינו קל כל כך. זאת מחמת שעל דרך כלל ישנו שילוב של שני הסוגים, חלק מהפחד מתגלה ונשאר במקום תחילתו - בדעת, אך חלקו יורד לרמת הרגש ושם הוא גלוי ומוחש. רק בחלק מועט של המקרים ישנה ברירות גמורה שעיקר הפחד נמצא באחד מהחלקים, ובחלק השני הוא נוגע רק במעט.

מכל מקום, ניתן דוגמאות מעט קיצוניות בהם יהיה ברור להיכן הפחד נפל, ומהדוגמאות במקרי הקיצון יוכל כל אחד להתבונן ולהקיש למקרים המורכבים יותר.

ישנם אנשים שחווים פחד נורא מדברים שלכאורה אין בהם כמעט הגיון. אתה יכול לראות שהם רועדים ממש ולא מסוגלים לעלות לישון ולהירדם. כאשר שואלים אותו - 'תגיד, ממה אתה מפחד?' הוא עונה: 'אני גר בדופלקס, אני לא מסוגל לעלות לישון בחדר השינה בקומה העליונה, כי אני מפחד שהרצפה תתמוטט ותקרס'. אתה שואל אותו - 'האם על פי הגיון שכלי זה אמור להתמוטט? האם מדובר בחורבה רעועה או במבנה רגיל ותקני?'.

כמוכן, מדובר במבנה רגיל ותקני ואין סיבה שכלית ברורה לפחד, ולכן הוא עונה בפה מלא - 'אין הגיון לפחד, אבל זו מציאות שאני חווה פחד נורא כאשר אני שווה בקומה השנייה, אני לא מסוגל להישאר שם!'. עד כמה שלאותו אדם ישנה דעת, וברמת הדעת הוא מבין היטב שאין סיבה לפחד ובכל זאת ישנה חווית פחד, הרי לנו בירור גמור שהפחד נפל כאן לקומת הרגש.

מאידך, אם אתה שואל אדם - 'ממה אתה מפחד', ואתה מקבל ממנו תשובה שכלית על פי הגיון של העונה, שהוא תופס את המציאות לפי שכלו שכך הם הדברים.

ואתה רואה שלפי חשבונותיו וראיית שכלו שהוא נתון בהתמודדות קיומית כלשהי שטורדת אותו. ולפי הבנתו אם יכשל יהיו התוצאות חמורות עבורו. ואתה רואה שזה תופס אותו, מעסיק לו את הראש, מפריע לו לתפקד שכלית כי כל הזמן החששות עולים לו לראש ומבלבלות אותו. ומעבר לפחדים הוא סובל גם מחושים בראש. הוא אומר לך בפה מלא המחשבות המפחידות הללו לא נותנות לי מנוחה ומרגוע, כל הזמן אני חושב על הרעות הללו. אזי, גם אם אותו אדם שוגה בתפיסת המציאות, אך כיוון שמבחינת תפיסתו השכלית

אזי פוחדים מהמלחמה, אבל מלחמה זו הלבשה, הלבשה של הדעת רע. אבל אילו שורש הפחד - הדעת רע, היה מסתלק. אזי לא היו רעות בעולם, לא מלחמות ולא סכנות, כל הלבושים של הפחד המוכרים לנו והמזוהים אצלנו כמקורות לפחדים, הם פשוט לא היו קיימים.

תיקון הפחד - החזרת הדעת החיצונית לשורשה עד כמה שהובן כי שורש הפחד הוא עצם מציאות הדעת רע, ממילא התיקון השורשי לפחד הוא להסיח את הדעת מדעת רע לדעת טוב.

ואם כן, נבין כי הסיבה שחז"ל נהגו בעצמם להסיח דעתם מצרותם אל התורה, לרוב לא נבע מחמת הסיבה החיצונית של בריחה והסחת דעת מהפחד גרידא. אלא היתה זו תנועה פנימית יותר של תיקון הפחד בשורשו, בהחזרת הדעת לשורשה העליון והפנימי לדעת טוב. כך שממילא הפחד נתקן בשורשו ומסתלק לגמרי. כלומר, לא שהפחד קיים רק שמסיח את הדעת ממנו, אלא הפחד נעקר והאדם מפסיק לפחד. כאשר נקביל את הדברים למתבאר בפרק הקודם, אזי נבין כי ההבדל בין דעת טוב לדעת רע הינו: דעת טוב נקרא 'רעיא מהימנא' - תהליך. דעת רע היא תפיסת פרטים לעצמם.

ואם כן גם בתיקון כך, אדם שעדיין לא הגיע לתפיסת תהליך, אזי הוא משתמש בתורה כהיסח הדעת בגישה החיצונית - בריחה אל מקום המנוחה היותר ראוי מכל שאר שלל המקומות והאופנים השליליים שנתבארו. לעומת זאת, אדם שזכה ופעל ועבד עם עצמו והוא נכנס לתפיסת תהליך, אזי מערכת הדעת אצלו היא גלויה בפועל, וכאשר הוא פונה לתורה הוא פונה אליה בגישה הפנימית - לתקן את הדעת, להחזיר את הדעת החיצונית פנימה, ולהעלותה אל שורשה - לדעת טוב.

תיקון הפחד לפי המקום בו הוא מתגלה הגדרנו כי שורש הפחד הוא בדעת רע, ועל כן ביארנו כי התיקון השורשי הוא העלאת הדעת מדעת רע לדעת טוב. אולם ברור שדרך זו אינה זמינה לכל הנפשות, כי רוב רובם של הציבור אינם מוכשרים להתחיל ולהיכנס בעומק סוגיות התורה. על כן, ננמיך את הדיון לרובד בו יוכל כל אדם לעזור לעצמו ולקרובים אליו להתגבר על הפחדים.

אף שנתבאר כי שורש כל הפחדים הוא בדעת, אך בחלק היותר גדול של הציבור הפחד מתגלה דווקא ברובד הרגש. ואם כן, ישנן שתי מקומות בהם הפחד מתגלה: ישנם כאלו שמפחדים ברובד הדעת וישנם שסובלים מפחד ברמת הרגש. צריך להבין כי על מנת לטפל ולרפא את צער הדאגות החרדות והפחדים יש להתאים

שנבנית בו והשלמתי את בנייתו, ועל ידי כן יצאתי מהמצב הראשוני, והגעתי למקום שלמותי, זו מציאות שנקראת שמחה.

נראה דוגמא הברורה לכך, יש אדם שהייתה לו צרה רחמנא ליצלן, והצרה נגמרה, אז הוא שמח בצרה שנגמרה.

אדם שאין לו שום תכלית בחיים, וכל מה שיש לו זה רק מה שהיה לו צרה והסתלקה, אז בעומק הוא שמח במה שאין, הוא לא שמח במה שיש. אם הוא שמח על מה שיש, זה שמחת אמת. אם הוא שמח על מה שהסתלק זה אינו שמחה. אדם יכול להיות שמח במה שהקב"ה עשה לו נס, אז הוא שמח בהתגלות הקב"ה שהתגלה לו, וזה שמחה אמיתית, אבל אם הוא שמח על המחלה שהלכה, זה לא שמחה אמיתית. זה שמחה על העדר שהיה ונגמר. הצרה נגמרה, הכול נגמר אין כאן על מה שיחול.

אבל אם יש אדם שגמר דבר, והוא עשה שמחה לגומרה של תורה (שיר השירים רבה א, ט), בשעת השמחה על מה הוא שמח, על מה שיש בידו, את אותה מסכת של גומרה של תורה. אלו הם שני סוגי השמחות. שמחה שמגיעה מנקודת הגוף, היא שמחה על הביטול של ההעדר שהפריע קודם לכן, אבל לא על התגלות ההווה הקיימת. שמחה לגומרה של תורה, על מה חלה השמחה, על מה שיש, על מה שקיים, על מה שמתגלה. זו שמחה שהיא בר קיום.

דוגמא נוספת לכך, שמחה שכל ענינה כליון של מישהו, שעליה נאמר (מגילה י, א) אין הקב"ה שמח במפלתן של רשעים. ומה שנאמר בה שמחה, הוא לפי שהושמד הרע וממילא הצד הטוב הולך ומתחזק וגדל. כל דבר בבריאה, זה לעומת זה עשה אלוקים. וכשצד הרע הולך ונחלש, צד הטוב הולך ונגדל, נמצא שהשמחה בהתגלות הטוב, ולא כעצם הסתלקות של הרע. ועל כן אין הקב"ה שמח במפלתן של רשעים, במפלה לעצמה. אם המפלה מביאה לידי גילוי, אני לא שמח במפלה כמפלה. אלא אני שמח במה שהתגלה.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

כאשר בני ישראל יצאו ממצרים, מה נאמר שם, דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב (שמות יא, ב). יציאה צריכה להיות במהלך של בניין, וכאשר אני יוצא מאותו מקום, נטל כל חמודות העולם, והלך לו. אבל הרשע, איך הוא יוצא מהעולם, יוצא בלי כלום. ידיו קפוצות, כמו שאומרים חז"ל (קוהלת רבה ה, כ), יצא בלי כלום. כאשר האדם חי חיי חומר, התשוקה של היציאה היא תשוקה לעצמה.

מה שאין כן כאשר הוא חי חיי רוח, זה תשוקה של יציאה כמצב מובנה. לכן זה ההבדל היסודי בין שמחה של נשמה, לשמחה של גוף. אם אני יוצא ממצב כאן, שלא על מנת להיכנס למקום אחר, אז זה לא יוצא עם משהו, אלא אני יוצא מהמצב כאן חסר כל. כי יסודה הוא בעצם התשוקה לצאת מהמציאות הקיימת. זה לצאת על מנת לצאת. ואם אני נכנס למקום אחר, זה על מנת לצאת מכאן, זה בעצם נקרא שמחה של גוף. מצד כך כל שמחה שמתגלה במדרגה שנקראת גוף, אין לה קיום.

שורש התנועה של הדבר. כיוון שהגוף כל יסודו מציאות של עצבות, אי אפשר שתחול שמחה בתוך הגוף מעצמו לכאורה. אז מה העצה? אם העצבות הייתה דבר שמתלבשת על הגוף, אז אפשר להסתיר את העצבות, ולגלות את השמחה. אבל אם כל יסודו של הגוף, אדם יסודו מעפר וסופו לעפר, ועצבות שורשה בעפר, אז העצבות היא חלק ממרכיבי יסוד העפר שלעצמו, אם העצבות היא חלק ממרכיבי יסוד העפר, אז מה העצה לצאת מהעצבות? לצאת מהגוף.

תהליך השמחה

לעומת זאת הגדרת השמחה האמיתית היא כשאדם יוצא מתהליך שנבנה. למשל: עובר שיוצא ממעי אמו, זה לא רק שהוא יוצא. אלא יש כאן תהליך, שבע תשע ירחים הוא נבנה ויוצא. וודאי ששאיפתו לצאת אבל שאיפתו לצאת באיזה אופן? שלם. יש יסורים, כמו שאמרו חז"ל (נדה לא, א) שלושה חודשים ראשונים קשה לאם וקשה לולד, וודאי שקשה לכל אחד.

אבל לאחר כל הקשיים האלה, הוא נבנה - בינה - נבנה. ויוצא. אז מהי השמחה? תהליך

שהם שייכות בעיקר לנשמה, ולכן הגוף לא כל כך עוסק למצוא אותם. אבל מידה שנקראת מידת השמחה, כיוון שיסודו של הגוף הוא יסוד העפר, כל מציאותו הוא מגיע מעפר, מהעצבות, ויש לו קושי עם אותה עצבות, אז באופן טבעי הוא מחפש שמחה. כולנו רואים את זה אצל בני אדם שמחפשים שמחה.

כל אדם כאשר הוא מחפש שמחה, צריך שיהיה לו בירור פנימי, מי מחפש כאן את השמחה, זה שהגוף מחפש שמחה, אין בזה שום דבר שלילי. אבל אם הוא מחפש אותה, יחד עם שמחה של נשמה, זה שמחת אמת. אבל אם הגוף לבד מחפש את השמחה, השמחה הזו לא תתגלה לעולם כצורתה, וזה יביא אותו לידי חורבן. ההבנה הראשונה אם כן, לברר מי המחפש את השמחה. מי בתוכי מחפש את השמחה.

שמחת גוף

מה זה השמחה שנקראת שמחת גוף, הגוף כאשר הוא רוצה לשמוח, היפך מה שהתבאר בארוכה מהלך של נשמה, שהשמחה שלה הוא תהליך שמביא לידי נקודת תכלית. יסודו של הגוף, מחמת שיסודו מעפר ועינינו עצבות, השמחה שהוא מחפש, הוא לא מחפש תהליך שיביא אותו לבסוף לידי שלימות, שהוא מהלך שנקרא שמחה. אלא מה שהגוף מחפש שמחה, זוהי בבחינת אכול ושתה, כי מחר נמות (ישעיהו כב, יג). האי עלמא לבי הילולא דמיא (ערובין נד, א). מי תופס כך את זה, מצד התפיסה הזו? הגוף.

שמחה פנימית הגדרתה - כי בשמחה תצאו (ישעיהו נה, יב). תהליך, עברתי את התהליך ויצאתי, אני שמח. לעומת זאת שמחת הגוף, הגדרתה - אני רוצה לצאת מהגוף. מתי? הרגע, השנייה. זה שמחה של גוף. אנחנו רואים הרי רוב בני אדם, ששמחים בגוף, באיזה צורה הם שמחים? הם מנסים לשכוח מהמצב העכשווי של הגוף. גם שמחת הגוף, יסודה בעצם באותה נקודה אחרונה של כי בשמחה תצאו, אבל לא במהלך של תהליך, שבן אדם בונה ומתקן ומגיע לידי נקודת האחרית, ושמה השמחה היא שמחה שלימה, ואז הוא יוצא אחרי כול תהליך שלם, אלא בשמחת גוף, ממה הוא רוצה לצאת? מעצם הגוף שלו. הוא רוצה לצאת ממצבו. זה שמחה שהגוף תובע כל הזמן.

בלבביפדיה אברהם

בראשית, כא, יא - וירע הדבר מאד בעיני אברהם על אודות בנו, ויאמר אלקים אל אברהם אל ירע בעיניך על הנער ועל אמתך וגו'. ופרש"י (משמ"ר) על שיצא לתרבות רעה. ויש מפרשים שהרע לו מטעם עבור אחסתנא. עיין חת"ס על אתר. ובחתי"ס כתובות (נג, ע"א) בשם אביו.

ואמרו (ב"ר, וירא, נג, יב) וירא הדבר מאד בעיני אברהם, הה"ד (ישעיה, לג, טו) עוצם עיניו מראות ברע, ויאמר אלקים אל אברהם אל ירע בעיניך. ועומקם של דברים. דהנה אמרו בפרקי דר"א (פרק ל) אמרה שרה לאברהם כתוב גט גרושין ושלח את האמה הזאת ואת בנה מעלי ומעל בני, מן העוה"ז ומן העוה"ב. ומכל הרעות שבאו על אברהם היה קשה ורע בעיניו הדבר הזה מאד, שנאמר וירע הדבר מאד בעיני אברהם על אודות בנו. וביאר בבאר מים חיים על אתר וז"ל, כי הוא לא ידע כל כך אשר זה רק בירורי פסולתו של יצחק, וסבר כי יש בו מחלק הטוב ג"כ, ועדיין בנו הוא, עכ"ל. עיי"ש בדבריו.

והבן שמהות אמירתה של שרה לגרש את ישמעאל ממנה ומזרעם הן בעוה"ז והן בעוה"ב, היינו מפני שאין בו חלקי טוב כלל מחלקם, ולכך אינו בר צרוף עמהם לא בעוה"ז ולא בעוה"ב. וזהו וירע הדבר מאד. והיינו כי יש רע ויש רע מאד. והחילוק הוא, כי רע סתם יש בו עדיין חלקי טוב, בבחינת טוב ורע מעורבים זה בזה. אולם רע מאוד, היינו שכולו רע, ואין בו טוב. אולם אברהם ס"ל שעדיין יש בו מעט טוב, ולכך אף שגרשו מביתו לא גרשו לגמרי, אלא שלחו עם לחם וחמת מים, והם חלקי הטוב שבישמעאל ששורשם באברהם ומשם יונק את חיותו. ועי"ז נעשה רק רע בעיני אברהם, ולא רע מאוד, ודו"ק. וזהו שאמר הקב"ה לאברהם אל ירע בעיניך על הנער ועל אמתך, כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה וגו' וגם את בן האמה לגוי אשימנו "כי זרעך הוא", והיינו שעדיין יש לו שייכות לחלקי הקדושה של אביו, אברהם. וא"ל הקב"ה לאברהם אל ירע בעיניך, והיינו לא רק שלא יהא רע מאוד בעיניו, אלא אפילו לא יהא לך רק רע בעיניו.

וזהו שאמרו חז"ל כנ"ל, הה"ד עוצם עיניו מראות ברע, ויאמר אלקים אל אברהם אל ירע בעיניך. וביאורו, שאברהם כאשר רואה דבר שיש בו תערובת טוב ורע, מקיים בעצמו עוצם עיניו מראות ברע ורואה רק חלקי הטוב שבו, ולכך בקש עבור בנו ישמעאל, לו ישמעאל יחיה לפניך. ומכח כך זכה לבסוף שעשה ישמעאל תשובה בסוף ימיו.

וזהו מדרגתו של אברהם, עין טובה, כמ"ש באבות (פ"ה, מ"ט) כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו, מתלמידיו של אברהם אבינו כו', עין טובה. ולכך נאמר בו דייקא, עוצם עיניו מראות ברע.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

בראשית, כא, ה - ו יגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק. ויש לשון גדול על יצחק, ויש לשון גדול על המשתה, משתה גדול, וכדלהלן.

ומהו גדולתו של יצחק - אמרו (ב"ר, וירא, נג, י) ר' הושעיה רבה אמר, נגמל מיצר הרע. והוא או יום המילה שהוסר ממנו ערלה, רע-לה (כן מבואר בתוס', שבת, קל, ע"א, ד"ה שש אנכי הגמל, הג-מל, שמל ביום ה"ג שעולה ח'), או בן י"ג שנה, שאז נכנס יצר טוב. וכמ"ש רש"י (תולדות, כה, כז) ויגדלו הנערים, נעשו בני י"ג שנה. וכן איתא במדרש אגדה, נגמל (יצחק) מיצה"ר ליצ"ט, ובן י"ג שנה הוה. רבנן אמרי, נגמל מחלבו. ואמרו (שכל טוב, שם, וירא, כא, כא) נגמל מחלבו לסוף כ"ד חדשים. ת"ר, תינוק יונק והולך עד כ"ד חודש, מכאן ואילך כיונק שקץ וכו', אסור לינק עד כ"ד חודש, עיי"ש. ובפסיקתא זוטרתא (שם, כא, ח) אמרו, שתי משתאות היו, אחד במילה, ואחד בגמילה. ועיין רבינו בחיי על אתר, שלכך עשה אז משתה, כי בן ג' הכיר אברהם את בוראו. ובר"ן כתב, שאז נדמה לו שהנער היה בריא וחזק ויוצא מסכנות התינוקות.

ומהו גדולתה של הסעודה - אמרו (ב"ר הנ"ל) ר' אבא ב"ר סימון אמר, גדול עולמים היה שם. ר' יודון בר מספרתא אמר, ויעשה המלך משתה גדול (אסתר, ד, יח) גדולי עולם היו שם וכו'. א"ר יהודה ב"ר סימון, משתה גדול, משתה גדולים, עוג (שהוא ענק-גדול) וכל גדולים עמו היו שם וכו'. ובתנחומא (וישלח, כג) אמרו, מהו גדול, מלמד שהיו שם שם ועבר ואבימלך.

ובמשיבת נפש (לך לך, יז, א) כתב וז"ל, ובפשוטו, שהרבה במשתה והגדיל בתפנוקות לבני ביתו משמחת הגמל את בנו, עכ"ל. ובמעשי ה' (מעשה אבות, יט) כתב וז"ל, אברהם להיות זה המשתה לבנו יצחק יחידו אשר אהב, קרא אותו משתה גדול, עכ"ל. והעמק דבר על אתר כתב וז"ל, ויעש אברהם משתה גדול - כדי להראות לכל אדם כי הולד יקר בעיניו באשר הוא בנו (לאפוקי הלעז שאינו בנו), עכ"ל.

ובעומק, אברהם מדתו גדול, וכמ"ש במסכת סופרים (פ"א, ה"א) האדם הגדול בענקים, הגדול, היה אברהם אבינו גבוה יותר מענקים, עיי"ש. ולכך עשה סעודה "גדולה". והיא השורש לסעודה דלעתיד, כמ"ש (פסחים, ק"ט, ע"ב) מאי דכתיב ויגדל הילד ויעש משתה גדול ביום הגמל את יצחק, עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים ביום שיגמל חסדו (שזו מדת אברהם) לזרעו של יצחק. והשורש לסעודה זו שעתידי הקב"ה לעשותה הוא בכך שבסעודת אברהם ליום הגמל את יצחק עשה סעודה גדולה "שגדול עולמים היה שם", כנ"ל, והיינו קב"ה, ודו"ק היטב.

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיינן ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

והנקבה עולה אליו, והוא סוד שבת, ש-בת, ואז היא בת יחידה בת חורין, שאין הקליפות שולטות כלל. וראשית הכל נמשך מן הש' כאשר שמעת, כי השי"ן הימנית היא תוקף שליטת הזכר, והשמאלית היא הזכר, אבל בהנהיגו לדין שהוא נקבה. וברדת הדברים למטה, יגיעו למדרגת סמ"ך, שהוא רדת הזכר לנקבה ממש, וע"כ השמאלית והסמ"ך שוות במבטאן, כמ"ש (שופטים, יב, ו) "שבולת סבולת", כי הם ענין אחד, רק הש' בראשיתו והס' בסופו, עכ"ל.

ושלמות מהלך זה נגלה בירח האיתנים, שהוא בבחינת שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, כנודע. סוכות, ס-וכות, שמחת תורה, שי"ן שמאלית. שמיני עצרת, שי"ן ימנית.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ח"ב) וז"ל, ועתה אומר לך ענין הש' שמאלית וימנית. דע שסוד ההנהגה הוא סוד ש', שהיא סוד שלשה אבות, שענינם חסד, דין, רחמים, וכו', והש' הימנית היא בהיות ההנהגה בסוד חסד, וכו', ואז הזכר שולט, אבל השמאלית סודה הנהגת דין, שסוד הנוק' שולטת. והנה מן השמאלית יורד הענין לס'. וסוד הענין, כי הס' הוא סוד ששת ימי המעשה (שש - ששים - סמ"ך), והש' הוא סוד שבת (ש-בת). ואפרש לך הענין היטב, כי בהיות הנקבה מנהגת עצמה, אז היא בחינת החול, זמן העבודה. אך היא אינה יכול להשפיע אלא מה שתקבל, ולכך הו"ק (בחינת סמ"ך ששה צדדים - קוים) משפיעים אליה, אבל יורדים לבחינתה, והם סוד סמ"ך וכו', ושרשם ששת ימי החול כנ"ל. אך השבת, הזכר שולט בהנהגתו,

כי תבוא | ש-ס אתם נצבים היום כולכם לפני ה' וגו'. וכבר אמרו רבותינו שזה קאי על ראש השנה, שכל באי עולם נצבים לפניו לדין, ונידונים במאזני צדק. וכבר אמרו, ג' ספרים נפתחים בר"ה, של צדיקים בינונים ורשעים.

ושורש חלוקה זו לשלשה, שורשה באותיות שי"ן ימנית, שי"ן שמאלית, וסמ"ך. ושורשם חד באותיות השינים, שהם זסשר"ץ, כנודע. וזהו שנת חמה, שס"ה ימים, שס-ה, היינו צירוף של ש-ס. שינים מלשון שנה. והנה שי"ן סמ"ך מלא עולה ת"פ, וכן עולה תלמוד כנודע, שהוא ששה סדרים, ר"ת ש"ס. וזהו "שונה" פרקו כמ"ש ו"שננתם", שיהיו דברים תורה "מחודדים" בפיר, וכח החידוד בפה הוא מכח השינים, לשון שנה.

וכתב הרמח"ל (קנאת ה' צבאות,

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

ארתחשסתא, שביס, שנס, שס, שסף, עמשסי, משסה, סחיש, שלמנאסר, שחיס, שסע.

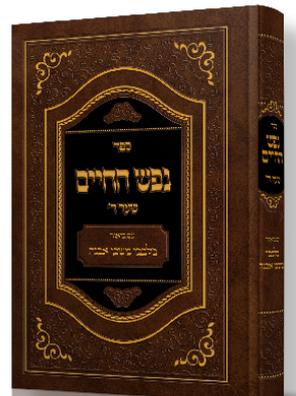
רכישת ספרי הרב: ספרי אב"ד

מוביץ משלוח ברחבי העולם

03.578.2270

רכישת ספרי הרב: ספרי אב"ד

מוביץ משלוח ברחבי העולם

בלבביפדיה קבלה אנף

ועוד. הטבה. ועיין מלבי"ם (שלח, יד, א) וז"ל, שגם בי התאנף ה' בללכם, ר"ל לטובתכם גזר עלי לאמר גם אתה לא תבא שם, וכו', וז"ש חז"ל מפני מה מת משה במדבר כדי שיביא עמו דור המדבר לעת"ל, עכ"ל. ועיין רמ"ע מפאנו (מאמר מאה קשיטה, סימן עד) וז"ל, ובאהרן דרועא דימינא התאנף ה' מאד.

גבורה גבורות ודינין מונעים ע"י אנף. ועיין פרדס רימונים (שכ"ג, פ"א) וז"ל, אנף, כמו פן יאנף (תהלים, ב, יב), גם בי התאנף (דברים, א, לז) הוא מצד הדין החזק ביותר, עכ"ל. ועיין ברית כהונת עולם (מאמר מראשית פרי, פ"ט) וז"ל, התאנף, אע"ג דבאהרן הווי דלא אתקפו דינים כ"כ, אפילו הכי התאנף, דהא עגל בשעת מנחה נעשה, דאיהו מספרו (עגל - מנחה), והיינו כי בא שש, דלבתר שש זמן מנחה הוא.

ועיין מפתח הספירות (דברים) וז"ל, גם בי התאנף ה' וגו' - וזה רמז לסבת הכח המנצח את המימי בעת רתיחה.

תפארת תורה. ועיין אברבנאל (כי תשא, לב, כה) וז"ל, האמנם התאנף השם עליו (אהרן), מפני שבאה התקלה על ידו, ושגגת תלמוד עולה זדון.

ועוד. שם הוי"ה. וכתוב (דברים, ט, ח, ועוד) ויתאנף הוי"ה. והיינו שאף שהוי"ה רחמים, נתהפך לדין, ויתאנף.

נצח כתיב (תהלים, עט, ה) עד מה ה' תאנף לנצח. ומעין כך כתיב (שם, פה, ו) הלעולם תאנף בנו, תמשך אפך לדור ודור.

ועוד. נו"ה, בנים, כרעא דאבויה. ועיין ויק"ר (י, ה) ובאהרן התאנף ה' מאד (אהרן, נו"ה, כנודע), ואין השמדה אלא כילוי בנים.

ועוד. נו"ה, הליכה בדרך. וכתוב (תהלים, ב, יב) נשקו בר פן יאנף ותאבדו דרך. ואמרו (ילק"ש, רמז תרכד) רב אמר, נשקו ברה של תורה, לכו לחמו בלחמי עד שלא תזקף עליכם מדת הדין ותאבדו דרכה של תורה, פן יאנף ותאבדו הדרך. ומנעל של בגד נקרא אנפליא, אנף-ליא (עיין ר"ש, כלים, כז, ו). וגבי חטא ועונש המרגלים כתיב (דברים, א, לז) גם בי התאנף ה' בגללכם. מרגלים, לשון רגל. ועיין רמב"ן ומפרשים שם מה סיבת העונש.

הוד כתיב (ישעיה, יב, א) ואמרת ביום ההוא, אודך ה' כי אנפת בי, ישוב אפך ותנחמני. כי כאשר נעשה "הודאה" על אנף, אנף-ג, נתהפך לטובה, ישוב אפך ותנחמני. וזהו בחינת יהודה, "אודה את ה'", ובו נמתק חרון אף. ולכך כתיב (מלכים, ב, יז, יח) ויתאנף ה' מאד בישראל, וסרם מעל פניו, לא נשאר רק שבט יהודה לבדו.

יסוד אנף, נאף. בברית. ולכך עיקר הנאף בברית - יסוד. ועיין רמב"ן (ואתחנן, ד, כא) וז"ל, ועל דרך האמת, יאמר השמרו מאד לנפשותיכם פן תשחיתון, כי השם יתאנף בי מדאגה מדבר זה פן תשכחו אתם ברית השם אלהיכם באש האוכלת בראש ההר ותעשו תמונת "כל".

מלכות אנף, כילוי גמור (עיין ערך קטן צמצום). ועיקר גילוי זה נגלה בבחינת מלכות שלית לה מגרמה כלום. ולכך יש בה כילוי גמור. וזהו הסוד שהצמצום היה במלכות א"ס.

ועוד. מלכות שלמה, שלמות המלכות. ובו כתיב (מלכים, א, יא, ט) ויתא־נף ה' בשלמה כי נטה לבבו מעם ה' אלהי ישראל הנראה אליו פעמים. ועיקר מה שנטה לבבו, בדיני המלכות, באיסור ריבוי נשים וסוסים. ועיין אברבנאל (שם באופן שונה קצת) וז"ל, וע"ז אמר ולא היה לבבו שלם עם

כתר רצון. אנף, כאשר אין מתקיים רצונו. ועיין רש"י (תהלים, ס, ג) וז"ל, אנפת, קצפת עלינו, מעתה תשוב רצונך עלינו.

ועוד. כנגד קוצו של יו"ד, בחינת קוף. ואמרו (נדה, לא, ע"א) דרש ר' יוסף, מ"ד אודך ה' כי אנפת בי, ישוב אפך ותנחמני, במה הכתוב מדבר, בשני בנ"א שיצאו לסחורה, ישב לו קוף לאחד מהם, התחיל מחרף ומגדף, לימים שמע שטבעה ספינתו של חבירו בים, התחיל מודה ומשבח, לכך נאמר ישוב אפך ותנחמני (והיינו שמה שנראה קוף תחתון שורשו בקוף עליון - קוצו של יו"ד). והיינו דא"ר אלעזר מ"ד (תהלים, עב, יח) עושה נפלאות גדולות לבדו, וברך שם כבוד מלכותו לעולם, אפילו בעל הנס אינו מכיר בנסו. והבן, נפלאות, פלא - אלף, הארת כתר. וזהו "נס", אלף, א-לף. גימט' נס.

חכמה כתיב (קהלת, א, יח) כי ברוב חכמה רוב כעס. ואמרו (נדרים, כב, ע"א) שאלמלא חטאו ישראל לא ניתן להם אלא חמשה חומשי תורה וספר יהושע בלבד. ונמצא שע"י כעס. אנף, נעשה ריבוי, בחינת "אף". וזהו אנף, אף-ג, נ - נביאים. כי כתובים כלולים בנביאים.

בינה תשובה. ואמרו (ילק"ש, תהלים, רמז תרכד) ר' אחא אמר, נשקו ברה של תשובה פן יאנף ותאבדו דרך. וע"ז כתיב (תהלים, ס, ג) אלהים, זנחתנו פרצתנו, אנפת, "תשוב" לנו. לשון תשובה. ועיין שו"ת זית רענן (הקדמה, דרוש א') גם בי התאנף ה' בגללכם, שלא להקל מעצמו חטאו דיבר כזאת, רק להגדיל כחו של תשובה, שתשובה עומדת אפילו לחד מורה שבחמורות. וכתוב (דברים, ט, ח) ובחורב הקצפתם את ה' ויתאנף ה' בכם להשמיד אתכם וגו', ואשאר בהר ארבעים יום וארבעים לילה. והיינו מ' יום, בחינת בן ארבעים לבינה, וע"ז סר האחרון אף, ה"ויתאנף".

לב. וכתוב (מלכים, א, יא, ט) ויתאנף ה' בשלמה כי נטה לבבו מעם ה' אלהי ישראל. ועיין מצודות דוד (משלי, ל, א) וז"ל, על כי סמך על אסיפת רב הבינה אמר ארבה נשים וגו', ולא אסור וגו', לבסוף נאמר בו נשיו הטו את לבבו (מלכים, א, יא), ואחר זה נאמר ויתאנף וגו', כי נטה לבבו.

דעת משה. וכתוב (דברים, א, לז) גם בי התאנף ה' בגללכם. בגלל היותו "דבר לדור", כח דעת שמנהיגם. וכן שם (ד, כא) וה' התאנף בי על דבריכם. ועיין מלבי"ם (במדבר, כ, יג) וז"ל, וכן אמר ויתאנף ה' בי למד ענכם, וה' התאנף בי על דבריכם, שמשמע שהיה העונש בעבור ישראל לא בעבור חטא משה.

חסד מים. עיין מושב זקנים (ויקרא, יא, יט) וז"ל, למה כתוב בכאן ואת "החסידה" האנפה, ולא כתיב ואת האנפה או והאנפה, וי"ל כי מנהג החסידה כשמנאפת עם חברותיה שאינו בן זוגה, טובלת מיד במים שלא יריח בה בעלה, שאם לא תספיק לטבול, אם יריח אותה הזכר ילך אחר אנפה שהיא רגזנית ומנאפת, ופורחת וחוחתכת צוארה הנוצה שבכנפיה, לכך כתיב החסידה האנפה.

ועוד. כתיב (דברים, ד, כא) וה' התאנף בי על דבריכם. שאמרתי לכם, המן הסלע הזה נוציא לכם מים.

ועוד. אמרו (חולין, סג, ע"א) אמר רב יהודה, "החסידה" זו דיה "לבנה", למה נקרא חסידה, שעושה חסד עם חברותיה. האנפה זו דיה רגזנית, למה נקרא שמה אנפה, שמנאפת עם חברותיה. ודו"ק שהיא חסד דקד־ליפה, ניאוף. לעומת חסידה. ועיין חרדים שכתב שהבא על אחותו יתגלגל בחסידה - אנפה, שהיא מעופות טמאים, ורמוז בתורה, ואיש כי יקח אחותו חסד הוא. ועיין כנפי יונה (ח"ב, סימן קד).

מילון ערכים בקבלה • בוכ"ו

תה עם המוחין דילה הם כח"ב חג"ת, הרי ו"ס, וכ"ח, כמנין ד"ל. וכל זה בבחינת מילוי אדני"י, כי מילוי המילוי הוא ד"ל אותיות, והוא ג"כ חילוף שם אהי"ה שבמלכות כנודע ועולה ד"ל (ז"פ בוכ"ו, עולה רחל, כ"כ ברמ"ז, ובברית כהונת עולם, מאמר השבת, פ"ו. וכן רמ"מ משקלוב), והוא ג"כ שם אגל"א שבמלכות, כי ג' שמות אלו מורים על המלכות בהיותם פב"פ עם ז"א, כמבואר בברכת אבות ובאתה גבור, עכ"ל (ועיין ברית כהונת עולם, מאמר סוכת שלום, פ"ד). וביאר להלן (שער לו, פ"א, מ"ב) ז"ל, ואז הוא יורד בנצח שלו והיא עולה בהוד שלו, בבחינת שם בוכ"ו, והוא כופף קומתו ומזווג עמה, עכ"ל. וכן כתב שם (שם, פ"ג, מ"ק) ז"ל, ואז עולה בהוד דז"א, שהוא בינה ביעקב שבו, בחינת שם בוכ"ו, עכ"ל.

ובחינה נוספת בשם בוכ"ו, מצינו בעץ חיים (שער לט, דרוש י') ז"ל, נתבאר בענין אפקיד רוחי, כי ב' ידיים דבינה, שהם ה' אצבעות ימנית וה' אצבעות שמאלית, שהם מנין אותיות מנצפ"ך פשוטות, הם נעשים בחינת כלי של המלכות להיות בתוכה מ"ן. ואלו נמשכים משם בוכ"ו שבבינה, שהוא חילוף שם אהי"ה, כי גם הוא גימט' יד"ך. ואלו ב' הידים דבינה נעשו במלכות כלי בית קיבול להיות המ"ן בין יש שמאלית ליד הימנית, והם זו ע"ג זו, ובתוכם המ"ן, עכ"ל. וכן כתב שם (שם, דרוש י"א, אות ט) ז"ל, יש בבינה שם אהי"ה, והוא מתחלף באבג"ד בשם בוכ"ו, ואלו הב' שמות נכנסים תוך נוק' דז"א במוחין דילה בתחלה, והם בחינת מ"ן שבה, וירדו שם ע"י אצבעות יד בינה שהם מנצפ"ך.

ותחלה יורדין בג' מוחין דילה, כדי שאח"כ בעת הזווג יהיה כח המ"ן שבה שביסוד דילה לעלות ע"י הארת ב' שמות הנ"ל שבמוחין שלה הנמשך עד היסוד שבה המ"ן אשר שם והמ"ן ב"ן דההי"ן, עכ"ל. עי"ש אות ט"ו. ועיין שער הכוונות (דרושי הקדוש, דרוש א', כוונת הקדיש עצמו. ודרושי תפלת השחר, דרוש א'. ודרושי העמידה, דרוש ב', פירוש תבת באהבה. ודרוש ה-ו. ודרוש הלילה, דרוש ו'). ופע"ח (שער הקדישים, פ"ד. ושער רוח הקודש, יחוד ד'). ושער מאמרי רז"ל (ברכות).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

אמרו בזה"ק (ח"ב, רסא, ע"א) היכלא שביעאה, ברזא דשמא, קדישא עלאה, בוכ"ו, ברכה וחסד כח ומשפט (וכן ר"ת ואתה מושל - בכל ובידך כח וגבורה. כ"כ הרמ"ז, אם לבינה, אות ס'), כללא דרזא, ורזא דא הוא רזא דאהי"ה (אותיות אחרי אהי"ה, בוכ"ו) כללא דכלא. ומצד היותו שורש למדת הדיון נקרא כן מלשון בכי. וכמ"ש בעמק המלך (שי"א, פ"ה) ז"ל, וזה השם הוא סוד "תרין דמעין" שיורדים מזעיר דרך נו"ה שלו לימא רבא, דהיינו המלכות, עי"ש. וכן הוא בפירוש האריז"ל לספד"צ (פ"ב). ומצד היותו שורש לרחמים, צרוף בוכ"ו, בו-כו. עיין ברית כהונת עולם (מאמר זה השולחן, פ"ט) שהוא שם הוי"ה, רחמים.

וכתב בעץ חיים (שער יד, פ"ו, מ"ת) ז"ל, והנה גם למעלה בבינה היו אחורים מן בחינת אלקים (בוכ"ו, בו-כו, היינו ח' פעמים הוי"ה, שעולה יצחק וקדקד, מדת הדיון. כ"כ בברית כהונת עולם, ורמ"מ משקלוב). והנה כל הפנימיות בבחינת פנים ואחור הם משם אהי"ה, אך החיצוניות כולו בבחינת פנים ואחור הם משם בוכ"ו, תמורת אהי"ה. ואז זה הבוכ"ו מאיר בחיצוניות הנקרא אלקים. כי הנה הוא כולל כל אלקים, שהוא ק"כ צרופים, והם נחלקים ד' פעמים ל' הם ק"כ, וכן בוכ"ו המתפשט בכולם והוא קו המדה להם, והוא גימט' ד"ל, ר"ל ד' פעמים ל'. והענין כי במלכות של בינה הנקרא ד' של הבינה להיותה עומדת בד"ת דבינה, שם בחיצוניות הם שמות ק"כ צרופים של אלקים כנ"ל, ואז מתפשטת בהם הארת בוכ"ו כנ"ל, ונחלקים לד' בחינות ג"כ, והם ל' צרופים בת"ת ל' צרופים בנצח ל' צרופים בהוד ל' צרופים ביסוד, והם מחזה דבינה ולמטה שם תנה"י, עכ"ל.

ולהלן (שער טו, פ"ו) כתב ז"ל, וזהו ענין הפסוק אורך היריעה ל' באמה ורוחב ארבעה ברמה, שהם ק"כ צרופי אלקים הנחלקים לד' פעמים ל'. והנה זהו ענין בוכ"ו הנזכר פרשת פקודי רס"א, שהוא ענין חילוף אהי"ה באבג"ד. כי הנה שם אהי"ה הוא בפנים שלה ושם בוכ"ו הוא באחורים שלה, עכ"ל (וה"פ אלקים עם בוכ"ו, עולה תבונה, כ"כ שם).

ובחינה נוספת בשם בוכ"ו, כתב בעץ חיים (שער י"ז, פ"ד, מ"ב) ז"ל, והנה הז"ת הם ז' היות שמה כ"ח אותיות כנ"ל, והמוחין הם ו' אורות, שהם ג' מוחין דידה ומקבלין הארה מג' מוחין דילה דרך המצח כנ"ל. והנה ו' וכ"ח הם ד"ל שהם במלכות כנודע. גם בחינה אחרת שכל קומ-

info@bilvavi.net כדי לקבל את המילון מהתחלה, אנא בקש לכתובת

בלביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ 2>4>12 USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829